Universidad de Deusto
Biblioteca

THESAURUS
LINGUÆ SANCTÆ

Archivo de Loyola

Estante .....
Plúteo .....

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

2-50

Universidad de Deusto
Biblioteca

ח:

אוֹצַר לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

Thesaurus Linguæ sanctæ

Ex R. Dauid Kimchi סֵפֶר הַשָּׁרָשִׁים, Sancte Pagnino Lucensi authore.

Contractior & emendatior.

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD DE DEUSTO

Richard
1775

Ex officina Roberti Stephani typographi Regii.

Ex priuilegio Regis.

1548 1548

ROBERTVS STEPHANVS TYPOgraphus Regius Lectori S.

CVM Biblia Hebraica duplici forma excudiſſemus in gratiã ſtudioſorum Linguæ ſanctæ: maiore primùm, vt ii videlicet exemplaria haberent,in quibus commodè Regiorum,aliorúmque præceptorũ interpretationes exciperẽt: poſtea verò minore,quæ facilè ipſi quocunque proficiſcerentur circunferre poſſent: putauimus nos operæ pretium facturos eſſe,ſi eiſdem etiã daremus Dictionarium Hebraicum.Qua de re poſtquã ſedulò cũ iis egimus,quos hîc acris iudicii exquiſitæque eruditionis in ea lingua eſſe ſciuimus:illi ſtatim vno ferè ore conſilium noſtrum probarunt,& ad Sanctis Pagnini(viri in Hebræis exercitatiſſimi) Theſaurum,animum adiiciendum eſſe cenſuerunt: ita tamen vt quæ ille incredibili labore eò congeſſiſſet, diligenter repurgarẽtur ac expolirentur: iis quidem quæ ſuperuacanea viderentur,ſublatis: cæteris verò quæ ſeruarentur, cum exemplaribus Hebraicis, vnde eſſent deſumpta,magno ſtudio collatis. Pleraque enim ſibi in illo ingenti opere corrupta videri eorum imperitia ac negligentia quibus Sanctes opus ipſum deſcribẽdum tradidiſſet,& fortaſſe etiam typographorũ: certe eam culpam nequaquam ſibi reiiciendam videri in ipſum Sanctem,cuius eruditionẽ haberent exploratam.Nos igitur horũ verbis atque authoritate adducti,Theſaurum illum in manus ſumpſimus, magnáque animi alacritate cum Hebraicis codicibus contulimus, amicis aliquot labore ſuo nos,atque induſtria iuuantibus,& hanc Reipub.literariæ operam libenter nauantibus.Initio protinus ſenſimus id opus fore infiniti laboris,ſed vtilitatis magnæ atque incõparabilis. Itaque tũ ſtatutũ nobis ſemel eſt,magno ac forti animo inchoatũ opus abſoluere:& errata quæ deſcriptorũ maxime,vt opinamur,incuria inſcitiáve,plurima irrepſerãt,emẽdare, propéq; omnia ex Hebræorum voluminibus reſtituere quæ vllo modo deprauata eſſe viderentur, & emendari poſſent. Quantum autẽ in eo profecerimus, eorum eſto iudicium qui volent ac poterunt huiuſce collationis periculum facere. Cæterum cum & ipſi inter conferendum manifeſtiſſime deprehenderimus ספר השרשים, id eſt librum Radicum,R.Dauid Kimhi poſteriorem videlicet partem operis מכלול Sanctem in Theſaurum ſuum prorſus trãſtuliſſe,ſed ita tamen vt minime prõptum ſit animaduertere, niſi quis diligẽter obſeruet omnia,ac penitus introſpiciat: de eo adoleſcentes Linguæ ſanctæ

I. Væuræi carmen in operis commendationem, Ad Lectorem Linguæ ſanctæ ſtudioſum.

Quæ ſtudio Kimhi radices egerat arbos,
Pagnini cœpit luxuriare manu.
In frondoſa igitur dum brachia ſuccus abiret,
Planta ingens,ſed non par tibi fructus erat.
Illa,ſuperuacuis moderata falce putatis,
Fructibus Hebræis nunc tibi preſſa datur.

Ad eundem,

קנה ספר הזה בתפארתו
אשר אין יתרון בו ואין חסרון :
ודע כי מכלים הוא פני אביו
אשר הרבה דבר וגם יתרון :
ואם גם כן תחפוץ בפיו מה לך
כאב אוצר ראשון כבן אחרון :

bunde quid, optimorum doctissimorúmque virorum consilium secuti, præstiterimus: certe quæ præstare conati simus. Vt autem alacrius & maiore cũ fructu, in hoc velut renouato Linguæ sanctæ Thesauro verseris, scito hîc interpretationes omnes quibus nomen authoris non adscribitur, ipsius esse R. Dauid Kimchi ex libro Radicũ: neque eius doctoris nomen addi ferè, nisi vbi quidpiam ex ipsius grãmatica aut cõmentariis aduocatur. Porrò capitum numero numerum versuum subiici: quem siquando corruptum offenderis, eum errorẽ alioqui leuem, facile, vt speramus, nobis condonabis: quando iniquum est præstare nos culpã Hebræorum codicum in capitum numeris frequenter variantium. Tu igitur Christiane Lector, hoc tam frugifero eruditissimi viri Sanctis Pagnini opere (cuius fructum & vtilitatem perpauci adhuc norunt) interim vtere & fruere, dum eiusdem Institutiones Hebræas (quæ, vt tunc erant tempora, inemendatissimæ prodierunt, & ob id neglectæ iacent) tibi paramus: daturi tandem (si te horum lectione delectari audierimus) eiusdem in suam Veteris testamenti ex Hebræo versionem annotationes, quas ipsius manu descriptas apud nos & tua & authoris ipsius causa diligenter asseruamus. Vale, & nos adiuua. M. D. XLVIII.

amantes admonẽdos esse putauimus. sic enim fieri posse vt nullo postea negotio mediocriter in Hebræis prouecti hoc dictionariũ cum ipsius Kimchi radicibus, id est cum ipso fonte vnde hæc, vt dixi, deriuata sunt, cõferre possint. Adde quòd iudicauimus ipsos huius Linguæ sitientes maiori & contentione & fructu in manus sumpturos hoc dictionarium, si intelligerent quæ in ipso habentur, ferè omnia niti authoritate doctissimi Hebræi R. Dauid Kimchi. Illud igitur in primis sciendum, non ea religione fuisse Sanctem in Hebræis Romana ciuitate donandis, vt verbũ verbo reddere admodum sollicitè curauerit. Deinde consultò, ipsius Kimchi rationem atque ordinem solitum esse eum subinde mutare. Kimchi enim, locos Sacræ scripturæ in quibus habetur verbum de quo agit, & in quibus illud vnius eiusdémque significationis esse vult, in vnum cogit, eo modo atque ordine singula verbi cuiusque significata segregans, nonnunquam etiam coniugationis mentione facta. Sanctes autem principio statim radicis frequenter varia significata congerit, ac deinde testimonia ordine coniugationum adfert, singula Latinè explicans. Et quod aliquando Kimchi de loci vnius varia interpretatione docet nũc in medio, nunc in fine radicis, Sanctes vno loco colligit. Illud quoque animaduertendũ, Sanctem plurima ex ipsa quoque priore parte Michlól, quæ rem grãmaticam Hebræorum absolutissime complectitur, & ex commentariis item eiusdem, Thesauro suo velut auctarium appingere, nostro quidem iudicio ἐκ περισσοῦ. Solet & ex aliorũ Hebræorum doctorum cõmentariis multa adiicere, eorũ tamen sensum appendere potius, quàm totidẽ verba numerare. Itaque ea ipse diligentia singulas radices tractat, vt nullus penè librorum veteris testamenti, qui modò Hebraicè legantur, paulò obscurior locus non eo opere ex Rabinis explicetur. Superest amãtissime Lector, vt iam tibi operis à nobis contracti rationem reddamus. Cum, vt suprà est dictũ, admoniti essemus, & ipsi animaduertissemus pleraque in vasto illo opere supervacanea esse, ea summouenda esse duximus. Quàm multa enim Sanctes congesserat, quibus quid aliud quàm singulas verborũ coniugationes, adeóque tẽpora ipsa ac personas, nominum inclinationes, & amborum cum affixis connexiones, & reliquas idgenus minutias, variis exemplis confirmare visus est? Ea nos ferè omnia, quoniam eiusmodi erant quæ minimè negotium facere possent vel mediocriter in re grãmatica exercitatis, tanquam supervacanea miniméque necessaria præteriuimus. Habes nunc a-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Folio	Verſu	
	3	אוֹ־אֲז & tunc.
25	1	18.10.Et 19.25,מֵאַחֲרָיו
	2	tóar.Iiób 31.8,
	4	vice ם,Iiób 31.10,
	6	retrorſum.Proue.29.11,בְּאָחוֹר in poſterum. Pſal.114.3,לְאָחוֹר retrorſum.Ieſa.9.12,מֵאָחוֹר. 2.Semu.10.9,וּמֵאָחוֹר & retrorſum. Signi-
	18	Deuter.13.10.
28	14	Iechez.26.18, 19 חֲתוּלִין
29	11	micitia,Gene.3.15.Nume.35.21,בְּאֵיבָה
30	7	אַיִל,Fortitudo,Pſal.88.5.
	18	genitiui:ſicut nec illud Gen.50.23,בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים filios tertios.Vel
	30	in ariete. Plurale,אֵילִים. Et Exod.25.5, אֵילֵם ſine י ſigno plurali.Gene.31.38,
31	1	אֵילוֹ וְאֵילֵמָיו poſtes eius,& teſtudines eius.Et
	15,אֵלֶיהָמָה	וְאֶל & in poſtibus eorum.Eſt (inquit R.D.in commen.)ſicut אֵילֵיהֶם,& ה eſt additum ad ם plurale.
	7	49.21,שְׁלֻחָה 16 Exod.15.16,
32	4	Et cum pronominibus poſitis vice verbi ſum,es,eſt,&c. Eccleſ.11.5,אֵינְךָ non tu. pro es.1.Reg.21.5,וְאֵינְךָ & nō eris.Pſa.104.35,אֵינָם
33	25	ſicut vitis.Plurale,אֲשׁוֹת,Ieche.23.44. נָשִׁים
	30	quanquam non ſignificet hominem,ſicut
36	5	וְעַל־ R.D.in lib.ra.exponit,& iuxta faciem portæ mediæ.vel,ante portam mediã. & ſic
37	28	eſca.Gen.41.36,& erit הָאֹכֶל cibus. Alia
38	13	poſtulat ab eo eſcam quotidie : iuxta illud Eccle.6.7,omnis labor hominis in ore eius. Reſiduum

ADDENDA ET EMENdanda in hoc opere.

Folio	Verſu	
4	3	membri coitus. R.Abrahám auenhezrá in comment.ſic ait,Dixerunt quòd eſt deſiderium coitus. At R. Adonim filius Tamím Oriẽtalis cognomẽ eſſe ſcripſit ſpiritus filii hominis,& eſſe nomen tóar diminutiuum fœmineum,ſicut אֶבְיוֹן eſt tóar maſculeũ, & אֶבְיוֹנָה fœmineum: & diminutiuum fœmineũ אֲבִיּוֹנָה,ſicut & אֲמִינוֹן Amnonulus.Quod alii improbant,dicẽtes non eſſe nomẽ diminutiuũ in Lingua ſancta.nã ſi eſſet in fundamẽto Linguæ ſanctæ diminutiuum nomen,inuenirentur huiuſmodi nomina centuriatim(.i.copioſe)in Scriptura:& אַמְנוֹן & אֲמִינוֹן duo ſunt nomina viri vnius,ſicut Selomóh & Salmón,Abiſái & Abſái,Abner & Abiner.Et ego(inquit R.Abrahám)puto א redundare, ſicut & in pleriſque aliis nominibus & verbis,vt habes in זֶרַע & זָנַח. & eſt tóar מֲבִינָה intelligentis,fœmineum: éſtque cognomen ſpiritus intelligentis. Item אֵב
8	8	hyſſopi.Hamós 9.6,וַאֲגֻדָּתוֹ עַל־אֶרֶץ יְסָדָהּ & faſciculum ſuum ſuper terram fundauit illũ. acſi dicat,conſilium eius,ac beneplacitum eius.At opinione mea,tria fundamenta(ſiue elementa)quæ ſunt ſuper terram, vocauit faſciculum, ſiue aggregationem, quòd ſint aggregata alterú cú altero ſuper terrá.
14	1	אוֹ־ ſi feciſſem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Folio Versu

46 31 & postquam non vos &c.Genes.47.18, בִּלְתִּי nisi (vel præterquam) אִם גְּוִיָּתֵנוּ corpus nostrum. Item

47 2 vere non succisa est.

9 אִם־בֵּרַכְתָּנִי

10 Mater.Iechez.44.25, וְלִאֵם

48 10 rali.Exo.21.7, לְאָמָה in ancillam.Exod.

49 1 2.5, אִמְלָלָה

51 17 lactentem. 2.Reg.10.1, & ad eos הָאֹמְנִים qui nutrierant Achab.sub.ab infantia.i.consiliarios qui erant super negotiis regni.

52 8 ipse cælos. 2.Paral.36.13, וַיְאַמֵּץ אֶת לְבָבוֹ & roborauit &c.

31 est recta. Exod.3.13, מָה אֹמַר quid dicam? Eccles.8.4, & quis יְאֹמַר־לוֹ dicet ei? Et cũ athnách & soph passuc, est cũ seri יאמֶר & יאמֵר. 1.Reg.5.6, quæ תֹּאמֵר dixeris. Prouerb.1.21, תֹּאמֵר dicet. Et cum ו & longum, seri in seghól vertitur secundum normam, Gene.1.3, וַיֹּאמֶר & dixit. Psal.

53 31 quò ibo &c.est breue.2.Reg.

54 2 seghól.& sic 1.Reg.2.42,& ambulaueris אֲנָה וָאֲנָה huc & illuc.Exod.16.28,

10 ego. Et cum athnách & soph passuc, & zachéph, interdum א est cum camés & longum.Psal.35.3,

55 13 sumus.Interdum deficit א, Gene.42.11,filii viri vnius נַחְנוּ nos.pro sumus.

20 vt scilicet cæmentarii &c.dele parenthesin.

56 29 bus loqui.Et 1.11,& dederis ancillæ tuæ זֶרַע אֲנָשִׁים semen hominum. Quia mox sequi-

* b.i.

Folio Versu

15 וְאַכַּפִּי עָלֶיךָ & vola(vel manus)mea super te, non erit grauis:est ficut כַּפִּי, & א est nosaph. Dixerat enim cap.13.21,Manum tuam à me elongare fac: & terror tuus ne terreat me. Et voca,& ego respondebo. vel, loquar, & responde mihi.Et versu præcedenti,A facie tua non abscondam me. Et 9.35, loquar, & non timebo eum. Respondit Elihu,Ego formatus sum sicut tu. disputa mecum si potueris respondere mihi:præpara,coram me sta. Et quod dixisti,Manum tuam &c.Ecce terror meus non terrebit te, & manus mea super te, non erit grauis : quia ex luto formatus sum ego.

25 aduerbio.nam

40 10 caudam,י est vice ה vltimæ radicalis:& ה signum fœmineum. Ab

41 16 57, מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף

42 20 Deo eius.Ita R.D.in lib. rad. ait quosdam interpretari.Ipse vero in comment. sic ait, Non est necesse sic interpretari,quum inueniamus אֱלוֹהַּ singulari numero, vt Psal. 18. 32, מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה quis Deus præter Dominum? Et Iiób 22.12, הֲלֹא־אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמָיִם nónne Deus cælum exaltat? Iiób

30 aureos.1.Semu.17.43,

43 31 exponit,& cognouit (vt Gene.4.1, Et homo cognouit Chauuah vxorem suam) viduas eius:&

45 2 Dele duos istos versus,Inuenitur &c.

7 arbor : vulgo קשטניר *Chastignier*.Hamós 2.9, בָּאֲלוֹנִים

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 radice,in nifhál,inquit R.Dauid in lib.ra. quanuis deberet eſſe נְאָרִים cum ſeua ſub נ. quia ר non ſuſcipit daghés, immutata eſt: & R.Iehudáh poſuit illud in radice נְאַר.Idē in Michlól, In נְאָרִים ſeri eſt loco daghés quod eſt in נְנָשִׁים.Eodem libro alio loco ait, Scripſit R.Iehudáh illud Malachi 3.9, נְאָרִים nō eſſe ex radice אָרַר,ſed ex נְאַר,inſtar נְנָשִׁים, niſi obſtaret א. (q.d.ſi non eſſet א, eſſet daghés in prima, ſicut נְנָשִׁים, inquit idem in נְאַר)& eſt rectum.Etiam rectum eſt id quod ſcripſit de hoc R. Ionáh,quòd iudiciū eius ſit נְאָרִים cū ſeua in נ, inſtar נְמָקִים:niſi quod leuigauerunt ר, & mouerunt נ cum ſeri, propter א. Nomen,

70 20 וְאָרַח & ambulabit(pro ambulat)in ſocietatem cum operantibus. Fit

71 23 Vel erant illi ipſi vectes.Et eſt
27 putauerunt: quia interpretatio verborum iſtorum eſt,prolongabunt te dies tui. quippe ſi eſſet intranſitiuum,ligaretur (.i. conſtrueretur)cum ל.ſicut ſuprà Gene.26.8, כִּי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים,cuius loci interpretatio eſt, quòd multum,&c.

72 3 15,Ne לְאָרֵךְ in longitudine furoris tui accipias me. Nomen
5 Iiob 11.9,אָרְכָּה מֵאֶרֶץ longior terra.
9 7, לְחוֹמֵ

75 20 וַיֶּאְשַׁם & deliquit in Baal.א cum &c.
21 יֶאְשְׁמוּ

82 3 23.45,אִתָּנָה,Eas,Exod.35.26.

tur,Et dabo eum Domino omnibus diebus vitæ eius : loquitur de viris rectis & aptis, quorū ſemen rectum eſt vt detur Domino.

57 2 res.Et32.22,נְשָׁיו vxores ſuas. Ab hoc

58 10 in Michlól. Et 2.Semu.6.1, וַיֹּסֶף & addidit. pro וַיֹּאסֶף

59 16 ad eos. Dicitur enim Exod.12. 38, Et etiam miſtio multa aſcendit cum eis.

60 9 & inducam vos 11 אַף Eſt

65 23 eſt fortia. Ieſah.8.7,Et aſcendet ſuper omnes אֲפִיקָיו valles eius.Dixit Aſcendet,reſpectu Terræ ſanctæ quæ eſt alta.Vel hoc dixit metaphorice de exercitu Aſſur,ſicut eodem verſu inquit, Ecce Dominus aſcendere faciet ſuper eos aquas fluminis fortes & multas &c.

28 rarum בְּאֵרֵי הַמִּגְבָּעוֹת, Exod.39.28.i.velaminibus galerorum.

66 5 benedictionem?Eccleſ.2.10,Non אֲצַלְתִּי מֵהֶם reſeruaui ex eis. ſub. aliquid apud me quæ viderint.i.non prohibui eis:vel ſeparaui,vt alii exponunt.Nume.

29 מַחְצִירִים pro מַחְצְרִים,vt ſcribit R.D.in Michlól & lib.rad.in radice חָצַר.quanquam

67 8 R.D.in lib.rad. & vt ait in Michlól, ſine ה addito, eſſet אוֹר inſtar .& quum additur ה ſuper סוֹב,dicitur סָבָּה cum chathéph.Quā-uis(ait in lib.rad.) R. Iehudáh putet eſſe ex pihél, pro אֵרְרָה. Et vt rurſum ait in Michlól,א cum

11 latum.Iudic.5.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Folio Versu

29 בַּעַל posſeſſor ſomniorum
124 22 בַּעֲלַת dominæ domus. Hinc
147 5 cryſtallus. 27 acceperunt:& eſt illud
150 19 competebat
23 tiaræ quas ponũt ſuper caput ad ornatum.
155 21 R.Abrahám. גְּבוּרָה,Fortitudo,robur. Exo. 32.19,non vox עַנּוֹת גְּבוּרָה vociferationis fortitudinis.Plurale,Pſal.90.10,וְאִם בִּגְבוּרוֹת,& ſi in fortitudinibus. Et
156 26 Congregare,ſiue Cogere exercitum.
28 titudine,Incidere.
157 26 Liras eius inebria. 27 ſulcos eius.
29 pars altior,id eſt lira. Aliud,
160 21 חַצִּיצִיּוֹת fimbriæ
162 26 terram.2.Reg.4.34,וַיִּגְהַר עָלָיו & expandit ſe ſuper eum.
29 ia.Significat etiam corpus,Prou.
166 16 vxore,quia videlicet non intrauit aliud corpus cum eo,quod eſt eius vxor)ve-
31 regimine.Pſal.5.5, לֹא יְגָרְךָ רָע non habitabit tecum malus.vel cohabitabit tibi.eſt enim (ait R.D.& R.Abrahã) ſicut יָגוּר לְךָ. Ieſa.
167 3 timete.Deut.32.27,niſi iram inimici אָגוּר timerem. Tharghum deducens ab אָגַר congregauit,interpretatur כְּנִישׁ cõgregata (vel collecta)fuiſſet. & ſic eſt participiũ paſſiuũ.
172 25 cum chiríc,& ſecũda ſemper cum pathách, vt ait R.D.in Michlól.
185 7 eius cœnum &
186 25 Theſaurus,cuius 188 23 Deut.33.25,
189 23 vel aſſequebantur,Gene.

Folio Versu

4 26.24.אִתִּי,Mecum,Pſal.34.4.
7 אַנְתָּה.& eſt communiter breue. At cum athnách & ſoph paſſuc,& maccaph, & interdũ zacchéph,eſt longum,& א cum camés:paucis exceptis,quæ retinent pathách,Geneſ.3.11,quòd nudus אַתָּה tu? pro eſſes. Pſal .2.7, filius meus אַתָּה tu.א cum pathách præter normam, 2.Reg.9.25,ego וַאֲתָה & tu. Iudic. 11.25,melior אַתָּה tu. quãquam in pleriſque libris correctis(teſte R.D.in Michlól)ſit breue,אַתָּה.
12 vallaſti, &c.Eccleſ.7.23,Nechem.9.6,1. Semu.24.19,Pſal.6.4.
15 ſine י,ſicut & verſu 23,1.Reg.14.2,Iudi.17.1, Ieche.36.13.Plurale maſculeũ,אַתֶּם vos,Exo. 5.11.Et fœmineũ, Ieche.34.31,וְאַתֶּן & vos pecudes meæ.Et cũ ה,Iechez.13.11,וְאַתֶּנָה & vos
84 2 D.drachmam nonnulli interpretantur.Vide דִּרְכְמָן in quadratis literæ ר.
90 24 ter principes.Hic attende,מ præpoſitum ſequenti dictioni שָׂרֵי,pro מִן(quod integrum legitur Iudic.8.26,לְבַד מִן הַשַּׂהֲרֹנִים præter lunulas)pertinere ad conſtructionem לְבַד,cui ſæpe præponitur:vt Num.
91 29 ſtanni. 92 22 cryſtallum.
94 9 præ ſplendore, (Tharghum aliud habet מִן מְבַהֲקִין זְהוֹר)quod tantundem valet &c.
98 27 Euacuare multitudine ſpoliorum,
103 8 Electus iuuenis,
122 13 Inquirere,Diſquirere. ſic in tota radice.
123 28 poſſeſſor alicuius rei,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Folio Versu

613 3 faces,
679 23 vagos. Alia forma, מַרְדּוּת idem significãs, 1.Semu.20.30. Aliud,
738 1 comment.Deuter.18.10,non inuenietur in te &c. וּמְנַחֵשׁ & angurans. Hebræorum doctores dicunt מְנַחֵשׁ esse qui diuinat ex buccella ex ore cadente, ex baculo è manu cadente,ex filio à tergo eum vocante,ex coruo clamante ad illum,ex ceruo transeunte à dextris eius, ex vulpe à siniſtris: item augurantes per mustelam,per auem,per stellas.Hæc R.D.in lib.rad.Gene.
768 29 cum חִצֶּיךָ sagittæ
831 21 4.2,& tollet vos &c.
30 intelligerent סִירֹתֵיכֶם ollæ
842 15 sed est lene.R.D. in comment. in Psal.3.3, Bona pars interpretum dicunt סֶלָה esse sicut לְעוֹלָם in seculũ.& sic vertit Ionathan in oratione Chabbac.3.14, לְעָלְמִין. Et sic inclusa est hæc dictio in orationibus nostris in hac significatione.Et sapiens R.Abrahám, filius Esræ(memoria iusti in benedictionẽ) interpretatus est esse sicut אֱמֶת.At ego dico quòd nõ est dictioni significantia: denotat autem exaltationem quandam vocis,à סָלַל. acsi dicat, in ipso loco in quo memoratur & legitur hæc dictio, esse eleuãdam vocem in eo cantico.quod apparet ex eo, quòd nõ inuenimus eam alibi, quàm in libro Psalmorum,& in oratione Chabbacuc,quæ est canticũ.Hucusque R. D.R.vero Abrahám

Folio Versu

631 23 עַל־הַמָּוֶת
790 15 Gene.4.13.
24 & assecutus est eum
209 31 tenues. Nomen, דַּק,Puluis.Iesa.
247 14 abhorrere
310 16 calibus.Dele hæc,Quære & in חָלָךְ
318 10 fenestras.Irme.22.14, חַלּוֹנַי
341 5 Gratis,Immerito,sine causa.Exod.
10 vt חִנָּם.Psal.35.7, כִּי־חִנָּם quia immerito abscõderunt &c.חִנָּם sine causa foderunt &c.
355 11 colligit. R. Selomoh , alam suam : vulgo אַיָּשׁוּלָא,*Aiſſelle.*
358 13 legem meam. R.Abrahám, complebit decretum quod decreuit super me.Prouer.
393 15 compositum ex עַב & שִׁית.Chab.
16 Dele,Vide עָבָה
422 27 Dele hæc,ita R.D.in lib.rad.
490 18 pluuia:quia sicut pluuia inebriat terram,ac satiat eam:itidem ipse animam pauperum & inebriat & satiat.Vide רָוָה
508 17 & malleo. Et si dicas quòd תְּשַׁלַּחְנָה est intrãsitiuum , non erit opus præcedentibus: quia sensus erit, Manus eius & dextra eius extensæ sunt ad clauũ & ad malleum. aut, pro clauo & malleo.R.Leui exponit,Potentiæ quæ corpus regunt , miserunt manum suam siniſtram &c.
540 10 Et 23,Et omne
541 10 ipsi.est cum
11 hæc.est cum ה & נ.
559 18 & iteretur gladius tertio. Nomen,
611 4 negotiatrix tua.
7 negotiatrices tuæ.

Universidad de Deusto Biblioteca

וְהַרְעוֹת tenues & turpes . Et verbū in hiphil, Pſal.18.43,אֲרִיקֵם attenuabo vos.vide רִיק.

Inde

1364 17 niſi ob neceſſitatem. nā qui iurat de re quæ non eſt,quanuis dicat verum alteri,quia iu ramentum non eſt neceſſarium , ſed iurat fruſtra aſſumēs(nomen Domini,)propterea iuramentum eſt vanum.

1386 19 אַשְׁחֶה natare faciam omni

1441 7 & tunc conſtruitur

8 אֶל.Significat etiam בְּטַח

1448 29 R.Selomóh, Miſeretur &c. Miſeretur pauperū, & cōmodat eis , neque conſyderat dicens,Non eſt facultas in manu mea.Et res ſuas neceſſarias ei in cibo & potu & indumē tis,diſponit in menſura: & miſeretur ſecundum diuitias ſuas . Vel, diſponit res ſuas in iudicio.i.diſponit & gubernat affectus ſuos & voluntates.R.Abraham,

1488 27 comburentur. Item in pihel,in alia ſigni ficatione,Iudic.

In præcedenti codice , pagina quarta codicis,verſu 26,ſic ſcribe

94 9 Nam 2.Semu.22.13,vbi dicitur מִנְּגַהּ נֶגְדּוֹ,præ ſplendore coram eo ſuccenſi ſunt carbones ignis: Tharghum Ionathán habet מִדִּוִי יְקָרֵיהּ מַבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָּא præ ſplendore pulchritudinis eius ſplendent cæli cælorum.

* c.i.

in eundem locum ſic ait, Multi expoſuerunt סֶלָה ſicut לָנֶצַח , quod non eſt rectum: ſed eſt ſicut כֵּן הוּא

890 25 Deut.18.10,מְעוֹנֵן præſtigiator.Et 14,

907 21 Sicut ſcutum coronat (circundat) hominē in circuitu, ſic coronabis (aut circundabis) iuſtum volūtate tua,inſtar ſcuti illum protegendo.Et verbum

26 coronare facies ipſam.i.facies voluntatem coronare ipſum iuſtum.Vel,

29 te & ſpe,& circundas

911 7 Ibidem verſu

984 7 id eſt בְּרִזֶל זַךְ וְקַלֵּל ferrum purum,

992 18 mitræ ſiue galeri.Et

20 capitibus.Exod.39.28,וְאֶת־פְּאֵרֵי הַמִּגְבָּעוֹת & velamina galerorum. Alia

1016 20 Gene.32.29,

1040 30 eſſe grandis an-

1056 16 Hannaghid(inquit R.Abrahám)ſcri-

1091 24 atque homines habitantes.

1215 10 tionem aquarum.Ecce,didiciſti quòd præceſſerūt terram :quinetiā quòd cæli ex igne & aqua creati ſunt.Velis nolis Scriptura nō docet quicquam in ordine eorum quæ ante,aut quæ poſtea fuerunt creata.

1216 3 dicetur.Pſal.

1249 26 ſuper altare,nec erat locus ad Occidentem. Pſal.

1315 9 tenues carne.Omnia exemplaria quæ vidimus,legunt per ר,& R.D.idem exemplum citat in דַּק. Rurſum Geneſ. 41. 27 , הַרְקוֹת

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 19,Et vidit omnem planitiem Iarden.539. 12,Et tetendit tabernaculum.13.
3,In valle agrorum proſciſſorũ.1354. 5,Et percuſſerunt gigãtes.1301. 14,Et
accinxit ad bellum pueros ſuos.1278. 16,Et diuiſit ſe ſuper eos noctu.327.
19,A Deo excelſo poſſidente cælos & terram.1170. 25,Præter illa duntaxat
quæ comederunt pueri.147.
15 2,Et filius procuratoris domus meæ.687. 7, Qui eduxi te de flamma Chaſ-
dim.17. 9,Cape mihi vitulam triplicatam.877.1420.
16 13,Tu Deus viſionis.1210. Nónne etiam hîc vidi poſt videntem me?1204.
17 19,Profectò Saráh vxor tua pariet tibi,&c.5.
18 6, Tria ſata farinæ.811. 11,Et riſit Saráh intra ſeſe.1190. 14,Reuertar ad te
ſecundum tempus,viuente.307.
19 9,Vade vltra.230. Nunc malefaciemus tibi præ illis.660. 27,Et ecce aſcen-
dit fumus(vapor)terræ ſicut,&c.1159.
20 2, Dixit Abraham propter Saráh.42. 4, Num gentem etiam iuſtam inter-
ficies?165. 15,Et in omnibus erudiuit ſe.434.
21 1, Et Dominus viſitauit Saráh. 1032. 9, Et vidit Saráh filium, &c. ſubſan-
nantem.1089. 16,Sicut iactus arcus.391. 17,Et tene manu tua eum.301.
21,Et fuit iaculans.1219.
23 6,Princeps Dei es in medio noſtri.794. 9,Argẽto pleno det illam mihi.650.
24 10,Et iuit in Aram duorum fluuiorũ.714. 12, Occurre quæſo ante me.1190.
54,Maneat puella nobiſcum per annum,vel per decem menſes.423. 55,Dies
vel decem.983. 63,Et egreſſus eſt Iſchác ad meditandum.1365.
25 18, Coram omnibus fratribus ſuis cecidit. 768. 1025. 21,Et orauit Iſchác ad
Dominum pro vxore ſua.750. 29,Et coxit Iahacob coctionem.730.
26 12,Centum æſtimationes.1444. 14,Et prouẽtus multus.869. 26,Et Achu-
zath amicus eius.1196. 29, Quemadmodum tetigimus te.701. 34, Et fuerũt
amaritudo ſpiritus,&c.677.
27 3,Pharetram tuam.1482. 12,Et ero in oculis eius tanquã errare faciens.1495.
20,Et palpabo te fili mi.635. Quia occurrere fecit Domin⁹,&c.1190. 27,Vi-
de odorẽ filii mei.1206. 36,Nónne vocauit nomen eius Iahacób?1536. 37,Et
frumẽto & vino ſtabiliui eũ.845. 40,Quãdo dominaberis,frãges,&c.1244.
28 15,Donec,niſi fecero quod locutus ſum.46. 18,Poſuit ſub capitib⁹ ſuis.1215.
30 8, Luctationibus maximis luctata ſum cũ ſorore mea.1065. 10,Et dixit Lea,
Fortunata.aut,Venit fœlicitas.156. 27,Ominatus fui,& benedixit mihi Do-
minus propter te.737. 30,Benedixit Dominus tibi ad pedem meum.1227.
32,Omne pecus varium.780. 38,Et calefaciebãt ſe ad virgas.428. 39,Et pe-
1 pererunt pecora alligata.962. 40, Et poſuit facies pecudum ad alligatum.
962. 41,In omni coitu pecudum ligatarum.1202. Vt calefacerent ſe in virgis.429 42,Et primitiua erant Iahacób.1202.
31 1, Fecit omnem gloriam hanc.517. 14, Et conſumpſit etiam ſumendo ar-
gentum noſtrum.176. 19,Et furata eſt Rachel teraphim quæ erãt patri ſuo.
1494. 33,Et poſuit ea in clitellis cameli.564. 38,Capræ tuæ non abortiue-
rũt.1400. 40,Conſumebat me æſtus.1460. 42,Vacuũ dimiſiſſes me.1279.
32 2,Nomẽ loci illius Caſtra.342. 9, Minor ſum omnibus miſericordiis tuis.
1156. 19, Placabo facié eius munere.561. 25, Et mouit ſe è loco ſuo neruus
femoris.477. 29,Vt quid interrogas de nomine meo?1016. 32, Non come
dunt filii Iſrael neruum contractionis.698.
33 4,Et iactauit ſe ſuper colla eius.1087. 7,Quis eſt cui miſiſti vniuerſam,&c.
644. 13,Vaccæ lactantes.888. 19, Et emit partẽ agri &c. centũ nũmis.1202.

Locorum Biblicorú, qui in hoc Theſauro ab Hebræis doctoribus explicantur, Index, eo librorum ordine qui à Latinis obſeruatur.

Primus numerus, caput: ſecundus, verſum ipſius capitis: tertius, paginam Theſauri ſignificat.

GENESIS.

1 1,In principio creauit Deus.1214.1421. 2,Et Spiritus Dei mouebat ſe ſuper terram.1247.1272. Et terra erat deſolatio.1469.
2 2, Et perfecit Deus die ſeptima opus ſuum.1213. 3, Quia in ipſo ceſſauit ab omni opere ſuo.1347. 5, Et omnem herbã agri.1395. 6, Et vapor aſcendebat è terra.29. 7, Et formauit Dominus.472. 8, Et plantauit Dominus Deus hortum in Héden ab Oriente.1128. 10, Et fuit in quatuor capita.1212. 18,Faciam ei adiutorium profectò coram eo.699.
3 1, Cur dixit Deus, Non comedetis.60. 6,Et deſiderabile lignũ ad intelligẽdum.1402. 8,Et audierunt vocem Domini Dei ambulantẽ per hortũ.1145. Ad reſpirationem Dei.1246. 15,Ipſum cõteret tibi caput.1373. Et tu mordebis eum in calcaneõ.1445. 16, Et ad virum tuum appetitus tuus.1373. 19,In labore vultus tui veſcêris,&c.426.
4 1, Acquiſiui virum à Domino.1170. 3,Oblationem Domino.665. 4,Et de pingui earum 319. 5,Ceciderunt facies eius.1025. 6, Et vt quid ceciderunt facies tuæ?768. 7,Nónne ſi bene egeris,parcere?790. Et tibi erit appetitus eius.1373. 13. Maior eſt iniquitas mea,quàm parcere.790. Vagus & mobilis.717. 15,Omnis qui occiderit Cain,ſeptuplum vindicabitur.1340. 17,Et egreſſus eſt Cain à coram Domino.138. 18, Et habitauit in terra Nod.718. 20,Pater inhabitãtis tabernaculum.4. 23,Virũ occidi in vulnere meo.1234. 25,Septuplum vindicabitur Cain.783. 26,Semen alterũ.270. 27, Tunc cœptum eſt inuocare nomen Domini.316.
5 1,Hic liber generationum.859.
6 2, Et viderunt filii Dei.120. 3,Non iudicabit ſpiritus meus in homine.198. 4,Gigantes erãt in terra.771. 6,Et doluit in corde ſuo.952. 7,Pœnitet me feciſſe eos.735. 9,Iſtæ generationes Noach.442. Cũ Deo ambulauit Noach. 231. 14,Fac tibi arcã de lignis ghopher.181. ,Bituminabis illam intrinſecus & extrinſecus bitumine.560. Nidos facies in arca.1169. 16,Inferiora & ſecunda,& tertia facies in ea.1418.
7 13,In corpore diei huius.956. 16,Clauſit Dominus pro eo.879. 22,Et omne in cuius facie erat flatus ſpiritus.800.
8 10,Folium oleæ raptum.403. 13,In primo,in vna mẽſis.1212. 21,Et odoratus eſt Dominus odorem quietis.711.1276.
9 6,In imaginem Dei.1099. 13,Et erit in ſignum fœderis.461.
10 7, Et filii Chus,Seba.814 9,Et ipſe erat potens venator coram Domino.1025.
11 1,Et erat omnis terra labii vnius.1446. 3,Et dixerunt alter ad alterum,Da, faciamus,&c.421. Et fuit eis later pro lapide.1416. Et bitumen fuit eis pro cæmento.316. 9,Deſcendamus,& confundamus ibi labium eorum.112.
12 5,Et animas quas fecerunt in Charam.772.977. 11,Quum appropinquaſſet vt ingrederetur Ægyptum.1188.
13 2,Abraham grauis valde.515. 9,Et ſi ad dexteram, ibo ad ſiniſtram.1427.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptimam.59.1464. 14,Isachar asinus osseus accubans inter duos terminos. 183.1453. 15,Et inclinauit humerum suum ad portandum.1403. 17,Serpēs iuxta semitam,mordens calcaneos equi.961.1445. 19,Ghad exercitus superabit eum.156. 20,De Aser pinguis panis eius.607.659.1428. 21,Filiæ deambulauit super murum.1110. 22,Filius crescens Ioseph.119. 23,Et amaritudine afflcerunt eum,& iaculauerunt.1216. 24,Et roborata sunt brachia manuum eius.1006. Inde pastor lapis Israel.6.1420. 25,A Deo patris tui.659. 26,Erunt capiti Ioseph & vertici Naziræi fratrum eius.731.732.

3 3,Dies conditorum aromatibus.343. 4,Fodi mihi.565. 9,Et ascendit cum eo etiam currus,etiam equites.1281. 23,Filios tertiorum.1419. 24,Visitando visitabit vos.1035. 25,Et positus est in arca.1370.

EXODVS.

1 7,Et filii Israel creuerunt,& nati sunt in multitudine.1464. 10,Quum contigerint bellum.1185. 11,Et ædificauit vrbes thesaurorū Parhoni.838. 12,Et angustiis affecti sunt propter filios,&c.1152. 13,Et seruire faciebāt Ægyptios filios Israel in duritia.1045. 16,Et videritis super sellam.6. 18,Quia obstetrices sunt.308. 20,Fecit eis domos.108.

2 3,Et posuit in iunceto.824. 5,Et misit ancillam suam.48. 6,Et vidit eum puerum.1207. 17,Et venerunt ad Rehuel patrem suum.382.

3 2,In medio ignis.584. 5,Terra sanctitatis est.1136. 16,Visitando visitaui vos.1035.

4 25,Et tangere fecit pedes eius.702. Quia sponsus sanguinum es mihi.382. 26,Et recessit ab eo.1306.

5 9,Et ne respiciant in verba mēdacii.1441. 12,Ad colligendā stipulam.1197.

6 3,Et nomine meo Iehoua non fui cognitus illis.418. 12,Et ego incircuncisus labiis.972.

7 1,Erit propheta tuus.693. 11,Sapientes & præstigiatores.571. 22,Incantationibus suis.581.

8 3,Et in cōsperſiones tuas.1334. 9,Glorifica te super me quādo orē pro te.992.

9 8,Capite vobis plenitudinem volarum vestrarū è cinere fornacis.1001. 9,Et fuit vlcus bullarum,&c.123. 16,Vt ostenderem tibi potentiam meam.1209. 17,Adhuc tu exaltas te contra populum meū vt non dimittas eū.841. 30,Et tu & serui tui noui quòd antequam timeretis à facie,&c.403. 33,Et pluuia non stillauit super terram.804.

10 2,Et vt narres,&c. quod feci in Ægypto.915. 7,Nónne antequā scires,periit Ægyptus?403. 8,Et redire iussus est Moseh.79. 23,Et non surrexerūt vnus quisque de loco suo.1475. 24,Statutum(vel locatum)est pecus.466.

12 3,Supputabitis super agnum.553. 7,Et ponent super ambos postes,& super superliminare.1459. 9,Et cum intestino eius.1189. 15,Die prima cessare facietis fermentū in domibus vestris.1212 16,Et in die prima conuocatio sanctitatis.1186. 34,Et tulit consperſiones suas.1334. 38,Et etiam mistio multa ascendit cum eis.965. 42,Nox custodiarum est Domino.1433.

13 10,Ab anno in annum.423. 12,Et omnem apertionem,emissionem animalis.1351. 15,Quū indurasset Parhoh.1199. 16,Et frontalia inter oculos tuos. 393. 18,Et accincti in quinta.338.

14 3,Clausit eos desertum.817. 10,Et Parhoh appropinquare fecit castra sua. 1188. 25,Quia Dominus pugnat pro eis.606.

15 4,Et electio principum eius.1420. 5,Abyssi operient eos.554. 6,Dextera tua Domine magnificata est.11. 8,Et in spiritu furoris tui, coaceruatæ sunt

34 5,Et siluit Iahacob.369. 29,Ego viri numeri.688.

35 9,Et ciuitates tuæ non habitabuntur.499. 14,Et libauit super illam libamen.759. 16,Et erat adhuc quasi miliare terræ.137.519. Et indurauit dum pareret.1199. 18,Vocauit Biniamin.446.

36 24,Qui inuenit mulos in deserto.444.

37 2,Istæ generationes Iahacob.442. Et retulit Ioseph infamiam eorū malam patri suo.188. 18,Et cogitauerunt contra eū,vt interficeret eum.751. 24,Et resinam,& stacten.596. 32,Et miserūt tunicam.1411. 36,Vendiderant eum Potiphar eunucho Parhoh.862.

38 9,Corrumpebat se in terra.1391. 18,Annulum tuum & pallium tuum.1066. 20,Et misit Iehudah hœdum caprarum.158. 21,In biuio.911. 29,Et fuit sicut retrahens manum suam.1359. Cur diuisa est propter te diuisio?1049.

39 11,Et fuit sicut dies hic,& ingressus,&c.421. 17,Quem introduxisti nobis vt illudat mihi.1090.

40 7,Cur facies vestræ malæ hodie?1257. 13,Et redire faciet te super locū tuum. 530. 16,Canistra foraminum.295. 20,Die qua natus fuit Parhoh.440.

41 2,Et pascebant gramen.23. 6,Spicas pingues.136. 23,Et ecce septem spicæ paruæ,tenues.1108. 32,Et propter iterari somniū Parhoni duabus vicibus. 1437. Firma est res à Deo.526. 34,Et quintauit terrā Ægypti.338. 40,Et ad os tuum armabitur omnis populus meus.802. 42,Et clamabūt ante illū, Genu flecte.141. 43,Et equitare fecit eum in curru secūdi.1281. 45,Nomē Ioseph,occulti reuelatorem.1068. Filiā Potipherah sacerdotis.523. 47,Et fecit terra in septem annis abundantiæ ad congregationes.1168. 51,Obliuisci fecit me Deus,&c.787. 53,Venerunt in Ægyptum,vt emerent à Ioseph. 41. 56,Et omnis terra venit in Ægyptū.1346. 57,Vt emerēt à Ioseph.1345.

42 1,Et vidit Iahacob quòd esset frumentum in Ægypto.1207. Vt quid aspicietis.1209. 11,Recti nos.529. 19,Adducite frumentum famis domorum vestrarum.1292. 22,Qui interpres erat inter eos.604.

43 3,Protestando protestatus est nobis vir.885. 7,Interrogando interrogauit me.1329. 10,Coryli,vel auellanæ.105. 14,Et ego quemadmodum orbatus sum,orbatus sum.1400. 30,Et reuoluerunt se miserationes eius.549.

44 4,Ipsi egressi sunt de ciuitate.734. 5,Et ipse augurando augurabatur pro illo.738. 30,Et anima eius ligata est cum anima illius.1202.

45 17,Onerate iumentum vestrum.399. 25,Ne irascamini.1225. 26,Et debilitatum est cor eius.999.

46 28,Vt præpararet ante illum in Ghosen.490.

47 12,Et aluit Ioseph,&c. secundum paruulum.998. 13,Et insaniuit terra.590. 17,Et duxit eos pro pane.713.

48 6,Et cognatio tua quam genuisti post eos.440. 8,Et vidit Israel,&c.1207. 11,Videre faciem tuam non iudicaui.1012. 12,E genibus eius.928. 14,Intelligere fecit manus suas,quòd Menasseh esset primogenitus.535.1402. 19,Pone dexteram tuam.445.

49 3,Principium fortitudinis meæ.15. Excellentia,dignitas,& excellentia fortis.509. 4,Leuitas sicut aqua non fies excellens.512.1008. Tunc polluisti stratum meum,excisum fuit.917. 5,Instrumenta iniquitatis in habitationibus suis.648. 6,Et voluntate sua eradicauerūt murum.963.1379. 8,Confitebuntur tibi fratres tui.414. 10,Non recedet sceptrum de Iehudah,& scribens de inter pedes eius.356.1337. Donec veniat filius ei⁹.1395. Et ipsi obedientia populorum.476. 11,Ligans ad vitem pullum suum,& ad vitem o-

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 5,Et formauit illud stylo.365. 7,Quia corrupit populus tuus.1391. 18,Non est vox victorum,neque eorum qui victi sunt.329.940. 21,Et molùit,donec esset farina.392. 24,Separate vos.sub.ab inauribus.1051. 25,Quòd discoopertus esset.1046. 29,Si fortè expiauero pro peccato vestro.561. 30,Implete manum vestram hodie Domino. 412.651.

33 17,Ego transire feci omne bonum meum.390. 20,Non videbit me homo, & viuet.1107. 22,Et operiam manu mea.1398.

34 7,Et mundando non mundabit.782. 9,Quanuis populus duræ ceruicis est. 535. Et hæreditabis nos.732. 19,Et omne pecus tuum quod mascul umparit.256. 29,Et Moseh nesciebat quòd splenderet cutis vultus sui.1195.

35 22,Attulerunt fibulam.272. Eleuauit eleuationem auri Domino.724.

38 8,De speculis congregantium se.1071.1211.

40 3,Et teges arcam velo.834. 18,Et tulit.615. 32,Et quũ accedẽt ad altare.1187.

LEVITICVS.

1 4,Et placabitur ei.1312. 10,De agnis,vel de capris in holocaustum, masculum immaculatum offeret.569. 15,Scindet vngue caput eius.658.

2 15,Sale salietur.654.

4 12,Effusionem cineris.1449. 28,Et adducet oblationem suam capellam caprarum immaculatam,fœminam.1445.

5 7,Et si non attingere fecerit sufficientiam pecoris.702. 18,Super errore eius quo errauit.1348.

6 2,Vel in positione manus.1371. 5,Quintã eius addet super illam.338. 10,Et auferet cinerem.1249. 15,Memoriam eius Domino.257. 23,Totum incensum erit.540.

8 25,Et super armum dextri lateris.445. 28,Consecrationes sunt.652.

9 13.Et holocaustum parare fecerunt ei.673.

10 5,Et tulerunt eos cum tunicis suis.575. 9,Ad distinguendum inter sanctitatem & inquinationem.316.

11 17,Et bubonem.532. 20,Ad saltandum cum illis.810. 30,Et stellio.608 35, Clybanꝰ & chytropodes destruetur.538. 42,Nec obthuretis cor in illis.397. 44,Et sanctificabimini.1134.

13 2,Si fuerit in cute carnis hominis tumor.855. 9,Plaga lepræ quum fuerit in homine.522. 10,Viuacitas carnis viuæ est in tumore.307. 11,Non claudet eam.818. 20,Et ecce aspectus eius humilior cute.1450. 42,Et si fuerit in loco decaluato,vel caluitio.1193. 49,Et ostendetur sacerdoti.1209.

14 41,Et proiicient puluerem quem abraserunt.1178.

15 3,Fluit caro eius.1280. 3,Vel clauserit carnem suam à fluxu suo.381. 10,Et manus suas non lauit.413.

16 8,Et sortem alteram pro Azazel.899. 21,Et emittet per manum viri tempo ranei in desertum.899.

18 7,Quæ genita est intus,vel quæ genita est foris.440.

19 10,Et vineam tuam non racemabis.914. 13,Non occupabis amicum tuũ. 980. 16,Nõambulabis vt detractor in populis tuis.1283. 19,Animal tuum non coire facies cum altero genere.1122. 20,Verberatio erit.131. 26,Nõ augurabimini.738. 27,Non circũdabitis angulum capitis vestri.477. 28,Et incisionem pro anima non dabitis,&c.772. Et scripturã stigmatis non ponetis in vobis.1103.

20 12,Confusionem fecerunt.113. 18,Cum muliere infirma.196. 21,Et vir qui acceperit vxorẽ fratris sui,immũda est.707. 23,Et angustiis affeci illas.1152.

aquæ.973. 9,Depauperabit eos.496. 11,Faciens mirabile.1015. 16,Donec transiret populus iste quem possedisti.1170. 17,Sanctuarium Domine quod firmauerunt manus tuæ.1137. 25,Et docuit Dominus lignum.491.738.

16 4,Et ecce in superficie deserti tenue rotundum.385. 14,Et mane fuit descensio roris.1397. 15,Man est.664. 18,Et qui minus collegit,non defecit.347. 20,Et vermiculauit vermes.1285. 31,Et erat sicut semen coriãdri,album.155. Et gustus eius sicut lagani cum melle.1116.

18 2,Et tulit Ithro socer Moseh Sipporah vxorem Moseh post dona eius. 1412. 20,Odio habentes cupiditatem.127.

19 4,Et portaui vos super alas aquilarum.803. 5,Et eritis mihi peculium.816. 14.Et præparauit populum.1133. 21,Ne fortè destruant vt ascendant.758.

20 3,Non erunt tibi dii ãlieni coram me.1026. 5,Et super quartos.1122. 7,Nõ assumes nomen Domini Dei tui frustrã.1364. 18,Et omnis populus videbant tonitrua.613.1205. 19,Vt tentet vos venit Deus.757. 25,Si gladiũ tuum eleuaueris super eum,& pollues eum.314.

21 2,Et egredietur gratis absque argento.341.351. 3,Si cum corpore suo venerit,&c.166. 8,Redimere faciet eam.996. 10,Operimentum eius,& tempus eius determinatum non diminuet.890.1334. 22,Et dabit secundum iudices. 805. 29,Et contestatio facta fuerat.454.

22 16,Præstigiatricem non viuificabis.571. 21,Et peregrinum non exprobrabis verbis.447. 30,Plenitudinem tuam & lachrymam tuam.650.

23 5,Desines auxiliari illi?902. 13,Ab omnibus quæ dixi vobis,cauebitis.1432. 22,Et angustiis afficiã hostes tuos.1083. 28,Et mittam crabronẽ ante te.1120.

24 7,Omnia quæ locutus est Dominus,faciemus.839. 10,Tanquam opus lapidis sappiri.587. Et sicut corpus cæli in puritate.389.956.

25 5,Et pelles taxorum.1474. Et ligna sittim.1367. 7,Et lapides plenitudinũ. 653. 16,Et facies propitiatorium ex auro puro.562. 25,Et facies ei clausurã quatuor,&c.819. 29,Et mediatos calamos eius.760.1101. 31,Æ quale fiet candelabrum.1100. 37,Et lucere fac contra faciem eius.873.

26 1,Cum figuris Cherubim.564. 4,In ora cortinæ extremæ.1153. 12,Et quod residuum est in cortinis,&c.862. 13,In superfluente in longitudine cortinarum.883. 17,Dispositæ vt gradus scalæ altera contra alteram.1408.

27 5,Ponésque illud subter circuitum altaris.578. 7,Vacuum tabularũ facies. 105. 13,Et latitudo atrii ad plagam ad Orientem,ad Orientem.1128. 19,Oleum oliuæ purum contusionis pro luminari.572

28 7,Duo latera hærẽtia.575. 11,Circũdatos palis aureis facies eos.1344. 17,Et implebis illo plenitudinem lapidis.651.653. 20,Onychinus & iaspis.504. Intertexti auro erunt in plenitudinibus suis.1344. 28,Et eleuabunt pectorale ab annulis,&c.1283. 30,Vrim & Thummim.17.1485. 31,Et erit os capitis eius.998. 39,Et ocellabis tunicam byssi.1343.

29 1,Accipe iuuencum vnum filium bouis.1041. 18.in odorem quietis.720. 22,Pacificorum est.653. 23,Et tortam panis vnam.538. 27,Et sanctificabis pectus eleuationis.1252.

30 10,Et expiabit Aharon super cornua.560. 17,Et facies concham æneam. 538. 23,Cape tibi aroma,præcipuum.1211. 30,Super carnem hominis non vnget.450. 32,Et secundum summam eius non facietis.1479. 34,Cape tibi aromata,stacten.745. Tantũ cum tanto erit.vel pondus sicut põdus.90. 35,Mistum,mũdum.655. 37,Secũdum summã eius non facietis vobis.1481.

31 10,Et vestes ministerii.1461.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 12,Omnem pinguedinem olei.318. 19,Pactũ ſalis.654.655. 27,Et ſicut plenitudo de torculari.650.
19 12,Aqua expiationis nõ eſt aſperſa.645.707. 15,Super quo nõ eſt coniunctũ fruſtum panni ſuper eo.1066.1103. 19, Et aſpergens aquas expiationis.730.
20 16,Et miſit nuntium.582.
21 1,Per viam exploratorũ.1472. 4,Et abbreuiata eſt anima populi in via.1180. 8,Et pone illum in ſignum.756. 9,Et fecit Moſeh ſerpentem æreum.738. 14,Vaheb in Suphah.244. 15,Et effuſio torrentium ad quem diuertit.741. 30,Et iaculati ſumus in eos,periit. vel,& regnum eorum periit.488. 30,Et deſolauimus vſque ad Nophach.502.
22 6,Maledic mihi populum hunc.67. 11,Maledic mihi illum.1123. 29,Illuſiſti mihi.915. 30,Num conſueſcendo conſueui facere ſic?838. 32,Quia diuertit via coram me.491. 33,Forſitan declinauit à facie mea.40.
23 3,Et verbum quod oſtenderit mihi,nuntiabo tibi.1209. Et iuit ſolus.1446. 4,Et occurrit Deus ipſi Bilham.1190. 10,Quis numerauit puluerem,&c.859. 13,Et maledic ei mihi inde.1124. 19,Ecce vt benedicerem accepi.139. 21,Et non vidit peruerſitatem in Iſrael.934.
24 4,Cadens & diſcoopertus oculis.768. 7,Stillabit aqua è ſitulis eius.204. 8,Et ſagittis ſuis tranſſiget.640. 11,Fuge tibi ad locum tuum.138. Prohibuit te Dominus à gloria.665. 17,Et ſurget virga de Iſraél.1337. Et tranſſiget duces.991. 18,Et Iſrael faciet ſubſtantiam.308. 20,Vſque ad perditionem.2. 24,Et naues de litore Chittim.1090.
25 8,Et perfodit ambos,virum Iſrael,& mulierem in tabernaculo eius.124.
26 9,Maiores congregationis.1183. Qui rixati ſunt contra Moſeh, &c.775.
27 20,Et interrogauit eum de iudicio Vrim filiorum Iſrael.1485.
28 7,Libare fac libamen ſechar Domino.1406.
29 35,Die octaua ſolennitas erit vobis.960.
30 3,Non polluet verbum ſuum.315.
31 5,Et traditi ſunt ex millibus Iſrael,mille per tribum.669. 12,Captiuitatẽ & prædam.615. 27,Et dimidiabis prædam.615. 40,Et ſupputatio eorum.553. 50,Inaurem, & formam vuluæ.548.
32 11,Quia non impleuerunt poſt me.651.
33 1,Per manum Moſeh & Aaron.411. 52,Et perdetis omnes picturas eorum. 1399. 55,In cultros in oculis veſtris.1369.
34 4,Per aſcenſum ſcorpionum.988. 7,Terminum cõſtituetis vobis.14. 10, Et perueniet ad latus,&c.639. 18,Ad hæreditandum terram.733.
35 11, Et conſtituetis vobis ciuitates. 1190. 32, Non accipietis redemptionem ad fugiendum in ciuitatem. 723.

DEVTERONOMIVM.

1 15,Et præfectos tribubus veſtris.1394.
2 5,Vſque ad calcationẽ plãtæ pedis.212. 12,Et filii Heſau poſſidebũt eos.494.
3 11, Nónne eſt in Rabbath? 593. 17,Subter effuſiones Piſghah.75. 22, Pugnat pro vobis.733.
4 11,Vſq; ad cor cæli.583. 19.Et impellaris.709. 37,Et eduxit te in facie ſua.1025.
5 15,Vt prolõgẽt dies tuos.71. 21,Voce magna,&c.451. 32,Et prolõgabitis.71.
6 7,Et repetes ea filiis tuis.1436.
7 6, Vt ſis ei in populum peculii.816. 13, Primitiuum boum tuorum. 1351. 14,Nõ erit in te virſterilis,& mulier ſterilis.963. 15,Tẽtationes magnas 758. 22,Et conteret eos contritione magna.216.

21 5,Decaluabunt caluitiũ in capite ſuo.1193. 10,Caput ſuũ non nudabit.1047 19,Vel cõpreſſus teſticulo.681. 23,Panem Dei ſui de ſanctificationibus.606
22 21,Vt ſeparet votum.1016. 24,Et compreſſum.671. Et euulſum.809. E. inciſum.568. 27,Bos vel agnus.569.
23 14,Et panẽ,& toſtum,&c.1164. Non comedetis vſque ad corpus diei huius. 956. 15,Septem ſabbatha.1348. 36,Et offeretis ſacrificium Domino,feſtum prohibitionis eſt.959. 40,Arboris habẽtis folia,ramóſque complicatos.875.
24 6,Super menſam mundam.388. 7,In monimentum.257. 11,Et expoſuit filius mulieris,&c.779. 16,Et maledicens nomini Domini.779.
25 5,Et vuas ſeparationum tuarum.732. 16,Et ſecundum diminuere annorum. 670. 23,Et terra non ventiletur ad ſucciſionem.1106. 29,Domum habitationis muri.500. 30,In ciuitate cui non eſt murus.592. 33,Et qui redemerit à Leuitis, egredietur.150. 35,Et declinauerit manus eius tecum.411. 46,Et hæredes eritis de eis.81.
26 1,Et lapidẽ picturæ nõ ponetis in terra veſtra.1398. 5,Et apprehẽdet tritura vin demiã.795. 16,Viſitare faciam ſuper vos cum feſtinatione.93. 24,Ambulabo etiam ego vobiſcum per accidens.1192. 34,Et perficiet ſabbatha ſua. 1312. 41,Et tunc perficiet iniquitatem ſuam.1310.1311. 43,Quum deſolata fuit ipſa ab eis.1422.
27 2, Vir quum ſeparauerit votum in æſtimatione tua animarũ Domino. 1015. 16,Et erit æſtimatio tua.972. 23,Et dabit æſtimationem tuam.972.

NVMERI.

1 17,Qui expoſiti erant per nomina ſua.780. 18,Et ſecundum genealogiam recenſiti ſunt.440.
3 1,Et iſtæ ſunt generationes Aharon.120. 28,Cuſtodiam ſanctitatis.1433.
4 Et cochlearia & opercula.783. 47,Qui venit ad operandũ opus operis.868.
5 18,Erunt aquæ amaræ.645. 18,Denudabit caput mulieris.1046. 25,Cum memoria eius.258.
6 3,Et omnem madefactionem vuarum non bibet.1462. 9,Et polluerit caput nazareatus ſui.1111. 10,Et ſeparabit ſe Domino dies ſeparationis ſuæ. 731 13,Adducet ſeipſum ad oſtium,&c.81.
7 3,Et attulerunt ſex plauſtra operimenti.1070.
10 31,Erit nobis pro oculis. 911. 36,Reuertere Domine ad decem millia millium Iſrael.1218.
11 1,Et fuit populus quaſi mentientes.16. 5,Recordamur piſcium,&c.cucumerum.1198. 8,Inueſtigabant,& colligebant.1366. 9,Et quum aſcenderet ros ſuper caſtra noctu,deſcendebat man ſuper illũ.1397. 12,Porta eũ in ſinu tuo.311. 18,Præparate vos ad craſtinum.1135. 20,Donec exeat caro è naribus veſtris,& ſit vobis in diſperſionem.252. 22,Et inuenietur eis?671. 25,Et prophetauerũt,& nõ addiderũt.451. 31,Et vẽtus profect⁹ eſt à Domino.847.
12 1,Propter mulierem Æthiopiſſam.533. 8,Et ſimilitudinẽ Domini aſpiciet. 633. 14,Et(ſi)pater eius ſpuendo ſpuiſſet,&c.493.
13 24,Et botrum vuarum vnum.1401. 30,Et ſilere fecit Caleb populum.237.
14 16,Eo quòd nõ poterat,&c.117.435. 32,Et cadauera veſtra vos,cadent,&c.996. 45,Et contuderunt eos.436.
15 39,Et non explorabitis poſt cor veſtrum.1473.
16 2,Maiores concilii.455. 11,Quid eſt quod murmuraſtis aduerſus illum?626. 13,Niſi domineris nobis,etiam dominando.1460. 15,Non aſinum vnum ex eis tuli.935. 29,Et ſi decretum decreuerit.136. 39,Et extendent eas.1317.

33 2,Et veniet à decẽ millibus ſanctitatis.1218. 3,Et ipſi qui cõiuncti ſunt pedi tuo,accipient de eloquiis tuis.791.1476. 4,Legem præcepit nobis Moſeh, hæreditatem congregationi Iahacob.1140. 8,Perfectiones tuæ,& doctrinæ tuæ viro miſericordi tuo.1485. 11, Et in opere manuum eius complace. 1310. Odio habentes illum ne ſurgant.1147. 13,De optima cæli.622. 14,Et de optimo frugum ſolis,&c.622. 16,Et voluntas inhabitãtis rubum, veniat ſuper caput Ioſeph.847. 17,Primogenitus bouis eius decor illi.963. 21,Et vidit principium ſibi quòd ibi eſſet pars dominatoris tecti.357.857. 23,Naphtali ſaturus voluntate.1312. 25,Ferrum & æs,compes tuus.762. Et ſicut dies tui fortitudo tua.188. 26, Et in magnificentia ſua cælos.1388. 27,Habitaculum Deus æternitatis.890.1128.1180.

34 6,Sepeliuit eum.80. 7, Non contractus erat in rugas oculus eius.521. Et non fugit vires eius.721.

IOSVE.

1 7,Ne recedas,aut declines ab eo.818.

2 1,Mulieris cauponæ.250. 6,In linis ligni.1058. 11,Et non ſtetit vltrà ſpiritus in viro.1146. 19,Sanguis eius in capitibus noſtris.1112.

3 17,In medio Iarden parati.527.

4 9,Sub ſtatione pedum ſacerdotum.465. 13,Ad ſolitudines Iericho.967.

6 1,Iericho includebat,& claudebatur à facie,&c.819. 17,Ne fortè contingatis de anathemate.365.

7 5,Vſq; ad Sebarim.1346. 21,Et linguã auri.618. 23,Et ſtatuerũt eos &c.469.

8 7, Et poſſidebitis ciuitatem. 495. 11, Et caſtrametati ſunt ab Aquilone ipſi Hai.1117. 15,Et percuſſi ſunt Iehoſua & omnis,&c.702. 20,Et non fuerunt in eis vires ad fugiendum.412. 32,Duplicem legem.1439.

9 2,Ore vno.998. 4,Et vtres vini veteres,& ſciſſos & ligatos.1119. 12, Iſte panis noſter calidus in eſcam paratus fuit.1077. 14,Et acceperunt viri de cibo illorum.615.

10 13,Et non feſtinauit occumbere die perfecta.1484. 21, Non mouit in filios Iſrael quiſpiam linguam ſuam.367.

11 8, Vſque ad Miſrephoth aquarum.1463. 9, Equos eorum ſubneruauit.963. 13, Quæ ſtabãt iuxta tumulũ eorũ,nõ &c.1480. 17,A mõte læui qui,&c.328.

13 7,& 8,Cum ea Rubenitæ,&c.929. 14,Sicut ceruus eiectus.710.

14 8,Diſſoluerunt cor populi.668. 11,Sicut fortitudo mea tunc,&c.524.

15 9,Et deſcribetur terminus à vertice montis.1469. 17,Et deſcendit de aſino. 1108. 18,Incitauit eum vt peteret à patre ſuo agrum.833.

17 14,Et eliges tibi ibi terram.136. 18, Quia expelles Chenahanæum, quanuis currus ferreus ſit illi.535.

19 26,Vocatur terra Cabul.518. 47,Minor illis.660.

22 20,Præuaricatus eſt præuaricationem.671.

23 13,Et in ſpinas in oculis veſtris.1108.

24 26,Sub quercu quæ erat in ſanctuario Domini.40.

IVDICVM.

1 14,Et iactauit ſe de aſino.1108.

2 3,Et erunt vobis ad latera.1073.

3 15,Virũ clauſum manibus dexteræ.445. 20,Et ipſe ſedebat in cœnaculo refrigerii.1182. 21,Et ingreſſum eſt quod ſtabat poſt ferrũ. 590. 22,Et egreſſum eſt ſtercus.1068. 24,Purgat ipſe membrum ſuum.1227. 25, Et egreſſus eſt Ehud per veſtibulum.820.

8 8,Terram frumenti,&c.olei,&c.& dactyli.193.254.

9 21,Et contudi eum lima.392.572. 21,Et proieci puluerem eius.950.

10 11,Vade vt proficiſcaris ante populum.762.

11 30,Apud Elone Moreh.487.

12 29,Vt poſſideas eas à facie tua.495. 30,Ne fortè illaqueeris poſt eos.786.

13 9,In primis.1213. 14,Et ecce veritas,certa res.526.

14 20,Quod egreditur de agro.461.

15 1,A fine ſeptẽ annorũ &c.1176. 2,Vt remittat omnis dominus mutuũ manũ ſuã.757. 8,Mutuabis ei pro ſufficiẽtia.668. 8,Et interrogando interrogabis eũ,ſiue mutuando mutuabis.870. 17,Et erit tibi ſeruus in ſeculũ.926.

16 10,Secundum ſufficientiam voluntatis manus tuæ erit quod dabis.668. 18, Iudices & præfectos pones tibi.1394.

18 1,Præter venditiones ſuas patribus.647.

19 5,Et impulſa fuerit manus eius.1426. 16,Ad teſtificandũ contra eũ,&c.940.

20 19, Vt impellas ſuper illam ſecurim. 709. 20,Donec deſcendat ipſa. 486. 50,Donec deiiciantur muri tui excelſi.486.

21 3,Vitulam cum qua non cultum eſt.868. 4,Vitulam ad vallem aſperam in qua non coletur,&c.868. 8,Expia populum tuum.561. Et remouebitur ab eis ſanguis.561. 18,Quũ fuerit viro filius peruerſus.826. 23, Quia ob maledictionem Dei ſuſpenſus.1162.

22 7,Et prolongabis dies.71. 9,Ne fortè ſanctificetur plenitudo.1133.

23 1,Non ingredietur fractus attritione.1032. Neque abſciſſus teſticulũ.1499. 2,Non ingredietur ſpurius eccleſiam Domini.638. 12, Cum inſtrumentis (vel armis)tuis.19. 19,Non fœnerabis fratri tuo ad vſuram argentum.798.

24 4,Poſtquam polluta fuerit.396. 6, Nõ capies in pignus metam & catillum. 1277. 7,Et vſus fuerit illo.937. 20, Quum excuſſeris oliuam tuam, non deiicies poſt te.991.

25 1,Et impium facient impium.1319. 5,Cognatus eius ingredietur ad eã.407. 11,Et appropinquauerit vxor vnius.1187.

26 18,Dominus exaltauit te hodie.53.

27 9,Auſculta & audi.839. 16,Et dicet omnis populus,amen.50. 17,Qui attingit terminum proximi ſui.756.

28 5,Benedictum caniſtrum tuum,& conſperſio tua.1334. 40, Quia euellet ſe oliua tua.1407. 42,Et fructum terræ tuæ conſumet locuſta.495.1121. 57, Quæ egreditur.462. 57,Et in ſecundinas ſuas.1410.

29 12,Vt tranſeas tu ſecundum pactum Domini.871. 19, Et benedicet ſeipſum in corde ſuo.1135. Addat ebriam cum ſitiente.853.

31 29,Corrumpendo corrumpetis 1392.

32 1,In Sinai venit.660. 5,Corrupit ſe.1391. 8,Quando hæreditare faciebat altiſſimus gentes.733. 10,Vlutatus deſerti.438. 11,Super pullos ſuos incubabit.1272. 14,Cum adipe granorum tritici.318.545. 15,Incraſſatus fuiſti, operuiſti.570. Et deturpauit Deũ ſalutis ſuæ.696. 21, Ipſi zelare fecerunt me in re quæ non erat Deus.1169. 22,Addam eis mala.855. 24,Et conſumpti ægritudine calida vel auibus.1320. Et exciſione aeris peſtiferi,vel morſu amaro.678. 1155. 26, Dixi diſpergam eos in extremitatem.991. 27, Ne fortè extranee ſe gerant hoſtes eorum.752. 32,Et de vitibus Hamorah. 1355. Vua eorum vuæ toxici.1260. 35,Quæ parata ſunt eis.985. 36,Seruorũ pœnitebit.737. Videbit quòd abiit manus.18. Et nõ erat clauſus neque derelictus.901.957. 43,Et expiabit terram ſuam populum ſuum.560.

1 13, Num propter eos retardabimini,&c. 876. 14, Quia doleret mihi magis quàm vobis.676.
2 8,Nónne audisti filia mea?593. 16,Et etiã dimittendo dimittetis ei,&c.1407.
3 3,Et descẽdes.485. 8,Et expauit vir, & inclinauit se.613. 9,Quæ es tu?644.
4 7,Et hoc erat testimonium in Israel.1038. 14, Et erit tibi pro quiescere faciente animam.1359.

SAMVELIS I.
siue primus regum.

1 1,Et fuit vir vnus de Ramathaim Sophim.1113. 3,Ascendebat,&c. de anno in annum.424. 4,Et Channæ dedit partem vnã.61. 6,Eo quòd irasci faciebat eam.176.1300. 14,Vsquequo ebria eris?1405. 16,Ne des ancillã tuã coram filiam impietatis.112. 20, Et fuit in circuitibus dierum.1151. 22,Et ostensus fuerit coram Domino.1208. 24,Et puer discutiebat.765.
2 1, Exaltatum est cornu meum in Domino.1194. 3, Egrediatur vetus de ore vestro.986. 3,Et ipsi põderata sunt opera.1478. 4,Arcus,fortes fracti.378. 5,Pro pane se locauerunt.1406. Sterilis peperit septem.1339. 8,Quia Domini stationes terræ.1082. 10, Conterantur litigantes cum eo.1242. 15, Et percutiebat in concham.538. 20, Pro commodato quod commodauit Domino.1329. 24, Transgredi facitis populũ Domini.871. 25, Iudicabit illum Deus.1011. 26,Nunquid reuelando reuelatus sum.218. 29, Quam præcepi in habitaculo.889. 32,Et aspicies hostẽ habitaculi.889. 33, Et vt dolore afficiam animũ tuũ.9. Et omnis multitudo domus tuæ morietur viri. 1221. 36,Pro nummo argenteo.9. Iunge me vni sacerdotiorum.855.
3 1,Et verbũ Domini erat pretiosum. 479. 2,Et oculi eius cœperunt esse rugosi.522. 3,Et lucerna Dei antequam extingueretur.402. 13,Et non prohibuit eos.521. 21,Et addidit Dominus apparere in Silóh.1208.
4 13,Heli sedebat,&c. speculãs.1114. 15,Et oculi eius caligauit.1146. 19,Grauida ad vlulandum.436. 21,Et vocauit puerum,non gloria.28.
5 9,Et latuerunt eis mariscæ.864.
6 8,Et vasa aurea quæ reddidistis ei pro delicto.1359. 12,Et direxerũt se vaccæ. 505. 18,Vsque ad lapidem magnum.5.
7 2,Et lamentati sunt omnis,&c.711.
8 12,Et ad arandum arationem suam.729.
9 13,Postea comedent maiores.1183. 24,Et eleuauit coquus coxã,& quod erat super illam.1375.
10 5,Et ante eos chorus & tympanum.697.
12 6,Dominus qui magnificauit Moseh.977. 21,Et nõ declinabitis post idôla, quæ non proderũt.1470. 24, Quia videte quòd magnificauit vobiscũ.159.
13 21, Et erat lima orium.998. Ad acuendum stimulum.464. 22, Et egressa est statio Philistinorum,466. 38,Et cœpit ire.405.
14 12, Et responderunt viri stationis. 466. 14, In dimidio iugeris iugeris agri. 1103. 47,Et in omnibus ad quæ se vertebat,terrebat.1319.
15 2,Posuit ei.1370. 4,Et congregauit Saul populum.1431. Et recensuit eos in Thelaim.395.588. 9,Et pepercit,&c.optimo pecorũ,& boũ,&c. pinguiũ. 1439. Et omnem substantiam contemptibilem.582. 21,Et tulit &c. præcipuum anathematis.1214. 32,Et iuit ad eum Agag cum deliciis.882. Verè venit amaritudo mortis.825.
16 5,Præparate vos.1135. Et præparauit Isai,& filios eius.1134. 7, Quia non quemadmodum videbit homo.1207. 10,Et transire fecit Isai septem filios

4 4, Vxor Lapidóth.613. 6,Et trahes in montẽ?684. 11,De filiis Chobab soceris Mosech.382. 18,Declina Domine mi, declina. 825. Et operuit eũ velo.1427. 21,Et fixit se in terra.1108. Et ipse sopitus.1235.
5 2, Quum vlcisceretur vltiones in Israel.1047. 7, Cessauerunt villæ absque muro,in Israel cessauerũt.285.1043. 8,Tunc bellum in portis.607. 9,Cor meum ad legislatores Israel.356. 13,Tunc dominabitur superstes potẽtibus in populo.10.1234. 15,Magnæ inuestigationes cordis.359. 16,Magnæ erãt cogitationes cordis.357. 17,Et in fracturis eius habitabit.1050. 20,Stellæ è viis suis pugnauerunt cum Sisera. 842. 21, Torrens Chison traxit eos,torrens antiquitatum.1129. 25,Manũ suam ad clauũ mittet.508. 26, In phiala fortium obtulit butyrũ.857. 30, Puella, duæ puellæ capiti viri. 1171. Spolium colorum ipsi Sisera,&c.1073.
6 18,Et relinquã corã te.447. 11,Vt fugere faceret à facie Midian.723. 15,Familia mea.vel pater meus.45. 25, Et iuuencũ pinguẽ septem annorũ. 1439.
7 3,Reuertatur,& mane surgat.1117. 4,Et fundam eum tibi illic.1121. 12,Habitabant in valle.768. 13, Et ecce auditus tremoris panis,&c.1095. Subcineritius panis hordeaceus.1097.
8 3,Tunc remissus fuit spiritus ipsorũ.1305. 10,In Carcor.1192. 11,Et ascendit Ghidhon per viam habitãtium in tabernaculis.1404. 21,Et tulit lunulas quæ erant,&c.821.
9 4, Viros vacuos &leues.1008. 31,Et misit nuntios ad Abimelech in dolo. 1287. 49,Vnusquisque ramum suum.1369.
11 24,Et omne quod expulit Domin⁹,&c.495. 34,Nõ erat illi præter eã filius aut filia.661. 36,Et descendam super mõtes.485.674. 37,Dimitte me duobus mensibus.1306. 40, De anno in annum ibant filiæ Israel ad alloquendum filiam Iphthác Ghilhaditæ quatuor diebus in anno.1488.
12 4,Quia dixerũt abiecti Ephráim,Vos Chilhad.1020. 6, Dic quæso Schibóleth.1338. 6, Et non præparauerat vt loqueretur sic. 527. 7,Et sepultus est in ciuitatibus Ghilhád.913.1113.
13 8,Puero qui natus est.440. 17, Quod nomen tuum?643. Et glorificabimus te.514. 18,Vt quid interrogas de nomine meo,& est mirabile?1016. 19,Et mirificabat facere.1015. 25,Cœpit spirit⁹ Domini cõterere eũ.316.1030.
14 15, Et fuit, die septima.1339. Nónne vt hæreditate acciperetis nos,&c.494. 17,Fleuit super eum septem,&c.1339. 20,Sodali suo qui socius fuerat ei.1295.
15 5,Et accendit ignem in facibus.612. Et vsque ad vineam.566. 8,Et percussit eos coxa super femur, &c.1374. Mãsitque in dente petræ Hethám.848. 15,In maxilla asini aceruum aceruorũ.336. 19, Et rupit Deus foueã,&c.576.
16 13,Capitis tui cum licio.760. 25,Et ludat nobis.1389. 28,Et vlciscar me vltionem vnius,&c.783. 29,Et inclinauit Samson ambas,&c.613.
17 10,Et ordinem vestium.972.
18 7,Nõ possidentẽ regnũ.958. 8,Quid vos?625. 21,Et pretiosum ante se.516.
19 3, Vt redire faceret illam.1360. 9, Ecce nunc declinat dies.1305. 11, Et dies descenderat valde.484. 22,Verterũt se ad domum.813. 24,Et affligite eas. 943. 26,Dũ mane aspiceret.1023. 30,Neque conspectũ est sicut hoc.1208.
20 10,Et mille è decem millibus.1217. 16,Omnes isti funda proiiciebant lapidem ad capillum.1166. 33,Et gramineto Ghébab.671.672.969. 38,Multũ vt ascẽdere facerent combustionẽ fumi de ciuitate.1220. 39,Et ascendit fumus ciuitatis.540. 42,Circundederunt Biniamin.576.
21 9,Et respectus est populus.1037.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ɪigerit fiſtulam,&c.1340. Et cæcos exoſos animæ Dauid.1437. 15,Et deſcendit ad munitionem.674. 20, Diuiſit Dominus inimicos meos ſecundum diuiſionem aquæ.1048.

6 4, Et tulerant eam è domo Abinadáb, &c.928. 5, In tympanis & in ſiſtris. 724.1096. 6,Declinabant boues.1426. 7,Et percuſſit eum ibi Deus propter errorem.1407.1410. 16,Et vidit regem viriliter agentem.1006. 20,Vnus vacuorum.1279.

8 1,Et tulit Dauid frænum aquæductus,&c.687. 2,Iacere faciendo eos ſuper terrã.1396. 18,Et Cerethi & Pelethi.569. Et filii Dauid ſacerdotes erant.523.

9 10,Et coles ei terrã,&c.& afferes.95. 12,Et omnis habitatio domus Siba.580.

11 1,In reuerſione anni.1362. 4,Et ipſa ſãctificauerat ſe ab immũditia ſua.1135.

22 6,Et agnam reddet quadruplam.1223.1340. 14,Floccifaciẽdo floccifacere feciſtis Dominum.692. 31,Et tranſire fecit eos per fornacem laterum.586.

13 6,Et comedam de manu eius.566. 9,Et tulit ſartaginem, & effudit ante illum.1465. 16,Et dices ei,Propter malum grande hoc.39. 18,Induebantur filiæ regis virgines palliis.62. 39,Et deſiderauit Dauid.544.

14 11,Ne multiplicetur propinquus ſanguinis ad perdendum.1220. 19,Nunquid manus Ioab eſt tecum?410. 30,Venite,& comburite eam igni.475.

15 3,Vide verba tua bona.1207. 4,Et iuſtificem eum?1074. 8,Si reducendo reduxerit me Dominus.1358. 16,Et ſteterunt in loco longinquitatis.1174.

16 1,Et centum(libras)ficuum æſtiuarum.1153. 12,Forſan videbit Dominus afflictionem meam.910. 19,Cui ego ſeruiam?867.

17 12,Et requieſcemus ſuper illum.719. 28, Gutturnium & crateres, &c. 1397. 29,Et caſeos vaccinos obtulerunt Dauidi.1446.

18 3,Ad auxiliandum.903. 14, Non ſic expectabo coram te.427. 14,Et tulit tria tela in manu ſua,& fixit illa in corde Abſalom.1338. 17,In tabernaculum ſuum.12. 22,Et ſit quid,curram.626.

19 18,Et tranſiuit nauicula.874. 24,Et nõ aptauerat pedes ſuos.977. 26,Ster nam mihi aſinam.337. 31, Quum maneret ipſe in Machanaim.498.

20 6,Et euadat ex oculis noſtris.777. 8,Accinctum erat tunica veſtimenti ſui. 623. 15, Et effuderunt aggerem contra ciuitatem , & ſtetit in antemurali. 309. 19,Ego ſum inter perfectos, fideles Iſrael.1415. 25, Et etiam &c. erat magnus ipſi Dauid.523.

21 5,Et qui cogitauit de nobis quòd diſperderemur.1425. 9,Et ceciderunt ſeptem ipſi pariter.1339. 15, Et ſepelierunt oſſa &c. in Selaah.1100. 16, Et pondus lancea eius.1150.

22 5, Quoniam circundederunt me fluctus mortis.1347. 29,In te currã contra exercitum.1259. 33,Soluit perfectam viam meam.810. 37,Et non mutauerunt tali mei.1203. 41,Comminuam eos,percutiam eos.1317. 42, Reſpicient.1442. 43,Et accingent ſe de clauſuris ſuis.284.362. 44,Filii alienigenæ negabunt ſe mihi.535. 46,Et contremiſcent à clauſuris ſuis.819.

23 1, Et dixit vir qui conſtitutus eſt excelſus.921. 9, Cum probris affeciſſent ipſi Peliſtæos.366. 3,Qui dominatur homini,iuſtus,&c.685. 7,In habitatione.497. 8, Sedens quum ſederet ſapiens.497. Ipſe Hadino Heſnita. 883. 11,Et congregati ſunt Peliſtim in villam.308. 15, Quia non germinare faciet,&c.1104.

24 15,A mane vſque ad tempus temporis.454.

I. REGVM Hebræis, III, Latinis.

8 2,Et ſit ei theſauraria.837. 9,Iuxta lapidem Zocheleth.253. 21,Et ero ego ei ſuos ante Semuel.1339. 17,Videte quæſo virum mihi bene ſe habentem ad pſallendum.432. 20,Et tulit aceruum panis.337.

17 5,Et lorica ſquamarum erat indutus.589.1204. 7,Et ferrum lanceæ eius.115. 18,Et pignus eorum tolles.966. 29,Et vertit ſe ab illo contra alterum.633.

18 6,Et egreſſæ ſunt mulieres,&c.1376. Et in canticis.1410. 10,Et pſallebat manu ſua ſecundum diem in die.423. 21,In duabus gener meus eris.1113. 30,Proſperitatem habuit Dauid præ omnibus ſeruis Saul.1401.

19 13,Et pannum caprarum,&c.519.

20 3,Sicut paſſus inter me & mortem.1058. 5, Et ego reuertar,ſedebo cum rege.1358. Vſque ad veſperã tertii.1418. 12,Secundũ tempus cras tertiæ diei. 1418. 14,Et non ſi adhuc me viuente,&c.886. 18,Et deficies:deficiet enim ſeſſio tua.1036. 19,Apud lapidem itinerarium.18. 25,Quia dixit,Accidens eſt,non mundus eſt,&c.117. 28, Poſtulando poſtulauit Dauid à me vſque Bethlechem.1330. 30,Fili peruerſæ rebellionis.887.

21 2,Et pueros ſcire feci locum talis & talis.419. 4,Nõ eſt panis prophanitatis ſub manu mea.316. 5,Mulier prohibita à nobis.957. 13,Et mutauit ipſe eloquium ſuum.1438.

22 6,Et audiuit Saul quòd cognitus eſſet. 417. 22,Cauſam præbui in omnem animam domus patris tui.812. 23,Qui quæſierit animam meam,&c. 786.

23 6,Cum ephod deſcendit in manu ſua.484. 7, Tradidit & clauſit.752. 23, Et reuertimini ad me cum certo.526. 25,Et deſcendit in petram.486. 26, Coronauerunt Dauid.907.

24 4,Vt purgaret pedes ſuos.813. 8,Et confregit Dauid viros ſuos verbis.1441. 14, Quemadmodum dicit prouerbium antiqui.686.1129.

25 2,Et opus eius in Carmel.977. 6,Et dicetis ſic,per viuentem.305. Et tu pacificus,& domus tua pacifica.1417. 9,Et venerunt pueri,&c.& quieuerunt. 710. 14,Et inuectus eſt in eos.909. 18,Et centum ligaturas vuæ paſſæ.1105. 26,Et ſerua manum tuam tibi.1504. 29,Proiiciet eam in medio fundæ.1166.

26 11,A capitibus Saul.1215. 14,Quis tu qui clamaſti ſuper regem?41.

27 7,Annus & quatuor menſes.414. 10,Quò vos diffudiſtis hodie?38.1506. 11,Fœtere faciendo,fœtere fęcit populum.86.

28 9,Vt quid illaqueas te in anima mea?787. 10,Si cõtinget tibi punitio,&c.1190

29 3,Qui fuit mecum iam dies,iam annos.414. 4,Et non deſcẽdet nobiſcum in prælium.486.

30 6,Et anguſtia fuit Dauid.432. 10, Et ſteterunt ducenti viri qui laſſi erant, ne,&c.995. 17,Et percuſſit eos Dauid à crepuſculo diei illius vſque ad veſperam.642. 20,Duxerunt ante pecus ipſum.712.

31 4,Et illudant mihi.915.

II. SAMVEL Hebræis, Qui II. Regum Latinis dicitur.

1 3,Vbi,Vnde venis?17. 6,Forte fortuna veniendo,caſu veni in montem Ghilboah.1185. Et viri equitum.124. 9,Tenuit me anguſtia.1344. 19,O terra Iſrael in excelſis,&c.1072. 24,Qui induere faciebat vos coccino.1435. 26, Mirabilis fuit amor tuus mihi præ amore mulierum.1013.

2 20,Tolle tibi veſtem eius,vel arma.326. 22, Et percuſſit eum Abner cuſpide lanceæ in quinta.338. 26,Niſi locutus fuiſſes,&c.598. 32,Moriẽtur viri.56.

3 8,Et non tradidi te in manu Dauid.673. 27,Vt loqueretur cum illo pacificé. 1410. 35,Vt edere facerent Dauid panem.565.

4 6,Venerunt vſque ad medium domus.614.

5 6,Niſi remoueris cæcos & claudos.897. 8,Qui percuſſerit Iebuſæum,& te-

Universidad de Deusto
Biblioteca

currus.310.1281. 36, Et transiuit præconium per castra.1191. 48,Et rex non erat in Edom,præfectus erat rex.774. 49,Contritæ sunt naues.1345.

II. REGVM Hebræis, qui IIII, Latinis.

2 3,Etiam ego noui,tacete.374. 7, Et steterunt eregione procul.699. 9,Et sit quæso mensura duorum.&c.998. 10,Difficilis fuisti postulando.1199. 17, Donec pudore suffunderetur.59. 136,Quid vadis valde mutãdo viã tuã?1438.
3 19,Et omnem agrum bonum dolore afficietis lapidibus.513. 24, Et percussérunt eam,& percutiendo Moab.749. 25,Lapides eius in pariete testæ.371.
4 6,Et stetit oleum.931. 13,Ecce solícita fuisti pro nobis solicitudine hac.362. 14,Verè filius nõ est ei.5. 28,Ne errare facias me.1409. 31,Et non erat vox, neque,&c.1199. 39, Ad colligendum olera.17. Et collegit ex ea cucurbitas agrestes.1040. 41,Funde populo.468.
5 3,Vtinam Dominus meus esset coram propheta.24. 8, Vt quid scidisti vestimenta tua?1195. 14,Et venit ad arcem.949.
6 6,Et præcidit lignum æqualiter.1176. 9,Fuerunt descendentes.740. 23,Et non apposuerunt vltra.886. 25,Donec esset caput asini 80 argenteis.337. Et quarta pars cabi stercoris columbarum.187. 31, Et dimisit virum à facie sua.1026.
7 2,Super cuius manum rex innitebatur.1443. 13, Et ecce ipsi sunt sicut omnis multitudo Israel.135.
8 12,Et montes eius diuides.240.242.
9 12,Vt sanaretur in Israhel à vulneribus.750. 20,Quia furiosè ducit.713. 13, Super fastigium graduũ.183. 24,Impleuit manum suam arcu.651. 25,Quia memẽto,ego & tu equitabamus.255. 29,Et posuit in stibio oculos suos.1001.
10 11,Et sacerdotes eius.513. 12, Erat domus alligationis pastorum in via.962. 15,Da manũ tuam,& dedit manũ suam.411. 27,Et posuerunt eã in latrinas, vel pro exitibus.464. 31, Cœpit Dominus excisionem facere in Israel.1177.
11 4,Principes centum,siue centuriones.620. Et ostendit eis filium regis.1209. 6,In porta Sur.828. 8,Et qui ingressus fuerit ad septa,interficiatur.821.
12 9,Arcam vnius.73. Et ponent ibi sacerdotes custodes vasis, omne argẽtum. 852. 11,Et dabant argentum ponderatum.1479.
14 8,Veni videamus nos facie.1209. 14,Et filios obsidum.966. 26, Afflictionem Israel mutabilem valde.680.
15 5,Et mansit in domo libera.351. 10,Et percussit eum coram populo.1125.
16 12,Offerre fecit rex super altare.1187. 15, Et altare æneum erit mihi ad inquirendum.131. 18,Et tectum sabbathi,quod ædificauerunt in templo.835.
17 9,Et occultauerunt filii Israel res,&c.348.
18 4,Et vocauit eum ænulum.739. 17, Cum exercitu graui.609. 22, Et tibi non merces nuntii contingit.673. 31,Facite mecum pacem.140. 34, Vbi sunt dii Sepharuaim? mouit & peruertit,&c.724.
19 23,Et ingrediar habitaculum finis eius.1176. 24,Illud quod feci à diebus antiquitatis.1128. 25,Ego fodi & bibi aquas,&c.1154. Et erit ad desolandũ in aceruos desolatos ciuitates munitas.775. 28,Et sonitus tuus ascẽdit,&c.1328.
21 13,Et abstergam Ierusalaim,&c.639.
23 10,Et polluit Topheth quod erat in valle filii Hinnóm.1492. 11, Qui erat in suburbanis.1068. 13,Quæ erunt à dextera monti corruptionis.1392. 29, Quum pugnaret ipse cum illo.1206.
24 14,Et omnem artificem & incluſorem.370. 14, Et omnis artifex & homo reputatus.820.

filius meus Selomóh peccatores.303. 39,Et populus tibicinantes tibiis.314.
2 28, Declinauit post Adoniiah,& post Absalom non declinauit.741. 13,Et remouebis sanguines gratis,quos effudit Ioab,à me.825.
4 9,Omnis prouincia Dor.727. 20,Et aues saginatas.vel pingues.148. 22,Ca pones saginati.7. 23,Et viginti boues pascui boni.1295. 29,Et latitudo cordis sicut arena quæ &c.1166.
5 9, Et proiiciam ea tibi.771. 16,Præter principes præfectorum.774. 18,Et cæmentarii Chiram,& lapicidæ.154.
6 4,Et fecit domui fenestras intrinsecus apertas,& extrinsecus clausas.27.1458. 5,Et ædificauit super parietem domus deambulatorium.467. 6, Quia imminutiones erant domui per circuitũ extra.184. 7,Et lapide perfecto profectionis ædificata est.761. 8, Et per cochleas ascendent ad medium.597. 9,Et texit domum tignis constitutis instar cisternarum.163.821. 17,Ipsa est templum intrinsecus.1026. 18,Et cedrus pro domo intrinsecus depicta, &c.1026. 20,Et clausit pessulis aureis ante oraculum.872. 21,Et transire fecit vectes per catenas aureas.1323. 28,Et cælaturis florum intrinsecus, & exteriori.295. 29,Parietes domus per circuitum texit funda.814. 30,Superliminare,& postes quinque laterum.338.
7 3,Et tecta est cedro.857.1101. 4, Et fenestrarum tres ordines.1458. 5, Et omnia ostia,& postes quadrati, superliminare.1459. Fenestra contra fenestram.199. 6,Et columnæ & trabs ante eas.866. 9,Et à fundamento vsque ad mensuram quatuor digitorum.400. 15, Et finxit duas columnas æreas. 1083. 16,Fusum ære.470. 17,Retiacula opere retis.1460. 24, Et cucurbitæ agrestes.1040. 28,Et clausuræ inter gradus.818.1408. 31, Et os eius rotundum opere recti.519. 36,Tanquam nuditatem viri.vel,secundum latus vnuscuiusque.672. 46,Fudit ea rex in densitate terræ.869.
8 64,Vt non ferat holocaustum.515.
9 11,Chiram rex Sor donauerat regi,&c.792. 13,Vocatur terra Cabul.518. 16, Et dedit illam munera filiæ suæ vxori Selomoh.1411. 24, Tunc ædificauit Millo.654. 25,Et obtulit,&c.& suffiuit super illud.1158.
10 5,Et statum ministrorum eius.932. 12,Fulcrum domui Domini.847. 22, Et simias,& pauones.1477. 28,Et exitum equorum qui erat ipsi Selomoh ex Ægypto,& netum.1142. 29,Authoritate eorum educebant equos.412.
11 25,Et angustiis affecit Israelem.1151. 36,Vt sit lucerna Dauid seruo meo.729.
12 10,Minimus meus,&c.869.1157.
14 2,Et muta te.1438. 3,Et crustulas.780. 4,Quia caligauerant oculi eius.1145. 10,Clausum,& derelictũ in Israel.957. 17,Ipsa ingressa est postẽ domus.851.
16 11,Et amicum eius.1296. 17,Adeò vt non remanserit in eo habitus.800.
17 4,Et coruis præcepi vt alant te.966. 19,Super viduam cum qua ego conuenio.167. 21,Et mensus est se super puerum.624.
18 5,Et non excidemus ab animali.569. 20 & 21,Vsquequo vos claudicatis in duas cogitationes?1028 & 849. 27,Quia negotium.sub.est illi.766.1366. 33, Et effundite super holocaustum.469.
19 5,Et dormiuit subter iuniperum vnam.1322.
20 17,Numerati fuerunt,& numerati fuerunt omnes.540. 31,Et augurati sunt num ab illo.662. 33,Et rapuerunt illud ex eo.313. 35, Et vir vnus de filiis prophetarum.120. 42,Tristis & furibundus.817.
21 9,Prædicate ieiunium.1080. 19, Num inuenisti me inimicum meum?673.
22 6,Et inquiramus à cum eo.81. 35,Et effundebatur sanguis plagæ in sinum

Universidad de Deusto
Biblioteca

31, Et ſic propter legatos principum Babél. 604.
33 14, Et circundabit arcem. 812.
34 29, Verba libri pacti qui inuentus eſt in domo. 605.
36 16, Et errabant in prophetis eius. 1495. 21, Deſolata fuit ipſa. 1422.

HESRAS.

1 6, Præter omne quod ſponte oblatum eſt. 707. 10, Cochlearia argẽti duplicia quadraginta & decem. 1439.
2 54, Et polluti ſunt à ſacerdotio. 151.
3 8, Ad ſolicitandum opus domus, &c. 776.
4 13, Tributum, vectigal, & reditum annuum. 625.
9 5, Et in oratione veſpertina. 665.
10 14, Qui duxit vxores alienigenas. 499. 20, Et delinquentes cum ariete pecorum pro delicto ſuo. 76.

NECHEMIAS.

1 11, Et ego eram propinans regi. 1455.
3 1, Et ipſi ſanctificauerunt illã. 1133. 2, Et manu eius ædificauerũt. 921. 3, Ipſi contignauerunt eam. 1190. 11, Inſtaurauit Sallum filium incantatoris. 608. 15, Tegétque eam. 394.
4 5, Iraici fecerũt cõtra ædificãtes. 557. 23, Vnuſquiſque gladiũ ſuũ ad, &c. 1413.
5 7, Et cogitauit cor meum in me. 656. 7, Ad vſuram vnuſquiſque fratri ſuo vos mutuatis. 797. 798.
6 14, Et Nohadiah prophetiſſæ. 694. 16, Quum audiſſent, &c. & ceciderũt valde. 769. 19, Ad terrendum me. 484.
7 71, Bis decem millia. 1218.
8 9, Et legerunt in libro, in lege Dei expoſito. 1052.
9 21, Et pedes eorũ nõ tumuerunt. 128. 29, Et dederũt humerũ peruerſum. 826.
11 22, Et firmitas ſuper cantores. 51.
12 8, Super confeſſionibus, vel laudibus ipſe, &c. 414. 31, Et ambulatores ad dexteram. 232. 36, Et confeſſio ſecunda ibat. 415. 42, Partes legis. 664.
13 6, Et in fine dierum poſtulaui à rege. 1330. 19, Quũ inumbrãſſent portæ, &c. 1094. 25, Etſi acceperitis de filiab⁹, &c. 791. 29, Super pollutores ſacerdotii. 151.

ESTER.

1 8, Sic diſpoſuerat rex omni magiſtro domus ſuæ. 1216.
2 9, Et ſeptẽ puellas vt daret ei è domo regis. 1105. Et mutauit ipſam & puellas eius in bonum, in domo mulierum. 1438.
4 3, Saccus & cinis ſtratus eſt. 467. 14, Reſpiratio & euaſio ſtabit Iehudæis ex loco alio. 1150. 16, Et tunc ingrediar ad regem. 529.
7 8, Et faciem Haman operuerunt. 348.
8 6, Perditionem cognationis. 2. 10, Equitantes mulum, mulos filios equarũ. 1284. 15, Et amictu byſſino. 566.
9 1, In die qua arbitrabantur. 1347. 28, Familia & familia. 1447.

IIOB.

1 5, Et ſanctificabat illos. 1134. Et ſurget mane. 1403. 11. Niſi in faciem tuam maledixerit tibi. 1016. 21, Nudus reuertar illuc. 1421.
2 8, Et accepit ſibi teſtam vt ſcalperet ſe. 371. 13, Quia creuit dolor. 158.
3 1, Locutus eſt Iiob, & dixit. 941. 3, Pereat dies in qua natus fui. 439. Et nox in qua dixit, natus eſt vir. 241. 4, Terreãt eum ſicut amaros dies. 678. 5, Ne lætetur. 285. 6, Ne viuat ſecum dieb⁹ anni. 21. 7, Qui parati ſunt ſuſcitare Liuiathan. 594. 16, Ibi impii ceſſauerunt ab ira. 1225. 22, Et effuderunt ſe ſi-

2 15, Dauid ſeptimus. 1339. 55, Habitatores Iahabbes, ianitores. 1494.
4 22, Et verba vetera. 987. 23, Et habitatores plantationum & maceriæ. 161 38, Et domum patrum ſuorum auxerunt multum. 1049.
7 11, Filii Iedihel, in principes patrum. 1212.
9 26, Et ipſi ſuper clauem. 1064. 33, In cubiculis dimiſſi. 1010.
11 1, Ecce os tuum, & caro tua ſumus. 956. 8, Viuificauit reſiduum ciuitatis. 306.
12 8, Ordinantes clypeum & lanceam, &c. 970. 18, Et ſpiritus induit Hamaſam. 1247. 33, Et ad diſponendũ abſque, &c. 583. 38, Diſponentes aciẽ. 883.
13 2, Et à Domino Deo noſtro diſpergamus. 1050.
17 17, Secundum diſpoſitionem hominis aſcenſionis. 919. 1204.
18 17, Et filii Dauid principes. 513.
20 8, Iſti nati ſunt giganti in Gath. 1301.
22 3, Et ad iuncturas præparauit Dauid. 280. 18, Domui quæ ædificata eſt. 119.
28 19, Omnia opera ſimilitudinis. 121.
29 14, Dedimus tibi. 806. 23. Super thronum Domini. 554.

II. PARALIP.

1 16, Et netum. 1142.
2 6, Et quis retinebit vires ad ædificandum illi domum? 958. 9, Dedi frumenta contuſionum. 573. 12, Secundum omnem neceſſitatem tuam. 1120.
3 2, Et iſta diſpoſitio Selomoh. 450. 3, Conſilio inſtructus eſt, & ſtetit in, &c. 822. 13, Et purpura & coccino. 578. 14, Et capitellum quod erat, &c. 1115.
5 9, Et prolongauerunt vectes. 71.
8 13, Et in re diei in die. 191.
9 4, Et cœnaculum eius. 920. 11, Trabes pro domo domini. 841. 15, Ex auro tracto. 1386.
10 7, Et complacueris eis. 1310. 15, Quia fuit cauſa à Domino. 814.
11 23, Et diſperſit de omnibus, &c. 1049.
14 11, Ne dominetur tecum homo. 958.
15 8, Prophetia Hoded prophetæ. 694.
16 10, Et dedit eum in domo carceris. 139.
18 29, Et dixit rex Iſrael ad Iehoſaphath mutare ſe & ingredi. 352. 31, Et recedere fecit eos Deus ab illo. 833. 34, Et rex Iſrael erat tenens ſeipſum in, &c. 932.
19 29, Et anno ſecundo quod pullulat è radicibus ſeminis. 830.
20 35, Et non retinuerunt vires ad eundum in Tarſis. 957.
22 7, Et à Deo fuit conculcatio. 98.
23 13, Et ſcientes laudare. 419.
24 13, Et ſtatuerunt domum Dei ſecundum diſpoſitionem ſuam. 1479. 14, Et mortaria. 920. 23, Et fuit in circulo aut reuolutione anni. 1151. 27, Scripta ſunt in volumine libri Regum. 214.
26 5, In diebus Zechariáhu intelligentis in viſionibus Dei. 1211. 16, Et in fortitudine ſua eleuatum eſt cor eius. 302. 19, Et lepra orta eſt. 268.
28 19, Quia vltionem fecit in Iehudáh. 1047. Et præuaricando præuaricationem in Dominum. 671. 20, Et obſedit eum, & non roborauit eum. 300.
29 10, Filii mei nunc ne remiſſi ſitis. 1407. 33, Quia Leuitæ erant recti corde, vt ſanctificarentur magis, &c. 1135. 35, Eò q̃ præparaſſet Deus populo. 526. 30 18, Dominus bonus expiabit pro, &c. 878. 22, Et comederũt ſacrificium. 455.
31 5, Primitias frumenti, vini, & olei, & dactyli. 193.
32 1, Et dixit vt irrumperent ipſæ ad eum. 130. 30, Et direxit eas inferne. 506.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ma eius ſuper eum lugebit.4.

15 2,Et replebit Euro ventrem ſuum.651. 3,Diſputare verbo quod non prodeſt?837. 7,Num primus homo naſceris.1213. 12,Et quid innuũt oculi tui? 1264. 22,Et ſpeculatur ipſe gladiũ.1114. 24,Rex paratus ad pilam.520. 27, Quia operuit faciem ſuam adipe ſuo.570.817. Et faciet lumbricos in iliis. 556.1011. 29,Non creſcet perfectio eorum.742.754. 31,Non credet verbo æquo qui errat.1364.1490. 32,In non die ſuo ſuccidetur.652. 33,Perdet ſicut vitis vuam acerbam eius.333.

16 5,Et narratio labiorum meorum prohiberet.375. 10,Simul aduerſum me congregabuntur.652. 11,Tradidit me Deus iniquo.888. Et ad manus impiorum diuertere fecit me.491. 15,Et inuolui in puluere cornu meum.914. 21,Et diſputaret vir cum Deo.433.

17 2,Niſi illuſiones eſſent mecum.243. Et quum irritant ipſi,&c.598.680. 3, Pone quæſo, Fideiuſſorem da mihi tecum.965. 5,Blanditias qui annuntiauerit amicis.328. 6,Et in igne gehennæ antea ero.1492. 13,Si expectauero.1141. 15,In infernum deſcendet.89. 16,Num pariter ſuper puluerem erit poſitio?448.

18 2,Quando ponetis fines ſermonibus? 1172. 3,Cur clauſi ſumus corde? 397. 4,Et trãſferetur ſaxum è loco ſuo?1087. 8,Quia miſſum eſt rete in pedibus eius.1411. 9,Roborabit contra eum ſitientem.301. 11,Et diſpergent eum pedibus ſuis.1002. 12,Parata lateri eius.1100. 13,Comedet membra cutis eius.89. Comedat membra eius angelus mortis.110. 14,Et incedere faciet eum ad regem terrorum.1110. 15,Habitet in tabernaculo eius,nõ ipſius.112. 19,Non filius eſt ei,neque nepos in populo eius. 747. 20,Et antiqui apprehenderunt pauorem.1129.

19 3,Obſtupeſcetis mihi.228. 4,Mecum morabitur error meus.1348. 5,Et argueritis me propter opprobrium meum.434. 6, Et rete ſuum me circundare fecit.1077. 12,Et eleuauerunt ſuper me viam ſuam.840. 17,Et precabar per filios vteri mei.339. 20, Et euaſi cum pelle dentium meorum.1435. 24, Vtinam ſtylo ferreo & plumbo in perpetuum in petra ſculperẽtur.904. 26,Et poſt pellem meam contriuerunt hanc.784. 27,Defecerunt renes mei in ſinu meo.311. 28,Cur perſequemur eum?1136.

20 2,Idcirco cogitationes meæ reſpondere facient me.849. 3,Et ſpiritus intelligentiæ meæ reſpondebit mihi.940. 10,Filii eius placabunt pauperes.1312. Reddent rapinam eius.16. 11,Oſſa eius plena ſunt adoleſcentiis eius.926. 18,Et nõ lætabitur.309.917. 20,Quia nõ nouit quietus in ventre ſuo. 1409. 21, Idcirco non parturiet bonum eius.291. 22, Cum repletus fuerit ad ſufficientiam ſuam.858. 24, Pertranſibit eum arcus æreus.324. 25, Educta eſt, & egreſſa eſt de vagina.1417. Et ferrum è felle eius.142. 26,Cõſumet eum ignis.37. Ignis non ſufflatus.1133. 28,Defluentes in die furoris eius.703.

21 5,Et obſtupeſcite.1422. 7,Increſſati ſunt.985. 12,Eleuabũt vt tympanum. 791. 13,Et cum requie ad ſepulchrũ deſcendent.1231. 19,Dominus reſeruabit filiis eius violentiã eius.15. 23, Totus ipſe quietus & pacificus.1331. 24, Mulctralia eius plena ſunt lacte.905. Et medulla oſſa eius impinguabitur. 1456. 27,Et cogitationes quas contra me iniquè cogitabitis.334. 31, Quis annuntiabit in vita eius viam eius?1025. Et ipſe ad ſepulchra ducetur,& ſuper aceruum feſtinabit.162.1127.1464. 33,Dulcuerunt ei glebæ torrẽtis.1214. 34,Propinqua eſt præuaricationi.1335.

22 2,Num Deo proderit vir?837. 6,Et veſtes nudorum ſpoliabis.973. 16,Qui

cut aquæ.804. 24,Et texit Deus illam.854.

4 2,Loqui ad te,ægrè feres?580.757. 10,Et dentes leunculorũ eunlſi ſunt.1450 13,In cogitationibus de viſionibus nocturnis.849. 15,Horrebit pilus carni. meæ.846. 16,Tacitum & vocem audiam.1077. 18,Et in angelis ſuis pones lumen.219. 19,Conterẽt eos donec ſuerit Arcturus.898. 21,Nónne tranſc latus eſt funis eorum in eis?510.

5 2,Et declinantem interficiet inuidia.1059. 3,Vidi ſtultum radicantem.1465- 5,Abſorbebit prædo diuitias eorum.1102. 7,Et filii prunæ eleuabunt volatum.1321. 12,Manus eorum quicquam.500. 19, E manibus gladii.412. 22,In fame ridebis.559.1389.

6 3, Idcirco verba mea abſorpta fuerunt. 601. 6, Nunquid comedetur inſulſum abſque ſale?491. 10,Et calefaciam me in dolore:non parcat.843. 14, Viro flagellis diſſoluto.667. 16, Qui denigrantur à glacie.1132. 17,In tempore quo effluxerint,excidentur.266.1105. 18,Inclinabunt ſe ſemitæ viæ illorum.613. 27, Et fodietis aduerſus amicum veſtrum.565.

7 3,Sic accipere factus ſui mihi menſes vanitatis.733. 4,Et elongatio veſperæ. vel,Menſus eſt veſperam.706. Et ſaturatus ſui euagationibus vſque ad crepuſculum.706. 5,Cutis mea ſcidit ſe,& diſſoluit.622.1229. 8,Non aſpiciet me oculus videntis me.1210. 13, Ardebit eloquio meo.791. 19, Quouſque non recedes à me?1441.

8 6,Et pacificã reddet domũ iuſtitiæ tuæ.719.1415. 12,In arbore ſua.1. 14,Cu ius ſuccidetur ſpes eius.1144. 16,Iuxta domum lapidum cõplicabitur.298.

9 4,Quis indurauit & pacé habuit?1199. 5, Et non cognouerũt.416. 9,Qui facit Arcturũ, Oriona,& interiora Auſtri.287. 12,Si rapuerit, quis reſtituere faciet illum?384. 13,Sub eo incuruati ſunt,freti ſuperbia. 1239. 23, Tentationem innocentum ſubſannabit.758. 26, Tranſierunt cũ nauibus,&c.3.

10 1,Exciſa eſt anima mea.1144. 3,Et ſuper conſilium impiorum ſplenduiſti. 461. 8,Manus tuæ formauerunt me.952. 10,Nónne ſicut lac fundes me? 805. 15,Væ mihi.39. 16,Mirificaberis in me.1016. 17,Innouabis teſtes tuos contra me.885 22, Et non ordines.820. Et obſcurata eſt ſicut caligo.461.

11 2,Num multo verbis non reſpondebitur. 1217. 6,Et ſcito quòd oblitus eſt tui Deus.797. 11,Efficietur cordatus.105.584. 15,Et ipſo meridie ſurget tẽ- pus.719. 16,Illuſtraberis,ſicut mane eris.891. 18,Et fodies,cõfidenter dormies.350. 20,Et expectatio eorum dolo animæ.767.

12 2,Nutantibus pede.669. 5,Lampas cõtempta.96.612.984. 7,Interroga quæ- ſo behemoth,& docebit te.93. 8,Loquere terræ,& docebit te.1365. 11,Et pa lato cibus erit.311. 14,Claudet virum, & nõ aperietur ei.818.1063. 15,Ecce prohibebit aquas,& areſcent.407. 17,Ambulare facit conſiliario ſpoliatũ. 1408. 19,Et fortes peruertet.845. 20,Remouet labium fidelibus.50.691. Et conſilium ſenum accipiet.399. 21,Et fortitudinem fortium.638.1306. 23, Expandens gentibus.1393.

13 14,Et tranſeat ſuper me quid.626. 25,Et depauperabis me.496. 26,Super ra dices pedum meorum deſcribetur.358.

14 1,Breuis diebus.1181. 6,Et ceſſabit tempus eius. 285. Donec perficiat ſicut mercennarius,diem ſuum.1310. 9,Et faciet ramũ ſicut plantatio.1181. 10, Et vir morietur,& infirmatus eſt.329. 15,Num opus manuum tuarum deſiderabis?556. 17, Coniũxiſti ſuper iniquitatem meam.401. 18,Mons altus corruet.771. 19,Lapides contuderunt aquæ, diluet germina eius vſque ad puluerem terræ.856. 21,Caro eius ſuper ſeipſam dolebit.513. 22,Et ani-

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 cor meum.1060. 33,Si cælaui vt homo prævaricationem meam.273. 35, Ecce signum meum Omnipotens respondebit mihi.1471. 39,Et animam dominorum eius dolore affeci.767.

32 7,Idcirco veritus sum.253. 12,Auscultabo.19. 16,Remota sunt ab eis verba. 986. 22,Et hominem non cognominabo.550. 23,Quia non noui,cognominabo nomen.550. Comburat me factor meus.791.

33 7,Manus mea super te,non erit grauis.38. 10,Occasiones aduersum me inuenit.715. 14,Quia semel loquetur Deus,& bis non videbit illum.1377. 18,Et vitam eius,ne transeat per arma.1413. 19, Et contendet cum ossibus eius,&c.1241. 20,Et abhorrere faciet eum vita eius panem.247.308.21, Consumetur caro eius à visu.1210. Et contundentur ossa eius.1446. 25,Tenerior facta est,quàm fuerit in pueritia.1324. 27,Aspiciet super homines.1377. Et non profuit mihi.1363.

34 5,Valida sagitta mea.57. 9,Quũ ambulauerit ipse cum Deo.1310. 13,Quem præfecit sibi super terram.1034. 16,Num etiam odio habens iudicium dominabitur?281. 26, Loco impiorum percussit eos in loco videntium.858. 29,Et quis terrebit?1319. 36,Voluntas mea est vt probetur Iiob.3. 37,Inter nos complodet.858.

35 4,Quid proficiam de expiatione mea?457. 9,Quibus vi bona auferũt,quos clamare faciunt.265. 13 & 14,Et Omnipotens non intuebitur illud,&c.non videbis illud?1378. 14,Et sperabis in eo.293. 15,Et nunc quia paululum visitauit furor eius.1033. 15,Et non cognouit in multitudine valde.1005.

36 11,Si audierint,& seruierint ei.868. 14,Morietur in pueritia anima eorum. 766. 15,Eripiet pauperem in humilitate eius.945. 16,Et etiam si remouit te ab ore angustiæ.832. Et requies mensæ tuæ.448. 17,Et iudicium impii impleuisti.649. Causam & iudicium sustentabunt.1487. 18,Ne forte incitet te flagello.833.858. 19,Nunquid æstimabit diuitias tuas?971.1372. 20, Ne desideres noctu excidere populos.1332. 21,Hoc elegisti potius quàm afflictionem.944. 22,Ecce Deus exaltabit.1348. Quis sicut ipse docens?488. 23, Quis memorauit ei viam suam. 1033. 24, Et canticum cantantis. 1378. 26,Effundent pluuiam propter vaporem suum.29. 30,Pluuiam suam.17. 33,Annuntiabit eam vociferatio eius.1157.

37 1,Et motum est loco suo. 810. 3,Sub omni cælo remanere faciet colligantiam nubium.1461. 4,Et non retardabit ea.960. 6,Et nimbus pluuiarum fortitudo eius.643. 9,A Meridie veniet turbo.286. Et à spargentibus frigus.267. 10, A flatu Dei dabit glaciem.1194. 11,Serenitas laborare faciet nubem.137.402. 11,Pluuiam suam.18. 16,Num cognosces expansiones nubis?1021. 18,Forte sicut speculum forte.470. 20,Nunquid narrabitur ei, quum locutus,&c.116. 22,Ab Aquilone aurum veniet.247.

38 8,Et diuisit ostiis mare.834. 10,Et statui illi decretum meum vt non transgrediatur illud.1345. 11,Et dixi,hucusque venies.999. 16,Nunquid ingressus es vsque ad profundum maris? 110. 25, Quis diuisit ad inundationem aquæductum.856. 30,Sicut lapis,aquæ abscondent se.274. 31,Nunquid ligare poteris fructus delicatos Vergiliarum?882.1202. 32,Nunquid produces planetas in tempore suo?638. 33,Num pones præfecturam eius in terra?1394. 36,Quis dedit cordi intelligentiam?1399. 37,Et pluuias cæli quis descendere faciet?697. 38,Dum roboraret terram in centro.468. Et glebæ coniungerentur.1224.

39 4,Parere facientem ceruas,obseruabis?293. 6,Fœtus suos scin lent.1018. 7, succisi sunt,& non erat tempus.1167. 20, Nónne succisa est erectio nostra? 1148. 21,Proficere facias cum eo,& eris in pace.838. 23,Et pone super terrã aurum.129. 24,Et pone super terram munitionem.1382. 25,Erítque Omnipotens munitio tua.129.1353. Et argentum fortitudines tibi.458. 30,Eruet insulam innocens.29.

23 2,Etiam hodie rebellio est eloquiũ meum.681. 3,Ingrediar vsque ad locum eius.529. 12,A præcepto labiorum eius,& non recedam.635. 14,Quia reddet quod congruit mihi.358.

24 3,Pignerabuntur bouem viduæ.276. 6, Et vineam impius serò vindemiabunt.617. 8,Ab inundatione mõtium madefient.269. 9,Rapient ab vbere pupillum.1353. Et super pauperem pignus accipient.176. 11,Intra muros suos faciet oleum suum.1076.1379. 12,Et Deus non ponet prohibitionem. 1491. 13,Ipsi fuerunt in desc̃ẽsibus luminis.487.679. 14,De vrbe viri clamabunt.688. 16,Perfodit in tenebris domos quas in die signauerunt sibi. 381. 18,Non aspiciet viam vinearum.567. 19,(sic)sepulchrum eos qui pec cauerunt.302. 21,Confringens sterilem.1293. 23,Et depauperabuntur.646. 24,Eleuati sunt paululum,& nõ erunt.1284. Sicut omnes claudentur,erunt clausi.1175. 25,Quis mentiri faciet me?533.

25 2,Dominari,& pauor est cum eo.686. 5,Ecce remouet lunam(vel vsque ad lunam)non erit in tabernaculo.13.881.

26 4,Et spiritus cuius egressus est ex te?800. 5,Semina mortua formabuntur sub aquis.293.1303. 6,Appendens terrã super nihilum.115. 9,Expandit super eum nubem suam.1069. 11,Columnæ cæli conterentur.1258. 12,Et intelligentia sua trãsfixit fortitudinẽ.1240. 13,Spiritu suo cælos ornauit.1451.

27 7,Nõ probris afficiet cor meum 366. 8,Quia si euellat Deus animam eius. 799. 21,Et turbine commouebit eum de loco suo.850.

28 2,Et è lapide fuso æs.468. 3, Et omnem perfectionem ipse inuestigat. 359. 4,Crescere fecit torrentem apud eum qui peregrinatur.166.1048. 8, Non calcauerunt eam bestiæ.vel,viri superbiæ.211.1388. 11,A fletu flumina alligauit.110. 18,Et protractio sapientiæ supra margaritas.685. 26,Et viam fulguri & tonitruis.297.

29 3,Quando splendebat lucerna eius.229. 6,Et petra fusa mecum in riuos olei. 468. 10,Ad vocem meam duces abscõdebantur.1145. 18,Et sicut arenam multiplicabo dies.294. 19,Et ros morabitur in ramo meo.1181. 20,Et arcus meus in manu mea innouabitur.324. 24,Et lumen vultus mei non cadere facient.770.

30 3,In tenebras,desolationem & desertum.976.1326. 4, Qui succidebant herbam è virgulto.655. 7,Et inter arbusta clamabunt.714. Subter vrticam congregabuntur.855. 8,Abiectiores fuerunt terra.749. 11,Funem meum soluit, & afflixit me.510. 12,Ad dexterá paruus surgent.1044. Pedes meos impulerunt.1411. Et eleuauerunt super me semitas contritionis suæ. 840. 13,Ad contritionem meã proficient. 457. 15,Persequetur sicut ventus spontaneam meam.708. 17,Et nerui mei non quiescent.976. 20,Steti.931. 22, Et dissolues(vel remouebis)à me sapientiam.501.629. 24,Veruntamen non in desolationem mittet manum.908. Num in contritione eius eis,erit salus?(vel clamor?)503.1371.

31 7,Num manibus meis adhæsit quicquam? 621. 8,Et filii mei eradicentur. 464. 10,Molat alteri vxor mea.392. 22, Ab humero suo cadat.1403. Et brachium meum à canna sua confringatur.1171. 27,Et declinauit in occul-

Universidad de Deusto
Biblioteca

5,Filius hominis quòd visites eum.1036. 6,Minuisti eum modicum ab angelis.42. 19,Et non retrocedemus à te.822.

9 2,Almuth Laben.588. 10,In temporibus in angustia.1086. 17,Illaqueauit impium.785. 18,Conuertentur impii in infernum.1331. 19,Scient gentes quòd homo sunt.57.

10 1,Stabis è longinquo?1273. Abscondes in temporibus prohibitionis.129. 3, Propter persecutionẽ impii,persecutionẽ sustinebit pauper.205. 5, In omnes inimicos suos sufflabit in eos.1000. Prosperabũtur viæ eius.291. Excelsum iudicia tua.1251. 7,Sub lingua eius peruersitas.934.1474. 10,Et cadet inter fortes eius exercitus pauperum.310.957. 17,Attẽdere facies aurem tuam.1198. 18,Non addet vltrà conterere hominem de terra.975.

11 1,Migra à monte vestro sicut passer.240.717. 3,Quoniam retia destruẽtur. 1383. 4,Dominus in templo sanctitatis suæ.1137. 6, Et spiritus tremorum pars calicis eorum.271. 7,Rectum videbunt facies eius.298.

12 2,Quoniam finitæ sunt veritates.1027. 3,Corde & corde loquẽtur.583. 6, Ponam in salute,illaqueabit eum.1000. 7, Argentum conflatum Domino terræ.916. 9,Quum exaltatæ fuerint,vilitas filiis hominum.258.

14 3,Omnis fœtuit.825. Omnis recessit.821. Non est etiam vnus.176.

15 3,Non detraxit lingua sua.1126.

16 4,Multiplicabuntur dolores eorũ.627.954. 5,Dominus pars portionis meæ. 663. 6,Hæreditates ceciderunt mihi in pulchris.764.

17 1,Attende clamori meo.1291. 3,Cogitaui,non transgredietur os meum.871. 4,Custodiui vias latronis.1050. 10,Adipem suum clauserunt.817. 13,Præueni faciem eius.1130. 14,A viris qui sunt manus tua.688. A viris de orbe pars eorum in vita.310. Et abscondito tuo implebis ventrem eorum.1116. 15,Satiabor cum euigilauero,similitudine tua.634.

18 2,Diligam te Domine.1269. 5,Et torrentes impiorum.734. 11,Et sicut murus eleuatus in pictura eius.1398. 15, Et fulgura multiplicauit.1215. 22, Et non impiè egi à Deo meo.1318. 27,Cum purificante se,purificabis te.135. Et cum peruerso peruersus eris.1066. 36,Et mansuetudo tua multiplicabit me.946. 43,Vt lutum platearum euacuabo eos.1278.

19 5,In omnem terram exiuit linea eorum.1141. 10,Dulciora melle & stillatione fauorum.726. 14,Tunc immaculatus ero.1483.

20 3,Mittat auxilium tuũ de sanctitate.1136. 4,Memor sit omnis sacrificii tui. 255. Et holocaustum tuum in cinerem vertat.215.

21 12, Quia declinauerunt super te malum.741. 13, Pones eos ad latus vnum. 1403. In funibus tuis præparabis contra faciem eorum.510.

22 8,Emittent labio.1010.1447. 13,Circundederunt me vituli multi.1216. 16, Aruit tanquam testa fortitudo mea.524. Et lingua mea coniuncta est palatis meis.616. 18,Ipsi aspicient,videbunt me.1108. 21, De manu canis vnicam meam.426. 25,Neque abominatus est humilitatem pauperis.945.

23 2,In pascuis germinis accubare faciet me. 719. Ad aquas requierum ducet me.713. 3,Animam meam conuertet.1360. 5,Calix meus ebrius.1246. 6, Et requiescam in domo Domini.1358.

24 4,In vanum animam meam.773.

25 1,Ad te Domine animam meam leuabo.791. 13,In bono permanebit.599. 17,Angustiæ cordis mei dilatatæ sunt.1086.1265.

26 4,Et cum occultis non introibo.923. 7,Vt audire faciam.1431.

27 2,Dum appropinquant mihi.1187. 9,Ne auerseris in ira seruum tuum.743.

* f.i.

Pingueſcent filii earum.323. Multiplicabuntur in frumento.133. 11, Laudabilius montium pascuum eius.511. 12,Super præsepia tua.7. 13,Si contundet glebas vallium post te.1354. 16,Ala pauonum exultabit.917.1291. Nunquid pennas ciconiæ & plumam.345. 19, Reliquit crudeliter filios suos.1201. 21,In excelsum eleuabit se.678. 22,Num induere facies colum eius tremorem?1300. 23,Robur naris eius terror.737. 24,In impetu & ira bibet terrã. 176. 27,Et pulli eius absorbebunt sanguinem.601. 35, Num contendere cum Omnipotente est erudire?452.

40 11,Nerui testiculorum eius perplexi erunt.1461. 14,Ecce nunc behemoth quem ego,&c.93. 17,Circundabunt eum arbores vmbriferæ.1070. 18,Ecce rapiet fluuium,& non festinabit.980. 20, Et fune demerges linguam eius.1458. 25, Num cœnabunt super eum socii?279. 26,Nunquid succides spinis pellem eius?652.1369. Et cultro piscatorio caput eius?1096. 28,Nónne etiam ad aspectus eius proiicietur?1210.

41 2,Quis præueniet me,& perficiam?1131. 3,Nõ tacere faciam mendacia eius. 88. 4,Et gratiam dispositionis eius.310. 5,Cum duplicitate fræni sui quis veniet?559. 7,Et vêtus non ingredietur inter eas.1247. 11, Et lebes.8. 14, Frusta carnis eius cohærẽt sibi.770. 15,Sicut mola inferior.1019. 16,Contritionibus purgabuntur.1346. 17,Lancea,lapis manu iaculatus. 761.1462. 19,Sicut stipula reputabuntur iaculum. 1474. 21, Sub eo sunt petræ acutæ, 19,Sicut stipula reputabuntur iaculum.1474. 21, Sub eo sunt petræ acutæ, testaceæ.284.371. Sternet aurum super lutũ.1304. 22,Mare ponet sicut vnguentum.1316. 24, Qui factus est vt non frangatur animo.378. 25,Ipse est rex super omnes filios superbiæ.1388.

42 10,Dominus auertit captiuitatem Iob.1356.

PSALMI.

1 1,Beatus vir qui,&c.77. In cõsilio impiorum.1320. Et in via peccatorum non stetit.212. Et in cathedra derisorum.603. 5,Ideo non surgent impii in iudicio.1146.

2 1,Vtquid congregatæ sunt gentes,&c.1132. Et populi loquentur inaniter. 1279. 2,Et principes consilium ceperunt pariter.449. 6,Et ego regnare feci regem meum.759.1131. 7,Narrabo præceptum.42.358. 9,Contereseos virga.1254. 12,Osculamini filium.133.802. Et pereatis via.212.

3 3,Non est salus ei in Deo.503. 5,Et exaudiuit de monte sanctitatis suæ.1137. 7,In circuitu posuerunt aduersum me.1382. 8,Percussisti omnes inimicos tuos in maxilla.605.

4 1,Vincenti.775. 2,In angustia dilatasti mihi.1165. 3,Vsquequo gloria mea ad pudorem?547. 4, Et scitote quòd segregauit Dominus misericordem sibi.1014. 5,Pauete,& ne peccetis.1224. 8,Frumentum eorum, & vinum eorum multiplicata sunt.1216.

5 1,Super Nechiloth.735. 4,Mane ordinabo tibi.971.1115. 5,Non habitabit tecum malus.279. 11, Desola eos,vel delinquere fac.75. 12,Et proteges eos. 834. 13,Coronabis eum.907.

6 1,In neghinoth super octauam.1430. 3,Quoniã infirmus sum.48. 8,Veterauit inter omnes inimicos meos.985.

7 1,Sighaion Dauidi quod cecinit Domino.1350. Super verba Chus.533. 3,Laceret,&c.1051. 5,Si retribui existenti in pace mecum,malum.1414. 6,Persequatur inimicus animam meam.1237. 7,Et euigila ad me.894. 10,Desiciat quæso malum impiorũ.178. 14,Sagittas suas ardẽtibus operabitur.205.

8 2, Qui posuisti decorem tuum super cælos.807. 3, Ex ore puerorum. 661.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mit.20. 9, Et pretiosa erit redemptio animæ eorum.478. 13, Et homo in honore non morabitur.599. 14, Et posteri eorum sicut ipsi ibunt.1311. 15, Sicut pecudes in inferno posuerunt se.1381. Et dominabuntur eis recti mane.506. 16, Redimet animam meam de manu sepulchri.1370. 17, Non capiet quicquam.541.

50 2, Ex Sion perfectione decoris.539. Deus splenduit.460. 3, Et in circuitibus eius defecit valde.850. 18, Si videbas furem, currebas cum eo.1310. 21, Et ordinabo oculis tuis.971. 22, Sacrificãs laudem honorabit me.515. 23, Et ponenti viam ostendam illi salutem Dei.1370.

51 4, Multiplica, laua me.1220. 7, Et in peccato calefecit se de me mater mea.303.429. 8, Et in clauso sapientiam scire facies me.863. 14, Et spiritu spontaneo stabilias me.707.846. 21, Holocaustum & oblationem.540.

52 9, Roborabitur in prauitate sua.224.

54 9, Et in inimicis meis vidit oculus meus.1204.

55 3, Plangam in sermone meo.1244. 8, Elongabo elongationem.706. 14, Et tu homo secundum æstimationem meam. 972. 15, In domo Dei ambulauimus coniunctim.1232. 16, Mala in cõgregatione eorum.167. 18, Et meridie loquar.1365. 20, Exaudiet Deus, & alloquetur eos.940. Manens ab initio.1128. 21, Misit manus suas in paces eius.1417. 22, Lenierũt magis quàm butyra os suum.326.331. Et ad prælium cor eius.1189. 23, Proiice super Dominum curam tuam.421.

56 1, Super columbam mutam.43.415. Dauidi aurum.574. 2, Absorbuit me homo.1331. 3, Absorbuerunt me hostes mei.1332. 6, Propter verba mea dolore afficient.952. 7, Latebunt.1116. 8, Num propter iniquitatem euasio eis?1019. 9, Motum meum numerasti.859.

57 4, Et seruabit me à probro absorbentis me.1332. 5, Anima mea est inter leones, iaceo inter ardentes.591. 7, Incuruauit se anima mea.558. 9, Suscitabo me diluculo.894.1390.

58 5, Venenum eis secundum similitudinem, &c.430. 6, Quæ non obtemperabit voci incantantium. 608. 7, Sicut exciderentur.633. 9, Sicut limax liquefactionis.666. 10, Priusquam intelligerẽt spinæ vestræ rhamnum.831.

59 11, Deus misericordiæ meæ præueniet me.1130. Deus ostendet mihi in hostibus meis.1209. 12, Commoue eos paupertate, & descendere fac eos.310.313. 16, Si non fuerint saturati, & murmurabunt.599.

60 2, Quum rixatus est ipse cum Mesopotamia.775. 5, Propinare fecisti nobis vinum soporiferum.1199. 6, A facie veritatis.1201. Vt exaltentur. vel fugiant.756. 9, Super Edom proiiciam compedem meum.762. 10, Ad me Peleseth clama.1256.

61 1, Victori super neghinath.701. 6, Dedisti hæreditatem timentium nomen tuum.496. 8, Præpara.662.

62 4, Vsquequo cogitabitis praua contra virum?224. Occidetis vniuersi vos.1314. 11, Ne euanescatis si substantia crescat.717.

63 2, Concupiuit te caro mea.548. 5, Saturabitur anima mea, quum labiis, &c.600. 7, Adhæsit anima mea post te.189.

64 3, A societate operantium iniquitatem.1232. 7, Perfecerunt scrutinium scrutatum.1483. Et intimum vniuscuiusque, & cor profundum.1189.

65 1, Tibi silentium laus.208. 5, Saturabimur bono domus tuæ sanctioris loci tabernaculi tui.1136. 9, Exitus matutini & vesperæ exultare facies.1289. 10, Visitasti terram, & desiderium dedisti illi.1374. 11, Sulcos eius inebria de-

12, Et locutor iniquitatis.460.

29 1, Afferte Domino filii angeli.30.

30 1, Psalmus cantici dedicationis domus Dauid.343. 4, Viuificasti me ne descenderem.486.

31 4, Duces me, & deduces me.713. 10, Computruit in ira oculus meus.976. 11, Et ossa mea computruerunt.976. 12, Inter omnes hostes meos fui opprobrium.661. 21, A superbiis viri.1284. 25, Propter superbiam facienti superbiam.510.

32 1, Tectum peccatum.554. 4, Conuersus est viror meus, &c.618. 7, Clamoribus eripiendi.1019. , Cõsulam tibi oculo meo.458. 9, In chamo & fræno os eius claudere.881.

34 6, Aspexerunt ad eum.694. Et illuminabuntur.714. 11, Leunculi eguerunt & esurierunt.1261, 14, Recede à malo, & fac bonũ, &c.1029. 21, Vnum ex his non fractum est.1345.

35 1, Iudica Domine iudicantes me.606.1243. 3, Et euacua lanceam.819.1277. 14, Sicut lugẽs matris.5. Pullatus humiliaui me.1131. 15, Et in claudicatione mea lætati sunt.1100. Cõgregati sunt aduersum me percussi.750. Aperuerunt, & non siluerunt.1195. 16, Cum impiis subsannatoribus subcineritii panis.611. 17, Eripe animam meam à desolationibus.1326. 20, Et in sciss̃ionibus terræ verba fraudum cogitant.1231.

36 2, Dixit præuaricatio impio.691. 7, Montes Dei.899. 13, Expulsi sunt.197.

37 3, Et pasce veritatem.1294. 7, Sile Domino.206.294. Ne miſceas te cum secundante viam suam.1098. 16, Melius est parum iusto, quàm multitudo impiorum multorum.235. 20, Sicut pretiositas agnorum.480. 35, Vidi impium fortem virescentem.968. Sicut laurum viridem.1300.

38 1, Cantus Dauidi ad commemorandum.256. 3, Sagittæ tuæ descenderunt in me.740. 4, Non est hominis figura in carne mea.688. 8, Ilia mea plena fuerunt ardore.1164. 13, Et posuerunt laqueum quærentes, &c.786. 17, In lapsu pedis mei.631. 18, Quia ego ad claudicationem paratus.1100. 21, Eò quòd sequebar bonum.1235.

39 3, Et dolor meus turbatus est.913. 5, Sciam quòd temporalis sum.286. 6, Paruos dedisti dies meos.400. 7, In imagine transibit vir. 1099. 12, Et liquescere fecisti sicut tinea desiderum eius.668. 14, Claude à me.1371.

40 3, Et ascendere fecit me è cisterna sonitus. vel desolationis. 1328. 5, Et non respexit ad superbos.1140. Et declinantes ad mendacium.1368. 6, Et cogitationes tuas nobis non est ordinare tibi.970.

41 9, Verbum impietatis adhærebit illi.112.1081. 10, Magnificauit super me calcaneum.961. 13, Et ego in perfectione mea, sustentasti me.1486.

42 2, Quemadmodum cerua clamabit ad torrentes aquarum.967. 5, Transibo in numerum congregationis.836. 8, Ad sonitum fistularum tuarum.1110. 12, In occisione in ossibus meis.1314.

45 1, Eructauit cor meum verbum bonum, &c.1274. 6, Populi sub te cadent. 768. 9, Mirrha, aloes, casiæ.1179. 10, Filiæ regum inter honorabiles tuas. 480. In auro Ophir.574.

46 1, Filiis Corach super virgines canticum.924. 5, Riui eius lætificabunt ciuitatem.1017.1136. 7, Dedit vocem suam.805.

48 2, Pulcher termino aut climate.726. 7, Fratrem non redimit.21. 14, Roborate palatia eius.1028. 15, Et ipse reget nos vsque ad mortem.922.925.

49 2, Omnes habitatores orbis.320. 6, Circundabit me.813. 8, Frater non rede-

77 2,Et intendit mihi.19. 3,Plaga mea nocte defluxit.999. 5,Tenuisti vigilias oculorum meorum.1433. Contritus fui,& non loquar.1030. 7,Meditabor, & scrutatus est spiritum meum. 352. 10, Num clausit in furore misericordias suas?1174. 11,Occidere meum est.313.514. 16, Redemisti in brachio populum tuum filios Iahacob & Ioseph. 742. 18,Inundauerunt aquæ nubium.269. 20,Et semita tua in aquis multis.1338. Et vestigia tua non cognoscentur.961.

78 9,Filii Ephraim armati, iacientes arcu. 801. 15, Et propinauit in abyssis multa.1470. 19,Et etiam peruersi vt inhabitarent,&c.827. 25,Panem fortium dedit eis.7. 31,Et occidit pingues eorum.1428. 33,Anni eorum cum festinatione.93. 41, Et sanctum Israelis signauerunt. 1471. 47,Et moros eorum in grandine.385. 48,Et possessiones eorum prunis.1321. 50,Et vitã eorum pesti tradidit.818. 60, In quo habitauit inter homines. 1404. 62, Et virgines eius non fuerunt laudatæ.218. 65, Sicut potens clamans propter vinum.1290. 71,Vt pasceret Iahacob,&c.1294.

79 11,In magnitudine brachii tui.512.

80 1,Ornamentum ipsi Asaph,psalmus.881. 6,Et propinasti nobis in lachrymis mẽsuram magnam.1419. 10, Euacuasti ante illam.1024. 14, Impleuit ventrem ex illa porcus de sylua.579. 15,Et visita vineam istam.1035. 16,Et sedem quam plantauit dextera tua.530.

81 6.Ornamentum in Ioseph.882. Labium quod non noui, audiam.1447. 13,Et dimisi eum in duritia cordis eorum.1460.

82 1,In medio angelos iudicabit.42. 8,Quia tu hæreditabis in omnib⁹,&c.733. 4,Contra absconditos tuos.1116. 15,Sicut ignis comburet syluam.125.

84 7,Transeuntes per vallem mori.109. Piscinas operiet pluuia.489. 10,Clypee noster vide Deus. 1206. 11, Elegi hospitari in domo Domini. 852. Quàm habitare in tabernaculis,&c.761.

85 2,Auertisti captiuitatẽ Iahacob.1357. 4, Retraxisti,ne irasceretur,furorẽ.1359.

86 11,Ambulabo in veritate tua.231.

87 3,Gloriosa dictum est de te.515. 4,Memorare faciã Ægyptum & Babel.1139. 6,Dominus quum scripserit populos. 859. 7,Et cantores sicut tibicines.314. 1376. Omnes fontes mei in te.911.

88 7,Fluctib⁹ tuis humiliasti.943. 8,Mihi appropinquauit ira. 846. 11, Num mortui surgẽt?1303. 13,In terra obliuionis.798. 16, Suftinui timores tuos, &c.63.1002. 17,Terrores tui succiderunt me.1106. 19, Notos meos,&c.374.

89 1, In seculum cantabo. 926. 3, In seculum misericordia ædificabitur.926. 7,Quoniam quis in cælo æquabitur Domino?1388. 8,Deus timendus.975. 10,Fortitudo eorum labor.15. 11,Tu contriuisti sicut vulneratum Ægyptũ. 1139. 13,Non exiget.798. 44, Etiam redire feciſti aciem gladii eius.1087. 48,Memento quid sum,& quod tempus.319.626.

90 1, Domine habitaculum tu fuisti nobis.889. 6,Ad vesperam excidetur & aresset. 633. 8, Peccata adolescentiæ nostræ ad luminare vultus tui. 926. 10,Fortitudo eorũ peruersitas.15.1240. 12,Vt numeremus dies nostros scire fac.662. 13,Et consolationem accipe super tuos.736.

91 6,A peste quæ in caligine ambulat.1156. A morsu qui vastabit meridie.1352.

92 10,Misceui oleo viridi.113.

93 5,Domui tuæ desyderabilis fuit sanctitas.14.

94 8, Intelligite ardentes in populo. 124. 17, Ferme habitasset excisa anima mea.197. 20,Num coniungetur tecum,&c.279. 20, Fingẽs laborem super

scendere fac in lineas eius.157.740. 11,Imbribus dissolues eam.619. 12,Coronasti annum bonitatis tuæ.907. Et viæ tuæ stillabũt pinguedinem.877. 13,Stillabunt in campestribus deserti.1300. 14,Clamabunt,etiã canent.1255.

66 5,Terribilis opere.915. 10,Fudisti nos sicut fundit argentum. 1121. 14, Et loquetur os meum in angustia mihi.1085.

68 3,Quemadmodũ expellitur fumus.710. 5,Eleuate equitanti in cælos.840. 966. 7,Qui educit vinctos cõpedibus.572. Veruntamen rebelles habitaue runt in loco arido.1088. 10,Pluuiam liberalitatum stillare facies.708.1103. 13.Reges exercituũ elongabũtur,elõgabũtur.706. Et inhabitatrix domus, diuidet spoliũ.719. 14,Si dormieritis inter chytropodes,eritis adhuc sicut, &c.1453. In pallore auri.494. 15,Quum extenderit Omnipotens,&c.1053. Ninget in Salmõ.1409.17,Vt quid saltabitis montes humiles? vel excelsi?152. 18, Millia angelorũ.1466. 20,Portabit nos Deus salutis nostræ.935. 22,Trãsfiget caput inimicorum suorum verticem capilli. 1127. 24,Vt rubescat pes tuus in sanguine.640. 26, Præuenerunt cantantes, postea pulsantes. 701. 28,Principes Iehudah,congregatio eorum.1228. 29,Fortifica Deus quod operatus es nobis.900. 30,In templo tuo in Ierusalaim.660. 31,Increpa cœtum arundinis.308. Gloriantem in incisionibus argenteis.1308. 32,Veniẽt munera.386. Chus currere faciet manus suas Deo.1259. 35,Terribilis Deus à sanctuariis tuis.661.1139.

69 3,Et non erat statutus.932. 21,Opprobrium contriuit cor meum.57. Et expectaui vt consolaretur.717. 23,Et pacibus in rete.1416. 28, Iniquitatẽ super iniquitatem eorum.888.

71 15, Quoniam non cognoui enumerata.859. 17,Deus docuisti me à pueritia mea.610.

72 5,Timebunt te cum sole.928. 6,Sicut stillicidia super herbã excisam terræ. 271. 9,Ante illum incuruabunt se gentes deserta incolentes.1091. 16, Erit particula frumenti in terra.133.135. 1027. 16,Tremet sicut Iebanon fructus eius.1301. 17,Ante solem filiabitur nomen eius.748.

73 2,Ferè declinauerunt pedes mei.742. 4,Quia non sunt colligationes morti eorum. 386. Pinguis & fortis sicut ædes, aut palatium. 44. 6, Vt torques coronauit eos superbia.948. 6, Operiet se vt tollat prædam sibi.906. 7,Transierunt cogitationes cordis.1398. 8,Dissoluent.646. Et loquentur malitiosè detentionem alienorum bonorum. 981. 10, Ideo reuertetur populus eius huc.233. 17,Donec ingrediar sanctuaria Dei.1138. 18, Deiecisti eos ad desolationes.794. 20,Sicut somnium experrecto homine.1153. Domine in ciuitate imaginem eorum floccifacies.894. 21,Et renibus meis acuar.1436. 24,Et postea ad gloriam suscipies me.517.615.

74 3,Exalta pedes tuos ad desolationes in seculum. 794.1031. Super omnẽ qui male fecit,inimicum.1254. 4,In medio sanctuariorum tuorum.455. 6,Bipenni & malleis conterent.547. 7,Miserunt in ignem sanctuarium tuum. 1138. 8,Dixerunt in corde suo,filius eorum simul.aut,populemur eos pariter.447.747. 11,De medio sinus tui consumendo.543. 12,Et Deus meus ab initio.1131. 14,Dedisti eum escam populo deserta incolentibus. 1091. 18, Ne tradas congregationi animam turturis tuæ.308.1473.

75 3,Liquefiunt terra.619. 6,Ne loquamini collo pingui.987.

76 2,Notus in Iehudah Deus.418. 4,Ibi cõfregit ferra sagittarum.1321. 5,Cor rumpis tu.653. 6,Spoliati sunt fortes corde.7.1407. 10,Residuum irarum accinges te.283. 12,Auferẽt munus timori.484. 13,Excidet spiritũ ducũ.128.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ricantes,& litigaui.1144. 164, Septies in die laudaui te.1339. 175, Et iudicium tuum adiuuabunt me.1449. 176, Erraui sicut pecus perditum.570.
120 1, Ad Dominũ in tribulatione mihi.1086. 5, Quia inhabitaui Mesech.685.
121 1, Canticum graduum.919.
122 7, Sit pax in antemurali suo.310.
124 4, Torrens transiuit super animam nostram.734.
125 5, Et declinantes in prauitates suas.743.
126 1, Quũ reduxit Domin⁹ reuersionẽ Sion.1361. 6, Portãs pretiosum,&c.685.
127 1, Frustrà vigilauit custos.1454. 4, Sic filii pueritiarum.766.
129 1, Sæpius angustiis affecerunt me à pueritia mea.1118. 3, Supra dorsum meũ arauerunt arantes.151. 3, Prolongauerunt sulcum suum.947. 6, Quæ antequam educta sit, aruit.1417.
130 4, Vt timearis.483.671.
132 1, Memento Domine Dauid, omnis humiliari eius.944. 15, Escam eius benedicendo benedicam.1077. 16, Exultando exultabunt.1289. 18, Et super eum florebit corona eius.1093.
135 3, Quoniam suaue.763.
137 3, Quia illic postulauerunt à nobis,&c. verba cantici, & suspensiones nostras ob lætitiã.1481. 7, Discooperite, discooperite vsque ad fundamẽtũ,&c.968.
138 3, Roborabis me,& in anima mea fortitudinem.1138. 7, Super etiam inimicos meos,&c.60.
139 2, Intellexisti voluntatẽ meam.1296. 3, Et accubitum meum ventilasti.1222. Et omnes vias meas vtiles fecisti.837. 5, Retrò & antè formasti me.1081. 6, Occulta scientia à me.1017. 9, Si sumpsero alas luciferi.513. 11, Tenebra obscurabit me.1373. 12, Etiam tenebra non tenebrescet à te.374. 14, Terribilia mirabilis fui, mirabilia opera tua,& anima mea scit valde.1014. 15, Non est occulta fortitudo mea à te.955. Variis mẽbris formatus sum in,&c. 1316. 16, Dieb⁹ formata sunt. 472. 17, Quàm pretiosæ sunt cogitationes tuæ.1297. 20, Assumpserunt in vanum.788. 21, Et cum inimicis tuis litigabo.1144. 24, Si via doloris est in me.952.
140 8, Operuisti caput meum in die armorum.834. 9, Cogitauit ipse ne educat.1004. 10, Labor labiorum meorum operiet eos.554. 11, In foueas profundas.236. 12, Venabitur eum ad impulsiones.1076.
141 2, Munus manuum mearum sit vt sacrificium,&c.793. 3, Pone Domine custodiam ori meo.vel, custodi ori meo.778.1432. Custodi ostiũ labiorũ.206. 4, Ad faciendum opus impietatis.915.1320. Et non comedam voluprates eorum.764. 5, Et oleum præcipuum ne frangat caput meum.715. Et oratio mea propter mala eorum.1257. 6, Demissi sunt in loca petræ iudices eorum.1416. 7, Sicut scindens & findens.1018. 8, In te speraui, ne effundas animam meam.968. 9, A locis laquei quem ad illaqueandum tetenderunt mihi.481.
142 7, Me expectabunt iusti.576.
143 4, Stupescet cor meum.1423.
144 2, Qui expãdit populos sub me.1231. 3, Domine quid est homo,& cognouisti eũ? 417.8, Et dextera eorũ dextera mẽdacii.445. 13, Anguli nostri pleni, educentes de specie ad speciem.249. Decẽ milia parientes in plateis nostris.1216. 14, Boues nostri fortes.815. Non est ruptura.aut diuisio.1050.
145 15, Oculi omnium te expectant.1347. 16, Et saturare facis omne viuens ad saturitatem.1313.

præceptum.471.934. 21, Congregabunt exercitum.157.
95 4, Quia in manu eius inuestigationes terræ.359. 10, Quadraginta annis litigaui cum generatione.1143.
101 3, Facere declinantium opera.1393. 5, Elatũ oculis,& latum corde, &c.1267.
102 1, Oratio pauperi quum deficeret.906. Et corã Domino effundet eloquium suum.1366. 7, Sicut falco solitudinum.531. 9, Insanientes in me, aduersum me iurabant.129.
103 1, Qui satiant in bono os tuum.881.
104 2, Opertus lumine sicut vestimento.904. 3, Qui contignat aquis cœnacula eius.920.1190. 11, Frangent onagri sitim suam.1103. 13, Qui irrigat montes de superioribus suis.920. 14, Vt educas panẽ de terra.606. 15, Vt mundet faciem præ oleo.1076. 20, In ipsa ambulabit omnis bestia syluæ.1288.
105 2, Loquimini in omnibus mirabilibus eius.1365. 18, Ferrum ingressum est animã eius.772. 28, Et non inobedientes fuerunt verbis eius.679. 41, Iuerunt in desertis tanquam flumen.1092.
106 9, Et ambulare fecit eos in abyssis sicut in deserto.1470. 15, Et misit maciem in animam eorum.1262. 30, Et iudicauit.1012. 33, Quia rebellare fecerunt spiritui eius.680.
107 2, Redemit eos de manu angustiæ.1085. 17, Stulti pro via præuaricationis.659. 20, Et eripiet à foueis eorum.1365.1392. 29, Statuit turbinem in silentium.207. 37, Et fecerunt fructum fructum.96.
108 10, Super Peleseth clamabo.1256.
109 3, Et pugnauerunt contra me.606. 8, Præfecturam eius accipiat alter.137. 11, Illaqueet fœnerator omne quod ei.786. 16, Et tristem corde vt interficeret.513. 22, Et cor meũ vulneratũ est.313. 24, Et caro mea macruit à,&c.1428.
110 3, Populus tuus spõte in die exercitus tui.708. E vulua ab aurora tibi.1270. 1390. 4, Tu es sacerdos in seculum.522.
112 4, Ortũ est in tenebris lumen.268. 5, Metietur verba sua in iudicio.525.1448.
113 5, Qui se exaltat habitando.152. 6, Qui humiliat se vt videat.1450. 10, Qui habitare facit sterilem.499.
114 7, A facie Domini contremisce terra.291.
115 17, Qui descendunt in locum excisionis.198.
116 10, Ego humiliatus sum valde.939.
118 14, Fortitudo mea & laus Dominus.663. 23, Abscõditũ in oculis nostris.1013.
119 3, Etiam nõ operati sunt iniquitatẽ.1029. 5, Vtinam firmentur viæ meæ.24. 8, Præcepta tua custodiã, ne derelinquas me vsq; valde.619.1014. 43, Quia iudicia tua expectaui.426. 45, Et ambulabo in latitudine.1267. 49, In quo mihi spem dedisti.427. 51, Superbi derisserunt me.602. 54, Cantus fuerunt mihi præcepta tua.261. 61, Cateruæ impiorũ expoliauerũt me.884. 66, Bonitatem sermonis & scientiam doce me.399. 69, Composuerunt super me superbi mendacium.401. 78, Gratis peruerterunt me.898. 83, Quia fui sicut vter in fumo.1159. 93, In seculum non obliuiscar.926. 96, Omni consummationi vidi finem.545. Latum mandatũ tuum valde.545. 103, Quàm dulcia fuerunt palato meo eloquia tua.658. 113, Cogitationes odio habui,& legem tuã dilexi.848. 117, Et delectabor statutis tuis semper.1441. 118, Calcasti omnes errantes ab institutis tuis.843. 119, Tanquam scorias cessare fecisti omnes errantes.831.1347. 122, Congruere fac seruũ tuũ bono.964. 128, Propterea omnia mandata omnium direxi.505.1038. 130, Apertio verborũ tuorum illuminabit.1064. 147, Præueni in crepusculo.1130. 158, Vidi præua-

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 6,Et impietas peruertet.845.1320. 7,Qui præ se fert pauperē esse,& substā-
tia multa.1261. 9,Verè vir superbus dabit litem. 148. 12, Qui contemnit
aliquid,corrumpetur.176. 18,Ignominia deserenti correctionē.1047. 19,
Desiderium factum dulcescet animo.216. 22,Et est consumptus absque iu-
dicio.854. 23,Multus cibus in aratione pauperū.729.1261. 24,Et qui diligit
illū, quærit illi castigationem.1590. 25,Iustus comedit ad saturitatem ani-
mæ suæ,& venter impiorum deficiet.853.

14 1,Et stulta manibus suis,&c.15. 3,In ore stulti virga superbiæ.305. 4,Quū
non fuerint boues,præsepe mūdum est.7.133. 9, Stulti loquetur delictum.
602. 17,Breuis iris faciet stultitiam.1181. 18,Et callidi veluti coronā impo-
nēt capiti suo.576. 20,In omni dolore erit dignitas. 511.23,In omni labo
re & fatigatione, erit abundantia. 953. 30, Vita carnium cor lenitatis.1307.
33,Et in medio stultorum cognoscetur.418.

15 6,Et in fructu impii turbatio.913. 19,Via pigri sicut sepes spinæ.1368.

16 2,Et pōderās spiritus Dominus.1477. 4,Omnia operatus est Domin⁹ propter
seipsum.946. 10,In iudicio non prævaricabitur os eius.671. 13,Et loquen
tem rectitudines,diliget.507. 14,Et vir sapiens amouebit illā.561. 15,Sicut
nubes serotina.617. 26,Anima laborantis laborauit sibi,quia,&c.38. 27,Si
cut ignis ardens.1119. 30,Claudēs oculos suos ad cogitandum peruersa.954.

17 4,Fallax obtemperat linguæ prauitatū.19. 9, Qui operit prævaricationē,
&c.1058. 10,Capietur increpatio.380. 14,Emittens aquas,principiū est cō
tentionis.1009. 17,Homo deficiens corde,percutit manū.1493. 18,Qui ex-
altat apertionem suam.1064. 21,Cor lætū benefaciet vt medicina.162.432.

18 1,Desiderium quæret diuisus.1041. 8, Verba susurratoris tanquam blandiē
tia.591. 9,Etiam qui remissus est in opere.1307. 14,Spiritus viri feret infir
mitatem suam.525. 16,Donum hominis dilatationem faciet illi. 808.1265.
18,Et inter litigantes diuidet.956. 19,Frater est durior ciuitate forti. 1057.
24,Vir amicorum ad contrahendum amicities.1256.

19 1,Et est diues fidēs suis diuitiis.556. 7,Amici eius elōgauerunt se ab eo.1297.
14, Et ad sonitum eius ne parcat anima tua. 234. 15, Et anima fraudulenta
esuriet.1286. 24,Abscōdit piger manum suam in sinu.1098. 27,Testis im-
pietatis deridebit iudicium.602.

20 1,Derisor est vinum.603. 3,Gloria est viro sedere àlite.498. 6,Multitudo
hominum prædicabit vnusquisque misericordiam eius.1184. 9, Lapis &
lapis.6. 11,Etiā operibus suis agnoscetur puer.752. 25,Laqueus hominis ab-
sorbebit sanctificationem. 601. 30,Liuores vulneris terſio in malo. 682.

21 2,Et ponderans corda Dominus.1478. 4,Extollentia oculorum,& latitudo
cordis.1266. 4,Lucerna(cogitatum)impiorum peccatum.730. 7,Rapina
impiorum excidet eos.181. 8,Peruersa est via viri & extranei. 239. 9, Et
domo societatis.280. 12,Peruertit impios ad malum.844. 14, Extinguet
furorem.559. 24,Temerarius & superbus.422.

22 3,Trāsgressi sunt & mulctabūtur.949. 6,Imbuet puerum secundum modū
eius.343. 8,Et virga iræ eius consumet. 873. 14,Turbatus Domini cadet
illuc.264. 17,Quia decor est quū custodieris illa.763. 20,Nónne scripsi ti
bi magna?1420. 23,Et rapiet à rapientibus eos animam. 1125. 25,Spinæ &
laquei in via peruersi.1107. 26,Ne sis cum percutientibus manum.1463.

23 2,Et pones cultros in gutture tuo.1369. 5,Num splendescere facies oculos
tuos,&c.891. 18,Quia verè est merces.600. 21,Et scissiones induere faciet
dormitatio.1196. 28,Etiā ipsa prædæ insidiabitur.384. 29,Cui væ?3. Cui

14 6 8,Dominus aperit cæcos.1039.

14 7 2,Propulsatos Israel congregabit.101. 3,Et alligat dolores eorum.954. 5,Et
intelligentiæ eius non est numerus.1266.

14 8 8,Nix & nebula.1159.

15 0 4,In cordis.659. 5,Laudate eum in cymbalis auditus.1096. 6,Omnis spi-
ritus laudet Dominum.800.

PROVERBIA.

1 11,Insidiemur.1116. Aquilo.1117. 19, Sapientiæ foris prædicabit.312. 1289.
22,Vsquequo diligetis simplicitatem?12. 23, Loquar vobis spiritum meum.
1248. 27,Quum venerit sicut desolatio pauor.1317. 32, Auersio rebellium
occîdet eos.1361. 32,Et quies stultorum perdet eos.1409. 33, Et requiescet
à timore mali.1331.

2 7,Reseruabit rectis essentiam.501. 18,Quia inclinauit se ad mortem domus
eius.108.1364. 18,Et ad mortuos semitæ eius.1303.

3 25,In spe tua.555. 32,Abominatio Domini peruersus.594. 34,Nónne illu-
soribus,ipse illudet?602.603.

4 12,Quum ambulaueris,non arctabitur gressus tuus.472. 16,Comederunt ci
bum impietatis.605. 17, Lucens vsque ad paratum diei.526. 25, Oculi tui
directè aspiciant.751. 26,Pondera semitam pedi tuo.1011.

5 5,Infernum gressus eius tenebunt.1110.1487. 6,Semitam vitæ ne fortèpon
deres.1001. 19,Et in amore eius errabis iugiter.1349. 21,Et omnes semitas
eius dirigit.1011.

6 1,Fili mi si fideiussisti pro amico tuo, percussisti pro alieno manum tuam.
1493. 3,Vade,conculca te.1308. Et robora amicum tuum.1238. 12,Ipsa al-
loquatur te.1365. 31,Et inuentus reddet septuplum.1340.

7 10,Ornatu meretricio.1383. Et anxia corde.778. 11,Tumultuans est & per-
uersa.826. 16,Ornamentis ornaui lectum meum.1219. Eleuata sunt fune
Ægyptio.304. 21,Multitudine dulcedinis sermonis.616.

8 3,In ostio ciuitatis.1192. 6,Quoniam magna loquar.700. 19,Et aquæ non
transgredientur os eius.871. 22,Dominus possedit me initio viæ suæ.1170.
24,Dum non essent fontes,grauata aquis.515. 30,Et fui apud eum nutritus.
51. 33,Et ne postponatis. 1047. 35, Et eduxit beneuolentiam à Domino.
1004.1313. 36,Peccans contra me,rapit animam suam.333.

9 7,Qui corripit illusorem,accipit sibi ignominiam.603. 12,Et illusor fueris,
solus tu portabis.602. 13,Mulier stultitiæ tumultum facit.555.

10 3,Et propter prauitatem impios expellet.224. 4,Pauperem facit manus frau
dulenta.1286. 8,Et stultus labiis peruertetur.585. 9,Et peruertens vias suas
cognoscetur.418. 17,Et qui relinquit increpationē,errat.1490. 31,Os iu-
sti loquetur sapientiam.717.

11 2,Et cum humilibus sapientia.1109. 15, Malus confringetur, quia fideiuſ-
sit,&c.1255. 20,Manum ad manum non erit innocens.411. 21, Mox mox
non erit immunis malus. 781. 25, Et inebrians etiam ipse pluuia est. 490.
1245. 31,Ecce iusto in terra reddetur.1416.

12 2,Et virum cogitationum condemnabit.1320. 9,Melior est ignobilis cui est
seruus,quàm qui se ostendit gloriosum ac diuitem. 1135. 10,Et misericor-
diæ impiorum crudelis.1269. 19,Et in seculum quiescere faciam linguam
mendacii.1230. 26,Excellentior est proximo suo iustus.509. 27,Non adu-
ret dolosus aucupium suum.364.1077.1286. 27,Substātia hominis pretiosa
soliciti.367. 28,Et via semitæ eius.804.

Universidad de Deusto
Biblioteca

26,Et peccanti dedit occupationem,&c.948.

3 15,Et Deus requiret tempus præsens.1236. 17,Et super omne opus ibi.1421.
18,Et vt dilucidaret eos Deus.133. 19, Quia euentus filiorum hominum,& euentus animalis,& euentus vnus eis.1192. Et excellentia hominis præ iumento non est.512.

4 1,Et de manu opprimentiũ eos.979. 16,Quia nesciũt facere voluntatẽ.1298.

5 8,Rex propter agrum factus est.868. 9,Et qui diligit multitudinem,vel diuitias.235. 10, Et quid rectum Domino eius,nisi visio oculorum eius?1211. 16,Et infirmitas eius.322. 19,Deus exaudit propter lætitiam cordis eius.946.

7 4,Quia per malum faciei,bonum fiet cor.1257. 12,Et excellentior videntibus solem.509. 17,Vt quid desolaberis?1423. 18,Ne occupes te multũ.1319. 20,Nónne sapientia robur erit sapienti?900. 28,Vincti manus eius.59.

8 2,Ego os regis obseruare.255. 8,Et nõ est dimissio in bello.1411. 10,Quod rectum fecerint.528.

9 1, Et ad declarandum totum hoc.133. Et opera manuum eorum in manu Dei.869. 4,Nam quis est qui associetur?103. 11,Cõuersus sum,& videre. 1205. 12,Sicut ipsi capti filii hominum.481.

10 1,Muscæ mortis putrescere faciet vnguentum. 86.697. Sic hominem pretiosum sapientia,& gloria parua.836. 4,Lenitas cessare faciet peccata multa.1307. 5,Qui egreditur à facie præsidentis.462. 8,Qui transfert lapides dolore,&c.761. 9,Qui scindit ligna,calefiet in eis.837. 10,Et excellentia rectum facere sapiẽtiam.572. 17,Quum rex tuus filius principum est.296. 18,Humiliabitur contignatio.646.1191. Et propter humilitatem manuum stillabit domus.1451. 19,Et argentum exaudiet omnia.941.

11 9,Lætare iuuenis in iuuentute tua.1425. 10, Quia adolescentia & iuuentus vanitas.1390.

12 3,Et cessabunt molares,quia diminuerunt.670. 4, In humilitate sonitus molæ.392. Et humiliabuntur omnes filiæ cantici. 1384. 5, Et contritiones in via.380. Et florebit amygdalus.727.1455. Et onerabitur dorsum. 282.815. Et reprobabitur coitus.vel,dissipabitur concupiscentia.4. 6,Donec non elongetur funis argenteus.1323. Conteretur lenticula aurea.1259. Et conteretur hydria,&c.520.698. Et conteratur rota ad cisternã.1260. 7, Et spiritus reuertetur ad eum,&c.1248. 9, Et auscultauit.vel,ponderauit. 19. 11,Domini collectionum.57.

CANTICVM CANTICORVM.

1 1,Osculetur me ex osculis oris sui.659.802. 2,Dum esset rex in circuitu suo. 814. 3,Oleum effusum nomẽ tuum.1278. 4,Memorabimus amores tuos. 257. Rectitudines dilexerunt te.507. 6,Irati sunt in me.363. 7,Vt quid ero sicut declinans ad greges sociorum tuorum?904. 8,Egredere tibi in vestigia.961. 10, Quàm pulchræ sunt genæ tuæ in gemmis.1473. 14,Botrus camphoræ dilectus meus mihi.562. 17,Laquearia nostra abiegna.1240.

2 1,Ego rosa campi.384. 5,Fulcite me phialis vitreis.846. Roborate me malis,&c.1305. 9,Prospiciens è cancellis.1093. 13,Et vites vuam minutam habentes dederunt odorem suum.865. 14,In abscondito gradus.211.

3 6,Omni puluere negotiatoris.1282. 10, Ephippium eius purpureum.1282. Medium eius stratum amore.1314. 11, Quo coronauit eum mater sua.47. In die desponsationis illius.383.

4 1,Præter crines tuos.1101. Capilli tui sicut grex caprarum quæ mane surrexerunt.176. 2, Sicut grex tonsarum.1176. 3, Sicut fragmen mali punici

rubedo oculorum?385. 30, Ad inquirendum mistionem.669. 32, Et sicut regulus punget.1052. 34,Et sicut dormiens in vertice mali nauis.278.

24 9,Cogitatio stultitiæ peccatum.259. 10, Si remissus fueris in die angustiæ. 1306. 11,Cũ iterantibus ne misceas te.1437. 25,Et increpantibus dulcescet. 763. 28,Ne sis testis gratis in amicũ tuũ.1061. Et cõfringes labiis tuis.1059.

25 1, Quas transtulerunt viri Chizichiiah.986. 11, Verbum dictum super rotas eius.63.1399. 17,Prohibe pedem tuum,&c.478.1193. 18,Cõterens & gladius.1003. 25,Animæ sitienti.893. 26,Iustus inclinans se coram impio. 632. 27,Et inuestigatio gloriæ eorum,gloria.359.

16 2,Sic maledictio sine causa,non veniet. 1162. 3, Virga equo, stimulus asino.688. 6,Succisus pedes,iniquitatem,&c.1177. 7, Sicut eleuatæ sunt tibiæ claudi.204. 8,Sicut qui ligat lapidem in aceruo lapidum.1128. 10,Magnus creat omnia.192. 11,Stultus iterat stultitiam suam.1427. 18,Sicut abscondit se qui iacit scintillas.590. 19, Et declinanti labiis suis ne misceas te. 1060. 23,Ardentia, aut persequentia.205. 24,Agnoscetur qui odio habet. 752. 26,Operiet odium in desolatione.795.

17 1,Quid pariet dies.439. 5, Melior est increpatio manifesta,quàm, &c. 434. 15,Et mulier contritionem æquatur.1363. 16, Abscondentes eam abscondit ventum.1116. Et vnguentum dexteræ suæ prædicabit.445.1184. 17,Ferrũ ferro acuetur.285. 22, In medio triticorum contusorum,&c.1258. 25,Herbæ montium.977.

28 3,Pluuia verrens,& non est panis.819. 12,Et quum surrexerint impii,inquiretur homo.351. 16,Dux deficiens intelligentiis.699. 17,Homo oppressor in sanguine animæ.979. 25,Latus animo miscebit litem.1267.

29 1,Vir increpationum qui indurat ceruicem,subito cõteretur.1199. 9,Vir sapiens diiudicat se cum viro stulto.1448. 11,Totum spiritum suum proferet stultus.1248. 13,Et vir fraudum.1475. 18,Quum non fuerit visio,deficiet populus.1047. 21,Qui delicatè nutrit à pueritia seruum suum.1026. 21,In nouissimo suo erit filius.748. 23,Et humilis spiritu capiet gloriam.1486.

30 1, Filius lache.120. Ad Ithiel & Vchal.436. 16, Sepulchrum & clausstrum vuluæ.959. 27,Et egressa est adunata vniuersa ipsa.353. 28,Simia manibus capiet.1424. 31,Lelaps lumborum vel hircus.172.1475. 31,Et rex Alcum cũ eo.39. 32,Si cecidisti quum te efferres. 695. 33,Et emunctor naris sanguinem,& emunctor,&c.645.

31 3,Et vias tuas ad delendum reges.657. 4,Et principibus ne des vinũ.28. 5, Ne fortè bibat,& obliuiscatur statuti.356. 8,Ad iudicium omnium filiorum mundi.325. 10,Et longinquum à gemmis pretiũ eius.1273. 13,Et fecit secundum voluntatem manibus suis.350. 21,Induta coccino.1435. 24,Et cingulum tradidit mercatori.552.

ECCLESIASTES.

1 3,Quid amplius est homini, &c.511. 5,Et ad locum suum transit.1332. 6, Circuiens circuiens pergit ad plagã.1247. 13,Hanc occupationem malã dedit,&c.940.947. 14,Et cogitatio spiritus.1297. 15, Peruersum non poterit dirigi.898.1493. 18,Quia in magno sapientia,magna ira.1217.

2 3,Scrutatus sum corde meo.1472. Vt traherem in vinũ carnem meam.684. Et cor meum ducens in sapiẽtiam.713. 8,Et peculiare regum ac prouinciarum.816. Et feci mihi cantores,&c.musica instrumenta.1354. 13, Vtilitas sapientiæ præ stultitia.511. 16,Omnium obliuio est.1399. 20,Et verti me vt desperare facerem cor meum.405. 25, Et quis festinabit præter me?1297.

14, Dilatauit infernus animam ſuam.773.1265. Et exultabundus in ea.923.
17, Et in deſertis pingues incolentes comedent.629. 24, Germen eorum ſi-
cut puluis.7. Et quiſquilias flamma debilitabit.372.1306. 25, Et erit mor-
ticinum eorum exciſum.555. 27, Et nō rupta eſt corrigia calceamentorum
eius.809. 29, Et rugiet vt leũculi.1326. Et capiet prædā, & prædabitur.1019.
30, Tenebræ anguſtia & lux.1085. Et lux obtenebrata eſt in cælis eius.974.
6 1, Et fimbriæ eius replebant templum.1369. 4, Et mouerunt ſe poſtes limi-
num.48.852. 5, Immũdus labiis ſum.398. 7, Et peruenit ad oſ meum.702.
10, Impingua cor populi huius.1429. Et oculos eius claude.1371. 13, Et ad-
huc in ea decimatio.982. Et erit ad remouendum.125.
7 4, Caue & quieſce.1432. 11, Pete tibi ſignum, &c. multiplica tibi petendo.
937. 14, Et vocabit nomen eius Himmanuel.1183. 19, Et in omnibus do-
mibus laudum.230. 20, Et pilum pedum.1227. Barbam diſperdet.266. 25,
Et omnes montes qui ſarculo ſarrientur.883.
8 1, Et ſcribe in illo ſtylo hominis.363. 3, Et acceſſi ad prophetiſſam.694. 8,
Et erit vincula.632. 9, Confringite vos populi.1154. Et auribus percipite
omnes diſtantiæ terræ.1274. 10, Loquimini verbum, & non ſtabit.1146.
11, Et corripiet me ne ambulem.452. 13, Et ipſe timor veſter.484. 14, Et e-
rit in palatium 1137. 15, Cuſtodi teſtimonium.778. 17, Et expectabo eum.
1141. 20, Si non dixerint iuxta verbum hoc cui nō eſt aurora.1389. 21, Et ad
caliginem impulſum.710. 22, Et ad terram aſpiciet, & ecce anguſtia.892.
9 1, Quia non obſcuratio ſecũdum anguſtiam, &c.892. Secundum quod co-
artata fuit.1082. Alleuiare fecit terram Zebulún.1161. 4, Iugũ oneris eius.
816. 5, Bellator bellat cum tremore.812. 7, Ad multiplicationem imperii.
1221. 14, Et ſuccidet, &c. ramum & iuncum.8.558. 16, Beatificātes populum
hunc, errantes.78. 19, Obtenebrata eſt terra.985.
10 1, Væ ſtatuẽtibus ſtatuta, &c.356. Et ſcribere faciẽtes, mendaciũ, &c.573. 4,
Vt non incuruet ſe ſub vincto.567. 5, Væ Aſſur virga furoris mei.1337. 13,
Et præparata ipſorum, &c.985. Et deſcendere faciam tanquam potens.518.
14, Et non erat qui moueret alam.705. 15, Nũquid gloriabitur ſecuris con-
tra ſecantem in illa?992. Serra contra eleuantem illam.803. Sicut exalta-
uit virgam, & exaltantes eam.1249. 18, Vt diſſoluitur (vel diſſoluit) vexilli-
fer.666.755. 23, Conſumptionẽ & deciſam Dominus, &c.367. 24, & 26, Vir-
gam ſuam leuabit ſuper te in via Ægypti.212. 27, Et corrumpetur iugum
propter pinguedinẽ.1428. 30, Exaltare filia Ghallim vocem tuam.1075. 31,
Hbitatores vallium.163. 32, Eleuabit manũ ſuam mons, &c.725. 33, Excídit
ramum in robore vel terrore.849.993. 34, Et excídet arbo res perplexas
ferro.784.815. Et lebanon forti cadet.10.768.
11 1, Et ramus eius è radicibus eius creſcet.779. 3, Et odorabitur ipſe timorem
Domini.1276. 4, Et ſpiritu labiorum ſuorum interficiet impiũ.1247. 8, Et
ludet lactens.1467. 9, Repleta eſt terra ſcire Dominum.417. 13, In peti-
tione ſpiritus ſui.112. 14, Et volabunt in humerum Peliſtinorum.575. 890.
14, Et Edóm & Moáb extenſio manus eorum.1411. Filii Hammon auditus
eorũ.1431. 15, In fortitudine ſpiritus ſui.910. 16, Et erit via reſiduo, &c.841.
13 2, Super montem eleuatum eleuate vexillum.1446. Eleuate manum, & in-
grediantur portas duces. vel oſtia principum.726. 1065. 4, Dominus exer-
cituum numerat exercitum belli.1036. 8, Et terrebuntur, anguſtias & dolo-
res tenebunt.1086. 10, Et Oriones eorum.556. 15, Et omnis conſumptus
cadet gladio.854. 18, Et arcus pueros allident.1275.

tempus tuum.1315. 4, Ædificata ad docendum tranſeuntes.46.1480. 8, A-
ſpicies è vertice.1378. 13, Plantationes tuæ.1412. Cyperi.562. 14, Nardus
& crocus.787. Myrrha & aloes.13.
5 7, Tulerunt velum meum à me.1133. 9, Quia ſic adiuraſti nos.1342. 11, Ca-
put eius, aurũ obrizum.574. Cincinni eius criſpi.1480. 12, Manentes iuxta
plenitudinem.653. 13, Malæ eius ſicut linea aromatis.967.1316. 14, Repletæ
tarſis.651. Venter eius vt candidum ebur.670.984.
6 3, Vt vexillata.194. 4, Quia ipſi fortiores fuerunt me.1238. 10, Vt viderem
arbores vallis.1.
7 1, Vertebræ femorum tuorum, &c.335. 2, Crater tornatilis.8. 3, Septus liliis.
822. 5, Rex ligatus in tignis.1241. 8, Apprehendam ramos eius.865. 9, Va
dens ad dilectum meum directé.507. 11, Et ſuper me deſiderium eius.1374.
12, Si floruit vitis, aperuit ſe vua minuta.1063.
8 2, De vino aromatico.1316. Et de muſto mali punici mei.1288. 5, Innixa di
lecto ſuo.1308. Ibi peperit te mater tua, ibi peperit, genuit te.277. 6, Pone
me ſicut ſignaculum ſuper cor tuum.381. Prunæ ignis flammæ vehemen-
tiſſimæ.1466. 8, In die qua dicetur in ea.190. 9, Ædificemus ſuper eam
parietem argenti.394. Et ſi oſtium eſt, obſideamus illud, &c.1083.

IESAHIAH.

1 2, Et ipſi rebellauerunt contra me.1057. 4, Semini male facientium.1254.
6, Vulnus & liuor & plaga recens non ſunt tracta.251. 7, Secundum ſubuer-
ſionem alienorũ.251.269. 8, Sicut ciuitas obſeſſa.1083. 9, Niſi, &c. quaſi pa-
rum ſicut Sodoma, &c.671. 13, Non potero iniquitatem & cõgregationem.
959. 15, Et quum extenderitis manus veſtras, &c.1055. 16, Mundi eſtote.255.
17, Dirigite oppreſſum.78.335. 18, Si fuerint peccata veſtra ſicut coccina.1435.
23, Principes tui peruerſi.816. 31, Et opus eius in ſcintillam.728.
2 2, Et confluent ad eum.714. 6, Repleti ſunt præ Oriente.649. Et cogita-
tionibus alienorum applauſerunt. 442. 7, Et non eſt finis theſauris eius.
1176. 11, Oculi ſublimitatis hominis humiliatus eſt.1450. 16, Et ſuper om-
nes picturas deſiderii.1397. 19, Quum ſurrexerit conterere terram.975. 20,
Vt incuruarent ſe fodienti foueas.350. 21, Et in dentibus petrarum.849.
22, Quieſcite vobis ab homine cuius ſpiritus, &c.799.
3 1, Aufert, &c. omnẽ baculũ aquæ.1443. 3, Et honoratũ vultu.788. Et intel
ligens muſſitationis.608. 7, Iurabit in die illa, &c.791. Nõ ero alligãs. vel
dominus.281. 8, Ad irritandum oculos, &c.680.911. 9, Agnitio vultus eorũ
reſpondit eis.940. 10, Dicite iuſto.52. 12, Populum meum exactores eius,
888.915. Et fœneratores (vel mulieres) dominati ſunt ei.798. 14, Et facies
pauperum commolitis.392. 16, Et plaudendo.400. 19, Torques.746. 20,
Et pectoralia animæ.109.773. 22, Et operimenta.907. 23, Et ſindones & ci-
dares.1109. Et vela.1233. 24, Pro aromate fœtor erit.675. Et pro cingulo
exciſio.785. Et pro diſpoſitione æquali caluitiũ.1200. Et pro faſcia pecto-
rali cingulum.1069. Aduſtio pro pulchritudine.524. 26, Et mundata in
terra ſedebit.781.
4 1, Et apprehendent ſeptem mulieres virum vnum.1339. 4, Et in ſpiritu ex-
ciſionis.125. 5, Et creabit, &c. loca cõgregationis eius nubem per diem.1186.
Et ſplendorem ignis flammæ.590.
5 1, In cornu filio pinguedinis.1428. 2, Et fodit (vel ſepiuit) eã.903. Et plan-
tauit eam vitem optimam.1464. 5, Auferre faciam ſepem eius.1368. 7, Et
expectauit iudicium, & eccę plaga lepræ.856. 11, Vinum ſuccendet eos.205.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fundauit eam manibus.1090.

14 1,Euacuat terram,& desolat eam.117. 2,Et erit sicut populus sicut sacerdos. 533. Sicut emens, sicut vendens.647. Sicut accipiens mutuum vt mutuãs. 593.797. 5,Et terra impiè egit propter,&c.343. 10,Contrita est ciuitas desolationis.1470. 11,Obtenebrata est omnis lætitia.964. 14, Exultauerunt ab Occidente.1075. 16,Macies mihi,macies mihi.1263. 22, A multitudine dierum visitabuntur.1217.

25 1,Consilia à longe firmum,stabile.51. 4,Sicut turbo parietem.269. 5, Sicut æstus in vmbra nubis,fremitus fortium humiliabitur.261. 5, Excisio fortes humiliabit.940. 6, Pinguium,medullatorum.640. 7, Facies operimenti operti super,&c.596. 759. 10,Sicut trituratur palea in sterquilinio.208. 11, Cum insidiis manuum eius.68.

26 3,Desyderium est coniunctũ,custodies in pace.473. 4,In Domino Deo.410. 10,In terra rectorum iniquè aget.888. 15,Addidisti genti.451. 16, Effuderunt orationem.467. 19,Ros olerum ros tuus.17. 19, Et terra mortuos eiiciet.769.1304. 20,Absconde te paululum,ad momentum.275.

27 1,Super Liuiathan serpentem penetratorẽ.vel vectantem.139.738. Serpentem tortuosum. 961. 2, Vinea ruboris. 336. 3, Ne fortè visitet super eam. 1036. 6, Radicabit Iahacób.1465. Et implebunt superficiem orbis,&c.716. 8,In plantatione eius,&c. 811. 1412. 9,Mulieres venientes colligũt eam.69.

28 1,& 4,Super verticem vallis pinguium concussi vino.170. 2, Tanquã turbo excisionis.1155. 3,Pedibus cõculcabuntur corona superbiæ.1288. 4, Sicut primitium eius ante æstatem.1153. In manu eius.558. 6, Et in fortitudinem retrahere facientes prælium ad portam.1360. 7, Errauerunt in visione.1210. Impegerunt in iudicio.1004. 10,Linea ad lineam, linea ad lineam.1141. Præceptum ad præceptum, præceptum ad præceptum.1079. 15, Et in sepulchro fecimus visionem.208.1205. 15,Circuitus inundans.1366. 16,Fundator in Siion lapidis lapidis,&c. 449. Lapidem munitionis anguli pretiosi fundamenti fundati.479. 17, Et in absconsione aquarum.864. 20,Angustum est stratum ita vt non superfluat.1463. 22,Et nũc ne deludatis vos.603. Quia completum & decisum audiui.544. 25, Et ponet triticum pulchrum.1381. Et hordeũ signatum. 846. 26, Deus suus docebit illum.490. 28,Triturãdo triturabit eum.200. 29,Mirificauit cõsilium.1014.

29 1,Væ ariel ariel,ciuitas in qua mansit Dauid.69.341.1191.1214. Agnos excident.784. 3,Sicut pila aduersum te.521. 7,Et omnes militantes contra eã, & ædificantes aduersus eam.674. 8,Et anima eius concupiscens.1374. 9, Tardate,& admiramini.690. Clamauerunt,& vociferati sunt. vel,excæcati sunt,& excæcauerunt.1371. 10,Quia operuit vos Dominus spiritu soporis. 758. 13,Pro eo quòd appropinquauit populus iste,&c.704. 14,Idcirco ego addo vt mirari faciam populum hunc, &c.1015. 15, Væ iis qui profundant à Domino.348. 16,Subuertere vestrũ,verè sicut lutum figuli.238. 17, Et conuertetur Lebanon in Carmel.579. 20,Qui festinant ad iniquitatem. 1454. 21,Et increpantem in porta increpabunt.1197. 23,Et Deum Israel formidabunt.975.

30 1,Et vt tegerent tegumentum.759. Addat peccatum peccato.854. 7,Fortitudo ipsorum est mansio.498.1238. 8,Et erit ad diem nouissimum in seculum vsque in seculũ.880. 11,Declinata à semita.743. 12,Et speraſtis in calumnia & peruerso.594. 13,Disquisita in muro excelso.122. 14,Et nõ inuenietur in cõfractione illius testa.573. 14,Et ad hauriendum aquam de ci-

14 2, Et erunt hæreditantes ex eis domus Israel.734. Capientes eos qui ceperant eos.1336. 3,Requiem dabit, &c. & à pauore tuo.1225. 4, Quieuit exactrix auri.194. 6,Persecutionem passuum non prohibuit.375.1237. Plaga non declinabili.117. 9, Infernus infernè expauit propter te in occursum aduentus tui.1124. 9,Suscitauit tibi mortuos.1330. 11, Lucifer fili auroræ. 437. 13, Et sedebo in monte concilii.455. 21, Neque impleant superficies orbis inimicis.650.896. 22,Et succidã in Babel,nomẽ & propinquum.1334. 23,Et dabo eam in possessionem hericii.1174. 31,Dissoluit se Peléseth.629. 31,Et non est qui sit vnicus in temporibus eius.90.

15 1,Noctu.609. 2,Vlulabis.437. 4,Anima eius vociferata est sibi.492. 5,Vsque ad Sóbar vitulam triennẽ.1419. Clamorẽ cõtritionis suscitabunt.895. 7,Idcirco substantiã fecit.511. Et opes eorũ ad torrentẽ salicũ deferent.1037.

16 1, Mittite agnum dominatorem terræ.563. 4, Consumpta sunt, reptantia è terra.1288. 5,Et præparabitur in misericordia solium eius.527. 7, Fundamentis parietis fictilis loquemini.74. Gemetis,veruntamen percussi.750. 8,Vites Chesbón desolata est.1355. Propagines eius extenderunt se.747. 9, Inebriabo te lachryma mea.1245. 10,Nõ cãtabitur, neque iubilabitur.1256. 11,Et interiora mea ad Chir chares.1160. 12,Et ingredietur sãctuariũ tuũ.1138.

17 1,Ecce Dammesec remouetur à ciuitate.816. 2,Derelictæ ciuitates Haroher. 489. 6, Sicut excussio oleæ.785. 7,Respiciet homo ad factorem suũ.1441. 10,Plantationes pulchriũ.764. 11,In die plantationis tuæ crescs.1350. Mane semen tuum germinare facies. 270. Commotio rami in die percussionis infirmantis.320.1181.

18 1,Væ terræ inumbranti.1095. 2, Gentem lineatim operãtem & conculcantem.1141. 4,Sicut aer serenus propter solem.330.1088. 5, Et ramos remouit.747.1474. 7, Et à populo terribili.483. 18, Pater eius quia occupauit occupationem.978.

19 4, Et tradam Ægyptum in manum dominorum duri.1199. 7, Gramineta iuxta flumen.969. 9, Operantes lina optima.1464. Et texentes alba.296. 10,Et erũt retia eius contrita.1383. Omnes facientes clausuram stagnorum animæ.839. 13, Seducti sunt principes Noph.794. 16, Formidabitque à facie eleuationis manꝰ Domini.725.726. 18,Ciuitas destructionis dicetur vni. 241. 24,In die illa erit Israel tertius Ægypto,& ipsi Assur.1418.

21 2,Obside Mede.1083. 4, Noctem amabilem posui mihi in pauorem. 801. 5,Speculare speculam. 1114. Vngite clypeum.683. 7, Et attendet attentione,multa attentione.1198. 8, Et clamabit (sicut)leo super custodiam.717. Super speculam Domini ego sto.1115. 11, Onus Duma.198. 14, Habitatores terræ Meridiei.446.

22 2,Ciuitas exultans.923. 3,Omnes principes tui elongauerunt se pariter.705. 4,Ne festinetis ad cõsolandum me.16. Amarescã in fletu.676. 5, Diruens parietem.1160. Et clamor ad montem.1372. 6, Et parieti adhæsit clypeus. 967. 7, Ponendo posuerunt in porta.1382. 8,Ad arma domus syluæ.803. 9, Viri detractionis fuerunt in te.1283. 14, Donec moriamini. 879. 15,Ingredere ad thesaurum hunc.836. 17,Ecce Dominus migrare facit te migratione viri.393. 17,Et amicit te amiciendo.904. 18,Circundando circundabit te circuitu. 1109. Sicut pilam ad terram latam locis. 521. 19, Et de statione tua destruet te.933. 24,Filii & nepotes.463.1117. 24, Omnia vasa parui à vasis craterarum,&c.546.

23 8, Super Cor coronantem. 908. 10, Non est fortitudo vltrá.638. 13, Assur

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominum.1140.
41 4,Quis operatus est,& præparauit,&c.977. 7,Mollificãtem malleum.1010. Cum percussione contritionis.1031. Ad contusionem super incudem. 232. 10,Ne paueas.1442. 15,Posui te in traham,(vt)tribula noua.368. 19, Et lignũ pinus.1427. 23,Et narrabimus.1443. 25,Et veniet super principes magnos,&c.817. 26,Et ab ante.661.1025.
42 3,Calamum fractum non confringet.1309. Et linum propinquum ad extinguendum,&c.512. 4,Non debilitabitur.521. 5,Creans cælos,& extendentes eos.742. 11,Et dederunt ei vnusquisque nummum vnum.1202. 20, Videre multa,& non custodies.1205. Aperire aures,& non audiet.1039. 22, Et direptus capere facere in cauernis omnes ipsos.296. Illaqueare in foraminibus,in quibus,&c.999. 25,Et effudit super eum iram in furore suo.430.
43 7,Etiam feci eum.977. 8,Educere populum.463. 10,Ante me non est formatum Dei.472. 13,Et dimidium cubiti.311. 14,Et descendere faciam in nauibus omnes ipsos.1248. 20,Glorificabit me bestia agri.930. 23,Non seruire feci te in oblatione.868. 24,Seruire fecisti me propter peccata tua.868.
44 4,Sicut inter herbam.356. 10,Et sculptile fudit vt non prosit.456. 13,Signabit illo filo phœnicio.1461. Faciet illud dolabris.1178. 17,Qui dico profundo,desolare.1079. 18,Quia oblitus est,ne videat oculus eorum.391. 19,Et coxi super prunas eius panem.1167.1470. Trunco ligni procidam. 97. 20,Cor seductum.243. 26,Et desolationes eius statuam.1148.
45 2,Et peruersa dirigam.506. 4,Et vocaui te nomine tuo, cognominabo te. 550. 11,Et super opus manuum mearũ præcipietis mihi.1078. 15,Ecce posui te in tribulam & trahã nouã.678. 21,Annuntiate,& accedere facite.705.
46 1,Quæ vos ferebant.789. 2,Curuauerunt se,incuruauerunt se pariter.1195. 8,Et sitis fortes.74. 10,Annuntians à principio nouissimum.1214. 11,Vocans ab Oriente auem,quæ est,&c.909.
47 2,Et mole farinam.392.613.1167. Denuda comam tuam.1102. Discooperi pedem.1338. 3,Et non suscipiam preces hominum.vel,non occurram tibi (vt)homines.994. 5,Sede in silentio.198. 10,Non est videns me.1205. 11, Et veniet super te malum,nõ scies lucẽ eius.1390. 12,Si fortè robores te.975.
48 1,Et de aquis Iehudah,&c.645. 10,Ecce fudi te,& non in argento.1120. 12, Israel vocatus meus.1185. 15,Et secundabit viam suam.1038. 16,Deus misit me,& spiritus eius.1248. 19,Et filii ventris tui sicut lapilli eius.670. 20, Fugite à Chaldæis.139.
49 2,Posuit me in sagittam terſam.133. 6,Et desolata Israel ad conuertendum. 778. 7,Ad contemptum animæ.101. 8,In tempore voluntatis exaudiui te.1312. 17,Festinauerunt filii tui.627.
50 1,Quis è fœnerantibus mihi.797. 4,Vt scirem dicere tempore suo sitibundo verbum.458.899. 6,Et genas meas euellentibus pilos.681. 11,In dolore moriemini.954.
51 1,Et ad perforationem cisternæ.780. 4,In lucem populorum requiescere faciam.1230. 6,Et habitatores eius similiter morientur.529. 9,Quæ excidere fecisti Ægyptum?1239. Nónne,&c.dolore afficis draconem?293. 14,Festinauit captiuus vt solueretur.1111. 17,Fæcem calicis tremoris.1299. 19, Duo hæc eueniunt tibi.1183. In quo consolabor te?736. 20,Sicut bos sylue-
stris in reti.1468. 21,Paupercula,& ebria,& non vino.1405. 22,Et Deus tuus iudicabit populum suum.1243.
52 4,Pro nihilo occupauit eum.979. 5,Dominatores vlulabunt.437. 8,Dum

sterna.376. 16,Et dixistis,non:sed super equum fugiemus.722. 18,Expectabit Dominus vt misereatur vestri.312. 20, Et non elongabit vltra pluuiam tuam.vel,& non elongabitur vltrà doctores tui.490.553. 21, Et quum iueritis ad sinistram.1427. 22,Excrementum dices ei.463. 23,Pascet pecus tuum in die illa pascuum latum.563.1264. 26, Et lux solis erit septies.1341. 27,Nomen Domini venit à longinquitate.1174. Et grauitas oneris.793. 28,Vsque ad collum diuidet.354. Ad cribrandum gentes cribro vanitatis. 725. 29,Cãticum erit vobis sicut in nocte qua sanctificatur solennitas.1134. 30,In contritione.771.
31 1,Et non respexerunt ad sanctum Israelis.1441. 2,Et regibus dominari faciet.1134. 3,Et equi eorum caro,& non spiritus.1247. 4,Contra quem vocabitur congregatio pastorũ.652. 5,Transeundo & eripiendo.1028. 6,Conuertimini ad eũ cõtra quẽ,&c.936. 9,Et ab arce sua præ timore trãsibit.844.
32 2,Et erit vir sicut absconsio venti.174. Et latibulum turbinis.268. Sicut vmbra petræ grauis.516. 3,Et non terrebuntur.vel,caligabunt.1442. 4,Et lingua balborum festinabit,&c.917. 7,Et auari mensuræ eius malæ.546. 8,Et liberalis liberalia consuluit.707. 9,Mulieres quietæ surgite.121. 11,Paruete opulentæ,contremiscite quæ fiditis.1224. Exuere,& nudare.1056. Et accingere super lumbos.283. 12,Super agros desiderii.1354. 13,Palatium dimissum est.747. 14,Et munitio fuit in speluncas in seculum.949. 15,Donec effundatur super nos spiritus de excelso.968.1247. Et erit desertum in Carmel.578. 17,Et opus iustitiæ quiescere.1456. 19,Et grandinabit in descensu syluæ.137. 20,Mittentes pedem bouis,&c.1411.
33 1,Quum consummaueris tu præuaricari.754. 4,Secundum discursum locustarum discurrens per eum.1454. 7,Ecce angelus eorum clamauerũt.83. 9,Erubuit Lebanon.351.1167. Et excutiens Basan & Carmel.765. 10,Nunc exaltabor.1250. 12,Et erunt populi incendia calcis.1362. 18,Vbi est scriba? 859. 19,Populum robustum nõ videbis.456. 20,Tabernaculum non trãsferetur.1112. Neque proficiscetur palus è palis eius.761. 23,Tunc diuisa est præda,spolium multum.1221.
34 11,Et hæreditabunt eã onocrotalus & hericius.1123. 14,Et dæmon ad sociũ suũ clamabit.1445. Ibi requieuit strix.609. 15,Ibi nidificauit herici?.1174.
35 1,Gaudebunt in eis desertum & solitudo.1381. 7,Et sitis.1103. 9,Et latro bestiarum.1050.
36 12,Vt comedant stercora sua.296.
37 7,Et auari mensura eius mala.537. 26,Ad desolandum ciuitates munitas. 775. 27,Et herba percussa ariditate antequam sit seges.1354.
38 8,Vmbra graduum.183. 10,Carere factus sum dimidio annorum meorum. 1036. 11,Generatio mea recessit.200.761. Præcidi sicut texens,&c.1174. Ægritudine concidet me.203. 12,Posui vsque mane.1363. 13,Domine vim fecit mihi.979. 16,Desiderasti animam meam à fouea.377. 20,Tollant mas sam ficuum.738.
40 2,Quia completa est iniquitas eius.1312. 4,Et erit peruersum in rectitudinem.960. 10,Colligite vinum & æstiuumfructum.1154. 11,Et in sinu suo portabit.311. 12,Et cælos palmo ponderauit.1478. 13,Quis direxit spiritum Domini,&c. 1034.1478. 15,Sicut puluis tenuissimus stateræ reputatæ sunt.1388. Ecce insulas quasi puluerem.744. 18,Et quam similitudinem æquabitis ei?971. 19,Num sculptile fudit artifex?759. 20,Nónne thesaurarius super oblationem,&c.838. 24,Sufflauit in eos.1373. 31,Et expectantes

Universidad de Deusto
Biblioteca

65 1, Quæsitus sum, vel quærere feci me ab his qui non interrogauerunt. 213. 1329. 5, Ne appropinques ad me, quia sanctior sum te. 1132. 1187. 11, Et qui impletis numero, vel planetis libamen. 663. 14, Vlulabitis. 437. 20, Non erit inde vltrà paruulus dierum. 661.

66 1, Et quis locus pro requie mea? 720. 2, Et humilem spiritu. 750. 3, Memorans thus. 256. 4, Eligam pueros eorum. 915. 5, Dixerunt fratres, &c. elongã tes vos. 709. Glorificetur Dominus. 514. 6, Vox tumultus de ciuitate. 1327. 12, Ecce ego declino. 742. 16, Quia in igne Domin' iudex erit. 1448. 17, Qui sanctificant se, & mundant se in hortis. 1135. 20, Et in curru plaustris opertis. 1070. 23, De Calendis in Calendas eius. 288. 24, Et erũt in contemptũ. 210.

IRMEIAH.

1 5, Et antequam exires de vulua sanctificaui te. 1134. 12, Festino, sollicitus sum. 1454. 13, Ollam sufflantem ego video. 767. 17, Ne forte conteram te ante illos. 379.

2 15, Ciuitates eius succensæ sunt. 474. 17, Nónne hoc fecit tibi, dereliquisse te Dominum, &c. 902. 18, Vt bibas aquas Nili. 1389. 20, Non transibo. 871. 21, Versa es mihi in sarmenta vitis alienæ. 817. 22, Descripta est iniquitas tua coram me. 575. 23, Dromedaria leuis capiens vias suas. 1463. 24, In mense illius inueniet eam. 288. 25, Prohibe pedem tuum vt non discalciatus. 430. Desperatum est. 405. 30, Leo corruptor. 1391. 31, Videte verbum Domini. 1206. Terra maximæ caligínis. 63. Dominati sumus? 1244. 35, Ecce ego dicor tecum. 1448.

3 2, Leua oculos tuos super excelsa. 1446. 3, Et prohibiti sunt imbres. 1218. 13, Ego dominatus sum vobis. 123. 19, Hæreditatem gloriæ caprearum gentium. 1072. Pater mi vocabis me. 1185. 20, Profectò prævaricata est mulier ab, &c. 1296. 23, Verè mendacium est à collibus, à multitudine, &c. 234.

4 7, Ascendit leo de vmbraculo suo. 815. Ciuitates tuæ succendẽtur. 475. 11, Vẽtus serenus erit in excelsis. 1089. 12, Vẽtus vehementior his veniet mihi. 650. 14, Vsquequo permanebunt, &c. 599. 19, Ventrem meum indolere faciam. 427. Parietes cordis mei. 1160. Vocem buccinæ audisti anima mea. 1430. 24, Et omnes colles destructi sunt. 1164. 29, A sonitu equitis & proiicientis arcu. 1285. Ingressi sunt loca alta sicut nubes. 908. 30, Contemserunt te amatores. 875. 31, Expandet manus suas. 1055.

5 1, Quærite an inueniatis virum. 34. 6, Lupus vesperarum. 965. 7, Quomodo super hoc parcã tibi? 27. 8, Equi armati singulo mane erunt. 425. 9, Vt equi saturati, mane erunt. 1403. 17, Depauperabit ciuitates munitionũ tuarũ. 1261. 1318. 24, Hebdomadas præceptorũ messis custodiet nobis. 1341. 26, Aspiciet secundum dispositionem laqueorum. vel, vt qui ponit laqueos. 481. 1377. 1395. 28, Impinguati sunt, nitidi fuerunt. 983. Etiam superauerunt res mali. 871. 30, Admiratio, & turpitudo facta est in terra. 1424. 31, Et sacerdotes accipient ad manus suas. 1234.

6 1, Eleuate combustionem. 793. 3, Pauerunt vnusquisque locum suum. 412. 6, Succidite lignum, & effundite contra Ierusalaim balistam. 841. 7, Quémadmodum scatuire facit puteus aquam suam. 1155. 9, Sicut vindemiator ad canistra. 865. 11, Et ira Domini plenus sum. 649. Et super congregationem iuuenum pariter. 822. 14, Leui sermone dicendo pax pax. 1161. 15, Pudore suffundi nescierunt. 547. 17, Et statuam super vos speculatores. 1114. 23, Crudelis est, non miserebitur. 534. 28, Omnes ipsi declinantes declinantiũ, (vel principes peruersorum) ambulãtes fraudulenter, æs & ferrum. 759. 826.

conuerterit Dominus Siion. 1358. 15, Sic asperget gentes multas. 730.

53 3, Et contritus infirmitate. 416. 5, Et ipse dolens propter prævaricationes nostras. 292. 6, Et Dominus occurrere fecit ei pœnam, &c. 995. 8, De clausto & de iudicio sublatus est. 959.

54 1, Filii desolatæ. 1424. 6, Et vxor pueritiarum. 766. 8, In momento iræ abscondi faciem meam. 1453. 11, Ecce ego iacere facio, è carbunculo erunt lapides tui. 1001. 1223. 12, Et ponam è margaritis fenestras tuas. vel, ponam iaspidem propugnacula tua. 577. 1434. Et portas tuas è lapidibus carbunculi. 1117. 13, Et multiplicabit pacem filiorum tuorum. 1215. 14, Elonga te ipsam à calumnia. 1272.

55 13, Pro spina alba, &c. 764. Et pro vrtica ascendet myrtus. 866.

56 7, In domo orationis meæ. 1361. 10, Dormientes. 225. 12, Magnus, plus valde. 511.

57 2, Ambulas in rectitudine. 751. 5, Calefacientes se, &c. 429. 6, Nunquid super his consolationem accipiam? 736. 9, Et munera detulisti regi cum oleo. 1378. 10, Non dixisti, Desperatum est. 405. Requiem virium tuarum inuenisti. 307. 15, Cum excelso & sancto habitabo. 1251. 16, Quia spiritus à facie mea induet corpus. 906. 19, Creans fructum labiorum. 716.

58 3, Omnes substantias vestras exigitis. 954. 6, Solue fasciculos. 810. Iugum, & dimittas confractos liberos, & omne iugum disrumpatis. 631. 7, Et pauperes, attenuatos. 679. Et à carne tua non abscondes te. 956. 9, Si remoueris è medio tui iugum. 631. 11, Et ducet te Dominus semper. 732. Et saturare faciet in siccitatibus animam tuam. 1088. Et ossa tua impinguabit. 326.

59 4, Et non est qui se iudicet in veritate. 1448. 5, Et telas aranei texent. 1155. 6, Telæ eorum non erunt pro veste. 1155. 10, In sepulchris. vel desolatis tanquam mortui. 1429. 13, Et retrocedere à Deo nostro. 756. Concipere & loqui de corde verba mendacii. 220. 241. 15, Et fuit veritas deficiẽs, & recessit à malo, direpta. 1407. 16, Quia non erat qui rogaret, &c. 995. 1423. 18, Sicut super retributiones: sic, &c. 922. 19, Spiritus Domini eleuauit eum. 755.

60 4, Et filiæ tuæ ad latus educabuntur. 49. 5, Et pauebit & dilatabitur cor tuũ. 1007. 1264. 7, Offerent super altare meum ad voluntatem. 1312. 8, Quæ sunt istæ quæ vt nubes volabunt. 891. 11, Et apertæ erunt portæ tuæ, &c. 1063. 16, Et mammillam regum suges. 1353. 17, Et ponam tributum tuum pacem. 1037. 18, Et eueniet salus muris tuis. 1183.

61 1, Et vinctis apertionem carceris. 1040. 2, Vt prædicaret annum voluntatis Domino. 1313. 3, Pro spiritu constricto. 522. Fortes iustitiæ. 30. 4, Desolata primorum erigent. 1424. 10, Magnificabit gloriam. 522. Ornabit vestes suas. 547.

62 3, Et cidaris regni in manu Dei tui. 1109. 5, Quia habitabit iuuenis cum virgine. 123. 7, Donec stabiliat. 527. 10, Eleuate, eleuate semitam. 839. Sternite lapide. vel, remouete ex ea lapides. 860.

63 1, Demigrare faciens in multitudine fortitudinis suæ. 1111. 3, Et stillabit sanguis eorum super, &c. 776. Vestimenta mea inquinaui. 151. 5, Et stupefactus sum. 1423. 6, Et inebriabo eos ira mea. 855. 7, Sicut super omnia quæ retribuit nobis Dominus. 922. 8, In omni angustia eorum ei angustia. 1085. Et portauit eos. 744. 10, Et recordatus est dierum seculi educentis populum suum. 683. 16, Indurabis cor nostrum à timore tuo. 1201.

64 2, Ignis liquefactionum. 236. 666. Aquas bullire faciet ignis. 122. 5, Occurristi lætanti. 994. 6, Et sicut pannus fluctorum panni veteris. 880.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtor poſt te.660.1193.
18 3,Super rotam.6. 14,Num eradicabuntur(derelinquẽtur)aquæ alienæ.252.
810. 17,Vento Orientali diſpergam eos.1130. 23,Et peccatum eorum à fa-
cie tua ne deleas.639.
19 2,Ad oſtium portæ Orientalis.365.
20 7,Et declinaui.1061. 10,Annuntiate,& annuntiabimus illud.698. Obſeruã
tes claudicationẽ meam.1100. 17,Et vulua eius pro conceptu in ſeculũ.242.
21 13, Quis conteretur ſuper nos?379.
22 13,Et opus ſuum non dabit illi.1029. 14,Et aperiet ei feneſtras.1195. Et pi-
ctam ſinopide.683. 15,Nunquid regnabis? 656. 17,Et ſuper contritionem
ad faciendum.1260. 18, Num idôlum contemptum diſperſum eſt vir iſte
Coniahu? 953. 19,Sepultura aſini ſepelietur, trahendo & proiiciendo. 818.
22,Omnes paſtores tuos conteret ventus.1194. 23,Nidificas in cedris. 1168.
Quàm gratioſa fuiſti quũ venerũt tibi dolores?340. 24,Inde euellã te.809.
23 9,Quia commota ſunt oſſa mea.1171. Et ſicut vir ſuper quem tranſiuit vi-
num.870. 13, Et in prophetis Somrón vidi inſulſum.1491. 18, Quis atten
dit verbo eius,& audiuit?1198. 19,Et turbo incidens,ſuper caput impiorum
cadet.194. 29,Et ſicut malleus conteret petram.1003. 31,Mendaciis ſuis &
leuitate ſua.1909. 39,Et derelinquam vos.746.
24 1,Caniſtra ficuum parata.454. Et omnem artificem & incluſorem.370.
25 14, Quia fecerunt in eis etiam ipſæ gentes multæ.867. 29,Et vos mundan
do mundi eritis?781. 37,Et conticuerunt arua pacis.206. 38,Propter iram
populantis.446.
26 1,In principio.1214.
27 35,Indignati ſunt vultu.1199.
28 10,Et tulit Chananiah propheta iugum.632.
29 11,Vt dem vobis nouiſſimum,& expectationem.1142. 25,Dabo eum in ſub-
uerſionem.239.
30 6,Et vertentur omnes facies in auruginem.493. 11,Et ſuccidendo,non ſuc-
cidam te.782. 12,Ægrotans plaga tua.321. 18, Et ædificabitur ciuitas ſuper
tumulum ſuum.1480. 20,Et erunt filii eius ſicut antea.1128. 21, Quis eſt hic
qui direxit cor ſuum?964.
31 2,Eundo vt requieſcere faceret ipſum Iſrael.1130. 3,Idcirco traxi te miſeri-
cordia.684. 18,Audiui Ephraim plangentem.717. 19,Et poſtquam oſten-
ſum eſt mihi,percuſſi,&c.418. 20,Nónne filius pretioſus mihi,&c.480. 21,
Pone tibi titulos excelſos.677. 22, Vſquequo circuibis filia auerſatrix? 335.
26,Et ſomnus dulcis fuit mihi.964. 40,Et omnes regiones.1355.
32 9, Et emi agrum à Chanamel filio patrui mei. 195. 15, Et locum vbi mane-
bant detenti.342.
33 6,Et reuelabo eis orationem pacis & veritatis.988. 24,Et ſpreuit eos,& po-
pulum meum ſpernent.692. 25,Etiam ſemen Iahacob, & Dauid ſerui mei
reprobabo,&c.741.
37 11,Vt diuideret,inde in medio populi.327.
38 11,Et tulit inde pannos veteres eorum qui trahuntur. 828. Et veterationes
corruptorum.114. 12,Veteres pannos & conſumptos ſub, &c.654. 22,In-
citauerunt te,& præualebunt,&c.832.
39 7,Et vinxit eum cõpedibus.739. 16, Dicéſque ad ſeruũ regis Æthiopem.532.
40 7,Et de paupertate terræ.103.
41 9,Quos percuſſit in conſilio Ghedaliahu.410.

29,Combuſtum eſt ſufflatorium ab igne,cõſumptum eſt plumbum.360. In
vanum fudit fuſor.1120.
7 4,Templum Domini, templum Domini,&c.227. 18,Vt faciant placentas
regi vel operi cæli.531.582.
8 4,Num auertetur,& non conuertetur.1358. 5,Auerſione forti?776. 6,To-
tus ipſe reuerſus eſt in curſum ſuum.1161. 13,Et dedi eis fructus qui tranſi-
bunt ab eis.871. 17,Serpentes regulos quibus non eſt incantatio.738. 18,
Roboro me ſuper dolorem,&c.114. 21,Contritus ſum.1346.
9 2,Vniuerſi ipſi adulterium cõmittentes,cœtus præuaricatorũ.959. 6,Habita
tio tua in medio doli.845. 8, Sagitta tracta. 1386. 9, Num ceſſare faciam
pinguedinem meam.285. 10,Succenſa ſunt abſque viro.474. 12,Exuſta eſt
ſicut deſertum.474. 18,Et deſcendent oculi mei in lachrymam.487. 25,
Super omnem circunciſum in præputio.632. 26, Et ſuper omnes attonſos
comam.1175. 26,Et viſitabo &c.ſuper omnes in angulum. vel habitãtes in
extremo angulo.aut attonſos comam.990.1175.
10 2,Viam gentium ne diſcatis.610. 4, Roborauerunt eos,& non cadet. 1004.
6,Ex eo quòd non eſt ſicut tu Domine.661. 7, Quia tibi complacuit. 406.
9,Argentum extenſum de Tarſis,&c.1317. 11,Pereant.2. 15,Opus errorũ.
1495. 17,Congrega è terra merces tuas.552. 18,Funda proiicio omnes habi
tatores terræ.1166. Et obſidere faciã (vel affligam) illos vt inueniant.1084.
20,Filii mei egreſſi ſunt ex me.461. 24,Corripe me Domine,veruntamen
in iudicio.1449.
11 14,Super malo ſuo.878. 15,Quid dilecto in domo mea,cum fecerit,&c.260.
16,Ad vocem ſermonis magni ſuccendit ignem ſuper eam. 11.134.475. Et
confringentur rami eius.1293. 19,Corrumpamus lignum in pane eius.606.
20,Iudex iuſtitiæ.1447.
12 1,Si diſceptem tecum.1243. 3,Et præpara eos ad diem occiſionis.1134. 5,Et
in terra pacis tu fidis.104. 6,Clamauerunt poſt te congregatio.653. 9, Nũ
auis tincta hæreditas mea mihi?910.1073.
13 7,Non proficiet omnibus.1097. 12,Omnis vter implebitur vino.697. 16,
Super montes tenebrarum.801. 20,Vbi grex qui datus eſt tibi?18. 22,Di-
ſcoopertæ ſunt plantæ tuæ.334.
14 3,Miſerunt minores ſuos ad aquas. 1113. 4,Propter terram contritam. 378.
9,Tanquam vir territus.194. 10,Et Dominus non voluit eos.1309. 17,De-
ſcendent ex oculis meis lachrymæ.487. Plaga ægrotante (vel dura) valde.
321. 18,Circuierunt terram,& non,&c.829.
15 6,Laboraui conſolationem accipere. 736. 8,Cadere feci ſuper eam repentè
ciuitatem & terrores.896. 10,Non mutuum accepi,& non,&c.796. Vni-
uerſus ipſe maledicit mihi.1162. 11,Si nõ reliquiæ tuæ in bonum.1333.1461.
Si non rogare(vel occurrere) feci eum pro te.995. 12, Nunquid confringet
ferrum,&c.1253. 14,Et tranſire faciam inimicos tuos.872.
16 5,Ne ingrediaris domum luctus 1163. 6,Et non caluitium erit pro eis.1193.
7,Non extendent ſe eis ſuper luctum ad conſolandum eum ſuper mortuo.
1046. 31,Et non fuiſti ſicut meretrix ſpernendo mercedem.1165.
17 2,Quum offerrent filios ſuos ſuper aras eorum.257. 4,Et dimittetur in te ab
hæreditate tua.1426. 6,Terra deſolata, & non habitabitur.654. 8,Et non
videbit,cum venerit æſtus.1207. 9, Fraudulentius eſt cor præ omnibus.
960. 11, Perdix collegit & non peperit, faciens diuitias,& non in iudicio.
1186. 13,Et recedentes. 817. 16, Et non elongaui meipſum, vt eſſem pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

1, Quomodo obscurauit in furore suo,&c.908. 6, Veluti hortum tabernaculum suum.333 835. 6, Subuertit sanctuarium suum.455. Oblitus est Dominus in Siion solennitatis. 455. 7, Elongauit à corde sanctuarium suum. 692. 8, Et luxit antemurale & murus.309. 13, Quid testabor te? 885. 14, Prophetæ tui viderunt tibi vanitatem & insulsum.1491.

3 5, Et circundedit.1211. 7, Aggrauauit compedem meum.739. 8, Inclusit orationem meã.863. 11, Vias meas peruertit.826. 16, Operuit me cinere.563. 17, Periit fortitudo mea.776. 19, Recordare afflictionis meæ & planctus mei.1144. 21, Misericordiæ Domini quòd non sint consumptæ.1483. 25, Bonum est & quòd expectet, & sit silens ad salutem Domini.291. 28, Quia portauit super se.744. 32, Et dolore affecit filios viri.409. 33, Non afflixit de corde suo.942. 40, Leuemus cor nostrũ ad nubes ad Deum.558. 51, Oculus meus dolore affecit animã meam propter cunctas filias vrbis meæ.914. 53, Succiderunt in carcere vitam meam.1105. 53, Et proiecerunt lapidẽ contra me.413. 54, Natauerunt aquæ super caput meum.1081. 55, Ne abscõdas aurem tuam propter,&c.1246. 61, Dabis eis dolorem cordis.179.

4 1, Quomodo tegetur aurũ? 930. 2, Æquiparati auro optimo.842. 3, Etiam serpentes eduxerunt mammam.325. Filia populi mei crudelis.333. 5, Qui comedebant ad delicias. 882. Qui alebantur super vermiculum.1482. 6, Et non castrametata sunt aduersus eam castra.290. 7, Sappir excisio eorum. 169. 8, Obscurata est præ nigredine forma eorum.1389. 9, Quoniam ii fluxerunt perfossi, propter,&c.248. 10, Fuerunt eis ad comedendum.137. 15, Quia velociter iuerũt.774. 18, Venati sunt gressus nostros.1076. 20, Christus Dominꝰ captus est retibꝰ,&c.1392. 21, Inebriaberis & discooperieris.968.

5 3, Pupilli fuimus.509. 4, Ægypto dedimus manũ.410. 10, Sicut clibanus denigratæ sunt.549. 18, Quia desolatus est.1427.

IECHEZCHEL.

1 4, Et de medio eius sicut color angeli.386. 14, Et animalia currendo.1259. Et animalia ibant & reuertebantur,&c.101. 16, Sicut color tarsis.1318.

2 6, Rebelles & spinæ tecũ sunt.844. 8, Ne sis rebellis sicut domus rebellionis.680. 13, Pertingentium altera ad alteram.803.

4 2, Et pone aduersus eam arietes in circuitu.564. 12, Coques illum.884. 15, Dedi tibi stercora boum.1117.

5 7, Pro eo quòd multiplicaui vos præ gentibus.234.

6 9, Contritus sum propter cor eorum fornicans.1345. Et succidentur à facie eorũ.1144. 11, Percute manu tua.1317. 12, Et qui custoditur,& obsessus.778.

7 6, Venit finis, experrectus est aduersum te.1152. 7, Venit sententia matutina tibi.1118. Propè est dies sonitus, & non celeusma montium.221. 10, Egressa est sententia matutina.1118. Floruit virga.744. 11, Et nõ erit lamentum in eis.712. 14, Et præpara omnia. 527. 22, Et violabunt locũ absconditum meum. 1116. 23, Fac catenam.1323. 24, Et polluentur sanctuaria eorum.315. 25, Præcisio venit.1174.

8 3, Idóli zeli zelare faciẽtis. 1169. 12, In cubiculis picturæ suæ.1398. 14, Ecce ibi mulieres flẽtes Tammuz. 1485. 16, Incuruãt se ad ortum solis.1385. 17, Et ecce ipsi mittunt fœtorem ad nasum.262.

9 1, Appropinquauerũt visitationes ciuitatis.1038. 2, Et vniuscuiusque instrumentum mallei sui,&c.772. 8, Quũ percuterent eos, relictus sum ego.1333.

11 16, Et ero eis in sanctuariũ paruũ.671. 21, Et ad cor contaminationũ,&c.583.

12 14, Et omnes exercitus eius dispergam.8. 24, Et diuinatio blanda.1172.

42 10, Si habitando habitaueritis.497.

43 9, In fornace laterum.586. 10, Et tendet tabernaculum suum super eos.1452. 12, Et operiet terram Ægypti, vt,&c.904.

44 19, Ad lætificãdũ eã.952. 30, Ecce ego do Parhoh Chofrah regẽ Ægypti.1047.

46 8, Et perdere faciam ciuitatem.2. 9, Ascendite equos,& insanite currus.229. 11, In vanũ multiplicasti medicinas.1219. 15, Cur propulsatus est (vnusquisque) fortium tuorum? 829. 16, Gladii vim inferentis. 446. 17, Vocauerunt illic Parhoh regem Ægypti,&c.1327. 20, Vitula pulcherrima.460. Excisio ab Aquilone venit.1196. 23, Succiderunt syluam illius, dicit Dominus. 568.

47 3, A sonitu strepitus vngularum fortium eius.1443.

48 1, Capta est Chiriathaim. 1191. Pudore suffusa est quæ est in exaltatione. 1349. 6, Sicut myrica.989. 9, Quia volando volabit. 774. 11, Requieuit Moab à pueritia sua.1331. Et odor eius non est mutatus.676. 12, Et mittam ei demigrare facientes,&c.1112. Et lagenas suas conterent.771. 19, Interroga fugientem & eam quæ euadit.655. 20, Pudore suffusus est Moab, quia cõtritus est.378. 26, Et complodet Moab in vomitu suo.857. 27, Quia ex quo allocutus es eum,&c.718. 29, Et non sic mendacia eius, non sic fecerunt.88. 41, Capta est Cherioth.1191. 45, Propter potentiam, fugientes.659.

49 3, Et circuite per macerias.1366. 7, Corrupta est sapiẽtia eorum.862. 8, Fugite, versi sunt.935.1024. 10, Et latitare non poterit.273. 16, Idolum tuum decepit te.1022. 19, Quoniam quiescere faciam, currere faciam eum ab ea. 1130.1259. 19, Et quis couenire faciet me? 454. 20, Nisi desolare fecerit cum eis habitacula eorum. 1422. 23, Sicut mare pauoris. 444. 24, Debilitata est Dammesec.1305. 25, Quomodo non derelicta est ciuitas laudis? 902. 28, Et vastate filios Orientis.1352.

50 6, Ad montes expulerunt eas.1335. 9, Et ordinauerũt contra eam.970. Sagittæ eius sicut potentis orbantis, non reuertetur vacua.1401. 11, Sicut vitula terens.vel herbæ.200.214. 21, Ad terrã rebellionũ ascẽde.681. Et super habitatores Pecod.1035. 26, Calcate eam sicut aceruos.840. 34, Vt quiescere faciat terram.1129. 37, Et ad omnẽ negotiationẽ quæ est in medio eius.966.

51 1, Et super habitatores cordis inimicorum eorum.1146. 2, Ventilatores,& ventilabunt eam.vel alienos,& alienabunt eam.252.268. 3, Ad trahentẽ qui trahet arcum suum.41. Et ne extollat se in lorica sua.860. 7, Calix aureus Babel.1177. 11, Ponite pinnas in sagittis.8. Congregate clypeos. 651. 13, Quæ habitas iuxta aquas multas.1404. 14, Per animã suam.773. 25, Ecce ego ad te mons qui corrumpis.240. 29, Succendere fecerũt habitacula eius. 475. 30, Defecit fortitudo eorum.796. 34, Et caro mea super Babel.1334. 38, Vt exultent.923. 51, Et in omni terra eius clamabit occisus.56. 55, Datus est sonitus vocis eorum.1328. 56, Confractus est arcubus eorũ.379. 58, Murus Babel latus confringẽdo,&c.895. 59, Et Seraiah princeps requiei.720.

THRENI.

1 3, Apprehenderunt eam inter angustias.675. 4, Eo quòd non sint qui veniant ad ecclesiam.455. 5, Inimici eius in pace erant.1409. 7, Dierum afflictionis suæ & clamorum suorum.1244. 8, Spreuerũt eam.249. 9, Et descẽdit mirabiliter.1015. 12, Sicut dolor meus qui factus est mihi. 914. 13, De excelso misitignem in ossibꝰ meis.1233. 14, Ligatũ iugum præuaricationum mearum.1455. Circundabuntur, vel Perplexæ erunt.1460. 15, Semitas meas peruertit.887. 16, Ex oculo meo descẽdit aqua.485. 17, Percussit Siion manus suas.1053. 22, Et fac eis quemadmodum fecisti mihi.914.

25 15,Et vlti ſunt vltionem cum contemptu in animo.1328. 16,Et excidere faciam Cerethæos.569.
26 2,Conuerſa eſt ad me.813. Replebor.652. 4,Et dabo eam in lenitate petræ nudæ.1088. 9,Et baliſtam contra eam ponet.640. 14,Et dabo in locum eminentem petræ.1088. 15,Quũ occiſa fuerit occiſio.241. 17, Quomodo periſti habitata à maribus?499.
27 3,Et dices ad Sor negotiatricem.1282. 4,Ædificauerunt tibi omnes tabulas. 595. 6,Trãſtra tua(vel tabulatũ tuũ)fecerunt ex ebore.79.1197. 8, Remiges tibi.1366. 9,Ad negotiandum negotiationem tuam.964. 12,Tharſis negotiatrix tua.vel,negotiator tuus.830.1318. 14,Equos & equites.1053. 15,Cornua eboris.219.1435. 17,In frumentis Minnith & Pannagh.1013. 18,In vino pinguedinis.319. 19,Et Iauan profecta.18. 20, In pannis pretioſis pro curru.vel,in veſtibus libertatis. 352.1781. 23, Aſſur ſicut doctus negotiator. 611. 24,Ipſi negotiatores tui. in vniuerſitatibus.539. Et in gazis veſtium pretioſarum.142. Et torques.70. 25,Naues Tharſis pariter ad te ambulantes.1379. 26,Remigantes tibi.1366. 31, Et decaluabunt ſuper te caluitium. 1193. 32,Et aſſument ſuper te in lamentatione ſua.712.
28 2,In cathedra Dei ſedi.500. 3,Omne clauſum non abſconderunt ſe à te.863. 929. 9,In manu interficiẽtis te.314. 12,Tu ſigillans ſummã.381.1479. 13, Omnis lapis pretioſus ſepes tua.vel miſtio tua.669.1368. 14,Tu cherub magnus. vel vnctus.564.684.823. In medio lapidũ ignis.1127. 16,Et polluã te de mõte Dei.314. Et perdã te.2. 17,Vt videãt te.1206. 18,Polluiſti ſanctua ria tua.1139. 22,Et cadet,vel iudicabitur vulneratus in medio eius.769.1013.
29 3,Draco magne.1488. 7,Et nutare facies, vel ſtatues eis omnes lumbos.669. 931. 18,Propter ſeruitutẽ quã ſeruiuit eã.867. 19,Habet neruos ferreos.976.
30 9,In die illa egredientur angeli à coram me.138. 18, Et in Techapenchés prohibuit dies.375.
31 3,Et ramo inumbrans.195. 8,Cedri non abſconderunt illum.930. 15,Lugere feci.4.
32 5,Et implebo valles excelſis tuis.1251. 6,Et irrigare faciam terram.1081.1115. 10,Formidabunt ſuper te formidine.849. Quum fulgurare fecero,&c.891. 13,Et non calcabit eas pes hominis vltrà. 886. 14,Tunc in profundum deſcendere faciam aquas eorum.1457. 19,Quo pulchrior fuiſti deſcende. 763. Et proiicieris cum incircunciſis.1397.
33 31,Quia ſubſãnationes ore ſuo ipſi faciunt.875. 32,Sicut canticũ amorũ.875.
34 2,Nõnne oues paſcũt paſtores?1195. 18,Et profunditatẽ aquarũ bibetis.1458.
35 9,Et ciuitates tuæ non reuertentur.1359. 13,Et locuti eſtis aduerſum me verbis veſtris.987.
36 3,Pro eo quòd deſolauerunt.1421. 8,Appropinquauerunt vt veniant.1187.
38 14,Et gentes tuas non orbabis vltrà.1400. 15,Non cadere facies vltrà.1400. 8, Ad terram ereptam à gladio.1360. 9, Sicut inundatio aquarum venies. 1327. 12,Facientẽ pecus & ſubſtãtiã.1171. 21,Et vocabo aduerſus eũ,&c.1054.
39 2,Et conterã te,& ſuccidã te.1325. 10,Quia arma ſuccendẽt igni.803. 11,Dabo ipſi Gog locũ ibi ſepulchri.1149. Et obthurare faciet ipſa trãſeũtes .346.
40 1,In capite anni decima menſis.1111. 6,Et menſus eſt poſtem portæ.851. 15, Iuxta faciem portæ mediæ.56. 43,Et vncini topach vnius.1452.
41 7,Et dilatabitur & circuibit. 1264. 9, Et interſtitium (derelictum) domus thalamorum,quod,&c.448.1100. 11,Latitudo loci derelicti.448. 15,Et cubicula hinc & inde.809. 16,Contra limen opertum ligno.1387. 21, Tem-

13 3,Et non viderunt.1117. 6,Et ſperare facient ad confirmandum verbũ.417. 10,Et ipſe ædificabat parietem,& ecce ipſi liniebant illum luto abſque infirmitate.1491. 11, Et dabo lapides grandinis.769. 13, Et ſcindam ſpiritũ turbinum.130. 20,Quibus venamini animas,vt volent.1044.
14 2,Num quærendo quærar eis?213. 4,Reſpondi ei venienti in multitudine, &c.943. 7,Et ſeparauerit ſe depoſt me.731. Reſpondeo ei propter me.943. 8,Et dabo iram meam in virum ipſum.806. 8, Et ponam eum in ſignum. 1422. 9,Declinare feci prophetam illum.1061.
16 3,Et inuoluẽdo nõ eſſes inuoluta.381. 4,Et aqua non eſſes lota ad linimen. 1372. 5,In ſanguine partus animæ ſuæ.773. 7, Vbera intumuerũt.526. 12, Et pulchra fuiſti. 459. 15, Et feciſti tibi excelſa maculis latis reſperſa.395. 18,Et operuiſti eos.555. 19,Poſuiſti illud corã eis.806. 25, Et feciſti tibi excelſum.151. 28, Et fornicata es cum eis. 263. 29, Multiplicaſti fornicationes tuas præ terra Chenahã.41. 35,Pro eo quòd effuſa eſt turpitudo tua.739. 42,Et non feciſti cogitationem ſuper omnibus,&c.259. 47, Veluti paululum,pauxillúmque foret.1145. 49,Et quies otii fuit ei.1409. 52,Quæ iudicaſti ſororem tuam in peccatis ſuis.1012. 53,In medio earum.1472. 57, Quæ contemnunt te.1329.
17 3,Et tulit ſummitatem cedri.1105. 4,Salicem poſuit illud.1122. 7,In vitem grandem.11.
18 10,Et genuerit filium latronem.1050. Et fecerit vnum.10.
19 5,Et vidit quòd expectaſſet,periſſet ſpes eius.428. 7,Et contriuit palatia eius. 43.417. 9, Adducent eum retibus.1078. 10, In ſimilitudine tui. vel, in ſanguine tuo.207. 17,Et erit terra Iehudah Ægypto in pauorem.282.
20 9,Vt non violaretur.315. 31,Et quum eleuaretis dona veſtra.790. 36,Iudicatus ſum cũ patribus veſtris.1448. Et iudicabor vobiſcũ.1012.1448. 38,Et eligam ex vobis rebellantes.133. 39,Vnuſquiſque idola ſua venite,& colite. 1425. 43,Et ſuccidemini intra vos.1144. 47,Nõ extinguetur flãma flãma.591.
21 13,Si etiam tribum abiiciens?621. 14,Et iteretur gladius tertio.1418. Hic eſt gladius occiſi magni qui percutit eos in penetralibus.287. 15,Vt liqueſcat cor. 628. Dedi aciem gladii heu , facti ad fulgorem.4.20. 16,Vni te. 21. 18,Quia probatio:& quid ſi etiam,&c.102. 21,Terſit ſagittas, interrogauit imagines.1163. 22,Quia iſte fuit in populo meo.225. 23, Iurãti iuramentorũ.1342. Et hoc recordari facit iniquitatis vt capiatur.256. 24,Pro eo quòd memoramini , manu capiemini.256. 26, Et elatum humilia.1450. 28,Vt ſuſtineat & ferat.525. 31,In igne furoris mei ſufflabo ſuper te.1000.
22 12,Oppreſſiſti amicos tuos oppreſſione.117. 16,Et eris capiens hæreditatem in te.315. 22,Sicut funditur argentum.805. 24,Non pluuia eius in tempore iræ.186. 26,Rapuerunt legem meam.333.
23 12,Indutis perfectione.539. 14,Et vidit viros depictum in pariete.358. 15, Tiaras tinctus in capitibus ſuis.861. 20,Et adamauit concubinas,vel ſeruos eorum,&c.1067. 23,Et principem & ducem.1172. 24,Venient ſuper te cum armis.139. 31,Ecce ego ad prophetas dicit Dominus.691. 32,Magnus vt cõ tineat.525.1221. 33,Ebrietate & dolore repleberis.1405. 42,Bibaces & ebrii. 814. 47,Et ſuccidet eas.136.
24 5,Etiam cocta ſunt oſſa eius.143. 7, Super locum eminentem petræ.1088. 10,Multiplica ligna.1210. 11,Et comburatur pars inferior eius.740. 12,In mendaciis laborare fecit.16. 14,Non retrocedam,& non parcã.1047. 24, Et eleuationem animæ eorum.794.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 5,Et ſicut ros matutinus ambulans.1403. 6,Propterea dolaui in prophetis. 354. 9,Fœdata ſanguine.961. 10,Et ſecundum expectare virum latrones. 312. Collegium ſacerdotum in via interficiebant conſenſu vno. 280.1404. 11,In domo Iſrael vidi æſtimationem.1444. 12,Etiã Iehudah poſuit plantarium tibi.1181.

7 3,Et mendaciis ſuis principes.515. 4,Sicut clibanus ſuccenſus à coquente. 125. Ceſſabit(coquens)à ciuitate.895. 5,Die regem noſtrum ægrotare fecerunt.321. Protraxit manum ſuam cum illuſoribus.603. 6,Quia accedere fecerunt ſicut clibanũ cor ſuum.1187. 11,Sicut columba declinans.1060. 12,Ligabo eos.452. 14,Defecerunt à me.825. 16,Reuertentur non ad Excelſum.921. Fuerunt ſicut arcus proiectionis.1285.

8 4,Principatum habere fecerunt. vel,regem cõſtituerunt, & non ex me.656. 1380. 5,Vſquequo non poterunt innocentiam?782. 6,Quoniam in contritiones erit vitulus Somron.1335. 7,Et turbinem metent.824. 10,Et dolebunt paululum propter onus regis.291. 11,Propter onus regis,principũ. 574. 13,Pro hoſtiis donorum meorum ſacrificauerunt carnem.243.

9 9,Multiplicauerunt,corruperunt.936. 11,Orbabo eos ab homine.1400. 12, Væ eis cum receſſero ab eis.825. 13,Da eis vuluam orbantem.1270. 14,Da eis vuluam facientem abortiuum.1400.

10 1,Vitis vacua Iſrael,fructum ponet illi.1363. 11,Diligens triturare 11. Quũ ligati fuerint duobus iugeribus.vel,propter duas iniquitates ſuas.947. 14, Mater ſuper filios alliſa eſt.1275. 16,In aurora ſuccidendo ſucciſus eſt rex Iſrael.1350.

11 3,Et ego ambulare feci ſuper pedes Ephraim.1226. Tulit eos ſuper brachia ſua.614. 4, Funibus hominum traham eos.685. Et declinare faciam ad eum de cibo.743. 5,Et declinabo ad eum cibum.37. 6,Et manebit gladius in vrbibus eius.291. Et conſumet villas(vel membra)eius.89.543. 7,Propter rebellionem contra me.1361. Et ad excelſum vocabunt. 921. Simul non exaltabit.1250. 8,Pariter reuoluerunt ſe pœnitudines meæ.737. 9,Et non ingrediar ciuitatem.913. 10,Et formidabũt filii ab Occidente.362. 12, Et Iehudah adhuc dominatus eſt cum Deo.1244.

12 1,Ephraim paſcitur ventum,& perſequitur ſubſolanum.1130. 3,In ventre tenuit plantam fratris ſui.960. 4,Et princeps fuit cum angelo.1380. Et ibi loquetur nobiſcum.929. 13,Et per prophetam ſeruatus eſt.1432. 14,Iraſci fecit Ephraim ira amaritudinũ.677. Sanguis eius ſuper eũ requieſcet.747.

13 1,Tremor eleuatus eſt in Iſrael.1312. 3,Sicut gluma turbine propelletur ab area.851. 4,In deſerto in terra ſiccitatis.580. 7,Sicut pardus intra viam aſpiciam.78.1377. 8,Et ſcindam clauſuram cordis.819. 9,Corrupit te Iſrael.1391. 14,Ero mors tua.12. Ero exciſio tua inferne.1156. 15,Inter fratres multiplicabitur.vel,inter germina creſcet.22.1041.

14 1,Et grauidas eius ſcindent.242. 5,Sanabo rebellionem eorum.1361.

IOEL.

1 7,Et ficum meam in decorticationem.1180. Albi fuerunt rami eius.587. 17, Computruerunt grana.874.1042. 20,Etiam beſtiæ agri clamabit ad te.967.

2 7,Sicut potentes current,& non tardabunt.870. 8,Et ſuper gladium proiicient ſe.127.1413. 9,Per ciuitatem ambulabunt.1453. 10,Et ſtellæ retraxerunt ſplẽdorem ſuum.992. 13,Et pœnitebit eum mali.735. 20,Et Aquilonarem elongare faciam à vobis.1273. Et aſcendet fœtor eius.1089. 24, Natare facient torcularia vino.vel,reſonare faciẽt torcularia vinũ.1374.1376.

pli poſtis quadratus.1222. 24,Et duo oſtia oſtiis.206. 26,Et thalami,vel cubicula domus.866.1101.

42 3,Angulus ante angulum.809.

43 16,Quadratum in quatuor quadrãgulis eius.1222. 17,Et medium ei.311. 22, Et cõburet eũ præcepto domus extra ſanctuariũ.1039. 29,Expiabũt altare.561.

44 3,Principis principis erit.794. 7,Incircunciſos corde & carne.972. 18,Nõ accingent ſe in ſudore.426. 19,Et non ſanctificabunt populum in veſtibus ſuis.1134. 22,A ſacerdote,capient.660. 30,Primitiuum omnium,primitiarum omnium.505.1038.

45 9,Auferte proiecta veſtra.185. 11,Secundum chomer erit pondus eius.1479. 12, Et ſeclus viginti obolorum eſt.1457. Manẽh erit vobis.663. 15,Et pingui Iſrael in ſacrificium.1455. 19,Et ponet in poſte domus.851. 21,Solennitas hebdomadæ dierum.1341.

46 12,Atria ligata.vel colligata.1159. Quatuor ipſis habentibus angulos. 1179. 23,Et lebetes factæ.144. 24,Iſtæ domus coquentium.143.

47 4,Et tranſire fecit me per aquas,aquas duorum finium.64. 5,Eleuatæ erant aquæ,aquæ natationis.1386. 7,Dum vertiſſem me, &c.1357. 8,Aquæ iſtæ quæ egrediuntur ad ghelilah.172.1129. 10, Cœnoſa eius.126. 12,Et folium eius pro contritione.1158. 17,Terminus Dammeſec & Aquilonis ad Aquilonem.1117. 19,Torrentem.734.

48 11,Sacerdotibus ſanctificato de filiis Sadóc. 1133. 14, Et non tranſire faciet primitiuum terræ.872.

DANIEL.

1 4,Et intelligentes ſcientiam.420.

2 1,Et ſomnus eius fractus eſt ſuper eum.226.

7 9,Et antiquus dierum ſedit.986. 11, Videbã donec interfecta eſt beſtia.1090. 15,In medio vaginæ.710.

8 2,Eram iuxta Vbal.5. 5,Et hirco erat cornu perplexitatis.299. 13,Et præuaricatio deſolans.1414. 18,Et ſtatuit me ſuper ſtare meum.931.

9 9,Quanuis defecerimus ab illo.536. 21,Volare factus volatu tetigit me.458. 23,Vir deſiderabilium tu.331. 27,Obſtupeſcere faciens.1413.

10 1,Et exercitus magnus.1071. 3,Panem deſideriorum non comedi.331. 5, Accincti auro puro.1006. 11,Et ſta ſtare tuum.931.

11 6,Et filia regis.121. 24,Et à coniunctionibus ad eum,faciet dolum.280. 31, Et dolore afficietur.513. 38,Et Deum Mahuzzim.901. 43,Et figet tabernacula ornamenti ſui.62.

HOSEAH.

1 2,Principiũ loquendi Dominũ.190.1214. 6,Sed obliuiſcẽdo abliuiſcar.789.

2 21,Exaudiam cælos,&ipſi,&c.941.

3 2.Et poſſedi eam mihi. 565. 5,Et pauebunt Dominũ:& ad bonum eius.390.

4 2,Et furari,& adulterium committere. 1049. 3,Et infirmabitur omnis, &c. 48. 4,Et populus tuus verè iudicant ſacerdotem.1242. 12,Per lignum ſuũ interrogabat.951. 14,Quia ipſi cum meretricibus diuident.1042. Qui nõ intellexerit, peruerſus efficietur. 585. 16,Sicut iuuenca peruerſa peruerſus fuit Iſrael.826. 18,Fœtuit vinum eorum.825. Scuta(vel principes)eius.179.

5 1,Laqueus fuiſti ipſi Miſphah.1001. 2,Et ad iugulandũ declinantes.1387.1393. 3,Et Iſrael non eſt abſconditus à me.534. 5,Et humiliabitur.vel teſtificabitur.939. Impegit etiam Iehudah.570. 7, Nunc comedet eos menſis.288. 9,Ephraim in deſolationem erit in die increpationis.434.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 4,Quod ſcelus Iahacob?644. 5,Quæ prænaricatio Iahacob?1057. 6,Et ponam Somron in tumulum agri.909. 7, Quia de mercede meretricis congregata eſt.1126. 8,Ibo ſpoliatus & nudus.1408. 10, Propter domum ipſi Hephrah,puluere inuolue te.951. 11,Accipiet à vobis ſtationem eius.933. 12, Quia parturiuit propter bonum.190. 13,Domus Achzib.533. 14,Idcirco dabis dona.1411.

2 2,Et occupabunt virum & domum illius.978.981. 4,Quomodo auferet mihi, &c.635. Reſtitui,agros noſtros diuidet. 1336. 5, Non erit tibi proiiciens hæreditatē per ſortem.277. 6,Ne ſtilletis ſtillabunt.745. Non comprehendet ignominias.756. 8,Et heri populus meus.1487. In inimicum ſtabit.1148. Pallium expoliabatis.11. 9,E domo deliciarum ſuarum.939. 11,Et erit ſtillās populo huic.745. 12,Tāquā gregē in medio ducat⁹ fui.193.

3 3,In medio aheni.1164. 8,Et verè ego replet⁹ ſum fortitudine Domini.649.

4 7,Et ponam,&c.& eiectā vltrà,in gentem robuſtam.230. 8, Arx filiæ Siion vſque,&c.949. 9,Vt quid vociferabis vociferationem?1255.

5 6,Et conterent terram Aſſur. 1193. Et terram Nimrod in gladiis eius. 1065. 14,Et perdam hoſtes tuos.897.

6 2,Et cum Iſrael diſputabit.434. 8,Et humilies te ambulando.1109. 9,Vox Domini ad ciuitatem clamabit.894. 10, Adhuc num in domo impii,&c. 34. Et modius tenuitatis deteſtatus.1162. 14,Et humiliatio tua in medio tui.501. Et tanges,& non eiiciet.756.1020. Et quem eiecerit,gladio dabo. 1019. 16,Et cuſtodietur præcepta Homri.1433.

7 1,Væ mihi,quia fui ſicut fructus æſtatis.1154. 3,Et multiplicāt illa.875. 4, Rectus(aſperior quàm)ſepes.1368. 5,Cuſtodi aperturas oris tui.1064. 8,Ne læteris inimica mihi.29. 10,Oculi mei videbunt eam.1208. 11,Elongabitur tributum.357. 17,Mouebunt ſe à clauſuris ſuis.819.

NACHVM.

1 2,Et reſeruat ipſe inimicis ſuis.746. 6,Ira eius effuſa eſt ſicut ignis.805. 8, Et inimicos ei' perſequi faciet,&c.1237. 9,Sicut ſtipula ariditate plena.650.

2 2,Quia conuertit Dominus ſuperbiam Iahacob. 1356. 3, In igne ?hedarum currus.1018. Et abietes pauefactæ ſunt.142. 4,Feſtināter ambulabunt per plateas.vel,congregabuntur in plateis.1375.1454. 5,Et præparabitur operimentum.835. 7,Et Huſſab captiua ducta eſt.464.918. 10,Et deſolata.vel, aperta.117. Et offendiculum genuum.1004. 13,Et non audietur vltrà vox nuntiorum tuorum.581.

3 2,Sonitus flagelli,& ſonitus,&c.1366. 3, Equitis aſcendere facientis, & ferrum gladii.1052. 5,Et diſcooperiam fimbrias tuas.1369. Et oſtendam gentibus nuditatem tuam.1208. 6, Et deturpabo tę.696. 7, Elongabit ſe à te. 706. 8, Nunquid melior eris No multitudinis.432. 13,Tene fornacē.301. 14,Apprehende fornacem.586. 15, Multiplicari ſicut bruchus, &c.516. 16, Bruchus graſſatus eſt.1055. 17,Maiores tui ſicut locuſta.732. Sol ortus eſt, & elongauit ſe.705. 18,Non eſt ruga contritioni tuæ.522. 19,Percuſſerunt manum ſuper te.1493.

CHABBACVC.

1 4,Idcirco debilitata eſt lex.999. 9, Bibens facies eorum ventus Orientalis. 176. 10,Et ipſe de regibus iactabit ſe.1165. Et coaceruauit terrā.1073. 11,Iſta potentia eius Deo eius.42. 13,Nuntius Domini in nuntiatione.582. 16, Et eſca eius pinguis.607.

26,Qui fecit vobiſcum ad mirificandum.1015.

3 3,Proiecerunt ſortem.413. 11,Illuc deſcendere fecit potentes tuos & nuntios tuos pro auxilio.740. 18,Et colles ibunt lac.485. 21,Et mundabo,ſanguinem eorum non mundabo.781.

HAMOS.

1 5,Diſperdam habitatorem de templo Auen. 15. 13, Eo quòd ſciderunt. vel diuiſerunt montes Ghilhad.240.242.1392.

2 1,Eo quòd combuſſit oſſa regis Edom in calcem.1362. 6,Propter emptionem illorum argēto iuſtum.566. 7,Qui abſorbent ſuper puluerem terræ in capite pauperum.1332. 8,Reclinabunt ſe apud omne altare.743. 13,Ecce ego arctò vos in loco veſtro.912.

3 11,Vel extremum auris.91. 15,Et deficient domus multæ.1217.

4 2,Et tollet vos in ſpinis,vel hamis.831.1107. 4,Venite in Bethel.1425. Afferte mane ſacrificia veſtra,ad annos decimas,c&.423. 5,Spōte oblata congregare facite.708. 6,Dabo vobis munditiam dentium.781. 7,Et pars ſuper quam non pluet.643. 13,Faciens auroram tenebras.893.

5 3,Ciuitas ex qua egrediuntur mille.462. 5,Et Bethel erit in labore.15. 6,Ne fortè ſcindat ſicut ignis.1098. 8,Et diem in noctem tenebreſcere fecit.609. 11,Pro eo quòd oneraſtis pauperem.144. 12,Et mendicos in porta declinare fecerunt.743. 16,Et vocabunt agricolam ad luctum.38. 21,Et non odorabo cœtus veſtros.959. 26,Et placentam idolorum veſtrorum.531.

6 1,Væ,&c.nominatis à principio gentium.779.1331. 3, Qui elongatis diem malum.709. Et appropinquauerunt ſedem iniquitatis.498. 4, Qui dormiunt in lectis eburneis & ſuperfluis.861. 5,Qui vniunt ſe ſecundum chorum.1045. 6,Qui bibunt in phialis vinum.171. 7,Et propè eſt vt veniat. vel appropinquabit luctus ſe extendentium.825.861.1264. 10,Et tollet eum patruus eius.863. 11,Et percutiet domum maiorem contritionibus.1191.

7 1,Formans locuſtas,vel fictor locuſtarum.471.473. 8,Ecce ego pono perpendiculum ſtanneum in medio populi mei.55. Non addam vltrà vt pertranſeam eum.871. 9,Et palatia Iſrael deſtruentur.1139. 13,Quia palatium regis eſt.1137. 14,Miſcens ſycomoros.115.

8 1,Ecce caniſtrum fructuum.542. 4,Audite hoc abſorbentes pauperem.1332. 5,Vt peruertamus ſtateras doli.898. 8,Et eiicietur,& profuundum erit ſicut fluuius Ægypti.1457.

9 1,Percute ſuperliminare,& contremiſcent poſtes. 852. Concidet eos in capite,vniuerſos ipſos.117. 7,Nónne ſicut filii Æthiopum eſtis,&c.532. 13, Et omnes colles diſſoluentur.629.

HOBADIAH.

3,Si eleuaueris vt aquila nidū.153. 6,Inquiſita ſunt abſcondita eius.122.1116. 7,Vſque ad terminum miſerunt te,&c.879. 13,Neque extēdendæ erant in ſubſtantiam eorum.1410. 14,Et ne ſtes ſuper contritione.1051.

IONAH.

1 2,Et ſurrexit Ionah vt fugeret.138. 3,Vt fugeret Tharſis à facie Domini.1025. 4,Et nauis putauit frangi.373.1346. 5,Et Ionah deſcēdit ad latera nauis.492. 6,Et acceſſit ad eum magiſter qui gubernabat nauē.276. 12,Et proiecerunt anchoras viri vt reducerent ad aridam.384.

2 4,Omnes contritiones tuæ.1347. 6,Vorago operuit me.814. 7,Ad ſciſſuras montium.1177. 9,Miſericordiam ſuam dereliquent.344.

3 2,Et prædica in ea prædicationem quam ego loquor tibi.1186. 6,Et præparauit Dominus Deus hæderam.1160.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gere.853. 5,Nũquid ieiunando ieiunastis mihi ego? 54.1080. 12, Et cor suũ posuerunt adamantem.1434. 14, Et affligar cum eis in omnibus,&c.850.

9 1, Quia ad Dominum oculus hominis.910. 6, Et habitabit spurius in Asdód.638. 8,Et ero vt castra domui meæ ab exercitu.341. 10, Et dominans ipse à mari.686. 14,Et ibit in turbinibus venti Australis.849. 15, Et subiicient lapidibus fundæ.519. 16, Quia lapides diadematis, &c.732. 17, Quæ bonitas eius?& quid pulchritudo eius?716.

10 3,Quia visitauit Dominus exercituum gregem suum.1033. 5,Conculcati in luto.97. 6, Et habitare faciam eos.499. 11, Et arescent omnia,&c.407.

11 2, Descendit sylua vindemiæ.128. 7, Et alteram vocaui corrumpentes.276. 13,Proiice illud ad Thesaurarium. 471. Ad magnificentiam gloriæ qua appretiatus sum ab eis.11.478.

12 1, Et formans spiritum hominis. 471. 2, Pono Ierusalaim calicem veneni, vel soporis.851. 1198. 6, Sicut lampadem ignis in lignis. 538. 8, Et domus Dauid sicut Elohim, sicut angelus Domini ante illos.1207. 10, Et amaritudine afficietur super eum.676.

13 5, Quia Adam possidere fecit me ab adolescentia mea.1170.

14 5,Ad vallem montiũ.240. 722. Et omnes sancti tecũ. 929. 6, Non erit lux pretiositatum.481.1173. 12,Liquefiet caro illius.675. 13,Et excidetur manus eius.917. 20, Super tintinnabula equi.1095. 21, Et non erit mercator vltrà in domo Dei.551.

MALACHI.

1 3,Et hæreditatẽ eius serpentibus deserti.1488. 4,Pauperes facti sumus.1261. 1318. 11,Et in omni loco suffitur,offertur, &c.1158. 12,Et fructus eius contemptibilis.716. 13, Labor.581. Et dolore afficietis eum.767. 14,Maledictus cogitans malum.751.

2 2, Et maledicam benedictionibus vestris.140. 9,Et accipitis faciem in lege.788. 12, Vigilantem & respondentem. 896. 13, Operire lachryma altare Domini.554. Neque accipiam voluntatẽ de manu vestra.1313. 15,Et excellentia spiritus fuit illi.1247.

3 5,Et peruertẽtes peregrinũ.743. 6,Ego Dominus nõ mutaui.1437. 8,Nũquid rapiet homo Deum,quia vos rapitis me?1125. 9,In maledictione estis maledicti. 67. 10, Et euacuauero vobis benedictionem.1277. Donec non sit sufficientia.201. 11,Neque orbabit vobis vitis in agro.1400. 17, Et erũt mihi,&c.peculium.816. Et parcam eis.333.

4 3,Et calcabitis impios.949.

2 3,Et loquens. 460. 4, Eleuatur non recta anima eius in eo.950. 5, Et non habitabit.718. Dilatauit sicut sepulchrum animam suam.1265. 6, Aggrauans super se densum lutum. 870. 10, Consuluisti pudorem domui tuæ, eo quòd succideris,&c.1177. 11,Et tignum de arbore respondebit illi.560.941. 15,Iungenti vtrem tuum.855. Vt aspicias ad nuditates eorum.897. 16, Bibe etiam tu,& fis discoopertus,&c.973. 17, Et præda animalium terrebit ea. 379. 18,Sperauit fictor figmenti sui in illo.473. 19,Veniens ad torcular ad exhauriendum,&c.376. 22,Num adhuc est semen in horreo?167.

3 1,Super Sighaión.1350. 2,In medio annorũ viuifica illud.306. In ira,misereri recordaberis.1268. 4, Cornua à manu eius ei.1194. 5, Et egredietur pestis propter eum.1321. 6,Stetit,& mensus est terram.614. Et soluit gentes.810. 7,Pro iniquitate vidi tentoria.15. Cõmouebuntur cortinæ terræ Midian.1225. 9,Manifestatione manifestabitur arcus tuus.894. Iuramenta tribuum.1342. 12, In ira incedes super terrã.1110. 14, Perforasti baculis, &c.779. Caput vrbium eius absque muro.1043. Venient vt turbo ad dispergendum me.850. 15,Calcasti in mari equos tuos.211. 16, Ad vocem rumoris huius tremuerũt labia mea.1094. Et in loco meo expauescam. 1224. Quando ascendet contra populum vt succidat eum.157.

SEPHANIAH.

1 4,Nomen sacerdotũ cũ sacerdotibus.549. 7,Præparare fecit inuitatos suos. 1134. 11,Vlulate habitatores Machtes.577. Succisus est omnis populus Chenabã.552. Succisi sunt omnes baiuli argenti. 744. 12, Quia perfectũ,profecto festinatum.544. 17,Et obsidere faciam hominem.1084.

2 1,Scrutamini vos ipsos,&c.1197. Gens nõ desiderata.557. 6,Habitacula cularum pastorum.566. 7, Et conuertet captiuitatem eorum.1357. 9, Exitus vrticæ vel cardui.687. Tumulus salis.566. 14, Quia cedrum nudauit.70.

3 1,Væ fœdatæ & inquinatæ, ciuitati populanti.446.1209. 2,Non rapuerunt ossa vsque mane.183. 4,Prophetæ eius festinantes.1008. 9, Vt seruiant ei latere vno.1403. 10, Hatharái filia Pusai.988. 14, Euacuauit inimicũ tuũ. 1024. 17,Dolore affectos propter tempus.409.

CHAGGAI.

1 6, Et qui locat se mercede,locat se mercede ponenda in sacculo pertuso.vel, in ligamen pertusum.1119.1406.. 10,Clauserunt se cæli,& terra,&c.541.

2 13, Nónne sanctificabitur? 1132. 17, Veniebat ad aceruum viginti.974. 18, Antequam ponerent.661.

ZECHARIAH.

1 13,Verba bona verba,consolationum.737.

2 12,Et hæreditabit Dominꝰ Iehudáh,&c.733. 13,Quia rugit de habitaculo.765.

3 1,Et inimicus.1354. 9,Super lapidem vnum septem oculi. 1339. Ecce ego cælo cælaturam eius.1063.

4 2,Septem & septem infundibula lucernis.470. 7, Cum clamoribus.1356. 10, Quis enim contẽpsit diem paruarũ? 117.1157. Et videbũt lapidem stanneum.6. 12, Quid sunt duæ spicæ oliuarũ quæ sunt inter duas fistulas aureas,&c.411.1121. Quæ euacuabant ex seipsis aurum.1277.

5 1,Volumen volans.891. 3,Omnis furans hinc similiter succisus est.780.

6 3, Equi varii rufi.52. 8, Quiescere fecerunt spiritum meum.1248. 12,Ecce vir,germen nomen eius.1104.

7 2,Et misit in Bethel Sareser,& principẽ regis, & viros eius.1228. 3, Nũquid flebo,&c.731. 3,Vt feci iam tot annis.626. 5, Quum ieiunaueritis & plan-

THESAVRVS linguæ ſanctæ.

א

SQuum eſt deſeruiens litera, eſt ſignum primæ perſonæ futuri, & conſtitutiuũ nominis in principio: vt habes lib. 1. Inſtitutionum Hebraicarum, cap. 19. Ponitur & vice ו, י, ה, & literæ geminatæ, vt habes eodem libro, cap. 26.

אָב Vide אָבָה. אֵב Vide אָבַב. אָבָב Vnde אָבִיב nomẽ maſ. ſpica cũ culmo. Exo. 9.31. Leuit. 2.14, אָבִיב קָלוּי ſpicam toſtam igni &c. Exo. 13. 4, In mẽſe הָאָבִיב ſpicæ. pro ſpicarum, hoc eſt Iulii. Eſt & nomen loci, Ieche. 3.15. Hinc אֵב, Arbor, arbuſtum, fructus, aut viror. cuius plurale אִבִּים. Cant. 6.10, vt viderem בְּאִבֵּי הַנָּחַל arbores (aut fructum) vallis. Cum pronomine אִבּוֹ. Iiób 8.12, בְּאִבּוֹ in arbore ſua, R. D. aut viriditate ſua, R. Leui. vbi appellauit iuncũ arborem, ait R. D. in lib. rad. quòd Hebræi quicquid in culmum aſcendit, arborem ſeu lignum appellent, vt Iehoſ. 2.6, Et abſcõdit eos inter lina arboris. linum vocans arbuſtum.

אָבַד Periit. In cal, intranſitiuum verbũ, Leuit. 26.38, וַאֲבַדְתֶּם & peribitis. Eſtér 4.16, & quomodocunque אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי peream, peream. Participium pro præſenti & præterito imperfecto, Nume. 24.20, & nouiſſimum eius in ſeculum אֹבֵד periens. ſiue perit. pro peribit. Vnum cum pathách vice ſeri, Deut. 32.27, אֹבַד. Macór, Deut. 4.26, אָבֹד תֹּאבֵדוּן pereundo peribitis. Et 7.20, עַד־אֲבֹד donec pereant. Futurum eſt cum pathách: aut

a.i.

Authorum Hebræorum, qui in hoc Theſauro citantur, princeps eſt

R. DAVID KIMHI Hiſpanus in Libro radicum, In priore item parte Michlol, & Commentariis.

Hi ab eo citari ſolent.

R. Ionah Hiſpanus,
R. Ioſeph Kimhi pater R.D.
R. Moſeh Kimhi frater R.D.
Sapiens R. Abraham filius Ezræ,
R. Iehudah Chiug,
R. Iochanan,
R. Haii,
R. Iahacob filius Elhazar,
R. Sahadiah, ſiue Haghaon R. Sahadiah,
R. Adonim,
R. Moſeh filius Maimon,
R. Iſmael,
R. Nathan in Bereſith rabbah,
R. Iehoſuah filius Carchah,
R. Simon, ex R. Iehudah,
R. Iſchac filius Gactila, ex R. Ionah,
R. Serirah Ghaon,
R. Nachman filius Iſchac,
R. Hachibah,
Tharghum Ionathan,
Tharghum Onchelos,
Tharghum Ieroſolymitanum,
Miſrah, ſiue Hammiſrah,
Talmud, ſiue doctores Hebræi, aut Miſnah, ſiue textus Talmudicus,
Bereresith rabbah.

Ex Aramæa, ſiue Syra, Chaldaicave lingua, ex Arabica item, quam vocat linguam Cedar, & Iſmaheliticam, petere ſolet interpretationes. Nonnunquam Hebraica exponit Hiſpanicis voculis, aliquando Gallicis, ex R. Selomoh.

R. SELOMOH IARCHI Gallus, in commentariis.

Qui ab eo citantur.

R. Dones filius Labrath,
R. Semuel,
R. Menachem,
R. Thanchuma,
R. Moſeh Hadarſan,
Hebræa frequenter verbis Gallicis interpretatur.

R. ABRAHAM AVENHEZRA Hiſpanus, in commentariis.

Qui ab eo citantur.

R. Iehudah Chiug, author grammatices,
R. Marinos,
R. Moſeh ſacerdos,
R. Sahadiah, ſiue Haghaon R. Sahadiah,
R. Bilham,
Hannaghid,
R. Chaſen,
R. Adonim filius Tamim.

A SANCTE citantur hi ſeorſum.

R. Abraham Peruſol,
R. Moſeh filius Nachman,
R. Himmanuel in commentariis.
Liber ephod,
R. Leui ben Gerſon in commentariis.

Universidad de Deusto Biblioteca

cum ſeri,ſi habeat athnách aut ſoph paſſúc.Irme.14.9, יֹאבֵד peribit cor regis.Iiób 20.7,in ſeculú יֹאבֵד peribit. Et cũ ה redundãte,Ionáh 1.13,נֹאבְדָה pereamus.Et Aramæa inflexione,יֶאבְדוּ pereãt,Irme.10.11. In pihél,trãſitiuũ, Perdere.2.Reg.21.3,אֲשֶׁר אִבֵּד quæ perdiderat. Iechez.28. 16,וְאַבֶּדְךָ & perdãte.pro וְאֲאַבֶּדְךָ R.D.in Mich.ſicut illud Iiób 33.33,וְאַאַלֶּפְךָ.& in אַבֶּדְךָ deeſt א radicalis litera:nam א ſcriptũ,eſt ſignũ primæ perſonæ futuri.quod factũ eſtvt alleuiaretur pronũtiatio,quòd graue ſit duo pariter ale phím efferre.Et pũctatura radicalis א,trãſiuit in א ſignũ primæ perſonæ futuri.quanquã R.Ionáh oppoſitũ ſcri bat.at quod ſcripſi rectũ eſt:nã literæ futuri nũquã defi ciũt,quãuis interdũ quieſcãt,& nõ proferãtur.vtZecha. 11.5,וְאַעְשֶׁר.At R.Ioſeph ſcripſit eſſe ex hif híl,& ſecun dũ normã eſſe וְאַאֲבִידֵךְ,& א eſſe abſorptũ in daghés,ſicut in מְאַבֶּלֶת quod ponitur vice מַאֲבֶלֶת,1.Re.5.11.quod pro bat,quia nũquã deficit prima neque ſecũda radicalis in pihél:nã etiã ea,quorũ prima deficit,aut prima,vel ſe cũda quieſcit,perpetuò ſunt perfecta in pihél. In hif híl,perdere fecit,aut iuſſit.Num.24.19,וְהֶאֱבִיד שָׂרִיד מֵעִיר, & perdere faciet ſuperſtitẽ de ciuitate. Futurum,אַאֲבִיד יֶאֱבִיד &c.vt perfectũ. Vel אוֹבִיד יאבִיד,quieſcẽte litera ra dicali, ne cõcurrãt duo alephím. Irme.46.8, אַבִּידָה עִיר perdere faciã ciuitatẽ.R.D.in Michlól. Nomẽ fœmi neũ אֲבֵדָה,Res perdita.Leui.6.3. Aliud,Iiób 28.22,אֲבַדּוֹן, Perditio.Et ſine ן, Prouer.27.20, וְאַבַדּוֹת.Illud autem E ſtér 8.6,בְּאַבְדָן perditionẽ cognat. nonnulli putant eſ ſe macór. Alia forma, Eſtér 9.5,וְאַבְדָן & perditionis. Alia item,ſecundum R.Iahacób filium Elhazár,Nu me.24.20,vſque ad אֹבֵד perditionem.

אָבָה Velle, acquieſcere, Concupiſcere, deſiderare. Deute.10.10, לֹא־אָבָה nõ voluit.Pſal.18.12,non

אָבָה לִי acquieuit mihi.Et cũ א redũdãte in fine,Ieſa.28. 12,אָבוּא voluerũt.Participiũ אָבֶה,Volẽs.Iechez.3.7, אֹבִים volentes. Macór אֲבוֹת vel אֲבוֹת,inſtar עֲשׂוֹת.Imperatiuũ, אֲבֵה אֲבוּ אֲבִי אֲבִינָה vel אֲבֵה אֲבוּ cũ ſcri, dilatãdi gratia, in quit R.D.in Michlól. Futurũ אֹבֶה יֹאבֶה תֹּאבֶה &c.Iiób 39.12,הֲיֹאבֶה רֵים עֲבֶדֶךָ nũ volet vnicornis ſeruire tibi?Pro uer.6.35,יֹאבֶה volet.Et ſine א radicali,& in fine cũ א vice ה.Prou.1.10,ne תֹּבֵא(aliàs תֹּאבֶא)acquieſcas. R.D. in Mi chlól & in lib.ra. Nomẽ,אֵבֶה.Iiób 9.26,Trãſierunt cũ nauibus אֵבֶה cõcupiſcẽtiæ.hoc eſt cõcupiſcibilibus.Vel, vt ait R.D.in li.ra.cũ nauibus quibus volũt homines ire ad locũ quẽ elegerũt. Alii(inquit) nomẽ dicũt eſſe loci,aut fluminis. Alii deducũt ab אֵיב quod eſt inimica ri,odio habere.q.d.cũ nauibus inimicitiarũ,hoc eſt ini micorũ,aut pyratarum.Alii,cũ nauibus deſiderii,id eſt deſiderãtibus ire ad portũ.R.Selomóh nomẽ dicit eſſe fluminis rapidiſſimi, per quod naues velociſſime cur rũt.R.Mithridáth,pyratarũ.At R.Menachém,ſicut na ues poma portãtes.ſicTharghũ,cũ nauibꝰ quæ oneratæ ſũt pomis. Aliud,אָב,Volũtas,deſideriũ.Iiób 34.36,אָבִי voluntas mea eſt (aut deſideriũ meũ)vt probetur Iiób. Sic R.D.& R.Leui.Alii,inquiũt,ab אָב pater, deducũt. q.d.O pater mi,(ſub.Deus)probetur Iiób. Hinc & אֲבוֹי hoc eſt אוֹי væ.Prou.23.29, Cui אֲבוֹי væ?vel,Cui pauper tas aut mẽdicitas?vt alii exponũt.Itẽ אֶבְיוֹן,Egenus,mẽ dicus,pauper,ſiue pauperrimus:ſic appellatus,quòd o mnibus carẽs,omnia cõcupiſcat & deſideret. Deut.15. 4.Pſal.12.6, propter gemitũ אֶבְיוֹנִים pauperũ, vel mẽdi corũ.Et in regimine, Exo.23.11,אֶבְיֹנֶי pauperes. Ieſa.29. 19,וְאֶבְיוֹנֵי & pauperes. Itẽ,אֶבְיוֹנָה,Cõcupiſcentia,deſide riũ,vis cõcupiſcibilis,coitus,membrũ virile. Eccleſ.12.

pahal,1.Semu.15.35,הִתְאַבֵּל luxit. Tóar, Estér 6.12,אָבֵל lugens. In regimine, Psal.35. 14, כְּאֵבֶל־אֵם sicut lugens matris. id est, sicut infans quem mater lactabat, qui matre defuncta luget.Iesah.61.2,אֲבֵלִים lugentes. Et fœmineum אֲבֵלָה.Thren.1.4,Viæ Siión מְבֵלוֹת lugentes.

אָבֵל quoque Vallem,seu magnam planitiem significat.1.Sem.6.18,vsque ad אָבֵל הַגְּדוֹלָה.quo loco ל ponitur vice ן.i.vsque ad lapidem magnum.& ita habet Tharghum,אַבְנָא lapidem.Iudicum 7.22,vsque ad אָבֵל plani tiem Mecholah . sic & Tharghum , מֵישַׁר planitiem.

Nomen substantiuum, אֵבֶל, cum quinque punctis, Luctus.Gene.27.41.

אָבָל Vere,profecto:imò,sed,verumetiam. Gen.42. 21,אָבָל vere deliquimus. Et 17.19,אָבָל profecto, vere, vel imò Saráh vxor tua pariet tibi filium . Dixerat enim de illa , Et benedicam ei &c. Et Abrahám ad Deum, Vtinam Ismahél viuat coram te. Et respondit ei Deus , Vere quòd Ismahél viuet : & etiam hoc erit, quòd Saráh vxor tua &c.vnde hæc dictio significat quasi tu dicas,non hoc tantũ,verũetiam hoc:vel,non hoc, sed hoc.Targhũ,בְּקוּשְׁטָא in veritate.aut vere. 2.Reg. 4.14, אָבָל vere filius non est ei . Interrogauerat enim eam Elisáh , Num est loquendum tibi ad regem? &c. Et illa, In medio populi mei ego habito.i.in medio familiæ meæ, quæ, si opus foret, loqui pro me ad regem posset.Dixitque Elisáh,Quid faciẽdum est ei?Respondit Ghéchazi, אָבָל &c. acsi dicat , Non est opus ei hoc, sed hoc:quia filius non est ei. At אוּבָל nomen est loci, aut fluminis,vel riui,Dani.8.2, erã iuxta אוּבָל Vbál. Et cum י vice א, Irme.17.8,& iuxta יוּבָל riuum(vel flumen)mittet radices suas.

5,Et reprobabitur הָאֲבִיוֹנָה coitus.R.D. exponit acsi dicat,anima reprobabit pactũ suum cũ corpore. Alii,inquit,dicũt quòd est nomẽ mẽbri coitus. Itẽ אַב,Pater, Primus,doctor, prior,antiquus,dominus, magister. א est cũ camés,Gen.44.19. Et in regimine cum pathách, Genes. 17.5, כִּי אַב־הֲמוֹן quia patrem multitudinis gentium dedi te.Venit etiã in regimine cũ tertia radicali, Genes.10.21, אֲבִי כָל־בְּנֵי־עֵבֶר, pater omniũ filiorum Heber. Et 4.20,אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל pater inhabitantis tabernaculum.i.primus,antiquior,doctor. Et cum pronomine, Gen.19.33,אֶת־אָבִיהָ cũ patre meo.Et versu 32,אֶת אָבִי cum patre suo.Et plurale אָבוֹת,Exod.20.5. 1.Reg.19.4,מֵאֲבֹתָי quàm patres mei.Irme.9.16,וַאֲבוֹתָם & patres eorum.

אֶבְחָ Vnde fit אִבְחָה acies gladii.& in regimine genitiui,Iechez.21.15,אִבְחַת־חֶרֶב aciem gladii. Sunt tamen nonnulli,qui ח mutantes in ע, deducunt à בָּעַת quod est terrere:& א arbitrantur cõstitutiuum esse nominis,acsi diceret אִבְעָת terrorem.

אֶבַדְ In hithpahél est Extolli,eleuari,superbire. Iesah.9.18,וַיִּתְאַבְּכוּ & eleuabunt se.

אָבַל Lugere,Perire,Desolare,perdere.Hos.10.5,אָבַל luxit.Iesa.24.7,אָבַל periit vinum nouum. Iiob 14.22,& anima eius super eum תֶּאֱבָל lugebit, vel dolores sentiet. id est Adhuc illo viuente lugebit anima, eo quòd perit corpus.Vel,Et anima eius peribit, & corpus.R.D.in lib rad. Et in hifhíl,Iechez.31.15, הֶאֱבַלְתִּי lugere feci.nempe abyssum. Est enim verbum transitiuum in duo. acsi dicat, Abyssus quæ illum magnificauerat, lugebat excisum.R.D.in cõment. Iam enim cedro illum comparauerat.Targhum mutauit numerũ,& intransitiue vertit,אִיתְאַבְּלוּ luxerunt. Et in hith-

אֶבֶן Cum ſex punctis,Lapis,pondus,perpẽdiculum. Gene.28.22,וְהָאֶבֶן הַזֹּאת & lapis iſte. Zechar.4.10, & videbunt אֶת־הָאֶבֶן הַבְּדִיל lapidem ſtãneum.id eſt perpendiculum.Prou.20.9,אֶבֶן וְאֶבֶן lapis & lapis.i.pondus & pondus.Ieho∫.10.11,בְּאַבְנֵי הַבָּרָד lapidibus grãdinis.Et per trãſlationẽ, omnis,vniuerſus: quòd lapis ſit vnum corpus.Gen.49.24,inde paſtor אֶבֶן lapis Iſraël.i.omnis Iſraël.Plurale,אֲבָנִים,Lapides. 1.Reg.7.10,אֲבָנִים גְּדֹלוֹת lapidibus magnis. Ieſa.27.9,כְּאַבְנֵי־גִר ſicut lapides calcis.

אֲבָנִים,nomen duale,eſt inſtrumentũ ligneum ſuper quo facit opus figulus,& eſt rotundũ:in nonnullíſque locis eſt inſtar duarũ molarũ,idcirco formã habet dualem.Irme.18.3,ſuper הָאֲבָנִים rotã. alii,ſellam. R.Ioſeph dicit א non eſſe radicale,ſed nominis conſtitutiuũ,deducítque à בָּנָה,quod eſt ædificare. אֲבָנִים quoque parturientis ſellam nonnulli eſſe putant.Exod.1.16,& videritis ſuper הָאֲבָנַיִם ſellam.Alii locũ eſſe dicunt in quẽ infans excidit de vtero matris(qui & מַשְׁבֵּר appellatur, Ieſa.37.3,venerũt filii vſque ad מַשְׁבֵּר)quódq; dictio deriuatur à בֵּן filius,cuius plurale eſt בָּנִים, & ſic א non eſt radicale,ſed deducitur à בָּנָה.R.autẽ D.vuluã ipſam ſignificare putat,& propter בָּנִים filios ſic vocatã: quemadmodũ vocatur & מַשְׁבֵּר ob mulieris parturientis contritionem,doloréſque. Et dicitur nomine duali אֲבָנַיִם, propter duos cardines qui ſunt in oſtio vuluæ.Et locus iſte non poteſt exponi de loco illo in vtero exiſtente: tum quia dicit, Et videritis(nã prius quàm totus egrediatur fœtus,diſcerni poteſt, maſculus ſit an fœmina: quia maſculi facies eſt inferne,fœminæ verò ſuperne,) tũ quia locus ille nõ poteſt appellari מַשְׁבֵּר, quia מַשְׁבֵּר contritio,præcedit partum. Ieſah.66.9, Nunquid ego

אַשְׁבִּיר conterere faciam,& non parere faciam?

אֵבוּס Vnde אֵבוּס, maſc.gen. Præſepe,horreũ. & non mutatur in regimine. Proue.14.4,quum non fuerint boues, אֵבוּס בָּר præſepe(vel horreũ)mundũ eſt. id eſt vacuũ.Ieſa.1.3,אֵבוּס בְּעָלָיו præſepe domini ſui. Sed illud Iiób 39.12,ſuper אֲבוּסֶךָ præſepia tua. eſt cum chathéph pathách,& ſic alterius ſpeciei nomẽ,aut eſt exceptum. Et cum additione מ, Irme.50.26,מֵאֲבוּסֶיהָ horrea eius. Et participium paſſiuum ex cal,אָבוּס. 1.Reg.4.23,capones אֲבוּסִים ſaginati.aut impinguati,farti: ſic appellati,quòd iuxta præſepe iugiter maneant.

אֶבֶק Cũ duplici camés,nomẽ maſc. Terra, aut puluis tenuis.Exo.9.9,erit לְאָבָק in puluerẽ. Ieſa.5.24,germẽ eorũ כָּאָבָק ſicut puluis.quod eſt abſolutũ ſecũdũ R.D. in regimine verò,iuxta R.Abrahám auenhezra.Et Ieſa.29.5,כְּאָבָק דַּק ſicut puluis tenuis.Quãquã in pleriſque codicibus eſt cũ chathéph pathách , & ſic eſt in regimine.i.ſicut puluis rei tenuis.Et genere fœmineo,& in regimine,Cant.3.6,præ omni אַבְקַת puluere aromatarii. Et verbũ in nifhál, quod eſt luctari. nã luctãtes,pedibus puluerẽ excitãt.Gene.32.25,בְּהֵאָבְקוֹ dum luctaretur ipſe cũ eo. Et 24,וַיֵּאָבֵק & luctatus eſt.

אָבִיר Vnde tóar אָבִיר,& in regimine אֲבִיר, Fortis,robuſtus. Gen.49.24.Cũ daghés,Iiób 34.20.& 1.Semu.21.7,אֲבִיר הָרֹעִים potentiſſimus paſtorũ. Vnũ cum א quieſcẽte,Ieſa.10.13,כַּאֲבִיר ſicut potens.pro כַּאֲבִיר.Pſa.78.25, Panẽ אַבִּירִים fortiũ. i.mãna quod è cælis deſcẽdebat qui ſunt fortes. Ieſa.34.7,& iuuenci cũ אַבִּירִים tauris.à fortitudine ſic appellatis. Irme.50.11,כַּאֲבִירִים ſicut tauri. Pſal.76.6,אַבִּירֵי לֵב fortes corde.i.duri. Hinc & אֶבְרָה,Ala,penna.Pſal.55.7.Et fœmineũ eiuſdem ſignifi-

cantiæ,אֲבָרָה,Iiób 39.16. Ab hoc verbũ in hifhíl, Volare,aut volare fecit הֶאֱבִיר.Iiób 39.29,יַאֲבִר־נֵץ volabit accipiter?Et ſecũdũ R.Ioſéph Kimchi,interdũ א quieſcit, ſignificátque in ſagittis pinnas ponere.Irme.51.11, הַבְּרוּ ponite pinnas in ſagittis.pro הַאֲבִרוּ.Vide בָּרַר.

אֶגֶד Vnde אֲגֻדָּה, Aggregatio,colligatio,faſcis,faſciculus,globus. 2.Semu.2.25, לַאֲגֻדָּה אַחַת in globũ vnũ. Exod.12.22,capietis אֲגֻדַּת אֵזוֹב faſciculum hyſſopi.

אֶגְוָז Nux.Cãt.6.10, אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז ad hortũ nucis.

אֶגֶל Stilla,gutta. Iiób 38.28, אֲגָלֵי־טָל ſtillas roris. Et nomen loci,Ieſah.15.8,אֶגְלַיִם Eglaim.

אֲגַם Stagnum,palus paludis.Ieſah.35.7,לַאֲגַם in ſtagnũ.Et in plurali ſuſcipit daghés. Ieſah.42.15, וַאֲגַמִּים & paludes . In affixo verò cadit , aut eſt alterius ſpeciei.Exod.7.19,אֲגַמֵּיהֶם ſtagna eorũ. Hinc & אֲגַמּוֹן, Hamus,Iũcus,Lebes,Stagnũ. Ieſa.9.14, וַאֲגַמָּן & iuncũ. Nonnulli exponunt præſidentẽ,poteſtatem:alii debilem inſtar iunci.Iiób 41.11,וַאֲגַמָּן & lebes.vel,& iuncus. aut, & ſtagnum . & indicat vaporem tempore hyemis ex aqua aſcendentem.Et 40.21,אֲגַמִּן hamum.

אַגָּן Crater,phiala,maſc.gen. Cant.7.2,אַגַּן הַמַּזָּהַר crater tornatilis,ſeu rotũdus,quaſi inſtar lunæ quæ dicitur מַזָּהַר. Plurale,Exod.24.6,בְּאֲגַנֹּת in phialis.

אַגַּף Eſt כָּנָף,Ala: ad cuius ſimilitudinẽ vocatur exercitus. R.Ioſéph Kimchi dicit א redũdare,& eſſe nominis conſtitutiuum: cui aſtipulatur & lingua Aramæa in qua alæ vocãtur גַּדְפִּין pro נַגְפִּין. Iechez.12.14, וְכָל־אֲגַפָּיו & omnes exercitus eius diſpergam.

אָגַר Congregare. Proue.6.8,אָגְרָה בַקָּצִיר מַאֲכָלָהּ congregauit in meſſe cibum ſuum. Deuter. 28.39, תְּאַגֹּר congregabis. Nomen,אִגֶּרֶת,Epiſtola,literæ.Neche.

che.6.5,וְאִגֶּרֶת פְּתוּחָה & epiſtola aperta. Et 6.17, אִגְּרוֹתֵיהֶם epiſtolæ eorũ. אֲגוֹרָה eſt nummus. Et in regimine, 1. Semu.2,36 לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף pro nummo argenteo. Radix eſt גָּרָה,vt inquit R.D.& א nominis conſtitutiuum.

אָגְרוֹף Vide גָּרַף.

אָדַב In hifhíl,eſt dolere fecit, dolore affecit. & dicitur per trãſpoſitionem literarũ à דָּאַב doluit.1.Semu.2.33, וּלְהַאֲדִיב אֶת־נַפְשֶׁךָ & vt dolore afficiam animum tuum.pro וּלְהַדְאִיב. deficit enim ה coniugationis conſtitutiuum.

אָדַם Rubeſcere.Thren.4.7,אָדְמוּ rubuerunt. Et in pihél,Nachum 2.3,מְאָדָּם rubefactus.Exod.25.5, מְאָדָּמִים rubefactas,aut rubricatas. Et in hifhíl,הֶאְדִּים. Ieſa.1.18,אִם־יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע ſi fuerint rubra vt vermiculus. & eſt intranſitiuũ. Et in hithpahál,הִתְאַדֵּם.Prou.23.31, quando יִתְאַדֶּם rubeſcet.pro rubeſcit. Et nomẽ tóar, אָדֹם,Rubeus,rufus,rubicũdus.Gene.25.30,de הָאָדֹם הָאָדֹם rufo,rufo iſto.i.de iure rufo lenticularũ. Zechar.1. 8,equi אֲדֻמִּים rufi. Alia forma,Gen.25.25,אַדְמוֹנִי rufus.

Et nomen geminatũ, augẽdi gratia,id eſt impẽſe rufus:vel cõtrà,vt aliis placet,minuendi, quaſi dicas ſubrufum. Leuit.13.42,אֲדַמְדֶּמֶת. Ibidem 43,אֲדַמְדֶּמֶת impenſe rufam,vel ſubrufam.Item 14.37,אֲדַמְדַּמֹּת. Aliud,אֹדֶם. Lapis pretioſus, qui ſardius dicitur , à rubeo colore ſic appellatus.Exo.28.17. Aliud itẽ,אָדָם,Homo.Gen.1.26. Et 4.1, וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה Et homo cognouit Chauuah vxorem ſuã.Nõ eſt nomẽ propriũ: propriis enim apud Hebræos non additur ה notificatiuũ. Hinc & אֲדָמָה, Terra:à colore rufo,vt quibuſdam placet. Deuter.21.1, בָּאֲדָמָה in terra.Et plurale,אֲדָמוֹת,Terræ.Pſal.49.12.

אָדֹן Vnde אֲדוֹן,Dominus. Gene.45.8,וְלַאדוֹן & in dominum.In regimine,Ieho.3.11,אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ Dob.i.

minus vniuerſæ terræ. אֲדֹנָי, Dominus meus, vbique eſt ſine ו, & breue. Excipiũtur duo longa. Iudic. 1.6, אֲדֹנָי בָּזֹק Adóni Béſec. Dani. 10.17, עִם־אֲדֹנִי זֶה cũ domino iſto. Plurale, אֲדֹנִים, Domini, quod ponitur pro ſingulari ad ornatũ. Ieſah. 19.4, in manu אֲדֹנִים קָשֶׁה domini duri. Et omnia ſine ו, excepto vno, Malachi 1.6, אֲדוֹנִים. Et in regimine, Geneſ. 39.20, אֲדֹנֵי יוֹסֵף domini Ioſéph, pro dominus. Et ſic cũ pronominibus plurale ſæpius capitur pro ſingulari. Gen. 39.16, donec veniret אֲדֹנָיו domini eius. pro dominus eius, aut ſuus. Et ſine י, 1. Sem. 16.16, יֹאמַר־נָא אֲדֹנֵנוּ dicat quæſo dominus noſter. אֲדֹנַי, Domini mei, cũ pathách quádo dicitur de creatura: ſed de Creatore quũ dicitur, ſemper eſt cum camés, & ponitur pro abſoluto ſingulari, aut pro domino meo. & dicitur numero multitudinis honoris gratia, inquit R.D. & eſt ſicut חֲלוֹנַי pro חַלּוֹנִים, Irme. 22.14. Vel י (inquit idem) eſt cõſtitutiuũ nominis tóar, vt in בִּילַי, Ieſa. 32.5. Hinc fit & אַדֶן, Baſis. Exo. 38.27, talentum לְאֶדֶן pro baſe. Et plurale, eodem capite & verſu מְאַת אֲדָנִים centum baſes.

אָדַר In hifhíl, eſt Magnificare, aut roborare fecit, הֶאְדִּיר. Ieſa. 42.21, וְיַאְדִּיר & roborabit. Et nomẽ tóar אַדִּיר, Magnificus, magnus, robuſtus, fortis. Pſal. 8.2, מָה־אַדִּיר Quàm magnificũ (grande, potẽs) nomen tuũ. Ieſah. 10.34, בְּאַדִּיר יִפּוֹל in forti (.i. in manu fortis) cadet. Plurale, Exo. 15.10, in aquis אַדִּירִים vehemẽtibus. Iudi. 5.13, Tunc dominator eſt euaſor (aut ſuperſtes) לְאַדִּירִים עָם fortibus in populo. R.D. in cõment. exponit, dominabitur. i. dominari faciet Dominus Iſraél qui eſt ſuperſtes in fortibus in populo Iabín regis Chenahán. & ל in לְאַדִּירִים ponitur vice ב. Et in nifhál, נֶאְדָּר, Magnificatus fuit, aut roboratus fuit, vel magnificauit, aut roborauit ſeipſum. Exod. 15.11, נֶאְדָּר magnificus. eſt partici-

piũ, quia ד eſt cum camés, Et 15.6, יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי dextera tua Domine magnificata eſt. pro נֶאְדָּר, ait R. D. in lib. ra. י enim redundat. ſed R. Ionáh deficere putauit ת. & quòd poneretur vice נֶאְדֶּרֶת: ſed prius eſt rectũ, ait R. D. nã refertur ad יָמִין dextera, quod generis eſt maſculei. poteſt etiã (inquit) referri ad יְהוָה. Ego י conſtitutiuũ puto nominis tóar. Hinc & אֶדֶר, cũ ſex punctis, Magnificentia, magnitudo, robur, fortitudo, vel pallium. Micháh 2.8, אֶדֶר pallium expoliabitis: vel magnificentiam. i. palliũ quod erat ei ad magnificentiã expoliabitis, pro expoliabatis. Zecha. 11.13, אֶדֶר הַיְקָר ad magnificẽtiam gloriæ. q.d. magnificẽtia eſt & pretioſum eſt hoc pretiũ, vnde par eſt vt ſit in oblationibus, & in redemptionem animarũ congregationis. Hæc R.D. in cõm.

Nomen tóar fœmineum, Ieche. 17.7, in vitem אַדֶּרֶת grandem vel magnificá, aut robuſtã. Zecha. 11.3, אַדַּרְתָּם magnificẽtia, aut fortitudo eorũ. Significat & palliũ magnificũ, & pretioſum vel palliũ piloſum ſimile pallio quod materna lingua vocant אשקלוינה ſclauinam, à magnitudine ſic appellatum, & exſtimatione. Iehoſ. 7.21, אַדֶּרֶת שִׁנְעָר pallium Babylonicum. Gene. 25.25, כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר ſicut pallium piloſum.

אָהַב Siue אָהֵב cum ſeri, Amare, diligere. Gene. 37.3, אֶת־חֲנָה אָהַב אֶת־יוֹסֵף dilexit Ioſéph. 1. Semu. 1.5, אָהֵב Chãnáh dilexit. Hoſe. 10.12, אֹהֲבִתִי לָדוּשׁ diligẽs tritu rare. quod ponitur pro אֹהֶבֶת, redundat enim י, eo quòd dictio eſt longa: nã ſi eſſet ſignũ pronominis, accentus eſſet in ת. Alii putant י conſtitutiuũ eſſe nominis tóar, vt habes in libro Ephód. R.D. in Michlól. Participiũ, אֹהֵב, Diligẽs, diligo, diligebat. Pſal. 33.5, אֹהֵב צְדָקָה diligẽs iuſtitiã. Paſſiuũ, Hoſe. 3.1, dilige mulierẽ רֵעַ אֶהֱבַת dilectã

Universidad de Deusto Biblioteca

amici.vel amico.Macór,Eccleſ.3.8,tẽpus לֶאֱהֹב diligẽdi. Deut.19.9,לְאַהֲבָה vt diligas. Imperatiuum,Hoſe.3.1, אֱהַב־אִשָּׁה dilige mulierẽ.& ſic reſiduũ cum pathách. Et cũ chathéph ſeghól,Pſal.31.24,אֶהֱבוּ diligite.Futurũ eſt cũ ſeri,vel cũ chólem prima perſona: vt Prou.8.16,אֹהֵב diligã.א eſt ſignũ futuri,א radicali litera deficiente,inquiũt R.Abrahám & R.Himmanuél. Malachi 1.2,וְאָהַב & dilexi.Prou.1.22,Vſquequo תֶּאֱהֲבוּ פְתָיִ diligetis ſimplicitatẽ:Et ſecundũ normã,inquit R.D.in Michlól,א & ה debuerãt eſſe cũ ſeuá תֶּאֱהַבוּ, inſtar יֶחֱרְדוּ pauebũt, יֶאֱשְׁמוּ delinquẽt:ſed quia grauis eſt concurſus duarũ literarũ gutturaliũ cũ duobus ſeuaím, dixit תֶּאֱהֲבוּ. Vel erat dicendũ תֶּאֱהַבוּ,inſtar יֶחֱרְדוּ יֶאֱשְׁמוּ cũ ה correpto:ſed ad dilatandũ ה,mutata ſunt puncta modo prædicto.R.verò Ionáh ſcripſit quòd eſt ex pihél,& quòd ſeri eſt loco pathách תֶּאֱהַבוּ. Et in nifhál,נֶאֱהַב,&c.Et participiũ,2.Semu.1.23,Saúl & Iehonathán הַנֶּאֱהָבִים dilecti. Et in pihél participiũ,Hoſe.2.5,מְאַהֲבַי diligẽtes me. Nomen, אַהֲב,Amor,charitas. cuius plurale eſt Proue.5.19,cerua אֲהָבִים amorũ.Hoſe.8.9,mercede cõduxerũt אֲהָבִים amores.pro amatores. Aliud אֹהֵב,inſtar קֹדֶשׁ:cuius plurale eſt Prou.7.18,exultemus בְּאֲהָבִים amoribus.א eſt cum camés chathéph. Aliud,Cant.2.4,אַהֲבָה amor.

אֲהָהּ Vide הָהּ,quia א non eſt radicale.

אֲהָהִי Vt ait R. Ionáh, eſt אֲיֵיהִי,Vbi:vt verò R.Dauid,eſt אֶהְיֶה ero,ab הָיָה futurum defectiuum, Hoſe.13.14,אֲהִי ero mors tua.

אֹהֶל Tabernaculũ,tentoriũ. Proue.14.11,וְאֹהֶל & tabernaculũ.Gen.18.1,in oſtio הָאֹהֶל tabernaculi. 2.Sem.18.17,לְאָהֳלָיו in tabernaculũ ſuum.i.domũ ſuam: vel in tabernacula ſua.i. domos ſuas.poteſt enim legi לְאָהֳלָיו,& לְאֹהָלָיו. Idem 2.Reg.14.12. Iudic.20.8,לְאָהֳלָיו.ve-

nit & cũ duplici notificatione, Iehoſ.7.21,בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי in medio tabernaculi mei. בְּתוֹךְ enim eſt in regimine, & eſt prior notificatio:altera eſt ה.Plurale אֹהָלִים Gen. 25. 27. Hinc verbũ cal,Tendere, ſiue extendere tabernaculum: & cõiugatur vt אָהַב.Gene. 13.12,וַיֶּאֱהַל Et tetendit tabernaculũ vſque ad Sedóm.Acſi dícat, Tendebat tabernaculũ ſuũ de loco ad locũ,& nõ erat illi firmitas quoad venit ad Sedóm. Et in hifhíl הֶאֱהִיל &c. Iiób 25.5, Ecce vſque ad lunã non יַאֲהִיל erit in tabernaculo: vel nõ expãdet,nẽpe lumẽ ſuũ quo pacto extenditur tabernaculũ.Vel vt R.D,Etiã vſque ad lunã,quæ eſt vnũ è ſuperioribꝰ,erit ira illius,vt nõ tẽdat tabernaculũ. id eſt acſi nõ eſſet in tabernaculo ſuo quod eſt firmamẽtũ: & ſic aliæ ſtellæ nõ ſunt múdæ in oculis eius. Alii (vt R.Abrahám,& R.Leui)א arbitrãtur redũdare,& deduci ab הָלַל ſplẽdere.i.nõ ſplẽdeſcet, quia lumen lunæ interdũ deficit.Ieſah.13.20,Et nõ יֶהֱלַ tẽdet tabernaculũ. & ponitur pro יַאֲהַל. & י eſt cũ pathách vt differat à יֶהֱלַ ſplẽdeſcet,ab הָלַל. Hinc אֲהָלוֹת,Aloes.Can.4.14,Myrrha וַאֲהָלוֹת & aloes.R.D.in li.ra.& R.Himma.in cõm. genꝰ dicũt eſſe aromatis quod Arabice vocatur צנדל ſãdalũ.Et ſunt qui dicũt quòd אֲהָלוֹת, inuenitur cũ piſcibus maris,ſed nõ eſt rectũ,inquit R.Abrahám auẽhezra:quia huic aromati cõuenit(vt dicetur)plãtatio. Inuenitur & in genere maſculeo אֲהָל eiuſdẽ ſignificãtiæ: cuiꝰ plurale eſt אֲהָלִים:ſicut à בֹּקֶר mane,fit בְּקָרִים,& à בֹּשֶׂם fit בְּשָׂמִים.Nũe.24.6,כַּאֲהָלִים ſicut aloes quas plãtauit Dominus.Nec obſtat(ait R.D.)plãtãdi verbũ,quia Dan. 11.45,ſcribitur,& plãtauit אָהֳלֵי palatia tabernaculi ſui.

אוֹ Vel,aut,diſiunctiua particula,Leui.1.14,Et ſecundũ R.Ionáh interdũ ponitur vice אִם ſi,vt 2.Semu.

אוֹחַ Et plurale אוֹחִים, Ieſa.13.21. Furunculi quibuſdã, aliis muſtelæ quæ vulgò dicuntur מרטורו. Et in Talmúd hoc animal vocatur נְמִיָּה, & eſt inſtar felis.

אוֹי Væ. Nume. 21.29. Et cum ה in fine, vt אוֹיָה־לִי heu me, Pſal.120.5.

אָוִל Vnde אֱוִיל, Stultus, Irme.4.22. Et cũ ו cõſtitutiuo tóar, Zecha.11.15, אִוִּילִי. Plurale אֱוִילִים ſtulti, Prou. 1.7. Nomen ſubſtantiuũ אִוֶּלֶת, Stultitia. Prouer.18.13. Quãdoque eſt tóar fœmineũ, Prou.14.1, וְאִוֶּלֶת & ſtulta, manibus ſuis deſtruet eã. Quanquam ſunt qui volunt eſſe nomen dabár, & ſubaudiunt אֵשֶׁת mulier: acſi dicat, mulier ſtultitiæ, hoc eſt ſtulta. ſed prius eſt rectũ. Poteſt enim nomen ſecundum eandem formam, eſſe & ſubſtantiuum & adiectiuum in lingua Hebræa.

אָוֶן Vnde אָוֶן, Mendaciũ, labor, fatigatio, afflictio, luctº, iniquitas, peruerſitas. Iiób 5.6, Nõ egredietur de humo (aut puluere) אָוֶן iniquitas, vel mẽdaciũ. Pſal. 90.10, fortitudo eorum עָמָל וָאָוֶן labor & fatigatio, afflictio, ſecúdũ R.D. alii etiã exponũt אֵין nihil. & Hamós 5.5, Et Bethél erit לְאָוֶן in labore. vel afflictione: vel in nihilũ, vt alii exponũt teſte R.D. Chab.3.7, Pro אָוֶן iniquitate vidi tẽtoria. Alii exponũt pro nihilo &c. R.D. Hamós 1.5, Diſperdã habitatorẽ de cãpo אָוֶן Auẽ. nomẽ vrbis in Syria teſte R.D. Aliud, אוֹן, Fortitudo, vires, robur. Et quia in filiorũ generatione, patris oſtéditur robur, filius ipſe appellatur hoc nomine, teſte R. Abra. Iiób 18.12, Erit famelicũ אוֹנוֹ robur eius, vel ſemẽ eius, vt exponit R. Leui. Gen.49.3, וְרֵאשִׁית אוֹנִי & principiũ fortitudinis meæ. i. ſeminis mei, hoc eſt filiorũ meorũ. ſic Thargh ũ. Iiób 40.11, וְאוֹנוֹ & virtus, vel robur eius in vmbilico eius. Et 21.19, Dominus reſeruabit filiis eius אוֹנוֹ violẽtiã eius, R. Leui. R.D, cõtritionẽ & luctũ, vel rapi-

18.13, אוֹ עָשִׂיתִי vel feciſſem. Et vice Quomodo, Ieche.21. 10, אוֹ נָשִׂישׂ quomodo gaudebimus? Et vice ו id eſt &. Leui.4.23, אוֹ הוֹדַע & notificatũ fuerit, &c. Et 26.41, אוֹ־אָז vel tũc. Sed ſecundum R.D. omnia exponũtur diſiũctiue, vel. & abſurdũ videtur quòd diſiunctio ſit coniunctio.

אוֹב Pytho, dæmon, Leuit.20.27. Et plurale ſecundũ formam fœminẽã אוֹבוֹת, Leui.19.31. Significat & vtres. Iiób 32.20, כְּאֹבוֹת ſicut vtres noui rumpetur.

אוֹבֵל Vide אֵבֶל.

אוֹד Et eius plurale genere fœmineo אוֹרוֹת: ſicut בּוֹר facit בּוֹרוֹת. Vel eius ſingulare eſt אוֹרָה. Significat autẽ cauſa, gratia, occaſione, aut propter: & præponitur ei עַל quod eſt ſuper, propter. Gen.26.32, עַל־אֹדוֹת חֲפִר, propter puteum.

Sed אוֹר, eſt Torris, ſiue titio, Hamós 4.11: & Zechar. 3.2. Et plurale אוּרִים, Ieſah.7.4.

אָוָה Deſiderare. In pihél. Ieſa.26.9, נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ animo meo deſideraui te. Et in nifhál, ſecũdũ R.D. Pſal. 93.5, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ domui tuæ deſiderabilis fuit ſanctitas. Eſt præteritũ, & א mouetur cũ chathéph pathách. Poteſt tamẽ eſſe & à נָאָה, & ſic eſt ſenſus, decora eſt. Et נָאוָה pulchræ ſũt, Cã.1.10. Et in hithpahál הִתְאַוָּה. Prou.21.26, Tota die הִתְאַוָּה תִּתְאַוָּה cõcupiſcit cõcupiſcentia. Et in alia ſignificatione, Num.34.7, תִּתְאוּ לָכֶם terminũ cõſtituetis vobis. pro הִתְאַוּ. quanquã dici poteſt quòd huius radix eſt תָּאָה, aut תָּוָה, & א eſt loco ו. Et participiũ, מִתְאַוִּים, Prou.13.4. הַמִּתְאַוִּים cõcupiſcẽtes, Num.11. 34. Futurũ, Proue.23.3, אַל־תִּתְאָו nõ cõcupiſces. Nomẽ, תַּאֲוָה, deſiderium, concupiſcentia, Prouer.21.26, vt ſuprá. Alia forma, אַוַּת, & in regimine אַוְתָ. Deute.12.15. Alia, מַאֲוֵי, & plurale in regimine, Pſal.140.9, מַאֲוֵי רָשָׁע deſideria impii. & eſt cũ daghés ſecundum R. Dauid, quanquam R. Ionáh ſcribat ipſum eſſe raphatum.

nam & oppreſſionẽ. Hoſe.9.4,ſicut panis אוֹנִים luctuũ. Prou.11.7, expectatio אוֹנִים mendaciũ peribit.eſt nomẽ tóar,ſecũdũ R.Iahacób inſtar טוֹב.Iiób 20.10,rddẽt אוֹנוֹ rapinã eius.i.quæ vi rapuerũt:vel diuitias ſuas.pro הוֹנוֹ, ſecũdũ R.D.& ſic Hoſe.12.8,Inueni אוֹן diuitias mihi.א enim & ה inuicẽ permutãtur. Ab hoc fit verbũ hithpahál הִתְאוֹנֵן. Num.11.1,Et fuit populus quaſi מִתְאוֹנְנִים mẽtiẽtes.ita R.D.alios tamẽ dicit exponere lugẽtes.Et futurũ,Thre.3.39,מַה־יִּתְאוֹנֵן quid mẽtietur homo viuẽs? Et gen' aliud nominis cũ ת in prĩcipio,תְּאוֹנָה:cui' plura le genere maſculeo habes Iech.24.12,תְּאֵנִים חָלֵאת in mẽ daciis laborare fecit.ſub.ſeipſã.Et deficit ב præpoſitio, pro בְּתְאֵנִים.R.D. exponit.q.d.dedit operam mẽdaciis.

אוץ Feſtinare, Anguſtũ eſſe,& coartatũ. verbũ quieſcẽs.Iehoſ.10.13,וְלֹא־אָץ לָבוֹא & nõ feſtinauit occũbere. Et 17.15,כִּי־אֵץ לְךָ הַר־אֶפְרָיִם ſi eſt anguſtus tibi mõs Ephráim.Irm.17.16,לֹא־אַצְתִּי nõ feſtinaui. Et in hifhíl, Ieſa.22.4,אַל־תָּאִיצוּ ne feſtinetis ad cõſolãdũ me.i. ſolici ti ſitis.Gen.19.14,וַיָּאִיצוּ & feſtinare fecerũt angeli Loth.

אור Poteſt eſſe nomen,& verbũ ex cal quieſcente,& flectitur in præterito cũ chólem אוֹר אוֹרְתָּ &c.pro ſecundũ normam,ſecundũ formam פָּעוֹל אָיוֹר &c.teſte R.D.in Michlól,Significat autẽ Lucere,illucere, illuminari. Gen.44.3,הַבֹּקֶר אוֹר mane illuxit.1.Sem.14.29, אֹרוּ illuminati ſunt oculi mei. Et in hifhíl, הֵאִיר &c. Illuminare,lucere facere,lucẽ emittere.Pſa.97.4,הֵאִירוּ illuminauerũt fulgura eius orbẽ.Et 19.9,מְאִירַת עֵינָיִם illuminans oculos. Ieſah.27.11,מְאִירוֹת אוֹתָהּ inflãmantes eã.Vide אֹרָה.Pſal.13.4,הָאִירָה עֵינָי illumina oculos meos. Gene.1.15,לְהָאִיר vt luceant. Pſal.67.2,יָאֵר פָּנָיו lucere faciat vultũ ſuũ. Et in alia ſignificatione,Malachi 1.10,

וְלֹא

וְלֹא־תָאִירוּ & non incendẽt altare meum. Et verbũ intranſitiuũ,Iechez.43.2,terra הֵאִירָה reſplenduit. Et in nif hál,2.Semu.2.32,וַיֵּאָר & illuxit eis. Et nomẽ, Ieſa. 5.30,וְאוֹר & lux. Pſal.36.10,בְּאוֹרְךָ in lumine tuo.Eſther 8. 16,Iehudæis fuit אוֹרָה lux.eſt cũ ה ſigno fœmineo. Po nitur & pro mane. Neche. 8.4,מִן־הָאוֹר à luce (.i.à mane)vſque ad dimidium diei. Et cũ additione מ, מָאוֹר, Luminare,lumẽ. Gen.1.16,הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל luminaria magna, luminare magnũ, &c. Iechez.32.8, מְאוֹרֵי אוֹר luminaria lucis. Et ſicuti tenebræ in Sacris metaphoricè capiũtur pro multitudine afflictionũ,itidem & lux pro bonorũ affluentia.Proue.13.9,אוֹר־צַדִּיקִים lux iuſtorũ lætificabit. Et ſunt qui dicũt quòd ab hoc deriuatur illud Exo.28.30,אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים Non eſt (ait R.D.) manifeſtũ apud nos quid hæc ſignificẽt. nã ſecundũ verſus videntur eſſe aliud quàm lapides pectoralis.R.Selomóh ſcripturã dicit fuiſſe nominis expoſiti.i.Dei,quam ponebãt intra plicas pectoralis, per quã lucere faciebat,& perficiebat verba ſua.& veritatẽ ignoramus. Significat etiã אור,Flammã,focum,Vallẽ.Ieſa.50.11,בְּאוֹר in flamma. Et 47.14,אוּר focus. Geneſ.15. 7,Qui eduxi te מָאוּר de flãma Caſdim. vel, de valle. vtroque modo exponit R.D.in li.rad.Ieſa.24.15,בָּאוּרִים in vallibus glorificate Dominum. Et cũ מ,מָאוֹרָה,Foramen.Ieſa.11.8,מְאוּרַת צִפְעוֹנִי foramẽ reguli. אוֹר quoque eſt olus. 2.Reg.4.39,לְלַקֵּט אוֹרֹת ad colligendum olera.Et ſunt qui putant eſſe erucas herbas,ſic appellatas ſecundũ R.Iochanán,quòd iluminẽt oculos. & ſic exponunt illud Ieſa.26.19,טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ ros olerũ(.i.conueniens oleribus)ros tuus.Poteſt etiã exponi vt lux diei.

Significat etiã pluuiam.Iiób 36.30,אוֹרוֹ pluuiã ſuam.

c.i.

vel ſolem ſuũ:&,vt alii exponũt,teſte R.Dauid,lumẽ ſuũ. Sic Ieſa.5.30,וְאוֹר חָשַׁךְ & ſol obſcuratus eſt. Iiób 37. 11,אוֹרוֹ pluuiã ſuam.Et ſunt qui dicunt quòd pluuia vocatur אוֹר propter hãmaór haccathón.i. luminare paruum,hoc eſt lunã:quia ſecũdum eius motum eſt pluuia præcepto Creatoris.Ibidem 3,וְאוֹרוֹ & fulgur eius.R. Leui. Significat & præſepe.2.Para.32.28,לָאֻורוֹת præſepibus.Ibidẽ וְאֻרוֹת. Et 9.25,אֻרְיוֹת סוּסִים præſepia equorũ.

אוֹת Signum. Iechez.4.3,אוֹת הִיא ſignum eſt domui Iſraél.Plurale,Gene.1.14,לְאֹתֹת. In grammatica,אוֹת eſt litera:& eius plurale,אוֹתִיּוֹת literæ.

אָז Tunc, temporis aduerbium: & futurum verbum cui iungitur in Lingua ſancta, frequentius capitur pro præterito,teſte R.Abra.auenhezra.Ieho.10.12, אָז יְדַבֵּר tunc locutus eſt.Et cum י in fine,Pſa.124.4,אֲזַי.

אֵזוֹב A quo אֵזוֹב,Hyſſopus.Exod.12.22,אֲגֻדַּת אֵזוֹב faſciculum hyſſopi. Harabicè dicitur צעתר,& lingua vulgari,אורִיגנו,Origanum.

אָזַל Abire, recedere. 1.Sem.9.7,הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ panis abiit de vaſis noſtris. Deute.32.36,Videbit quòd אָזְלַת abiit manus,vel robur, aut poteſtas.ת, genus notat fœmineũ ſicut ה. Et futurum cũ defectu א, אֵזֶל יֵזֵל תֵּזֵל &c.Et hannách.i. litera quieſcẽs,quæ eſt inter literas quæ ſunt futuri ſigna, & ו, eſt loco א radicalis literæ,& ideo punctantur cũ ſeri,teſte R.D.in Michlol,& ſic Irme.2.36,quid תְּזֹלִי recedes(aut abibis)valdeꝰ Participiũ ex pihél,Iechez.27.19,& Iauán מְאוּזָל profecta.i. vadẽs de loco ad locũ.ſcribitur in eo ו & daghés. Nomen tóar, 1.Semu. 20.19, אֶצֶל הָאֶבֶן הָאְזֶל apud lapidem itinerarium.Vel deficit הַנִּסְמָךְ,acſi dicat Lapidem,lapidem haázel.i.qui eſt ſignum tranſeuntibus per viam.

אָזֵן A quo אָזֶן,Auris,fœm.gen.Prouer.15.31,אֹזֶן שֹׁמַעַת auris audiens. Ieſah.37.17,אָזְנְךָ aurem tuã. Plurale duale,אָזְנַיִם.Gene.23.16,בְּאָזְנֵי in auribus.Pſal.130.2, אָזְנֶיךָ aures tuæ.Iechez.23.25,וְאָזְנֶיךָ & aures tuæ. Fit autem ab hoc nomine verbum in pihél, אִזֵּן אִזְּנָתְ &c. Eccleſ.12.9,וְאִזֵּן & auſcultauit.Et futurũ אַאֲזִין יַאֲזִין &c.Et ad alleuiandum א,dices אֲזִין, quemadmodũ dicitur Ieche. 28.16,וַאֲבַדְתִּיךָ & perdam te,ſecundũ opinionem grammaticorũ, teſte R.D. in Michlól. R. Ionáh auen ghanaa exponit וְאֲזִין & pŏderauit,librauit: ſed priori modo exponit R Iehudáh:& vtroque R. Abrahám in cŏment.

Et in hifhíl,הַאֲזִין &c. Deut.1.45,& nŏ הַאֲזִין אֲלֵיכֶם auſcultauit vobis.Participiũ,Prou.17.4,fallax מַאֲזִין עַל־לְשׁוֹן הַוּוֹת obtẽperat linguæ prauitatũ.Et ponitur pro מֵאֲזִין teſte R.D.in Michlól & lib.rad. Imperatiuum,Pſal.5.2,אִמְרֵי הַאֲזִינָה eloquia mea auribus percipe.Et 77.2,וְהַאֲזִין & intendit mihi.propriè,obtẽperauit,& inclinauit aurẽ:& ſic ponitur pro וְהַאֲזִין. & ita refert nŏnullos exponere R. Abrahám in cŏm. at ipſe putat eſſe macór: R.Moſéh imperatiuũ. & verè ſecundũ pũctaturã vtrũque poteſt eſſe, nempe macór & imperatiuũ. Plurale, Ieſah.1.10, הַאֲזִינוּ תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ auribus percipite legẽ Dei noſtri. Futurum defectiuũ,Iiób 32.12,אַאֲזִין auſcultabo. pro אַאֲזִין,teſte R.D.in Michlól & li.rad. Nomẽ duale מאזנים.Statera,trutina:quòd duas videlicet lances habeat.Prouer.11.1,מֹאזְנֵי מִרְמָה ſtatera doli.i.doloſa. Secundum R.Ionáh, illud Deuter.23.13, עַל־אָזְנֶיךָ cum inſtrumentis(vel armis)tuis:eſt ab אֹזֶן.at R.D. deducit à זון,& ſic א non eſt radicalis litera.Require in זון.

אָזִק Vnde אֲזִיקִים,Catenæ ferreæ,compedes, manicæ. Irme.40.1, vinctus בַּאֲזִקִּים catenis, manicis. Sec.ii.

cundum R.Ionáh,א eſt radicale:ſed R.D.in li.ra.dicit eſſe noſcpheth,quòd ſine א aliis inueniatur in locis.

אָזַר Cingere, accingere.1.Semu.2.4,אָזְרוּ חָיִל accinxe runt ſe robore. 2.Reg.1. 8, אֲזוֹר בְּמָתְנָיו accinctus lumbis ſuis. In pihél,Ieſah.45.5,אֲאַזֶּרְךָ accingam te. pro accinxi te.2.Semu.22.40,וַתְּזָרֵנִי חַיִל & accinxiſti me fortitudine.pro וַתְּאַזְּרֵנִי ſecundum R.D. in Michlól,& in lib.rad. Sed eius pater R. Ioſéph ſcripſit eſſe ex hifhíl,à זָרַה. Et in nifhál,Pſal.65.7,נֶאְזָר בִּגְבוּרָה accinctus potentia. Et in hithpahál.Pſal.93.1,הִתְאַזָּר accinxit ſe.

Nomen maſc.gen.אֵזוֹר,Cingulum.Irme.13.10.

אֶזְרוֹעַ Vide זְרֹעַ.

אָח Iuxta R. Ionáh eſt Arula, aut receptaculũ ignis : ſed R.D.dicit eſſe pyrã,rogũ,aut ignẽ magnũ.Irme.36.22, וְאֶת־הָאָח לְפָנָיו מְבֹעֶרֶת & ignis ante eũ ardebat. Tharghũ Ionathán etiã habet נוּרָא ignis. Significat & Heu.Iechez.21.15, Dedi aciẽ vel terrorem gladii אָח עָשׂוּיָה לְבָרֵק heu,facti ad fulgorẽ.ſecundũ R.D.in lib.ra.Quanquã R.Moſéh putat defectiuũ eſſe nomẽ ab אָנַח,quod eſt gemere,vel ſuſpirare,ita deficit נ,& exponit אֲנָחָה ſuſpiriũ: ſicut אֱמֶת dicitur ab אֱמֶן pro אֱמֶנֶת. Eſt etiã Euge.Pſal. 35.21,Dixerunt הֶאָח הֶאָח euge,euge. quanquã & hoc poteſt exponi heu. אָח quoque ponitur pro אֶחָד vnus.Iechez.18.10,Et fecerit אָח vnũ. quanquã ſunt qui exponũt fratrẽ.i.aliquid.Vnaquæq; res appellatur אָח,reſpectu ſocii ſui.i.alterius,& ſic Exod.26.3,dicitur de cortinis, אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ vnaquæque ad ſororẽ ſuam.i.alterã. Ionathán in Tharghũ exponit, Et fecerit לַאֲחוֹהִי fratri ſuo vnũ ex his. Illud etiã Pſal.49.8,אָח R.Ionáh expo nit vnũ nõ redemit. R.verò Dauid,fratrẽ.q.d.nõ redimet quiſquã fratrẽ ſuũ à morte. אָח etiã eſt Frater,ſed huius radix eſt אָחָה. Ab אָח vnus,fit אַחַת,Vide אֶחָד.

אֶחָד Vnus.Iiób 41.7,אֶחָד בְּאֶחָד יִגָּשׁוּ vnus cum vno(id eſt altero)accedẽt. Ieſa.65.25,יִרְעוּ כְאֶחָד paſcent ſicut vnus.i.pariter. in regimine cũ pathách cõmuniter.Gene.22.2,עַל אַחַד הֶהָרִים ſuper vnũ montiũ.Excipiũtur tamen nonnulla quæ ſunt abſoluta,quanquã ſunt cum pathách,vt Gen.3.22,כְּאַחַד מִמֶּנּוּ ſicut vnus è nobis. Zecha.11.7,לְאַחַד vnũ vocaui decorẽ: וְלְאַחַד & vnũ(.i.alterũ)vocaui funiculos. Quãquam dici poteſt, teſte R. D.in Michlól, quod deficit hanniſmách, vt ſit ſenſus, vnũ baculorũ,&c. Inuenitur & ſine א:vt Iechez.33.30, חַד אֶת־אַחַד vnus cum vno.Et ſine ר,vt in אָח. Plurale, אֲחָדִים,Vni,aut iidem.Gene.11.1. Et quia אֶחָד eſt minimus numerus,ſi numerus eſt,capitur & pro pauco.Gene.ſ.29.20,ſicut dies אֲחָדִים pauci. אַחַת,Vna,ab אֶחָד maſculeo,pro אֲחָדֶת, deficiente ſcilicet ר,& cũ ת ſigno fœmineo. At ſecundũ R.D.in Michlól,& lib.rad.אַחַת eſt dictio per ſe, non deriuata ab אֶחָד, ex quo non inuenitur fœmineũ nomen: ſed ab אָח. & in ſoph paſſúc & cũ athnách,א eſt cũ ſeghól:& ח cũ camés.Exod.36.10,אַחַת אֶל־אַחַת vnã ad vnam.i.alterã. Hinc verbũ ex hithpahál, Iechez.21.16, הִתְאַחֲדִי vni te.i.ſis ſolitaria in aliquo loco. Fit & cal,teſte R.D.in Michlól,& lib.ra. cuius futurum eſt אַחַד יֶחֱד תֶּחֱד. Geneſ.49.6,אַל־תֶּחַד ne vniat ſe gloria mea.i.anima mea. Iiób 3.6,אַל־יֶחַד ne vniat ſe cum diebus anni.& ר dagheſſatur ad dirigendum pronuntiationem, eo quòd dictio eſt longa, teſte R.D.in Michlól,& lib.ra. Sed vt idem dicit,rectum eſt hoc vt ſit à חָדָה,quod eſt lætari.q.d.ne lætetur.

אָחוֹת A quo אָח cũ camés,Frater.Gen.24.28.Et in regimine,אֲחִי,vbi י ponitur vice ה.Gen.24.15,אֲחִיו fratris Abrahã.Cũ pronomine,Gen.4.2,אֲחִיו fra

trem eius.Nume.6.7,לְאָחִיו fratre ſuo.eſt cum pathách tantú,quia eſt ex dagheſſatis,teſte R.D.in Michlól.Et cú pronomine fœmineo,אָחִיהָ frater eius.Gen.24.55,& 53,לְאָחִיהָ fratri eius.Plurale,אַחִים,Fratres.Gen.13.8.Et in regimine,אֲחֵי. Geneſ.48.6,אֲחֵיהֶם fratres eorum. Deut. 3.20,לַאֲחֵיכֶם.Vnú duntaxat habet א cú pathách tantú,Le uit.25.46, וּבַאֲחֵיכֶם & in fratribus veſtris . Et ſic quando iungitur ei ה interrogatiuú, Nume.32.6, הַאֲחֵיכֶם nú fra tres veſtri.2.Reg.9.2,אֲחֵיו fratrú ſuorum:& Gen.45.3.א cú ſeghól ſemper propter camés ח . Eſt autẽ annotandum ſecundú R.D.in Michlól,quòd hoc nomẽ poteſt eſſe ex raphatis & dagheſſatis,vt pleriſque aliis vſu venit ex dagheſſatis: & quia nõ mutatur eius pũctatura, idcirco eſt cum pathách ſecúdum normã eorum quæ ſunt iuxta ח,quod dagheſſari deberet.Et hæc eſt ratio, quòd illa Leuit.25. & Nume.32, habent pathách, & ſic אָחִי,& אָחִיו & אָחִיךָ: & אַחִים אַחֵי cũ ſeghól propter camés ח, quia ſunt ex dagheſſatis. Et quæ ſunt cum pathách in ſoph paſſúc,& in athnách,habent ſeghól.

אָחוֹת Soror.Cant.8.8.Eſt autẽ annotandum,quòd hoc nomẽ poteſt eſſe ex raphatis,& ſic habet camés:& ex dagheſſatis,& ſic habet pathách,& ו eſt loco ה radicalis literæ:ת verò ſignũ eſt fœmineũ.& in regimine א eſt cũ chathéph pathách,Gene.4.22,וַאֲחוֹת & ſoror Tubalcáin. & ſic cũ pronominibus eſt cum chathéph pathách,Exo.2.4,אֲחוֹתוֹ ſoror eius. Et venit vnicum א cú pathách ſolum,Nume.6.7,לְאָחִיו וְלַאֲחֹתוֹ ſuper fratre ſuo,& ſuper ſorore ſua.Eſt ex dagheſſatis:& ideo non mutatur. At quæ habent chathéph pathách,ſunt ex raphatis.Ita R.D. in Michlól.In plurali אֲחָיוֹת,& in regimine אַחְיוֹת:in quibus י manet vice ה radicalis: ו & ת ſunt ſigna pluralis fœminei.Et cũ pronominibus,Ie

hoſ.2.13, וְאֶת־אַחְוֹתַי & ſorores meas. Et 1. Paralipo. 2.16, וַאֲחֵיתֵיהֶם & ſorores eorú.Venit cũ ſigno pluralis fœminei tantú,Iechez.16.52,אַחְיוֹתֵךְ ſorores tuas. & cũ ſigno pluralis maſculei tantum,Ibidem,55,וַאֲחוֹתַיִךְ & ſorores tuæ.quod ſecũdum normã debuerat eſſe וַאֲחֵיוֹתַיִךְ. Fit etiã ab hac radice nomen,אַחֲוָה,Fraternitas. Zechar.11. 14,ad diſſoluendũ אֶת־הָאַחֲוָה fraternitatẽ. Fit & אָחוּ,in quo ו eſt loco ה literæ radicalis, & eſt germen virẽs, ſicut gramen,& graminetú,aut pratú. Gene.41.2,& paſcebãt בָּאָחוּ gramen, vel in prato, aut gramineto. ב eſt noſepheth ſicut & Prouer.9.4, comedite בְּלַחְמִי panem meũ:Vel eſt locus germinis,aut graminis:& ſic ב deſeruit.i.in gramineto vel prato,aut loco paſcuæ.R.Abra. in cõm.Hoſe.13.15,inter אָחִים germina creſcet.pro אֲחֵיִם Et ſunt qui exponunt inter fratres : & hoc eſt rectum ſecundum regulas grammaticæ,teſte R.D.in lib.rad.

אָחַז Apprehẽdere,tenere,Poſſidere,Cõtignare,tegere.1.Reg.1.51, אָחַז בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ apprehendit cornua altaris.2.Sem.1.9,אֲחָזַנִי הַשָּׁבֶץ apprehẽdit me anguſtia,vel tremor. Cant.3.4,אֲחַזְתִּיהוּ tenui eũ. Geneſ.25.26, אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב tenẽs plantã Heſau.Paſſiuú,אָחוּז,Tentus,apprehenſus.Nume.31.30.& 1.Paral.24.6,וְאָחוּז אָחוּז & propinqua(alia)adhæſit. Imperatiuũ,Exo.4.4,וְאָחֵז בִּזְנָבוֹ & apprehende caudã eius. Futurũ,1.Reg.6.10,וַיֶּאֱחֹז אֶת־ הַבַּיִת & cõtignauit domũ.Iudic.12.6,וַיַּאֲחֻזוּ אוֹתוֹ & apprehenderunt eũ. Irme.13.21,dolores יְאֲחֻזוּךְ apprehendent te, ח eſt cum chathéph ſeghól. Et Ieſah.13.8,& dolores יֹאחֵזוּן apprehendent.ח eſt cũ ſeri propter zachéph. Et defectiuũ,2.Semu.20.9,וַתֹּאחֶז & apprehẽdit. Et in niphál,Gen.22.13,נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ tẽtus in denſitate(vel perplexitate)ramorũ cornibus ſuis. Et quieſcẽte א ob lenitatẽ:

Universidad de Deusto Biblioteca

vt Nume.32.30, וְנֶאֱחֲזוּ possessionẽ capient in medio vestri. Et Gene.34.10, וְהֵאָחֲזוּ בָהּ & possessionẽ capite in ea.

Et in pihél, Iiób 26.9, מְאַחֵז פְּנֵי־כִסֵּה tenẽs faciem solii.

Et in hifhíl.2.Paral.9.18, מֻאֲחָזִים tenti.מ cũ camés,& א cũ camés chathéph : éstq; participiũ passiuũ ex hifhíl, teste R.D.in Michlól & lib.rad. Hinc nomen fœmineũ significans possessionẽ, hæreditatem: sic appellatã quòd qui eã habet, illo teneatur in loco.Gene.47.11,& dedit eis אֲחֻזָּה possessionem (vel hæreditatem) in terra AEgypti.Iechez.45.5, לַאֲחֻזָּה in hæreditatem.

אָחַל A quo אַחֲלֵי, Vtinã. Radix est חָלָה, quod est orare, precari. Exod.32.11, וַיְחַל & orauit. Et sic א est nosépheth. Et in singulari est אָחַל, & in plurali אֲחָלִים. Et in regimine, אַחֲלֵי. Vnde illud 2.Reg.5.3, אֲחַלֵי אֲדֹנִי vtinã dominus meus (esset) coram propheta: est acsi dixisset, Vtiná precationes essent corã propheta. Et sic Psal.119.5, אַחֲלַי יִכֹּנוּ vtinã firmẽtur viæ meæ. i.precationes meæ, & postulationes meæ sunt vt firmẽtur viæ meæ, &c. R. Haii exponit אַשְׁרֵי beatus, aut beatitudo: quod sequitur Ionathán in Tharghũ טוּבֵי רִבּוֹנִי. R. Ionáh exponit תַּכְלִית perfectio, finis: acsi nil posset facere vtilius, quàm stare corã propheta . Sed breuis, & recta expositio est vtinã, &c. & est more existentiũ in regimine, vt אַשְׁרֵי. R. quoque Abrahã illud Psal.119.5, exponit acsi dicat, Voluntas ac petitio mea est, vt dirigantur (vel firmentur) &c.

אַחְלָמָה Vide חָלַם.

אָחַר Vnde fit אַחַר, Post, postea, postquam, posthac. Gen. 33.7, וְאַחַר & postea accessit. Deuter.21.13, וְאַחַר כֵּן תָּבֹא & postea ingredieris. Leuit.16.1, אַחֲרֵי מוֹת postquam mortui sunt, vel post mortem, &c. Et pronomini iunctũ, semper formam pluralem accipit. אַחֲרָיו post eũ, Gene. 18.10.

18.10. Iudi.3.31, מֵאַחֲרָיו de post eum (vel se.).i.retrorsum.

אַחֵר Alter, alius, alienus. nomen tóar. Gene.4.27, וְאַחֵר & alius. Plurale, אֲחֵרִים, Alii, alteri. Exo.20.3. Et cũ ן vice ם, אֲחֵרִין. Fœmineum אַחֶרֶת, Altera, alia, aliena. Gene.26.21. Plurale אֲחֵרוֹת, Aliæ, Gene.29.26.

אָחוֹר Retro, retrorsum. Psal.114.3, בְּאָחוֹר. Iesa.9.11, וּמֵאָחוֹר & retrorsum. 2.Semu.10.9. Significat & partem Occidentalem. Iiób 23.8. Et partem posteriorẽ hominis, id est anum, Iechez.8.16, אֲחֹרֵיהֶם posteriora eorum contra templum. Absolutum plurale est אֲחוֹרִים. Et in regimine, Exod. 26.11, עַל־אֲחֹרֵי posterioribus tabernaculi. Significat & finẽ, vt Iesa. 42.23, Et audiet לְאָחוֹר in fine. Et sic Ionathán in Tharghũ לְסוֹפָא .i.in nouissimo die. in fine. Et 41.23, quæ vẽtura sũt לְאָחוֹר in fine אַחֲרוֹן, nomẽ tóar, Posterior, nouissimus, vltimus. Iesa.48.12, אֲנִי רִאשׁוֹן אַף אֲנִי אַחֲרוֹן ego primus, etiam ego nouissimus. 2.Sem.23.1, verba Dauid הָאַחֲרֹנִים nouissima. Fœmineum אַחֲרוֹנָה, Deu.15.10: אַחֲרֹנִית, Retrorsũ. Gen.9.23. אַחֲרִית, Nouissimũ, vltimũ, finis: & Merces, sic appellata quòd sit finis operis: Et sic appellãtur filii, eo quòd remaneãt post parentes. Deu.11.12, וְעַד אַחֲרִית & vsque ad vltimũ (vel finem) anni. Prouer.23.18, אִם־יֵשׁ אַחֲרִית si est merces. Et 24.14, וְיֵשׁ אַחֲרִית & erit merces. Dani. 8.23, וּבְאַחֲרִית & in nouissimo, vel fine. Et 11.4, לְאַחֲרִיתוֹ filiis eius, vel posteritati eius. Prouerb. 19. 20, בְּאַחֲרִיתֶךָ in nouissimo tuo. Hamos 9.1, וְאַחֲרִיתָם & filios eorum. vel posteritatem. Et 4. 2, וְאַחֲרִיתְכֶן & nouissimum vestrum, id est filii vestri, siue posteritas vestra. Verbum ex pihél, אִחֵר, Demorari, vel tardare, differre. Gen.32.3, וָאֵאָחֵר עַד־עָתָּה & moratus sum hactenus. Istud וָאֵאָחֵר, est futurum defe-

ctiuum ex binián cal: & ſic facit reſiduum, יַחַר, תַּחַר vt dicunt R.D.& nonnulli alii. Iudicum 5. 28, מַדּוּעַ אֶחֲרוּ cur tardauerunt pedes &c. eſt cum ſeghól propter ח quod eſt cum chatheph ſeghól ſecundum R.D.in Michlól. Proue.23.29, לַמְאַחֲרִים עַל־הַיָּיִן morantibus in vino .i.vacantibus vino. Pſal.127.2, מְאַחֲרֵי־שָׁבֶת differentes ſedere.i.vacantes tota die operibus vſque ad veſperã. Et in hifhíl, הָאֲחִיר &c.Futurũ, אוֹחֵר יוֹחֵר &c.vt 2.Semu. 20.5, וַיֹּחֶר מִן־הַמּוֹעֵד & moratus eſt vltra tempus.quãquã poteſt eſſe ex cal, ſicut illud 2.Sem.20.9, וַתֹּחֶז & apprehẽdit &c.vt in אָחֵז.ſed quia in cal inuenitur futurũ aliud אַחַר &c.vt dictum eſt,idcirco dicimus eſſe futurum ex hifhíl,inquit R.D.in Michlól.Illud Proue.24.27, אַחַר tarda(differ) eſt imperatiuum ex pihél inſtar פַּלֵּג,ſecundum R.Iahacób filium Elhazár.

אַט Quiete,pedetentim.1.Reg.21.27, וַיְהַלֵּךְ אַט & ambulauit quiete(aut pedetentim). Et ſic exponũt nonnulli illud Hoſe.11.4, וְאַט & quiete eum comedere faciam. de quo & in radice נָטָה. Ab hoc & illud 2. Semu.18.6, לְאַט־לִי quiete propter me puero Abſalóm. ſub.habetote vos. Et ל eſt noſépheth. Iiób 15.11,& loquetur לָאַט quiete.Et cum י noſépheth,Gene.33.13,ducam me לְאִטִּי pedetentim . Vel dic quòd י eſt ſignum pronominis primæ perſonæ:acſi dicat,cũ quiete mea. R.tamen Iehudáh ſcripſit quòd ל in prædictis locis eſt radicalis litera. Ieſah. 19. 3, וְאֶל־הָאֹטִים & maleficia quæ fiebãt in quiete.Et rectum eſt quòd radix ſit אָטַט,quod probat daghés in dictione אֹטִים.

אַטָּד Genus ſpinæ , quod appellatur קִרְדּוֹן carduus. Pſal.58.9,Plurale אֲטָדִים vt דַּבְרִים.

אָטַם Obthurare,claudere. Ieſa.33.15, אֹטֵם אָזְנוֹ obthurans(ſiue qui obthurat)aurẽ ſuam. Participiũ paſſiuum,1.Reg.6.4,feneſtras אֲטוּמִים clauſas.i.anguſtas,ſcilicet ſorinſecus ſi enim penitus fuiſſent clauſæ, nõ potuiſſent appellari feneſtræ.Ieche.41.16,feneſtras הָאֲטֻמוֹת clauſas. In hifhíl, Pſal.58.4, יַאְטֵם אָזְנוֹ claudet aurem ſuam.

אֵטוֹן A quo אֵטוֹן,Funis.Vnde Tharghũ,Exod.35,pro מֵיתְרֵיהֶם funes eius,habet אֲטוּנֵיהוֹן. Prouer.7.16, Interſecati אֵטוֹן מִצְרַיִם funeAEgypti.i.funebyſſino AEgyptio qui erat pulcherrimus.

אָטַר Vnde verbum אָטַר, Claudere, obthurare, obſtruere. Pſalmo 69.16, וְאַל־תֶּאְטַר־עָלַי בְּאֵר פִּיהָ & ne claudat ſuper me puteus os ſuum. Tóar, אֹטֶר inſtar עֹקֶשׁ,ſecundum R.D. in Michlól: quod ſignificat ſcæuam.Iudicũ 3.15, אִישׁ אֵטַר יַד־יְמִינוֹ vir qui erat clauſa manu dextera .i. qui in ſuis operibus ſiniſtra vtebatur acſi dextera fuiſſet clauſa.

אַי A quo אַי,Vbi,interrogatiuũ.Gen.4.9. Illud Irm. 5.7, אַי לָזֹאת אֶסְלַח־לָךְ ſignificat O (vel quomodo)ſuper hoc parcã tibi?vocantis aduerbium:vel qualitatis, vt ſit defectiua pro אֵיךְ quomodo. acſi dicat, O ſuper hoc parcam tibi? quia filii tui dereliquerunt me,& nõ eſt tibi iuſtitia,(vel eleemoſyna) ob quam parcam tibi.Vel,Quomodo ſuper hoc parcam tibi,quia filii tui der.me? Cum י dagheſſato,& ה in fine.Geneſ.18.9, אַיֵּה vbi eſt,&c.Cum pronomine,Gene.3.9, אַיֶּכָּה vbi tu? pro es.Ieſah.19. 12, אַיֵּם vbi ipſi?pro ſunt. Componitur אַי cũ זֶה,& fit אַיזֶה,Vbi,quá.1.Sem.9.18.Et 1.Reg.22. 23, אַיזֶה עָבַר quà trãſiuit?2.Sem.1.3, אַי מִזֶּה תָּבוֹא vbi(ſcilicet eſt locus)vnde venis?Ita exponit R.D.quanquã R.Iod.ii.

náh ſecundū normā ſcribit legēdum fuiſſe מַאיזֶה מָקוֹם de quo loco venis? ſed prius eſt rectum. Et ſic eodem cap. verſu 12, אֵי מִזֶּה אָתָּה vbi, vnde es? Illud etiā Irme. 13.20. אַיֵּה הַצֹּאן נִתַּן־לָךְ vbi grex qui datus eſt tibi? R. Ionáh dicit nō eſſe interrogatiuum ad ſciendum, ſed per antonomaſiam & hyperbolen dictum: acſi dicat, Vide quàm deſiderabilis eſt grex, qui datus eſt tibi. Sed priori modo exponit R. D. Et ſunt qui dicunt quòd אֵיכָה (quomodo,) & אֵיפֹה (nūc, vbi,) ſūt compoſita ex אֵי. ſed rectum eſt vt ſint dictiones per ſe. Fit etiam ex hac radice, אִי, quod eſt Inſula, prouincia. Ieſa. 20.6, הָאִי הַזֶּה inſulæ huius (vel prouinciæ huius) i. Ieruſalaim: de qua loquitur Pſal. 97.1, Lætētur אִיִּים רַבִּים inſulæ multæ. Eſt & plurale cum ן vice ם. Iechez. 16.18, הָאִיִּין inſulæ. Significat & beſtias ſylueſtres deſerta aut inſulas incolentes: & ſecundū Tharghū, ſunt feles .i. catti ſylueſtres. Ieſa. 13.22, Et reſpōdebit (pro reſpondebūt) אִיִּים beſtiæ. vel ſecúdum Tharghum Ionathán, חֲטוּלִים feles. Alii exponunt picas quæ vulgo agaſſæ dicuntur. אִי quoque inuenitur defectiuū pro אַיִן nō, teſte R.D. in lib. rad. & R. Himmanuél in commen. Prouer. 31.4, Et principibus אִי (pro אַיִן) non (ſub. des) ſechár. Et 1. Semu. 4. 21, Et vocauit puerum אִי כָבוֹד non gloria: dicendo, Tranſlata eſt gloria ab Iſraél. Poſſunt tamen exponi hæc duo ſecundum primam ſignificationem, vbi . Et in priori quidem ſubauditur אַל ne: quod præceſſit: acſi dicat, & ne principibus (ſcilicet des vinū) qui dicūt, vbi eſt ſechár ad bibendum? Et alterū ſic, Vbi eſt gloria? quia non eſt in Iſraél hodie. Significat etiam אִי Væ. Eccle. 10.16, אִי־לָךְ אֶרֶץ væ tibi terra. Et 4. 10, וְאַיְלוּ & væ illi &c. אַיְלוּ eſt vna dictio com

poſita ex duabus. Secundum R. Ionáh inuenitur defectiuum pro אִישׁ, Vir, vt Iiób 22.30, Eruet אִי־נָקִי vir innocens. Sed R. D. exponit ſecundum primam ſignificantiam: Eruet inſulam innocens. Ab hoc fit etiam אַיָּה nomen auis. i. pica, quæ vulgo appellatur agaſſa. Leuit. 11.14.

אָיַב Inimicari, odio habere. Exo. 23.21, וְאָיַבְתִּי אֶת־אֹיְבֶיךָ Et inimicabor inimicis tuis. Vnde nomen, אוֹיֵב, Inimicus, Exod. 15.8. Pſal. 68.24, מֵאוֹיְבִים ab inimicis. Ieſah. 66.6, לְאוֹיְבָיו inimicis ſuis. Aliud, אֵיבָה, Inimicitia. Gene. 3.15. בְּאֵיבָה per inimicitiam. Illud autem Michāh, 7.8, Ne læteris אֹיַבְתִּי לִי inimica mihi: eſt nomen tóar fœmineum. Sunt qui exponunt inimicam meam, & ſic י eſt ſignum pronominis.

אִיד Afflictio, accidens, vel euentus malus, fractura, contritio: Nubes, vapor. Prouerb. 1.26, וְאֵידְכֶם & afflictio veſtra. Pro vapore, Iiób 36. 26, Effundent pluuiam לְאֵידוֹ propter vaporem ſuum : vt exponit R. D. & R. Ioſéph eius pater. Illud autē, Gene. 2.6, וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ & vapor (vel nubes) aſcēdebat è terra: R. Sahadiáh exponit negatiue, Neque vapor, &c. ſubaudit enim negationē præpoſitam, וְאָדָם אַיִן & homo non erat &c. neque nubes. Ab exordio enim mundi nō erat qui ſciret terram colere, nec erat vapor qui aſcenderet, ſed Creator omnia ſua curabat prouidentia. Quam expoſitionem cæteris præfert R.D.

אַיֵּה & **אַיָּה** Vide אֵי.

אֵיךְ Quomodo, qualiter, cum admiratione: Vbi. Irme. 2.23, אֵיךְ quomodo, &c. Cum additione ה, Thre. 1.1, אֵיכָה יָשְׁבָה Quomodo ſedet. Et geminato כ, Ed. iii.

ſter 8.5,אֵיכָכָה Quomodo &c.Cant.5.3,אֵיכֵכָה quomodo induã illam? Sunt tamen nonnulla quæ interrogant de rerũ diſpoſitione. 2. Reg.6.15, אֵיכָה נַעֲשֶׂה quomodo faciemus? Et pro vbi.Canti.1.6, אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַרְבִּיץ vbi paſcas, vbi cubes. Et cũ chólem, 2. Re.6.13, וּרְאוּ אֵיכָהּ הִוא & videte vbi ſit. Ab hoc fit & אֵיכוּת, Qualitas.

אֵיל Vnde אַיִל, Fortitudo. Pſal.87.11. Et ſecundũ aliã formã, Pſal.22.18, אֵילוּתִי fortitudo mea. Et ſecũda radicali quieſcente,& præpoſito ל redũdante, Prou. 3.26, בְּהִיוֹת לְאֵל quũ fuerit fortitudo(.i.facultas)in manu tua ad faciendum. Alia forma, אוּל. Pſal.73.4, Et pinguis אוּלָם fortitudo eorũ. quãquam ſunt qui deducunt ab אֵלָם, vt habes in eadem radice. Nomen tóar, אֵל, Fortis: Deus, à fortitudine ſic appellatus. Irm.32. 18, הָאֵל הַגִּבּוֹר Deus (vel fortis) magnus &c. Exod.15.15, אֵילֵי robuſtos Moab. Dan.11.34, וְעַל אֵל אֵלִים contra Deũ deorum. Pſal.29.1, Afferte Domino בְּנֵי אֵלִים filii angeli. & בְּנֵי, non eſt in regimine genitiui. Vel ſunt ſtellæ: & בְּנֵי, eſt coniunctum. i. in regimine. q.d. ſtellæ angelorum, quemadmodum ſcriptum eſt Iiób 38.7, Quũ laudarent pariter ſtellæ matutinæ, & iubilarent omnes filii Dei. Inuenitur & cum י, teſte R. Iehudáh, & R.D.2. Reg.24.15, וְאֵת אֵילֵי הָאָרֶץ & fortes terræ. Ieſa. 61.3, אֵלֵי הַצֶּדֶק (vel potius אֵילֵי) Fortes iuſtitiæ. Vel arbores iuſtitiæ, ab אֵלָה & אֵלִים. Ieſah.31.3, אָדָם וְלֹא־אֵל homo, & non Deus. vel angelus. Ab hac radice & illud Ieſah. 1.30, כְּאֵלָה ſicut quercus (aut vlmus, vel arbor) defluens foliis. Vide אֵלָה. Fit & אַיִל, Aries qui annũ iam tranſiuit. Nume.28.26, אַיִל אֶחָד aries vnus. Leu.5. 15, בְּאַיִל in ariete. Gene.51.39, וְאֵילֵי & arietes. אַיִל quoque eſt מְזוּזָה, Poſtis, limen: & כִּפָּה, Teſtudo, ſiue fornix.

Iechez.40.24, אֵילָו וְאֵילָמָיו poſtes eius,& teſtudines eius.

אַיִל quoque eſt planities, Gen. 14.6. Idem ſignificat אֵלוֹן ſecundum Tharghum & R. D. Iudi.9.6, מֵאֵצֶב planitiem ſtatuæ. Fit ex hac radice אַיָּל, Ceruus, communis generis. Pſal.42.2, כְּאַיָּל תַּעֲרֹג quemadmodũ cerua deſiderabit (pro deſiderat.) Canti.2.8, Vel hinnulo הָאַיָּלִים ceruorum. Gen.49.19, אַיָּלָה שְׁלֻחָה cerua dimiſſa. Et ſecundum aliam formam, Prouer.5.19, אַיֶּלֶת אֲהָבִים cerua amorum. Pſal. 18.34, כַּאַיָּלוֹת quaſi ceruarũ. Et 22.1, אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר cerua auroræ. Quanquam ſunt qui exponunt ſtellam matutinam, aut fortitudinem: ſed prius eſt rectum.

אֵים Ab hoc tóar, אֵיוֹם, Terribilis. Chab.1.7. Et fœmin. Can.6.3,& 10, אֵיֻמָּה. Et ſubſtantiuũ, אֵימָה, Terror, aut formido. Geneſ.15.12. Geminato ſigno fœmineo, Exo.5.16, אֵימָּתָהּ. Plurale fœmineũ, אֵימוֹת terrores, Pſal.55.5. Maſculeum, Iiób 20.25, אֵימִים. Appellantur & hoc nomine ſculptilia, quòd ſuis cultoribus ſint terrori. Irm.50.38, וּבְאֵימִים. Et ſic appellati ſunt hanachím gigantes, quòd videntibus eſſent terrori. Deute. 2.11, הָאֵמִים. & eſt cum defectu י.

אַיִן Præpoſito מ, eſt loci interrogatiuum, Vnde. Gen. 29.4, מֵאַיִן אַתֶּם vnde eſtis? אַיִן quoque, & אַיִן cũ ſeri, quieſcente י: & vnum cum chiric, וְאֵין, 1.Semu.21. 8: eſt לֹא, non, nequaquam, nihil. Iiób 3.8, Expectet lucem, וְאֵין & non ſit. א eſt cum pathách, quanquam habet accentum athnách præter normam, teſte R.D. in Michlól. Nam ſecundum normam, cum accentu diui ſiuo mutatur pathách in camés. Ieſah. 41.11, יִהְיוּ כְאַיִן erunt quaſi non eſſent. Et verſu 24, Ecce eſtis מֵאַיִן ex nihilo. Et pro ferè, aut paululum. Pſal.73.2, כִּמְאַיִן ferè

Universidad de Deusto Biblioteca

sita ex פּוֹ (vt dicunt) & interrogatiuo אֵי, dictio vnius esset significatiæ:& in scriptura mutaretur,sed in pronuntiatione esset eadem. Interdum est cum ה,Gen. 37.16,אֵיפֹה הֵם רֹעִים vbi ipsi pascãt. Interdum cum ו.Iiob 19.6,דְּעוּ־אֵיפוֹ Scitote nunc.

אִישׁ Vir,maritus,quisq;,quilibet,vnusquisque.Psal. 1.1,אַשְׁרֵי הָאִישׁ Beatus vir. Et hæc & his similia, communia sunt masculo & fœminæ.Sin vero iũgatur ei אִשָּׁה, tunc tenetur pro masculo duntaxat, vt Exod. 35.29, Omnis אִישׁ וְאִשָּׁה vir & vxor.vel mulier. Et in regimine non mutatur.Plurale,אֲנָשִׁים,Viri,mariti,Iesah.53.3,וְחֶדֶל אֲנָשִׁים & despectus inter viros.2. Semu.6. 19,לְכָל־הָאִישׁ à viro.ל redundat. Et cum pronomine.1. Reg.20.20, וַיַּכּוּ אִישׁ אִישׁוֹ & percusserunt vir virum suũ .i.vnusquisque alter alterum, siue sociũ suum venientem contra se.1.Sem.4.20,וְאִשְׁתּוֹ & vir eius.i.maritus.

Ab hoc fit אִשָּׁה, Mulier,vxor,quasi à viro virago: & dagheſſatur ש ob defectũ י, vel ob defectũ נ, vt in אֱנוֹשׁ. Gen.2.23, Hæc vocabitur אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה־זֹּאת virago, quia de viro sumpta est.Leui.15.18,וְאִשָּׁה & mulier,&c. In regimine ẽst lene.i. non dagheſſatũ.2.Semu.12.10, אֵשֶׁת אוּרִיָּה vxorem Vriæ. Interdum tamẽ ponitur vice absoluti:vt Deu.21.2,Et videris in captiuitate אֵשֶׁת mulierẽ.Gen.19.15,אִשְׁתְּךָ vxor tua.Vnũ cũ seghól,Psal.128. 3,אֶשְׁתְּךָ vxor tua sicut vitis. נָשִׁים,Mulieres,nõ est de hac radice,sed de אֱנוֹשׁ,ibi require. Est autem annotandum quòd אִישׁ frequenter dicitur de vniuersitate, vt Iudi.15.15,Percussi mille אִישׁ virum,pro viros. Præterea quælibet res appellatur אִישׁ & אִשָּׁה: quanquam sub homine non comprehẽdatur, sicut deCherubim dicitur Exod. 25.20, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו & facies eorum

e.i.

(vel penẽ)effusi sunt. Et pro absque,vel vt non,cũ מ & seri,Iesah.5.9, מֵאֵין יוֹשֵׁב absque habitatore: vel, vt non sit habitator.Psal.19.3,וְאֵין דְּבָרִים & nõ sunt verba.

Et cũ pronominibus vice verbi sum,es,est, &c. Gene.5.23,אֵינֶךָּ non tu.pro es.Et 20.7,וְאֵינְךָ & nõ eris.Psal. 39.14,אֵינֶם non ipsi.vel sunt,aut erunt.Notandũ quòd dictio אֵין iungitur tam nominibus quàm participiis, & partibus indeclinabilibus: præterito verò & futuro non iungitur,nisi capiantur vice participiorum. Non enim dicimus אֵין פָּעַל,nec אֵין יִפְעַל:sed loco אֵין, in huiusmodi præteritis & futuris capiemus לֹא,eiusdem significatiæ.Vice participiorum capitur futurũ,vt Irm. 38.5,כִּי־אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכַל אִתְּכֶם דָּבָר quia non rex poterit (pro potest)contra vos quicquam.Vel dic quòdnon immediate est iunctum futuro,sed nomini הַמֶּלֶךְ. acsi dicat, non est rex qui possit vobiscum aliquid. Dictio igitur לֹא,iungitur præteritis,futuris,& participiis.

אֵיפָה A quo אֵיפָה, Mensura aridorum, id est modius continens tria sata.Deu.25.14, Non erit tibi in domo tua אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה modius & modius,magnus & paruus. Inuenitur & cũ ה in regimine. Ruth 2.16,וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים & fuit quasi modius hordei. Fit etiã ab hac radice אֵיפָה,Vbi?Iiob 38.4.Ge.27.32, מִי־אֵיפוֹא Quis,vbi(pro & vbi)est qui venatus est venationẽ?Deficit enim ו cõiunctio. Est etiã qualitatis interrogatiua particula.Iudi.8.18,אֵיפֹה הָאֲנָשִׁים quales(.i.cuius formæ erant) homines quos,&c. Significat & nunc. Iesah. 22.1, מַה־לָּךְ אֵפוֹא quid tibi nunc? Nos dictionem hac in radice posuimus,nõ quòd radix sit אַיֵּה,sed quòd consentaneum putauimus vnam esse dictionem æquiuocam, vt ex dictis liquet. Nam si dictio esset compo

sita

(quanquam bona eſt)non reſpicit ad punctaturam ה, quæ eſt pathách. Ab hoc & אִישׁוֹן, Pupilla:ſic appellata Hebraice quòd appareat, ſeu conſpiciatur in illa, figura,ſeu imago אִישׁ viri.Et eſt cum ן diminutiuo,ſecundum R. Ioſéph patrem R. D. quòd imago illa in oculo apparens,ſit parua:vel quòd ſit nigra, ſic eſt appellata.Pſal.17.8,Cuſtodi me בְּאִישׁוֹן בַּת־עָיִן vt pupillam filiam oculi.vel,vt nigrum pupillæ oculi. Et in altera ſignificatione, Prouer. 7.9,בְּאִישׁוֹן לַיְלָה in nigredine (vel obſcuritate) noctis. Et ſecundum aliam formam, Proue.20.19, בְּאֶישׁוֹן חֹשֶׁךְ in obſcuritate tenebrarum.

אֵית Vnde nomen tóar אֵיתָן, Fortis,durus. Deut.21.4,אֶל־נַחַל אֵיתָן ad vallem aſperã.aut duram,quæ coli non poterat. R.Ioſéph,vberẽ,aut pinguẽ.Irme.5.15,Gens אֵיתָן robuſta eſt.Gene.49.23,habitauit בְּאֵיתָן in forti.i.in loco forti. Michá́h.6.2,וְהָאֵתָנִים & fortia fũda menta terræ. Et nomen ſubſtantiuum,Pſal.74.15, ſiccaſti flumina אֵיתָן fortitudinis.i.fortia. Exo. 14.27, dum reſpiceret mane לְאֵיתָנוֹ ad vim,ſeu vehementiam ſuam.Et R.D.contra aliorum opinionem,dicit י literam eſſe radicalem,& ſubſtantialem,& ו redundare ſicut י in חֵיכָל Et nomen menſis.1.Reg.8.2,בְּיֶרַח הָאֵתָנִים In menſe Septembris : qui eſt menſis ſeptimus , qui alio nomine dicitur תִּשְׁרִי.& appellatur ſic(vt aiũt Hebræorum doctores)quòd in eo nati fuerint fortes mũdi:vel propter ſolẽnitates honorabiles,& fortes.i. magnas quæ erant in eo:vel ſecundũ R.Ioſéph,quòd colligerentur in eo panis,& vinũ, ac fructus. Tharghum hoc in loco habet,In menſe quem antiqui appellabãt קְרֻמָאָה בְּחַגָּא,& nunc eſt mẽſis ſeptimus.acſi dicat (ſecũdum R.D.)quòd antequam egrederetur Iſraél de AE-

vir ad fratrem ſuum.Et de cortinis,Exo.26.3, Et quinque cortinæ erunt coniunctæ אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ mulier ad ſororem ſuam.i.altera ad alterã.Et de ſtellis, Ieſa.40.24,אִישׁ לֹא נֶעְדָּר vir non defuit.i.nulla defuit.Et de animalibus,Gene.7.2, De omni animali mundo &c. אִישׁ virũ & vxorẽ eius. Nomine quoque אִישׁ,appellantur magni,& duces,vt Iudi.7.14,filii Ioás אִישׁ יִשְׂרְאֵל ducisIſraél.& 1.Sem.26.15,הֲלֹא־אִישׁ אַתָּה nónne vir tu es? hoc eſt dux, princeps, & magnus. Exod. 15.3, יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה Dominus vir belli.i.magnus bello,autor belli. Irme.5.1, Et quærite an inueniatis אִישׁ virum. hoc eſt virũ magnum,habentẽ opera bona.Vnde exponendo ſubdidit,An ſit faciens iudicium & iuſtitiam.Pſal.49.3,Etiam filii hominis,(pro hominum,) etiam filii אִישׁ viri.i.filii plebeiorum, & filii maiorum, ac nobilium. Prou.18.24,אִישׁ רֵעִים vir amicorũ.Et ſine י.2. Semu.14.19,אִם־אֵשׁ לְהַמִּין nõ eſt qui poſſit declinare ad dexteram &c.vbi Ionathán in Tharghũ,אִם אִית ſi eſt. Et Michá́h 6.10,עוֹד הָאֵשׁ Adhuc nũ in domo impii.in quo ה,eſt cũ pathách,quia eſt admirantis particula, & ſic Tharghũ הָאִית num eſt &c. Sed R. Ioſéph pater R. D. exponit, Adhuc (i. omnibus diebus)הָאֵשׁ(pro הָאֵשׁ)ignis erit in domo impii propter theſauros impietatis. & ſic אֵשׁ cũ chiric eſt ſicut אֵשׁ cũ ſeri, ſicut הֵן & הַן, & בֵּן & בַּן, & גֵּיר & גַּר . Sed quia ה, eſt cum pathách, non videtur eſſe ה haiedihá́h,ſed admirantis, vt dictum eſt, & ſic inuenitur in Miſráh.Poſſunt etiam prædicta exponi,Si vir:& Adhuc vir &c.Et ita exponit R.Abra. auenhezra: acſi dicat , Vir nobilis in ciuitate adhuc ſuam retinet impietatem audita voce vocationis : ſunt in domo eius (ſub.impii)theſauri impietatis.Et hæc etiam expoſitio

gypto, erat mensis primus in anno: sed postea fuit septimus: quia נִיסָן Martius, est mensis primus, dicente Scriptura, Exo. 12.2, Mensis iste vobis principium mensum, primus erit vobis in mensibus anni. Illud Ieche. 40.15, וְעַל־פְּנֵי הַשַּׁעַר הָאִיתוֹן, & iuxta faciē portæ mediæ: vel, ante portam mediam, vt ait R. D. in lib. rad. & sic habet Tharghū תְּרַע מְצִיעָאָה portæ mediæ. Et potest exponi ingressus, quòd in ipsa porta congregarentur qui ingrediebantur atrium Hezráh ad orandum: & sic dicitur ab אָתָה quod est venire, siue ingredi.

אַךְ Tantum, Sed, Profecto, vere, Forsan, forsitan. Gene. 18.32, Et loquar אַךְ־הַפַּעַם tantum vice hac. Iesa. 43.24, הֶעֱבַדְתַּנִי אַךְ sed seruire fecisti me. Genes. 26.9, אַךְ עַצְמִי vere os meū. 1. Reg. 22.31, אַךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא profecto rex Israél est. Gen. 44.28, אַךְ טָרֹף טֹרָף forsitan rapiēdo raptus est.

Coniungitur & cum רַק diminutiuo, ad magis diminuendum. Nume. 12.2, הֲרַק אַךְ־בְּמֹשֶׁה דִבֶּר num tantum tantum cum Moséh locutus est Dominus?

אָכַל Edere, vesci, comedere, manducare, Consumere, excidere. Psal. 78. 24, אֹכֶל אִישׁ comedit vir. Iob 13. 29, כְּבֶגֶד יֹאכְלוּ עָשׁ sicut vestimentum comedet eum tinea. Gen. 31.38, אֲכָלַנִי חָרָב consumebat me æstus. Leui. 26.38, וְאָכְלָה אֶתְכֶם & consumet vos terra. Gen. 37.19, Bestia mala אֲכָלַתְהוּ deuorauit eum. Et Ieche. 28.16, הָיא אֲכָלַתְךָ ipse (scilicet ignis) consumpsit te. Iesah. 1.7, זָרִים אֹכְלִים אוֹתָהּ alieni deuorant (vel consumunt) eam. Literæ quæ sunt futuri signa, sunt cum cholé, & secunda litera radicalis cum pathách: & cū athnách, & soph passúc, & nonnullis aliis accentibus diuisiuis, plerunque cum seri. Iesah. 44.19, וְאֹכַל & comedam. Psal. 50.

112, הַאֹכַל nunquid manducabo. Gen. 2.16, אָכֹל תֹּאכֵל comedendo comedes. Et cum ו vice א, Ieche. 42.5, יֹאכְלוּ comedent. Illud autem Iob 20.25, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ cōsumet eum ignis, est ex binián quadrato. i. pohél: teste R. D. in Michlól, & in lib. rad. Et quum habeas hoc futurū, poteris formare totum residuum. & singulare absolutum huius futuri est תֹּאכַל, &c. Et in coniunctione cum pronomine, mutatur chólem in camés chathéph: sicut participium מְלֹשֵׁנִי cum pronomine facit מְלַשְׁנִי, Psal. 101.5. Fit etiam hifhíl, הֶאֱכִיל, Edere, vel comedere fecit, vel iussit &c. Exod. 16.29, Vt videant panem וְהַאֲכַלְתִּי אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם quē edere feci vos. Iesa. 49.27, אֶת־מוֹנַיִךְ אֶת־בְּשָׂרָם & comedere faciam opprimentes te carnem suā. Psal. 81. 16, וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב & comedere fecit eum de adipe. Illud autem Hose. 11.5, וְאֹשׁ אֲלָיו אוֹכִיל & declinabo ad eum cibū: R. D. in Mich. dicit esse ex hoc binián, & poni pro אַאֲכִיל edere faciam. At in libro radicum ponit inter nomina: quanquā dicit nonnullos putare illud esse ex binián hifhíl. Illud etiam Ieche. 21.33, לְהָכִיל ad consumendum, secundum R. Iosèph patrem R. D. est ex hoc binián, ponitúrque pro לְהַאֲכִיל, teste R. D. in Michlól, & in lib. ra. Et in nifhál, נֶאֱכַל. Exo. 22.5, וְנֶאֱכַל גָּדִישׁ & consumptus (vel combustus) fuerit aceruus. Et in puhál, Exod. 3.2, Et rubus אֵינֶנּוּ אָכָל non erat cōsumptus (vel cōbustus.) Et secundum R. Abrahám est nomen tóar, Nechem. 2.3, portæ eius אֻכְּלוּ בָאֵשׁ succēsæ sunt igni. Nomē, אֹכֶל, Cibus, esca: siue אָכֶל sine ו. Malach. 3.11, בְּאָכֵל propter cibum. Alia species, אוֹכִיל. Hos. 11.5, de quo & in hifhíl. Alia, אֲכִילָה. 1. Reg. 19. 8, וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִוא & ambulauit in fortitudine cibi illius. Alia, cū additione מ, מַאֲכָל.

Prouer.6.8, Congregat in meſſe מַאֲכָלָהּ cibum ſuum.

Alia ſpecies,מַכֻּלֶת, 1.Reg.5.11. quo in nomine deficit א,& ponitur pro מַאֲכֹלֶת. Alia,מַאֲכֶלֶת.Ieſah.9.19, כְּמַאֲכֹלֶת אֵשׁ ſicut cibus ignis. Alia ſpecies & ſignificatio,מַאֲכֶלֶת,Iudic.19.29,Gladius, culter,ſic appellatus à conſumendo.

אָכֵן Certe,vere. Ieſah.53.4,אָכֵן חֳלָיֵנוּ vere dolores noſtros ipſe tulit.

אָכַף Eſt כָּפַף,Incuruauit,flexit. Prouerb.16.26, Anima laborantis laborauit ſibi, quia אָכַף עָלָיו פִּיהוּ incuruauit ſe ſuper eum(vel ei)os ſuum.acſi dicat, Anima laborantislaborauitſibi.i.ob ſuã neceſſitatẽ:quia os eius incuruat ſe ei, & poſtulat ſibi eſcam quotidie: Reſiduũ flectitur vt אָכַל. Illud autem Iiób 33.7,וְאָכְפִּי עָלֶיךָ & manꝰ mea ſuper te: eſt ſicut כְּפִי:& א eſt noſaph.

אָכָר A quo אִכֶּר,Agricola.Hamos 5. 16,Et vocabũt אִכָּר agricolam ad luctũ,& planctum,ad ſcientes lamentum . Sententia ordine commutatur: & eſt ordo,& ſcientes lamentum,ad planctũ vocabunt, &c. Dicitur à כָּר,quod eſt ager:& א eſt noſépheth.

אַל Non,nec,ne. Pſal.121.3,אַל־יִתֵּן,nõ dabit. Iiób 24.25, וְיָשֵׂם לְאַל & ponet ad nihilum ſermonẽ meũ. Vtplurimũ hæc dictio eſt monẽtis, & deprecãtis particula.Prou.3.24,אַל־תִּירָא ne timeas. Ponitur & pro אַן .i.quòaduãerbio.n ל eſt loco נ,quia eſt eiuſdẽ exitus.1. Sem.27.10,אַל־פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם quò vos diffudiſtis hodie? R. Ionáh exponit אַל pro עַל ſuper:& ſubaudit מִי quis.acſi dicat עַל מִי ſuper quẽ,vel contra quẽ. Et reſponſio Dauid hoc demonſtrat,dicẽtis, עַל ſuper(vel contra)meridiem Iehudáh,&c. R.Abra.auenhezra exponit interrogatiue,ne:acſi dicat,Diffudiſtiſne vos,&c. Et reſpõ-

dit,Diffudimus nos contra meridiẽ,&c.2.Semu.13.16, Et dices ei,אַל־אוֹדוֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת propter malũ grã de hoc.Quãquã multi codices impreſſi habẽt עַל,& ita habet Tharghum Ionathán. R.D.in lib.rad.ponit & aliam expoſitionem, vt אַל ſit ne. acſi dicat, Ne facias hoc,vt emittas me, quia malum hoc peius eſt altero. Illud Prouerb.30.31,Et rex אַלְקוֹם alcúm cum eo:eſt vna dictio cõpoſita ex אַל nõ:& קוֹם, ſurgere,ſtare, reſiſtere. acſi dicat,quũ nõ ſurrexerit(vel ſteterit)rex vnus cum eo ſicut ipſe,vel fortior eo.Et,cũ eo, ponitur pro cõtra eum:vt illud Pſalm.94.14, Quis ſurget mihi עִם־מְרֵעִים cum malignantibus.i.contra malignantes.

אֵל Cum ſeghól ponitur in radice אֱלָהּ.

אֵלּוּ Si.Eſtér 7.4,וְאִלּוּ & ſi,&c. אֵילֵן Vide אִי.

אֱלִל A quo אֱלִיל,Vanũ,nihil,inutile:id eſt(inquit R. D.)הֶבֶל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל vanitas,res quæ nõ eſt vtilis.& nihil,Idolum,Iiób.13.4,Medici אֱלִיל vanitatis .i. vani,& inutiles. Leuiti.26.1, Non facietis vobis אֱלִילִים vanitates .i. idola. Ab hoc fit & אַלְלַי, Væ. Iiób.10. 15,אַלְלַי לִי væ mihi.R.tamen Moſéh Chimchi ſcribit א eſſe vice י à יָלַל,quod eſt vlulare:& quòd י vltimum,eſt ſignum pronominis primæ perſonæ.

אָלוֹל Menſis Auguſtus.Neche.6.15.

אָלָה Iurauit,adiurauit,maledixit.Iud.17.1,וְאַתְּ אָלִית & tu adiuraſti.eſt ſecũda perſona præteriti fœminea ex Cal trãſitiuo.Et macór אָלָה maledicere,Hoſe. 4.2.Et ſecundũ aliã formã.Hoſe.10.4,אָלוֹת שָׁוְא iurãdo mẽdaciter,& hoc eſt intrãſitiuũ. Et quia nõ inuenitur

futurũ cum א quieſcẽte, dicimus futurũ cum א moto אֵאָלֶה יֵאָלֶה &c. teſte R.D. in Mich. Et in hifhíl, הֶאֱלָה: & macor, 1. Reg. 8.31, לְהַאֲלֹתוֹ vt iurare faciat eũ. Nomẽ, אָלָה, Iuramẽtũ, execratio, aut maledictio. Gen. 26. 28, תְּהִי נָא אָלָה ſit quæſo iuramentũ inter nos. Pſal. 10.7, אָלָה maledictione os eius impletum eſt. Pſal. 59.12, וּמֵאָלָה & de execratione. Deut. 29.21, אָלוֹת. Et cum ת in principio, תַּאֲלָה. Thre. 3.64, תַּאֲלָתֵךְ iuramẽtũ tuũ. Significat & lamentari. Ioél. 1.8, אֱלִי lamentare. aut plange. Aliud, אֲלִיָּה, Cauda. Leuit. 7.3, אֶת הָאַלְיָה, caudam.

Ab hoc fit & אַלָּה, Genus arboris, ſiue arbor ſimpliciter, quã tamen nõnulli putant eſſe vlmũ. Tharghum nũc בּוּטְמָא caſtaneã arborẽ, nunc אִילָן arborem vertit. Ieſa. 1.30, כְּאֵלָה ſicut quercus. Et ל cum daghés loco hannách. i. literæ quieſcẽtis: quanquam hannách non ſit fundamentale ſi ſit de radice hac. Iehoſ. 24. 26, תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה ſub quercu quæ erat in ſanctuario Domini. Et dixit In ſanctuario Domini, quãuis eſſent in Sechém: eo quòd illuc Dei arcam attulerunt: vnde verſu 1, ſcriptũ eſt, Et ſteterunt corã Deo. Plurale, Iechez. 31.14, Et non ſtabunt אֵלֵיהֶם arbores eorum. vel vlmi corũ. Rectum eſt vt horum radix ſit אֵיל. Fit etiã ab hoc, אוּלַי, Nomen loci. Dani. 8.2. & י eſt loco ה.

Significat etiã Ne forte, forſan. Gen. 27.12, אוּלַי יְמֻשֵּׁנִי forſitã palpabit me. Num. 22.33, אוּלַי נָטְתָה מִפָּנַי forſitan declinauit à facie mea. Dixerat enim eodẽ verſu, Et declinauit coram me: id eſt declinauit de via, & ſtetit corã me. Et ſubdit, ſi declinaſſet à facie mea, & abiiſſet in viam, & etiam te occidiſſem. Cur autem expoſitores exponant acſi dixiſſet לוּלַי niſi, haudquaquam ſcio, cũ præſertim à facie mea, & coram me, diſcrepent, vt remotum,

mo tú & propinquú. Ab hoc eſt אֵל cum ſeri, cõmunis generis, Iſti, iſtæ. 1. Par. 20.8, אֵל נוֹלְדוּ iſti nati ſunt. Gen. 26.3, הָאֲרָצוֹת הָאֵל terras iſtas. Et cũ ה in fine, & ל cum daghés, אֵלֶּה, Iſti, iſtæ, Hi, hæ. Gene. 2.4, אֵלֶּה Iſtæ generationes. Pſalm. 20.8, אֵלֶּה hi in curru, וְאֵלֶּה & hi in equis. Gen. 10.28, וּמֵאֵלֶּה & ab his. In hac radice eſt אֵל cum ſeghól, quod eſt Ad. Geneſ. 12.1, Et dixit אֶל־אַבְרָם ad Abrám. Illud autem Irme. 51.3, אֶל־יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ ſic exponitur, ad trahentem qui trahet (pro trahit) arcum ſuũ, וְאֶל (pro וְאֶל־אֲשֶׁר) & ad eum qui יִתְעַל בְּסִרְיֹנוֹ aſcendet cũ lorica ſua. Expoſitores exponunt אֵלֶיהָ ad eã. i. ad Babél, trahet trahens arcum ſuũ. Ionathán interpretatus eſt לָא non, acſi fuiſſet אַל, quod eſt ne, & non. quanquã nõnulla exẽplaria ipſius Tharghũ habent לָהּ cum ה in fine. i. ad eã. Ponitur etiã אֶל pro מִן à, ab, de. Gen. 41. 53, בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף venerũt in AEgyptũ, vt emerẽt à Ioſéph. Dici tamen poteſt quòd hic eſt verborum ordo, venerunt ad Ioſéph vt emerent, &c. & hoc eſt rectum. Et Iechez. 16.29, multiplicaſti fornicationes tuas אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן præ terra Chenáhan. Quanquã & hoc recte exponitur ad, & ita habet Tharghũ, multip. for. tuas, vt coniungeres te ad populum (vel populo) Chenáhan. 1. Regum 8.30, exaudies אֶל (pro מִן) de loco habitationis. Tharghũ & R.D. Item etiã pro עַל ſuper. Irm. 50.18, Viſito אֶל־מֶלֶךְ ſuper regẽ Babél. 1. Sem. 26.14, quis tu qui clamaſti אֶל־הַמֶּלֶךְ ſuper regẽ? Nõ enim clamabat ad regẽ, ſed ad Abnér. acſi dicat, quis es tu qui vocaſti me voce grandi ſuper regem, nõ veritus excitare eũ à ſomno ſuo, dum vocas me? Nõnunquã & vice עִם cum. Gen. 49.28, אֶל־אֲבֹתָי cum patribus meis. Præterea loco ב deſeruiẽtis, pro in, inter. Gen. 49.29, אֶל־הַמְּעָרָה in ſpelúca.

Universidad de Deusto Biblioteca

אָלַח Nõ inuenitur nisi in Nifhál. Iiób.15.16, וְנֶאֱלָח & fœtebit. aut putrescet. Dicitur per transpositionem literarum ab חָלָא.

אֱלִי Vide אֱלָה, Iurauit.

אָלַם Secundum diuersas formas multa significat. In Pihél אִלֵּם, Ligare manipulos: cuius participium habes Genes.37.7, Et ecce nos מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים manipulantes manipulos (si ita fas esset Latinè loqui) id est, colligãtes manipulos. Hinc nomen אֲלֻמָּה, Manipulus, fasciculus: & in plurali est secũdum formam masculeã אֲלֻמִּים: & fœmineã אֲלֻמּוֹת. Gene.37.7, אֲלֻמּוֹתֵיכֶם manipuli vestri. Ab hoc, secundũ aliquos, nomen cum quinq; punctis אֵלֶם, Cõgregatio, multitudo. Psal. 58.2, Nũ vere אֵלֶם multitudo (aut congregatio) iustitiã loquemini? Et in Nifhál נֶאֱלַם, Obmutescere. Iesa. 53.7, Corã tondẽte se נֶאֱלָמָה obmutuit. est præteritum, & longum. Psal.31.20, תֵּאָלַמְנָה obmutescent. Et nomen אֵלֶם cum quinque punctis, de quo dictum est, potest esse huius significantiæ, & sic Psal.56.1, Super columbã אֵלֶם muti, vel mutã. R. Ionáh, super columbam אַרְמוֹן palatii. Verũ R.D, mutã exponit, quòd Dauid inter Pelistim fuerit tanquam mutus. Et 38.18, וּכְאִלֵּם & sicut mutus. Ab hoc fit & אַלְמָנָה, Vidua: sic appellata, quòd viro mortuo non valeat loqui & litigare. נ est nosépheth. Thren.1.1, Fuit כְּאַלְמָנָה sicut vidua. Iesah. 13.21, בְּאַלְמְנֹתָיו in ædibus (vel palatiis) eius. Vbi ל ponitur vice ר, acsi scriberetur אַרְמְנוֹתָיו. Et sic Iechez.19.7, Et cõtriuit אַלְמְנֹתָיו palatia eius. & hoc secundum R. Ionáh. R. verò D. in lib. rad. negat ל mutari in ר, quia nõ permutantur nisi literæ אֲהֵוִי. Vnde exponit, viduæ eius: &

Et loco ב pro cum. 2. Semuelis 18.27, וְאֶל־בְּשׂוֹרָה טוֹבָה & cũ nuntio bono veniet. Et loco אֶת, quod est nota casus accusandi, vt Psal.2.7, Narrabo אֶל־חוֹק præceptũ. quanquã sunt qui exponũt Dei præceptũ. Iudi.7.25, Et persecuti sunt אֶל־מִדְיָן Midián. Ponitur & vice בַּעֲבוּר propter. Gen.20.2, Et dixit Abrahám אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ propter Saráh vxorẽ suã: secundum R.D. in lib. rad. Vel עַל־שָׂרָה super Saráh, R. Selomo, & R. Abrahám. אֱלֵי Capitur pro אֵצֶל apud. Iiób 29.17, אֱלֵי־מַיִם secus (siue apud) aquas. י est loco ה vltimæ literæ radicalis: vel est nota pluralis, quod vt plurimum deficit. Et cum pronominibus, א est cum seri, exceptis pronominibus secundæ & tertiæ personæ pluralis, quæ sunt cum chateph patách, vt Genes.15.4, אֵלָיו ad eum. Et 19.9, אֲלֵיהֶם ad eos. Psal.2.4, אֵלֵימוֹ ad eos. Gen.19.7, אֲלֵיכֶם ad vos. אֵל, Fortis, Deus: Require in אַיִל.

אָלָה A quo אֱלוֹהַּ, Dii, aut Deus, Iudex, Angelus. & est semper pluralis numeri, præterquã in vno loco contemptus gratia, Chab.1.10, Ista potentia eius לֵאלֹהוֹ deo eius. Iiób.12.4, Clamãs לֵאלוֹהַּ ad Deũ. Gen.1.1, creauit אֱלֹהִים Deus cælũ. Exo.21.6, אֶל־הָאֱלֹהִים ad deos. i. iudices. & sic habet Tharghum, דַּיָּינַיָּא iudices. Et 22.26, אֱלֹהִים iudicibus non maledices: Tharghũ similiter דַּיָּינַיָּא. Psal.82.2, In medio אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט angelos iudicabit, vt R. Abrahám: at vt R.D, iudices. Et 138.1, Corã אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ angelis psallã tibi, R. Abrahám: R.D, iudicibus. Et 8.6, Minuisti eum מְעַט מֵאֱלֹהִים modicũ ab angelis. Tharghum. R.D. In regimine. Gene.9.26, אֱלֹהֵי שֵׁם Deus Sem. Exo.20.22, אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב deos argẽteos, & deos aureos. Numeri 23.25, בֵּאלֹהָיו in diis suis.

אָלוּ Vide post אֶל

R.D, dicitur ab אַיִל.q.d. & pinguis vel ſana fortitudo eorum. Inuenitur & cum ה noſépheth, Iechez.40.15, אֵלֵיהֵמָּה. R.D.in comment.

אֵלוֹן ſiue אֵילוֹן, require in אַיִל.

אָלָן A quo fit אַלּוֹן, Pinus, vt nõnulli exponunt. Secundum Ionathán in Tharghum, eſt caſtanea arbor. Iechez.27.6, כָּאֲלוֹנִים ſicut pinus, vel quercus.

אֶלֶף Mille. Geneſ.20.16, Ecce dedi אֶלֶף כֶּסֶף mille argẽteos. Plurale אֲלָפִים, Num.2.8. Et duale אַלְפַּיִם duo millia, Num.35.5.1. Semuél 10.19, לְאַלְפֵיכֶם per millia veſtra. אֶלֶף etiam eſt familia: ſic appellata quòd millia, id eſt multi, vel mille ſint in ea. Et inuenitur cum pronomine, Iudicum 6.15, הִנֵּה אַלְפִּי familia mea. quanquam (vt refert R.D.in lib. rad. & in comment.) ſunt qui exponunt אָבִי pater meus. quibus aſtipulatur quod ſequitur, Et ego minimus in domo patris mei: quòd pater videlicet ſit velut dux, & doctor filiorum, ac totius familiæ. Nam & אַלּוּף eſt princeps, dux, dominus, magnus, maior. Et ſic exponunt illud Iehoſ.18.28, וְצֶלַע הָאֶלֶף & latus magnum. ſed ſecundum R.D, in commen. ſunt nomina duarum vrbiũ. אֶלֶף quoq; eſt bos. Pſal.8.6, וַאֲלָפִים & boues. Alia forma & eadem ſignificatione אַלּוּף. Pſa.144.14, אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים boues noſtri onerati. i. pingues. Et Irm.11.19, וַאֲנִי כְּכֶבֶשׁ אַלּוּף, Et ego velut agnus & bos. deficit enim ו: vel deficit כ. q.d. ſicut agnus, ſicut bos. Sũt tamẽ qui exponũt magnus, aut maior: quibus aſtipulatur Tharghũ Ionathán habens בָּחוּר electus. Zecha.9.8, וְהָיָה כְּאַלֻּף & erit ſicut dux. Irm.13.21, אַלֻּפִים duces. Gen.36.15, אַלּוּף תֵּימָן dux Temán. Verbum ex hifhil ab אֶלֶף mille. Pſal.

Universidad de Deusto Biblioteca

appellauit vrbes deſolatas, viduas, vt Thre.1.1, fuit tanquam vidua, domina Gentium. Nam cum ciuitas eſt plena populo, eſt veluti mulier habens maritum: ſed deſtructa, eſt inſtar viduæ. Et ſubſtantiuũ, אַלְמְנוּת, Viduitas. Geneſ.38.18, בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ veſtibus viduitatis ſuæ. Ieſa.54.4, & opprobrii אַלְמְנוּתַיִךְ viduitatũ tuarũ.

Alia forma. Ieſah.47.9, וְאַלְמוֹן & viduitas. Nomen tóar. Irme.51.5, כִּי לֹא־אַלְמָן quia nõ viduus (aut viduatus) Iſrael. Ab hoc etiã אַלְמוֹנִי, is cuius nomẽ reticetur: & ſic פְּלוֹנִי cuius nomẽ eſt occultũ. Ruth.4.1, שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי ſede hic talis talis. Vel vocatur אַלְמֹנִי is cuius vxor eſt mortua. ſed prius eſt rectũ: quia dicitur & de loco cuius non memoratur nomen. 2.Reg.6.7, אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי ad locũ talem talem. vel potius, talis talis: quia מְקוֹם eſt in regimine genitiui: & ſic dictiones illæ non ad locum, ſed ad loci dominum, referuntur.

Eſt & dictio vna ex vtraque compoſita. Daniel 8.13, & dixit vnus ſanctus לַפַּלְמוֹנִי הַמְדַבֵּר tali loquenti. Ab hoc & אוּלָם, Profecto, vere, verũtamẽ. Iiób.2.4, אוּלָם שְׁלַח Verũtamen extẽde. Gene.28.19, וְאוּלָם לוּז שֵׁם־הָעִיר & vere Luz nomẽ ciuitatis. Iiób 13.3, אוּלָם אֲנִי vere (aut veruntamen) ego. Significat & porticum, ſeu veſtibulum. R.D.in lib.rad. dicit quòd eſt domus ſicut יָצִיעַ: vel eſt כִּפָּה teſtudo, fornix, quam vocant בּוֹלְטָא voltã. 1.Reg.6.3, וְהָאוּלָם Et porticus. Item 7.8, כָּאוּלָם ſicut palatium. Alia forma, אֵילָמָה, Veſtibulũ. Ieche.40.30, וְאֵילַמּוֹת. Et genere maſculeo אֵילָם. Ieche.40.20, & 21, וְאֵילַמָּו & וְאֵילַמָּיו.

Illud autem Pſal.73.4, וּבָרִיא אוּלָם, R.Ionáh exponit וּבְרִיא כְּאוּלָם pinguis & fortis ſicut ædes, aut palatiũ. Et aſſimilauit eos palatio, quemadmodum & Pſal. 144.12, Filiæ noſtræ ſicut anguli exciſi inſtar tẽpli. At ſecundũ

אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ vere non ſaturabuntur. Iiób 22. 20, אִם־לֹא נִכְחַד vere ſucciſa eſt. Quæ hac ſignificantia capiuntur, ſunt veluti defectiua ab אֵמֶן, ſicut & אֱמֶת, vt ſuo dicam loco. Eſt etiam iurãtis particula, quemadmodum dicere conſueuerunt homines, Sit ſic & ſic, ſi fecero hoc: vt Pſal.89.34, אִם־לְדָוִד אְכַזֵּב Si Dauidi mentiar.

Si præponatur ei כִּי, ſignificat niſi, ſed, vt Pſal.1.2, כִּי אִם־בְּתוֹרַת ſed in lege, &c. Gen.32.26, non dimittam tc, כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי niſi benedixeris mihi.

אֵם Cum ſeri, Mater. 1. Reg.2.18, וְלִאֵם & matri. Gene. 2.24, וְאֶת־אִמּוֹ & matrẽ ſuam. cũ daghés loco hannách, vel quia radix eſt אֵמֶם teſte R.D. Plurale אִמּוֹת. Thren.2.12, לְאִמּוֹתָם matribus eorum, vel ſuis. Ab hoc אֵמָה, Familia. Num.25.15, Caput אִמּוֹת familiarũ. Gen. 25.16, לְאֻמֹּתָם per familias ſuas. Et אוֹם, Gens. Pſal.117. 1, omnes הָאֻמִּים populi. vel gentes. Et 44.2, Malefeciſti לְאֻמִּים populis. ל enim deſeruit. Illud etiã Cant.3.10, שִׁעְטָרָה־לּוֹ אִמּוֹ quo coronauit eum mater ſua: quãquam eſt cum chiríc, metaphorice tamen per matrem Selomóh, intelligitur Iſraél, cuius rex Selomóh, eſt Deus: acſi dicat, quo coronauit eũ אִמָּתוֹ gẽs eius. Illud quoque Irmeiáh 15. 8, Introduxi eis עַל־אֵם ſuper matrem. Tharghũ exponit סִיעַת cœtum, ſiue congregationem:

Medium quoque viæ, quòd reſpiciãt ad ipſum hinc inde viæ, tanquã ad matrẽ, appellatur אֵם. Iechez.21.26, ſtetit rex Babél אֶל־אֵם הַדֶּרֶךְ in medio viæ. Et ſic ciuitas magna appellatur אֵם. 2. Semuél 20. 19, וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל & matrem in Iſraél: quòd comparatione paruarum, ſit tanquã mater, & illæ tanquã filiæ. Hinc fit אַמָּה, Cubitus, Gen.6.15. Irme.51.13, אַמַּת בִּצְעֵךְ cubitus (vel mẽſura) deſiderii tui. vel oppreſſionis tuæ, aut auaritiæ tuæ.

144.13, צֹאנֵנוּ מְאֻלָפוֹת oues noſtræ milleficates, (ita mihi loqui liceat). i. pariẽtes millenos, ſiue ad milliaria.

In cal, אָלַף, Diſcere. Prouerb.22.22, פֶּן תֶּאֱלַף אֹרְחֹתָיו ne forte diſcas vias eius. In pihél, אִלֵּף vel אָלַף, Docere, Iiób 35. 10, מְלַפְּנוּ pro מְאַלְּפֵנוּ Qui docet nos. R. D. in Michael, & in lib. rad. Et 33.32, וְאַאַלֶּפְךָ חָכְמָה & docebo te ſapientiã. Ab hoc verbo deducũt nomen תַּלְפִּיוֹת pro תַּאַלְפִּיוֹת. caret enim א, leniendi gratia, inquit R.D. in lib.ra. & ſecundũ R.Ionáh, ת ponitur vice א, hoc eſt אַלְפִּיוֹת. Cant.4.4, Sicut turris Dauid collum tuum, ædificata לְתַלְפִּיוֹת ad docendum tranſeuntes. quòd turris alta, doceat vias ipſos tranſeuntes, Vide תָּלַל.

אָרַץ In Scriptura ſemel tantum legitur in pihél. Iudic.16.16, וַתְּאַלְּצֵהוּ & moleſtaret eum. vel, opprimeret eum.

אִם Si: & cum לֹא, Niſi. Leuit.1.10. וְאִם, & ſi de, &c. Geneſ. 34.17, וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ, Et ſi non (vel niſi) obtemperaueritis nobis, &c. Et 28.15, עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי donec, niſi fecero quod locutus ſum. Sufficiebat alterum, donec fecero, vel niſi fecero: ſed explicandi gratia poſuit vtrunque. Eſt & interrogatiua particula, Nunquid, vel num, an, vtrum. Exod.17.7, vtrũ ſit Dominus in medio noſtri אִם־אַיִן an nõ. Iiób 6.5, אִם יִנְעָה־שׁוֹר num rugiet bos. Aſſumit interdum ה in principio quod eſt ſimiliter interrogantis particula, vt Nume. 17.12, הַאִם nunquid conſumendi, &c. Ponitur & vice כַּאֲשֶׁר Quum, ſiue quando. Geneſ.38.9, אִם־בָּא quum (ſiue quando) ingrediebatur. Ponitur & vice אֲשֶׁר. Gen. 24.32, non comedã עַד אִם־דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי donec (quoad, vſquequo) loquar verba mea. Iechez.20.38, וְאַחַר אִם & poſtquã non, &c. Item vice אֱמֶת Vere. Pſal.59.16,

Deuter.3.11, בְּאַמַּת־אִישׁ in cubito (.i.ſecundú cubitum) viri. Plurale אַמּוֹת Cubiti, Iechez.42.4. Duale, אַמָּתַיִם duo cubiti, Exo.25.8. Significat etiam אַמָּה Poſtem. Ieſah.6.4, Et mouerũt ſe אַמּוֹת הַסִּפִּים poſtes liminum, ſecundum R.D.exponentem מְזוּזוֹת poſtes. quanquam ſunt qui exponunt teſte eodem, Et mouerunt ſe cubitis(.i.duobus aut tribus cubitis)limina.

אָמָה Ancilla.& ה eſt ſignum fœmineum, cadítque ה radicale, teſte R. D. quod apparet in plurali. Geneſ.21.14, לְאָמָה. Exod.2.5, וַתִּשְׁלַח אֶת־אֲמָתָהּ & miſit ancillam ſuã. Sunt qui legunt מ cũ daghés, ab אַמָּה quod eſt cubitus, vt ſit ſenſus, Et extendit brachiũ ſuũ. Sic exponit R. Sahadiáh. הָאֲמָהוֹת, Ancillæ, Gen.31.31.

אָמַל A quo אָמוּלָה, Infirmus, imbecillis, debilis. Iechez.16.30, מָה אָמְלָה לִבָּתֵךְ quàm imbecille (vel debile)eſt cor tuum. vt plurimum ל geminatur. Pſal.6.3, כִּי־אֻמְלַל אָנִי quoniam infirmus(aut imbecillis)ſum.

Nomẽ tóar ex puhál, ſi eſt cũ camés: ſed inuenimus illud(inquit R.D.)in multis libris cum pathách, & ſic inueni in Miſráh, quod nõ eſt cũ camés, & ſic eſt præteriti tẽporis, éſtque אֻמְלַל אָנִי vt illud Iechez.9.8, quum percuteret eos, וְנֶאשְׁאַר אֲנִי relictus ſum ego. tertia perſona pro prima. Et R. D. dicit quòd אֲנִי, eſt ſicut עַצְמִי ſubſtãtia mea. Et ſic Num.14.14, נִרְאֵה אַתָּה appares(vel videris) tu Domine. R. Iahacób filius Elhazár ſcripſit nomen eſſe tóar, quanuis ſit cum pathách, ſicut & illud Ieſa.28.16, הִנְנִי יִסַּד ecce ego fundo in Siión, &c. Hoſe.4.3, וְאֻמְלַל כָּל־ & infirmabitur(vel imbecillis erit, debilitabitur, aut ſuccidetur)omnis, &c. Præteritũ ex puhál, quia eſt cũ pathách. Ioel 1.10, אֻמְלַל יְצָהָר infirmatũ eſt(vel ſucciſum eſt)oleum. Thre.2.8, אֻמְלְלוּ debilitati ſunt

ſunt.vel ſucciſi.Ieſah.24.4, אֻמְלְלָה. & 1.Sem.2.5, מְלֻלָה infirmata eſt.cum camés ob athnách & ſoph paſſuc.

אָמַן Vnde verbum ex hifhil הֶאֱמִין, Credidit, fiſus eſt. Gene.15.6, וְהֶאֱמִין בַּיהוָה & credidit in Domino.1. Reg.10.7. וְלֹא־הֶאֱמַנְתִּי לַדְּבָרִים & non credidi verbis. Pſal. 119.66, כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי quia in præceptis tuis credidi. Pſal.106.24, לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ non crediderunt verbo eius. Deu.1.30, מַאֲמִינִם בַּיהוָה credidiſtis in Domino. defi cit י ante ם finale. Deuter.28.64, וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ & non credes in vita tua. vel, nõ fides vitæ tuæ. In niſhál, ſignificat firmum, ſtabilem, permanentem, perſeuerantem, fidelem, & fortẽ eſſe.2.Sem.7.16, וְנֶאֱמַן בֵּיתְךָ & ſtabilietur domus tua. א eſt cum ſeua tãtum. Pſal.78.36, וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ & non fuerũt fideles (vel fortes aut ſtabiles, ſiue non perſeuerauerũt)in pacto eius. Irm.15.18, מַיִם לֹא נֶאֱמָנוּ aquæ quæ nõ ſtabiles fuerũt. vel permanſerũt. 1.Reg.8.26, יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ ſtabiliatur quæſo verba tua. i. vnumquodque verborũ tuorum. 2.Paral.20.20, וְתֵאָמֵנוּ & permanebitis. vel ſtabiles, & firmi, fortéſque eritis. Gen.42.18, וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם & ſtabilientur (vel cõfirmabũtur)verba veſtra. Alia ſignificatione, Ieſa.60.4, וּבְנוֹתַיִךְ עַל־צַד תֵּאָמַנָה & filiæ tuæ ad latus educabũtur. ſiue nutriẽtur. נ ſignũ pluralis, ſecundũ normã debuerat dagheſſari ob defectũ נ literæ radicalis, teſte R.D. in lib. ra. & in commen. Vel dic ſecũdum R. Ioſéph Kimchi, quòd eſt ſingularis numeri, & נ eſt radicalis litera, & ה noſéphet: acſi dicat, Et filiæ tuæ, hoc eſt vnaquæque filiarum tuarum, educabitur, &c. Sic etiã redundat ה in תְּבוֹאָה. Ieſah.5.19, וְתִקְרַב וְתָבוֹאָה עֲצַת & appropinquet, & veniat conſilium. Tóar, נֶאֱמָן, Fidelis, ſtabilis, firmus, perſeuerãs, verax. Num.12.7, In omni domo mea נֶאֱמָן

Universidad de Deusto Biblioteca

tas eſt quòd eſt ſoror mea. Et cũ מ redũdante. Ieſa. 37.18, אֱמֶנֶם Vere Domine. Et א cũ ſúrec, vel tribus punctis, Gen. 18.13, Num etiã אֲמֶנֶם אֵלֵד vere pariam? Hinc & אֲמָנָה, Firmitas, ſtabilitas, perſeuerantia. Nechem. 11. 22, וַאֲמָנָה & firmitas ſuper cantores. acſi diceret, קִיּוּם firmitas omni die, quia nõ deficiebat annona, aut cibus eis. Poteſt etiã exponi, & cõſtitutum. i. cibus conſtitutus, & quotidianus cantoribus, &c. Et 9.38, percutimus אֲמָנָה fidelitatem. vel firmitatem. Eſt etiam nomen fluminis. 2. Reg. 5.12, אֲמָנָה. quanquã alii codices habẽt אֲבָנָה. Eſt & nomen montis. Canti. 4.8. Ab hoc & אֹמַנָה, Columna: quòd ædificiũ ſuſtineat, ſic appellata. cuius plurale eſt 2. Reg. 18.16, וְאֶת־הָאֹמְנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה & columnas quas operuit. quãquam Tharghum habet וְיַת סְקוֹפַתְיָא limina: vel ſecundum alios, poſtes: aut trabes. Significat etiã אָמַן, Educare, nutrire. Nume. 11.12, הָאֹמֵן אֶת־הַיֹּנֵק is qui nutrit lactentem. Ieſa. 49.23, reges אֹמְנֶיךָ nutrientes te. i. alumni, ſiue nutritii tui. 2. Semuél 4. 4, אֹמַנְתּוֹ nutrix eius. Eſtér 2.20, בְּאָמְנָה אִתּוֹ quando nutriebatur cum eo. Eſt macór, vel nomen, & ה non eſt pronomen. Hinc אָמוֹן. Prou. 8.30, Et fui apud eum אָמוֹן nutritus, ſiue educatus. nomen tóar, vel macór loco nominis. i. in educatione. R. Himmanuél exponit tanquã nutritius, aut alumnus. Capitur etiã & pro הָמוֹן multitudine. Irm. 46.25, viſito אֶל־אָמוֹן multitudinem. Sic 52.15. Hinc & אֱמָן Opifex, artifex excellens, vel principalis. Can. 7.2, Opere manuũ אָמָן artificis. vnde Tharghũ, Exo. 35.36, pro חָרָשׁ וְחֹשֵׁב, habet אוֹמָן opificẽ.

Itẽ & אֹמֶן. Ieſa. 25.1, עֵצוֹת מֵרָחֹק אֱמוּנָה אֹמֶן coſilia alõge firmũ, ſtabile. i. & ſtabile. deficit enim ו, ſicut & Chab. 3. 9, שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד ſol, luna ſtetit. Et geminauit dictiones,

הוּא fidelis eſt. 1. Semuél 2.34, ædificabo ei domum נֶאֱמָן fidelem. vel ſtabilem, ſiue firmã. Ieſa. 8.2, Teſtes נֶאֱמָנִים fideles. Et 33.16, Aquæ eius נֶאֱמָנִים fideles. vel potius ſtabiles, aut perſeuerãtes. Deut. 28.57, infirmitates malas וְנֶאֱמָנִים & fortes. aut perſeuerantes & iuges. Iiób 12.20, remouet labiũ לְנֶאֱמָנִים fidelibus. aut veracibus, ſecundũ R. Ionáh. ſed R. D, exponit oratoribus, à נְאֻם quod eſt dicere, loqui. Hoſe. 5.9, Scire feci נֶאֱמָנָה verax. i. verbum verax. Alia forma. Pſal. 31.23, אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה fideles (vel veraces) cuſtodit Do. Secundũ eandem formã eſt nomẽ ſubſtantiuũ, pro veritate, & fidelitate ſecundum eũdem R. D. Prou. 20.6, וְאִישׁ אֱמוּנִים & virum veritatum. ſiue fidelitatum. i. veracem, aut fidelem.

Secũdum formam fœmineam, אֱמוּנָה, Veritas, fides, fidentia. Deu. 32.4, אֵל אֱמוּנָה Deus veritas. 2. Reg. 12.14, בֶּאֱמֻנָה in fide ipſi faciunt. מ cum tribus punctis. Chab. 2.4, iuſtus בֶּאֱמוּנָתוֹ in fide ſua, viuet. Ab hoc אֵמוּן, ſiue אֵמֻן ſine ו. Deutero. 32.19, filii לֹא־אֵמֻן בָּם non veritas (vel fides) in eis. i. filii in quibus nõ eſt fides, aut veritas: vel ſecundũ R. Ioſeph Kimchi, educatio. Ab hoc & אֱמֶת, Veritas: quod ſecundum normam debuerat eſſe אֱמֶנֶת, ſed eſt ſine נ leniendi gratia: ſicut & בַּת, pro בְּנַת. Et אֱמֶת iunctum pronominibus dagheſſatur. Pſal. 91.4, אֲמִתּוֹ & veritas eius. Ab hoc & אָמֵן, Vere, aut veritas: particula ad confirmandum aliquid. Deute. 27.16, Et dicet omnis populus אָמֵן amen. i. veritas erit hoc, quòd erit maledictus quiſquis tranſgreſſus fuerit vnum ex his. Et eſt dictum per modum orationis: vel per modum receptionis, quia recipiebant ſuper ſeipſos maledictionem, ſi tranſgreſſi fuiſſent. Hinc & אָמְנָה, א cũ camés chathéph. Gene. 20.12, אָמְנָה אֲחֹתִי vere ſoror mea. i. veri-

augendæ firmitatis gratia: acſi dicat, Bona quæ pollici tus es Iſraeli per prophetas tuos iam diebus multis & à longinquo tempore, ſunt firma valde.

אָמַץ Fortificare, roborare, corroborare. Pſal.18.18, אִמְּצוּ מִמֶּנִּי robuſtiores fuerunt me. In pihél. Deute.2.30, וְאִמֵּץ אֶת־לִבּוֹ & roborauit (.i. indurauit) cor eius. Ieſa.35.3, genua debilia אַמֵּצוּ roborate. Prou.8.27, בְּאַמְּצוֹ שְׁחָקִים quando roborabat ipſe cælos. Deute.2.30, וְאִמֵּץ אֶת־לִבּוֹ & roborauit cor ſuũ. In hithpahál. 2. Paralip.10.19, הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת roborauit ſe vt aſcenderet.

Nomẽ tóar. Ieſa.40.25, וְאַמִּיץ כֹּחַ & fortis viribus. Nomẽ ſubſtãtiuũ, אֹמֶץ, Robur. Iiób 17.9. In hifhíl, הֶאֱמִיץ. Pſal.31.26, וַיְאַמֵּץ לְבַבְכֶם & cõfortauit (vel roborauit) cor veſtrum. Et nomen, מַאֲמַץ מַאֲמַצִּים. Iiób 36.18, מַאֲמֵי־כֹחַ fortitudines potentiæ. vel viriũ. Item alia ſignificatione. Zecha.6.3, סוּסִים בְּרֻדִּים אֲמֻצִּים equi varii rufi, ſecundũ R.D. in lib.rad. qui exponit אֲמֻצִּים, quod eſt אֲדֻמִּים rufi. Et quãuis memorauerit אֲדֻמִּים verſu ſuperiore, ad denotandum tamen quòd aliqui erant ſubrufi, id eſt parum rufi: alii valde rufi, addidit אֲמֻצִּים. Alii verò exponũt cinericii, ſiue coloris cineris: & hoc habet Tharghum, קְטָמִנִין cinericii.

אָמַר Dixit. & Cogitauit, putauit, quando dicitur de corde. Gen.3.16, אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר ad mulierem dixit. Eccleſiaſtis 2.1, אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי dixi (.i. cogitaui) ego in corde meo. Exo.2.13, Num occidere me אַתָּה אֹמֵר tu dicis. pro cogitas aut putas. Et quandoque geminatur corroborãdi gratia, vt Gen.31.28, אָמַר אֵלַי לֵאמֹר dixit ad me dicendo. Malachi.1.7, בֶּאֱמָרְכֶם pro eo quòd dixiſtis. Ieſa.3.9, אִמְרוּ צַדִּיק dicite iuſto. quanquã ſunt qui exponunt, exaltate iuſtum, &c. Sed prior expoſitio eſt recta.

Pſa.139.20, יֹמְרוּךָ dicent tibi. & eſt ſine א. Et in nifhál. Dan.8.26, אֲשֶׁר נֶאֱמַר quod dictũ eſt. Et in hifhíl ſignificat Exaltare, magnificare. Deute.26.16, אֶת־יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ Dominũ exaltaſti hodie. Et 18, וַיהוָה הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם & Dominus exaltauit te hodie. Certe rectum eſt vt exponantur ſecũdum primam ſignificãtiam, nẽpe, Dominum dicere feciſti (.i. fiuiſti cauſa vt diceret) quod erit tibi in Deum: Et ipſe fuit cauſa vt diceres quòd eris ei in populum, & ibis poſt eum. Et in hithpahál. Pſal. 94.4, יִתְאַמְּרוּ Exaltabuntur. ſiue exaltabũt ſe. Et cum loco א, Ieſah.61.6, תִּתְיַמָּרוּ iactabitis vos. aut exaltabitis, & magnificabitis vos. Nomen, אֹמֶר, Sermo, eloquiũ, verbum. Pſal.68.12. Iiób 9.27, אֹמְרִי eloquii mei. Plurale אֲמָרִים ſicut חֹדֶשׁ חֳרָשִׁים. Et alia forma, אֵמֶר, ſicut סֵפֶר סְפָרוֹ. Iiób 20.29, וְנַחֲלַת אִמְרוֹ מֵאֵל & hæreditas eloquii eius à Deo. Plurale, Prou.22.18, אֲמָרִים. In regimine, Prouer. 22.18, אִמְרַי. Et 7.24, לְאִמְרֵי פִי ad eloquia oris mei. Item alia forma, אִמָּרָה. Pſal.119.123, וְלְאִמָּרַת & ad eloquiũ. Et 12, אִמְרוֹת eloquia. Alia forma cum מ in principio, מֵאֵמַר, Sermo, oratio, & tractatus in grammatica. Eſtér 1.15, לֹא־עָשְׂתָה אֶת־מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ non fecerat ſermonẽ regis.

Alia forma & ſignificatione, אֵמִיר, Ramus excelſus. Ieſah.17.6, בְּרֹאשׁ אָמִיר in vertice rami.

אֶמֶשׁ Cum ſex punctis, noctem ſignificat præteritam. Geneſ.19.32. 2.Reg.9.26.

אָן Quæſitiuum tam loci quàm temporis. 1. Semuél 10.14, אָן הֲלַכְתֶּם quò ambulaſtis? Iiób 8.2, עַד־אָן vſq; quo? Et cũ ל loco נ, vt in dictione אַל. Illud 2.Reg. 5.24, מֵאָן vnde: legitur אַיִן & ſcribitur אָן, & idem ſignificat, quòd duplex apud antiquos fuerit lectio, & אָן & אַיִן. Et cum additione ה, Pſal.139.7, אָנָה quò? 2.Reg.

1.Reg.10.11. Et gen.fœmineo, Ibidẽ,verſu 21, תָּבוֹא אֳנִי תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאֵת זָהָב veniet(pro veniebat)nauis Tharſis portans aurũ.Et cum ה ſigno fœmineo,Proue.30.19, אֳנִיָּה. Plurale,Ieſah.2.16, אֳנִיּוֹת.Iechez.27.28, וְיָרְדוּ מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶם & deſcendent de nauibus ſuis.

אָנַח Non inuenitur niſi in niphál, Gemere, ſuſpirare.Ieſah.24.7, נָאֳנְחוּ gemuerunt. Thren.1.8, הִוא נֶאֱנָחָה ipſa gemens.vel ſuſpirãs. Nomen, Ieſa.35.10, וַאֲנָחָה & gemitus.vel ſuſpirium. Pſal.6.6, בְּאַנְחָתִי in gemitu meo. Et in hac radice, ſecundum R. D,eſt pronomen plurale primæ perſonæ אֲנַחְנוּ,Nos:quod & pro verbo Sumus ponitur.Gen.42.13, אַחֵינוּ אֲנַחְנוּ fratres nos.pro,ſumus.

אֲנָךְ Eſt בְּדִיל,Stannum.Hamós 7.7, עַל־חוֹמַת אֲנָךְ ſuper murum perpẽdiculi(.i.perpẽdiculo ſtáneo conſtructũ,) וּבְיָדוֹ אֲנָךְ & in manu eius perpẽdiculũ ſtanneũ.Et verſu ſequẽti, הִנְנִי שָׂם אֲנָךְ Ecce ego pono perpẽdiculum ſtanneũ in medio populi mei Iſraél:non addam vltra vt trãſeam illud (.i. vt tranſeã eius iniquitates)ſed viſitabo easin iudicio.(vt cementarii murũ,an ſit rectum,perpẽdiculo iudicant.) Ab hoc, אֲנִי,pronomen primæ perſonæ,Ego:Gene.31.4.

אָנַס Cogere, compellere : qua dictione frequenter vtuntur Talmudiſtæ.Eſtér 1.8, אֵין אֹנֵס non erat cogens.ſiue qui cogeret.

אָנַף Iraſci. Ieſah.12.1, אָנַפְתָּ בִּי iratus es in me. Et in hithpahál. Deut.1.36, בִּי הִתְאַנַּף in me iratus eſt.

Nomen, אַף,Ira,furor.Et cũ pronominibus ob defectum נ,habet daghés. Reqûire in אַף. Eſt & nomẽ auis quam alii picam,alii miluum appellant.Deute.14.16, וְהָאַנָפָה. R.Selomóh in commen.in Leui.11,dicit quòd

5.24,Non iuit ſeruus tuus אֵנָּה וָאֵנָּה illuc (vel huc)& illuc.prius eſt cum ſeghól.1.Reg.2.41, אֵנָּה וָאֵנָּה & ambulaueris huc & illuc.Exo.17.28, עַד־אָנָה Vſquequo. Eſt etiam obſecrantis & confitentis particula: & ſcribitur in fine cũ א,& interdum cũ ה, & eſt longa, & נ dagheſſatur.Gene.50.16, אָנָּא obſecro.Pſal.116.4, אָנָּה. Exod.32.31, אָנָּא confiteor peccauit populus iſte. Et א prima litera radicali deficiente,vt נָא nunc,& obſecro.Require in נָא. Ab hoc fit אֲנִי,Ego.Gen.40.16, אַף־אֲנִי,Etiam ego.Pſal. 53.3, יְשׁוּעָתְךָ אֲנִי ſalus tua ego. pro,ſum.Ieſah. 43.5,tecum אֲנִי ego. pro, ſum. Illud Zecha.7.5, הֲצוֹם צַמְתֶּם אֲנִי, Nunquid ieiunando ieiunaſtis mihi ego? ſic intelligendũ eſt, Nunquid ego præcepi vobis vt ieiunaretis,&c. ſecundum R.D.in cõmen.& in Michlól. Plurale אֲנַחְנוּ ſcribitur,& legitur אֲנַחְנוּ. Irme.42.6.

אֲנֹכִי Ego,Require in אֲנִי.

אָנָה Mœreo,triſtor,lugeo. Ieſa.3.26, וְאָנוּ & mœrebunt. Nomen ſecundum duas formas.Ieſa.29.2, וְהָיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה & erit mœror & luctus. Et in pihél, אִנָּה,In cauſa eſſe,Occaſionem præbere,fortuito occurrere,aut euenire. Exo.21.13, וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ Deus occaſionẽ præbuit ad manũ eius. i.vt veniret ad manũ eius.R.Selomóh,occurrere fecit:R.D,cauſa fuit. Et in puhál quieſcẽte אֻנָּה אֻנִּיתָ,&c.Et futurũ,Proue.12.21, לֹא־יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן non occurret(vel accidet)iuſto vlla iniquitas.Pſa.91.10, לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה non eueniet tibi malũ. Et in hithpahál הִתְאַנֶּה,&c.Et participiũ,2.Reg. 5.7, מִתְאַנֶּה הוּא לִי occaſionem quærit ipſe mihi.i.contra me. Nomẽ תַּאֲנָה,Occaſio,præpoſito ת,vt Iudi.14.4.

Alia forma.Irme.2.24, שָׂאֲפָה רוּחַ תַּאֲנָתָהּ attraxit ventum occaſionis ſuæ. Ab hoc & אֳנִי,Nauis,gen.maſc.

est רַיָּה רַגָּזָנִית:& videtur(inquit)mihi quòd sit quam vocant חַיּוֹרוֹן hairon. Tharghum, אִיבּוּ miluum, vt nonnulli interpretantur.

אָנַק Clamare.Irme.51.51,Et in omni terra eius יֵאָנֵק חָלָל clamabit occisus.Secundum R.Ionáh hoc verbum interdum significat emittere flatum & reducere, & interdum emittere tantum. Et hoc est quod dixit,Et in omni terra,&c.quia interfectus non reducit,sed emittit flatum,& animum. In nifhál.Ieche. 24.16,הֵאָנֵק clama.Secundũ R.D.in lib.rad.est macór: & subauditur מִ,hoc est à clamando tace, quia aliis lugentibus tu tacebis . Dicitur autem hoc verbum per metathesin. i.transpositionem literarum,à נָאַק,quod similiter est clamare. Nomẽ,אֲנָקָה,Clamor.Malac.2. 13,וַאֲנָקָה.Psa.12.6,מֵאֲנָקַת propter clamorem. Est & genus reptilis,quòd iugiter clamet sic appellatum. Leui. 11.30,Tharghum יַלְאָא aliâs יֵילָא sanguisuga.

אֱנַשׁ Vnde אֱנוֹשׁ commune nomen,Homo. Psal.8. 5. Interdum tamen capitur pro particulari & singulari:vt Psal.55.14, וְאַתָּה אֱנוֹשׁ & tu homo. Plurale אֲנָשִׁים homines.Gen.13.9.Hoc nomen in numero multitudinis interdum non exprimit virorum qualitatẽ, sintne nobiles an ignobiles , senes an iuuenes, sed ex cõtextu dignosci potest:vt Num.13.4,כֻּלָּם אֲנָשִׁים vniuersi ipsi viri. Et qui essent exprimitur cum subiungitur, Capita filiorũ Israël ipsi. Et 1.Sem.2.32,יָמוּתוּ אֲנָשִׁים morientur viri:quia in præcedẽti versu dixerat,Et nõ erit senex in domo tua omnib' diebus: cõstat eũ de iuuenibus loqui. Ex hac radice potest esse אִשָּׁה, Mulier,vxor: & daghessatur ob defectũ נ,(debuerat nãque esse אֲנַשָּׁה) & sic plurale אִשּׁוֹת,Eze.23.44.de quibus in אִישׁ. Et in fœmineo

fœmineo plurali deficit א. Gen.4.20,שְׁתֵּי נָשִׁים duas vxores. Ab hoc & אָנוּשׁ,Dolor,afflictio,cõtritio,& grauis infirmitas:Fortis,validus.potest enim esse nomẽ substãtiuũ,& tóar,quod magis quadrat. Irm.30.12,אָנוּשׁ לְשִׁבְרֵךְ grauitas(vel desperatio)cõtritioni tuæ.Et versu 15,אָנוּשׁ מַכְאוֹבֵךְ validus dolor tuus.Iiób 34.5,אָנוּשׁ חִצִּי valida sagitta mea.Alii,infirma,aut languida: nõnulli,insanabilis:quidã,desperata.Irm.17.15,וְיוֹם אָנוּשׁ & diẽ doloris, (vel grauis infirmitatis, aut cõtritionis)non desiderau. Micháh 1.8,אֲנוּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ valida percussiones eius.i. vnaquæq; è percussionibus eius. Illud autẽ Psal.69.21, Opprobrium contriuit cor meum,וָאֲנוּשָׁה & dolui: est futurum versum in præteritũ : & א scriptum,est signũ primæ personæ,vt est manifestũ ex eius pũctatura camés: radicale verò deficit, & súrec est loco chólem, testibus R.D.in commen.& in lib.rad.& R.Abra.& R. Himmanuél. In nifhál. 2.Semuél 12.15,וַיֵּאָנֵשׁ & doluit . Et iuxta hanc significationem homo appellatur אֱנוֹשׁ(vt dictum est)quòd omnibus diebus vitæ suæ doleat, & propterea scriptum est Psal. 9.19, יֵדְעוּ גּוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה scient gentes quòd homo sunt.

אֹסֶם Horreum. In plurali,אֲסָמִים,Horrea. R.D. exponit אוֹצָרוֹת הַתְּבוּאָה , id est thesauros , siue repositoria frugum. Prou.3.10,וְיִמָּלְאוּ אֲסָמֶיךָ & implebuntur horrea tua saturitate.

אָסָן Vnde אָסוֹן idem quòd מָוֶת Mors.Gene.42.3.

אָסַף Congregare, colligere, Retrahere, Cósumere, perdere, Auferre,tollere,remouere. Nume.11, 31,אָסַף עֲשָׂרָה חֲמֹרִים congregauit decem coros.Gene.30. 22,אָסַף אֱלֹהִים אֶת חֶרְפָּתִי abstulit Deus opprobrium meũ. h.i.

2.Reg.5.11, וְאֹסֵף הַמְצֹרָע & retrahet ſe (.i. auferetur) lepra. Deute.11.14, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ & congregabis(aut colliges)frumentum tuũ. Iudic.18.25, וְאָסְפָתָה נַפְשְׁךָ & congreges(vel potius,conſumas)animã tuam.2.Reg.5.6, וְאַסְפְתִּיו & retrahas eum.i.cures eum à lepra ſua. Irme. 16.5, אָסַפְתִּי אֶת־שְׁלוֹמִי abſtuli pacem meam. Et 8.13, אָסֹף אֲסִיפֵם conſumẽdo conſumam eos. Ieſa.4.1, אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ aufer opprobriũ noſtrũ.Michàh 4.6, אֹסְפָה הַצֹּלֵעָה congregabo claudicantem.quod ponitur pro אֶאֱסֹפָה, teſte R.D. in Michlól. Pſal.104.29, תֹּסֵף רוּחָם auferes ſpiritũ eorum. ponitur pro תֶּאֱסֹף, teſte R.D.in Michlól. In nifhál.Pſal.47.9,נֶאֱסְפוּ cõgregati ſunt.aut cõgregauerũt ſe.Irm.48.33,וְנֶאֱסְפָה שִׂמְחָה & auferetur lætitia.Ieſa. 57.1,נֶאֱסָפִים colliguntur. In pihél participium,Num. 10.24,מְאַסֵּף לְכָל־הַמַּחֲנוֹת congregans omnia caſtra.Ieſa. 62.9,מְאַסְפָיו. eſt lene.i. ſámec ſine daghés. In puhál. Ieſa.33.4,וְאָסַף & congregabitur. In hifhíl,אַסֵּף,Cõſumam,Sephan.1.3:& Irm.8.13,אַסִיפֵם perdã eos:non ſunt ex hac radice,ſed ex סוּף,teſte R.D. in comment. & in lib.ra. Illud 1.Sem.15.6,פֶּן־אֲסִיפְךָ עִמּוֹ ne forte perdã te cum eo:eſt ex hac radice,& eſt inſtar אוֹבִידָה perdere faciam,Irme.46.8.Et 2.Reg.22.20,אֶאֱסָפְךָ congregabo te.

In Hithpahál.Deute.33.5,בְּהִתְאַסֵּף quum congregati fuerint. Nomen,אֹסֶף,Congregatio,collectio.Ieſa.32. 10.Michàh 7.1, כְּאָסְפֵי־קָיִץ tãquam collectiones fructus. pro fructuum. Alia forma,אֲסֵפָה,Collectio,collegiũ, Eccleſ.12.11,בַּעֲלֵי אֲסִפוֹת domini collectionum.vel collegiorum. R.D. exponit,Verba dominorum collectionum.Et appellantur ſapientes,domini collectionum, aut ſocietatum,eo quòd congregant verba ſapientiarum in libris ſuis. Alia forma, Ieſah.24.21,אֲסֵפָה con

gregatione. Alia forma,אָסוּף 1.Paral.26.13,בֵּית הָאֲסַפִּים domus congregationum.vel conciliorum. R.D.exponit, in congregationibus portarum, domus quæ erat in domo ſanctuarii ad portam cõtra Meridiem.Et appellatur ſic ratione nota apud eos.Et poſſibile eſt quòd Aſuphim eſſent duo loca,ſecundum quod dixit poſtea verſu 17,וְלָאֲסַפִּים שְׁנַיִם שְׁנַיִם, Et in conciliis(.i.locis cõciliorum) bini & bini.acſi dicat, vnicuique ex domibus(i.locis)Aſuphim erant bini Leuitæ. Alia forma, אָסִיף.Exo.34.22,וְחַג הָאָסִיף & ſolennitatẽ collectionis.appellatur ſic,quòd meſſem ac vindemiã, & omnes fructus in domos propter pluuias congregarent. Alia forma,geminata ſecunda & tertia litera,augendi gratia,& א quieſcente. Numeri 11.4, וְהָאַסְפְסֻף Et collectio magna,quæ erat in medio eius.i.populus multus qui congregatus fuerat ad eos.

אָסַר Vincire,ligare,obligare,Accingere. Num.30. 4, וְאָסְרָה אִסָּר & obligauerit ſe obligando. vel obligatione.1.Semuél 6.6,וַאֲסַרְתֶּם אֶת־הַפָּרוֹת & ligabitis vaccas.Gene.49.11,אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה ligans ad vitem pullum ſuum. י redundat,vt communiter ſentiũt grammatici.Sunt tamen qui putent nominis tóar eſſe conſtitutiuũ,vt in pleriſq; aliis.Eccleſ.4.13,כְּבֵית הָסוּרִים de domo vinctorũ. quieſcit א, & deficit de ſcriptura,teſte R.D.Neh.4.12,חֲרְבּוֹ אָסוּרִים gladio ſuo accincti.Eccle. 7.28,אָסוּרִים יָדֶיהָ vincti manus eius.i. qui captus eſt manibus eius,perinde eſt acſi eſſet ligatus in domo vinctorũ.Gen.39.22,כָּל־הָאֲסִירִים omnes vinctos.Legitur haaſirim,& ſic eſt nomẽ tóar:& ſcribitur haaſurim,& ſic eſt participiũ.2.Par.13.3,וַיֶּאְסֹר & ligauit(.i.iniit)Abiiáh præliũ. In nifhál. Gen.42.18,יֵאָסֵר ligetur.vel ligabitur.

In puhál.Iesa.22.3,אֲסָרִו ligati sunt. Nomen, אָסוּר instar אָבוּס,& אָטוּן,Est carcer.Irme.37.14.Et de hac specie secundum R.D.potest esse illud Iudic.15.14, soluta sunt אֲסוּרָיו vincula eius. Alia forma,אֲסָרָה,Obligatio.Num.30.6. Alia forma,אֹסֶר,Nume.30.4. Nomẽ tóar,אָסִיר, Vinctus,ligatus,in carcere positus,Psal. 79.11. Plurale,אֲסִירִים,Psal.68.7. Inuenitur & cũ daghés,אַסִּיר,Iesah.24.22. Et secundum aliam formam (vt arbitratur R. Iehudáh) Ieche.20.37,& inducãt nos בְּמַאֲסֹרֶת הַבְּרִית in vinculũ fœderis . ponitur pro

אַף Est עוֹד,Adhuc, amplius: גַּם,Etiam. Leuit.26.16, אַף־אֲנִי etiam ego faciam. Illud autem Psal.138.7, עַל אַף אֹיְבַי super etiã inimicos meos extẽdes manũ tuã: est hypallage,pro אַף עַל אֹיְבַי etiã super inimicos meos, &c.teste R.D. quanquam R. Ioséph exponit iuxta aliã significationẽ, nẽpe,super furorem inimicorũ,&c.

Et sequente dictione כִּי,significat כָּל־שֶׁכֵּן Quãto magis.Prouerb.11.30, si iusto in terra reddetur, אַף כִּי רָשָׁע quãto magis impio?Gene.3.1, אַף כִּי־אָמַר cur dixit Deus, Nõ comedetis,&c. R.D.exponit,quãto magis: additque,Dixit ad mulierẽ alia verba: videtúrque dixisse ei, Dominus odio habet vos , tametsi sitis cunctis aliis creaturis nobiliores:nam nõ collocauit vos in amplissimo gradu dignitatis illius & illius: & quanto magis quòd dixerit vobis,Non comedetis, &c.ex quo agnoscere potestis quòd odio habet vos. Et hæc additio nõ debet dura tibi videri, tum quia ipsa dictio אַף,semper aliquid addit super illud quod dicitur:tũ quia mos diuinæ Scripturæ est vt ex fine verborum, faciat earum principia te intelligere,vt videre est de exploratoribus quos misit Iehosúah,qui dixerunt,Quia dedit Dominus in manu nostra omnem terram, וְגַם־נָמֹגוּ & etiam

dissoluti sunt omnes habitatores terræ à facie nostra, Ieho. 2.24.Nõ est ergo rectũ quòd hoc fuerit initium verborum eorum:quia dictio כִּי,reddit rationem eorũ quæ prius dixerant:verum Scriptura ex fine notum fecit principium. Interdum tamen deficit dictio כִּי,dictioni אַף significãti quãto magis,vt Iiób 4.19, אַף שֹׁכְנֵי Quanto magis qui habitant, &c. Ab hac radice secundũ R.Ionáh fit אַף,Nasus,siue nares:& Furor,sic appellatusquòd in naso conspiciatur:&Facies,sic appellata quòd eius pars superior sit nasus.Significat etiã portionem siue partem.R.tamen D,huius radicem putat esse אָנַף,vt illic dictum est, & daghés ostendit deesse נ, Thren.3.42,סָכָתָה בָאַף operuisti in furore. Psal.27.9, אַל־תַּט בְּאַף ne declines in furore. Et 78.50,לְאַפּוֹ furori suo. Num.11.20,מֵאַפְּכֶם de naso vestro. Pro vultu & facie, numero etiã duali dicitur. Gene.19.1,וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם & incuruauit se super faciem.deficit עַל. Et sic 42.5,וַיִּשְׁתַּחֲווּ־ לוֹ אַפַּיִם & incuruauerunt se ei super faciem.Itẽ 2.7,וַיִּפַּח בְּאַפָּיו & inspirauit in faciem eius.Et 3.19,בְּזֵעַת אַפֶּיךָ in sudore vultus tui. siue faciei tuæ. Illud autem 1.Sem. 1.4,& Channæ dabit(pro dedit)partem vnam אַפַּיִם:exponit R.D, נִכְבֶּדֶת honorabilẽ, vt quiescere faceret(.i. coquiesceret) אַפַּיִם iras,hoc est, eius iram. Vel רְאוּיָה לְפָנִים conuenientem faciei.i.partem honorabilem. R.vero Ioséph Kimchi eius pater, exponit quòd Peninnáh vxori suæ,& omnibus filiis eius dedit partes singulas singulis: Channæ verò dedit vnam tantũ partẽ, eo quòd esset sola absque liberis,cuius rei gratia admodum irascebatur. Psal.86.15, אֶרֶךְ אַפַּיִם longus iris.i.tardus ad irascẽdum,vel ad furorem.Cótrà,Prou.14 17,קְצַר־אַפַּיִם breuis iris.i.festinus,velóxque ad iram.

Universidad de Deusto Biblioteca

אָפַף Circuire, circundare. Pſal. 40.13, אָפְפוּ עָלַי רָעוֹת circuierunt ſuper me mala. 2.Semu.22.5, אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת circundederunt me contritiones mortis.

אֵפֹד Eſt חֵגֶר, Cinxit. Leuit.8.7, וַיְאַפֵּד לוֹ בּוֹ & cinxit illud eo. Et à cingendo appellatur אֵפוֹד, quòd vidélicet cingeretur cũ rationali. Hoc etiã nomine appellatur palliũ. Exo. 28.4. חֹשֶׁן וְאֵפֹד pectorale & ſuperhumerale. 1.Sem.2.17, puer accinctus אֵפוֹד בַּד ephód lineo .i. pallio lineo. Pro quo Tharghũ habet כִּרְדּוּס דְּבוּץ pallio byſſino. Et 2. Sem.13.18, induebantur filiæ regis virgines מְעִילִים palliis. Tharghum, כִּרְדּוּטִין. R.D. in comment. ſcribit quòd מְעִיל pallium, fiebat ſecundum diuerſas diſpoſitiones. Erat enim quod fiebat ad tegendum ſe, quale erat pallium Semuél: iuxta illud 1.Sem. 28.14, Et ipſe amictus מְעִיל pallio. Et ſic palliũ ſacerdotis magni, erat veſtis ſuperior, quæ ipſum tegebat. Pallium vero filiarum regum erat ſecundum diſpoſitionem veſtium muliebrium. At ſacerdotis erat ſecũdum Scripturæ diſpoſitionem. Ephód autem lineo accingebantur colentes Dominum, aut ſeruientes ei, qui differebát ab aliis hominibus: & tã ſacerdos quàm Leuita, & Iſraél accingebant ſe illo, ſicut ſcriptum eſt de ſacerdotibus, 1.Semuél 22.18, mortui ſunt in die illa octoginta & quinque viri portantes אֵפוֹד בָּד ephód lineum. Et de Semuele qui erat Leuita dictũ eſt 1.Semu.2.17. Et de Dauid quãdo erat in obſequio Dei ante arcã, 2.Semu.6.14, & Dauid accinctus אֵפוֹד בָּד. Alia forma, cum ה fœmin. אֲפֻדָּה, Exod.39.5. Scripſit R. Ioſéph Kimchi. quòd illud Danié.11.43, וְיֵטַע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ & figet tabernacula ornamẽti ſui: eſt ex hac radice & ſignificantia. at R.D, exponit, palatii ſui. Vide in פַּרְוָן.

אָפוּא Require in אַיֵּה.

אָפָה Coquere. Ieſa.44.14, וְאָפָה לֶחֶם & coquet panẽ. 1.Semu.28.24, וַתֹּפֶהוּ מַצּוֹת & coxit eam azyma, deficit א. In nif hál. Leu.6.10, לֹא תֵאָפֶה Non coquetur.

Nomen, Gen.40.17, מַעֲשֵׂה אֹפֶה opere piſtoris. Et 20, שַׂר־הָאֹפִים princeps piſtorum. 1.Semuél 8.13, וְלֶאֱפוֹת & in piſtrices. Aliud, Leui.2.4, מַאֲפֵה תַנּוּר coctionem furni. Alia forma, Leui.6.21, תֲפִינֵי coctiones.

אֹפֶל Vnde אֹפֶל, Caligo, tenebræ denſæ. Pſal.11.2, בְּמוֹ־אֹפֶל in caligine. Alia forma, אֲפֵלָה. Ieſah.59.9, בַּאֲפֵלוֹת in caliginibus. Alia forma, מַאְפֵל. Iehoſu.24.7. Componitur & cum יָהּ, (quod eſt vnum ex diuinis nominibus) augẽdæ caliginis gratia, acſi diceretur, caligo maxima. Irme.2.31, Terra מַאְפֵלִיָּה maximæ caliginis. Vel eſt tóar (& י eſt י haiáchas, vt in שְׁלִישִׁיָּה, Ieſa.15.5.) q.d. admodũ caliginoſa. In quibuſdam tamẽ libris correctis, eſt ſcriptum מְאַפְלִיָּה, מ cum ſeua, & א cum pathách, & פ cũ daghés. Tóar, אַפֵּל. Hamós 5.20, וְאַפֵּל & caliginoſus. Exo.9.31, כִּי אֲפִילוֹת quia caliginoſa erant. i. abſcondita ſub terra. vel ſerotina, vt etiã R.D. & iuxta hũc ſenſum hoc nomine ſæpius vtũtur Talmudiſtæ.

אֹפַן Vnde אֹפַן, Rota. In regimine cũ pathách. Exo. 14.22, Et remouit אֶת אֹפַן rotã. pro rotas. Iechez. 1.20, וְהָאוֹפַנִּים & rotæ. נ cũ daghés. Alia forma, אֻפָּן inſtar חֻפָּן. Prou.25.11, Verbũ dictũ ſuper אֻפְנָיו rotas eius. & eſt ſicut חֻפְנָיו, teſte R.D. in Michlól. Eſt autẽ metaphorica locutio, acſi dicat, dũ ſuo reſidet in loco. At R. Ionáh exponit, ſuper (vel ſecundũ) פְּנָיו modos ſuos. Et ſic א eſt noſepheth. Scripſit inſuper in hac radice illud Pſalmi 88.16, ſuſtinui timores tuos אֻפְנָה tẽpore mul-

to,ſecundū ipſum:& ſic in Arabico tempus aſſerit vocari אֲפַאן.Secundum R.Iehudáh radix eſt פון, & eſt inſtar אָקוֹמָה.Require in פון.

אֶפֶס Inſtar חֶפֶץ,eſt כָּלָה Cōſumi,Deficere.Gene.47. 15, אֶפֶס כֶּסֶף defecit argentum.i.pecunia. Nomēcum ſex punctis,אֶפֶס,Defectus.Item Terminus.Significat etiam Non,Nequaquam, Nihil, Præter,præterquā,niſi. 2.Sem.12.14, אֶפֶס כִּי־נֹאֵץ niſi quòd blaſphemando,&c.ſecundum R.D.ſed Tharghum habet בְּרַם verum quia,&c. Nume.22.35, וְאֶפֶס & niſi verbum,&c. vel veruntamen,vt Tharghum,quod habet וּבְרַם.Ieſa. 54.15, אֶפֶס מֵאוֹתִי præter me.vel abſque me.Et45.14, אֶפֶס אֱלֹהִים præter Deū. Et 34.11, יִהְיוּ אֶפֶס erunt nihil.Hamos 6.9, וְאֵמַר אֶפֶס & dicet,nequaquā. Num.23.12, אֶפֶס tantū (vel verūtamē)extremū eius videbis. Deut.15.4, אֶפֶס כִּי לֹא־יִהְיֶה niſi quū,(vel præterquā ſi)non erit in te mēdicus.Ieſa.46.9, וְאֶפֶס כָּמֹונִי & non eſt ſicut ego. Prou.26. 20, בְּאֶפֶס עֵצִים quū non fuerint ligna.Ieſa.41.12, וּכְאֶפֶס & tanquā nō ſint. Pſal.2.8, אַפְסֵי־אֶרֶץ terminos(vel extrema,aut fines)terræ. Irm.16.19, מֵאַפְסֵי־אָרֶץ à finib⁹ terræ. In duali etiā legitur in hac ſignificatione terminorū. Ieche.47.4, Et trāſire fecit me בַּמַּיִם מֵי אַפְסִים per aquas, aquas duorum finium. aut duarū deficientiarum . R. Dauid,aquas aphſaim, hoc eſt כְּלָיוֹן defectus,id eſt deficiētes:quia non erant in eis niſi paucæ. R.Ionáh exponit aquas אַפְסִים plantarum: quia aquæ non tegebant niſi plantas pedum eius. & ſic א eſt noſépheth . אַפְס autem in lingua Aramæa(.i.Syriaca) eſt planta, & vola. Require in אַפְס . Tharghum & Talmudiſtæ exponunt קַרְסוֹלִין talorum.i.quæ perueniebant vſque ad talos.

אָפַע Vnde אֹפַע,Nihil. Ieſa.41.24, וּפְעֻלָּתְכֶם מֵאָפַע opus veſtrū ex nihilo.Secundū R.Ioſéph,ע ponitur pro ס,acſi dicat, מֵאָפֵס ex nihilo. At R. Moſéh exponit ſerpētis,qui lædit tāgentē ipſum. i.opus eorū,opus ſerpentū. Alia forma,אָפְעָה,Species ſerpentis.Alii exprimentes ſpeciem,dicunt eſſe ſerpētem venenoſum ſuo aſpectu, nempe baſiliſcum, ſiue regulum, aut viperā. Ieſah.59.5,& 30.6.

אָפַק In coniugatione hithpahál , Vim ſibi facere, & ſe continere. Gen.45.1, non poterat Ioſéph לְהִתְאַפֵּק cōtinere ſe.Ieſa.42.14, אֶתְאַפָּק tacebo,cōtinebo me.1.Semu.13.12, וָאֶתְאַפַּק & roboraui me,& obtuli holocauſtum. Ab hoc,אֲפִיק,Fortis,vehemens: & Aqua defluens cū impetu & vehementia, quæ dicitur vernacula lingua *courante*, inquit R.D. Locus quoque per quem decurrit aqua,eodem appellatur nomine,vt vallis . Iiób 6.14, כַּאֲפִיק נְחָלִים ſicut decurſus (vel aqua decurrēs)fluminū. Et 12.21, וּמְזִיַח אֲפִיקִים & cingulū fortium. Iechez.32.6, וַאֲפִיקִים & valles implebuntur ex te. 2.Sem.22.14, אֲפִיקֵי aquæ currentes maris. Pſal.18.16, אֲפִיקֵי מַיִם valles plenæ aquis. Iiób 40.17,Oſſa eius אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה fiſtulæ æris.i.vt fiſtulæ æreæ,vel baculi ærei,hoc eſt fortia. Eſt & nomen vrbis,Iudic.1.31, וְאֶת־אֲפִיק.

אֹפֶר Cum quinque punctis,Cinis. Irme.6.26, בְּאֹפֶר in cinere. Alia forma,אֵפֶר,Velamē,tegmen. 1.Reg.20.38,inuoluit ſe בְּאֵפֶר עַל־עֵינָיו velamine(vel tegmine)ſuper oculos ſuos.Dicitur per metatheſin literarum à פֵּאֵר. אוֹפִיר,Proprium viri,Gen.10.25.à quo & nomen loci vbi aurum abundat,& effoditur,1.Parali. 29.4.1.Reg.22.48.

אָצַר Cum quinque punctis, Apud, iuxta. Gene. 41. 3, אֵצֶל הַפָּרוֹת apud vaccas. Ab hoc, verbum in coniugatione cal, pro Reseruare, & relinquere apud se. Gene. 27. 35, הֲלֹא־אָצַלְתָּ לִּי בְּרָכָה nónne reseruasti (scilicet apud te) mihi benedictionẽ? Nume. 11. 17, וְאָצַלְתִּי מִן־ & reseruabo de spiritu. nónulli, separabo, quod tã tundẽ valet. In hif híl. Num. 11. 25, וַיַּאְצֶל מִן־הָרוּחַ & abstulit (vel separauit) de spiritu, &c. in quo א quiescit, te ste R. D. in Michlól. & in li. rad. In nif hál. Ieche. 42. 6, עַל־כֵּן נֶאְצַל ideo separatum est. Hinc אָצִיל, Magnus, maior, honorabilis, nobilis: quòd sit quasi separatus ab ignobili & plebeio. Iesah. 41. 9, וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ & à maioribus eius vocaui te. Fœmineum, אֲצִילָה, Magna, grã dis. Ieche. 41. 8, Sex אַמּוֹת אֲצִילָה cubitorum magnitudinis. acsi dicat, גְּדוֹלוֹת אַמּוֹת cubitorũ magnorum. Est & cubitus. Irme. 38. 12, תַּחַת אֲצִילוֹת יָדֶיךָ sub cubitis manuũ tuarũ. Genere masculeo. Ieche. 13. 18, Væ consuentibus puluillos עַל־כָּל־אֲצִילֵי יָדַי omnibus cubitis manuũ. אֲצַל quoque est nomen loci, Zechar. 14. 4.

אָצַר Recondere, reponere. 2. Reg. 20. 16, וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ & quæ recõdiderũt patres tui. Hamos 3. 9, הָאֹצְרִים חָמָס וָשֹׁד qui recõdunt iniquitatẽ (vel rapinã) & prædam in ædibus suis. In hif híl, secũdum R. D. in Michlól, & in lib. ra. Neche. 13. 13, וְאוֹצְרָה עַל־אֹצָרוֹת & posui thesaurarios super thesauros. Est enim verbũ trã sitiuũ ex hif híl, quod ponitur pro וְאוֹצִירָה, instar אוֹבִידָה, vt habes in אָבַד. & est cum seuá, sicut & illud 1. Semu. 14. 22, וַיִּדְבְּקוּ, quod ponitur pro וַיִּדָּבְקוּ. & 1. Parali. 15. 24, מַחְצְרִים pro מַחְצִירִים. quanquam sunt qui putant esse ex cõiugatione cal, instar וְאֹמְרָה. Sed prius est rectum, eo quòd sit transitiuum. Et in nif hál, vt Iesah. 23. 18,

לֹא יֵאָצֵר non recõdetur. Nomẽ, אוֹצָר, Thesaurus. Deu. 28. 12, אוֹצָרוֹ thesaurus eius. Plurale fœmi. Neche. 13. 13, עַל־אֹצָרוֹת super thesauros. Psa. 33. 7, בְּאוֹצָרוֹת in thesauris.

אַקּוֹ Hircus syluestris. Deuter. 14. 5.

אָרַר Maledicere. Malachiæ 2. 2, וְאָרוֹתִי אֶת־בִּרְכֹתֵיכֶם & maledicã benedictionibus vestris. Illũd 22. 6, אָרָה־לִּי אֶת־הָעָם הַזֶּה maledic mihi populũ hunc: est ex cal, secundũ R. Dauid: quáuis R. Iehudáh putet esse ex pihél. א cum camés chateph debuerat esse: sed quia ר nõ est susceptibile ipsius dagués, mutatũ est in camés latum, inquit R. D. in Michlól. Iudi. 5. 23, אָרוֹר אָרוֹר יֹשְׁבֶיהָ maledicite maledicẽdo habitatoribus eius. Num. 22. 6, וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר & is cui maledixeris, maledicetur. In pihél. Gene. 5. 29, de terra אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה cui maledixit Dominus. Nume. 5. 18, הַמְאָרְרִים maledictæ. In puhál, vt יוּאָר paulo suprà citatũ, Num. 22. 6. Illud autem Malachiæ 3. 9, בַּמְאֹרָה אַתֶּם נֵאָרִים in maledictione estis maledicti: est ex hac radice, inquit R. D. in lib. rad. & נ habet ferí: quod factum est quia א non suscipit daghés, vt idem dicit in Michlól. R. tamen Iehudáh posuit illud in radice נָאַר: & idem sentire videtur R. Ionáh, scribens נ cum seuá. Nomen, מְאֵרָה, Maledictio. Deu. 28. 18, אֶת־הַמְּאֵרָה maledictionem. Secundum normam debuerat daghessari ob defectum literæ, instar מָחֳתָה, sed litera ר non est daghessabilis. Prouerb. 28. 27, רַב־מְאֵרוֹת multitudo maledictionum.

אָרַב Insidiari. Iiób 31. 8, וְעַל־פִּתַּח רָעַי אָרָבְתִּי & iuxta ostiũ amici mei insidiatus sum. אוֹרֵב potest esse participiũ, insidiãs: & nomen, insidiæ, siue locus insidiarũ, secundũ R. D. in lib. rad. Thren. 3. 9, Vrsus אֹרֵב

insidians.Ieho.8.7,surgetis מֵהָאוֹרֵב de insidiis. nomen est secundū R.D. Macór.Prouer.12.6,verba impiorum אָרְבֵי־דָם insidiari(.i.ad insidiandū)sanguini.Irme. 9.8, ponet אָרְבּוֹ insidiari suum.i. insidias suas. In pihél. Iudi.9.25,מְאָרְבִים insidiantes. In nithil.1.Semu. 15.5, וירב & insidiatus est. aut insidiari fecit. pro וַיְאָרֶב aut וַיְאָרֵב.& י est cum camés loco literæ deficientis:vel est ex pihél,pro וַיְאָרֵב.& quia deficit א,transl ata est pūctatura eius in י,teste R.D.in Michlól, & in lib.rad. Nomē,אֹרֶב,Insidiæ.Iiób 37.8, וְתָבֹא חַיָּה בְּמֹו־אָרֶב & ingredietur bestia in insidias.i.in locū insidiarū. Alia forma. Psal.10.8,בְּמַאֲרַב in insidiis. Alia forma,אֹרֶב instar גֶּרֶן:cuius plurale est גֳּרָנוֹת.& in regimine גָּרְנוֹת.Iesa.25.11,עִם אַרְבּוֹת יָדָיו cum insidiis manuum eius,id est propter eos qui insidiabantur ei in locis eius,secundū R.D.in lib.rad.Vel vt etiam idem exponit,cum cubitis manuum eius.nam quum quis natat,suam humiliat altitudinem cum cubitis manuum suarum.vis enim natantis est in cubitis manuum. acsi dicat,quòd sic extendet Israél manus suas in medio Moáb, & humiliabit altitudinem suā.At R.Ioséph Kimchi exponit, humiliabit altitudinē suam in insidiis exercituū eius. Postremo R. Ionáh putat א esse nosépheth, à רוב deducēs,& exponēs,in multitudine locorum eius.i.in pinguiore terra eius. Aliud,אֲרֻבָּה,Cataracta,siue fenestra.Hos.13.3,וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה & sicut fumus de fenestra. Genes.8.2, וַאֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם & cataractæ cæli. Eccles. 12.3, בָּאֲרֻבּוֹת in fenestris. vel per fenestras.

אָרַג Texere. Iudicum 16.13,אִם־תָּאַרְגִי אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשִׁי si texueris septem cincinnos capitis mei. Exod.28.30,Opere אֹרֵג texentis.aut textoris. Nomen, אֹרֵג,Radius texentis, qui est instar nauiculæ.Iiób 7.6,

Dies mei leuiores (.i.ve lociores) fuerūt מִנִּי־אָרֹג radio. scilicet textoris. Est etiā lignum teres textoris in quo circunuoluit pannū, aut telam ante se dum texit, teste R.D.in lib.rad.& in commen.Iudic.16.14. וַיִּסַּע אֶת־הַיְתֵד הָאָרֹג & profectus est cū clauo iugi liciatorii. Alii exponunt clauum telæ.Secundum R.D. deficit hānismách:vnde sic exponit,cum clauo,clauo haéregh.Vel est in regimine cum ה notificatiuo.

אָרָה Colligere. Cant.5.1,אָרִיתִי מוֹרִי collegi myrrhā meam. Iesah.27.9, Mulieres venientes מְאִירוֹת colligunt eam.(quanquam est alterius radicis,vt habes in אור)acsi dicat,Quū fregerint ramos, venient mulieres,& colligent eam.quippe non est mulierum consuetudo, vt conscensis arboribus colligant. Alteram expositionem require in אור . Priorē sequitur R. Abrahám. Nomē,אֲרִיָּה,Præsepe.1.Reg.4.23,אֵלֶף אֲרוֹת mille præsepia. Et cum י loco vltimæ literæ radicalis, אֲרִיּוֹת & אֲרָיוֹת,2.Para.9.18 & 25. Tharghū quoque Iesa. 1.3,pro אֵבוּס præsepe,habet אוּרְיָא. Hinc אֲרִיֵּה,Leo.Gen. 49.9. Et sine ה,אֲרִי,Proue.22.11.Interdū legitur אֲרִיֵּה cū ה,quòd duplex sit lectio אֲרִי & אֲרִיֵּה. Thren.3.10. Cōponitur אֲרִי cum אֵל,& fit אֲרִיאֵל: quo nomine appellatur altare , & ab altari nominatur ciuitas Ierusaláim. Iesah.29.1,הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל קִרְיַת Væ(velO)Ariél,ariél(.i. altari,altari,)ciuitati(siue ciuitatis:vtroq; enim modo legi potest)cōtra quam,&c. Dixit,Ego faciam ciuitatem sicut altare super quo effunditur sanguis:quia ciuitas erit plena sanguine interfectorū in plateis eius. Et hoc est quod dixit versu 2, Et erit mihi כַּאֲרִיאֵל sicut altare.Vel vocatum est altare ariél secundum Talmudistas Hebræos doctores,quòd ignis sanctus qui è cæ-

lis descendebat,cubabat super illud vt leo.& dixerunt in tractatu de mensuris templi, quòd templum angustum erat retro,& latũ ante,& ita assimilabatur leoni. Ieche.43.15,וְהָהָרְאֵל,scriptũ est cum ה & sine י. Transfertur אֲרִיאֵל ad magnates & potentes, qui sunt veluti leones magni & robusti. 2.Semu.23.20,הוּא הִכָּה אֵת שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב ipse percussit duos fortes(vel magnos)Moab. Plurale tam fœmineum,quàm masculeũ,1.Reg. 10.19,אֲרָיוֹת.Iudicum 14.5,אֲרָיוֹת.

אֶרֶז Cum sex punctis,Cedrus.1.Regũ 6.18,& 7.3, Et tegetur בַּאֲרָזוֹ cedro. Plurale,2.Semuél 5.11,אֲרָזִים. Psalm.80.11,אַרְזֵי־אֵל cedri Dei.i.cedri altissimæ. Cum ה quiescente, Sephan. 2.14, כִּי אַרְזָה עֶרֶה quia cedrũ nudauit,secundum R.D. in comment. Idem in lib.rad. exponit domum tectam cedro. Alii,contignationem domorum è cedris factã. Illud Iechez.27.24,וַאֲרָזִים, R.D.exponit sicut וְחַרוּזִים & torques, numero multitudinis. Tharghum vero,ligna myrtina.Vide חָרַז.

אָרַח Iter facere,ire,ambulare,deambulare. Iiob 34. 7,וְאָרַח. Fit hoc verbum à nomine אֹרַח, Via, semita,Mos,consuetudo,Viator.Gene.18.11,אֹרַח כַּנָּשִׁים consuetudo vt mulierum. Psal.27.11, בְּאֹרַח in semita. Et 44.19,אֹרְחֵךְ via tua. Plurale,Psal.8.9,אָרְחוֹת.Et cũ chólem,vnum,Iesa.21.13,אֹרְחוֹת. Nomen toar,instar participii,aut participiũ ipsum.Iudic.19.17,הָאֹרֵחַ בִּרְחוֹב ambulans per plateam. Irme. 14.8, וּכְאֹרֵחַ נָטָה & tanquã viator declinauit. Et 9.2,מְלוֹן אֹרְחִים diuersoriũ viatorũ. Nomẽ secũdum aliam formam,אֹרְחָה,Turma-Gen.37.24. Et sic habet Tharghũ שַׁיָּרַת.nam quia turmæ ambulãt iugiter per vias, à viis quas perambulãt, etiam ipsæ denominantur. Alia forma, אֹרְחָה, Viati-

cum,cibus,prandium, conuiuium. Irme.40.5. Et 52. 34, וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד & cibus eius , cibus quotidianus datus est ei.Prouer.15.16,אֲרֻחַת יָרָק conuiuium oleris.

אָרַךְ Differre in longum, prolongare. Genes.26.7, כִּי־אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים quum prolõgati essent(vel fuissent)ei ibi dies.actiuum intransitiuum. Iechez.12. 21,יַאֲרִכוּ הַיָּמִים prolongabunt dies. vel prolongabũtur.

Et in hif hil.Prouer.19.10, הַאֲרִיךְ אַפּוֹ prolongare furorem suum. est præteritum vice macór, teste R.D.in Michlól.Deute. 5.32,וְהַאֲרַכְתֶּם יָמִים בָּאָרֶץ & prolongabitis dies super terram, &c.i. tempus in quo habitabitis super terrã dies multos. quippe habitationis prolongatio in loco ipso,est per hominem,& propterea prolongás appellatur.At vitæ prolongatio per dies,est secundum dispositionem ac determinationem Creatoris:& idcirco vocantur dies prolongati . Et sic cap.22. 7,וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים & prolongabis dies:videlicet super terrã. vel prolõgare facies, quia causa tui prolõgabũtur dies tui,&c. Iesa.54.2,הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ prolonga funes tuos.2. Para.5.9,וַיַּאֲרִיכוּ הַבַּדִּים & prolongauerunt vectes.i.fecerunt vectes alios arcæ præter illos quos fecit Beselél,& fecerunt hos longiores illis qui conspiciebantur ante oraculum.Vel erant ipsi vectes per se. Et est sensus, & prolongauerunt, quia traxerũt eos eregione extra vectes qui videbantur ante oraculũ.Deu.5.15.לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ vt prolongent dies tuos.quod est verbum transitiuum, & non intransitiuum, vt plerique putauerunt, inquit R.D. in lib.rad. quippe si esset intransitiuum, ligaretur(.i.construeretur)cum ל.Nam magnum seu multum tempus fuerat ibi, & ipse idem prolongauerat dies,& dies prolongati sunt ei. Nomẽ,אֹרֶךְ,Lon-

gitudo. Exod. 25.10, אָרְכּוֹ longitudo eius. cū camés chathéph. Alia forma cum ſex punctis, אָרֶךְ, vt Irme. 15. 15. Nomen tóar itidem cum ſex punctis. Pſal. 86. 15, אֶרֶךְ אַפַּיִם lógus iris. i. tardus ad irā. Alia forma, אָרוּךְ: & fœmineū אֲרֻכָּה cum daghés, Iób 11. 8. אֲרֻכָּה item, eſt רְפוּאָה Sanitas, medicina. Ieſa. 58. 8, וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח & ſanitas tua cito orietur. Et per trāſlationem dicitur de muro, & huiuſmodi, quādo reparātur. Nechem. 4. 1, כִּי־עֻלְּתָה אֲרוּכָה לְחוֹמֹת quòd curata eſſet ſanitas muro.

אַרְמוֹן A quo אַרְמוֹן, AEdes, domus magna & alta, palatiū. 1. Reg. 16. 17. Irme. 30. 17, וְאַרְמוֹן & palatiū .i. templum. Et cum ה loco א, ſecundum R.D. in commen. & in lib. rad. Hamos 4. 3, & proiicietis הַהַרְמֹנָה palatium, ſecundum R. Ioſéph, pro הָאַרְמֹנָה. Plurale forma fœminea. Hamos 3. 8, עַל־אַרְמְנוֹת בְּאַשְׁדּוֹד וְעַל־אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם ſuper palatia in Aſdód, & ſuper palatia in terra AEgypti. Et hîc abſolutum venit cū ſeuá, ſicut & in regimine. Vel dic quòd in regimine venit iuxta literas deſeruientes, vt multis in locis mos eſt Scripturæ, teſte R.D. in Michlól, & lib. ra. Hamos 3. 9, בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם in ædibus eorū. In hoc cadit chólē propter cōiunctionē cum pronominibus, quippe abſolutū eſt אַרְמְנוֹת. Vel dic quòd eſt alterius ſpeciei, quæ non mutatur in coniunctione ſiue regimine. & hoc eſt rectū. Inuenitur & cum ל loco ר, vt habes in אֵלָם. Horum etiā radix poteſt eſſe רום, ſecundū R.D. in lib. ra. & ſic א non eſt litera radicalis. Irm. 9. 20, בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ in ædibus noſtris.

אֹרֶן Vnde אֹרֶן Pinus, vel cedrus. Ieſa. 44. 14. R.D. in cōmen. & lib. ra. nō exprimit quod genus ſit arboris: tātum dicit eſſe arborem ad opus bonam, cuius meminerūt doctores, dicētes, Et nomen arborū, cedri,

ארנים

ארנים, & abietes: ex quo patet nō eſſe cedri genus. Eſt & proprium viri nomen, vt habes 1. Paral. 2. 24. Hinc & אָרוֹן, Arca, capſa. Exod. 25. 10. Eſt maſculini generis, interdum tamen & fœminei, vt 1. Semuél 4. 17, וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה & arca Dei capta eſt. Illud quoque 2. Reg. 12. 9, אֲרוֹן אֶחָד exponendum eſt, arcam vnius, ſub. viri: quia eſt in regimine genitiui: & non, arcam vnam.

אֶרֶץ Cū ſex punctis, maſ. & fœm. gen. Nomē commune comprehendens terram habitabilem & inhabitabilem. In quo differt à תֵּבֵל, quod tantū ſignificat terrā habitabilem. Sunt autē qui dicunt radicem eius eſſe רוּץ quòd eſt currere, quòd ſuper terrā currat, & circundet eā iugiter ſphæra: & ſic א non eſt radicalis litera. Exod. 3. 8, Et aſcendere faciā ipſum מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה de terra ipſa ad terram bonam & latam. Ieſa. 9. 19, נֶעְתַּם אָרֶץ obtenebrata eſt terra. Et quia terra eſt humilis, & infima, locus humilis, & infimus appellatur terra, teſte R.D. in lib. rad. Iechez. 1. 15, rota vna בָּאָרֶץ in terra. i. in loco infimo reſpectu rotarum quæ erant ſuperne. Plurale, Irm. 28. 8, אֶל־אֲרָצוֹת רַבּוֹת ſuper terras multas. Et cum ה in fine, loco ל in principio, vel עַל, ipſo א cum pathách. Gen. 24. 51, וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה & incuruauit ſe in (vel ſuper, aut ad) terram.

אֹרֶשׁ Cū puncto in dextro cornu, vnde אֹרֶשׁ quod eſt מְבֻשָׁה declaratio & apertio. Pſal. 21. 3, וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו & prolationē labiorū eius. Nō eſt aliud in Sacris.

אָרַשׁ Cum puncto in ſiniſtro cornu, quod eſt ſicut אָרַס cum ſámec: in pihél, eſt deſponſare. Deu. 20. 7, אֵרַשׂ אִשָּׁה deſponſauit mulierem. Et eſt inſtar בָּרַךְ. Deut. 22. 23, מְאֹרָשָׂה לְאִישׁ deſponſata viro. Et in puhál. Ibidem, 28, לֹא־אֹרָשָׂה non deſponſata.

Iz. i.

אֶשֶׁד.Num.21.16,וְאֶשֶׁד הַנְּחָלִים & effusio torrentiũ.Deut. 3.17,תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה subter effusiones Pisghàh.Vocantur effusiones, eo quòd aquæ descẽdant iuxta montẽ.

אִשָּׁה Require in אִישׁ: & אִשָּׁה in אֵשׁ.

אִשָּׁה Vnde אֲשִׁיָּה cũ camés chathéph, Fũdamẽtum. Irm.50.15,Ceciderũt אֲשִׁיּוֹתֶיהָ fundamẽta eius.

אֶשֶׁךְ Cũ sex punctis,significat testiculũ. Leu.21.19.

אֶשֶׁל Cum sex punctis, Nomen cõmune,complectens omnem arborẽ. Et sic vtuntur Talmudistæ, dicentes, בְּאַשְׁלֵי רַבְרְבִין inter arbores magnas. R. Ionáh putat esse arborem quæ Harabice dicitur אָתָל,& est similis arbori quam vocant טַמְרִיז tamaricem.Gen. 21.32,וַיִּטַּע אֶשֶׁל & plantauit arborem.pro arbores,quum sit nomẽ vniuersale.Et sic Tharghum,אִילַנָא arborem. R.Selomóh dicit R. ושמואל exponere פַּרְדֵּס paradisum .i.locum vbi plantantur arbores fructiferæ.

אָשַׁם Delinquere,peccare,Desolare.Leuit.5.18,אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה delinquẽdo deliquit Domino.Et 4. 13,וְאָשֵׁמוּ & deliquerint.i.cõfessi fuerint se deliquisse,secundú R.D.Hose.13.1,וַיֶּאְשַׁם בְּבַעַל א cũ seuá tantũ.Irm. 2.3.Psal.34.19,qui odio habent iustũ,יֶאְשְׁמוּ desolabuntur.R.Abrahám & R.D. Iechez.6.6,וְיֶאְשְׁמוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם & desolabũtur altaria vestra. Et in nifhál. Ioel.1.18, נֶאְשְׁמוּ desolati sunt.א cum seuá tãtum. Inuenitur & in cõiugatione hifhíl. Psal.5.11,הַאֲשִׁימֵם desola eos(vel desolare fac eos)Deus.quanquá R.D.in lib.rad.etiam in priori significatione exponit, delinquere fac eos, nempe in cõsiliis suis: ne quod aduersum me cogitãt, conficere valeant.vnde mox ait,Cadant à cõsiliis suis.

אֵשׁ A quo אֵשׁ,Ignis, vtriusque generis, frequentior tamen vsus est in fœmineo.Gene.15.16.Nume. 16.34,וְאֵשׁ יָצְאָה & ignis egressus est . Iiób 20. 25, אֵשׁ לֹא נֻפָּח ignis non sufflatus.Et 18.5,אִשּׁוֹ ignis eius.Et quia cũ pronominibus habet daghés,rectum est(inquit R.D.) vt eius radix sit אֶשֶׁשׁ. Potest tamen dici secundum eũdem,quòd dagheſſatur ad supplendum hannách.i.lite rã quiescentem ipsius אֵשׁ. Et sic אִשָּׁה ab אֶשֶׁשׁ,sicut צָחֶה à צָחַח,est nomen tóar,significans oblationẽ:quæ,quòd igni cõsumeretur,sic appellata est.Et sic caro oblationis quæ sacerdotum erat,appellatur אִשֶּׁה,quòd eius extremũ igni consumeretur,Exo.29.18.Leui.4.35,עַל אִשֵּׁה יְהוָה super ignitis Domini.

אֶשֶׁשׁ Vnde אֲשִׁישׁ,Fũdamentũ.Iesa.16.7,לַאֲשִׁישֵׁי קִיר חֲרֶשֶׁת תֻּחֲנוּ fũdamentis parietis fictilis loquemini. In Aramæa lingua, אֲשִׁיָא fundamẽta significat, Hezræ 4.11, וְאַשִּׁיָא יְחִישׁוּ & fundamẽta component. Per fundamẽta significauit Iesahiahu maiores,ac magnates Moáb,secundũ Hebræos,& Tharghũ,quẽ R.Ionáh sequitur,exponẽs,facientibus viriliter ac fortiter,quia sunt regni fundamentum. Hinc verbum in hithpahál. Iesa.46.8,וְהִתְאַשָּׁשׁוּ & sitis fortes.nempe vt fundamenta.Vel est ex significatione אִישׁ.q.d.estote viri.At R. Iosèph deducit ab אֵשׁ,vt sit,sitis rubei vt ignis. q.d. erubescite de operibus vestris malis. Significat etiam lagenam,aut dolium.Hos.3.1,וְאֹהֲבֵי אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים & diligẽtes lagenas(vel dolia)vuarum.i.plenas vino.Genere fœmineo,2.Semu.6.18,וְאַשִּׁישָׁה אַחַת & lagenã vnam. Cant.2.4,בַּאֲשִׁישׁוֹת lagenis.

אֶשֶׁד Cum sex pũctis, Effusio, vel decursus aquæ. & sic Tharghũ pro שְׁפַךְ quod est effundere,habet

Et eſt ſicut illud Iudic. 20.16, Ad capillum, וְלֹא־יַחֲטִא & non peccabat. aut errabat. Nomen tóar, אָשָׁם. Gene. 42.22, אֲבָל אֲשֵׁמִים vere delinquentes fuimus. Hezræ 10. 20, וְאֲשֵׁמִים & delinquentes cũ ariete pecorum pro delicto ſuo. i. venerunt cum ariete pecorum, vt cõfiterentur ſe fuiſſe delinquentes, & obtulerunt illum pro delicto ſuo, vt exponit R.D. Nomẽ ſubſtantiuũ, אַשְׁמָה Delictum, & oblatio pro delicto. 2. Paralip. 28.13, רַבָּה אַשְׁמָה magnum delictum. Leuit. 5.24, בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ in die delicti ſui. Pſal. 69.5, וְאַשְׁמוֹתַי & delicta mea. Secũdum R. Ioſéph Kimchi in lib. captiuitatis, illud Ieſa. 59.10. בָּאֲשַׁמָּנִים eſt ex hac radice, & נ redundat, ſignificátq; in deſolatis, hoc eſt in locis deſolatis vbi nõ eſt habitatio, id eſt in ſepulchris, vt habet Tharghũ. Aliud nomẽ alterius formæ אָשֵׁם. Leu. 5.19, אָשֵׁם הוּא, peccatũ eſt. Et 5. 6, וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ & adducet delictũ ſuũ. i. oblationẽ pro delicto ſuo. Significat etiã rem raptã. Num. 5.7, לְהָשִׁיב הָאָשָׁם ad reſtituendum delictum. Loquitur enim Scriptura de re peregrini rapta, cui non erat redemptor, id eſt filius, aut alius hæres cui reſtitueretur.

אַשָּׁף ש cum daghés, Aſtrologus. R. Abrahám medicum putat ſignificare qui brachii pulſu, aut vrina cognoſcit alterationem corporis, & multitudinem ſomniorum prouenientium ex corporis diſpoſitione. Dani. 2.10. Hinc אַשְׁפּוֹת, Stercus, Nechem. 3.14, וְאֶת שַׁעַר הָאַשְׁפּוֹת & portam ſtercoris. Et verſu 13, cũ occultatione א, הָאַשֻּׁפּוֹת, pro הָאַשְׁפּוֹת. Thre. 4.5, אַשְׁפַּתּוֹת ſtercora. Aliud nomen, אַשְׁפָּה, Pharetra, Iiób 39.23.

אֲשֶׁר Pronomen relatiuum, qui, quæ: vtriuſque generis & numeri. Pſal. 1.1. בַּאֲשֶׁר, Quẽadmodũ. Gen. 21.1. Et 44.1, בַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת quantũ ferre poſ-

ſunt. אֲשֶׁר quoque ponitur pro בַּאֲשֶׁר, Quẽadmodum. Exod. 34.18, אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ quẽadmodum præcepi tibi. Et cum ו. Exo. 1.11, וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן, Et quanto magis affligebant eum, tanto &c. Et cum ב locali. Gene. 21.16, בַּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם in quo (ſub. loco) ipſe ibi. Ponitur & vice אִם, Leui. 4.22, אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא ſi princeps peccauerit.

Etiam loco כֵּן, Ita, ſic, imó. 1. Semu. 15.20, אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה Imò obediui voci Domini. Et vice לְמַעַן, Vt. Deu. 4.40, בַּעֲבוּר אֲשֶׁר vt bene ſit, &c. Et vice אֲשֶׁר־עָשְׂתָה, Propterea quòd, 1. Reg. 15.11, eo quòd fecit. Et cum ב. Gen. 39.9, בַּאֲשֶׁר אֵת־אִשְׁתּוֹ, pro בַּעֲבוּר שֶׁאַתְּ אִשְׁתּוֹ.

Ponitur etiam vice ו. Hoſe. 12.9, עָוֹן אֲשֶׁר־חָטָא iniquitatem & peccatum. R.D. in commen. Alia forma & ſignificatio, אֲשֵׁרָה, Lucus. hoc nomine appellatur omnis arbor quæ colitur aut plantatur ad gloriam alicuius qui colitur. Deuter. 16.21. Plurale, forma maſc. & fœm. 2. Reg. 17.10, וַאֲשֵׁרִים & lucos. 2. Parali. 33.3, אֲשֵׁרוֹת.

Alia forma & ſignificatio, אַשְׁרֵי, Beatus, fœlix: tóar plurale inſtar nominum in regimine genitiui. & dicitur tam de vno, quàm de pluribus pro verbo, vel nomine, aut pronomine illi adiecto. quidã tamẽ putant ſubſtantiuũ eſſe plurale, vt apud Latinos diuitiæ, vt R. Selomóh, atque alii, vt & Tharghum, exponúntque beatitudo, aut beatitudines, in regimine genitiui. Prius dictum, eſt frequentius. Pſalm. 1.1, אַשְׁרֵי הָאִישׁ beatus vir. Vel, beatitudo viri, ſub. eſt, &c. Tharghum, טוּבְיָה רְגַבַּר beatitudo viri. Prouerb. 29.17, cuſtodiens legem אַשְׁרֵהוּ beatus ipſe. Deficit י multitudinis ſignũ. Verbum in cõiugatione cal. אָשַׁר, Beatificauit, Beatum dixit, beatus eſt, Intuitus eſt, Direxit. Prou. 9.5, וְאַשְּׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה & intueamini in via intelligentiam. vel pruden-

tiam. & eſt ſine daghés,& ex coniugatione cal. Hoſe. 13.7, Sicut pardus iuxta viam אָשׁוּר aſpiciã. i.ſicut pardus qui eſt paratus ad rapiendum,ſic,vt rapiam eos,aſpiciam,quemadmodum ſcriptum eſt ſequenti verſu, Occurram eis vt vrſus orbatus. & א eſt ſignum primæ perſonæ futuri. Et in pihél.Prou.23.19, וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ & beatificabit in via(nẽpe nota,quæ eſt via ſapientiæ) cor tuum. Vel intrãſitiue,Et beatũ erit,&c.Gen.30.13, אִשְּׁרוּנִי beatam me dixerunt.pro dicent. Ieſah.9.16, Et erunt מְאַשְּׁרֵי הָעָם־הַזֶּה מַתְעִים וּמְאֻשָּׁרָיו מְבֻלָּעִים beatificantes populum hunc, errãtes:(vel errare facientes)& beatificati eius,perditi. Vel, Ducentes populũ hunc,errantes:(vel errare facientes:)& ducti eius,perditi.Vel א eſt loco י, à יָשַׁר quod ſignificat dirigere.Et erunt dirigentes populum hunc,errantes: & directi eius,perditi. Et 3.12, מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים beatificantes (vel ducentes, aut dirigentes)te,errant.vel errare faciunt. Et 1.17, אַשְּׁרוּ חָמוֹץ ducite(vel dirigite)oppreſſum. Aut,præbete ducatum oppreſſo.Prou.4.13, וְאַל־תְּאַשֵּׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים & ne beatifices (.i. beatos dicas) in via malos. Et in puhál. Pſalm. 41.3, יְאֻשַּׁר beatificetur. Nomen, אֹשֶׁר,Beatitudo. Geneſis 30.12, בְּאָשְׁרִי in fœlicitate mea. vel propter fœlicitatem meam. Aliud, אָשׁוּר Eſt דֶּרֶךְ Via,vel נְתִיב Semita,vel רֶגֶל Pes. Iiob 23.11, בְּאָשְׁרוֹ אָחֲזָה רַגְלִי viã eius tenuit pes meus. Pſal.37.29, אֲשֻׁרָיו pedes eius, generis fœminei ſicut & רֶגֶל. Alia forma,dagheſſato ש, אַשֵּׁר, Iiob 31. 7, אַשֻּׁרַי pes meus. Pſal.17.11, אֲשֻׁרֵנוּ in via noſtra.ſubauditur ב. Et cum ת in principio, תְּאַשּׁוּר,Ieſa.41.19,ſpecies cedri.Sunt qui putant eſſe arborem בְּרִיזִיל briſiliũ. In Talmúd exponitur שׁוּרְבִינָה ſorbus.Et R.Ionáh ſcripſit quòd in Harabico vocatur שׁוּרְבִין.ſcripſit ité quòd

eſt abies aut בּוּשׁ buxus,Tharghũ אֶשְׁכְּרוֹעִין. Aliter exponitur illud Ieche.27.6, Tranſtra tua fecerũt ex ebore בַּת־אֲשֻׁרִים congregatio Aſſurim . Tharghum habet דְּאִישְׁכַּרְעִין & exponit duas dictiones per vnam, ſiue vt vnam,nempe buxea:vel abiegna,vt alii exponunt.

אֵת Particula, quæ quando habet maccáph,punctatur cum ſeghól : & citra maccáph , cum ſeri ſæpius,& hoc eſt quando habet vnum accentũ. Sunt tamé nonnulla cum ſeri, quanquam habent maccáph.

Eſt autem אֵת articulus accuſandi caſus , ſæpius: ſiue nominandi, perſonam notans patientem. Nam ſi dixeris רְאוּבֵן הָרַג שִׁמְעוֹן,ignoratur quis fuerit occidens, aut occiſus. at ſi dixeris רְאוּבֵן הָרַג אֶת־שִׁמְעוֹן Reubén occidit ipſum Simhón,liquet per dictionem אֵת,Simhón fuiſſe occiſum. Sed quando perſona agens, & patiens eſt manifeſta,nõ eſt opus dictione אֵת:quòd ſi addatur, fit ad maiorem declarationem. vt Deute.4.32, לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם à die qua creauit Deus hominem. Quanuis ad maiorẽ expreſſionem, ac declarationẽ dixerit Gen.1.1,In principio בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ creauit Deus cælum & terram. Illud 2.Semu.3.29,Et Ioáb,& Abiſái frater eius occiderunt לְאַבְנֵר Abnér: niſi additũ fuiſſet ל vice אֵת,fuiſſet anceps. Exod.10.7, וַיָּשָׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה & redire iuſſus eſt Moſéh , & Aharón ad Parhóh. vbi verbum eſt ſingularis numeri, quia iungitur cum אֵת, acſi dicat, עֶצֶם ipſemet Moſéh,& Aharón: & ipſa dictio אֵת comprehendit vtrunque,quãuis dixerit וְאֶת־אַהֲרֹן. Num.26.55, יְחֻלַּק אֶת־הָאָרֶץ diuidetur terra. Irme.38.4, יוּמַת נָא אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה moriatur nunc vir iſte. In multis præcedit ipſum agentem res quæ patitur. túc non eſt opus apponere ipſum אֵת,

Universidad de Deusto Biblioteca

neq; cũ res eſt clara, vt dictũ eſt. Ieſa.5.24, כֶּאֱכֹל קַשׁ לְשׁוֹן אֵשׁ וְחֶשְׁשׁ לֶהָבָה יִרְפֶּה quẽadmodũ cõſumit ſtipulã lingua ignis, & quiſquilias flamma diſſoluet, &c. Et 64.2, מַיִם תִּבְעֶה־אֵשׁ aquas feruere faciet ignis. Iiób 14.15, אֲבָנִים שִׁחֲקוּ lapides excauarũt aquæ. Iehoſ.2.4, accepit mulier אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנֵהוּ ambos viros, & abſcondit eum. i. vtrunque eorum: quia dictio וַתִּצְפְּנֵהוּ cadit ſuper אֶת quæ vtrunque comprehendit. Et 2. Regum. 9.25, אֲנִי וְאַתָּה רֹכְבִים אֶת ego & tu equitantes. acſi dicat, Ambo nos pariter equitantes. Vel אֶת ponitur pro עִם, cum equitantibus. Interdum redundat. Irme.2.37, מֵאֵת זֶה, pro מִזֶּה hinc. Interdum ponitur vice מִן, A, ab, ex, de. Geneſ. 44.4, egreſſi erant אֶת־הָעִיר de vrbe. Iechez. 6.9, Contritus ſum אֶת־לִבָּם à corde eorum. Et loco עִם, Cum. Ieſah.28.15, אֶת־מָוֶת cũ morte. Et 40.13, אֶת־מִי נוֹעָץ cum quo iniit conſilium. Nechem.9.34, וְאֶת־מְלָכֵינוּ & reges noſtri. vel, & cum regibus noſtris, &c. 1.Semu.17.33, וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדֹּב & veniebat leo & vrſus. vel, & cum vrſo.

Etiam vice אֶל, Ad: & loco ל quod eſt ad, ſignũ datiui caſus. Leuit.13.48, & oſtendetur אֶת־הַכֹּהֵן (pro לְהַכֹּהֵן) ſacerdoti. Iiób 26.4, אֶת־מִי הִגַּדְתָּ (pro לְמִי) cui annuntiaſti ſermones. Leuiti. 16.15, וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר (pro לְדָמוֹ) Et faciet ſanguini eius, quẽadmodũ ſanguini iuuẽci. Ieche.21.25, אֶת רַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן וְאֶת־יְהוּדָה ad Rabbath filiorum Hammón, & ad Iehudáh. Ponitur & vice עַל, Super, aduerſus. Irm.15.11, אֶת־הָאוֹיֵב aduerſus inimicum. Ex hoc fiunt pronomina paſſiuæ ſignificationis frequentius, אוֹתוֹ Ipſum, אוֹתָךְ Te: & in ſoph paſſũc & cum athnách אוֹתָךְ, &c. Deuter.34.6, וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ & ſepeliuit eũ. R.D. in lib.rad. exponit עַצְמוֹ ſemetipſum: quia ipſe Moſéh ſepeliuit ſeipſum. at ſecundum doctores

ctores Hebræos, (vt ipſe teſtatur) exponit de Domino, quód illum Dominus ſepelierit. nam Domino iubẽte aperuit ſe terra coram eo, & poſuit ſe in ea, & obiit: & clauſit ſe terra, vnde eius neſcitur ſepulchrũ. Alii etiã ex doctoribus Hebræis priori modo exponunt, Et ſepeliuit ſeipſum, vt R. Iſmaél. Et ſic Nume.6.13, יְבִיא אֹתוֹ adducet ſeipſum ad oſtium tabernaculi. Item 7.82, בְּיוֹם הָמְשַׁח אֹתוֹ in die qua vngetur ipſemet. Poteſt etiam exponi ſecundũ R. Dauid, Adducet eũ, nempe ſacerdos.

Ponitur item pro, Cum eo, ſicut & אֶת vice Cum, aliquando ponitur. vt Gen.17.22, וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ & complevit loqui cum eo. 1. Regum 22.6, וְנִדְרְשָׁה מֵאוֹתוֹ & (pro vt) requiramus à cum eo. i. ab eo qui eſt cum eo. vel, ab eo: & ſic ſequenti verſu, Vt inquiramus Dominũ מֵאֹתוֹ ab eo. 2.Regũ 3.12, יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבַר־יְהוָה eſt cum eo verbum Domini. Et Ioel.2.19, וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ & ſaturabimini ex eo.

Et vice עַל, Super. 1. Reg.9.25, וְהַקְטֵיר אֹתוֹ & adolebit ſuper illud. אוֹתָךְ, Te, maſculeum pronomen. Geneſ. 17.2, וְאַרְבֶּה אוֹתָךְ & multiplicabo te. Iechez.3.27, וְדִבַּרְתִּי אוֹתָךְ & cum locutus fuero tecũ. Et א cũ chiric. Gen.26.24, כִּי־אִתְּךָ אָנֹכִי quia tecum ſum. Inuenitur & cum ה in fine, Num.22.33, אִתָּהּ. Fœmineum eſt אִתָּךְ, quia non inuenitur אוֹתָךְ cũ ſeri. Gene.12.11. אִתִּי, Me. Gen.15.3. Ieſa.54.15, אֶפֶס מֵאוֹתִי præter me. vel abſque me. Gen. 11.8, אֹתָם eos. Exod.5.18, Et viderũt præpoſiti Iſraél אֹתָם (pro עַצְמָם) ſeipſos. Irm.4.12, Loquar iudicia אִתָּם (pro אֹתָם) cum eis. Et 16.8, לְשֶׁבֶת אוֹתָם vt ſedeas cum eis.

Gen.41.8, nõ erat qui interpretaretur אוֹתָם (pro מֵהֶם) ex eis, teſte R.D. & Leuit.25.46, וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם & hæredes eritis de eis. pro eorum. vel, & hæreditatem capietis ab eis pro filiis veſtris. Verbum Hebræũ eſt intran-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

DICTIONES QVAE TRES EXcedunt literas.

אַבְנֵט Baltheus, cingulum feminum. Iesah.22.21, וְאַבְנֵטְךָ.Exod.28.38,אַבְנֵטִים cingula.

אַבַּטִּחִים Vide בָּטַח. **אַבַּעֲבוּעוֹת** Vide בָּעָה.

אֲרִיאֵל Vide אָרָה.

אֶרְאֶל Angelus,Magnus,fortis.Iesa.33.7,הֵן אֶרְאֶלָּם Ecce angelus eorum clamauerũt foris.pro, angeli eorum: singularis numerus pro plurali. nõ est enim numeri pluralis deficiente י, vt quidam putauerunt: quia ל esset cum chiric,& non cum camés. Vnde & R.D. in lib.ra.exponit הַמַּלְאָךְ שֶׁלָּהֶם angelus eorum. Et radix, & significatio est ferè eadem cum אֲרִיאֵל. Et doctores Hebræorum hoc nomine angelos sanctos vocant,ob eorum multã magnitudinem. R.Adonim exponit אַרְאֶה לָהֶם ostendam eis.sicut & illud 1.Reg.19. 21,& cum instrumento bouis בִּשְׁלָם הַבָּשָׂר coxit eis carnem.Et sic scripsit R.Ioséph Kimchi,Et ostendam eis (.i.Israeli)afflictiones, vt clamẽt foris. Et angeli pacis (siue nũtii pacis, qui vẽturi sunt verbis pacificis)amarè flebunt, Dissipatæ sunt semitæ,&c. Et R.Abrahám auenhezra exponit quòd est Ierusaláim . Nam sic appellatur Iesah.29.1,Væ Ariél,Ariél. Quando enim videbunt Ierusaláim destructam,tunc clamabunt foris.

אַרְגָּז Arca,capsa.1.Semu.6.8.בָּאַרְגָּז in arca.

אַגַרְטָל Vas in quo ponitur aqua ad lauandum manus,vt pollubrum,quod bacile vocãt, Hezræ 1.9,אֲגַרְטְלֵי.

sitiuum secundum omnes grãmaticos. Idem significat אֶתְהֶם,Gen.31.53,וַיְבָרֶךְ אֶתְהֶם & benedixit eos. Inuenitur etiam vno duntaxat in loco אוֹתְהֶם,Iechez.23.45. אִתְּךָ,Tecum,Gen.26.24. Hinc pronomen demonstratiuum אַתָּה,cum pathách & camés,& cum daghés, teste R.Abrahám in comment.propter defectũ נ,quia venit ab אֲנִי quasi אַנְתָּה. Psal.119.4,אַתָּה צִוִּיתָה tu præcepisti. In tribus locis, teste R.D. in Michlól, venit אַתְּ quod aliâs est fœmineũ pronomẽ, pro אַתָּה masculeo. Num.11.15,אַתְּ־עֹשֶׂה לִּי tu facis mihi.Deu.5.26.& Ieche. 28.12 . Sunt etiam quinque quæ sunt scripta sine ה in fine:vt Iiób 1.10,הֲלֹא אַתָּ שַׂכְתָּ nónne tu vallasti,&c.Fœmineũ semper est sine ה in fine.Gen.12.10,יְפַת־מַרְאֶה אַתְּ pulchra visu tu.2. Reg.4.16,אַתְּי.scribitur cum י,& legitur sine י. Hinc & אִית,Ligo,aut marra. 1. Semu.13. 21, וְלָאֵתִים & ligonibus. Et cum daghés loco hannách. Iesah.2.4,לְאִתִּים in ligones.

אָתָה Venit,Iesa.21.12,אָתָא בֹקֶר venit mane. Irme.3. 21,אָתָנוּ לָךְ venimus ad te. Iesa.21.14,הֵתָיוּ veni te. ה ponitur vice א. & sic est cum א versu præcedenti, אֵתָיוּ venite.Et deficiente ה,& quiescente א,Iesah.41.25, וַיֵּאת & venit.Et cum א in fine vice ה, Deuter.33.21,וַיֵּתֵא & venit,pro וַיֶּאֱתֶה.Et א quiescente,Micha.4.8,תֵּאתֶה veniet. Iesah.41.23,הַגִּידוּ הָאֹתִיּוֹת annũtiate quæ veniunt. pro,ventura sunt.

אָתִיק Vide נָתַק. **אֶתְנָן** Vide in תָּנָה.

אָתֹן Vnde אָתוֹן,Asina. Num e.22.23 & 30.Gene.49. 11,אֲתֹנוֹ asinam suam.

אֲתָרִים Vide תּוּר.

ב

Litera interdum eſt radicalis & ſubſtátialis, interdum deſeruiens. Plerunque cauſam notat materialem, ſignificans è vel ex: vt Exo. 38.7, בְּמַרְאוֹת è ſpeculis. & ſic ponitur vice מִן De, ex, è, vt Leu. 8.32, Quod ſupereſt בַּבָּשָׂר de carne. Exod. 12.45, non comedet בּוֹ ex eo. Ponitur vice עִם, Cum. Ieſah. 7.24, בַּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת cum ſagittis & arcu. Et vice Pro, vel propter. Gen. 18.28, בַּחֲמִשָּׁה propter quinq;. Et vice עַד, Vſq; ad. Pſal. 36.6, בְּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ in cælis (pro vſq; ad cælos) miſericordia tua. Et vice Adeò vel intátum. Thre. 4.14, בְּלֹא יוּכְלוּ adeo (vel intantum) vt non poſſent, &c. Itẽ pro Ad. Leui. 16.22, בַּמִּדְבָּר in (vel ad) deſertum. Et vice עַל, Super. Neche. 2.12, Sedebam בָּהּ ſuper eum. Eſt & iurátis particula. Gen. 22.16, בִּי נִשְׁבַּעְתִּי per me iuraui.

Præcipue ſignificat In, vt Gen. 1.1, בְּרֵאשִׁית In principio. Cũ macór, Dum, quũ. Deu. 4.45, בְּצֵאתָם quando egreſſi ſunt. Ponitur pro cõtra. Exo. 14.22, pugnat pro eis בְּמִצְרַיִם contra AEgyptũ. Et pro Ante, & vice Poſt, ſecũdum R. Ionáh. Gene. 2.2, cõpleuit Deus בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי ante diem ſeptimam. Num. 28.26, בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם poſt hebdomadas veſtras. Componitur & cum pronominibus, vt בּוֹ, in eo: בְּךָ, & cum athnách בָּךְ in te. Et cum מוֹ completiua particula. Iiób 37.8, בְּמוֹ־אָרֶב in inſidiis.

בָּבַת Nigrũ oculi in quo cõſpicitur imago, pupilla. Zecha. 2.11, נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ tangit pupillam oculi eius. Cũ vno ב, Pſal. 17.8, vt nigrũ בַּת־עָיִן pupillæ oculi. Rectum eſt, inquit R. D. vt dictio ſit ex iis quarum ſe-

אַדַרְכֹּן Genus monetæ notæ apud eos, inquit R. D. 1. Paralip. 29.6, וַאֲדַרְכֹנִים. & Hezræ 8.27.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים Principes magni qui manent iugiter ante regem, & eius vident faciem: & ſecũdum R. Ioſéph Kimchi, eſt dictio cõpoſita ex אַחַשׁ, quod lingua Aramæa (.i. Syra, ſiue Chaldæa) eſt magnus: & דַּר manere, & פָּנִים facies. Eſtér 3.12, אֶל־אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי־הַמֶּלֶךְ ad principes (vel ſatrapas) regis.

אֲחַשְׁתְּרָנִים Muli. R. D. dicit eſſe animalia magna, & honorabilia ex duabus ſpeciebus, equa & aſino. Eſtér 8.10, הָאֲחַשְׁתְּרָנִים. Mox ſequitur, בְּנֵי הָרַמָּכִים filios equarum. Nam equus lingua Harabica vocatur רַמָּכָא. Dictio cõpoſita ex אַחַשׁ magnus, & תְּרֵין duo, & ים ſigno plurali.

אֶלְגָּבִישׁ Lapis grãdinis magnus. Ieche. 13.11. Require in גָּבַשׁ.

אַרְגָּמָן Purpura, color rubeus (inquit R. D.) qui vocatur כַּרְמֵן cremeſinus. Exod. 25.3. Venit & cum ו loco מ. 2. Paralip. 2.7, וּבָאַרְגָּוָן. Tharghum pro argamán, habet אַרְגָּוָנָא. At Rab. Sahadiáh dicit quòd תּוֹלַעַת שָׁנִי vocatur carmez. i. carmeſinus color: quod ſi ita eſt, argamán eſt color rubeus alius, & dicũt (inquit R. D.) quòd eſt color quem vocant לַכָּא, & in Harabico vocatur אַרְגָּוָאן. ſic R. Ionáh.

cunda quæ eſt ו, quieſcit, vt ſit abſolutum בָּכָה inſtar קָמָה à קוּם:& in regimine בְּכַת.& idcirco in regimine nō eſt mutatum camés in ſeuá.

בָּא Vide בּוֹא.

בֵּאֵר In pihél, Explanare, exponere. & vice daghés, propter literam gutturalem ב eſt cum ſeri. Deute.1.5, בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת explanauit legem hanc. eſt præteritum. Macór. Deuter.27.8, בְּאֵר הֵיטֵב declarando bene. Imperatiuum. Chabbac.2.2, וּבְאֵר & explana. Hinc בִּיאוּר, Explanatio, declaratio: quanquā in Sacris non inueniatur. Ab hac radice fit & בְּאֵר fœm. gen. Puteus. Gen.21.28, חָפַרְתִּי אֶת הַבְּאֵר הַזֹּאת fodi puteū hunc. Et 14.11, Et vallis Siddim בְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת חֵמָר putei putei bituminis. i. plena puteis bituminis, ſecundum R.D. in lib.rad. at in Michlól ſcripſit poſſe eſſe alterius ſpeciei.

בָּאַשׁ Fœtere, putreſcere. Exo.7.21, וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר & fœtuit fluuius. א eſt cū pathách præter normā, teſte R.D. in Michlól, & lib.ra. In hif híl. Exo.16.24, וְלֹא הִבְאִישׁ & nō putruit. vel fœtuit. verbū intranſitiuū hoc loco. ſic Pſal.38.6, הִבְאִישׁוּ. Tranſitiuum, Eccle.10.1, זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן muſcæ (.i. quælibet muſcarum) mortis putreſcere (vel fœtere) aut exhalare faciet vnguentum. Vide נָבַע. Exod.5.20, הִבְאַשְׁתֶּם אֶת רֵיחֵנוּ fœtere feciſtis odorem noſtrum in oculis Parhóh. Dicēdum videbatur, in naribus, quæ odorē ſentiunt: ſed eſt ſenſus acſi dicat, fœtere feciſtis, &c. vt nos videre nolit, ſicut abominatur homo rem fœtidam, dum non vult eam videre. ſic Geneſ.34.29, לְהַבְאִישֵׁנִי. Et 1.Semu.27.12, הִבְאַשׁ הִבְאִישׁ בְּעַמּוֹ fœtere faciēdo, fœtere fecit populum

ſuum. vel, abominādo abominatus eſt populum ſuū. Aut intrāſitiue, abominando abominabilis fuit in populo ſuo. Et in nifhál. 2.Semuél 10.6, כִּי נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד quòd rem fœdā feciſſent contra Dauid. Et in hithpahál. 1.Paral.19.6, כִּי הִתְבָּאֲשׁוּ עִם דָּוִד quòd rem fœdā feciſſent cū Dauid. Nomen, בְּאַשׁ, Fœtor. Hamós 4.10. Alia forma, בָּאֵשׁ, Ioél 2.19, בָּאְשׁוֹ fœtor eius. & Ieſa.34.3, בָּאְשָׁם fœtor eorum. Secundum normam (inquit R.D. in Michlól) א debuerat eſſe cum chólem, & poſuerunt א ſecūdum morem ſuum, & tranſtulerunt punctaturam eius in ב, quia camés chathéph & chólem æquātur. In alia ſignificatione. Iiób 31.38, בְּאָשָׁה, Labruſca. א eſt cum ſeuá: & eſt ſemen putridum & vile, vua fœtida ac vilis, aut vuæ ſimiles labruſcis. Vel eſt ſpinārū genus per ſe. R. Sehadiáh exponit vuas malas. Nam Tharghum pro רָע habet בְּאַשׁ. R. Haii ſcripſit genus fuiſſe vuæ notæ inter cæteras peſſimæ.

בֵּג Eſt מַאֲכָל, Cibus. Dani.1.8, פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ in buccella cibi regis. Ieche.25.7, וְנָתַתִּיךְ לְבַג & dabo te in cibū

בָּגַד Præuaricari, trāſgredi, Fallere, fraudare, trāſgredi di pactū ſocii ſui, & mētiri ei qui fidebat nobis, Spernere. Malach.2.14, בָּגַדְתָּ בָּהּ præuaricatus es in eā. Pſal.73.14, דּוֹר בָּנֶיךָ בָּגַדְתִּי generationē filiorū tuorū ſpreui. Hoſ.5.7, בַּיהוָה בָּגָדוּ in Dominū præuaricati ſunt. Cō ſtruitur etiā cū מ. Irm.3.19, בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ præuaricata eſt mulier ab amico ſuo. vel contēpſit amicū ſuū. Malach.2.10, מַדּוּעַ נִבְגַּד cur præuaricabimur (pro præuaricamur) vnuſquiſq;, &c. Eſt prima pluralis ex cal, non ex nifhál, vt ſcribit R. Iahacób Elhazár. Nomen cū ſex punctis, בֶּגֶד, Præuaricatio. Ieſa.24.16, בּוֹגְדִים בָּגָדוּ & בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ & præuaricatione præuaricantiū præuaricati ſunt. Irme.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25.28, וְעָשִׂיתָ אֶת־הַבַּדִּים Et facies vectes. Aliquando ramum. Ieche.17.6, וַתְּהִי לְגֶפֶן וַתַּעַשׂ בַּדִּים & fuit vitis, & fecit ramos. vel palmites. Mẽbra quoque hominis appellantur בַּדִּים, eo quòd sint homini veluti rami arbori. Hos.11.6, וְכִלְּתָה בַדָּיו & consumet membra eius. vel filios eius, secundum R.D. in lib. rad. quòd filii sint homini velut rami arbori. Vel, ramos eius. i. villas eius: vt exponit in commen. Iiób 18.13, יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל בַּדָּיו בְּכוֹר מָוֶת comedet mẽbra cutis eius, comedet mẽbra eius primogenitus mortis, secũdum R.D. Require in בָּכָר. Sunt tamen qui exponunt (vt ipse testatur) Comedet filios cutis eius, comedet filios eius. Et vt idem, radix omnium prædictorũ est בָּדַד, quod ostendit & pathách & daghés. בַּדֵּי est etiam cõpositum ex בַּ quod est in, & דֵּי syllabica adiectione, quæ nil habet significantiæ, secundum R.D. vt Iiób 17.15, בַּדֵּי שְׁאוֹל (pro בִּשְׁאוֹל) תֵּרַדְנָה in infernum descendent. R. tamen Leui exponit, in latera inferni: & ita refert R.D. nonnullos exponere. Potest etiã exponi, mẽbra (nẽpe corporis mei) in infernũ descendent, teste R.D. At R. Abra. auẽhezra bifariam exponit. Primũ quidem dicit quòd radices aggregatæ sub terra, se diffundẽtes inferne, vocãtur בַּדֵּי שְׁאוֹל radices inferni. acsi dicat, expectationes nostræ descendent sub terrã vt בַּדֵּי שְׁאוֹל. Deinde dicit quòd הַגִּידִים nerui, dicũtur בַּדֵּי. & dixit בַּדֵּי שְׁאוֹל radices inferni, דֶּרֶךְ הָעֶבְרָה per modũ iræ. Dicit etiã R. Dauid, quòd quanquã dictio דֵּי sit nosépheth, habet tamen aliquid significãtiæ: nam significat rei magnitudinem, & eius continuationem seu perpetuitatẽ. Vnde & R. Ioséph exponit, In infernum descendent, nempe התקוות spes, quas versu præcedenti memorauerat. acsi diceret, Vbi sunt spes meæ?

m.i.

12.1, בֹּגְדֵי בָגֶד præuaricantes præuaricationẽ. Alia forma, בֹּגְדָה: cuius plurale, Sephan.3.2, אַנְשֵׁי בֹּגְדוֹת viri præuaricationum. Nomen tóar fœmineũ, בָּגוֹדָה, Præuaricatrix, Irm.3.6 & 9. Secundum normam, ב debuerat esse cum seuá, בְּגוֹדָה, instar גְּדוֹלָה. Nomen aliud cũ sex punctis, gen. masc. & fœm. בֶּגֶד, Vestis, vestimentũ, pannus. Leuiti.6.27, עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ super vestem, qui aspersit super illam. Et 13.46, וְהַבֶּגֶד כִּי־יִהְיֶה בּוֹ & vestis cũ fuerit in ea. Et 6.10, וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים & induet se vestibus aliis. Iechez.27.20, בְּבִגְדֵי־חֹפֶשׁ in vestibus libertatis .i. pretiosis quæ libero cõueniunt homini. Psal.45.9, כָּל־בִּגְדֹתֶיךָ omnia vestimenta tua.

בִּגְלַל Vide גָּלַל.

בַּד Linum. Exod.28.41, מִכְנְסֵי־בַד feminalia lini. pro linea. Ieche.9.2, לָבוּשׁ בַּדִּים indutus lineis sub. vestibus. Significat & mẽdaciũ vel fortẽ. Iesa.44.25, מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים, Qui dissipat signa mẽdacia. vel mendaciũ. i. diuinorũ. sic Irm.50.36, Gladius אֶל־הַבַּדִּים ad mẽdaces. i. diuinos. Et sic Tharghũ Ionathán, קִסְמָהָא diuinos. R. Ioséph exponit, ad habentes pythones. Nam pro אוֹב pytho, Tharghum habet בִּידִין. Et omnia ad eãdem redeunt significantiam, quia בַּד est mendacium. Iiób 41.3, Non tacere faciam (vel tacebo) בַּדָּיו mẽdacia eius. vel fortitudines eius. vtroque enim modo exponit R.D. Irme.48.29, Ego noui, dicit Dominus, iram eius, וְלֹא־כֵן בַּדָּיו לֹא־כֵן עָשׂוּ & non sic mendacia eius (vel, non veritas mendacia eius,) non sic fecerunt. i. non stabilientur eius verba, quæ tã superbe loquitur. Sunt qui exponũt, teste R. Dauid, Non sic filii eius, nẽpe facient: quia eius regnum deficiet. Significat & vectem. Exo. 25.28,

quia in infernum deſcenderunt omnes ſpes quæ mihi erant. quemadmodum dixerat paulo ante, verſu 12, Si ſperauero, infernus domus mea eſt. Vide דִּי.

בַּד, Pondus, Vide בָּדָד, &c.

בָּדָד Nomẽ tóar cõmunis generis, & vtriuſque numeri, ſolus ſola, ſecundũ R. Abra. & R.D. in li. ra. Leui. 13.45, בָּדָד יֵשֵׁב ſolus ſedebit. Thre. 1.1, אֵיכָה יָשְׁבָה ſolus ſedebit. T hre. 1.1, בָּדָד הָעִיר Quomodo ſedet ſola ciuitas. Irme. 49.31, יִשְׁכְּנוּ לְבָדָד ſoli habitabutn. Venit & cũ ל deſeruiẽte, more nominis nõ adiectiui. Michá h 7.14, שֹׁכְנִי לְבָדָד habitãtes ſolitarie. vel ſeorſũ. Idcirco inquit R. Dauid, dicimus quòd non eſt tóar, ſed nomen ſubſtantiuum. Deeſt & alterum ד. Exod. 30.33, בַּד בְּבַד יִהְיֶה tantum cum tanto erit. i. tãtum de vno, quantũ de altero. Vel, ſolum cum ſolo: & R.D. in lib. ra. vnum cum vno. acſi dicat, quòd ſit contuſum vnumquodque ſeorſum. Vel, pondus ſicut pondus. i. pondus vnius, ſicut pondus alterius erit: vel quòd vniuſcuiuſque pondus ſit ſeorſum, & ſic habet Tharghum Onchelos, מַתְקַל בְּמַתְקַל יְהֵא pondus in pondere erit. Et cum ל eſt frequentior vſus huius dictionis. Zech. 12.12, Et planget terra מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָד familiæ familiæ (. i. ſingulæ familiæ) ſeorſum, &c. Et in coniunctione, cum pathách. 1. Reg. 5.16, לְבַד מִשָּׂרֵי præter principes. Aggregant præterea & מ in principio. Num. 28.23, מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר præter holocauſtum matutinum. At cum pronominibus habet daghés ob defectum alterius ד. Gen. 2.18, Non eſt bonú הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ vt ſit homo ſolus ipſe. Deu. 4.35. מִלְבַדּוֹ præter ipſũ. Ab hoc verbum in cal, intrãſitiuum, Solú eſſe, & vnicum. Ieſa. 14.31, וְאֵין בּוֹדֵד בְּמוֹעֲדָיו & nõ eſt qui ſit vnicus (vel ſolitarius) in temporibus eius. i. qui ſit ſolitarius ſibiipſi,

hoc eſt qui ſeparet ſe, & contineat domi, ne eat ad bellum. q.d. nemo erit qui militiã illam detrectet, quia vniuerſi pariter venient tẽpore præfixo ab Chizchiiahu. R.D. in lib. rad. & in comment.

בָּדָא Mentiri, educere mendacium è corde & cogitatione ad os. 1. Reg. 12.33, בְּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר־בָּדָא מִלִּבּוֹ in mẽſe quẽ finxit (vel metitus eſt) de corde ſuo. Neche. 6.8, מִלִּבְּךָ אַתָּה בוֹדֶאֶם de corde tuo tu fingis ea. aut mentiris. quod ſecundum normam debuerat eſſe בּוֹדְאָם.

בָּדַל Inuenitur in nifhál & hifhíl, pro Diuidere, & ſeparare. In nifhál. Hezræ 9.1, לֹא־נִבְדָּלוּ nõ erãt ſeparati. vel nõ ſeparauerãt ſe. Num. 16.20, הִבָּדְלוּ ſeparamini (vel ſeparate vos) de medio, &c. In hifhíl. Deu. 29.21, וְהִבְדִּילוֹ & diuidet (vel ſeparabit) eum. Exod. 26.30, וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת & diuidet velum. Iehoſua 16.8, ciuitates הַמִּבְדָּלוֹת ſeparatæ. מ cũ chiric vice ſúrech. Poteſt tamẽ dici eſſe tóar fœmineũ. Nomen, in alia ſignificatione. Hamos 3.11, בַּדַּל־אֹזֶן vel extremũ auris. i. partẽ ſuperiorẽ auris quæ eſt dura, ſicut inferior mollis. Vnde & Tharghú חַסְחוֹס דְּאוּדֶן durũ auris. Poteſt etiã dici à verbo ſuperius dicto, quod eſt diuidere, & ſignificabit diuiſionem. acſi dicat, particulam auris, vel alteram ex auribus. Rectum eſt etiam vt ב in בְּדִל, ſit litera deſeruiens à דַּל quod eſt tenue: acſi diceret, id quod eſt tenue in aure. & idem eſt ſenſus. Hinc etiam בְּדִיל, Stannum. Zechar. 4.10, וְרֹאוּ אֶת־הָאֶבֶן הַבְּדִיל & videbunt lapidem ſtanneum. & deficit hanniſmach, teſte R.D. in commen. & in lib. rad. vt ſit הָאֶבֶן אֶבֶן lapidem lapidem ſtannii. Plurale, בְּדִילִים, Ieſah. 1.25.

בִּדְלַח Quære in quadratis.

Universidad de Deusto Biblioteca

בָּדַק Reſtaurare, reſarcire fracta & diruta. A ſcrutando, & perquirendo deductum verbum. nam apud doctores Hebræos hoc verbum ſcrutari ſignificat. & hoc ſemel tantum reperitur in Sacris. 2. Parali. 34. 9, לְבַדֵּק ad inſtaurandum, ſiue reſarciendum. Nomen cum ſex punctis, בֶּדֶק, Locus fractus ac dirutus. 2. Reg. 12.6, לֹא־חִזְקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת non inſtauraruntſacerdotes locum dirutum (vel fractum, pro, loca diruta, & fracta) domus. i. templi.

בֹּהוּ Vnde בֹּהוּ, Vacuũ, inane, aut vacuitas. Gen. 1.2. Tharghum habet רֵיקָנְיָא vacua. ו eſt loco ה radicalis literæ. Sapientes (inquit R.D.) dixerunt quòd תֹּהוּ eſt res informis apta ad recipiendum omnem formam: בֹּהוּ verò eſt forma quæ dat eſſe materiæ: ex eorum coniunctione ſecundũ Dei voluntatẽ fuit mundi creatio. Ieſah. 34.10, וַאֲבָנֵי־בֹהוּ & lapides vacuitatis. i. vanos & qui nihil proderunt. Irme. 4.22, רָאִיתִי אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה־תֹהוּ וָבֹהוּ vidi terram, & ecce deſolata & vacua. vel deſolatio & vacuitas.

בֹּהַט Genus lapidis duri ſimilis marmori, quod Harabice vocatur בַּלְנָט, inquit R.D. Porphyretes lapis eſſe creditur. Eſtér 1.6. Tharghũ vocat chryſtallũ.

בָּהַל Terrere, Feſtinare, accelerare. In pihél, vt Iiob 22.10, וַיְבַהֶלְךָ פַּחַד & terruit te pauor. Eccl. 5.1, אַל־תְּבַהֵל עַל־פִּיךָ ne feſtines ore tuo. Et 7.20, אַל־תְּבַהֵל בְּרוּחֶךָ לִכְעוֹס ne ſis feſtinus ſpiritu tuo ad iraſcendum. Proue. 20.21, נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת hæreditas feſtinata. eſt participiũ paſſiuũ. In hifhíl. Iiob 23.15, Omnipotẽs הִבְהִילַנִי terruit (vel terrere fecit) me. Eſtér 6.14, וַיְבַהֲלוּ & feſtinauerũt. In nifhál. Ieſah. 21.3, נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת territus ſum à videndo. Et 13.8, וְנִבְהָלוּ & terrebũtur. cum camés propter accentum ſilſéleth. R.D. in comment. Eccleſ. 8.3, אַל־

תִּבָּהֵל מִפָּנָיו ne feſtines à facie eius. Proue. 28.22, נִבְהָל לְהוֹן feſtinat ad diuitias viri mali oculus. Eſt participium, quia eſt cum camés, teſte R. D. quanquam ב eſt cum camés chathéph. Nomen, בְּהָלָה, Feſtinatio, Terror. Leuit. 26.16, Et viſitare faciam ſuper vos בְּהָלָה cum feſtinatione. R. Selomóh exponit, plaga feſtinata. i. celeri. Pſal. 78.33, & anni eorum בַּבְּהָלָה cum feſtinatione. vel terrore, ſecundum R.D. Ieſah. 65.23, לַבְּהָלָה in terrore. Irme. 15.8, וּבְהָלוֹת & terrores. vel, & in feſtinationibus.

בְּהֵמָה Vnde בְּהֵמָה, Animal, generale nomẽ, quod ſub vtroque genere, vtrunque comprehendit ſexum. Deuter. 14.4, זֹאת הַבְּהֵמָה, Hoc animal, &c. Geneſ. 7.2, מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה ex omni animali mundo. Illud Num. 3.43, וְאֶת־בְּהֶמְתָּם, & Deu. 5.13, בְּהֶמְתֶּךָ: non eſt à בְּהֵמָה, ſed à בְּהֶמֶת (quãquam nõ inuenitur) inſtar דְּבֶלֶת, quia ת vertitur in ת raphatũ, nõ dagheſſatũ. Plurale, Pſal. 49.13, כַּבְּהֵמוֹת ſicut animalia. Et 8.8, בַּהֲמוֹת שָׂדָי animalia agri. Capitur hoc nomẽ etiã particulariter. Iiób 40. 14, הִנֵּה־נָא בְהֵמוֹת ecce nũc Behemóth, quẽ ego feci tecũ. Eſt vnũ ex animalibus ſic appellatum. Et ſic (vt dicunt nonnulli) illud Iiób 12.7, Interroga quæſo בְּהֵמוֹת וְתֹרֶךָּ Behemóth, & docebit te. Verbũ enim תֹּרֶךָּ docebit te, eſt ſingularis numeri. Sed non eſt opus ita exponere, quia ſenſus eſt, docebit te vnũquodque ipſorum. Vel dictio, docebit, cadit ſuper ſpeciẽ animaliũ: ſicut illud quod ſequitur, וְעוֹף & auem cæli, & nuntiabit tibi.

בֹּהֶן Vnde בֹּהֶן, Pollex. Exod. 29.20, וְעַל־בֹּהֶן יָדָם & ſuper pollicem manus eorum. Plurale, Iudicũ 1.6, וַיְקַצְּצוּ אֶת־בְּהֹנוֹת יָדָיו & abſciderunt pollices manuum eius. ſicut ex נָגַע fit נְגוֹעוֹת, & ex נָכַח fit נְכוֹחוֹת. Sed rectum eſt, inquit R.D. in Michlól, vt בְּהוֹנָה ſit à בְּהוֹנוֹת, & נְגוֹעוֹת

ita ſcribitur, ſed legitur בָּא. Et præteritũ vice macór ſecúdũ Tharghũ,2.Reg.13.20,בָּא שָׁנָה cũ veniret annus. Vel dic ſecundũ R.Dauid,quód א eſt loco ה. Participiũ,quod pro præſéti & præterito imperfecto ponitur. 1.Semu.17.44,בָּא אֵלָי venis ad me. Ibidẽ,בָּא־אֵלַיִךְ venio ad te. Macór,1.Sem.9.6,בָּא יָבֹא veniẽdo veniet.Et cũ ה in fine,1.Reg.14.12,בְּבֹאָה רַגְלַיִךְ quũ ingreſſi fuerĩt pedes tui. Imperatiuũ,Gen.7.1,בֹּא־אַתָּה ingredere tu.Vnũ cũ ה in fine.1.Semu.20.21,וּבֹאָה & veni. Futurũ,Pſal.5.8, אָבוֹא בֵיתֶךָ introibo in domum tuam. Et cum ה in fine, Gene.29.21,וְאָבוֹאָה.Vnum ſine א,2.Para.10.13,וַיָּבֹא & venit. quanquam in excuſis codicibus eſt additum. Iiób 22.20,תְּבוֹאָתֶךָ veniet tibi.verbũ cõpoſitũ ex תָּבוֹא& בָּאָה. vel ת eſt loco ה redũdantis.R.D.in Michlól. In hiſtil. Geneſ.39.13, הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי venire fecit (introduxit,ingredi fecit)ad nos virum Hebræum. Iudic. 18.3, הֵבִיאַךְ adduxit te.2.Sem.9.10,Et coles ei terrã,&c.וְהֵבֵאתָ & afferes.quãquã R.Iahacób exponat,& fructificare facies.quod nõ probat R.D.Vnũ cũ י redundante,Ieſah. 43.24, לֹא־הֵבֵאתָ nõ adduxiſti . Vnũ præteritũ maſculeũ pro fœmineo, 1.Sem.25.27,הַבְּרָכָה הַזֹּאת אֲשֶׁר־הֵבִיא benedictionẽ hanc quam attulit. Quædam participia carent א. 2.Semuél 5.2, וְהַמֵּבִיא & introducens. Irme.19.15, מֵבִיא adduco. Macór.Hezræ 3.7,לְהָבִיא vt afferant.Gen. 43.15,הֵבִיא introducere.Et cum י redundante,1.Sem.20. 40,הֲבִיא affer. Futurũ.Ieſa.43.5,אָבִיא adducam.Et ſine א in fine.1.Reg.21.29,לֹא־אָבִיא non adducam.Canti.8.11, אִישׁ יָבִיא בִּפְרִיוֹ quiſq; afferet pro fructu eius. Vel,fructificare faciet,ſecundũ R.Iahacob,quod improbat R.D. Exo.22.12,יְבִיאֵהוּ adducet.eſt ſine י. Et א cũ daghés,teſte R.D.in Michlól,& in cóment. vt Geneſ.43.25,וַיָּבִיאוּ &

נְכוֹחָה à נְכוֹחוֹת,& נְגוֹהָה à לְשׁוֹן à לְשׁוֹנוֹת.Vel eſt à פְּחוֹן,ſicut

בֶּהָק Inde פַּחַק,Lẽtigo,macula alba:genus plagæ albæ,cui multa eſt claritas , ſed minor quàm in בַּהֶרֶת & in שְׂאֵת & סַפַּחַת de quibus ſuo loco. Leuit.13.38, בֶּהָק הוּא lẽtigo eſt.vel,vitiligo.A ſplendore & claritate deducitur nomen.Et in ſignificatione aſſimilatur נֹגַהּ quod eſt ſplẽdor,& claritas. Nam Pſalmo 18.13,vbi dicitur,מִנֹּגַהּ præ ſplendore coram eo nubes eius tranſierunt: Tharghum Ionathán habet מִזִּיו præ ſplendore, Tharghum aliud habet מִן זְהוֹר , quod tantundem valet.i.מִבְּהַקִּין שְׁמֵי שְׁמַיָּא præ ſplendore cæli cælorum.

בָּהָר Inde בָּהִיר,Album,ſplendidum, cãdidum. Iiób 37.21,בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים candidum(vel splendidũ) eſt in nubibus.aut cælis . Tharghum habet בּוֹטֵט ſcintillans,vel lucidum, & ſplendens. Hinc etiam בַּהֶרֶת, Genus plagæ candidæ,& ſplendentis vt nix.Leuiti.13.2 & 4,וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא & ſi macula alba eſt.Item verſu 19, אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה אַדַמְדֶּמֶת vel macula alba,ſubrufa. Plurale. Leuit.13.37,בֶּהָרוֹת בֶּהָרוֹת לְבָנוֹת,maculæ claræ,maculæ claræ,albæ.

בּוֹא Ingredi,venire,Occumbere,Coire.Præteritum eſt בָּא.Gene.6.13,בָּא לְפָנַי venit coram me. Et 28. 11, מַדּוּעַ כִּי־בָא הַשָּׁמֶשׁ quia occubuerat ſol. 2. Semuél 3.7, בָּאתָה אֶל־פִּילֶגֶשׁ אָבִי cur ingreſſus es ad concubinã patris mei?i.cur coiſti cũ concubina,&c.Sic vtitur hoc verbo Scriptura honoris gratia.Gen.6.18,וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה & ingredieris in arcã.Hoſe.9.6,בָּאוּ יְמֵי venerunt dies.Et ſecundum tertiũ modum cũ cholẽ. Irm. 27.38,לְבִלְתִּי־בֹא vt nõ ingrediãtur vaſa,&c.præteritũ vice futuri.Eccle. 8.10,וּבָאוּ & ingreſſi ſunt.Vnũ ſine א,1.Sem.25.8,בָּנוּ venimus. Illud Irme.15.9,בָּאָה שִׁמְשָׁהּ occubuit ſol tuus:

obtulerũt. Cũ pronomine, Iehoſ.7.21, וַיְבִאוּם & adduxerũt eos. eſt ſine י. In hofhál, ſeu ſelo nizchár pohaló mimménnu: vt Leuiti.16.25, אֲשֶׁר הוּבָא quorũ illatus eſt ſanguis. Iechez.40.4, הֲבִאָתָה הֵנָּה adducta es huc. Leuit. 11.33, יוּבָא inferetur. Nomẽ, מָבוֹא, Introitus. Irm.38.14. Zechar.8.7, מְבוֹא חַשְּׁמֶשׁ occaſus ſolis. Plurale, מְבוֹאִים. Iechez.26.10, כִּמְבוֹאֵי ſicut introitus. Et genere fœmineo, Ieche.27.3, מְבוֹאָת. Illud autem 2.Semu.3.24, Vt ſciret מוֹצָאֲךָ וְאֶת־מְבוֹאֶךָ exitum tuum, & introitum tuum: ſcriptura מְבוֹאֶךָ, eſt ſecundum normã: ſed lectio מוֹבָאֲךָ eſt ad copulandũ dictiones (teſte R.D.) videlicet מוֹצָאֲךָ: quod cum zachéph, eſſet מוֹצָאֶךָ. Et eſt idioma Scripturæ, ad æquandũ dictiones, mutare puncta. Alia forma, מְבִיא. Iechez.42.9. Alia præterea, בִּיאָה. Ieche.8.5, בְּבִאָה in introitu. deficit י. Alia rurſum, בֹּא. 2.Reg.23. 11, מִבֹּא ab introitu. Pſal.121.8, וּבוֹאֶךָ & introitũ tuum.

Alia forma, & ſignificatio, תְּבוּאָה, Prouentus, fructus. cõprehendit enim hoc nomen omnem fructũ comeſtibilẽ, inquit R.D. Et vocatur ſic, eo quòd ab anno venit. nam quod eſt anni præteriti, vocatur עָבוּר. Pſalm. 107.37, Et fecerũt פְּרִי תְבוּאָה fructum, fructum. i. & fruges. deficit enim ו, teſte R.D. in commen. Leuit.23.37, תְּבוּאַת הָאָרֶץ fructum terræ.

בוב Non eſt radicalis dictio à qua ſit נְבוּב: ſed נִיב. Vide נוב.

בוז Spernere, contemnere. Zechar.4.10, כִּי־מִי בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת quis contempſit diem paruarũ. ſub. תְּשׁוּאוֹת deſolationum, ſecundum R.D. in cõment. Et eſt cum pathách præter normã, vt ait in lib.rad. quia debuerat eſſe cum camés vt קָם. Prouer.13.12, בָּז לִדְבָר contemnẽs aliquid. Iiób 12.5, לָפִיד בּוּז lãpas contempta. Poteſt eſſe & no-

& nomen, Lampas contẽptus, aut deſpectionis. i. contẽptibilis. Iiób 31.31, וּבוּז־מִשְׁפָּחוֹת & deſpectus familiarum. i. inter familias. eſt participiũ, ſecundum R.D. Prou. 23.9, יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ ſpernet intelligẽtiam eloquiorum tuorum. Nomen, בּוּז, Contemptus. Pſal.31.20. Alia forma, Nechem.3.36, הָיִינוּ בּוּזָה fuimus deſpectio.

בוך Eſt בָּלַבּוּל, Cõfundi. Hinc in nifhál participiũ נְבוֹךְ נְבוֹכִים, ſicut נְכוֹן נְכוֹנִים. Et cũ ſúrec vice chólem, ſecundum R.D. in Michlól. & in lib.rad. Exod. 14.3, נְבֻכִים הֵם cõfuſi ipſi. pro ſunt. Ioél 1.17, נָבְכוּ cõfuſi ſunt. Nomen, מְבוּכָה, Confuſio. Ieſah.22.5. נְבֻכֵי, Vide בָּכָה.

בול Secundum R. Ionáh eſt lignum, ſiue arbor. R. verò Dauid dicit ſignificare quicquid profert terra, ſiue ſit herba, ſiue arbor: itẽ quod profert arbor, vt ramum, fructum. Ieſah.44.19, לְבוּל עֵץ אֶסְגּוֹר trunco ligni prócidam. vel, ramo arboris. R. Ionáh, ligno arboris. Sunt enim ſynonyma ſecundum ipſum, עֵץ & בּוּל, ſicut אֲדָמָה & עָפָר terra, מָטָר & גֶּשֶׁם pluuia. Iiób 40.19, כִּי־בוּל הָרִים יִשָּׂאוּ־לוֹ quia herbam montes afferẽt ei. Sunt tamen qui putant radicem eſſe יָבַל: ibi vide. Eſt & nomen menſis octaui, qui & מַרְחֶשְׁוָן dicitur, id eſt October. Incipiunt enim Hebræi à Martio. 1.Reg.6.37. Sunt qui dicant eum appellari מָבוּל à בּוּל diluuio, ſiue inundatione pluuiarum, quæ deſcendunt in Octobri.

בום Vide בָּמָה.

בום Spernere, Calcare, cõculcare, polluere, inquinare, Diripere. Ieſah.63.6, וְאֲבוּסֵם בְּעַמִּים & calcabo populos. Prouerb.27.7, תָּבוּס נֶפֶשׁ calcabit fauum. Tóar ex coniugatione cal, בּוֹסִים inſtar טוֹבִים. Zechar. 10.5, בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת conculcati (aut polluti, & inquinati) in luto

platearum. Vel eſt tóar tranſitiuum, id eſt conculcantes, ſub. inimicos ſuos in luto. Subſtantiuum תְּבוּסָה, Conculcatio, vel contemptus. 2. Paralip. 22.7, וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה תְּבוּסָה & à Deo fuit conculcatio (vel contemptus) Achaziáhu, vt veniret ad Ioram. Acſi diceret, Deus poſuit in eius corde vt veniret ad Iorám, & in itinere ipſo fuit eius conculcatio, vel cõtemptus: quia non tractauit ipſum more regio, ſed ſpreuit eum, dixítque ſeruis ſuis, Etiam hunc percutite in curru. Alia forma, מְבוּסָה, Ieſah. 22.5. Participiũ paſſiuum ex hifhíl, מוּבָס inſtar מוּסָר à סוּר, & מוּעָף ab עוּף. Ieſah. 14. 19, כְּפֶגֶר מוּבָס quaſi cadauer conculcatũ. vel ſecundũ R. Dauid, מוּבָן, deſpectum, vel inquinatum. Ab hoc etiam fit verbum quadratum inſtar כּוֹנֵן à כּוּן. Irme. 12. 10, בִּסְּסוּ אֶת־חֶלְקָתִי conculcauerunt (vel diripuerũt, ſpreuerunt, aut inquinauerunt) partem meã. ſic Ieſah. 63. 17. In hithpahál. Iechez. 16.5, וְאֵרֹאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת & vidi te conculcatam. vel inquinatam. Et cum permutatione ס in שׁ, ſecũdum R. Ioſéph Kimchi. Hamos 5.11, בּוּשַׁסְכֶם עַל־דָּל conculcaſtis (vel conculcaſtis) pauperem. Et eſt ex prædicta coniugatione quadrata. Sic etiam permutatur בּוּלַס in בּוּלַשׁ & בּוּשׁ, vt ſuo loco dicitur.

בּוּץ Byſſus, ſiue פִּשְׁתִּין Linum. 2. Parali. 2.13, וּבַבּוּץ & in byſſo. Tharghũ quoque Exo. 28.40, pro בַּד quod eſt linum, habet בּוּץ.

בּוּץ Lutum, Vide בִּצָּה.

בּוּק Euacuare, ob multitudinem ſpoliorum, & prædarum, Populari, deprædari, diripere. Nachum 2. 10, בּוּקָה וּמְבוּקָה euacuata, & euacuata. ſcilicet omni bono. Vtrunque eſt participium paſſiuum: prius ex cal,

alterũ ex pihél idem ſignificantia: & geminata, vt omnimodam denotent euacuationem. In nifhál. Ieſa. 24.3, הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ euacuando euacuabitur terra. id eſt, penitus euacuabitur. Require in בָּקַק.

בּוֹר Ciſterna, Carcer, Sepulchrum, maſc. gen. Differt autem בּוֹר à בְּאֵר: quòd בְּאֵר eſſe poſſit fouea: abſque ædificio, ſed בּוֹר eſt cum ædificio, vt dicunt nonnulli, teſte R. D. quanquã ſecundum eius opinionem בּוֹר eſt ciſterna, cuius aquæ nõ ſcaturiunt vt in fonte, ſed colligũtur. Doctores tamẽ Talmudiſtæ hæc nomina confundunt, plerunque capiẽtes בּוֹר pro בְּאֵר, cuius aquæ ſcaturiunt: eo quòd non ſit frequens apud eos mentio בְּאֵר: ſed in Miſnáh vtrunque memorãt, diſcrimen inter illa ponentes, quòd ipſi בְּאֵר, operculũ duntaxat facerent, בּוֹר verò parietẽ, ſiue murum altũ palmis fere decem. Exod. 21.32, וְכִי־יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר & quum aperuerit quiſpiam ciſternam. Pſal. 7.16, בּוֹר כָּרָה וַיְחַפְּרֵהוּ ciſternam fodit, & effodit eam. Geneſ. 37.21, Proiicite eum מִן־הַבּוֹר in ciſternã hanc. Item 41.14, אֶל־הַבּוֹר de carcere. Irm. 37.15, אֶל־בֵּית הַבּוֹר in domum carceris. Pſal. 28.1, עִם־יוֹרְדֵי בוֹר cum deſcendentibus in ſepulchrum. ſic Iechez. 31.15.

בּוֹשׁ Pudore ſuffundi, erubeſcere. In coniugatione cal ſic flectitur, ſecũdum eius tertium modum cum chólem, בּוֹשׁ בּוֹשְׁתָּ בּוֹשְׁתִּי, &c. ſicut טוֹב & אוֹר. In hac coniugatione eſt verbũ intranſitiuum: at in hifhíl ſæpius eſt trãſitiuum. Secundum normã debuerat flecti טָיְבוּ ſicut יָכֹל יָכְלוּ, &c. Irm. 48.13, וּבוֹשׁ מוֹאָב & cõfundetur Moáb. Et verſu 38, בּוֹשׁ erubuit. Cũ ו & ſine ו in plurali. Macór, 2. Reg. 2.17, עַד־בּוֹשׁ donec pudore ſuffunderetur. R. Dauid, dũ moraretur. vel quandiu tardauit. i.

tandiu dum cunctatus eſt. Imperatiuũ, Ieſah. 23.4, בּוֹשִׁי erubeſce. Futurũ eſt cum ſerí, אֵבוֹשׁ, &c. ſed punctatura ipſius ſeri oſtendit hæc futura potius eſſe à יָבֵשׁ eiuſdem ſignificationis, teſte R.D. in Michlól. Toar, בּוֹשׁ, Confuſus. Irm. 48.38. Poteſt eſſe & præteritum. Nomen, בּוּשָׁה, Confuſio, Hobadiáh 9. Pſal. 89.46. Alia forma, בֹּשֶׁת, Pſal. 35.25. Alia forma cum נ, Hoſe. 10.6, בָּשְׁנָה pudor. Scripſit R. Ionáh quòd addidit נ ob contemptum Báhal, quem appellauit בֶּשֶׁנָה & בֹּשֶׁת. Irm. 3.23. Alia forma & ſignificatione, מָבוֹשׁ, Pudor. i. verenda, vel teſticulus, qui eſt in loco pudoris. Deute. 25.11, וְהֶחֱזִיקָה בְּמָבֹשָׁיו & apprehenderit verenda eius. Eſt enim ſingulare מָבוֹשׁ inſtar מָעוֹף & מָצוֹר: & plurale מְבוּשִׁים, teſte R.D. in Michlól. In hithpahál, geminato ש. Geneſ. 2.25, וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ & non erubeſcent. pro erubeſcebant. In hifhíl. Pſal. 44.7, וּמְשַׂנְאֵינוּ הֱבִישׁוֹתָ & odio habentes nos pudore ſuffudiſti. Verbum quadratum inſtar בּוֹנֵן. Exod. 32.1, כִּי־בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה quòd tardaret Moſéh.

בָּזַז Spoliare, prædari. Iechez. 29.19, וּבְזַז בִּזָּהּ & prædatus eſt prædam eius. Et בַּז defectiuũ, vt in בּוּז. Et cum א vice ז ſecundũ communem grammaticorũ opinionẽ. Ieſa. 18.2, אֲשֶׁר־בָּזּוּ נְהָרִים אַרְצוֹ cuius diripuerũt (prædata ſunt) flumina terram. pro בָּזְזוּ. quanquam R. D. in lib. rad. radicem putat eſſe בָּזָה, & א poni vice ה literæ radicalis, quemadmodũ & י ponitur loco ה, vt habes in חָסָה. Defectiuũ. Deuter. 3.7, בָּזַזְנוּ prædati ſumus nobis. Et pahúl. Ieſah. 42.21, עַם־בָּזוּז populus direptus. 2. Para. 20.25, לָבַז אֶת־שְׁלָלָם ad prædandum ſpolia eorum. Nachum 2.9, בְּזוּ כֶסֶף בְּזוּ זָהָב prædemini argentum, prædemini aurum. Deuter. 20.14, תָּבַז לָךְ prædaberis tibi. In nifhál. Hamós 3.10, וְנִבְזוּ & diripientur (vel, in præ

dam erunt) ædes eius. Et in puhál, ſiue ſelo nizcár pohaló. Irme. 50.37, וּבְזוּזוּ & diripiẽtur. Nomen, בְּזָזָה, Præda. Eſtér 9.10. Alia forma, בַּז, Ieſah. 10.6.

בָּזָה Spernere, contemnere. Nume. 15.30, כִּי דְבַר יְהוָה בָּזָה quia verbum Domini ſpreuit. Participiũ, Prouerb. 19.15, בּוֹזֵה דְרָכָיו ſpernens vias eius. Paſſiuum, Pſal. 22.6, וּבְזוּי עָם & deſpectus populi. Eccle. 9.16, Et ſapientia pauperis בְּזוּיָה contempta. Futurum. Nechem. 2.19, וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ & ſpreuerut nos. Et cum א loco ה, Vide בָּזַז. In nif hál. Ieſah. 53.3, נִבְזֶה deſpectus. In hif híl. Eſtér 1.17, לְהַבְזוֹת בַּעֲלֵיהֶן vt contemnere faciant maritos ſuos. Nomen, בִּזָּיוֹם, Cõtemptus, deſpectio. Eſter 1.18. Alia forma, additis נ & מ. 1. Sem. 15.9, וְכָל־הַמְּלָאכָה נִמְבָזָה & omnẽ ſubſtantiam contemptibilem, & diſſolutam. Nomen tóar, ſecundum R.D. Ieſa. 49.7. לִבְזוֹת נֶפֶשׁ ad contemptum animæ. Poteſt tamen eſſe & Macór, teſte eodé R. Dauid, inſtar קִנְאָה, vt ſit ſenſus, Ei qui paratus eſt ſpernere ipſam animam. Vel ponitur vice participii paſſiui, vt idem ait, pro, ad contẽptũ animæ.

בּוֹז Fulgur, coruſcatio. Iechez. 1.14, וְחַיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק & animalia ibant, & reuertebãtur ſecundum aſpectum (ſiue, inſtar) fulguris. ita R. Dauid. At apud Hebræos doctores, בָּזַק eſt diſpergere. Vnde R. Iehudáh nomine R. Simon, nomine R. Leui exponit acſi diceret, ſecundũ aſpectũ diſpergẽtis. i. eius qui diſpergit ſarmenta olearum in fornacem, quæ inflammatur cito, & aſcẽdere facit flammã, & flãma aſcẽdit, ac deſcẽdit. Et hoc eſt quod dixit, Ibãt, & reuertebãtur.

בָּזַר Diſpergere. Daniel. 11.23, וּרְכוּשׁ לָהֶם יְבַזֵּר & ſubſtantiã eorum diſperget. In Pihél. Pſal. 68.31, בַּזַּר עַמִּים diſperſit populos.

בָּחַל Tædio, vel anguſtia affici, Abominari. Zechar. 11.8, Et etiam anima eorum בָּחֲלָה בִּי abominabilis fuit in me. aut horrori fuit in me. i. mihi. R. Dauid, מָאֲסָה abominabilis & reproba fuit.

בָּחַן Probare, periculum facere, experiri, tẽtare. Pſal. 17.3, בָּחַנְתָּ לִבִּי probaſti cor meum. Et 81.8, אֶבְחָנְךָ probabo te apud, &c. ח eſt cum camés chathéph inſtar אָפַקּ, cuius chólem, cũ pronomine vertitur in camés chathéph, teſte R. D. in Michlól, & lib. radicum. & ſic Pſal. 42.7, אֶזְכָּרְךָ. In nifhál. Iiób 34.34, יִבָּחֵן. Nomen, בָּחֹן, Probatio. Iechez. 21.18, כִּי בָחֹן quia probatio: & quid ſi etiam tribus abominabilis non erit, dicit Dominus Deus? Acſi diceret, Omnis probatio, & omnis afflictio, & quicquid voluerit adducere Deus ſuper nos, adducat: dummodo non adducat ſuper nos gladium hunc abominantẽ reliqua ligna, & diligentẽ tribũ filii mei vt eã exſcindat & perdat. Et propheta appellat Iſraél, filiũ. Et rectũ eſt, inquit R. Dauid, vt gladius iſte eductus ſit è vagina ad probãdũ per illũ filios hominũ, &c.

Alia forma alterius ſignificationis, בָּחֹן, Munitio, turris. R. D. Irm. 6.27, בָּחוֹן נְתַתִּיךְ munitionẽ (vel turrim) dedi te, &c. Ieſah. 23.13, בָּחוּנָיו turres eius. vel, arces eius: aut, munitiones. Eſt cũ ſurẽc, & ex dagheſſatis: idcirco non mutatur cum pronominibus, & ב eſt cum pathách. R. D. in lib. rad. & in Mich. Alia forma, ſignificans etiã arcem. בְּחַן, Ieſah. 32.13. Alia rurſum, בְּחַן, Ieſah. 28.16.

בָּחַר Eligere. Et frequentius cum ב, aliquando cum אֶת, & interdũ ſine litera deſeruiente conſtruitur. Deuter. 7.6, בְּךָ בָּחַר יְהוָה te elegit Dominus. 1. Reg. 8.16, לֹא־בָחַרְתִּי בְּעִיר non elegi ciuitatem. Pſalm. 119.172, וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי & eligẽt quod פִּקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי.

volui. Pſal. 47.5, יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ eliget nobis hæreditatẽ noſtrã. Et in nifhál. Prou. 8.10, מֵחָרוּץ נִבְחָר potius quàm aurũ electum. Illud autẽ Eccl. 9.4, כִּי־מִי אֲשֶׁר יִבָּחֵר nam quis eſt qui aſſocietur, &c. ſic ſcribitur, & legitur יִחָבֵּר ſociabitur. i. Omni qui cõiungetur viuẽtibus. Vt ſcribitur, ſignificat eligetur, & erit ex cõiugatione puhál. De vtraq; lectione mentionẽ facit R. Abra. Tóar, בָּחוּר, Electus, Iuuenis, ſic appellatus quòd ſit electus ad omnẽ rẽ, ad omne opus, ad bellũ potius quàm ſenex. Secundũ formã cal, plurale eſt cum ſeuá. at iuxta formam pihél, eſt cum pathách. Ieche. 9.6, זְקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה ſenem, iuuenẽ, & virginem. Ieſah. 23.4, בַּחוּרִים. Et ſine ו, Irme. 31.13, וּבָחֳרִים. 2. Semuél 10.9, בְּחוּרֵי. Et nomen numero multitudinis duntaxat, בְּחוּרִים, Iuuentutes, pro iuuentus: ſicut נְעָרִים, pueritiæ, & idgenus. Num. 11.28, מִבְּחֻרָיו à iuuentute ſua. Et genere fœmineo, Eccleſ. 12.1, בִּימֵי בְחֻרוֹתָיִךְ in diebus iuuentutis tuæ. Tóar ſecundum aliã formam, בָּחִיר, Electus, inſtar נָדִיב. Et in regimine, בְּחִיר. Pſal. 105.6, בְּחִירָיו electi eius. Et 106.5, בְּחִירֶיךָ electi tui. Et nomẽ, præpoſito מ. 2. Reg. 3.18, עִיר מִבְחוֹר ciuitatẽ electionis. i. electam. Alia forma, מִבְחָר, cũ ח camés inſtar מִשְׁפָּט. Et in regimine eſt cũ pathách. Geneſ. 23.6, בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ in electione ſepulchrorũ noſtrorum. i. in electis ſepulchris noſtris.

בָּטָא In pihél, Proferre, pronuntiare, exponere, Aperire os, Promittere. Leui. 5.4, לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם pronuntiando (proferendo, promittendo) labiis. Pſal. 106.32. וַיְבַטֵּא & pronuntiauit. vel promiſit. In cal, cũ ה in fine vice א. Prouer. 12.17, יָשׁ בּוֹטֶה eſt proferens, pronuntians, promittens. Nomen, מִבְטָה, Pronuntiatio, promiſſio. Nume. 30.7.

בָּטַח Fidere, fiduciã habere, cõfidere, ſperare. Ieche. 33.13, וְהוּא־בָטַח עַל־צִדְקָתוֹ & ipſe fiſus eſt iuſtitiæ ſuæ. Pſa. 28.7, בּוֹ בָטַח לִבִּי in eo ſperauit cor meũ. 2. Reg. 18.21, עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה בָּטַחְתָּ לְךָ fiſus es tibi (vel, fiduciã habuiſti) ſuper baculũ arundineũ. Pſal. 31.7, אֶל־יְהוָה בָּטָחְתִּי & in Domino ſperaui. Irm. 12.5, וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ in terra pacis tu fidis. ſub. in eis. i. in viris Anathoth, quæ eſt patria tua: & tamen tu es cum eis in diſcrimine & periculo, & times ab eis. Ieſah. 26.3, כִּי בְךָ בָטוּחַ quia in te fidit. eſt tóar ſecundum formam pahúl, teſte R. Dauid in Michlól & lib. rad. Irm. 49.11, Et viduæ tuæ. עָלַי תִּבְטָחוּ ſuper me (.i. in me) ſperabunt. Hic ת, quod eſt ſignum maſculeũ, dicitur & de fœmineo, teſte R. Dauid in commen: ſicut & cõtrà, י maſculeum, dicitur de fœmineo. In hifhíl. Irm. 28.15, הַבְטַחְתָּ אֶת־הָעָם הַזֶּה confidere feciſti populum hunc. 2. Reg. 18.30, וְאַל־יַבְטַח & ne confidere faciat. Nomen, בֶּטַח, Fiducia, confidentia, ſecuritas, ſpes. Prouer. 10.9, Qui ambulat perfecte, יֵלֵךְ בֶּטַח ambulabit cõfidẽter. vel audacter. Et aſſumpto לְבֶטַח, Leuit. 25.18, habitabitis ſuper terrã לָבֶטַח confidenter.

Alia forma idẽ ſignificãs, בִּטָּחוֹן, 2. Reg. 18.19. Alia rurſum, מִבְטָח, Pſal. 65.5, מִבְטַח כָּל־קְצוֵי־אֶרֶץ ſpes omniũ finium terræ. Proue. 23.19, Vt ſit in Domino מִבְטָחֶךָ fiducia tua. Irme. 2.37. מִבְטַחַיִךְ in fiduciis tuis. Alia item מִבְטָחָה. Irm. 48.13, מִבְטָחָם fiducia eorũ. Alia præterea, בְּטוּחָה, Ieſa. 30.15, וּבְבִטְחָה & in ſpe. Alia poſtremo, בְּטָחָה cum daghés, inſtar בְּכוּרָה, teſte R. D. in Michlól. Plurale, Iób 12.6, וּבְטָחוֹת & fiduciæ. בְּטָחוֹת, in renibus, Vide שׁוּחָה. Alia forma & ſignificatio. Nume. 11.5, Recordamur, &c. וְאֶת הָאַבַטִּחִים & peponũ. Et א eſt nominis conſtitutiuum. licet dici poſſit nomen eſſe quadratum.

בטל

בָּטַל Deſinere, ceſſare. Eccle. 12.4, וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת & ceſſabunt quæ molunt. Alibi non inuenitur.

בֶּטֶן Cum ſex punctis, Venter, vterus. Pſal. 22.10, מִבֶּטֶן אִמִּי ab vtero matris meæ. Et quia venter eſt in medio corporis, per tranſlationem ſignificat locum medium. 1. Reg. 7.19, Cõtra הַבֶּטֶן medium locũ qui &c.

Hinc בְּטָנִים, Gen. 43.10. R. Dauid lingua materna dicit appellari פִּירוֹלְשִׁי, quod nomen fortaſſe in eius lingua Hiſpanica ſignificat pina. i. fructũ arboris pini: vel terebinthinam reſinã. Sunt quoque qui eum fructum ſignificare putãt qui Harabice dicitur פִּסְתָאקִי. Alii corylos, ſiue auellanas ſignificare putãt: quod non diſplicet: vt cum amygdalis fuerint & auellanæ nuces. Et ita habet Tharghum Ieroſolymitanum.

בִּיב Vnde נָבוּב, Vacuus, aut vacuatus, ex nif hál: & ſúrec eſt loco cholẽ. nam ſecundum normã debuerat eſſe נָבוּב inſtar נָבוֹן, & נָבוֹן. Iiób 11.11, וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב & vir vacuus (vel euacuatus) efficietur cordatus. R. D. ſic exponit, Vir vacuus poſſidebit cor: quòd homo in principio ſui, & tempore natiuitatis ſuæ, eſt vacuus, ſicut ille cui nõ eſt cor: at poſthac יִלָּבֵב poſſidebit cor, ſcientiam, & intellectũ. Propterea dixit, Et ſicut pullus onagri homo naſcetur: hoc eſt, tẽpore natiuitatis ſuæ eſt vt animal: ſed poſthac poſſeſſurus eſt cor, & intelligentiã paulatim paulatim. R. Iehudáh ſcripſit horũ radicem eſſe נָבַב. Sed quod ſcripſi (inquit R. D.) eſt rectũ: quod & R. Ionáh prior ſcripſit. Exo. 27.7, נָבוּב לוּחֹת תַּעֲשֶׂה vacuum tabularum facies. Vacuum (inquit R. D.) tabularum dicit, quòd erãt tabulæ ex quatuor lateribus eius, id eſt columnæ: & eius medium erat vacuum, nec

o.i.

erat ei tectum, & replebãt eius mediũ terra. Et hoc eſt quod dixit, Altare è terra facies mihi. Altari verò aureo erat tectũ, ſicut dictũ eſt, Tectũ eí & parietes eius.

בִּין Vnde verbũ in cal, בִּין, Intelligere, animaduertere, intẽdere, cõſyderare. Pſa.139.2, בַּנְתָּה לְרֵעִי intellexiſti cogitationẽ meam. Irme.49.7, מְבִנִים ab intelligentibus. In nif hál, נִבּוֹן נְבוֹנוֹת, &c. abſolutũ. Ieſah.10.12, כִּי נִבּוֹנְתִּי quia intellexi. eſt cum ſúrec: quanquam communiter eſt cum chólem. Deuter.4.6, וְנָבוֹן & intelligens. In regimine, 1.Semuél 16.18, וְנָבוֹן דָּבָר & intelligens rei. Ieſah.5.21, נְבוֹנִים intelligentes. Et in hifhíl eſt tranſitiuum communiter, Intellexit, aut intellegere fecit. Iiób 28.23, Deus הֵבִין דַּרְכָּהּ intellexit viam eius. Neche.8.13, הֵבִינוּ בְּדִבְרֵי intellexerunt (.i. intelligẽtiam habuerunt) in verbis. Pſal.119.130, מֵבִין פְּתָיִים intelligere facit ſimplices. i. rudes. Et 33.15, הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם qui intelligit omnia opera eorum. Nechem.8.8, Et leuitæ מְבִינִים אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה intelligere faciebant populum legem. Ieſah.56.11, הָבֵין intelligere. 1. Reg.3.9, לְהָבִין בִּין־טוֹב לָרָע ad intelligendum (.i. diſcernẽdum) inter bonum & malum. Pſal.119.125, הֲבִינֵנִי intelligere fac me. Et ſine ה formatiuo, Pſal.5.2, בִּינָה intellige. Prouerb.7.7, אֲבִינָה בַּבָּנִים animaduertã inter filios. Pſal.73.14, אֲבִינָה לְאַחֲרִיתָם intelligã ad nouiſſimũ eorũ. Et 58.10, בְּטֶרֶם יָבִינוּ priuſquã intelligerent. i. ſentirẽt. Vide סִיר. Neche.8.9, וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא & intelligẽtiã habuerũt in ſcriptura. Et in cõiugatione quadrata, בּוֹנֵנְהוּ, &c. Deut.32.10, יְבוֹנְנֵהוּ intelliget eũ. pro intellexit. Et in hithpahál, הִתְבּוֹנֵן. & eſt verbũ intranſitiuum. Ieſah.1.3, לֹא הִתְבּוֹנָן non intellexit. Iiób 37.14, וְהִתְבּוֹנָן נִפְלְאוֹת אֵל & intellige (vel conſydera) mirabilia Dei. 1. Reg.3.21, וָאֶתְבּוֹנָן & cõſyderationem meam

intendi ad illum. Nomen, תְּבוּנָה, Intelligentia, prudentia. Deuter.32.26. Hoſe.13.1, כִּתְבוּנָם ſecundum intelligẽtiam ſuam. quod ponitur pro כִּתְבוּנָתָם, teſte R. D. in Michlól, & in lib.rad. quanquam dici poteſt quód ſit nomen alterius formæ: vt idem teſtatur. Iiób 32.12, תְּבוּנוֹתֵיכֶם intelligentiæ veſtræ. Alia forma, בִּינָה, Iiób 28.12. Ieſah.27.9, עַם־בִּינוֹת populus intelligentiarum.

Ab hoc fit & בֵּין, Inter: quod interdum eſt geminatum, interdũ ſolum. Gene.1.4, Et diuiſit Deus בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ inter lucẽ & inter tenebras. Et 6, Et ſit diuidens בֵּין מַיִם לָמָיִם inter aquas ab aquis. Interdũ additur ב, ad maiorem declarationẽ. Ieſah.44.4, וְצָמְחוּ בְּבֵין חָצִיר & germinabunt inter herbã. pro herbas. Quando eſt cum ל, vt Geneſ.1.6, & Deuter.17.8, בֵּין דָּם לְדָם inter ſanguinem & ſanguinem: ſufficit vnum: quod non ſufficeret cum ו. nõ enim ſufficeret cum ו dicere בֵּין דָּם וְדָם, ſed geminãdum בֵּין, vt Gen.30.34, בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב inter ſe & inter Iahacób. Et forma fœminea numero multitudinis. Iechez.10.2, מִבֵּינוֹת לַכְּרֻבִים de inter Cherubim. Gene.42.21, quia interpres erat בֵּינָתָם inter eos. Hinc nomen duale carens י, בֵּנַיִם, Inter duos. 1.Semuél 17.4, Et egreſſus eſt vir הַבֵּנַיִם inter duos. vel ambos. i. ſtans inter ambos, nempe inter Peliſtim & Iſraél: vel inter duas acies, vt exponit R. Dauid.

בֵּיץ Vnde בֵּיצָה, Ouum. In plurali, Deute.22.6, בֵּיצִים אוֹ בֵיצִים pulli, vel oua. Ieſa.59.5, בֵּיצֵי צְפָעוֹנִי oua aſpidis. Singulare nõ inuenitur in Scriptura, ſed in Miſnáh, vbi dicitur, בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב ouũ quod natum eſt in die bono. & declinatur בֵּיצָה בֵּיצִים ſicut אֵיכָה אֵיכִים.

בִּיר A quo בֵּיר quod eſt בְּאֵר Puteus. Irme.6.7, כְּהַקִּיר בֹּורָהּ מֵימֶיהָ ſicut ſcaturire facit puteus aquas ſuas.

Alia forma ac ſignificatio, בִּירָה, quod eſt אַרְמוֹן ædes, palatium, templum. 1.Paral.29.1. Plurale cum נ noſepheth, & י laiáchas, ſicut י in רַחֲמָנִיּוֹת genere fœmineo. 2.Paralip.17.11, בִּירָנִיּוֹת palatia.

בַּיִת Domus, maſculini generis. Significat & auium nidum: quòd earum ſit domus ad nutriendum filios. Interdum etiam locus pro locato accipitur, id eſt domus pro domeſticis, & filiis domus, ſiue familia. Significat etiam Carcerem, & Intra, ſiue intrinſecus: & etiam locum. Deute.22.8, Quando ædificabis בַּיִת חָדָשׁ domum nouam. Exo.12.3, וְאִם־יִמְעַט הַבַּיִת & ſi parua fuerit domus. i. familia. Pſa.84.4, paſſer (vel auis) מָצְאָה בַּיִת inuenit domum. i. nidum. Iechez.1.26, כְּמַרְאֵה־אֵשׁ בֵּית־ לָהּ ſicut aſpectus (vel viſio) ignis intra eam. Exo.25.11, מִבַּיִת וּמִחוּץ intra (intrinſecus) & extrinſecus. Ieſa.14.17, אֲסִירָיו לֹא־פָתַח בֵּיתָה vinctis eius non aperuit carcerem. 2.Semu. 15.17, וַיַּעַמְדוּ בֵּית הַמֶּרְחָק & ſteterunt in loco diſtantiæ. i. longinquo. 1.Regum 18.31, Et fecit piſcinam כְּבֵית סָאתַיִם ſicut locum (vel ſpatium) duorum ſatorum ſeminis. i. in quo ſeruntur duo ſata. Iiób 8.15, בֵּית אֲבָנִים locus lapidum. Prouer.2.18, כִּי שָׁחָה אֶל־מָוֶת בֵּיתָהּ quia inclinauit ſe ad mortem domus eius. Ex hoc textu arguunt pleriq; hoc nomen inueniri genere fœmineo, referentes pronomen ad verbum: ſed R. Dauid dicit referendum ad meretricem, quia ipſa inclinauit ſe ad mortem, quæ eſt domus eius. Verbum quoq; (teſte R. Joſéph) eſt maſculeum, inſtar עָשָׂה fecit, quanquam eſt longum. Plurale, בָּתִּים. Exod.1.20, וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים fecit eis domos. i. filios domus. acſi dicat, creuerunt, & multiplicati ſunt, inquit R. Dauid. Dicit tamen rectum eſſe in oculis ſuis vt ſit ſenſus, quòd abſcondit eos à Parhóh, ne læderet eos in via. Dictũ eſt enim de Irmeiáh,

(Irm.36.26,) Et iuſſit rex, &c. vt caperẽt Barúch ſcribã, & Irmeiáh prophetã, & abſcondit eos Dominus. Ieſa. 5.9, אִם־לֹא בָּתִּים רַבִּים niſi domus multæ, &c. In alia ſignificatione. Exo.25.27, Erunt annuli לְבָתִּים לַבַּדִּים לָשֵׂאת אֶת־הַשֻּׁלְחָן intra vectes ad portandũ menſam. R. Dauid, loca. Itẽ alia, 2.Reg.23.7, mulieres texebãt בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה cortinas luco. vel pro luco. exponit enim R. Dauid יְרִיעוֹת cortinas. Ab hoc fit בִּיתָן Palatiũ. nã palatiũ eſt domus magna, & honorabilis. Eſtér 7.7, אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן ad hortũ palatii. Eſt quoque בַּיִת ornamenti genus, quod pectorale vocant, vt ait R. Dauid in lib.rad. Ieſa.3.18, וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ & pectoralia animæ. Et hoc ornamentum ſuſpendebant mulieres inter vbera ſuper candidum, inquit idem in commen. & dixit animæ, pro deſiderii, quòd eſſent deſiderabilia.

בִּית Deſolare, Vide בָּת.

בָּכָא Morus arbor, vt ait R. Dauid in lib.rad. Pſal. 84.7, עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא trãſeuntes per vallem mori. Hæc dictio in radice בָּכָה cum ה in fine, quæ ſignificat flere, ponitur à R. Ionáh, & R. Iehudáh exponentibus, per vallem in qua ſtillat aqua vt lachryma ab oculis. 2.Sem.5.24, בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים in cacumine mororum. Tharghum Ionathán, אִילָנַיָּא arborum.

בָּכָה Flere. Deut.21.12, וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ & flebit patrem ſuũ, & matrem ſuam. vel, ſuper patrem, &c. אֶת pro עַל ſuper. Et Macór cum ה, vel cum ו vice ה, בָּכוֹ flendo. Ieſa.30.19, בָּכוֹ לֹא־תִבְכֶּה flendo non flebis. Geneſ.43.29, Et quæſiuit לִבְכּוֹת flere. Ieſah.16.9, עַל־ כֵּן אֶבְכֶּה בִּבְכִי idcirco flebo in fletu. In pihél participiũ, Irme.31.15, Rachel מְבַכָּה עַל־בָּנֶיהָ flens ſuper filios ſuos.

Universidad de Deusto Biblioteca

In nifhál participium, נִבְכִּים instar רָפָּה à נִרְפִּים. Iiób 38.16, Nunquid ingreſſus es עַד־נִבְכֵי־יָם vſque ad profunda maris? i. ad locum vbi eſt aqua multa, vel vſque ad decurſum maris, locũ vbi inundat fluctus. Et eſt tranſlatio à fletu, quòd flendo lachryma decurrat. נְבוֹכָה, require in בוך. Nomen maſculeum, בְּכִי & בֶּכִי, Fletus. Ieſah. 15.5, בִּבְכִי יַעֲלֶה in fletu aſcendet. Et 22.4, בִּבְכִי in fletu. Alia forma cum ſex pũctis, בֶּכָה. Hezræ 10.2. Item alia, בָּכוּת. Gene. 35.8. Rurſum alia. Gen. 50.3, וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ & trãſierũt dies fletus eius. à בְּכִית, inſtar בְּרִית בְּרִיתוֹ.

Illud autem Iiób 28.11, מִבְּכִי נְהָרוֹת חָבָשׁ, ſic exponitur, A fletu (.i. à gutta) flumina alligauit. i. reſtrinxit: ne videlicet educerent aquas vel guttatim, ſicut in fletu lachrymæ guttatim emittuntur. בָּכָא arboris genus, require in ſua radice: quanquam à pleriſque ponatur in hac radice, vt eodem loco dictum eſt.

בכר Vnde tóar בְּכוֹר, Primogenitus. Gene. 25.13. Accipitur etiã pro angelo qui eſt præfectus morti. Iiób 18.13, יֹאכַל בַּדָּיו בְּכוֹר מָוֶת comedat mẽbra eius ãgelus mortis. Quãquam R. Ioſeph Kimchi exponat, infirmitas mortis. i. mortalis, vel prima infirmitas ex qua moriatur. Vel eſt hypallage & ordo præpoſterus, pro, comedat mors primogenitum בַּדָּיו filiorum eius. Et plurale abſolutum, בְּכוֹרִים primogeniti: quanquam in Sacris nõ inueniatur. Et in regimine, Pſal. 136.10, Qui percuſſit AEgyptum בִּבְכוֹרֵיהֶם in primogenitis eorum. Plurale forma fœminea. Geneſ. 4.4, מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ de primogenitis pecorum ſuorum. Tóar fœmineum. Geneſ. 19.32, וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה & dixit primogenita ad minorem. Et ſic poteris formare maſculeum בָּכִיר primogenitus, inſtar שָׁכִיר. Hinc fit verbũ in pihél hadda-

gús. Deute. 21.15, לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה nonpoterit inſtituere primogenitũ filium (.i. dare ius primogeniti filio) dilectæ. Iechez. 47.12, יְבַכֵּר afferet primitiua. Et in hifhíl, participium vice tóar. Irme. 4.30, כְּמְבַכֶּרֶת ſicut parientis primogenitum. Et in puhál. Leuit. 27.26, אֲשֶׁר יְבֻכַּר לַיהוָה quod pro primogenito offeretur Domino. vno verbo (ſi Latinè ſic loqui liceret) diceretur, primogenitabitur Domino. Aliud nomen tóar, בִּכּוּר, Fructus primitiui. Nume. 28.26, וְיוֹם הַבִּכּוּרִים & in die primitiuorum. Exod. 23.16, בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ primitiua operum tuorum. Alia forma cum ה ſigno fœmineo. Hoſe. 9.10, כִּבְכוּרָה ſicut primitiuum. Et ח cum mappic, Ieſah. 28.4, כְּבִכּוּרָה ſicut primitiuũ. Tóar alterius formæ, cum pathách, בַּכּוּר inſtar חִנּוּן & שַׁכּוּל: cuius plurale forma fœminea eſt, Irme. 24.2, כִּתְאֵנִים הַבִּכֹּרוֹת ſicut ficus primitiuorum. Eſt & genus animalis quod appellatur בִּכְרָה, Camelus fœmina, aut dromedaria. R. Dauid dicit eſſe genus cameli lactentis, vel paruæ. Irme. 2.23, בִּכְרָה קַלָּה camelus (vel dromedaria) leuis. aut velox. vbi Tharghum habet דְּמֵיָא לְיַנְקָא קַלִּילָא ſimilis lactenti leui. aut veloci. Vbi etiam R. Dauid in comment. dicit eſſe camelum iuuenem, quæ currit velocius maſculo. Plurale, genere maſculeo. Ieſah. 60.6, בִּכְרֵי מִדְיָן הֹונְגֵי lacameli (vel dromedarii) Midián. Tharghum, ctentes paruuli. ſubaudi cameli, &c.

בל Non. Prouerb. 23.34, בַּל־יָדַעְתִּי non noui. Et addito בְּלִי, בַּלִּי, Non, ſine, abſque, præter. Ieſa. 14.6, מְרַדֵּף בְּלִי חָשָׂךְ perſecutionem paſſum non prohibuit. nempe a perſecutore. Iiób 33.9, בְּלִי פָּשַׁע abſque præuaricatione. vel, nõ eſt præuaricatio. Præponũtur ei ב,ל,מ,על. Deut. 4.42, בִּבְלִי־דַעַת abſque ſcientia. i. ignorãter. Ieſah. 5.14,

labium eorum . נָבְלָה enim poteſt eſſe prima perſona pluralis ex cõiugatione cal, quæ ſecundũ normam debuerat dagheſſari ob defectũ ל. Vel eſt tertia perſona fœminea ex cõiugatione nifhál. Pſal.92.10, בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן miſcui oleo viridi. ſcilicet caput meum. vel miſcui me oleo viridi: poteſt enim eſſe & tranſitiuũ, & intrãſitiuũ verbum, teſte R. Dauid in comment. Leui.7.10, בְּלוּלָה־בַשֶּׁמֶן miſtũ oleo. Et in hithpahál. Hoſe.7.8, הוּא יִתְבּוֹלָל ipſe miſcebitur. pro cõmiſcebatur. Nomen cum ſex punctis, & ת in principio, Leuit.20.12, תֶּבֶל עָשׂוּ, cõfuſionem fecerunt. Et eſt inſtar תֶּמֶס à מָסַס. Et dixit, cõfuſionem, vel miſtionem fecerunt, eo quòd fuit miſtio ſeminis nequam. Alia forma & ſignificatione. Leuit. 21.19, אוֹ תְּבַלֻּל בְּעֵינוֹ vel albugo in oculo eius. Et appellatur ſic, eo quòd ſit miſta cum nigro pupillæ. Rurſum alia forma & ſignificatione, בְּלִיל, quod eſt מִסְפּוֹא, iumentorum miſtum pabulum cuiuſcũque generis, præter paleam. Ieſah.30.24, בְּלִיל חָמִיץ יֹאכֵלוּ pabulum purum (ſiue mundum) comedent. Sunt qui dicunt nomen eſſe compoſitum ex בְּלִי nõ, & לוֹ ſibi. i. illud quod non eſt ſibi, hoc eſt ſuum. Et à בְּלִיל quod eſt pabulũ, fit verbũ, Iudi.19.21, וַיָּבֹל לַחֲמוֹרִים & pabulum dedit aſinis. Sunt qui & תֵּבֵל, Orbis, in hac radice reponãt: quibus non aſſentior. Vide תֵּבֵל vbi eam ponit R. Dauid.

בָּלוּל Quidam in hac radice poſuerũt pro teſtudine: cum tamen ב ſit litera deſeruiens, vide in לוּל.

בָּלַג Roborare, confortare. Vnde verbum in hifhíl, quod poteſt eſſe & tranſitiuum & intranſitiuũ. Hamos 5.9, הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל־עָז qui roborat prædatorẽ ſuper fortem. Iiób 9.27, אֶעֱזְבָה פָּנַי וְאַבְלִיגָה derelinquam faciem meam, & confortabo (vel roborabo) me. Vel, &

p.i.

לִבְלִי־חֹק præter morem. Exo.14.10, הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים nunquid non erant ſepulchra in AEgypto, &c. Thren.1.4, מִבְּלִי בָּאֵי eo quòd non ſint qui veniant, &c. Pſalm.72.7, עַד־בְּלִי יָרֵחַ donec non ſit luna. Iiób 18.15, Habitet בְּאָהֳלוֹ מִבְּלִי־לוֹ in tabernaculo eius, nõ ipſius. i. habitet familia vel cõgregatio quæ non eſt ipſius, ſub. impii: nec de filiis, aut propinquis ipſius. Vel, habitet, nẽpe beſtia. acſi diceret, Sit deſolatum: quemadmodum poſtea dicit, Spargat in tabernaculo eius ſulphur. Et cum בְּלִי, cõiungitur יַעַל, & fit בְּלִיַּעַל, quod ſignificat רָשָׁע impiũ, aut רֶשַׁע impietatem. Deute.13.13, בְּנֵי־בְלִיַּעַל filii viri impietatis, hoc eſt impii. Vnde Tharghum Onchelos habet רִישְׁעָא impietatis. Nachum 1.10, יֹעֵץ בְּלִיַּעַל conſiliarius impietatis. vel conſulens impietatem. Pſal. 41.9, דְּבַר־בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ verbum impietatis fundet in eũ. vel rẽ impietatis. i. infirmitatem malam, grauémque fundet in eum. aut, res impietatis, id eſt infirmitas, adhærebit ei. 1. Semuél 1.16, אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת־בְּלִיַּעַל ne des (.i. reputes) ancillam tuã coram (ſub. Domino) filiam (.i. vt filiam) impietatis. i. impiam. quæ ebria, coram Domino manere audeam more filiæ impiæ. Vir impius dicitur Beliiáhal, ex בְּלִי non, & יַעַל aſcendet, ab עָלָה: eo quòd non aſcendat. i. proficiat & proſperetur.

בְּלִי Vide in בָּלָה. **בְּלִילוֹ** in בָּלַל. **בְּלִימָה** in בָּלַם.

בָּלַל Confundere, miſcere. Gene.11.9, Idcirco vocauit nomẽ eius Babél, כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ quia ibi confudit (vel miſcuit) Dominus labiũ (.i. linguam & ſermonẽ) vniuerſæ terræ. Et verſu 7, Deſcendamus, וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם & cõfundamus (vel miſceamus) ibi labium eorũ. Vel, & confundatur (vel miſceatur) ibi labium

& ecce terror. Ieche. 26. 21, בַּלָּהוֹת אֶתֵּנֵךְ terrores dabo te. R. Dauid in cõment. terrorẽ & deficiẽtiam. Iiob 24. 17, בַּלְהוֹת צַלְמָוֶת terrores vmbræ mortis.

בָּלַם Claudere, obthurare. Pfal. 32. 9, In chamo & fræno עֶדְיָו לִבְלוֹם os eius ad claudendum. Non inuenitur alibi in Sacris literis. בְּלִימָה, Nihilum. Iiob 26. 6, Appendens terram עַל־בְּלִימָה ſuper nihilum. Eſt autem compoſitum ex בְּלִי nõ, & מָה quid, pro aliquid: acſi dicat, ſuper non aliquid, id eſt nihil, eo quod eſt ſuſpenſa in medio ſphærarum, multum admodum à ſphæris vndique diſtans.

בָּלַס Cũ ס in fine: in cal, eſt Colligere: & idem quod בָּלַשׁ Quærere, inueſtigare, quo vtitur Tharghũ. Inuenitur tantũ in Hamos 7. 14, וּבוֹלֵס שִׁקְמִים & colligẽs ſycomoros. בָּלַס etiã eſt permiſcere. vnde & R. Dauid alterã etiá ponit expoſitionẽ, nẽpe miſcẽs ſycomoros cum aliis ſcilicet rebus, vt dem armẽtis meis. Vnde & doctores Talmudiſtæ omnem rem miſtam appellant בְּלוּסָה. Et paſtam miſtam farina & aqua, vocant בְּלוּס.

בָּלַע Abſorbere, deglutire: Abſcõdere, operire. Iiob 20. 14, חֵיל בָּלַע diuitias abſorbuit. Ionáh 1. 16, לְבַלַּע אֶת־יוֹנָה vt deglutiret Ionáh. In pihél, Perdere, diſſipare, Abſcondere, teſte R. Dauid & aliis grammaticis. Ieſah. 25. 8, בִּלַּע הַמָּוֶת perdidit mortem. Threu. 2. 16, Et dixerunt, בִּלַּעְנוּ perditi ſumus. Nume. 4. 19, בְּבַלַּע אֶת־ הַקֹּדֶשׁ quãdo operta eſt (vel abſcõdita, ait R. Dauid) ſanctitas. Iiob 10. 8, וַתְּבַלְּעֵנִי & perdidiſti me. Alii exponũt, teſte R. Dauid in lib. rad. & circundediſti me. Et in nifhál. Hoſe. 8. 8, נִבְלַע יִשְׂרָאֵל perditus eſt Iſraél. Et in puhál, ſiue ſelo nizcár pohaló mimménnu. 2. Sem. 17. 16, פֶּן יִבָּלַע לַמֶּלֶךְ ne forte perdatur (vel abſorbeatur) rex.

roborabo: nempe נַפְשִׁי animum meum. & ſic eſt trãſitiuum. Irme. 8. 18. מַבְלִיגִיתִי עָלַי יָגוֹן roboro me ſuper (vel propter) dolorem, ſuper cor meum infirmitas mea. Acſi dicat, Quum voluero roborare me, nõ potero: quia ſuper cor meũ infirmitas mea. Et eſt nomen verbale inſtar מַרְבִּית, quod ſecundũ normã debuerat eſſe מַרְבִּיִת inquit R. D. in lib. ra. & in Michlól: & ת & ם ſunt noſaphoth. i. additæ, & non radicales.

בָּלָה Vetuſteſco, inueteraſco, conſumor. Deu. 29. 5, לֹא־בָלוּ שַׂלְמֹתֵיכֶם non veterauerũt veſtimenta veſtra. Ieſah. 51. 6, כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה ſicut veſtimentũ veteraſcet. Et in pihél. Thren. 3. 4, בִּלָּה בְשָׂרִי vetuſtã fecit carnem meã. 1. Paral. 17. 9, לְבַלּוֹתוֹ vt conſumant eũ. Tóar, בָּלָה, Vetus. Ieche. 23. 43, Et dixi לַבָּלָה נְאָפִים inueteratæ in adulteriis. Maſculeũ plurale, Ieho. 9. 4, שַׂקִּים בָּלִים ſaccos veteres. Fœmineũ, Ibidẽ, verſu 5, וּנְעָלוֹת בָּלָוֹת & veſtes veteres. Subſtantiuũ, תַּבְלִית, Vetuſtas, conſumptio. Ieſah. 10. 25, עַל־תַּבְלִיתָם ad cõſumptionem eorũ. Alia forma, Irme. 38. 11, וּבְלוֹיֵ מִלָּחִים & veterationes (pro vetera) corruptorum. ſub. pannorũ. Et ante hæc verba, Et tulit inde בְּלוֹיֵ הַסְּחָבוֹת vetera putridorum. i. pannos veteres putridos. Hæc duo ſcribũtur cum vno duntaxat י, quod eſt י radicalis litera manens vice ה radicalis literæ: י vero ſignũ pluralis deficit in ſcriptura, quod eſt in prolatione, teſte R. Dauid in cõmen. & in lib. ra. Et cum א vice ה literæ radicalis, Ibidem, verſu 12, שִׂים נָא בְלוֹאֵי הַסְּחָבוֹת pone quæſo vetera putrida. Et alia forma, Ieſa. 38. 16, מִשַּׁחַת בָּלִי à fouea vetuſtatis. vel conſumptionis. id eſt è ſepulchro. Et eſt hoc nomen inſtar שִׁבְרִי.

בָּלָה Vnde בַּלָּהָה, Formido, terror: per tranſpoſitionem literarum, pro בְּהָלָה. Ieſah. 17. 13, וְהִנֵּה בַלָּהָה

Iiób 37.20, Nunquid narrabitur ei, quum locutus fuero? si dixerit vir: (vel quispiã:) יִבָּלַע perdetur. vel absorbebitur, aut occultabitur. acsi dicat (secundum R. Dauid in lib. rad.) opus est vt quis narret ei qui scit occulta? Quòd si dixerit quispiã opus esse, quòd nesciat: perdetur: quia negauit veritatem. Ponit & alteram expositionem, quam dicit esse rectam, Si dixerit quispiam quòd abscondetur (pro absconditum est) ab eo, quod loquor. Alii exponunt (teste eodem,) Si dixerit quispiã in corde suo quòd abscõdetur ab eo, nihil ei proderit. Et R. Haii exponit de sole, Si dixerit quispiam quòd abscondetur sol, quũ nubes illum abscõdunt. Et hoc est quod dicit postea, Et nunc non viderunt lucem. i. solem: acsi dicat, Non est eis facultas vt videãt etiam lucem, quando nubes sunt in cælo (siue aere,) & ipse sol lucidus est, & non vident eum, donec transeat ventus, purificétque aerẽ à nubibus. In hithpahál. Psal. 107.27, sapientia eorũ תִּתְבַּלָּע perdetur. Nomen. Psal. 52.5, Dilexisti כָּל־דִּבְרֵי־בַלַע omnia verba perditionis. aut corruptionis. Alii, teste R. Dauid, exponunt verba occultationis, id est מִרְמָה doli, seu fraudis, hoc est dolosa, siue fraudulenta: quia dolose loquẽs, cor suum abscondit. Iiób 7.19, עַד־בִּלְעִי רָקִי vsque ad absorptionem meam saliuæ meæ. i. donec absorbeam saliuã meam.

בִּלְעָדַי Vide inter polysyllaba.

בָּלַק Desolare, secundum R. Ionáh. Vnde & in lingua Harabica locus in quo non est germen, appellatur בַּלּוּקָה. Significat etiam claudere: vnde & clausionem vocãt אַבְלֶקֶת. Significat apud eos & aperire: vnde apertum dicunt אַבְלַקְאַת. nam apud eos sunt quædá

dictiones quæ opposita significãt, sicut apud Hebræos idẽ aliquãdo verbũ: cuiusmodi שָׁרַשׁ, quod significat radicare & eradicare: & ita R. Ioséph Kimchi dicit בָּלַק significare aperire. Iesa. 24.1, בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ euacuat terram, & desolat eã. pro desolabit, vel destruet, nẽpe vt sit absque habitatore, vt exponit R. Ionáh. R. Ioséph, aperiet eam, & egredientur eius habitatores in omnẽ angulum. Et in pihél, Nachum. 2.10, וּמְבֻלָּקָה & desolata. nempe absque habitatore. Vel aperta, vt omnes videlicet exire valeant. Vel clausa, vt nullus habitet in ea. Alibi non inuenitur in Scriptura.

בְּלִתִּי Vnde בִּלְתִּי, Nisi, præter, nõ. & י est nosephéth, vel est radicalis. Genes. 21.24, בִּלְתִּי הַיּוֹם præter hodie. Et 43.2, בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם nisi frater vester fuerit vobiscum. Nume. 32.12, בִּלְתִּי כָּלֵב præter Caléb. R. Dauid rectũ putat quòd י sit radicalis litera, quod tamẽ cum pronomine remouetur propter grauem pronũtiationẽ: & omnia significãt זוּלָתִי præter: paucis exceptis quæ significãt לֹא non. 1. Sem. 20.25, Quia dixit, Accidẽs est, בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא כִּי־לֹא טָהוֹר nõ mũdus est: quia nõ mũdus. quod R. D. exponit, præterquã quòd mũdus est. acsi dicat quòd nõ acciderit ei immũditia, sed accidẽs aliquod fuerit. Vel, quia accidit ei immũditia, idcirco nõ venit. Et hoc est quod dixit, quia non mundus, nempe tunc. Iesah. 14.6, Plaga בִּלְתִּי סָרָה non declinabili. i. ineuitabili. acsi dicat, plaga quæ non declinabitur, vel remouebitur. Iiób 14.8, עַד־בִּלְתִּי שָׁמַיִם donec non sit cælum.

Omne בִּלְתִּי ligatum cum מ, est sicut מִבְּלִי. Nume. 14.16, מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת eo quòd nõ poterat, &c. vel, quia nõ poterat. מ enim ponitur vice בַּעֲבוּר propter, propterea. Et, propter non posse, est, quia non potuit, &c. Et quan-

do ligatur cum ל,eſt ſicut שֶׁלֹּא vt nō.Ieche.13.22, לִבְלְתִּי vt non conuertantur à via ſua mala. Ibidem,verſu 3,וּלְבִלְתִּי רָאוּ & non viderūt. acſi dicat,Et dicūt quod non viderūt. Cum pronomine,1.Sem.2.2, כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ quia non eſt præter te.

בָּם In eis, compoſitum ex præpoſitione ב, & pronomine ם.

בָּמָה Excelſum:radicalis dictio iuxta R.Ionáh & R. Dauid.At R.Iahacób radicem dicit eſſe בּוּם:& eſt inſtar קָמָה à קוּם.quod oſtēdit pūctatura camés. idq; R. Dauid dicit eſſe rectū , & alio in loco ait idem ſenſiſſe R.Ionáh. 1.Sem.9.25,Et deſcenderunt מֵהַבָּמָה הָעִיר de excelſo ciuitatis.Ibidē,verſu 13,Antequā aſcenderet וּמְקַטְּרִים,הַבָּמָתָה(quod eſt לַבָּמָה)in excelſum.1.Reg.22.43, ſu בַּבָּמוֹת & adolebat in excelſis. Deu.32.13,עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ per excelſa terræ.Et ſine י. Ieſah.14.14,אֶעֱלֶה עַל־בָּמֳתֵי עָב aſcendam ſuper excelſa nubis.

בְּמוֹ Compoſitum ex ב deſeruiente , quod ſignificat in,& מוֹ completiua particula.

בֵּן In eis,compoſitum ex ב in,& pronomine ן.

בֵּן Filius,Vide בְּנָה.

בָּנָה AEdificare. Deuter.20.5,בָּנָה בַיִת־חָדָשׁ ædificauit domū nouā.1.Reg.9.3,אֲשֶׁר בָּנִיתָה quā ædificaſti. eſt ſcriptum ſine י.Vnū ſcribitur ſine י in fine,1.Reg.8. 47,domū אֲשֶׁר־בָּנִיתִי quam ædificaui nomini tuo.Irme. 24.6,וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֱרֹס & ædificabo eos, & non deſtruā. Idē 33.7,וּבְנִיתִם כְּבָרִאשֹׁנָה & ædificabo eos ſicut in principio.quanquā hoc eſt ſine י. Participium,בֹּנֶה.& vnum cū ſeri,בֹּנֶה ædificans,Pſal.147.2. Macór,1.Reg.8.13,בָּנִיתִי ædificando ædificaui.Et ſecundum aliā formam, לִבְנוֹת,AEdificare.Geneſ.11.8,ceſſauerunt הָעִיר ædi-

ficare ciuitatem. Vnum cum י ſigno pluralis inſtar nominum,teſte R.Dauid in Michlól,& lib.ra. Ieche. 16.30,בְּבִנּוֹתֵיךְ quum ædificaueris. 2.Semu.7.13, יִבְנֶה־בַּיִת ædificabit domum.Pſal.28.5,וְלֹא יִבְנֵם & non ædificabit eos. Et in niphal,1.Para.22.18,לַבַּיִת הַנִּבְנֶה domui quæ ædificata eſt.pro,quæ ædificabitur. præteritum vice futuri. Sed proprie eſt participium maſculeum,quia eſt cum ſeghól,vt habet R.Dauid in Michlól.i.quæ ædificatur.Nā בַּיִת eſt maſculeū nomen.Irme.12.16,וְנִבְנוּ & ædificabuntur in medio populi mei.Futurū.Gen.16.2, אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה ſi forte ædificer ex ea. i.filios ſuſcipiā ex ea. Nomē,בִּנְיָן,AEdificiū.Ieche.41.12. Alia forma, Ibidem, verſu 13,וְהַבִּנְיָה & ædificiū. Et per tranſlationem hinc dicitur בֵּן,Filius: quòd ſit veluti ædificium, aut ædificatio quædam patris ac matris.Et eſt cum ſeri frequentius. Si vero ſit in coniūctione reali quæ eſt filii ad patrem,ſiue habeat maccáph,ſiue non,eſt cum ſeghól: aliâs eſt cum ſeri, etiamſi habeat maccáph,teſte R.Dauid in Michlól.Gen.25.19,בֶּן־אַבְרָהָם.Eſter 2.5, בֶּן יָאִיר בֶּן שִׁמְעִי.Quando non eſt prædicta realis cōiunctio,eſt cum ſeri,ſiue cū maccáph,Gen.30.7,בֶּן שֵׁנִי.ſiue abſq; maccáph,ve.12,בֶּן שֵׁנִי. Significat & alia multa, pro adiūctis aliis ſubſtātiuis.vt Gen.15.3,בֶּן־בֵּיתִי filius domus meæ.i.vernaculus meus. Iiób 41.20,בֶּן־קֶשֶׁת & בֶּן־גַּרְנִי filius arcus.i.ſagitta. Ieſa.21.10,Tritura meà areæ meæ.i.frumentum: vel palea,ſic appellata quòd triturentur, & ſpargantur per aream. Gen.49.22, בֵּן triturentur filius(.i.ramus)creſcens Ioſéph. Hîc בֵּן eſt fœmin.gen.vt oſtendit פָּרַת tóar fœmin.à פָּרָה creſcēs,vel fructifer,aut magnus.éſtq; ת loco ה:quanquā R.Ionáh & R.Iehudáh deducāt à פָּאַר, iuxta illud Ieche.31.6, Et

elongati ſunt פְּאֹרוֹתָיו rami eius:exponentes,ſicut plan ta rami. i. ramifera. & ſic בֵּן eſt in regimine genitiui, quod non eſt rectum:quia בֵּן punctatur cum ſeri: & ſi eſſet in regimine,ſecundum normã eſſet cum ſeghól. At ſecundum eorum expoſitionem,eſſet in regimine: quippe ſi vellent ſubaudire בֵּן וּפוֹרַת, planta & ramus: nullus eſſet ſenſus. Quando בֵּן, vel בַּת non eſt in regimine , nec iungitur patri aut matri , ſignificat paruulum,aut paruulam.Exod.21.30,אוֹ־בֵן יִגַּח אוֹ־בַת vel filium cornupetierit,vel filiã. id eſt paruulum, vel paruulam. Ponitur & vice אִישׁ. 1.Semuél 20.30,כִּי בֶן מָוֶת הוּא quia filius mortis eſt.i.vir reus mortis,ſiue dignus morte.Gen.5.31,בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה filius(.i.vir) quingentorum annorum. Venit & cum chiric loco ſeghol. Ieho.1.1,Dixit Dominus ad Iehoſúah בִּן־נוּן filiú Nun. Proue.30.1,בֶּן־יָקֶה filius Iache.vel vomitus.quanquam ſint qui hoc deducant à בִּין intelligere. acſi dicat,Verba Agur qui euomet intelligentiam.2.Paral.25.1,לְמִבֶּן à filio. i.viro. ל redundat, teſte R. Dauid in Michlól.

Plurale,בָּנִים,Filii,Gen.5.3. Et in regimine, Gen.6. 2,Et viderunt בְּנֵי־הָאֱלֹהִים filii Dei.id eſt probi viri quos Deus vt filios diligebat. vel,filii magnatũ, aut principũ. Et 23.11,In oculis בְּנֵי־עַמִּי filiorũ(id eſt,hominũ,vel virorum)populi mei. 1.Regũ 20.35, Et vir vnus מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים de filiis(id eſt diſcipulis)prophetarum.Prophetæ enim erant diſcipulis tanquã patres. Et ita qui Dei legem docet quempiam,illius dicitur pater. Vnde ſcriptũ eſt Nume. 3.1, Et iſtæ ſunt generationes Aharón, & Moſéh in die,&c. Et verſu 2, Et iſta nomina filiorũ Aharón , primogenitus Nadáb, & Abihú, Elhazár, & Ithamár. Quum ergo ii filii ſint Aharón,cur dixit, Et iſtæ

iſtæ generationes Aharón, & Moſéh? Nẽpe quia illos, perinde acſi genuiſſet eos,docuerat. Nomen fœmineum,בַּת,Filia. quod ſecundum normam debuerat eſſe בְּנֵת, vt daghés oſtendit in pronominibus. eius plurale בְּנוֹת. Geneſ.20.12,בַּת־אָבִי filia matris meæ. Et per tranſlationem dicitur Congregatio.Pſal.137.8,בַּת־בָּבֶל filia(.i.congregatio)Babél.Sic exponunt plærique illud Dani.11.6,וּבַת מֶלֶךְ & filia regis,&c.Et verſu 16,וּבַת הַנָּשִׁים & filiam mulierum dabit ei. quãquam R.Abra. vtrunque exponat pro regina. Et ſic pupilla vocatur בַּת,quòd ſit oculo tãquam filia,teſte R.D.Et eſt ex hac radice,eodẽ teſte,licet etiã ſcripta ſit in בְּבַת. Gen.17. 17,הַבַּת־תִּשְׁעִים שָׁנָה nũ filia(.i.mulier)nonaginta annorũ. Exod.1.21,וְכָל־הַבַּת & omnem filiam(.i.paruulam) reſeruate. Cũ pronomine, ת dagheſſatur vice נ defi-cientis: vt בִּתּוֹ filia eius,Geneſ.29.6. Plurale,בָּנוֹת,Filiæ,Gene.19.7. Et in regimine,Gen.6.2,אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם filias hominum. Ciuitates quoque, mulieres appellantur:& ſuburbana & villæ,dicuntur earũ filiæ, quòd reſpectu vrbiũ ſint tanquã filiæ.Ieſa.32.9,נָשִׁים mulieres (.i.ciuitates)quietæ ſurgite: audite vocem meam בָּנוֹת (.i.villæ)fidẽtes,&c. Nume. 21.24,וּבְכָל־בְּנֹתֶיהָ & in omnibus filiabus eius.i. villis eius.Sic ſemper expone quũ iũgitur nominibus vrbium. Aliud nomẽ,תַּבְנִית, Similitudo,figura,exẽplar. Exod.25.9, אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תַּבְנִית כָּל־כֵּלָיו ſimilitudinẽ(vel exemplar)tabernacu li,& ſimilitudinem omnium vaſorũ eius.Pſal.106.20, בְּתַבְנִית שׁוֹר in ſimilitudinẽ bouis.1.Par.28.19.כָּל מְלֶאכוֹת הַתַּבְנִית omnia opera ſimilitudinis. i.domorum, ac vaſorum ſecũdum ſimilitudinem eorum, vtexponit R. Dauid. כְּתָבוֹנָם, Vide בִּין. Alia forma.Iechez.40.2,

בְּמִבְנֵה עִיר ſecundum ſimilitudinem ciuitatis: vt exponit R. Ionáh. Poteſt etiam exponi ſecũdum R. Dauid, tanquam ædificiũ ciuitatis. אֲבָנִים quoque eſt ex hac radice, ſecundum R. Dauid. Vide אֶבֶן.

בְּנוֹ In nobis: cõpoſitũ ex ב deſeruiente, & pronomine נוּ inſeparabili.

בֶּסֶם Vide בּוֹס.

בֹּסֶר Vnde בֹּסֶר, Fructus immaturus, vua acerba, quæ materna lingua vocatur *Agreſta*, inquit R. D. Irme. 31. 29, אָכְלוּ בֹסֶר comederunt vuã acerbam. Alia forma, בֹּסֶר. Et cum pronomine, Iiób 15. 33, Rapiet ſe בִּבְסָרָן ſicut vitis, vua eius acerba.

בְּעַד Vide עַד.

בָּעָה Quærere, inquirere, requirere, Rogare, petere. Vnde & Tharghum pro בִּקֵּשׁ, quod prædicta ſignificat, vertere ſolet בְּעָא. Ieſah. 21. 12, אִם־תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ ſi quæretis (pro quæritis) quærite. Et vtrũque, id eſt tam futurum quàm imperatiuũ, eſt perfectum. י enim eſt vice ה literæ radicalis. Imperfectum eſt תִּבְעוּ & בְּעוּ, ſicut יִבְנוּ & בְּנוּ. Significat etiam bullire. Ieſa. 64. 2, מַיִם תִּבְעֶה־אֵשׁ aquas bullire faciet ignis. R. Dauid exponit תִּרְתִּיחַ bullire, vel feruere faciet. Tractum eſt verbum ab אֲבַעְבּוּעוֹת bullis, quòd aquis bullientibus aſcendant bullæ. In niphál. Ieſa. 30. 13, נִבְעֶה בְחוֹמָה נִשְׂגָּבָה requiſita in muro excelſo. Loquitur de ruptura, ſeu apertura. Nã quãdo eſt apertura in muro excelſo, ingrediũtur, & inquirũt inde, inquit R. Dauid. At R. Ionáh aliter, cum ait, Nam muro excelſo minante ruinam, inclinat ſe extra, & ſeipſum aperit vt bulla. Hobadiáh 6, נִבְעוּ requiſita ſunt abſcondita eius. Ex hac radice eſt (vt plærique arbitrantur) illud Ieſah. 11. 14, בְּעֵיֵם רוּחַ in

inquiſitione (vel poſtulatione) ſpiritus ſui. i. iuxta voluntatem ſuam, inquit R. D. Et deficit ב deſeruiens in principio, & מ eſt noſépheth, ſicut & in רִיקָם. Vide עִים.

Ex hac etiam radice eſt illud Exod. 9. 9, Et fuit vlcus אֲבַעְבֻּעֹת bullarum. vel veſicarum. In quo א non eſt radicale, ſed nominis conſtitutiuum: & prima & ſecũda litera geminatur, & deficit ה radicalis litera, ſicut & in illo Ieſah. 17. 10, שָׂגָה à תְּשַׂגְשֵׂגִי.

בָּעַט Calcitrare. Deuter. 32. 15, וַיִּבְעָט & calcitrauit. 1. Semuél 2. 28, לָמָּה תִבְעֲטוּ בִּזְבָחִי vt quid calcitrabitis (pro calcitratis) in ſacrificium meum? i. ſpernitis.

בָּעַל Dominari, poſſidere vt dominum, Maritum eſſe, Rem habere cũ muliere. Deut. 24. 1, Quũ acceperit vir vxorem, וּבְעָלָהּ & poſſederit eam. vel domi natus fuerit ei: aut, & rem habuerit cũ ea. Irm. 3. 13, אֲנוֹכִי בָּעַלְתִּי בָכֶם ego dominatus ſum vobis. vel tædio affectus ſum, inquit R. Ioſéph. dicit enim hoc verbum conſtructum cũ ב, ſignificare vituperiũ: vnde exponit קָצְתִּי tædet me, anguſtiis ſum affectus. Deuter. 22. 22, בְּעֻלַת־בַּעַל maritata marito. Ieſah. 62. 5, כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ quia habitabit iuuenis cũ virgine, habitabũt in te filii tui. i. ſicut iuuenis habitat cum virgine, ſic habitabunt &c. Vel, ſicut maritatur iuuenis virgini, ſic maritabuntur in te filii tui. Et per tranſlationem interpretari poteſt vt prius. In niphál futurum, Ieſah. 62. 4, וְאַרְצֵךְ תִּבָּעֵל & terra tua maritabitur. tranſlatione ſumpta ab vxore quæ viro cohabitat. Et quicũque eſt dominus, aut poſſeſſor & patronus alicuius rei, appellatur בַּעַל. Gen. 37. 18, בַּעַל הַחֲלֹמוֹת patronus (poſſeſſor) ſomniorum iſte venit. Exod. 21. 3, אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא ſi maritus mulieris eſt. Et 22. 7, בַּעַל הַבַּיִת dominus domus. i. pater-

Universidad de Deusto Biblioteca

familiâs. Et 21.27, וּבַעַל הַשּׁוֹר & dominus bouis innocẽs erit. Sculptile & idolum appellatur בַּעַל, eo quòd ſuis cultoribus eſſet vt dominus. 2.Reg.10.19, Omnes prophetæ הַבַּעַל bâhál. Significat & vallẽ, ſeu planitiẽ, ſecundum R.Dauid, & Tharghum. Iehoſ.11.13, Et vſque ad בַּעַל גָּד vallem (vel planitiem) Ghad. pro quo Tharghum habet מֵישַׁר planitiẽ. Et fieri poteſt vt hinc fuerit appellata קִרְיַת־בַּעַל Chiriáth Bahál (de qua Iehoſ.18.14,) quòd ſita eſſet in valle: vna ex vrbibus Iehudáh, quæ & בַּעֲלָה nũcupata eſt, & Bahalé, iuxta illud, De Bahalé Iehudáh. Illud autẽ Leuit.21.4, Nõ cõtaminabitur בַּעַל in domino: (ſiue prĩcipe:) caret ב deſeruiẽte, teſte R.Dauid. vel ל, pro ſuper domino. Plurale. Iudic. 2.12, Et coluerunt אֶת־הַבְּעָלִים behalim. i. idola. Gene.14.14, וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־אַבְרָם & ipſi viri fœderis Abrám. i. fœderati cum Abrám. Et 49.23, בַּעֲלֵי חִצִּים viri ſagittarũ. i. ſagittarii. 2.Semu.1.6, וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים & viri equitum. i. equeſtres. vel ſecundum Tharghũ, caſtra, aut exercitus, alæ, turmæ equitũ. ſecũdũ R.Dauid, duces, aut præfecti equitũ. Ieſa.1.3, Et aſinus אֵבוּס בְּעָלָיו præſepe dominorũ ſuorum. pro domini ſui. Plurale pro ſingulari. & ita ſæpe. 1.Reg.17.17, AEgrotauit filius mulieris בַּעֲלַת הַבַּיִת patrona domus. vel domina. Hinc illud Pſal. 12.7, סַנְרִיר לַבַּעֲלִיל לָאָרֶץ domino terræ. inſtar סַנְרִיר. Vide in עָלַל.

בָּעַר In cal, quãdo eſt intranſitiuum, ſignificat ardere: quum vero eſt trãſitiuum, eſt accendere, ſuccendere, comburere. Nume.11.3, כִּי־בָעֲרָה בָם אֵשׁ יְהוָה quia arſit in eis ignis Domini. Vel, ſuccendit eos ignis Domini. Eſtér 1.12, Et ira eius בָּעֲרָה בּוֹ exarſit in eo. Ieſah.10.17, וּבָעֲרָה וְאָכְלָה שִׁיתִּוֹ & cõburet, & cõſumet ſpinã eius. Pſal.94.8, בִּינוּ בְעָרִים intelligite ardentes in popu-

lo. vel inſipientes. vtrũque enim ſignificat. Hoſe.7.4, כְּמוֹ תַנּוּר בֹּעֵרָה ſicut clibanus ſuccẽſus (ardens) à coquente. ע eſt cum tarcha longum, & ה eſt noſepheth, quia תַּנּוּר eſt maſculei generis, teſte R.Dauid in commen. & lib.rad. Pſal.2.12, כִּי יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ quũ exarſerit paulum furor eius. Ieſah.62.1, Et ſalus eius vt lampas יִבְעָר ardeat. Pſal.83.15, כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר ſicut ignis cõburet ſyluam. Eſt tranſitiuum ſecũdum R.Abrahám. Aut, ardebit in ſylua, ſecundum R.Dauid in lib.rad. Et in alia ſignificatione, Irme.10.8, וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ & pariter inſipientes erũt. In pihél, Excidere, remouere, auferre, Paſcere, Succendere. 1.Reg.22.47, Et reſiduum ſcorti, &c. בִּעֵר remouit è terra. Deuter.13.6, וּבִעַרְתָּ הָרָע & remouebis malũ è medio tui. Iechez.21.4, Ego Dominus בְּעַרְתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה ſuccẽdi eam, non extinguet ſe. Exod.22.4, וּבִעֵר בִּשְׂדֵה אַחֵר & paſcet in agro alio. Ieſah. 3.12, Et vos בִּעַרְתֶּם הַכָּרֶם depaſti eſtis vineam. Irme.7.18, Et patres מְבַעֲרִים אֶת־הָאֵשׁ ſuccenderũt ignem. Macór, quod ponitur interdum vice nominis. Ieſa.4.4, וּבְרוּחַ בָּעֵר & in ſpiritu remotionis. vel remouendi. R.Abrahám, & R.Dauid in commen. Idem in lib.ra. dicit eſſe nomen. Et 6.13, וְהָיְתָה לְבִעֵר & erit ad remouendũ. R.Abrahám, & R.Dauid. quanquã ſunt qui exponũt, teſte R.Abrahám, ad exurendum. Poteſt etiã exponi ſecundum R.Dauid in lib.rad. ad paſcendũ. Ieſa.44.15, וְהָיָה לְאָדָם לְבָעֵר & erit homini ad paſcendum. ſic R.D. in lib. rad. & cõment. R. verò Abra. ad comburẽdum. Nume. 24.22, Quia ſi fuerit לְבַעֵר קַיִן ad excidendum Caín. vel remouendũ. Tharghum, ad excidendũ. In hifhíl. Nachum 2.13, וְהִבְעַרְתִּי בָעְשָׁן רִכְבָּהּ & ſuccẽdere faciam in fumo currum eius. 1.Reg.16.2, מַבְעִיר remouere facio po-

ſteros Bahaſá. Et ſine י, Exod. 22.5, הַמַּבְעֶר אֶת־הַבְּעֵרָה qui ſuccendit(vel ſuccẽdere fecit) ſuccenſionem. Et verſu 4, כִּי יַבְעֶר־אִישׁ שָׂדֶה quũ depaſci fecerit quiſpiam agrũ.

Et in nifhál. Irme.10.21, כִּי נִבְעֲרוּ הָרֹעִים quia ſtulti facti ſunt paſtores. Ieſah.19.11, עֵצַת נִבְעָרֶה conſilium infatuatũ. Tranſlatio à בְּעִיר iumento, vel beſtia, quaſi beluinũ, quòd ſtultum ſit vt belua. Nomẽ, בְּעֵרָה, Combuſtio, Succẽſio, Exod.22.5. Vide paulo anté. Alia forma, תַּבְעֵרָה, Nume.11.3. Nomen toár. Pſal.49.11, יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יאבֵדוּ pariter ſtultus & inſipiẽs peribunt. Aliud ſubſtantiuum, בְּעִיר, Animal, iumentum. Pſal.78.48, tradidit grãdini בְּעִירָם animal (pro animalia) eorũ.

בָּעַת In pihél, Terrere, turbare. 1.Sem.16.14, וּבִעָתַתּוּ רוּחַ רָעָה & terrebat(vel turbabat) eum ſpiritus malus. In nifhál. 1.Par.21.30, נִבְעַת territus fuit à facie gladii. Dani.8.17, נִבְעַתִּי territus ſum.vel fui. Vbi ת vltima radicalis litera eſt abſorpta in daghés. Nomẽ, בְּעָתָה, Terror. Irme.8.15. Alia forma, בְּעוּת. Pſal.88.17, בְּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתְנִי terrores tui exciderunt me.

בָּצַץ A quo בּוּץ, Cœnũ, lutum. & eſt inſtar חָקַק à חק, & יע ab עָוַן. Irm.38.22, הָטְבְּעוּ בַבִּּץ demerſi ſunt in in cœno(vel luto) pedes tui. Alia forma, בְּצָה. Iiób 8.10, Nũquid creſcet iuncus בְּלֹא בָצֶה abſq; luto? vel ſi nõ fuerit in palude? R.D. loco lutoſo. Iechez.47.10, בְּצָאתָו cœnoſa eius. i. loca profunda plena luto, ſecũdum R. Dauid. aut valles profundæ, vt א ſit loco ו, inquit idem in comment. ſcribitur autem cum ו, & legitur cum י.

בָּצָל Cepa: cuius plurale eſt Nume.11.5, וְאֶת־הַבְּצָלִים & cepas. Alibi non inuenitur in Scriptura.

בָּצַע Concupiſcere, deſiderare, Calũniari, vel opprimere, vim facere, Complere, vel perficere, In

fruſta concidere, partiri, diuidere. Chab.2.9, הוֹי בֹּוצֵעַ בָּצַע רָע væ cõcupiſcenti concupiſcentiã malam. i. auaritiã. Ieche.22.27, לְמַעַן בְּצַע בָּצַע vt cócupiſcant cócupiſcentiã. Iiób 27.8, כִּי יִבְצַע cũ cõcupierit. Ioel 2.8, Super gladium deiiciẽt ſe(vel cadẽt) לֹא יִבָּצֵעוּ non cócident ſe. Eſt enim verbũ actiuũ intranſitiuũ. R. Dauid in lib.rad. exponit acſi dicat, Super gladios cadent, & nõ lædent eos. quippe non erunt vt alii inimici, quos prohibuit Deus ne venirent aduerſum te. nec portarum proderit clauſura, quia per feneſtras ingredientur vt fur. Et verbum trãſitiuum, Hamos 9.1, וּבְצָעֵם בְּרֹאשׁ כֻּלָּם concîdet eos in capite vniuerſos ipſos. ע eſt cum pathách, eo quód dictio eſt longa cum duabus virgulis. R. Ionáh imperatiuum eſſe arbitratur ex eo quod præcedit הַךְ הַכַּפְתּוֹר, Percute cardinem. & pathách eſſe loco ſeri. Et in piél. Ieſah.10.11, כִּי־יִבְצַע אֲדֹנָי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂהוּ quum compleuerit Dominus omne opus ſuum. Et 38.11, יִבְצָעֵנִי concîdet me. vel ſuccîdet (pro ſuccîdit) me. Iechez.22.12, וַתִּבְצָעִי רַעַיִךְ בָּעֹשֶׁק & oppreſſiſti amicos (vel proximos) tuos oppreſſione. vel vi, aut violentia, ſiue violenter. acſi dicat, Dediſti eis concupiſcibile argentum ex oppreſſione qua tu oppreſſiſti debiles qui erant in te. Zechar.4.9, manus eius תְּבַצַּעְנָה complebũt. perficient. In quo צ (quum habeat athnách accentũ) præter normã eſt cum pathách, teſte R. Dauid in Michlól. & lib.rad.

Nomen, בֶּצַע, Cupiditas, concupiſcentia. Exod.18.20, שֹׂנְאֵי בָצַע odio habentes cupiditatem. vel auaritiã. i. qui nõ ſequantur mũdi deſyderia, nec diuitiarũ amorẽ aut dignitatem. Irme.51.12, Venit finis tuus, אַמַּת בִּצְעֵךְ menſura auaritiæ tuæ. vel oppreſſionis, aut violentiæ. Illud Iudic.5.19, בֶּצַע כָּסֶף deſiderium (pro deſiderabile) argentum non tulerunt: ſunt qui exponunt fruſtum.

acſi dicat, non acceperunt aurum, nec argẽtum pro captiuorum redemptione, ſed eos occiderunt.

בֶּצֶק Conſperſio, Farina aqua cõſperſa & temperata. Exo. 12.35, וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק & coxerũt cõſperſionẽ. 2.Semu.13.8, Et tulit אֶת־הַבָּצֵק cõſperſionem, & miſcuit. pro farinã, quam ab eius fine vocauit conſperſionem. Hinc verbum בָּצַק. Neche.9.21, Et pedes eorũ לֹא בָצֵקוּ non tumuerũt. inſtar videlicet cõſperſionis, quæ appoſito fermẽto tumeſcit: quanquam eſſent abſque calceamentis. Vel, non fuerunt infecti: luto videlicet (ſicut manus cõſperſione inficiuntur:) quod vſu venire ſolet iis qui calceamenta habent vetera vel cõſumpta. Prior tamen interpretatio magis quadrat.

בָּצַר Vindemiare, Munire, roborare, Prohibere, Excidere. Irme.49.9, אִם־בֹּצְרִים בָּאוּ לָךְ ſi vindemiantes venerint ad te, non relinquẽt racemos. Pſal.76.12, יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים excidet ſpiritũ ducum. nempe vt vindemiator racemos, ne ſe iactent, néve glorientur. & hoc eſt quod ſequitur, Terribilis regibus terræ. Ita exponit R.Dauid in lib.rad. quanquã exponat & aliter, nempe exaltabit, roborabit. ſed priorem expoſitionẽ dicit eſſe rectam. Nomen, בָּצִיר, Vindemia. Leuit.26.5. Zechar. 11.2, יָרַד יַעַר הַבָּצוּר deſcendit ſylua vindemiæ. Metaphorice dicitur (inquit R.D.) de magnatibus Iſraél, quos ſyluæ comparauit: quòd ſyluæ, arbores magnæ ſint, & multæ. Et addidit vindemiæ, acſi dicat, Quæ dat fructum: quod arboribus ſyluæ haudquaquam vſu venit. Poteſt etiá exponi, vt ipſe dicit, Sylua munitionis, ſiue fortitudinis. Alia ſignificatio. Ieſa.2.15, וְעַל כָּל־חוֹמָה & ſuper omnẽ murũ munitũ. Irme.33.2, Et annũtiabo tibi גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת magna & fortia. i. difficilia intellectu.

tellectu. Et hæc ſunt participia paſſiua ex cõiugatione cal. Et in pihél. Ieſah.22.10, לִבְצֵר הַחוֹמָה ad muniendũ murum. Nomen, בְּצָרוֹן, Munitio. Zechar.9.12. Alia forma, מִבְצָר. Nume.32.36, עָרֵי מִבְצָר vrbes munitionis. Et 17, בְּעָרֵי הַמִּבְצָר in vrbibus munitionis. Dani.11.23, וְעַל־מִבְצָרִים & ſuper munitiones. Plurale fœmineum, Dan. 11.15, עִיר מִבְצָרוֹת ciuitatem munitionum. In niphál, eſt Prohibere. Geneſ.11.6, לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt. Nomen, בְּצֹרֶת, Irme.17.8, וּבִשְׁנַת בְּצֹרֶת & in anno prohibitionis, nempe pluuiarũ. Alia forma. Irme.14.1, ſuper verba הַבַּצָּרוֹת prohibitionum. videlicet pluuiarum. Sunt qui exponunt iuxta hanc ſignificationẽ illud Pſal.10.1, abſcondes לְעִתּוֹת בַּצָּרָה in tẽporibus prohibitionis. & ſic ב eſt radicalis litera. Prior autẽ ſignificatio & hæc, ſunt propinquæ: quod enim magnum eſt, & forte, ſeu difficile, prohibetur homini ne cõtingat illud. Aliud nomẽ, בָּצָר, quod eſt זָהָב, Aurum. Iiób 36.18, לֹא בָצָר non aurũ. R.Dauid & R.Leui. Item 22.23, Et pone (pro pones) עַל־עָפָר בָּצָר ſuper terram aurum. ita R. Dauid in lib. rad. At R.Moſéh exponit, munitionẽ ac turrim fortẽ. Alii ſimpliciter exponunt fortitudinẽ. Et verſu 24, וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ & erit (pro erunt) Omnipotens aura tua. numero multitudinis, ab auro, ſecũdum R.Dauid in lib.ra. In libris tamen correctis, inquit idẽ, non ſcribitur י ſignũ pluralis, & ſic eſt ſingularis numeri, aurum tuum. & ר eſt cũ ſegholʼ propter accentũ athnách, ſiue athnachtá. quanquam dici poteſt numeri eſſe pluralis deficiente י, ſicuti plærique aliis vſu venit.

בָּקַק Sicut & בוּק, Euacuare, populari, prædari, Irme. 19.7, וּבָקֹתִי אֶת־עֲצַת & euacuabo conſilium Ichu-

Alia forma, בֶּקַע, pro dimidio ſecli. Exod.38.24, בֶּקַע
לַגֻּלְגֹּלֶת medium ſecli per caput. Quod declarãs ſubdit,
מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל dimidium ſecli, ſecũdum ſeclum ſanctita-
tis.i.ſanctuarii, hoc eſt templi. Appellatur autẽ בֶּקַע di-
midiũ ſecli, eo quòd eſſet ſciſſum à ſeclo, teſte R.Da-
uid. Alia forma, בִּקְעָה, Vallis, planities: ſic appellata,
quòd ſit ſciſſa & diuiſa à montibus. Geneſ.11.2. Plu-
rale, בְּקָעוֹת, Valles, Pſalm.104.8.

בָּקַר In pihél, Quærere. Prouerb.20.25, Et pòſt, vota
לְבַקֵּר ad inquirendum. vel inquirere. 2.Reg.16.
15, Et altare æneum erit mihi לְבַקֵּר ad inquirendum.i.
quando aſcendet in cor meum vt inquiram. Ieche.34.
11, כֵּן אֲבַקֵּר אֶת־צֹאנִי ſic inquiram pecus meũ. Nomen,
בַּקָּרַת, Inquiſitio. Iechez.34.11. Hinc בֹּקֶר, Mane: quòd
mane inquiratur omnis res illuceſcente die, inquit R.
Dauid. Gen.1.5, Et fuit בֹּקֶר mane, dies vnus. Interdum
capitur pro אוֹר luce: vt Iiob 38.7, Quũ laudarent pari-
ter כּוֹכְבֵי בֹקֶר ſtellæ lucis. i.lucidæ. Sic dicitur Pſal.148.
3, כּוֹכְבֵי אוֹר ſtellæ lucis. ſunt autẽ ſeptem planetæ, inquit
R.Dauid. & ſic mane vocatur lux, Vide אוֹר. Pſalm.55.
18, עֶרֶב וָבֹקֶר veſperi & mane. Exo.16.19, Et collegerunt
illud בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר mane mane.i.quolibet mane. Pſal.73.
14, Et increpatio mea לַבְּקָרִים in matutinis. Ex hac ra
dice eſt illud Leuit.19.20, בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה verberatio erit. R.
Dauid in lib.ra.exponit, מוּלֵקָה verberata erit. ab inqui
rendo nomen deductum, quia ſecundum qualitatem
delicti debebat eſſe & plagarum modus. Et ſecundum
R.Sahadiáh dixit בִּקֹּרֶת à בָּקָר, quod eſt bos, quia verbe-
ratio fiebat neruo bouino. Vel ב (inquit R.Dauid) eſt
loco פ, quæ ſunt eiuſdem exitus. הַפֶּקֶר enim eſt dimiſ-
ſio: & בָּקַר in Miſnáh, eſt dimittere, liberare. vnde di-

dáh. Nachum 2.3, Quia בְּקָקוּם בֹּקְקִים euacuauerũt (.i.po-
pulati ſunt) eos euacuantes. vel euacuatores.i.popula-
tores. Hoſe.10.1, גֶּפֶן בּוֹקֵק vitis ſe euacuans Iſraél. Eſt e-
nim verbum intranſitiuũ, teſte R.Dauid. Et in nif-
hál. Ieſah.19.3, וְנִבְקָה & euacuabitur (aut euacuabit ſe)
ſpiritus AEgypti. & eſt ſine daghés. Eſt autẽ וְנִבְקָה in-
ſtar נִסְבָּה à סָבַב. & ſecundum normam erat dicendum
וְנִבֹּקָה, ק cum daghés. Et in pohél. Irme.51.2, וִיבֹקְקוּ אֶת־
אַרְצָה & populabuntur terram eius.

בַּקְבּוּק Vide in polyſyllabis in fine huius literæ.

בָּקַע Scindere, rumpere. Pſal.74.15, בָּקַעְתָּ מַעְיָן ſcidiſti
fontem. Ieſa.34.14, וּבָקְעָה & rũpet.i.educet pul-
lum ex ouo. Eccleſi.10.9, בּוֹקֵעַ ſcindens. 2.Paralip.32.1,
Et dixit לְבִקְעָם אֵלָיו vt irruperent ipſæ ad eum. vel ſcin-
derent eas ſibi. Alii interpretantur, vt irrumperet eas
ſibi.i.vi armorũ caperet eas ſibi. Et in nifhál. Prou.
3.20, Scientia illius abyſſi (vel voragines) נִבְקָעוּ ſciderũt
ſe. ſiue eruperunt. Ieſa.58.8, אָז יִבָּקַע tunc erũpet ſicut au
rora lux tua. Et in pihél. Iechez.13.13, וּבִקַּעְתִּי רוּחַ סְעָרוֹת
& ſcindam ſpiritum (vel ventum) turbinũ. Vel, & ſcin-
dere, aut erũpere faciam. Eſt enim ſecundũ R.Dauid,
tranſitiuũ in tertium. Chabb.3.9, נְהָרוֹת תְּבַקַּע־אָרֶץ vt flu
mina ſcindes terram. pro ſcidiſti. acſi dicat, ſcidiſti ter
ram, vt haberẽt aquam inſtar fluminũ. Et in hifhíl.
2.Reg.3.26, לְהַבְקִיעַ אֶל־מֶלֶךְ vt irrũperent ad regẽ Edóm.
Et in hofhál, Irme.39.2, הֻבְקְעָה הָעִיר ſciſſa (vel rupta)
eſt ciuitas. Et in hithpahál. Ieho.9.13, הִתְבַּקָּעוּ ſciderãt
ſe. aut ſciſſi erãt. Nomẽ, בְּקִיעַ, Sciſſio, Sciſſura. Hamos
6.11, Et percutiet, &c. & domũ minorem בְּקִעִים ſciſſio-
nibus. Ieſah.22.9, וְאֶת־הַבְּקִיעֵי ſciſſuras ciuitatis Dauid.

citur in Miſnáh, הַבְקָר לֶעֲנִיִּים dimiſſio pauperibus. Hinc & Tharghum Ieroſolymitanum pro וּנְטַשְׁתָּהּ & dimittes eam, (Exod. 23.10,) habet וְתֶבְקְרוּן יַתָּהּ. propterea ſequitur in textu, non moriẽtur. Dicunt etiam doctores Talmudiſtæ, dixiſſe verberata erit, quia verberatio fiebat mulieri, & non viro. Alia forma & ſignificatio, בָּקָר, Bos, generale nomen. Gene. 18.7, בֶּן־בָּקָר filium bouis. i. vitulum. Et 13.5, הָיָה צֹאן וּבָקָר fuit pecus & bos. pro pecora, & boues. ſunt enim nomina ſpecierum. Exod. 20.23, וְאֶת־בְּקָרֶךָ & bouẽ tuũ. pro boues tuos. Plurale. Hamos 6.11, אִם־יֵחָרֹשׁ בַּבְּקָרִים num arabit in bobus? Ab hoc verbũ in cal. Hamos 7.14, כִּי־בוֹקֵר ſed paſcẽs boues.

בָּקַשׁ Quærere, in pihél. 1.Semu. 13.13, בִּקֵּשׁ יְהוָה לוֹ אִישׁ quæſiuit Dominus ſibi virum ſecũdum cor ſuum. Sephan. 1.6, לֹא־בִקְּשׁוּ אֶת־יְהוָה non quæſierunt Dominũ. Pſal. 54.5, בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי quæſierũt animã meam. Iechez. 34.3, וְאֶת־הָאֲבֶרֶת לֹא בִקַּשְׁתֶּם & eã quæ perierat non quæſiuiſtis. Eccle. 7.29, בִּקְשָׁה נַפְשִׁי quæſiuit anima mea. Et p eſt lene. i. ſine daghés præter normã, teſte R. Abra. in cõment. Pſal. 34.13, בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם inquire pacem. Et 122.9, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ quæram bonum tibi. Geneſ. 43.29, וַיְבַקֵּשׁ & quæſiuit flere. Et verſu 8, תְּבַקְּשֵׁנוּ requiras eum. P eſt ſine daghés, teſte R. Dauid in lib. rad. Et in puhál, ſiue ſelo nizcár pohaló mimménnu. Irme. 50.20, יְבֻקַּשׁ אֶת־עֲוֹן quæretur iniquitas Iſraél. Nomen, בַּקָּשָׁה, Inquiſitio, poſtulatio, petitio. & eſt inſtar יַבָּשָׁה. Hezræ 5.6, וּבַקָּשָׁתִי & petitio mea.

בַּר Filius, Frumentum, Extra, foris. quanquam in eius prima ſignificatione radix ſit potius בָּרָה, teſte R. Dauid in lib. rad. Prouerb. 31.2, מַה־בְּרִי וּמַה־בַּר־בִּטְנִי, מָה בַּר־נְדָרָי, Quid fili mi, & quid fili vteri mei, & quid

fili votorum meorum? Et ſic Tharghú, pro בֵּן filius, habet בְּרָא. Pſal. 2.12, נַשְּׁקוּ־בָר oſculamini filium, vt exponit R. Abrahám, pro quo citat illud Prouer. 31.2, ſuprà memoratum. Potes etiam interpretari purum, à בָּרַר.

Geneſ. 41.33, וְיִצְבְּרוּ־בָר & coaceruauerunt frumẽtum. Pſal. 72.16, יְהִי פִּסַּת־בָּר erit vola (vel particula) frumenti in terra. Vide in בָּרַר. Prouerb. 14.4, Quando non ſunt boues, אֲבוּס בָּר non eſt in horreo frumentum. Negatio enim præcedens ſubauditur, vt ſit, אֵין אֲבוּס non eſt in horreo: vt Pſal. 9.18, Quia non in ſeculũ obliuioni tradetur mẽdicus, expectatio pauperum peribit. pro, nec expectatio. ita exponit R. Ioſéph Kimchí, & R. D. Iób 39.4, יִרְבּוּ בַבָּר multiplicabũtur in frumento. vel foris. vtroque modo exponit R. Dauid. nam Tharghum pro חוּץ foris, extra: habet בְּרָא, vt habes Gen. 6.14. Quando ſignificet purum, & mundum, require in בָּרַר.

בָּרַר Eligere, Mundare, purificare, dilucidare, tergere, polire. Iechez. 20.38, וּבְרוֹתִי מִכֶּם הַמֹּרְדִים & eligam ex vobis rebellantes. i. rebelles. Vnde R. Dauid in lib. rad. exponit וּבְחֹרְתִי & eligam. Participium paſſiuum, Ieſa. 49.2, Et poſuit me לְחֵץ בָּרוּר in ſagittam (vel ſicut ſagittam) terſam, ſecundum R. Dauid. Iób 33.3, Et ſcientiam labia mea בָּרוּר מְלֵלוּ purã locuta ſunt.

Macór cum ſúreċ loco chólem, ſecundum R. Abrahám & R. Dauid. Eccleſiaſt. 9.1, Quia totũ hoc dedi (. i. poſui) in corde meo וְלִבֵּר אֶת־כָּל־זֶה & ad declarandum totum hoc. Alii, & vt probarẽ (vel examinarem) totũ hoc. R. Abra. vt dilucidarẽ. & eſt acſi dicat לְבָרוֹר. Et 3.18, לְבָרָם הָאֱלֹהִים vt dilucidaret eos Deus. i. declararet. (Vnde בִּיאוּר, declaratio.) Vel, vt eligeret eos. aut, quòd delegit eos. Scripſit autẽ R. D. in lib. rad. quòd ſecũdũ normã

ב debuerat esse cum camés chathéph, instar לְתָמֵּם: cæterum quia ר litera nō est dagheſſabilis, mutatum est in camés latum,& nách est loco daghés. Dici etiã potest quòd לְבָרֵם est præteritũ, vt sit sensus, לַאֲשֶׁר בָּרֵם eo quòd elegit eos Deus præ aliis creaturis ad sciendum, cognoscẽdúmque. Quanquam non est mos vt literæ בְּכֻלָּם deseruientes, verbis præteriti temporis hæreant, nisi quàm rariſſime:vt scribam in ה deseruiente,quod sumitur vice אֲשֶׁר. Sic etiã ב præteritis aliquãdo iungitur:vt 2.Par.1.3, בַּהֲכִין לוֹ דָּוִד quãdo præparauit ei Dauid. Hoc modo ל erit loco לַאֲשֶׁר, & בָּרֵם ex hac radice, quod erat dagheſſandũ, vt dictum est. Vel est ex radice בָּרָה quod est eligere:iuxta illud 1.Semu.17.8, בְּרוּ־לָכֶם אִישׁ eligite vobis virum.At R.Abrahám in comment.dicit ל poni vice propter: vt Geneſ.20.13, אָמְרִי־לִי dic propter me.& esse instar רָאָם vidit eos:à בָּרָה.Sunt etiã (inquit) qui dicũt esse sem happóhal.i.macór, & quòd ר debuerat dagheſſari,eo quòd sit ex verbis geminatis.sed hoc est absurdum, quia in binián pihél haddaghús nō inuenitur secunda litera radicalis absorpta. Quòd si dixerit grãmaticus quòd ל deseruiens non iũgitur præteritis,dicendum est quòd ב & ל sunt vt fratres, & relatio vnius est vt relatio alterius. Aliis alter est modus: & inuenitur ב iunctum præterito,vt dictum est suprá.

In hifhíl. Irme.4.11, וְלֹא לְהָבֵר neque ad tergendum. ב est cum pathách, teste R.Dauid in lib.rad.quanquã est in soph passuc.i.in fine versus: vnde esse debuerat cum camés. Illud vero Irme.51.11, הָבֵרוּ הַחִצִּים tergite sagittas:potest esse ab אָבֵר,secundum R.Ioséph.Ibi vide alteram expositionẽ. Et in pihél.Dani.11.33, וּלְבָרֵר & ad purificandum & dealbandum. Et in hith-

pahál.Psal.18.27,Cum purificante se תִּתְבָּרַר purificabis te.vel purus eris.Sunt enim proprie actiua intrãsitiua. At secũdum R.Dauid, & antiquos codices,vera lectio est תִּתְבָּרַר pro תִּתְבַּבָּר. vnde cõmuniter תִּתְבָּרַר scribitur in libris nõ excusis. Et in nifhál.Psal.18.27, עִם־נָבָר cũ purificãte se.Iesa.52.10, הִבָּרוּ mũdate vos.vel mũdi estote.

Nomen tóar, בָּר,Mundus.Psal.24.3, וּבַר־לֵבָב & mundus corde.Illud etiam Psal.2.12,in בַּר memoratum,potest esse ex hac radice,purum significans. Substantiuum, בֹּר,Munditia,puritas. Psal.18.24, כְּבֹר יָדַי secũdum puritatem manuum mearum.sub.repẽdit. Iesah.1.25, וְאֶצְרְפָה כַּבֹּר סִגֶּיךְ & purgabo secũdum puritatem scorias tuas.vel sicut purificatoriũ. i.sicut illud in quo purificatur argentũ à scoriis,secũdum R.D.Psal.72.16,quod in בַּר citatum est: vt sit sensus,erit particula puritatis. acsi dicat,parum remanebit puritatis, iustitiæ ac veritatis in terra. Ex hac etiam radice est בּוֹרִית,quod scriberetur cum daghés si ר esset dagheſſabilis:essétque secundum normam בֻּרְרִית instar נִפְּרִית. Appellatur autẽ hoc nomine à nonnullis,quod vulgo dicitur שְׁבוֹן, inquit R.Dauid.i.sapo,eo quòd mundet vestes, ac pannos.At R.Ionáh putat esse genus herbæ qua panni lauantur. Irme.2.22. Malachiæ 3.2, וּכְבֹרִית מְכַבְּסִים & sicut sapo lauantium.i.fullonum.

בָּרָא Creare. Differt à יָצַר formare,secũdum R.Dauid, quòd יָצַר cõmuniter dicitur de re corporea,aut de re quæ habet esse in corpore,vel est susceptiua sensibilium potentiarum, aut de ipsis sensibilibus potentiis: בָּרָא verò dicitur de qualibet re,siue de innouatione cuiusl ibet rei, quæ videlicet ex nō esse ad esse procedit. Gen.1.1, In principio בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת

Universidad de Deusto Biblioteca

בָּרָד Grãdo. Exo. 9.18, בָּרָד כָּבֵד grãdinem grauẽ. hinc patet generis esse masculei. Ab hoc fit verbum in cal. Iesah. 32.19, וּבָרַד & grãdinabit in descensu syluæ. Præteritũ est, inquit R. Dauid, quia est medietas cum camés, & medietas cũ pathách. & est sensus, Quũ grandinauerit, non cadet grãdo in ciuitate, nec super sata, sed in syluis, ne lædat eos. Hinc etiã בָּרוּד, Maculis albis instar grandinis respersus, secũdum R. Dauid, & alios Hebræos. Zechar. 6.3, סוּסִים בְּרֻדִים equi maculis grandini similibus respersi.

בָּרָה Eligere. 1. Semu. 17.8, בְּרוּ־לָכֶם אִישׁ eligite ex vobis virũ. Significat & comedere. 2. Sem. 13.6, וְאֶבְרֶה & comedã. In pihél. Thren. 4.10, הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ fuerũt eis ad comedendũ. Est macór, inquit R. D. Verũ deinde, Rectum est, inquit, vt sit nomen instar אָחוֹת, & חָמוֹת. Vel est plurale à singulari בָּרָה, instar אֵלֶּה אָלוֹת.

Et in hifhíl. 2. Sem. 3.34, לְהַבְרוֹת אֶת־דָּוִד לֶחֶם vt comedere facerent ipsum Dauid panem. Nomẽ, בְּרִיָּה, Cibus, Esca. 2. Semu. 13.5. Alia forma, בָּרוּת. Psal. 69.22.

Alia forma, & significatio, בְּרִי, Serenitas. Sicut enim מְרִי est à מָרָה, sic בְּרִי est à בָּרָה, secũdum R. Leui. Iiób 37.11, בְּרִי serenitas laborare faciet nubẽ. At R. Dauid deducit à רָוָה, propter irrigationem. Idem dicit in lib. rad. illud Genes. 35.16, Et erat adhuc כִּבְרַת־הָאָרֶץ quasi miliare terræ: opinione R. Sahadiáh, esse ex hac radice. & secũdum ipsum R. Dauid in eodem lib. est mensura ambulantis terram, à mane vsque ad tẽpus comestionis. Ita enim viatores metiri solent vias. Vtriusque opinione כ est similitudinis aduerbium. R. verò Menachém deducit à כָּבִיר quod est multus: acsi multum foret iter terræ. R. vero Selomóh in commẽt. nomen

הָאָרֶץ creauit Deus cælum, & terrã. Et versu 27, בָּרָא אֹתָם creauit eos. Iesa. 41.20, Manus Domini fecit hoc, & sanctus ipsius Israél בְּרָאָה creauit illud. Psal. 89.13, צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם Aquilonẽ & Meridiem tu creasti ea. Iesah. 54.16, ego בָּרָאתִי חָרָשׁ creaui fabrũ. Et in nifhál. Psal. 148.5, Ipse præcepit, וְנִבְרָאוּ & creata sunt. Et in pihél, est Eligere, vel succidere. vt Iehos. 17.14, וּבֵרֵאתָ לְךָ שָׁם בְּאֶרֶץ & eliges (pro elige) tibi ibi terrã. Potest & ita exponi, secundum R. Dauid, & succides tibi illic. sub. ligna syluæ, ad vrbes ædificãdas. Et versu 18, וּבֵרֵאתוֹ & eliges eum. vel, & succide tibi. Iechez. 21.24, וְיָד בָּרֵא & locũ elige. Et in cal, Succidere. Iechez. 23.47, וּבָרֵא אוֹתְהֶן & succidet eas. pro succident. præteritũ est ex cal, teste R. D. in commen. instar חָפֵץ & יָרֵא. Sic potest exponi illud Nume. 16.29, וְאִם־בְּרִיאָה יִבְרָא & si decretum decreuerit. aut decisionem deciderit. i. sententiam tulerit. Alii, Et si creaturam creauerit. Nomẽ tóar, בָּרִיא pro pingui. Psal. 73.4, וּבָרִיא אוּלָם & pinguis fortitudo eorũ. R. Abrahám, & R. D. Chabba. 1.16, וּמַאֲכָלוֹ בְּרִיאָה & esca eius pinguis. id est, שֶׂה בְרִיאָה pecus pingue, secundum R. Dauid. Gen. 41.2, וּבְרִיאֹת בָּשָׂר & pingues carne. Et versu 6, הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת spicas pingues. i. plenas, & bonas. vel pulchras. est enim metaphorica locutio, secũdum R. D. Et בְּרִיאָה, Creatura, Decisio, sententia. Nume. 16.29, Vide in cal. Alia forma, בְּרִיָּה, pro Pingui. Ieche. 34.19, בֵּין־שֶׂה בְרִיָּה inter pecus pingue. pro בְּרִיאָה. Venit enim more desinentium in ה. Nam desinentia in ה, & in א, inter sese multis in locis miscẽtur, teste R. Dauid in lib. rad. & in Michlól. Ab hoc verbum ex hifhíl. 1. Semu. 2.29, לְהַבְרִיאֲכֶם vt impinguaretis vos.

בַּרְבֻּרִים Require in quadratis nominibus.

dicit esse mensuræ soli, vt iter miliaris, leucæ, aut amplius. vt enim agrorũ, sic itineris sũt mẽsuræ. Vide כָּבַר.

בְּרוֹל Vide inter nomina quadrata.

בָּרַח Fugere. Iesah. 22.3, מֵרָחוֹק בָּרֵחוּ à longe fugerũt. In hifhíl, Fugare. Prouer. 19.25, יַבְרִיחַ אֵם fugabit matrem. Nomen tóar. Iesah. 15.5, בְּרִיחֶהָ profugi eius. Cuius singulare est בְּרִיחַ instar כְּסִיל. Alia forma, בָּרִיחַ. Iesa. 43.14, Et descẽdere feci בְּרִיחִים כֻּלָּם profugos vniuersos ipsos. Vel, ligatos vectibus ferreis, R.D. Alia rursũ. Ieche. 17.20, כָּל־מִבְרַחְיו omnes profugi eius. à מִבְרָח singulari. Illud Ionáh 1.2, Et surrexit Ionáh לִבְרֹחַ vt fugeret, &c. R. Ioseph exponit לְמַהֵר, vt acceleraret iussiones, ne Deus ei signũ, aut portentũ aliquod daret, et sic fetq; causa vt viri Nineuéh cõuerterẽtur, quorũ cõuersio foret causa cõsumptionis Israél. Et idcirco dixit ca. 4.2, Præueni לִבְרֹחַ vt fugerem (.i. accelerarem) in Tarsis: quia noueram quòd tu es Deus misericors, &c. At Deus benedictus (qui eius nouerat intẽtionem,) dedit ei signũ in mari. Nam quem in mare proiecerãt nautæ, vt venerunt Nineuéh, agnouerunt. quúmque hæc fama ad regem, eiúsque populũ peruenisset, mox crediderunt. Et sic illud cap. 1.9, Et sciebant viri כִּי־מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בֹרֵחַ quòd à facie Domini fugeret: exponit, præcepto mittentis acceleraret. Sic etiam Gene. 4.17, Et egressus est Cáin מִלִּפְנֵי à corã Domino. i. præcepto Domini. Et Iechez. 30.9, In die illa egrediẽtur angeli (vel nuntii) מִלְּפָנַי à coram me. i. me præcipiente. Et Dauid ait, Psal. 139.6, Et quò מִפָּנֶיךָ à facie tua fugiam? & non dixit, à coram te. Et sic exponit illud Nume. 24.11, בְּרַח־לְךָ fuge tibi ad locum tuum. i. festina vt eas, &c. Et Ie-

sah. 48.20, בִּרְחוּ fugite à Chaldæis. i. accelerate vt recedatis à, &c. Alia forma & significatio, בְּרִיחַ, Vectis. Irme. 49.31. וְלֹא־בְרִיחַ לוֹ neque vectis ei. Exod. 26.23, Et facies בְּרִיחִם vectes è lignis. Ab hoc nomine fit verbum ex cal, quod significat instar vectis pertrãsire & penetrare. Exo. 36.33, Et fecit vectẽ mediũ לְבָרֵחַ vt trãsiret per medium, &c. Et in hifhíl. Exod. 26.25, Et vectis medius, &c. מַבְרִיחַ transiens ab, &c. Et nomen tóar. Iesa. 27.1, super Liuiathán serpentem בָּרִיחַ penetratorem. i. transeuntem, & penetrantem mare ab extremo ad extremum. Per hunc, fortes intelliguntur reges.

בָּרַךְ Nõ legitur in cal, sed in pihél, Benedicere, salutare, Offerre munus, Laudare, quãdo est creatu ræ ad Deũ. Et tertia singularis præteriti bifariã effertur, בֵּרַךְ & בֵּרֵךְ, & nach ponitur vice daghés, quod ר cõmuniter non recipit. Gen. 24.34, Et Dominus בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנִי benedixit dominũ meum. vel domino meo. Psal. 10.3, וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ cõcupiscentẽ (.i. auarum) benedixit. cũ duplici seri. 1. Reg. 21.10, בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים benedixisti Deo. Hîc pro maledixisti ponitur: sicut & Iiób 1.5, וּבֵרְכוּ אֱלֹהִים & benedixerunt Deo in corde suo. Et 2.9, בָּרֵךְ benedic Deo, & morere. i. maledic. Rursũ 1.11, si nõ in faciẽ tuã יְבָרֶכְךָ benedixerit tibi. pro maledixerit. Iesa. 66.3, מְבָרֵךְ אָוֶן offerẽs munus idolo. Macór, בָּרֵךְ. Nume. 23.10, בֵּרַכְתָּ בָּרֵךְ benedixisti benedicẽdo. Ibidem, 19, Ecce בֵּרֵךְ (pro לְבָרֵךְ) .i. vt benedicerem accepi: & benedicet, & nõ redire faciam eam. R. Dauid in lib. rad. exponit acsi dicat, לְבָרֵךְ אֹתָם Vt benedicerem eis accepi: & benedicet Dominus eis, & non redire faciã benedictionẽ ab eis. Deut. 10.8, וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמוֹ & ad benedicẽdum in nomine eius. Et cum chólem instar יְסֹר. Iehos. 24.10, וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם & benef.ii.

dixit benedicendo vobis. Pſal.145.1, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ & laudabo nomen tuum. Et 72.14, Omni die יְבֹרְכֶנְהוּ benedicet ei, Vbi נ redundat, teſte R.D.in Michlól. 2.Reg. 4.29, לֹא תְבָרְכֶנּוּ non benedices ei. i.non ſalutabis eum.

Tóar, בָּרוּךְ, Benedictus.i.laudatus.Gene.9.25. Et in nifhál, Geneſ.12.3, וְנִבְרְכוּ בְךָ & benedicentur(vel benedicent ſe) in te omnes familiæ terræ. Et in hithpahál.Irme.4.2, וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גוֹיִם & benedicentur(vel benedicent ſe)in eo Gentes. Nomen, בְּרָכָה, Benedictio.i. boni additio, ſeu multiplicatio, Salutatio, Munus, Pax, vel pacis poſtulatio. Geneſ.12.2, וְהְיֵה בְּרָכָה & eſto benedictio.2.Reg.5.14, קַח־נָא בְּרָכָה accipe quæſo benedictionem(.i.munus)à ſeruo tuo. Et 18.31, Facite mecũ בְּרָכָה pacem.vel ſalutationem. i.ſalutate me. Prouer.11.26, וּבְרָכָה & benedictio(.i.bonorũ multiplicatio)ſuper caput vendentis. Pſal. 3.9, עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ ſuper populum tuũ benedictio tua. ת cum ſeghól præter normã, teſte R.D.in Mich. Plurale, Prouerb.10.6, בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק benedictiones ſuper caput iuſti. Malachi 2.2, וְאָרוֹתִי אֶת־בִּרְכוֹתֵיכֶם & maledicam benedictionibus veſtris. & non, muneribus veſtris, vt expoſuit R.Ionáh: cuius probatio eſt quòd dixit, Et maledicam, teſte R.Dauid: quippe maledictio benedictioni opponitur. nã benedictio, eſt boni additio: at maledictio, boni priuatio. Aliud cum ſex punctis, בֶּרֶךְ, Genu. Ieſah.45.23, כָּל־בֶּרֶךְ omne genu. Plurale duale. Ieſah.66.12, וְעַל־בִּרְכַּיִם & ſuper genua. In illo Iudicũ 7.6, עַל־בִּרְכֵיהֶם ſuper genua ſua: כ eſt lene.i.ſine daghés. & ſic in illo Danie. 6.11, בִּרְכּוֹתָיו genua ſua. Cætera habẽt daghés, vt annotauit Hammaſóreth. Ab hoc fit verbum in cal, בָּרַךְ, Genu flexit. 2. Paralip.6.13, וַיִּבְרַךְ עַל־בִּרְכָּיו & genu flexit ſe ſuper genua

ſua. Et in hifhíl. Gene.41.42, Et clamabunt ante eũ, הַבְרֵךְ genu flecte. pro א enim eſt loco ה, inquit R. Dauid. Vel eſt ſignum futuri, vt idem ait: acſi dicat, Omnis homo viuẽs clamat ante eum, Genu flectam. Alii (inquit R.Selomóh in comment.) dictionem cõpoſitã putãt ex אָב pater, & רַךְ tener, à רָכַךְ: quaſi dicas pater tener. Ioſéph enim, inquit R. Iehudáh, fuit pater ſater tener, & tener annis. Dixit ei filiꝰ Dormaſchith, Quoque peruertis Scripturã? quippe אַבְרֵךְ non eſt niſi genu flecte, aut genu flectam. nam omnes ei ſubiiciebantur. Tharghum, דֵּין־אַבָּא לְמַלְכָּא Hic pater regis. vel regi. רַךְ enim lingua Aramæa (inquit R.Selomóh) eſt rex. Vnde ſcriptũ eſt in Suthaphin, לָא רֵיכָא וְלָא בַר רֵיכָא non rex, neque filius regis. Aliud nomen, בְּרֵכָה, Piſcina. Sunt (inquit R. Dauid,) qui dicunt quòd eſt fons. At veritas eſt, quòd eſt aqua congregata, aut collecta, ſecundum doctores Hebræos: ſiue locus è lapidibus, calcéque conſtructus, quò pluuiales colligũtur aquæ, vel hauſtæ è fonte: qui latine dici poteſt lacuna, aut piſcina: non ſtagnum, vt plærique ſcripſerũt. 2. Reg.20.18, עָשָׂה אֶת־הַבְּרֵכָה fecit piſcinam. Et cum camés vice ſerí, ſecũdum R.Dauid, vt Iehoſ.15.18, Da mihi בְּרֵכָה piſcinam, quia terram arẽtem dediſti mihi. quo loco idem R.Dauid dicit בְּרֵכָה poſſe interpretari benedictionem. Plurale, Eccle.2.6, Feci mihi בְּרֵכוֹת מָיִם piſcinas aquarum. Pſal.84.7, גַּם־בְּרָכוֹת etiam piſcinas operiet pluuia. Secundũ hanc expoſitionẽ, camés eſt loco ſerí. Vel dic quòd eſt ſecundum formam aliam, à בְּרֵכָה prædicto.

בֶּרֶם Inde בֶּרֶם, Genus veſtis (inquit R.Dauid) vel pãni concupiſcibilis, vt רִקְמָה veſtis phrygionica, vulgo recamata. Vel eſt generale nomẽ veſtibus pre-

Universidad de Deusto Biblioteca

tiosis. Et sic opinatur R. Iosèph Kimchi, quod probat ex lingua Harabica, in qua vestis pretiosa vocatur מַבְרוֹמָה. Et non inuenitur in Scriptura, præterquam Ieche. 27. 24, וּבִבְגָנִיו בִּרוֹמִים & in gazis vestium pretiosarum.

בָּרָק Fulgur, coruscatio: à quo fit verbũ in cal, בָּרַק, Fulgurare, coruscare, Tergere, polire. Psal. 144. 6, בְּרוֹק בָּרָק fulgura fulgur vel coruscа coruscationem. Accipitur & pro Splẽdore magno instar fulguris. Ie che. 21. 15, Vt sit ei בָּרָק מִרַּטָּה fulgor, (seu splendor,) ter fus est. Significat etiã ferrũ lanceæ, sic dictũ, quòd ful guris habeat speciẽ. Nachum 3. 3, וּבְרַק חֲנִית & ferrũ lan ceæ. Iób. 20. 24, וְבָרָק מִמְּרֹרָתוֹ יְהַלֶּךָּ & ferrum è felle eius ibit. R. Ionáh exponit, de crumena, seu folliculo, aut theca in qua manet humor fellis. Deut. 32. 39, Si acue ro בָּרָק חַרְבִּי ferrum (vel aciem) gladii mei. nomen est in regimine genitiui. Plurale. Psal. 135. 7, בְּרָקִים fulgu ra, vel coruscationes. Aliud nomen, בַּרְקַת, Genus la pidis pretiosi, flaui coloris vt aurum: sic dicti, quòd vt aurũ splendeat & fulgeat. Exod. 28. 16. Alii Hebræi car bunculum exponunt. Tharghum reliquit nomen He bræum בַּרְקָן. Ego chrysolithum intelligo qui colorem habet aureum, & ardentes emittit scintillas instar ful guris. tametsi aurifices topazium vocent, qui est aurei coloris, & chrysolithũ qui est subuiridis coloris. A liud, בַּרְקָן, Genus spinæ, tribulus. Iudic. 8. 7, וְאֶת־הַבַּרְקָנִים & tribulis. Item versu 16.

בֹּרֶשׁ Vnde בְּרוֹשׁ, Cedri genus. R. Dauid scribit esse abietem. Iesa. 41. 19. 2. Semu. 6. 5, ludebant בְּכָל עֲצֵי בְרוֹשִׁים in omnibus lignis abietum. i. abiegnis. hoc est musicis instrumentis fabrefactis è lignis abiegnis. Tharghum habet בְּרַיָּין. Nachum 2. 3, וְהַבְּרוֹשִׁים הֵרְעָלוּ &

abietes pauefactæ sunt. vel cõsopitæ sunt. i. sagittæ, vel lanceæ abiegnæ, secundum R. Dauid. vel potentes ac magnates, iuxta R. Ioseph, qui cõferuntur cedris, abie tibusque, vt habes Iesa. 37. 24, Et succidam altitudinem cedrorum eius, electionem בְּרוֹשָׁיו abietum eius.

בֹּרֶת Vnde בְּרוֹת quod est בְּרוֹשׁ, Abies. Cãt. 1. 17, Laque aria nostra בְּרוֹתִים abiegna. Hinc & בְּרִית, Fœ dus, pactũ. fœmin. gen. Gen. 9. 13, in signum בְּרִית fœde ris. vel pacti. Et 17. 7, לִבְרִית עוֹלָם pacto sæculi. i. perpe tuo. Psal. 78. 37. בִּבְרִיתוֹ in pacto eius. Sunt qui dicunt (te ste R. D.) quòd ת mutatur in ה, vt radix sit בָּרָה iuxta illud, Iechez. 23. 47, וּבָרָא & succidet eas: licet sit cum א.

בֶּשׁ & בֶּשֶׁשׁ Require in בוּשׁ.

בִּשְׁגַם Propterea quòd etiam, Eo quòd etiam. sunt enim tres particulæ: ב est loco בַּעֲבוּר propter ea: שֶׁ est אֲשֶׁר quòd: & גַּם etiã. Gen. 6. 3, בִּשְׁגַם הוּא בָשָׂר propterea quòd etiam est caro.

בִּשְׁל Propter, teste R. Abrahám. Eccle. 8. 17, בִּשְׁל אֲשֶׁר יַעֲמָל הָאָדָם vt laboret homo ad quærẽdũ. Ionáh 1. 7, בִּשְׁלֶמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ propter quẽ, malum hoc nobis.

בָּשַׁל Coquere, Matureſcere: quòd quæ matura sũt, cocta sint. Ioél 3. 13, בָּשַׁל קָצִיר maturuit messis. Ieche. 24. 5, Etiam בָּשְׁלוּ cocta sunt ossa eius. Vel potius coxerunt se: aut coquite ossa eius, vt sit præteritum vi ce imperatiui: vel vice futuri, vt aliis placet. Et in pihél. 1. Reg. 19. 21, בִּשֵּׁל הַבָּשָׂר coxit eis carnẽ. ponitur enim בִּשֵּׁל לָהֶם pro בִּשֵּׁל, teste R. Dauid in comment. & lib. rad. Iechez. 46. 24, אֵלֶּה בֵּית הַמְבַשְּׁלִים istæ domus coquentium. i. coquorum. hic בֵּית singulare, iungitur אֵלֶּה plurali, teste R. Dauid in comment. & in lib. rad.

2.23, וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי & caro de carne mea. Et 6.13, קֵץ כָּל־בָּשָׂר finis vniuerſæ carnis venit corã me. Leuit. 13.17, וְנֶהְיָה בּוֹ־בְעֹרוֹ שְׂחִין & caro cũ fuerit in ea, in cute eius vlcus. עוֹר, eſt pellis, cutis, caróq; ſuperior extrinſeca, vt veſtis: בָּשָׂר vero, caro quæ eſt ſub ea interior. Superior tamen. i. עוֹר, cutis, aut pellis, nonnunquã vocatur בָּשָׂר, vt Pſal. 102.6, Adhæſit os meum לִבְשָׂרִי carni meæ. i. pelli. Ieche. 23.20, אֲשֶׁר בְּשַׂר־חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם quorũ caro, (. i. penis & virile mẽbrũ) vt aſinorũ caro (. i. mẽbrũ virile) eorũ. Leuit. 15.2, מִבְּשָׂרוֹ de carne ſua. 2. Semuél 5.1, הִנֶּנּוּ עַצְמְךָ ecce nos os tuum & caro tua nos. i. propinqui tui. Ieſah. 58.7, וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא־תִתְעַלָּם & à carne tua (. i. propinquo tuo,) ne abſcõdas te. Propinquus enim ſiue cõſanguineus, eſt homini tanquã caro eius. Plurale. Prouer. 14.30, חַיֵּי בְשָׂרִים vita carniũ. Ex hac radice eſt verbum in pihél, quod ſignificat nũtiare. Irme. 20.15, בִּשַּׂר אֶת־אָבִי nuntiauit patri meo. 2. Semuél 4.10, כְּמְבַשֵּׂר ſicut (ſub. bonum, R. Dauid) nuntians. Fœmineũ, Ieſah. 40.8, מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הַרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַם quæ nuntias Siion: exalta in fortitudine vocem tuam quæ nuntias Ieruſaláim. Pſal. 68.12, הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב eãrum quæ nũtiant, exercitus magnus. vel multus. 2. Semuél 18.19, וַאֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ & annuntiabo regi. Et in hithpahál. 2. Semuél 18.31, יִתְבַּשֵּׂר annuntiabitur domino meo. pro annuntiatur. Nomen, בְּשׂוֹרָה. 2. Semuél 4.10, Qui (ſub. חָשַׁב putauit, R. D.) quòd darem ei בְּשׂרָה nuntium. i. mercedem læta nuntiantis. Sic 18.22, & 25, בְּשׂוֹרָה בְּפִיו nuntium in ore eius.

בַּת Deſolare, Vnde בָּתָה, Deſolatio. Ieſah. 5.6, Et ponam eam בָּתָּה in deſolationem. Et 7.19, in vallibus הַבָּתּוֹת deſolationum. vel deſertorum. Rectum eſt,

t. i.

Participiũ paſſiuum. Exod. 12.8, וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם & coquendo coctũ aqua. Prius tamen, videlicet בָּשֵׁל, eſt nomen to'ar, ſecundum R. Dauid in lib. rad. 1. Semu. 2.12, כְּבַשֵּׁל הַבָּשָׂר dum coqueretur caro. vel dum coqueret ſe. eſt enim actiuum intranſitiuum. Vel tranſitiue, dum coquerent carnem. Et in puhál. Leuiti. 6.28, Et ſi in vaſe æneo בָּשְׁלָה cocta fuerit. Et in hifhíl. Geneſ. 40.10, חִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ עֲנָבִים coquere (. i. matureſcere) fecerunt botri eius vuas. Nomen, מְבַשְּׁלָה, Olla, ahenum, aut lebes: vel etiã locus vbi coquitur caro. vtroq; modo exponit R. D. in lib. rad. Iechez. 46.23, וּמְבֻשָּׁלוֹת עָשׂוּי & lebetes factæ. vel, & loca facta ad coquẽdum. & participium ſingulare ponitur pro plurali. Vel erant foci in quibus ignis accendebatur. R. D. in comment.

בֹּשֶׂם Inde בֹּשֶׂם & בֶּשֶׂם & בָּשֶׂם, quæ ſignificant Aroma. Exod. 30.21, chinemon בֹּשֶׂם aromatis. i. aromaticũ. Ibidẽ, Et calamus בֹּשֶׂם aromatis. Et à בֹּשֶׂם cũ camés, dicitur cũ pronomine (Canti. 5.1,) עִם־בָּשָׂמִי cum aromate meo. Exod. 25.6, בְּשָׂמִים aromata. pro oleo vnctionis. Canti. 4.16, בְּשָׂמָיו aromata eius. plurale eſt à בֹּשֶׂם cum camés, ſicut דֹּבֶר דְּבָרִים. Nam בֹּשֶׂם cũ chólem, in plurali facit בְּשָׂמִים cum camés chathéph, ſicut קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. Poteſt eſſe & à בֹּשֶׂם, inſtar נֹפֶן גְּפָנִים & קֶבֶר קְבָרִים.

בָּשַׂם In coniugatione quadrata ſemel inuenitur, pro Onerare, fatigare, Calcare, conculcare. Hamos 5.11, יַעַן בּוֹשַׁסְכֶם עַל־דָּל pro eo quòd oneraſtis (aut laborare feciſtis) pauperẽ. Vel, quia cõculcaſtis pauperẽ. Et ſecundum R. Ionáh, ש eſt loco ס. Require in בוס.

בָּשָׂר Caro, generale nomẽ: quod interdum accipitur pro homine, quãdoque pro omni animato. Significat etiã Partes pudendas, & Propinquũ. Gen. 2.23,

inquit R. Dauid, vt radix sit בַּיִת, & absorbetur litera quiescens in daghés in plurali. בַּת, Filia, Vide בְּנָה.

בַּת Mensuræ genus est rerum liquidarum, decima pars mensuræ quæ dicitur חֹמֶר. Iechez. 45.14, הַבַּת הַשֶּׁמֶן מַעֲשַׂר הַבַּת מִן הַכֹּר עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים bathus olei, decima pars bathi de chomer, decem bathi sunt. Et ת est cum daghés in plurali, inquit R. Dauid.

בְּתוּלָה Vnde בְּתוּלָה, Virgo. Genes. 24.16, בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא virgo, & vir non cognouit eam. Irm. 31.4, Et ædificaberis בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל virgo Israél. Nomen, numero duntaxat multitudinis, בְּתוּלִים, Virginitates, pro virginitas. Leuit. 21.13, Et ipse vxorẽ בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח in virginitate sua capiet.

בָּתַק Semel inuenitur in pihél, Configere, transfigere. Ieche. 16.40, וּבְתָקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם & configent (vel transfigent) te gladiis suis.

בָּתַר Diuidere. Gene. 15.10, וְאֶת־הַצִּפּוֹר לֹא בָתָר & auem (pro aues) non diuisit. Et in pihél. Ibidem, 9, וַיְבַתֵּר אֹתָם & diuisit ea. Nomẽ, בֶּתֶר, Diuisio, pars. Cant. 2.16, בְּתָרִו עַל־הָרֵי בָתֶר super mõtes diuisionis. Gene. 15.9, בְּתָרָיו pars eius. Plurale, בְּתָרִים. Irme. 34.18, בְּתָרָיו partes eius.

NOMINA QVADRATA.

בְּדֹלַח Quidam dicunt esse lapidem pretiosum, qui altero nomine dicitur יְהַלֹּם iaspis. Alii vnionem. i. margaritum. Omnes Hebræi dicunt genus esse lapidis pretiosi, & ex Sacris literis haberi eum esse albi coloris. Gen. 2.12, שָׁם הַבְּדֹלַח ibi bedólach. Tharghũ dimisit hîc vocẽ Hebræã, transferens בְּרַלְחָא. Haghaón R. Sahadiáh exponit margaritum, dicítque bedólach esse lapillos rotundos qui egrediuntur ex aqua, & sunt

tenues, quibus assimilatur manna. Vnde scriptum est Nume. 11.7, Et man sicut semen coriãdri erat, & color eius sicut color חַבְרֶלַח margariti. Vides hîc lapidẽ fuisse coloris albi, vt erat manna. Vnde margaritum est eius recta interpretatio, non iaspis, nõ chrystallus. R. Abrahám sequitur Haghaón.

בְּלִיעַל Require in בַּל: est enim dictio composita, vt ibidem dictum est.

בַּלְעֲדֵי Vnde בִּלְעֲדֵי, Præter, nisi, absq;, excepto. Et nõ est rectum (inquit R.D.) vt dicas in singulari בִּלְעָדֵי, sed semper est numeri pluralis, nõ in absoluto, vt dicas בִּלְעָדִים, sed in regimine, & cũ pronominibus. Et aggregatur ei interdũ מ deseruiens, tametsi nullius significãtiæ sit, nam sine מ eandem habet significationem: nisi dicatur quòd ad maiorem addatur explicationem & declarationem, quẽadmodum fit in dictione תּוֹךְ & nõnullis aliis. Iiób 34.30, בִּלְעֲדֵי אָדָם absque eo quod videã, tu doce me. Potest exponi, præter id quod video, doce me. 2. Semuél 22.28, quis Deus מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה præter Dominum? 2. Reg. 18.25, הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהוָה num præter Dominum (vel, absque Domino) ascendi cõtra locum hũc? Gen. 14.25, בִּלְעֲדֵי רַק præter illa duntaxat quæ comederunt pueri. In quo י non est signũ pronominis primæ personæ, quãquam nach appareat, id est sentiatur propter pathách præcedẽs: quod in plærisque aliis vsu venit. At R. Abrah. exponit, præter me: acsi dicat, Verũ præter me, acceperunt & illud quod comederũt pueri mei. Interdum tamen est signum pronominis. Genes. 41.16, בִּלְעֲדָי præter me, Deus respondebit, &c.

בַּעֲבַע Vnde אַבַּעְבֻּעוֹת, Vide in בָּעָה.

בַּעֲלִיל Vide in בָּעַל, & in עָלַל.

בַּקְבֻּק Vnde בַּקְבּוּק, Vas teſtaceum, vel vitreum, aut ligneum, cuius os eſt anguſtum: ſic appellatum quòd bibente, vel propinante, aut fundente homine, facit bacbúc: quod Iſmaelitæ vocant בּוּקְאלִי inquit R.D. Huiuſmodi eſt vas vinariú, quod vulgo appellatur flaſco, vel fiala ſtricti orificii. Irme.19.1, בַּקְבֻּק יוֹצֵר חֶרֶשׂ fideliam figuli teſtaceã. 1.Reg.14.3, וּבַקְבֻּק דְּבָשׁ & anguſti oris vas mellis.

בַּרְבָּר Auis pinguis manens iugiter iuxta præſepe, inquit R.Dauid. 1.Reg. 4.20, וּבַרְבָּרִים אֲבוּסִים & aues ſaginatas. ſeu pingues. Tharghum וְעוֹפַיָּא פַּטִּימַיָּא & aues impinguatas. Nonnulli (inquit R.Dauid in cõment.) dicunt eſſe aues הַמְסוּמָסִים caſtratas. i.capones: quòd cæteris ſint pinguiores. In Talmúd dicũtur fuiſſe aues quæ afferebãtur ex Barbaria, à loco nomen accipientes, quæ quotidie ad Selomonis menſam ferebãtur.

בַּרְזֶל Ferrum. Prouerb.27.17, בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יֵחַד ferrũ ferro acuetur. Pſal.105.18, בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ ferrũ ingreſſum eſt animã eius. Dixit, animã eius, quòd afflicto corpore affligatur & animus. Sic Pſal.107.10, Vincti paupertate וּבַרְזֶל & ferro. i. inſtrumẽto ferreo. 2.Semuél 23.7, יְמֻלָּא בַרְזֶל implebitur ferro. Dixit ferro, ad cædendum, vt ſecuri, aſcia, & idgenus.

ב

Eſt ſemper radicalis litera.

בַּב Tectũ & ſuperior pars domus plana. Vide עֵקֶה. In ſingulari maſculeũ, & in plurali fœmineũ. Iudic.9.51, עַל־גַּג ſuper tectũ. Neche.8.17, Et fecerũt ſibi tabernacula vnuſquiſq; עַל־גַּגּוֹ ſuper tectũ ſuũ. Deut.22.8,

Si ædificaueris domũ nouã, וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ facies murum per circuitũ tecto tuo, &c. הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ cadens ex eo. Ieſah.22.1, Quia aſcendiſti כֻּלֵּךְ לַגַּגּוֹת omnis tu in tecta.

גָּאָה Magnificare, exaltare, Extolli, ſuperbire, tumeſcere, Creſcere, multiplicari. Exod.15.1, Cantabo Domino, כִּי־גָאֹה גָּאָה quoniam magnificãdo magnificauit ſe. vel exaltando exaltauit ſe. prius eſt nacór, alterum præteritum. & eſt actiuum intranſitiuum. Iche.47.5, כִּי־גָאוּ הַמָּיִם quia intumuerunt (ſiue creuerũt) aquæ. Iiob 10.16, וְיִגְאֶה & multiplicetur. vel potius, multiplicet ſe, aut creſcat. ſub. infirmitas, inquit R.D. eſt enim actiuum intranſitiuũ. Et 8.10, הֲיִגְאֶה־גֹּמֶא nunquid creſcet iũcus, &c. Tóar, גֵּאֶה, Elatus, ſuperbus. א cum ſeghól & cum ה. Iiob 40.6, כָּל־גֵּאֶה omnem ſuperbum. Et deficiẽte ה. Ieſa.16.6, גֵּא מְאֹד ſuperbus eſt valde. Pſal. 140.6, גֵּאִים ſuperbi. גֵּאִיּוֹנִים ex duabus cõpoſitum dictionibus, idẽ ſignificat. Pſal.123.4, Cõtemptus לִגְאַיּוֹנִים ſuperbis. י apparens, eſt vice ה literæ radicalis, vt & in עֲלִיּוֹנִים, ab עֶלְיָה. quanquã variantur pũcta ob literã gutturalẽ. Et in ſcriptura eſt vna dictio, at lectio eſt vt duarũ, augendi gratia. quia גֵּאִי eſt גֵּאִים, ſuperbi: & יוֹנִים populatores, oppreſſores, à יָנָה. Subſtãtiuum, גַּאֲוָה & גַּאֲוֹן Superbia. Pro.8.12, שָׂנֵאתִי רַע גַּאֲוָה וְגַאֲוֹן odio habere malũ, ſuperbiã, & elationẽ. poſterius nomẽ, eſt eiuſdẽ ſignificãtiæ, ſed alterius formæ, & nũc elationẽ, ſuperbiã: nũc tumorem, magnificẽtiam, exaltationẽ, excellentiámque ſignificat. Ieſah.4.2, Et fructus terræ לִגְאוֹן ad magnificentiã. vel exaltationem, ſublimitatémve. Irme. 49.19, מִגְאוֹן הַיַּרְדֵּן de tumore Iardén. Ieſah. 2.10, וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ & à gloria maieſtatis eius. vel magnificentiæ.

Aliud, גַּאוּת, Eleuatio, Superbia, Magnificentia, Tu-

luti ſunt(vel polluerũt ſe)ſanguine. Ieſa.52.3, וְלֹא־בְכֶסֶף תִּגָּאֵלוּ & non argento redimemini. Et in pihél.Malachi 1.7, בַּמֶּה גֵּאַלְנוּךָ in quo polluimus te? Et in puhál. Hezræ 2.54, וַיְגֹאֲלוּ מִן־הַכְּהֻנָּה & polluti ſunt à ſacerdotio .i.polluti reputati ſunt: vel, vt polluti, eiecti ſunt à ſacerdotio. Sunt qui exponũt, inquit R.Dauid, elongati fuerunt à ſacerdotio. vt verbum hoc, ſignificet appropinquare, ſiue propinquum eſſe: & elongare, ſiue longinquum eſſe, à propinquitate, & familia: ſicut שָׁרַשׁ radicare & eradicare & בּוֹא venire & ire. Et ipſi fuerunt elongati, eo quòd eorum genealogia nõ inueniretur.

Et in hifhíl.Ieſah.63.3, veſtimenta mea אֶגְאָלְתִּי inquinaui. pro הִגְאָלְתִּי. quippe א ponitur vice ה. R.Ionáh, & R.D. Et in hithpahál.Dani.1.8, אֲשֶׁר לֹא־יִתְגָּאַל vt non cõtaminaret ſe. Tóar.Neche.13.29, עַל גֶּאֱלֵי ſuper pollutores(vel elongatores)ſacerdotii. Subſtantiuum, Irme.32.7, מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה ius redemptionis.

גַּב Excelſum, eminẽs, altum, & quicquid alteri eminet, vt Dorſum in animalibus, vt Supercilia oculis. Et altitudo, &c. Corpus, Statura, Radius rotæ, Gibbus. à prima tamẽ ſignificatione omnia deducuntur, teſte R.Dauid. Iechez.16.25, Et ædificaſti tibi גַּב excelſum. mox ſequitur, Et feciſti tibi רָמָה excelſum.i.altare. R.D. Et 43.13, גַּב הַמִּזְבֵּחַ altitudo altaris. Pſalm.129.3, עַל־גַּבִּי ſupra dorſum meum arauerunt arantes. acſi dicat, poſuerũt me curuum ante ſe. R.Dauid. Iiób.13.11, לְגַבֵּי־חֹמֶר גַּבֵּיכֶם corporibus luti(.i.luteis)corpora veſtra. ſub.aſſimilantur, ſecũdum R.Leui.1.Reg.7.32, וְגַבֵּיהֶם & radii earum. ſub rotarum. Iechez.10.11, וְגַבֵּהֶם & dorſa earum. hîc deficit י ſignũ pluralis, inquit R.Dauid in comment. Genere fœmineo. Leuit.14.9, Radet, &c.

mor. Ieſah.9.18, Et eleuauerunt ſe גֵּאוּת עָשָׁן eleuatione fumi.i.ſicut eleuatur fumus. Et 12.5, Quia גֵּאוּת עָשָׂה ſuperbe fecit. Et 26.10, גֵּאוּת magnificẽtiam(aut magnitudinem)Domini. Pſal.17.10, Locuti ſunt בְּגֵאוּת in ſuperbia. vel ſuperbe. Et 89.10, Tu dominaris בְּגֵאוּת הַיָּם tumori maris. Aliud cum oſtenſione ה literæ radicalis, cuius vicem gerit ו, גַּאֲוָה. Ieſa.9.9, בְּגַאֲוָה in ſuperbia. Deute.33.28, גַּאֲוָתֶךָ magnificentia tua. aut maieſtas, ſiue magnitudo. Et cum permutatione א in ו, ſecundũ R.Dauid in lib.ra. Irme.13.17, מִפְּנֵי גֵּוָה à facie ſuperbiæ. vel, propter ſuperbiam. Vide in גָּוָה.

גָּאַל Redimere, Affinitate, aut matrimonio iungi, Inquinare, polluere. Ieſa.44.23, גָּאַל יְהוָה יַעֲקֹב redemit Dominus Iahacób. Leui.25.25, וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו & redimet venditionẽ fratris ſui. Ruth 3.13, וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֲלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ & ſi noluerit redimere te, redimã te .i. ſi noluerit te in matrimoniũ accipere, accipiã te. Et 12, יֵשׁ גֹּאֵל eſt redimens.i.propinquus. Propinquus, inquit R. Dauid, vocatur גֹּאֵל, quia ipſi cũpetebat ius redemptionis. Item 4.1, Et ecce הַגּוֹאֵל redimens(vel redemptor.i. propinquus)tranſibat. Leuiti.25.25, וּבָא גֹאֲלוֹ הַקָּרֹב & venerit redimẽs eum propinquus. Ieſah.44.6, וְגֹאֲלוֹ & redimens eum(.i.redemptor eius)Dominus. Leui.25.33, וַאֲשֶׁר יִגְאַל & qui redemerit à Leuitis, egredietur. acſi dicat, Leuita qui redimit à Leuita, redemptio perpetua: & ſi non redemerit ipſe, egredietur, &c. Alii exponũt, Et qui emerit à Leuitis domum, &c. R.Dauid. Et in nifhál. Leuit.25.49, וְנִגְאָל & redimatur. Et in altera ſignificatione, Sephan.3.1, הוֹי מוֹרְאָה וְנִגְאָלָה væ fœdatæ & inquinatæ. eſt breue, & intranſitiuũ, inquit R.Dauid, cõpoſitũ ex nifhál & puhál. Thren.4.14, נְגֹאֲלוּ בַדָּם pol

3, אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר si eleuaueris te vt aquila. Vel tranſitiue, Si eleuaueris vt aquila. ſub. קִנֵּךְ nidum tuũ. vtroque modo exponit R. Dauid. Tóar. Ieſah. 2.15, מִגְדָּל גָּבֹהַּ turrem excelſam. Et 5.15, וְעֵינֵי גְבֹהִים & oculi ſublimium. vel ſuperborum. Fœmineum. Deute. 3.5, חֹמָה גְּבֹהָה murus altus. 1. Semu. 2.2, Ne multiplicetis loqui גְּבֹהָה גְּבֹהָה ſublime, ſublime. ſubaudi אֵמְרָה verbum vel eloquium. R. Dauid in lib. rad. Dani. 8.3, cornua גְּבֹהוֹת excelſa. Tóar maſculeum, alia forma. Prouerb. 16.5, גְּבַהּ־לֵב ſuperbus corde. Eccleſ. 7.9, Melior eſt longanimis ſpiritu גְּבַהּ רוּחַ ſuperbo ſpiritu. Pſal. 101.5, גְּבַהּ עֵינַיִם ſuperbo oculis, &c. Ieche. 31.3, וְגָבַהּ קוֹמָה & altus ſtatura. quanquã hoc reduci poteſt ad ſpeciẽ priorẽ גָּבַהּ, inquit R. Dauid: & ob grauem pronuntiationem ה propter maccáph, deeſt Kibbús ſub litera ב. Subſtãtiuum. Ieſa. 2.11, עֵינֵי גַבְהוּת oculi ſublimitatis. aut ſuperbiæ. Alia forma, Prou. 16.18, גְּבַהּ רוּחַ ſuperbia ſpiritus. Hamós 2.9, כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גְּבֹהוֹ tanquam altitudo cedrorum, altitudo eius. Plurale, Iiob 11.6, גַּבְהֵי שָׁמַיִם altitudines cæli. Alia forma. 1. Semuél 16.7, וְאֶל־גְּבַהּ & ad altitudinem ſtaturæ eius. eſt inſtar גֹּדֶל, inquit R. Dauid.

גַּבַּח A quo גַּבַּח, Caluus. Leuit. 13.40. Subſtantiuũ, גַּבַּחַת, Caluitiũ, ſiue locus caluus, vbi nulli ſunt pili. Leuit. 13.41, אוֹ בַּגַּבַּחַת vel in caluitio. Dicitur etiam גַּבַּחַת in veſte noua, aut panno nouo, quando in illis nullus eſt pilus propter lepram.

גְּבוּל Vnde גְּבוּל, Terminus, cõfiniũ, Fines. gen. maſc. Iechez. 27.4, In corde mariũ גְּבוּלֵיךְ termini tui. Plurale etiã fœmineũ. Nume. 32.33, גְּבָלוֹת in terminis.

Ab hoc fit verbum in cal, Terminare, ſiue terminos conſtituere. Zechar. 9.2, Et etiam Chamáth תִּגְבָּל־בָּהּ

וְאֶת גַּבַּת עֵינָיו & ſupercilia oculorũ eius. Et cum נ noſépheth, נִגְבָּן, Gibboſus, Leuit. 21.19: ſic appellatus, quòd eius altitudo ob curuationem ſit depreſſa. Pſal. 68.17, Vt quid ſaltabitis mõtes גַּבְנֻנִּים humiles: à גִּבֵּן quaſi gibberoſi, & curui. Vel, montes excelſi. quippe montibus eorum, in medio altitudo eſt, & hinc inde ſunt effuſi. acſi dicat, Ne ob lætitiam ſubſiliatis: tametſi ſitis alti, non eliget vos tamen. Et rectũ eſt, inquit R. Dauid, vt prædictorum omnium radix ſit גֵּבֶב: quod oſtendit daghés. quanquam in dictione גַּבְנֻנִּים leuiãdi gratia non fuerit appoſitum daghés.

גֵּבָא Cum ſex punctis, Fouea, Palus paludis. Ieſa. 30.14, Et ad hauriẽdam aquam מִגֵּבָא de fouea, vel de ciſterna. quippe Tharghum pro בּוֹר ciſterna, habet גּוּבָא. Plurale, גֵּבָאִים ſecundum normam. Iechez. 47.11, Cœnoſa eius וּגְבָאֶיהָ & paludes eius.

גָּבַהּ Se extollere, eleuare, ſuperbire, Excellere. Pſal. 131.1, לֹא־גָבַהּ לִבִּי non ſuperbiuit cor meum. eſt enim verbũ actiuum intranſitiuũ. Ieche. 31.5, עַל־כֵּן גָּבְהָה idcirco extulit (eleuauit) ſe altitudo eius. א eſt loco ה. Ieſah. 55.8, כִּי־גָבְהוּ ſicut altiores ſunt cæli quàm terra, כֵּן גָּבְהוּ ita altiores ſunt viæ meæ viis veſtris. Ieche. 16.49, וַתִּגְבָּהְנָה וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה & ſuperbierunt, & fecerũt abominationem. pro וַתִּגְבָּהֶנָה. & venit ad hũc modum, inquit R. Dauid, vt æquiparentur dictiones: quanquam & rectum eſt in Hebræa lingua eo pacto loqui, quemadmodũ dicimus תִּבְאֶינָה & תִּבְאֶנָה. Et in hif híl. Pſal. 113.5, הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת qui ſe exaltat habitando. hoc loco verbum eſt intranſitiuum, & י redundat, inquit R. Dauid in lib. rad. Sunt tamen nõnulli qui conſtitutiuũ, formatiuúmque nominis tóar arbitrentur. Hobadiáh

aquæ præualuerunt. i.multiplicatæ ſunt. 2.Semuél 1. 22, leonibus גָּבְרוּ robuſtiores fuerunt. & eſt cum feri, quia eſt in ſoph paſſúc. Iiób 21.7, etiã גָּבְרוּ חָיִל. pro בְּחַיִל præualuerunt diuitiis.vel robore.aut fortes fuerũt robore. Et in pihél.Eccle.10.9, וְחַיִלִים יְגַבֵּר & vires roborabit.i.Si ſecuris hebes fuerit,opus eſt vt ſcindẽs addat robur.Ita R.D.& R.Abrah.in comment. Et in hifhíl. Dani. 9.27, וְהִגְבִּיר בְּרִית & roborabit fœdus. Pſal. 12. 6, לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר linguam noſtram roboremus. Vel intranſitiue, Propter linguam noſtram robuſti erimus.

In hithpahál. Iiób 15.25, Et contra Omnipotentem יִתְגַּבָּר roborabit ſe. Tóar, גִּבּוֹר, Potens, fortis, robuſtus. Pſal.24.8, Dominus עִזּוּז וְגִבּוֹר fortis & potens.2.Semu. 17.8, גִּבּוֹרִים חֲמָה fortes ſunt. 1.Parali.5.24, גִּבּוֹרֵי חַיִל fortes robore. Alia forma, גִּבִּיר, Dominus, princeps, dux. Gene.27.28, הֱוֵה גִּבִיר eſto dominus fratribus tuis. Fœmineum, גְּבִירָה, Domina.1.Reg.11.19. Irme.13.18, Dic regi וְלַגְּבִירָה & reginæ. Alia item, גְּבֶרֶת. Ieſah. 47.7, אֲחֹתָהּ גְּבֶרֶת ero regina. Et 24.2, Sicut ancilla כַּגְּבִרְתָּהּ ſicut domina eius.i.ancilla ſicut domina, & domina ſicut ancilla. R.Abrahám. Et גֶּבֶר cũ ſex punctis, Vir: eo quòd habeat robur & dominium ſuper vxorẽ, inquit R.D. Pſal.88.5, כְּגֶבֶר ſicut vir.1.Paralip.23.3, לִגְבָרִים per viros. viritim. Alia forma. Pſal.18.26, עִם־גִּבּוֹר cum viro.

גַּבִּישׁ Vnde גַּבִּישׁ, Genus lapidis pretioſi, Iiób 28.18. aut genus veſtis miniſterialis: & Sericum, ſecundum R.Ionáh. Nomen compoſitum. Iechez.13.11, & dabo lapides אֶלְגַּבִּישׁ (aliâs אֶל־גָּבִישׁ) grandinis. ſimiles videlicet גָּבִישׁ.

גַּד Coriandrũ. Exod.16.31, Et erat (ſub.manna) כְּזֶרַע גַּד ſicut ſemen coriandri, album. Non eſt (inquit R.

terminabit in ea. i.erit ei terminus. R.Dauid. Et in hifhíl. Exo.19.12, וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם & terminabis populũ .i.terminum conſtitues populo. Tóar.Exo.28.13, Et duas catenas ex auro mũdo, מִגְבֹּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם terminales facies eas.i.in fine exiſtentes termini pectoralis. & eſt inſtar מִגְדֹּלוֹת. Vel conterminas. i.vicinas, & finitimas. Subſtantiuum fœmineũ, גְּבֻלָה. Ieſa.28.25, גְּבֻלָתוֹ in termino ſuo. vel, agro. Alia forma, גְּבֻלוֹת, Terminatio. inſtar עֲבֹדוֹת. Exod.28.21, Et facies ſuper pectorale שַׁרְשֹׁת גְּבָלֹת catenas terminationis. i. conterminas & finitimas. Tóar alterius formæ. 1.Reg.5.18, & cementarii Chirám וְהַגִּבְלִים & lapicídæ. Sunt enim (inquit R. Dauid) dolantes lapides regula & menſura, à גְּבוּל termino ſic appellati, quòd terminum mẽſuræ lapidibus ponant. quanquá ſunt qui exponunt, viri Ghebal qui erant lapicídæ. Vnde dicitur Iechez.27.9, Et ſenes Ghebal fuerunt in te inſtaurantes fracturas tuas.

גֶּבֶן Vnde גְּבִינָה, Caſeus. Iiób 10.10. Ex hac radice putauit R.Ionáh eſſe גִּבְנוּנִים & גִּבֵּן quæ legũtur in גַּב.

גֶּבַע Vnde גֶּבַע, Collis. 1.Semu.13.16, habitantes בְּגֶבַע in colle. Et cũ ה fœmineo. Ieſah.40.3, וְגִבְעָה & collis. Pſal.148.9, הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת mõtes, & omnes colles. Alia forma & ſignificatio, מִגְבָּעוֹת, Mitræ, tiaræ. Exo.29.9. Rurſum alia forma, & ſignificatio, גְּבִיעַ, Scyphus: eſt (inquit R.D.) inſtar calicis vas, diſpoſitione differens. Gen.44.12. Exo.25.33, שְׁלֹשָׁה גְּבִעִים tres ſcyphi.

גָּבַר Roborare, fortẽ reddere, Superare, vincere, præualere. Pſal. 117.2, Quoniã גָּבַר roborauit ſuper nos miſericordiam ſuam. Vel intranſitiue, fuit fortis, vel roborauit ſe ſuper nos miſericordia eius. Exod.17. 11, וְחֹמַיִם גָּבְרוּ & præualebat Iſraél. Geneſ.7.18, וְגָבַר יִשְׂרָאֵל

D.)coniunctio mannæ ad coriandrum, quòd eius color eſſet ſimilis: quandoquidem non eſt coriandrum album.at dicit grana mannæ minuta fuiſſe inſtar granorũ coriandri. nã mãna erat alba. propterea poſteaquam dixerat(Nume.11.7,)Et man erat ſicut ſemẽ coriandri:mox adiungit, Et color eius ſicut color bedólach.i.vnionis,ſiue margaritæ:vt indicaret,quòd non erat eius coniunctio ad coriãdrum ratione coloris,ſed ratione diſpoſitionis,aut quantitatis. Significat etiã (iuxta eundem)מַזָּל Sidus,vel ſignum cæleſte,aut planetam. R. Moſéh ſacerdos arbitratur ſignificare כּוֹכָב צֶדֶק ſtellam Iouis,quæ ſignificat omne bonũ. & ita vocatur in lingua Chedár.i.Iſmahelitica.Ieſa.65.11,Qui paratis לַגַּד Ioui mẽſam.vel iuxta R.Moſéh,& R.Abrahám,exercitui cæli,ſiue coniunctioni planetarũ,à גָּדַד, vt ſentit R.D.& R.Ionáh. Illud Gene.30.10,Et dixit Lea,בְּגָד Fortunata.aut בָּא גָּד Venit fortuna,ſcilicet bona,aut fœlicitas. R.Moſéh, per Iouem. Tharghú,אֲתָא גָּד venit Gad. R.Selomóh,בָּא מַזָּל טוֹב venit ſidus bonũ. aut planeta bonus. Scribitur autẽ בְּגָד,& legitur בָּא גָּד. Cur ita ſcribatur , multi doctores Hebræi fatentur ſe neſcire. R.Abrahám in cõment.dicit eſſe duas dictiones,& exponit,venit turma,ſub.filiorũ:à גָּדַד.Et ita exponit R.D.in radice גָּדַד,dicẽs,venit qui augeat exercitũ,ſiue turmã:quòd eo nato fuerit ei filiorum turma.

גָּדַד Congregare exercitum, Ducere exercitum, vel turmam,Superare exercitu,aut turma,vel multitudine,Cogere,vel congregare exercitum, Incidere, lacerare.Gene.49.19,גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב Ghad,exercitus ſuperabit eum, & ipſe(nẽpe Ghad) tandem ſuperabit.ſub.exercitum contra ſe venientem. Prophe-

tat enim(inquit R. Abrahám) veturum aduerſus eum exercitũ,quẽ ipſe demũ ſuperaturus eſſet. Poteſt & ſic interpretari, Ghad,exercitus ſuccidet eum,& ipſe ſuccidet calcaneum.i.extremos:vel demũ, acſi dicat,Primum quidem ſuccidet eum exercitus contra eum veniens,& ipſe demum ſuperabit illũ exercitũ. יְגוּד ponitur pro יָגוֹד.eſt enim(inquit R.Abrahám)ex verbis geminatis:& ſúrec eſt loco chólẽ, ſicut רֶנֶן à יָרוֹן, & יְשׁוּד à שֹׁדֵד. Idem dicit R.D.in lib.ra.& in Michlól. licet ſint nonnulli qui putent radicẽ eſſe גוד.Chab.3.16,Quãdo aſcendet (ſub.hoſtis) cõtra populum יְגוּדֵנוּ vt ſuccidat eum.ſub.tum demum erit anguſtia,&c.Et ita capitur in eius verbi altera ſignificatione:quãquam poſſit exponi in priori,hoc eſt congregabit exercitũ contra eũ. Pſal. 94.21,יְגוֹדוּ congregabunt exercitum. R.Dauid in comment. exponit Conuenient , ſiue coniungent ſe exercitus.Alii(vt ipſe refert)exponunt,Decident.i.deciſionem,& determinationem facient. Et in hithpahál. Irm.5.7,יִתְגּוֹדָדוּ ſe turmatim cõtulerũt in domum meretricis.1.Reg.18.27,וַיִּתְגּוֹדְדוּ & incidebãt ſe.Micháh. 5.1,תִּתְגּוֹדְדִי בַּת־גְּדוּד cõiunges te exercitui filia exercitus. i.venient aduerſum te exercitus. גְּדוּד,Exercitus,turma, globus militũ, latro. Hoſe.7.1, Spoliabit גְּדוּד בַּחוּץ exercitus(vel latro)foris. Et 6.10,Et ſicut expectãt viri גְּדוּדִים latrones. Alia ſignificatio. Pſalm. 65.10,תְּלָמֶיהָ גְּדוּדֶיהָ Sulcos eius inebria,deſcẽdere fac(.ſub.pluuiã)in lineas eius. i.foſſas ſiue profũditates quæ ſunt interſulcũ & ſulcũ:ſic appellatas,quòd ſint inſtar ſciſſionũ quæ fiunt in carne,inquit R.D. quippe תֶּלֶם eſt pars altior.

Aliud nomen,גְּדוּדָה, inſtar מְלוּכָה,cuius plurale legitur Irme.48.36,עַל כָּל־יְדֵים גְּדֻדוֹת ſuper omnes manus in-

cisiones. Vel est participium fœmineū ex cal,& עַל ponitur pro עַל־כֵּן, vt sit, propterea omnes manus incisæ. alioqui non erat scribendum עַל.

גְּדֵרָה Vnde גְּדִי,Hœdus. Gene.38.20,Et misit Iehudáh אֶת־גְּדִי הָעִזִּים hœdum caprarū.Secundum R.Dauid,non modo hœdum,sed & agnū significat: idcirco addit caprarum,quia est & ouiū, nempe agnus. At R. Abrahám , hœdū dūtaxat caprarū significare putat: & quod dicat caprarū,nō discriminis gratia,sed vt paruū significaret,additū esse.q.d.Paruū cui opus erat,capra matre. & sic appellatur (Nume.15.22) שְׂעִיר־עִזִּים hircus caprarū qui paruus est.1.Semu.10.3,portans שְׁלֹשָׁה גְּדָיִים tres hœdos.Et plurale gen.fœm.Can.1.8,אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ hœdos tuos. Significat & Ripam alia forma.Iehos.3.14, Et Iardén plenus erat super omnes גְּדוֹתָיו ripas suas.

גָּדַל Magnū esse,magnificare, magnifacere, Crescere, Educare,enutrire. Genes.38.14,Quia גָּדַל שֵׁלָה creuerat Seláh.Iob 2.13,Quia גָּדַל הַכְּאֵב creuit dolor.Et 31.16,גְּדָלַנִי creuit mecum.vel nutritus est.scilicet pupillus.& est verbum intrāsitiuum,inquit R.Dauid & R. Himma.quanquā R.Ionáh scripsit verbū esse transitiuū,& ex pihél.i.crescere feci eū,vel nutriui eū.Psa.104. 1,Domine Deus mi גָּדַלְתָּ מְאֹד magnus es valde. Irme. 5.27,Idcirco גָּדְלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ creuerūt,& ditati sunt. 1.Reg. 12.10, adolescentes qui גָּדְלוּ אִתּוֹ educati fuerūt cum eo. Gen.19.12,גְּדָלָה creuit(vel magnus fuit)clamor. Et 41. 38,Tantum solio אָגְדַּל מִמֶּךָּ maior ero te. 1.Paral.17.24, וְיִגְדַּל & crescat(aut magnum sit) nomē tuū. 1.Semuél 26.24,Sic תִּגְדַּל crescat(vel magna sit)anima mea in oculis Domini. Et in pihél.Ieho.4.13,גִּדַּל יְהוָה אֶת־ magnificauit Dominus Iehosúah. Iesah. 49.21,

וְאֵלֶּה מִי גִדֵּל & hos quis educauit? Nume.6.5,גַּדֵּל פֶּרַע cre scere faciat comā capilli capitis sui.est macór:vnde R. Selomóh supplet ל, vt sit לְגַדֵּל, & Tharghū exponit יְחַי sit crescere faciens. Et in hifhíl.1.Semu.12.24, כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר הִגְדִּיל עִמָּכֶם quia videte quòd magnificauit vobiscum. vel magnifice fecit. Tharghum subaudit לְמֶעֱבַד facere:vt & R.D.in commen.dicēs,Magnificauit vt faceret bona vobiscum,aut vt daret tonitrua, & pluuiam in die messis. Item 20. 40, עַד־דָּוִד הִגְדִּיל donec Dauid magnificauit. sub. לִבְכּוֹת flere. i.sed Dauid magis fleuit. Dani.8.8, Et hircus caprarum הִגְדִּיל magnificauit.sub.לַעֲשׂוֹת כֹּחַ וּגְבוּרָה facere viriliter,ac fortiter:aut virtutem & fortitudinem. Psal.38.16,עָלַי הִגְדִּילוּ super me magnificauerunt.sub.פִּיהֶם os suum. Iechez. 35.13, וַתַּגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיכֶם & magnificastis aduersum me os vestrum.Et 24.9,Ego אַגְדִּיל הַמְּרוֹרָה grādem faciam pyram. Et in hithpahál.Iechc.38.23, וְהִתְגַּדַּלְתִּי & magnificabo me.Secundū R.Iahacób filium Elhazár, secūda radicalis litera est cum chiric , quia venit ab הִתְגַּדֵּל cū serí.quippe si foret ab הִתְגַּדֵּל, esset cū pathách. Tóar, גָּדוֹל, Magnus, maior,princeps. Psal.48.2,גָּדוֹל יְהוָה magnus Dominus,&c.Estér 1.5,לִמְגָדוֹל à magno vsque ad paruū.hic ל redūdat,teste R.D.in Mich.Irm.32.19, גָּדַל הָעֵצָה magno cōsilio.Nachū1.3,וּגְדוֹל־כֹּחַ & magnus potētia.vel fortitudine.Psal.145.7,וְגֶדֶל־חֶסֶד & magnus misericordia.Prouer.19.18,גְּדַל־חֵמָה magnus ira.2.Reg.10. 6, אֶת־גְּדוֹלֵי הָעִיר maiores ciuitatis. Tóar fœmineum, גְּדוֹלָה,Magna.Zechar.8.2,קִנְאָה גְדוֹלָה ira magna.Genes. 10.12,הָעִיר הַגְּדוֹלָה ciuitas magna.Psal.131.1, Neq; ambulaui בִּגְדֹלוֹת in magnis. Tóar masculeum alterius formæ,גְּדֹל,Magnus.Gene.26.13. Iechez.16.25,גְּדֹלֵי בָשָׂר ma

Et in puhál. Ieſah.9.10,Sycomori גֻּדָּעוּ ſucciſæ ſunt.

גָּדַף Eſt חָרַף,Exprobrare,conuitiari. In pihél.2.Reg. 19.22,אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ cui exprobraſti,& cui cõuitiatus es?Nume.15.28,אֶת־יְהוָֹה הוּא מְגַדֵּף Dominum ipſe contumeliis afficit. Nomen,גִּדּוּף, Conuitium,opprobriũ. Ieſah.43.29,Et Iſraél לְגִדּוּפִים in conuitia. Et cum ה fœmineo,גִּדּוּפָה.Ieſah.51.7,וּמִגִּדֻּפֹתָם & ab opprobriis(vel conuitiis)eorum ne metuatis. Alia forma. Iechez.5.15,חֶרְפָּה וּגְדוּפָה opprobriũ & conuitium. idem repetit exaggerãdæ rei gratia, inquit R.D.in cõment.

גָּדַר Vnde גָּדֵר Maceria,ſepes: quicũq; paries,vel murus nõ fortis,quæcũq; itẽ clauſura,hoc nomine appellatur.Nume.22.24. Et forma fœminea.1.Para. 4.23,Et habitatores plãtationũ וּגְדֵרָה & maceriæ.acſi dicat(inquit R.D.) habitãtes in loco plãtationũ & maceriarũ.Nã plantationes plantabãt, & macerias cõſtruebant. Et in cõmen.Incolentes plãtationes,vel manentes in plantationibus regis,& artifices qui regias faciebant macerias. Itẽ alia forma fœminea,גְּדֶרֶת. Ieche. 42.12,בִּפְנֵי הַגְּדֶרֶת הֲגִינָה coram pariete directé.Require in הָגָן. Plurale,גְּדֵרוֹת.Irm.49.3,בַּגְּדֵרוֹת in maceriis. aut in ſepibus:vel caulis, vt R.Selomóh. Nume.32.24,וּגְדֵרוֹת & caulas pecudibus veſtris. Alia forma cum ſex punctis,גֶּדֶר. Proue.24.31,וְגֶדֶר & maceria lapidũ eius diruta eſt.Vel dic ſecũdũ R.Dauid,quòd hoc poteſt eſſe à גָּדֵר ſecundũ primã formã,vnde hoc pacto mutatur in regimine,ſicuti & גָּזֵל & כָּתֵף,vt vides ſuis locis. Hinc verbũ in cal, Sepire,ſepe circundare, aut maceriã ſtruere. Thre.3.6,גָּדַר בַּעֲדִי ſepem(vel maceriam, aut parietem) ſtruxit circum me. Ieſa.58.12, גֹּדֵר פֶּרֶץ ſepiẽs rupturã.2. Reg.12.11, וְלַגֹּדְרִים & ſepiẽtibus. vel,parietes ſtruẽtibus.

gni carne. i.virili membro.& eſt inſtar זֶקֶן זִקְנֵי. Subſtantiuum,גֹּדֶל,Magnificentia,Magnitudo. Ieſah.9.9, וּבְגֹדֶל לֵבָב & in magnitudine cordis. Pſal.150.2,כְּרֹב גֻּדְלוֹ ſecũdum multitudinẽ magnitudinis eius. & eſt cũ ſúrec ſicut קֹמֶץ קֹמְצוֹ. Alia forma, גְּדֻלָּה. Eſtér 6.3, וּגְדֻלָּה. Pſal.145.6,וּגְדֻלָּתְךָ & magnitudinem tuam narrabo.1. Paral.17.21,גְּדֻלּוֹת magnitudines. Ab hac radice fit & מִגְדָּל,Domus alta,& magna, ſiue turris:à magnitudine ſic appellata.Ieſa.5.2.Et30.25,Quũ ceciderint מִגְדָּלִים turres. Et forma fœminea, Iechez. 27.11, Et Pygmæi בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ in turribus tuis. Eadem forma,in altera tamen ſignificatione.Cant.5.12,מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים tanquam flores aromatũ.i.qui creſcũt inter aromata. Et cum chólem in priore ſignificatione.Irme.44.1,Qui habitant בְּמִגְדֹּל in turre.vel domo alta. Alia forma,& ſignificatio,גְּדִיל,Funis,ſeu inſtar funis intortus,intricatus,aut cohærens:cuius plurale eſt 1.Reg.7.17, Retiacula opere retiaculi גְּדִלִים cohærẽtia(vel intricata)opere catenarũ. Vnde & Tharghũ, pro eo quod Exo. 28.21 legitur,opere עֲבֹת funiũ: habet,opere גְּדִילָן. Hoc etiã nomine appellantur הַצִּיצִיּוֹת alæ , ſiue fimbriæ panni, aut veſtis, quæ non ſunt textæ, hoc eſt fila quæ remanẽt,quum pannus eſt textus.Deut.22.12,גְּדִלִים fimbrias (aut fila)facies tibi in quatuor alis operimẽti tui.R.D.

מִגְדָּנוֹת & מְגָדִים Non ſunt ex hac radice,ſed à מָגַד.ibi require.

גָּדַע Eſt כָּרַת,Excidere, ſuccidere. 1.Semu.2.30, וְגָדַעְתִּי אֶת־זְרֹעֲךָ & ſuccidam brachiũ tuum. Et in nifhál. Ieſah.14.12, נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ ſucciſus es ad terram. Et in pihél. Ieſah. 45.2, Et vectes ferreos אֲגַדֵּעַ ſuccidam. Deuter. 7.5, וַאֲשֵׁרֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן & lucos eorum ſuccidetis. Et in

גֵּרֶשׁ Vnde גֵּרִישׁ, Aceruus, aut cumulus frugũ in area. vel (ait R.D.) fructus, qui peracta meſſe, in area collectꝰ eſt. Iudic. 15.5, מִגֵּרִישׁ ab aceruo frugũ. Iiób 21.32, Et ipſe ad ſepulchra ducetur, & ſuper גֵּרִישׁ aceruũ feſtinabit. i. feſtinabit aggregari ad ſepulchra. q.d. quẽadmodũ aceruus frugũ aggregatur in tẽpore ſuo, quando fruges ſunt maturæ, ſic ipſe aggregabitur in tempore ſuo. (Poteſt & ſic explicari, & ipſe in tumulo iugiter manebit.) At R. Haii exponit ſuper fornicem quæ fit ſuper ſepulchrũ, ſecundũ morẽ terræ Iſmaél. Et pulchra eſt (inquit R.D.) eius expoſitio, iuxta id quod ante ſcriptũ eſt eodẽ verſu, Et ipſe ad ſepulchra (.i. vnũ è ſepulchris) ducetur. Eſt autẽ fornix inſtar acerui frugũ.

גֵּה Eſt זֶה, Hic, iſte. Iechez. 47.13, זֶה גְּבוּל hic eſt terminus. Vnde & Tharghum habet דֵּין hic. & alibi in Scriptura non inuenitur.

גָּהָה Mederi, ſanare. Hoſe. 5.13, וְלֹא־יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר & non ſanabit à vobis plagã. Prou. 17.21, cor lætũ ייטיב גֵּהָה benefaciet vt medicina. Subauditur enim כ. i. benefaciet & proderit corpori tanquã medicina. quanquam R. Ioſeph exponat ſine כ, ad hunc modum, Cor lætũ bonam faciet medicinã. acſi dicat, magis prodeſſe medicinam, quum ægroto cor fuerit lætum, citiuſque conualeſcere, & ſanari, quàm ſi mœrore conficiatur.

גָּהַר Se proſternere, ſiue expandere corpus totum. 1. Re. 18.41, וַיִּגְהַר אַרְצָה & proſtrauit ſe ſuper terrã.

גּוֹ Eſt תּוֹךְ, Medium. Iiób 30.4, מִן־גּוֹ יִגָּרֵשׁוּ è medio (ſub. הָעִיר vrbis) expellãtur. Et pro תּוֹךְ, Ieho. 3.17, Tharghũ habet גּוֹ. Prou. 10.13, Et virga לְגֵו corpori deficientis corde. Ieſa. 50.6, גֵּוִי corpus meũ dedi percutientibus. In aliquibus abſorbetur hãnách in daghés, vt גַּוְּךָ, Ieche. 23.

35. Et cũ ה fœmineo, vt quibuſdã placet, Iiób 20.24, Vide גֵּוָה, quia rectũ eſt vt ה ſit radicale, non ſignũ fœmineum. & hæc omnia poſſunt eſſe ex illa radice גֵּוָה.

גֹּב Locuſta. Nachũ 3.16, Et principes tui כְּגֹב גּוֹבָי ſicut locuſta locuſtarũ. Vbi גּוֹבָי ponitur pro גּוֹבִים, ſicut חַלּוֹנָי pro חַלּוֹנִים, & חַשּׁוּפַי pro חַשּׁוּפִים, & אֲצִילַי pro אֲצִילִים, & חוֹרַי pro חוֹרִים. Ieſah. 33.4, ſecundum inceſſum גֹּבִים locuſtarũ. ſic R. Abraham & R. Dauid. Vide שֶׁקֶק. Alia forma, & ſignificatio, גֵּב, quod eſt חֲפִירָה foſſa inſtar ciſternæ. Tharghum enim pro בּוֹר ciſterna, habet גּוּבָא. Plurale, 2. Reg. 3.16, Fac torrentem hunc גֵּבִים גֵּבִים foueas, foueas. i. plenum foueis inſtar ciſternarũ. 1. Reg. 6.9, Et texit domum גֵּבִים tignis conſtitutis inſtar ciſternarum. erant enim (inquit R. Dauid) tabulæ factæ, ſiue diſpoſitæ ſecundum diſpoſitionẽ ciſternarum. Vel vt idem ait in comment. texit teſtudinibus. i. tabulis inſtar teſtudinis ſiue fornicis factis & coniunctis. Idẽ in lib. rad. dicit poſſe exponi גֵּבִים, hoc eſt צְלָעוֹת tabulis (nempe abiegnis) inſtar coſtarum. Illud Ieſa. 10.31, habitatores הַגֵּבִים, R.D. in lib. rad. exponit, vallium: at rectius in comment. dicit eſſe nomen vrbis.

גּוּד Vnde וַיָּגוּר, Gene. 49.19. Vide גָּדַד, nam eſt eiuſdem ſignificantiæ, ſed non eiuſdem radicis, inquit R.D. in lib. ra. Et forſan (inquit) eſt ex radice גָּדַד, & hannách ponitur vice literæ geminandæ, poſſúntque ſignificare excidere, ex lingua Syra. Dani. 4.11, גֻּדּוּ אִילָנָא ſuccidite arborem.

גָּוֶה Vnde גֵּוָה, quod eſt ſicut גַּאֲוָה, mutato א in ו, vt ibi dictum eſt, Superbia excellentia, ſuperbus, excellens. Iiób 33.16, וְגֵוָה & ſuperbiã à viro teget. quanquam R. Leui exponat, corpus. Et 22.28, dices, גֵּוָה excellens

sum. Significat & corpus. Iob 20.24, Et egressus est מִגֵּוָה de corpore. i.de vagina . Et ex hac radice possunt essequæ citauimus in radice גָּוַ, inquit R.D. Et quum scribitur cũ ת signo fœmineo loco ה, venit loco ה litteræ radicalis, & significat itidẽ corpus. Iudic.14.8, בְּגִוִיַּת in corpore (.i.cadauere) leonis.1.Sem.31.12,& tulerunt אֶת־גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֶת־גְּוִיֹּת corpus Saul, & corpora filiorũ eius.

גוּן Ab hoc verbum in cal, tam intransitiuum, quàm transitiuũ, quod est cũ camés, גָּוַ, sicut קָם שָׁב. Quæ enim sunt à גָּוַ, sunt cum pathách, גָּוַ. Significat autem remouere de loco suo quippiam, & succidere, excidere, tondere, recedere. Psal. 90.11, Quoniam גָּז חִישׁ recessit cito. Num.11.30, וַיָּגָז שְׂלָוִים מִן־הַיָּם & recedere fecit coturnices de mari. Iob 1.20, וַיָּגָז אֶת־רֹאשׁוֹ & totondit caput suum. Tóar, גּוֹז, instar טוֹב. Psal.71.6, ex vtero matris meæ tu גּוֹזִי eductor meus.

גּוּר Exire, Educere de ventre, Ingemiscere, aut suspirare: quòd in gemitu egrediatur halitus siue flatus. Ieche.32.2, וַתִּגַּח & educebas flumina tua. est ex cal, sicut & illud Genes.8.4, וַתָּנַח & requieuit arca, &c. Vel est ex cõiugatione (inquit R.Dauid) hifhíl, sicut illud Gene.8.19, וַיָּרַח & odoratus est. Tóar ex cal. Psal.22.9, Quia tu גּוֹחִי eductor meus è ventre. & est instar גּוֹזִי vt in גּוּז. Imperatiuũ, Michách 4.10, Dole, וְגוּחִי & ingemisce. aut suspira. Et in hifhíl. Iudic.20.32, Et insidiæ Israél מַגְיַח educebant. Sunt qui dicunt (teste R.Dauid) esse intransitiuũ, pro, insidiæ egrediebãtur, &c. Iob 38.8, בְּגִיחוֹ. quod R.D. exponit בְּיֵצְאוֹ. i. quãdo egreditur ipse. Fieri potest, inquit idẽ, vt ab hoc verbo גָּוַח, deducatur nomẽ fluminis גִּיחוֹן, quòd egrediatur, & admodũ se diffũdat. Magnus est enim fluuius, vt qui circumeat

vniuersam terram AEthiopiæ, vt dicitur Gene.2.13. At R.Ioséph arbitratur flumen esse AEgypti, Nilum, sic appellatum, quòd egrediens irriget terram. Est & alter fluuius iuxta Ieruſaláim eandẽ habens nomenclaturam, quanquam sit paruus, qui altero nomine dicitur Siloach. 1.Reg. 1.32, Et descẽdere facietis eũ in גִּיחוֹן Ghichón. vbi Tharghũ Iehonathan habet לְשִׁילוֹחָא. & appellatur sic, quòd egrederetur ad irrigandũ hortos.

גּוֹי Gens, natio. masc.gen. quo nomine doctores Hebræorũ appellãt omnes qui non sunt de Israél. R. Ionáh falsò de vno solo dici putat illud Gen.20.4, הֲגַם־גּוֹי צַדִּיק תַּהֲרֹג Nũ gentẽ etiã iustã occides? de solo Abimélech intelligẽs: quũ ver.9, dicat Abimélech, Quid peccaui tibi, quia induxisti super me, ac super regnũ meũ peccatũ grande? Vides hic Deũ fuisse iratũ etiã in eius populũ. Dicitur & de locustarũ cõgregatione, quòd per illas significarẽtur gentes vẽturæ cõtra Ieruſaláim. Ioél 1.6, Quia גּוֹי עָלָה gens ascendit super terram meã.

In plurali cadit י signum pluralis descriptura, & remanet in pronuntiatione, inquit R.Dauid. Gen.17.4, הֲמוֹן גּוֹיִם multitudinis gentium. pro גּוֹיִם. In regimine. Genes.22.18, גּוֹיֵי הָאָרֶץ gentes terræ . Et altero י deficiente, Irme.44.8, גּוֹיֵ הָאָרֶץ . Gene.10.5, בְּגוֹיֵיהֶם in gentibus suis. Iechez.36.13, וְגוֹיֵךְ & gentes tuas. pro גּוֹיָיִךְ.

גּוּל Lætari, exultare. Iesa.65.19, וְגַלְתִּי & lætabor in Ieruſaláim. Et in hifhíl. Prouer.23.24, גִּיל יָגִיל lætando lætabitur. vt legitur, est ex hifhíl: vt scribitur, est ex cal גּוֹל יָגוֹל, idémq; est sensus, tantum duplex lectio inuenitur apud antiquos. גִּיל autẽ ponitur pro הִגִּיל. deficit enim ה constitutiuum cõiugationis: & sic legitur Ioél 2.24, Et filii Siión גִּילוּ lætemini. pro הִגִּילוּ. No-

mĕ,גִּיל, Exultatio. Hoſe.9.1, Ne læteris Iſraél אֶל־גִּיל exultatione. אֶל eſt vice ב. acſi dicat, Non eſt tibi exultandum quemadmodum cæteri populi: nam ipſi ſuos nó dereliquerunt deos, tu vero fornicatus es à Deo tuo.

Et cum ה ſigno fœmineo, גִּילָה, Ieſah.65.18. Et cum ת vice ה, גִּילַת, Ieſah.35.2.

גוע In cal, Obire, ſiue leniter mori, quod non fit in lóga ægritudine. Iehoſ.22.20, גָּוַע בְּעֲוֹנוֹ obiit (ſub. tantum ipſe) propter iniquitatem ſuam. Nume. 20.3, Et vtinam גָּוַעְנוּ בְּגְוַע mortui fuiſſemus quando mortui ſunt fratres noſtri. Macór, גְּוַע, vt in præcedenti exĕplo. Et ſecŭdŭ aliã formã, Nume.17.12, לִגְוַע vt moriamur.

גוף Corpus.1.Paral.10.12, Et tulerunt אֶת־גוּפַת corpus Saúl. ת eſt ſignŭ fœmineŭ. Et hãnách abſorptŭ in daghés, cŭ pronomine maſculeo, Exo.21.3, אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא Si cŭ corpore ſuo (.i. ſi ſolus, & abſq; vxore) venerit, cŭ corpore ſuo (.i. ſolus abſq; vxore, & abſq; liberis) egredietur. Vnde mox ſequitur, Si maritus mulieris fuerit, egredietur vxor eius ſecum, &c.

גור Peregrinari, incolere, habitare, Timere, Congregare. Iudi.19.1, Vir leuita גָּר habitauit, &c. Et verſu 16, Et ipſe גָּר habitauit in Ghibháh. Vel habitabat. vtrŭque enim poteſt eſſe, participium & præteritum. Iób 28.4, Creſcere fecit torrentem מֵעִם־גָּר apud eum qui peregrinatur. vel habitat, ſub. iuxta illŭ. R. Dauid in lib. rad. exponit, A loco in quo fuerunt peregrini, egredientur aquæ. Ieſah. 5.17, גָּרִים יֹאכֵלוּ peregrinantes comedent. i. ii qui venient ad peregrinandum. Poteſt etiam exponi pro כָּרִים agni, inquit R. Dauid. Exod.3.22, וּמְגָרַת בֵּיתָהּ & ab habitãte in domo ſua. eſt participiŭ fœmineŭ in regimine. Ieſah.54.15, מִי־גָר אִתָּךְ quiſquis

congregauerit ſe tecum. Et 54.15, גּוֹר יָגוּר congregando congregabit ſe. ſub. ad pugnãdum. Iób 19.29, גְּוּרוּ לָכֶם timete vobis. Pſal.22.22, וְגוּרוּ & timete. Et in hithpahál, geminata ר litera. 1. Reg.17.19, Super viduam cum qua ego מִתְגּוֹרֵר cóuenio. vel cógrego, ſiue colligo me. aut habito, ſiue peregrinor, ſecundum R.D. Irme.30.23, Turbo מִתְגּוֹרֵר ſe congregans. vel colligens. Et ita habet Tharghŭ, מִתְכַּנֵּשׁ. Vel ſuccidẽs, ait R. Dauid in גָּרַר.

Nomen to'ar, גֵּר, Peregrinus, aduena, incola. Gen.15.12, גֵּר יִהְיֶה peregrinŭ erit ſemen tuŭ. Deu.1.15, גֵּרוֹ peregrinus eius. Exo.22.19, גֵּרִים, Peregrini. Subſtãtiuum, גֵּרוּת, Peregrinatio, Timor, Pauor. Irm.41.17, Et habitauerunt בְּגֵרוּת in peregrinatione Chimhám. Alia forma, מָגוֹר cum ſúrec, & מָגוֹר cŭ chólem. Pſal.55.16, Quia mala בְּמְגוּרָם in ſocietate eorŭ. Vel, in habitatione: aut quod rectius, in loco in quo congregantur. vtrunque R.D. Iób 18.19, בְּמְגוּרָיו in habitationibus eorŭ. Threno. 2.22, מְגוּרַי pauores mei vndique. Iechez.21.17, מְגוּרֵי אֶל־חָרֶב pauores gladii. אֶל redundat, vel eſt vice ה. Et cum cholem, Irm.46.5, מָגוֹר pauor. Alia forma, מְגוּרָה. Ieſa.66.4, וּמְגוּרָתָם & pauores eorum. Illud Chag.2.22, Nũ adhuc eſt ſemẽ בַּמְּגוּרָה in horreo? ſic exponit R. Dauid acſi dicat, Eſtne vobis adhuc ſemen in horreo, vt quæratis illud? Non eſt vobis: ſed eſt in terra ſatum, & idcirco mea indigetis benedictione. Et ſi cœperitis ædificium domus, mox meam agnoſcetis benedictionem, quam vobis mittam in ſatis, & arborum fructibus. At R. Selomóh exponit, Hoc anno adhuc nõ ſeminaſtis: ſed ſemen eſt in horreo, & arborum fructus nondum ſunt maturi. Poſthac autẽ ſerite tẽpore benedictionis: quia ædificatio domus (. i. tẽpli) benedictionem vobis

afferet,in opere manuum veſtrarum. Et cum duplici מ.Ioél 1.17,Diruta ſũt מַמְּגֻרוֹת horrea.R.Ioſeph prius מ dicit eſſe deſeruientem literam , & ob hanc cauſam alterũ מ dagheſſari:& pathách prioris מ,poni vice chiríc. Alia forma cum chólem, מָגוֹרָה. & in regimine, Proue.10.24,מְגוֹרַת pauor. Aliud nomen,גּוּר,Catulus leonis,vel alterius animalis.Gen.49.9,גּוּר אַרְיֵה(ſub.taquam)catulus leonis,Iehudáh.Ieche.19.2,גּוּרֶיהָ leũculi eius. Et cũ chólẽ.Irm.51.37,כִּגְוָרֵי אֲרָיוֹת ſicut catuli leonũ.Nachũ 2.12,גּוֹרֹתָיו catulis ſuis.eſt forma fœminea.

גּוּשׁ Particula,fruſtum.Iiób 7.5,וְגוּשׁ עָפָר & fruſto terræ.vel gleba.Scribitur cũ י,& legitur cum ו,quia duplex eſt lectio, גּוּשׁ & גּוּשׁ.

גָּזַז Succidere,excidere,Tõdere.Gen.31.17,Et Labã iuerat לִגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ ad tõdendum oues ſuas.Irme.7.29, גֵּזִי נִזְרֵךְ tonde capillũ tuũ. Et in nifhál. Nachũ 1.11,Et ſic נִגְזוּ ſucciſi ſunt. Nomẽ,גֵּז,Germen exciſum,cuius radices remanẽt,& pluuia adhuc illud germinare facit. Pſal.72.6, pluuia עַל־גֵּז ſuper germen exciſum. Hamós 7.1, poſt גְּזֵי הַמֶּלֶךְ germina exciſa regis. vel poſt tonſiones regis. i,exciſiones factas à rege. Significat etiã lanam tonſam ab ouibus,ſiue vellus. Deut.18.4,Et primitias גֵּז velleris pecudũ tuarum . Et cum ה fœmineo, Iudic.6.38,הַגְּזָזָה. Hinc & גְּזִית,quod ſecũdum normam debuerat degheſſari, ſed hãnách eſt loco daghés.1.Regum 5.17,lapides גְּזִית exciſionis. i.exciſos,& dolatos.

גָּזַל Rapere.Iechez.18.12,גְּזֵלוֹת גָּזָל rapinas rapuit.Iiób 20.19,בַּיִת גָּזַל domum rapuit.Prou.28.24,גּוֹזֵל אָבִיו rapiẽs patrẽ ſuũ.i.ſubſtantiã patris. Ieſa.10.1,וְלִגְזֹל & ad rapiẽdũ iudiciũ.Prou.22.19,אַל תִּגְזָל־דָּל ne rapias pauperẽ. Et in nifhál,Prou.4.16,וְנִגְזָלָה nec rapietur ſomnus eorum.

corũ. Nomen,גָּזֵל,Rapina,cũ quinque pũctis. Eccle.5.7,וְגָזֵל מִשְׁפָּט & rapinã iudicii. Alia forma,גָּזֶל, & in regimine גֶּזֶל ſecũdum R. Dauid in lib.ra. & Michlól, quod alii vnam per ſe ſpeciem eſſe arbitrãtur.Pſal.62.11,וּבְגָזֶל & in rapina. Alia item,גְּזֵלָה,Ieche.18.16.& 12, plurale גְּזֵלוֹת. Aliud,גּוֹזָל,Pullus columbarum,ſiue pipio.Gene.15.8.Deute.32.11,ſuper גּוֹזָלָיו pullos ſuos.

גֹּם Genus locuſtæ.Ioél.1.4.Hamós 4.9.Sunt(inquit R.Dauid in comment.) qui dictam putent à גֵּזָם, quòd fruges tõdeat & excîdat. Tharghum habet וַחֲלָא quod vermem ſignificat.

גֵּזַע Lignũ exciſum, cuius radix in terra manet, ſiue trũcus. R. Abrahám exponit זֶרַע ſemen.Ieſa.11.1, Et egredietur virga מִגֵּזַע de trunco(vel ſemine)Iſſái.

גָּזַר Siue גָּזַר,Excidere, ſuccidere, Scindere, diuidere, Decernere,deliberare,ſententiam ferre. Chabb. 3.17,גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן abſcindet ſe de ouili pecus. actiuum intrãſitiuum proprie, & præteritũ vice futuri, vt Prophetis mos eſt. 1.Reg.3.26,גָּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד חַיִּי diuidite infantem viuum.Ieſah.9.20,וַיִּגְזֹר & ſeparabit ſe(.i.retrahet) ad dexteram. Iiób 22.27,וְתִגְזַר אֹמֶר & decernes ſermonẽ. Et in nifhál.Ieſah.53.8,נִגְזַר abſciſus eſt. Eſter 2.1,אֲשֶׁר־נִגְזַר & quod decretũ fuerat. Nomen,גְּזֵרָה,Diuiſio:cuius plurale eſt Gene.15.17, הַגְּזָרִים diuiſiones.

Aliud,גְּזֵרָה,Cubiculum,Exciſio.Iechez.41.12,Et ædificium quod erat ante הַגְּזֵרָה ſolarium.vel cubiculum: quod videlicet erat ſeparatum à domo.i.templo.R.D. Thren.4.7,Sappir גְּזֵרָתָם exciſio eorum.i.acſi eſſent exciſi ex ſappiro ob multam eorũ puritatem.R.D. Aliud,גְּזֵרָה,Solitudo. Leui.16.22,in terram גְּזֵרָה ſolitudinis. appellatur ſic,quòd ſit ſeparata ab hominum ha-

bitatione,& germinibus. Aliud,מַגּוֹרָה,Serra:ſic appellata quòd ligna incîdat. 2.Semuél 12.30, וּבְמַגְוֵרוֹת הַבַּרְזֶל & in ſerris ferreis.

גֶּחָל Pruna,ſiue Carbo ignitus,& interdũ non ignitus.eſt cum ſeghól propter ח,quod non eſt ſuſceptibile daghés,alioqui eſſet inſtar אַבָּר.In plurali retinet ſeghól: vt Pſal.18.9,גֶּחָלִים carbones ſuccenſi ſunt ab eo.Prouerb.6.28,עַל־הַגֶּחָלִים ſuper prunas. In regimine,ג eſt cum pathach, inquit R.D. vel quæ habent pathách,ſunt alterius ſpeciei inſtar נַחֲלִי à נַחַל.Leui.16.12,גַּחֲלֵי־אֵשׁ prunarum ignis. Ieche.24.11,עַל־גֶּחָלֶיהָ ſuper prunas eius. Et cũ ה fœmineo,Ieſa.47.14,גַּחֶלֶת pruna.

גֶּחֶן Vnde גֶּחוֹן,Venter.Leuit.11.42,Omne ambulans עַל־גֶּחוֹן ſuper ventrẽ. Tharghũ, מְעוֹהִי ventrẽ ſuũ.

גֵּיא Vnde גֵּיא cum ſeghól,Vallis.gen.maſc. Ieſa.40.4,Omnis גֵּיא יִנָּשֵׂא vallis exaltabitur. Reliqua cũ ſerí, & generis fœminei.Plurale fœmineũ à גֵּיא,ſecundũ R.D.in Mich.eſt גֵּאָיוֹת.Ieche.6.3,וְלַגֵּיאָוֹת & vallibus. ſic codices impreſſi: at R.D.dicit ſcribendũ eſſe cum י apparẽte וְלַגֵּאָיוֹת,quod eſt loco א quieſcẽtis in גֵּיא,Deu.3.29:& א loco י apparentis in גֵּיא:iuxtáque normam eſt וְלַגֵּאָיוֹת.Vel dicimus quòd י apparens in גֵּיא, eſt occultũ in גֵּיא inter ג & א, quemadmodũ eſt occultũ in יַנָּשֵׂא memorato,& י apparẽs in וְלַגֵּאָיוֹת eſt loco ה fœminei:quia ſingulare גֵּאָיוֹת,eſt גֵּאָה,cuius ה,in plurali mutatur in י, quemadmodũ mutatur in מְלוּכָה, cuius plurale eſt מְלֻכִיּוֹת . quanquam rectum eſt vt מַלְכִיּוֹת ſit à מַלְכוּת,& non à מְלוּכָה. Hæc R.Dauid in lib.ra.& Michól. Zechar. 14.3, גֵּיא גְּדוֹלָה מְאֹד vallis magna valde. Ieſah.28.1.& 4,Quæ erant ſuper verticem גֵּיא־שְׁמָנִים vallis pinguium concuſſi vino.Hypallage,pro,Super ver-

ticem חַלְּמֵי יַיִן concuſſorũ vino,quæ eſt vallis pinguiũ. Comparauit verticem eorum, ob multas eorum voluptates ac delicias, effuſioni olei ſuper verticem(vel caput)iugiter ſtillãtis,adeò vt fluat inſtar aquæ in torrẽte,& valle.Et ad hũc modũ exponit R.Ionáh.Rurſum R.D.in commẽt.explicat,Væ coronæ ſuperbiæ,& floriglóriæ, quæ ſunt ſuper verticẽ(vel caput)ebriorũ iſtorum,qui ſunt concuſſi(vel percuſſi)vino. quia vinum percutiebat eos in terrã,nã cadebãt ebrii, & ſe in vomitu ſuo volutabãt.Dixit autẽ, verticem vallis pinguiũ, exaggerãdæ rei gratia ob multitudinẽ olei(ſiue vnguẽti)aromatici,quod effundebant ſuper caput ſuũ,acſi eſſet vallis plena aquis. Et ſine א.Ieche.39.11,גַּי. Alia forma,גָּיְא,Deut.3.29. Abſque א,Iehoſ.8.11,וְהַגַּי.Plurale inſtar fœmineorũ,Ieche.31.12,גַּאָיוֹת. 2.Reg.2.16,הַגָּאָיוֹת.

גִּיד Neruus. Ieſa.48.4,וְגִיד בַּרְזֶל & neruus ferreus cervix tua.vel ſecundum R.D.& virga ferrea:ſic appellata, quòd nerui ſint in ceruice. Iiób 10.11,Oſſibuſque וְגִידִים & neruis.

גִּיל Eſt דְּמוּת,Similitudo. Dani.1.10,qui ſunt כִּגְלַלְכֶם ſecũdum ſimilitudinem veſtram. i. ſimiles vobis, vt exponit R.Selomóh.

גִּיף Eſt סָגַר ,Claudere. à quo verbum in hifhíl, הַגִּיף. Nechem.7.3, יַגִּיפוּ הַדַּלְתוֹת claudent oſtia.Vnde 2.Reg.4.5,pro וְסָגְרָה הַדֶּלֶת & claudes oſtium, Tharghum habet וְתַגִּיפִין דַּשָּׁא. Et ex verbis doctorum Hebræorum videtur ſignificare ſimpliciter claudere,& nõ claudere ſera,aut peſſulo,inquit R.Dauid.

גִּיר Eſt סִיד,Calx.Ieſah.27.8,כְּאַבְנֵי־גִר ſicut lapides calcis.Significat & ſuperficiem,Dani.5.5,עַל־גִּיר הַ־כָּתֶל in ſuperficie parietis.

Universidad de Deusto Biblioteca

גָּלַל Voluere, reuoluere, deuoluere, Inuoluere, Circuire, Remouere. Iehoſ.5.9, גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת remoui opprobriũ AEgypti à vobis. Gene.29.3, וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן & reuoluãt(vel amoueãt)lapidẽ ab ore putei. Prou.26.27, וְגֹלֵל אֶבֶן & voluẽs lapidem, ad eũ reuertetur. Et 16.3, גֹּל volue ad Dominum opera tua. Sic Pſal.37.5. Et in hifhíl. Gene.29.10, וַיְגַל אֶת הָאֶבֶן & reuoluit lapidẽ. Et in pihél. Ieſah.9.5, Veſtimentum מְגוֹלָלָה inuolutũ ſanguinibus. Et in nifhál. Ieſa.34.4, וְנִגְלוּ & inuoluẽtur (ſiue inuoluent ſe) ſicut liber cæli. Hamós 5.24, וְיִגַּל & reuoluetur(aut reuoluet ſe)ſicut aqua iudicium. Et in hithpahál. 2.Semu.20.12, מִתְגֹּלֵל בְּדָם inuolutus ſanguine. Gen.43.17, לְהִתְגַּלֵּל vt voluat ſe cõtra nos. Et geminata prima radicali, Iiób 30.13, תַּחַת שֹׁאָה הִתְגַּלְגָּלוּ pro deſolatione voluerunt ſe.(ſub.contra me.) Nomen, גֵּלִיל vel גְּלִיל, Circulus. Cant.5.13.1.Reg.6.32, Duo latera ianuæ vnius גְּלִילִים rotũda.nempe vt columnæ rotundæ. גְּבוּל quoque eſt גְּבוּל, Terminus, confinium: vel מָחוֹז, Regio: vel מְדִינָה, Prouincia. Ieſah.9.1. Plurale fœmineũ, Ioél 3.4, Et omnes גְּלִילוֹת termini Peléſeth. Illud autem Iechez.47.8, Aquæ iſtæ quæ egrediũtur ad הַגְּלִילָה Gheliláh: eſt nomẽ loci. Aliud, גַּלְגַּל, Sphæra, Cælũ, à volubilitate ſic appellatũ. iugiter enim ſuper terrã voluitur. Sic etiã appellatur rota & ſtipula. Et prima litera eſt cum pathách, nonnunquam cum chiríc. Ieſa. 28.28, Nec conteret גַּלְגַּל rotam plauſtri eius. Ieche.10.12, הַגַּלְגַּל. Pſal.77.19, Sonitus tonitrui tui בַּגַּלְגַּל in cælo. Et 83.14, Pone illos כַּגַּלְגַּל vt ſtipulam. eo quòd ſit volubilis, ob leuitatẽ ſic dictam. Aliud, מְגִלָּה, Volumẽ, à reuolutione, ſiue inuolutione ſic appellatũ. Irme.36.27, & 28. גְּלָיוֹן, quod ſimiliter volumen ſignificat, require

in גֵּלָה. Aliud, גֵּלֶל, Excrementũ, ſtercus, à voluendo ſe ſic appellatum. 1.Reg.14.10, quemadmodum remouetur הַגֵּלֶל ſtercus. Talmudiſtæ exponunt, dentẽ, ſic appellatũ quòd ſit cãdidus vt lapis גֵּלֶל marmor. Sephan. 1.8, Et caro eorum כַּגְּלָלִים ſicut ſordes. vel ſtercora. Et hinc ob ſordes & immũditias, & ob contẽptum, idóla appellãtur גִּלּוּלִים, quaſi ſordibus plena, aut ſordida. Iechez.22.3, Et fecit גִּלּוּלִים idóla. Caput quoque, ob eius rotunditatem, geminata prima litera, vocatur גֻּלְגֹּלֶת, Exo.16.15, Hómer לַגֻּלְגֹּלֶת per caput. i. per ſingula capita. Aliud, גַּל, Lapidũ cumulus. Gen.31.44. Irm.9.11, & ponã Ieruſaláim לְגַלִּים in cumulos. ſiue aceruos. גַּל eſt etiam מַעְיָן, Fons. Cant.4.12, גַּל נָעוּל fons obſeratus. i. ſera clauſus. Et גֵּלָה, forma fœminea. Iehoſ.15.19, da mihi גֻּלֹּת מָיִם fontes aquarum. Eſt etiam גַּל Fluctus: ob reuolutionem motus eius, ſic appellatus. Ieſah.48.18, כְּגַלֵּי הַיָּם ſicut fluctus maris. Irme.5.22, גַּלָּיו fluctus eius.

Hinc & גֻּלָּה, Genus quoddã vaſis rotũdi inſtar phialæ, aut crateris: quod quidã lenticulam vertũt. Zecha. 4.2, וְגֻלָּתָהּ & lenticula eius. ה eſt cũ mappic. Secundũ nor mã debuerat eſſe גֻּלְתָּהּ. eſt autem ſicut illud פִּנָּה Prouc. 7.9, pro פִּנְתָּה, inquit R.D.in lib.ra. & Michlól. Vel eſt alia forma abſque ה fœmineo, à גּוֹל, inſtar חֹק à חָקַק. Aut mappic ponitur ob decorem pronuntiationis, vt Iiób 28.11, וַתַּעֲלֻמָה. Hinc & בִּגְלָל, Propter. Geneſ.30.26, Benedixit mihi Dominus בִּגְלָלֵךְ propter te.

גַּלָּב Tonſor. prior litera cum pathách, & altera cum camés & daghés, inſtar גַּבָּב. Iechez.5.1, nouaculam הַגַּלָּבִים tonſorum.

גַּלְדִּי Cutis, pellis. Iiób 16.15, Saccũ conſui עַל עָלַי גַּלְדִּי ſuper cutem meam. R. Leui, cruſtam meam.

גָּלָה Migrare,captiuũ duci, aut ducere,Vagari,Recedere,Detegere,diſcooperire,reuelare, Aperire, Apparere. 1.Semu.4.21, גָּלָה כָבוֹד migrauit gloria ab Iſraél.Et 9.15,גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל aperuit(vel reuelauit) aurẽ Semuél.Prou.27.25, נִגְלָה חָצִיר apparuit herba. Hamós 3.7, כִּי אִם־גָּלָה סודוֹ nisi reuelauerit ſecretum ſuũ. Iechez. 39.23,Ob iniquitatẽ ſuam גָּלוּ captiui ducti fuerunt domus Iſraél. Iesa.49.21,גֹּלָה וְסוּרָה emigrans,& recedens. participium fœmineũ. Et Irme.32.14,& libellum הַגָּלוּי apertum. Macór,גָּלוּת & גָּלוּת.Hamós 5.5,גָּלֹה יִגְלֶה emigrando emigrabit. Irme.1.3, עַד־גָּלוּת donec emigraret. 2.Semuél 15.19,וְגַם־גֹּלֶה אַתָּה & etiam vagaris tu. Futurum perfectum. Ruth 4.4, אֶגְלֶה אָזְנְךָ aperiam(reuelabo) aurem tuam. Defectiuum, Iiób 20.28, יִגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ emigrabit fructus domus eius. Et in pihél. Pſal.98. 2,גִּלָּה צִדְקָתוֹ reuelauit iuſtitiam ſuam. Iechez.23.10, גָּלוּ עֶרְוָתָהּ diſcooperuerunt turpitudinẽ eius. Pſal.119.22,גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה migrare fac à me probrũ.vel,trãſire fac. Hoſe.2.12, אֲגַלֶּה אֶת־נַבְלָתָהּ detegam ſtultitiã eius. Defectiuũ,Ieſah.22.8,וַיְגַל אֶת מָסַךְ & detexit velamen Iehudáh.

Et in hifhíl.Irm.29.1, quem הַגְלָה demigrare(vel,captiuũ ducere fecit.)ה eſt cũ ſeghól.Et cũ chiríc,2.Reg. 24.14,וְהַגְלָה & demigrare fecit. Et in nifhál.1.Sem.3. 20,Quia נִגְלָה apparuit(.i.manifeſtauit ſe) Domin' ipſi Semuél.Et 2.Sem.6.19,Qui נִגְלָה diſcooperuit ſe hodie. Ieſa.38.11,וְנִגְלָה מֵנִי demigrauit(receſſit)à me.Et 56.1,Et iuſtitia eius לְהִגָּלוֹת vt reueletur. vel vt ſe manifeſtet.

Et in hithpahál.Gen.9.21,וַיִּתְגַּל & diſcoopertus erat.

Et in hofhál.Eſtér 2.6,הָגְלָה emigrare factus eſt.Irm. 43.19,הָגְלַת יְהוּדָה כֻּלָּהּ emigrare facta eſt Iehudáh tota.

Et in puhál.Nachũ 2.7,גֻּלְתָּה captiua ducta eſt. No

men,גּוֹלָה,Demigratio,captiuitas.Irme.48.11,וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ & in demigrationẽ non iuit. Alia forma.Hamós 1.9,Eo quòd concluſerũt eos גָּלוּת שְׁלֵמָה captiuitate perfecta.i.vniuerſali. Sũt qui ex hac radice putãt eſſe illud Ieſah. 8.1, Tolle tibi גִּלָּיוֹן גָּדוֹל volumen grande,vel librum:ſic appellatum,quòd in eo reuelẽtur, & manifeſtẽtur quæ ignoramus. Et illud eiuſdẽ, 3.21,וְחַגְלִיּוֹנִים & ſpecula. ſic appellata quòd in eis, quæ ſunt oppoſita conſpiciantur,& appareant facies, inquit R.Dauid in comment. Et ad hunc modum tranſtulit Ionathán, וּמַחֲזִיתָא.Et Onchelos,Exod.28.7, pro בְּמַרְאֵת è ſpeculis, tranſtulit בְּמַחֲזִיוֹת,quod idem ſignificat.

גָּלַח In pihél,Radere. Leuiti.14.8,וְגִלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ & radet omnem pilum ſuum.2. Semu.10.4,וַיְגַלַּח אֶת־חֲצִי זְקָנָם & raſit dimidium barbæ eorum. Et in puhál,Iudic.16.17,אִם־גֻּלַּחְתִּי ſi raſus fuero. Et in hithpahál,Leuit.13.33,וְהִתְגַּלַּח & radet ſe.

גָּלַם Inuoluere,inquit R.D. 2.Reg.2.8,tulit Eliiáhu pallium ſuũ,וַיִּגְלֹם & inuoluit. Ab hoc ſit גְּלוֹם, quod eſt מַלְבּוּשׁ,Veſtimẽtum quo homo ſeipſum operit,& inuoluit,quod vulgo(inquit R.Dauid) appellatur קַפָּא cappa:& apud doctores Hebræos dicitur גְּלִימָא. Et ſunt qui exponunt inuolucra pãnorum,aut veſtiũ, quæ vulgo dicuntur טרושלש.Iechez.37.24,בִּגְלוֹמֵי in veſtibus hyacinthi. Aliud nomen,גּוֹלֶם,quod eſt גּוּף Corpus,non ſimpliciter,ſed imperfectum, carẽs forma & figura,hoc eſt embryo,in vtero matris viuens antequã lineamẽta ſuæ ſpeciei accipiat.Pſal.139.15,גָּלְמִי embryo nem meum,&c. Quo nomine appellatur lignum informe,& homo rudis qui eſt abſque ſapientia.

נִגְלַע In hithpahál tantum, Miſceri, ſiue miſcere ſe. Prou.17.13,Et antequã יִתְגַּלַּע miſceatur(vel mi-

ſceat ſe)lis,dimitte eam.Et 18.1,יִתְנַלַּע miſcebit ſe.

גָּלַשׁ Secundum R. Ionáh eſt הַשְׁכִּים mane ſurrexit: ex lingua Harabica,in qua שַׁחַר mane,ſiue aurora,dicitur גּוֹלֵשׁ. At R.Dauid in lib.rad. rectum eſſe dicit exponere depilare,ex Tharghum, qui pro גִּבֵּחַ recaluaſter,(Leuit.13.40,)habet גִּלּוּשׁ.& ad hunc modum exponit R.Ioſéph Cant.4.1,Pili tui ſicut grex caprarũ שֶׁגָּלְשׁוּ quæ mane ſurrexerunt (vel depilauerunt ſe) de monte Ghilhád.Vel defricauerunt,aut deterſerunt ſe inter arbuſta ſyluæ,& effectæ ſunt pulchræ acſi fuiſſent defricatæ,& deterſæ,inquit idem.

גַּם Etiã. Vbiq;(inquit R.Dauid) eſt augẽtis particulæ quãquam R.Ionáh plures ei tribuat ſignificationes.Gen.31.14,וַיֹּאכַל גַּם־אָכוֹל & cõſumpſit etiã conſumendo argentum noſtrũ.Perinde acſi dicat,Non modo non dedit de ſuo,(quod par erat vt daret nobis) verum conſumpſit etiã conſumendo argentum noſtrũ. quod eſt merces tua.1.Semuél 1.6,Et iraſci faciebat eã inimica eius גַּם־כַּעַס etiam ira.i.ira erat poſt irã. Gene. 27.32,Et benedixi ei, גַּם etiã benedictus erit.q.d.Sciens benedicã ei nũc, cui antea neſcius benedixi . Pſal.14.3, אֵין גַּם־אֶחָד nõ eſt etiã vnus. vel vix vnus. ponitur enim hoc in loco pro אֲפִילוּ vix,vel ſaltem, inquit R.Dauid. Geneſ.6.3,בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר eo quòd etiam eſt caro.

גָּמָא In pihél,eſt שָׁתָה, Bibit. Iiób 39.24, In impetu & ira יְגַמֵּא־אֶרֶץ bibet terrã. acſi dicat,Tãta eſt eius leuitas, atque velocitas, vt terram videatur bibere dum currit. R.Ioſéph Kimchi ex eadem cõiugatione, radicéque putat eſſe illud Chabb.1.9, מְגַמַּת פְּנֵיהֶם קֵדְימָה bibẽs facies eorũ ventus orientalis.vel Eurus.Eſt enim ſecundum formam deſinentium in ה,גִּמָּה גִּמִּית גִּמִּיתִי.Et participium

participium,מְגַמֶּה מְגַמִּים מְגַמָּה.Et in regimine מְגַמַּת.dicit igitur,Ventus orientalis bibit facies eorum.acſi dicat,Venient cum duritie(ſeu vehemẽtia, & violentia) faciei,acſi ventus orientalis(qui eſt vehemens)biberet facies eorum. Alii(inquit R.Dauid in cõment.)exponunt,נֶגֶד contra facies eorum erũt, vt ventus orientalis qui eſt vehemens. Et ita habet Tharghũ,מְקַבֵּל contra,ex aduerſo. In hifhíl, Gen.24.17,הַגְמִיאִינִי נָא propina mihi obſecro. Hinc גֹּמֶא,Iuncus. R.Dauid in lira.dicit eſſe arborẽ admodum leuẽ. Alii exponũt (inquit)ex lingua גֵּמִי,ex qua fiũt nauiculæ,quas bitumine liniunt,vel pice,ne ingrediãtur aquæ: & ſunt leues ſuper faciem aquæ.Exod.2.2,Et accepit ſibi arcam גֹּמֶא ſcirpeã(vel iunceam,)& liniuit eam bitumine ac pice. Ieſah.18.2,וּבִכְלֵי־גֹמֶא & in vaſis iunci.

גֹּמֶד Vnde גֹּמֶד,Cubitus brachii. Iudicũ 3.16. Toar, גֹּמֶד,Cubitalis,& Pygmæus. Ieche.27.11,וְגַמָּדִים & Pygmæi in turribus tuis fuerunt.

גְּמָה A quo dictum putant nonnulli מְגַמַּת Chab.1.9, quod in גֹּמֶא eſt expoſitum.

גָּמַל Retribuere,Ablactare,Maturare,& matureſcere.1.Semu.24.16,כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה וַאֲנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה quia tu retribuiſti mihi bonum , & ego retribui tibi malum.1.Semu.1.24,quãdo גְּמָלַתּוּ ablactauit eum. quod eſt ſicut גְּמָלָתְהוּ.Ieſa.11.7,גְּמוּל ablactatus. Et 18.5, Et vua acerba גְּמֻל matureſcẽs erit flos eius.Nume.17. 7,וַיִּגְמֹל שְׁקֵדִים & maturauit amygdala. i.ad maturitatẽ perduxit. Et in nifhál.Gene.21.8,Et creuit puer וַיִּגָּמַל & ablactatus eſt . Et mox, בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־יִצְחָק in die qua ablactatus fuit Iſchác. Nomen,גְּמוּל,Retributio. Ieſa.3.10. Hobadiáh 14,גְּמֻלְךָ retributio tua reuertetur in

caput tuum. Pſal.103.2, כָּל־גְּמוּלָיו omnium retributionũ eius. Alia forma cũ ה fœmineo.2.Semu.19.36, הַגְּמוּלָה retributionem hanc. Alia item, תַּגְמוּל.Pſal.116. 12, תַּגְמוּלוֹהִי retributiones eius. venit cum הי more Syriaco ſiue Chaldaico, pro תַּגְמוּלָיו: vt Dani.6.6, עֲלוֹהִי ſuper eũ, quod eſt ſicut עָלָיו. Aliud, גְּמַל, Camelus. 1.Semuél 15.3, מִגָּמָל וְעַד־חֲמוֹר à camelo vſque ad aſinum. Gene.32.15, גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת camelos lactantes.

גֻּמָּץ Vnde גּוּמֶּץ cum ו & daghés, maſc. gene. Fouea. Eccleſ.10.7, fodiens גּוּמֶּץ foueã, in eam incidet. Tharghum pro אֶל־הַפַּחַת הַנָּרוּל in foueam grandem, (2. Sem.18.17) habet קוּמְצָא.ק autẽ & ג ſunt eiuſdem exitus.

גָּמַר Deficere, Retribuere, reddere, Cõſumere. Pſal. 12.2, כִּי־גָמַר quoniam defecit miſericors. Et 77. 9, גָּמַר אָמֶר defecit eloquium. Item 57.3, ad Deum גֹּמֵר עָלַי retribuentem mihi. ſub. חַסְדּוֹ miſericordiam ſuam. Rurſum 7.10, יִגְמַר־נָא רַע רְשָׁעִים deficiat quæſo malũ (vel malitia) impiorum. Vel, conſumat nunc impios malum. ſub. quod faciunt. Recta eſt prior interpretatio. Et 138.8, Dominus יִגְמֹר בַּעֲדִי retribuet (vel retribuat, aut reddat, ſub. bonum ſuum) pro me.

גַּן Hortus. Gene.2.8. Cant.6.2, בַּגַּנִּים in hortis. Et cũ ה fœmineo, גִּנָּה. Ieſah.1.30, וּכְגִנָּה & tanquã hortus. Et 65.3, בַּגַּנּוֹת in hortis. Hamós 4.9, גַּנּוֹתֵיכֶם horti veſtri. R. Dauid dicit radicem horum eſſe גָּנַן, quod daghés tam in plurali, quàm cũ pronominibus manifeſte oſtẽdit.

גָּנַן Protegere. 2. Reg. 20.6, וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת & protegam ciuitatem hãc. Et in hifhíl. Zechar.9.15, יָגֵן עֲלֵיהֶם proteget eos. Nomẽ, מָגֵן, Clypeus, Scutum, ſic appellatum, quòd ferentem protegat. Quo etiam nomine appellantur maiores populi qui illum prote-

gunt. Iudic.5.8, מָגֵן ſcutum ſi cõſpectum fuerit, & lancea. Geneſ.15.1, Ne timeas Abrám, אָנֹכִי מָגֵן לָךְ ego clypeus tibi. i. ero tibi veluti clypeus te protegẽs. Vel, protector tibi. Pſa.33.20, Auxiliũ noſtrum וּמָגִנֵּנוּ & ſcutum noſtrum eſt. 1. Reg. 10.17, trecenta מָגִנִּים ſcuta. Et 14.25, מָגִנֵּי הַזָּהָב ſcuta auri. i. aurea. Hoſe. 4.18, מָגִנֶּיהָ ſcuta eius. Vel, magnates, aut maiores eius, ſecundum R. Dauid in lib. ra. ſicut & illud Pſal. 47.9, מָגִנֵּי־אֶרֶץ ſcuta terræ. i. magnates. Plurale, forma fœminea. 2. Paral. 23.9, וְאֶת־הַמָּגִנּוֹת & ſcuta. Aliud, מָגִנָּה, Dolor, vel operimẽtum. Thren. 3.62, dabis eis מָגִנַּת־לֵב dolorem cordis. Poteſt etiam (inquit R.D.) exponi, operimentũ cordis: iuxta illud Ieſah. 6.10, Impingua cor populi huius. ſic exponit R. Ioſéph, dicens lætalem eſſe infirmitatem.

גָּנַב Furari. Geneſ. 31.28, גָּנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי furatus es deos meos. Exod. 21.15, וְגֹנֵב אִישׁ & furans virum. Gen. 31.37, גָּנַבְתִּי יוֹם וְגָנַבְתִּי לָיְלָה furto ablatũ diei, & furto ablatum noctis. In iis, י redũdat, pro גְּנוּבַת. R.D. in lib. ra. & in Michlól. Ibidem, 18, וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן & furatus eſt Iahacób cor Labán. i. opinionẽ: quia putabat illũ eſſe cũ pecudibus ſuis & ipſe fugerat. Et in pihél. Irm. 23.30, מְגַנְּבֵי qui furãtur. Et puhál. Gen. 40.15, גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי furto auferẽdo, furto ablatus ſum. Et hithpahál, 2. Sem. 19. 3, כַּאֲשֶׁר יִתְגַּנֵּב הָעָם & furtiue iuit populus, &c. יִתְגַּנֵּב הָעָם quemadmodũ furtiue perget (pro pergit) populus qui erubeſcit dũ fugit. Et nifhál, Exo. 22.11, & ſi furando יִגָּנֵב furto ablatũ fuerit. Tóar. Hoſe. 7.1, וְגָנֵב יָבוֹא & furveniet. Irme. 48.27, אִם־בְּגַנָּבִים ſi inter fures inuẽtus eſt.

Subſtantiuum, Exod. 22.2, בְּגֶנְבָתוֹ cum furto ſuo.

גִּנָּז Theſaurorum locus: aut inſtrumentum in quo reconditur aurum, argentum, veſtes, & alia con-

8, יִתְגַּעֲשׁוּ־מָיִם & mouebuntur(vel mouebunt se)aquæ.

גַּף Corpus, require in א.גּוּף quoq; in אֲגַפָּיו, non radica le, sed nominis cõstitutiuũ à plærisq; putatur. Vide in אָגָף. Prou.9.3, עַל־גַּפֵּי, id est עַל־כַּנְפֵּי, hoc est, ad(vel super)alas(vel extremitates)excelsorũ ciuitatis. Vel est sicut גַּבֵּי excelsa. nã ב & פ eiusdẽ sunt exitus. Ex hac radice potest esse illud Exod.21.3, אִם־בְּגַפּוֹ si cũ ala sua venerit. acsi dicat, Si venit solus(aut vnicus) cũ ala vestimenti sui tantum. Rectũ tamen est, inquit R.Dauid, vt horum radix sit גָּפַף. Vide גּוּף.

גֶּפֶן Cum sex punctis, est Vitis domestica. Psal.80.15, Et visita גֶּפֶן זֹאת vitẽ istam. Irme.5.17, Comedet גַּפְנְךָ vitem tuam. i. fructũ vitis tuæ. Cant.2.12, וְהַגְּפָנִים & vites. De syluestri dicitur 2.Reg.4.39, Et inuenit גֶּפֶן שָׂדֶה vitem agri. i. agrestem.

גָּפָר Vnde גֹּפֶר, Ghópher. Genes.6.14, Fac tibi arcam è lignis גֹּפֶר ghópher. Est(inquit R.D. in li.ra.) lignum leue super faciem aquarum. Tharghum קַדְרוֹס cedri, hoc est cedrinis. Talmudistæ quoque Hebræorum, quatuor dicunt esse cedri genera, videlicet אֶרֶז קַדְרוֹס: עֵץ־שֶׁמֶן: וּבְרוֹשׁ. In Beresíth rabbáh, R.Nathán exponit lignis דְקִדְרוֹנָא cedri. Idẽ R. Iehosúah filius Carcháh. Hinc est & גֻּפְרִית, Sulphur. Gene.19.23.

גָּרַר Est כָּרַת, Succidere, excidere, Serrare. Vnde fit nomen instrumenti quod barbare שירא serra dicitur, inquit R.D. In pihél. 1.Reg.7.9, lapides pretiosi מְגֹרָרוֹת בַּמְּגֵרָה serrati serra. aut excisi serra intrinsecus & extrinsecus. Prouerb.21.7, Rapina impiorum יְגוֹרֵם excîdet eos. Potest tamen deduci à גור, & bifariam exponi, terrebit eos, vel manebit cum eis: & sic chólem est loco súrech, vt testatur R.Himmanuél. Sic potest ex-

cupiscibilia. Et est nomen instar דָּבָר, cuius plurale est גְּנָזִים, & in regimine גִּנְזֵי, sicut דִּבְרֵי. Estér 3.9, אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ in thesauros regis. Ieche.27.24, וּבְגִנְזֵי & in thesauris(vel capsis)pretiosarum vestium.

גָּעָה In cal, Mugire. Iiób 6.5, אִם־יִגְעֶה־שׁוֹר num mugiet bos? Et גַּעְיָה, Mugitus.

גָּעַל Abominari, reprobare, repellere, abiicere. Leui. 26.44, וְלֹא־גְעַלְתִּים & non abominatus sum eos. vel reprobaui eos. Et nifhál.2. Semu.1.20, Quia ibi נִגְעַל abiectus est(vel abominabilis fuit)clypeus fortiũ. Et in alia significatione, in hifhíl. Iiób 21.10, Taurus grauidas fecit, וְלֹא יַגְעִל & nó proiecit semen. acsi dicat, nõ proiecit semẽ, sed vt par erat, seminis guttã proiecit in matricem, & nõ extra, atque ita grauidã fecit vaccã. Quidã de vacca male exponunt principiũ versus, שׁוֹרוֹ עִבֵּר vacca eius concepit. cũ finis versus sit de vacca, initiũ vero de boue masculo. loquitur enim de impii prosperitate. Nomen. Iechez.16.5, בְּגֹעַל in abiectione.

גָּעַר Cõstructũ cũ ב, significat Increpare: sine ב, Corrũpere, perdere. Gen.37.10, וַיִּגְעַר־בּוֹ & increpauit eum. Psalm.9.6, גָּעַרְתָּ גוֹיִם perdidisti gentes. Nomen, Prouerb. 13.1, Et illusor non audiuit גְּעָרָה increpationem. Psalm.18.16, מִגַּעֲרָתְךָ ab increpatione tua. Alia forma. Deut.28.20, וְאֶת־הַמִּגְעֶרֶת & increpationem.

גָּעַשׁ Mouere, aut se mouere, Cõmoueri, Tremere. Psal. 18.8, וַתִּגְעַשׁ & mouit se, & tremuit terra. Et in hithpahál. Psal.18.8, וַיִּתְגָּעֲשׁוּ & mouerũt se. Et in puhál. Iiób 34.19, יְגֹעֲשׁוּ cõmouebuntur populi. quãquam est cum chólem. nam hæc coniugatio (inquit R. Dauid in Michlól) in futuro habet súrec, chólem, & camés. Et cõpositum cum hithpahál: vt Irme.46.

poni illud Irm.30.23,Turbo מִתְגּוֹרֵר. Vide גור. Ab hoc fit & גָּרוֹן, Guttur, quod ſecundum normam debuerat eſſe גַּרְרוֹן,inſtar זִקְרוֹן:quanquã pronominibus iũctum, ר eſt cũ ſeuá:& niſi eſſet ר, גָּרוֹן dagheſſaretur. Ieſa.58.1, Clama בְּגָרוֹן in gutture.Pſal.69.4,Exaruit גְּרוֹנִי guttur meũ. Geminat interdũ & priores literas. Prouer.1.9, לְגַרְגְּרוֹתֶיךָ gutturi tuo. eſt plurale pro ſingulari. Hinc גַּר & רַר, Ruminauit : & גֵּרָה , Ruminatio, aut ruminare: quod,niſi eſſet ר,dagheſſaretur ſicut סִבָּה. Et à gutture eſt deductum , quòd cibus è vẽtre per guttur ad os reducatur,vt melius & contundatur & molatur. Leuiti. 11.7,גֵּרָה לֹא יִגָּר ruminando non ruminat.Poteſt eſſe & à גָּרַר. R.Selomóh deducit à נָגַר quod eſt fluere , quòd cibus refluat ad os ruminante animali.

גֶּרֶב Scabies.Leuit.21.20.

גָּרַד In hithpahál,Scalpere. Iiób 2.8,לְהִתְגָּרֵד vt ſcalperet ſe.

גָּרָה Miſcere litẽ,litigare,cõtendere.In pihél.Prou. 28.25,Latus animo מְדוֹן יְגָרֶה miſcebit litẽ.Et in hithpahál.2.Reg.14.10,Et vt quid תִּתְגָּרֶה בְרָעָה miſcebis te(pro miſces)in malũ?Irm.50.25,Cũ Domino הִתְגָּרֵית miſcuiſti te.i.cõflixiſti. Nomen.Pſal.39.11, מִתִּגְרַת יָדְךָ à mixtione(.i.conflictu)manus tuæ ego defeci.R.Dauid,à bello. Significat & Ruminare, vide גָּרַר, vbi & גֵּרָה leges. גֵּרָה,Genus monetæ,obolus. Exo.30.13,Viginti גֵּרָה הַשֶּׁקֶל obolorum eſt ſéchel. Ab hoc nõnulli deducunt אֲגוֹרָה quod habes in אָגַר.

גָּרַז In niphál,Succidere,excidere.Pſalm.31.24,נִגְרַזְתִּי exciſus ſum. Hinc גַּרְזֶן, Securis, Deuter.20.19.

גּוֹרָל Vnde גּוֹרָל אֶחָד,Sors.Leui.16.8, ſors vna. In regimine,ר cum pathách. Pſal.125.3,עַל־גּוֹרַל ſuper ſortem.Prou.19.18,intrà ſcribitur גּוֹרַל־חֵמָה,extra in

margine גֶּרֶל,magnus ira.& ita cõmuniter exponũt Hebræi. Tharghum,גַּבְרָא חֲמָתָנָא vir iræ.i.iracundus. Plurale fœmineum.Leui.16.8,גּוֹרָלוֹת ſortes.

גֶּרֶם Os oſſis.Prou.25.15,תִּשְׁבַּר־גֶּרֶם cõteret os.pro oſſa. Iiób 40.17,גְּרָמָיו oſſa eius. Alia ſignificatio,2. Reg.9.13,אֶל־גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת ſuper faſtigiũ graduũ. R.D. in li.ra.exponit, אֶל־עֶצֶם ſuper héſem graduũ. acſi diceret, ſuper gradus עַצְמָן ipſos. Vel eſt(inquit)הַמַּדְרֵגָה gradus. Tharghũ Ionathán, דַּרְגָּא שַׁעְיָא gradũ horarũ. Et hic illud Ieſah.38.8,צֵל הַמַּעֲלוֹת vmbra graduum: expoſuit שׁוּל אַבְנָן שַׁעְיָא vmbra lapidis horarum. Metaphorice ſignificat Fortẽ.Gen.49.14,Iſaſchár חֲמֹר גָּרֶם aſinus fortis,quaſi oſſeus ad ferendum magnum pódus. Propterea dixit, Et inclinauit humerum ſuum ad ferendum. R.Ionáh exponit שְׁבוּר fractus, qui è loco ſuo moueri nequiret.

Hinc fit verbũ ex cal. Sepha.3.2,לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר non rapuerũt(aut potius, nõ reliquerũt) oſſa vſq; mane.Hoc dicit quòd leo & vrſus captæ prædæ oſſa frangunt. Et in pihél.Num.24.8,וְעַצְמוֹתֵיהֶם יְגָרֵם & oſſa eius cõteret.

גֹּרֶן Area.Gene.50.10.Deute.16.13,מִגָּרְנֶךָ de area tua. 1.Semu.23.1,Et rapiebant אֶת־הַגְּרָנוֹת areas.

גָּרַס Frangere,cõterere,cõtundere,cõminuere.Pſal. 119.20,גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה fregit ſe(.i.cõſternata eſt) anima mea ob deſideriũ.hoc eſt, admodum deſiderando iudicia tua. Et in hifhíl. Thren.3.15,וַיַּגְרֵס בֶּחָצָץ שִׁנָּי & cõtriuit calculo(lapillo)dentes meos. Nomen cũ ſex punctis, & cũ ש loco ס,גָּרֵשׂ, Triticũ fractũ & contuſum. Leuit.2.13, גָּרֵשׂ כַּרְמֶל contuſum frumẽtum ſpicæ.

גָּרַע Minuere,diminuere,Prohibere.Irme.48.36,Et omnis barba גְּרוּעָה diminuta.eſt participium fœmineum ex cal. Eccleſ.3.14, Illi non eſt addendum,& ex illo non eſt לִגְרוֹעַ imminuendũ. Iechez.16.26,וְאַגְרַע

חֵקֶר & diminui ſtatutũ cibũ tibi. Et in nifhál.Leuit. 27.19, וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ & imminuetur de æſtimatione tua.

Et in pihél.Iiób 36.26, כִּי־יִגְרַע נִטְפֵי־מָיִם quũ prohibuerit ſtillas aquarũ. Nomẽ.1.Reg.6.6, כִּי מִגְרָעוֹת quia iminutiones erant domui per circuitũ extra,&c. id eſt, loca muri diminuti : retractiones, ſiue contractiones muri vulgò dicuntur. Thalami(inquit R.D.)erant ædificati in circuitu extra parietem domus ſanctuarii. Et horum thalamorum quidam erant infimi,alii medii,alii ſupremi:& alter erat ſuper alterũ.Inferior erat latitudinis quinque cubitorum:& è regione contignatio huius inferioris thalami ingrediebatur parietem templi cubito vno : ſuper quem cubitum locabantur trabium capita ipſius inferioris thalami.Porrò templi paries aſcẽdebat à thalamo inferiori,& ſuprà,diminuto vno cubito. Nam dẽſitas parietis templi minuebatur cubito vno in medio thalamo. Itaq; thalami medii latitudo,ſex erat cubitorum: inferioris vero,quinque:& ſupremus thalamus,ſeptem cubitorum erat in latitudine eadem ratione . & in ipſis diminutionibus (i.retractionibus)capita ponebantur trabium,ne perforarent parietem ad ponendũ trabes, & hoc eſt quod dicit,Ne apprehenderent parietes domus.

גָּרַף Deuoluere,Scopare,Spargere,diſpergere.Iudic. 5.21, Torrens Chiſon גָּרָפָם deuoluit eos. aut diſperſit , ſiue ſcopauit eos . Tharghum pro יָעִים ſcopas, (Exod.27.3.& 38.3)habet מְגָרָפְתָּא.& Hebræorum doctores vtuntur hoc verbo in hac ſignificãtia dum dicunt גּוֹרְפִין verrentes ſub pedibus iumẽti. Hinc eſt nomen, אֲגָרוֹף,Pugnus. Exod.21.18. Ab hoc etiã מַגְרֵפָה,ſecundum R.Dauid in commen.Fruſtum terræ,aut gleba.

Ioél

Ioél 1.16, תַּחַת מְגָרְפוֹתֵיהֶם ſub glebis ſuis. מ eſt cũ ſeghól.

גָּרַשׁ Eiicere,expellere,repudiare,proiicere. Exo.34. 11, גָּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי eiicio à facie tua Emoræum. Leui.21.13,Viduam וּגְרוּשָׁה eiectam. vel repudiatã.Iechez.45.9, auferte גֵּרְשֹׁתֵיכֶם proiecta veſtra.i.tributa veſtra, inquit R.D. quæ vos proiiciebatis ſuper eũ. Ieſa.57.20, וַיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו & expulerunt aquæ eius cœnẽ & lutum.ſub.ad littus. Et in nifhál.Hamós 8.7, וְנִגְרְשָׁה & eiicietur. Et in pihél.Geneſ.4.14, גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי eieciſti me. Et in puhál.Exod.12.35, גֹּרְשׁוּ expulſi ſunt de AEgypto. eſt cum chólem propter literam ר. Nomen cum ſex punctis, גֶּרֶשׁ,Fructus qui matureſcit,& germinat virtute lunæ:ſic appellatus,quòd luna foras illum eiiciat. Deuter.33.14, Et de pomis גֶּרֶשׁ יְרָחִים fructus lunarum.i.quem maturant lunæ. Aliud nomen cum מ in principio vice macór. Iechez.36.5, לְמַעַן מְגָרְשָׁהּ לָבֹז vt eiicerent eam in direptionẽ.ponitur enim pro גֹּרֶשׁ מְגָרֶשׁ, אוֹתָהּ inquit R.D. Alia forma, & ſignificatio, Villa extra vrbem: ſiue ſuburbanum, ſic dictum quòd ſit tanquã ex vrbe expulſum. Leui.25.34, Et ager מִגְרַשׁ ſuburbani ciuitatum ſuarũ non vendetur. Nume.35.3, וּמִגְרְשֵׁיהֶם & ſuburbana earum. Iehoſ.21.12, מִגְרְשֵׁהָ ſine ו.

Et forma fœminea. Ieche.27.28, מִגְרָשׁוֹת ſuburbana. גֶּרֶשׁ cũ puncto in ſiniſtro cornu, require in ס. גֶּרֶס cũ

גָּשַׁשׁ Palpare,attrectare,in pihél.Ieſah.59.10, נְגַשְּׁשָׁה כַּעִוְרִים קִיר וּכְאֵין עֵינַיִם נְגַשָּׁשָׁה palpauimus tanquã cæci parietẽ: & quia non erãt oculi,palpauimus.prius ſine daghés,poſterius cum daghés.

גֶּשֶׁם Cum ſex punctis, eſt הַמָּטָר הֶחָזָק pluuia fortis & vehemẽs vt nimbus. Alii pluuiam ſimpliciter exponũt. 1.Reg.17.6, לֹא־הָיָה גָּשֶׁם nó fuit pluuia. Hezræ

ד

Est semper radicalis litera.

דַּד Vber, mamma. Ieche. 23.3, דַּדֵּי vbera virginitatis earũ. Plurale tantum.

דָּאַב Dolere super futurum, solicitum esse, curis angi, & discruciari. Psal. 88.10, דָּאֲבָה doluit. Irme. 31.12, לְדַאֲבָה vt doleãt (vel paueant) vltrá. est macór ex cal, instar לְאַהֲבָה. Et in hifhíl. Leuit. 26.16, וּמְדִיבוֹת נָפֶשׁ & dolore afficientes animã. iuxta normã debuerat esse מַדְאִיבוֹת. Nomen, דְּאָבָה, Dolor. Iiób 41.14. Alia forma. Deuter. 28.63, וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ & dolorem (siue mœrorem) animi.

דָּאַג Pauere, timere, dolere, discruciari. 1. Semu. 9.5, וְדָאַג לָנוּ & timeat nobis. Iesah. 57.11, וְאֶת־מִי דָּאַגְתְּ & quem timuisti? Psal. 38.19, אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי timebo à peccato meo. Irme. 17.8, לֹא יִדְאָג non timebit. sub. arbor. metaphorica locutio. est autem cũ camés propter accentum zachéph. Nomen. Iechez. 12.19, בִּדְאָגָה in pauore (vel dolore) comedent. דָּאג Piscis, Vide דּוּג.

דָּאָה Volare. Irme. 49.22, Sicut aquila ascẽdet, וְיִדְאֶה & volabit. Est & דָּאָה auis genus, à nimio volatu sic appellata. Leuit. 11.14, וְאֶת־הַדָּאָה & vultur.

דַּב Stercus. 2. Reg. 6.25, Et quarta pars cabi חִרְיוֹנִים stercoris columbarum. Ita scribitur, nempe cũ ח, sed legitur cum ד, דִּבְיוֹנִים, quod idem significat. Nam quod scribitur, significat quod egreditur è foramine columbarum. חוּר enim est foramen. At quod legitur, honestiori vocabulo significat superfluitatẽ quæ fluit è columbis, à דַּב siue דּוֹב verbo Chaldæo, quod est fluere. Siquidem Tharghũ pro זוֹב quod est fluere (Leuit. 15.24,) habet דּוֹב. Idẽ vero in hũc locũ sic habet, Et quarta pars

10.10, וּמֵהַגְּשָׁמִים & propter pluuias. Alia forma, גֶּשֶׁם quod est cũ chólẽ, at in coniunctione cũ súrec. Iechez. 22.24, לֹא גֶשְׁמָה non pluuia eius in tempore iræ. ה est cũ mappic, & propterea (inquit R. Dauid) nonnulli dicũt esse nomẽ instar גֹּדֶל, quod cum pronomine facit גֻּדְלוֹ. Et est sensus, Et non descẽdet pluuia eius. Idem rectũ esse dicit vt sit verbum ex puhál, & mappic esse ob decorẽ pronuntiationis, sícque vertendũ esse, Non est cõpluta. sub. terra. Et in hifhíl. Irm. 14.22, Nũ sunt inter vanitates (.i. idola) gentiũ מַגְשִׁמִים qui pluere faciãt?

גַּת Torcular, Thren. 1.15. Iesah. 63.2, בְּגַת in torculari. Iudi. 6.12, Excutiebat triticũ בַּגַּת in torculari. ב cũ pathách: & ג semper est cũ pathách, etiã cum athnách & soph passúc, & aliis diuisiuis accẽtibus. Plurale, Nechem. 13.15, דֹּרְכִים־גִּתּוֹת calcãtes torcularia. Est etiam גַּת vrbs Palestinæ, à qua Dauid Psalmum octauum inscripsit עַל־הַגִּתִּית, quòd illum composuisset in Gath.

NOMINA QVADRATA.

גִּבְעֹל Calamus lini. Exo. 9.31, וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל & linum in calamo.

גִּזְבָּר Præpositus, thesaurarius. Hezræ 1.8, per manũ Mithridáth הַגִּזְבָּר thesaurarii.

גַּלְמָד Vnde גַּלְמוּד, Solitarius, vnicus. Iesa. 49.21, orbata וְגַלְמוּדָה & solitaria. siue vnica. i. sine liberis.

גַּנְזָךְ Thesaurum. cuius tãtum plurale legitur 1. Paral. 28.11, וְגַנְזַכָּיו & thesaurorum eius.

גַּרְגַּר Granum. Iesah. 17.6, duo, tria גַּרְגְּרִים grana. Et sic Hebræorũ doctores dicunt גַּרְגְּרֹת הַבָּר grana frumenti.

גַּרְגְּרָה Guttur, Require in גָּרַר.

id eſt ſenectus tua plena doloribus.

דָּבָל Vnde דְּבֵלָה, Maſſa ficuum ſiccarum, quæ ſimul cõpreſſæ, collectæque, vnum efficiunt corpus. 1.Sem.30.12. Et 25.18, Et ducẽtas דְּבֵלִים maſſas caricarũ.

דָּבַק Adhærere, cõiungi, conglutinare, Perſequi, cõprehendere, ſiue aſſequi. Cõmuniter conſtruitur cum ב. 1.Reg.11.2, בָּהֶם דָּבַק illis adhæſit. Thren.4.4, דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ adhæſit lingua lactentis palato eius. Et cum ſeri, 2.Reg.3.3, דָּבֵק adhærens fuit. i. adhæſit. Prouerb.18.24, Et eſt diligens (.i. amicus) דָּבֵק מֵאָח coniunctior quàm frater. eſt nomen tóar ſecũdum R.D. Pſal.63.7, דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ adhæſit anima mea poſt te. Aut, apprehẽdit anima mea te. Hæc eſt enim eius germana interpretatio, quãdo coſtruitur cũ אַחַר. 2. Paral. 3.11, דְּבֵקָה לִכְנַף הַכְּרוּב coniuncta (ſub. ala altera) alæ Cherúb alterius. eſt enim nomẽ tóar, ſecundũ R.D. Et ſic Deut.4.4, Et vos הַדְּבֵקִים בַּיהוָה cõiuncti Domino. Gen. 19.18, Ne forte תִּדְבָּקֵנִי הָרָעָה apprehendat me (vel hæreat mihi) malum. Et hif hil. Pſalm.22.15, Et lingua mea מֻדְבָּק מַלְקוֹחָי coniuncta faucibus meis. eſt cũ camés (inquit R.Dauid) quanquam ſit coniunctum. Vel deeſt ל, vt perfectum ſit לְמַלְקוֹחָי. 2.Semu.1.6, Et viri equites הִדְבִּיקֻהוּ perſequebantur eum. vel attingebant. Gen.31.22, וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ & attigit (vel, aſſecutus eſt) eum in monte. Et cum ſeuá vice chiric. 1.Sem.31.2, וַיַּדְבְּקוּ & perſecuti ſunt. pro וַיַּדְבִּיקוּ. Et puhál. Iiób 38.38, Et partes יְדֻבָּקוּ coniungentur. Nomen. Ieſah.41.7, Dicens לַדֶּבֶק טוֹב הוּא coniunctioni (ſub. bractearũ,) bona eſt. 2.Paral.18.33, Et percuſſit regem Iſraél בֵּין הַדְּבָקִים inter iuncturas.

דָּבַר Loqui, Aſſueſcere, Perdere. in cõiugatione cal raro inuenitur. Nume.32.27, Quemadmodum

cabi דְּזֶבֶל מַפְקַת יוֹנִיָּא fluxus excrementi columbarũ. Accendebãt enim deficiẽtibus lignis, ignẽ ſtercore columbarum. Nam illis obſeſſis, nõ erat extra vrbem exitus ad cædendum ligna ſyluarum. Idem ſentit R. Ionáh. At R. Ioſéph exponit quod erat in veſicula gutturis columbarum, quod illi ob magnã famem comedebant, captis columbis quæ ex agris ad columbaria reuertebantur, plena gutturis veſicula.

דָּבַב Loqui, Detrahere, referre aliorum mala, interdum quæ vera ſunt, nonnunquam falſa. Cant. 7.9, דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים faciens loqui labia veterum. Nomen, דִּבָּה, Infamia, detractio, oblocutio, contumelia. Prouerb.10.18, Et educens (.i. proferens) דִּבָּה contumeliam, eſt ſtultus. Nume.13.32, Et eduxerũt דִּבַּת הָאָרֶץ infamiam terræ. i. retulerunt quæ erant ad terræ infamiam. Geneſ.37.2, Et retulit Ioſéph אֶת־דִּבָּתָם רָעָה infamiam eorum malam patri ſuo. i. quo pacto eum odio habebant, & de eo obloquebantur fratres eius. Pſal. 31.14, audiui דִּבַּת רַבִּים vituperationem multorum.

דָּבָא Vnde illud Deuter. 33.35, Et ſicut dies tui דֶּבְאֶךָ fortitudo tua. i. erit tibi fortitudo cunctis diebus tuis. Tharghũ, ſicut dies עוּלֵימוּתָךְ תּוּקְפָךְ iuuentutis tuæ fortitudo tua. Sũt (ait R. Abrahám in comment.) qui א putant eſſe vice literæ duplicãdæ, id eſt ב, ſicut & Ieſa.18.2, בָּזְאוּ, quod eſt ſicut בָּזְזוּ. & ſic deducunt à דָּבַב vt Can.7.9, דּוֹבֵב. ſed hic ſenſus, inquit, eſt citra rationem. Eſt itaque ſenſus, inquit R.Dauid, quòd in diebus ſenectutis erit fortitudo, vt in diebus iuuentutis. Porrò R. Ioſéph per literarum tranſpoſitionẽ deductũ putat à דָּאַב, quia dies ſenectutis ſunt dies mali, doloríſq;. Vnde exponit, ſicut dies tui (.i. iuuentutis tuæ) dolor tuus,

Dominus דִּבֶּר loquitur. Et 27.7, Rectum filiæ Selophchád הִכְרֹת loquuntur. Proue.25.11, Verbum דָּבָר dictũ. Et nif hál. Pſalm.118.23, בִּי נִדְבְּרוּ cótra me locuti ſunt. In pihél eſt eius frequẽtiſſimus vſus. Ieſa.1.2, Quoniá Dominus דִּבֶּר locutus eſt. Hoc verbum quando habet accentus diuiſiuos, hoc eſt athnách, ſoph paſſúc, & ſeghuláh poſt zarcá, cõmuniter eſt cum ſerí. aliâs eſt cũ seghól, ſiue habeat, ſiue nõ habeat maccáph. Iehoſ.14.9, אֵת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר quẽadmodum locutus eſt. Gene.18.19, אֲשֶׁר דִּבֶּר quod locutus eſt. Hoſe.1.2, Principiũ דִּבֶּר יְהוָה corũ quæ locutus eſt Dominus. Quanquam ſunt qui putant eſſe præteritum vice macór, vt legatur, Principium loquendi Dominum. Alii vero nomen, legentes, Principium ſermonis, aut verbi Domini. R.D. in commen. Exo.4.13, דַּבֶּר יִדַּבֶּר הוּא loquẽdo loquetur ipſe. Cum maccáph habet ſeghól, Irme.9.5, דִּבֶּר־שֶׁקֶר loqui mẽdaciũ. 1.Sem.2.3, Ne multiplicetis תַּרְבּוּ גְבֹהָה (vt) loquamini excelſum. Subauditur enim Vt. Vel ſecundũ alios, futurũ ponitur vice macór, Ne multipl. loqui.

Et in puhál. Cant.8.8, In die שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ qua dicetur in ea. vel de ea. i. in die qua de illa fiet ſermo. Et in hith pahál. Nume.7.87, Et audiuit vocem מִתְדַּבֵּר loquẽtis ad ſe. quod ſecundum normam, inquit R. Dauid, debuerat eſſe מִתְדַּבֵּר. Et in hifhíl, pro Perdere, vel Ducere. Pſal.47.4, יַדְבֵּר perdet (vel ducet) populos ſubter nos. Et 18.47, וַיַּדְבֵּר & perdidit (vel duxit) populos ſubtus me. Aduerte quòd nõnihil eſt diſcriminis inter אָמַר dixit, & דִּבֶּר locutus eſt, quantum ad vſum linguæ. Nã אָמַר ſemper alteri iũgitur. דִּבֶּר vero eſt abſque coniunctione cũ altero, inquit R. Dauid: quia locutio ſignificat id quod eſt in homine ex ſua origine. Dicis enim, Homo viuens מְדַבֵּר loquitur. ſed non dicis, Homo vi-

uens אֹמֵר dicit, niſi iungas cui dicat, vt Talis dicit tali. Et quanquam interdum non ſcribatur id cui iũgitur, tamẽ eſt ſubintellectum, vt Gen.20.12, אֲמָרִי־לִי dic propter me, frater meus eſt. ſubauditur enim, לְשׁוֹאֲלִים אוֹתָךְ interrogãtibus te. Præterea דִּבֶּר, & דִּבּוּר locutio, ſermo, nõ dicitur de iis quæ nõ loquuntur, ne per trãſlationem quidẽ, quemadmodũ dicitur סִפֵּר narrauit, & הִגִּיד nuntiauit, vt eſt illud Iiób 12.7 & 8, Et auẽ cæli, (ſub. interroga) וְיַסְפְּרוּ לָךְ & nuntiabit tibi: וְיָנֶּד־לָךְ & narrabunt tibi piſces maris. Eſt etiã aliquid diſcriminis in conſtructione, quia אָמַר conſtruitur cũ אֶל & ל deſeruiente duntaxat: at דִּבֶּר conſtruitur cum ב, & אֶת deſeruientibus, quæ verbo אָמַר nõ congruunt iuxta propriam ſignificãtiam. Nam interdum cogitare ſignificat cum refertur actus ad cor, aut intellectum: tũc autem ligari poteſt cum ב. Vide אָמַר. Nomen, דָּבָר, Verbum, ſermo, Res, aliquid, Lis. Exo.33.4, Et audiuit populus אֶת־הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה verbum (vel ſermonem) malũ hoc. Irme.1.4, Et fuit דְּבַר־יְהוָה verbũ Domini. Geneſ.18.14, Num occultabitur à Domino דָּבָר aliquid? Exo.18.16, Quum fuerit eis דָּבָר aliquid .i. cauſa, ſiue lis. Et 21, וְכָל־הַדָּבָר & omnem rem magnam (.i. cauſas maiores) referent ad te. 2.Semuél 3.12. דָּבָר אֶחָד rem vnam ego poſtulo. 2.Parali.8.13, וּדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ & in re diei in die. i. in eo quod ſingulis diebus fieri oportebat. hoc eſt, iuxta ritũ vniuſcuiuſque diei. Idẽ ſignificat quod ſequenti verſu legitur, לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ, in re diei in die ſuo. Et cum עַל iũctum, ſignificat Propter, cauſa, ratione. Pſal.45.5, עַל־דְּבַר־אֱמֶת propter veritatem. cauſa veritatis. verbum, propter rẽ veritatis. Nume.25.18, עַל־דְּבַר־פְּעוֹר וְעַל־דְּבַר כָּזְבִּי propter Pehór, & propter Chozbí. vel gra-

tia, aut propter rem, aut negotium Pehor,&c. Et pro דִּבְרֵי, Tharghum communiter habet עִנְיָן negotiũ,cau ſa. Cum pronominibus. Pſalm.119.105, דְּבָרְךָ verbum tuum. Nonnulla ſcribuntur cum י ſigno pluralis,& legũtur ſine י, vt indicetur duplicem poſſe eſſe lectionem.vt Iudic.13.17, Quum venerit דְּבָרֶיךָ verbum tuũ, vel verba tua.i. vnũquodque è verbis tuis. Plurale, דְּבָרִים, Verba,res.Exod.34.1, Et ſcribã ſuper tabulas אֶת־הַדְּבָרִים verba.Deut.4.36, וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ & verba eius audiſti. Sunt quæ ſcribũtur ſine י,& leguntur cũ י.Gene. 30.32, Vtinam ſit כִּדְבָרֶךָ ſecũdum verba tua. Alia forma præpoſito מ,Cant.4.3, וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה & eloquiũ tuum decorũ. Alia item, דִּבְרָה,& in regimine דִּבְרַת,Mos.Et cum dictione עַל, Propter. Eccleſ.3.18, עַל־דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם propter filios hominũ. Vel,ſuper moribus filiorũ hominũ. Et 8.2, וְעַל דִּבְרַת שְׁבֻעַת & propter ſacramẽtũ Dei. vel,& propter verbũ iuramenti Dei.Et cũ י redundante,ſecũdum R.Abrahám.Pſal.110.4, Tu es ſacerdos in perpetuum עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק (pro דִּבְרַת) ſecũdum morem(vel cõſuetudinẽ)Malchiſedec. Alia præterea cũ daghés, דַּבְּרָה, Deut.33.3, מְדַבְּרֹתֶיךָ de eloquiis tuis. Altera etiam cum daghés, דִּבֶּר, Irme.5.13, וְהַדִּבֶּר & verbum. Aliud cum ſex punctis, דֶּבֶר, Peſtis,mors. gen.maſc. Exo.9.3, דֶּבֶר כָּבֵד peſtis grauis. Pſal.91.6, מֶדֶּבֶר à morte. vel peſte. Aliud rurſum, מִדְבָּר, Deſertum. Exod.19.1, בָּאוּ מִדְבַּר venerunt in deſertum . Et 4. 25, Vade in occurſum Moſéh הַמִּדְבָּרָה in deſertum. Aliud præterea, דְּבִיר, Pars templi interior,quæ dicitur adytũ, ſiue oraculum.1.Reg.6.19, וּדְבִיר & adytũ in medio domus intrinſecus. Aliud, דִּבּוֹרָה, Apes.Ieſah.7.18, וְלַדִּבּוֹרָה & api quæ,&c.Plurale forma maſculea. Iudic.14.8, examen דבורים

דְּבוֹרִים apũ. Aliud,Michàh 2.12,tãquã gregẽ בְּתוֹךְ חַדְּבָרוֹ .i.in medio מִנְהָגוֹ ducatus ſui.hoc eſt ſepto quò duci ſolet.Venit cũ duob' ſignis notificatiuis, בְּתוֹךְ & ה.& ד eſt cũ ghahiá,& ſic eſt camés latũ. Secũdũ normã debuerat eſſe cũ camés chathéph,vt illud Ieſa.5.17,Et paſcẽt agni כִּדְבָרָם ſecũdũ ducatũ ſuũ.i. vt ſolebãt in ſeptis ad quæ ducebantur.Vnde Tharghũ pro נָהַג,ducere,vertit cõmuniter דִּבֵּר. Hinc מִדְבָּר,Deſertũ,quòd in eũ ducãtur pecora,& alia iumenta ad paſcendũ. Ab hoc etiã דּוֹבְרוֹת,Rates: ſic dictæ,quòd in mare ducãtur.1.Reg.5.9,ponã ea דִּבְּרוֹת in ratibus.deficit enim ב deſeruiens.

דְּבַשׁ Mel.maſc.gen. 1.Semu.14.29, מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה parum mellis huius. Cant.5.1, עִם־דִּבְשִׁי cum melle meo. Secundum R.Dauid תְּמָרִים dactyli,appellantur דְּבַשׁ ob eorum dulcedinem. 2.Paralip.31.5, primitias frumenti,vini,& olei, וּדְבַשׁ & dactyli.Siquidem de melle non poteſt intelligi, quòd non offerrentur primitiæ mellis.Et ita doctores Hebræorum exponunt illud Deuter.8.8, Terram frumenti,&c.olei, וּדְבַשׁ & dactyli. Ab hoc & דַּבֶּשֶׁת,Gibbus,ſiue tuberculum quod eſt ſuper dorſum camelorum.Ieſah.30.6.

דָּגָה Vnde דָּג, Piſcis.gen.maſc. Ionáh 2.1, דָּג גָּדוֹל piſcem grãdem. Plurale, דָּגִים,Piſces, 1.Reg.4.30, In regimine,cum ſeuá,Gen.9.2, דְּגֵי הַיָּם piſcibus maris. Quòd דָּג ſit huius radicis , probat eius coniunctio cum ſeuá, inſtar בְּנֵי à בָּנָה, & שְׁנֵי à שָׁנָה. Nã ſi eſſet à דּוּג, non mutaretur in coniunctione. Eadem ratione דָּגָה fœmineum,eſt ex hac radice,inquit R.Dauid.Deute. 4.18.Ieche.29.4, דְּגַת־יְאֹרֶיךָ piſcem fluminum tuorum. Hinc verbum in cal, דָּגָה, Multiplicari inſtar piſciũ. Geneſ.48.17, וְיִדְגּוּ & multiplicẽtur,ſiue multiplicẽt ſe.

דָּגַל Cum ſex punctis, Vexillũ. Nume.2.3. Ab hoc verbũ ex cal, vnde participium paſſiuũ, Cant.5.10, דָּגוּל מֵרְבָבָה vexillatus(.i.vexillo inſignitus aut ornatus, vel munitus) præ decem millibus. Pſal.20.6, Et in nomine Dei noſtri נִדְגֹּל vexillabimus(ſi ſic Latine dici poſſet).i.vexillum erigemus, aut feremus. Ex nifhál, Cant.6.3, כַּנִּדְגָּלוֹת vt vexillata.i.vt caſtra cum vexillis.

דָּגָן Frumentum, quod comprehendit triticum, ordeum, & alias frumenti ſpecies, vt inquit R.Dauid. Gene.27.27. Pſal.4.8, דְּגָנָם frumentum eorum.

דָּגַר Colligere, cõgregare, aceruare. Tharghum pro חֲמָרִים cumuli, cumuli(Exod.8.10,) habet דְּגוֹרִין דְּגוֹרִין. Irme.17.11, Perdix דָּגַר collegit, & nõ peperit. Ieſah.34.15, וְדָגְרָה & congregabit.

דָּדָה Vagari, migrare, moueri, incedere, paulatim Paulatim ambulare. In hithpahál deficiente ת, Pſal.42.5, אֶתְדַּם incedam cum eis. pro אֶתְדַּדֵּם ſecundum normã, pro אֶתְדַּדֶּה עִמָּהֶם vt inquit R.D. in cõmen. Ieſa. 38.15, אֶדַּדֶּה incedã omnibus annis meis, &c. pro אֶתְדַּדֶּה.

דָּהָב Aurum. Tharghum pro וְזָהָב, (Gene.2.11,) habet דְּהָבָא. Ab hoc tóar. Ieſah.14.4, quieuit מַדְהֲבָה exactrix auri. vel plena auro. Tóar eſt ipſius Babél, quæ poſſidebat aurum, vel plena erat auro. ſiquidẽ ab vniuerſis terris tributum accipiebat.

דָּהַם In nifhál, Terreri, ſtupeſcere. Irme.14.9, כְּאִישׁ נִדְהָם tanquam vir territus. vel ſtupidus, & attonitus: quod lingua vulgari dicitur אשפרוט, inquit R. Dauid. Gallice dicitur *eſperdu*. Sunt qui exponunt (teſte R.Ioſeph) ex Harabica lingua, in qua מְרָהוּם appellatur, qui ægritudine cor habet opertum. Alibi in Scriptura non legitur.

דָּהַר Calcare terram præ vehementi ambulatione, vt mos eſt equorũ fortiter ambulantiũ. Iudic. 5.22, Tunc cõtritæ ſunt plantæ equorum מִדַּהֲרוֹת דַּהֲרוֹת אַבִּירָיו à calcationibus calcationibus fortium eius. i.equorum eius fortium. Hinc תִּדְהָר, Species quædam cedri. Ieſa.41.19. & 60.13. Talmudiſtæ exponunt שַׁאֲנָא, R.Selomóh vocari dicit שַׁף lingua vulgari.

דּוֹב Vrſus. gen.maſc.& interdũ fœminei. Thren.3.9, דֹּב אוֹרֵב הוּא לִי vrſus inſidians ipſe mihi. Ieſah.11.6, Et iuuenca וּדְבָּה תִּרְעֶינָה & vrſa paſcent. 2. Reg.2.23, וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דֻּבִּים & egreſſæ ſunt duæ vrſæ. Hîc tam verbum, quàm nomen numerale, genus oſtendũt fœmineum: tametſi maſculea ſit terminatio.

דּוּג Piſcari. Irme.16.16, וְדִיגוּם & piſcabũtur eos. verbũ eſt ex pihél, quod ſecundum normam debuerat dagheſſari, vt dicunt nonnulli: ſed R.Dauid dicit eſſe ex hifhíl: quanquam deſit ה coniugationis conſtituti-uum, & ſecundum normam erat dicendum וְהַדִּיגוּם.

Tóar. Irme.16.16, mitto לְדַיָּגִים ad piſcatores. hîc י ponitur vice ו. ſic Ieſah.19.8. & Iechez.47.10. Hinc דָּאג, Piſcis, in quo א quieſcens, ponitur vice ו. Nechem.13.16. Et דּוּגָה, Hamós 4.2, in hamis דּוּגָה piſcis. i. quibus capiuntur piſces. דָּג & דָּגָה, vide דָּגָה.

דּוֹד Patruus, ſiue patris frater. Irme.32.9, Et emi agrũ à Chanamél בֶּן דּוֹדִי filio patrui mei. ſic intelligendum eſt quod dicit verſu 12, Et dedi, &c. in oculis Chanamél דּוֹדִי patrui mei. i. filii patrui mei, hoc eſt patruelis. Nã antea dictus eſt multoties filius דּוֹד patrui ſui, & nõ patruus eius. Sic enim eſt mos Scripturæ: vt Geneſ. 14.17, Et Loth fratrem ſuum. id eſt filium fratris ſui: ſicut & 12.5, Et Loth filiũ fratris ſui. Quanquam R.

Dauid dicat posse exponi, patrui sui: quia videlicet Chanamél iste vnus è patruis eius fuit, alter à prædicto Chanamél qui fuit ibi tẽpore emptionis. quia Chanamél qui vendebat, vt est eodem capite, ver.7, filius fuit Sallúm patrui eius, & ita erat patruelis. At hic qui fuit ibi tempore emptionis eius, fuit patruus eius. i. frater patris eius. Et sic habet Tharghum Ionathán, In oculis fratris patris eius. Significat præterea Amatorem, amorem, amicum, & dilectũ. Cant.5.16, Quò abiit דּוֹדֵךְ dilectus tuus? Et 1.2, Quia meliores sunt דֹּדֶיךָ מִיָּיִן amores tui vino. Ieche.16.7, עֵת דֹּדִים tempus amantium.

Alia forma, דוד, quod est (inquit R.D.) קְדֵרוֹת ahenũ aut caldarium. 1. Semu. 2.13. 2. Reg. 10.7, Et posuerunt capita eorũ בַּדּוּדִים in ahenis. aut potius canistris. vtroque modo exponit R.D. Quãdoque ו mouetur. i. pronuntiatur. 2. Paralip. 35.14, וּבַדְּוָדִים & in ahenis. Significat etiam דוד Canistrũ. masc. gen. Irm. 24.2, הַדּוּד אֶחָד canistrum vnum. In plurali habet א redundans: vt eodem cap. ver.1, דּוּדָאֵי canistra. sicut לוּלָאוֹת facit לוּל. Vel dic quòd sunt duæ nominum species eiusdem significantiæ, quanquam א est redundans. i. non radicalis littera, sicut & plærisque aliis vsu venit. Idem dicendũ de דּוּדָאִים, Mandragoræ, Cant.7.14, Gene.30.14. Genus herbæ, inquit R. Dauid, quæ est instar masculi.

דָּוָה Infirmũ esse, ægrotare. Vnde tóar. Thre.5.17, הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ fuit infirmũ cor nostrũ. Leuiti.20.18, cũ muliere דָּוָה infirma. hoc est mẽstruata. Mẽstruũ enim (inquit R. Dauid) appellatur infirmitas, eo quòd mulier non potest videre sanguinem, quin capite, mẽbrísque languescat. Iesah.30.22, Disperges ea כְּמוֹ דָוָה sicut menstruum. i. pannum menstruatæ. Alia forma in-

star נֶגַע, & cũ י vice ה radicalis literæ. Iesa.1.5, וְכָל־לֵבֶב דַּוָי & omne cor infirmum. Substantiuum. Psal.41.4, super lectum דַּוְיוֹ infirmitatis. est instar סָבְךָ, singularis numeri, & absolutum. i. sine pronomine coniuncto. Plurale, Iiób 6.7, כְּדַוֵּי לַחְמִי veluti ægritudines carnis meæ. Et quanquam R. Iehudáh scripserit esse tóar in regimine, à דַּוִּים, rectum tamen est vt sit nomen substantiuum. Alia forma, Leuit.12.2, In diebus immunditiæ (vel mẽstrui) דְּוֹתָהּ infirmitatis suæ, immunda erit. Vel est macór. Alia item, præposito מ. Deut.7.14, & omnes מַדְוֵי infirmitates. Significat & vestimenta. 2. Semu.10.4, & præcîdit אֶת־מַדְוֵיהֶם vestes eorum.

דּוּחַ Est נָדַח, Impellere, propellere, expellere: & רָחַץ, Lauare. Illud Psal.36.13, דָּחוּ expulsi sũt: est ex hac radice iuxta R. Iehudáh, ex puhál: at R. D. putat esse ex radice דָּחָה, quia in libris correctis est breue. Et in hifhíl, Irme.51.33, הֲדִיחַנִי expulit me. Iesah.4.4, וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלַם יָדִיחַ & sanguinẽ Ieruſaláim lauerit. Iechez.40.37, יַדִּיחוּ אֶת־הָעֹלָה lauabunt holocaustum. In hac significantia frequenter vtuntur doctores Hebræi.

דּוּךְ Est כָּתַשׁ, Cõtundere: vnde & nomen מְדוֹכָה, Mortarium: quòd in illo contũdatur quippiã. Num. 11.8, אוֹ רִבּוּ בַּמְּדוֹכָה vel cótundebãt (siue terebãt) in mortario. Et differt à שָׁחַק secũdum Hebræorum doctores, quòd שָׁחַק est minutatim contundere, & terere. Hinc etiam dicitur דַּךְ, Pauper. Psal. 9.10. & 74.20.

דּוּם Est שָׁתַק, Tacere: & כָּרַת, Succidere, excidere. Psal. 94.17, fermè habitasset דּוֹמָה נַפְשִׁי excisa (vel silẽs) anima mea. sic est participiũ fœmineũ ex cal. vtroque modo exponit R.D. in lib. rad. Vel est nomen, secundum R. Abrahám & R.D. in comment. & subauditur

ב,vt ſit,in ſilentio,vel exciſione,ſiue in loco ſilentii,& exciſionis,hoc eſt in ſepulchro. R.Himmanuél, exciſa:R.Selomóh,ſilens,aut in ſilẽtio. Pſal.115.17,qui deſcẽdunt דוּמָה,R.Abrahám,in locum exciſionis:R.Dauid,in ſepulchrum.Ieſa.21.11,Onus דוּמָה, R.Ionáh exponit perditionis,& caliginis,ſiue gentis perditæ.i.regni impietatis.אֵלַי קֹרֵא ad me clamat,מִשֵּׂעִיר(pro לְשֵׂעִיר) propter Sehír. At R.Dauid nomẽ putat eſſe gẽtis,quæ vocatur Dumáh,ex filiis Iſmahél.Et interpretatio huiꝰ מִשֵּׂעִיר,Quia de Sehír veniet eis qui deſtruat,& terreat Sehír,ponent ſpeculatores in turribus ſuis, & propter multũ terrorẽ ſurgẽt de nocte, & interrogabũt cuſtodes,Quid,&c.Et ita Ionathán. Nomẽ cũ ם in fine,דוּמָם ſicut & יוֹמָם à יוֹם. Ieſa.47.5,Sede דוּמָם in ſilentio.quanquam poteſt eſſe,(inquit R.D.)à דָּמַם. & deficit ב.Vide דָּמַם.Poteſt eſſe & participiũ pro כְּרוֹמֵם veluti tacẽs.Vel eſt imperatiuum ab eodem verbo דָּמַם.& ſic Chabac.2. 19, Surge(ſub.dicet)lapidi דוֹמֵם ſilentii. i.ſiléti. vel exciſionis. Ab hoc etiam verbum cõpoſitum cum verbo quadrato,iuxta R.Iehudáh. Irm.48.2,תִּדֹּמִי tacebis. quod ſecundum normam debuerat eſſe תִּתְדּוֹמְמִי vt ille inquit. Et quadratum ſolum.i.ſimplex.Pſal.131.2, וְדוֹמַמְתִּי & tacere feci animã meam. דּוֹמִיָּה vide דָּמָה.

דִּין Iudicare,Litigare,cauſam agere,contendere.Geneſ.15.13, דָּן אָנֹכִי iudico ego. eſt participium præſens. Irme. 22.16, דָּן דִּין עֲנִי iudicauit iudicium pauperis.Iób 19.29,vt ſciatis שַׁדִּין quòd eſt iudicare. pro iudicium.& eſt duplex lectio,דוּן macór,& דִּין iudicium: & ש eſt litera deſeruiens.Vnde R.Dauid exponit אֲשֶׁר דּוּן. Futurum . Geneſ. 6.3, לֹא יָדוֹן non iudicabit ſpiritus meus in homine.Alii, nõ litigabit ſpiritus meus cum homine.Poteſt etiam deduci à נֵדֶן vagina, & hannách

ponitur vice daghés,hoc eſt יָדוֹן.pro יִדּוֹן,ſicut נִגַּשׁ à יִגַּשׁ. & ſic Geneſ.25.29, וַיָּוָר & coxit. Corpus enim eſt veluti vagina ſpiritus. i.non erit tanquã in vagina detentus ſpiritus meus. R.Iehudáh exponit,Non litigabit, vel contendet,aut certabit. & ſic R.Ioſeph,Non contendet ſpiritus meus ſuperior quẽ inſufflaui in hominẽ, in ſæculum cum corpore quod beluinas ſectatur concupiſcentias, quas ille non ſequitur. Et in nifhál.2. Semu.19.9, Omnis populus נָדוֹן certabat. cõtendebat. quod tamen R.Iehudáh deducit à נֵדֶן, ſicut & יָדוֹן,non mutata ſignificãtia. Et in hifhíl, in macór, & in imperatiuo communiter deficit ה coniugationis conſtitutiuum.Ieſah.3.12,& ſtat לַדִּין עַמִּים ad iudicandum populos.pro לְהָדִין. ſi enim eſſet nomen,ל eſſet cum ſeuá, vt inquit R.D.in Michlól, & lib.ra.Iób.35.14, דִּין לְפָנָיו iudica te corã eo.quod ponitur vice הָדִין,quum ſit imperatiuum.Poteſt eſſe & nomen,pro,iudicium coram eo.Gene.49.16, דָּן יָדִין עַמּוֹ Dan iudicabit populum ſuũ.

Nomen,דִּין,Iudicium,cauſa,lis,contentio. Deuter. 17.8. Alia forma,aſſumpto מ in principio.2.Sem.21. 20,אִישׁ מָדוֹן vir litis.vel cõtentionis.i.litigioſus.Aut,vir certaminis.i.bellicoſus. In plurali ſcribitur cũ ו,non-nunquam cum י vice ו. plærũque etiam ſcribitur cum י,& legitur cum ו. Prouerb. 27.15, Et mulier מְרוֹנִים (vel מְרִינִים ſecundum R.Dauid cũ י) contentionũ. i.cõtentioſa.Et 18.18,מְרוֹנִים lites.Interdũ occultatur ו radicalis litera:vt Prouer.6.19, Et mittens מְרֹנִים diſcordias inter fratres. Tóar.Pſal.68.6,וְדַיַּן אַלְמָנוֹת & iudex viduarum.

דוּץ Gaudere,& lætari. Iób 41.14,Et ante eũ יָדוּץ gaudebit.Alibi nõ legitur in Scriptura.Sæpius tamẽ Tharghũ pro שָׂשׂ gaudere,habet דוּץ,vt Ieſa.66.10,שִׂישׂוּ

in hof hál. Iesah. 28.27, יוּדַשׁ triturabitur. Nomẽ, דַּיִשׁ, Tritura. Leuit. 26.5. Et alia forma, מְדֻשָּׁה, Iesah. 21.10.

דָּחָה Impellere, propellere, expellere. Psal. 118.13, דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל impellendo impulisti me vt caderẽ. In nif hál. Proue. 14.32, יִדָּחֶה רָשָׁע expelletur impius. Irme. 23.12, יִדָּחוּ וְנָפְלוּ impellentur, & cadent. est cũ pathách, & longũ præter normã. Psal. 147.2, נִדְחֵי propulsatos (aut expulsos) Israél congregabit. est ex cõiugatione nif hál. nam si esset à נָדַח, esset cum daghés. ni si dicatur quòd sit nomẽ tóar lene à נָדַח, instar יִשְׁרֵי־לֵב, Psal. 7.11. sic Iesáh. 11.11, נִדְחֵי. quanquam hoc in nõnullis codicibus sit cum daghés, & sic est à נָדַח: qua in radice require alia huiuscemodi participia. Et in puhál, דֹּחוּ, &c. vt in radice דּוּחַ. Nomen. Psal. 116.8, מִדֶּחִי ab impulsione. vel expulsione. Alia forma, מ præposito: מִדְחֶה, Prouer. 26.28.

דָּחָן Vnde דּוֹחַן, Milium, frumenti genus notissimũ. Iechez. 4.9.

דָּחַף Est דָּחָה, Impellere, expellere, compellere. Vnde participium passiuum, Ester 3.15, דְּחוּפִים compulsi. Et in nif hál, 2. Paralip. 26.20, ipse נִדְחַף לָצֵאת impulit se (vel compulsus est) exire. Nomen, Psal. 140.12, venabitur eũ לְמַדְחֵפֹת ad impulsiones. vel expulsiones.

דָּחַק Est לָחַץ, Opprimere. Vnde & Tharghum pro לָחַץ Exod. 3.9, habet דָּחַק. Ioél 2.8, לֹא יִדְחָקוּן non opprimẽt. Iudicum 2.19, וְדֹחֲקֵיהֶם.

דַּי Est סָפַק, Sufficere. Malach. 3.11, עַד־בְּלִי־דָי donec nõ sit sufficientia. R. D. sic explicat, vt nõ sufficiãt vobis, nec sint vobis sufficiẽtia horrea, & vasa ad cõgregandũ in eis fruges, ac vinũ. Sic etiã R. Ioséph. Venit & cũ literis deseruiẽtib⁹, & in regimine est cũ serí. Ester 1.18, וּבְדַי

אֶתָּהּ מָשׂוֹשׂ gaudete cũ ea gaudio. Tharghũ, דֻּוצוּ עִמָּהּ דּוּץ.

דּוּר Idẽ quod גּוּר, Peregrinari, vel habitare. Vnde & Tharghũ pro גּוּר (Gen. 20.3,) vtitur דּוּר. Psal. 84.11, מִדּוּר quám habitare, &c. Iesah. 38.11, דּוֹרִי נִסַּע, peregrinatio mea (vel habitatio mea, nẽpe in mũdo) recessit. acsi dicat, Tẽpus vitæ meæ quo peregrinor. Significat etiam componere struem, aut incendere rogum. Iechez. 24.5, דּוּר הָעֲצָמִים compone struem ossium. imperatiuum instar שׁוּב & קוּם. Nomen, assumpto מ in principio. Ieche. 24.9, crescere faciam הַמְּדוּרָה pyrã. vel vt R. Dauid, cõbustionem magnam. Aliud, דּוֹר, Generatio. Nume. 32.13, Donec consumeretur הַדּוֹר הָעֹשֶׂה הָרָע generatio illa quæ fecerat malum. Plurale masculeum, Iesah. 51.8, Et salus mea לְדוֹר דּוֹרִים in generationẽ generationũ. Et ver. 9, fœmineũ, דּוֹרוֹת עוֹלָמִים generationes seculorum. A peregrinãdo nomen est impositum. significat enim דּוֹר generaliter tẽpus vitæ quo homo peregrinatur in mundo.

דּוּשׁ Triturare. 1. Paral. 21.20, דַּשׁ חִטִּים triturabat triticum. Iudic. 8.7, וְדַשְׁתִּי אֶת־בְּשַׂרְכֶם & triturabo carnem vestrã spinis deserti. Irme. 50.11, Sicut vitula דָּשָׁא terens. pro דָּשָׁה. א enim ponitur vice ה. acsi dicat, sicut vitula quæ terit, quæ comedit tota die: non sicut vitula arans, quæ non comedit. Et in plærisque libris scribitur cũ ה. Vide & in דָּשָׁא. Et cum א redundante, Iesah. 28.28, אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ triturando triturabit eum. Et 41.15, תָּדוֹשׁ הָרִים triturabis montes. Et in nif hál. Iesah. 25.10, וְנָדוֹשׁ & triturabitur Moáb. Et eodẽ versu, macór cũ súrec, כְּהִדּוּשׁ מַתְבֵּן sicut trituratur palea. Et in hif híl, macór absque ה. Deuter. 25.4, בְּדִישׁוֹ dum triturat ipse. pro בְּהָדִישׁוֹ. Vel est nomẽ, pro, in trituratione eius. Et in hof hal

בְּזָיוֹן וְקִצְּף & tanquã ſufficiens contẽptus,& ira. R.Selomóh in cõmẽt.erit propter hoc multus cõtẽptus & ira. R.Abraham dicit inter virum & vxorẽ.2.Para.30.3,nõ præparati erãt לְמִן דַּי ad ſufficientiã.pro לְמִן דַּי.& pathách ipſius מ,ponitur vice chiric,licet redũdet quoad ſenſũ: ſicut & in לְמַבְרֵאשׁוֹנָה 1.Para.15.13.Hobadiáh 5,furabuntur דַּיִם quod ſufficiat eis.Leui.5.7,& ſi nõ attigerit manus eius דַּי שֶׂה ſufficientiã pecoris.i.ſi non quiuerit offerre pecus. Significat & Tempus. 1.Semu.18.29,מִדֵּי à tempore quo egreſſi ſunt. Interdum redundat,ſiue eſt ſyllabica adiectio,ſicut & מִדֵּי.Ieſah.66.23,& erit,מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ de mẽſe in mẽſem eius(.i.è longinquis)וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ & de ſabbato in ſabbatũ eius(.i.è propinquis)veniet omnis caro. Sic R.D. Iudi.6.5,כְּדֵי אַרְבֶּה ſicut locuſtæ. Iiób 39.22,בְּדֵי שׁוֹפָר in tuba.In his & huiuſmodi locis redũdat: quãquã dici poteſt, augẽdi, & cõfirmãdi gratia addi,inquit R.D.in Mich.& li.ra.

דִּיָּה Miluus. Deuter.14.12. Ex hac radice poteſt eſſe דְּיוֹ,Atramentum.Irme.36.18.

דִּיק Turris quam ædificabant obſidentes, capiundæ vrbis cauſa.2.Reg.25.1.Irme.52.4.

דָּכָא In pihél,Conterere,frangere,cõtundere. Pſal.143.3,דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי, confregit ad terram vitam meam.eſt cum camés more deſinentium in ה. Thre.3.33,לְדַכְּאוֹ ad conterendũ. Iiób 19.2, וּתְדַכְּאוּנַנִי בְמִלִּים & cõteretis meſermonib⁹.hîc א quieſcit. Et in puhál,Irm.44.10,לֹא דֻכְּאוּ non ſunt contriti. Iiób 22.8,יְדֻכָּא cõteretur. Et in hithpahél,Iiób 5.4,וְיִדַּכְּאוּ & cõterentur.pro וְיִתְדַּכְּאוּ inquit R.D.in Mich.& lib.ra.Sic 34.23. Tóar. Ieſa.57.15,וְאֶת דַּכָּא & contritũ.ſub.ſpiritu. Pſal.90.3,עַד דַּכָּא donec ſit cõtritus. Poteſt eſſe & nomen:vt ſit, vſq; ad cõtritionem. tametſi prius ſit magis rectum. Venit

cum ו apparente, loco א radicali. Prouerb. 26.28, odio habebit דַּכָּיו,(aliâs דַּכְּאָ,pro דַּכָּא)contritum.

דָּכָה Eſt דִּכְּאָ,Conterere,frangere,contundere.Pſal.10.10,וְדָכֵּה יָשְׁחַ conteret ſe, humiliabit ſe.i.contritum & humiliatum ſe oſtẽdet impius, ne ſibi homines ab illo caueant. Scribitur cum ו, & legitur cum י, eodẽ ſenſu. Et in pihél,Pſal.51.10,oſſa(quæ)דִּכִּיתָ contriuiſti. Deficit אֲשֶׁר quæ.Et cũ א vice י,quod eſt loco ה radicalis literæ. Pſal.89.10,דִּכְּאתָ cõtriuiſti. Et in niphál.Pſal.51.19,וְנִדְכֶּה & contritũ. Nomẽ,דַּכְּיִ, inſtar עַנְיִ. Pſal.93.3,Eleuabunt flumina דֳּכְיָם contritionẽ ſuã.i.fluctus ſuos,quòd cõterãt & cõfringãt ſe inuicẽ ſic dictos.

דָּכָךְ Vnde דּוּכִיפַת, Gallus, ſiue gallina ſylueſtris. R.D.& R.Seriráh ghaón: itáque R.Abrahám, & R.Selomóh in cõment. vbi ait ſic dici quaſi דּוּ duas habens כְּפוֹת criſtas.Leuit.11.19.

דָּלַל Attenuari,areſcere,Eleuare.Ieſa.19.6,דָּלְלוּ attenuãti ſunt,aut aruerũt ſe,aut aruerút.ſub.riui. Iiób 28.4,דַּלּוּ attenuatæ(vel eleuatæ)ſunt.ſiue eleuauerút ſe. ſub.aquæ.Ieſa.38.14,דַּלּוּ עֵינַי eleuati ſunt oculi mei. In niphál.Ieſah.17.4,יִדַּל כְּבוֹד attenuabitur gloria. Iudic.6.7, וַיִּדַּל & attenuat⁹ eſt. Hinc דַּל,Pauper,& infirm⁹.Leui. 14.21,וְאִם דַּל הוּא & ſi pauper eſt.2.Semu.13.4,Cur tu ſic דַּל es ægrot⁹?aut attenuat⁹.Plurale,דַּלִּים,Ieſa.11.3. Fœmineũ,דַּלָּה,Tenuis. Gen.41.18,דַּלּוֹת tenues,ſcilicet vacæ. Subſtãtiuũ,דַּלָּה,Paupertas.Irm.40.7,מִדַּלַּת הָאָרֶץ & de paupertate terræ.hoc eſt pauperib⁹.Poteſt eſſe tóar, & ſubauditur לְעֵדָה congregationis, aut cõgregationi: vt ſit,& de cõgregatione paupere. Plurale. Irme.52.16, וּמִדַּלּוֹת & de paupertatibus terræ. דַּלָּה ité eſt Infirmitas.Ieſa.38.11,מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי ægritudine concîdet me.nẽpe

Universidad de Deusto
Biblioteca

nit cum camés lato, ſicut illud Micha.2.12, הַדָּבְרוֹ. Po-
teſt etiam exponi ſecundum R.Dauid in lib.rad.è ra-
mis eius excelſis. Aliud, דָּלִית, Ramus.cuius plurale,
Irme.11.16, דָּלִיּוֹתָיו rami eius.

דָּלַח Cõculcãdo turbare. Ieche.32.2, וַתִּדְלַח־מַיִם בְּרַגְלֶיךָ
& turbauit aquam pedibus ſuis. Sic verſu 13.

דָּלַף Stillare. Pſal.119.28, דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה ſtillauit(.i.
lachrymata eſt) anima mea præ dolore. Eccleſ.
10. 18, יִדְלֹף הַבַּיִת ſtillabit domus. Nomen cũ ſex pun-
ctis. Prouerb.27.15, דֶּלֶף (ſub.tanquam) ſtillatio.

דָּלַק Accendere, incendere, ſuccendere, Ardere, Se-
qui, perſequi. Geneſ.31.35, דָּלַקְתָּ אַחֲרָי ſecutus(vel
perſecutus) es me. Hobadiáh 18, וְדָלְקוּ בָהֶם & ardẽt in eis.
Proue.26.23, דֹּלְקִים ardentia, aut perſequẽtia. ſic R.Him
manuél. R.verò Dauid, ſuccẽdentia. Pſa.7.14, Sagittas
ſuas לְדֹלְקִים יִפְעָל ardẽtibus operabitur. Vel, perſequenti-
bus, nẽpe pauperem. vel iuſtos, vt Tharghũ. Pſal.10.3,
propter ſuperbiã impii יִדְלַק עָנִי perſecutionẽ ſuſtinebit
pauper. ſic Tharghũ, R.Selomóh, R.Abra.& R.D. Vel
trãſitiue, ſic, Perſequetur pauperẽ, nẽpe impius: vt expo
nit R.Himmanuél. Ieſah.5.11, יַיִן יַדְלִיקֵם vinũ ſuccendet
eos. vel perſequetur eos. acſi dicat, Illi vinum ſequun-
tur, & vinum perſequetur eos, & ruere faciet eos. Vtro-
que modo exponit R.D. Nomen, דַּלֶּקֶת, Infirmitas,
aut febris exurens præ nimio calore. Deute.28.22.

דֶּלֶת Cũ ſex punctis, Oſtiũ, ianua. Deut.15.16, וּבַדֶּלֶת
& in oſtio. Ieſah.26.20, Et claude דְּלָתְךָ oſtium
tuũ. vt ſcribitur. ſi vero legatur דְּלָתֶיךָ cum י, ſignificat
oſtia tua. & ſic Zechar.11.1, דְּלָתֶיךָ. Plurale duale. Ieſa.
45.1, Vt aperirẽ ante illũ דְּלָתַיִם oſtia. Iiób 3.9, דַּלְתֵי בִטְנִי
oſtia ventris mei. Et genere fœmineo. Iechez.41.24,

Deus. R. Dauid in lib.rad. exponit acſi dicat, Cogita-
bã quòd hac ægritudine conſumeret me, vt ex illa mo
rerer. Ex hac radice putauit R. Ionáh eſſe illud Pſal.
141.3, נִצְּרָה עַל־דַּל שְׂפָתָי cuſtodi oſtium labiorum meo-
rum: exponens, eleuationem. Et Cant.7.5, וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ &
coma capitis tui.

דָּלַג Subſilire, ſaltare, Trãſilire. Sephan.1.9, הַדּוֹלֵג עַל־
הַמִּפְתָּן ſubſilientem ſuper limẽ. In pihél. Pſal.
18.30, אֲדַלֵּג־שׁוּר trãſiliam murũ. Ieſah.35.6, יְדַלֵּג ſaltabit.

דָּלָה Haurire, Eleuare, exaltare. Exo.2.19, דָּלֹה דָלָה לָנוּ
hauriendo hauſit nobis. Prouer.26.7, דַּלְיוּ שֹׁקַיִם
מִפִּסֵּחַ (ſicut) eleuatæ ſunt tibiæ claudi. i. inæquales ſunt,
altera altiore exiſtente. Eſt enim, inquit R. Iehudáh
Chiiúgh, præteritũ ex cal, & ſic ד eſt cum camés. Sic R.
Abrahám in cõment. in Ieſa.28. At R.D. in li.ra. dicit
ſe illud inueniſſe cũ pathách, & ita ſcripſit R. Iahacób
filius Elhazár: hoc pacto eſt imperatiuum ex pihél, ל
raphato, quod ſecũdum normam debuerat dagheſſa-
ri: éſtque iſte ſenſus: Eleuate (attollite) tibias à claudo,
vel potius claudi. id eſt, Si eleuetis tibias claudi, quid ei
proderit? ſic eſt parabola in ore ſtultorũ. Porrò R.Him
manuél in comment. י putat eſſe loco literæ geminan
dæ, id eſt alterius ל, & ad hunc modum eſt à דָּלַל areſce
re, ſiccari, attenuari, hoc ſenſu, Aruerunt tibiæ claudi
vt ambulare nequeat. Ad hunc quoque modum expo
nunt R. Semuél & R.Abrahám in comment. in Exo.
6. Et in pihél, Pſal.30.2, דִּלִּיתָנִי exaltaſti me. Nomen
ſubſtantiuum, דְּלִי, Vas quo hauritur aqua, Situla. Ieſa.
40.15, ecce Gentes tanquam ſtilla מִדְּלִי de ſitula. i. ſitu-
læ. Plurale ab altera ſpecie, Nume.24.7, ſtillabit aqua
מִדְּלָיו è ſitulis eius. ſecundum normam debuerat eſſe
cum camés chathéph inſtar חֲפָנָיו & מֶתְנָיו, & אֶזְנָיו, & ve-

Et duo דַּלְתוֹת לַדֶּלֶתוֹת oſtia oſtiis. i. quatuor tabulæ inſtar oſtiorũ,quia videlicet claudebantur & aperiebantur. Venit & cum defectu ת.Pſal.141.3,Cuſtodi עַל־דַּל שְׂפָתָי oſtiũ labiorum meorũ.pro דֶּלֶת.Et vocãtur labia, oſtium:quòd aperiãtur & claudantur more oſtii.Et ſic Iiób 41.6,דַּלְתֵי פָּנָיו oſtia faciei eius.i.labia eius.

דָּם Sanguis. A plæriſque ponitur inter geminata, id eſt in דַּמָּם, quanquã de hoc non ſit ratio manifeſta,inquit R.D.in Michlól, & abſolutũ, eſt cũ camés, paucis exceptis.At in regimine eſt cũ pathách.Plærunque ponitur pro pretio & æſtimatione:nõnunquam & pro pœna,ſeu punitione & reatu. Leuiti.17.4, דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ ſanguis(.i.pœna ſanguinis)reputabitur viro ipſi:ſanguinẽ fudit,&c. Deute.32.14,וְדַם־עֵנָב & ſanguinẽ(.i.vinũ rubrũ vt ſanguis) vuæ biberet. Et 21.9,הַדָּם הַנָּקִי ſanguinẽ innocẽtem. eſt cũ pathách,inquit R. D. in Michlól: & ſic Irme.19.4.Illud Iechez.19.10, בְּדָמֵךְ,eſt alterius radicis & ſignificãtiæ.vide דָּמָה.Proue. 1.17,לְדָמִים ſanguini eorum inſidiabuntur.Exo.22.2,Super eum דָּמִים לוֹ ſanguines ei.i.pœna ſanguinis.2.Reg. 9.7,Et vlciſcar דְּמֵי ſanguines(.i.cædẽ) ſeruorũ meorũ.

דָּמַם Silere, tacere, Deficere, Expectare. Pſalm.131.2, דוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי & ſilere feci animam meam. Vide דום.Et 37.7,דֹּם לַיהוָה ſile Domino.vel tace.aut expecta. ſic R.Abrahám & R.Himmanuél.R.Selomóh,tace.vtrunque R.D. Thren.2.18, אַל־תִּדֹּם ne taceat pupilla oculi tui. Et in nif hál.Irme.25.37,וְנִדְמוּ & conticuerũt arua pacis. Vel,& ſuccifa ſunt paſcua pacifica. Aut,defecerũt,vt exponit R.Dauid in cõmen.& in lib.rad.in radicẽ דָּמָה.quãquam nõ ſit radix,ſed דַּמָּם,aut נִדַּם vt arbitratur R.Ioſeph.Et 8.14,וְנִדְמָה שָּׁם & ſileamus ibi.vel

potius,& deficiemus ibi.Itẽ 49.26,bellatores יִדְמוּ ſuccidẽtur.Exo.15.16,יִדְמוּ tacebũt.Irme.51.6,אַל־תִּדָּמוּ ne ſuccidamini propter iniquitatem eius.Et 48.2,Etiã Madmén תִּדְּמִי excidẽris. R. Ioſeph Kimchi radicem יִדְמוּ & putauit eſſe נִדַּם,inſtar יִפְּלוּ & נִפַּל à נָפַל. Et in hif híl. Irme.8.14,הִדְמָנוּ ſilere nos fecit. Nomẽ,Pſal.107. 29,ſtatuit turbinẽ לִדְמָמָה in ſilẽtiũ.i.ſurgere fecit turbinẽ,deinde reduxit illum ad ſilentiũ.acſi dicat,Turbinẽ quẽ ſuſcitauerat,cõpeſcuit. Tóar,1.Reg.19.12,קוֹל דְּמָמָה דַקָּה vox tacita, tenuis. Iiób 4.16,קוֹל אֶשְׁמַע דְּמָמָה tacitã (.i.ſubmiſſam) & vocem audiã. pro audiui.q.d.imago quã videbã,interdũ tacebat, nõnunquam vero ſuã vocẽ audire faciebat.vel,vox quam audiebã,erat tacita.i. ſubmiſſa. Alia forma,דוֹמָם,quod poteſt eſſe à דום (ibi require)& eſſe tóar & nomen.Thren.3.25,expectet homo,וְדוֹמָם & ſit tacitus.vel ſilens.eſt tóar.

דְּמֵה Similem eſſe, Aſſimilare, Silere, Succidere, excidere, Cogitare. Pſal.102.7,דָּמִיתִי לְקָאַת ſimilis fui pelicano. Irm.6.2,delicatæ דִּמִּיתִי aſſimilaui. Pſal.35.14, וְלֹא־דָמוּ & non ſiluerunt. Et in nif hál. Hoſee 10.16, נִדְמָה נִדְמָה ſuccidendo ſucciſus eſt rex Iſraél. Et 7, שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ ſucciſus eſt in Somrón rex eius. Hobadiáh 5, נִדְמֵיתָה ſucciſus es . Ieſah. 6. 5,כִּי־נִדְמֵיתִי quia ſucciſus ſum. Pſa.49.13,נִדְמוּ ſucciſi ſunt. Et in pihél.2.Semu. 21.6, דִּמָּה־לָנוּ ſuccidit nos. Num.33.55,דִּמִּיתִי cogitaui. Eſtér 4.13, אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ ne cogites in animo tuo. Et in hithpahál.Ieſah.14.14,אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן ſimilis ero Altiſſimo. ſecũdum normã debuerat eſſe אֶתְדַּמֶּה. Ab hoc Nomẽ,דְּמוּת,Similitudo.Gen.1.26,כִּדְמוּתֵנוּ ſecũdũ ſimilitudinem noſtram. Et abſque ת,Ieche.19.10,בְּדָמְיֵךְ in ſimilitudine tui.quod eſt ſicut בִּדְמוּתֵךְ,vt & illud Prou.

7.9, פָּנֶיהָ pro פָּנֶיתָ, & ſicut צוּרֶיהָ pro צוּרֶיתָ. Vel dic eſſe no minis ſpeciem, דְּמוּ ſicut צְוּקוּ. R. Haii ſcripſit ſignificare דְּטִיבוּת הַטֶּבַע decisionem vel virorẽ naturalem. ſiquidem quod ab alio prouenit, & ex illo fert fructum, habet in ſe de illius naturæ virore, ſeu vigore. R. Dauid dicit nonnullos exponere, in excisione tua. Alia forma, דְּמִיּוֹן. Pſal. 17.12. Alia item, דְּמִי inſtar מְרִי & צְבִי. Ieſa. 38.10, בִּדְמִי יָמָי in excisione dierum meorũ. Aliud, דָּמִי, Silentium. Pſal. 83.2, Deus אַל דְּמִי לָךְ ne ſit ſilẽtium tibi. Alia forma, דּוּמִיָּה. Pſal. 22.3, & non לִי דְּמִיָּה ſilentiũ mihi. Et 65.1, לְךָ דְּמִיָּה תְּהִלָּה tibi ſilẽtium laus. R. D. tacita: tóar. q. d. tacet laus ratione operũ tuorũ fortiũ, vt laus non poſſit attingere te. Et 62. 2, Profecto Deo דּוֹמִיָּה ſilẽtium anima mea. R. tamen D. dicit eſſe tóar, tacita. & rectũ eſt (inquit) vt radix דּוֹמִיָּה, ſit דּוֹם, & ' eſt י, לְיַחַשׁ, ſicut י in תַּחְתִּיָּה & שְׁלִישִׁיָּה.

דָּמַן Vnde דָּמָן, Stercus. Ieſa. 25.10, ſicut trituratur palea מְדֻמָּנָה in ſterquilinio. vel ſtercore. Mos enim eſt vt proiiciatur palea in ſterquiliniũ, & deambuletur ſuper eam, donec trituretur, & fiat ſtercus, aut ſimus. Quanquam R. Ioſéph arbitratus eſt nomen eſſe vrbis in Moáb, quæ & מַדְמֵן Irme. 48.2 dicitur. Et eſt ſenſus, & trituꝛabitur Moáb pro eo, ſiue loco eius, ſicut trituratur palea in vrbe Madmena.

דָּמַע Lachrymari. Irm. 13.17, וְדָמַע תִּדְמַע & lachryman do lachrymata eſt. Nomen, דִּמְעָה, Lachryma. Irm. 31.16, Prohibe, &c. oculos tuos מִדִּמְעָה à lachryma. Exo. 22.30, וְדִמְעֲךָ & lachrymã tuam non tardabis. id eſt oleum tuũ, vel vinum tuũ: ſic appellatũ, quòd defluat è torculari, vt ab oculis lachrymæ guttatim. Thren. 2. 11, Defecerunt בַּדְּמָעוֹת עֵינַי præ lachrymis oculi mei.

דָּנַג Vnde דְּנַג, Cera. Pſal. 22.15, fuit cor meum כַּדּוֹנָג vt cera.

דָּעַךְ Extinguere, ſiue extingui & deficere. Ieſah. 43. 17, דָּעֲכוּ defecerunt ſicut linũ. vel extincti ſunt, aut extinxerunt ſe. eſt enim actiuum intranſitiuum. Et in puhál. Pſa. 118.12, דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים extincti ſunt ſicut ignis ſpinarũ. Et in nif hál. Iiob 6.16, נִדְעֲכוּ מִפְּקוֹמָם extincti ſunt de loco ſuo. Vel deficiẽt, aut cõſumẽtur.

דָּפָה Vnde דּוֹפִי, quod eſt הַרְבֵּה הַרְעָה multũ malum. Pſal. 50.19, in filiũ matris tuæ ponebas דּוֹפִי multum malum. Idem Tharghum. R. Selomóh, verbum vituperii. Porrò R. Ioſéph, nomen putat eſſe compoſitum ex דּוֹ duo: & פִּי os oris, quòd duplici ore illi loqueretur: vno, cum præſens eſſet: altero, de illo abſente.

דָּפַק Impellere, Pulſare. Ge. 33.13, וְדָפְקוּם & impulerint eas. ſub. oues. Cant. 5.2, דּוֹפֵק pulſantis. In hith pahál. Iudi. 19.22, מִתְדַּפְּקִים עַל הַדֶּלֶת pulſantes ad oſtium.

דָּקַק Contundere, comminuere, conterere, attenuare. Ieſah. 41.15, וְתָדֹק & contũdes. ſub. montes. Et 28.28, Et dentibus ſuis לֹא יְדָקְקֵנוּ non comminuet eum. Deuter. 9.21, עַד אֲשֶׁר דַּק לְעָפָר donec comminueretur, (aut cõminueret ſe) in puluerem. eſt cũ pathách. Et in hif híl. 2. Para. 34.7, Et ſculptilia cõtudit לְהָדֵק cõminuẽdo. quod eſt ex hoc binián, ait R. D. tametſi R. Iahacób ſcripſerit eſſe ex nif hál: & ſecũdũ normã debuerat dagheſſari. Micháh 4.12, וַהֲדֹקוֹת עַמִּים רַבִּים & cõminuere populos multos. Et in puhál. Ieſa. 82.28, panis יוּדַק cõminuetur. Tóar. Exo. 16.14, דַּק כַּכְּפֹר minutũ ſicut pruina. Ieſa. 29.5, Sicut puluis דַּק minutus. 1. Reg. 19.12, Vox ſilentii דַּקָּה tenuis. Gen. 41.3, וְדַקּוֹת בָּשָׂר & tenues carne. ſub. vaccæ. Et 6, ſpicæ דַּקּוֹת tenues. Ieſa. 40.15, כְּדַק יִשּׁוֹל

tanquã puluerẽ proiiciet. A tenuitate videlicet ſic appellatum. Et 21, Qui extendit כַּדֹּק ſicut telã cælos. Appellatur tela דַּק, à tenuitate. Quo nomine appellatur etiam tenuiſſima mẽbrana qua tegitur oculus. A quo & דַּק, is cuius oculus tegitur ea membrana. Leui. 21.19.

דָּקַר Perfodere, configere, tranſfigere. 1. Semu. 31.4, דְּקָרֵנִי Euagina gladium tuum, & perfode (vel tranſfige) me. Et in nif hál. Ieſah. 13.15, יִדָּקֵר perfodietur. Et in pihél participium paſſiuum. Irme. 37.9, מְדֻקָּרִים perfoſſi. i. vulnerati. Nomen. Prouerb. 12.18, כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב tanquam perfoſſiones gladii.

דַּר Parius lapis pretioſus. Eſter 1.6. Doctores Hebræi lapidem aſſerunt eſſe pretioſum repertũ in mari: qui in conuiuiũ adductus, lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quòd ex illo mercatoribus proueniat דְּרוֹר libertas, diuitéſq; efficiat.

דְּרוֹר Vnde דְּרוֹר, Libertas. Leui. 25.10, Et prædicabitis דְּרוֹר libertatem. Exo. 30.21, Cape, &c. & myrrhã דְּרוֹר liberam. i. libere fluentem: ſiue myrrham optimã quæ eſt libera à falſitate & miſtura. Hirũdo quoque hoc appellatur nomine, quòd libere nidificet in hominum habitaculis abſq; timore, acſi homines feciſſent eam liberã, nequis eã caperet. Pſal. 84.4, וּדְרוֹר & hirundo. Prouerb. 26.2, כִּדְרוֹר ſicut hirundo ad volandum.

דֵּרָא Eſt מֵיאוּס, Reprobatio, cõtemptus. à quo דִּרְאוֹן. Ieſah. 66.24, Et erunt דִּרְאוֹן in contẽptum (ſiue abominationẽ) omni carni. ne videlicet velint eos videre ob multitudinem vermiũ qui erũt in eis. Dictio hæc à vermibus deducitur. nam דֵּרָא apud Hebræos doctores eſt תּוֹלַעַת vermis. At Ionathán in Tharghum dictionem putat eſſe cõpoſitam ex דִּי ſufficiẽtia, & רָאָה vi

dere. Vnde vertit מִיסַת חֲזִינָא ſufficientia viſionis, aut fat eſt viſio. Dani. 12.2, לִדְרָאוֹן עוֹלָם in cõtemptũ perpetuũ.

דָּרַב Vnde דַּרְבָּן, require inter nomina quadrata.

דַּרְגָּא Vnde מַדְרֵגָה, Gradus. frequẽs apud Hebræos nomen in hac ſignificantia: vnde & Tharghum pro בְּמַעֲלֹת per gradus (Exod. 20.25,) vertit בְּדַרְגִּין. Cant. 2.13, in abſcõdito הַמַּדְרֵגָה gradus. ſic R. Abrahám, & ita eſſe in lingua Iſmahelitica dicit. Ieche. 38.20, Et cadẽt הַמַּדְרֵגוֹת gradus. R. Abrahám in cõment. munitiones.

דָּרַךְ Calcare, Tendere, Incedere, iter facere. interdũ intranſitiuum, plærunque trãſitiuum. Nume. 24.16, דָּרַךְ incedet ſtella ex Iahacób. Deuter. 1.35, דָּרַךְ בָּהּ incedet per eam. ſub. terram. Pſal. 7.13, דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ ſuum tetendit. Thren. 1.15, גַּת דָּרַךְ torcular calcauit. Chabac. 3.15, דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ calcaſti in mari equos tuos. R. Dauid exponit, calcaſti & triuiſti in mari. & ſubaudit ו, וְסוּסֶיךָ & equi tui. Vel עַל, vt ſit, ſuper equos tuos. Vocat autem equos Dei, nubes. Ieſa. 21.15, A facie arcus דְּרוּכָה tenſi. Pſalm. 58.8, יִדְרֹךְ חִצָּיו tendet ſagittas ſuas. Hoc dixit, quia tenſo arcu tenditur & ſagitta: & ſubauditur tendens. Et in hif híl. Ieſah. 11.14, וְהִדְרִיךְ & ambulare faciet (nẽpe tranſeuntes) in calceamentis. Pſal. 119.35, הַדְרִיכֵנִי incedere fac me (vel aſſueſce me) in ſemita (per ſemitã) præceptorum tuorũ. Iób 28.8, לֹא הִדְרִיכֻהוּ non calcauerunt eam beſtiæ. Poteſt eſſe & intranſitiuum. i. calcauerunt in ea: vel ambulauerunt per eam. Irme. 51.32, tempus הַדְרִיכָה triturandi eam. Chiric (inquit R. D. in comment. & in lib. ra.) eſt loco pathách, & præteritum vice macór. Irme. 9.2, וַיַּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם & tetenderunt linguam ſuam. quod ſecũdum normam

est וַיִּדְרְכוּ inquit R. Dauid in Michlol.& lib.ra. Nomen, דֶּרֶךְ cũ sex punctis, Via, mos, cõsuetudo, modus. Psal.2.12, & pereatis דֶּרֶךְ via. ablatiu⁹.i.ex parte viæ.acsi dicat, Via vestra pereat.quẽadmodũ dixit, Et via impiorum peribit.Et iuxta hunc modum est illud Iesah. 1.30, Sicut quercus נֹבֶלֶת עָלֶהָ defluens foliis suis. i.cuius folia defluũt, siue decidunt.Gene.31.34, כִּי־דֶרֶךְ quia consuetudo mulierum est mihi.i.menstruum.Iesa.10.24, Et virgam suam leuabit super te בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם in via AEgypti.i.consuetudine, aut more AEgypti, hoc est quẽadmodũ fecit AEgyptus, qui percussit te.Et 26, Et virga eius super mare,& tulit eum בְּדֶרֶךְ cõsuetudine (vel more) AEgypti.i.secundum consuetudinem suam, vt fecit in AEgypto,& manus eius valida, quam ostendit in eis. Dixit autẽ, Et tulit eũ (nẽpe à te) & consumpsit eum. Vel,& eleuauit eam (videlicet virgam) super eũ, quemadmodũ fecit in AEgypto. Et sic dixit, Et virgam suam super mare: quam videlicet super mare extulerat mergẽs AEgyptios. Psal.1.1, וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד & in via peccatorum non stetit.i.in consuetudine,& moribus, & operibus, modóq; viuendi. Iesa.49.11, Et ponã omnes mõtes meos לַדֶּרֶךְ in viã. Nume.24.24, abiit לְדַרְכּוֹ in viam suã. Plurale, Deut.28.5, per septem דְּרָכִים vias. Duale, Prouer.28.6, Peruersus דַּרְכַּיִם viis.i.moribus. Iechez.33.20, כִּדְרָכָיו secũdum vias suas. Exo.33.13, דְּרָכֶךָ vias tuas. deest י signũ pluralis. Et sic Iehos.1.8, אֶת־דַּרְכֶּךָ vias tuas. Psal.119.37, בִּדְרָכֶךָ in viis tuis. Nam si esset singularis numeri, scriberetur דַּרְכֶּךָ. Alia forma, ם præposito. Deuter. 2.5, עַד מִדְרַךְ כַּף־רָגֶל vsque ad calcationem plantæ pedis. i.quantum calcare potest planta pedis. Vnde & R. Dauid exponit, דְּרִיסַת תָּרֶגֶל calcationẽ pedis.

דָּרוֹם Vnde דָּרוֹם, Meridies. Deuter.33.23.

דָּרַשׁ Quærere, inquirere, exquirere, Interrogare, siue percontari. Construitur cũ ב, & אֶת & עַל, & מ & אֶל, & nonnunquã est sine litera deseruiente. 1.Paral. 10.14, וְלֹא דָרַשׁ בַּיהוָה & non interrogauit Dominum. 2. Paralip. 16.12, לֹא דָרַשׁ אֶת יְהוָה nõ requisiuit Dominũ. Et 17.2, וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים & non quæsiuit Bealim. Item 24.6, חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשְׁתָּ quæsiuisti à Leuitis. Psal. 119.155, וְדָרְשׁוּ אֶל־ statuta tua non quæsierunt . Iesah. 19.3, וְדָרְשׁוּ הָאֱלִילִים & quærent à diis. vel idolis. Psal. 109. 10, דָּרְשׁוּ מֶחֳרְבוֹתֵיהֶם & quærãt à desertis suis. Prou.31.13, דָּרְשָׁה צֶמֶר quæsiuit lanã. Iesa.62.12, דְּרוּשָׁה עִיר לֹא נֶעֱזָבָה quæsita ciuitas, nõ derelicta. 1.Reg.14.5, לִדְרוֹשׁ דָּבָר מֵעִמָּךְ vt percontetur (interroget, requirat) aliquid à te. Hezræ 10. 17, לְדָרְוֹשׁ חַדָּבָר vt inquirerent rẽ. pro לִדְרוֹשׁ. nam ו redundat. 1.Semu.28.7, וְאֶדְרְשָׁה־בָּהּ & interrogabo per illam.

Et in nifhál. Gene.42.20, sanguis eius נִדְרָשׁ exquiritur. Iesah.65.1, נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שַׁאֲלוּ quærere feci me ab iis qui non interrogauerant. R. Dauid in commen.expo nit, Quæsitus sum (siue interrogatus sum) patribus vestris, si quærerẽt me: & nõ interrogauerũt me. Repetit autẽ Iesahiáh hoc loco eandẽ sentẽtiã verbis variis, ad vehementiã: quia sæpius requisiuit ab illis per prophetas, Conuertimini ad me,& ego cõuertar ad vos. Et est sicut transitiuũ in hoc sensu. Idem in lib.rad.exponit, נִמְצֵאתִי inuẽtus sum & occurri (obuiã iui) iis. Iche.14.2, הָאַדְרוֹשׁ אִדָּרֵשׁ לָהֶם, Nũ quærẽdo quærar eis? Aut Nũ interrogatus respondebo eis? א ponitur vice ה, pro הַהִדָּרוֹשׁ. quãquã R. Iehudáh scripsit א signũ esse primæ personæ futuri,& daghés esse loco ת formatiui cõiuga

Universidad de Deusto
Biblioteca

teriti temporis. Et in pihél. Psal.23.5, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי impinguasti in oleo caput meũ. Et in puhál. Prouer. 28.25, fidens Domino יְדֻשָּׁן impinguabitur. דֶּשֶׁן item significat Cinerem. Irme.31.40, וְהַדֶּשֶׁן & cinerem. i. locum effusionis cineris, qui erat extra Ierusaláim. Ab hoc verbum in pihél, pro Remouere cinerẽ. Nume.4. 13, וְדִשְּׁנוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ & remouebunt cinerem altaris. Psal. 20.4, Et holocaustum tuum יְדַשְּׁנֶה in cinerem vertat. pro יְדַשֵּׁן. Siquidem ה, inquit R.D. redundat. acsi dicat, ignem è cælo iubeat descẽdere qui consumat holocaustum tuum, vt gratum illud fuisse commonstret. Et compositum ex hof hál & hithpahál, in priori significatione. Iesah.34.6, Gladius Domini repletus est sanguine, הֻדַּשְּׁנָה מֵחֵלֶב impinguatus est adipe. Nomẽ. Iesa.30.23, Et erit דָּשֵׁן pinguis. Psal.92.14, דְּשֵׁנִים pingues.

דָּת Lex, statutũ, edictũ. Deut.33.2, A dextera eius: אֵשׁ דָּת לָמוֹ ignis lex eis. Et 3.14, vt daretur דָּת lex (aut statutũ) in qualibet prouincia. Et 1.8, potus כַּדָּת secũdũ statutum. Hezræ 8.36, Et dederũt אֶת־דָּתֵי statuta regis.

NOMINA IIII AVT V LITERARVM.

דְּמֶשֶׁק Hamós 3. 12, In angulo lecti, וּבִדְמֶשֶׁק עֶרֶשׂ & in angulo lecti. Secũdum locum suum exponitur בִּפְאַת מִטָּה. i. in angulo lecti: quia non est ei socius, siquidem alibi non inuenitur. Vel est dictio composita ex duabus dictionibus, בְּדֵי מֶשֶׁק. & דֵּי est syllabica adiectio: מֶשֶׁק autem à שָׁקַק, est שׁוֹק crus, coxa. acsi dicat, in crure, vel coxa lecti. i. in pede, vel sponda lecti.

דָּרְבֶּן ד & ב cum camés secundum filios Naphtali, sed filii Aser legunt ב cum pathách. Et vterq; legit ד cum ghahiá. 1. Semu.13.21, Et ad acuendũ הַדָּרְבֶּן

tionis hithpahál. & rectũ est. geminatio autẽ fit augendi gratia. Nomen, מִדְרָשׁ. 2. Paralip.13.22, scripta sunt בְּמִדְרַשׁ in libro prophetæ Hiddó. Librũ appellat midrás, quòd in illo digerãtur inquirẽda. Aliquãdo vtraq; iungũtur, vt 2. Para.24.27, scripta sunt עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים in volumine libri regum. i. in libro in quo digeruntur gesta regum, quæ inquirens, ibidem potest inuenire.

דֶּשֶׁא Germẽ, siue herba quũ incipit germinare, aut è terra egredi: עֵשֶׂב verò vocatur quũ creuerit. Et quia דֶּשֶׁא est initiũ operis in herba, ex eo fit verbũ in hif híl significãs actũ, id est germinare: & nõ ex עֵשֶׂב fit verbũ. Vtrũq; simul, Gen.1.11, תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע germinet terra germen, herbã seminificantẽ semẽ. est ex hif híl. Ioél 2.22, דָּשְׁאוּ נְאוֹת germinauerũt pascua. est ex cal. Sunt qui exponũt ex hac radice illud Irm. 50.11, כְּעֶגְלָה דָשָׁא sicut vitula herbæ. vel vt alii, herbificata, si sic latine dici posset. Et secũdum normã debuerat esse דָּשְׁאָה instar חָכְמָה: & deficit ה, vt in illo Ecclesi.10. 5, כִּשְׁגָגָה שֶׁיֹּצָא, quod secundum normam debuerat esse שֶׁיֹּצְאָה. At R. Ionáh admodum se extẽdit ad commonstrandum, secundum normã debuisse esse דְּשֵׁאָה instar מְלֵאָה, ש cum serí. Et dictio ipsa apud eum non cum א, sed cum ה scribitur. & ita inuenitur in aliquibus libris. Require in radice דוש.

דֶּשֶׁן Cũ sex punctis, Pinguedo. Irme.31.14, Inebriabo animam sacerdotum דֶּשֶׁן pinguedine. Psal. 63.6, Sicut adipe וְדֶשֶׁן & pinguedine saturabitur anima mea. Iudi.9.9, Num cessare faciam אֶת־דִּשְׁנִי pinguedinẽ meã? Ficus loquitur. Ab hoc fit verbũ in cal, instar חָפֵץ. Deut.31.20, saturabitur, וְדָשֵׁן & impinguabitur. aut impinguabit se. nam est actiuum intransitiuum, præ-

ſtimulũ.quo videlicet ruſtici arantes boues pungunt. Et proprie, inquit R.Dauid, eſt acus exiſtens in ſummitate fuſtis. Siquidem lignum ipſum vocatur מַלְמָד. Et ita dicũt doctores Hebræi in Miſnáh מַלְמָד שֶׁבָּלַע אֶת־הַדָּרְבָן fuſtis qui abſorbuit ſtimulum. i.acũ infixã fuſti.

דַּרְדַּר Vtrunque ד cum pathách,eſt genus ſpinarũ. Et in Bereſith rabbáh,exponitur carduus.Geneſ.3.18,& ſpinam,וְדַרְדַּר & tribulum.ſic Hoſe.10.8.

דַּרְכְּמֹן Drachma.Hezræ 2.65,auri דַּרְכְּמוֹנִים drachmas ſexaginta millia.Genus(inquit R.D.) monetæ notæ tũc temporis. eadem dicitur & אַדַּרְכֹּן,א, & in vtroque ן redundantibus.Vide in litera א.

ה

Litera,nonnunquam eſt deſeruiens.eſt enim cõiugationum nonnullarũ conſtitutiua,vt hifhíl,& hithpahál, & hofhál. Præponitur & nominibus aliquibus,vt in הַכָּרַת, & הֲנָחָה, vide נָכַר, & נוֹחַ. Frequẽter autem in fine nominum, & millóth hattháham,ad cõmonſtrandum genus fœmineum communiter ponitur,præterquam in nominibus numeralibus, in quorum fine poſitum ה, genus oſtendit maſculeum. In fine quoque macór,imperatiui,& futuri ſæpius ponitur. Sæpenumero in principio nominũ adiectiuorum eſt הַיְדִיעָה ה notificationis,ſiue notificatiuum,quod eſt veluti articulus apud Græcos. Et quia nomina propria non egent notificatione,non præponitur eis ה notificatiuum, ſed appellatiuis, adiectiuis, patronymicis,gẽtilibúſque. Vnde illud Gen.4.1,וְהָאָדָם & homo cognouit Chauuah vxorem ſuá : eſt nomen appellatiuum,& non proprium. Et ſic הַקֹּהֶלֶת Eccle.12.8,eſt

8,eſt adiectiuum. i.concionatrix,cõgregatrix. epithethon animæ Selomonis,quæ multã congregauerat ſapientiam.Et 2.Semuél 24.19,In area Araniáh הַיְבֻסִי Iebuſæi: eſt nomen gentile,& non proprium. Et Iehoſ. 12.6, Et Ghaditæ, & dimidiæ tribui הַמְנַשֶּׁה. pro הַמְנַשִּׁי, Menaſſitæ.nomen gentile eſt,ſiue patronymicũ. Exẽpla ה notificatiui paſſim inuenies in hoc dictionario. Et hoc ה præfixum literis אַחֲהָעֵר,cõmuniter punctatur cum camés:quorum exempla reperies in אִישׁ,& אָבִיב,& חָטָא,& עֶרֶב,& עֹלָה,& רֹאשׁ,& רָדָה. Inueniũtur tamen nõnulla cum pathách,quæ ſunt in הִין, & עִזְרִים, & חֵמָר. & hoc intellige niſi dictio cui iũgitur, ſit cum chathéph pathách,quia tunc ה punctatur cũ pathách. Excipiuntur הַחֲמָנִים,& הַחֲרִיטִים, quæ præter normã ſunt cum camés.הָהָר eſt cum camés:& ſic quoties iungitur monoſyllabo etiam habente camés,vt הָרָךְ,הָאִישׁ. Eſt etiam euphoniæ gratia cum ſeghól, principio dictionis exiſtente cum camés, vt habes in הֶעָרֹב,& הֶעָנוֹג, & הָאָמוּר, הֶהָרִים,& הֶחָי.Si vero habeãt pathách, eſt cum pathách, vt habes in הַחַי. Et ſi nomẽ ſit compoſitum, ה interdum præponitur ſecundæ dictioni componenti, vt in בֵּית הַלַּחְמִי,vt habes 1.Sem.17.57. Interdũ tamẽ ה non eſt particulatim notificatiuũ,vt הָאֶחָד. ה notificatiuũ præponitur & adiectiuo & ſubſtantiuo ſimul, vt Ieſa. 28.14,הָעֵם הַזֶּה.Gen.39.16,הָעֶבֶד הָעִבְרִי.Et 9,הָרָעָה הַגְּדֹלָה. Si poſt ה notificatiuum ſequatur litera dagheſſabilis,dagheſſatur:(dagheſſabiles ſunt omnes præter אַחֲהָעֵר.)& hoc,niſi ſequens dictio ſit cum ſeuá, quia tunc raphatur,vt habes in הַמְכַסֶּה הַמְתַעֲבִים,& הַלְוִיִּם,& הַיְלָדִים,& הַיְקוּם, & הַיְשׁוּעָה,& cæteris huiuſcemodi.Si vero ſequẽs dictio ſit י cum ſeuá,& poſt ſeuá ſit vna è literis gutturalibus,

nónne malitia tua,&c. Sic ſequẽte אִם. vt Nume. 17.13, הַאִם תַּמְנוּ nũ conſumendi ſumus,&c. ה in fine poſitũ, æquiualet ל vel אֶל in prĩcipio dictionis poſitis. Gen. 28. 14, Et dilataberis יָמָּה־וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה ad Occidẽtẽ,& ad Orientẽ,& ad Aquilonẽ,& ad Meridiẽ. ה præterea interdũ ponitur vice ו. Gen. 9.22, In medio אָהֳלֹה tabernaculi ſui. Interdum & vice א. Ieche. 11.7, הוֹצִיא educam. 2. Semu. 3.18, הוֹשִׁיעַ ſeruabo.

הָה Quære poſt הָדָר.

הֵא Eſt הִנֵּה Ecce. Geneſ. 47.23, הֵא־לָכֶם ecce vobis ſemen.

הֶבֶל Cũ ſex punctis, Vanitas. i. res quæ nõ eſt quidpiam, aut quæ cito deſinit, vt flatus qui exit ab ore. Non mutatur in regimine. At הֶבֶל eiuſdem ſignificãtiæ, facit הֲבַל in regimine, & in plurali הֲבָלִים inquit R. D. in Mich. quãquã ſingulare abſolutũ הֶבֶל nõ inueniatur in Scriptura. Eccleſ. 1.2, הֲבַל הֲבָלִים vanitas vanitatũ. Irm. 10.3, Statuta populorũ הֶבֶל הוּא vanitas eſt. Pſal. 31.7, הַבְלֵי־שָׁוְא vanitates mẽdacii. Deut. 32.21, Iraſci fecerũt me בְּהַבְלֵיהֶם in vanitatib⁹ ſuis. id eſt idolis. Ab hoc verbũ in cal. Irme. 2.5, Et ambulauerũt אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ poſt vanitatem,& euanuerunt. Et in Hifhil. Irme. 23. 16, מַהְבִּלִים הֵמָּה אֶתְכֶם euaneſcere faciunt ipſi vos.

הָבַן Vnde illud Iechez. 27.15, cornua eboris וְהֲוֹבַנִּים & hebeninorum. R. D. beſtias dicit fuiſſe, ex quarum cornibus, vel oſſibus faciebant opus. Alii (inquit) genus putant eſſe ligni, quod vocãt יבנים ibním. At Ionathán in Tharghũ pauones interpretatus eſt, ex quorum oſſibus fiebant opera.

הָבַר Vnde הֹבֵר, Aſtrologus. Ieſah. 47.13, Stent nunc, & ſaluum faciant te הֹבְרֵי שָׁמַיִם aſtrologi cæli. Et ſeipſum declarans, addit, הַחֹזִים בַּכּוֹכָבִים qui aſpiciunt in

tunc dagheſſatur י, vt eſt in הַיְהוּדִי הַיְהוּדִים הַיְעַפִּים הַיְעֵלִים, & idgenus: excepto הַיְאוֹר, & eius plurali הַיְאוֹרִים. Et quia ה notificatiuũ non iũgitur præterito verbi, quoties illud inueneris cum præterito, ponitur vice אֲשֶׁר. Ieſa. 51.10, הַשָּׂמָה quæ poſuit. 1. Paralip. 26.28, הַהִקְדִּישׁ qui ſanctificauit. Iehoſ. 10.24, הֶהָלְכוּא qui ambulauerunt.

Aliquãdo eſt vocãdi aduerbiũ, vt Deut. 32.1, הַשָּׁמַיִם ô cæli. Ieche. 37.9, veni הָרוּחַ ô ſpiritus. Eſt præterea interrogãdi & admirãdi particula, pro an, num, nũquid, vtrũ,&c. Et pũctatur cõmuniter cũ chathéph pathách: niſi ſequẽs dictio fuerit cũ camés, quia tũc cõmuniter eſt cum ſeghól: & niſi fuerit litera gutturalis, quia tũc cõmuniter eſt cum pathách, nonnunquã cum ſeghól. vt Gen. 18.25, הֲשֹׁפֵט. Et 37.10, הַבּוֹא. Neche. 6.11, הַאִישׁ. Irm. 12.9, הַעַיִט. Nũe. 31.15, הַחִיִּיתֶם. Et 11.12, הֶאָנֹכִי. Ioél 1.2, הֶהָיְתָה. Pſal. 77.9, הֶאָפֵס. Gene. 24.5, הֶהָשֵׁב. Illud autẽ Leuiti. 10. 19, הַיִּיטַב nũ placebis in oculis Domini,&c. eſt admirantis: & ה cum pathách tantum, & י cum daghés. Et ſic Exo. 14.11, הַמִּבְּלִי Nunquid non erãt,&c. eſt cũ pathách tantũ, ait R. Ionáh, quod debuerat eſſe cũ chatéph pathách, ſicut & illud 2. Reg. 1.3, הֲמִבְּלִי nunquid non eſt Deus,&c. tametſi R. D. dicat & illud prius, ſe cum chathéph pathách inueniſſe. At illud 1. Sem. 2.26, הֲנִגְלֹה nũquid reuelãdo reuelatus ſũ,&c. R. Ionáh dicit eſſe cõfirmatiuũ: R. veró D. admirãtis. Et ita 1. Reg. 21.19, הֲרָצַחְתָּ nónne occidiſti. Et Nume. 20.10, הֲמִן־הַסֶּלַע nũ de petra hac,&c. Poſt ה quoque admirãtis, venit & אִם, etiã admirantis particula, augendæ admirationis gratia. Iiób 6.13, הַאִם אֵין עֶזְרָתִי בִּי nónne nõ (pro ánnon) eſt auxilium meum in me? quod ſecũdum R. Dauid eſt confirmatiuũ. ה ſequente לֹא, eſt affirmantis. Iiób 22.5, הֲלֹא רָעָתְךָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

huius dictionis vſus apud Hebræos. Vnde & rem rectá, aut verbũ rectum dicunt דָּבָר הַגּוּן. Tharghum, אוֹרַח קָדָם דּוּכַן לֵיוָאֵי via ante thalamum Leuitarum.

הָדָד Vnde הֵידָד, Clamor calcãtiũ, nautarũ, & aliorũ, quo alter alterũ adhortatur. Ieſa. 16. 9, Et in meſſe tua הֵידָד נָפָל celeuſma cécidit. Et verſu 10, nõ calcabit calcãs, הֵידָד celeuſma ceſſare feci. Irm. 25. 30, הֵידָד כְּדֹרְכִים celeuſma inſtar calcãtiũ reſpõdebit. Ex hac radice poteſt eſſe, inquit R. D. illud Ieche. 7. 7, Prope eſt dies ſonitus, וְלֹא־הֵד הָרִים & nõ celeuſma montiũ. nẽpe erit. Vt in præcedẽti ſubauditur dies, ita hic, & nõ dies celeuſmatis mõtium. acſi dicat, prope eſt dies, dies inquam ſonitus, qui non erit ſimilis ſonitui montiũ, ac petrarum, quũ quis dat illis in locis vocẽ ſuam, quæ magna eſt: nam hic ſonitus erit maior. Sunt (inquit idem) qui exponũt vocem, aut ſonitũ qui egreditur inter montes homine clamante. i. echo. R. Ionáh exponit, & nõ gloriæ. & ſic radix eſt הוֹד. Poteſt & ſic explicari, ſecundum eundem R. Dauid in comment. prope eſt dies ſonitus (nempe veri & non ficti) & non echo montium. i. & non ſicut echo montium, hoc eſt ſonitus repercuſſi qui non eſt verus, ſed fictus. Et hæc magis placet.

הָדָה Mittere, extendere. Ieſah. 11. 8, Et ad cauernã reguli ablactatus יָדוֹ הָדָה manũ ſuã miſit. vel extendit. pro mittet, aut extendet. quãquam R. Iehudáh ſcribat ה poni vice י, à יָדָה quod eſt proiicere: vt Irme. 50. 14, יְדוּ אֵלֶיהָ proiicite (nempe ſagittas, aut lapides) in eam. Vide יָדָה.

הָדַךְ Conterere. Iiób 40. 7, וַהֲדֹךְ רְשָׁעִים תַּחְתָּם & contere impios in loco ipſorum. Vel vt R. Dauid exponit, רְמוֹס calca, ſiue conculca.

ſtellas. Hebræorũ etiam doctores aſtrologos exponũt.

הָגָה Eſt loqui tam ore quàm corde. Secundum R. Ioſéph nõ ſignificat clamare, & loqui, ſed garrire & muſſitare. Porro R. Selomóh, R. Abrah. R. D. & R. Himmanuél ſignificare putãt potiſſimum loqui ore: & metaphorice, meditari, quòd meditatio ſit quædam cordis locutio. Quũ autẽ dicitur de auibus & aliis irrationalibus, ſignificare actum illorũ proprium, vt garrire, rugire, boare, &c. Et hoc tenẽdũ eſt. Significat etiã remouere. Iehoſ. 1. 8, וְהָגִיתָ בּוֹ & meditaberis in eo. ſub. libro. Pſal. 77. 13, וְהָגִיתִי & meditabor in omni opere tuo. Proue. 25. 4, הָגוֹ סִיגִים remoue ſcorias. Ieſah. 59. 11, Et veluti colũbæ הָגֹה נֶהְגֶּה garriẽdo garriemus. meditãdo meditabimur. Et 13, הֹרוֹ וְהֹגוֹ מִלֵּב דִּבְרֵי־שָׁקֶר cõcipere & loqui è corde verba mẽdacii. Chólẽ eſt loco camés in vtro q; macór. Itẽ 33. 18, cor tuũ יֶהְגֶּה אֵימָה meditabitur terrorem. Et 59. 3, Lingua veſtra iniquitatem תֶּהְגֶּה loquetur. pro loquitur. Et in Hifhíl. Ieſah. 8. 17, Qui garriunt וְהַמַּהְגִּים & loquuntur. Et in puhál. 2. Semu. 20. 12, כַּאֲשֶׁר הֹגָה quãdo remotus fuit è via. Nomen cum ſex pũctis. Iiób 37. 2, וְהֶגֶה & ſermo ex ore illius egredietur. Alia forma. Pſal. 9. 18, הִגָּיוֹן meditatio. aut ſermo. Rurſum alia. Pſal. 19. 14, וְהֶגְיוֹן לִבִּי & meditatio cordis mei. Item alia. Pſal. 49. 4, וְהָגוּת לִבִּי & meditatio cordis mei. Alia præterea, geminata ſecunda litera radicali, הֲגִיג. Pſal. 5. 2, intellige הֲגִיגִי meditationẽ meam. vel ſermonem meum.

הָגַן Vnde הֲגִינָה. Iechez. 42. 12, in capite viæ, viæ inquã quæ erat corã pariete הֲגִינָה directè, cõtra viã oriẽtalẽ. R. Ionáh interpretatur דֶּרֶךְ נְכוֹנָה וִישָׁרָה viã rectam & directã. Et in hac ſignificatione frequentiſſimus eſt

הַדֹּם Vnde הֲדֹם, Scabellum. Pſal.110.1, Donec ponã inimicos tuos הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ ſcabellũ pedibus tuis.

הָדָס Myrtus. Ieſah. 55.12, & pro vrtica aſcendet הֲדַס myrtus. & eſt cũ pathách, licet habeat atnách. Zechar.1.8, ſtabat בֵּין הַהֲדַסִּים inter myrtos.

הָדַף Eſt דָּחַף, Impellere, expellere, propulſare. Num. 35.22, abſque inimicitiis הֲדָפוֹ impulit eum. Ieſa. 22.19, וְהֲדַפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ & expellã te de ſtatione tua. Prouerb.10.3, impios יְהַדֹּף expellet. nempe Deus. R. Dauid dicit in nõnullis libris correctis ſe inueniſſe ד cum ſeghól, in aliquibus vero cum pathách. Iechez.34.20, látere & humero תְּהַדֵּפוּ impelletis. futurum eſt pro præterito, vel præſenti.

הָדָר Decor, pulchritudo, decentia. Pſal.145.12, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ & gloriam decoris regni tui. Et 45.4, Gloria tua וְהַדָּרְךָ & decore tuo. Alia forma cũ ſex punctis, חֲדַר, quod nõ mutatur in regimine. R. Dauid in Michlól. Dani.11.21, tranſire faciens exactorem הֲדַר מַלְכוּת decoris regni. Plurale ab hoc חָדָר, eſt הֲדָרִים. Et in regimine, Pſalm.110.3, בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ in pulchritudinibus ſanctitatis. Et cum ה ſigno fœmineo, הֲדָרָה. Et in regimine, Pſalm.29.2, בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ in decore ſanctitatis. Vel abſolutum eſt הֲדָרָה, inſtar שַׁלְמָה, quia cõiunctum, (i. in regimine) eſt ſecũdum duas formas: שַׁלְמַה, in regimine facit שַׁלְמַת: & שִׁמְלָה, quod eſt eiuſdẽ ſpeciei, facit שִׁמְלַת. Tóar. Ieſah.5.14, Et deſcendet הֲדָרָה decorus eius. Hinc verbũ in cal. Leuiti.19.15, וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל & non honorabis faciem (.i. perſonam) magni. Et in nifhál. Thren.5.9, facies ſenum לֹא נֶהְדָּרוּ non fuerunt honoratæ. aut honeſtatæ, decoratæ. Et in hithpahál. Prouerb.25.6, אַל תִּתְהַדַּר ne oſtendas te decorũ (aut honorabilem) coram rege. Hinc etiam הָדוּר, Via tortuo-

ſa & peruerſa. Ieſah.45.2, וְהֶדְרִים אְיַשֵּׁר tortuoſa (vel peruerſa) dirigam. i. vias tortuoſas. Et in hac ſignificatione vtuntur doctores Hebræorum hoc nomine.

הָהּ Interiectio dolentis. Iechez.30.2, Vlulate הָהּ לַיּוֹם heu (vel ha) diei. Vtplurimum præponitur ei א. Iehoſ.7.7, אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה Aháh domine Domine. Ioél 1.14, אֲהָהּ לַיּוֹם aháh diei.

הוֹ Dolentis particula. Hamós 3.16, Et in cunctis plateis dicent, הוֹ הוֹ heu heu. הוֹ O vocandi, vide הוֹי.

הוּא Pronomen, Ipſe, iſte, hic. & ponitur pro eſt maſculino. Gene.2.11, הַהוּא הַסֹּבֵב ipſe eſt qui circuit. Leuiti.24.9, ſanctitas ſanctitatum הִוא לוֹ eſt ei. 1. Reg. 17.15, Et comedit הִוא וְהִיא ipſa & ipſe. vel ipſe & ipſa.

הוֹד Eſt כֹּחַ, Robur, fortitudo, potentia: & הֲדָר, Decor, pulchritudo. In pſalmis iungũtur ſæpius hæ duæ dictiones, vt Pſal.21.6, הוֹד וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו potẽtiam & decorẽ pones ſuper eum. Sic 104.1, הוֹד וְהָדָר potentiam & decorẽ induiſti. Irme.22.18, Et heu הוֹי potentiæ eius. ה ponitur vice ו.

הָוָה Eſſe. Nechem.6.6, Et tu הֱוֵה לָהֶם לְמֶלֶךְ es (pro eris) eis in regem. Eccleſi.2.22, Quid הֲוֵה לָאָדָם eſt homini, &c. Iiób 37.8, Quia niui dicetur, הֱוֵה־אָרֶץ Eſto (ſuper) terram. Deficit enim עַל, & א eſt loco ה. Ieſa.16.4, שָׁם יְהִי הֱוֵי־סֵתֶר לָמוֹ eſto latibulum eis. Eccleſi.11.3, אֲשֶׁר יְהוֶה תִּהְיֶה ibi erit. pro יְהוֶה. futurum enim perfectũ eſt יְהִי, ſicut & in & ita reſiduum. & א eſt loco ה. quieſcítque ו, ſicut & in וַיִּשְׁתַּחוּ. Et poteſt dici, inquit R. Dauid, quòd ו in hac radice ſit loco י in radice הָיָה: vel ſunt duæ radices, & eadem ſignificantia. Ex hac radice eſt & הָוָה, Cõtritio, accidens, malum, ſiue euentus malus. Iechez.7.26, הָוָה עַל־הָוָה תָּבוֹא contritio ſuper cõtritionem veniet: ſecun-

dum Ionathán in Tharghũ,& R.Dauid in cõment.ſic Ieſa.47.11. Alia forma,הַוָּה,& in regimine הַוַּת, Contritio,infortuniũ, malum, prauitas, malitia. Michàh 7.3, Et magnus loquitur הַוַּת נַפְשׁוֹ cõtritionem animæ ſuæ. Prou.10.3,וְהַוַּת & (propter)prauitatem impios expellet.nempe Deus.Et ת eſt loco ה, & deficit ב loco ba habúr.acſi dicat,וּבְהַוָּה & propter prauitatem,& impietatem quã fecerunt, Deus impios expellet è mũdo, vt exponit R.Himmanuél.Poteſt & ſic explicari, Et propter contritionem (qua videlicet alios conterunt)impios expellet.Vel,& propter diuitias,&c.cõtra id quod dixerat,Nõ eſurire faciet animam iuſti.Pſal.52.9,Roborabitur(aut roborabit ſe)בְּהַוָּתוֹ in prauitate(aut malitia)ſua.i.in malo quod aliis fecit. R.Sahadiáh,in diuitiis ſuis,ab הָוָה, eſſe. acſi dicat, in eo quod ſibi erit. i. facultatibus ac diuitiis.Iiób 6.2,וְהַוָּתִי & contritio mea. R.Dauid,& R.Himmanuél. Pſal.5.10,הַוּוֹת prauitates. malitiæ.Et 38.13,locuti ſunt הַוּוֹת prauitates. Et defectiuum.i. cum vno ו tantum. Prouerb. 19.13, הַוַּת contritiones patri ſuo filius ſtultus. Poteſt(inquit R.Dauid)eſſe ex hac radice & ſignificatione illud Pſal.62.4, Vſquequo תְּהוֹתֵתוּ עַל־אִישׁ cogitabitis (vel agetis) praua contra virum? aut vnumquẽque. R.Himmanuél,Prolongabitis linguam veſtram? R.Menachém,venietis. Tharghum,tumultuatis. Et eſt verbum ex pohél, geminatum(inquit R.Himmanuél) inſtar תְּמוֹתְתוּ à מוּת, & hoc ab הוּת,vel ab הַתַּת,inſtar תְּסוֹבְבוּ à סָבַב.

הוֹי Eſt אוֹי,Heu, væ,& ô vocãdi aduerbium. 1.Reg.13. 31,Et planxerũt ſuper eum, הוֹי אָחִי heu frater mi. Ieſa.10.5, הוֹי væ Aſſúr.quanquam(vt ait R.Dauid)poſſit exponi ô Aſſúr. Interdum eſt ſine י.Hamós 5.16,Et in omnibus

in omnibus plateis eius dicent, הוֹ־הוֹ heu,heu. vel væ, væ.quãquam ponatur & radix per ſe ſine י. Et in altera ſignificãtia,quũ exclamamus.Zechar.2.6,הוֹ הוֹי וְנֻסוּ ô, ô,fugite,&c.Ieſa.55.1,הוֹי O,omnis ſitiens venite,&c.

הוֹן Subſtantia,Opes,diuitiæ,Sat,ſatis,ſufficit. Prou. 1.13, כָּל־הוֹן יָקָר omnem ſubſtãtiam pretioſam inueniemus.Et 13.7,Eſt qui pauperem ſe dicit(vel oſtentat)וְהוֹן רַב & ſubſtantia multa.ſub.eſt ei.Item,30.16,Et ignis לֹא־אָמְרָה הוֹן non dicit,ſufficit.vel ſatis eſt. Plurale. Iechez.27.33, בְּרֹב הוֹנַיִךְ in multitudine diuitiarum (ſiue opum)tuarum.

הָזָה Eſt יָשֵׁן,Dormire. Ieſah.56.10,הוֹזִים dormientes. Tharghum,נַיְמִין dormitantes. Sunt(inquit R. Dauid)qui exponũt,loquentes vana in ſomno,& quibuſdam ægritudinibus.

הֵי Heu,væ.Iechez.2.10. Poteſt(inquit R.Dauid)radix huius dictionis eſſe הִיא:ſúntque qui exponunt ad hunc modum illud Ieche.21.12,כִּי־הִיא quia heu fuit in populo meo,הִיא heu fuit in,&c. At doctores cõmuniter exponunt, Iſte: nempe gladius memoratus,&c.

הִיא Pronomen fœmineum,Hæc,iſta,illa,&c. Gen. 14.2, Bélah הִיא־צֹעַר ipſa eſt Sóhar. Interdum ſcribitur cum ו.Gene.38.1,בְּעֵת הַהִוא in tempore illo.

הָיָה Eſſe.Iiób 1.1,אִישׁ הָיָה Vir fuit.Deut.23.7,הָיִית fuiſti. Pſal.30.8,הָיִיתִי fui. Ieche.37.1,הָיְתָה fuit ſuper me manus,&c.1.Reg.13.32,הָיוֹ יִהְיֶה eſſendo erit.i.proſus erit.Irme.15.18,הָיוֹ תִּהְיֶה eſſendo eris.Iudicum 18.19, הֱיוֹתְךָ vt ſis tu ſacerdos.1.Reg.8.16,לִהְיוֹת vt ſit.Exod.18. 20,תִּהְיֶה eſto.Et 3.12,אֶהְיֶה עִמָּךְ ero tecũ.& defectiuũ,Hoſe. 13.13,אֶהִי ero.Eccleſi.1.9,שֶׁיִּהְיֶה quod futurũ eſt. & defectiuum,Geneſ.1.3,יְהִי־אוֹר וַיְהִי־אוֹר erit(pro ſit)lux,& fuit

lux. Et in nifhál, Fieri, Conteri, & frangi. 1. Reg. 1. 27, נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה facta est res ista? Deuter. 4. 32, הֲנִהְיָתָה num factũ est sicut, &c. Proue. 13. 19, Desyderiũ נִהְיָה factũ (vel fractum) dulcescet animo. vtroque modo exponũt R. Himmanuél & R. Dauid, qui etiã asserit nõnullos exponere factũ. i. completũ in tẽpore suo: & idcirco Abominatio stultorum est recedere à malo. siquidem illis euenit eorum desyderiũ. Dani. 8. 27, נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי fractus fui, & ægrotaui. Et 2. 1, Et somnus eius נִהְיְתָה fractus est super eũ. vel ei. i. periit ab eo, hoc est, perdidit somnum. R. Dauid exponit נִשְׁתַּבְּשָׁה perturbatus fuit. At contrà scriptum est Irme. 31. 26, וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִי & somnus meus dulcis (aut congruus) fuit mihi.

הֵין Est idem quod אֵיךְ, Quomodo. Siquidem ה ponitur vice א. Dani. 10. 17, וְהֵיךְ & quomodo.

הִים Frangere, confringere, Tumultum facere. Et in cal flectitur vt בִּין à בָּנַת. Verba autem huius radicis non sunt ponenda in radice הָמַם vt nõnulli fecerunt. Deuter. 7. 22, וְהָמַם מְהוּמָה גְּדֹלָה & cõteret eos contritione magna. hîc ponitur & nomen & verbum: & ם vltimum in וְהָמַם est signum pronominis pluralis, & non radicalis litera. nam si esset radicalis, מ præcedens esset cum pathách, secundum normã. Alterum est nomen, assumpto מ in principio. i. contritio, tumultus, sonitus, strepitus. Et in nifhál. 1. Sem. 4. 5, וַתֵּהָם הָאָרֶץ & tumultum fecit terra. Sic Ruth 1. 19, וַתֵּהָם. Et in hifhíl. Psal. 55. 3, Clamabo in sermone meo, וְאֶהֱימָה & tumultuabo. vel tumultum faciã. Micháh 2. 12, in medio caulæ suæ תְּהִימֶנָה מֵאָדָם tumultuabunt præ hominibus .i. propter hominum multitudinem. Nomen, vt paulo suprà in cal, Deuter. 7. 22. 1. Semuél 5. 9, Et fuit

manus Domini in ciuitate מְהוּמָה גְּדוֹלָה מְאֹד contritione magna valde. 2. Paralip. 15. 5, מְהוּמוֹת contritiones.

חִין Est אָבָה, Velle. in hifhíl semel inuenitur. Deute. 1. 39, וַתֹּאבוּ & voluistis ascendere in montẽ. Est autẽ sumptum verbum ab הֵן, Ecce: acsi dicat, inquit R. Dauid, & dixistis, Ecce. Tharghum, וְשַׁבְרִיתוּן & cœpistis ascendere, &c. Ex hac radice est חִין, liquidorũ mensura, cõtinens duodecim לוֹג. At לוֹג sex cõtinebat ouа: & ad hunc modũ חִין septuaginta duo continebat ouа.

הֵיכָל Vnde הֵיכָל cũ י ad protrahẽdam & producendã syllabã. fieri etiã potest vt י sit radicalis: & hoc pacto erit quatuor literarũ. In plurali autẽ duplicẽ habet terminationem, masculeã, & fœmineam: & significat ædem, siue palatiũ. Et tẽpli facies exterior, hoc nomine appellabatur, eo quòd esset magnum instar palatii. Irme. 7. 4, Ne confidatis vobis in verbis mẽdacii, dicendo, הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה templum Domini, templum Domini, templum Domini sunt. Ionathán in Tharghũ, Ne cõfidatis vobis in verbis prophetarum, qui dicunt mendacium, Coram tẽplo Domini vos seruitis, coram templo Domini vos sacrificatis, coram tẽplo Domini vos adoratis. Tribus vicibus in anno vos apparetis coram eo. At R. Ioseph sic, Ne confidatis in verbis mẽdacii quæ dicitis, Tẽplum, &c. nõ desolabit tẽplum suũ. Dixit autẽ ter, templum Domini: eo quòd erant ibi porticus, templum, & oraculum. Et propheta (Irme. 22. 29) respondebat eis, Terra, terra, terra. Ecce ipsa conuertuntur in terram. Et appellãtur omnes tres domus, הֵיכָל: eo quòd הֵיכָל, erat domus magna quæ tria cõtinebat prædicta. Et sic dictũ est Chag. 2. 21, A die qua fundatũ est הֵיכָל יְהוָה tẽplum Do-

mini.i.omnes domus ædis ſanctuarii. Et Zechar.6.17, Et ædificauerunt בְּהֵיכַל in templo Domini. id eſt in omnibus domibus,&c. Dani.1.4, בְּהֵיכַל in palatio regis. Pſalm.11.4, Dominus בְּהֵיכַל in templo ſanctitatis ſuæ .i.in cælo. R.Abraham.1.Reg.6.5, לַהֵיכָל וְלִדְבִיר in templo & oraculo.vel adyto. Plurale, הֵיכָלִים. Ieſah.13.22, dracones בְּהֵיכְלֵי עֹנֶג in ædibus voluptatis. Et forma fœminea,Hoſe.8.14, הֵיכָלוֹת templa.

הָכַר Admirari, obſtupeſcere. Iiób 19.3, תַּהְכְּרוּ־לִי obſtupeſcetis mihi.pro obſtupeſcatis, & admiremini de me. In lingua quoque Harabica,inquit R.Ionáh, magna admiratio, הָכַר vocatur. R. Ioſéph exponit,indurati eritis(pro eſtis)mihi.i.induraſtis facies veſtras cõtra me. Et ita exponit illud Ieſa.3.9, הַכָּרַת פְּנֵיהֶם durities faciei veſtræ reſpõdit vobis. i.frõs dura. Et in lingua Harabica duritiem faciei vocari dicit הָכָר. Require alteram expoſitionem in נָכַר.

הָלַל Laudare,lætari,Inſanire,Illuminare,ſplẽdere. In pihél cómuniter ſignificat laudare. Pſal.10.3, כִּי־הִלַּל רָשָׁע עַל־תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ quoniã laudauit impius deſyderiũ animæ ſuæ. Poteſt & ſic verti, Quoniã laudauit eſe impi⁹ ſuper deſyderio animi ſui. Pſal.44.8,In Deo הִלַּלְנוּ laudauimus(aut laudẽ diximus)tota die. Et 48.2, Magnus Domin⁹, וּמְהֻלָּל מְאֹד & laudatus valde.i.laudabilis. Itẽ 147.1, הַלְלוּיָהּ laudate Dominũ. Et 115.17, יְהַלְלוּ יָהּ laudabũt Dominũ. Et in puhál. Pſal.78.62,Et virgines eius לֹא הֻלָּלוּ nõ fuerũt laudatæ.vel lætificatæ.acſi dicat,Nõ venerũt ad tẽpus lætitiæ laudíſq; : hoc eſt,nuptui traditæ non fuerũt. Ieche.26.17, הָעִיר הַהֻלָּלָה ô ciuitas laudata. Vel vt R.Semuél,quæ laudatur. ה eſt loco אֲשֶׁר. Et in hithpahál. Prouer.25.14,Vir מִתְהַלֵּל qui ſe-

ipſum laudat.qui ſe iactat.1.Reg.20.11, אַל־יִתְהַלֵּל ne laudet ſe.aut iactet. Pſal.64.11, וְיִתְהַלְלוּ & laudabũtur omnes recti corde. Irm.46.9,Aſcẽdite equos, וְהִתְהַלְלוּ חַרֹּכֶב & inſanite currus. propter frequẽtem curſum cũ gaudio,perinde ſunt acſi inſanirent propter multum gaudium.R.D. 1.Semuél 21.13, וַיִּתְהוֹלֵל בְּיָדָם & inſaniebat in manu eorum. i.inſanum ſe præferebat. Et in pohél hannoſaph.Eccleſ.2.2,Riſui dixi, מְהוֹלָל inſanis.aut inſanire facis.Eſt enim participium ex prædicto binián. Pſal.102.9, מְהוֹלָלַי בִּי inſaniẽtes in me, aduerſũ me iurabant.R.Dauid exponit, qui inſaniebãt in oculis meis, aduerſum me iurabant.vel per me iurabant.Quod ita explicat R.Ionáh, Propter abiectionem mei in oculis eorum(.i.quia videbar illis abiectus,) dicebant, Ponat me Deus vt talẽ,ſi res ita habeat. Tóar,vel participiũ perfectũ in cal.Pſa.5.5, הוֹלְלִים inſanientes.vel inſani,ſue ſtulti.Et 75.5,Dixi לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ inſanis, Ne inſania tis.eſt ex cal. Macór in cal,ſecundũ R.D.ſed in alia ſignificatione. Iiób 29.3, בְּהַלּוֹ נֵרוֹ quãdo ſplendebat lucerna eius.& eſt defectiuum,cuius perfectum eſt הָלַל, inſtar illius Nechem.8.5, וּכְפִתְחוֹ. Et in hifhíl.Iiób 31.26,Si vidi lucẽ(.i.ſolem) כִּי יָהֵל quando ſplendebit.pro ſplendebat. Et 25.5, לֹא יַאֲהִיל non ſplendebit. vel ſplendeſcere faciet. ſcribitur cũ hannach,id eſt א.Vide אָהַל.

Nomen ſecundum hanc ſignificantiam, vt nonnulli dicũt, Iiob 4.18,Et in angelis ſuis ponet תְּהִלָּה lumẽ. aut ſplendorem. Alii exponũt ſtultitiam, aut inſaniã, iuxta aliam huius verbi ſignificationem. Require & in הַלָּה.R.D.in lib.rad. Ab hoc etiam fit הֵילֵל,Stella matutina: ob eius ſplendorem ſic appellata.i.lucifer. Ieſa.14.12, הֵילֵל בֶּן־שָׁחַר lucifer fili auroræ. Subſtantiuũ,

Universidad de Deusto Biblioteca

הָלַךְ Ambulare, Ire, venire, Dare operam, & vacare. 1.Semu.7.16, וְהָלַךְ & ibat de anno in annum.1. Reg.8.25, לֶלֶכֶת לְפָנַי vt ambulent coram me. Iudic.4.8, אִם־תֵּלְכִי עִמִּי וְהָלָכְתִּי וְאִם־לֹא תֵלְכִי עִמִּי לֹא אֵלֵךְ si veneris mecum, ibo: & si non veneris mecũ, non ibo. Iehos.10.24 הֶהָלְכוּא אִתּוֹ qui iuerant secum. hîc ה ponitur vice אֲשֶׁר, qui: & א redundat, inquit R.D. in Michlól, & lib.rad. Gen.34.17, Et accipiemus filiam nostram, וְהָלָכְנוּ & ibimus.i.recedemus. Et 15.2, הוֹלֵךְ עֲרִירִי vado (sub.ad mortem) absque liberis. Prouer.28.26, וְהוֹלֵךְ & ambulans in sapientia. Psal.119.1, הַהֹלְכִים qui ambulant in lege Domini. Prou.2.7, לְהֹלְכֵי תֹם ambulãtibus perfecte. vel immaculate. 2.Reg.4.22, Cur אַתְּ הֹלֶכֶתְ אֵלָיו tu vadis ad eũ? י redundat, inquit R.Dauid in comment. Gene.8.5, a- quæ erant הָלוֹךְ וְחָסוֹר eundo & deficiendo. pro euntes & deficientes, inquit R.D. Et sine ו, Irme.7.9, וְהָלֹךְ & ambulando. Aduerte quòd hoc verbum הָלַךְ, in coniugatione cal raro inuenitur in futuro & imperatiuo: sicut contra יָלַךְ eiusdẽ significantiæ, non inuenitur in præterito, sed in imperatiuo & futuro, eius frequentissimus est vsus, vt inquit R.D. in Mich. Et futurũ secundũ aliũ modũ in cal, Psal.73.9, תִּהֲלַךְ ambulabit. Et in pihél, הִלֵּךְ, Ambulauit. Est enim verbũ intransitiuũ, inquit R.D. & interdũ transitiuũ. Psal.38.7, הִלָּכְתִּי ambulaui. Iiób 24.10, עָרוֹם הִלְּכוּ nudũ ambulare fecerunt absque indumento. Psal. 86.11, אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ ambulabo in veritate tua.i.dabo operam, aut vacabo. R.D. Et 85.14, Iustitiam ante eum (vel se) יְהַלֵּךְ ambulare faciet. R.D.

Et in nifhál. Psalm.109.23, נֶהֱלַכְתִּי ambulaui. Et in hithpahál. Gene. 6.9, אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ cũ Deo ambulauit Nóach. i. vacauit cultui Dei. R. D. Et 48.15,

iuxta primam significantiam, הִלּוּל, Laus. Leuiti.19.24, קֹדֶשׁ הִלּוּלִים sanctitas laudũ Domino. sub. erũt. i. cõsecrabuntur Do. in laudẽ eius. Et cũ נ, secundũ R. Ioséph. Iesa.7.19, & in omnibus הַנַּהֲלֹלִים. id est vt exponit Tharghú Ionathán, וּבְכָל בָּתֵי תוּשְׁבַּחְתָּא & in omnib' domib' (locis) laudũ. i. laudabilibus. R. Dauid aliter, vide נָהַל.

Et præposito ת, תְּהִלָּה, Laus. Psal.100.4, בִּתְהִלָּה in laude. Irme.49.25, עִיר תְּהִלָּת ciuitas laudis. ל est cũ camés, & ת ponitur vice ה, inquit R.D. in Michlól, & lib.rad. vnde non est scribendum cum ה: vt habent nonnulli codices. Iesa.63.6, תְּהִלּוֹת laudes. Alia forma, מַהֲלָל, Prouerb.27.21, לְפִי מַהֲלָלוֹ secundum laudem eius.

הָלָא Vnde הָלְאָה, Vltra, trans. Genes.19.8, Vade הָלְאָה vltra. pro, vade vltra ad locum tuum, elongate à nobis, inquit R.D. Et dicitur tam de loco, quàm de tempore. Leuit.22.26, Et à die octaua וָהָלְאָה & vltrá. Gen.35.20, מֵהָלְאָה לְמִגְדַּל־עֵדֶר trans turrem gregis. Ab hoc verbũ in nifhál. Micháh 4.7, Et ponã, &c. וְהַנַּהֲלָאָה לְגוֹי עָצוּם & eiectam vltrà, in gentẽ robustam. Sic exponit R. Ionáh, & elongatam & eiectã. R. verò Ioséph sic, & pinguẽ, & crassam quæ ambulat ante pecudes præ multitudine pinguedinis suæ. acsi dicat, Et ponã claudicantem in residuum. i. eam quæ non valet ambulare, roborabo: & ei quæ ambulat vltrà ante pecudes, addam robur, & ponam eam in gentem fortem. Et metaphorice indicat Israél & domum Dauid.

הָלָה Vnde תָּהֳלָה. Iiób 4.18, de quo in הָלַל. est instar חֲרָמָה, & translatum est camés in ה, secundum morem literarum gutturaliũ: éstque sensus vt in prædicta radice הָלַל. ad hunc autẽ modum הָלַל & הָלָה eiusdem sunt significantiæ.

אֲשֶׁר֙ הִתְהַלְּכוּ֙ אֲבֹתַ֔י לְפָנָ֑יו in cui' cõſpectu ambulauerũt patres mei .i.qui vacauerũt cultui Dei. Subſtãtiuũ cũ ה fœmineo, הֲלִיכָה, Via, iter. Nachũ 2.5, בַּהֲלִיכוֹתָם in itinere ſuo. Poteſt etiã legi, בְּהֲלִיכוֹתָם in itineribus ſuis. Chab. 3.6, הֲלִיכוֹת itinera. Alia forma ſine ה fœmineo, הֵלִיךְ. cuius plurale, הֲלִיכִים. & cum pronomine, Iiób 29.6, Cũ lauabã הֲלִיכַי itinera mea butyro. R. Leui. Alia item cũ quinque punctis, הֲלָךְ, Ambulatio, id eſt fluxus. quũ enim quippiam fluit, videtur ambulare. 1.Sem.14.26, הֲלַךְ דְּבַשׁ ambulatio (ſiue fluxus) mellis. Alia præterea, מ præpoſito, מֵהָלַךְ, cuius plurale inſtar מַסְמְרִים. Zecha.3.7, Et dabo tibi מַהְלְכִים itinera (vias) inter ſtantes hos. Iche.42.4, Et ante cubicula מַהֲלַךְ iter. via, vel deambulatoriũ. Ionáh 3.3, מַהֲלַךְ itinere trium dierum. Tóar cũ quinq; pũctis, הֲלָךְ. 2.Sem.12.4, Et venit הֹלֵךְ viator. Et præpoſito ת, cum ה fœmineo in fine, vt Nechem.12.31, וְתֵהָלַכְתָּ & ambulatores ad dexterã. nomẽ tóar, ait R.D. & alii Hebræi, acſi dicat, ambulabant illi duo chori ad dexterã. eſt autem fœmineũ inſtar תֵּעָרוּבוֹת. vide עָרַב.

הלם Frangere, conterere, contundere. Plærunque eſt intranſitiuũ, nõnunquã tranſitiuum. Iudi. 5.22, הָלְמוּ. R. Dauid exponit נִשְׁבְּרוּ contritæ ſunt, נִכְתְּתוּ cõtuſæ ſunt. & eſt intranſitiuũ: acſi dicat נֶהֱלְמוּ. 1.Sem. 14.16, Et multitudo diſſoluebatur, & ibat, וְהָלוֹם & frangebatur. R. Dauid in cõmẽt. & li.ra. eſt enim macór vice præteriti imperfecti. Pſal.74.7, ſecuri, & aſciis יְהַלְמוּן cõterẽt. vel cõtundent. pro cõtriuerunt. Subſtantiuũ. Ieſah.41.7, אֶת־הוֹלֵם פַּעַם ad cõtuſionem ſuper incudem. non eſt participium, ſed nomen ſecũdum omnes Hebræos expoſitores. Alia forma, præpoſito מ. Prouerb. 19.28, וּמַהֲלֻמוֹת contritiones (cõtuſiones. i. percuſſiones, flagella)

flagella) corpori ſtultorum. Alia item, הַלְמוּת, Malleus. Iudic.5.26. Aliud, הֵלוֹם, Hic, huc. Exo.3.5, Ne appropinques הֵלוֹם huc. Iudic.20.7, & conſilium הֵלֹם hic .i.hoc in loco. Pſa.73.10, Ideo reuertetur populus eius הֵלוֹם huc. ita R.D. At R.Ionáh, deducẽs à prima huius verbi ſignificantia, exponit acſi dicat, נִשְׁבָּר contritus: quum impiorum cõſpexerit fœlicitatem, & aquæ plenitudinem (nẽpe calicis) exprimentur ei. id eſt fletus & lachrymæ. Porro R.Dauid ſic explicat, Conuertetur (aut reuertetur) huc. i. ad conſiderandum cur impiis vſu veniat fœlicitas, & cur aquæ calicis pleni exprimãtur eis.

Alia forma præpoſito י, יְהֵלוֹם, Lapis pretioſus. Exod. 28.18, Magnus quidam doctor Hiſpanus (vt prodidit R.Abrahám) putauit eſſe lapidẽ qui Harabice vocatur אַלְמַס adamas, ſic appellatum quòd omnes cõterat lapides, perforétque vnionem ſeu margaritum.

הם Pronomẽ plurale tertiæ perſonæ, Ipſi, hi. Et pro Sunt, verbo ſubſtantiuo vſurpatur ſæpius. Gene. 40.12, trẽs dies הֵם ipſi. pro ſunt. Nume.16.15, אַתָּה וְהֵם tu & ipſi. Iechez.5.4, וּמֵהֶם & ex eis adhuc capies. Eccleſ.3.18, Et vt viderẽt שֶׁהֵם־בְּהֵמָה הֵמָּה quòd ſunt iumenta ipſi. quæ poſterior dictio הֵמָּה, fit à הֵם, adiuncto ה, & מ eſt cũdaghés. Irme.36.32, כְּהֵמָּה ſicut hæc. nempe verba. Interdum geminatur, diminuendi gratia. Iechez. 7.11, וְלֹא־מֵהֶמְהֵם neque (ſub. remanebit) ex eis ipſis. i. ex ſemine eorum. Vide הֵמָּה.

המם Frangere, conterere. Ieſa.28.28, וְהֵמַם גַּלְגַּל עֲגָלָתוֹ neque conteret rotam plauſtri eius. Exod. 23.27, וְהַמֹּתִי אֶת־כָּל־הָעָם & conteram omnem populum.

המה Sonare, reſonare, tumultum & ſtrepitum facere. Pſal.46.7, הָמוּ גוֹיִם ſonuerunt (aut tumul

tũ fecerunt)gentes. Irm.31.20, Idcirco הָמוּ מֵעַי ſonuerũt viſcera mea. Et 4. 18, הָמָה־לִי לִבִּי reſonat mihi cor meũ. Prouerb.9.13, mulier ſtultitiæ הֹמִיָּה tumultũ facit. Pſal. 55.18, confabulabor(loquar) וְאֶהֱמֶה & tumultũ(vel ſonitum) faciã. Ieſa.59.11, נֶאֱמֶה כַדֻּבִּים reſonabimus ſicut vrſi. Pſal.59.7, יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב ſonabũt(tumultũ facient. i. latrabunt)ſicut canis. Ieſa.17.12, ſicut fremitus mariũ יֶהֱמָיוּן ſonabunt. Nomen. Ieſah.17.12, כְּהֶמְיַת יַמִּים ſicut ſonitus marium. Alia forma, הֲמִיַּת. Ieſah.14.11, הֲמִיַּת נְבָלֶיךָ ſonitus nablorũ tuorum. Alia item, Hamós 5.23, Aufer à me הֲמוֹן שִׁירֶיךָ tumultũ canticorum tuorũ. Quidã exponunt ex hac radice illud Proue.19.18, וְאֶל־הֲמִיתוֹ אַל & ad ſonitum eius ne parcat anima tua. i. ad fletũ eius, ne videlicet apponas cor tuum, neque parcat ei anima tua vt miſereariſ illius. Et ſic erit הֲמִית ab הָמָה, ſicut בְּכִיתוֹ à בָּכָה, Gene.50.4, & tranſierunt dies fletus eius. & ſic בְּרִיתוֹ facit בְּרִית. Require in מות. Scribit etiam R. Iahacob, huius radicis & ſignificantiæ eſſe illud Iechez.7.11, מְהֹמָם, de quo in הם. & dicit eſſe nomẽ inſtar קְשֹׁתָם & יְפֵה, quæ cum pronominibus faciũt יְפֵהֶם. Ionathán vero vertit, neque מִבְּנֵיהוֹן de filiis eorũ.

הָמַל Eſt loqui, ſicut מָלַל. vnde fit illud Irme. 11. 16, Ad vocem הֲמוּלָה גְדוֹלָה ſermonis magni ſuccendit ignem ſuper eam. Vel ſic, ad vocem loquelæ grandis exarſit ignis ſuper eam. Et eſt cum ו, & daghés. Sine ו verò, Ieche.1.24, Vox הֲמֻלָּה ſermonis. aut loquelæ. Sunt qui dicunt, ה redundare: & ſic radicem eſſe מָלַל.

הָמַן Multiplicare, augere. Ieche.5.7, יַעַן הֲמֹנְכֶם pro eo quòd multiplicaui vos præ gẽtibus quæ &c. eſt macór proprie. Et ſecundũ normã poteſt eſſe & nomẽ, & tunc camés chatéph ponitur vice chólem. Quia(in-

quit)multiplicaui vos, & bona auxi præ Gentibus quæ ſunt in circuitu veſtro, vos nõ ambulaſtis in præceptis meis, ſed contra me calcitraſtis: iuxta illud Deuter. 32. 15, Et impinguatus eſt rectus(.i. Iſraél)& calcitrauit. Et non ambulaſtis in ſtatutis meis, neque etiam feciſtis ſecundum morem Gẽtium. nam ipſæ ſua non mutãt ſtatuta, nec iudicia: at vos mutaſtis ea: quẽadmodum idẽ Iechez.5.6, dixit, Et mutauit iudicia mea in impietatem præ Gentibus, &c. Irme.3.23, Vere mendaciũ eſt (ſub.vt expectemus ſalutẽ) מִגְּבָעוֹת הָמוֹן הָרִים à collibus, à multitudine, à montibus. Eſt enim הָמוֹן cũ camés, & idcirco nõ eſt in regimine genitiui, ſed מ præcedens ſubaudiendũ, hoc modo, מֵהָמוֹן מֵהָרִים, à quibus ſcilicet non eſt ſperandum auxiliũ, aut ſalus expectanda. 1. Paral. 29. 16, כָּל הֶהָמוֹן הַזֶּה omnis multitudo hæc. 2. Reg. 7.13, accipiant quæſo quinq; ex equis qui remanẽt, &c. ecce ipſi ſunt כְּכָל הֶהָמוֹן יִשְׂרָאֵל ſicut omnis multitudo Iſraél, &c. i. ecce(ait R.D.)ipſi equi ſunt macilenti & mali ſicut omnis multitudo Iſraél qui remanſerũt in Somrón, qui ſunt propter famẽ maciléti. Et ſi dixerit quiſpiã, Quomodo non remãſerunt niſi quinque equi in Somrón? (Quia) ecce ipſi, ſicut omnis multitudo Iſraél qui consumpti ſunt: & vt(vel, vt enim) homines conſumpti ſunt, itidem & equi ſunt conſumpti. Sic & R. Ioſéph, Eccleſi. 5.9, Et qui diligit בַּהָמוֹן multitudinẽ. i. habere multitudinẽ. vel, qui diligit diuitias. Vtroque modo exponit R.D.& R. Abrahám. Pſal.37.16, טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים Melius eſt parum iuſto, quàm multitudo impiorum multorum. Vel, quàm diuitiæ impiorum multæ. Tharghum, Melior eſt paucitas iuſtorum, multitudine impiorum multorum. R. Dauid in com-

ment. exponit מָמוֹן.i.diuitias, citãs prædictum locum Eccleſiaſtis 5.9.Vel, רִבּוּי multitudinem:contra id quod dixerat מְעַט modicum.i. multitudine impiorum magnorũ. Nec priori expoſitioni,nempe, Quàm diuitiæ impiorum multæ: repugnat diſcrimen numerale. ſiquidem הָמוֹן eſt ſingularis numeri, רַבִּים vero pluralis, ſignificans tam magnos, quàm multos.Sũt enim(inquit R.Dauid) huiuſcemodi multa Sacris in literis,vt Proue.28.1,Et iuſti vt catulus leonis confidet.|pro cõfident. Cũ affixo Ieſa.5.13,וְהָמוֹנוֹ & multitudo eius arida ſiti.vel,& popul' eius aridus ſiti. Et cũ ה loco ו,Ieche. 31.18,וְהָמוֹנָהּ multitudo eius.Plurale,Ioél 3.14,הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים populi populi. vel multitudines, multitudines. Et cũ pronomine,deficiente י ſigno plurali.Ieche.32.12,הֲמוֹנֵךְ multitudines tuas. הָמוֹן,inquit R.Dauid,poteſt eſſe ex הָמָה, ſicut שָׁאוֹן ex שָׁאָה,& גָּאוֹן ex גָּאָה: ſed magis conſentaneum eſt vt נ ſit radicale.

הָמַם Vnde illud Ieſa. 64.2, Sicut exurit ignis הַמְסִים liquefaciens. R. Ionáh exponit, ignem ſtipulã ſiccam exurẽtem.R.Dauid,ignem fortẽ.& ה redũdat, éſtque radix מָסַס , & י & מ ſunt ſigna pluralis numeri. acſi dicat, ſicut exurit ignis fortis liquefaciens omnia.

הָמַר Vnde illud Pſal.140.11,בְּמַהֲמֹרוֹת in foueas profundas.ita R.Dauid in lib.ra.& in comment. R.Abrahám,in loca humilia.Et in hac ſignificatione vtuntur Hebræorum doctores hac dictione,quum dicunt,Sepeliebant ea(nempe oſſa)בְּמַהֲמֹרוֹת in foſſis.

הֵן Eſt הִנֵּה,Ecce:& אִם,Si,an,num.Sunt autem nónulla cum ſeghól, Numeri 23.23, הֵן־עָם ecce populus. Irme.2.10,וּרְאוּ הֵן & videte an fuerit ſicut hoc.i.ſimile. Exo.8.21,הֵן נִזְבַּח num ſacrificabimus.Quanquã hæc po

ſterior ſignificãtia ad priorẽ,pro ecce,reduci poteſt,inquit R.D.quia fit plærũque interrogatio ſine ה & ſine אִם,vt Gen.27.20,וַאֲמֶשְׁךָ בְּנִי אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו vt palpé te fili mi , Es tu filius meus Heſau ? quanquam codices impreſſi habent ה,R.tamen Dauid legit ſine ה. Cum ה in fine,הִנֵּהָ. Gene.24.15. Et cum pronomine, נ eſt cũ daghés.Iiob 2.6,הִנְנִי ecce ipſe. Et cum pronomine primæ perſonæ,vtroq; נ leni exiſtẽte,id eſt ſine daghés.1, Sem.12.3,הִנְנִי עָנִי ecce ego,reſpõdete. Et נ primũ cum daghés & ſerí.Ieſa.65. ,הִנֵּנִי הִנֵּנִי ecce ego,ecce ego. Et נ prius cũ ſeghól, vtroq; נ exiſtẽte dagheſſato.Gen.22, 7,הִנֵּנִי בְנִי ecce ego fili mi. 1.Sem.12.2, הִנֵּם אִתְּכֶם ecce ipſi (pro ſunt)vobiſcum. Ex hac radice eſt הֵנָּה, ſignificãs locum:acſi dicat,locũ hunc:ab הֵן demonſtratiua particula,Huc,& illuc. Geneſ.15.16, reuertentur הֵנָּה huc, Iehoſ.8.20,הֵנָּה וָהֵנָּה huc & illuc. Ab hoc & pronomé fœmineum tertiæ perſonæ, הֵן, Ipſæ,eæ. Exod.1.17, לְהֵנָּה ad eas.Et cum additione ה,Gen.6.2,quòd pulchræ הֵנָּה ipſæ.pro eſſent.2.Semu.12.8,כְּהֵנָּה וְכָהֵנָּה ſicut hæc,& ſicut hæc. Venit & cũ ן vice ם. Ruth.1.13,הֲלָהֵן nunquid eos expectabitis?2.Semu.4.6,וְהֵנָּה בָּאוּ & ipſi venerunt.

הָסָה Silere,tacere.Imperatiuum tantum legitur in pihél,& futurũ in hifhíl vel cal. Zechar.2.17, הֶס ſile. eſt cum pathách.Hamós 6.10,הַס ſile. eſt cũ camés propter zachéph. imperatiuũ defectiuũ ex pihél, inſtar גַּל Pſal.119.18.perfectum autẽ eſt הֶסֵּה & גָּלָה.Nechem.8.12,הַסּוּ tacete. longum propter zachéph: ſicut & illud Pſal.137.7,עָרּוּ עָרּוּ, quorum poſterius eſt longũ propter athnách,& prius propter poſterius,inquit R. Dauid. Et ex hifhíl.Num.13.30,וַיַּהַס כָּלֵב אֶת־הָעָם & ſilere fecit Caléb populũ. perinde acſi diceret הִשְׁתִּיק ſilere

fecit populum vt audirent Moſeh. Et ſecundũ normã debuerat eſſe וַיַּהֲסֵהּ. Poteſt eſſe & ex cal. Verũ quia eſt trãſitiuum in alterũ, potius eſt ex hif hil, quàm ex cal.

הָפַךְ Vertere, Cõuertere, Euertere, ſubuertere, & Verti, cõuerti, effici, &c. Leui. 13.3, pilus הָפַךְ לָבָן vertit ſe in alborẽ. vel, effectus eſt alb'. Iiób 28.9, חָפַךְ מִשָּׁרֶשׁ ſubuertẽs à radice mõtes. Pſal. 30.12, הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי ver tiſti luctũ meum in chorum. Et 78.9, הָפְכוּ cõuerſi ſunt (aut verterũt ſe) in die belli. Et 114.8, הַהֹפְכִי qui conuertit petram, &c. ' eſt (vt dicunt nonnulli) cõſtitutiuum nominis tóar: aut vt alii, redundat, & eſt participium R.D. Proue. 12.7, הָפוֹךְ vertere (pro verte) impios, & non erunt. Ieſah. 29.16, הֲפִכְכֶם ſubuertere veſtrum, vere ſicut lutum figuli. Vel, ſubuerſio. acſi dicat, tam facilis eſt ſubuerſio veſtra in manu mea, quàm lutum in manu figuli, quod vertit ex vno vaſe in aliud, vt illi placet. Irme. 13.23, הֲיַהֲפֹךְ num vertet (.i. mutabit) AEthiops pellem ſuam? 2. Paralip. 9.12, וַתֵּהָפֵךְ & vertit ſe, & abiit.

Et in nifhál. Exod. 7.15, נֶהְפָּךְ לְנָחָשׁ verſa eſt in ſerpentem. 1. Semuél 10.6, וְנֶהְפַּכְתָּ & verteris (ſiue vertes te) in virum alterũ. Iiób 41.18, In ſtipulam נֶהְפְּכוּ לוֹ verſi ſunt ei lapides fundæ. ה eſt cum ſeuá, & פ cum daghés. Irm. 30.6, וְנֶהְפְּכוּ כָל־פָּנִים לְיֵרָקוֹן & verſæ ſunt omnium facies in auruginẽ. Ieſa. 34.9, וְנֶהְפְּכוּ נְחָלֶיהָ Et conuertentur torrentes eius. 1. Semu. 4.20, כִּי־נֶהְפָּכוּ conuerſi erant. ה eſt cum ſeghól, & פ cum rapheh. Et in hofhál. Iiób 30.15, חֲהֻפַּךְ verſus eſt aduerſum me terror. Et in hithpahál. Iudic. 7.13, מִתְהַפֵּךְ vertebant ſe. Gene. 3.24, aciem gladii הַמִּתְהַפֶּכֶת ſe vertentem. Nomen cũ ſex punctis. Ieche. 16.33, Et fuit in te הֶפֶךְ מִן־הַנָּשִׁים cõtrariũ mulierũ, &c. fuit לְהֶפֶךְ in contrariũ. Sũt tamẽ plæriq; codices qui

vtrunq; habent cũ quinque punctis, inquit R.D. Et cum ה. Geneſ. 19.27, è medio הַהֻפְכָה ſubuerſionis. Et præpoſito ת, & cum ה in fine, תַּהֲפוּכָה, Peruerſitas. Prouer. 2.12, תַּהֲפֻכוֹת peruerſitates. Et præpoſito מ. Irme. 29.25, dabo eũ אֶל־הַמַּהְפֶּכֶת in ſubuerſionẽ. Vel, in neruo, aut compedibus, vt alii exponũt. Et ſic 2. Para. 16.10, Et dedit (.i. poſuit) eum in domo הַמַּהְפֶּכֶת carceris: vt ait R. D. Alii, in neruo, ſiue cõpedibus. R. Ioſéph ſcripſit fuiſſe inſtrumentum è duobus confectũ lignis: inter quæ erat locus colli, vt ibi vincti collũ tenerent. Alia forma. Irm. 50.40, & Ieſa. 13.19, כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים ſicut ſubuerſio Dei qui ſubuertit Sedóm. hîc eſt cõiunctio actionis cum agẽte. Deut. 29.23, כְּמַהְפֶּכֶת סְדֹם ſicut ſubuerſio Sedóm. eſt cõiunctio actionis cũ patiente. Tóar, geminatis ſecũda & tertia literis. Prou. 21.8, הָפְכָּפָךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר peruerſa eſt via viri, & extranei. Defectuoſus eſt ſermo: vnde ſic exponẽdus eſt, Peruerſa eſt via viri (ſub. impii, aut doloſi, cuius opera ſunt tortuoſa & peruerſa) & extranei. vel, & extranea. Poteſt enim referri & ad virum & ad viã. Finis verſus indicat ſubaudiẽdum fuiſſe, impii, aut ſimile, Et mundi (ſub. viri) rectum eſt opus.

חָצַן Vnde חָצֶן, Genus quoddam armorum, aut generali nomine ſignificat arma, inquit R. Dauid. Et ita ſenſit Ionathán in Tharghúm, ſic vertens, כְּמָאנֵי וְזֵינָא cum inſtrumentis armorum. Iechez. 23.24, veniẽt עָלַיִךְ חָצֶן ſuper te cum armis. Sunt, inquit R. Dauid, qui clypeum ſignificare dicũt, vel genus currus. R. Ioſeph ſcripſit חֵצֶן cũ he, eſſe idem quod חָצֶן cum chéth, quod ſignificat vlnam, ſiue brachium, ſic exponẽs, Et veniẽt ad te in brachio. i. robore, fortitudine, ſiue exercitu.

חָרַר Vnde חֶרֶר, inſtar אֶרֶץ, & in plurali חֲרָרִים. Et in regimine, Deut. 33.15, de vertice הֲרָרֵי־קֶדֶם mon-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

הָרַג Occidere. Iudic. 9.24, הָרַג אוֹתָם occidit eos. Et in nifhál. Iechez. 26.6, תֵּהָרַגְנָה occidentur. ר est cum pathách præter normam. Et macór, secundum R. Dauid, Ieche. 26.15, בֶּהָרֵג הֶרֶג quum occisa fuerit occisio. i. quum facta fuerit cædes. secundum normam debuerat esse בְּהֵהָרֵג. & sic est בַּעֲטֵף, Thre. 2.11, pro בְּהֵעָטֵף.

Et in puhál. Iesah. 27.7, הֹרַג occisus est. Psal. 44.23, הוֹרַגְנוּ occisi sumus. Nomen. Iesa. 30.25, In die הֶרֶג רַב occisionis magnæ. Et cum ה fœmineo, הֲרֵגָה. Irme. 7.32, Vallis הַהֲרֵגָה occisionis.

הָרָה Concipere, & concipi, Nasci, Párere. Psal. 7.15, וְהָרָה עָמָל & cõcipiet laborem. vel prauitatem. Nume. 11.12, Num ego הָרִיתִי אֵת כָּל־הָעָם הַזֶּה concepi omnem populum hũc? Iiób 15.35. Iesah. 59.13, הָרוֹ וְהֹגוֹ מִלֵּב דִּבְרֵי־שָׁקֶר concipere, & loqui de corde verba mendacii. Est macór, & chólem est loco camés, inquit R. Dauid, pro הָרוֹ. quanquã R. Ioséph Kimchi, & R. Iehudáh deducũt ipsum à יָרָה, exponẽtes docere & loqui: vt Leuit. 10.10, וּלְהוֹרֹת & ad docẽdum filios Israél. Et in puhál. Iiób 3.2, & nox in qua dixit (nẽpe nuntius) הֹרָה גָבֶר natus est vir. Est sicut יוּלַד. i. natus est, inquit R. D. Et sic 1. Para. 4.17, וַתֵּהַר אֶת־מִרְיָם & genuit (vel peperit) Miriám. Est enim (vt inquit R. D.) sicut וַתֵּלֶד. i. & peperit. R. Iehudáh exponit, Et nox in qua dixit הֹרָה genitor, (. i. pater) vir. sic appellatus pater הֹרָה, eo quòd det conceptũ. Et sic Genes. 49.26, Benedictiones patris tui fortiores fuerunt בִּרְכֹת הוֹרַי benedictionibus genitorũ (vel patrũ) meorũ. Et istud, Et nox in qua dictũ est, Cõceptus est homo: Tharghũ vertit, Et angelus constitutus super conceptũ noctis: qui dixit, אִיתִבְּרָא גְבַר. i. creatus est vir. R. Moséh filius Nachmán, conceptus est vir. Alios ta-

tium orientis. vel antiquitatis. i. montium antiquorũ. Gene. 14.6, בְּהַרְרָם in monte eorum. Dicit R. Dauid, in quibusdam libris se inuenisse ר literam cum chathéph pathách, in nonnullis verò cũ seuá tãtum. Sunt, inquit idem, qui putãt בְּהַרְרָם esse macór ex pihél: qui respondere habent cur ה sit cũ pathách. Interdũ, imò sæpius, cadit alterum ר, & dicitur הַר. Psal. 68.15, הַר־אֱלֹהִים Mõs Dei. Et cum ה notificatiuo. Exo. 3.12, עַל־הָהָר הַזֶּה super montem hunc. Gene. 12.8, הָהָרָה in mõtem. Plurale, הָרִים, quod daghessandũ erat si ר litera fuisset daghessabilis: sed hannách est loco daghés, id est camés habẽs in potentia alteram literam quiescentem. Exod. 32.12, בֶּהָרִים in montibus. Inuenitur & הָרֵי pro הָרִים. Zecha. 14.5, ad vallem הָרֵי montium. R. Dauid. Et in regimine, cũ litera deseruiente. 2. Sem. 1.20, הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ montes Ghilbóah. redundat enim ב, vel ponitur pro הָרִים.

In illo Psal. 11.1, נוּדוּ הַרְכֶם צִפּוֹר migra (. i. vt migret) à mõte vestro, sicut passer (vel auis) deficit מ. Ab aliis exponitur הַר כְּמוֹ צִפֹּר in montẽ sicut passer: vel auis: diuidentes dictionem in duas: & ad hũc modum deficit ל.

Ex hac radice & significantia (vt quibusdã placet) est & illud Hamós 1.13, Eo quòd diuiserũt הָרוֹת הַגִּלְעָד mõtes Ghilhád. hoc est vrbes munitas, excelsásq; vt montes. Et 2. Reg. 8.12, וְהָרֹתֵיהֶם & mõtes eius diuides. i. vrbes munitas, excelsásque. Vel prægnãtes, vt in הָרָה. Et sic Irme. 51.25, Ecce ego ad te הַר הַמַּשְׁחִית mons qui corrumpis, &c. i. O vrbs munita. quippe Babél non erat mons: sed vallis. Et sic vertit Ionathán in Tharghũ. Venit etiam הַר interdum in genere masculeo. Iechez. 35.15, שְׁמָמָה תִהְיֶה הַר־שֵׂעִיר solitudo (aut desolatus) erit mons Sehír. Tóar. Irme. 17.3, הֲרָרִי montanus.

men dicit exponere, natus est. Talmudistæ exponunt, conceptus est. dicunt enim Iiób maledixisse diei natiuitatis suæ,& nocti cõceptionis suæ. Tóar fœmineũ, הָרָה,Prægnans,grauida. Genes.38.23, & etiam ecce הָרָה grauida.Irme.20.17,Et vulua eius הֶרֶת עוֹלָם(pro)conceptu in sæculum.aut,conceptus perpetuus. Secundum tamen R.Dauid est tóar in regimine: sícque explicari potest,Et vulua eius(fuisset)grauida perpetuo: vt scilicet nunquam veniret ad partũ. Hamós 1.13,Eo quòd diuiserint הָרוֹת grauidas Ghilhád. Quaquam sunt qui deducunt ab הָרַר,& exponunt montes:vt in eadem radice dictũ est.Et sic 2.Reg.8.12,וְהָרֹתֵיהֶם & grauidas eorum diuides.quod alii exponunt,montes eorum.Hose.14.1,וְהָרִיּוֹתָיו יְבֻקָּעוּ & grauidas eius scindẽt.Qua in dictione apparet vltima litera radicalis ה, cuius vicem gerit י,& eius singulare est הָרִית,instar דָּלִית quod habetur in Misnáh:à quo דְּלִיּוֹתָיו rami eius, vt habes in דָּלָה.

Tóar alterius formæ.Hose.2.7,Confusa est הוֹרָתָם genitrix eorum. Substantiuũ,הָרָיוֹן, Conceptus. Gene.3.16,וְהֵרֹנֵךְ & conceptum tuum.Et cum ostensione vltimæ literæ radicalis,Ruth.4.13,dedit ei הֵרָיוֹן conceptũ.

הָרַס Diruere,destruere. Iesah.14.17, וְעָרָיו הָרַס & ciuitates eius destruxit.Exo.19.21,Ne forte יֶהֱרְסוּ destruãt. vel,exeãt de ordine & acie cum destructione ædificii. Et in nifhál. Irm.50.15,נֶהֶרְסוּ חוֹמֹתֶיהָ destructi sunt muri eius.Psalm.11.3,Retia(vel fundamenta) יֵהָרֵסוּן destruẽtur. Et in pihél.Exo.23.24, כִּי הָרֵס תְּהָרְסֵם sed destruẽdo destrues eos. Nomẽ cũ sex pũctis.Iesa.19.18, עִיר הַהֶרֶס ciuitas destructionis dicetur vni.i.ciuitas cótra quã stabunt,quámq; destruent. R.D.in commẽt. Legitur etiã apud Hebræos הַחֶרֶס per chéth, id est

solis. Ionathán in Tharghũ vertit, Ciuitas Bethsémes (.i.solis) quæ destruenda est,&c. Alia forma הֲרִיסוּת, cũ súrech. Iesa.49.19,Et terra הֲרִסְתֵּךְ destructionis tuæ. Alia item,הֲרִיסָה:cuius plurale est cũ chólem,Hamós 9.11,וַהֲרִסֹתָיו אָקִים & destructiones eius erigam.

הָתַת Insidiari. R.Ionáh. Psa.62.4,Vsquequo תְּתוֹתְתוּ insidiabimini.Alii deducunt ab הָוָה. ibi vide.

הָתַל Mẽtiri,fallere,decipere,illudere. In pihél.Genes.31.6,הֵתַל בִּי fefellit me. mentitus est mihi. Iiób 13.10,אִם כְּהָתֵל בֶּאֱנוֹשׁ תְּהָתֵלּוּ בוֹ an sicut fallitis homine,falletis eũ?vel,an sicut illuditis homini,illudetis illi? Hæc sunt lenia, quæ tamẽ secundũ normã debuerãt daghessari,sicut daghessatur. 1.Reg.18.26, וַיְהִתֵּל בָּהֶם & illudebat eis. Tóar ex puhál.Iesah.44.20,הֻתַּל לִבּוֹ cor seductum.falsum,illusum.est cũ pathách.R.Dauid in lib.rad.At in Michlól dicit esse participiũ: quanquam sit cũ pathách: & est lene præter normã. Dicit tamen quòd potest esse tóar,imò & præteritũ, vt sit, cor quod seductũ est.. Cómunis.tamẽ grammaticorũ opinio est quòd sit tóar. Nomen. Iiób 17.2,אִם־לֹא הֲתֻלִּים nisi illusiones essent mecum.vel illusores.Potest enim,inquit R.D.esse & tóar. loquitur enim de suis amicis,qui illudebant ei. Alii,mẽdaces verterũt:quod & significat.

QVADRATVM.

הָבַהַב Vnde illud Hose.8.13,(Pro)hostiis הַבְהָבַי dorũ meorũ sacrificauerũt carnem. R.D.in lib.rad. assatorum meorum. Qua in significãtia dicũt Talmudistæ,וְהָיוּ מְהַבְהֲבִים אוֹתוֹ Et erant assantes illud.Et hoc etiã significat in lingua Harabica.Prima interpretatio deducitur à יָהַב quod est dare, quã sequitur R.D. in cómẽ.R.Selomóh,Victimas quas cõburũt corã me.

Universidad de Deusto
Biblioteca

& nomen cum ſex punctis . quanquam nonnulli codices habent quinque, teſte R. Dauid.

זָבַח Mactare, immolare, ſacrificare. Ieche. 39.19, מִזִּבְחִי אֲשֶׁר־זָבַחְתִּי לָכֶם de ſacrificio meo, quod ſacrificaui vobis. Pſal. 50.22, זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדֶנְנִי ſacrificans confeſſionẽ (aut gratiarũ actionem) honorificabit me. Et 4.6, זִבְחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק ſacrificate ſacrificia iuſtitiæ. Itẽ 116.17, Tibi אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה ſacrificabo ſacrificiũ cõfeſſionis . aut gratiarũ actionis. Et in pihél. 2. Paralip. 33.22, זִבַּח ſacrificauit. Et 28.23, אֲזַבֵּחַ immolabo. Nomen, זֶבַח, Sacrificium, victima. Hoſe. 6.7. Plurale, Exod. 18.12, וּזְבָחִים & ſacrificia. Et forma fœminea, זִבְחָה. & in plurali, זִבְחוֹת. & cũ pronomine, Hoſe. 10.19, confundentur מִזִּבְחֹתָם à ſacrificiis ſuis. Aliud, מִזְבֵּחַ, Altare: ſic appellatum quòd ſuper illud ſacrificetur. 1. Reg. 13.2, מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ altare, altare, &c. Exod. 20.23, מִזְבַּח אֲדָמָה altare terræ. Iudic. 6.32, אֶת־מִזְבְּחוֹ altare eius. Nume. 3.31, וְהַמִּזְבְּחֹת & altaria.

זָבַל Inde זְבוּל, Habitaculum. Ieſah. 63.15, מִזְּבוּל ex habitaculo. Forma fœminea cũ ה. Chaba. 3.11, עָמַד זְבֻלָּה ſtetit in habitaculo. Hinc verbũ זָבַל, Habitare. Gene. 30.20, יִזְבְּלֵנִי habitabit mecũ &c. Et vocauit eũ זְבֻלוּן.

זָג Cum camés, Cortex exterior vuarum. Nume. 6.5, וְעַד־זָג לֹא יֹאכֵל & vſque ad corticem vuæ non comedet. Alibi non inuenitur in Scriptura.

זֶה Hic, iſte, generis maſculei. Demonſtratiuum perſonæ, loci, & tẽporis. Gen. 5.29, זֶה iſte (nẽpe Noah) conſolabitur nos. Eccleſi. 9.3, זֶה רָע hoc malum. Ieſah. 6.3, Et clamat זֶה אֶל־זֶה hic ad illum. i. alter ad alterum. Et vtplurimũ rem demonſtrat propinquam, nõnunquam tamen & lõginquam, vt Pſal. 68.9, זֶה סִינַי iſte Sinái. Deuter. 3.25, Mõs bonus הַזֶּה וְהַלְּבָנֹן iſte, & Lebanón.

ו

Litera quandoque eſt radicalis, interdum deſeruit. Cum deſeruit, communiter eſt coniunctio copulatiua, cõuerſiua præteriti in futurum, & contrà, futuri in præteritum: de cuius punctatura, & ſignificationibus variis, ſecundum R. Ionáh, R. Abra. & R. Dauid, ſat dictum eſt in minoribus Inſtitutionibus Hebraicis, cap. 5 & 6. In maioribus verò, cap. 22, 23, & 24. Et quomodo interdũ deficit, cap. 25, in fine.

וָו Vncinus inſtar literæ ו. In plurali facit וָוִים, & in regimine וָוֵי. Exod. 27.10.

וָהֵב Nomen loci, ſecundum R. Dauid in lib. ra. Nume. 21.14, אֶת־וָהֵב בְּסוּפָה Vahéb in Supháh. Idẽ dicit ſe ſcripſiſſe hanc dictionem in radice ו, quòd expoſitorum opinio ſit eſſe וָהֵב dictionem vnam per ſe. Sed tamẽ in libris correctis ſe inueniſſe אֶתְוָהֵב dictionem vnam, & ת cum ſeuá, Ethuahéb.

ז

Litera eſt ſemper radicalis.

זְאֵב Lupus. Geneſ. 49.27, זְאֵב יִטְרָף (vt) lupus rapiet. Sephan. 3.2, Iudices eius זְאֵבֵי עֶרֶב lupi veſperæ. i. veſpertini.

זֹאת Require in זֶה.

זָבַב Inde זְבוּב, Muſca. Ieſah. 7.18. Eccleſi. 10.1, זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ Muſcæ mortis (i. Sicut quælibet muſca mortua) fœtere faciet, &c.

זָבַד Dotare, in cal. Geneſ. 30.19, זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֶבֶד טוֹב dotauit Deus me dote bona. Hic habes & verbũ

Nume.22.18, Manete quæſo בָּזֶה hîc.i.in hoc loco. Exo. 17.12, ſuſtentabant manibus ſuis מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד hinc vnus, & inde vnus.i.alter. Num.13.17, Aſcẽdite זֶה, id eſt (inquit R.D.) בְּזֶה הַמִּדְבָּר per hanc viã. deficit enim ב deferuiẽs. Sic Pſal.56.10, זֶה (pro בָּזֶה) יָדַעְתִּי in hoc cognoui.

Demonſtratiuũ tẽporis. Nume.14.22, Et tentauerũt me זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים iam decem vicibus. Et 22.32, Cur percuſſiſti aſinã tuam זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים iam tribus vicibus? acſi dicat, hoc tempore. Sunt etiam qui dicunt (inquit R. Dauid) poni vice אֲשֶׁר, Qui. Iób 19.19, וְזֶה אֲהַבְתִּי & ii quos dilexi. Pſal.104.8, Ad locũ זֶה יְסַדְתָּ quem fundaſti. Sed non eſt opus (ait idẽ) vt è propria ſignificantia abducãtur. Venit & cum tẽporis determinatione, ſicut הִנֵּה, ecce, ſimúlque iunguntur, vt maior oſtendatur celeritas. Cant.2.7, הִנֵּה זֶה בָּא ecce modo venit. acſi dicat, iamiã, nunc nũc venit. Et cũ literis deſeruiẽtibus aliis. Eſther 2.13, וּבְזֶה & in hoc (.i. poſt hoc) puella veniebat. Gene.43.28, הֲזֶה nũ hic eſt, &c. Ieſa.58.5, הֲכָזֶה num ſicut hoc, erit ieiuniũ? Eccleſi.6.5, Quies לָזֶה מִזֶּה huic quàm illi, aut præ illo. R. Dauid, זֶה cũ ſeghól eſt maſculei generis: ſed cũ cholem זֹה, fœminei. Eccleſi.2.2, וְלִשְׂמְחָה זֹה עֹשָׂה מַה Et lætitiæ (nẽpe dixi,) Quid hoc facis? Iudic. 18.4, כָּזֶה וְכָזֶה ſicut hoc, & ſicut hoc (.i. tale & tale) fecit mihi. Scribitur etiam cum ו, יו. Hoſe.7.16, זוֹ לַעֲגָם hæc ſubſannatio eorum. Et cũ ו & ſúrech, eſt vtriuſq; generis. Ieſa.43.22, עַם־זוּ populũ hunc, &c. quanquã R. Ionáh exponat אֲשֶׁר quẽ. Rectũ eſt (inquit) vt exponatur זֶה hunc, & ו ſit loco ה. & ſic Exo.15.13, עַם־זוּ populũ hũc. Pſa.12.9, מִן־הַדּוֹר זוּ à generatione hac. Et 9.16, בְּרֶשֶׁת זוּ in reti hoc. Quæ R. Ionáh etiã exponit per אֲשֶׁר. Venit & cũ א & ת, זֹאת, & eſt fœmineũ. Deut.34.4, זֹאת הָאָרֶץ hæc terra. Leuit.6.9, זֹאת תּוֹרַת hæc lex. 2.Reg.5.4, כְּזֹאת וְכָזֹאת

ſicut hoc, & ſicut hoc (.i. tale & tale) locuta eſt. Geneſ. 2.23, לְזֹאת huic erit, &c.

זָהָב Aurum. Geneſ.24.22. Nume.31.52, זְהַב הַתְּרוּמָה aurum oblationis. Pſal.72.14, מִזָּהָב de auro. Ieſah. 60.8, וְזָהָב & aurũ eorum. Et quia aurũ eſt mundum & purum, per trãſlationẽ, purũ & mundũ dicitur זָהָב. Iób 37.22, Ab Aquilone זָהָב יֵאָתֶה aurũ veniet.i. aer purus. R. Abrahám, ſerenitas cæli inſtar coloris auri, quæ incipit ab Aquilone. Sic etiã vinum purum, appellatur זָהָב. Irme.51.6, Calix זָהָב בְּכַף vini puri (inſtar auri) Babél. Et ſic oleũ purum. Zechar.4.12, Quæ euacuãt à ſe הַזָּהָב aurum.i. oleum purum inſtar auri.

זָהַם A quo verbũ in pihél, Iób 33.20, וַתַּמְאִיס חַיָּתוֹ לֶחֶם & aborrere faciet eũ vita eius panẽ. verbum fœmineum & tranſitiuũ, quod ad חַיָּתוֹ referendum eſt. R. D. exponit, Reputabit anima eius cibum abominationẽ: & eſt quod reiicitur à corpore & cibo, id eſt ſordes corporis & cibi, quæ dicitur זֹהֲמָא à doctoribꝰ Hebræis.

זָהַר Monere, admonere, Inſtituere, docere, Cauere, circunſpectum eſſe, obſeruare, Splendere. In hiſ híl. Iechez.33.3, וְהִזְהִיר אֶת־הָעָם & monuerit populum. 2. Reg.6.9, וְהִזְהִירָהוּ & monuerat eum. ה vice ו. Exo.18.21, וְהִזְהַרְתָּה אֶתְהֶם & monebis eos (vel docebis eos) ſtatuta. vel præcepta. Daniél 12.3, וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר & qui intelligere fecerint, (.i. alios docuerint,) הָרָקִיעַ ſplendeſcẽt ſicut ſplendor firmamenti. Et in nifhál. Pſal. 19.12, Etiam ſeruus tuus נִזְהָר בָּהֶם admonet ſe per illa. Iechez. 33.4, & 6, וְלֹא נִזְהַר & non monuerit (vel obſeruauerit) ſe. Nomen, זֹהַר, Splendor. Iechez. 8.2, ſicut aſpectus זֹהַר ſplendoris.

זֹה & **זוֹ** Require in זה.

vertit וְעַל סְקוֹפַת תַּרְעָא & iuxta limẽ portæ. Et ſic 1.Sem. 1.9, ſedebat ſuper ſoliũ עַל־מְזוּזַת iuxta poſtẽ. Tharghũ, בִּסְטַר סִיפָּא in latere liminis. Exod.12.6, הַמְּזוּזֹת poſtes.

זול Vileſcere, vilipendere, ſpernere, contemnere. Vnde participium ex cal. Ieſa.46.6, הַזָּלִים זָהָב מִכִּיס qui vilipenditis aurũ de crumena. Et in hifhíl. Thren.1.8, הִזִּילוּהָ ſpreuerunt eam. & eſt cum daghés præter normã, inquit R.D. in lib. rad. ſicut & illud Exo.16.2, וַיִּלּוֹנוּ. & Nume.14.36, וַיַּלִּינוּ. Et in Michlól idem in verbo זול, ita ait, Dicimus in hac radice dictionem remotam à regula, quia iuxta regulam dicendum eſſet הֱזִילוּהָ, inſtar הֱקִימוּהָ & הֱשִׁיבוּהָ. Verum, quia antequam cõiungeretur pronomini fœmineo, erat הֱזִילוּ cum hannách (.i. litera quieſcẽte) formatiuo cõiugationis hifhíl, vt indicaret quòd ob multiplicitatem pũctorum quæ ſunt illi pronomini iuncta, cadit hannách, & daghés ponitur vice illius. & rectum eſt vt ה non producatur, ſed corripiatur propter ז quod habet daghés. & ſic illud Irme.38.21, הִסִּיתוּךָ à סִית, in quo daghés eſt loco hannách cadentis. Sed R. Abrahám deducit verbum à זָלַל. & ita daghés eſt loco ל deficientis.

זון Vnde tóar, זַן. Pſa.144.13, Anguli noſtri pleni מְפִיקִים מִזַּן אֶל־זַן educentes de ſpecie ad ſpeciẽ. R.D. in lib. ra. dicit eſſe tóar ſpecierũ frugũ, vt tritici, vt hordei, vt leguminũ, & huiuſmodi, quibus homo veſcitur. Et in cõmen. זַן exponit מִין ſpeciẽ. acſi dicat, de ſpecie ad ſpeciem. Et participium illud dicit poſſe eſſe trãſitiuum, & intranſitiuum: vt ſit, educentes aut exire facientes: vel, exeuntes de ſpecie ad ſpeciẽ. acſi dicat, In omni angulo domus eſt ſpecies aliqua frugum: & propter frugum maximã copiam, miſcẽt ſe ſpecies frugum alte-

זוב Fluere. Irme.49.4, זָב עִמְקֵךְ fluxit vallis tua. nẽpe vulneratorũ ſanguine. Leuit.15.12, Et quãdo mũdabitur הַזָּב מִזּוֹבוֹ fluens à fluxu ſuo. Thre.4.9, Meliores fuerũt occiſi gladio occiſis fame: quoniã ii יָזֻבוּ מְדֻקָּרִים fluxerũt perfoſſi, propter defectum fructuum agrorũ. acſi dicat, quòd fluxit eorũ ſanguis, metaphorice: quia mox fame mortui ſunt, acſi perfoſſi fuiſſent gladio. Nomen, זוֹב, Fluxus. Leuit.15.25, כִּי־יָזוּב זוֹב דָּמָהּ quũ fluxerit fluxus ſanguinis eius.

זוד Superbe & temere agere. Exod.18.11, זָדוּ עֲלֵיהֶם ſuperbe egerũt aduerſus eos. Et in hifhíl. Neche. 9.10, הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם ſuperbe egerũt aduerſum eos. Exod.21.14, Et quũ יָזִד ſuperbe egerit. deficit י, ſecundum R.D. Tóar, זֵיד, Superbus, temerarius. Prouer.21.24, זֵד ſuperbus, &c. Irme.43.2, הַזֵּדִים, Superbi. Alia forma, זֵדוֹן, cuius plurale eſt Pſal.124.5, Aquæ הַזֵּדוֹנִים ſuperbæ. i. intumeſcentes. Nomen, זָדוֹן, Superbia. Proue.11.2, Venit זָדוֹן ſuperbia. i. venit vir ſuperbiæ, hoc eſt ſuperbus. Vel eſt nomen tóar, ſuperbus. & ſic Irm.50.31, Ecce ego ad te זָדוֹן ſuperbe. Prouerb.13.9, Vere בְּזָדוֹן vir ſuperbus dabit litem. Vel ſic, propter ſuperbiam dabit (nẽpe homo) litẽ. Irme.49.16, Decepit te זְדוֹן לִבֶּךָ ſuperbia cordis tui. Alia forma. Pſal.19.14, מִזֵּדִים quod eſt (inquit R. Dauid) ſicut מֵהַזְּדוֹנוֹת, à ſuperbiis.

זוה Vnde זָוִיָּה, Angulus. Zechar.9.15, כְּזָוִיּוֹת מִזְבֵּחַ ſicut anguli altaris. Alia forma. Pſalm.144 13, מְזָוֵינוּ מְלֵאִים anguli noſtri pleni.

זוז Vnde præpoſito מ, fit מְזוּזָה. & ה, genus ſignat fœmineum, Poſtis. Exod.21.6, אֶל־הַמְּזוּזָה ad poſtem. Ieche.45.18, וְעַל־מְזוּזַת שַׁעַר iuxta poſtem portæ. R. Dauid, & iunctum poſti. quanquam Ionathán in Tharghum vertit

Universidad de Deusto
Biblioteca

geminata prima & vltima litera, fit זִעְזַע verbum in pi-
hél, cuius participiũ est Chabac 2.7, מְזַעְזְעֶיךָ cõmouen-
tes te. Nomen. Iesah. 28.19, רַק־זְוָעָה הָבִין שְׁמוּעָה tantũ-
modo cõmotio intelligere faciet auditũ. Deu. 28.25, Et
eris לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת in cõmotionem omnibus regnis.
quod nonnulli putant esse ex hac radice. Vide in זַעֲוָה.

זוּר Alienare, Alienũ esse, siue fieri, Cõprimere, con-
stringere, Frãgere, Ventilare, dispergere, Circun-
ligare, Curare, Oscitare, sternutare. Iiób 19.13, זָרוּ מִמֶּנִּי
alienauerũt se à me. i. elongauerũt se. Illud Psal. 58.
4, זֹרוּ רְשָׁעִים מֵרָחֶם alienauerũt se impii à vulua: potest
esse (inquit R.D.) ex cal, secũdum tertiũ præteriti mo-
dum, qui est vt פָּעוֹל instar טוֹבוּ. Et sic in alia significan
tia, Iesa. 1.6, vuln' & liuor & plaga recẽs לֹא־זֹרוּ nõ sunt
fracta. i. aperta, aut compressa, vt educatur sanies. & est
intrãsitiuũ: & si esset trãsitiuũ, posset nihilominus esse
ex cal, sicut & הָלְמוּ, quod inuenitur transitiuũ & intrã-
sitiuum: vt habes in radice הָלַם. Possunt tamen ista esse
& ex puhál, vt scribũt R. Iehudáh grãmaticus, & R.D.
& R. Ionáh: & tũc passiuã habẽt significantiã, Alienati
sunt, Curata sũt, vel fracta. Iiób 19.17, halitus meus זָרָה
לְאִשְׁתִּי alienus (aut extraneus) erat vxori meæ. Iudic. 6.
38, וַיָּזַר אֶת־הַגִּזָּה וַיִּמֶץ טַל constrinxit vellus, & expressit ro-
rem. Et sic Tharghum, וַיַּעֲצַר & constrinxit. est autẽ ex
cal, instar וַיָּצַר, à צוּר. Vel est ex hifhíl, vt illud Gen. 8.13,
וַיָּסַר & remouit Nóach tectum. R. Dauid in Michlól, &
lib. rad. Iesah. 59.5, וְהַזּוּרָה & quod fractum est. Seghól
est loco camés, inquit R.D. in lib. rad. & Michlól, pro
וְהַזּוּרָה, sicut & illud Zechar. 5.4, וְלָנָה, pro וְלָנָה. Iiób 39.18,
Et oblita est quòd pes תְּזוּרֶהָ frangat ea. Et participiũ
in hifhíl. Psal. 69.8, מוּזָר הָיִיתִי לְאֶחָי alienus factus fui fra

ra cum altera. Trãsitiue verò hic est sensus, Domestici
propter frugũ copiam, educũt vnã speciem ad alterã,
quòd singulas species seorsum manere non sustineat
angustia domus. Haudquaquam scio cur R. Dauid
in Michlól, dicat hæc duo, esse participia, & cum pa-
thách præter normam: quódque possumus formare to
tũ verbum זָן זַנְתָּ, &c. R. quoque Abrahám auenhezra,
educentes, indicare ministros asserit, & זָן exponit spe-
ciem. Nam Tharghum pro לְמִינָהּ secundum speciem
suam (Gene. 1.24,) habet לִזְנָהּ. Sũt, inquit R. Abrahám,
qui exponunt, de esca ad escam: & dictionẽ, educentes,
referunt ad angulos nostros, vt sit, Anguli nostri ple-
ni, educẽtes, &c. R. quoque Ionáh exponit, de specie ad
speciem. & sic illud 2. Paralip. 16.14, Et requiescere fe-
cerunt eum in lecto qui erat plenus aromatibus, וּזְנִים
& speciebus. nempe varii odoris. Idem R. Abrahám &
R. Dauid. Et secũdum normam (inquit R. Dauid) de-
buerat esse וְזֵנִים cum seri, instar מֵתִים à מוּת, quia est ex
quiescentibus. Hinc etiam præposito מ, fit מָזוֹן, Esca,
cibus. Gene. 45.23, & panẽ, וּמָזוֹן & escam. Hinc & זוֹנָה,
Caupona, hospita: sic appellata, quòd escas præparet &
vendat. & est tóar, instar טוֹבָה. R.D. exponit מוֹכֶרֶת מָזוֹן
vendens escam. Iehos. 2.1, mulieris זוֹנָה cauponæ. ita Io
nathán in Tharghum, פּוּנְדְקִיתָא cauponæ, siue hospitæ.
Ita & R. Ionáh. & sic illud Ioél 3.3, posuerunt puerum
בַּזּוֹנָה cũ caupona. vel hospita. aut in hospitio. quãquam
R.D. exponat, in prostibulo. זוֹנָה significat etiã arma.
1. Reg. 22.38, וְהַזֹּנוֹת רָחֲצוּ & arma lauerunt. Et est instar
קוֹמָה קוֹמוֹת. Alia forma præposito א. Deuter. 23.13, עַל־
אֲזֵנֶיךָ super armis tuis. Vide אָזֵן.

זוּעַ Mouere, cõmouere, aut Se mouere, Cõtremisce-
re, concuti. Estér 5.9, וְלֹא־זָע neq; mouebat se. Et

tribus meis. Et geminata litera in pohél, in alia ſignificatione. 2. Reg. 4. 35, וַיְזֹרֵר הַנַּעַר & oſcitauit (aut ſternutauit) puer. Et in nifhál. Ieſa. 1. 4, נְזֹרוּ אָחוֹר alienati ſunt (vel alienauerũt ſe) retrorſum. Iechez. 14. 5, נָזְרוּ. Quæ tamen poſſunt eſſe ex radice נָזַר. Hinc nomen, præpoſito מ, מָזוֹר, Plaga, percuſſio: eo quòd ſoleat frangi, ſiue aperiri, vt ſanies educatur: aut quòd ſoleat alligari. Hoſe. 5. 13, neque curabit à vobis מָזוֹר plagam. vel percuſſionem. pro, neque curabit vos à plaga, vt ſit hypallage. Hobadiáh 7, Ponent מָזוֹר plagam ſubter te.

Significat & curationem, ſiue ſanitatem: quòd in curatione, plaga frangi, ſiue aperiri & premi ſoleat, ad educendã ſaniẽ. Irme. 30. 13, Non eſt qui iudicet iudiciũ tuum לְמָזּוֹר ad curationẽ. vel ſanitatẽ. Aliud. Nume. 11. 20, donec exeat (caro) è naribus veſtris, & ſit vobis לְזָרָא in diſperſionẽ. vel ad diſperſionẽ. acſi dicat, ita vt diſpergatis ſiue diffletis ipſam carnem ex naribus veſtris. Et eſt inſtar צוּר à צָרָה, & רוֹעַ à רָעָה, éſtque א loco ה. Require in זָרָה. Tóar, זָר, Alienus. Leuit. 22. 13, וְכָל זָר & omnis alienus nõ comedet ex eo. Irme. 18. 14, Num derelinquentur מַיִם זָרִים aquæ alienæ, frigidæ, defluentes: i. venientes è loco alieno & longinquo: quæ videlicet ſunt alienæ loco per quem defluũt. Et 51. 2, Et mittam in Babél זָרִים וְזֵרוּהָ alienos, & alienabunt eam. i. vt alienam, & extraneam facient eam, quia capient, diripiéntque omnia quæ eius fuerint. Sunt qui dicũt זֵרוּהָ eſſe à זָרָה. at R. D. ex hac radice putat eſſe verbum, & ex cal, à ſecundo modo præteriti, qui eſt vt פָּעַל cũ camés & ſerí. Require & in זָרָה. Ieſah. 1. 7, Secundum ſubuerſionem זָרִים alienorũ. i. virorum alienorũ, qui veniunt è terra longinqua aduerſus vrbem quampiam vt eam

capiant, ſubuertant, ac deſtruant vniuerſa. Require alteram expoſitionem in זֶרֶם. Fœmineum. Leuit. 10. 1, אֵשׁ זָרָה ignem alienum. Proue. 22. 13, פִּי זָרוֹת os alienarũ.

זָחַח Attollere, Tollere, auferre, remouere. Exod. 28. 28, וְלֹא יִזַּח & non tollatur (ſiue remoueatur, aut ſe remoueat) pectorale. q. d. non recedat pectorale ab ephód. Qua dictione vtuntur & doctores Hebræi, quũ dicunt זְחוּחֵי הַלֵּב, id eſt elati corde, & ſuperbi ſpiritu.

זָחַל Eſt פָּחַד, Vereri, pauere, timere: & שָׁרַץ, Repere. Iób 32. 7, idcirco זָחַלְתִּי veritus ſum, (vel expaui,) & timui indicare opinionẽ meã. R. Ionáh, tardaui, ex lingua Harabica adducens teſtimoniũ in qua hoc verbum tardare ſignificat. R. Abrahám & R. Leui, יָרֵאתִי timui. Idem Tharghum. Micháh 7. 17, כְּזוֹחֲלֵי אֶרֶץ ſicut ſerpentia terræ. i. ea quæ ſerpunt in terra. 1. Reg. 1. 9, iuxta lapidẽ הַזּוֹחֶלֶת Zochéleth, qui erat ſecus fontẽ Roghél. ſic appellabatur, quòd aquæ ſerperẽt, & defluerẽt iuxta illum. Idcirco dixit, Qui erat, &c. R. verò Selomóh exponit הַגְּדוֹלָה magnũ, quo iuuenes ſuas exercebãt vires. Ionathán verò vertit סְכוּתָא ſpeculationis, quòd ſtantes ſuper illum, à longe ſpeculabantur.

זִיו Secundus menſis Hebræis (qui annum incipiunt à Martio) id eſt Aprilis. 1. Reg. 6. 1, Menſe זִיו הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי Aprilis, ipſe eſt mẽſis ſecundus. Sic autẽ appellabatur, quòd in eo conſpiciatur arborum ſplendor, qui dicitur זִיו. Nam Tharghum pro נְגַהּ ſplendor, habet זִיו.

זִיז Ieſa. 66. 11, Et deliciis affluatis מִזִּיז כְּבוֹדָהּ à ſplẽdore gloriæ eius. Sunt qui dicunt ſignificare beſtiá agreſtem. Pſal. 50. 11, וְזִיז שָׂדָי & beſtia agri. i. agreſtis. Et 80. 14, וְזִיז שָׂדָי & beſtia agri. Sunt præterea qui putant nomẽ eſſe vniuerſale ad omnes beſtias. Et in Vaicra rab-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ghum, אִיסְפַּקְלָרָא ſpeculum. Iiób 28.17, Non adæquabit ei aurum וּזְכוּכִית.

זָכָה Idem quod זָכַךְ. Micháh 6.11, הַאֶזְכֶּה num mũdabo. Et in pihél. Pſal. 73.13, In vacuum זִכֵּיתִי לְבָבִי mũdaui cor meum. Et in hithpahál. Ieſah. 1.16, הִזַּכּוּ mundi eſtote. quod ſecũdum normam debuerat eſſe הִזְדַּכּוּ, inquit R. Dauid in li. ra. & in Michlól. Eſt enim in potentia daghés, ד quod in verbis à ז incipientibus poni ſolet vice ת conſtitutiui cõiugationis, ſed euphoniæ gratia omiſſum eſt.

זָכַר Recordari, reminiſci. Thre. 2.1, וְלֹא־זָכַר הֲדוֹם־רַגְלָיו & nõ eſt recordatus ſcabelli pedum ſuorũ. Pſal. 115.12, Dominus זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ memor fuit noſtri, benedicat. i. Domin' qui memor fuit noſtri iugiter parcẽdo, ipſe benedicat. Ieche. 16.21, לֹא זָכַרְתְּ nõ recordata es. Scribitur cũ י, & legitur ſine י. Pſal. 103.14, זָכוּר כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ memoratus quòd puluis ſumus. eſt participiũ paſſiuũ. Irm. 31.20, זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד recordãdo recordabor eius adhuc. eſt ſine ו. Et cũ ו, Exo. 20.8, זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת memẽto diei ſabbati. 2. Reg. 9.25, כִּי־זָכֹר אֲנִי וָאַתָּה quia memẽto, ego & tu equitabamus, &c. Eſt imperatiuũ, inquit R. D. in li. ra. & in cõment. & eſt ſenſus, quia memẽto quãdo ego & tu equitabam', &c. At R. Iſchác ghiáth ſcripſit eſſe macór, & ligatur cũ dictione אֲנִי: ſicut & illud Eccleſ. 4.2, וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים & laudare ego mortuos. Et 8.2, אֲנִי פִּי־מֶלֶךְ שְׁמֹר ego os regis obſeruare. At שַׁבֵּחַ eſt tóar, ſecũdũ R. Abra. & R. D. שְׁמֹר verò eſt imperatiuũ: éſtque ſenſus, Ego te moneo, os regis ſerua. ita exponit R. Abrahám. Pſal. 20.4, יִזְכֹּר memor ſit omnis ſacrificii tui. vel, odoret omne ſacrificiũ tuũ. R. D. in li. ra. & in cõment. Et in nifhál. Nume. 10.9, וְנִזְכַּרְתֶּם & memo-

báh, R. Iehudáh nomine R. Simón, dicit eſſe auẽ magnam, quæ vbi ſuas expãderit alas, ſolem obfuſcat. (& eſt accipiter) & hoc eſt quod ſcribitur Iiób 39.29, Num ob intelligentiam tuam volabit נֵץ accipiter, alas ſuas ad auſtrum? nẽpe expandet. Et cur tali appellatur nomine? Nempe quia in ea ſunt de omnibus ſpeciebus טְעָמִים, hinc & inde.

זִיק Scintilla, ſiue flamma ignis. Ieſah. 50.11, Accincti זִיקוֹת ſcintillis. aut flãmis. Eodem verſu, Ambulate in lumine ignis veſtri, וּבְזִיקוֹת בְּעַרְתֶּם & in ſcintillis (ſiue flãmis) quas ſuccendiſtis. Ex hac radice & ſignificantia poteſt eſſe illud Proue. 26.18, Sicut abſcõdit ſe הַיֹּרֶה זִקִּים qui iacit ſcintillas, &c. daghés eſt loco hannách, id eſt י literæ quieſcẽtis, ſicut in צִצִּים pro צִיצִים, ſic זִקִּים pro זִיקִים.

זַיִת Olea, oliua, pro arbore & fructu, maſculei generis. Geneſ. 8.10, עֲלֵה־זַיִת folium oleæ. Irme. 11.16, זַיִת רַעֲנָן oleam viridem. Deuter. 8.8, אֶרֶץ־זַיִת שֶׁמֶן terram oleæ olei. i. olearũ facientium oleum. Sunt enim quædam oleæ quæ non faciũt fructum. Vnde & Onchelos in Tharghum, Terram olearum faciẽtium oleum. Et 24.20, Quum excuſſeris זֵיתְךָ oleam tuã. Item 6.11, Vineas וְזֵיתִים & oleas.

זָכַךְ Purificare, mũdare. Iiób 15.15, Et cæli לֹא־זַכּוּ non ſunt mundi. Et in hifhíl. Iiób 9.29, וַהֲזִכֹּתִי בְּבֹר כַּפָּי & lauero pure palmas meas. i. manus. Ieſa. 1.16, הִזַּכּוּ mundate vos. Require in זָכָה. Tóar. Leuit. 24.2, Et oleum oliuæ זָךְ purum. eſt cum camés. Alia verò cũ pathách, Prouer. 16.2, via auri זַךְ munda. Et fœmineũ, Exod. 30.33, וּלְבֹנָה זַכָּה & thus mundum. Et à puritate vocatur זְכוּכִית, quod R. Dauid lapidem dicit eſſe auro pretioſiorẽ. R. Abrahám, adamantem eſſe putat. Thar-

rabimini (vel eritis in memoria) corã Domino. Eſtér 9.28, Et dies iſti נִזְכָּרִים memorati. i.memorabiles, aut memorãdi. Ieche.21.24,Pro eo quòd הִזָּכְרֶכֶם memorami ni,(aut,eſtis in memoria,)manu capiemini.Nó eſt tranſitiuum, vt putauit R.Ionáh, ſed intrãſitiuum ſecundum normam.i.pro eo quòd eſtis in memoria co rã me.acſi dicat,Veſtri recordor qui ſitis,vtpote iniqui tatibus pleni. Exod.34.19, וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר & omne pecus tuũ quod maſculum parit. מִקְנְךָ eſt hoc loco fœminei generis:& exponit R.Dauid,Erit memoratũ(ſiue recẽ ſebitur pecus tuũ)vt ſeparẽtur maſculi ex ea מִקְנֶה. i.ex eo pecore. & non eſt verbum tranſitiuũ,vt putauit R. Ionáh,ſed intrãſitiuũ, vt omne niſhál. Et in hifhíl, Memorare,Mentionẽ facere,Reminiſci,Adolere,ſuffire,Odorari.Ieſa.49.1, De vẽtre matris meæ הִזְכִּיר שְׁמִי memorauit nomẽ meũ.Gen.40.14, וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־פַּרְעֹה & mẽtionẽ mei facies Parhoni. Et 41.8, אֶת־חַטָּאַי אֲנִי מַזְכִּיר peccata mea cõmemoro.aut peccatorũ meorum mentionẽ facio. i.fateor me peccaſſe.Ieſah.66.3, מַזְכִּיר לְבֹנָה memorãs thus.aut mentionẽ faciés thuris.vel,qui ſuffire facit thus.R.Selomóh,qui adolet,vel ſuffit.Ita exponit & R.D.in cõment. At in li.ra.dicit eſſe ſignificationis odoris & acceptionis rei cũ beneplacito . Ieche. 21.23, וְהוּא־מַזְכִּיר עָוֹן & hoc recordari facit iniquitatis vt capiatur. R.D. in cõment.exponit,Et hoc,aut,& verbum cõmemorat eis iniquitatem ob quam cõprehẽſi ſunt.Idẽ 29.16.2. Sem.8.16,Et Iehoſapháth filius Achilúd מַזְכִּיר à cõmentariis.vel cõmonefactor. hoc eſt qui negotia gerenda cõmemorat.Pſal.38.1,Cantus Dauidi לְהַזְכִּיר ad cõmemorandum.vel ad confitendum:vt alii exponũt,teſte R.D.in comment.Ipſe exponit,ad memorandum,

morandum,ſeu commonefaciẽdum, nempe omnem hominem,ob quam cauſam Dominum precaretur.1. Paralip.16.4, וּלְהַזְכִּיר & ad commemorandum, & confitendum.Ieſah.12.4, הַזְכִּירוּ memorate quòd excelſum,&c. vel confitemini,vt alii exponunt,teſte R. D.Canti. 1.4, נַזְכִּירָה דֹדַיִךְ memorabimus amores tuos. Alii,teſte R.Dauid, exponũt,odorabimus. Nomen cum quinque punctis, & nonnunquam cum ſex, זֵכֶר, Memoria,Odor.Exo.17.14,delebo אֶת־זֵכֶר memoriã Hamalẽc.Pſalm.112.6, לְזֵכֶר עוֹלָם in memoria perpetua erit iuſtus. Hoſe. 14.8, זִכְרוֹ odor eius ſicut vinũ Lebanón.

Alia forma, זִכְרוֹן cũ daghés.Exod.28.12, לְזִכָּרוֹן in memoriam. Alia item forma, זִכָּרוֹן. Eccleſi.1.11. Iiob 13, זִכְרֹנֵיכֶם memoriæ veſtræ. R. Dauid legit ſine ', & ita eſt ſingularis numeri:imò plurale dicit eſſe,genere fœmineo. Eſtér 6.1,& dixit vt afferrẽt אֶת־סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת librũ memoriarum.i.hiſtoriarũ,& monimentorum. Alia præterea.Leuit.24.7, לְאַזְכָּרָה in monimentũ.R.Dauid, in odorem,vel memoriã:& hanc expoſitionẽ dicit admodum conuenire loco. Et cũ duplici ſigno fœminei. Leuiti.6.15,adolebit ſuper altare odorem quietis, אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה memoriã eius Domino. vel odorem, aut ſuffitũ eius Domino.א eſt loco ה.Et ſunt qui exponũt iuxta hunc ſenſum illud Ieſah.57.8, Et poſt oſtium & poſtem poſuiſti זִכְרוֹנֵךְ odorem tuum.vel ſuffitũ tuum, & ſic illud Irme.17.2, כִּזְכֹּר בְּנֵיהֶם quum offerrent (vel adolerent)filios ſuos ſuper aras eorum.& hoc ſecũdum opinionem multorũ.at rectum eſt vt exponatur iuxta primam ſignificantiam, Quum recordati fuerint filii eorum ararum ſuarũ. & hæc eſt opinio Ionathán, qui vertit בְּאִידְכְּרָא quũ recordati fuerint . quáquam & hoc

ad illum priorem ſenſum poteſt accõmodari: quia & Onchelos, אַזְכָּרָתָהּ paulo ſuprà citatum, vertit אִידְכַּרְתָּהּ. Poſſunt autem omnia (vt ait R. D.) ad vnum reduci ſenſum, quòd odor memorare faciat rẽ, inquit idem. R. Ionáh, illud Nume.5.25, אֶת־אַזְכָּרָתָהּ cum memoria (vel ſuffitu) eius: dicit non poſſe exponi de ſuffitu: quia thus ipſum non cõburebatur. At R. Dauid, thus ſuper panem poſitum, die ſabbati remoto pane combuſtum fuiſſe cõfirmat. nam Leuit.24.8, ſcriptũ eſt, In die ſabbati diſponet illum. quia ordinabatur nouus, vetus adolebatur. remoto enim pane, adolebatur thus ipſum pro pane: quia è pane nõ fiebat holocauſtum. Aliud nomẽ, זָכָר, Maſculus. Gene.1.27, זָכָר וּנְקֵבָה maſculum & fœminam creauit eos. Exod.13.12, הַזְּכָרִים maſculi.

זלל Vnde זוֹלֵל, Epulo, & proprie carniũ. Deut.21.20, זוֹלֵל וְסֹבֵא epulo, & potator (ſiue ebrius) eſt. Prou. 23.20, אַל־תְּהִי בְסֹבְאֵי־יָיִן בְּזוֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ ne ſis cum potatoribus vini, cũ epulantibus carnẽ ſibi. aut, cũ epulonibus.

Accipitur & pro vili. Thren.1.11, Fui זְוֹלֵלָה vilis. contemptibilis. Nomen. Pſal.12.9, Quum exaltatæ fuerint, (aut exaltauerĩt ſe, vel ſuperbierint,) זְלֻלוֹת לִבְנֵי אָדָם vilitas filiis (aut filiorum) hominum. i. quũ exaltati fuerint impii, & eleuauerint eos vilitates filiorũ hominũ. Vel, vilitas eſt filiis hominũ. Tharghũ, Sicut ſanguiſuga, quæ ſugit ſanguinẽ filiorũ hominũ. R. Abra. ſubaudit viri, ſic, quũ exaltati fuerint viri vilitatis (aut cõtẽptus). i. viri viles, & cõtẽptibiles: & ſic Pſa.109.4, Et ego oratio. i. vir oratiõis. R. D. in cõmẽ. זְלֻלוֹת vilitas, aut ignominia, opponitur כָּבוֹד gloriæ. Eſt autẽ hoc nomẽ ſingularis numeri. Illud autẽ Ieſa.64.3, נָזֹלוּ defluerẽt, quod R. Ionáh aggregauit in hac radice, eſt ex נָזַל, & ſic מַזְלוֹת.

זלג Vnde מַזְלֵג, Tridens quo extrahuntur carnes ex olla. 1.Semu.2.12, וְהַמַּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשִּׁנַּיִם בְּיָדוֹ & tridens trium dentium in manu eius. Plurale fœmin. חַמְזְלֻגֹת, Exod.38.3. Et 27.3, וּמִזְלָגֹתָיו & tridentes eius.

זלת Vnde זוֹלַת הַלֹּת, Præter. 2.Reg.24.14, זוֹלַת הַלֹּת paupertatem populi terræ. Et cum additione ', Deute.1.34, וְזוֹלָתִי כָּלֵב præter Caléb. Interdum tamen ' eſt ſignũ pronominis primæ perſonæ. Hoſ.13.4, & Deũ זוֹלָתִי præter me nõ ſcies. 1. Semu.21.9, זוֹלָתָהּ præter illũ.

זמם Cogitare. Thre.2.17, Fecit Domin' אֲשֶׁר זָמַם quod cogitauit. Zecha.8.14, כַּאֲשֶׁר זָמַמְתִּי quẽadmodum cogitaui. Irm.4.27, locut' ſum, זָמָתִי (&) cogitaui. Prou. 31.16, זָמְמָה שָׂדֶה cogitauit (nempe emere) agrũ: & accepit illum. ſub. data pecunia. Nomẽ, זְמָם, Cogitatio. Pſal. 140.9, זְמָמוֹ cogitationem eius. Alia forma. Prouerb. 24.9, זְמַת אִוֶּלֶת חַטָּאת cogitatio ſtultitiæ (. i. ſtultæ: vel, ſtultæ, nẽpe mulieris) peccatũ: & abominatio homini illuſor. Interpretatio huiꝰ loci eſt hæc, iuxta R. D. in li. ra. Omnis qui cogitat verba ſtultitiæ (. i. ſtulta) adducet ſe ad peccatũ. Et cogitãs verba illuſoris, qui nõ eſt ſtultus, ſed deludit, & deridet alios, cuiuſque occupationes malæ ſunt: is inquá qui eius cogitat verba, & ſectatur eũ, adducet ſe ad abominationẽ hominũ: quia abominabuntur eũ homines. Ieche.16.42, Et non feciſti אֶת־זִמָּה cogitationem ſuper omnibus abominationibus tuis. i. non expendiſti, nec cogitaſti quid feceris ſuper omnibus abominationibus tuis, &c. Plurale, זִמּוֹת. Iiób 17.11, זִמֹּתַי נִתָּקוּ cogitationes meæ euulſæ ſunt. זִמָּה ſignificat etiam Fœdum, turpe, abominationẽ, opus malum. Alii reducunt ad primam ſignificantiam, dicẽtes nõ modo bonã, verumetiã malã ſignificare cogitatio-

nẽ.interpretandũ eſt autẽ pro ratione loci. & ſic מ præ poſito,מְזִמָּה. Leui.19.29,Et impleatur terra זִמָּה abominatione. Et 20.14, זִמָּה הִוא abominatio eſt. Alia forma,מְזִמָּה. Pſa.21.12,Cogitauerũt מְזִמָּה cogitationẽ. Irm. 11.15, מַה לִּידִידִי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָהּ הָרַבִּים Quid dilecto meo in domo mea, cũ fecerit ipſa, abominationẽ illã (vel turpe illud) cũ multis? eſt cũ duplici ſigno fœmineo,ſicut יְשׁוּעָתָהּ.& iũgitur cũ nomine to'ar הָרַבִּים,quod quia eſt maſculeũ pluralis numeri,nõ poteſt referri ad הַמְזִמָּתָהּ abominationẽ. Sic autem exponitur hîc locus à R.D.in cõmen. Dicit propheta,Quid dilecto meo in domo mea? Vocat Deum,dilectum ſuũ: quia ipſe fuit ex amicis Dei. Dixit,Quid illi poſthac in domo mea? id eſt in domo ſanctuarii mei.q.d.vt habitet illic eius diuinitas? Sequitur,Cũ fecerit ipſa,&c.acſi dicat,Quũ fecerit congregatio Iſraél abominationem cum multis,idolis videlicet aut diis alienis(quẽadmodũ dixerat ſuprà,cap.2.28,Secundum numerum vrbium tuarum fuerunt dii tui Iehudáh) & quum reliquerit Deũ vnũ, & fecerit abominationem cum multis,& ſeruierit illis : quid illi dilecto meo in æde mea? Et dixit, In æde mea,ſicut dixerat,Dilecto meo: quia dilectus prophetæ eſt Deus, & nõ dilectus eorũ. & ſic,domus ſanctuarii,domus prophetæ eſt, & non domus eorum. Tharghum refert ad populum hoc pacto,Quid populo qui fuit dilectus coram me? dereliquerunt cultum domus ſanctuarii mei,fecerunt conſilium ad peccatum multorũ.vel,vt peccarẽt multi. Rurſum Irme.23.20, מְזִמּוֹת cogitationes cordis ſui. Prouerb.12.2, וְאִישׁ מְזִמּוֹת & vir abominationum.i.abominationes faciens.

זְמַן Tempus conſtitutum & determinatũ. Eccleſi.3.1, לַכֹּל זְמָן omnibus eſt tempus. Plurale,זְמַנִּים, cũ da-

ghés. Eſter 9.31,בִּזְמַנֵּיהֶם in tẽporibus ſuis. Hinc verbũ in pihél,Hezræ 10.15,Veniet ad tẽpora מְזֻמָּנִים cõſtituta.

זַמֵּר In pihél, Pſallere, canere. Pſal.9.12,זַמְּרוּ לַיהוָה, Pſallite(vel cãtate) Domino. Et 108.4,וַאֲזַמֶּרָה & pſallam tibi. Et in altera ſignificantia in cal. Leuiti.25.3, & ſex annis תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ putabis vineam tuã. Et in niſhál. Ieſa.5.6,לֹא יִזָּמֵר nõ putabitur. Nomen,מִזְמוֹר, Pſalmus,cantus,cantio. Pſal.3.1,מִזְמוֹר לְדָוִד Pſalmus(vel cãtus) Dauid. Titulus multis pſalmis præpoſitus. Alia forma,זְמִיר, Cãtus,cantio,& Putatio ſiue exciſio. Cãti. 2.12,עֵת הַזָּמִיר tempus cantus(vel putationis) aduenit. Ieſa.25.5,Sicut æſtus in vmbra nubis, זְמִיר עָרִיצִים יֵעָנֶה fremitus(ferocia) fortiũ humiliabitur. R. Ionáh exciſionẽ exponit. (hoc enim verbũ, vt dictum eſt, putare, & excidere ſignificat) & יֵעָנֶה exponit יִקָּרֵא, id eſt vocabit: acſi dicat, Deus ad exciſionem fortium vocabit. At R. Dauid, rectum eſſe dicit vt זְמִיר ſit cãtus vel exciſio: & יַעֲנֶה ſit יַכְנִיעַ humiliabit, aut humiliare faciet: vt ſit ſenſus, Exciſio(ſub.quæ veniet à Deo,) humiliabit fortes, atque ita זְמִיר nõ eſt in regimine. Vel, cãtus, id eſt oblectatio in qua oblectãtur fortes, humiliabit eos. Alia forma,זְמִירָה. Pſal.119.54,זְמִירוֹת הָיוּ־לִי cantus fuerũt mihi præcepta tua. Iiób 35.9, qui dat זְמִירוֹת cãtus in nocte. Alii, exciſiones, teſte R.D. Alia itẽ,זִמְרָה. Pſal.81.3, ſumite זִמְרָה cãtum. Ieſa.12.2,כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ quia fortitudo mea & cãtus meus Dominus. eſt cum camés, & deficit fignũ pronominis primæ perſonæ. Ponitur enim pro וְזִמְרָתִי,& hoc oſtendit ר cũ camés: quòd ſi eſſet in regimine, eſſet cũ pathách. י igitur præcedens in עָזִּי, manet vice duorum. Inueniuntur tamen multa cum camés, quæ ſunt in regimine, teſte R. Dauid in Michlól, & li.

Universidad de Deusto
Biblioteca

זַנְבוֹת הָאוּדִים à duabus caudis titionũ. Ab hoc verbũ in
pihél, Occidere extremos, qui ſunt cauda caſtrorũ. Ie-
hoſ. 10.19, Perſequamini inimicos veſtros, וְזַנַּבְתֶּם אוֹתָם
& decaudabitis (pro, & decaudate) eos. i. extremos ca-
ſtrorũ occidite. Deut. 25.18, וַיְזַנֵּב בְּךָ & decaudauit in te.

זָנָה Fornicari corpore: item animo, quum quis reli-
cto vero Deo, colit idola. Deute. 31.16, וְזָנָה אַחֲרֵי
אֱלֹהֵי & fornicabitur poſt deos. Nume. 25.1, Et cœpit po
pulus לִזְנוֹת אֶל־בְּנוֹת מוֹאָב fornicari cum filiabus Moab.
vbi אֶל ponitur vice עִם. 2. Paralip. 21.13, וַתִּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה &
fornicari feciſti Iehudáh. Hoc ſolum in cal, eſt tranſi-
tiuum. Ieche. 16.28, וַתִּזְנִי עִמָּם, וַתִּזְנִים & fornicata es cum
eis. R.D. in comment. & lib. ra. Et in hifhíl. Hoſe. 4.
18, הַזְנֵה הִזְנוּ fornicando fornicati ſunt. intranſitiuum.
Tranſitiuum verò, Leuit. 19.28, לְהַזְנוֹתָהּ vt fornicari fa-
cias eam. Et in puhál. Iechez. 16.34, Et poſt te לֹא זוּנָּה
non eſt fornicatũ. Tóar fœmin. זֹנָה, Meretrix. Ieche.
16.40, Et ceſſare faciã te מִזּוֹנָה à meretrice. i. ne ſis mere
trix. 1. Reg. 3.16, זֹנוֹת meretrices. Significat & cauponã,
arma, vt dictũ eſt in זון. Subſtantiuũ, זְנוּת, Fornicatio.
Hoſe. 4.11, זְנוּת וְיַיִן fornicatio, & vinũ, &c. Nume. 14.33,
אֶת־זְנוּתֵיכֶם fornicationes veſtras. Alia forma, ת præ-
poſito, תַּזְנוּת. Ieche. 23.8, תַּזְנוּתָם fornicationem ſuam. Et
35, וְאֶת־תַּזְנוּתַיִךְ & fornicationes tuas. Alia item, addito
נ. Geneſ. 38.24, grauida לִזְנוּנִים fornicationibus.

זָנַח Eſt רָחַק, Elongauit, abominatus eſt. Hoſe. 8.3, זָנַח
יִשְׂרָאֵל טוֹב elongauit (abominatus eſt) Iſraél bo-
num. Pſal. 43.2, לָמָּה זְנַחְתָּנִי vt quid elõgaſti me. aut ab-
ominatus es me. Thre. 3.16, וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי & elõgauit
ſe à pace anima mea. Eſt enim actiuum intranſitiuũ.
Et in hifhíl. 2. Parali. 29.19, Et omnia vaſa quæ הִזְנִיחַ

ra. Alia ſignificatio. Gen. 43.10, Capite מִזִּמְרַת הָאָרֶץ de
optimis frugibus terræ. Et accedit ad primã ſignificã-
tiã: quia melior, laudabiliórque cãtus, vocatur זָמִיר, in-
quit R.D. Alia forma, מְזַמֵּרָה. Irme. 52.18, וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת
& pſalteria. R. quoq; Dauid inſtrumẽta dicit eſſe qui-
bus pſallebant. Alia præterea forma & ſignificatio.
Nume. 13.23, Et ſucciderunt inde זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל ramum
(vel palmitem) & botrum. R. Dauid exponit vitẽ, plan
tationem: & quòd nomen vtplurimũ dicatur de vite.
Alia ſignificatio, Iechez. 8.17, Et ecce ipſi mittũt אֶת־
הַזְּמוֹרָה אֶל־אַפָּם fœtorẽ ad naſum ſuũ. ſic R. Dauid expo-
nit, הֵרִיחַ הָרַע odorem malum. ſimiliter & in cõment.
Et Ad naſum ſuum, ponitur pro Ad naſum meũ: & ſic
erat ſcriptum, inquit idem R.D. ſed immutatum fuit
pronomen ob Dei reuerẽtiam. Et hæc dictio eſt vna è
decẽ & octo dictionibus quæ à Scribis conſulto fuerũt
immutatæ. Rurſũ Ieche. 15.2, in priori ſignificatione,
Quid fiet de ligno vitis præ omni ligno, (& ex) הַזְּמוֹרָה
palmite qui eſt inter ligna ſyluæ? Et Ieſah. 17.10, וּזְמֹרַת
זָר תִּזְרָעֶנּוּ & palmitem (vel plantationem, aut germen)
alieni (vel extranei) ſeres eum. Et forma maſculea.
Nachum 2.3, וּזְמֹרֵיהֶם שִׁחֵתוּ & palmites (aut propagines)
corruperunt. quanquam dici poteſt quòd ſit eiuſdem
ſpeciei cũ priori: & quòd in plurali, maſculei eſt gene-
ris, ſicut & plæriſq; aliis vſu venit nominibus. Aliud,
מַזְמֵרָה, Falx: à putando ſic appellata. Ieſa. 18.5, Et præcî-
det ramuſculos בַּמַּזְמֵרוֹת falcibus. זֶמֶר, Nomẽ anima-
lis, Capra rupicola. Deuter. 14.5. Scripſit R. Ionáh Ha-
rabice appellari זוֹרָאפָה.

זָנָב Cauda. Iudic. 15.4, Et vertit זָנָב אֶל־זָנָב caudam ad
caudam. Plurale eſt fœmineum. Ieſah. 7.4, מִשְּׁנֵי

elongare fecerat(neglexerat, vel repudiauerat) rex Achaz. Iesah.19.6, וְהָאוֹנִיחוּ נְהָרוֹת & elongare facient flumina. In quo א redúdat: ponitur enim pro וְהוֹנִיחוּ. quæ additio literæ, frequẽs est in lingua Aramæa. i. Syriaca, siue Chaldæa, vt passim habes in Daniele. 1. Paralip. 28. 9, יַנִּיחֵךְ elongare faciet(vel proiiciet)te.

זנק Est דָּלַג, Subsiliuit, saltauit. Inuenitur semel in pihél. Deut. 33. 22, vt catulus leonis יְזַנֵּק מִן־הַבָּשָׁן saltabit de Basán. Hebræorũ doctores eo frequẽter vtũtur.

זיעה Require in יזע.

זעוה Commotio. ו apparẽs, est loco ה vltimæ literæ radicalis: ה verò est signum fœmineum. Radix ergo est זעה idem significans quod זוע, Mouere, cómouere. Deut. 28. 25. Et eris לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ in commotionem per omnia regna terræ.

זעך Excidit. Semel tãtũ legitur in nifhál. Iob 17. 1, Dies mei נִזְעֲכוּ excisi sunt. Tharghũ, extincti sũt.

זעם Est מָאַס, Spernere: & זָעַף בָּעַס, Irasci, turbari. Nume. 23. 7, וּמֶה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְהוָה & cur contemnam quem non cõtempsit Dominus? Psalm. 7. 12, Et Deus זֹעֵם בְּכָל־יוֹם irascens omni die. Prou. 22. 14, זְעוּם יְהוָה turbatus Domini cadet illuc. i. contra quem turbatur, & irascitur Dominus. Michah 6. 10, Et modius deficiẽs, זְעוּמָה spretus. nempe Domino, vel detestabilis. Nume. 23. 6, Et veni, וְזַעֲמָה יִשְׂרָאֵל detestare Israel. ז est cum chóleloco camés, vt producatur ע, inquit R. Dauid in lib. rad. & in Michlól. Et in nifhál. Proue. 25. 23, Et facies נִזְעָמִים iratæ. Nomen, Iesah. 10. 25, Et deficiet זַעַם ira.

זעף Irasci, turbari, Dolore aut macie confici. Genes. 40. 6, Et ecce erant זְעֻפִים dolore affecti. vel conturbati.

turbati. Daniél 1. 10, Qui si viderit vultus vestros זְעֻפִים macilentiores pueris. i. puerorum vultibus. 2. Para. 26. 19, וּבְזַעְפּוֹ עִם־הַכֹּהֲנִים & quum iraſceretur ipſecũ sacerdotibus. Tóar. 1. Reg. 20. 43, tristis וְזָעֵף & furibúdus. Substantiuũ. Michah 7. 9, זַעַף יְהוָה אֶשָּׂא iram Domini portabo Ionah 1. 14, Et stetit mare מִזַּעְפּוֹ à furore suo. i. feruore & æstu suo.

זעק Clamare, vociferari, Vocare, cõuocare, Cõgregare præconis voce. Psal. 142. 6, זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ ad te Domine. Iesa. 30. 19, לְקוֹל זַעֲקֶךָ ad vocé qua clamaueris tu. est macór. Iudic. 12. 2, וָאֶזְעַק אֶתְכֶם & vocaui vos. Estér 4. 1, וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה & clamauit clamore magno. Hose. 8. 2, לִי יִזְעָקוּ Mihi (aut Ad me) clamabunt. Et in nifhál & hifhíl significat cõgregare. Iudic. 18. 22, נִזְעֲקוּ congregati sunt. aut congregauerũt se. In hifhíl. 2. Sem. 20. 5, Et iuit Hamasá לְהַזְעִיק אֶת־יְהוּדָה vt cõgregaret Iehudáh. Iiób 35. 9, עֲשׁוּקִים יַזְעִיקוּ quibus vi bona auferũt, quos clamare faciũt. Est enim trãsitiuum. nam impii, pauperum bona rapientes, clamare faciunt eos.

Nomen, זְעָקָה, Clamor. Iesah. 15. 8, Quia circundedit הַזְּעָקָה clamor terminum Moáb.

זער Paulum, paululum, Pauliſper. Iesa. 28. 10, זְעֵר שָׁם paulum ibi, paulum ibi. Iiób 36. 2, Expecta me זְעֵיר paululum. Alia forma, præpositio מ. Iesa. 10. 24, Quia adhuc מְעַט מְזֹעָר paulum, pusillum. Idem 24. 6, Et remanebit אֱנוֹשׁ מְזֹעָר homo paucus. pro, & remanebunt homines pauci.

זפת Pix. Iesah. 34. 9, & erit terra eius לְזֶפֶת בֹּעֵרָה in picem ardentem.

זקק Est חָתַךְ, Fundere. Iiób 28. 2, Et locus auro in quo יְזֻקּוּ fundẽt. Et 36. 27, יְזֻקּוּ מָטָר fundent pluuiã. In

pihél.Micháh 3.3,וְזִקַּק אֹתָם & fundet eos ſicut aurum & argẽtum.Ieſah.25.6,feces מְזֻקָּקִים fuſæ.vel colatæ. Ab hoc poteſt deduci זקים,Compedes.Pſal.149.8,reges eorum בְּזִקִּים in cõpedibus. Iiób 36.8,Vincti בְּזִקִּים in compedibus.Significat & ſcintillas ignis,vt habes in זִיק.

זָקַן Inſtar חָפֵץ,Senuit. Gene.27.1,כִּי זָקֵן quum ſenuiſſet Iſchác. Et 24.1,Et Abrahám זָקֵן ſenex.eſt tóar. Item 18.13,Et ego זָקַנְתִּי ſenui.p cum pathách, quanquã eſt in ſoph paſſúc, præter normã : & ſic cum athnách, Gene.27.2,זָקַנְתִּי ſenui. Et in hifhíl.Iiob 14.8, quum יָזְקִין ſenuerit in terra radix eius. Toár,זָקֵן,Senex.Thre. 2.21,Puer וְזָקֵן & ſenex. Ioél 1.14,זְקֵנִים ſenes. Iehoſ.9.11, זְקֵינֵינוּ ſenes noſtri. Fœmineum,Zechar.8.4,Habitabũt זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת ſenes & ſenes. Nomẽ,plurale dũtaxat, זְקֻנִים,Senectutes,pro ſenectus.Gene.37.3,כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא quia filius ſenectutũ erat ei. Et 21.2,Et peperit Saráh ipſi Abrahám filiũ לִזְקֻנָיו in ſenectute eĩ. Alia forma, זְקֵן.Gen.48.10,מִזְּקֵן præ ſenectute. Alia itẽ,Gene.24. 35,אַחֲרֵי זְקֻנָתָהּ poſt ſenectutem ſuã. Aliud nomen,זָקָן, Barba,maſc.& fœm.gen. Ieſah.15.2,כָּל־זָקָן גְּרוּעָה omnis barba raſa.Et 7.20, Et etiam אֶת־הַזָּקָן תִּסְפֶּה barbã diſperdet.vel cõſumet.aut ſecundũ R.D.in li.ra.barba cõſumetur aut deficiet.putat enim eſſe verbũ intranſitiuũ. 2.Semu.10.5,donec יִצְמַח זְקָנְכֶם creſcat barba veſtra.

זָקַף Aſpicere,videre,& Eleuare,exaltare. Pſal.145.13, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים & erigit(eleuat)omnes incuruatos.Et 146.8,זֹקֵף כְּפוּפִים erigit incuruatos.Alibi non inuenitur in Sacris literis.Sed Tharghum pro רָאָה vidit, aſpexit,frequenter habet זְקַף.

זָרַב Semel legitur in Sacris. Iiób 6.17,in tẽpore quo יִזָּרְבוּ נִצְמָתָם effluxerint,excidẽtur.De torrẽtibus lo

quitur.R.Dauid in lib.rad.exponit,tempore quo fuerint multiplicati,excidentur. acſi dicat,Tempore quo videris eos defluẽtes in multitudine,(.i.multum,)excidentur.R.verò Sahadiáh ſic,Tẽpore quo frigeſcent, congelabũtur.i.tẽpore hyemis congregabũtur torrentiũ aquæ pariter currentes,& contrahẽtur,hoc eſt congelabũtur.R.verò Moſéh filius גקטיליא exponit, acſi dicat יִצָּרְבוּ id eſt calefient,quemadmodum ſubiunxit,In calore eius,vel dum incaluerit ipſe,extinguentur, aut deficient. R. Leui hoc modo, Tempore quo cucurrerint,& defluxerint,ſuccidentur.i.deficiẽt. Et eſt ex puhál perfecto,quod venit etiam cum chólem.

זָרָה Spargere,diſpergere,vẽtilare, Circuire, circundare.Ruth 3.2,זֹרֶה אֶת־גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים ventilat aream hordei.Iechez.5.2,Et tertiã partem תְּזָרֶה לָרוּחַ diſperges ad ventũ. Et in nifhál.Ieche.6.8,בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם quũ diſperſi fueritis vos in terras. Et in pihél,זֵרָה,&c. Pſal.139.3, מְזָרִיתָ accubitum meũ זֵרִיתָ circũdediſti. Et 44.12, מְזָרֵם יִשְׂרָאֵל qui & in gentes diſperſiſti nos. Irme.31.10, מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל diſpergit Iſraél, congregabit eũ. Et cum ſeghól, Prou. 20.26,מְזָרֶה רְשָׁעִים diſpergit impios rex ſapiens. Et 1.16, מְזֹרֶה ſpargitur.debuerat dagheſſari, vt מְגֹרָה,ſed ר non eſt dagheſſabile.Iiób 37.9,וּמִמְּזָרִים קָרָה & a ſpargentibus frigus.i.à ventis aquilonaribus flantibus,& diſpergentibus vapores,erit frigus. Et eſt inſtar מְגָלִים. R. Dauid & R.Leui.Iechez.12.14,אְזָרֶה diſpergã. א cũ chatéph ſegháol,& ז cũ camés , propter ר quod nõ ſuſcipit daghés.

Et in puhál. Ieſah. 30.24, זֹרֶה בָּרֶחַת וּבַמִּזְרֶה Non dagheſſatur, quia ventilatur pala ac ventilabro . Non dagheſſatur, quia ר non eſt dagheſſabile. At ſecũdum R.D. eſt tóar,quia præteritũ facit זֹרֶה cum camés, ſicut גָּלָה : & tóar eſt cũ

pathách ca thán.i.ſeghól,ad differentiam præteriti, ſicut in binián nifhál, cuius vltima dum quieſcit, præteritum eſt cum camés,vt נִרְאָה:& tóar cum ſeghól, vt נִגְלָה,& ſic נִגְלֶה נִגְלָה. Futurũ, Iiób 18.14, יִזָּרֶה ſpargetur. Tóar,זֵרִים,Vẽtilatores,inſtar בָּלִים à בָּלָה. Irme.51.2, זֵרִים וְזֵרוּהָ vẽtilatores,& vẽtilabunt eã.ſic R.D. Alii deducũt à זור,& exponũt alienos. Subſtãtiuum.Nume.11.20, לְזָרָא in diſperſionẽ.eſt inſtar בְּלָה:& א eſt loco ה. Et dixit in diſperſionem, quẽadmodum dixerat, Donec egrediatur è naſo veſtro. Alia forma,מ præpoſito,מְזֵרָה, Vẽtilabrũ.Ieſa.30.24,pala,וּבַמְזֵרָה & vẽtilabro. Aliud, זר,Corona,circulus.Exo.30.4,מִתַּחַת לְזָרֹו ſubter coronã eius. Et verbũ pro circundare, vt in pihél,Pſal.139.3.

זָרַח Oriri.Pſal.112.4,זָרַח Ortũ eſt in tenebris lumen. Vel oriri fecit. vtroq; modo exponit R. Dauid. Eccleſi.1.5,וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ & orietur ſol. 2.Paralip.26.19, Et lepra זָרְחָה orta eſt.i.apparuit: vt ſol dicitur oriri quando apparet.vel dixit,orta eſt,quia erat clara vt ſol.Ieſa. 60.2,Et ſuper te יִזְרַח יְהוָה orietur Dominus. Nomen, Ieſa.60.3, Et reges ad ſplendorẽ זָרְחֵךְ ortus tui. Alia forma, מ præpoſito,מִזְרָח,Locus vbi oritur ſol,Oriens, ſiue pars orientalis.Deut.4.47,trans Iardén מִזְרַח שֶׁמֶשׁ ad ortum ſolis. 1.Paralip.7.28, וְלַמִּזְרָח & ad Orientem. Ieſa.41.2,מִמִּזְרָח ab Oriente. Aliud,א præpoſito,אֶזְרָח, Indigena,quaſi inde ortus.Eſt enim,inquit R.Dauid, אֶזְרָח,indigena,& antiquus in vrbe:ſic appellatus quòd omnibus ſit manifeſtus, & notus qui ſit, quæque eius familia. Huic contrarium eſt גֵּר peregrinus.Exod.12. 19,כַּגֵּר וּכְאֶזְרַח הָאָרֶץ tã peregrini,quàm indigenæ terræ. Arbor quoque viridis(vt laurus)hoc appellatur nomine,quòd ob eius pulchritudinẽ & virorem,ſit mani

feſta.Pſal.37.35, כְּאֶזְרַח רַעֲנָן ſicut eſt laurus viridis.

זֶרֶם Cum ſex punctis,eſt שֶׁטֶף,Inundatio.Chab.3.10, וֶסַח זָרֶם זֶרֶם מָיִם inundatio aquarum. Ieſah.32.2, & latibulum turbinis,aut inundationis.i.& ſicut latibulum à turbine,vel inundatione. Et 25.4,כְּזֶרֶם קִיר ſicut turbo(aut inundatio) parietẽ. ſub.ruere faciens.i. ſicut aquarũ inundatio murum ruere facit.Iiób 24.8, מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטָבוּ ab inundatione montiũ madefiẽt. pro madefacti ſunt,nẽpe pauperes.Et ſcripſit Haghaón R. Sahadiáh in hac radice illud Ieſa.1.7,Secundũ ſubuerſionẽ זָרִים inũdationis.ſub.pluuiæ.Eſt enim duplex forma, זֶרֶם & זָרִים, ſicut קֶרֶם & קָרִים. vel eſt tóar inſtar שְׁכִיר, acſi dicat,ſecundũ ſubuerſionẽ pluuiæ inũdantis.Vide זור. Et forma fœminea,זְרֹמָה, Inũdatio,fluxus. Ieche. 23.20,וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם & (ſub. tanquam) fluxus equorum fluxus eorum. Ab hoc verbum in cal.Pſal.90.5, זְרַמְתָּם שְׁנָה יִהְיוּ inundaſti eos,(ſub.vt)ſomnus erũt. Et in puhál.Pſal.77.18,זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת inundauerũt aquæ nubium.Deficit hanniſmách:éſtq; dicendum ſecundum normam, זֹרְמוּ מַיִם מֵי עָבוֹת inundauerũt aquæ,aquæ nubiũ. Loquitur autem de caſtris AEgyptiorum, quemadmodum ſcriptũ eſt Exod.14.24, Et reſpexit Dominus ſuper caſtra AEgyptiorũ in columna ignis & nubis.R.Ionáh ſcripſit eſſe de coniugatione pohél tranſitiua,vt ſit, Inundare fecerunt aquas nubes.

זָרַע Serere,ſeminare.Iudic.6.3,אִם־זָרַע quum ſeuiſſet Iſraél. Irme.31.27, וְזָרַעְתִּי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל & ſerã domum Iſraél.Gene.47.23,וּזְרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה & ſeretis terram.Prouerb.22.8,זֹרֵעַ עַוְלָה Seminans iniquitatem.Et 11.17,וְזֹרֵעַ צְדָקָה & ſeminanti iuſtitiam.Pſa.97.11,אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק lux ſata eſt iuſto.Iudic.9.45,Et diruit ciuitatem,

aqua)ſuper eũ. Subſtantiuũ,præpoſito מ,מִזְרָק,Inſtru
mentũ,ſeu vas ex quo ſpargitur aqua,aut ſanguis, vel
vinum.maſc.gene. Nume.7.13, מִזְרָק אֶחָד gutturnium
vnũ. Plurale tam maſc. quàm fœmin. Hamós 6.6,
Qui bibunt בְּמִזְרְקֵי יַיִן in phialis vinum.Hîc deeſt כֶּסֶף.i.
argenti, hoc eſt,in phialis argenteis. Vel ponitur pro
מִזְרָקִים.R.Dauid in lib.rad.& in Michlól. & ſic 1.Reg.
6.4,Et fecit חַלֹּנֵי feneſtras obliquas.& idgenus alia quæ
annotata ſunt libro 2.Hebraicarum inſtitutionũ,cap.
14.1.Reg.7.40,וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת & phialas.

זֶרֶת Cum ſex punctis,maſc.gen. Mẽſura palmi,aut
dimidii cubiti.Ieche.43.13, זֶרֶת הָאֶחָד palm' vnus.

QVADRATA NOMINA.

זַלְזַל Ramus plantationum . Ieſah.18.5, Et præcîdet
הַזַּלְזַלִּים ramos.

זַלְעָפָה Cum ה ſigno fœmineo,eſt Terror,tremor,
aut Arſio,cõbuſtio. Pſal.119.53, זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי
tremor tenuit me. Et 11.7,Et ſpiritus(vel vẽtus)זַלְעָפוֹת
tremorum pars calicis eorũ.ita R.Abrahám & R.Da-
uid.R.verò Selomóh,combuſtionum.Tharghum,tur
binum.Thre.5.10,A facie זַלְעֲפוֹת רָעָב tremorum famis.

זַרְזִיף Herba exciſa.Pſal.72.6,Deſcendet ſicut pluuia
ſuper vellus,ſicut ſtillicidia זַרְזִיף אָרֶץ(ſub.ſuper)
herbã exciſam terræ. Nam dictio עַל,quæ præceſſerat,
manet loco duarum. Vnde R.D. exponit עַל־זַרְזִיף. Et
quáuis in hac dictione geminetur prima litera , radix
tamen & ſignificantia eſt eadem. At R.Ioſéph dictio-
nem putat eſſe compoſitam ex זַר alienus, & זִיף mutua
tio,à זוּף quod eſt mutuare ſecundum Tharghum.Vn-
de dicit ſignificare pluuiã alienam , mutuatam terræ,

וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח & ſeminauit eã ſale. Vel, & ſeminauit in ea
ſalem. Et in nifhál.Ieche.36.10,Et colemini וְנִזְרַעְתֶּם
& ſeminabimini. Et in puhál.Ieſah.40.24,בַּל־זֹרָעוּ nõ
ſeminabũtur. Et in hifhíl.Gene.1.11,Germinet terra
germẽ,herbã מַזְרִיעַ זֶרַע ſeminificantẽ ſemen. Leui.12.2,
Mulier כִּי תַזְרִיעַ quum ſeminificauerit,& pepererit ma-
ſculum. Nomen maſculeum,זֶרַע,Semen.Gen.4.26,
זֶרַע אַחֵר ſemẽ alterum. i.filium. Significat & granum
fructus quod eſt ſicut ſemen, quod plantãt, & germi-
nat arborem: vt Gen.1.12,זַרְעוֹ־בוֹ ſemen eius(.i.granũ)
in eo. Leuit.20.3,מִזַּרְעוֹ de ſemine ſuo. Ieſa.17.11,mane
זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי ſemen tuum germinare(vel florere)facies.
i.quod veſperi ſeuiſti,mane producet florẽ. Alia for-
ma,זֶרַע.Et in regimine,Nume.11.7,כִּזְרַע־גַּד ſicut ſemen
(granũ)coriãdri. Tóar,זֵרוּעַ inſtar אֵטוּן.Leuit.11.38,זֶרַע
זֵרוּעַ ſemen ſatũ.Vel eſt ex dagheſſatis,vt לִמּוּד. Sunt ta-
men qui ſubſtantiuum putent eſſe: ſed prius eſt rectũ,
inquit R.Dauid. Et cũ chólem,זֵרוֹעַ,Legumẽ. Dani.
1.12, מִן־הַזֵּרֹעִים de leguminibus. Et cum additione נ,
זֵרְעוֹן.Daniél 1.16,זֵרְעֹנִים legumina. Alia forma.Ieſa.
19.7,מִזְרַע יְאוֹר ſementis fluminis. Aliud nomen,זְרוֹעַ,
Brachiũ.Exod.6.6,בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה in brachio extẽto.Ieche.
17.8,בִּזְרֹעַ גְּדוֹלָה in brachio magno. Plurale inuenitur
maſcul.& fœmin.Dani.11.30,וּזְרֹעִים & brachia. Deute.
33.27,זְרֹעֹת עוֹלָם brachia ſeculi. Alia forma, præpoſito
א.Irme.32.21,וּבְאֶזְרוֹעַ נְטוּיָה & in brachio extento.

זָרַק Spargere, aſpergere. Exod. 24.6, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל־
הַמִּזְבֵּחַ & dimidium ſanguinis aſperget ſuper al-
tare. Hoſe.7.9, Etiã canities זָרְקָה בּוֹ ſparſit ſe in eo. eſt
enim intrãſitiuũ.Vel,Canitiẽ ſparſit in eo,nẽpe Deus.
Et in puhál.Nũe.19.12,לֹא־זֹרַק עָלָיו nõ eſt aſperſa(ſub.

non naturalem ei. Dicit etiam R.Dauid,in verbis doctorũ ſignificare ſtillationem, quum dicũt זַרְזִיפָא דְמַיָא ſtillationem aquarum. Et hoc placere ſibi,vt ſit,Sicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram,ſiue pluuiæ ſtillantes ſuper terrã,vt exponit ipſe in cõment.R.Abrahám nomen dicit eſſe quatuor literarum, & exponit, inebriãtia,aut ſaturantia terram.

זַרְזִיר Beſtia(inquit R.D.)cuius robur in lũbis eius eſt.Alii(inquit idẽ)dicunt eſſe canẽ venaticũ, qui lingua vulgari dicitur לברייר leporarius,ſic appellatus quòd in lũbis ſit tenuis, acſi lũbos haberet accinctos,à זָרַז,Accingere. nã Tharghũ Onchelos pro חֲגֹרוֹת cingulos(Gen.3.7,)habet זַרְזִין. Et pro וַיַּחְגֹּר & cinxit(Leuit.8.7,)habet וְזָרַז.& ſic exponit R.Himmanuél in cõment.Alii(inquit rurſum R.D.)dicunt eſſe נָמֵר pardũ, qui & tenuis & fortis eſt in lũbis. Alii auẽ quæ lingua vulgari dicitur אשטורניל. i.ſturnus . Sed hæc expoſitio non quadrat, quum dicat textus Prou.30.31, Tria ſunt optimi inceſſus , imò quatuor optimæ ambulationis, leo,&c. זַרְזִיר lelaps,ſiue leporarius canis,&c. Loquitur enim de animalibus,& non de auibus. Præterea dicit, זַרְזִיר מָתְנַיִם leporarius lumbos.ſub.habens ſuccinctos.i. graciles. R.Ioſéph dicit eſſe compoſitum ex זַר & זִיר.

ח

Litera eſt ſemper radicalis.

חָח Genus ornamenti , quod vulgo אספינלא vocant.i.fibulam,vel vncinum. R.Ionáh dicit eſſe עֶכֶס. i.ornamẽtum varium ſeu ſquamatum,quod lingua vulgari vocant קשקבייל. Exod.35.22, הֵבִיאוּ חָח attulerunt

tulerunt fibulam. Sic appellatur hamus quo piſces capiuntur,quòd eorum perforet maxillas.Ieſah.37.29, Et ponam חַחִי hamum meum in naſo tuo. Iechez.29.4,Et dabo(.i.ponã) חַחִיִּם hamos in maxillis tuis. Significat & catenas,ſiue compedes.Iechez.19.4,Et adduxerunt eum בַּחֲחִים in catenis.vel compedibus.Thar ghum,בְּשַׁלְשֶׁלֶן in catenis. Et alia forma, Iiób 40.21, וּבְחוֹחַ & hamo perforabis maxillam eius. Significat & קוֹץ Spinã,à perforando.Proue.26.9,חוֹחַ(ſicut)ſpina. Cant.2.2,Sicut lilium בֵּין הַחוֹחִים inter ſpinas. In alia ſignificantia, 2.Paralip.33.11, Et ceperũt Menaſſéh בַּחֹחִים in catenis.vel compedibus.Horũ poteſt eſſe radix חוֹחַ, cum ו.in vtraque radice citantur à R.Dauid.

חָבַב Amare,diligere.Deuter.33.3,Etiam חֹבֵב עַמִּים diligit populos.Iiób 31.33,Si cælaui vt homo prævaricationem meam, לִטְמוֹן בְּחִבִּי עֲוֹנִי vt abſconderé in amore meo(vel dum amarẽ ego) iniquitatem meam. i.vt abſcõderem iniquitatem meam dum amo illam: at illam reuelaui,ac odio habui,abominatúſque ſum, & à me elongaui. R.Leui exponit, בְּסִתְרִי in abſcondito meo: deducens à חָבָא aut חָבָה abſcondere . Sed daghés oſtendit eſſe à חָבַב.

חָבָא Latêre,Cælare,abſcondere. In nifhál. Iudic.9.5,כִּי נֶחְבָּא quia abſcondit ſe. 1.Semu.10.21, Ecce eſt נֶחְבָּא abſconditus. eſt participium,inquit R.Dauid in Michlól.Gen.31.26, Vtquid נֶחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ latuiſti(abſcondiſti te)vt fugeres:Iehoſ.2.16,וְנֶחְבַּתֶּם שָׁמָּה & latitate ibi.Latet א, & venit more deſinentium in ה, inquit R.Dauid in Michlól.Poteſt eſſe & à חָבָה,qua in radice citat hũc locũ idem R.D.Irme.49.10, וְנֶחְבָּה & latitare non poterit.Eſt macór perfectum cum ה vice א. Nam

in nifhál macór perfectum æquatur præterito, inquit R. Dauid in Michlól, vt habes & in חָבָה. Idem in lib. rad. dicit esse præteritũ, vel macór, & citat hũc locum in radice חָבָה. Iehos. 10.16, Inuenti sunt quinque reges נֶחְבָּאִים latitantes in spelunca. ב est cum seua, inquit R. D. in Michlól, quod tamen secũdum normã debuerat esse cũ camés. similia vide in מָצָא & מָמָא inter participia in nifhál. Et propter נ, ת est cũ seghól, vel pathách, vt habent alii codices. Et macór perfectum cũ ה in fine vice א, teste R. Dauid in Michlól: quanquã in lib. rad. citet hæc in radice חָבָה. 2. Reg. 7.12, לְהֶחְבֵּה vt latitarent in agro. 2. Parali. 18.24, לְהֶחְבֵּה vt latites. sunt cum ה, inquit R. Dauid in Michlól. Dani. 10.7, Et fugerunt בְּהֶחָבְאָ vt latitarẽt. ב est loco בַּעֲבוּר, quasi dicas, propter latitare. Et in hifhíl. Iesa. 49.2, הֶחְבִּיאַנִי abscõdit me. Iehos. 6.16, הֶחְבִּיאָתָה אֶת הַמַּלְאָכִים abscõdit nuntios. est cũ duobus signis fœmineis. Et in hithpahál. 1. Sem. 14. 11, in quibus הִתְחַבְּאוּ־שָׁם latuerãt ibi. שָׁם redundat quãtum ad sensum attinet. 2. Reg. 11.3, מִתְחַבֵּא abscõditus. Iiób 38.30, Sicut lapis, aquæ (nẽpe congelatæ ob frigus) יִתְחַבָּאוּ abscondent se. R. Dauid in lib. rad. exponit Sicut coagulatæ aquæ ob frigus, sunt in earum superficie sicut lapis, & aquæ quæ sunt inferne non videntur. Et in puhál. Iiób 24.5, חֻבְאוּ abscõditi sunt. Et in hofhál. Iesah. 42.22, Et in domibus carcerũ הֶחְבְּאוּ abscõditi sunt. vel abscõdi iussi sunt. Nomen. 1. Sem. 23.23, ex omnibus הַמַּחֲבָאִים latibulis in quibus latitat.

Alia forma. Iesa. 32.2, Et erit vir כְּמַחֲבֵא־רוּחַ sicut abscõsio venti. Scribitur cum א, & legitur vt desinentia in ה, instar מַעֲשֵׂה מַחֲנֵה. Nam si esset ex desinentibus in א, esset מָחְבָּא instar מִקְרָא. quanquã propter ח, מ sit cum

seghól, vt מָחְצֵה, vel cum pathách sicut מַחְתֶּה.

חָבָה Abscõdere, latêre. Iesa. 26.20, חֲבִי כִמְעַט־רֶגַע conde te paululum ad momentũ. Vide חָבָא. Et rectũ est (inquit R. D. in lib. ra.) vt חֲבִי sit nomẽ instar שְׁבִי, quia nõ est mẽtio fœminæ in versu, sed dicit, Vade עַמִּי populus mi, &c. Et ita scripsit R. Iehudáh grãmaticus. At R. Abrahám prius dicit esse rectum, quia עַם in lingua Hebræa inuenitur masculeum & fœmineum.

Nomen. Chab. 3.4, Et ibi חֲבִיוֹן עֻזּוֹ abscõsio fortitudinis eius. Aliud, מַחֲבַת, Craticula, instrumẽtum non profundũ, inquit R. Dauid: vnde quod in illo coquebatur, quòd profundum non esset, admodum torrebatur, & ignis ei dominabatur. At מַרְחֶשֶׁת sartago, siue frixorium, erat profundum. Leui. 2.5, Et si oblatio fuerit עַל־הַמַּחֲבַת super craticulam. 1. Paralip. 9.31, Super opus הַחֲבִתִּים craticularum. Potest etiam dici, ת in מַחֲבַת esse radicale, vt eius plurale ostendit.

חָבַט Excutere. Iudi. 6.12, & Ghidhón filius eius חֹבֵט excutiebat tritica. Deuter. 24.19, Quum תַּחְבֹּט זֵיתֶךָ excusseris oliuas tuas. Et in nifhál. Iesa. 28. 27, virga יֻחְבָּט קֶצַח excutietur nigella.

חָבַל Pignerare, siue dare pignori: aut Pignerari, siue pignori accipere, aut capere pignus. Corrũpere, dissipare, Gubernare nauem. Ieche. 18.16, חָבַל לֹא חָבָל pignus nõ pigneratus est. siue, nõ accepit pignori. Nechem. 1.7, חָבֹל חִבַּלְנוּ לָךְ corruptione corrupti sumus. vel corrupimus: nempe opera nostra. Exod. 22.27, אִם־חָבֹל תַּחְבֹּל si pignori accipiendo pigneratus fueris vestem amici tui. i. socii tui, hoc est alterius. ת est cum seuá tantum, & ב cum daghés. Deuter. 24.6, Quia נֶפֶשׁ הוּא חֹבֵל animam ipse pignerat. siue pignori dat, i. vitã,

Ionáh 1.5, Et accessit ad eum רַב הַחֹבֵל magister qui gubernabat nauem. est participiũ vice tóar. vnde R. D in lib. rad. dicit fuisse maiorẽ qui erat in naui, qui cõstitutus erat super חִבְלֵי. i. funes nauis, vt suo eam duceret iudicio. Zecha. 11.7, Et alterã vocaui חֹבְלִים corrũpentes. vel dissipãtes. id est, ait R. Dauid, Alterã appellauit iunditatem: & illa est sacerdos. alterã autem nominauit Corrumpentes: & ipsa est rex qui est caput congregationis. Vel, corrũpentes, quia corruperant vias suas, & opera. Iechez. 27.8, Ipsi חֹבְלַיִךְ gubernatores tui. Iób 34.30, Peperci, לֹא אֶחְבֹּל non corrũpam. vel perdam, aut destruam. Deuter. 24.6, לֹא־יַחֲבֹל רֵחַיִם non accipies in pignus molas. ח cũ chatéph pathách, & ב cum raphe. Et 24.17, וְלֹא תַחְבֹּל & nõ capies in pignus. ח cũ seuá tãtum, & ב cum daghés, inquit R. D. in lib. rad. Iób 24.3, יַחְבְּלוּ שׁוֹר אַלְמָנָה pignerabuntur (siue pignore accipient) bouẽ viduæ. i. accipiẽt pignus viduæ propter illud quod eis debet. Et hoc est prohibitũ propter egestatẽ viduæ, Et non accipies (inquit Deut. 24.17) pignori vestẽ viduæ. Vel dicit eos accepisse eius bouẽ pignori, acsi illis quidpiam deberet, cum reuera nil eis deberet: iuxta illud quod scribitur Iób 22.6, Quia תַּחְבֹּל accepisti pignus à fratre tuo gratis. Et 24.9, Et super pauperem יַחְבְּלוּ pignus accipiẽt. acsi dicat, (inquit R. D. in li. ra.) Mutuabunt ipsi pecunias super pignus eorum propter spẽ, vt rapiant pauperem. i. pauperis bona, & augeant creditũ suum rapina sua. Et in nif hál. Proue. 13.12, Qui contemnit aliquid, יֵחָבֵל לוֹ corrumpetur propter ipsum. nẽpe contemptũ. vel corruptio erit ei, aut perditio. R. Ionáh exponit, pignerabitur, aut mutuabitur ei accepto pignore: aut pigneratio erit ei, vt videlicet sui con

temptus det pœnas. Et in pihél. Eccles. 5.5, וְחִבֵּל אֶת־ מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ & corrũpet (destruet) opus manuũ tuarum. Canti. 8.5, Ibi חִבְּלָתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יָלְדָתְךָ peperit te mater tua: ibi peperit (sub. te, quæ) genuit te. Et fit verbum à חֶבֶל, Dolor, quòd in partu, maximus sit dolor. Iesa. 13.5, לְחַבֵּל כָּל־הָאָרֶץ vt perdat omnẽ terrã. Psal. 7.15, יְחַבֵּל־אָוֶן pariet (aut parturiet) iniquitatem. Et in puhal. Iesah. 10.27, וְחִבַּל עֹל מִפְּנֵי־שָׁמֶן & corrumpetur (vastabitur) iugum à facie olei. vel propter oleum. i. Sancherib à facie Chizchiiáh qui erat vnctus oleo. Nomen, חֶבֶל, Pignus. Iechez. 18.12. Alia forma, חֶבֶל instar אֶרֶץ. Et cũ pronomine, Prouerb. 20.16, חַבְּלֵהוּ pignus illius. Idẽ habes 27.13. Et cum ה signo fœmineo, חַבְלָה. & cũ pronome, Ieche. 18.7, חֲבָלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב pignus suũ debitori restituerit. Aliud, חֶבֶל, Corruptio. Micháh 2.10, תֶּחְבַּל וְחֶבֶל נִמְרָץ corrũpet, (sub. eã) & corruptiõe (aut vastatione) forti. Et cũ quinq; púctis, חֶבֶל, Dolor. Iesah. 66.7. Irm. 13.21, חֲבָלִים dolores. Et in regimine, & cũ pronome, ח cũ seghól, Psal. 18.5, חֶבְלֵי־מָוֶת dolores mortis. Et cũ sex púctis, חֶבֶל, Funis, Laqueus itẽ quo capiũtur aues vel alia animátia: ita appellatus, quòd è funibus fiat. Et hæreditas hoc appellatur nomine, quòd fune soleat per sortẽ diuidi. Iehos. 2.15, Et descẽdere fecit eos בַּחֶבֶל per funem. Regio etiã & prouincia, Cœtus, congregatio, caterua, societas. Hamós 7.17, Et terra tua בַּחֶבֶל תֶּחֱלַק fune diuidetur. Iób 18.11, Abscõdit' est in terra חֶבְלוֹ laqueus ei'. 1. Sem. 10.5, Occurres חֶבֶל נְבִאִים cuneo (cœtui) prophetarum. Micháh 2.5, Nõ erit tibi מַשְׁלִיךְ חֶבֶל proiiciens hæreditatem per sortem. vel, proiiciẽs funẽ in sortẽ. Sephan. 2.5, Væ inhabitantibus חֶבֶל הַיָּם regionẽ maris. i. maritimã. Pfal. 105.11, חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם portionẽ (re-

אַתְּ֗י חֹבֶ֣קֶת בֵּ֑ן tu amplexaris(pro amplexaberis)filium.
Et in pihél. Thren.4.5, חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת amplexati sunt
stercora. Genes. 48.10, וַיְחַבֵּ֥ק לָהֶ֖ם & amplexatus est eos.
Nomen. Prou.6.10, מְעַ֣ט חִבֻּ֖ק יָדַ֣יִם pusillus complexus
manuum,&c. Eadem leguntur & 24.33.

חָבַר Coniungere,sociare se,cõuenire,Accumulare,
Hærere, Incantare.Gen.14.3,Omnes ii חָבְרוֹ cõ
uenerũt(sociauerũt se)in valle,&c.Psal.58.6,חֹבֵ֥ר חֲבָרִ֖ים
incantantis incantationes. Exod.26.3,Quinq; cortinæ
erunt חֹבְרֹ֔ת hærentes. Et in pihél. Exod. 36.10, וְחָמֵ֖שׁ
יְרִיעֹ֣ת חִבַּ֔ר & quinque cortinas coniunxit.2.Paralip.20.
36,וַיְחַבְּרֵ֣הוּ עִמּ֔וֹ & iunxit sese cum eo. Et in puhál.Psal.
122.3,Sicut ciuitas שֶׁחֻבְּרָה־לָּ֣הּ יַחְדָּ֑ו quæ coniuncta est sibi
pariter. Et 94.20,הֲיִֽחֲבְרְךָ֖ num coniũgetur tecum soliũ
peruersitatum? Est enim ex hoc binián, inquit R.Da-
uid,tametsi sit sine daghés leniendi gratia, & est sicut
הֲיִֽחֲבַּר עִמָּ֑ךְ. Sic exponitur & illud Psalm.5.4,לֹא יְגֻרְךָ רָ֥ע,
pro לֹא יָגוּר עִמָּ֑ךְ non habitabit tecũ malus. Et in hif-
híl,Iiób 16.4,אַחְבִּ֣ירָה עֲלֵיכֶ֣ם בְּמִלִּ֑ים accumularem(cõgre-
garem)super vos sermones. Et in hithpahál.2.Para.
20.37,בְּהִתְחַבֶּרְךָ֣ עִם־אֲחַזְיָ֗הוּ pro eo quòd iunxisti te cum A-
chaziáhu.Et 35, אֶתְחַבַּ֨ר iũxit se,&c.pro,הִתְחַבַּ֜ר. est enim
א loco ה, teste R.Dauid in lib.rad.& Michlól. Tóar,
חָבֵ֥ר,Particeps,socius. Psa.119.63,חָבֵ֣ר אָ֖נִי particeps sum,
&c.Ecclesi.4.10,Vnus eriget חֲבֵרֹ֑ו socium suum.Iudic.
20.11,Sicut vir vnus חֲבֵרִ֖ים participes.vel socii.i.cõiun-
cti.Iesa.1.23,וְחַבְרֵי֙ & socii furum. Et fœmineũ,חֲבֶרֶת,
instar גְּבֶרֶת.Et cum pronomine, Malachi 2.14,Et ipsa
חֲבֶרְתְּךָ֖ socia tua. Tóar alterius formæ.Iiób 40.25,Nũ
cœnabunt(comedent)super eum חַבָּרִ֑ים socii?R.Dauid
in lib.ra.filii societatis. R.Leui, socii.i.mercatores qui

gionem)hæreditatis vestræ. Iehos.17.14,וְחֶ֣בֶל אֶחָ֔ד hære
ditatẽ(aut portionem)vnã.1.Reg.20.32,וַחֲבָלִ֣ים & funes
in capite nostro.Iehos.17.5,Et ceciderũt חַבְלֵי־מְנַשֶּׁ֖ה hæ-
reditates(portiones,sortes) Menasséh decem. ח cũ pa-
thách:& sic Iesa.5.18,בְּחַבְלֵ֣י הַשָּׁ֑וְא funibus vanitatis.Pro-
uer.5.22,וּבְחַבְלֵ֥י חַטָּאתֹ֖ו & funibus peccati sui tenebitur.
Hinc etiã fit חִבֵּ֥ל. Proue.23.34,Et eris sicut dormiens
in corde(.i.in medio)maris,& sicut dormiẽs בְּרֹ֣אשׁ חִבֵּ֑ל
in vertice mali nauis. Et appellatur sic, quòd in malo
nauis ligẽtur funes ipsius nauis,vt dicunt nõnulli,te-
ste R.Dauid.At R.Sahadiáh exponit,in vertice הַסְפִּינָ֖ה
nauis,hoc est mali nauis existentis in vertice nauis.vt
enim ventus percutit, mouétque malum nauis, sic e-
brius corpore suo mouetur . Vel est funis : aut nauar-
chus,siue nauclerus , qui vocatur hoc nomine , quia
dormit in medio funiũ:nã opus est vt & oculos,& cor
apponat super eos,vt sciat quando opus sit velum eri-
gere aut deponere propter ventũ. R.Himmanuél ex-
ponit , in vertice mali nauis , vt melius mare aspicere
queat. Alii(inquit)exponũt,in vertice anchoræ,sic vi-
delicet appellatæ,quòd grandi,crassóque fune in mare
proiiciatur ad sistẽdum nauem. R.Ionáh quidpiã esse
putat è funibus cõfectum natans in maris superficie,
quando nauem bituminant(.i. claudunt rimas nauis
stuppa, & bitumine) & ex quo locus bituminandus a-
gnoscitur, vbi qui dormit, in magno est discrimine.
Hinc & תַּחְבּוּלָ֑ה, Cõsilium, & cogitatio quam homo
vertit in corde suo. Prou.1.5, Et intelligẽs תַּחְבּוּלֹ֥ות יִקְנֶ֖ה
consilia(aut cogitationes)possidebit.

חָבַק Complecti,siue amplecti. Ecclesi. 4.5, Stultus
חֹבֵ֣ק אֶת־יָדָ֔יו complicat manus suas.2.Reg.4.16,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et geminatis ſecunda & tertia radicalibus, חֲבַרְבּוּרָה, Macula: ſic appellata, quòd liuori ſit ſimilis. Irme. 13. 23, Nũ vertet AEthiops pellem ſuã, & pardus חֲבַרְבֻּרֹתָיו maculas ſuas?

חָבַשׁ Ligare, alligare: & Dominari, quòd qui dominatur, ſuis liget præceptis, legibúſque trãſgreſſores: & Sternere iumenta, quòd dum ſternuntur, cingulis alligentur. Exod. 29.9, וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעֹת & alligabis eis mitras. Iechez. 34.4, Et confractã לֹא חֲבַשְׁתֶּם non alligaſtis. Ieſah. 3.7, Non ero חֹבֵשׁ alligans. i. alligator, aut chirurgus. Vel, non ero dominans. i. non dominabor. Vnde Tharghum habet, Non ſum dignus vt ſim caput. aut princeps. & R. Dauid in cõment. & lib. rad. exponit מֹשֵׁל. i. dominans. Iudic. 19.10, Et cũ eo par aſinorum חֲבוּשִׁים ſtratorũ. 2. Semu. 19.24, אֶחְבְּשָׁה־לִּי הַחֲמוֹר ſternam mihi aſinum. Iiób 34.16, Num etiam odio habẽs iudicium, יַחֲבוֹשׁ dominabitur? R. Dauid & R. Leui. Et 5.17, Quia ipſe dolere faciet, וְיֶחְבָּשׁ & alligabit. Et in pihél. Pſa. 147.3, וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם & alligat dolores eorũ. Et in puhál. Ieſa. 1.6, וְלֹא חֻבָּשׁוּ & non fuerũt alligati.

חֲבַת Vide חָבָה. **חַג** Require in חָגַג.

חָגַג Subſilire, ſaltare, tripudiare, cum tripudio ire, diem feſtum agere. A quo & חַג dicitur Solennitas, feſtus dies: quòd in illo, lætitiæ gratia ſaltarent. Agnus quoque vel pecus, ſiue oblatio, eodem appellatur nomine, quòd cum lætitia, & tripudio offerebatur. Exod. 12.13, וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה & celebrabitis illum, feſtũ Domino. Pſal. 42.5, In voce exultationis & confeſſionis הָמוֹן חוֹגֵג multitudo diem feſtum agens. vel ſaltãs, aut tripudians. Nachum 1.15, חֲגִי יְהוּדָה חַגַּיִךְ celebra Ie-

pariter ſociantur. Tharghũ, facient ſuper eum ſapientes conuiuiũ. Sunt & qui incantatores exponũt, vt R. Abra. Alii ſic explicant, Nũ fodient (aut foueas faciẽt) ſuper eũ incantatores, vt videlicet è mari ſuis eũ incantationibus educant? Subſtantiuũ, חֶבֶר, cũ ſex pũctis, Cõiunctio, ſocietas, cœtus, cõgregatio, Incãtatio. Hoſ. 6.10, חֶבֶר כֹּהֲנִים Societas (aut cœtus) ſacerdotum. R. Dauid in lib. rad. exponit קִבּוּץ id eſt congregatio. Proue. 21.9, וּבֵית חָבֶר & domo ſocietatis. vel incãtationis, ſecundum R. Dauid in lib. rad. R. Himmanuél bifariã exponit, Et domo ſocietatis. i. magna & lata, in qua & alii poſſint manere. Vel, domo incantationis. i. in qua fiũt incantationes & diuinationes. Ieſah. 47.9, & 12, בַּחֲבָרַיִךְ in incãtationibus tuis. Alia forma, præpoſito מ. Exo. 26.4, בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית in cõiunctione ſecunda. Alia forma, מְחַבֶּרֶת, verbale ex pihél. 1. Paral. 22.3, וְלַמְחַבְּרוֹת & ad iuncturas præparauit Dauid. R. Ionáh locũ dicit fuiſſe vbi congregabantur ad opus Domini. R. Dauid, quidpiam ex operibus domus Domini arbitratur fuiſſe: Idcirco dicit clauos fuiſſe neceſſarios ad מחברות. i. ad iuncturas, quemadmodum fit in parietibus domorum in quibus ponuntur ligna pendentia ſub iuncturis tabularum ob decorem, ne diuiſio quæ eſt inter tabulam & tabulam, conſpiciatur. & ſic dixit poſtea, Et ad contignandum domos. Verbale ex hithpahál. Dani. 11.24, וּמִן־הִתְחַבְּרוֹת אֵלָיו & à cõiunctionibus ad eum, faciet dolum. i. poſt coniunctiones, & amicitias cum eo initas. Alia forma, חַבּוּרָה, Liuor: ſic appellatus quòd in eo ſanguis aggregatur, aut coniungitur. Ieſah. 1.6, Vulnus וְחַבּוּרָה & liuor. Et ſine daghés, Ieſah. 53.5, וּבֶחֱבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ & liuore eius ſanati ſumus. vel ſanitas fuit nobis. Et

hudáh celebritates tuas. vel ſolennitates. Pſal.107.27, יָחִגּוּ וְיָנוּעוּ ſaltabunt,& mouebunt ſe ſicut ebrius. Nomen,חַג,vt ſuprà Exod.12.13, & Nachum 1.14. Pſal.118. 27, אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים ligate agnũ (vel pecus,aut oblationem)funibus. Deut.16.14, Et lætaberis בְּחַגֶּךָ in ſolennitate tua.Iechez.46.11,וּבְחַגִּים & in ſolennitatibus.Ieſa.19.17,Et erit terra Iehudáh AEgypto לְחַגָּא in pauoré. vel cõmotionẽ.Tharghũ,לִרְחָלָא,i.in pauorẽ. R.Dauid in comment. in commotionem pauoris ac tremoris.

חָגָב Locuſta,aut locuſtæ ſpecies.2.Paralip.7.13,Ecce præcipiam עַל־חָגָב locuſtæ,vt comedat terram. Nume.13.33,Et eramus in oculis noſtris כֶּחָגָבִים ſicut locuſtæ. Eccleſ.12.5,וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב & onerabitur dorſũ.vel locuſta.Sunt nonnulli,teſte R.Abrahám in commẽt. & R.Dauid in lib.rad. qui dicunt ח eſſe loco ע, acſi dicat עָגַב ab עָגַב Adamare,inſanire amore.Et indicat(inquit R.Dauid)membrum virile.Sed hoc improbat R. Abrahám: quia non permutantur niſi literæ אֲהוּיוּ quæ interdum apparent, interdum quieſcũt,ſiue abſorbentur.exponítque קַרְסוּל talus,aut crus. R.Dauid rectum eſſe dicit vt exponatur locuſta:acſi dicat, Etiam locuſta (quæ eſt animal paruũ) erit oneri ei, ſi requieuerit ſuper eum,quia non poterit ferre illam.

חַגָּה Inde חַגְוָה,Fiſſura. Cant.2.13, Colũba mea בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע in fiſſuris petræ.Irme.49.16,habitãs בְּחַגְוֵי in fiſſuris petræ.ſic Hobadiáh 3. In quibus omnibus,vt inquit R.Dauid, ה verſum eſt in ו apparẽs: & ſic à שָׁלָה fit שַׁלְוִי,& שַׁלְוִי vt habes in radice שָׁלָה.vel eſt à חוג.

חָגַר Cinxit,accinxit.Exo.29.8,וְחָגַרְתָּ אֹתָם אַבְנֵט & cinges eos baltheo.Proue.31.17,חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ accinxit fortitudine lumbos ſuos.1.Reg.20.11, Ne iactet

ſe חֹגֵר כִּמְפַתֵּחַ accinctus vt ſolutus.quod eſt vt חָגוּר quo ad ſignificantiam.R.D.in Michlól. Iudic.18.17, הֶחָגוּר accinctus inſtrumentis bellicis. 2.Semu. 21.16, Et ipſe חֲגוּר חֲדָשָׁה accinctus nouo. ſub.enſe.R.D.in Michlól. Ieſah. 32. 11, וַחֲגֹרָה עַל־חֲלָצַיִם & accingere ſuper lumbos. pro accingite vos.& eſt proprie Macór, inquit R. Dauid in Michlól,quia eſt longum:quanquam nonnulli putarint eſſe tóar.Poteſt eſſe & imperatiuum,vt idem ait in Michlól,& R.Abrahám, & Hãnaghid. & deficit ג,pro חֲגֹרְנָה.R.Moſéh ſacerdos dicit eſſe macór. Pſal. 76.10, שְׁאֵרִית חֵמוֹת תַּחְגֹּר reſiduum irarum (vel reſiduo irarũ)accinges te. Acſi dicat,Cinges,& ligabis eos, ne ſecundum iram ſuã faciant, quam habẽt aduerſus Ieruſaláim.Quippe cingere,eſt ligare,& prohibere.Pſalmus dictus eſt prophetice de caſtris Aſſúr , qui caſtrametatus eſt aduerſus Ieruſaláim: & hoc eſt quod dixit in principio Pſalmi , Notus in Iehudáh Deus, &c. Et fuit in Sálém, id eſt Ieruſaláim habitaculum eius. Nã vſque ad Ieruſaláim non fuerat notus Deus in bellis. omnem enim terram Iſraél ſubegerat. Verum quum venit aduerſus Ieruſaláim,& in Deum ſuperba locutus eſt, tum notus fuit Deus, & fuit magnũ nomen eius, quemadmodũ dixit,Et percuſſit in caſtris Aſſúr.Et dixit,Quum in caſtris Aſſúr feceris vltionẽ,tum ira hominis confitebitur tibi, id eſt quiſquis iratus fuerit in te,cogetur cõfiteri tibi,téque laudare,& eius ira vertetur in confeſſionẽ, atque laudem tui, & tũc reſiduum irarum cinges.acſi dicat, Reliquos è regibus gentium mundi,qui irati erant aduerſum Ieruſaláim,cinges,& eorum ligabis iram, ac prohibebis,vt te timeãt quum audierint quæ feceris in caſtris Aſſúr . & hoc eſt quod

dixit in fine Pſalmi, Succidet ſpiritũ ducum, terribilis erit regibus terræ. id eſt quum ſucciderit ſpiritum ducum, quẽadmodum dixit, Omnem potentem viribus, & ducẽ, ac principẽ in caſtris Aſſúr, &c. tunc erit terribilis regibus terræ. Vel loquitur de AEgyptiis, & AEthiopibus qui erant in caſtris Aſſúr, Ira hominis confitebitur tibi: quum viderint plagam magnam, ad Iehudæorum conuertentur legem. Nam de ipſis dictum eſt Ieſah. 45.14, Labor AEgypti, & negotiatio AEthiopiæ, & Sebaim viri menſuræ magnæ, ad te tranſibunt, & tui erũt, &c. Et 19.19, In die illa erit altare Domino in medio terræ AEgypti, &c. 2. Semu. 22.43, וַיְחַגְּרוּ & accingent ſe de clauſuris ſuis. vel, mouebunt ſe à clauſuris ſuis. aut pauebunt, per metatheſim literarum, pro וַיְחִרְגוּ. R. Dauid in lib. ra. Tóar, חֲגוֹר. Et plurale in regimine, Ieche. 23.15, חֲגוֹרֵי אֵזוֹר accincti cingulo in lumbis ſuis. Subſtãtiuum. 1. Semu. 18.4, וְעַד־חֲגֹרוֹ & vſque ad cingulum ſuũ. Ieſah. 22.12, וְלַחֲגֹר שָׂק & ad cingulum facci. vel, & ad accingẽdum ſe ſacco. Et cũ ה fœmineo, 2. Semu. 18.11, וַחֲגֹרָה אַחַת & cingulum vnum. Gene. 3.7, Et fecerunt ſibi חֲגֹרֹת cingulos. Alia forma. Ieſah. 3.24, מַחֲגֹרֶת שָׂק cingulum ſacci.

חָדַד Acuit. Chabac. 1.8, וְחַדּוּ מִזְאֵבֵי עֶרֶב & acutiores erunt lupis veſpertinis. Et in hof hál. Iechez. 21.10, gladius הוּחַדָּה acutus eſt. Tóar. Ieſa. 49.2, poſuit os meũ כְּחֶרֶב חַדָּה ſicut gladium acutũ. Subſtãtiuum. Iób 41.20, תַּחְתָּיו חַדּוּדֵי חָרֶשׁ ſub eo ſũt petræ acutæ teſta ceæ. Vel, ſub eo ſunt acumina teſtæ. i. teſtacea. R. Leui priore modo exponit, Sub eo erunt petræ acutæ ſimiles teſtis acutis, id eſt aridis, aut ſiccis, ſuper quas dormit, nec illi nocent. R. Dauid in lib. rad. in radice חָרֶשׁ,

Sub eo erũt margaritæ vt ſol ſplendétes. R. Abrahám, teſtæ acutæ. חָרֶשׁ & teſtam & ſolem ſignificat.

חָדָה Lætari, & Acuere. Exod. 18.9, וַיִּחַד & lætatus eſt. Eſt inſtar וַיִּחַן à חָנָה. & ד eſt cum daghés ad diri gendam eius pronuntiationem, quia eſt dictio longa, inquit R. D. in lib. rad. & in Michlól. Iób 3.5, אַל־יָחַד ne lætetur. ſic R. D. in lib. rad. & R. Abrahám. in cõment. exod. 18. Vel, & ne ſit vna, ſecundũ eundem, & R. Leui: & ſic radix eſt אָחַד. ſed priorẽ magis probat expoſitionem. Prou. 27.17, בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנֵי רֵעֵהוּ ferrum ferro acuetur, (vel acuet ſe,) & vir acuet faciẽ (vel irã) amici ſui. Vtroque modo ab Hebræis exponitur: & non poteſt hoc futurũ eſſe à חָדַד, quia eſſet cum cholẽ יְחֹד, inſtar יְסֹב à סָבַב: ſed eſt à חָדָה vt dictũ eſt. Et in pihél. Pſal. 21.7, תְּחַדֵּהוּ lætificabis eum. Nomen. 1. Paralip. 16.27, fortitudo וְחֶדְוָה & lætitia.

חָדַל Deſinere, ceſſare. Gene. 41.49, חָדַל לִסְפֹּר deò vt ceſſauerit numerare. Iudi. 5.6, חָדְלוּ פְרָזוֹן ceſſauerunt villæ in Iſraél, ceſſauerunt. Dagués eſt euphoniæ gratia, ait R. D. in Mich. & eſt à חָדַל, ſicut חָפֵץ. Iób 10.20, וְחֲדַל וְשִׁית & ceſſa, & abſiſte. ita legitur, ſed ſcribitur יַחְדַּל ceſſabit: prior tamẽ lectio eſt melior, propter ſequẽs ĩperatiuũ וְשִׁית. licet codices quidã habeãt יְשִׁית. Et 14.6, וְיַחְדַּל & ceſſabit (vel, perficiet) tépus ſuũ: vt exponũt nonnulli, inquit R. D. & ſic R. Leui, & R. Mithridat'. Et in hif híl, vel hof hál. Iud. 9.9, הַחְדַּלְתִּי Num ceſſare faciam pinguedinẽ meã? Quod ſecũdum multos grammaticos ponitur pro הַחֲדַלְתִּי, & euphoniæ gratia mutatum eſt chathéph ſeghól in camés chathéph, inquit R. D. Sed vt idem ait in Michlól, rectum eſt vt ſit ex binián hof hál: quod niſi eſſet

ח,dicẽdum erat הֶחְרַלְתִּי ,inſtar הֶשְׁבַּרְתִּי, Irme.8.21. Verũ propter literam ח, tranſiuit camés chathéph ab ה in ח, & ה eſt cũ ſeghól,vt dilatetur pronuntiatio ח. & ſic אֶת ponitur vice מִן,acſi dicat,Nũ derelinquar à pinguedine mea? At in cõment.dicit eſſe ex.binián hifhíl, vel hofhál,& vtroque modo exponit.Tharghum, הֶאֱשְׁבּוֹק num derelinquam pinguedinem meã? Prior ergo expoſitio magis placet.Iiob 16.6,וְאֶחְדְּלָה & ſi deſiero,(ceſſauero,)quid à me abibit? Tóar, Ieſah.53.3,deſpectus & abiectus inter viros.aut virorũ. eſt enim in regimine. Ab hoc חֶדֶל,quod eſt זְמַן,Tempus,inquit R. Dauid,per metatheſim literarũ à חֶלֶד. Ieſa.38.11, Cum habitatoribus חֶדֶל temporis. Hinc fit tóar.Pſal.39.5, ſciam מַה־חֶדֶל אָנִי quòd temporalis ſum . Alii dicũt חֶלֶד ſignificare mundum,vt ſit ſenſus,Sciam quòd mũdanus ſum,vel quo in mũdo ero. Et verbum,quod ſupra citauimus ex Iiob 14.6.

חֶדֶק Cũ ſex punctis:aut cũ quinque,חֶדֶק,Genus ſpinæ. Prouer.15.19,כִּמְשֻׂכַת חֶדֶק veluti ſepes ſpinæ. i.ſpinoſa. Michá 7.4,Bonus eorum כְּחֶדֶק ſicut ſpina.

חֶדֶר Cum ſex punctis,Cubiculũ,adytũ,locus ſecretior, penetrale,Interiora, Meridies. 1.Reg.20. 30,חֶדֶר בְּחֶדֶר(de)cubiculo in cubiculũ. Alia forma,חֲדַר, quod mutatur in regimine, vt Exo.8.3,וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבֶךָ, & in cubiculũ lecti tui .Prior autẽ ſpecies nõ mutatur,ſicut nec אֶרֶץ,aut אֶבֶן, vt Cãt.3.4,וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי & in cubiculũ genitricis meæ. Iiob 37.9,מִן הַחֶדֶר à Meridie veniet turbo. R.Abra.dicit eſſe ſtellã quæ eſt in angulo (aut tractu) meridiano ſphæræ maioris.& quia habitantes in plaga Aquilonari nõ vident illã, appellatur חֶדֶר, acſi eſſet in loco occulto. Plurale eſt cõmune vtrique

ſpeciei.nam אֶבֶן facit אֲבָנִים, & דֶּבֶר דְּבָרִים. Prouer.24.4, Et ſcientia,חֲדָרִים penetralia(interiora)replebuntur.Et 18.8,Et ipſa deſcẽderunt(pro deſcendunt)חַדְרֵי בָטֶן(ad) interiora ventris. vbi deficit אֶל ad. Iiob 9.9,Qui facit Arcturum, Oriona, וְחַדְרֵי תֵימָן & interiora Auſtri.aut, plagas Auſtrales,ſecundum R.Dauid.vel ſecundũ R. Abrahám,ſtellas quæ ſũt in plaga Auſtrali ſphæræ maioris:ita nominatas,quòd ſint occultæ,vt dictũ eſt.ſũt enim circa polum Antarcticum.Alii dicunt eſſe ſigna & imagines in prædicto polo,vt R.Leui.1.Parali.28.11, וְחַדְרָיו & cubicula eius. Ex hoc fit verbũ in cal. Ieche. 21.14,Hic eſt gladius חַלַל חֲנָדוֹל הַחֹדֶרֶת לָהֶם occiſi magni (pro occiſorũ magnorum) qui percutit eos in penetralibus. R. Dauid in lib.rad.exponit, הָאוֹרֶבֶת בְּחֶדֶר.i. qui inſidiatur in cubili.Et in cõment.exponit,Qui percutit eos in penetralibus domorum ipſorum:vel,qui latuerat in cubiculis.Tharghum, רְמָזְיָא qui commouet (aut terret,vel obſtupefacit)eos.

חָדַשׁ Siue חִדֵּשׁ in pihél,Renouare,Innouare,Inſtaurare.Ieſa.61.4,וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חֳרֵב & innouabunt ciuitates ſolitudinis. aut deſolationis, id eſt deſolatas & deſtructas.2.Paralip.24.4,לְחַדֵּשׁ אֶת־בֵּית יְהוָה vt innouaret(inſtauraret)domũ Domini. Pſal.104.30, וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה & renouabis faciem terræ. 1.Sem.11.14, וְנְחַדֵּשׁ שָׁם הַמְלוּכָה & innouemus ibi regnum. Et in hithpahál. Pſa.103.5,תִּתְחַדֵּשׁ renouabitur,ſicut aquilæ,iuuẽtus tua.

Tóar.Exo.1.7,rex חָדָשׁ nouus.Iudi.15.12,duobus funibus חֲדָשִׁים nouis.Et fœmineũ,Ieſa.65.17,Et terra חֲדָשָׁה noua. Deut.24.5, Quũ acceperit vir אִשָּׁה חֲדָשָׁה mulierẽ(aut vxorẽ)nouam.i.quæ eſt illi noua.Ieſa.48.6,audire faciã te חֲדָשׁוֹת noua. Hinc & חֹדֶשׁ,Mẽſis:ſic appel

latus,quòd in eo innouetur luna. Et non modo mensis,id est triginta dies, cómuniter & vniuersaliter: verumetiam & dies duntaxat primus,hoc nomine vocatur. Gene.29.14,Et mãsit cum eo חֹדֶשׁ יָמִים mẽsem dierum.i.triginta diebus. 1.Semu.20.5, Ecce חֹדֶשׁ מָחָר calendæ cras.i.primus dies mensis qui illis erat celebris. Iesah.66.23,Et erit מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ de calendis in calendas eius, & de sabbato in sabbatũ eius. ita R.Dauid in lib.rad.Irme.2.24,בְּחָדְשָׁהּ יִמְצָאוּנָהּ in mense illius inuenient eam.i.in menstruo quod singulo mense euenit. vel vt exponit R.Dauid,In mense eius,id est qui decisus & determinatus est ei,vt non possit euadere è manu quærentium eam.& sic Hoseah 5.7,Nunc comedet eos חֹדֶשׁ mensis. qui scilicet decisus est eis: & est mẽsis אָב. At R.Ioséph בְּחָדְשָׁהּ putauit esse macór: acsi dicat, Non laborabunt omnes qui quærunt eam:quia omni tempore inueniẽt eam in sua innouatione,acsi modo inciperet currere ante eos. Iechez.45.17, וּבֶחֳדָשִׁים & in calendis.Et 47.12,לְחָדָשָׁיו per menses suos.

חוֹב Debitor. Iechez.18.7, Pignus suum חוֹבֹ יָשִׁיב debitori reddiderit.R.Dauid exponit הַמַּלְוֶה mutuum accipienti . qua dictione frequenter vtuntur Hebræi. Hinc verbum in pihél,חִיֵּב, Debitorem efficere,aut reddere,tam substantiæ,quàm corporis. Dani. 1.10, וְחִיַּבְתֶּם אֶת־רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ & debitorem reddetis caput meum regi.

חוּב Est סָבַב, Circuiuit,circundedit. Iób 26.9, חָקַק חָג עַל־פְּנֵי־מָיִם terminũ statutum(præceptum) circũdedit super faciem(vel superficiei)aquarũ. Nomen, חוּג, Circulus,aut sphæra quæ circuit terrã. Iób 22.14, וְחוּג־שָׁמַיִם circulũ cæli perãbulat. Iesa.40.22, Qui sedet עַל

super circulũ terræ. Et nomẽ instrumenti quo fit circulus,id est circinus.lingua vulgari קונפש. Iesah.44.13,וּבַמָּחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ & circĩno formauit illud.

חוּד AEnigmatice loqui,seu ænigma, aut problema proponere,& obscure loqui. Iudicum 14.13,חִידָה AEnigmatice loquere ænigma tuũ. Et 16,חִידָתְךָ ænigma ænigmatice locutus es, &c. חִידָתָה Nomen, חִידָה. Iudic.14.18, non inuenissetis חִידָתִי ænigma meũ. Plurale, Psal.78.2,loquar חִידוֹת ænigmata.

חָוָה Indicauit,annuntiauit.In pihél,Iób 32.7,Et timui מֵחַוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם indicare opinionem meam vobis.Et 15.17, אֲחַוְךָ indicabo tibi. est fine daghés præter normã. Nomẽ,præposito א,אַחֲוָה. Iób 13.17,וְאַחֲוָתִי & indicationem(aut annuntiationem)meam.

חָוֹת Villæ,Quære in חַיָּה in fine.

חוז Vnde præposito מ,מָחוֹז,quod est מְדִינָה,Prouincia: vel פֶּלֶךְ,Regio:vel גְּבוּל,Termin'. Et in regimine, מָחוֹז.Psa.107.30,Et deduxit eos אֶל־מְחוֹז חֶפְצָם ad terminũ voluntatis eorũ. R.Ioseph deducit ab hoc illud Iób 24.1,Et sciẽtes eũ לֹא־חָזוּ יָמָיו nó terminauerũt dies eius. Alii verò,viderũt, ab חָזָה, vt Tharghum & R. Moséh.

חוח 1.Semu. 13.6, Et absconderũt se populus in speluncis וּבַחוחִים & munitionibus. R.Dauid. Tharghũ, וּבְמִצְדָתָא & in munitionib'. Reliqua quære in חח.

חוּט Filũ.Cãt.4.3,כְּחוּט הַשָּׁנִי sicut filũ coccineũ.Iudic. 16.14, rupit eos à brachiis suis כַּחוּט sicut filum.

חול Prophanum. Require in חָלַל.

חוּל Dolere,dolore afficere,Formidare,Parturire,Castramẽdere,Manere, Expectare,vel sperare, Castrame-

tari,Creare,ſiue formare.Ieſah.23.4,לֹא חַלְתִּי non dolui (vel,parturiui)& non peperi.Thren.4.6,וְלֹא־חָלוּ בָהּ יָדָיִם & non caſtrametata ſunt aduerſus eam caſtra. vel exercitus:quia repente ſubuerſa eſt, inquit R.D. aut,nō manſerunt in ea,loca.aut manus.Non poteſt deduci à חָלַל quod eſt incipere:quia vt ait R. Abrahám dixiſſet חָחַל& non חָלוּ,quod manifeſte eſt à חוּל.Irme.5.3,Percuſſiſti eos, וְלֹא־חָלוּ & non doluerunt. Michá 1.11, כִּי־חָלָה לָטוּב quia parturiuit (vel doluit) propter bonum. nempe quod antea ſibi fuerat.R.Dauid in comment. & in lib.rad. Vel ſecundum R.Ionáh, expectauit propter bonum.vel expectauit bonum.Hoſe.11.6,וְחָלָה חֶרֶב & manebit gladius in vrbibus eius. R.D.cadet,caſtrametabitur,manebit.Sic ſecundū R.Ionáh illud Eccle. 5.12,Eſt malū חוֹלָה cadēs. nēpe ſuper filios hominū. Et pulchra eſt expoſitio,inquit R.D.& eſt nomē tóar,inſtar טוֹבָה. Pſal.114.7, A facie Domini חוּלִי אָרֶץ dole(vel contremiſce)terra.Imperatiuū vice futuri,acſi reſponderet cantor interroganti,& diceret, Quòd תָּחוּלִי cōtremiſcas corā Domino, eſt quia ipſe eſt omnium dominus:iuſtū eſt autē vt creaturæ illū paueāt.Et terra,cōprehēdit mare,Iardén,colles,ac mōtes. Vel eſt macór, & ' eſt ſignū pronominis primæ perſonæ, quod iuxta normā debuerat eſſe breue: ſed quia ſequitur dictio lō ga(.i.habens accentum in prima,idcirco eſt longum. acſi terra reſponderet interrogāti,ac diceret,Cōtremiſcere meū,fugere meū,& ſaltare meū,eſt à facie Domini,cui eſt facultas ſiccādi mare: quēadmodum contrà, eſt ei facultas vertēdi petram aridam in ſtagnū aquarum,quum ſit vniuerſorū dominus,& quod vult,efficere valeat.R.Abrahám dicit ' redūdare, & eſſe macór

inſtar קוּם. Et quia eſt accētus regius in א dictionis אֶרֶץ, videlicet athnách,dictio חוּלִי eſt lōga: acſi eſſet ſcriptū חוּל תָּחוּל contremiſcendo cōtremiſcat terra.Vel eſt imperatiuum,inſtar קוּמִי,& eſt ſenſus, AEquū eſt vt contremiſcat terra. R.Ionáh exponit, formata eſt, & ' redundat. Iudicum 21.21,לַחוֹל ad ſaltandum. Irme.23.19, Super caput impiorum יָחוֹל cadet. vel manebit. Et 51. 29,Et contremiſcet terra,וַתָּחוֹל & doluit. eſt cum chólem propter athnách,inquit R.Dauid in comment.& Michlól,& lib.rad. Et in hifhíl. Pſal.96.9, חִילוּ מִפָּנָיו contremiſcant(doleant,vel contremiſcite,dolete)à facie eius omnis terra. deficit ה conſtitutiuum coniugationis. nam ſecundum normā debuerat eſſe חַחִילוּ:Sed in verbis quieſcētibus ſæpe deficit ה. אוֹחִילָה,quærе in יָחִל. Pſal.29.8,Vox Domini יְחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ parturire faciet deſertum(.i.deſerti feras)parturire faciet Dominus deſertum Cadés. Iiób 20.21, Idcirco לֹא יְחֵיל טוּבוֹ non parturiet bonū eius. i.non faciet fructū, non multiplicabitur.aut non יְצַלַּיחַ proſperabitur,ſiue proficiet,ſecundum R.Leui.Vel,non expectabit bonū eius,R.Dauid in li.ra.Thre.3.25,טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה Bonum eſt &(quòd) expectet(ſub.homo,) & ſit ſilens ad ſalutem Domini. Sic enim exponit R. Dauid in lib. rad. acſi dicat , טוֹב שֶׁיְּחִיל וְיִהְיֶה דוֹמֶם לִתְשׁוּעַת יְהוָה Et poſſibile eſt,inquit, quòd יָחִיל ſit tóar ex radice יָחַל, inſtar שָׂרִיר,& ſic erit expoſitio,quòd erit homo bonus & expectans, &c. 1.Semu.31.3, וַיָּחֶל מְאֹד & expauit valde à iaculatoribus . Geneſ. 8.10, וַיָּחֶל עוֹד & expectauit huc ſeptem dies. Vide יָחַל. Pſalm. 10.5, יָחִילוּ דְרָכָיו proſperabuntur viæ eius. R.Moſéh ſacerdos, Venient viæ eius.nempe Dei.i.voluntates eius:vt Prouer.16.9,Cor

hominis cogitabit viam ſuã. acſi dicat, Veniẽt ei, ſuccedéntq; ad eius voluntatẽ, ſiue ad eius votũ, quæ ſunt neceſſaria: & tunc erunt viæ Dei: vnde æquũ erit vt illum timeat. At R. Abrahám, Rectum eſt (inquit) in oculis meis vt יְחִילוּ ſit verbũ trãſitiuum, quãquam deſit perſona patiens, ſicut & Exod. 10.23, Non occídes. ſub. quempiam. Vnde dicit, dolore afficient, aut timere facient viæ eius (nempe impii) intelligentem. quum enim viæ impiorum proſperantur, timent ſapiẽtes, &c. R. Dauid in lib. rad. dolere facient viæ eius (nẽpe impii) pauperes, &c. R. Ionah, ſperabũt, aut expectabunt. Irm. 5.22, Num à facie mea תָּחִילוּ formidabitis? aut dolebitis. Hoſe. 8.10, וְיָחֵלּוּ מְאָט & dolebũt paululum propter onus regis. Daghés eſt loco י, pro יְחִילוּ. Vel eſt à חָלַל incipere: vt ſit, incipient conqueri, & murmurare paulũ propter onus regis, & principũ: & amplius murmurabũt, quum fuerint in captiuitate. Et in pohél, חוֹלֵל, &c. ſicut כּוֹנֵן. Ieſai. 53.5, Et ipſe מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ dolẽs propter præuaricationes noſtras. Vel, dolore afficitur, inquit R. D. in cõment. eſt enim paſſiuũ participiũ. At in lib. rad. Et ipſe vulneratur, &c. à חָלַל. Prouerb. 26.10, רַב מְחוֹלֵל־כֹּל magnus (vel dominus) creat omnia. i. Dominus qui eſt ſuper omnia, creat & format omnia, id eſt vniuerſum mundum. idcirco alit eos vniuerſos pariter. Et hoc eſt quod ſequitur, Et mercedẽ dat ſultos, & mercedẽ dat tranſgreſſoribus. acſi dicat, Stultos, tranſgreſſorẽſque paſcit, quemadmodũ ſapiẽtes ac iuſtos. Et dixit, Mercedem dat: quia ipſe alit eos, acſi deberet eis eſcam, quẽadmodum quiſpiã mercedẽ tenetur dare mercenario. Require in שָׂכָר. Hæc R. D. in lib. rad. R. Himmanuél, Magnus (aut Dominus) ſuperat,

vincítq; & humiliat omnia, vel omnes. Alii exponũt, Dominus creat omnia, & alit, diſponítque omnia, & ſtultos & ſapientes. Et dat mercedem ſtultis ac tranſgreſſoribus ſecũdum legẽ ſuam, vt par eſt: vt eſt in altero cõment. Hebraico. Iób 26.12, חוֹלָלָה יָדוֹ creauit manus eius. Et 39.4, חָלַל אַיָּלוֹת תְּשִׁמֹּר párere facientem ceruas (vel potius, eũ qui párere fecit ceruas) obſeruabis? pro obſeruaſti. R. tamen Dauid in lib. ra. dicit eſſe macór, & ſic vertendum, Num noſti tẽpus pariendi ibices petræ? párere (aut parturire) faciendi ceruas obſeruaſti? i. quo pariunt ibices petræ (hoc eſt incolentes petras) tẽpus quo parturire facit ceruas obſeruaſti? Vel intranſitiue, quo pariunt ceruæ, &c. & hic ſenſus eſt planior. Ieſai. 51.9, Nónne, &c. מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין dolore afficis (pro afecifti) draconem? i. Parhonem, qui erat veluti draco. Proue. 25.23, Ventus aquilonaris תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם fugabit (pro fugat) pluuiã. R. Himmanuél exponit, תַּבְרִיחַ fugabit: acſi dicat, ceſſare faciet, & prohibebit. R. Ioſéph, prohibebit, à חָלַל. Eſt enim ventus ille frigidus, ac ſiccus, & idcirco prohibet pluuias. R. Dauid deducit à חוֹל, & exponit, formabit. i. generabit pluuiam. Quod R. Himmanuél reprobat prædicta ratione. Pſa. 90.2, וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ & formaretur terra. Iób 35.14, וְתְחוֹלֵל לוֹ & ſperabis in eo. Aut fide ei, vel expecta eum. & eſt futurum pro imperatiuo. Ieſai. 51.2. Et ad Saráh (ſub. אֲשֶׁר quæ) תְּחוֹלֶלְכֶם pariet (aut parturiet) vos. pro peperit, aut parturiuit. Eſt enim futurum vice præteriti, inquit R. Dauid: acſi diceret, שֶׁחוֹלָלָה אֶתְכֶם quæ parturiuit vos. Et in puhál. Iób 15.7, Et ante colles חוֹלָלְתָּ formatus es. Et 26.5, Mortua (ſub. ſemina) יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם formabũtur ſubter aquas. i. ſub terra vbi eſt aqua. R. Leui. & ita R. Dauid di

cit nõnullos exponere. Ipſe verò exponit, mortui formabũtur. Et in hofhál. Ieſa. 66.8, חִיוּחַל אֶרֶץ nũ parietur (ſiue parta eſt) terra die vna? Et in hithpahál. Pſal. 37.7, Tace Domino, וְהִתְחוֹלֵל לוֹ & ſpera in eo. vel fide ei. Aut expecta eũ: vel, & dole ei. vtroq; modo exponit R. D. in lib. rad. Siue, fer dolorem propter eum, vt exponit in cõment. Iiób 15.20, Cum diebus impii, ipſe (ſub. impius) מִתְחוֹלֵל dolet. inſtar ſcilicet parturiẽtis. Irme. 23.19, Et turbo מִתְחוֹלֵל incidẽs, (ſiue cadens, aut manẽs, veniẽs) ſuper caput impiorum cadet. Poteſt etiam exponi (inquit R. Dauid) dolorem inferẽs. Et geminatum. Eſtér 4.4, וַתִּתְחַלְחַל & dolore affecta eſt. Nomẽ, חִיל, Dolor. Exo. 15.14, חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלֶשֶׁת dolor apprehẽdit habitatores Peléſeth. Et geminatũ, Nachũ 2.10, וְחַלְחָלָה & dolor. Aliud, Irm. 33.22, חוֹל הַיָּם arena maris. Iiób 29.18, וְכַחוֹל & ſicut arenam multiplicabo dies. R. D. dicit ſe inueniſſe hoc cũ ſúrec in libro correcto Hieroſolymitano. Antiqui Hebræi, & R. Selomóh exponũt, Et ſicut phœnix. auis nẽpe quæ vſq; ad annos quingentos longæua ætate procedit. R. Dauid, & R. Leui, ſicut arena.

Ab hoc fit & מְחוֹלָה, Chorus. Quære in חָלַל, quòd ſit eius radix, vt ait R. Dauid. Et in eadem radice require חוֹל, ſiue חֹל, quod ſignificat prophanum.

חוּם Secũdum R. Dauid eſt שָׁחוֹר, Nigrum: cuius radicem idem putat eſſe חָמַם, ibi require.

חוּם Cũ ס, eſt חָמַל, Pepercit. Ionáh 4.10, אַתָּה חַסְתָּ עַל־ הַקִּיקָיוֹן tu pepercíſti cucurbitæ. 1. Semuél 24.10, וַתָּחָס עָלֶיךָ & pepercit tibi. ſubauditur עֵינִי oculus meus, vel נַפְשִׁי anima mea. R. Dauid in lib. rad. Iechez. 20.17, וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם & pepercit oculus meus eis.

חוּף Vide חָפַף.

חוּץ Extra, foris, ſiue foras, Præter, Platea. Deuter. 23.12, Et egredieris illuc חוּץ foras. Et 13, quum ſederis חוּץ foris. Iiób 18.16, עַל־פְּנֵי־חוּץ ante plateam. Eccleſi. 2.24, חוּץ מִמֶּנִּי præter me. i. pluſquam ego. Gene. 9.22. Et nũtiauit duobus fratribus בַּחוּץ foris. vel in platea. Leuit. 4.12, Et educet, &c. אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה extra caſtra. Gen. 6.14, Et bituminauit eã מִבַּיִת וּמִחוּץ intrinſecũ & extrinſecus. Ieſa. 51.20, In capite כָּל־חוּצוֹת omnium platearũ.

Tóar. 1. Reg. 6.28, Et cælaturis florum מִלִּפְנִים וְלַחִיצוֹן intrinſecus, & exteriori. ſub. templo. & nõ, extrinſecus. eſt enim tóar הַהֵיכָל templi, quod erat extra oraculum, ſiue adytum: quanquam מִלִּפְנִים non ſit tóar. R. Dauid in lib. rad. & in comment. Fœmineũ tóar. 2. Reg. 16.17, Et introitũ regis הַחִיצוֹנָה exteriorẽ. Et eſt ſicut inquit R. D. in lib. ra. quia eſt longũ propter zachéph, & ה redundat. Ieche. 40.16, in atrium הַחִיצוֹנָה exterius.

חֹק Aut חוֹק Require in חָקַק.

חוּר Eſt לָבָן, Album, candidum. Eſtér 8.15, cum veſte regni (.i. regia) purpuræ (ſiue purpurea) וְחוּר & cãdoris. i. cãdida. Tharghũ pro לָבָן, Exo. 16.31: habet חִיוָּר.

Hinc verbũ חִוֵּר, Erubeſcere: quòd homo erubeſcens fiat facie albus, aut pallidus. Ieſa. 29.22, facies eius יַחֲוֵרוּ pudore ſuffundentur. aut erubeſcẽt. חור etiam eſt Foramen, cauerna, latibulum. Ieſah. 11.8, עַל־חֻר פָּתֶן ſuper cauernã aſpidis. Et cum chólem, 2. Reg. 12.9, perforauit חֹר בִּדְלַתּוֹ foramẽ in oſtio eius. Quo nomine appellatur ſecũdum R. D. caniſtrũ & rete, & veſtis quæ multa habẽt foramina. Gen. 40.16, סַלֵּי caniſtra חוֹרִי (pro חוֹרִים) foraminũ. i. perforata, aut habentia multa foramina. Sed R. Ionáh deducit à חור Album, vt ſit, caniſtra alba.

Vel ſecundũ R.Dauid, caniſtra facta è virgis decortica
tis, quæ poſt earũ decorticationẽ ſunt albæ. Sed prio-
rem expoſitionem probat.Et in Talmúd Ieruſalmí(.i.
Hieroſolymitano,)teſte R.Dauid in lib.rad.in radice
חָרַר,exponitur, caniſtra tortarũ ſub prunis decoctarũ,
quæ dicũtur עֲוּתוֹת, acſi dicat,caniſtra plena חֲרֻרוֹת.i.tor-
tis.Ieſah.19.9,Et texentes חוֹרֵי(pro חוֹרִים)alba,ſecundũ
R.Ionáh.i.pãnos albos.R.Dauid exponit,pannos per-
foratos tẽpore quo texuntur:vel(quod magis probat)
retia quæ ſunt plena foraminibus. Et hoc quadrat ſen
ſui prophetæ qui prius dixerat, Et expandentes rete ſu
per faciẽ aquarũ infirmati ſunt,&c.Paulo pòſt,texẽtes
חוֹרֵי.Mox,Et erunt retia eius fracta. Iiób 30.6,vt habi-
tarent חֹרֵי עָפָר in foraminibus(.i.cauernis)terræ. Ieſa.
42.22, Et ipſe populus prædam paſſus, & direptus מְחֻפָּה
capere facere(pro, quos capere faciebant hoſtes
eorũ)in cauernis omnes ipſos,&c.fuerunt in prædam,
&c.חָפַח eſt macór, vel imperatiuum cõiugationis hif-
hil.Vide פּוּחַ. Ieſah.36.12,Vt comedant אֶת־חֹרְאֵיהֶם ſter-
cora ſua.à foraminibus vnde exeunt ſic appellata. Ita
ſcribitur intrĩſecus,ſed in margine,honeſtiori vocabu
lo ſcriptũ eſt מוֹצָאוֹתָם egeſta(ſiue ſtercora)ſua.Et 2.Re.
10.26, Et diruerũt domũ Bahál,& poſuerũt eã לְמֹחָרָאוֹת
in latrinas.aut pro latrinis.In margine eſt לְמוֹצָאוֹת pro
excrementis.i.loco excrementorũ,ſiue ſtercorũ.Prio-
ri igitur modo ſcribitur, ſed poſteriori legitur, inquit
R.Dauid in cõment.& vtrunq; idem ſignificat:ſed le-
ctio,eſt mundior ſcriptura. חוֹרִים etiã ſunt principes,
& magnates,inquit R.Ionáh,qui & in lingua Iſmahe-
litica vocantur לוֹבָן,tanquã diceres candidati,aut can-
didi. Eccleſi.10.17,Beata tu terra,cuũ rex tuus בֶּן־חוֹרִים
filius

filius principũ eſt.Et nõ eſt nomen ſubſtãtiuũ,vt qui-
dam ſcripſerunt,vt ſit,filius nobilitatis,aut libertatis:
ſed nomen tóar. Illud autẽ Ieche.24.11, וְחֻרַת נַחְשָׁתָהּ,&
Ieſah.24.6,חֹרוּ יֹשְׁבֵי אָרֶץ,& Iiób 30.30,וְעַצְמִי חָרָה, quæ R.
Iehudáh & R. Ionáh poſuerunt in hac radice, vide in
חָרַר. ſunt enim ex verbis geminatis, inquit R.Dauid.

חוּשׁ Accelerare,feſtinare,Sentire,aut ſenſibus oble-
ctari, vt dicũt nõnulli. Deut.32.34,וְחָשׁ עֲתֹדֹת לָמוֹ
& feſtinabit(pro feſtinabunt,vel feſtinant)quæ futura
(aut parata)ſunt eis.Pſa.22.20,Ad auxiliũ meũ חוּשָׁה fe
ſtina. Et in hifhíl,הֵחִישׁ,&c.Iudi.20.37,Et inſidiæ חוּשׁוּ fe
feſtinauerũt.Ieſah.60.22,Ego Dominus,in tẽpore ſuo
אֲחִישֶׁנָּה feſtinare faciã illud. Tóar.Nume.32.17, חֻשִׁים
feſtinantes. Subſtantiuum,חִישׁ,Feſtinatio,Cito,feſti
nãter.Pſal.90.10,receſſit חִישׁ cito. Illud autẽ Eccleſ.
2.25, & quis יְחוּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי feſtinabit præter me? (ſic R.
Dauid) ſunt qui exponunt(teſte eodem in lib.rad.) מִי
יְהֵיה חוֹשֵׁשׁ quis erit curans(.i.quis curabit) לְהִתְעַנֵּג
ciis affluere,& comedere,& lætari pluſquam ego fece-
rim? חוֹשֵׁשׁ etiã ſignificat ſentire. acſi dicat,Quis ſenſi-
bus oblectabitur pluſquam ego fecerim? Vnde & חוּשׁ,
vocatur Senſus.R.Abrahám in cõmen.exponit,Quis
feſtinabit?nẽpe vt aſſequatur quod cupit.Eſt ergo ſen-
ſus,Et quis feſtinabit,id eſt poterit cõmodius feſtinare
vt ſua expleat deſideria, quàm ego qui tantam habeo
auri & argenti copiam?&c.

חָזוֹן Vnde חָזִיז,Fulgur,coruſcatio præcedens tonitrua.
Et ſecundum Talmudiſtas,eſt vnũ è quinque no
minibus nubis, quæ ſunt אֵיד עֵב עֲנָן נָשִׂיא חָזִיז. R.tamen
Dauid in lib.ra.ait dici à חָזָה,Videre, ſicut הֲגִיגִי ab הָגָה.
Iiób 28.26, וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז & viam fulguri(aut coruſcationi)

tonitruorum. vel,& tonitruis. Deficit enim ו copulatiua.vt communiter dicũt expoſitores Hebræi. Zecha. 10.1, Dominus עֹשֶׂה חֲזִיזִים faciens fulgura.aut coruſcationes,vel nubes.

חָזוֹת In cal,Vidit. Pſal.63.3,חֲזִיתִיךָ vidi te.Thren.2.14, Prophetæ tui חָזוּ לָךְ שָׁוְא viderũt tibi mendaciũ. 2.Paralip.33.20,Scripta ſunt in verbis חוֹזֵי videntium.i. vatum.ponitur pro חוֹזִים, inquit R.Dauid in lib.ra.ſicut & חוֹרִים pro חוֹרִי,vt eſt in חור.Pſa.27.5,לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְהוָה vt videam iucunditatem(ſiue delectationem,aut pulchritudinẽ) Domini. Et 17.15, אֶחֱזֶה פָנֶיךָ videbo faciem tuam.Iiob 23.9,וְלֹא־אֶחֱזֶה & non videbo. Et in altera ſignificatione, Iiob 8.16,בַּיִת אֲבָנִים יֶחֱזֶה(iuxta)domũ lapidum(.i.lapideam)complicabitur. aut potius,complicabit ſe.Vnde R.Dauid in lib.rad.exponit יִסְתַּבֵּךְ,id eſt intricabit ſe.Et iuxta hanc ſignificantiam R. Iehudáh exponit illud Ieſa.28.15, Et cum ſepulchro עָשִׂינוּ חוֹזֶה fecimus complicationem. Quid autẽ is velit dicere, R. Dauid fatetur ſe ignorare.ipſe vero exponit acſi dicat, חוֹזֶה.i.viſionem,hoc ſenſu,Et cum ſepulchro fecimus viſionem,& pactum pepigimus cum eo vt non capiat nos. Pſa.11.7,יְשָׁר יֶחֱזוּ פָנָיו rectũ videbũt facies eius.plurale,quia nomen Hebræum פָּנִים,non habet ſingulare. Vel, Rectus(.i.quilibet rectorum) videbũt facies eius. pro faciem eius. & ſic פָּנָיו ponitur pro פָּנֶיו vt dixit R. Moſeh ſacerdos. Et ſic Iiob 22.2, proderit עָלָיו ei. Sed hoc non probat R.Abrahám, quia facies nõ videt, ſed oculus:vnde dicit referẽdum ad palpebras,quas ſuprà memorauerat,quæ videbunt rectum: nempe iudiciũ. Vel,videbunt, ſubaudi videntes. R.verò Dauid ſic explicat,Rectum(ſub.virũ)videbũt facies eius. i.videbit

facies eius: iuxta illud Leuit.26.9, Et reſpiciam ad vos. Vel,Rectus(.i.quilibet rectorũ)videbũt faciem eius:vt Pſal.17.15,Ego in iuſtitia videbo faciem tuam. Vel,Rectum(ſub.Deum)videbũt facies eorum. hoc eſt iuſtorum.& ita exponitur in Derás. Hucuſque R.D.in cõment. Nomen,חָזוֹן,Viſio. Iechez.7.26,Et quærét חָזוֹן מִנָּבִיא viſionem à propheta. Alia forma,חִזָּיוֹן, Ieſa.22.1,Prophetia גֵּיא חִזָּיוֹן vallis viſionis. 2.Semu.7.17, חִזָּיוֹן הַזֶּה viſionem hanc. Alia itẽ,חִזְיוֹת, Ieſah.21.2, חִזְיוֹת קָשָׁה חֻזָּה־לִי viſio dura nũtiata eſt mihi. Et in altera ſignificantia,ſecundũ R.Dauid in lib.rad.Dani.8.5,Et hircco erat קֶרֶן חָזוּת cornu perplexitatis.i.perplexum,cõplicatũ.vel viſionis, hoc eſt viſibile & magnum. 2.Paral.9.29,וּבַחֲזוֹת & in viſionibus.idem eſt,alia tamẽ forma,à חָזֶה. Rurſum alia,præpoſito מ. Num.24.4, מֶחֱזֵה qui viſionẽ omnipotentis videt. Et genere fœmineo.1.Reg.7.5,מֵחָזֶה אֶל־מֵחָזֶה feneſtra cõtra feneſtra. quaſi eſſet viſio cõtra viſionem.Et appellatur ſic feneſtra,quòd per illam videamus.R.Dauid in cõmen. exponit,Viſio contra viſionem: acſi dicat,quòd feneſtræ erant in tribus parietibus.Et hoc eſt quod proximè dixit שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. Quod autẽ dixit מֵחָזֶה אֶל־מֵחָזֶה, Tharghũ vertit וְזוֹי לְקָבִיל וְזוֹי & angulus contra angulum, vt exponit R.D.in commen. Alia poſtremo forma,2.Reg. 17.13,כָּל־חֹזֶה omnem viſionem. Aliud nomen,חֹזֶה,Pectus. Exod.29.27, Et ſanctificabis אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה pectus eleuationis. Plurale,Leuit.9.20,הַחֲזוֹת pectora.

חָזַק Roborare,corroborare,Indurare, Apprehẽdere, tenere,retinere,Inualeſcere. Geneſ.41.57, כִּי־חָזַק הָרָעָב quia inualuerat fames. 2.Reg.3.26, Et vidit rex Moab כִּי־חָזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה quòd robuſtius eſſet ſe bellũ.

aut quòd prævaleret sibi bellum. 1. Reg. 2.2, וְחִזַּקְתְּ & roborabis te. pro, & esto robustus, aut fortis. Irme. 20.7, חִזַּקְתַּנִי inualuisti mihi. fortior me fuisti. est sicut חָזַקְתָּ מִמֶּנִּי: R.D. in lib. ra. & in Michlól. 1. Reg. 20.23, עַל־כֵּן חִזְקוּ idcirco prævaluerũt ei. Malach. 3.13, חִזְקוּ עָלַי prævaluerũt aduersum me. vel super me. i. mihi. Iehos. 23.6, וְחִזַּקְתֶּם מְאֹד & roborate vos valde. futurũ pro imperatiuo aut precatiuo. Ieche. 30.21, לְחֹזֶק ad roborãdũ illud. Vel, vt roboretur in illo, secundum R. Dauid in lib. ra. Iesah. 35.4, חִזְקוּ אַל־תִּרָאוּ estote fortes, ne timeatis. 1. Paralip. 28.7, אִם־יֶחֱזַק si fuerit fortis ad faciendum præcepta mea. Exod. 7.13, וַיֶּחֱזַק לֵב & induratum est (induravit se) cor Parhóh. 2. Sem. 18.9, וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָּאֵלָה & apprehendit caput eius quercum. vel, & tenuit se caput eius in quercu. Et 10.11, Et si filii Hammón יֶחֱזְקוּ מִמֶּךָּ prævaluerint tibi. ח cum seghól. Iesah. 28.22, פֶּן־יֶחֱזְקוּ ne forte roborẽtur. ח cum seuà. In hoc binián, inquit R. Dauid, cõmuniter sunt intransitiua, nonnulla transitiua. Intransitiuũ est illud 2. Paral. 28.20, Et obsedit eũ, וְלֹא־חִזְקוֹ & non roborauit eũ. quod potest exponi (vt ait idem) וְלֹא חָזַק לְפָנָיו & nõ prævaluit ei. Vel, לֹא חָזַק לְפָנָיו nõ prævaluit (nẽpe Achaz) corã eo. Nam si esset transitiuum, esset sensus, Deum non roborauisse ipsum Achaz coram illo. Vel exponendũ esset, & non roborauit eũ rex Assúr. Nã Acház miserat ad regẽ Assúr, vt sibi esset auxilio. Sed illi non sat fuit nõ roborasse eum, sed etiam venit aduersus eum, & obsedit. Et hæc expositio est recta. Et in pihél, Psal. 147.13, כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי quoniam roborauit seras. 2. Reg. 12.6, לֹא־חִזְקוּ non roborauerũt (aut restaurauerũt) sacerdotes rimam templi. Irme. 5.3, חִזְּקוּ פְנֵיהֶם indurauerunt facies suas præ petra. Et 23.14, וְחִזְקוּ

יְדֵי מְרֵעִים & roborauerũt manus malignantiũ. Ieche. 34.15, וְאֶת־הַחוֹלָה אֲחַזֵּק & infirmam cõsolidabo. Iesah. 41.7, וַיְחַזְּקֵהוּ בְמַסְמְרִים & roborauit eũ clauis. Et in hifhíl. Iudic. 7.8, וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּחֲזִיק & trecentos viros retinuit. Michàh 7.17, לֹא־הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ nõ tenuit in seculũ furorẽ suũ. 2. Parali. 26.8, כִּי הֶחֱזִיק עַד־לְמַעְלָה quia roborauit (sub. regnũ suũ, R.D.) vsque ad super. vel excelsa. 2. Semu. 15.5, וְהַחֲזִיק לוֹ & tenuit eũ. Deut. 22.25, וְהֶחֱזִיק־בָּהּ & tenuerit (vel apprehẽderit) eã vir. vel quispiã. Mich. 4.9, הֶחֱזִיקָךְ חִיל apprehẽdit te dolor. Iesa. 41.9, Qui הֶחֱזַקְתִּיךָ בְךָ apprehendi te. quod est sicut הֶחֱזַקְתִּי בְךָ, & sic alia huiusmodi, ait R.D. in lib. rad. Aut dicendum, inquit, quòd interdum construatur sine ב, quum significat teneo, Exod. 9.2, adhuc tu מַחֲזִיק בָּם retines eos. 2. Paralip. 4.5, מַחֲזִיק בַּתִּים continens batos. Neche. 4.21, מַחֲזִיקִים בְּרֻמְחִים tenebant lanceas. Iesa. 56.4, וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי & tenentes pactũ meũ. Irme. 31.32, in die (qua) הֶחֱזִיקִי בְיָדִם apprehẽdi (vel tenui) manũ eorũ. Nachũ 3.13, הֶחֱזִיקִי מַלְבֵּן tene fornacẽ. i. opus fornacis. R.D. in lib. rad. Gen. 21.17, וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ & tene manu tua eum. Vel, tene teipsam cum eo, vt scilicet robores eum fortiter. R.D. in lib. ra. Iób 18.9, יַחֲזֵק עָלָיו צָמִּים roborabit contra eum sitientem. id est roborabit Deus contra eum sitientem rapere. i. latronem. Vel, roborabit aduersus eum fortẽ, aut latronem. Et in hithpahál, 2. Paralip. 13.7, וְלֹא הִתְחַזְּקוּ לִפְנֵיהֶם & non roborauit se ante eos. vel, non valuit, aut inualuit. Dani. 10.19, & quum locutus fuisset mecũ, וַתְּחַזְּקֵנִי confortatus sum. vires accepi. 1. Paral. 11.10, & isti principes fortium qui erant Dauidi, הִתְחַזְּקוּ עִמּוֹ qui se tenebãt cum eo. Tóar vice participii, inquit R. Dauid. Exod. 19.19, voce buccinæ eunte, וְחָזֵק & se roborante. i.

crescente. Alia forma, חֵזֶק. Irme.31.11,& redemit eũ è manu חֵזֶק מִמֶּנּוּ fortioris illo. Iesah.40.10, ecce Dominus Deus בְּחָזָק יָבוֹא in forti veniet.vel,cum forti(nimirum exercitu,aut brachio suo)veniet.& hoc est quod mox dicit,Et brachium suũ dominabitur sibi. Nume. 13.19, הֶחָזָק הוּא הָרָפֶה vtrum fortis,an debilis. Fœmineũ, Exo.13.9, בְּיַד חֲזָקָה in manu forti. Nomen, חֹזֶק, aut חָזֶק, Fortitudo.instar סֵתֶר, quod cum pronomine facit סִתְרִי, & sic חָזְקִי. Psal.18.2, חָזְקִי fortitudo mea. Alia forma, חֹזֶק. Exod.13.14, בְּחֹזֶק יָד in fortitudine manus. Et cum ה fœmineo, Iudi.8.1,& litigarunt cum eo בְּחָזְקָה fortiter. 1. Semu.2.16, accipiam בְּחָזְקָה vi. Iechez.34.4, וּבְחֹזֶקָה & dure dominati estis eis. 2.Reg.12.12, לְחָזְקָה ad instaurationem. aut,ad instaurãdum.potest enim esse macór. R.Dauid in lib.ra.dicit esse nomen. Alia item, חֲזָקָה, instar חֲלָקָה. 2.Parali.26.16, וּבְחָזְקָתוֹ & in fortitudine sua eleuatum est cor eius. Potest esse & macór,inquit R. Dauid in lib.rad.vt sit,Et quum roboratus fuisset,&c.

חָזִיר Inde חֲזִיר, Sus,porcus. Iesah.66.3, דַּם חֲזִיר sanguinem suis. Psal.80.14, Consumpsit eam חֲזִיר מִיַּעַר porcus de sylua.i.aper syluestris.

חָטָא Peccare. Exod.32.32, מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי quisquis peccauerit mihi. Iiób 24.19,(Sicut) æstus, etiã calor,rapiũt aquas niuis,(sic) שְׁאוֹל חָטְאוּ sepulchrum eos qui peccauerũt:vt exponit R.Leui. At R.Dauid in lib. rad.sic, עַד שְׁאוֹל vsque ad sepulchrũ:acsi dicat, עַד שֶׁיְּמוּתוּ donec moriantur. Thren.1.8, חֵטְא חָטְאָה peccatum peccauit. Exod.5.15, Et ecce serui tui cæduntur(percutiuntur,) וְחָטְאַת עַמֶּךָ & peccabit populus tuus.i.peccati reus iudicabitur,pro iudicatur.quod est sicut וְחָטְאָה. Et ת ponitur vice ה,& א quiescit. R.Dauid in Michlól,& in li.

rad.Prouer.8.36, וְחֹטְאִי חָמָס נַפְשׁוֹ & peccãs in me,iniquã facit(aut expoliat)animam suam.est acsi dicat לִי חוֹשֵׁה, R.Dauid in lib.rad.1.Semu.14.33, חֹטְאִים peccãt Domino.hîc א quiescit.Gene.20.6,Et prohibui etiã ego tibi מֵחֲטוֹ לִי à peccando mihi.vel,ne peccares mihi. in quo ו est loco א radicalis literæ.R.Dauid in Michlól,& lib. rad.Iesah.64.5, Ecce tu iratus es, וְנֶחֱטָא & peccauimus. vel,quanquam peccauimus. Et in pihél, cõmuniter significat Expiare,mundare,purgare: & est vtplurimũ cum seri, חִטֵּא, Leuit.14.52. Exo.29.35, וְחִטֵּאתָ עַל הַמִּזְבֵּחַ & expiabis(mundabis) altare. Genes.31.38, Rapinã(i.raptum)non afferebã tibi,ego אֲחַטֶּנָּה pœnas luebam pro illa. R.Dauid exponit acsi dicat,Et erat peccatum super me,& reddebã tibi simile.deficit autẽ א. Et in hif híl.1.Reg.14.16, אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל qui peccauit,& qui peccare fecit Israél. Iudic.20.16, וְלֹא יְחֲטֶא non peccabit.pro peccabat.deficit ו cõiugationis. Et in hithpahál.Iiób 41.17,Et à cõtritionibus יִתְחַטָּאוּ purgabũt se. Tóar, חַטָּא, Peccator.1.Reg.1.21, Et ero ego & filius meus Selomóh חַטָּאִים peccatores.i.videbimur esse peccatores coram te, quum non fuerit quicquam nobis de regno.R.Dauid. Fœmineum, Hamós 9.8,oculi Domini בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה in regnum peccãs. Substantiuum, חֵטְא, Peccatum. Psal.51.7, וּבְחֵטְא & in peccato calefecit se de me(.i.grauida effecta est de me) mater mea. Leui.20.20, חֵטְאָם יִשָּׂאוּ peccatũ suũ portabũt.i. pœnã peccati sui sustinebũt. vel,dabũt(siue luent)pœnas peccati sui.Eccl.10.4,lenitas quiescere faciet חֲטָאִים גְּדוֹלִים peccata magna. Alia forma cũ ה fœmineo. Psa. 109.7, לַחַטָּאָה ad peccatũ. Et cum daghés, teste R.D. in lib.rad. Iesah.5.18,Et veluti funibus plaustri חַטָּאָה pec-

piet pauperem,quum,&c.

חֹטֶר Virga. Vnde & Tharghũ pro מַטֶּה virga (Exod. 4.2)habet חוּטְרָא. Ieſah.11.1, Et egredietur חֹטֶר מִגֶּזַע יִשָׁי virga de trũco(.i.de ſemine)Iſái.Proue.14.3,In ore ſtulti חֹטֶר גַּאֲוָה virga ſuperbiæ.quia videlicet loquitur ſuperba & magna aduerſum homines. ita R. Dauid. Sed R. Ionáh ſic explicat, Propter verba quæ loquitur ſtultus, veniet ſuper eum virga ſuperbiæ. i.cædetur magnis plagis ob verba ſua.

חָיָה Quæ ſunt ex hac radice,inquit R.Dauid,poſſunt eſſe ex radice חָיָה,vt ſcripſit R.Iehudáh. Gene.11.12,חַי vixit.Exo.1.15,Et ſi filia eſt, (.i.fœmina)וְחָיָה & viuat.vel tum viuat. ſecundum normã debuerat daghefari,inquit R.Dauid, ob defectum videlicet alterius י. Ieſah.38.19,חַי חַי viuens viuens.1.Semu.25.6,Et dicetis ſic,לְחַי per viuentem.aut,per vitam meam. quãquam ſunt qui exponũt, diuiti aut diuitibus: quòd pauperes vt mortui reputentur.R.Dauid exponit,ad tẽpus vitæ meæ.i.anno futuro. Illud autẽ Leuit.25.36, וְחַי אָחִיךָ & viuet frater tuus.eſt præteritũ ex hac radice, inquit R. Dauid: & venit inſtar nominis. 2. Reg. 2. 2, חַי־יְהוָה וְחֵי־ נַפְשְׁךָ viuit Dominus,& viuat anima tua.R.tamen Dauid in lib.rad.dicit eſſe nomen. Tóar,Deut.4.4,חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם viui eſtis omnes vos hodie. Pſalm. 124.3, חַיִּים בִּלָּעוּנוּ viuos abſorbuiſſent nos. Eccleſi.6.8.Quid pauperi ſciẽti ambulare נֶגֶד הַחַיִּים coram viuẽtibus.aut viuis, vel diuitibus.prior tamẽ eſt melior,ait R.D. Nomẽ, plurale dũtaxat,חַיִּים,Vita. Prou.18.21,מָוֶת וְחַיִּים mors & vita.Et 19.22,לְחַיִּים ad vitam.Et ל cũ pathách,vnũ,Ieſa. 4.3, לַחַיִּים ad vitam. Et cum ן vice ם, Iiób 24.22, בַּחַיִּין in vita. Gene.7.11,Anno ſexcẽteſimo לְחַיֵּי־נֹחַ vitæ Noach.

catum.ſub.trahunt. Et mutato ה in ת,חַטָּאת,Geneſ. 4.7.Oblatio etiã quæ fiebat pro peccato,vocatur חַטָּאת. Leuit.4.8, Et omnem adipem iuuẽci חַטַּאת peccati.i. oblationis pro peccato.Zecha.14.19,Hoc erit חַטַּאת peccatum AEgypti.i.pœna & punitio peccati. Plurale,2. Reg.15.9,מֵחַטֹּאות à peccatis.Et 24.3,בְּחַטַּאת propter peccata. Ieſah.44.22,חַטֹּאתֶיךָ peccata tua. Pſal.25.17,חַטֹּאתַי peccatis meis.1.Reg.14.21,בְּחַטֹּאתָם propter peccata ſua.

חָטַב Cædere,ſuccidere,excidere. Deuter.29.11,מְחַטֵּב עֵצֶיךָ à cædente ligna tua. Ieche.39.10, וְלֹא יְחַטְּבוּ & non cædent è ſyluis.Proue.7.16, Ornamentis ornaui lectũmeũ, חֲטֻבוֹת אֵטוּן מִצְרָיִם eleuata (ſunt) funè AEgyptio,vt exponit R.Ionáh. Vnde Onchelos in Tharghum pro הָאֲמִירֵךְ exaltauit te(Deut.26.18)habet חַטְּבַךְ. At R.Dauid in lib.rad. exponendum cenſet ſecũdum priorem ſignificantiã,ſic, Ornamentis ornaui lectum meũ,cuius vectes ſunt חֲטֻבוֹת.i.exciſi. aut inciſi,& diſpoſiti ſerra, atque circino.R. Himmanuél ſequitur R. Ionáh. Et participium paſſiuũ ex pihél. Pſal.144.12, Filiæ noſtræ ſicut anguli מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל inciſi inſtar palatii.AEdificãtur enim anguli palatii lapidibus inciſis & dolatis,interdum & totũ palatiũ: plærunque etiã eſt depictum acſi lapidibus quadratis eſſet extructum.

חַטָּה Quære in חִטָּה.

חָטַם Prolongare iram, à חֹטֶם, Naſus, ſiue furor, & ira : ſic appellata , quòd in naſo conſpiciatur, ſicut dictũ eſt de אַף. Ieſa.48.9,& propter laudem meã אַחֲטֹם לְךָ prolongabo iram tibi vt non ſuccidam te.

חָטַף Rapere, vi aliquid tollere, & feſtinanter. Pſal. 10. 9, לַחְטֹף עָנִי יַחְטֹף עָנִי vt rapiat pauperem , ra-

Et deficiente ,,Gen.42.15,חַי per vitam Parhóh. Et 47.28,anni חַיָּיו vitæ eius. Psalm.104.33,בְּחַיָּי in vita mea. Et 103.4,חַיֵּכִי vitam tuã.est ſicut חַיֶּיךָ. Alia forma,2.Semuél 20.3,In viduitate חַיּוּת vitæ.cuius perfectũ eſt חַיֻּיות inſtar מַלְכוּת,inquit R.Dauid in Michlól,& in lib.rad.

חיה Viuere.Deuter.30.17,וְחָיִיתָ& viues.Zechar.10.9, וְחָיוּ אֶת־בְּנֵיהֶם & viuẽt cum filiis ſuis. אֶת ponitur vice עִם cum.Prouerb.4.4,Cuſtodi præcepta mea,וְחְיֵה & viue.pro viues. Iechez.16.5,בְּרָמַיִךְ חָיִי in ſanguinibus tuis viue. Pſal.118.17,Non moriar,כִּי־אֶחְיֶה ſed viuam.

Futurũ defectiuum.1.Semu.10.23,יְחִי הַמֶּלֶךְ viuat rex.

Et in pihél,Pſal.30.4,חִיִּיתָנִי viuificaſti me. Iudi.21.14, Et dederunt eis mulieres אֲשֶׁר חִיּוּ quas viuificauerãt. i. viuas reſeruauerant. 1.Semu.2.6, Dominus interimit וּמְחַיֶּה & viuificat.Chaba.3.2.In medio annorũ חַיֵּיהוּ viuifica illud. eſt perfectum cũ duplici י præter morem, ait R.Dauid in lib.ra.i.Iſraél,qui eſt opus tuũ, viuifica in medio annorũ afflictionum. Poteſt eſſe(inquit) & nomẽ, acſi dicat,חַיָּיו.i.vitæ illius: ſicut Nachum 2.3, Scutum גִּבֹּרָיו(pro גִּבּוֹרָיו) fortium eius.Hoſe.6.3,יְחַיֵּינוּ viuificabit nos. Dicitur hoc verbum & de reparatione ædificiorũ , quòd murus dirutus ſit veluti mortuus:inſtauratus autẽ & reædificatus,tãquã viuificatus.1.Para. 11.8, Et Ioáb יְחַיֶּה אֶת שְׁאָר הָעִיר viuificabit (pro viuificauit.i.reſtaurauit,& extruxit)reſiduũ ciuitatis. Neche. 4.2,הֲיְחַיּוּ num viuificabũt lapides ex aceruis pulueris?

Et in hiſ híl. Iehoſ. 14.10, הֶחֱיָה יְהוָה אוֹתִי viuificare(.i. viuũ reſeruare)fecit Dominus me. Nume.22.33, וְאוֹתָהּ הֶחֱיִיתִי & illam viuere feciſſem. Geneſ.47.24,הֶחֱיִתָנוּ viuere feciſti nos. defectiuũ,id eſt cum vnico י. Et 6.20, Ingredientur ad te לְהַחֲיוֹת ad viuificandum. eſt cum ו.

Et defectiuũ,id eſt ſine ו, Gen.50.19,לְהֶחֱיֹת ad viuificandum.& 6.19, לְהַחֲיֹת אִתָּךְ ad viuificãdum tecum. Præter hæc duo,cætera ſunt plena,id eſt cũ ו. Nomẽ,חַיּוּת,vt in radice חַיִּי.in vtraq; enim radice citatur à R.D. Alia forma,מְחִיָּה, Viuificatio.i. ſuſtentatio vitæ,vita,victus. Iudicũ 6. 4, Et non relinquebant מְחִיָּה victum.i. quidpiam ad vitam pertinens. Hezræ 9.8, Et vt daret nobis מִחְיָה מְעַט victum paucũ.Geneſ.45.5,לְמִחְיָה ad vitam(vel ſuſtentationẽ,nempe veſtrã) miſit me Deus. Leui.13.10,וּמִחְיַת & viuacitas(viuificatio)carnis viuæ eſt in tumore.Vel,& pinguedo,aut ſanitas,ſecundum R. D. in lib.rad. Alia item forma חַיָּה, Ieſah.57.10,חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת requiem virium tuarum inueniſti,propterea non ægrotaſti. ſic R.Abrahám.vel victum,&c.R.Dauid in lib.rad.exponit acſi dicat, Dulcedo fuit tibi,vt ſunt eſcæ homini, propterea, &c. In cõment.verò ſic, Vitam viriũ tuarum inueniſti.acſi dicat,Inueniſti aliquid quod dulce fuit tibi,ſicut eſcæ quæ ſunt vita hominis. Vocatur etiam חַיָּה,Anima hominis, eo quòd ſemper viuat,& non eſt vt corpus.Anima quoque iumentorũ vocatur hoc nomine,quòd vitã illis tribuat, quanquã nõ perpetuã.Ipſum etiã iumentũ,ſeu beſtia, quin & generali nomine quodcunq; animal viuẽs dicitur חַיָּה.Interdum tamen pro ſpecie aliqua,vtputa pro aue vſurpatur.Significat & Cõgregationẽ,Caſtra, Obſtetricẽ.Pariẽtẽ,ſiue puerperã Gen.18.14,reuertar ad te כְּעֵת חַיָּה ſecũdum tẽpus,viuente.ſub.Sara.i.iuxta tẽpus hoc,anno vẽturo quo eris viua.Vel,iuxta tẽp' hoc eris pariẽs,aut puerpera.Et1.24,Producat terra חַיָּה נֶפֶשׁ animã viuentẽ.Et 37.19,חַיָּה רָעָה beſtia(fera)mala. Iechez. 1.20,כִּי רוּחַ הַחַיָּה quia ſpiritus vitæ erat in rotis.2.Semu.

23.11,Et cõgregati ſunt Peliſtim לַחֲיָה in villam.R.Dauid.R.quoque Ionáh,congregationem domorum in Harabico appellari dicit אֶל חַי. Pſal.68.31, Increpa (vel perde) חַיַּת קָנֶה cœtum arundinis.i.habentium arundines,ſiue lanceas,inquit R.Dauid. Et 74.18, Ne tradas לְחַיַּת נָפֶשׁ תּוֹרֶךָ congregationi (videlicet inimicorum) animam turturis tuæ .i. congregationis Iſraél quæ eſt velut turtur.2.Semuél 23.13, וְחַיַּת & caſtra Peliſtim. Et cum ו redundante,Pſalm.79.2, לְחַיְתוֹ־אֶרֶץ beſtiæ terræ. pro לְחַיַּת.& ſic 104.11 & 21,חַיָּתוֹ.Nam cum pronomine facit חַיָּתוֹ: vt Iechez.7.13, חַיָּתוֹ anima eius. Iiób 33.20, Et abominabitur ipſa חַיָּתוֹ לֶחֶם anima eius panem. R. D. in comment. ſic exponit,anima eius viuificatiua abominabitur panem, quando erit in infirmitatibus, vt dicitur Pſal.106.18,Omnem eſcam abominata eſt anima eorum. Rurſum Iiób 33. 22, וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים & anima eius mortem inferentibus. nẽpe infirmitatibus. Pſal. 68.11,חַיָּתְךָ animal tuum. Et 143.3,Contriuit ad terram חַיָּתִי animam (vel vitam) meam.Iechez.7.13,Et adhuc in vita חַיֵּיהֶם anima eorum.ſub. exiſtente. Pſal.104.25, חַיּוֹת animalia.Exod.1.18,כִּי־חָיוֹת quòd obſtetrices ſunt. aeſi dicat, nó opus habent aliis obſtetricibus,quòd ipſæ ſint obſtetrices. Mutatur & י in ו,inquit R.Dauid, vt חָוֹת.Nume.32.41, & accepit אֶת־חַוֹּתֵיהֶם villas earum.

חיל Exercitus,Fortitudo,vires,Diuitiæ, Antemurale,ſiue murus exterior vrbis:aut foſſa in circuitu muri.Gene.47.6,אַנְשֵׁי־חַיִל viri fortitudinis.i.fortes. Ruth 1.23,גִּבּוֹר חַיִל potens viribus.Num.24.18,Et Iſraél faciet חַיִל ſubſtantiam.diuitias. R.D.in lib.rad.Tharghum , Et Iſraél יִצְלַח בְּנִכְסִין proſperabitur in diuitiis. Deuter.8.17,Fecit mihi חַיִל הַזֶּה ſubſtantiam hanc.Ie-

chez. 37. 10, חַיִל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד exercitus magnus valde, valde.i.quammaximus. Irm.46.22,כִּי־בְחַיִל יֵלֵכוּ quia in fortitudine(aut,cum exercitu)ibũt. Venit & abſolutũ inſtar coniuncti. 2.Reg.18.17,בְּחַיִל כָּבֵד cũ exercitu graui.ſicut & illud Ieſah. 15.1,בְּלֵיל nocte. Pſal.84.8,Ibunt מֵחַיִל אֶל־חָיִל de exercitu ad exercitũ.In regimine,Exod. 14.28,Omnis חֵיל פַּרְעֹה exercitus Parhóh. חֵל defectiuũ & abſolutum in alia ſignificantia:& ſunt quinque defectiua.i.ſine י.Threno.2.8, Et luxit(vel deſolatus eſt) חֵל וְחוֹמָה antemurale & murus. R. Dauid in lib.ra.exponit חֵל murum paruũ exteriorem, qui eſt ante murum magnũ.Et 2.Semu.20.15, Et effuderunt aggerem cõtra ciuitatem, וַתַּעֲמֹד בַּחֵל & ſtetit(nẽpe ciuitas.i. populus ciuitatis)in antemurali. ſcilicet exteriori, &c. & poteſt,inquit idem,exponi חֵל murus interior, & חוֹמָה murus exterior: vt ſit ſenſus, quòd vbi murũ exteriorẽ diruerũt,aut ruere fecerunt qui erant cũ Ioáb,ſtetit ciuitas in antemurali qui erat murus interior. Et rectũ eſt, inquit, vt חֵל exponatur foſſa quæ erat in circuitu muri. Nam Tharghum ibi pro valle & foſſa, habet חֵלְתָּא,vt ſit ſenſus, Et ſtetit in foſſa: quia effuderãt aggerẽ,& terra,ac lapidibus foſſam repleuerant,vt murũ diruerent:& ideo ſtetit ciuitas ad repugnandũ. & ſic 1. Reg.21.23, Canes comedẽt Izébel בְּחֵל in foſſa Izrehél. Hobadiáh 20,Et demigratio הַחֵל־הַזֶּה exercitus (vel populi)huius.& ita habet Tharghum,עַמָּא הָדֵין populi huius.& eſt in regimine pro abſoluto.Ieſa.26.1,Salutẽponet muros,וְחֵל & antemurale. vel foſſã. Iiób 20.18,תְּמוּרָתוֹ in ſubſtãtia permutationis ſuæ nó exultabit.i. de ſubſtantia quã reſtituet loco illius quam rapuerat, non gaudebit.Iechez.27.11,Filii Arnád,וְחֵילֵךְ & exerci-

tus tuus. Pſalm. 122.7, Sit pax בְּחֵילֵךְ in antemurali tuo. vel in exercitu: aut, populo tuo. vtroq; modo exponit R. Dauid in lib. rad. Et 59.12, Cõmoue eos בְּחֵילְךָ fortitudine tua. R. Ioſéph, paupertate tua, à חֶלְדָּךְ, ibi require. 2. Reg. 25.23, principes הַחֵילִים exercituum. Eſt & dictio cõpoſita è duabus dictionibus in pronuntiatione. R. Dauid in lib. rad. Pſal. 10.10, Et cadet inter fortes eius חֵלְכָּאִים exercitus (aut congregatio) pauperum. Et in cõmen. Scribitur (inquit) vt vna dictio, & legitur vt duæ. i. cõgregatio, aut turba dolentiũ, ſiue contritorum, vel pauperum. R. quoq; Selomóh vnã dicit eſſe dictionem equindecim quæ ſcribuntur vt vna dictio, & leguntur vt duæ: exponítque, exercitus contritorũ. R. Abrahám auenhezra magnum quendam citat grãmaticum, qui dixit eſſe dictionem quatuor conſtantem literis radicalibus. Quære & in חֶלְדָּךְ.

חִין Secundum R. Ionáh eſt radix per ſe, quam exponit חֻזְקָה, Robur. Alii deducunt à חָנַן, & exponunt חֵן, Gratiam, ſicut נִיר, & נֵר idem ſignificant. Iiob 41.4, וְחֵן עֶרְכּוֹ & gratiã diſpoſitionis eius. i. pulchritudinem, & formã diſpoſitionis eius in mẽbris ſuis: vel gratiam diſpoſitionis eius ad bellũ. ſic R. D. R. verò Ionáh, robur diſp. &c. Nuſquam alibi legitur in Sacris literis.

חַיִץ Eſt בֹּתֶל, Paries, murus. Iechez. 13.10, & ipſe ædificabat חַיִץ parietem. vel murum. Alibi nõ inuenitur hæc dictio in Scriptura, ſed ea frequenter vtuntur Hebræorum doctores.

חֵיק Cum י, & interdum abſque י, Sinus. Et quia ſinus eſt corporis mediũ, ſignificat & mediũ. 1. Reg. 22.35, Et effuſus eſt ſanguis plagæ אֶל־חֵיק הָרֶכֶב ad ſinum currus. i. vſq; ad medium currus, ſecundũ Tharghum

& R. Dauid in cõment. Irme. 32.18, Et reddẽs iniquitatem patrum אֶל־חֵק בְּנֵיהֶם in ſinũ filiorum ipſorũ, ſine י, quanquã, vt inquit R. Dauid, in aliquibus libris ſit cũ י. Ieche. 43.13, וְחֵיק הָאַמָּה & dimidiũ cubiti. quanquã doctores Hebræorum exponunt יְסוֹד fundamẽtum. Et habet Tharghum, וְתַשְׁוִיתָא & æqualis ei. i. locus medius, & æqualis ei. Et ita ſunt qui exponũt, in vlnis, ſiue brachiis ſuis: & ita exponit R. Sahadiáh. Habẽt enim in terra Iſraél brachia lata quibus omnia ferunt: verum in terra Edóm (i. in Idumæa) habent anguſta, ſed ſuper veſtes accingunt lumbos ſuos: & quod eſt ſupra cingulum in medio veſtium vocant חֵיק. Nume. 11.12, Quia dicis ad me, porta eum בְּחֵיקֶךָ in ſinu tuo, quemadmodum portat nutritius lactentem. Sic enim erat mos, vt nutritius ferret infantem in ſinu ſuo, ſtringẽs eum brachiis ſuis. Iob 19.27, Defecerũt renes mei בְּחֵקִי in ſinu meo. eſt ſine י, R. Dauid, in medio viſcerum meorum, aut vẽtris mei.

חֵךְ Palatum. Iiób 12.10, וְחֵךְ & palato cibus ſapietí (i. ſapidus erit) ei. Vel, & palatum cibum guſtabit ſibi. Prou. 24.13, Et fauum dulcẽ עַל־חִכֶּךָ palato tuo. Hinc fit חִכָּה, Hamus. Ieſa. 19.8, proiiciẽtes in flumen חִכָּה hamũ. Chab. 1.15, בְּחַכָּה hamo. & Iiób 40.20. At rectũ eſt (inquit R. D.) vt prædictorũ radix ſit חֵכֶךְ, quod oſtẽdit daghés, quãquam R. Ioſéph radicem putat eſſe חֵךְ, & daghés ob defectum נ, & ita eſſe in Harabico.

חָכָה Expectare. Ieſah. 30.18, חוֹכֵי־לוֹ expectãtes eum, ſiue qui expectant eum. Et in pihél. Iiób 32.4, Et Elihu חִכָּה אֶת־אִיּוֹב expectauit ipſum Iiób. 2. Reg. 7.9, וְחִכִּינוּ & expectabimus. Ieſa. 64.4, לְמְחַכֵּה־לוֹ expectan

ti illum. Iiób 3.19, הַמְחַכִּים לַמָּוֶת qui expectant mortem. Illud Ieſah.30.18, יְחַכֶּה expectabit(pro expectat) Dominus vt miſereatur veſtri:R.Dauid in lib.rad.exponit,prolõgabit Dominus tẽpus miſericordiæ ſicut expectãs,ſed non trãſibit. Vel eſt verbũ tranſitiuũ,vt ſit, fidere faciet vos vt expectetis eũ, vt miſereatur veſtri, quia ſic facturus eſt.& hoc eſt rectũ.Hoſ.6.10, וּכְחַכֵּי אִישׁ גְּדוּדִים & ſecundũ expectare(.i.quẽadmodum expectãt) virum latrones.Eſt macór,& י ponitur vice ה,וּכְחַכֵּהּ.

חָכַם Sapere,ſapientem eſſe,ſapientiæ operam dare. Prouerb. 23.15, אִם־חָכַם ſi ſapiens fuerit. Et 6.6, וַחֲכָם & ſapiens eſto.Item 13.20, יֶחְכָּם ſapiẽs erit. Iiób 32.10, יַחְכְּמוּ ſapientes erunt. Et in pihél.Pſal.105.22, וְזִקְנָיו יְחַכֵּם & ſenes eius ſapientes efficeret.doceret ſapientiã. Et 119.98,Præ inimicis meis תְּחַכְּמֵנִי ſapientem efficies me.aut,ſapientiam docebis me. In hifhíl. Prouerb. 19.8, מַחְכִּימַת פֶּתִי ſapiẽtem efficiens ſimplicem. Et in hithpahál. Eccleſi.7.17, וְאַל־תִּתְחַכָּם יוֹתֵר & ne ſis ſapiens amplius.i.pluſquã oportet. Tóar,חָכָם,Sapiens.Prouer.3.6, אַל־תְּהִי חָכָם בְּעֵינֶיךָ ne ſis ſapiens in oculis tuis.Et 10.8, חֲכַם־לֵב ſapiens corde. Eccleſ.9.1,Iuſti וְהֶחֱכָמִים & ſapientes. Tóar fœmineũ.2.Semu.20.16, אִשָּׁה חֲכָמָה mulierẽ ſapientem.Iudic.5.29, חַכְמוֹת ſapiẽtes. ח eſt cũ pathách. Tóar alterius formæ. 2.Semuél 23.8, תַּחְכְּמוֹנִי רֹאשׁ ſapiens princeps. Nomen,חָכְמָה,Sapientia. ח cũ camés chathéph. Eccleſi.7.13, בְּצֵל הַחָכְמָה in vmbra ſapientiæ. Pſal.107.27, חָכְמָתָם ſapiẽtia eorum. Prouerb.1.19, חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָּה ſapientiæ(.i.quælibet è ſapiẽtiis) foris (vel in platea)prædicabit.

חַל Vel potius חַלַּל,Vnde חַלָּה,Placenta,libum.cũ daghés ob defectũ literæ ל. Leuit.8.26, Accepit חַלַּת מצה

מַצָּה placentam infermentatam.hîc ת eſt vice ה. R.Dauid in Michlól.Et 2.4, חַלּוֹת מַצּוֹת placẽtas infermẽtatas.

חָלַל Vulnerare,occidere: quanquã non inueniatur in Scriptura niſi intranſitiuũ,pro vulneratum eſſe.Pſal.109.22,Et cor meũ חָלַל vulneratũ eſt. præteritũ,quia eſt cũ camés & pathách, inquit R.Dauid, aſcipii paſſiui,eſt cum duplici camés,חָלָל,Occiſus.Deut. 21.1. Et in cõſtructione,Nume.19.14,qui tetigerit,&c. בְּחַלַל־חָרֶב occiſũ gladio.Gen.34.27,הַחֲלָלִים 9.1,Et flebo,&c. אֶת חַלְלֵי בַת־עַמִּי occiſos filiæ populi mei. ל cum chathéph pathách, & ח cũ gahiá. Et 14.18, Ecce חַלְלֵי־חָרֶב occiſi gladio.ל cum ſeua tãtum.ſic Thren.4. 9, חַלְלֵי־חֶרֶב.Ieſah.22.2, חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי־חָרֶב occiſi tui nõ occiſi gladio. Et macór ex cõiugatione cal,ſecundum R.Dauid in lib.ra.Pſal.77.11,Et dixi, חַלּוֹתִי הִיא meum eſt.Abſolutum,eſt חַלּוֹת.R.D.in lib.rad.ſic exponit, Dicit propheta, Quũ eſſem in captiuitate,dixi, occidere meũ eſt.i.mors mea,& occiſio mea eſt in longitudine captiuitatis.Sed recordabor annorum dexteræ Excelſi,quibus ſcilicet ſuſcitauit Excelſus dexteram ſuam,& eduxit nos è captiuitate AEgypti: (& ſperabo quòd)ſic adhuc ſuſcitabit dexterá ſuam,& educet nos è captiuitate in qua ſumus. Alii(teſte R.Abrahám in comment.)deducunt à חֲלָה,AEgrotare,infirmari,orare: vnde exponunt, infirmitas eſt,vel oratio eſt. quod improbat:exponit autem ſic, Et dixi in corde.i.cogitaui quòd ſic eſt.Et cogitaui cogitationem,& ipſa occidit me:ipſa auté eſt cogitatio annorũ dexteræ Excelſi. R. Moſéh,infirmitas mea eſt. R.Himmanuél in cõmen. dicit radicem eſſe חֲלָה,AEgrotare,& quòd eſt macór ex

fœmineũ. Et in nif hál. Iechez. 7.24, וְנֶחֱלוּ מִקְדְּשֵׁיהֶם & polluẽtur ſanctuaria eorũ. ſic R.D. in li.ra. & cõment. Tharghũ habet וְיִתַּחֲלוּן & polluẽtur. Eſt autẽ lene. i. ſine daghés, inquit idẽ R.D. ſicut & illud Ieche. 22.16, וְנָחַלְתְּ בָּךְ & eris capiẽs hæreditatẽ in te. Et eſt præteritũ ſecũdæ perſonæ fœmineæ verſum in futurũ per copulam ו: quæ deberent eſſe cum daghés ſecundum normã. Sed hoc poſtremum idem R.Dauid in lib.rad. citat in radice חָלַל, & ita ſignificat, & eris polluta in te. & in נָחַל, quod eſt hæreditate accipere, & poſſidere. Et hoc dicit eſſe rectum: & ſecundum normã debuiſſe eſſe וְנֶחֱלְתְּ, ſed propter ח non fuiſſe dagheſſatam dictioné: ſicque exponit, & eris capiẽs hæreditatẽ in te. acſi dicat, Olim fuiſti hæreditas mea: at quũ peccaueris, nõ eris hæreditas mea, ſed eris hæreditas in te, & nõ in me. In cõmẽ. idem ferme ſcribit, dicens, Et eris hæreditãs in te ipſa: hactenus enim fuiſti hæreditas mea, at modo non es mea hæreditas. Sunt qui exponũt, & polluêris in te in oculis gentiũ, quæ videbunt quòd non reputaris hæreditas mea, quum ſis in captiuitate inter illas. Tharghũ habet וְאִיתְקַדַּשׁ בִּיךְ & ſanctificabor in te. Iechez. 20.9, לְבִלְתִּי הֵחֵל vt non violaretur. Secũdum normam ח debuerat eſſe cum pathách. Et ſic Leuit. 21.10, פְּרִיחֵל לְנָעוֹת, quum polluta fuerit. Vel dic eſſe ex hif híl, & ת & ה debuiſſe eſſe cum pathách. Et in hif híl cõmuniter ſignificat incipere. Deut. 3.24, אַתָּה הַחִלּוֹתָ tu cœpiſti oſtẽdere, &c. Et 2.32, הָחֵל רָשׁ incipe poſſidere. Nume. 30.3, לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ non polluet verbum ſuũ. i. non ponet verbum ſuũ prophanũ, ſed erit firmum. Tharghũ, לָא יְבַטֵּיל, non vacare, aut ceſſare faciet verbũ ſuũ. יַחֵל, quod eſt expectabit, quære in חול & in יַחֵל. Iudi. 13.25, וַתָּחֶל & cœ-

pihél, à חֲלָה, cuius macór eſt חֲלוּת. Et ſecundum normã debuerat eſſe breue ſicut Iób 19. 17, וְחַנּוֹתִי & precari meum per filios ventris mei. eſt vero longum propter ſequens monoſyllabũ חִיא, éſtque ſenſus, Dixi in corde meo, Infirmari, meum eſt. i. infirmitas mea in anima mea eſt. At ſecundum opinionem magnorum grammaticorum, חֲלוּתִי eſt à חָלַל, Occidere: & eſt macór, ſicut & illud verſu 10, Nunquid obliuiſcetur חַנּוֹת miſereri Deus, &c. Illud Pſal. 87.7, כְּחֹלְלִים, exponitur, ſicut tibicinãtes. ſiue canẽtes tibiis. Aut, ſicut ducẽtes choros.

Et in pihél, Occidere, Polluere, prophanare, cõtaminare, cõmunem facere, Tibia canere. Leui. 19.8, אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל ſanctificationẽ (. i. ſanctuariũ) Domini polluit. Deut. 20.6, qui plãtauit vineã, וְלֹא חִלְּלוֹ & nõ cõmunem fecit eã. Pſal. 89.39, חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ prophanaſti ad terrã diadema (aut coronam) eius. 1. Reg. 1.39, Et populus מְחַלְלִים בֶּחָלִיל tibicinãtes tibiis. i. pſallẽtes, cãtãtes, laudantéſq; tibiis. Et in prima ſignificantia, Iechez. 28.9, In manu מְחַלְלֶךָ interficiẽtis te. vel interficientiũ te: & ſic deeſt ו ſignũ pluralis, éſtque lene. i. ſine daghés, præter normã. Malachi 2.10, לְחַלֵּל בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ vt polluant pactum patrũ noſtrorum. Ieſa. 43.29, וַאֲחַלֵּל שָׂרֵי קֹדֶשׁ & occîdam principes ſanctitatis. Ieche. 28.16, וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר אֱלֹהִים & polluã te (vel occîdam te) de monte Dei. Eſt quidem præteritũ propter camés ipſius ו: ſed ponitur vice futuri more vatum, inquit R. Dauid in cõment. Exo. 20.25, Si gladium tuũ (pro ferrum tuum. i. malleũ R.D. in lib.rad.) eleuaueris ſuper eũ, וַתְּחַלְלֶיהָ & pollues eũ. nẽpe lapidẽ. Vel, ſuper illud. ſub. altare. Sed rectum eſt vt referatur ad אֶבֶן Hebræis fœmin. ſignificãs lapidẽ, & non ad מִזְבֵּחַ maſc. altare. Pronomen enim affixũ, eſt

pit ſpiritus Domini cõterere(vel roborare)eum,ſecun
dũ Tharghũ. At ſecundũ R.Dauid, Cœpit ſpiritus (.i.
prophetia)Domini לְפַעֲמוֹ venire ei prima vice,&c.Ho-
ſe.8.10,וַיָּחֵלּוּ מְעָט.Vide interpretationem in חוּל. Et in
hoc hál. Gen.4.27,אָז הוּחַל tunc cœptũ eſt inuocare(aut
inuocari)nomen Domini. R.Dauid in lib.ra.exponit,
tunc inquinatũ(aut prophanatum)eſt nomen Domi-
ni,quia in diebus Enos errauerunt poſt idola,& in in-
uocatione nominis Domini. Alii exponunt,cœptum
eſt:quia tunc cœperunt homines vocare nomina ido-
lorum nomine Domini. Hinc nomen,תְּחִלָּה,Princi-
pium.2.Semuél 21.11,מִתְּחִלַּת קְצִיר à principio meſſis.
Tóar.Ieche.21.25,חָלָל רָשָׁע נְשִׂיא prophane,impie dux,
&c.Alii(inquit R.D.)exponunt,interfecte.i.digne in-
terfectione.& ita habet Tharghum, חַיָּיב קְטָלָא obnoxie
interfectioni.Et fœmineum,Leuit.21.7,וְחֻלָּלָה & pollu
tam. Subſtantiuum,ſecundum R.Dauid in lib.rad.
quanquã ab interpretibus exponi ſoleat vt tóar.Leuit.
10.9, Ad diſtinguẽdũ בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל inter ſanctitatẽ,
& inter inquinationẽ . ſiue inter ſanctũ & prophanũ.
Illud 1.Semu.21.4,אֵין לֶחֶם חֹל non eſt panis prophani-
tatis(.i.prophanus)ſub manu mea,&c. Et paulo poſt,
& fuerunt vaſa puerorum ſanctitas(.i.ſancta, & pura)
& hæc via prophanationis (.i.prophana) &
etiã quia hodie ſanctificabitur in vaſe. R. D.in li.rad.
exponit, Quãquam egreſſi ſumus in viã prophanatio-
nis,(vel modum,ſiue morẽ prophanũ,) quia nõ puta-
uimus nobis opus fore pane ſancto : tamen ſanctitas
(hoc eſt ſancta)fuerunt vaſa puerorum.Nam quando
egreſſi ſumus , purificauimus noſipſos. Et ſi fuit mu-
lier prohibita nobiſcũ , quum egreſſi ſumus in viam,

purificauimus noſmetipſos more filiorũ hominũ, qui
putãt ſe in viam ituros,& ſanctitas(.i.ſancta)ſunt vaſa
puerorũ. Et quanto magis hoc die,quo erit nobiſcum
panis ſanctitatis, (.i.ſanctus) ſãctificabitur(vnuſquiſq;
puerorũ)in vaſe, obſeruatus & præmonit' vt ſit in ſan-
ctitate in vaſe?Et dedit ei ſacerdos ſanctitatẽ,(id eſt pa-
nẽ ſanctũ,hoc eſt panes gratiarũ actionis,quos poterat
Iſraél edere, quãdo erat mũdus:) quia nõ erat ibi alius
panis, niſi panes facierũ, qui remoti fuerãt à cõſpectu
Domini, vt poneret panẽ calidũ. Eodẽ modo exponit
in cõmen. R.quoq; Ioſeph exponit,panẽ ſanctitatis.i.
gratiarũ actionis:quẽ edere poterat extrane' in ſua pu-
rificatione. Vide עָצַר. Alia forma,חֲלִילָה, Prohibi-
pro quo interpretes vertunt,Abſit,acſi dicat,Prohibi-
tio eſt tibi,aut mihi,&c. Gene.18.25,חֲלִילָה לְךָ abſit tibi
vt facias,&c.Et 44.7,חֲלִילָה לַעֲבָדֶיךָ abſit ſeruis tuis vt fa
ciant,&c.Pro quo verti poteſt,Non eſt fas tibi,Nõ eſt
fas ſeruis tuis vt faciãt,&c. Et ab hoc fit verbum,ſe-
cundũ R.Ioſeph,Prouerb.25.23,תְּחוֹלֵל prohibebit. Vide
חוּל in hifhíl. Nomen inſtrumẽti muſici,חָלִיל, Tibia.
R.Selomóh muſicũ dicit eſſe inſtrumentũ,quod ver-
nacula lingua vocatur קֶרְמֶלֶשׁ Cornamuſa:ſic appella-
tum,quòd ſit חָלוּל.i.concauũ. Tharghũ pro חָלִיל(Ieſa.
5.12,& 30.28) habet אַבּוּבָא, quod quidã tibiã, alii orga-
num ſignificare putãt. Plurale,Irme.48.36,כַּחֲלִלִים tan
quã tibiæ ſonabit. Ab hoc & מָחוֹל,Chorus. Pſal.149.
3,Laudent nomẽ eius בְּמָחוֹל in choro. Et 30.12, Vertiſti
planctum meũ לְמָחוֹל in chorum. Et fœmineũ, מְחוֹלָה,
Cant.6.12,Quid videbitis in Sulammíth?כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם
ſicut chorum caſtrorum. Plurale,Iudic.21.21,Si egreſ-
ſæ fuerint filiæ Silóh לָחוּל(pro לְחוֹל,R.Dauid)בְּמָחֹלוֹת ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

(siue pinguedine) triticorũ saturabit te. i. optimo triti-
co. Leuit. 3.3, אֶת־הַחֵלֶב adipem operientẽ intestinũ. Et 9.
19, וְאֶת־הַחֲלָבִים מִן־הַשּׂוֹר & adipes à boue. Tóar, secundũ
R. Dauid in lib. rad. Gene. 4.4, Et Hebél obtulit etiam
ipse de primogenitis ouiũ suarum, וּמֵחֶלְבֵּהֶן & de pin-
gui (pro pinguibus) earũ. Quidã codices habent י, & sic
est pluralis numeri: & ita habet Tharghũ, וּמִשַּׁמְנִינֵיהֶוֹן
& de pinguibus earũ. Eius singulare est חֶלֶב instar מֶלֶךְ
עֶבֶד, quæ sunt toarím. Alia forma. Ieche. 27.18, In vi-
no חֶלְבּוֹן pinguedinis. i. pingui, hoc est electo, & opti-
mo. R. Dauid n icõment. nomẽ dicit esse loci in Dam
mésec (. i. Damasco) cuius vinũ erat optimũ. Alia rur
sum forma, & significatio, Exod. 30.32, וְחֶלְבְּנָה & galba-
nen. Aroma (inquit R. Dauid) cuius odor est malus: &
est radix arboris, quæ inuenitur in vrbibus Græciæ, si-
milis melli nigro, quæ & in Harabico dicitur מִיעָה.

חֶלֶד Cum sex punctis, est הַזְּמָן, Tẽpus, secundum R.
D. in lib. rad. Vel vt alii dicũt, עוֹלָם, Seculum,
mundus. Psa. 89.48, זְכָר־אֲנִי מֶה־חָלֶד memẽto (quid) sum,
quod tempus. acsi dicat, זִמְנִי. i. tempus meũ. sub. deter-
minatum. R. Abrahám, Memẽto quid ego (. i. sum, &)
quod tẽpus. Dictio enĩ מֶה postposita, trahitur ad præce
dentem אֲנִי, pro מֶה אֲנִי quid sum. חָלֶד est זְמָן. i. tẽpus de-
terminatũ, iuxta illud Iiób 7.1, הֲלֹא־צָבָא nónne est tem
pus determinatũ homini super terrã? R. Dauid in cõ-
ment. Memẽto quid sum in mũdo, quod tẽpus, quòd
breuis est vita hominis. Tharghũ, Memẽto quòd sum
creatura tua è puluere. Iiób 11.15, Et ipso Meridie sur-
get חָלֶד tẽpus. sub clarius. Vnde vertendum, Et clarius
plusquã Meridies, surget tempus. sub. tuũ. Ita exponũt
& R. Dauid in lib. rad. & R. Leui in cõment. Psal. 49.

saltãdum in choris. Exod. 15.20, cum tympanis וּבִמְחֹלֹת
& choris. Et veniũt hæc cũ hannách. i. litera quiescen-
te loco daghés, inquit R. Dauid, quia secundum nor-
mam erant pũcto daghés signanda. Et hoc factum est
vt differat à מְחִלּוֹת, Iesa. 2.19, וּבִמְחִלּוֹת עָפָר in fossis conca
uis subterraneis instar speluncarũ. Inde verbũ, Iudi.
21.23, מִן־הַמְחֹלְלוֹת ex iis quæ saltabant. vel tripudiabant.
Hinc etiã fit חַלּוֹן, Fenestra. Iehos. 2.21, בַּחַלּוֹן in fene-
stra. Ioél 2.8, בְּעַד הַחַלּוֹנִים per fenestras. 1. Reg. 6.4, & fe-
cit domui חַלּוֹנֵי (pro חַלּוֹנִים, inquit R. D.) fenestras. Et
fœmineum, Iechez. 40.28, וְחַלּוֹנוֹת לוֹ & fenestræ ei.

חוֹלֵל Formare, creare. Require in חול.

חָלָא Inde חֶלְאָתָה, Spuma. Iechez. 24.6, Væ ciuitati
sanguinum אֲשֶׁר חֶלְאָתָה בָּהּ וְחֶלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה מִמֶּנָּה
in qua est spuma, & spuma eius nõ exiuit ex ea. In prio
ri, ה est raphatũ, in altero est mappíc. Et 11, חֶלְאָתָהּ spu-
ma eius. Et 12, Et nõ exiuit ex ea רַבַּת חֶלְאָתָהּ בְּאֵשׁ חֶלְאָתָהּ
multa spuma eius, igni (sub. consumetur) spuma eius.
R. Dauid exponit, זוֹהֲמָתָהּ. i. spuma eius. Alibi non in-
uenitur in Scriptura.

חָלָב Lac. Gene. 18.8, butyrũ וְחָלָב & lac. Iechez. 25.4,
חֲלָבֵךְ lac tuum. Cum quinque pũctis, חֵלֶב, A-
deps, pinguedo. Vnde electũ & optimũ cuiusq; rei, per
translationem dicitur חֵלֶב, inquit R. Dauid. Gene. 45.
18, אֶת־חֵלֶב pinguedinẽ terræ. i. electa, & optima terræ.
Deu. 32.14, עִם־חֵלֶב cũ adipe (vel potius pinguedine) gra
norum tritici. i. cũ electis, & optimis granis tritici. & sic
Nume. 18.12, כָּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־חֵלֶב תִּירוֹשׁ Omnẽ pinguedi-
nẽ olei, & omnem pinguedinẽ vini, hoc est electũ aut
optimũ oleũ, & vinũ. & sic Psal. 147.14, חֵלֶב חִטִּים adipe

כָּל־יֹשְׁבֵי חֵלֶד, omnes habitatores orbis. R.D. in lib. rad. temporis. i. homines tẽporis. hoc eſt temporales. Thar ghũ, אַרְעָא terræ. R. Himmanuél, habitatores חֵלֶד, hoc eſt אֲנָשֵׁי תֵּבֵל viri orbis. i. terræ habitabilis. vel אֲנָשֵׁי חַיְשׁוּב viri temporis, vt ſuprá. Et vocat mundũ generabilem & corruptibilem חֵלֶד, eo quòd inueniãtur in illo temporalia, & corruptibilia. Pſal. 17.14, A viris מֵחֶלֶד de orbe (aut mũdo) pars eorũ in vita. i. quorũ pars eſt in vita. R. Dauid, de tẽpore. i. à viris tẽporariis. R. Abrahám, & R. Dauid in comment. exponunt, A viris (ſub. erue) de mundo. i. qui volunt eſſe filii mũdi, aut quorũ deſiderium eſt in mundo. R. Selomóh, de viris ſenectutis (. i. qui mortui ſunt in ſenectute) nẽpe eſſe volo. R. Himmanuél, de mundo. Et 39.6, וְחֶלְדִּי & tẽpus meum quaſi nihil corã te. R. D. Hinc etiã חֵלֶד, Muſtela, quã doctores Hebræorũ vocant חוּלְדָה. Leuit. 11.29, הַחֹלֶד muſtela.

חָלָה AEgrotare, infirmari. Ieſah. 38.1, חָלָה ægrotauit Chizchiiáh. 1. Semu. 30.13, חָלִיתִי ægrotaui. Pſal. 35.13, בַּחֲלוֹתָם dum ægrotarent ipſi. 2. Paralip. 16.12, וַיֶּחֱלָא & ægrotauit Aſá. eſt ſcriptum cum א loco ה. 2. Reg. 1.2, וַיֶּחֱלֶ & ægrotauit. ſicut וַיַּעַשׂ. י cum camés propter athnách. Et in nif hál, Irm. 12.13, נֶחֱלוּ ægrotauerũt. & ſic Hamós 6.6, וְלֹא נֶחֱלוּ & nõ infirmati ſunt ſuper cõtritione Ioſéph. Dani. 8.27, וְנֶחֱלֵיתִי & ægrotaui. ח cũ chathéph ſeghól. Iechez. 22.16, וְנֶחֱלֵית בָּךְ, vide חָלַל in nif hál, & נָחַל. Ieſah. 17.11, Cõmotio rami בְּיוֹם נַחֲלָה in die infirmantis. ſub. percuſſionis. ח cũ chathéph pathách. R. Dauid in lib. ra. exponit, In die מַכָּה נַחֲלָה percuſſionis infirmantis, ſicut Nachum 3.18, נַחֲלָה מַכָּתֵךְ infirmans percuſſio tua. aut plaga tua. Et dixit de percuſſione, infirmans, aut ægrotãs (quanquã eſt cauſa agens: nã homo ægrotat: &

tat: & percuſſio, ſeu plaga, ægrotum facit aut reddit) propter cauſam ſecũdam, ſiue quia eſt cauſa ſecũda. nã prima cauſa eſt qui plagã infert. Et quanquam ita ſit, attamẽ ob multas ægritudines, quæ ſunt in percuſſione, aut plaga ipſa, ipſa plaga dicitur infirmás, aut ægrotãs, hoc eſt infirma reſpectu aliarũ infirmitatũ, veluti illis ſit plena. Irme. 14.17, Contrita eſt filia populi mei מַכָּה נַחְלָה מְאֹד plaga ægrotãte valde. ח cũ ſeuá tantum. Et 30.12, נַחְלָה מַכָּתֵךְ ægrotans (infirma) plaga tua. Sunt, inquit R. Dauid in lib. rad. qui prædicta dicũt eſſe nomina toarím cum additione נ, & non participia ex nif hál. Et in hif híl. Ieſah. 53.10, הֶחֱלִי ægrotare fecit. legitur vt deſinentia in א, & deficit א è ſcriptura. R. Dauid in lib. ra. & in Michlól. Micháh 6.13, הַחֲלֵיתִי הַכּוֹתֶךָ ægrotare feci (nẽpe te) percutiẽdo te. quod quidã deduci poſſe ſcripſerunt à חָלַל incipere. quod nulli vnquam Hebræorũ in mentem venit, quia ſcriptũ fuiſſet הַחֲלֵיתִי vt habes in חָלַל in hif híl. Hoſ. 7.5, Die (nẽpe natalis eius) regem noſtrum הֶחֱלוּ שָׂרִים ægrotare fecerũt principes vtre pleno vini, protraxit manũ ſuam cũ illuſoribus. Diem in qua conſtituerãt regem, vocabát diem regis. Dicit quibus vacarent rebus principes cũ rege: Nó loquebantur de aliquo fortiter agẽdo, de vincendis hoſtibus, de iudicio faciendo: ſed de cibo, & potu, adeò vt regẽ præ nimio potu ægrotare facerent. vnus enim de vno vtre vinũ ei propinabat, alter de altero: & ipſe protracta manu cũ illis ludebat, &c. Et in hof hál. 1. Reg. 22.34, כִּי הָחֳלֵיתִי quia vulneratus ſum. aut ægrotare factus ſum. Propter literã gutturalem, ה eſt cũ camés lato, & ח cum camés chathéph. Et in puhál. Ieſah. 14.10, חֳלֵית כָּמֹנוּ vulneratus es ſicut nos. Et in hithpahál.

2.Sem.13.2,לְהִתְחַלּוֹת vt ægrotaret.Et 5,וְהִתְחַל & oſtẽde te ægrotũ. Et in pihél ſignificat Orare,rogare,precari, & AEgrotare facere.Deuter.29.22,Et videbunt plagas terræ huius,& infirmitates eius אֲשֶׁר־חִלָּהּ quibus ægrotare fecit Dominus,&c. Pſal.119.58,חִלִּיתִי פָנֶיךָ deprecatus ſum faciem tuam.Quære חָלָל in cal. Et 45.13, Vultum tuũ יְחַלּוּ precabũtur diuites populi. Nomen,Ieſah.53.3,וּיְרוּעַ חֳלָיִ & expertus infirmitatẽ.vel infirmitate.prior enim dictio eſt in regimine.Vel,attritus infirmitate.R.Dauid. 2.Reg.1.1,an viuã מֵחֳלִי זֶה de infirmitate hac. Ieſah.1.5,Omne caput לָחֳלִי ad infirmitatem. nempe diſpoſitũ eſt,aut tendit.2.Paralip.21.15,Percuſſit eum,&c.לַחֳלִי ægritudine.ל ponitur vice ב. Ieſah.53. 4,חֳלָיֵנוּ infirmitates noſtras.deficit י ſignũ pluralis.Eccleſ.5.16,וְחֶלְיוֹ & infirmitas eius,& ira.Vel ſimpliciter,& infirmitas,& ira.nã ſecundum R.Ionáh,redundat ו,& eſt vt וְחָלְיוֹ,ſicut & in חַיָּתוֹ,vt habes in חַיָּה.ſed hoc non probat R.Dauid, dicẽs non eſſe opus tali expoſitione,ſed exponendũ,& infirmitas eius.Plurale,Deut. 28.59,וְחֳלָאִים רָעִים & infirmitatibus malis. Aliqui tamẽ codices nõ habẽt א,ſed dũtaxat י,וְחֳלָיִם, & א ponitur vice ו,ſicut illud 2.Para.21.15,Et tu בְּחֳלָיִים רַבִּים in infirmitatib' multis. Alia forma,Exo.23.25,Et remouebo מַחֲלָה infirmitatẽ. Et maſculeum,2.Parali.21.15,בְּמַחֲלֶה in infirmitate. Alia itẽ,2.Parali.24.25, Quia dereliquerũt eum בְּמַחֲלִיִם רַבִּים in infirmitatibus multis. Alia præterea cũ א vice ה radicalis literæ,inquit R.Dauid,& ſecundum morẽ deſinentiũ in א,& præpoſito ת.Irme.16. 4,Mortibus תַּחֲלָאִים infirmitatũ morietur. Et nomẽ tóar ſecundum hanc formã.Irme.14.18,Et ecce תַּחֲלוּאֵי רָעָב ægroti fame. Sunt qui deducunt ab hac radice

אַחֲלֵי,vt dictũ eſt in אָחַל. Aliud,Prouerb.25.12,וַחֲלִי־כֶתֶם & ornamẽtum obrizi. Et cum permutatione י in א. Cant.7.1,חֲלָאִים ornamenta.monilia.

חָלַשׁ Semel dũtaxat inuenitur in Scriptura, idq; in cal,1.Reg.20.33,Et viri augurati ſunt,& feſtinauerunt,וַיְחַלְּטוּ הַמְּמֵנּוּ & rapuerũt illud(ſub.verbũ)ex eo. ſub.quod dixerat,Frater meus eſt:acſi rapuiſſent verbũ ab eo.& ſic eſt ordo ſermonis,וַיְחַלְּטוּהוּ מְמֵנּוּ. Et rectũ eſt, inquit R.Dauid in lib.rad.vt dictio הַמְּמֵנּוּ,redeat ad id quod dictũ eſt, Et viri augurati ſunt הַמְּמֵנּוּ num ab eo audituri eſſent verbum bonum.& audito,Frater meus eſt:feſtinauerunt,& dixerunt, Frater tuus Benhadad.

חָלַךְ Vnde חַלְכָּה,cũ ה redundante,Pauper. Pſal.10.8, Oculi eius לְחַלְכָּה יִצְפְּנוּ in pauperẽ abſcõdent ſe. vel ſuper pauperẽ aſpiciẽt. R.Ioſéph putauit eſſe ex hac radice illud Pſalmi 59.12,Cõmoue(aut mouere fac)eos בְּחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ paupertate,& deſcendere fac eos.nempe à ſuis diuitiis.quod ab aliis cõmuniter exponitur,fortitudine tua:& rectẽ.

חֲלָכִים Require in חֵיל.

חָלַם Sõniare,Pĩgueſcere. Gen.37.9,חָלַמְתִּי חֲלוֹם ſomniaui ſomniũ. Iób 39.7,יַחְלְמוּ בָנֵיהֶם pingueſcẽt filii earũ.vel,ſani erunt. Deute.13.5,Vel חֹלֵם חֲלוֹם הַהוּא ſomniãs ſomniũ ipſum.vel ſomniator ſomnii ipſius. Participiũ,quod etiã ponitur vice tóar. Et in hifhil, Irme.29.8,quæ vos מַחְלְמִים ſomniatis.aut ſomniare facitis.ſecundum normã debuerat eſſe מַחֲלִימִים. & eſt ſicut illud 2.Paralip.28.23,מַעֲזְרִים אֹתָם,pro מְעַזְּרִים adiuuãt eos. R.Dauid in Michlól,& lib.rad. Ieſa.38.16,וְתַחֲלִימֵנִי & impĩguabis(aut impinguare facies)me. Vel,&

in lib.rad.& R.Leui in cõment. Ieſah.40.31,Qui autẽ ſperant in Domino,יַחֲלִיפוּ כֹחַ mutabunt (innouabunt) vires. חֶלֶף,cum ſex púctis, Pro,vice,inquit R.Dauid. Nume.18.21, חֶלֶף עֲבֹדָתָם pro ſeruitute eorum. Impreſſa exẽplaria habent tantũ quinque puncta. Aliud,Prouerb.31.8,Ad iudiciũ omnium filiorum חֲלוֹף mũdi. Et vocantur filii mũdi,filii chalóph.i.exciſionis,eo quòd moriãtur,& è mundo excidantur. Hinc & חֲלִיפָה,Mutatoria,noua.Gene.45.22,חֲלִיפוֹת שְׂמָלוֹת mutatorias(vel nouas)veſtes. Ponitur & pro viciſſim.1.Reg.5.14,Et miſit eos in Lebanón,decem milia in menſe,חֲלִיפוֹת viciſſim.quia videlicet ſingulo menſe innouabantur aliis abeuntibus,aliis aduenientibus. Iób 14.14,Donec veniat חֲלִיפָתִי immutatio mea.aut exciſio mea,vel mei. Pſa.55.20,Quibus nõ ſunt חֲלִיפוֹת exciſiones. vel mutationes. Aliud,מַחֲלָף,Culter. Hezræ 1.9,מַחֲלָפִים cultri, ab incidẽdo ſic appellati. Et forma fœminea,pro Cincinnis.Iud.16.13,Si texueris אֶת־שֶׁבַע מַחֲלָפוֹת ſeptẽ cincinnos capitis mei. ſic appellati,quòd cultris ſint ſimiles, aut quòd in ſenectute mutẽtur:efficiuntur enim cani.

חָלַץ Recedere,Educere,Emere, Soluere calceamentũ,Separare,Accingere ſe armis, Euadere, Remouere,Impinguare.interdum eſt intranſitiuũ,quandoque trãſitiuum. Hoſe.5.6, חָלַץ מֵהֶם receſſit ab eis.R. Dauid in lib.rad. exponit, חָלַק וְנִפְרַד וְסָר מֵהֶם diuiſit ſe, ſeparauítque,& receſſit ab eis. Thren.4.3, Etiã ſerpentes חָלְצוּ שַׁד eduxerunt mammam. ſiue mammas ſuas, & aperuerunt eas ad lactandum catulos ſuos,vt exponit R.D.in lib.ra.R.Abrahám,ſoluerunt: citans illud Deuter.25.9,וְחָלְצָה נַעֲלוֹ & ſoluet calceamentũ illius de pede eius.Idem R.Dauid,& ſoluet,& remouebit. Et

nabis me. Nomen,חֲלוֹם,Somniũ.Ieſah.29.7,כַּחֲלוֹם ſicut ſomniũ.Gen.41.21,Et vidi בַּחֲלוֹמִי in ſomnio meo. Plurale forma fœminea.Irm.23.31,ad prophetas חֲלֹמוֹת שֶׁקֶר ſomniorum mendacii.Gene.37.20,חֲלֹמֹתָיו ſomnia eius. Aliud,Iób 6.6,Nũ eſt ſapor in albumine חַלְמוּת vitelli? ſub.oui. ſic R.Dauid in lib.rad. & R.Leui. Et appellatur à doctoribus Hebræis חֶלְמוֹן,quum ſcribunt hoc modo,חֶלְבּוֹן מִבַּחוּץ וְחֶלְמוֹן מִבִּפְנִים.i.albumẽ eſt extrinſecus,& vitellus intrinſecus.Et vocatur ſic,eo quòd ſit pinguis,aut ſanus.Tharghum etiã,in albumine vitelli. Aliud,Exod.28.18, achates,וְאַחְלָמָה & amethyſtus. Et in Harabico(inquit R.Dauid)vocatur אַלְחַלְמָה, éſtq; lapis pretioſus, quem qui digito defert , ſemper videt ſomnia.vnde & à ſomnio nomen accepit.

חָלַף Tranſire,præterire,& tranſgredi,Roborare,inſtaurare,Mutare, innouare, Excidere, ſuccidere.Cant.2.11,Pluuia חָלַף trãſiuit.1.Sem.10.3,וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם & tranſibis inde. Ieſah. 24.5, חָלְפוּ חֹק tranſgreſſi ſunt præceptum. Pſalm.90.5,Mane ſicut herba יַחֲלֹף tranſibit.vel excidetur,ſecundũ R.Ioſéph.Ieſah.2.18,Et idóla penitus יַחֲלֹף cõcîdet. Pſal.102.27, וְיַחֲלֹפוּ & mutabuntur. Iób 20.24,תַּחֲלְפֵהוּ pertranſibit eum arcus æreus.i. ſagitta arcus ærei.R.Dauid in lib.ra.ſuccîdet eum.R. Abrahám iunior, pertrãſibit eum.i.trãſibit ſagitta per corpus eius de latere ad latus. Et in pihél. 2.Semuél 12.20,וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו & mutauit veſtes ſuas. Et in hifhíl. Gene.31.6, וְהֶחֱלִיף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי & mutauit mercedẽ meã. Iób 14.7, Eſt arbori ſpes:ſi præciſa fuerit, adhuc יַחֲלִיף immutabit.aut innouabit.ſub יוֹנַקּוֹתָיו ramos ſuos, aut repullulabit.Et 29.19,Et arcus me? in manu mea תַּחֲלִיף innouabitur.i. fortitudo mea inſtaurabitur. ſic R.D.

pahúl in cal ſignificat accinctũ armis bellicis. 1. Paral. 12.23, חֲלוּץ לַצָּבָא accinctus armis ad militiã. Ieſah. 20.2, וְנַעֲלְךָ חָלָץ & calceamentum tuum ſolues è pede tuo.

Et in nifhál, Prou. 11.8, Iuſtus ab anguſtia נֶחֱלָץ diuiſus (ſeparatus) eſt. Vel ſeparauit ſe, & declinauit. Nume. 31.3, הֵחָלְצוּ accingãt ſe armis. non eſt trãſitiuum, inquit R. Dauid, quẽadmodum putauit R. Ionáh. Prou. 11.9, Et ſcientia iuſti יֵחָלֵצוּ diuertent. vel eruentur, aut eruent ſe. Pſal. 60.6, Vt יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ euadant dilecti tui.

Et in pihél, חִלַּצְתָּ. Pſal. 116.8, Quoniã חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי remoſti (ſeparaſti) animã meam à morte. aut, eruiſti. Leui. 14.39, וְחִלְּצוּ אֶת הָאֲבָנִים & remouebunt (eruẽt, aut extrahent) lapides. Pſal. 50.14, אֲחַלְּצֶךָּ eruã te. Et in hifhíl, Iſa. 58.11, וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ & oſſa tua impinguabit. aut impinguare faciet. iuxta illud Prouerb. 15.30, Fama bona impinguabit os. pro oſſa. Vel, requieſcere faciet. vtroque modo exponũt Hebræi, teſte R. Dauid in lib. rad.

Hinc חֲלָצַיִם, Lumbi, ſecundũ formam dualium, quia duo ſunt lumbi. Ieſah. 32.11, Et accingite vos עַל־חֲלָצַיִם ſuper lumbos. Gene. 35.11, Et reges מֵחֲלָצֶיךָ יֵצְאוּ è lumbis tuis egredientur. Aliud, חֲלִיצָה, Veſtis mutatoria, vel Arma. 2. Sem. 2.20, tolle tibi אֶת־חֲלִיצָתוֹ veſtẽ eius. vel arma eius. acſi dicat, tolle tibi vnũ è pueris qui ambulãt mecũ, vt reuertatur tecum: quẽ ſi tu timueris, cape illius arma. Iudic. 14.19, Et tulit אֶת־חֲלִיצוֹתָם veſtes eorũ. Alia forma, Ieſah. 3.21, הַמַּחֲלָצוֹת mutatorias veſtes.

חָלַק

Diuidere, partiri, Diſtribuere, Lenire, blandiri. Hoſ. 10.2, חָלַק לִבָּם diuiſit ſe cor eorũ. ſub. à Deo. Pſa. 55.22, חָלְקוּ מֶחְמָאוֹת פִּיהוּ lenierũt magis quàm butyra os ſuũ. Vel, lenius fuit butyris os eius: vt ſit intrãſitiuũ, & plurale pro ſingulari more Sacrarũ literarũ. Vel, le-

niora butyris fuerũt (verba) oris eius. Subauditur enim דִּבְרֵי verba. R. Abrahám. & מ eſt cũ pathách propter literam gutturalem. Ieſoſ. 18.2, לֹא חָלְקוּ אֶת־נַחֲלָתָם non diuiſerunt hæreditatẽ eorum. Et 22.8, חִלְקוּ שְׁלַל־אֹיְבֵיכֶם diuidite ſpoliũ (pro ſpolia) inimicorũ veſtrorũ cum fratribus veſtris. Prouer. 17.2, Et in medio fratrũ (.i. inter fratres) יַחֵלֹק נַחֲלָה diuidet hæreditatẽ. vel partem habebit, aut ſortietur hæreditatem. 1. Paralip. 24.3, וַיְחַלְּקֵם & diuiſit eos. ſub. in claſſes. pro וַיְחַלְּקֵם. ſeghól enim (teſte R. D. in Michlól) ponitur loco pathách, & ſimiliter camés vice pathách. Ná propter ſeghól præcedẽs, ח fuit cũ camés. Et ſic 23.6, וַיְחַלְּקֵם דָּוִיד מַחְלְקוֹת & diuiſit ea Dauid in partes. Et in nifhál, Nume. 26.55, Verũtamen per ſortẽ יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ diuidetur terra. Vbi אֶת nõ eſt accuſãdi ſignũ: quia nifhál ſemper eſt intranſitiuum. Gene. 14.16, וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם & diuiſit ſe ſuper (aut aduerſus) eos noctu. acſi dicat, media nocte peruenit ad eos. Et in pihél, Thre. 4.16, Facies Domini חִלְּקָם diuiſit eos. Exod. 15.9, אֲחַלֵּק שָׁלָל diuidã ſpoliũ. 2. Semu. 6.18, וַיְחַלֵּק לְכָל־הָעָם & diuiſit (diſtribuit) omni populo. Et in puhál, Zecha. 14.1, וְחֻלַּק & diuidetur. Hamós 7.17, Terra tua funẽ תֶּחָלֵק diuidetur. Et in hifhíl, Prouer. 2.16, מַחֲלִיקָה אִמְרֶיהָ ſermones ſuos lenificauit. Et 29.5, Vir מַחֲלִיק לְרֵעֵהוּ blanditur amico ſuo. Item 28.23, לְחֵלִיק לָשׁוֹן blanditur lingua. Irme. 37.11, לְחָלֵק מִשָּׁם vt diuideret (ſe ipſe ipſum) inde in medio populi. i. quia erat in medio populi. Alii, vt dilaberetur inde in medio populi. R. D. in lib. rad. dicit poſſe poni pro לְהַחֲלִיק, exponens, quia volebat eſſe נִשְׁמַט מִשָּׁם dimiſſus inde. Dicit tamẽ alios exponere ſecundũ priorem ſignificantiam. In cõmen. quoque, ה deficere dicit, & tranſlatam eſſe punctaturã

sub ל:vt Iesa.23.11, Dominus præcepit super Chanáan לְשַׁמֵּד disperdere fortitudinẽ eius. exponítque, vt diuideret seipsum(vel diuerteret) inde, quia erat in medio populi,nã timebat ne coniiceretur in carcerẽ. & quòd est sicut לְהַשְׁמִיט. acsi dicat,Volebat,&c.vt suprá. Ionathàn vertit, Vt diuideret hæreditatẽ quæ erat sibi in medio populi. Psal.5.10, Linguã suam יַחֲלִיקוּן lenificabunt.vel diuident:vt quidã exponũt. Et in hithpahál,Iehos.18.5, וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ & diuidentur(in)ea in septẽ partes. Est enim hithpahál cõiugatio,semper intransitiua. Tóar,Gene.27.11,Et ego vir חָלָק læuis.i.absque pilis.Prouer.26.28, וּפֶה חָלָק & os lene.Iehos.11.17, מִן־הַהָר הַחָלָק à monte læui qui, &c.i. à mõte in quo non sunt arbores.Tharghũ,A monte diuiso. Alia forma,חַלָּק. 1.Sem.17.40, חַלְּקֵי אֲבָנִים læues lapides è torrente. Est tamẽ genus lapidis à læuitate sic appellati , quem vulgo קוקולוש appellant. Alia item,Iesa.57.6, בְּחַלְקֵי־נַחַל חֶלְקֵךְ cum lapidibus læuibus torrentis pars tua. Substantiuum,חֵלֶק,Pars,Lenitas.Deute.18.8, חֵלֶק בְּחֵלֶק partem vt partem comedent.Iiób 20.29. וְזֶה חֵלֶק hæc pars.Prouer. 7.21, בְּחֶלֶק שְׂפָתֶיהָ lenitate(.i.blãditiis)labiorũ(.i.sermonum)fuorũ impellet eum. Iiób 17.5, לְחֶלֶק יַגִּיד רֵעִים blanditias(.i.blanda)qui annuntiauerit amicis. Vel sic,Ad blãditias(.i.ad blandiendũ) qui annuntiauerit cogitationes.Iehos.18.5,Et diuidentur(in)ea in septem חֲלָקִים partes. Aliud,חֶלְקָה,Pars & possessio agrorum:sic appellata quòd ab aliis sit diuisa. Læuitas itẽ, & Lenitas, siue blanditia,Lubricitas.Hamós 4.7, חֶלְקָה אַחַת pars vna.2.Reg.9.26, בַּחֶלְקָה הַזֹּאת in possessione hac. vel in agro hoc. Genes.27.16,Et super חֶלְקַת צַוָּארָיו læuitatẽ colli eius. Prouerb.6.24, מֵחֶלְקַת לְשׁוֹן à lenitate(blanditiis, adula-

adulationibus)linguæ extraneæ.Iesah.30.10,Loquimini nobis חֲלָקוֹת adulationes.i.verba adulatoria,& blanda.Psal.73.18, בַּחֲלָקוֹת in lubricitatibus(.i.in locis lubricis)posuisti eos.Dani.11.33, בְּחֶלֶק blanditiis. Et geminatis secũda & tertia literis,Psal.35.5, וְחַלְקְלַקּוֹת & lubricitates.Dani.11.22, בְּחַלְקְלַקּוֹת blanditiis. Irme.23.12, Erit via illorum eis כַּחֲלַקְלַקּוֹת sicut lubricitates. Alia forma,1.Paral.27.2, עַל הַמַּחֲלֶקֶת super diuisionẽ. Iehos.11.23, בְּמַחֲלְקֹתָם in diuisionibus suis. Alia item,חֶלְקָה.2.Para.35.5, וְחֶלְקַת בֵּית־אָב & diuisionẽ domus patris Leuitarũ.

חָלַשׁ Infirmari,ægrotare,Debilitare,Sortẽ proiicere. Iesah.14.11,Succisus es in terra חוֹלֵשׁ עַל־גּוֹיִם qui debilitabas gentes.עַל redũdat, inquit R.D.in lib. rad.Vel vt exponunt doctores Hebræorũ,qui proiiciebas sortem super gentes . Iiób 14. 10, Et vir morietur, וְיַחֲלֹשׁ & infirmatus est.i.& iam fuit infirmus,aut debilis.nẽpe antequã moreretur,ægrotauit.& est intransitiuum verbum.Exod.17.13, וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק & fregit,secundum R.D.in lib.ra. Tóar,Ioél 3.10, חַלָּשׁ יֹאמַר גִּבּוֹר אֲנִי infirmus(aut debilis)dicat,Fortis sum. Nomẽ,Exo. 32.18, Et nõ est vox victorũ, וְאֵין קוֹל עַנּוֹת חֲלוּשָׁה rum qui victi sunt. Ad verbũ,Nõ est vox(aut clamor) vociferationis fortitudinis,neque est clamor vociferationis imbecillitatis.id est non est strepitus qualis esse solet vincẽtiũ,neq; eorũ qui vincũtur.Ex R.Selomõh. Tharghum,Nõ est vox virorum qui vincũt in prælio, neque debilium qui vincuntur.

חַם Vel חָמַם Calescere,calefieri. Psal.39.4, חַם־לִבִּי cócaluit cor meũ. Iehos.9.12,Iste panis noster חַם calidus fuit.Hoc tamen est toár,ait R.D.

quia eſt cũ camés. Exod. 16.21, וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ & incaluit ſol. Eccleſi. 4.11, Etiam ſi dormierint duo, וְחַם לָהֶם tunc calefiet eis. nempe בְּשָׂרָם caro eorum. 1. Reg. 1.2, וְתֵחַם לַאדֹנִי & calefiat (nempe caro) domini mei regis. vel, & calor ſit domino meo regi. Ieſa. 44.16, Et dicet, euge, חַמּוֹתִי incalui. calefactus ſum. eſt breue præter normã. Iób 30.4, Et radix iuniperorũ לַחְמָם ad calefaciẽdũ. vel ad calefiendũ. Sunt tamen nonnulli qui deducũt à לֶחֶם panis, cibus: vt ſit, ad cibũ eorum. Ieſah. 47.14, Non eſt pruna לַחְמָם ad calefaciendũ. Ieſah. 44.15, וַיֵּחַם & calefecit ſe. ח eſt cũ camés chathéph propter accentum zachéph qui eſt in י. R. Dauid in Michlól, & lib. rad. & ſic 2. Reg. 4.34, וַיֵּחַם & calefecit ſe caro pueri. Et in niphál, Eccleſi. 4.11, וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם & vni quomodo erit calor? vel, & vnius (ſub. caro) quomodo calefiet? Ieſa. 57.5, הַנֶּחָמִים בָּאֱלִים qui calefaciunt ſe (.i. coeunt) cum diis ſub omni ligno viridi. & eſt vt illud Malachiæ 3.9, בְּמָאֵרָה אַתֶּם נֶאֱרָרִים. ab אָרַר, vel ex radice נָאַר, inquit R. Iehudáh. Et in pihél, Iób 39.17, Et ſuper pluuerem תְּחַמֵּם calefaciet. nempe oua ſua. Et in hithpahál, Iób 31.20, Et de vellere ouium mearum יִתְחַמֵּם calefaciet ſe. pro calefecit ſe. Toár, חֹם. Iób 37.17, Veſtimenta tua חַמִּים calida. Alia forma, חֹם. 1. Semu. 21.6, לֶחֶם חֹם panẽ calidum. Subſtãtiuum, חֹם, Calor, Aer, Nigrũ. Gen. 8.22, וְקֹר וָחֹם & frigus, & calor. 1. Sem. 11.9, בְּחֹם הַשָּׁמֶשׁ in calore ſolis. vel eſt macór, vt ſit, quũ incaluerit ſol. Gen. 18.1, כְּחֹם הַיּוֹם quũ incaleſceret dies. eſt enim cum כ & macór. Ieſah. 18.4, כְּחֹם צַח עֲלִי־אוֹר ſicut aer ſerenus propter ſolem. vel poſt pluuiã: vtrunque enim ſignificat אוֹר. Rectũ eſt, inquit R. Dauid, vt ſit ex hac radice illud Gene. 30.31, וְכָל־שֶׂה־חוּם & omne pecus nigrũ. vel nigredinis pro nigrũ. quippe ex calore, nigredo cauſatur. &

ſurec eſt loco chólem. A calore quẽ efficit, Sol vocatur חַמָּה. Iób 30.28, בְּלֹא חַמָּה abſque ſole. Ieſah. 30.26, & erit lux lunæ כְּאוֹר הַחַמָּה ſicut lux ſolis. Significat & calorem. Pſal. 19.6, Et non eſt qui ſe abſcõdat מֵחַמָּתוֹ à calore eius. Ab hoc & חַמָּנִים, quod ſignificat ſimulachra, lignea præcipue: ſic appellata, quòd cultores חַמָּה ſolis, illa facerent. 2. Paralip. 34.6, וְכֹל הַחַמָּנִים גִּדֵּעַ & omnia idola ſuccîdit. Ex hoc apparet fuiſſe lignea.

חֶמְאָה Vnde חֶמְאָה, Butyrum. Gen. 18.8, Et tulit חֶמְאָה butyrũ. Iób 29.6, Quando lauabã itinera mea בְּחֶמְאָה butyro. deficit א, pro בְּחֶמְאָה. R. D. & R. Leui in cõment. Plurale, Pſal. 55.22, Lenierũt מֵחֶמְאוֹת פִּיו tyris os ſuũ. i. verba oris ſui. Primũ מ eſt cũ pathách loco ſeri, inquit R. D. in lib. rad. & in Michlól. R. Abrahám dicit eſſe cum pathách propter gutturalem. Vel (ait R. D.) redundat, & nõ deſeruit, vt ſit lenierũt butyra oris ſui. i. verba oris ipſorum fuerunt lenia & blãda veluti butyrũ. & מ ſecundũ, debuerat eſſe cũ ſeuá, quia eſt in regimine: ſed ne breuiaretur, retinuit camés.

חָמַד Deſiderare, optare, cõcupiſcere. Pſal. 68.16, Mõtem (ſub. אֲשֶׁר quem) חָמַד deſiderauit Deus. Michách 2.2, וְחָמְדוּ שָׂדוֹת & deſiderabunt agros. Et in niphál, Prouer. 21.20, Theſaurus נֶחְמָד deſideratus. pro deſiderabilis. Et in pihél, Cant. 2.2, בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי in vmbra eius (eſſe) cõcupiui. Et pahúl pro nomine tóar. Gen. 27.14, Et tulit Ribcáh veſtes, &c. הַחֲמֻדֹת deſideratas, pro deſiderabiles. i. optimas. Daniél 9.23, Quia (ſub. vir) חֲמוּדוֹת אָתָּה deſiderabilium tu. i. vir habẽs gradus magnos, aut dignitates magnas, & deſiderabilia bona. Nomen hac forma. Dani. 10.3, panẽ חֲמֻדוֹת deſideriorum non comedi. i. panẽ reputatum, & deſideratũ, aut

desiberabilem. sic R.D. Sed R.Hai exponit panem חַם calidum . qua in significatione vtuntur doctores Hebræorum hoc verbo. 2.Paralip.20.25, Et vestes,& vasa חֲמוּדוֹת desideriorũ.i.desiderabilia. Aliud cũ sex punctis,חֶמֶד.Iechez.23.6,Iuuenes חֶמֶד desiderii. Alia forma,חֶמְדָּה. Irme. 3.19, Et dabo tibi terrã חֶמְדָּה desiderii. Alia rursum,חֲמוּד.Psa.39.12,חֲמוּדוֹ desideriũ eius. Et præposito מ, 1.Reg.20.6,כָּל־מַחְמַד omne desideriũ oculorũ tuorum.Cant.5.16,Et totus ipse מַחֲמַדִּים desideria. Iesah.64.11,וְכָל־מַחֲמַדֵּינוּ & omnia desideria nostra fuerunt in desolationẽ.Thren.1.11,Dederunt מַחֲמַדֵּיהֶם desideria (.i.desiderabilia) sua pro cibo.Ioél 3.5.וּמַחֲמַדַּי & desideria mea. Alia forma,Thren.1.7,Recordata est, &c.omnium מַחֲמַדֶּיהָ desiderabilium suorum.

חֲמָה Socer.Genes.38.25,אֶל־חֲמִיהָ ad socerũ suũ.Et 13, Ecce חָמִיךְ socer tuus . est instar אָחִיךְ. Et fœmineum,חֲמוֹת, Socrus, instar אָחוֹת. Ruth 2.18, Et dixit ei חֲמוֹתָהּ socrus eius. Alia forma,חֹמָה, Murus.Leuit.25. 30.Et cũ ו,Iehos.2.15,In pariete הַחוֹמָה וּבַחוֹמָה muri, & in muro ipsa habitabat.Nachum 2.5,Festinabunt חוֹמָתָהּ (ad)murum eius.deficit enim אֶל ad. Sunt qui dicunt ה esse lene.i.sine mappic:sed R.D.in cõmen.dicit esse cũ mappic,חוֹמָתָהּ ad murum Nineuéh. Ieche.26.4, Et destruẽt חֹמוֹת muros. Duale,Iesa.22.11,בֵּין הַחֹמֹתַיִם inter duos muros. חֵמָה,Ira,Require in יחם.

חֹמֶט Vnde חֹמֶט, Limax, testudo, cochlea terrestris, inquit R.D.& R. Selomóh: vulgò לימסא Alii dicunt vocari vulgo כרבו, inquit idem R. D.Leuit.11. 30,וְהַחֹמֶט & limax.Tharghum legit vt Hebræũ וְחוּמְטָא.

חָמַל Parcere.1.Semu.15.15, חָמַל הָעָם עַל־מֵיטַב הַצֹּאן percit populus bono pecudũ. i. bonis pecudi-

bus.Malachiæ 3.17,וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם & parcã eis.Quod alii, inquit R.D.exponũt,& lætabor super eis. Ieche.16.4, לְחָמְלָה עָלַיִךְ eo quòd parceret tibi. est macór,inquit R. D.in Mich.& li.ra.Simile habes in radice חָמַץ.Irm.51. 3,וְאַל־תַּחְמְלוּ אֶל־בַּחֻרֶיהָ & ne parcatis iuuenib⁹ eius. Illud 2.Semu.21.8,וַיַּחְמֹל & pepercit rex ipsi Mephibóseth:sũt qui exponũt(inquit R.D.)& lætatus est super Mephibóseth.sed nõ est op⁹,ait,vt à propria educatur significã tia. Nomẽ,Gen.19.15,בְּחֶמְלַת יְהוָה.in indulgétia Domini.i.eo quòd parceret Domin⁹.Iesa.63.9,וּבְחָמְלָתוֹ & indulgẽtia sua redemit eos.i.eo quòd parceret eis. Alia forma,Ieche.24.20,וּמַחְמָל & indulgétia animæ vestræ.

חֲמָנִים Siue חַמָּנִים Quære in חַמָּן.

חָמַס Rapere,& remouere quippiã è loco suo,secundũ R.Ionáh:& sic in lingua Harabica. Trãsferre,migrare,aut demigrare,Inique cogitare,Discooperire. Iechez.22.26, Sacerdotes eius חָמְסוּ תּוֹרָתִי rapuerũt (aut remouerunt) legẽ meam. Nã quum illã non seruarent,perinde erat acsi rapuissent,& è loco suo illã amouissent.Sic Sepha.3.3,חָמְסוּ תּוֹרָה contẽpserunt legẽ. vel abiecerunt,aut trãsgressi sunt.Prouerb.8.36,Et peccans contra me,חֹמֵס נַפְשִׁי rapit animam suam,i.bona animæ suæ, aut expoliat animã suã. Tharghum, יָחֵמֵס כִּנְפֵּיהּ corrũpit.R.Himmanuél,expoliat. Iób 15.33, יָחְמֹס כְּפֻרוֹ perdet(nẽpe Deus)sicut vitis vuã acerbã eius.Vel, remouebit, R.Dauid. aut succîdet,perdet, vt exponit R.Abrahám iunior. Tharghum, יַתֵּר dirũpet,aut euellet,vel transferet. Thren.2.6,וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ & transtulit veluti hortum,tẽtorium suum.vel vmbraculum,aut tuguriũ suum. R. autẽ Dauid per hypallagẽ exponit,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Edóm חֲמוּץ בְּגָדִים rufus veſtibus. aut veſtes .i. rufas habẽs veſtes. Et in hithpahál, Pſa.73.21, Quia יִתְחַמֵּץ לְבָבִי excandeſcet (iraſcetur) cor meum. inde deducto verbo, quòd qui iraſcatur, fiat facie rubeus. Tóar, חָמֵץ, Fermentum, ſiue fermentatum. Exo.12.14. Hamós 4.5, Et adole מֵחָמֵץ תּוֹדָה de fermento laudem. Vel, de rapina. & ſic Tharghum, מִן־אוֹנֶס de rapina. Alia forma, Ieſah.1.17, אַשְׁרוּ חָמוֹץ dirigite oppreſſum. Doctores tamen Hebræorum, teſte R. Dauid in lib. ra. exponunt, Beatum dicite fermentantẽ. i. iudicem qui mox nõ iudicat, ſed poſt multã conſiderationẽ. Vnde ita ſcribũt, Beatum dicite iudicẽ qui fermẽtat ſuum iudicium. Ipſe priori modo exponit. Alia item, Ieſah.30.24, בְּלִיל חָמִיץ migma purũ (aut mundum) comedent. R. Ionáh exponit נָקִי וָטוֹב purum, & bonum. Vnde in Harabico, pabulum iumẽtorũ vocari dicit הַנָּקִי, & optimũ חֲמֵצָה. Tharghũ, מְפַטַּם pingue. Nomen, Exo.12.19, כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ & omnem fermentationem. (vel, omne fermentatum) non comedetis. dicit enim R. Dauid, poſſe eſſe & nomẽ tóar, & ſic ver.18, Omnis qui comederit מַחְמֶצֶת fermentatũ. Aliud, Nume.6.3, חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר acetum vini, & acetum ſechár non bibet. Prouer. 10.25, כַּחֹמֶץ ſicut acetum dentibus.

חָמַק Eſt סָבַב, Circuiuit. vel הָלַךְ, Abiit. R. Abrahám, R. Dauid. Cant.5.6, Et dilectus meus חָמַק circuierat. trãſierat. Et in hithpahál, Irme.31.22, Vſquequo תִּתְחַמָּקִין circuibis filia auerſatrix? Alii, diuertes, aut declinabis. R. Abrahám, elongabis te. Nomen, חָמוּק, Vertebra, Circuitus. Cant.7.1, חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ vertebræ femorum tuorum. R. Dauid exponit, סְבוּבֵי ambitus, vel circuitus. Dixit autem hoc de ſpiſſitudine femorum.

& remouit ſicut tugurium horti. i. quéadmodum leue ac facile eſt remouere tugurium horti, ſic facile fuit ipſi remouere Siión, quæ eſt veluti vmbraculum eius. R. Abrahã in cõment. חָטַף rapuit. Iiób 21.27, Et cogitationes quas cõtra me תַּחְמֹסוּ inique cogitabitis. pro cogitatis: nẽpe, quòd iniquitas mecũ ſit. Vel, & cogitationes quas cogitatis, ſunt iniquitas & peccatum. Et in nifhál, Irme.13.22, נֶחְמְסוּ עֲקֵבַיִךְ diſcoopertæ ſunt plantæ tuæ. acſi dicat, Diſcoopertæ ſunt, & remotũ eſt operimentũ quod erat ſuper illas. R. Abrahám, raptæ ſunt.

Nomen, חָמָס, Iniquitas, rapina, Mẽdacium, falſitas. Geneſ.6.11, Impleta eſt terra חָמָס iniquitate. Tharghũ, חֲטוּפִין rapinis. Exod.23.1, Vt ſis teſtis חָמָס iniquitatis. i. iniquus. Tharghum, שְׁקַר mendacii. i. mendax. Iudic. 9.24, Vt veniat חֲמַס iniquitas (.i. pœna, & punitio iniquitatis) ſeptuaginta filiorũ, &c. Pſal.7.17, Et ſuper verticẽ ipſius חֲמָסוֹ iniquitas eius deſcendet. i. punitio iniquitatis eius. Tharghũ, אוֹנְטֵיהּ rapina, vel violẽtia eius. Pſal.140.2, מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי à viro iniquitatum cuſtodias me. Ab hoc fit & תַּחְמָס, Genus auis immũdæ: ſic appellatæ, quòd alias rapiat aues: quæ in Tharghũ Hieroſolymitano vocatur חֲטוּפִיתָא, à חָטַף rapuit. Leuit.11.16, וְאֶת־הַתַּחְמָס. Poteſt verti, & accipitrem nocturnum.

חָמַץ Siue חָמֵץ, ſicut חָפֵץ, Fermentare, Vim facere, rapere, Iraſci. Exod.12.38, כִּי לֹא חָמֵץ quia non fermẽtauit ſe. eſt præteritum. Hoſe.7.4, à cõmiſtione paſtæ עַד־חֻמְצָתוֹ donec fermẽtaretur ipſa. vel fermentaret ſe. eſt macór inſtar חֻמְלָה. Pſal.71.4, E manu peruertentis, וְחוֹמֵץ & opprimentis. ſeu vim inferẽtis. eſt ſicut וְחוֹמֵס cũ ſamec, & ſic שָׁבַס eſt ſicut שָׁבַץ. Participium paſſiuum, aut tóar, Ieſah.63.1, Quis eſt iſte veniens de

חָמַר Rubeſcere, Bituminare, Turbare. Pſal.75.7, וְיַיִן חָמַר & vinum rubuit. eſt tertia præteriti perſona. A vino rubro factum verbum. nam pro יַיִן vinum, Tharghum habet חַמְרָא. Vnde & vinum ob multã rubedinem appellatur דָּם ſanguis. Rubeum quoq; in lingua Harabica dicitur אַחְאַמַּר. Fit ergo hoc verbũ à nomine חֶמֶר cum ſex pũctis, quod eſt vini rubedo. Deut. 32.14, וְדַם־עֵנָב תִּשְׁתֶּה־חָמֶר & ſanguinẽ vuæ biberes merũ. vel coloris rubei. Ieſa.27.2, כֶּרֶם חֶמֶר vinea ruboris. i. rubeum faciẽs vinum. vel, vincæ faciẽti rubeum vinum cantate, &c. Nomen aliud, חֵמָר, Lutũ quod fit ex calce & arena ad ædificãdum, & cõplanandum. quanquã ſunt qui dicant eſſe ſpeciẽ picis, ſeu bituminis. Ex quo fit verbũ pro Calce linere, aut ædificare, vel bituminare. Exod.2.2, וַתַּחְמְרָה בַּחֵמָר & bituminauit eã bitumine. Gene.11.3, וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר & bitumen fuit eis pro cemento. hîc habes & aliá nominis ſpeciẽ חֹמֶר, quod R. Dauid dicit eſſe lutum è terra & aqua. Iiób 4.19, Qui habitant בָּתֵּי־חֹמֶר domos luti. חֹמֶר etiã eſt mẽſuræ genus, nẽpe corus. Ieſa.5.10, Et ſemẽtis חֹמֶר יַעֲשֶׂה אֵיפָה corus faciet ephá h. i. modium. Dicũt enim corũ triginta cõtinere modios: & ephá h decimã partem eſſe cori. R. quoque Dauid in lib. rad. dicit corum cõtinere decem ephoth, quæ ſunt triginta סְאָה ſata, vel modii. Significat etiã Vtrẽ, & Cumulum, ſiue aceruum. Chab.3.15, חֲמַר מַיִם רַבִּים (in) aceruo aquarum multarum. Plurale, Exod.8.14, Et aceruauerunt eas חֳמָרִם חֳמָרִם aceruos, aceruos. i. aceruatim. Alia forma, Iudic.15.15, In maxilla aſini חֲמוֹר חֲמָרָתַיִם aceruum aceruorum. i. cateruã Peliſtim in maxilla aſini. ſub. percuſſi. ſic R. Abrahám & R. Dauid in lib. rad. & in cõment. vbi etiam tribus modis

modis variari dicit hoc nomen in eadem ſignificãtia, חֲמוֹר inſtar וְאוֹר, & חֹמֶר inſtar קֹדֶשׁ, & חֲמוֹרָה vnde חֲמָרָתַיִם, pro quo Tharghum habet דְּגוּרִין cumulos. Et ſic poteſt exponi illud 1. Semu. 16.20, Et tulit חֲמוֹר לֶחֶם aceruum panis. Vel ſecundum aliam ſignificantiam, aſinum panis. i. aſinum (ſub. נוֹשֵׂא ferẽtem) panem. ita R. Dauid.

Ab hoc fit verbum in cal, חָמַר quod eſt עָכַר, Turbauit. aqua enim turbida eſt vt lutum. Pſal.46.4, יֶחֱמְרוּ מֵימָיו turbatæ erunt aquæ eius. Et geminatis literis ſecunda & tertia, חַמְרְמַר, &c. Iiób 16.16, Facies meæ חֲמַרְמָרָה turbatæ ſunt. pro, facies mea turbata eſt inſtar luti, aut aquæ turbulentæ, & lutulentæ. Nomẽ, חֲמוֹר, Aſinus. Gene.49.14, Iſaſcár חֲמֹר גָּרֶם aſinus oſſeus. i. fortis, R. Dauid. Et 47.17, וּבַחֲמֹרִים & in aſinis. Fœminineum, 2. Semuél 19.26, Sternam mihi חֲמוֹרָה וְאֶרְכַּב עָלֶיהָ aſinã, & equitabo ſuper eã. Vel dixit (inquit R. Dauid) ſuper eã, propter genus eius בְּהֵמָה, quod eſt fœmineũ. ſed quod prius dixit, eſt rectum, quanquã nomina generum, & ſpecierum ſub quocunque genere veniant, vtrunque cõprehendant ſexum. Illud etiã 2. Reg.6.24, donec eſſet רֹאשׁ־חֲמוֹר caput aſini octoginta argenteis. & ita habet Tharghũ, caput חַמְרָא aſini. Sunt qui exponunt, ſumma cori. nempe frumenti. Ab hoc & יְחֻמּוֹר. Deut.14.5, וְיַחְמוֹר & bubalum. ſic quidã exponũt. Alii, genus ceruorum, alii caprã rupicolam. R. Dauid in lib. rad. dicit eſſe animal ſimile capro magno.

חֲמִשׁ Fœmineum nomen, Quinq;. in regimine eſt cum chathéph pathách, חֲמֵשׁ. Maſculeum eſt cum ה, חֲמִשָּׁה. & in regimine חֲמֵשֶׁת, &c. Gene.5.6, Et vixit Seth חֲמֵשׁ שָׁנִים quinque annos, &c. Et 11.11, Et vixit Sem, &c. חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה quingentos annos. Item 47.2,

Universidad de Deusto Biblioteca

accepit חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים quinq; viros. Iehoſ.10.5, חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי quinque reges. Ab hoc fit participium paſſiuum in cal. Exo.13.18, וַחֲמֻשִׁים עָלוּ & accincti(ſub.armis)in quinta (ſub. coſta,) aſcenderunt, &c. vt exponit R. Dauid in lib.rad.Et ita exponunt doctores Hebræorum illud 2.Semuél 2.22,Et percuſſit eum Abner cuſpide lanceæ אֶל־הַחֹמֶשׁ in quinta.ſub.coſta.Dixit R.Iochanán,in coſtā quinta,in loco vbi pēdent & fel & hepar.Sunt etiā qui exponunt, armati quinque armorum generibus. ſed prius eſt rectum,inquit R.Dauid. Fit & verbum in pihél, חִמֵּשׁ,Accipere quintā partē.Geneſ.41.34, וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם quintauit (liceat ſic loqui)terram AEgypti.i.quintā partem accepit terræ AEgypti.Vel,impoſuit vt quintā partem frumenti terræ AEgypti redderent. Nomen tóar ordinale. Gene.1.23, יוֹם חֲמִישִׁי dies quintus. Fœmineū,חֲמִישִׁית,Quinta, & Quintum.i. quinta pars.Gene.47.24,Et dabitis חֲמִישִׁית quintum.i. quintam partē.1.Reg.6.30, הָאֵיל מְזוּזוֹת חֲמִשִׁית ſuperlimiare (&) poſtes quinq; laterum.R.Dauid in li.rad.exponit, Erāt poſtes,& haáil,(id eſt ſuperliminare)quinque laterum, vnum extra alterum, & vnum inter illa hinc,vt fit hodie in oſtiis pictis. 1.Reg.18.4,Et abſcondit eos חֲמִשִּׁים אִישׁ quinquagenos viros. 2.Regū 1.9, Et miſit ad eum principē חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו quinquaginta (.i. quinquagenarium)& quinquaginta eius. Illud autē Leuit.6.5, וַחֲמִשְׁתָּיו & quintā(.i.quintas partes) eius addet ſuper illud: Doctores Hebræorum exponūt quintum tātum.& ſecundum normā,quum ſit fœmineum plurale,debuerat eſſe חֲמִשִׁיּוֹתָיו.& eſt ſicut illud Iechez. 16.55, וַאֲחוֹתַיִךְ.& Ieſah.47.13, עֲצָתָיִךְ.Vel eſt plurale maſculeum.R.Dauid in Michlól,& in lib.rad.

חֵמֶת Cū ſex punctis(quanquā nonnulli codices habeāt quinq;,inquit R.D.)ſignificat Vtrē.Gen. 21.14,Et defecerunt aquæ מִן־הַחֵמֶת(aliâs חֶמֶת) de vtre.

Alia forma cum pathách,Gen.21.13,Et accepit panē, חֶמֶת מַיִם & vtrem aquæ. Alia item,Hoſe.7.5,חֲמַת מַיִן vtre vini.R.Ionáh poſuit in hac radice & quæ venenū ſignificant,quæ inuenies in חָמָה.

חֵן Quære in חָנַן.

חָנַן Miſereri,parcere,Largiri,donare,Rogare,precari,Rem gratā facere,aut gratis dare. Geneſ.33.5, Pueri אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת־עַבְדֶּךָ quos donauit Deus ſeruo tuo.2.Semu.12.22, Quis ſcit,יְחָנֵּנִי donabit mihi Dominus?ita ſcribitur:ſed legitur(vt dicunt nōnulli)וְחַנֵּנִי & donabit mihi. vel,& miſerebitur mei. Exod.33.19,וְחַנֹּתִי & miſerebor cuius miſerebor. i. voluero אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן miſereri.vel,& parcā cui parcā.Iób 19.17,halitus meus extrane᷑ fuit vxori meæ, וְחַנּוֹתִי לִבְנֵי בִטְנִי & precabar per filios vteri mei.Vel,vt ait R.D.& his quos diligebā,nēpe filiis vteri mei:extraneus ſcilicet fuit halitus meus. Prioris interpretationis ſēſus eſt,Et vt mihi opē ferret precabar illā per filios vteri mei qui mortui erāt,& ex illa fuerāt egreſſi:aut per filios quos erā ex illa habiturus.Pſa.37.26,Tota die חוֹנֵן miſeretur.vel largitur. Prouer.19.16,Mutuat Domino חוֹנֵן דָּל qui miſeretur pauperis.aut qui largitur pauperi.Ieſah.30.19,חָנֹן יְחָנֶךָּ miſerendo miſerebitur tui. ח in יְחָנֶךָּ ſecūdum normā debuerat eſſe cū camés,& נ cum daghés,ſed lene eſt,quēadmodum & nonnulla alia in literis Sacris. Et 18,Expectabit Domin᷑ לָחֶנְכֶם vt miſereatur veſtri.eſt macór perfectum inſtar לַחֲמָם. Pſal.6.3, חָנֵּנִי miſerere mei. Et

in nifhál, Irm.22.23, מַה־נַּחַנְתָּ quàm gratioſa fuiſti, quũ venerunt tibi dolores? Alii, Quã gratiam habuiſti, aut quomodo precata es. Vel, quid gratiæ relictũ eſt tibi, ex omnibus ſcilicet quæ ædificaſti, & poſſediſti in cedris, quum venerint tibi dolores? Secundum normá debuerat eſſe נָחַנְתְּ, ſed venit defectiuum more perfecti. Et in pihél. Pſa.102.14, Quia tẽpus לְחָנְנָהּ miſerẽdi eius. ſecundum normã ח debebat eſſe cũ pathách, & נ cũ daghés, ſic לְחַנְּנָהּ, inquit R.Dauid in Michlól, & in lib.ra. Pſal.9.14, חָנְנֵנִי miſerere mei. eſt lene, quod tamen daghеſſandum erat. Prouerb.25.26, כִּי־יְחַנֵּן קוֹלוֹ quum precando eleuauerit vocẽ ſuam. Nume.6.25, וִיחֻנֶּךָּ & miſereatur tui. ך eſt cum daghés, inquit R.Dauid in Michlól. Et in pohél. Prouerb.14.21, וּמְחוֹנֵן עֲנִיִּים & qui largitur pauperibus, beatus. Et in hofhál. Ieſah.26.10, יָחֹן רָשָׁע fiat miſericordia (aut gratia) impio, & nõ diſcet iuſtitiã. Eſt verbum paſſiuum. Prouerb.21.10, לֹא־יְחֻנֶּן nõ gratus erit in oculis eius. Et in hithpahál. Gene.42.20, וְאֶל־ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ dum precaretur ipſe nos. Pſa.30.9, וְאֶל־ אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן & Dominum precabor. Hoſe.12.4, וַיִּתְחַנֵּן־לוֹ & precatus eſt illum. Hæc tamẽ verba in iſta cõiugatione ſunt intrãſitiua, ſecundum omnes Hebræos. Nomen, חֵן, Gratia. Gene.6.8, Noách מָצָא חֵן inuenit gratiã in oculis Domini. Prouerb.31.30, שֶׁקֶר הַחֵן fallax gratia.

Alia forma, חִין, vt eſt in radice חין. Alia rurſum, & perfectũ nomen. Irme.16.13, Nõ dabo vobis חֲנִינָה gratiam. aut miſericordiã. Aliud, תְּחִנָּה, Deprecatio, precatio, oratio, poſtulatio. 1.Reg.8.54, Omnẽ orationem & precationem. Irme.36.7, Si forte cadat תְּחִנָּתָם precatio eorum corã Domino. Alia forma, numero multitudinis. Prou.18.23, תַּחֲנוּנִים יְדַבֶּר־רָשׁ precationibus

loquetur pauper. Zechar.12.10, Spiritus gratiæ וְתַחֲנוּנִים & precationũ. Pſal.28.2, Audi קוֹל תַּחֲנוּנַי vocẽ precationum mearum. Et genere fœmineo, תַּחֲנוּנוֹת. Pſal.86.6, Et attende voci תַּחֲנוּנוֹתַי precationum mearum. Et cum מ redundãte, חִנָּם, Gratis. Exod.21.2, Et egredietur חִנָּם אֵין כֶּסֶף gratis abſque argẽto. R.Dauid exponit, בְּחִנָּם cum gratia, hoc eſt gratis. acſi dicat, egredietur abſque argento; acſi egreſſa fuiſſet cum gratia quã inuenit in oculis domini ſui. & ſic omne חִנָּם quod eſt in Scriptura, exponitur vt חֵן. Nomen tóar, חַנּוּן, Miſericors, aut beneficus, vel benignus. Pſal.111.4, חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה, miſericors & miſerator Dominus.

חָנָה Caſtrametari, Manere. Ieſah.29.1, Væ Ariél, Ariél קִרְיַת חָנַה דָּוִד ciuitas in qua mãſit Dauid. vel cõtra quã caſtrametatus eſt Dauid. Tertia perſona præteriti. Tharghũ, Væ altari altari quod ædificatũ eſt in ciuitate in qua habitauit Dauid. & ita exponit R.D. in cõmen. Poteſt etiã dici, ſecũdũ אֲרִיאֵל, eſſe in regimine, ſic, Væ altari altari ciuitatis in qua habitauit Dauid. Et קִרְיַת nõ eſt in regimine, ſed ת ponitur vice ה, vt in plærisque aliis locis. Et 3, וְחָנִיתִי כַדּוּר עָלַיִךְ & caſtrametabor (nẽpe in circuitu tuo) ſicut pila (ſcilicet rotunda) contra te. Zechar.9.8, וְחָנִיתִי לְבֵיתִי מִצָּבָא & ero vt caſtra domui meæ ab exercitu. i. vt non timeat ab exercitu. Vel ſic, ſecundũ R.D. in li.rad. & caſtrametabor (vel potius manebo) in domo mea, & non timebunt ab exercitu qui caſtrametatus fuerit aduerſum eos. & ſic ſunt verba intrãſitiua. Deinde inquit, Et rectũ eſt vt ſint verba trãſitiua, ſicq; vertendũ eſt vtrũque, Et caſtrametari faciã ſicut pilá aduerſum te, Et caſtrametari faciã cõtra domum meã ab exercitu. & ה in צָבָא, ponitur vice א. At

bus condiuerunt. Et 3, Sic enim implentur dies חֲנֻטִים conditorũ aromatibus. Participiũ passiuum. quanquã sint qui putent substãtiuum esse nomen. Ab hoc & חִטָּה, pro חִנְטָה (daghés enim ponitur vice נ deficientis) Triticũ, frumẽtum. Et in lingua Aramæa (.i. Syra) scribitur cum נ, vt Hezræ 6.9, חִנְטִין frumenta.

חָנַךְ Imbuere, erudire, docere, prima rudimenta dare(erudi, doce)puerũ secundum modum eius. i. incipe docere puerũ à pueritia eius, paulatim paulatim, vt ferre possit. sic R.D. at R. Ioséph exponit, dedica. In cõment. Hebraico exponitur, Doce puerũ, & erudi eum verbis sapientiæ, &c. Nomẽ, חֲנֻכָּה, Dedicatio. Numer. 7.10, אֶת חֲנֻכַּת ad dedicationẽ altaris. Psal. 30.1, In titulo, Psalmus cãtici חֲנֻכַּת הַבַּיִת dedicationis domus Dauid. i. initii comestionis in domo noua. Solẽt enim fieri cõuiuia, & lætari quãdo in domo noua primũ editur. Ab hoc item & חָנִיךְ, tóar, Puer imbutus, & edoctus. Gene. 14.15, armauit אֶת חֲנִיכָיו pueros suos. nẽpe à se imbutos.

חָנָם Quære in חָנַן.

חָנֵף Siue חָנֵף, Est רָשַׁע, Impiũ esse, impie agere: & פָּנִים accipere personã. Irm. 23.11, Quia tam propheta quàm sacerdos חָנְפוּ impie egerũt. est à præterito חָנֵף instar חָפֵץ. R.D. in cõment. impie egerunt, simulauerũt, aut acceptatores personarũ fuernnt. Iesa. 24.5, Et terra חָנְפָה impie egit propter, &c. Tharghũ, חַבַת peccauit. R. Dauid, impie egit, id est pœnas luit acsi ipsa impie egisset, quia fuit desolata. Irme. 3.1, Nónne תַּחֲנֹף הָאָרֶץ impie agẽdo impie aget terra ipsa? Tharghum, מֵיחַב תֵּיחוּב peccãdo peccabit. vel condemnando

in cõment. sic explicat, Quũ castrametatus fuerit rex Assũr contra Ieruſaláim, egoipse castrametabor cõtra eã, quia præcepto meo, & voluntate mea faciet quicquid faciet. Psal. 53.6, Deus dispersit עַצְמוֹת חֹנֵךְ ossa castrametãtis aduersum te. Est enim (inquit R.D.) sicut חֹנֶה עָלָיִךְ. sic & יְצָאוּנִי יְגוּרֵךְ Psal. 5.5, & Irme. 10.20, & id genus alia. Psal. 27.4, אִם־תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה si castrametata fuerint aduersum me castra. Tã verbum quàm nomẽ, est singularis numeri: at nomẽ castra, Latinis est plurale dũtaxat numeri. Nomẽ, מַחֲנֶה, Castra, Turba, turma, tã masculeũ, quàm fœmineũ, vt sequẽti versu, Ge. 32. 8, Si venerit Hesáu אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה ad turmã vnã, & percusserit eã, erit turma quæ remanserit, in euasionẽ. Plurale vtroque in genere inuenitur. Num. 13.19, הַבְּמַחֲנִים num in castris, an in munitionibus, &c. Et forma duali. Gen. 32.2, & vocauit nomẽ loci ipsius מָחֲנַיִם castra. siue duo castra. erãt enim castra Labán, & castra Dei quæ postea viderat. Et 7, fui לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת in duas turmas. Alia forma, præposito ת, תַּחֲנוּת, instar תַּרְבּוּת, quanquã inueniatur cũ chólem, quod tantundem est acsi esset ו. 2. Reg. 6.7, תַּחֲנֹתִי manſio mea. pro תַּחֲנוּתִי. Ex radice hac, & significãtia est illud Irme. 37.15, וְאֶל־הַחֲנִיּוֹת & locũ vbi manebãt detenti. Ex hac etiã potest esse חֲנִית, Hasta, lãcea. 1. Sem. 19.10, Vt percuteret בַּחֲנִית lancea Dauidẽ. 2. Paralip. 23. 9, אֶת־הַחֲנִיתוֹת lanceas. Et forma fœminea, Iesah. 2.4, וַחֲנִיתֹתֵיהֶם & lanceas suas in falces.

חָנַט Proferre, aut educere & ostendere fructus immaturos, Aromatibus condire. Cant. 2.12, Ficus חִנְטָה פַּגֶּיהָ protulit grossos suos. Gene. 50.2, לַחֲנֹט אֶת־אָבִיו vt aromatibus cõdirent patrẽ suum, & aromati-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cátiam, opprobrium & vituperiú ſuum. Sed prius (in-
quit) eſt rectũ. Pſal. 89.2, חַסְדֵּי יְהוָֹה miſericordias Domi-
ni in ſeculum cátabo. Neche. 13.14, Ne deleas חֲסָדַי mi-
ſericordias meas. aut beneficia mea. Et verbum in pi
hél, Prouerb. 25.10, Ne forte יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ probris afficiat
te audiens. Et in hithpahál, Pſal. 18.26, עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד
cũ miſericorde miſericors eris. Tóar, חָסִיד, Miſericors,
pius, beneficus, probus. Irm. 3.12, כִּי־חָסִיד אֲנִי quia miſeri-
cors ſum, dicit Domin⁹. Micháh 7.2, Periit חָסִיד מִן־הָאָרֶץ
miſericors è terra. Pſal. 149.5, חֲסִידִים miſericordes. Ab
hoc fit חֲסִידָה, Ciconia, vel ſtruthio. Leuit. 11.19. Iiób 39.
16, Nunquid pennas חֲסִידָה וְנֹצָה ciconiæ (vel ſtruthioni)
& plumã. ſub. dediſti? Talmudiſtæ dicunt eſſe דַּיָּה לְבָנָה,
miluũ album, ſic appellatũ quòd faciat miſericordias
& beneficia cũ ſociis ſuis, diſtribuendo eis de eſcis ſuis.

חָסָה Sperare, fidere, Tegere: & ſecũdum R. Dauid,
סִתְפַּף, Hoſpitari, vernacula lingua אלברגר, *heber*
ger. Pſal. 11.1, בַּיהוָֹה חָסִיתִי in Domino ſperaui. vel Domi-
no fiſus ſum, pro fido, aut confido. Deuter. 32.37, חָסִיו בּוֹ
ſperauerunt in eo. Præteritũ perfectum, quia eſt cũ י vi
ce ה radicalis. Et ſic fœmineum, Pſal. 57.2, חָסִיָּה. Ieſah.
30.2, וְלַחְסוֹת & ad ſperãdum. Pſal. 57.2, אֶחְסֶה ſperabo. cũ
ſeuá & ſeghól, inquit R.D. Et 61.4, אֶחְסֶה cum ſeua tan
tum ח, inquit idem: ſed dicit ſe inueniſſe vnam ham-
maſóreth, quæ notauit hunc locũ eſſe cum chathéph
ſeghól, & ita habent cõmuniter codices impreſſi: alia
verò omnia eſſe cum ſeuá. Nomen, מַחְסֶה Spes, Pro-
tectio. Ioél 3.16, Dominus מַחְסֶה לְעַמּוֹ ſpes populo ſuo.
cum ſeuá tãtum. R.D. Pſal. 104.18, Petræ מַחְסֶה לַשְּׁפָנִים
protectio (tegmen, hoſpitiũ) leporibus. Et cũ ſeuá & pa
thách, Pſa. 46.2, Deus nobis מַחֲסֶה ſpes. protectio. Alia

condemnabitur. aut puniendo punietur. Et trãſiti-
uum, Irme. 3.9, וַתֶּחֱנַף אֶת־הָאָרֶץ & impie agere fecit ter-
rã. i. populum terræ. Et in hifhíl, Nume. 35.33, Quia
ſanguis ipſe יַחֲנִיף אֶת־הָאָרֶץ impie agere (ſiue peccare) fa-
ciet terram. Tóar, חָנֵף, Impius, peccator, iniquus, hy-
pocrita, ſimulator, acceptator perſonarum. Ieſah. 9.17,
Quia totus ipſe חָנֵף impius. Et 33.14, Apprehendit tre-
mor חֲנֵפִים impios. Subſtantiuum, Ieſah. 32.6, Ad fa-
ciendum חֹנֶף impietatem. Alia forma. Irme. 23.15, e-
greſſa eſt חֲנֻפָּה impietas.

חָנַק In nifhál, Strangulare ſe. 2. Semu. 17.23, Et præ-
cepit domui ſuæ, וַיֵּחָנָק & ſtrãgulauit ſe. Et in
pihél, Nachum 2.12, וּמְחַנֵּק לְלִבְאֹתָיו & ſtrãgulabat leænis
ſuis. Nomen, מַחֲנָק. Iiób 7.15, Et elegit מַחֲנָק נַפְשִׁי ſtran
gulationem anima mea.

חֶסֶד Miſericordia, beneficium, pietas, probitas, Op-
probrium. Pſal. 62.13, Et tibi Domine חֶסֶד miſe
ricordia. Et 109.16, Et nõ eſt recordatus עֲשׂוֹת חֶסֶד face-
re miſericordiã. Prouerb. 21.21, Qui ſequitur צְדָקָה וָחֶסֶד
iuſtitiã & miſericordiã. Et 16. 6, בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת miſericor-
dia & veritate expiabitur (aut remouebitur) iniquitas.
Gene. 21.22, כַּחֶסֶד ſecundum miſericordiã quam feciſti
mecum. Leuit. 20.17, חֶסֶד הוּא opprobriũ eſt. Prouer. 14.
34, וְחֶסֶד לְאֻמִּים & opprobrium gentibus eſt peccatũ. Io-
náh 2.9, Cuſtodiẽtes vanitates mẽdaces, חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ mi-
ſericordiã ſuam derelinquent. acſi dicat, Miſericordiã,
& bonum quod facere vouerunt (quẽadmodum dictũ
eſt cap. 1.16, Et vouerunt vota) dereliquerunt, quum à
malo euaſerunt: at ego in voce cõfeſſionis ſacrificabo
tibi: quod voui reddã. R. Ioſéph & R. Dauid in lib. rad.
Sunt tamen qui exponunt ſecundum alteram ſignifi-
cantiam,

forma,חֲסוּת.Iesah.30.3,וְהֶחָסוּת & spes. protectio.

חסל Est כָּרַת כָּלָה,Excîdit,consumpsit.Deuter.28.38, יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה cõsumet illud locusta. Et à consumendo vocatur חָסִיל quoddã genus locustæ: bruchũ quidam vertunt.1. Reg.8.37,Locusta,חָסִיל bruchus.

חסם Obthurare,claudere. Deute.25.4,לֹא־תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ nõ obthurabis boué(.i.os bouis) dum triturat ipse.Iechez.39.11,וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת־הָעֹבְרִים & obthurare faciet ipsa transeuntes.quia trãseuntes claudent nares præ nimio fœtore cadauerũ. & sic est verbũ transitiuum in tertiũ, inquit R.Dauid. Vel,& claudens erit trãseuntes.i.claudet trãseuntes,quia nõ valebunt trãsire præ nimio fœtore. Vtroq; modo exponit R.Dauid. Nomen,מַחְסֹם,Clausura.i.instrumẽtum quod in ore iumẽti ponitur,ne comedat. Psal.39.2, Custodiam ori meo מַחְסֹם clausuram.

חסן Vnde fit חָסוֹן,Fortis,robustus. nomẽ tóar. Iesa. 1.31, Et erit הַחָסֹן fortis in stuppã. i.veluti stuppa.R.Dauid exponit חָזָק וְתַקִּיף fortis & robustus. Alia forma,Psal.89.9,חָסִין fortis. Nomen,חֹסֶן,Fortitudo, Thesaurus: sic appellatus,quòd sit hominis fortitudo. Irme.20.5, Et dabo כָּל־חֹסֶן הָעִיר omnem thesaurum ciuitatis.Prouer.15.6,In domo iusti חֹסֶן רָב fortitudo magna.vel thesaurus magnus,aut multus.Et 27.24,Quia nõ in sæculũ חֹסֶן thesaurus.sub.duraturus est.vel opes, aut diuitiæ.sub.duraturæ sunt.

חסר Deficere,deesse,Indigere,egere. & sunt intransitiua,& tertia persona inuenitur secundũ modum secundũ,instar חָפֵץ cũ seri:vt 1.Reg.17.16,Et lenticulæ oleũ לֹא־חָסַר non defecit.Deuter.2.7,לֹא חָסַרְתָּ דָּבָר nõ indiguisti aliquo.Gen.8.5,Eundo,וְחָסוֹר & deficien-

do.pro ibant,& deficiebãt.Eccles.9.8,Et oleũ super caput tuum אַל־יֶחְסָר ne deficiat.Gen.18.28,Si forte יַחְסְרוּן defuerint è quinquaginta iustis, quinque. Et in pihél,Eccles.4.8,וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה & deficere(aut carere) faciẽs animã meam bono.Psal.8.6,וַתְּחַסְּרֵהוּ & deficere feci:sti eum paululum ab angelis. Et in hifhil, Exod.16.18,וְהַמַּעְיִט לֹא הֶחְסִיר & qui minus collegit, nõ defecit.Vel,& qui diminuerat(sub.de mẽsura)non deficere fecerat.aut fecit,siue deficientẽ habuit:sub.mensuram. Verba in hac coniugatione,quãquam proprie sunt transitiua in tertiũ,plærunque tamẽ sunt intrãsitiua.R.Dauid in lib.ra.exponit,Nõ deficere fecit mensuram suã dum colligeret minus,quia in mensura colligebat vnusquisq; eorum,& sic nõ excedere fecit:sub. mensurã suam dum colligeret. Nomen,חֶסֶר,Defectus,indigẽtia,penuria,egestas. Iiob 30.3, בְּחֶסֶר וּבְכָפָן in egestate,& fame. Alia forma,Hamós 4.6,וְחֶסֶר לֶחֶם & defectus(siue egestas)panis. Alia item,Iudicũ 18.10, Nõ est ibi מַחְסוֹר כָּל דָּבָר penuria omnis rei. Alia praterea,חֶסְרוֹן.Eccles.1.15,וְחֶסְרוֹן & defectus nõ poterit numerari.Vel,& defectuosus.pro defectuosi. nã rectũ est (inquit R.D.)vt sit nomen tóar instar אֶבְיוֹן. Alia postremo,חֶסֶר instar לֵבָב,& in regimine חֶסֶר.Prouerb.10. 21,Et stulti בַּחֲסַר־לֵב in defectu cordis morietur. Tóar, 1.Reg.11.22,Quare tu חֲסַר עִמִּי carẽs(pro cares,indiges) mecum? Et in regimine genitiui vel ablatiui eius vicem fungentis, 1. Semuél 21. 15, חֲסַר מְשֻׁגָּעִים אֲנִי (pro careo)insanis ego? Prouerb.7.7,Puerũ חֲסַר־לֵב deficientẽ corde.2.Semu.3.29,וְחֲסַר־לָחֶם & indigens pane.

חף Quære in חָפֵץ.

Universidad de Deusto Biblioteca

חָפַף Tegere,operire,abscõdere,occultare.Deute.33.12,חֹפֵף עָלָיו,id est מַסְתִּיר וּמְכַסֶּה abscodens,& operiens eũ,vt ait R.D.in lib.ra. Hinc חוֹף,Portus,locus in quo teguntur, & absconduntur naues à ventis. Est (inquit idem) חַנְמַל portus. vel est שְׂפַת יַמִּים litus mariũ: sic appellatũ,quòd ibi texãtur naues,à חָפַף texere apud doctores Hebræorũ.Vnde est scriptum in Misnáh,אִשָּׁה חוֹפָפָה בְיוֹם mulier texẽs in die. Iehos.9.1, וּבְכֹל חוֹף הַיָּם & in omni portu (vel litore) maris.Gene.49.13,Zebulún לְחוֹף ad litus(vel portum) mariũ habitabit. vel in litore,vt sit ל pro ב. Aliud nomen,חֻפָּה,Thalamus:sic appellatus, quòd sit locus occultus spõsæ cum sponso, & protectio. Iesah.4.5, Et super omnem gloriã חֻפָּה protectio.aut occultatio. Psal.19.5, tanquã sponsus egrediens מֵחֻפָּתוֹ de thalamo suo. Tóar,חַף,Innocens,mũdus.Iób 33.9,חַף אָנֹכִי innocens(vel mundus)sum.

חָפָא Siue חָפָה Tegere,operire. Estér 7.8,Et facie Hamán חָפוּ operuerunt.nẽ pe ministri,more illorũ qui suspẽdebantur. Vel intrãsiue, Et facies Hamán operta.i.ad terrã depressa ob pudorem. Et in nifhál,Psal.68.14, Pennæ colũbæ נֶחְפֶּה כֶּסֶף tectæ(opertæ)auro. Est participiũ fœmineũ. Et in pihél,2.Paralip.3.4,וְאֵת הַבַּיִת הַגָּדוֹל חִפָּהוּ & domũ maiorẽ texit ligno abietum.Tharghũ pro כְּסָה habet חֲפָא. Et cũ א vice ה radicalis, 2.Reg.17.9,וַיַּחְפְּאוּ & occulte fecerunt filii Israél res quæ non erãt rectæ. At R.D.in lib.ra.ita exponit, Et occultauerunt scientiã à Creatore, & dixerunt opera hominũ esse occulta Creatori, & nescire illa,nec attingere quicquã illorum: idcirco ædificauerunt sibi excelsa,&c. Et sic dixit Iesa.29.15,Væ iis qui profundãt(.i.in profundũ,vel profunde abscon

dunt)à Domino,vt abscondant consiliũ,& sunt in tenebris opera eorum:& dixerũt, Quis videt nos,& quis cognoscit nos? Sic etiã dixit Iechez.8.12,Non est Dominus qui videat nos,dereliquit Dominus terram.

חָפַז Est נָחַץ מָהַר,Accelerauit, festinauit.וְנָע עִם פָּחַד & est motus cum pauore,id est obstupescere.Psal.31.24,Et ego dixi בְּחָפְזִי dum festinarem ego. Deut.20.3,Ne timeatis,וְאַל תֵּחָפְזוּ & ne obstupescatis.vel pauore moueamini. Et in nifhál,1.Semu.23.26, Et fuit David festinans (.i. festinauit) vt abiret à facie Saul. Psal.104.7, A sonitu tonitrui tui יֵחָפְזוּן festinabũt. aut pauebũt. Nomẽ,חִפָּזוֹן,Festinatio.Exo.12.10,Et comedetis illum בְּחִפָּזוֹן cum festinantia.aut festinanter.

חֹפֶן Vola,palma manus: quãquam & pro manu accipi soleat: cuius plurale est secũdum formam dualium. Eccles.4.6,Melior est plenitudo כַּף volæ cũ requie,quàm plenitudo חֳפְנַיִם volarum cum labore.

חָפֵץ Velle,rẽ aliquã nobis valde placere,volũtatem habere ad aliquid, cupere,Festinare.Ge.34.19, de placebat ei filia Iahacób. Nume.14.8,אִם חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה si voluntas Domini fuerit ad nos.Iudic.13.23,Si חָפֵץ voluisset Dominus interficere nos.quanquã R.D.in lib. rad.dicat esse tóar.Ionáh 1.14,Quẽadmodũ חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ voluisti,fecisti.Iesah.58.2,Et scire vias meas יַחְפָּצוּן volent. Tóar,Psal.5.5,Quia non Deus חֵפֶץ רֶשַׁע אָתָּה lens impietatem tu.Et 35.26,חֲפֵצֵי צִדְקִי volentes iustitiã meam.Fœmineum,1.Paral.28.9,Corde perfecto וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה & animo volenti. Nomen,חֵפֶץ cũ quinque punctis,Volũtas,Animi affectus erga aliquẽ. 1. Sem.18.25, אֵין חֵפֶץ לַמֶּלֶךְ nó est volũtas regis in dote. Et 15.22,הֲחֵפֶץ

לֵיהוָה num voluntas (aut complacẽtia) eſt Domino in holocauſtis? Prouerb.31.13, Et fecit בְּחֵפֶץ ſecundũ voluntatem manibus ſuis. Vel ſecũdum R.Himmanuél, eſt hypallage, pro Et fecit voluntatẽ (nempe ſuã) manibus ſuis. Plurale, Prouerb.8.10, וְכָל־חֲפָצַיִם & omnes voluntates (.i.expetibilia, & deſiderabilia) non æquabũtur ei. Illud autẽ Pſal.111.2, Exquiſita לְכָל־חֶפְצֵיהֶם omnibus qui volunt ea. eſt nomen tóar. Inuenitur & verbũ in altera ſignificatione, Iób 40.12, יַחְפֹּץ וְנָבֹו mouebit velociter caudam ſuã ſicut cedrus. i. magnã veluti cedrus. acſi dixiſſet יַחְפֹּו cũ ו. ſunt enim ץ & ו eiuſdem exitus.

חָפַר Fodere, Scrutari, Explorare, inueſtigare, Erubeſcere, pudore ſuffũdi. Iób 39.32, חֹפֵר אֹכֶל ſcrutatur (inueſtigat) eſcam. Et 11.18, וְחָפַרְתָּ & fodies, confidenter dormies. acſi dicat (inquit R. D.) Et fodies tu ipſe in circuitu ædificiorum tuorum, & nõ erit opus vt in eorum circuitu facias murũ, vel vt eleues ea, quia confidenter dormies. Sunt qui exponunt, perinde acſi fodiſſes in circuitu tuo, fidenter dormies. Pſal.71.24, כִּי־חָפְרוּ quia erubuerũt. Iehoſ.2.2, לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ ad explorandum terrã. Ieſa.2.20, Vt incuruarẽt ſe לַחְפֹּר פְּרֹות fodienti foueas. i. talpæ, hoc eſt imaginibus talparum, & veſpertilionibus. Tharghũ, vt incuruaret ſe idolis & imaginibus. חֹפֶר eſt Talpa, ab effodiẽdo foueas ſic appellata, vt nõnullis placet. R.Dauid nomen putat eſſe auis, ſic appellatæ (inquit R.Ionáh) quòd fodiat foueas. Faciebãt enim (teſte R.D.) auiũ imagines, & veſpertilionum, vt incuruarent ſe eis. Et ita habet Tharghum Ionathán. Et rectũ eſt vt exponatur vt duæ dictiones: vt ſit ſenſus, ad fodiendũ foueas. acſi dicat, in die illa proiiciet homo idola argenti ſui, & idola auri

ſui quæ fecit ipſe ſibi, & ſpernet omnia ob multas affli
ctiones. & tunc quia nõ ſeruarunt, ſiue ſaluum fecerũt
illum, dabit operã vt fodiat foueas, vt ibi lateat, quéad-
modum faciunt veſpertiliones, qui in die latẽt in ſuis
foraminibus. Et ſic poſtea dixit, Vt ingrediantur in ſiſ-
ſuras petrarum. Irme.13.7, וְאֶחְפְּרֵהוּ & inueſtigaui, & acce
pi cingulum. Pſal.34.6, Et facies eorũ אַל־יַחְפְּרוּ nõ eru-
beſcent. Iób 3.19, וַיַּחְפְּרֵהוּ & inquirunt eã magis quàm
theſauros. Et in hif híl, Ieſah.33.9, הֶחְפִּיר erubuit Le-
banón. Metaphorice hoc dixit, ſicut Ioél 1.12, Erubuit
vitis. Quidam exponũt, erubeſcere fecit. nẽpe ſuos in-
colas. Et tranſitiuum, Prouer.19.26, filius pudore ſuf-
fundens, וּמַחְפִּיר & erubeſcere faciens. ſub. patrem.

חֹפֶשׁ Cum ſcibóleth. Vnde tóar, חָפְשִׁי, Liber liberi. Iób 39.8, Quis dimiſit onagrũ חָפְשִׁי liberum? Exo.21.2, Et in ſeptimo egredietur לַחָפְשִׁי חִנָּם liber gratis. de ſeruo: & ל redundat. Vel, ad liberum: ſub. locum .i. ad locum in quo ſit liber. acſi dicat, egredietur è domo domini ſui ad domum ſuam. Alii dicunt ל redundare: acſi dicat לַחָפְשׁ ad libertatẽ. Vnde R. Selomóh in cõment. exponit לְחֵירוּת ad libertatẽ. Alii, inquit R. Dauid, dixerunt ל redundare. Et fœmineũ, 2.Reg.15.5, Et mãſit in domo הַחָפְשִׁית libera. i. ſolitaria & ſeparata ab hominibus aliis, acſi eſſet libera à cõmercio eorũ. quãquam R. Ionáh exponat, in domo parua: quòd in lingua Harabica domus parua vocetur חָפְשִׁי. Et in Talmúd Hieroſolymitano, Fecit ei domũ in domo (vel loco) ſepulchrorũ: quẽadmodum dictum eſt, Inter mortuos חָפְשִׁי liber, Pſa.86.6. Nomẽ, חוּפְשָׁה, inſtar שׁוּמְאָה. Leui.19.20, אוֹ חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ vel libertas nõ eſt data ei. Poteſt etiã dici ה eſſe ſignũ pronominis fœmin. quauis ſine mappíc: & erit חֻפָּשׁ à חֻפְשָׁה, inſtar קֻמָּץ quod cũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

rex Iſraél vt ſe mutaret. Quod cernẽs Iehoſapháth, nõ amouit à ſe veſtes ſuas regias. Et ob hoc arbitrati ſunt principes curruũ quòd eſſet rex Iſraél: ſed eo clamáte, eius agnouerunt vocẽ. Prior expoſitio magis quadrat.

חֵץ Quære in חָצַץ.

חָצַץ Vnde חֵץ, Sagitta. Irme. 9.8, חֵץ שׁוֹחֵט ſagitta acuta lingua eorum. Et cũ י redundante, 1. Semu. 20.36, Et ipſe iecit הַחֵצִי ſagittã. צ ſecundum normã erat dagheſſandú, ſed hãnách, id eſt ſerí, venit loco daghés: & eſt ſicut קֵצֶה. vide קֵצַץ. 2. Semu. 22.15, Et miſit חִצִּים ſagittas. Ab hoc verbum in pihél, חִצַּץ, Sagittas iácere. Iudic. 5.11, A voce מְחַצְּצִים iacientiũ ſagittas. Et in puhál ſignificat Dimidiari, Per mediũ diuidi. Iiób 21.21, Et numerus menſiũ eius חֻצָּצוּ dimidiati ſunt. pro dimidiatus eſt. Inuenitur & חֹצֵץ participiũ ex cal, aut nomen tóar, inquit R.D. Prouerb. 30.27, Rex non eſt ipſi locuſtæ, & egreſſa eſt חֹצֵץ כֻּלּוֹ adunata vniuerſa ipſa. Sunt (inquit R.D. in lib. rad.) qui exponũt מְאוּסָף colle cta. At rectum eſt vt exponatur, dimidians. i. in fruſta concídens, & cõterens herbas atque arbores. acſi dicat, Quanquã non ſit ei rex, egredietur vniuerſa ipſa, pariter in fruſta concídens, & ſuccídens herbas & arbores ad perdendũ. Et hinc forſan dicta eſt חֵץ ſagitta, quòd rem in duas ſcindat partes. Ab hoc fit & חָצֵץ, Calculus. i. lapillus. Prouer. 20.17, implebitur os eius חָצַץ calculo. vel lapillo, pro lapillis. Pſal. 77.18, אַף־חֲצָצֶיךָ etiam fulgura tua (aut lapides grãdinis) ibũt. Appellãtur autẽ ſic, quòd conterant, & concídant herbas & arbores.

חָצַב Siue חָצֵב, inſtar חָפֵץ, Excidere, Dolare. Ieſa. 5.2, Et etiã יֶקֶב חָצֵב בּוֹ torcular excîdit in ea. vel extru

Y.i.

pronomine facit קֻמְצוֹ, & ſic גֹּדֶל facit גֻּדְלוֹ. Et hoc eſt rectum, quia & verbum נִתַּן, maſculeum eſt. Ieche. 27.20, בְּבִגְדֵי־חֹפֶשׁ in veſtibus libertatis. i. pretioſis, quæ libero conueniunt homini. Ab hoc verbum in puhál, Leuit. 19.20, כִּי־לֹא חֻפָּשָׁה quia non erat libertate donata.

חָפַשׂ Cum pũcto in ſiniſtro cornu, Scrutari, inquirere, inueſtigare, Mutare, Occultare. Prouerb. 20.27, חֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי־בָטֶן ſcrutans (inueſtigans) omnia interiora ventris. Et in nifhál, Hobadiáh 6, Quomodo נֶחְפְּשׂוּ inquiſita fuerũt (quæ erant) Heſáu? Et in pihél, 1. Reg. 20.6, וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ & ſcrutabũtur domũ tuam. Pſal. 77.7, Meditabor, וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי & ſcrutatus eſt ſpiritũ meum. R. Dauid in lib. rad. exponit, Si meditatus fuero corde meo, ipſe ſcrutabitur ſpiritũ meum, & cognoſcet cogitationẽ meam. R. verò Abrahám, Et ſcrutabitur ipſe qui ſcrutatur ſpiritum meum. Et in puhál, Prouer. 28.12, Et quũ ſurrexerint impii, יְחֻפַּשׂ אָדָם inquiretur homo. vel ábſcondetur: aut mutabitur, nempe in veſtibus, ne agnoſcatur, & interficiatur. Et in hith pahál, cõmuniter ſignificat mutare ſe veſte, aut operire ſe. 2. Paralip. 18.29, Et dixit rex Iſraél ad Iehoſapháth הִתְחַפֵּשׂ וָבוֹא mutare ſe, & ingredi bellũ. i. quòd mutaret ſe, & ingrederetur bellũ. acſi dicat, Mutabo me veſtibus, &c. & tu eris indutus veſtib⁹ tuis. nõ eſt enim opus vt te mutes. Et eſt macór, inquit R. Dauid in lib. rad. At R. Ioſéph putauit eſſe imperatiuum, pro Muta te, & ingredere bellum. Opinatus eſt enim ambos ſe mutaſſe veſtibus. acſi dixiſſet, Remoue à te veſtes regias, & ingredere præliũ. Et reſpondit ei Iehoſapháth, Tu eris indutus veſtibus tuis, an ego mutabo me? Alter enim è nobis ingredi debet cultu regio. Et non permiſit ei rex

(siue media pars) nostrũ. Alia forma, Psal.119.62, חֲצוֹת לַיְלָה medio noctis. Alia itẽ, Nume.31.36, הַמַּחֲצָה medidia pars. Alia præterea, Exod.30.13, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל dimidium séchel. siue secli, aut sicli.

חֲצַן Vnde חֹצֶן, quod R.D.in lib.rad.exponit זְרוֹעַ brachium: & alios exponere asserit כְּנֶגֶד הַכֶּתֶף alã, vel orã vestis, quæ vernacula lingua vocatur פלוֹא. Iesa.49.22, Et afferent filios tuos בְּחֹצֶן in brachio. Nechem.5.13, גַּם־חָצָנִי נָעַרְתִּי etiam oram meam excussi. Alia forma, חֵצֶן. Et cum pronomine, Psa.129.7, וְחֹצְנוֹ & oram suam, (sub.non implebit) qui manipulos colligit.

חָצַר Vnde geminato צ, fit חֲצֹצְרָה, Tuba. Hoseah 5.8, Clangite buccina in Ghibháh, חֲצֹצְרָה tuba in Ramáh. 2.Paralip.29.27, וְהַחֲצֹצְרוֹת מַחְצְרִים & tubæ clangentium tubis. Hic est participiũ à verbo geminátes, ex hifhíl, pro מַחְצִירִים. & sic 1.Paralip.15.23, מַחְצְרִים clangentes tubis ante arcá. & 2.Paralip.5.13, fuerunt veluti vnus לַמְחַצְצְרִים clangẽtibus, &c. in hoc, secũdũ צ (ait R. Dauid) non legitur: quãuis sit scriptũ, sicut nec secundum ש in יִשְׁשכָר. Hinc & חָצֵר, Atriũ, Villa absq; muro. quod in vtroq; genere inuenitur. 1.Reg.7.9, עַד־הֶחָצֵר vsque ad atriũ magnũ. Iechez.40.19, Ante הַחִיצוֹנָה הַפְּנִימִי atrium interius. Cõmunis vsus est in genere foemineo. Irme.36.20, Et ingressi sunt ad regem לֶחָצֵר in atriũ. ה deseruit pro ל in principio, hoc est לֶחָצֵר, & idcirco est longa dictio. Psal.65.5, Habitabit חֲצֵרֶיךָ in atriis tuis. 1.Paralip. 4.32, וְחַצֵרֵיהֶם & villæ earum. Et forma fœminea, Exod.8.9, E domibus, מִן־הַחֲצֵרוֹת è villis. Alia forma, חָצִיר, Habitaculũ, atriũ. Iesah.34.13, חָצִיר לִבְנוֹת atrium (vel habitatio) filiabus struthionis. Et 35.7, חָצִיר לְקָנֶה atrium calamo. Hæc enim duo, inquit R.Dauid,

xit. Deute.6.11, Et cisternas חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־חָצַבְתָּ excisas quas non excidisti. Hose.6.6, propterea חָצַבְתִּי dolaui in prophetis. Metaphorice loquitur ob multum sermonẽ eius in eis, acsi percussisset eos verbis suis. Iesa.10.15, Nũquid gloriabitur securis cõtra הַחֹצֵב בּוֹ cædentẽ in illa? Iesa.22.16, חֹצְבִי excidẽs in excelso sepulchrũ suum, redundat, inquit R.Dauid. Et in nifhál, Iiób 19.24, In silice יֵחָצְבוּן exciderentur. Et in hifhíl, Iesah.51.9, Nónne tu ipsa es הַמַּחֲצֶבֶת רַהַב quæ excídis (pro excidisti. i. excidere fecisti) AEgyptũ? Et in puhál, Iesah.51.1, Aspicite ad petrã (sub.vnde) חֻצַבְתֶּם excisi estis. Nomen, 2.Paralip.34.10, Vt emerent lapides מַחְצֵב excisionis, i. excisos & dolatos.

חָצָה Diuidere, partiri: & interdum Per mediũ, siue in partes æquales diuidere. Nume. 31.27, וְחָצִיתָ אֶת־הַמַּלְקוֹחַ & dimidiabis (vel per mediũ diuides) prædã. Iesah.30.27, Et spiritus eius sicut torrẽs inundãs, vsque ad collum יֶחֱצֶה diuidet. acsi dicat, Diuidet corpus in illo: vsque ad collum erit opertũ ipsis aquis: & à collo & suprà, erit discoopertus. Loquitur autẽ metaphorice de rege Assyriorũ qui perdendus erat penè vsq; ad internecionem & cõsummationẽ: veluti quũ quispiam est in aqua vsque ad collũ, propinquus est submersioni. & ita accidit, quũ angelus, Assyriorũ castra percussit. Genesis.32.7, וַיַּחַץ אֶת־הָעָם & diuisit populum. Et in nifhál, Iechez.37.22, וְלֹא יֵחָצוּ & nõ diuidentur vltrà in duo regna. Nomẽ, Exo.24.6, וְחֶצְיֵ הַדָּם & dimidiũ sanguinis. Absolutũ, Exod.25.9, duo cubiti וְחֲצִי & dimidius. Interdũ absolutũ venit vt cõiunctũ, siue in regimine. 1.Reg.3.24, Et date אֶת־הַחַי לְאַחַת וְאֶת־הַחֲצִי dimidiũ vni, & dimidiũ alteri. 2.Semu.18.3, Si mortui fuerint חֶצְיֵנוּ medietas

sunt sicut חָצִיר suprà dictum. Est & עֵשֶׂב, Herba. Iesa.15.6, Aruit חָצִיר herba. Illud autem Iesah.44.4, Et germinabunt sicut inter חָצִיר herbá. pro herbas. R. Ionáh exponit, inter atria. Alia significatio, Nume.11.5, וְאֶת־הַחָצִיר וְאֶת־הַבְּצָלִים & porri (pro porrorum) & cæparum.

חָקַק Statuere, Scribere, describere, pingere, depingere. Ieche.4.1, וְחִקּוֹת עָלֶיהָ & describes (aut pinges, pro pinge) super illum (sub. laterē) ciuitatē Ierusalaim. Iesa.10.1, הוֹי הַחֹקְקִים חֻקְקֵי־אָוֶן Væ statuētibus statuta iniquitatis. i. iniqua. vel describentibus descriptiones. R. Dauid in cōment. priorem huius versus partem aduersus scribas, alterā contra iudices iniquos dictā esse putat. Iudic.5.9, Cor meū לְחוֹקְקֵי ad legislatores (vel scribas) Israél. Tharghū, לְסַפְרֵי scribas. R. Dauid in cōmen. maiores, iudices, ac rectores. Iesa.22.16, חֹקְקִי בַסֶּלַע statuēs (vel describēs) in petra habitaculū sibi. est vt חֹקֵק, nam redundat, inquit R. Dauid in Michlól, & in lib.rad. sicut & in חֹצְבֵי, vt dictum est in חָצַב. Et macór lene præter normā: vt Prouerb.8.27, בְּחָקְקוֹ חוּג quando describebat circino superficiem voraginis. Iesa.30.8, Et super librum חָקָּה describe illam. ה cum mappic. Et in pihél participiū passiuum, Prouerb.31.5, Ne forte bibat, & obliuiscatur מְחֻקַּק statuti. aut descripti. i. eius quod statuitur & describitur. Et in pohél participiū, Gen. 49.10, Non recedet sceptrū de Iehudáh, וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו & scribens (.i. scriba: vel scribere faciens, hoc est rex & iudex, vel legislator, dominus) de inter pedes eius. i. è pedibus eius. Hoc dixit (aiūt R. Abrahám in cōment. & R.D. in lib.ra.) quòd mos dominantis sit vt scriba ad eius maneat pedes. Idē R. Abrahā, & scriba qui scribit in libro. R. Selomóh, & princeps. Tharghum, וְסַפְרָא &

scriba de filiis filiorū eius. Rursum R. Dauid in lib.rad. dicit, Rectū est vt מְחֹקֵק exponatur הַמּוֹשֵׁל dominās, aut dominator: quòd is in sua terra ponat statuta & leges, vt sit, Non recedet, &c. & dominator de inter pedes eius. i. de semine eius quod egreditur de inter pedes. Et sic Deuter.33.21, Et vidit principium sibi quòd ibi esset pars מְחֹקֵק סָפוּן dominatoris tecti. siue absconditi. i. vidit & elegit in principio sibiipsi, vt acciperet partē suam trans Iardén, quia vidit quòd ibi esset pars regū & dominantiū: & sic dominus legifer noster, quia dedit nobis præcepta, & statuta, & leges. R. Abrahám מְחֹקֵק exponit הַנָּדוֹל וְהַשַּׁלִּיט magni, & præsidentis. Tharghum, Quia ibi in hæreditate eius, Moséh scriba magnus Israél sepultus est. Prouer.8.15, Et principes יְחֹקְקוּ צֶדֶק decernent (statuent, scribere facient) iustitiā. Et in puhál, Iiób 19.23, in libro וְיֻחָקוּ describātur. est sine daghés, præter normam. Nomē, חֻקָּק, Iesah.10.1, vide præterita. Iudic.5.16, Magnæ erāt חִקְקֵי־לֵב cogitationes cordis. Cor enim, inquit R.D. in lib.rad. decernebat & cogitabat super illis, Quî fit vt nō venerint ad prælium: Alii verterūt, Magni, erāt cogitabúdi corde. Ab hoc fit & חֹק, Præceptū, ius, statutū, lex, mos, consuetudo, & quod iustum est vt quis accipiat ratione scripturæ aut legis, aut cōsuetudinis, Pars siue portio statuta, Tributum. Genes.47.22, כִּי חֹק quia pars statuta (.i. cibus statutus) erat sacerdotibus à Parhóh: & comedebant אֶת־חֻקָּם portionem suam. i. sibi statutā. Iesah.5.14, Et aperuit os suū לִבְלִי־חֹק præter morē. Et 24.5, חָלְפוּ חֹק mutauerunt (.i. trāsgressi sunt) ius. Michāh 7.11, יִרְחַק־חֹק elongabitur (aut elongabit se) tributū. Tharghum, cessabút statuta populorū. Sephan.2.2, Antequā pariat חֹק decre

Universidad de Deusto
Biblioteca

tum(ſtatutũ,ſcilicet diei in quo eritis)vt gluma. Pſal. 2.7,Narrabo אֶל־חֹק præceptũ. R.Abrahám,Quod ſum narraturus,ponã in præceptũ vt narretur. R.D.in cõment. Hãc(ait) narrationẽ ponã mihi in cõſuetudinẽ. Sed in li.ra.dicit אֶל poni pro אֶת articulo accuſãdi:vt ſit, narrabo præceptũ.vide אֶל in אֱלֹה.Tharghũ,דְאֱלָהָא קַיֶימָא Dei præceptũ.R.Himmanuél & R.Selomóh,Narrabo præceptũ.i. quod præcepit mihi Deus,&c. Prouerb.31. 15, Et dedit eſcam domui ſuæ, וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ & quod decebat ancillis ſuis.vel ſtatutũ cibum. Iiób 23.14, Quia reddet חֻקִּי quod cõgruit mihi.vel,quũ reddiderit quod ſtatutũ eſt mihi. Alii,quũ expleuerit terminũ meum, vel legẽ meã. Prou.30.8,Ciba me pane חֻקִּי qui cõgruit mihi.vel ſtatuto mihi. Iiób 23.12,מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי more meo (aut cõſuetudine mea)abſcõdi eloquia oris eius.R.D. Deut.4.1,Et nũc Iſraél audi אֶל־הַחֻקִּים præcepta. Fœmineũ, Exo.13.10, Et cuſtodies אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת ſtatutũ hoc. vel præceptũ. Irme.5.24,Hebdomadas חֻקּוֹת קָצִיר præceptorũ meſſis(ne videlicet pluat)cuſtodiet nobis.Leui. 18.2, וּבְחֻקֹּתֵיהֶם & in præceptis eorum non ambulabitis.

חֻקָּה Idẽ eſt quod חֻקּ,quo ad ſignificantiã.& inuenitur in pihél participiũ.Iechez.23.14,Et vidit אֲנָשִׁים viros(.i.vnũquẽque è viris) מְחֻקָּה depictũ(pro depictos)in pariete. vnde Tharghũ habet גַּבְרִין מְצַיְירִין viros depictos. Et ſic אֲנָשִׁים ponitur pro אֲנָשִׁים. Vel eſt nomẽ,pro,viros picturæ,hoc eſt pictos.R.Dauid in comment.dicit poni pro אֲנָשִׁים. & ſic 1.Reg.10.15,מֵאַנְשֵׁי de viris exploratoribus. & ſic חַלְּנֵי,vide חָלַל. Et in hithpahál,Iiób 13.26,Super radices pedum meorum תִּתְחֻקֶּה deſcribetur.vel ſtatuetur. verbũ eſt intranſitiuũ,ſecundum omnes Hebræos: &,vt inquit R.Leui,reuertitur

ad præcedẽs חֹק,quod cõpedem ſignificat: acſi dicat,ſuper radices(.i.talos) pedum meorũ compes imprimetur.nec obſtat quòd חֹק,maſculeũ eſt nomen:& verbũ, fœmineum: quia hoc ſæpe inuenitur in Sacris literis.

חָקַר Inquirere, inueſtigare, ſcrutari, & explorare. Deuter.13.14, Et quæres,וְחָקַרְתָּ & inueſtigabis. Iiób 28.3,וּלְכָל־תַּכְלִית הוּא חֹקֵר & omnẽ perfectionem ipſe inueſtigat.vel,& omni perfectioni(nẽpe finem impoſuit) quã ipſe inueſtigat,ſecũdum R. Leui in cõment. Irme.17.10,Ego Dominus חֹקֵר לֵב ſcrutans cor. Et in nif hal,1.Reg.7.47,לֹא נֶחְקַר non inueſtigatũ eſt põdus æris. Et in pihél,Eccleſiaſtis 12.9,וְחִקֵּר & inueſtigabit.

Nomen cũ quinque punctis,חֵקֶר,Inueſtigatio,ſcrutatio,inquiſitio. Ieſah.40.28, אֵין חֵקֶר nõ eſt inueſtigatio intelligentiæ eius.Prouerb.25.27,וְחֵקֶר & inueſtigatio gloriæ eorũ,gloria. ſub.non eſt. Subauditur enim negatio præcedẽs. acſi dicat, inueſtigatio diuerſarum ſcientiarũ in quibus eſt eorũ gloria, non eſt vera gloria,ſed vana. Iudic.5.15, נְדוּלִים חִקְרֵי־לֵב magnæ inueſtigationes cordis.Vel magnæ(erãt)cogitationes(aut ſolicitudines)cordis.quod R.Dauid in lib.rad.ſic explicat, Cor ſcrutabatur,& inueſtigabat ſuper his multũ, quo modo fuiſſent diuiſi, & nõ veniſſent ad prælium. At R. Ionáh ſcripſit nomen eſſe tóar inſtar יִרְאֵי, vt ſit ſenſus , quòd eorum corda peruenerunt ad perfectionem inueſtigationis magnæ. Et præpoſito מ, Pſalm. 95.4,Quia in manu eius(ſunt)מֶחְקְרֵי־אָרֶץ inueſtigationes terræ. i.fundamenta. R.Abraham exponit תַּחְתִּיּוֹת inferiora. Et dicuntur ab inueſtigando,quòd ſciri nequeant niſi poſt magnã inueſtigationem, inquiſitionémque, inquit R.Himmanuél. Vel,inueſtigationes,

aut inueſtigabilia terræ,ſunt perfectiones mundi.

חָרַר Ardere,Comburere,incendere,Succenſere,excandeſcere,iraſci,Exſiccari,areſcere.Iiób 30.30, וְעַצְמַי חָרָה & os meũ aruit(vel arſit)præ æſtu.Iechez.24.11, וְחָרָה נְחשְׁתָּהּ & areat (aut ardeat , comburatur) æs eius. Et in nifhál, Irme.6.29, נָחַר מַפֻּחַ מֵאֵשׁ cõbuſtum eſt ſufflatoriũ ab igne, cõſumptum eſt plumbũ,&c. i. exuſtũ eſt ſufflatorium ob diutinã moram ſufflãdi in igne: & plumbũ defecit quod ponit aurifex cũ argento,dum cõflatur, ne ignis cõſumat argentum. Metaphorice autẽ loquitur cõtra Iſraél:acſi dicat,Exuſtum eſt guttur prophetæ iugiter ad illos vaticinãtis. Et ad hũc modum Hoſe.6.6, dicitur, Idcirco dolaui in prophetis.Iechez.15.4,Et mediũ נָחַר exuſtũ eſt.Cũ camés, inquit R.D. eo quòd eſt benoni. quòd ſi præteritũ ſit, erit cum camés propter accẽtum zachéph, & נ cũ chiric,vt Pſal.69.4, נָחַר גְּרוֹנִי aruit(arſit,exuſtũ eſt) guttur meum. Nomen, Irme.17.6,Et habitabit חֲרֵרִים in ſiccitatibus(vel exuſtionibus)in deſerto. Et quia ſuperficies placẽtæ coctæ inter prunas,exuritur, placẽta ipſa à doctoribus Hebræis appellatur חֲרֵרָה. Hinc etiam eſt verbum geminatũ, חַרְחַר. Prouerb.26.21, לְחַרְחַר־רִיב ad ſuccẽdendum litẽ.eſt macór ex pihél:& pathách vltimum ponitur vice ſerí,inquit R.Dauid in lib.rad.& Michlól. Ab hoc fit & חַרְחוּר, Genus morbi ardentis præ nimio calore.Deuter.28.22.

חָרַב Areſcere,ſiccari,æſtu cõfici, Deſolare,deſtruere,gladio occidere.Gene.8.13, חָרְבוּ הַמָּיִם ſiccatæ ſunt aquæ. Ieſah.60.12, Et gentes חָרֹב יֶחֱרָבוּ deſolando deſolabũtur. Irme.50.27, חָרְבוּ כָל־פָּרִיהָ occidite vniuerſos vitulos(vel iuuẽcos)eius.Et 2.12,& timete, חֳרָבוּ deſolamini.

ſolamini.vel deſolati eſtote. ח eſt cũ camés chathéph, & eſt imperatiuum. Et in hifhíl, Iechez.19.7, וְעָרֵיהֶם הֶחֱרִיב & ciuitates eorum deſolare fecit. Et in nifhál, 2.Reg.3.22, נֶחֶרְבוּ occiſi ſunt(vel potius,occiderunt ſe) reges.Iechez.30.7,ciuitatum נֶחֱרָבוֹת deſolatarũ. Et in puhál,Iudic.16.7,virgis viridibus אֲשֶׁר לֹא חֹרָבוּ quæ non ſiccatæ fuerũt. Tóar,Irme.33.10, חָרֵב הוּא מֵאֵין אָדָם deſolatus eſt abſq; homine.Fœmineũ,Prou.17.1,buccella חֲרֵבָה ſicca. Subſtantiuum, חֹרֶב. Geneſ.31.38.Iudic. 6.37,ſuper omne terram חֹרֶב ſiccitas.Ieſah.4.6,in vmbrã diei מֵחֹרֶב ab æſtu. Alia forma cũ ſex punctis, חֹרֶב Deuter. 28.22, Et ardore וּבַחֹרֶב & æſtu. Aliud eiſdem punctis fœmin. חֹרֶב,Gladius,Pugio, Malleus. Iechez. 21.9, חֶרֶב חֶרֶב הוּחֳדָה gladius, gladius acutus eſt . Ieſah. 21. 15, מִפְּנֵי חֲרָבוֹת à facie gladiorum fugerunt . Iechez. 26.9,Et turres tuas deſtruet בְּחַרְבוֹתָיו malleis ſuis.2.Paralip.34.6, בְּחַרְבֹּתֵיהֶם malleis ſuis.ſub.deſtruxerunt. Significat & ſiccitatẽ,Exo.14.21,Et poſuit mare לֶחֳרָבָה in ſiccitatẽ. Plurale tam abſolutũ quàm cõiunctum,inquit R.Dauid in Michlól,eſt חָרְבוֹת. חָרֵב etiã ſignificat deſolationẽ, deſtructionẽ, ſolitudinẽ & deſertum. Ieſah.61.4, Et inſtaurabũt עָרֵי חֹרֶב ciuitates deſolationis.i.deſolatas. Iechez.29.10,Et dabo terram AEgypti לְחָרְבוֹת חֹרֶב in ſolitudines ſolitudinis.vel deſtructiones deſtructionis. Et cũ ה fœmineo, Leuit.26.33,Et ciuitates veſtræ יִהְיוּ חָרְבָּה erũt deſolatio.vel deſtructio.ה cũ camés chathéph. Plurale,Iechez.38.12, עַל־חָרְבוֹת ſuper deſolationes habitabiles. Alia forma, חָרְבָּה, inſtar סָעָרָה.Iechez.13.4,Sicut vulpes בְּחָרְבוֹת in ſolitudinibus. R.Dauid in Michlól. Et in lib.ra.dicit poſſe eſſe tóar. חָרְבוֹנִים Alia præterea, חַרְבוֹן,Siccitas. cuius plurale eſt

Pſal.32.4, בְּחַרְבֹנֵי in ſiccitatibus æſtatis.

חָרַג Eſt פָּחַד, Pauere, formidare, timere. 2.Semu. 22. 43, וַיֶּחֱרָגוּ & expauerunt à clauſuris ſuis. vel, propter clauſuras ſuas. Alibi nō legitur in arcanis literis. Tharghum tamen pro אֵימָה terror (Deuter.32.25) habet חֲרָנָה, quod poteſt exponi per tranſpoſitionem literarum, וַיִּתְחָרְרוּ & accinxerunt ſe.

חָרַד Pauere, expaueſcere, timere, cū motu corporis: formidare, Mouere ſe nónunquā abſque pauore. Ieſa.19.16, וְחָרַד וּפָחַד & expaueſcet, & timebit. 2.Reg. 4.13, Ecce חָרַדְתְּ אֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת ſolicita fuiſti pro nobis ſolicitudine hac. R. Dauid in li .ra. moueri ſimpliciter ſignificare putat. acſi dicat, Mouiſti te pro nobis, & proficiſci feciſti ſupellectilia tua de loco ad locum, & præparaſti nobis locū. Ieche.26.18, Nunc יֶחֶרְדוּ mouebunt ſe inſulæ. vel pauebunt inſulas incolētes. ח eſt cum ſeuá: in ſequētibus verò cū ſeghól, inquit R. Dauid. Hoſe.11.11, יֶחֶרְדוּ mouebunt ſe ſicut auis. Et 10, וְיֶחֶרְדָה & formidabunt filii ab Occidēte. i. filii qui venerunt ad AEgyptū quæ eſt ab Occidēte. Et in hifhíl, 2.Semu.17.2, וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ & terrebo (aut expaueſcere faciam) eum. Toar, Iudicū 7.3, timidus וְחָרֵד & pauidus. Hezræ 10.4, וְהַחֲרֵדִים & pauidi in lege Dei noſtri. Nomen fœmineū, חֲרָדָה, Pauor, formido, Motus. Gene.27. 33, Et formidauit Iſchác חֲרָדָה גְּדוֹלָה formidine magna. Iechez.26.16, חֲרָדוֹת pauores induent.

חָרָה Iraſci, excādeſcere, furore ſuccēdi. 2.Semu.22. 8, חָרָה לוֹ iratus eſt ei. Pſal.85.4, Auertiſti מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ ne iraſceretur, furorē tuū. ſi eſſet nomen, ח eſſet cúmés, quum nō ſit in regimine. Exo.32.11, יֶחֱרֶה iraſcetur. Futurum defectiuū, Gen.4.5, וַיִּחַר & iratus eſt. Et

in niphál, Cāt.1.6, נִחֲרוּ־בִי irati ſunt in me. R. Abrahám in cóment. exponit, נִלְחֲמוּ pugnauerūt. Et in hifhíl, Neche.3.19, Poſt eum הַחֲרָה accendit (népe ſeipſum) ad inſtaurādum opus. Iiób 19.11, וַיִּחַר עָלַי אַפּוֹ & iraſci fecit aduerſum me furorē ſuum. Et in hithpahál, Pſal.37. 1, & Prouer.24.19, אַל־תִּתְחַר ne miſceas te cū malignantibus. Pſal.37.8, אַל־תִּתְחַר ne miſceas te veruntamen ad malefaciēdum. Dicit tamen R. Dauid rectū eſſe vt horum radix ſit תְּחַר vel תַּחֲרָה: & hoc oſtendit pathách ipſius ח . quippe ſi foret inſtar תִּתְנַּר & אַל־תִּתְנַּר & ne miſceas te cum eis, Deuter.2.19, vt dicunt nónulli: eſſet cum cámés. Require in תַּחֲרָה inter quadrata.

Ira, furor, excandeſcentia. Iechez.7.12. Nomen, חֳרִי, Deut.29.24, חֳרִי הָאַף ira furoris. Alia forma,

חָרוּז Inde חֲרוּזִים, & plurale חֲרוּזִים. Cant.1.10, Incut torques . ſunt lapides boni, & margaritæ perforatæ filo copulatæ, & vocantur עֲנָקִים, torques, inquit R. Dauid. Sic exponit R. Ionáh illud, Iechez.27. 24, וְאֲרוּזִים, in quo א ponitur vice ח: quod improbat R. Abrahám: quia in lingua Sancta non permutantur niſi literæ אֲהֵוִי, Require in אָרַז.

חַרְחַר Require in חָרַר.

חָרַט Cum ſex punctis, Stylus ſcribarū. Exod.32.5, Et formauit illud בַּחֶרֶט ſtylo: ſub. ferreo. Sunt, inquit R. Dauid, qui exponunt בְּדֹפֶס typo, ſiue forma. Tharghum, בְּזִיפָּא, quod (vt exponit R. Selomóh) eſt inſtrumentū quo ſculpūtur in auro literæ, & idgenus: & vernacula lingua dicitur גְּיִיל. Ieſah.8.1, Et ſcribe in illo בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ ſtylo hominis. id eſt manifeſto vt omnis homo poſſit illud legere, vt exponit Ionathán in Thar-

ghum. Vel ſecundum R. Dauid, dixit ſtylo hominis, vt ſignificaret ſcripturã non debere eſſe ſecundum viſionem dũtaxat prophetiæ, ſed opere. Significat & marſupium, & acũ. 2. Reg. 5.23, Et ligauit duo talẽta argenti in duobus חֲרִטִים marſupiis. Ieſa. 3.21, וְהַחֲרִיטִים & acus. & ſic in Harabica lingua vocatur כַּרְטָה, cum כ vice ח, quod eſt frequens in ipſa lingua.

חָרַךְ Inurere, adurere, comburere. Prouerb. 12.27, לֹא־יְחָרֵךְ רְמִיָּה צֵידוֹ nõ aduret doloſus (vel dolus, pro doloſus) aucupiũ ſuum. vel venationẽ ſuam. Mos enim erat (inquit R. Ioſéph) vt aucupes, auium captarum alas adurerẽt, ne ab eis aufugerẽt: & quo emptoribus pulchriores cõſpicerentur, non detruncatis alis, ſed paululũ aduſtis. Metaphorice notauit diuitias fraude cõquiſitas cito perituras, quẽadmodum cito aufugit auis, cuius alæ non ſunt aduſtæ. In lingua quoque Aramæa ſignificat etiã comburere. Dani. 3.27, Et capillus capitis eorũ לָא הִתְחָרַךְ non fuit cõbuſtus. Nomẽ, חַרַךְ, Cãcelli, feneſtra. Cãt. 2.9, Proſpiciẽs מִן הַחֲרַכִּים è cãcellis. Et Gene. 26.7. vbi dicitur, Et reſpexit Abimélech rex Peliſtim per הַחַלּוֹן feneſtrã, Tharghũ habet חֲרַכָּה.

חָרָל Vnde חֲרוּל, Vrtica: vel vt alii dicunt (inquit R. D.) Carduus. Sephan. 2.9, מְמְשַׁק חָרוּל exitus vrticæ. Prou. 24.31, Operuerũt ſuperficiẽ eius חֲרֻלִּים vrticæ. ר eſt dagheſſatum.

חָרַם In hif híl, Occidere, excidere, corrũpere, diſperdere, perdere. Ieſoſ. 11.12, הַחֲרִים אוֹתָם occîdit eos. 1. Semu. 15.20, וְאֶת־עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי & Hamalẽc occidere feci. Nume. 21.3, וְהַחֲרַמְתִּי אֶת־עָרֵיהֶם & perdere faciã ciuitates eorũ. Leuit. 27.29, Omnis cõſecratio (vel occiſio) אֲשֶׁר יוּחָרַם quã conſecrabit (vel occidet) vir Domino. Ieſoſ. 6.20, וַיַּחֲרִימוּ & perdiderũt omnia quæ erãt in vrbe.

Et 17, פֶּן־תַּחֲרִימוּ ne forte cõtingatis de anathemate, & accipiatis de conſecratione. vel occiſione. R. Dauid in cõment. & in lib. rad. dicit vnũ exponere alterũ. Et in puhál, Exod. 22.20, יוּחָרָם occidetur. Leuit. 27.29, Omnis cõſecratio (vel occiſio) אֲשֶׁר יוּחָרָם quæ cõſecrabitur (vel occidetur) ab homine, non redimetur. Doctores Hebræorũ (.i. Talmudiſtæ) exponunt de homine egrediẽte ad mortẽ, & dicẽte, Merces mea (vel ſanguis meus) ſuper me. Aut alius homo dicit de illo, Merces hæc (vel ſanguis meus iſte) ſuper me, non tenetur ad aliquid. quia hic eſt veluti mortuus cui nec merces eſt, nec ſanguis. Idcirco dixit, Nõ redimetur, moriẽdo morietur. q. d. quia moriẽdo morietur, nõ redimetur. Nomẽ cũ ſex punctis, חֵרֶם, Occiſio, interfectio, perditio, exciſio, conſecratio, anathema. Nume. 18.14, כָּל־חֵרֶם omnis occiſio (deuotio, cõſecratio) in Iſraél, tibi erit. i. quicquid deuouebitur Domino in Iſraél, &c. Zech. 14.11, וְחֵרֶם לֹא & exciſio nõ erit vltra. Et cum quinque punctis, חֵרֶם, Sagena, rete, Occiſio. Chabac. 1.17, euacuabit חֶרְמוֹ ſagenã ſuam. Et 16, ſacrificabit לְחֶרְמוֹ ſagenæ ſuæ. Ieſah. 34.5, וְעַל־עַם חֶרְמִי & ſuper populũ occiſionis meæ. Ieche. 26.5, extenſio חֲרָמִים ſagenarum. Ab hoc חֵרֶם. Leuit. 21.19, Si claudus, אוֹ חָרוּם vel ſimus naſum. i. habẽs naſum ſimum. R. D. in lib. ra. dicit eũ eſſe qui naſum habet profundũ inter duos oculos. i. retortum.

חֶרֶס Cũ ſex punctis, eſt שֶׁמֶשׁ, Sol. Iudic. 8.13, מִלְחֶמֶת הֶחָרֶס déſuper exiſtẽte ſole. Alia forma, Iudi. 14.18, Antequã occumberet הַחַרְסָה ſol. ה redundat, inquit R. D. in cõment. Hinc etiã dicitur חַרְסִית, quaſi ſolaris. nomen videlicet portæ quæ erat ad ortũ ſolis, quaſi dicas, oriẽtalis. Irme. 19.2, Ad oſtiũ portæ חַרְסִית

orientalis. Aliud,Deuter.28.27, Percutiat te Dominus,&c.& ſcabie,וּבְחֶרֶס & prurigine. R.Dauid dicit eſſe genus ſcabiei ſiccæ: ſic appellatæ, quòd eam ſcalpãt teſta quæ dicitur חֶרֶס. Iiób 2.8, Et accepit ſibi חֶרֶשׁ(hoc eſt חֶרֶס)teſtam, vt ſcalperet ſe cum illa.

חָרַף Probris afficere. Pſal.69.10,וְחֶרְפּוֹת חֹרְפֶיךָ & probra probris afficientiũ te, ceciderũt ſuper me. Iiob 27.7,לֹא־יְחָרֵף לְבָבִי nõ probris afficiet(pro afficit me) cor meũ.Sunt tamẽ(inquit R.D.)qui exponunt, Non repueraſcet cor meũ,iuxta illud eiuſdẽ 29.4,Quemadmodum fui in diebus חָרְפִּי pueritiæ (vel adoleſcentiæ) meæ.R.Leui exponit יַטֶּה declinabit.R.Ioſeph,retrocedet cor meũ ab illo,nẽpe quod dixi, me non peccaſſe. Vnde in Harabico,retrocedẽs,appellatur מְנַחֲרַאף. Illud autẽ 2.Semu.23.9,Inter tres fortes cũ Dauid בְּחָרְפָּם בַּפְּלִשְׁתִּים cum probris affeciſſent ipſi Peliſtæos,&c.Vel, cũ expoſuiſſent ſe diſcrimini cũ Peliſtim. ח (inquit R.D.)manet cũ ghahiáh,ad denotãdum eſſe cum camés lato.Sunt tamen(vt idem refert)qui legunt ſine ghahiáh,& ח cum camés chathéph,& ſic eſt macór ex cal. Sunt autẽ qui exponunt,quũ acuerent ſe in Peliſtæos: ácſi dicat,Quum excãdeſceret cor eorum,& acuerẽt ſe in eos.Vnde & Tharghũ,Ieſah.5.28,vbi dicitur, Cuius ſagittæ שְׁנוּנִים acutæ: habet מְחַרְפִּין. & 49.2,ſicut gladiũ חָרִיף acutum:Tharghum,חַרִיפָא.& doctores Hebræorũ, gladius acutus.Tharghũ tamẽ vertit,Quãdo probris affecerũt Peliſtæos.Sic enim habet,כַּד חַסִּירוּ פְּלִישְׁתָּאֵי. Alia ſignificatio,Ieſah.18.6,Et omnis beſtia agri ſuper eum תַּחֳרֶף hyemabit.à חֹרֶף hyẽs. Vnde & R. D.exponit, manebit ibi in diebus hyemis. Et in piél, Iudic.5.18, חֵרְפוּ נַפְשָׁם לָמוּת expoſuit animã ſuam ad

moriendũ. 1. Semu.17.44,אֲשֶׁר חֵרְפַתָּ quẽ probris affeciſti. Et in nifhál,Leuit.19.20,Et ipſa נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ deſponſata viro. Nomen,חֶרְפָּה,Probrum. Gene.34.14, Quia חֶרְפָּה הוּא לָנוּ probrum eſt nobis. Ieſah.4.1,Auferte חֶרְפָּתֵנוּ probrum noſtrũ. Pſal.69.11,לְחֶרְפּוֹת לִי & ad probra mihi. Aliud,חֹרֶף,hyẽs.Gen.8.22,Et æſtas,וְחֹרֶף & hyẽs. Ab hoc fit verbũ ſuprà ſcriptum,Ieſah.18.6. Significat & pueritiam,vel adoleſcentiã. vnde חָרְפִּי,quod habes in præterito ipſius cal,Iiób 29.4.

חָרַץ Eſt חָנִיעַ,Mouere. Iehoſ.10.21,לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־לְשֹׁנוֹ non mouit in filios Iſraél quiſpiã linguã ſuã.ל in לְאִישׁ redũdat,vt ait R.D.in lib.ra.& cõment.in quibus idem ait,ל poſſe deſeruire,hoc ſenſu, non mouit in filios Iſraél,in virum(aut quẽpiam)linguam ſuã:acſi dicat,Non eſt opus dicere quòd nó mouerit quiſpiã linguã ſuam in filios Iſraél, aut in multos ex illis:quia ne in virum quidẽ vnum è filiis Iſraél mouit quiſpiã è gentibus linguã ſuam. Significat etiã decidere,decernere,ſtatuere,determinare,iudicare. 1.Reg.20.38, Sic iudiciũ tuum אַתָּה חָרַצְתָּ tu definiiſti. Iiób 14.5, אִם־חֲרוּצִים יָמָיו ſi deciſi(determinati)dies eius. Et in nifhál,Ieſah.10.23,Quia conſumptionẽ,נֶחֱרֶצֶת & deciſam(pro, & cõſumptionem deciſam) Dominus Deus exercituum facit,&c.R.Dauid in cõmen.& lib. ra.Dani.9.26,נֶחֱרֶצֶת שֹׁמֵמוֹת deciſa(decreta, pro deciſæ) deſolationes. Tóar,Prouerb.12.27,וְהוֹן־אָדָם יְקַר חָרוּץ ſubſtantia hominis pretioſa ſoliciti. hypallage, ait R. D. pro ſubſtãtia hominis ſoliciti pretioſa. nempe eſt. Sunt(inquit idem)qui dicũt eſſe ſubſtantiuũ:vt ſit ſenſus,pretioſum quod eſt inter ſubſtantias(aut opes)hominis) eſt הַחֲרִיצוּת ſolicitudo. Tharghum ſic explicat,

31, וּבַחֲרִצֵי הַבַּרְזֶל & in tribulis ferri. Genere fœmineo,
חֲרוּצָה. Hamos 1.3, בַּחֲרֻצוֹת הַבַּרְזֶל in tribulis ferri.

חָרַק Frendere. Psal.112.10, Dentibus suis יַחֲרֹק frendebit. Thre.2.16, וַיַּחֲרְקוּ־שֵׁן & frenduerunt dente. pro dentibus.

חָרַשׁ Silere, tacere, Obsurdescere, surdum se facere, præ se ferre surditatẽ, Tacitum cogitare, Arare. Psal.129.2, Supra dorsum meum חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים arauerunt arantes. Hose.10.13, חֲרַשְׁתֶּם־רֶשַׁע arastis impietatẽ, iniquitatẽ metetis. Participiũ, Gen.4.23, כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת, וּבַרְזֶל. sed hoc est nomẽ, inquit R.D. in li.ra. instar יוֹתֵר, vt sit, genuit Tubalcáin acuentẽ omne opificium æris & ferri. 1.Reg.7.14, חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת fabricans æs. i. faber ærarius. Prouerb.14.22, חֹרְשֵׁי־רָע cogitantes malum. Irme. 17.1, Peccatum, &c. חֲרוּשָׁה scalptum super tabulã cordis eorum. Psal.50.3, וְאַל־יֶחֱרַשׁ & nõ silebit. Vel, non faciet seipsum vt surdum. R. Dauid. Proue.3.27, אַל־תַּחֲרַשׁ ne cogites cõtra amicum tuũ malũ. Psal.28.1, אַל־תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי ne taceas à me. Vel, ne facias te surdum. R.D. Micháh 7.16, Aures eorum תֶּחֱרַשְׁנָה obsurdescẽt. ר est cum pathách præter normã. R.D. in Michlól. Et in nifhál, Irm.26.18, Siión vt ager תֵּחָרֵשׁ arabitur. Et in hif híl, Nume.30.15, כִּי־הֶחֱרַשׁ לָהּ quia tacuit ei. est sine י conjugationis cõstitutiuo. & sic Gene.34.5, וְהֶחֱרַשׁ & siluit Iahacób. vel, vt surdum se fecit. i. dissimulauit se audisse. Et cum י, Nume.30.5, וְהֶחֱרִישׁ. Gene.24.21, מַחֲרִישׁ tacite cogitãs. 2.Semu.13.20, Soror mea הַחֲרִישִׁי tace. Et in hithpahál, Iudic.16.2, וַיִּתְחָרְשׁוּ & tacuerunt tota nocte. Notandũ autẽ, ea quæ sunt in cõiugatione hif híl, quæ intrãsitiue cõmuniter exponuntur, posse etiã transitiue exponi. nã qui aliorum verba non audit, veluti mu

וּמַזָּלֵיהּ דְּבַר אֵינִישׁ דַּהֲבָא יַקִּירָא & opes filii hominis aurum pretiosũ. In cõmentario nuper impresso sic exponitur, Et substãtia hominis propria & permanẽs, quæ prouenit ex fide & rectitudine, est pretiosa. & חָרוּץ exponitur הַנִּגְזָר, citãs illud 1.Reg.20.38, suprà positum in præterito cal. Prouerb.21.5, מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ cogitationes soliciti. Et 10.4, וְיַד חָרוּצִים & manus solicitorum ditabit eos. ח est cum camés, quòd sit ex daghessatis, quãquam non daghessetur, quia ר nõ est daghessabile. Item 13.4, Et anima חָרֻצִים solicitorũ impinguabitur. R. Ionáh vtrũque exponit, diuitum, quasi habentium חָרוּץ aurum.

Est etiã חָרוּץ instrumentum quo fruges triturantur. Iesah.41.15, Ecce posui te לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ, &c. in trahã, (vt) tribula noua, habẽs ora, triturabis montes. Bifariã hic locus explicatur à R.D. Primum deest ו copulatiuum, וְחָרוּץ. Et licet sint idẽ instrumẽtum, potest tamẽ esse aliquod discrimẽ inter illa. Altero modo חָרוּץ potest esse tóar ipsius מוֹרַג, acsi dicat, in traham bene incidentem. Est autẽ instrumentum magnum, idcirco nõ aptum ad triturãdum nigellam, & alia parua semina. Vnde scribitur Iesah.28.27, כִּי לֹא בֶחָרוּץ quia non tribula triturabitur nigella. Et ab incidendo nomen est impositum. Significat & murum: vel secundum R. Dauid in lib.rad. foueã incisam in terra. Dani.9.25, Et ædificabitur platea, וְחָרוּץ & murus. Et cõcisum labiis, Leuit.22.22, אוֹ־חָרוּץ vel cõcisum. nẽpe labiis, aut mẽto. vel cõcisio. Ioél 3.14, in valle הֶחָרוּץ cõcisionis. Et aurum, Prouerb.8.10, Et scientiã מֵחָרוּץ נִבְחָר præ auro electo. aut, magis quàm aurum electum. Alia forma, חֲרִיץ, Tribula, Caseus. 1.Sem.17.18, Et decẽ חֲרִיצֵי הֶחָלָב caseos lactis. Tharghũ, גּוּבְנִין דְּחָלָבָא caseos lactis. 2.Sem.12.

tum,aut ſurdum ſeipſum facit, inquit R.D. Tóar, Pſal.38.14,Et ego כְּחֵרֵשׁ tanquam ſurdus non audiam. Plurale,Ieſah.35.5,וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים & aures ſurdorũ aperientur. Subſtãtiuum cum ſex punctis, Iehoſ.2.1,Et miſit,&c.חֶרֶשׁ(pro בְּחֶרֶשׁ)ſilenter.vel cum ſurditate.faciebant enim ſeipſos veluti ſurdos. Aliud nomẽ,Ionáh 4.8,Et præparauit Deus vẽtum orientalem חֲרִישִׁית vehementẽ.fortem:quo flante homines efficiuntur veluti ſurdi,inquit R.D. & ita vertit Tharghum,שְׁתִיקָא. R.Ionáh,arationis.i.qui flat dum aratur,qui eſt frigidus ac ſiccus. Aliud itẽ,חָרִישׁ,Aratio.Exo.34.21,בְּחָרִישׁ in aratione. Vnde מַחֲרֵשֶׁת, nomen inſtrumenti quo aratur,Vomer.1.Sem.13.20,מַחֲרַשְׁתּוֹ,vomerẽ ſuũ. Et 21, לַמַּחֲרֵשׁוֹת vomeribus. Tóar alterius formæ,חָרָשׁ,Opifex,artifex,Deute.27.15.Irme.24.1,& 2.Reg.24.14,וְכָל־ חָרָשׁ וְמַסְגֵּר & omnẽ artificẽ,& incluſorẽ. R.D.in lib. ra.ab excogitãdo hæc duo dicta putat,id eſt ſapiẽtes reputatos,habẽtes ſapiẽtiã atq; cõſiliũ.Vel à tacẽdo:quòd tacere facerẽt populũ,& ſeipſos facerẽt vt ſurdos dũ loqueretur. Tharghũ,וְכָל־אוּמָנַיָּא & omnẽ artificẽ.Et in re gimine cum pathách,eo quòd eſt ex dagheſſatis, & da gheſſaretur ſi ר eſſet dagheſſabile.Vnde nõ mutatur pũctatura ח in cõiunctione ſecũdũ normã dagheſſatorũ. Ieſa.44.12, חָרַשׁ בַּרְזֶל artifex ferri. Et ſic in plurali non mutatur, Zechar.1.20,חָרָשִׁים artifices.vel fabros.2.Paralip.27.4, וּבְחָרָשִׁים & in ſaltibus(aut ſyluis) ædificauit palatia.Vnde & Tharghum pro יַעַר ſylua(Iehoſ.17.18) habet חֲרָשָׁא. 2.Semu.5.11,וְחָרְשֵׁי עֵץ וְחָרְשֵׁי אֶבֶן & artifices ligni,atq; artifices lapidis. Sed quãdo eſt ex lenibus.i. ſine daghes, tunc ח eſt cum chathéph pathách. Ieſah. 3.3,Et ſapientem חָרָשִׁים artificum. Subſtantiuũ alîus

formæ, Exod.31.5,וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ & in fabrefactione lapidis ad implẽdum, & in fabrefactione ligni ad faciẽdum. Itẽ alîus,חֹרֶשׁ,vt in participio cal. Vnde & nomẽ inſtrumẽti apti ad omnẽ fabrefactionem, ſiue ad omne opus artificis,inquit R.D. 1.Sem. 13.20, Et ſecurim ſuam,וְאֶת מַחֲרֵשָׁתוֹ & ſarculum ſuum.

Aliud,חָרֹשׁ,Ramus.Iechez.31.3,וְחָרֹשׁ מֵצַל & ramo inumbrãs.i.ramis denſis vmbrã faciẽs.חָרֹשׁ enim eſt סָעִיף ramus.Dixítque מֵצַל,eo quòd eius vmbra eſſet lata,inquit R.Dauid. Ieſah.17.9, Sicut derelictio חֲחֹרֶשׁ rami. Aliud,חֹרֶשׁה,Sylua. 1.Semuél 23.16, in deſerto Ziph, בְּחֹרֶשָׁה in ſylua.

חָרֹשׁ Cum ſex punctis,& ſibóleth, Teſta,fictile. Ieuit.6.28,Et vas חֶרֶשׁ teſtæ(.i.fictile)in quo coquetur,cõfringetur. Ieſah.30.14,Et non inuenietur de fragmento eius חֶרֶשׁ teſta. Iiób 2.8,Et accepit ſibi חֶרֶשׁ teſtã vt ſcalperet ſe. Nã percuſſerat eum Sathan vlcere ſicco. vnde opus illi erat teſta qua ſe ſcalperet.Pſal. 22.16,Aruit כַּחֶרֶשׁ tãquam teſta robur meum. Iiób 41. 20,Sub eo acutæ petræ חֶרֶשׁ teſtæ.i.teſtaceæ.R.Dauid, margaritæ(aut gẽmæ)ſplendidæ vt ſol. R.Leui, petræ acutæ ſimiles teſtis acutis ob ſuã ariditatem, aut ſiccitatem,ſuper quas tota ſua mole dormiet,nec lædetur. Tharghum, fruſta acuta vt teſtæ. Idem R. Abrahám. Alia forma, 2.Reg.3.25, Donec dimitterent lapides eius in pariete חֶרְשֶׁת teſtæ. i.teſtaceo. R.Dauid in lib. rad.exponit,Cõtriuerunt lapides muri. In comment. dicit eſſe nomen vrbis magnæ inter vrbes Moáb: quã idcirco memorauit præ aliis vrbibus quas diruerãt. Illius ergo lapides in pariete ſiue muro reliquerũt,quia erat vrbs munita: neque in illa aliquid reliquerũt ni-

filapides muri. Et hoc eſt quod dixit, Lapides eius. i. lapides ciuitatis huius: quia omnia quæ fuerãt extra vrbẽ, diruerunt, relicto duntaxat muro vrbis Charéſeth.

חָרַת Exarare, ſcalpere, deſcribere. Exod. 32. 17, ſcriptura Dei erat, חֲרוּת עַל־הַלֻּחֹת ſcalpta in tabulis.

חָשׁ Require in חוּשׁ.

חַשַּׁשׁ Quiſquiliæ, gluma, ſtipula minuta. Ieſah. 5. 24, Quẽadmodum cõſumit ſtipulam lingua ignis, וְחַשִּׁישׁ & quiſquilias flamma debilitat, ſic & radix eorum veluti putredo erit. Quod exponit R. D. in lib. rad. Et lingua flammæ debilitat quiſquilias. & ita verbum eſt tranſitiuum. Poteſt etiã exponi intrãſitiue, & quiſquiliæ flãma debilitantur. Notat idem in cõmen. ſuper hunc locũ, moré Linguæ eſſe præponere actiuũ paſſiuo. Verum quum res eſt clara, & in illa non poteſt eſſe error, præponit interdum paſſiuum actiuo, vt hoc loco. manifeſtum eſt enim quòd ignis cõſumit ſtipulam, & flãma quiſquilias, & non cõtrà. Dicit præterea, eiuſdẽ ſententiæ eſſe repetitionẽ: quia חַשַּׁשׁ קַשׁ חֹרֵק eſt ſtipula tenuis. Tharghum intranſitiue vertit, Idcirco conſumetur ſicut ſtipula igni, & ſicut quiſquiliæ flamma debilitantur, &c.

חָשַׁב Cogitare, Exiſtimare, putare, reputare, Imputare, Computare, ſupputare. Ieſah. 33. 8, לֹא חָשַׁב אֲנוֹשׁ non reputauit hominem. Irme. 49. 30, וְחָשַׁב עֲלֵיהֶם & cogitabit ſuper eos cogitationem. Ieſah. 53. 3, מַחְשֶׁבֶת & non reputauimus eum. Exod. 26. 1, מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב opere cogitãtis facies eos. i. opere phrygionis, ſiue acu pictoris, ſic appellati quòd multa indigeat cogitatione in arte ſua. 2. Semuél 19. 19, אַל־יַחְשֹׁב־לִי ne reputet

(aut imputet) mihi Dominus meus iniquitatẽ. Ieſa. 10. 7, Cor eius nõ ſic יַחְשֹׁב putabit. ſiue exiſtimabit. Iob 33. 10, יַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ reputabit me in inimicũ ſibi. Et in nifhál, Nume. 18. 29, וְנֶחְשַׁב & reputabitur Leuitis. Pſal. 88. 5, נֶחְשַׁבְתִּי exiſtimatus ſũ cũ deſcendẽtibus, &c. Leui. 7. 18, לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ non imputabitur ei. Et in pihél, Leui. 25. 50, וְחִשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ & ſupputabit cum eo qui emit eũ. Pſal. 77. 6, חִשַּׁבְתִּי יָמִים cogitaui (vel ſupputaui) dies, &c. Ionáh 1. 4, Et nauis חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר putauit frãgi. i. homines nauis putauerunt quòd frãgeretur nauis. & eſt ſicut illud Gen. 41. 57, Et omnis terra venerũt in AEgyptũ. i. homines terræ. Et 54, Et eſuriit omnis terra AEgypti, &c. R. D. in cõment. & in lib. ra. Pſal. 144. 3, filius hominis, וַתְּחַשְּׁבֵהוּ & reputaſti eũ. 2. Reg. 12. 15, וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים & non rationẽ reddere faciebant homines, per quorum manus dabant pecunias. Et in hithpahál, Nume. 23. 9, Et inter gentes לֹא יִתְחַשָּׁב non reputabitur. Nomen cum quinque punctis, חֶשְׁבָּן, Artificiũ, opus phrygionicum, & Cingulũ, ſecundum Tharghũ, Exod. 28. 8, וְחֵשֶׁב אֲפֻדָּתוֹ & artificiũ ſuperhumeralis eius, &c. Vel, & baltheus, aut cingulum. Tharghũ, וְחֶמְיָן & cingulũ. Et ſic R. Selomóh, וְחֶגֶר & cingulũ. Aliud, מַחֲשָׁבָה, Cogitatio. Irme. 49. 30. Alia forma, מַחֲשֶׁבֶת. 2. Paralip. 2. 13. Exod. 35. 32, In omni opere מַחֲשֶׁבֶת cogitationis. Plurale, מַחֲשָׁבוֹת, Irme. 11. 19. Exod. 31. 4. Irme. 29. 11, מַחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם cogitationes pacis. Aliud, חֶשְׁבּוֹן, Supputatio, Ratio propter quã quis aliquid, aut ipſũ ſic fecerit. quo nomine vocatur philoſophia, inquit R. D. Eccle. 7. 26, Et quærerẽ ſapientiã, וְחֶשְׁבּוֹן & rationem. Plurale forma fœminea, Eccleſi. 7. 30, Et ipſi quæſierũt חִשְׁבֹנוֹת רַבִּים rationes multas. ש eſt cum daghés ob de-

מַחְשָׁךְ tenebra.i.acſi noti mei eſſent in loco tenebroſo, ne viderem eos,neque venirent ad viſitandum me, & ægrotarem in tenebris . R. D. Et 7, בְּמַחֲשַׁכִּים in tenebris.Et 74.19,מַחֲשַׁכֵּי־אֶרֶץ tenebræ(.i.loca tenebroſa)terræ. Toar,Prouerb.22.28,Non ſtabit לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים coram obſcuris.i.ignobilibus.

חָשַׁךְ Cum puncto in ſiniſtro cornu ש,eſt מָנַע,Prohibere.1.Semu.25.39,וְאֶת־עַבְדּוֹ חָשַׂךְ מֵרָעָה uum ſuum prohibuit à malo.Ieſah.14.6,מְרַדֵּף בְּלִי חָשָׂךְ perſecutionē paſſum non prohibuit.i. non prohibuit perſequentē eum,ne illum perſequeretur,R.D.Ieche. 30.18,& in Techapenchés חָשַׂךְ הַיּוֹם prohibuit dies:ſub. אוֹרוֹ lucē ſuā.R.Ionáh,nigreſcet dies:à חָשַׂךְ cum pūcto in dextro cornu. Sed cū omnes codices habeāt punctū in ſiniſtro,nec fas ſit in Lingua ſancta mutare pro ſuo arbitrio puncta: exponēdum eſt,inquit R.D.ſecundū priorē modum. Hezræ 9.13,tu Deus noſter חָשַׂכְתָּ לְמִטָּה prohibuiſti deorſum.i.ne eſſemus deorſum.Iób 38.23, Quas חָשַׂכְתִּי retinui (vel prohibui) ad tēpus anguſtiæ. Et 16.5,Et narratio labiorum meorū יַחְשֹׂךְ prohiberet. ſub.doloreſ veſtrū.R.D.ſcribit videri intrālitiuum,pro erit prohibita. Prouer.21.26,Et iuſtus dabit,וְלֹא יַחְשֹׂךְ & non prohibebit.ſub.dantē.Ieſah.58.1,Clama in gutture,אַל־תַּחְשֹׂךְ ne prohibeas.ſub.clamorē. Et in nifhál, Iób 16.7,לֹא־יֵחָשֵׂךְ non prohibebitur dolor meus.

חָשַׁל Debilitare,per metatheſin literarū,à חָלַשׁ, inquit R.D.& inuenitur ſemel duntaxat,idque in nifhál. Deuter.25.18, Et caudam abſcidit in te omnium הַנֶּחֱשָׁלִים qui erāt debilitati . Simile eſt in linguaAramæa,Dani.2.40,Quemadmodum ferrum commi nuit וְחָשֵׁל כֹּלָּא & debilitat omnia.

corem.i.euphoniæ gratia.& ſic 2.Paralip.26.15,Et fecit in Ieruſaláim חִשְׁבֹנוֹת מְחֻשָּׁבֶת machinas arte artificis.

חָשָׁה Tacere,ſilere.Eccleſi.3.7,Tempus לַחֲשׁוֹת tacēdi.Pſa.28.1,פֶּן־תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי ne forte taceas à me. Et 107.29,וַיֶּחְשׁוּ & ſiluerunt fluctus eius. Et in hifhíl eſt proprie Tacere,ſiue ſilere fecit:intranſitiue tamen capitur.Ieſah.42.14,הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם tacui à ſeculo.2.Reg. 7.9,Et nos מַחְשִׁים tacemus.Neche.8.11,Et leuitæ מַחְשִׁים לְכָל־הָעָם ſilere faciebant omnē populum.eſt tranſitiuū hoc loco.2.Reg.2.3,Etiā ego noui,הַחֲשׁוּ tacete.Sūt(inquit R.D.) qui dicunt eſſe Imperatiuum, & ſecūdum normā eſſe pathachandum.At rectū eſt vt ſit præteritum,ſítque ſenſus,Quum eis dixit, Etiā ego noui: illi tacuerunt,nec vltra ad illum ſunt locuti.

חָשַׁךְ Tenebreſcere,obſcurari. Ieſa.13.10,חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ obſcuratus eſt ſol . Michāh 3. 6, וְחָשְׁכָה לָכֶם & tenebreſcet vobis. ſub.nox. Et in hifhíl, Hamós 5. 8,וְיוֹם לַיְלָה הֶחְשִׁיךְ & diem in noctem(vel vt noctem) tenebreſcere fecit.Iób 38.2,Quis eſt hic מַחְשִׁיךְ עֵצָה obſcurans cōſilium? Irme.13.16,Antequā יַחְשִׁיךְ tenebreſcat. vel tenebreſcere faciat. Dicunt tamen grāmatici hoc eſſe defectiuum.i.ſine י coniugationis.Pſal.139.12,Etiā tenebra(pro tenebræ)לֹא־יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ nō tenebreſcet à te. Vel trālitiue,nō tenebreſcere faciet,aut obſcurabit à te, ſub.דָּבָר aliquid. R.Dauid. Et 105.28, וַיַּחְשִׁיכוּ & obſcuravit. Hoc etiā eſt ſine י coniugationis. Nomen,חֹשֶׁךְ, Obſcuritas,vel tenebra. Geneſ.1.2,וְחֹשֶׁךְ & tenebra. Et forma fœminea,Gen.15.11,חֲשֵׁכָה גְדֹלָה tenebra magna. Pſal.18.12, חֲשֵׁכַת־מַיִם obſcuritas aquarum. Plurale forma maſculea,חֲשֵׁכִים,Tenebræ.Ieſah.50.10. Alia forma,præpoſito מ,מַחְשָׁךְ,Tenebra.Pſal.88.19,notos meos

חֹשֶׁן Pectorale. Exo. 28.15, Et facies חֹשֶׁן מִשְׁפָּט pectora le iudicii. Appellatur pectorale iudicii (inquit R.D.) eo quòd ſuper illud eſſent Vrim, & Tummim, quæ indicabant iudicium hominũ per illa interrogãtium. Hebræi Pectorale vocant quòd illud ornamenti genus ſupra pectus ſacerdotis poneretur.

חָשַׂף Eſt גָּלָה, Reuelare, diſcooperire, nudare: & per tranſlationem, Haurire, exhaurire. Ieſa. 52.10, חָשַׂף יְהוָה אֶת־זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ reuelauit Dominus brachiũ ſanctitatis ſuæ. Irme. 13.26, Et etiã ego חָשַׂפְתִּי שׁוּלַיִךְ diſcooperui fimbrias tuas. Chag. 2.19, Veniẽs ad torcular לַחְשׂף ad exhauriẽdum (euacuãdum) quinquaginta lagenas, erũt viginti. acſi dicat, Veniẽs ad capiẽdũ totũ vinũ nouũ, ita vt in torculari nõ remaneret quicquã, inuẽtum eſt, pro quinquaginta quæ putabat ſe hauſturum, eſſe tantum decẽ. Ieſa. 30.14, וְלַחְשׂוֹף מַיִם מִגֶּבָא & ad hauriẽdũ aquã de ciſterna. acſi dicat, Ad capiẽdũ aquã de fouea in qua paululum eſt aquæ, ita vt nemo ſit qui è fouea capere poſſit aquam magno vaſe, niſi eo fracto, vt poſſint hærere fracturæ vaſis, fundo foueæ, & paululum aquæ capere: qua accepta, remanet fouea diſcooperta. ideo dixit וְלַחְשׂוֹף. Vel quia aquæ latẽt in fouea: & quando capiuntur, manifeſtantur. Et 20.4, וְחַשּׂוּפֵי שֵׁת & diſcoopertis natibus. quod eſt ſicut חֲשׂוּפִים, inquit R.D. in Michlól, & li.ra. ſicut illud Irme. 22.14. חַלּוֹנַי, pro חַלּוֹנִים. Nomen, Gene. 30.35, מַחְשֹׂף הַלְּבָן nudationem cãdoris qui erat in virgis. Hinc & חָשִׂיף, Paruus grex. 1. Reg. 20.25, ſicut duo חֲשִׂיפֵי עִזִּים parui greges caprarum.

חָשַׁק Eſt חָפֵץ, Cõcupiſcere, deſiderare, Amare, diligere, Adhærere, cõiungere, Cingere, Cõplacere. Deuter. 7.7, חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם cõplacuit Dominus in vobis.

bis. Aut, adhæſit Dominus vobis. Vel, dilexit Dominus vos. Tharghum, צְבִי cõplacuit. Pſal. 91.13, כִּי בִי חָשַׁק quoniá in me cõplacuit, (vel mihi adhæſit,) liberabo eũ. 1. Reg. 9.19, אֲשֶׁר חָשַׁק quã voluit (deſiderauit) ædificare. Ieſa. 38.16, Et tu חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי deſideraſti animã meã (ſub. eruere) à fouea. Vel, Tu adhæſiſti animæ meæ vt eã defenderes à fouea, vel corruptione, vt exponit R.D. in cõment. Et in pihél, Exod. 38.26, וְחִשַּׁק אֹתָם & coniunget (aut cinget) eas. Nomen cũ quinque pũctis, חֶשֶׁק Volũtas, beneplacitũ, deſideriũ, amor. 1. Reg. 9.19, וְאֶת חֶשְׁקִי & voluntatẽ (beneplacitum) Selomóh, &c. Ieſa. 21.4, אֶת נֶפֶשׁ חִשְׁקִי noctẽ (vel crepuſculũ) amoris mei (i. amabilem mihi) poſuit mihi in pauorẽ. Hinc etiam חֲשׁוּק, Filum coniunctũ in circuitu columnarũ, quemadmodum fit in doliis ligneis ad coniungendum illa, circulus doliaris. Exod. 27.10, Et capita columnarum וְחַשְׁקֵיהֶם & fila cingentia illas argentea. Aliud, חִשֻּׁק, Canthus. 1. Reg. 7.33, וְחִשֻּׁקֵיהֶם & canthi earum.

חָשַׁר Eſt קָשַׁר, Ligare, inquit R.D. Vnde חִשֻּׁר, Ligamen. 1. Reg. 7.33, וְחִשֻּׁרֵיהֶם & ligamina earum. Hinc etiã eſt חֲשָׁרָה, Colligatio. 2. Semu. 22.12, חֲשָׁרַת־מַיִם colligationẽ aquarum, nubes cælorũ. Pro quo Pſal. 18.11, ponitur חֶשְׁכַת־מַיִם tenebroſitas aquarũ. Ex colligatione enim nubiũ inter ſeſe, ob illarum multitudinẽ, quia ſunt plenæ aqua, tenebreſcit terra.

חָתַת Conterere, frãgere, cõfringere. Refertur & ad animã, pro frangi animo, conſternari, terreri, pauere. Præteritum autẽ in cal, eſt חַת cum pathách ſicut in aliis geminatis. Deeſt enim ſecunda radicalis: & ad hoc ſignificandum, punctatura ipſius ſecundæ literæ quæ eſt in verbo perfecto חָתַת, remanſit in prima,

teſte R. Dauid in Michlól. Irm. 50.2, חַת fractus (vel cõ
ſternatus) eſt animo. Iiób 41.24, Qui factus eſt לִבְלִי־חֵת
vt non frãgatur animo. i. terreatur aut paueat. eſt præ-
teritum, vel nomen, inquit R. Dauid in lib. rad. ſi no-
men, vertẽdum eſt, abſque pauore. Tharghú דְּלָא יִתְבַּר
vt non frangatur. ſub. animo. R. Abrahám, vt non ti-
meat, tremátque. Irme. 50.2, חֲתוּ גְּלוּלֶיהָ fracta ſunt idola
eius. 1. Semu. 2.4, קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים arcus, fortes (aut potẽ-
tes) fracti. aut pauentes. Deeſt ו coniunctio, vt ſit arcus
& fortes, &c. nã non poteſt חַתִּים referri ad קֶשֶׁת fœmi-
neum ſingulare, quũ illud ſit maſculeũ plurale: ſed ad
גִּבֹּרִים eiuſdẽ & generis & numeri: acſi diceret, & arcus &
fortes fracti. ſub. ſunt. R. Dauid in cõmen. Fœmineũ,
Irme. 14.4, Propter terrá חַתָּה contritã. Sed quia eſt lon
gum, eſt præteritum, & nõ participiũ, quod eſt breue,
ad differentiã præteriti: ſicque eſt vertẽdum, Eo quòd
terra erat cõtrita. Tharghũ, propter peccata inhabitan
tium terrã contriti ſunt. Et ſic idẽ Irme. 48.20, Pudore
ſuffuſus eſt Moáb, כִּי־חַתָּה quia contritus eſt. vel contri-
ta eſt: vt prius referatur ad populũ, poſterius ad vrbẽ.
Tharghum, pudore ſuffuſi ſunt Moabitæ, quia cõtriti
ſunt. Et in nifhál, Malachi 2.5, Et propter nomẽ meũ
נָחַת חָת cõtritus eſt. vel timuit ipſe, aut timidus fuit ip
ſe. Vnde & Tharghú habet, דְּחִיל timuit, aut timidus. 2.
Sem. 22.32, וְנִחַת קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי & conteretur arcus æ-
reus brachiis meis. Deficit enim ב in זְרֹעֹתָי, inquit R. D.
in cõment. & lib. rad. éſtq; verbum maſculeũ: ſed Pſal.
18.35, eſt fœmineũ, וְנִחֲתָה, quia קֶשֶׁת in vtroque genere
inuenitur. Et hoc poſterius, ſecundum normã debue-
rat dagheſſari, quanquam ſit lene ſicut & illud Ieche.
41.7, וְנָסְבָה & circundabitur. R. Dauid in Michlól, & in

li. ra. Irm. 21.13, מִי־יֵחַת עָלֵינוּ quis cõteretur ſuper nos? vel
potius, deſcẽdet, à נָחַת, ſecundũ R. D. in lib. ra. & in cõ-
mẽ. i. quis aſcẽdet, vel caſtrametabitur cõtra nos? Deu.
1.20, וְאַל־תֵּחַת & ne paueas. Illud Prou. 17.10, תֵּחַת גְּעָרָה, nõ
eſt ex hac radice, ſed à נָחַת, aut חָתַת, vt dicetur. Vel poni
tur pro אָחַת vna. 1. Semu. 2.10, Domine יֵחַתּוּ מְרִיבָו con-
terãtur rixæ eius. Et in puhál, Irm. 51.55, חַתְתָה קַשְׁתוֹתָם,
cõfractus eſt (ſingulus ex) arcubus eorũ. In quo chiric
ponitur vice ſúrec, inquit R. D. in lib. rad. & in Mich-
ól. quanquã (vt idẽ ſcribit) poſſit eſſe ex pihél, vt refe-
ratur ad Babél. i. acſi ipſe confregiſſet, propter eius pec
cata, arcus fortiũ eius. Et in hifhíl, Ieſa. 9.4, שֵׁבֶט הַנֹּגֵשׂ
בּוֹ חִחַתָּ virgá exactoris eius cõfregiſti. aut confringe-
re feciſti. Irme. 1.17, ne forte אֲחִתֵּךְ conteram te ante il-
los. ſic Tharghum. R. Dauid in cõmen. cadere faciam.
Chabac. 2.17, Et præda animalium (. i. quã fecerunt ani
malia) יְחִיתַתְן terrebit ea. י quieſcẽs (inquit R. D.) ponitur
vice daghés: quia ſecundum normã ת erat dagheſſan-
dum, & eſt cum pathách præter normã: נ autem eſt ſi-
gnum pronominis fœminei. R. Dauid in lib. rad. Sic
autẽ exponit R. Ionáh, Dixerat regi Babél, Rapina quã
feciſti ipſi Lebanón (. i. terræ Iſraél) operiet te, hoc eſt,
in caput tuũ demum cõuertetur, quemadmodum be-
ſtiis rapacibus vſuuenit, quæ quum diu, multáque ra-
puerint, cõgregatis aduerſum illas hominibus, pœnas
ſuæ luunt rapinæ. Et ſecũdum illũ radix eſt חִתַּת. quod
R. Dauid improbat, quia non eſt ponẽda per ſe radix,
quum inueniatur חַתַּת. Poteſt etiã à חָיָה deduci, & ſic eſt
nomen, id eſt contritio eorũ, vt dicunt nonnulli, teſte
eodẽ R. Dauid in radice חָיָה & חַתַּת. Et in pihél, Iób
7.14, וְחִתַּתַנִי & terrebis me per ſomnia. Nomẽ חַתַּת, vt

in præterito coniugationis cal, Iiob 41.24. Nomen perfectum, Iiób 6.21, Videtis חִתָּת fractionẽ. aut contritionẽ. Alia forma, Genes. 35.5, חִתַּת אֱלֹהִים pauor Dei. quod secundũ normã debuerat esse חִתְּתַת, instar צִדְקַת, & est in regimine. Alia itẽ, Iechez. 32.26, Quia חִתִּית גִּבּוֹרִים terror (pauor, aut cõtritio) fortiũ in terra viuentium. Et 29, בְּחִתִּיתָם in terrore suo. Alia præterea, præposito מ, Psal. 89.41, Posuisti munitiones eius מְחִתָּה cõtritionẽ. vel pauorẽ, siue terrorẽ. Nomẽ geminatũ, Eccles. 12.5, וְחַתְחִתִּים בַּדֶּרֶךְ & cõtritiones (vel pauores) in via. acsi dicat, Contritiones, pauoresq; veniẽt eis in via, vt præ lassitudine ac debilitate nequeant ambulare.

חָתָה Est לָקַח, Capere, accipere, inquit R.D. Prouer. 25.22, כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה quia prunas tu accipis super caput eius. est defectiuum, hoc est sine ו. Et in hifhil, Psal. 52.7, יַחְתְּךָ capiat te. vel capiet te. Prouerb. 17.10, תֵּחַת גְּעָרָה capietur increpatio, &c. & est instar תֵּחַע pro תַּחְתֵּה תִּתְעֶה. Sed rectũ est, inquit R. Dauid, vt radix sit נָחַת descẽdit, másit: acsi dicat, descẽdet manebitque increpatio in sapiẽte. Vide נָחַת. Nomen, præposito מ, מַחְתָּה, Vas quo capitur ignis, Thuribulũ, acerra. Leuit. 16.12, Assumétque מְלֹא חַפְנָיו מַחְתַּת plenum thuribulũ de prunis ignis. Num. 4.14, אֶת־הַמַּחְתֹּת thuribula.

חָתַךְ Incidere, præcidere, Definire, determinare. Semel tantũ inuenitur in Arcanis literis, ídque in nifhál. Dani. 9. 24, Hebdomadæ septuaginta נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ præcisa est (pro præcisæ, determinatæ sunt) super populum tuũ. Vtũtur sæpe hoc verbo doctores Hebræorum, pro incidere. Vnde incisuram carnis, hoc est frustum, vocant חֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר: & ita dicunt, בְּמָקוֹם חָתָךְ in loco incisionis. & alia eius generis multa.

חָתַל Est חָבַשׁ, Ligare, alligare, circunligare. & עָטַף, Operire, inquit R. Dauid in lib. ra. Ieche. 16.3, וְהֶחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ & inuoluẽdo non esses inuoluta. aut, operiendo non fuisses operta. Vel (vt ait idẽ R.D. in cõment.) fasciãdo nõ fuisses fasciata. sub. quẽadmodum puer fasciatur, & ligatur fasciis, pãnísque, vt illius consolidentur dirigantúrque mẽbra, qui in ventre matris suæ fuerat secundis obuolutus, & caput inter crura habuerat. Nomen, חִתֻּלָה, Fascia. Iiób 38.9, & caliginem חִתֻּלָתוֹ vt fasciam eius. sub. posui.

חָתַם Signare, sigillare, Claudere. Iechez. 28.12, Tu חוֹתֵם תָּכְנִית sigillans (.i. sigillas, signas) summã. acsi dicat, Tu sigillas, perficísque summã, quia in te est sigillum totũ: & stellas sigillas, absc ódísque, quẽadmodum literas abscondit sigillũ. Deuter. 32.33, חֲתוּמִים בְּאֹצְרוֹתָי signatũ (sigillatũ) in thesauris meis. Dani. 9.24, וְלַחְתֵּם חָזוֹן & ad claudẽdum (vel signãdum, sigillandúmque) visionem. Et in nifhál, Estér 8.7, וְנֶחְתָּמִים & signabitur (pro signatur, sigillatur) annulo regis. ɔ cũ camés. R.D. in Mich. Et cú seghól, Estér 3.12, וְנֶחְתָּם. Prius est secúdũ formã pahól. Et in pihél, Iiób 24.16, Perfodit (pro, perfodiunt) in tenebris domos quas in die חָתְמוּ־לָמוֹ signauerút sibi. acsi dicat (ait R.D.) In die signũ apponẽt fures in parietibus, & nocte perfodiẽt in loco quẽ signauerũt. Sic R. Leui. Sunt qui exponút, In die claudẽt se, ne videãtur ab hominib⁹. & hoc est quod mox sequitur, Nõ nouerũt lucẽ. Et in hifhíl, Leui. 15.3, אוֹ־הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ vel clauserit (aut claudere fecerit) carnẽ suam a fluxu suo. acsi dicat, quòd fluxus obstruxerit os meat⁹, & clauserit illũ propter densitatem suã. Nomẽ, חוֹתָם, Signũ, signaculum, sigillũ, annulus. Cant. 8.6, Pone me כַּחוֹתָם

עַל־לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶךָ ſicut ſignaculũ ſuper cor tuũ, & ſicut ſignaculum (vel annulum) ſuper brachiũ tuũ. Ne videlicet remoueas me à corde tuo, quẽadmodũ annulus quo ſignãtur ſiue ſigillãtur literæ, non remouetur à manu ſigillantis. & ſic Irme.22.24, Si fuerit, &c. חוֹתָם עַל־יַד annulus in manu dextera mea, &c. Alia forma, Geneſ.38.24, agnoſce quæſo cuius ſit חֹתֶמֶת annulus.

חָתַן In hithpahál, Affinitatẽ contrahere, generum eſſe, cõnubia iungere. Iehoſ.23.12, וְהִתְחַתַּנְתֶּם בָּהֶם & connubia iunxeritis cũ eis. 1.Semu.18.22, הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ affinitatẽ contrahe cum rege. Hinc eſt חוֹתֵן, Socer. Iudicũ 4.11, de filiis Chobáb חֹתֵן ſoceris Moſéh. R. Ionáh expoſuit, cognati. dicit enim ſignificare fratrem vxoris viri, ſeu mariti: & hoc, quia Nume.10.29, ſcriptũ eſt, Et dixit Moſéh ad Chobáb filiũ Rehuél Midianitis חֹתֵן ſocerũ Moſéh. & Exod.2.17, Et venerũt ad Rehuél patrẽ ſuũ. Et ſic videtur quòd Rehuél ſit Ithró, & Chobáb filius ipſius Ithró. ſed hoc non eſt rectũ. Nã nónne dixit ei, (Num.10.31,) Ne quæſo derelinquas nos: quia reuera noſti quòd dũ maneremus in deſerto, fuiſti nobis pro oculis, &c. Cõſtat autẽ Ithró fuiſſe cũ illis in deſerto, vt dicitur Exo.18.1, Et audiuit Ithró ſacerdos (vel princeps) Midián ſocer Moſéh. Dicẽdũ eſt igitur, quòd Ithró eſt Chobáb, & Rehuél pater ipſius Ithró. Mos autem linguæ Sanctæ eſt, patrẽ patris. i. auum, vocare patrem, ſicut & nepotẽ filium. & ſic dictũ eſt, Et venerũt ad Rehuél patrẽ ſuum. i. auum ſuum. Et חָתָן, Gener, Sponſus. 1.Semu.18.18, Quia ero חָתָן לַמֶּלֶךְ gener regi. Exo.4.25, Et tulit Sipporáh petrã, ac circũcĩdit præputium filii ſui, & tãgere fecit pedes eius, & dixit, כִּי חָתַן דָּמִים אַתָּה quia ſponſus ſanguinum es mihi. Videtur (inquit R.D.) quòd quẽadmodum vocabant hominẽ

in die thalami ſui חֻתָּן, itidem vocarent lactentẽ in die circunciſionis ſuæ חֻתָּן, quia חֻתָּן ſignificat innouare, ac inchoare lætitiã: quod fiebat nõ modo in die thalami, hoc eſt nuptiarũ, verumetiã in die circũciſionis. Vnde ad hunc modum explicatur, Dixerat enim prius verſu 24, Et fuit in via in diuerſorio, & occurrit ei Dominus, & quæſiuit interficere illum. i. Angelus Domini quæſiuit interficere Moſéh, eo quòd non circũciderat Eliézer filium ſuũ. Cognito Moſéh hoc, iuſſit Sipporæ vt illum circunciderẽt: quia ipſe nequibat ob ægritudinẽ quæ ſibi acciderat. Tunc Sipporáh accepta petra, circũcĩdit præputiũ filii ſui, & tãgere fecit pedes ipſius Moſéh. acſi dicat, Si ægrotaſti eo quòd non circũciſti filium, ecce ſanguis circunciſionis. Et dixit quũ circunciderẽt filium, Quia ſponſus ſanguinũ es mihi. acſi dicat, Factus es ſpõſus ſanguinũ hodie mihi, ob ſanguinẽ, & mariti mei occiſionẽ. Et quum tangere feciſſet de ſanguine circunciſionis pedes Moſéh, receſſit ægritudo ab illo: tunc declarauit ac dixit, Sponſus ſanguinum: propter circunciſionẽ. acſi dicat, Tu quẽ vocaui ſponſum ſanguinũ, non es ſpõſus ſanguinum ob ſanguinẽ occiſionis, ſed propter ſanguinẽ circunciſionis. Hucuſque R.D. Tharghũ, In ſanguine circũciſionis huius datus eſt ſponſus nobis. R. Selomóh ſic explicat, Et dixit ſuper puerum, Quia ſponſus, &c. i. tu es cauſa quòd ſponſus meus occidatur propter te, tu occidis maritum meum. & receſſit angelus ab eo. Tunc agnouit quòd ob circunciſionẽ venerat ad occidendũ eum. Dixit, Sponſus ſanguinũ. i. ſpõſus meus occidendus erat ob circunciſionẽ. Nomen, חֲתֻנָּה, Nuptiæ, deſponſatio. Cant.3.11, In die חֲתֻנָּתוֹ deſponſationis illius.

verò florem optimi odoris, nigríque coloris, id eſt vacinium, vt arbitror.

חַכְלִיל Eſt Rubeſcere. Vnde nomen tóar, חַכְלִילִי, Rubicundus. Gene. 49.12, חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן, rubicúdior oculos vino. Nomen, Prouer. 23.29, Cui חַכְלִילוּת עֵינַיִם rubedo oculorum? Rubedo, ob multam vini potationem, inquit R. Dauid.

חַלְמִישׁ Vnde חַלָּמִישׁ, hoc eſt חָזָק, Fortis, durus. & tátum dicitur de petra, aut ſilice. Pſal. 114.8, חַלָּמִישׁ ſilicẽ (aut petrã) in, &c. Deute. 32.13, מֵצוּר חַלָּמִישׁ de petra ſilice petræ. Et contrà, Deute. 8.15, מֵצוּר חַלָּמִישׁ de petra ſilicis. i. dura. Sic dicitur, Exo. 25.4, וְתוֹלַעַת שָׁנִי & vermiculus cocci: & Leui. 14.6, שְׁנִי הַתּוֹלַעַת coccus vermiculi.

חֲנָמֶל Genus grandinis, inquit R. D. in lib. rad. aut Glacies fortis, ſecundũ R. Sahadiáh. Alii, Frigus. Pſal. 78.47, Et moros eorũ בַּחֲנָמֶל in grandine. R. Chaſén exponit, in locuſta. ſcripſit enim ſpeciẽ eſſe locuſtæ, dictionémque è duabus cõpoſitam dictionibus, חָנָה & מָל, eo quòd maneret & excideret virentia. R. Abrahám, in lapide. i. lapidibus magnis è cælo demiſſis.

חַסְפַּס Geminata ſecũda litera. Vnde מְחֻסְפָּס, Teres, rotundus. Exod. 16.14, Et ecce in ſuperficie deſerti tenue מְחֻסְפָּס rotundum. Tharghũ, מְקַלָּף, decorticatum. R. Selomóh, rotundum. Alibi non inuenitur in Sacris literis.

חַרְגֹּל Species locuſtæ. Leuit. 11.22, וְאֶת הַחַרְגֹּל & hargolum ſecundum ſpeciem ſuam. quo loco locuſtarum quatuor enumerantur genera.

חַרְטֹם Eſt genethliacus, inquit R. Abrahám. i. qui ex die natali fortunã hominis ſucceſſúmq; pronũtiat. Dani. 2.10, Non interrogat לְכָל חַרְטֹם omnẽ

vel nuptiarũ eius. acſi dicat, In die thalami illius, quia eſt dies in quo factus eſt ſponſus. Abſolutum non inuenitur in Scriptura.

חָתַף Eſt חָטַף, Rapere, inquit R. D. Iiób 9.12, הֵן יַחְתֹּף ſi rapuerit, quis reſtituere faciet illum? R. Moſeh exponit יִגְזֹל פִּתְאוֹם rapuerit repẽte, (ת enim & ט inuicem permutãtur in plæriſque locis) quis, &c. non enim valet homo cogere illum vt prædã, raptúmq; reſtituat. R. Abrahám iunior, Si Deus hominẽ rapere voluerit, quis, &c. Tharghũ, Si rapuerit hominẽ in mundo, quis, &c. Nomen cũ ſex punctis, חָתָף. Prouerb. 23.28, Etiã ipſa כְּחָתָף prædæ (aut rapinæ) inſidiabitur. R. Dauid, כְּחַטִּיפָה ſicut rapinæ. Dicit tamen in lib. rad. כ eſſe expreſſiuũ veritatis, vt & Gene. 25.32, Iura mihi כַּיּוֹם tẽpore hoc. acſi dicat, in tẽpore quo potuerit rapere, tolleréq;, inſidiabitur. Poteſt etiã verti, tãquã rapinæ, &c.

חָתַר Eſt חָפַר, Fodere, perfodere. Iiób 24.15, חֹתֵר בַּחֹשֶׁךְ בָּתִּים perfodit in tenebris domos. Hamós 9.2, אִם יַחְתְּרוּ ſi perfoderint in inferno. vt in illo videlicet lateant. Ionáh 1.12, וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים & proiecerunt ancho ras viri vt reducerent (ſcilicet nauẽ) ad aridã. Sic enim fodiebãt profundum maris. Vel, & foderunt viri, ſcilicet in ſuis cogitationibus. i. inueſtigauerunt, ſcrutatíque ſunt cauſas, cõſiliáve vt poſſent educere nauem in aridam. Sunt qui exponũt, Et foderunt remis. i. remigauerunt. Remiges enim, mare perfodere videntur.

QVADRATA NOMINA.

חֲבַצֶּלֶת Cum ת ſigno fœmineo, Roſa. Canti. 2.1, ego (tanquam) חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן roſa campi. R. Abrahám nonnullos refert exponere roſam, alios verò,

genethliacũ. Exo.8.18,Et dixerũt הַחַרְטֻמִּים genethliaci.

חרמש Falx. Deut.16.9,& 23.25,וְחֶרְמֶשׁ & falcẽ non eleuabis ſuper meſſẽ amici tui. i.proximi.

חרצב Ligamen,vinculum,colligatio. Plurale forma fœminea,Pſa.73.4,Quia nõ ſunt חֲרָצֻבוֹת colligationes(aut ligamina) morti eorũ. i.flagella, & ægritudines in eorũ morte,ſed quietè moriũtur. Ieſa. 58.6,Solue חַרְצֻבוֹת רֶשַׁע colligationes impietatis.

חרצן Acinus vuæ. Nume. 6.4, מֵחַרְצַנִּים de acinis, &c.non comedet.

חשמל Nomen angeli:vel potius coloris ſimilis igni. Ieche.1.4,Et de medio eius ſicut color חַשְׁמַל angeli.vel coloris ſimilis igni.Et 8.2,הַחַשְׁמַלָה.vbi reduũdat,& propterea eſt longa, inquit R.D.in cõment.ſicut & illud 2.Reg.16.17,הַחִישֻׁנָה.Vnde & Tharghum ſimpliciter habet חַשְׁמַל.

חשמן Pſal.68.31,Venient חַשְׁמַנִּים,id eſt vt ait R.Selomóh,munera.alii,ſatrapæ.R.D.in lib.ra.viri magni, ducéſque. Vel eſt nomẽ familiæ magnæ.R. Abrahám, סָגָנִים principes magni, aut ſummi ſacerdotes.R.Himmanuél,principes magni,regéſve.

ט

Litera,ſemper radicalis eſt.

טבח Eſt זָבַח,Mactare,iugulare,occidere,immolare,ſacrificare.Exo. 21.37,וטבחו & occiderit illud.1.Semu.25. 11,ואת טבחתי אשר טבחתי & victimã meam quã occidi.Participiũ paſſiuum,Deuter.28.31,Bos tuus טְבוּחַ iugulatus.ſub.erit. Imperatiuũ,Geneſ.43.15,וּטְבַח טֶבַח & occide victimã.vel occiſionẽ. quanquã R.Selo-

móh putet eſſe macór. Tóar,1.Semu.9.23,Et dixit Semuél לַטַּבָּח coquo. Gen.37.35,Principi הַטַּבָּחִים coquorũ, aut laniorum,vel carnificũ. Nomen,טֶבַח,Occiſio,victima.Ieſah.34.6,וְטֶבַח גָּדוֹל & occiſio magna. Et cum fœmineo, Irme.12.3, Sicut ouis לְטִבְחָה ad occiſionem. טִבְחֵתִי,vide præteritũ. Et præpoſito מ,Ieſah.14.21,Præparate filios eius מַטִּבְחָה occiſioni.Vel,præparate filiis eius occiſionem. Tóar fœmineũ,1.Sem.8.14,וְלַטַּבָּחוֹת & in piſtrices.

טבל Tingere,intingere,mergere,demergere,lauare,baptizare. Leuit.4.6, וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם & intinget ſacerdos digitũ ſuum in ſanguine. 2.Reg. 5.14,וַיִּטְבֹּל & lauit ſe in Iardén.Et per tranſlationé,Iób 9.31,Tũc in foueã תִּטְבְּלֵנִי demerges me. acſi dicat,Etiã ſi lauero me aquis niuis,tu lauabis me in fouea,ita vt non eruar ex ea. R.D.in lib.ra. Et in niphál,Iehoſ.3. 15,Et pedes,&c. נִטְבְּלוּ tincti ſunt in extremitate aquæ.

טבע Mergere,demergere,immergere,ſubmergere, Figere,infigere,defigere. Pſalm.69.3,טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה infixi(aut demerſi)me in limo profundi. Eſt verbum actiuum intranſitiuũ,quod ſæpe per paſſiuũ vertitur.1.Sem.17.48, וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן & fixus eſt lapis in fronte eius. Et in puhál,Exo.15.4,טְבֻּעוּ ſubmerſi ſunt in mari. Et in hofhál,Iób 38.6,Super quo baſes eius טְבָּעוּ fixæ ſunt.Prou.8.24,Antequã montes הָטְבָּעוּ figerẽtur.

Hinc eſt טַבַּעַת,Annulus:quòd digito infigatur ſic appellatus.Eſter 3.12,Et ſignauit בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ ãnulo regis. Exo.25.11,Et fundes ei quatuor טַבְּעֹת זָהָב annulos auri.

טבור Vmbilicus in homine.& quia ipſe vmbilicus eſt in medio corporis, per trãſlationé,medium terræ vocatur טַבּוּר. Iudicũ 9.37, טַבּוּר הָאָרֶץ de vm-

bilico terræ.

טָהַר In cal, eſt Mundare, purificare. & eſt cum ſerí, vt חִפֵּץ. Leuit.13.34, Et lauabit veſtimenta ſua, וְטָהֵר & mundabitur. ſiue mundus erit. Sunt enim verba intrãſitiua actiua. Prouerb.20.8, טָהַרְתִּי מֵחַטָּאתִי mundus ſum à peccato. Imperatiuum vice futuri, 2. Reg.5.10, Et reuertetur caro tua tibi, וּטְהָר & mũdus eſto. pro, & mundus eris. R.D.in lib.rad. eſt enim ſicut וְתִטְהָר. Leuit.16.30, Corã Domino תִּטְהֲרוּ mundi eritis. Et in pihél, Leuit.13.13, וְטִהַר אֶת הַנֶּגַע & mundabit plagã. Malachi 3.3, וּמְטַהֵר כֶּסֶף & purgans argentum. Iechez.39.12, לְמַעַן טַהֵר אֶת הָאָרֶץ vt mundet terrã. Et 36.25, אֲטַהֵר אֶתְכֶם mundabo vos Et in hithpahál deficit vtplurimũ ת coniugationis, teſte R.Dauid in Michlól: quod eſt in potẽtia daghés. Num.8.7, Et lauabunt veſtimẽta ſua, וְיִטְהָרוּ & mundi erunt. Eſt præteritú cum ſeghól loco pathách, quia ה dagheſſandum erat, niſi eſſet gutturale, & ט debebat eſſe cũ pathách: & cameſſatú eſt ה, eo quòd eſt in ſoph paſſúc: poſitúmq; eſt ſeghól ſub ט vice pathách ad dirigendam pronũtiationem, ait R.D. in Michlól. Leuit.14.7, Et ſtillare faciet ſuper הַמִּטֶּהָר mũdatum. i. mundãdum. pro הַמִּתְטַהֵר. Et ſic in præterito, Iehoſ.22.17, Aqua לֹא־הִטַּהֲרנוּ non ſumus mundati. pro הִתְטַהַרְנוּ. Toar, Exod.25.10, & operies eã זָהָב טָהוֹר auro mundo. Deuter.14.18, auem טָהוֹר mundã. Leuit.24.6, Super menſam הַטְּהֹרָה mundã. i. ſuper menſam ex auro mundo. R.D.in lib.rad. & R.Selomóh in cõment. Poteſt tamen (ait idem R.Selomóh) & ad mẽſam referri. Iób 17.9, וְטָהֹר־יָדַיִם & mundus manibus. ט & ה legũtur cũ camés chathéph, inquit R.D.in lib.ra. & in Michlól. Prouer.15.26, וְטִהֹרִים & mundi ſermones. Fœmi-

neum, Malachi 1.11, וּמִנְחָה טְהוֹרָה & ſacrificiũ mundum. Deut.14.11, auẽ טְהוֹרָה mundã. Pſal.19.9, Timor Domini טְהוֹרָה mundus. Et 12.7, eloquia Dom. טְהֹרוֹת mũda.

Nomina ſubſtantiua tria ſunt ſine mappíc, & vnum cum mappíc. Leuit.12.4, in ſanguinibus טָהֳרָה mundi tiæ. ה non eſt cum mappíc, nec ſignũ fœmineũ occultum, ſed eſt nomen tantũ: & propter ה, conuerſum eſt camés in ſecũdam literã radicalem, quod debuerat eſſe in prima, ſicut in עָצְמָה חָכְמָה. & ſic eſſe debuerat טָהֳרָה ט cum camés chathéph. R.D.in lib.rad. Et eodẽ verſu, טָהֳרָה munditiæ. Et 5, טָהֳרָה. At verſu 6, eſt cũ mappíc, Et quũ impleti fuerint dies טָהֳרָהּ muditiæ ſuæ. ה eſt ſignũ fœmineũ occultum, quia eius ſingulare eſt טָהֵר, Exod. 24.10, Et ſicut corpus cæli לְטָהַר in mũditia. i. ſerenitate, & puritate. Venit & cũ ת, quãquam nõ ſit in regimine. 1. Parali. 23.28, וְעַל־טָהֳרַת & ſuper munditia. Leuit. 14.2, in die טָהֳרָתוֹ munditiæ ſuæ. Alia ſpecies, præpoſito מ, Pſal.89.44, Ceſſare feciſti מִטָּהֳרוֹ munditiã eius. eſt cum camés chathéph propter decorẽ: Eſt etiam ט cũ daghés, ob decorem, ſicut & in מְקֻדָּשׁ dagheſſatur ק. acſi dicat, ceſſare feciſti ſplendorem regni eius.

טוֹב In cal, Bonũ & pulchrum eſſe, Pulchrum fieri, coniugatur ſecundum formã פָּעוֹל ad hunc modum, טוֹב טְבָת טְבִתִי, &c. pro טָיוֹב טָיְבָת, &c. R.D.in Michlól. Nume.24.5, מַה־טֹּבוּ quám bona (aut pulchra) ſunt tabernacula tua Iahacób. Et in hifhíl, 1. Reg.8.18, הֵטִיבֹתָ bene feciſti. Alia tempora & perſonas quære in יָטַב. Tóar, Pſalm.34.9, videte כִּי־טוֹב יְהוָה quòd bonus Dominus. Significat etiã Decorum, pulchrũ, & Iucundum. 1. Semu.9.2, Et non erat quiſquã de filiis Iſraél טוֹב מִמֶּנּוּ pulchrior illo. R.D. Vnde & Ionathán ver

tit שִׁפֵּר. Eſtér 1.10, כְּטוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ quum iucundum eſſet cor regis. Et in regimine, chólem vertitur in ſúrec, Ieſah.1.19, טוּב הָאָרֶץ bonũ (vel bonitatẽ) terræ comedetis. R. Dauid in lib.ra. diſcrimẽ ponit inter hæc duo, dicẽs טוֹב cum chólem eſſe nomẽ tóar: at cum ſúrec, nomen רֹב, Bonitas, & non mutari in regimine, ſed eodem modo eſſe cum ſúrec tã abſolutum, quàm in regimine: & ſic טוֹב cum chólem non mutari. Ieche.31.16, וְטוֹב־ לְבָנוֹן & bonũ Lebanón. & hoc dicit eſſe rectum. Hoſe. 3.5, Et pauebunt Dominũ: וְאֶל־טוּבוֹ & (ſub. reuertẽtur) ad bonũ eius. vel bonitatẽ eius. Vel, & pauebũt Dominũ, bonitatémq; eius. R.D. in lib.rad. in radice פָּחַד, ſic explicat, Et pauebunt Dominũ, id eſt timebunt ab eo, & confluent ad eũ, & ad bonum (vel bonitatẽ) eius. Et in cõment. Et pauebunt Dominũ quãdo ad illum reuertentur, expectabúntque bonum illius. R. Sahadiáh, Ad bonũ eius. i. ad gloriã eius: vt Exod.33.17, Ego trãſire faciã כָּל־טוּבִי omne bonum meũ. i. gloriã meam. Neche. 9.25, בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל propter bonitatem tuã magnam. Vnũ cum chólem, Michá 7.4, טוֹבָם bonus eorum. Plurale, Deuter.8.12, Et domos טֹבִים bonas (vel pulchras) ædificabis. 1.Semuél 25.15, Et viri טוֹבִים לָנוּ boni nobis valde. Hæc duo ſunt defectiua, ſine ו: cætera ſunt plena, cũ ו. 2.Sem.15.3, Verba tua טוֹבִים וּנְכוֹחִים bona, rectáq;. 1.Reg.8. 66, Læti וְטוֹבֵי לֵב & iucundi corde. Tóar fœmineum, Exod.3.8, אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה ad terrã bonam. 2.Semu.11.2, Et mulier טוֹבַת מַרְאֶה pulchra aſpectu. Eſtér 2.2, Virgines טוֹבוֹת מַרְאֶה pulchræ aſpectu.

טוּה In cal, Nere. Exod.35.25, manibus ſuis טָווּ וַיָּבִיאוּ מְטָוֶה neuerũt, & attulerunt netum. Hîc & verbum habes & nomen.

טוּחַ Linere, oblinere, cõplanare, incruſtare. Ieſa.44.18, כִּי־טָח quia óblit' eſt, ne videat, oculus eorũ. eſt cũ pathách: vnũ tamẽ inuenitur cum camés, Leuit.14.42, וְטָח אֶת־הַבַּיִת cõplanabit (incruſtabit) domum. Prius טָח eſt intrãſitiuum. Quanquã & trãſitiuum eſſe poſſit, inquit R. Dauid: & linens, ſiue cõplanans, eſt pſeudopropheta, vel cor, quẽadmodum dictũ eſt Ieſah.44.20, Cor ſeductũ. & Iechez.22.28, Et prophetæ eius טָחוּ לָהֶם liuerunt (cõplanauerunt) eos (aut eis) luto abſque firmitate. Et macór ex nif hál, Leuit.14.48, Poſtquã חָטַח אֶת־הַבַּיִת cõplanata fuerit domus. Nomẽ, טִיחַ, Litura, cõplanatio. Iechez.13.12, vbi eſt הַטִּיחַ אֲשֶׁר טָחְתֶּם Litura quam liuiſtis? Hinc dicuntur & טְחוֹת, Renes: eo quòd ſint complanati, clauſíque adipe. Iiób 38.36, Quis poſuit בַּטְּחוֹת in renibus ſapientiã? Pſal.51.8, Ecce veritatem voluiſti בַּטְּחוֹת in renibus. R. Abrahám, in locis occultis, quæ ſunt intentiones cordis: & antiqui dixerunt eſſe renes opertos adipe: vt Iiób 38.36.

טוּר Ordo. Exod.28.17, הַטּוּר הָאֶחָד ordo vnus. Eodem verſu, quatuor טוּרִים ordines.

טִירָה Require in טִיר.

טוּשׁ Eſt חוּשׁ, Feſtinare, accelerare. Iiób 9.26, Sicut aquila יָטוּשׁ עַל־אֹכֶל feſtinabit (pro feſtinat) ad eſcam. Tharghú, דָּטַיִם quæ feſtinat ad eſcã. R. verò Leui, & R. Abrahám iunior exponunt, יָעוּף volabit.

טָח Quære in טוּחַ.

טְחֹה Vnde nomẽ מִטַּחְוֵה מִטַּחְוֵי, Iactus. Et in regimine, Gen.21.16, כְּמִטַּחְוֵי קָשֶׁת ſicut iactus (plurale) arcus. i. ſagittæ arcus: hoc eſt ſecũdum menſurã curſus

aurei.vel mariſcæ.Et 5,Et facietis ſimilitudines עַפְלֵיכֶם anorum veſtrorum.

טַפַּח Frõtale,vt lamina,quod ligabãt in frõte: quod numero multitudinis doctores Hebræorũ vocant תְּפִלִּין.Exod.13.16,Et erit in ſignum in manu tua, & frõtalia inter oculos tuos. ſic Deut.6.8.Dixit autẽ inter oculos,&c. inquit R.D.id eſt in eminẽtia capitis,in loco in quo cerebrum lactẽtis eſt impreſſum, qui eſt locatus è regione oculorum. & ſic exponitur illud Deuter.14.1,Et non ponetis caluitium inter oculos veſtros.

טִיט Cœnum,lutum, limus. Ieſah.41.25, Et ſicut figulus יִרְמַס־טִיט calcabit lutum.Et 57.20,רָפֶשׁ וְטִיט cœno & luto.Pſal.18.42,כְּטִיט חוּצוֹת ſicut lutum platearum. Et nomen cõpoſitum,Chab.2.6,Et aggrauans ſuper ſe עַבְטִיט denſum lutũ.i.multũ lutum. Vide עָבָה.

טוּל Proiicere,eiicere,Proficiſci,Mouere,Migrare.In hifhíl,Ionáh 1.4,Et Dominus הַטִּיל רוּחַ־גְּדוֹלָה proiecit (proficiſci fecit.i. immiſit) ventum magnum in mare.Irme.16.13,וְהַטִּלְתִּי & proficiſci(vel eiicere faciam) vos è terra hac.1.Semu.18.11,וַיְטֵל שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית & iecit Saúl lanceam. Et in hophál,Prouerb.16.33,In ſinum יוּטַל הַגּוֹרָל proiicietur ſors. Et futurũ in nifhál,ait R.Ionáh,Ieſah.40.15,Ecce inſulæ vt puluis tenuis יִטּוֹל proiicietur.pro proiicientur.At rectũ eſt,inquit R.D. in lib.rad.vt ſit ex radice נָטַל. Hinc eſt & verbum & nomen geminatum ex pihél,Ieſah.22.17,Ecce Dominus מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר migrare (aut proficiſci) facit te migratione viri. R. Ioſéph ſcripſit גֶּבֶר eſſe nomẽ tóar, acſi dicat גְּדוֹל magna:& ה in טַלְטֵלָה non eſſe ſignũ fœmineum,ſed noſépheth,id eſt additum ac redundans.

dd.i.

ſagittæ.ſic R.D.Sed R.Ionáh participiũ eſſe ſcripſit in pihél,acſi dicat,elongauit ſe ab eo,quemadmodum elongant ſe iacientes ſagittam in iactu ſuo.

טָחַן Molere, contundere. Nume.11.8, וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם & molent molis.pro,molebant.Ieſah.47.2,Tolle molas,וְטַחֲנִי קָמַח & mole farinã.i.frumentũ vt fiat farina. à fine enim facta eſt denominatio:& ſic Ieſah.44.19, Et coxi ſuper prunas eius panẽ,id eſt paſtã quæ coquendo fit panis.Exod.32.21,וַיִּטְחַן & moluit(vel contudit)donec eſſet puluis. acſi dicat,& contudit illũ lima habente ora,& hæc eſt molitura eius.R.D. Iiób 31.10, תִּטְחַן לְאַחֵר molat alteri vxor mea.id eſt ſeruiat aliis,ſit alteri ancilla,cuius erat molere.Vel molat,id eſt alteri ſubiiciatur in actu venereo, vt mola inferior ſuperiori.Ieſah.3.14,Et facies pauperũ תִּטְחָנוּ commoletis. pro cõmolitis.id eſt contunditis,ſiue percutitis,vt ſeſe molæ contundunt. Hinc טְחוֹן,Lima ferrea.Deuter.9.21, Et contudi illũ טְחוֹן lima.deficit enim ב.Vnde & Thargum habet בְּשׁוּפִינָא lima.Vel eſt macór,inquit R.Dauid.i.molendo.Alii,mola.Thren.5.13,Iuuenes טְחוֹן ad molendũ(vel coeundum)tulerunt. Ponitur enim pro לִטְחוֹן.R.D.in lib.rad.R.Abrahám,ad molendũ. Nomẽ,Eccle.12.4,in humilitate הַטְּחִנָה קוֹל ſonitus molæ. R.D.in li.ra.vocis molitionis,nẽpe dentiũ. Et 3,Et ceſſabunt הַטְּחֲנוֹת dẽtes minores.qui videlicet eſcã molũt.

טְחוֹר Infirmitas ani.i.ficus fici,aut mariſca,hæmorrhois morbus,& anus cui talis euenit morbus. Deuter. 28.25, Percutiat te Dominus vlcere AEgypti, וּבָעֳפָלִים & ficis. aut mariſcis . Ita ſcribitur , ſed legitur וּבַטְּחוֹרִים. Et ſic 1.Semu.5.6,Et percuſſit eos בָּעֳפָלִים mariſcis.legitur vt primum. Et 6.4, quinque עָפְלֵי זָהָב aurei.

fit טַל, Ros. Geneſ. 27.39, וּמִטַּל הַשָּׁמָיִם & de rore cæli. cum daghés ob defectū alterius ל. Plurale (quanquā non inueniatur in Scriptura) eſt טַלִּים, vel טְלָלִים, inſtar עֲלִילִים, R. Dauid in lib. rad.

טְלָא Vnde טָלוּא, Pūctatum, aut reſperſum maculis grādioribus, latioribúſq; : ſicut נָקוֹד, Reſperſum maculis minoribus, inquit R. D. in lib. rad. Gen. 30.32, Remoue inde omne pecus, &c. וְטָלוּא & reſperſū maculis maioribus. Et 34, וְחִטְלָאִים & (hœdos) maculis latis reſperſos, &c. וְחִטְלָאוֹת & maculis latis reſperſas (capras.) Ieſperſa. i. èpannis colorum multorū, hoc eſt multicoloria. ſunt participia paſſiua ex cal: vel ſunt toarím. Et in pihél, Iehoſ. 9.5, Et calceaměta vetera, וּמְטֻלָּאוֹת & reſarcita, quæ videlicet erant è corio nouo, veteriq; conſuta. Et rectum eſt vt ſint ex hac radice, illud 1. Sem. 7.9, Et tulit Semuél טְלֵה חָלָב אֶחָד agnū lactis vnū. quod eſt in regimine. Et abſolutū, Ieſah. 65.25, Lupus, וְטָלֶה & agnus. quanquā ſint ſcripta cum ה. Nā in plurali ſunt cum א, Ieſah. 40.11, congregabit טְלָאִים agnos. licet ſecundum normā deſinētium in א, ל debuerit eſſe cum ſerí, טְלָאִים, ſicut צֶמֶא צְמָאִים, & טְמֵא טְמֵאִים. Sed venit cum camés, ſicut נְכֵה נְכֵאִים, vt in radice נָכֶה. Et ſi dixeris radicem eſſe טָלֶה cum ה, & in טְלָאִים poni א vice ה, ſicut תְּלוּאִים, Hoſe. 11.7: hoc eſt abſurdū, tum quia radix iſta cum א inuenitur in dictionibus multis, quod non vſu venit cum ה: tum quia טְלָאִים non eſt plurale ſecúdum normā deſinentiū in ה, quia debuiſſet ſcribi טָלִים, ſicut קְנֵה קָנִים. Eſt & nomen loci. 1. Semu. 15.4, Et recenſuit eos בְּטְלָאִים in Thelaim. vel in agnis: quia videlicet dum recenſerentur, afferebant vnuſquiſque agnū. Et hoc di

R. verò D. in lib. rad. & in comment. vocādi caſus eſſe arbitratur, vt ſit, ô vir. Vocauit autē virū, eo quòd elatabatur, & ſe roborabat, vtpote qui excidebat in excelſo ſepulchrum ſuum. Et ſecundum primā interpretationem, טַלְטֵלָה eſt in regimine: ſicut & illud Pſal. 45.5, וַעֲנָוָה־צֶדֶק, pro וַעֲנָוַת. & Michāh 1.10, עָרִיָּה בָּשֶׁת, & idgenus plæraq;, annotata libro 2. Hebra. inſtit. cap. 14. Et ſecūdum doctores Hebræos, dixit migratione viri, & non mulieris, eo quòd mulier magis inuenit miſericordiam quàm vir, ob illius fragilitatem.

טִיר Vnde טִירָה, AEdes, palatium: ſic appellatū, quòd ſit ædificatū lapidibus læuigatis & æqualiter ordinatis, à טִירָה quod ſignificat ordinē, ſicut & חָטוּר. טוּר autē in verbis doctorū Hebræorū vocatur גֹּדֶר. Pſa. 69.26, תְּחִי־טִירָתָם נְשַׁמָּה ſit palatium eorū deſolatū. Nume. 31.10, Et כָּל־טִירֹתָם omnia palatia eorum combuſſerunt igni. Tharghum, & omnem בֵּית סְגַרְתְּהוֹן domum orationis eorum. Significat etiā, inquit R. D. בּוֹתֶל, Parietem. Cant. 8.9, Si murus eſt, ædificemus ſuper eā טִירַת כֶּסֶף parietem argenti. R. verò Ionáh exponit, palatium argenteum, ſecundum priorem ſignificātiam, ponens diſcrimen inter טוּר & טִיר tam in ſignificātia, quàm in radice. at contra R. D. eiuſdem putat eſſe & ſignificationis & radicis vtrunque.

טָלַל Tegere, operire, obūbrare. In pihél, Nechem. 3.15, Ipſe ædificabit eā, וִיטַלְלֵנוּ tegétque eā. acſi dicat, Ponet ſuper eā contignationē. Et Syriace, Dani. 4.9, Subter ſe תַּטְלֵל obūbrabat beſtias agri. Et 1. Reg. 6.9, pro וַיְכַס & texit eā: Tharghum habet וְטַלֵּל. Et Pſal. 5.12, pro וְתָסֶךְ & teges: Tharghum habet וְתַטֵּל. Et Gen. 19.8, pro בְּצֵל in vmbra: Tharghum habet בְּטַלֵּל. Hinc etiā

cit esse rectum R.Dauid in lib.rad.quia erat pésach.i. pascha. Vnde & Ionathán in Tharghum habet, בְּאִיסְרֵי פִסְחָא in agnis pischa.i.paschæ.

טָמֵא Immundum esse, & pollutũ.in cal טְמָא instar יְרֵא. Nume.6.12, כִּי טָמֵא נְזִרוֹ quia pollutus est nazareatus eius. Leuit.15.5, וְטָמֵא & immúdus erit. Iechez. 23.17, וַתִּטְמָא־בָם & polluit se cum eis. Et in pihél, Gen. 34.4, טִמֵּא אֶת דִּינָה polluit Dinam. Et in nifhál, Hose. 5.3, נִטְמָא contaminatus est (aut cõtaminauit se) Israél. Ex hac radice (vt dicũt nonnulli) est illud Leuit.11.42, וְנִטְמֵתֶם & contaminabimini. tametsi careat א. Sed secundum R.Dauid, radix est טָמָה. Et in hithpahál, Iechez.14.11, וְלֹא־יִטְמְאוּ עוֹד & non polluãtur (aut polluãt se) vltrà in omnibus, &c. Leuit.21.1, לֹא־יִטְמָא nõ polluet se. secundum normã debuerat esse יִתְטַמָּא, vt ait R.Dauid in Michlól, & in lib.rad. Et verbũ compositum ex puhál & hithpahál, Deuter.24.4, Postquam הִטָּמֵאָה polluta fuerit. pro, הִתְטַמֵּאָה, cum ת coniugationis hithpahál. & est prioris significationis. Quũ enim fuerit eius vxor alteri maritata, quanquã repulsa, immũda erit apud eũ. R.Iosèph exponit, prohibita fuerit ei, ne possit illã accipere, vxorẽ alterius existentẽ. Et hæc est doctorum Hebræorum expositio, qui à maioribus recepe runt, quòd desponsata alteri, quãuis non sit ei copulata, prohibita est viro priori: quia scriptũ est, Et fuerit viro alteri, quũ fuerit in illa generatio. Et si fornicata fuerat, licitum erat vt ad priorẽ rediret, quũ non erat in illa generatio. Et ita exponitur, Postquã fuit prohibita. Require in טָמֵאָה. Tóar, טָמֵא, Pollutus, contaminatus, immũdus. Leuit.5.2, Qui tetigerit omnem דָּבָר rem immundã. Iesah.6.5, טְמֵא שְׂפָתַיִם immũdus la-

biis. Leuit.11.35, וְטַמֵּאִים יִהְיוּ לָכֶם & immũda erunt vobis. Fœmineũ, Leuit.11.6, טְמֵאָה immunda est vobis. Iechez. 22.5, טְמֵאַת הַשֵּׁם immũda nomine. Substantiuũ, טָמֵאָה, Immunditia, Nume.5.19. Iudicũ 13.7, Et ne comedas כָּל־טְמֵאָה omnẽ immunditiã. quod R.Iosèph exponit, prohibitionẽ.i.rem prohibitã Nazaræo. Et sic dixerũt magistri Hebræorum, præcipue R.Ischác, & R.Immí, Quid est, Et ne comedas immunditiã? Id est prohibita Nazaræo. Et quia immũdum, est prohibitum, dixit de re prohibita, omnẽ immunditiã. Leuit.5.3, Quum tetigerit בְּטָמְאַת אָדָם immunditiã hominis. Et 16.16, מִטֻּמְאוֹת ab immunditiis filiorum Israél.

טָמַה Obthurare, & claudere cor ne intelligat. Leui, 11.42, Et ne polluatis vos in eis, וְנִטְמֵתֶם בָּם nec obthuretis cor in illis. vel propter illa. Comestio enim reptiliũ claudit cor, & intelligẽtiam illi prohibet, inquit R.D. Sunt tamen nõnulli qui verbú deducunt à טָמֵא prædicto, & sic deficit א radicalis litera. acsi dicat, neque polluatis vos in illis. Prius probat R.D. in lib. rad. Tharghum, Neque polluatis vos in illis. Iob 18.3, Cur, &c. נִטְמֵינוּ בְּעֵינֵיכֶם clausi sumus corde (.i. obtusi) in oculis vestris? R.Leui in cõment. fuimus immũdi. R. Mosèh, clausi sumus.i.cur reputamur in oculis vestris, acsi cor nostrũ clausum esset terra, ne intelligat? R.Abrahám iunior, Sumus vt immundi in oculis vestris, vel clausi sumus.i.clausa sunt argumẽta nostra, & abscondita sunt in oculis vestris, pro, in oculis tuis. vel, in oculis vestris, ô audientes. Tharghum, טְמֵעֲנָנָא obthurati (clausi) sumus in conspectu vestro. Doctores Hebræorum geminant verbũ, טִמְטֵם, Clausit, obthurauit. vnde est illud apud eos, מְטַמְטֵם אֶת־הַלֵּב obthurans cor.

Illud etiã Iesah.6.5,Quia vir טְמֵא־שְׂפָתַיִם immundus labiis sum: exponunt nonnulli(inquit R.Dauid) clausus labiis sum,vt loqui nequeam.

טָמַן Abscondere,occultare. Irme.43.9,וּטְמַנְתָּם & abscondes eos. Et 10,Quos טָמַנְתִּי abscondi. Psal.9.16,טָמָנוּ abscónderunt.מ est cum camés,propter accentum reuiáh, qui coniunctus est fini versus, teste R.D. in Michlól. Et in hifhíl, 2.Reg.7.8,וַיִּטְמְנוּ & absconderunt. Et in nifhál, Iesah.2.10,וְהִטָּמֵן & absconde te in puluere. Tóar, Locus in quo quispiam se abscondit. Iób 40.8, facies eorum alliga בַּטְמוֹן in occulto.

Nomen,מַטְמוֹן,Thesaurus. Genes.43.22, dedit vobis מַטְמוֹן thesaurum.sic videlicet appellatũ,quòd absconditur.Irme.41.8,Sunt nobis מַטְמֹנִים thesauri.Iesah.45.3,וּמַטְמֻנֵי & thesauros absconsionum. i.absconditos. est cum súrec,siue Kibbús sephathaim.

טַבָּא Cum sex punctis,Canistrũ. Deut.26.4,Et accipiet sacerdos הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ canistrũ de manu tua.

טָבַף Fœdare,inquinare.In pihél.Cant.5.4,Laui pedes meos,quomodo אֲטַנְּפֵם inquinabo illos? Alibi in Sacris literis non inuenitur : sed eius vsus frequens est apud Hebræorum magistros.

טָעָה Cum ט,est idem quod תָּעָה cum ת. ט enim & ת sunt eiusdẽ exitus,inquit R.D. Sed hoc nõ inuenitur in cal in Arcanis literis: sed in Misnáh, & aliis Hebræorum libris. Semel dũtaxat inuenitur in hifhíl, Ieche.13.10,Pro eo quòd הִטְעוּ אֶת־עַמִּי errare fecerunt populum meum.Tharghum plærũque vtitur hoc verbo.

טָעַם Gustare. In cal,1.Semuél 14.29,טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ gustaui paululum mellis. Prouerb.31.18,טָעֲמָה gustauit quòd bona est negotiatio eius. Iób 12.11, Et

palato cibus יִטְעַם־לוֹ gustabit(aut sapiet)ei. Nomen, טַעַם, Sapor, Gustus. Nume.11.8, Et erat טַעְמוֹ כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן sapor eius sicut sapor recentis olei. Significat & consilium,& ostensionẽ,aut probationẽ ad oculũ cordis,Et dispositionẽ rei,rationem,argumẽtum,Edictũ, decretum,Et in grãmatica,accentum. Iób 12.20,וְטַעַם זְקֵנִים & consiliũ senum accipiet.R.Moséh,Et probationem(ostẽsionem)senum tollet.sub.ab eis.Psal.119.66, Bonitatẽ טַעַם וְדַעַת sermonis,& scientiã doce.Vel,bonú sermonẽ,&c.Aut,bonitatẽ,cõsiliũ,pro,& consiliũ.Vel, bonitatẽ,demõstrationẽ. aut rationẽ.R.Himmanuél, Bonitatẽ, consiliũ,&c.Proue.11.22,deficiẽs טַעַם cõsilio. Et 26.16,respondentibus טַעַם cõsilium.Ionáh 3.7,בְּטַעַם הַמֶּלֶךְ ex edicto(aut decreto)regis.1.Sem.21.13,Et mutauit ipse אֶת־טַעְמוֹ sermonẽ suũ.vel, cõsiliũ suũ.aut dispositionem suã.Alii,rationẽ suam. Aliud,טַעַם,Cibus, Gene.27.4,Et fac mihi מַטְעַמִּים cibos. Plurale forma fœminea,Prouerb.23.3,Ne concupiscas לְמַטְעַמּוֹתָיו de cibis illius. Est autẽ notandum secũdum R.D.in lib. rad.quòd טַעַם est gustare ore vel lingua,non comedere,& traiicere in guttur nisi paululum. R.verò Ionáh dicit hoc verbũ significare interdum gustare,nonnun quam edere. Sed non est opus hac distinctione,inquit R.Dauid. Vnde & מַטְעַמִּים significat cibos palato sapidos,delectabiléque.

טָעַן Est עָמַס,Onerauit:& דָּקַר,Trãsfixit,pupugit. Genes.45.17, טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם onerate iumẽtum vestrum.Et in hac significatione & Tharghũ,& magistri Hebræorũ vtuntur frequẽter hoc verbo. Potest etiam exponi,Pũgite iumẽta vestra,nempe stimulo,vt velocius eatis.idem significat apud Harabas: & hoc modo exponit R.Ioséph. Iesah.14.19,Vt vestimentum occi-

forum מְטַעֲנֵי חֶרֶב qui confossi sunt(aut trāffixi,siue qui confodiuntur)gladio.

טַפָּה Vnde טַף quod est קָטֹן,Paruus,paruulus. Ieche. 9.6, וְטַף & paruulus (pro paruuli) & mulieres. Iehos.1.14,טַפְכֶּם paruulus vester. Ab hoc verbum in cal.Iesah.3.16,וְטִפּוֹף & plaudendo.more scilicet paruulorum plaudendo, saltandóq; ibant festinātēr per vias ac plateas,nullum habentes pudorē. Vel טִפּוֹף ponitur vice תִּפּוֹף cum ת,quod est eiusdē exitus,id est tympanizando . Significat etiam apud Hebræorum magistros Passibus æqualibus incedere:acsi dicat,superbe incedēdo,passibus æqualibus,quum tripudiant.

טֶפַח Mēsura quatuor digitorū inter sese iunctorū. Exod.25.24, Et facies ei clausurā טֶפַח quatuor digitorum. Alia forma cum seghól, 1.Reg.7.26, Et crassitudo eius טֹפַח quatuor digitorū . Plurale in Scriptura,forma fœminea,Psalm.39.6,Ecce טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמָי paruos(breuésque vt mēsura quatuor digitorū,quæ est minima)dedisti dies meos.acsi dicat,viuat homo quāuis tēpore,dies eius breues sunt corā te. Nam mille anni in oculis tuis sunt vt dies hesterna quæ præteriit. R.Dauid,breues vt mensura quatuor digitorū.1.Reg. 7.9,Et à fundamēto עַד־הַטְּפָחוֹת vsque ad mensurā quatuor digitorū.i. à fundamento vsque ad parietē superiorem,qui erat ædificatus secūdum mensurā quatuor digitorum. Ab hoc verbū in pihél,Iesa.48.13,Et dextera mea טִפְּחָה שָׁמַיִם mēsa est cælos. Dicit tamen R.D. in lib.rad.in aliquibus libris correctis esse cum camés chathéph.Et in cōment.exponit,mēsa est palmo suo, vel quatuor digitis suis,iuxta illud Iesah.40.12,Et cælos palmo mensus est.Tharghum,Et fortitudine mea appendi

appēdi(aut suspēdi)cælos. Significat etiā Magnificare,aut Educare,& nutrire.Thren.2.22,אֲשֶׁר־טִפַּחְתִּי וְרִבִּיתִי quos educaui,& multiplicaui, inimicus meus cōsumpsit. Et dixit טִפַּחְתִּי, eo quòd infantē, dū educatur,metiūtur, dirigúntq; illius mēbra,dum fasciis illū inuoluuunt. Nomen,טִפָּח,Educatio. Thre.2.20,Num comedent,&c.paruulos טִפֻּחִים educationū:i.quos educant, metiuntúrq; modo prædicto. acsi dicat, qui educātur.

Aliud,מִטְפַּחַת,quod est צָעִיף, Linteū, velum,quo mulieres faciē operiunt. Ruth 3.15, Affer הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלֶיךָ linteum quod est super te.Iesa.3.22,וְהַמִּטְפָּחוֹת & linteamina.Sunt tamen(inquit R.D.)qui exponunt,chirothecas:& sic deducitur à prima significatione.

טָפַל Cōiungere,adhærere. Pfal.119.69, טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר זֵדִים coniunxerunt(aut cōposuerunt) super me superbi mēdaciū.i.illud quod non feci.Sic R.D.& R. Abrahā. At R. Himmanuél exponit acsi dicat, Locuti sunt aduersum me mēdacium superbi. Tharghū,חִבְּרוּ coniunxerunt,aut composuerunt,&c. Iiób 14.17,וַתִּטְפֹּל & cōiunxisti super iniquitatē meam.i.adiunxisti super paruā iniquitatem meā iniquitates alias: aut iniquitates quas feci dum non erat fas vt retribueres, vt dixit cap.13.26, Et depauperabis me propter iniquitates pueritiæ meæ.sic exponit R.D.in lib.rad. At R. Leui hoc pactō,Et adiunxisti.i.addidisti iniquitatē super iniquitate.i.pœnam super pœnā, aut punitionē super punitionē.Tharghum,תְּחַבַּר,coniunges. R.Abraham iunior,addes,vt R.Leui.Et 13.4, Vos estis טָפְלֵי־שֶׁקֶר compositores mendacii.Vel,addentes mendacium.

טַפַּשׁ Semel duntaxat inuenitur in Sacris literis,idque in cal. Pfal.119.70,טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם incrassatee.i.

tum eſt velut adeps cor eorũ. Et ſic Tharghũ, Ieſah. 6. 10, pro הַשְׁמֵן impingua, habet טְפֵישׁ. Is etiã qui eſt abſque ſcientia, hoc eſt inſipiens, vocatur טַפֵּשׁ, aut טְפֵישׁ.

טָרַד Continuare, perſeuerare. Prouerb. 19. 13, Et (tan quam) ſtillatio דַּרֹּד continuãs, (perſeuerãs,) cõtentiones mulieris. eſt defectiuũ. i. ſine ו: ſed cap. 27. 15, eſt cum ו, Stillatio טוֹרֵד perſeuerans. Magiſtri quoque Hebræorũ, eum qui ſe iugiter occupat in aliquo opere, vocãt טָרִיד. Vnde dicunt, Herus, dominus domus טָרִיד occupatus in operibus ſuis eſt.

טָרָה Vireſcere, Recẽtem eſſe. Iudi. 15. 14, Et inuenit maxillã aſini טָרִיָּה recentem. aut viridẽ, quæ videlicet putreſcere incipiebat. Ieſah. 1. 6, Et plaga טְרִיָּה recẽs. vel viridis. Aut, virulenta, ſiue humida, quod eſt ſignum plagæ inſanabilis. Et ita exponunt R. Abraham, & R. Dauid in comment.

טָרַח Aggrauare, fatigare. Semel duntaxat in Sacris literis legitur, idque in hifhil. Iiób 37. 11, Etiã propter irrigationem (ſub. terræ) וְטָרִיחַ עָב fatigabit (aggrauabit, nempe Deus) nubem. acſi dicat, Vt irriget Deus mundũ, fatigabit, aggrauabítque nubẽ multitudine pluuiæ. R. Moſéh, In ſerenitate fatigabit Deus nubes. Nomen, Ieſah. 1. 14, Fuerunt mihi לְטָרְחָה ad fatigationem. aut laborem. Deute. 1. 12, Quomodo feram ſolus ego טָרְחֲכֶם laborem veſtrum?

טֶרֶם Cum ſex pũctis, Antequã, priuſquã. 1. Sem. 3. 3, Et lucerna Dei טֶרֶם יִכְבֶּה antequã extinguerétur &c. וַיִּקְרָא vocauit &c. i. antequã lucerna Dei, quæ erat accẽſa in tẽplo Domini, eſſet extincta, & quũ adhuc Semuél dormiret in ſanctuario, vocauit eum Deus. 1 enim in וַיִּקְרָא redũdat, ait R. D. ſicut & Gene. 22. 4, Die

tertia וַיִּשָּׂא leuauit. & ſic 1. Sem. 3. 7, וְטֶרֶם & antequã reuelaretur ſibi verbum Domini, וְיֹסֶף addidit, &c. Exod. 9. 30, Et tu, & ſerui tui noui quòd טֶרֶם antequã timeretis à facie Domini Dei. pro, noui quòd tu & ſerui tui antequã orarẽ pro vobis, timebatis à facie Domini Dei. at vt oraui, ceſſarúntq; tonitrua, ac pluuia, denuo peccaſtis. R. D. in lib. rad. Et 10. 7, הֲטֶרֶם nónne antequam ſcires, periit AEgyptus? i. antequam dimitteres eos, voluiſti ſcire quòd periit AEgyptus? R. D. in lib. rad. Vel, Num adhuc ignoras quòd periit AEgyptus?

טָרַף Rapere. Hoſe. 6. 2, Quia ipſe טָרַף rapuit, & curabit nos. ר eſt cũ camés, ait R. D. in li. ra. Gen. 37. 33, טֹרַף טֹרָף rapiẽdo raptus eſt. Et in nifhál, Irme. 5. 6, Qui egreſſus fuerit ex eis, יִטָּרֵף rapietur. Et in puhál, טֹרָף, raptus eſt, vt ſuprà Gene. 37. 33. Et in hifhíl. Prou. 30. 8, הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי ale me cibo congruẽtiæ meæ. i. qui conuenit mihi. Tóar cũ duplici camés, טָרָף, Raptus, Gene. 8. 10, עֲלֵה־זַיִת טָרָף foliũ oleæ raptũ in ore eius. Et tóar, ſiue adiectiuũ folii, inquit R. D. in lib. rad. acſi dicat, folium oleæ erat טָרוּף raptũ in ore colũbæ. Vnde & Onchelos in Tharghum habet תְּבִיר fractum. Fœmineum, Exod. 22. 12, הַטְּרֵפָה raptum. Nomen, טֶרֶף, Rapina, præda, Cibus. Pſal. 111. 5, טֶרֶף נָתַן eſcã dedit timentibus ipſum. Et 104. 21, Catuli leonum rugientes לְטַרְפָּם ad rapinã. aut prædam. Significat & frõdem, ſiue folium. Iechez. 17. 9, כָּל־טַרְפֵי omnes frõdes (aut folia) germinis eius ſiccabit. Tharghum pro עָלֶה folium, habet טָרָף: vt Geneſ. 3. 7, Et ſuerunt עָלֶה folium (pro folia) ficus. Tharghum, טַרְפֵי folia. Et 8. 10, Et ecce עֲלֵה־זַיִת folium oleæ. Tharghum, טָרָף־זֵיתָא.

Universidad de Deusto Biblioteca

viro.sic Tharghum, וּצְבִי, & R.Selomóh.Sed in Midrás exponitur,& iurauit.1.Sem.17.38, וַיֹּאֶל לָלֶכֶת & cœpit ire. Vel secundũ R.Dauid, voluit ire: nẽpe vt periculũ face ret, eo quòd in diebus suis cũ illis ire non tentauerat. & videns sibi fore oneri, à se remouit illa. Et Iiób 6.9, וְיוֹאֵל & incipiat(vel velit) Deus, & conterat me. Tharghum, וּשְׁרֵי & incipiat.R.Abrahám iunior, Et velit.Et in alia significatione, 1.Semu.14.24, וַיֶּאָל שָׁאוּל אֶת־הָעָם & adiurauit Saúl populum. Et in nifhál, est Stultũ fieri, aut esse, siue insanire. Iesah.19.13, נֹאֲלוּ stulti facti sunt principes Sóhan.

יְאוֹר Vnde יְאוֹר, Amnis, fluuius, riuus. Iesa.19.7, iuxta riuũ. vel flumẽ. Et præposito ה notificatiuo, י est sine daghés. Gen.41.1, עַל־הַיְאוֹר iuxta flumẽ. aut riuũ. Et sic חִדֶּקֶל Gen.2.14, tertius paradisi fluuius, id est Tigris, vocatur hoc nomine. Dan.12.5, Ad ripã הַיְאוֹר fluminis. Exo.8.1, Super flumina. עַל־הַיְאֹרִים

יְאַשׁ Desperare. Eccles.2.20, Et verti me לְיַאֵשׁ אֶת־לִבִּי vt desperare facerẽ cor meum super omnẽ laborem. est ex pihél: & nisi א esset gutturale, daghessaretur, inquit R.Abrahám in cóment. R.Dauid in lib. rad. exponit, Et verti me ad increpandum illud, & vt transferrẽ ab iis rebus, ne recordaretur illarum. Et in nifhál, Irme.2.25, נוֹאָשׁ desperatum est. acsi dicat, inquit R.Dauid in cõmen. desperatũ est cor meũ vt eat post Dominũ, Non ibo post illum. Et 18.12, Dicéntq; נוֹאָשׁ desperatũ est. sub. cor nostrũ, &c. vt paulo suprá. Iesah. 57.10, Non dixisti, נוֹאָשׁ desperatum est. acsi dicat, Non dixisti, Desperatum est cor meũ, vt non eat post deos alienos: sed cõfortata es in eis, & illorum recordata es. Iiób 6.26, Et in vẽtũ verba (mei) נוֹאָשׁ desperati. Omnia

QVADRATA NOMINA.

טְאָטְאָ Si radix sit טוא, geminatur prima & vltima. Sin verò א vltimum, sit loco ה vltimæ radicalis literæ טְאָה, tunc geminatur prima tantum radicalis. Potest tamen dici verbũ esse quadratũ, & significare Verrere, mundare, scopare. Iesah.14.23, וְטֵאטֵאתִיהָ בְּמַטְאֲטֵא & scopabo eam scopa, &c.

טְפְסַר Dux, princeps. Irme.51.26, Præficite ei טַפְסָר principẽ. aut ducem. Tharghũ, cultores belli. i. bellatores. Et ט cũ pathách, Nachum 3.16, וְטַפְסְרֶיךָ principes tui sicut locusta locustarum.

י

In verbis est signum tertiæ personæ futuri masculeæ vtriusque numeri: & interdum nominis constitutiuum.

יְאַב Est תֵּאַב, Cõcupiuit, desiderauit. Inuenitur semel duntaxat. Psal. 119.131, Quia לְמִצְוֹתֶיךָ יְאַבְתִּי præcepta tua desideraui.

יְאַל In hifhíl, Velle, acquiescere, Incipere, Iurare, Adiurare. Deuter.1.5, הוֹאִיל voluit Moséh exponere legem hãc. R.Selomóh, הֵחֵחִיל cœpit. & sic Tharghum, שְׁרֵי. 1.Semu.12.22, כִּי הוֹאִיל quia voluit (vel cœpit) Dominus facere, &c. Tharghum, רְעָוָא placuit corã Domino, &c. Hose.5.11, כִּי הוֹאִיל quia cœpit ire post præceptũ. sub. Iarobhám. Vel, quia voluit ire, &c. vt vult R.D. in cõment. Gen.18.27, Ecce quæso הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר cœpi loqui. Tharghum, Ecce nunc אַסְגֵּיתִי multiplicaui loqui. R.Selomóh, רְעֵיתִי volui. Iehos.7.7, Et vtinam הוֹאַלְנוּ voluissemus, & mansissemus, &c. Tharghũ, רְשֵׁרִינָא vt cœpimus mãsissemus. 2.Reg.5.23, הוֹאֵל acquiesce, cape duo talenta. Exod.2.21, וַיּוֹאֶל & voluit Moséh habitare cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

cinas הַיּוֹבְלִים arietũ. i.arietinas. Hebræis est fœmineũ, Leuit.25.13, Anno הַיּוֹבֵל הַזֹּאת iobél huius. i.anni quinquagesimi. Et 31, וּבַיֹּבֵל & in iobél egredietur. Hinc etiam est יַבֶּלֶת, Verruca, caruncula eminens in corpore sine pruritu, quæ vulgo dicitur porrus. ita R.Dauid in lib.rad. Leuit.22.22, אוֹ־יַבֶּלֶת vel verrucam. Tharghum, יַבְּלַן. R.Selomóh, verrucam.

יָבַם Accipere cognatam suã, id est vxorẽ fratris sui, viro eius defuncto, ad suscitandum eius semen, vt lex præcipiebat. In pihél, Genes.38.8, Ingredere ad vxorẽ fratris tui, וְיַבֵּם אֹתָהּ & accipe illam in vxorẽ, &c.

Hinc יָבָם, Cognatus, qui vxorẽ fratris debet accipere. Deuter.25.5, יְבָמָהּ cognatus eius ingredietur ad eã, & accipiet eã sibi in vxorẽ, וְיִבְּמָהּ & cognatã illam efficiet. i.capiet eã in vxorem tanquã cognatam suam. Et fœmineum, יְבָמָה, Cognata. i.vxor fratris defuncti. Et יְבָמֶת, & cum pronomine, Deuter.25.9, Et accedet יְבִמְתּוֹ cognata eius. Et 7, Et si noluerit vir accipere יְבִמְתּוֹ cognatã suam. Hæc nõ veniunt à יְבָמָה, quia cum pronominibus, ת esset raphatũ: quũ autẽ habeant daghés, oportet ea esse à יְבֶמֶת instar בְּחֶמֶת, teste R.D. in Mich.

יָבַשׁ Siue יָבֵשׁ instar חָפֵץ, Aruit, siccauit se, Erubuit, pudore suffusus est. Thre.4.8, יָבֵשׁ הָיָה כָעֵץ aruit, fuit veluti lignum. Vel melius, nomen tóar, pro, aridum fuit veluti lignũ. Psal.102.12, sicut herba אִיבָשׁ arescã. Hose.13.15, וְיֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ & arescet vena eius. est instar יֵאוֹת à יֵאַת, éstq; futurum à יָבֹשׁ, instar פָּעוֹל, aut יָכֹל, licet י futuri signũ sit cũ seri, inquit R. Dauid in Michlól. Psal.25.20, אַל־אֵבוֹשׁ ne confundar. Iesa.1.29, כִּי יֵבֹשׁוּ quia pudore suffundentur (erubescẽt, pro erubescetis) ab arboribus quas concupiuistis. Iiób 12.15, Ecce prohibebit

prædicta sunt ex nifhál numeri singularis, masculea, & subaudiendum est לֵב cor. quanquam dici possit, inquit R.Dauid, esse nomina, pro desperatio.

יָאַת Est רָצָה, Placere, cõplacere. Irme.10.7, Quia tibi יָאָתָה cõplacuit. scilicet regnum. vel tibi conuenit, & non alteri. Gene.34.15, In hoc נֵאוֹת לָכֶם cõplacebimus vobis. Tharghũ, נִטְפַּס acquiescemus (aut consentiemus) vobis. 2.Reg.12.8, וַיֵּאֹתוּ & complacuerunt (aut consenserunt) sacerdotes.

יָבַב Semel tãtum legitur in Sacris, ídq; in pihél, pro Clamare, vociferari, iubilare. Iudic.5.28, וַתְּיַבֵּב & clamauit. aut iubilauit. Tharghum pro תְּרוּעָה vociferatio, iubilus, taratantarizatio (Irme.20.16,) habet יַבָּבָא.

יָבַל In hifhíl, est Ducere, deducere, Afferre, adducere. Psal.60.10, Quis יוֹבִילֵנִי deducet me in ciuitatem, &c. Et 68.29, Tibi יוֹבִילוּ afferent (adducent) reges munera. Iesah.23.7, יֹבִלוּהָ afferent eam. Et in hophál, Iiób 10.19, ad sepulchrũ אוּבָל ducar. אוּבָל, nomen loci, aut fluminis, require in אֲבָל. Iesa.18.7, יוּבַל־שַׁי afferetur munus Domino. יוּבַל, Riuus, require in אֲבָל. Nomẽ, Iudic.6.4, Et perdiderunt אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ fructũ terræ. Leuit.26.4, dabitq; terra יְבוּלָהּ fructũ suum. Dicunt tamen Hebræi esse defectiuũ. i.sine ו, vt Psal.67.7, Terra dedit יְבֻלָהּ fructũ suũ. Aliud, יֶבֶל, Riuus. Iesa.44.4, עַל־יִבְלֵי־מָיִם iuxta riuos aquarũ. Et י prima litera deficiẽte, בּוּל, vt in radice בּוּל. Hinc est & יוֹבֵל, Aries, Buccina item è cornu arietino, & Annus quinquagesimus, sic dictus, quòd in illo clãgerẽt buccina arietina. Pro hac dictione Tharghũ plærũque habet דִּיכְרָא quod significat arietẽ: vt Iehos.6.4, Quũ protraxerit בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל cũ cornu arietis. i.buccina arietina. Et 3, Capiẽt septẽ buc

aquas, וְיִבָּשׁוּ & arescent. At R. Ionáh legit וְיִבָּשׁוּ, ו cum chiric, & י quiescente. Sed priori modo scribitur in libris emendatioribus, inquit R. D. in Michlól, & in lib. rad. Et in pihél. Nachũ 1.4, Increpans mare, וַיְבַשֵּׁהוּ & siccauit illud. Secundum normã debuerat esse וַיְיַבְּשֵׁהוּ, י enim scriptũ, est י futuri signũ: deficit verò י radicale: idcirco remãsit pũctatura י radicalis, id est pathách in י futuri, inquit R. D. Oppositum scripsit R. Iehudáh. Et sunt qui dicunt esse ex hifhíl, vt R. Ioseph, & nonnulli alii. Et in hifhíl, Iehos. 2.9, הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מֵי יַם־ סוּף siccare fecit Dominus aquas maris Súph. Et intrãsitiuum, Ioél 1.10, הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ confusum est vinum nouum. Et 12, fine ו, הֹבִישׁ שָׂשׂוֹן cõfusum est gaudiũ. Vnum scribitur cum א & י quiescentibus, Iesah. 30.5, Omnis הֹבִישׁ cõfusus est. Zechar. 10.11, וְהֹבִישׁוּ & arescẽt omnia profunda fluminis. est intransitiuum, secũdum R. Ionah. At R. Dauid trãsitiuum arbitratur. dixerat enim, Et transibit in mare angustia, & percutiet in mari fluctus, & arescere faciẽt (sub. venti) omnia profunda fluminis. Toár, Iechez. 17.23, Et germinare faciã עֵץ יָבֵשׁ lignum aridum. Nume. 6.3, Et vuas recẽtes, וְיבֵשִׁים siccásque non comedet. Fœmineum, Nume. 11.6, Anima nostra יְבֵשָׁה arida. Ieche. 37.4, הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת ossa arida audite. Alia forma, Gen. 1.10, Et vocauit Deus לַיַּבָּשָׁה aridam, terrã. Et cum ת loco ה, secundum R. Dauid, Exod. 4.9, בַּיַּבָּשֶׁת in arida.

יָגַב Vnde יְגֵב, Agricola. 2. Reg. 25.12, Vinitoribꝰ, וְלִיגְבִים atque agros colentibus. Nomen, Irme. 39.10, Deditque eis vineas, וַיְגֵבִים & agros. cuius singulare est יְגֵב. Tharghum etiam habet חַקְלִין agros. Ab hoc potes formare totũ verbum, ex quo habes participium quod præcessit,

præcessit, יוֹגְבִים.

יָגָה Dolore affici, affligi. Et in hifhíl, Dolore afficere, affligere. Thren. 1.5, הוֹגָה dolore affecit eam. Illud 2. Semu. 20.13, הָגָה remotus fuit, Vide in הָגָה. Ióh 19.2, Vsquequo תּוֹגִיגוּן נַפְשִׁי affligetis (dolore afficietis) animã meã? Et in nifhál, secundũ R. Abrahám, & R. D. Sepha. 3.17, נוֹגֵי dolore affectos propter tẽpus, cógregaui. R. D. in comment. exponit, filios tuos ô Siion & Ierusaláim, qui fuerunt נוֹגִים dolore affecti à tẽpore redemptionis, congregaui ad te, quia ex te fuerunt, & egressi sunt in captiuitatem: sed nunc congregaui eos ad te. Tharghũ, דִּי הֲווֹ מְעַכְּבִין qui fuerunt retardati. aut impediti. Et in pihél, Thren. 3.32, וְיוֹגֶה כִּבְנֵי־אִישׁ & dolore affecit (afflixit) filios viri. secũdum normã debuerat esse וְיִיגֶּה, inquit R. D. in lib. rad. quanquã R. Ioséph scripserit esse ex hifhíl, & secũdum normã debuisse scribi יְגוֹן וַאֲנָחָה וְיָגוֹן. Nomẽ, יָגוֹן, Dolor. Iesa. 35.10, fugiéntq; dolor ac gemitus. Irme. 31.13, Et lætificabo eos מִיגוֹנָם à dolore eorum. Alia forma, תּוּגָה. Prou. 14.13, Et nouissimum lætitiæ תּוּגָה dolor. Thren. 3.62, מְגֻגַּת לֵב dolorem cordis. require in גָּגַן, de cuius est radice, secũdum R. D. quanquam sint qui deducant à יָגָה, sed prius est rectũ.

יָגַע Laborare, & etiã fatigari, & lassari. Ieho. 24.13, terrã in qua לֹא יָגַעְתָּ nó laborasti. Psal. 69.4, יָגַעְתִּי laboraui dum clamarẽ. Iesah. 47.12, in quibus יָגַעְתָּ laborasti. vel insudasti. Et 15, יָגַעְתָּ laborasti. siue defatigata es. ע cum pathách, inquit R. D. in Michlól, propter gutturalem extremã. Prou. 23.4, אַל־תִּיגַע ne labores vt diteris. Et in pihél, Ieho. 7.3, אַל־תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת־כָּל־הָעָם ne laborare facias (vel fatiges, sub. mittẽdo) illuc omnẽ populũ. Et in hifhíl, Iesah. 43.25, הוֹגַעְתַּנִי laborare fecisti

יְהוָה & fuit ſuper eũ ibi manus Domini.i.prophetia. 1. Para.29.24,dederunt יָד manũ ſub Selomóh.i.vt eſſent in poteſtate Selomóh. 1.Semu.12.15,Et erit בָּכֶם יַד־יְהוָה manus Domini in vobis.i.plaga.Et cõmuniter quãdo poſt יָד ſequitur ב deſeruiẽs,ſignificat plagã,ſiue percuſſionem. Nume.13.30, iuxta יַד ripã(vel terminũ) Iordén. vel iuxta locum. 1.Sem.19.3,Et ſtabo לְיַד־אָבִי ad manũ(vel iuxta locũ,aut latus)patris mei. Nume.33.1,בְּיַד־מֹשֶׁה per manũ Moſéh, & Aharón. i.iuſſu ac præcepto. Prouer.11.20,יָד לְיָד manus ad manum(.i.mox mox)non erit innocẽs(vel impunitus)malus.R.Himanuél in cõment. exponit,in propinquo: acſi dicat, non tardabit illius punitio.Alii Hebræorum doctores exponunt,pater cum filio.acſi dicat, nunquã impium & malum videbis impunitũ: ipſe & eius ſemen pœnas ſuæ luent impietatis.At iuſtorum ſemen euadet,quia nec ipſi,nec ſemini eius eueniet quicquã mali.Alii verò exponũt,תֵּכֶף repente,ſtatim vt impius egerit malũ, מִיָּד id eſt ſtatim punitur:ſed filio(ſi fuerit iuſtus)differetur punitio,& non erit ſtatim.Tharghũ,Qui extendit manum contra ſociũ ſuum(.i.proximũ ſuum)non erit mũdus à malo. Zechar.4.12, quæ ſunt בְּיַד שְׁנֵי in medio duarum,&c.ſic R.Dauid in commen.exponit, בְּתוֹךְ. Cũ pronomine,Leuit.25.35,Si attenuatus fuerit frater tuus,& declinauerit יָדוֹ manus eius tecũ.vt ſcilicet eius apprehendas manũ,opémq; feras illi. 2.Reg. 10.15,da אֶת־יָדֶךָ וַיִּתֶּן יָדוֹ manum tuã. & dedit manũ ſuã, ad firmãdum ſcilicet pactum,aut fœdus.Mos enim erat,vt quum vellét aliquid firmare,vnus poneret manum ſuper manũ alterius, iuxta illud Prouerb.6.1,Fili mi,ſi ſpopõderis pro amico tuo,fixiſti pro alieno ma-

me propter iniquitates tuas. Tóar,2.Sem.17.2,Et ipſe יָגֵעַ laborans. vel fatigatus, & laſſus. Subſtantiuũ, יְגִיעַ,Labor. Geneſ.31. 41, וְאֶת־יְגִיעַ כַּפַּי & laborẽ manuum mearũ vidit Deus. Alia forma,cũ duobus cameſſim Iób 20. 18, reddens יְגֵעַ laborem. Fœmineum,יְגִיעָה. Eccleſiaſt.12.12, יְגִעַת בָּשָׂר labor(ſiue afflictio)carnis.

יָגֹר Siue יָגוֹר,Timuit.Deute.9.19,יָגֹרְתִּי מִפְּנֵי הָאַף timui à facie furoris.

יָד Manus,Poteſtas,facultas,Cõſilium,Medium, Vis, vires,robur,potẽtia,Locus,Terminus, Cardines oſtii, Pars, Plaga & percuſſio, Prophetia, Iuſſum, Præceptum.Et eius radix proprie eſt יָדָה,vt ait R.Dauid,& cõmuniter eſt fœminei generis. Thren.5.4, AEgypto dedimus יָד manum.acſi dicat,porreximus,extẽdimúſque manũ noſtrã ad AEgyptũ, vt apprehẽderet manũ noſtrã,nóſque iuuaret. 2.Sem.14.19,הֲיַד nũquid manus(.i.conſilium)Ioáb eſt tecum? hoc eſt num poſuit manum ſuam,conſiliúmque ſuum in hoc vt præciperet tibi?Irme.41.9,quos percuſſit בְּיַד in cõſilio Ghedaliáhu.i.virorũ qui fuerunt iuxta manũ eius,& in conſilio eius in terra. Et doctores Hebræorum exponunt, acſi manu eius atque conſilio forent perẽpti,quia noluit acquieſcere cõſilio Iochanán filii Caréach,vt occideretur Iſmaél,&c. vt habes ibidé cap.40.13. Et quia manus parata eſt homini pro illius neceſſitatibus, locus paratus appellatur יָד. Deute.23.12, וְיָד תִּהְיֶה לָךְ & locus erit tibi extra caſtra.Ieſa.56.5,Et dabo eis in domo mea,&c.יָד locum. Nume. 11.23,הֲיַד nunquid manus Domini(.i.potẽtia)abbreuiata eſt?Eſtér 1.7,כְּיַד ſecundũ potẽtiam regis. Sic prophetia quæ venit cũ fortitudine,atq; potẽtia,vocatur יָד.Ieche.1.3, וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד־

num tuã.Quanquã exponi poteſt & hoc pacto,Da ma
num tuã.vt ſcilicet aſcẽdere faceret eũ in currũ. Dixe-
rat enim illi,Num eſt cor tuũ rectũ,&c. Da mihi ma-
num tuã,&c.& aſcẽdere fecit eum in currum.Irme.6.
3.Pauerunt vnuſquiſque אֶת־יָדוֹ id eſt(vt ait R.D.in cõ-
ment.)אֶת־מְקוֹמוֹ locum ſuum.Tharghum,Et iuuerunt
vnuſquiſque ſociũ ſuum. Geneſ.24.10, omne bonum
domini ſui בְּיָדוֹ in manu eius. i.in facultate, aut pote-
ſtate eius. R.Dauid in lib.rad. Iehoſ.6.2,Dedi בְּיָדֶךָ in
manu tua. Iudic.8.6,בְּיָדֶךָ in manu tua. 1.Reg.14.3, Et
capies בְּיָדֶךָ in manu tua decem panes. Acſi dicat,Et ca
pies tecum,& in facultate tua.Iudi.7.2,יָדִי manus mea.
Geneſ.19.9,Miſerũt viri אֶת־יָדָם manum ſuã. 1.Reg.10.
29,בְּיָדָם facultate(poteſtate,authoritate)eorum educe-
bant.Quiſquis enim volebat educere equos ex AEgy-
pto,per mercatores regis Selomóh educebat,& illis da
bat pretium exitus,ſiue eductionis,quod Parhóh dede
rat regi Selomóh.Exod.32.30,Implete יֶדְכֶם manum ve
ſtram hodie Domino.i.impleſtis manum veſtrã obla
tionibus:hoc eſt,reputatur vobis occiſio illorum, acſi
obtuliſſetis oblationẽ Domino. Deuter.32.27,יָדֵנוּ רָמָה
manus noſtra excelſa.Genc.39.12,בְּיָדָהּ in manu illius.
Et 16.6, בְּיָדֶךָ in manu tua. Iechez.13.21, מִיֶּדְכֶן de manu
veſtra. Plurale duale, Ieſa.13.7,כָּל־יָדַיִם omnes manus
debiles erunt.Iehoſ.8.20,Et non fuerunt in eis יָדַיִם vi-
res ad fugiendum.R.D.in lib.rad.Vel,conſilia aut lo-
ca.Tharghũ,& non erit in eis חֵילָא robur.2.Reg.11.16,
Et poſuerũt ei יָדַיִם loca.Tharghum,אַתְרָא locum. Iiob
5.19.Et in bello,מִידֵי חַרְבָּא è manibus gladii.Tharghum,
ab occiſione gladii.Ieſah.25.11,Et expandet יָדָיו manus
ſuas,&c. cum cubitis יָדָיו manuũ eius. vel locorũ eius.

R.D.in lib.rad.Leuit.15.10,וְיָדָיו & manus ſuas non la-
uit,&c.Vel,& corpus ſuũ,ſecundum R.D.in lib.ra.Et
ſine י, Pſal.145.15,Aperis אֶת־יָדֶךָ manus tuas. Cant.5.5,
וְיָדַי & manus meæ.Pſal.134.2,יְדֵיכֶם manus veſtras.Exo.
35.25,בְּיָדֶיהָ in manibus eius. Iechez. 16.10, עַל־יָדֶיךָ ſuper
manus tuas.Geneſ.5.29,יָדֵינוּ manuum noſtrarum. Ie-
che.23.42,אֶל־יְדֵיהֶן ſuper manus earũ. Et forma fœmi
nea,ſignificat Cardines oſtiorũ,Partes,Manus,ſiue lo-
ca vbi cóiunctiones ſunt brachiorũ hincinde in ſolio
regũ. Exo.26.16,שְׁתֵּי יָדוֹת duo cardines pro tabula vna:
vt exponit R.D.in li.ra.ſic dicti,quòd eſſent loca mã-
ſionis oſtii.Alii exponunt,incaſtraturas.Geneſ.47.24,
Et quatuor הַיְּדֹת partes erũt vobis. eſt defectiuũ. i.ſine
1.1.Reg.10.19, וְיָדָת & manus hinc & inde. i.loca inſtar
manuũ, vel in quibus coniungebãtur brachia ſeden-
tis in ſolio . Et 7.32, וִידוֹת הָאוֹפַנִּים & cardines rotarum.
Frequentius יָד eſt fœminei generis, interdũ tamẽ ma-
ſculeũ inuenitur, etiã in eodem verſu: vt Ieche.2.9,Et
ecce יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בָהּ, &c.manus miſſa eſt ad me, &
ecce in ea volumen libri.verbũ eſt fœmin.& בּוֹ maſcul.
Ieſa. 44.5, וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה & huius ſcribet manus eius,
Domino.reddũdat eiꝰ.Sũt qui dicũt(ait R.D.)in יָדוֹ deſi
cere ב deſeruiẽs,vt ſit,& iſte ſcribet manu ſua,Domino.

יָרַד Proiicere,Amare,diligere.Ioél 3.3,יָדוּ גוֹרָל proie-
cerunt ſortẽ.& eſt inſtar רָבַב à רִבּוּ, teſtibus R.Ie-
hudáh & R.Ionáh:ſed R.Ioſéph ſcripſit radicẽ eſſe יָדָה,
& eſſe ex hif híl:& ſic Thre.3.53,וַיִּדּוּ־אֶבֶן בִּי & proiecerũt
lapidẽ in me. Hinc eſt & יָדִיד, Dilectus. quod non va-
riatur in regimine,ſicut nec נָבִיר. Deuter.33.12,יְדִיד יְהוָה
dilectus Domini.Ieſah.5.1,לִידִידִי dilecto meo.Pſal.60.
7,vt liberentur יְדִידֶיךָ dilecti tui.Et 45.1,in titulo,Can

& cõfitebuntur peccatũ ſuum. Significat etiã Iehudaizare, ſiue ritum ſeruare Iehudæorum. Eſtér 8.16, Et multi è populis terræ מִתְיַהֲדִים Iehudaizabãt. aut efficiebantur Iehudæi. Hinc etiam fit תּוֹדָה, Confeſſio, vel Sacrificium in quo confitebantur ſuas iniquitates, vt inquit R. Dauid: quod ab interpretibus cómuniter vertitur Confeſſio, aut gratiarú actio. Leuit. 22.28, Et quũ ſacrificaueritis זֶבַח־תּוֹדָה ſacrificiũ confeſſionis. Ieſa. 51.3, תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה confeſſio, & vox cãtus. Pſal. 26.7, vt audire faciã בְּקוֹל תּוֹדָה vocẽ cõfeſſionis. aut gratiarú actionis. Nechem. 12.36, וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית & confeſſio ſecunda i. & chorus ſecundus, vel & cœtus ſecundus, ſecundum R. Ionáh. Et 30, Et aſcendere feci principes Iehudáh ſuper murum, & ſtatui duas תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת confeſſiones magnas. i. choros magnos confitentium. Vel, duo ſacrificia magna confeſſionis. R. Dauid in lib. rad. exponit, duos panes confeſſionis, qui erant infermenti: quemadmodũ ſcriptum eſt Leuit. 7.13, Super placentas panẽ infermẽtatum offeret, oblationem ſuã ſuper ſacrificiũ confeſſionis pacificorũ ſuorum. Et dixit magna, ſiue magnos, quia in fermentato tres erãt ſpecies, placentæ, lagana, & fricta ſiue toſta: at in infermentato ſpecies vna tantũ erat. Idcirco propter illas tres ſpecies, de fermentato dixit magnos, reſpectu infermentati vnã duntaxat habentis ſpeciem. Sed R. Iehudáh, & R. Ionáh expoſuerũt duos cœtus magnos, aut duas magnas congregationes. Talmudiſtæ exponũt eo modo quo ſcripſit R. D. Vnde dicũt in Miſnáh cap. 2, de hebdomadibus, & In duobus תּוֹדוֹת, & Cãtico, Et domus iudicii ambulabat, & duo תּוֹדוֹת poſt eã. Interius edebatur, & exterius cõburebatur, &c. Notãdum eſt autẽ ſe-

ticum יְדִידוֹת dilectarum. Et 84.2, מַה־יְּדִידוֹת quàm dilecta tabernacula tua. Subſtantiuum, Irme. 12.7, Dedi אֶת־יְדִידוּת dilectionem animæ meæ.

יָדָה Proiicere, Confiteri, gratias agere, laudare. Vide יָרָה. vide item in הָדָה locum Irme. 50.14, & Ieſa. 11.8. Thren. 3.53, וַיִּדּוּ־אֶבֶן & proiecerunt lapidẽ. ponitur pro וַיִּירְדוּ. & quia caret prima radicali, remãſit eius punctatura in י ſigno futuri: & ſecundum opinionẽ R. Ioſeph eſt ex hif híl. Zechar. 1.21, לְיַדּוֹת אֶת־קַרְנוֹת vt proiiciant (aut deiiciãt) cornua gentiũ. Et in hif híl, Pſal. 75.2, הוֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ confeſſi ſumus tibi Deus, confeſſi ſumus. aut laudauimus, gratias egimus. Nomẽ vel macór, ſecundum R. Dauid in lib. rad. Nechem. 12.8, עַל־הַיְּדוּת ſuper cõfeſſionibus (aut laudibus, ſiue hymnis: vel confiteri, aut laudare,) ipſe, ac fratres eius. י eſt cum daghés loco hannách, quanquam ſcribatur י ſicut 1. Paralip. 20.8, נוֹלְדוּ, cuius ל dagheſſatur ob defectum י, cuius tamen vicem gerit ו, & Geneſ. 40.20, הִלֶּדֶת. vbi etiam daghés eſt loco hãnách. Vel dic, & melius, quòd י dagheſſatur ob decorem pronuntiationis. Nec eſt ſimile נוֹלְדוּ, in quo quanuis ſit ſcriptũ ו, non tamen legitur, & eſt acſi nõ eſſet: & ל dagheſſatur ob defectũ י. At י in prædicta dictione, legitur, & eius lectio aut pronũtiatio non agnoſceretur, niſi dagheſſaretur. Pſal. 28.7, Et cantico meo אֲהוֹדֶנּוּ confitebor ei. eſt cum ה cõiugationis hif híl, quo cómuniter caret in futuro talis coniugatio, ſed in verbis incipiẽtibus à י, pauca inueniuntur in futuro cũ ה, inquit R. D. in Michlól. Gen. 49.8, Iehudáh tu, יְהוּדָה cõfitebuntur tibi fratres tui. i. cõfitebuntur quòd tu es dignus vt regnes ſuper eos. R. D. in lib. rad. Et in hithpahál, Nume. 5.7, וְהִתְוַדּוּ אֶת־חַטָּאתָם

cundum R.D.in lib.rad.)ſacrificium ſuper quo fiebat confeſſio iniquitatũ, vocatum fuiſſe תּוֹדָה, vt dictũ eſt: Sed non fiebat ſecundum ritum, ac legem ſacrificiorum pro peccato & delicto: ſed ſecundum legẽ pacificorum quã habes cap.7 Leuitici. Et quãuis הַתּוֹדָה eſſet pro iniquitatibus, nõ tamẽ legẽ ſequebatur ſacrificiorũ pro peccato & delicto, quæ erãt pro ſingulari peccato, aut iniquitate: quia הַתּוֹדָה erat pro vniuerſis iniquitatibus, quũ volebat homo confiteri, & ad bonã viã redire. Sunt qui dicũt hoc ſacrificiũ offerri ſolitũ quãdo fiebat homini ſignũ aliquod, & propterea vocari תּוֹדָה, quòd cõfiteretur Deo ſuper ſignũ ſibi factum. Hinc eſt יְהוּדָה. Vnde Geneſ. 29.34, Vice hac אוֹדֶה confitebor Domino. vel laudo Dominũ. Idcirco vocauit nomẽ eius יְהוּדָה Iehudáh. Et quia origo regni Iſraél, & cornu illius forte, eſt Iehudáh, vocãtur Iſraelitæ יְהוּדִים Iehudæi. Zecha.8.23, יְהוּדִי Iehudæus. 2.Re.18.26, יְהוּדִית Iehudaice.

ידע Scire, cognoſcere, Cõterere, Cogitare, Coire, Sentire. Geneſ.4.1, Et homo יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ cognouit Chauuáh vxorẽ ſuam. i. rem cũ illa habuit. Exod.1.7, אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף qui nõ cognouit Ioſéph. Irme.15.14, in terra quam לֹא יְדַעְתָּ non noſti. Deute.31.21, יְדַעְתִּי noui imaginationẽ eius. Ieſah.48.7, Ecce יְדַעְתִּין noui illa. ן eſt vice ם. Gen.19.8, filiæ quæ לֹא־יָדְעוּ אִישׁ nõ cognouerũt virũ. Iiób 9.5, וְלֹא יָדָעוּ & non cognouerũt. vel ſenſerunt, ſecundum R.D.in lib.ra. ſcilicet donec trãſtulit mõtes. Participiũ paſſiuũ, Ieſa.53.3, וְיֹדֵעַ חֳלִי & cõtritę infirmitate. vel, & notus (cognitus) infirmitate, quia videlicet notus erat omnib⁹ quòd eſſet infirmus. Deut.1.13, וְיֹדְעִים & peritos in tribubus veſtris. Macór, Gen.15.13, יָדֹעַ תֵּדַע ſciẽdo ſcias quòd peregrinum, &c. Et alia

alia forma, Irme.9.6, Renuerũt דַּעַת־אוֹתִי ſcire me. Micháh 6.5, לְמַעַן דַּעַת vt ſciant. Exod.31.13, לְדַעַת vt ſciatis. Prouer.4.1, Et attendite לָדַעַת בִּינָה vt ſciatis intelligentiam. Sunt qui ל ſcribendum putent hoc loco cũ ſeuá, quibus non aſſentior. Alia item forma, דֵּעָה. Exod.2.3, לְדֵעָה vt ſciret quid fieret ei. Ieſa.11.9, Quia repleta eſt הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת־יְהוָה terra ſcire Dominũ, &c. eſt macór, ſecundum R.D.in lib.rad. quod oſtendit articulus accuſandi caſus אֶת. Eſt etiam accentus diuiſiuus in dictione הָאָרֶץ. Tharghum quoque habet, לְמִידַע ſcire, aut ad ſciendum timorẽ Domini. Prouer.24.14, כֵּן דְּעָה חָכְמָה ſic ſcire ſapientiã animam tuã ſi inuenerit, erit finis. eſt macór, & ſeghól eſt loco camés, ad differentiã imperatiui verborũ in ה, inquit R.D.in Michlól. Imperatiuũ, Gene.20.7, דַּע ſcito. Pſal.100.3, דְּעוּ ſcitote. Futurũ, אֵדַע, Sciá, Gen.15.8. Pſal.39.5, אֵדְעָה ſciã (pro ſcio) quòd tẽporalis ſum. Et 35.8, Veniet ei deſolatio לֹא יֵדָע quã non cognoſcet. Vel, ſentiet, ſecundum R.D.in lib.rad. Iechonias, נוֹדַע, &c. ſunt cum ו. 1.Semu.22.6, Et audiuit Saul כִּי נוֹדַע quòd cognitus eſſet (ſciretur) Dauid, & viri qui erãt cum eo. acſi dicat, quòd cognitum eſſet, & inuulgatum quo in loco eſſent Dauid, ac viri eius. Exod.6.

וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי & nomine meo Iehoua non fui cognitus illis. Vbi aduertendum eſt, quòd וּשְׁמִי ponitur pro וּבְשֵׁמִי & nomine meo, teſte R.D.in lib.ra.Pſal.77. 20, Et veſtigia tua לֹא נֹדָעוּ non ſunt cognita. participiũ eſt cum camés. Pſal.76.2, נוֹדָע בִּיהוּדָה notus (cognitus) in Iehudáh Deus. 1.Semu.6.3, וְנוֹדָע & cognoſcitur. Vel cognoſcetur, ſi legatur cum pathách, quod eſt rectius. Macór, Irm.31.19, Et poſtquã הוֹדַעְתִּי oſtẽſum eſt mihi, percuſſi femur. acſi dicat, Poſtquã agnoui in meipſo, agnoui inquã opera mala quæ feci, cõſolatus ſum me, vnde percuſſi femur. Alii, poſtquã cõtritus fui. Pſa.74. 5, יִוָּדַע notus erit ſicut adducẽs ſuperne in perplexitatẽ ligni ſecures. (ita R.D.in li.ra.) acſi dicat, Tunc ædificium domus tuæ quæ ædificata eſt ad decorẽ & gloriã, notũ erit, &c. Quiſquis enim inferebat ſecurim in perplexitatẽ lignorũ vel arborũ in arboribus Lebanón ad incidẽdum cedros, & afferebat illa ad ædificiũ domus, notus erat, acſi attuliſſet illa ſuperne ante ſolium glo riæ. Alii exponũt cõteretur. Prou.10.9, Et peruertẽs vias ſuas יִוָּדֵעַ cognoſcetur. cognitus erit, ſcilicet filiis hominum, & nõ poterit ſe abſcõdere ab eis in operibus ſuis malis, nec eſſe tutus, ait R.D. Alii verò, eodem teſte, exponunt, conteretur: & hi ſunt R. Iehudáh, R. Ionáh, & R. Himmanuél in cõment. Tharghũ, cognoſcetur. In cõment. nuper impreſſis exponitur, cõteretur: quia nocebunt illi alii, eúmque cõterent. Et 14.33, In corde intelligentis requieſcet ſapientia: & in medio ſtultorũ תִּוָּדַע cognoſcetur. Sapientia enim requieſcit in corde hominis intelligentis, & non oſtendet ſeipſum ſapientem, neque loquetur de illa, aut proferet illã in omni loco, ſed opportuno tẽpore. At cõtrà, ſtulti verbum ſa-

pientiæ omnibus oſtendunt. Et in pihél, Iiób 38.12, יִדַּעְתָּה שַׁחַר מְקוֹמוֹ ſcire feciſti aurorã locum ſuũ. Pſal.88. 9, Elógare feciſti מְיָדָעַי notos meos à me. Et in hifhil, Pſal.98.2, הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ cognoſcere fecit (notã fecit) Dominus ſalutem ſuam. 2.Paralip.23.13, וּמוֹדִיעִים לְהַלֵּל & ſcientes laudare. id eſt qui nouerãt bene canere & laudare: ſimúlq; docere reliquos fratres ſuos Leuitas laudare, ait R.D.in li.ra.Gen.41.39, Poſtquã הוֹדִיעַ ſcire fecit Deꝰ te. Eſt macór, vel præteritũ. Prou.9.9, הוֹדִיעַ לְצַדִּיק ſcire fac iuſtũ. vel notũ fac iuſto. Alia forma, Exo.33.13, יוֹדִיעֵנִי ſcire fac me. Pſa.103.7, יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה ſcire faciet vias ſuas ipſi Moſéh. eſt futurũ vice præteriti. Illud autẽ 1.Semu.21.2, וְאֶת־הַנְּעָרִים יְדַעְתִּי אֶל־מָקוֹם & pueros (. i. ſeruos) ſcire feci locũ talis & talis: eſt ſicut יְדַעְתִּי.nã ponitur vice ה, vt nónulli exponunt, teſte R.D.in Michlól, & in lib.ra. Vel eſt ex pohél hannoſáph, & י eſt radicalis litera ad ſimilitudinem שׁוּפָטְתִּי. Et hoc dicit eſſe melius, pro, ſcire feci pueros quòd deberẽt ire ante me, & inueni eos in loco talis, vt ipſe exponit in cõment. Tharghũ, שְׁלָחִית miſi. Et in hofhál ex hifhil, vt Leui. 4.23, אוֹ־הוֹדַע vel notificatũ fuerit illi peccatũ ſuum. chólem eſt loco ſurẽc. Et in hithpahál, Gen.45.1, הִתְוַדַּע quãdo notum fecit ſe Ioſéph fratribus ſuis. Nume.12. 6, אֶתְוַדָּע notificabo me. Nomẽ, דֵּעָה, Sciẽtia. Irme.31. 34, 1.Sem.2.3, Deus דֵּעוֹת ſcientiarum. Et abſque ה, דֵּעַ, Iiób 32.11, indicabo דֵּעִי ſcientiã meã. Et 37.16, תְּמִים דֵּעִים perfecti ſcientiis. Alia forma, maſc. gen. & fœmin. Deu. 4.42, Qui occiderit amicũ ſuum בִּבְלִי־דַעַת abſque ſcientia. i. ignorãter. Prouerb.1.29, odio habuerũt דֵּעַת ſcientiam. Iiób 33.3, וְדַעַת שְׂפָתַי בָּרוּר מִלֵּלוּ & ſcientiã labia mea puram locuta ſunt. Series eſt, וְדַעַת בָּרוּר, inquit R.D.in

ni. In his duobus, ב eſt litera deſeruiẽs, & nõ radicale,
vt multi putarunt, inquit R. Abrahám in comment.

יְהוָֹה Nomẽ Dei ineffabile diuinã ſignificãs eſſentiã,
vt dictũ eſt in יָהּ, ob cuius reuerẽtiam nõ pro-
fertur ab Hebræis vt ſcribitur, ſed legunt pro eo Ado-
nái, quod Dominũ ſonat, vel Elohím, id eſt Deum quã
do præcedit aliud diuinũ nomẽ. Deut. 3.23, Et oraui אֶל־
יְהוָֹה ad Dominũ. Et 24, אֲדֹנָי יֱהוִֹה Domine Deus. Exod.
14.31, Et crediderunt בַּיהוָֹה in Domino.

יָהַב Eſt נִתַּן, Dedit. Pſal. 55.23, Proiice ſuper Dominũ
יְהָבְךָ, acſi dicat, quod dedit tibi vſq; ad hũc diẽ, ait
R.D. in li. ra. proiice ſuper illũ quod opus habes, & ip-
ſe educabit te, quẽadmodum hactenus fecit. Vel eſt (ait
idem) nomen: acſi dicat, Dona tua proiice ſuper eum,
quia ipſe donabit illa tibi, téque nutriet. Idẽ refert Do
ctores Hebræorũ exponere põdus, ſiue onus tuum. Ne-
ſciebant (inquit) magiſtri noſtri quid eſſet יְהָבְךָ. Audie-
runt mulierem Harabam dicẽtem viro ſuo, שְׁקוֹל יְהָבִיךְ
libra (ſiue pondera) pondus, vel onus tuũ. R. Selomóh,
onus tuum. i. ſine vt Deus te ferat. Idem R. Abrahám.
alios tamen refert exponere, donũ tuum: & ita expo-
nit R. Moſéh. Tharghum, סֹבָרְךָ onus tuum. Prouer. 30.
15, הָבֵי הָב da, da. Et cum ה, & longum propter ה, Geneſ.
11.3, Et dixerunt alter ad alterũ, הָבָה Da (ſub. auxilium,
vel conſiliũ, inquit R.D.) faciamus lateres. Pſal. 29.1,
הָבוּ לַיהוָֹה כָּבוֹד date Domino gloriã. Hoſe. 4.18, Dilexe-
rũt, הָבוּ Date, &c. Et eſt à themate פָּעַל, ait R.D. in Mich.

יָהַר Vnde יָהִיר, Superbus, arrogãs, temerarius. R. Da
uid in li. ra. exponit, גַּס רוּחַ ſuperbus ſpiritu, quia
cognoſcit, & facit malum ex deliberatione ob ſuper-
biam ſpiritus. Prouerb. 21.24, Temerarius, יָהִיר לֵץ שְׁמוֹ

lib. rad. Pſal. 139.6, פְּלִיאָיה דַּעַת mirabilis ſcientia. Alia
item forma, Dani. 1.4, Et intelligentes מַדָּע ſcientiam.
vel cogitationem. dixit, intelligẽtes cogitationẽ, quia
puſillo indicio, cordis cogitationes intelligebãt. R.D.
Eccleſ. 10.20, Etiã בְּמַדָּעֲךָ in ſciẽtia (vel cogitatione) tua.
ſecundum R.D. in lib. ra. Rectum eſt, ait idem, vt ho-
rum radix ſit נָדַע, quo vtitur lingua Aramæa. Dani. 2.
20, וּמַנְדְּעָא & ſcientiã. Vel radix eſt יָדַע, & eſt inſtar מַצָּב à
יָצַב, & מַצָּע à יָצַע. Et quia propinquus hominis, ab ipſo
homine ſcitur & agnoſcitur, vocatur מוֹדָע. Ruth 1.23,
ipſi Nahomí erat מוֹדָע propinquus. Et 3.2, Nónne Bóaz
מְדַעְתָּנוּ de familia noſtra? Ponitur enim pro מִמּוֹדַעְתֵּנוּ,
vt ait R.D. in li. ra. Deficit enim מ, & camés ſub ת poni
tur vice ſerí, & abſolutũ eſt inſtar מוֹלֶדֶת. Alia forma,
præpoſito י, יִדְּעוֹנִי. Et eſt qui ponit os iaduáh in ore ſuo,
& loquitur ex illo. generali nomine dicitur augur.
יִדְּעֹנִי verò eſt nomẽ auis. Leui. 20.27, pytho, vel יִדְּעֹנִי au-
gur. Alii codices male habent יִדְּעֹנִי. Tharghum, זְכוּרוּ.
1. Semu. 28.3, pythones וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים & augures.

יָהּ Vnũ è decem nominibus Dei, quod Dominum ſi-
gnificat: impoſitũ nomen (vt quibuſdã placet) ab
הָיָה, vel הָוָה, quòd Deus cunctis rebus eſſe tribuat. Et
quum vult Scriptura aliquid augere, poſtponit ei hoc
nomen, vt habes in אָפַל, & שַׁלְהֶבֶת. Alii à timẽdo dictũ
putãt, quòd Deus timendus ſit, vt R. Selomóh, & nõ-
nulli alii: quibus & Tharghũ aſtipulatur, pro יָהּ, ſæpius
vertẽs דַּחֲלָא timorẽ. Pſal. 68.5, בְּיָהּ in Domino. Ieſa. 26.
4, בְּיָהּ יְהוָֹה in Domino Deo. vbi R.D. in cõment. dicit
יָהּ eſſe tóar, ſignificãs quòd mundus eſt ab ipſo. at יְהוָֹה
eſſe nomen ſubſtãtiæ, id eſt ſubſtãtiuum, pro eſſentia.
Tharghũ, בְּמֵימַר דְּחִילָא דַיְיָ in ſermone timoris Domi-

hic. nam erant illi dies determinati ad faciendum o-
pus in domo,vel ad reddendā rationem, inquit R.D.
in lib.rad. 1.Semu.18.10,Et Dauid pſallebat manu ſua
יוֹם בְּיוֹם ſecundū diē in die.i.ſicut quotidie ſolitus erat:
ſiue vt cōſueuerat per ſingulos dies.Exo.29.35,Et iuuē-
cū peccati facies לַיּוֹם per diem. Et ל cū ſeuá,& raphatū,
Ieſa.10.3,לְיוֹם in die.Iudi. 19.30,לְמִיּוֹם à die qua aſcende-
rūt.hîc ל redūdat,teſte R.D.in Mich. Et geminato מ,
dié ſignificat artificialē. Pſal.1.2,יוֹמָם וָלָיְלָה die ac nocte.
Et cū pronomine,Deuter.24.15,בְּיוֹמוֹ in die ſuo. No-
men duale,pro duobus diebus,Exo.21.20,אִם־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם
ſi per diem,aut per duos dies ſteterit. Plurale,ſignifi
cat dies & annos. Gene.24.54,Maneat puella nobiſcū
יָמִים אוֹ עָשׂוֹר per annum, vel per decē menſes, vt expo-
nit R.D.in lib.rad.Tharghū,עִדָּן בְּעִדָּנִין אוֹ עַסְרָא־יַרְחִין
pus in tempus,vel decem mēſes. R.Selomōh,annum,
vel decē menſes. Dabant enim illo tēpore virginibus
tempus duodecim menſiū,vt ſe curarent in ornamen
tis.Et ſi non lubet annū dare,da vel decem menſes.Et
ſic Leuit.25.29,יָמִים annus erit redemptio eius. Hamós
4.4, Afferte mane ſacrificia veſtra,ad(.i.poſt)tres יָמִים
annos decimas veſtras. ſicut ſcriptum eſt Deuter. 14.
26,Poſt finem trium annorū afferes omnē decimā fru
gum tuarum.acſi dicat,Quanquā,vt par eſt,veſtra ar-
tuliſtis ſacrificia,quid proderunt,quum præuaricatio-
nes multiplicaueritis? Dictū eſt enim,Ieſah.61.8, Ego
Dominus diligēs iudiciū,odio habens rapinā.Nume.
9.22,Vel duos dies,vel menſem,אוֹ יָמִים vel annū. Exo.
13.10,מִימֵים יָמִימָה ab(vel de)anno in annū. i.per ſingu-
los annos,inquit R.D. Tharghum,מִזְמַן לִזְמָן de tēpore
in tempus.Et ſic1.Semu.1.3,aſcendebat,&c.מִימֵים יָמִימָה

ſuperbus,(arrogans,)deriſor nomen eius. Poteſt & ſic
explicari, Temerarii,ſuperbi,illuſor eſt nomen eius.i.
nomē temerarii atque ſuperbi, eſt illuſor,aut deriſor.
In cōment.exponitur, Homo temerarius,ſuperbuſq;,
conueniens eſt vt vocetur deriſor. Vel(vt ibidem)Te-
merarius,& ſuperbus,& illuſor(aut deriſor)eſt nomen
eius.i.nomen hominis.Chab.2.5,vir יָהִיר ſuperbus.

יוֹם Dies tam artificialis,quàm naturalis vigintiqua-
tuor horarum.Interdum enim ſignificat tempus
quo ſol eſt ſuper terrā:vt Geneſ.1.5,Vocauítque Deus
lucem יוֹם diem.& ſic accipitur quoties iúgitur ei לַיְלָה,
vt Gene.8.22,יוֹם וָלַיְלָה & dies & nox.Nonnunquā com
prehendit diem ac noctē,vt Geneſ.1.5,Et fuit veſpera,
& fuit mane יוֹם אֶחָד dies vnus. Capitur & pro tēpore,
Ieſa.30.25,בְּיוֹם in tempore occiſionis. Et ſic quoties de
futuro fit mentio,dicitur בְּיוֹם הַהוּא in tēpore illo. Ieſa.
2.17 & 20, בְּיוֹם הַהוּא in tēpore illo proiiciet,&c.Et huius
generis multa ſunt in prophetis. Interdū gemina-
tur,& ſignificat quotidie,ſiue per ſingulos dies.Gene.
39.10, Quū loqueretur ipſa ad Ioſéph יוֹם יוֹם quotidie.
Interponitur quādoque &ו, Eſtér 3.4,Quū dicerent ad
illum יוֹם וְיוֹם quotidie.Et ſic cum כָּל־, Pſal.145.2,בְּכָל־יוֹם
omni die(.i.quotidie) benedicam tibi. In ſingulari
cōmuniter eſt maſculeū, Exod.2.13,Et egreſſus eſt בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי die ſecundo.Et 12.14,הַיּוֹם הַזֶּה dies hæc. Et cum כ
veritatis,id eſt confirmatiuo.Gene.25.33,Iura mihi כַּיּוֹם
tēpore hoc. ita R.D.in lib.rad. 1.Semu.9.12, כְּהַיּוֹם hoc
tempore. vel hac hora. Et cū כ ſimilitudinis. Geneſ.
39.11,Et fuit כְּהַיּוֹם הַזֶּה ſicut dies hic,(aut ſecundū diem
hunc.i.huic ſimilem)& ingreſſus eſt domū ad facien-
dum opus ſuum. acſi dicat, Et fuit dies vnus ſicut dies

יוֹן Cum ו in pronuntiatione occultato, Columbus. & plurale, יוֹנִים, Columbi, colũbæ. Nomina enim spe-
cierum, sub quocunque genere venerint, vtrunque se-
xum cõprehendunt. Cãt. 5.12, Oculi eius כְּיוֹנִים sicut co-
lumborũ. Singulare masculeũ non inuenitur in Scri-
ptura, sed fœmineum, Leuit. 12.8, filios יוֹנָה columbæ.
Psal. 56.1, in superscriptione, Victori עַל־יוֹנַת אֵלֶם super
columbã muti. vel columbã mutã, vt sit coniunctum
pro absoluto. Vnde & Tharghũ habet, לְיוֹנָה שְׁתוּקָא pro
columba tacita. Cant. 2.13, יוֹנָתִי columba mea.

יָזַם Est זָמַם, Cogitauit. Gene. 11.6, יָזְמוּ cogitauerunt.

יָזַן Armare. in pihél, Irm. 5.8, Equi מְזֻזָּנִים (aliâs מְזֻזָּנִים, &
sic legitur) מַשְׁכִּים הָיוּ armati singulo maneerãt. R.D.
in li. ra. exponit acsi dicat, מְזוּיָינִים מִן כְּלֵי זַיֵּין armati instru
mentis armorũ. At R. Iahacób filius Elhazár exponit,
saturati, aut saginati. Et sic deducitur à זוּן, vnde מָזוֹן, E-
sca, cibus. מַשְׁכִּים dicitur à שָׁכַם, Mane surgere, secũdum
R. Dauid, & alios Hebræos: & est nomen, vt Hose. 6.5,
tanquã ros מַשְׁכִּים mane ambulans. Vnde in שָׁכַם expo-
nit acsi dicat, Singulo mane erunt sicut equi, &c. Sunt
tamen nõnulli (vt R. Moséh auenezra) qui exponunt,
Equi armati Tusci: deducẽtes à מֶשֶׁךְ, quod secundũ Io-
sephum est Tuscia, quòd è Tuscia venirẽt equi fortes.
Vide מָשַׁךְ. Et scribitur cũ ו, ait R.D. in cõment. & legi-
tur cũ י. (literæ enim אֲהֲוִי inter sese permutantur) & est
sicut מְזוּנִים. acsi dicat, ecce vt equi quibus dederũt escã
multã in nocte, saturati secundum suũ desideriũ, ma-
ne egrediẽtes hinniunt: sic & ipsi postquã noctu cõmi-
serint adulteria cũ vxoribus proximorũ suorum, ma-
ne læti egredientes, gloriabuntur de malo perpetrato.

de anno in annũ. Vel, de solẽnitate in solẽnitatẽ. vtroq;
modo exponit R.D. in cõmẽ. Tharghũ, מִזְמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד
de tẽpore solẽnitatis in solennitatẽ. Et 27.7, Et fuit nu-
merus הַיָּמִים dierũ, quibus mãsit Dauid in regione Peli
stinorũ, יָמִים annus, & quatuor mẽses. vt exponit R.D.
in lib. rad. Sed vt ibidem & in cõment. ait, non est re-
ctum vt hoc loco exponatur יָמִים annus: ná Saúl duos
duntaxat annos regnauit: & quæ contigerunt Dauidi
cum Saúl, non potuerunt esse in octo mensibus. Præ-
terea Dauid non descẽdit in regionem Pelistinorum,
nisi mortuo Semuele, cuius mors fuit ante mortẽ Saúl
per septẽ menses. Vnde exponendũ est, dies, & quatuor
menses. i. quatuor menses, & aliquot dies mensis quin
ti. Et sic habet Tharghũ Iehonathán, יוֹמִין וְאַרְבְּעָא יַרְחִין
dies & quatuor mẽses. Alii tamen codices habent, עִידָן
בְּעִידָן, &c. tẽpus in tẽpus. Vel annũ & quatuor menses,
vt exponit R.D. in cõment. Et 29.3, Nónne hic est Da
uid, &c. qui fuit mecum iã יָמִים אוֹ־זֶה שָׁנִים dies, vel iã an
nos, & nõ inueni in eo quicquã, &c. id est (vt ait R.D.)
fuit mecum, &c. & agnoui illum esse bonũ, acsi fuisset
mecum annos. 1. Sem. 2.19, sacrificium הַיָּמִים dierum. 1.
Paral. 17.10, וּלְמִיָּמִים & à diebus. i. post dies. ל redundat,
inquit R. Dauid in Michlól. Iehos. 24.31, כֹּל יְמֵי omni-
bus diebus. Iesa. 54.9, כִּימֵי sicut in diebus. Et sic Thar-
ghum, כְּיוֹמֵי. Iiób 10.5, יָמָיו dies eius. Gene. 10.23, בְּיָמָיו in
diebus eius. 1. Reg. 11.12, בְּיָמֶיךָ in diebus tuis. Irme. 20.
18, יָמָי dies mei. Fœmineum, Psal. 90.16, כִּימוֹת sicut dies
quibus humiliasti nos.

יָוָן Vnde יָוָן, Cœnum, lutũ. Psal. 40.3, de luto הַיָּוֵן cœ-
ni. Et in regimine, יְוָן, Psal. 69.3. Sed יָוָן est Græcia,
Daniél. 10.21.

Et 49, עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי in quo mihi ſpẽ dediſti. quod R.
D.in li.ra.exponit,Dixiſti enim mihi vt ſperarẽ in te.
Eſt verbum trãſitiuum in tertiũ.& ſic Ieche.13.6,וַיְחֵלוּ
לְקַיֵּם דָּבָר & ſperare facient,(ſpẽ dabunt:ſub.populo)ad
confirmandũ verbũ.i.prophetiam ſuã mẽdacem. Iiób
29.20,וִיחֵלּוּ & expectabunt.pro expectabãt.dagheſſatur
ל ob decorẽ,& propter athnách eſt cum ſerí.& quieſcit
י radicale,trãſlatúmq; eſt chiríc in ו,ſecũdum morẽ li-
terarũ deſeruiẽtium cum י,vt plurimũ,ait R.D.in lib.
ra.Gen.8.9,וַיָּחֶל & expectauit.pro וַיְיַחֵל.& eſt ſicut illud
Nachum 1.4,וַיַּבְּשֵׁהוּ, pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ. vide יָבַשׁ in pihél. Vel
eſt ex חוּל,vt habes in חוּל in hifhíl.Et in Michlól ſic ſcri
bit R.Dauid,Rectum eſt vt ſit ex pihél,& deficit prima
radicalis,ſicut memorauimus in וַיַּבְּשֵׁהוּ. At quia inue-
nimus י cameſſatum,melius eſt vt ſit ex binián nifhál,
& venit ſicut illud Ieſah.64.6,וַנָּבֶל,vt memorauimus:
quia in pihél literæ deſeruiẽtes,iuxta ח nõ ſunt cameſ
ſatæ,vt in verbis perfectis dictum eſt. Et adhuc magis
rectum eſt vt ſit ex radice חוּל,& ex hifhíl,quemadmo
dum ſcripſit pater meus R.Ioſéph Kimchi. Et in hif
híl,Pſal.32.16,לְךָ יְהוָה הוֹחָלְתִּי in te Domine ſperaui.Iiób
34.12,Ecce הוֹחַלְתִּי לְדִבְרֵיכֶם expectaui verba veſtra.Et 17,
וְהוֹחַלְתִּי & expectabo (pro expectabã) vt non loqueren-
tur. 2.Semu.18.14,Nõ ſic אֹחִילָה לְפָנֶיךָ expectabo coram
te.acſi dicat,Non eſt bonum vt morer corã te,& expe-
ctem vt eas ad occidẽdum eum. Illud autẽ Irm.4.19,
verti poteſt,Ventrẽ meum אֹחִילָה indolere faciã.i.dabo
dolorẽ ventri meo ob magnitudinẽ pauoris.Vel dole-
bo:& ſic חוּל & יָחַל ſunt eiuſdem ſignificantiæ.Vel,ven-
trem meum expectare faciã:(ſub.bonum,licet ſim in
malo.i.in afflictione) parietes cordis mei(ſub.doleo,)

ita R.D.in commen.Tharghum,Equi אַגִּירְיָסִין robuſti.
יזע Sudare. Vnde יֶזַע, Sudor. Iechez. 44.18, Non ac-
cingent ſe(ſub.ſacerdotes)בַּיָּזַע in ſudore.i.in loco
ſudoris, vt exponit R.Dauid in lib. rad. hoc eſt infra
lumbos ſuos,aut infra aſcellas,ſed iuxta cor ſuũ.Vnde
Tharghũ habet, Non accingẽt ſe ſuper lumbos ſuos,
ſuper cor ſuum accingent ſe.Et vt ait R.D.in cõmen.
יזע eſt nomẽ inſtar נֶגַע,quia י eſt radicale. & quia eſt in
ſoph paſſúc,habet camés. Hinc & זֵעָה,quod ſignificat
Laborem.& eſt inſtar דֵּעָה. & in regimine remanet ſerí,
& non mutatur ſicut עֵצָה עֲצַת & שֵׁנָה שְׁנַת . Geneſ. 3.19,
בְּזֵעַת אַפֶּיךָ in labore vultus tui veſcêris pane. acſi dicat,
In labore magno: quia in labore egreditur ſudor vul-
tus.Et verbo in hifhíl הִזִּיעַ vtuntur Hebræi.
יחד Vnire,Vide אֶחָד.Hinc fit יָחִיד,Vnicus.Irme.6.26.
Prouer.4.3,וְיָחִיד & vnicus.Fœmineũ,Iudic.11.34,
יְחִידָה vnica.Pſal.22.21,De manu canis יְחִידָתִי vnicã meã.
id eſt animam meam . quæ ſic vocatur, quòd ſit vnica
reſpectu partiũ corporis, & potentiarũ eius, quæ ſunt
plures. Hinc & יַחַד,Vná,pariter,ſimul. 1.Semu.11.11,
duo יַחַד pariter. Hinc etiã יַחְדָּיו,idem ſignificans. re-
tinet enim ſignificantiã אֶחָד,quòd multi ſimul iuncti,
videãtur eſſe quaſi vnus.Et ו eſt nota pluralis, vt à יָחִיד
ſit יַחְדָּיו,ſicut עָלָיו אֵלָיו, quanquã vtplurimum non ſit in
eo י.Nam præter tria, Irme.46.12 יַחְדָּיו,& 21,& 49.3,o-
mnia ſunt ſine י,ait R.Dauid,ſicut & interdũ inueni-
tur עָלָו ſine י vt 1.Sem.2.10. Gene.13.6,vt habitarẽt יַחְדָּו
pariter. יָחַד,Acuetur,require in חָדָה.Et verbum gra-
ue,Pſalm.86.11,יַחֵד לְבָבִי vni cor meum.
יחל Expectare,Sperare. In pihél. Pſalm.119.43, quia
לִמִשְׁפָּטֶיךָ יִחַלְתִּי iudicia tua expectaui.aut,in iudi-
ciis tuis ſperaui.ad hunc modum cætera explicantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deficit 2.Semu.3.36, וַיִּטַּב.& 1.Sem.18.19, וַיִּשַּׁר. & 12, וַיִּרָא.
Et in pihél, Psal.51.7, Et in peccato יֶחֱמַתְנִי, id est יֶחֱמַה
מִמֶּנִּי calefecit se de me mater mea, vt exponit R. Da-
uid in lib.ra. Et י est cum seghól propter ח quod est cũ
chathéph seghól. Gene.30.39, לְיַחְמֵנָּה vt calefacerent se
in virgis.i.coirent & cõciperent in virgarum aspectu.
Et est macór, inquit R.Dauid in Michlól: & נ & ה sunt
signa fœminea singularis numeri: pro, ad calefacien-
dum seipsam. sicut & illud Exo.23.11, תִּשְׁמְטֶנָּה relinques
eam. quanquã hoc non solet fieri nisi cum literis אִיתָן,
quæ sunt futuri signa. Vel sunt in לְיַחְמֵנָּה signa fœmi-
nea pluralis numeri: acsi dicat, לְיַחֵם אוֹתָן ad calefacien-
dum seipsas. Et additur ה sicut in אוֹתָנָה: & מ est cũ seri,
quẽadmodũ esset absq; additione ה in לְיַחְמֵן. Et quãuis
macór veniat cũ camés, vt Psal.19.11, בְּשָׁמְרָם, quia tamẽ
imperatiuũ venit cum seri, vt Prouerb.3.2, בְּתָבֵם, venit
itidem macór cũ seri, quia puncta inter sese permutã-
tur, vt רוֹדֵם, pro רוֹדָם, Psal.68.27.& Exo.29.30, יִלְבָּשֵׁם, pro
יִלְבָּשֵׁם. Daghessatur etiã נ in לְיַחְמֵנָּה præter normã, sicut
& Micháh 7.10, תִּרְאֶינָּה. Et sunt camessata euphoniæ
gratia. Et nifhál venit secundum morẽ deficiẽtium
י daghessatorum. Iesah.57.5, הַנֵּחָמִים calefacientes se (.i.
coeuntes) cum diis. Et est ad similitudinem הַנִּצָּבִים, nisi
quòd ח non suscipit daghés, ob cuius supplemẽtum נ
est cũ seri. Et coniugabis verbũ sic, נֵחַם נִחַמְתָּ, &c. cũ seri:
vel נִחַם נִחַמְתָּ, &c. cũ chiríc. Macór, הִוָּחֵם. & sic imperati-
uum. Futurum, אֵוָחֵם, vel אִוָּחֵם, &c. Rectum est etiam vt
הַנֵּחָמִים veniat secundum morem verborum quorum י
quiescit, quæ duobus cõiugantur modis, cum cholem
vt יוֹדֵעַ יוֹלֵד: & hic est communis modus, & ו est loco י.
Alter modus est quũ manet י quiescens post seri, non

resonat (vel tumultũ facit) in me cor meum, & nõ va-
leo illud cõpescere. Et in nifhál, Ieche.19.5, Et vidit
quòd נוֹחֲלָה expectasset, perisset spes eius, &c.i.& vidit se
multis diebus stetisse in expectatione, (vel spe) & ecce
periit eius expectatio. ita R.D. in lib.rad. At R.Ioséph
ecõtrario explicat, Et vidit quòd perisset, perisset spes,
&c. sicut & שָׁרַשׁ est radicare & eradicare. Gen.8.12, וַיֶּיָּחֶל
עוֹד & expectauit adhuc. Scribit R.D. in lib.ra. secundũ
opinionẽ R.Ioséph, non esse ex nifhál, sed hithpahál,
quódq; secundũ normã debuerat esse וַיִּתְיַחֵל, & nisi esset
ה daghessaretur, quia nõ est in eodẽ binián significatio
oppositorum, sed in diuersis binianím potest esse, vt in
שָׁרַשׁ, quod in cal est radicare, sed in pihél est eradicare.
Et quum in nifhál hoc verbũ significet perdere spẽ, o-
portet וַיֶּיָּחֶל esse ex hithpahál. Et bonũ esset quod dixit,
si י fuisset pathachatũ. Quum autẽ sit cum camés secũ
dum normã nifhál, opus est vt sit ex nifhál. Et ita scri
pserũt illud in nifhál R.Iehudáh, & R.Ionáh, & R.Da
uid. Hinc est & nomẽ, תּוֹחֶלֶת, Expectatio, Spes. Prou.
10.28. Psal.39.8, תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא spes mea in te est.

יחם Est חָמַם, Caluit, calefecit, Coiuit, Excanduit, ira-
tus est. Et in cal, futurum est אֵחַם יֵחַם תֵּחַם. &c.
Gene.30.38, וַיֶּחֱמוּ & calefaciebant se oues ad virgas.i.ad
virgarum aspectum coibant. י est cũ seghól propter ח,
quod est cum chathéph seghól. Et 37, וַיֵּחַמְנָה & calefa-
ciebãt se, &c. est cum vno signo fœmineo tãtum. Et in
prædictis duobus locis, י est loco ת signi futuri fœmi-
nei. Vel dic illa esse cum signo fœmineo & masculeo,
quia vterque cõmiscebatur sexus. Futurũ etiã est cum
chiríc אֵחַם, &c. quia inuenimus 1.Reg.1.1, Et nõ יִחַם לוֹ
erat calor ei.i.nõ calefiebat. vbi deficit י radicale, sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

יַחַשׂ Cũ puncto in ſiniſtro cornu, Genealogia, Proſa
pia, familia, gentilitas, à qua gẽtiles qui ſunt ex
eadẽ familia. Et Hebræis, שֵׁם הַיַּחַס dicitur nomen gẽtile
aut gentilitiũ, quod gẽtis aut familiæ declarat originẽ,
cuiuſmodi eſt עִבְרִי, Hebræus, מִצְרִי, AEgyptius. Neche.
7.5, Et inueni librũ הַיַּחַשׂ genealogiæ. id eſt cognitionis
familiæ à patribus. Et pro מִשְׁפְּחוֹת familiæ, Pſal.96.7,
Tharghum habet יְחוּסֵי. Hinc verbũ in hithpahál, pro
Recẽſeri, aut dinumerari per genealogiã, aut familiã.
1.Paralip.5.17, Omnes ipſi הִתְיַחְשׂוּ recenſiti ſunt per ge
nealogiã. Nechem.7.5, & populum לְהִתְיַחֵשׂ vt recenſe-
retur per genealogiã. 1.Paralip.4.33, וְהִתְיַחְשָׂם & recẽſeri
eorum. Alii, genealogia eorũ ipſis. ſed eſt macór, quod
tamen plærũque pro nomine poni conſueuit. Et ſic 2.
Para.31.17, וְאֵת הִתְיַחֵשׂ הַכֹּהֲנִים & genealogiã ſacerdotum.

יָטַב Bonum, vel bene eſſe, Placere, Iucundum eſſe,
Pulchrum fieri, Dirigere, diſponere, aptare. Gen.
12.13, לְמַעַן יִיטַב־לִי vt bene ſit mihi. 1.Sem.24.4, כַּאֲשֶׁר יִטַב
vt bonum fuerit (vel placuerit) in oculis tuis. Irme.7.
23, לְמַעַן יִיטַב לָכֶם vt placet vobis. Eccleſ.7.3, יִיטַב לֵב iucun
dum erit cor. Cum ו tria carẽt altero י, 1.Reg.21.7, וְיִטַב
לִבֶּךָ & iucũdum ſit cor tuũ. 2.Reg.25.24, וְיִטַב לָכֶם & be-
ne erit vobis. Et Irme.40.9, וְיִטַב. R.D. in Michlól ad-
dit quartũ, Iehoſ.22.30, וַיִּטַב. deficit enim י radicale. Alia
ſunt plena, ſiue cũ duplici י. Et in hifhíl ſignificat Be
nefacere. Gen.12.15, וּלְאַבְרָם הֵיטִיב & ipſi Abrám benefe-
cit. 1.Sem.25.31, וְהֵיטֵב & benefecerit. eſt ſine י ſecundo.
Ruth 3.10, הֵטַבְתְּ חַסְדֵּךְ meliorẽ feciſti miſericordiã tuã
nouiſſimã priore. 1.Sem.16.17, Videte quæſo mihi virũ
מֵיטִיב לְנַגֵּן bene ſe habentẽ ad pſallendum. i. aptũ atque
idoneum. Iudic.19.22, מֵיטִיבִים אֶת־לִבָּם exhilarabant cor

quidem ſcriptum י, ſed manẽs in anhelitu: quem mo-
dum habet הַנֵּחָמִים. in potẽtia enim ſerí eſt י, & hoc eſt
rectum. Hic etiã modus eſt in hifhíl in verbis quieſcẽ-
tibus. nã vt plurimum mutãt י in ו, & ſunt cum chólẽ,
vt הוֹדִיעַ הוֹרִיד. Et cũ ſerí, vt הֵיטִיב. Et quia dum quiſpiã
iraſcitur, calefit, ira appellatur חֵמָה, quod eſt inſtar עֵדָה
דֵּעָה עֵצָה, à יָעַד יָדַע יָעַץ. Ieſah.42.25, Et effudit ſuper eum
חֵמָה אַפּוֹ, irã in furore ſuo. אַפּוֹ pro בְּאַפּוֹ, ſecundũ R.D. in
cõment. vel eſt abſolutũ pro cõiuncto, pro חֲמַת אַפּוֹ irã
furoris ſui, inquit idem. Inuenitur & cum א loco ה, vt
Dani.11.45, בְּחֵמָא cũ ira. In regimine, Prou.16.14, חֲמַת־
מֶלֶךְ ira regis. Ieſah.63.5, וַחֲמָתִי הִיא & ira mea hæc. Iiób
6.4, חֲמָתָם irã (vel venenũ) earum bibit ſpiritus meus.
Plurale, Pſal.76.11, reſiduum חֵמוֹת irarum accinges. eſt
inſtar עֵצוֹת. Vide illius expoſitionẽ in חָגַר. חֶמֶת, Vter
vtris, require in חֶמֶת. Illud tamẽ Hoſe.7.5, ibi citatũ, eſt
ex hac radice, imò & omnia quæ ibidem memorãtur,
poſſunt eſſe ex hac radice. Et illud Pſalm.58.5, חֲמַת־לָמוֹ
כִּדְמוּת חֲמַת־נָחָשׁ venenũ eis (.i. eorum) ſecundum ſimi-
litudinẽ veneni ſerpẽtis. Ob vehementiã enim iræ vi-
detur homo venenum ex ore ſuo & facie ſua emittere
inſtar ſerpẽtum. Et ita habet Tharghũ, אֵירֵסָא venenũ
eis, &c. Et ponitur pro חֵמָה. eſt enim coniunctum vice
abſoluti, inquit R.D. ſicut illud Leuit. 8.26, חַלַּת, pro
חַלָּה. R. quoq; Dauid, & R. Abrahám exponũt, venenũ.
Et ſic Pſal.140.4, חֲמַת עַכְשׁוּב venenum aſpidis, &c.

יָחַף Diſcalciatus. nomen tóar. Ieſa.20.3, Nudus, וְיָחֵף
& diſcalciatus. Irme.2.25, Prohibe pedem tuum
מִיָּחֵף vt non diſcalciatus. ſub. ambules, ſecũdum R.D.
in lib. rad. Vel eſt (inquit) nomen, pro à diſcalciatione.

יֵחַר & **וַיֵּחַר** Quære in אָחוֹר.

multitudinis?i.No ciuitate Alexádriæ multos habente populos. Ponitur & הֵיטִיב pro מְאֹד מְאֹד valde,valde.i.vehemẽtissime,inquit R.Dauid in lib.rad. Deuter. 9.21, Et contudi illum lima(vel molendo) הֵיטֵב vehemẽtissime.Ionáh 4.9,הֵיטֵב vehemẽtissime ira est mihi.Deuter.17.4,Et quæsieris הֵיטֵב vehementissime.aut exactissime. Nomẽ,præposito מ,Exo.22.4,מֵיטַב שָׂדֵהוּ & מֵיטַב כַּרְמוֹ bonitatem(.i.optimum)agri sui, & bonitatem vineæ suæ reddet.

יַיִן Vinũ.Irme.13.12,Et omnis vter implebitur יַיִן vino. Psal.104.16,וְיַיִן & vinũ lætificet cor hominis.Iesah. 5.12,וְיַיִן & vinũ,conuiuia eorũ.deficit ו,pro,& conuiuia eorum:quia יַיִן non est in regimine. Vel dic esse abslutũ pro coniuncto,vt sit,Et vinũ conuiuiorũ eorum. Prouer.9.5,Et bibite בְּיַיִן vinum. ב hoc loco redundat, inquit R.D.In regimine,Deut.32.38,יַיִן נְסִיכֵם vinum libaminis eorum.Gene.9.24,מִיֵּינוֹ à vino suo.

יכח Increpare,arguere,reprehendere,Disputare,Parare,præparare. In hifhíl. Genes.24.43, Hæc est mulier אֲשֶׁר־הוֹכִיחַ quam præparauit Dominus filio domini mei. Et 21.23, וְהוֹכַחַ אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ & increpauit Abrahã ipsum Abimelech. 2.Reg.19.4, וְהוֹכִיחַ דִּבְרֵי & increpauit verbis. 2.Sem.7.14,וְלַמּוֹכִיחִים בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים & increpabo eũ virga virorũ. Prou.24.25,וְהוֹכֵחַ & disputare cũpãtibus.sub.impios. Iiób 13.3,וְהוֹכֵחַ אֶל־אֵל & disputare cũ Deo vellẽ. Proue.9.8,הוֹכַח לְחָכָם argue sapientem. Iiób 13.16,דְּרָכַי אֶל־פָּנָיו אוֹכִיחַ vias meas corã illo arguã. Et 21, וְיוֹכַח לְגֶבֶר עִם־אֱלוֹהַּ & disputaret(.i.vtinã disputaret)vir cũ Deo.Sic explicat R.Moseh filius Nachmãn. Et vtinã faceret in hoc,vt disputaret vir cũ Deo, sicut homo disputat cũ amico,vel proximo suo.Et rectũ est.

suũ. Prou.30.29, Tria sunt מֵיטִיבֵי לֶכֶת bene scientes incessum(.i.incedere)& quatuor bene scientes ambulare.i.optime incedẽtes. Macór,Irm.7.5,Si הֵיטֵב תֵּיטִיבוּ אֶת־דַּרְכֵיכֶם bonas faciendo , bonas feceritis (vel,dirigẽdo direxeritis)vias vestras. Exo.30.7,בְּהֵיטִיבוֹ quum bene aptauerit(vel direxerit) lucernas. אֶת־הַנֵּרֹת Imperatiuũ est sicut præteritum,הֵיטֵב הֵיטִיבוּ,&c. Vel cum ferí,הֵיטֵב,&c.vt macór instar הֵילֵיל.Et cum ה,Psa. 51.20,הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ benefac voluntate tua(vel secundum voluntatem tuã)ipsi Siión.Iesa.23.16,הֵיטִיבִי נַגֵּן benefac psallendo.i.bene cane. Futurũ,אֵיטִיב,Benefaciam,vt in macór.Vel אַיטִיב cum ferí.Prouer.15.13,Cor lætum וַיטֵב פָּנִים exhilarabit (vel decorabit) faciem. Et 17.21,Cor lætum יֵיטִיב גֵּהָה benefaciet(vt)medicina.sub. corpori.deficit autẽ כ,secundũ R.D.in lib.rad. Vel secundum Tharghũ,decorabit:& R.Himmanuél,decorabit formã,sub.hominis:& lucẽ,sub.vultus illius.Vide גֵּהָה.1.Semu.20.13,כִּי־יֵיטִיב si placuerit patri meo malum,&c.i.si rectũ & bonum fuerit in oculis patris mei vt adducat malum super te,reuelabo,&c.Et cum motu vtriusque ו,Iiób 24.21,וַיֵּטֶב.Et defectiuũ.i.sine ו coniugationis,1.Reg.1.44,וַיִּטַּב. hoc factum est,quia perfectum debuerat esse cũ ה cõiugationis יְהֵיטִיב,aut יֵיטִיב, ו radicali quiescente, sicut illud Iesah.52.4,יְהֵלִילוּ. & ob defectum ה coniugationis, ad alleuiãdam pronuntiationẽ, transiuit eius punctatura in ו radicale, vt ait R. D.in Michlól,videlicet יֵיטִיב. & sic Psal.138.6, וַיֵּרַע, pro וְיֵרֵעַ.Et si fuerit longum, erit cũ seghól,vt Exod.1.19, וַיִּיטַב.2.Reg.9.29,וַתִּיטַב אֶת־רֹאשָׁהּ & ornauit(aut decorauit,vel direxit,secundũ R.D.)caput suũ.Nachum 3.8, הֲתֵיטִיבִי מִנֹּא אָמוֹן nunquid melior eris(pro fortior es)No multitudinis?

rum increpat, tunc manifestatur amor in increpatione. Et hic amor melior est amore abscondito, quo vidélicet homo alterum amat in corde suo, & non manifestat ei amorẽ, nec illum increpat quú opus est illum increpare. Sic R.D. in lib. rad. At R. Iosẽph exponit acsi dicat, Quũ homo alterum increpat, bonum est illi, hoc est increpatio bona est quomodocũque, etiáſi manifeste fiat. Sed quãdo increpatio est ex amore abscondito. i. quãdo increpat amicũ suum, increpat eum in abscondito inter sese & illum, & non manifeste ac publice, ne illum pudore suffundat. Plurale, Psal. 149. 7, תּוֹכָחוֹת increpationes. Et 38. 15, cum camés, תּוֹכָחוֹת. Iechez. 5. 16, וּבְתוֹכָחוֹת & in increpationibus iræ. est finer.

יָכֹל Posse, Prævalere. In cal præteritũ est instar עָיַל cum cholem. Gen. 45. 1, וְלֹא־יָכֹל & non potuit. 1. Semu. 4. 15, יָכוֹל. Et cũ ו, Exod. 18. 23, Si, &c. וְיָכְלָת & poteris. est cũ camés chathéph loco cholem, inquit R. Dauid in lib. rad. Psal. 13. 5, יָכֹלְתִּיו prævalui ei. vel potui præillo. i. plusquã ille. Est enim sicut יְכָלְתִּי לוֹ אוֹ כְּמֵנּוּ, inquit R. D. in lib. rad. & R. Abrahám. est enim intransitiuũ. & sic Neche. 9. 28, וַיִּוָּעֲקוּ אֵלֶיךָ אוֹ לָךְ, pro Macór, Nume. 13. 30, יָכוֹל נוּכַל לָהּ prævalendo prævalebimus ei. Alia forma, deficiente י radicali, Iób 42. 2, כָּל תּוּכַל prævalendo prævalebis. est sicut יְכֹל, & sic שׁוּב. vide יָשַׁב. Et rursum alia forma, secundũ R. D. in Michlól, & li. ra. Nume. 14. 16, מִבְּלִתִּי יְכֹלֶת nõ posse Dominũ introducere. Vel melius, propter non posse, &c. i. eo quod non potest, &c. & sic Deuter. 9. 29, מִבְּלִי יְכֹלֶת. & est sicut יָבֵשׁ de quo in יָבֵשׁ. Vel dic esse nomina verbalia, inquit R. Dauid in Michlól. Futurũ est cum súrec, & non cum cholem, ne misceatur cum אוֹכֵל, ab אָכַל comedit. nec

inquit, in oculis meis vt dicat, Deflet oculus meus precãdo illum vt increpet ipse omnẽ virum qui venit ad disputandum cũ Deo suo. Cui astipulatur ל deseruiens litera, quæ secundum priorẽ expositionẽ redundat. Sic igitur vertẽdum est, Et increpet (scilicet Deus) virú cũ Deo. sub. disputãtẽ. Et sine ו cõiugationis, & ו, Iób 22. 4, Nú timore tui יוֹכִיחֲךָ disputabit tecũ? ponitur enim pro יוֹכִיחַ עָלֶיךָ, ait R. D. Gen. 31. 36, וְיוֹכִיחוּ & declarẽt inter nos. vel corripiãt. Iób 19. 5, וְתוֹכִיחוּ & argueritis me (sub. esse impiũ) propter opprobriũ meũ. Vel argueritis, id est argumẽta attuleritis super me, vel contra me opprobrii mei. i. quòd iuste probris afficiar, &c. Et in nif hál, Iób 23. 7, Ibi rectus נוֹכַח עִמּוֹ disputat cũ illo. est breue. Gene. 20. 15, וְאֵת כֹּל וְנֻכָּחַת & in omnib' erudiuit se. Sũt (inquit R. D.) verba Moséh, Dixit quòd cũ omnibus quæ euenerũt illi, quãdo dixit, Frater meus est, cũ Parhóh & Abimélech, erudita est Saráh, ne vlterius diceret, Frater meus est. Et ו in וְנֻכָּחַת redũdat, sicut & ca. 22. 4, Die tertio וַיִּשָּׂא leuauit, &c. Et in hofhál, Iób 33. 19, וְהוּכַח & præparabitur. Et in hithpahál, Micháh 6. 2, Et cũ Israél יִתְוַכַּח disputabit. i. vult disputare. Nomẽ, תּוֹכָחָה, Increpatio. Hose. 5. 9, Ephráim in desolationẽ erit in die תּוֹכָחַת increpationis, in tribubus Israél cognoscere feci (ostẽdi) fidẽ. Vel, verũ: sub verbũ. i. in die qua increpaui eos in deserto, in tribubus Israél, quãdo fuerũt omnes pariter, ostendi eis verax verbum. Alia forma, Prouerb. 27. 5, Melior est תּוֹכַחַת מְגֻלָּה increpatio manifesta, quàm amor absconditus. i. melior est amor manifesta tus in increpatione, quẽadmodũ scriptũ est eodẽ libro, ca. 3. 12, Quẽ enim diliget Dominus, increpabit. & 9. 8, Increpa sapientẽ, & diliget te. Quũ igitur homo alte-

eſt cũ ſerí ſicut alia verba quorũ י quieſcit, vt אֵרֵד יֵרֵד à יָרַד, ne miſceatur cum verbis quorum vltima, quæ eſt ה, quieſcit, vt Exod.39.32, וַתִּכַל, à כָּלָה. Gen.19.20, לֹא אוּכַל נוֹ potero erui. Illud autẽ Proue.30.1, Ad Ithiel וְאֻכָל & Vchál: eſt propriũ nomẽ: vel eſt futurũ, pro, & potero: acſi dicat, ad Ithiél quomodo potero reſpondere, quũ ſim ſtultior omni homine? ſic ſecũdũ R. Himmanuél. In cõmentariis nuper impreſſis dicitur eſſe nomen ſapientis. Tharghum, verbũ reliquit Hebraicum. Irme. 20.10, וְנִיכְלָה לֵיהּ & prævaleamus ei. Nomẽ, מִיכָל, eſt פְּלֶג, Riuus. 2. Semu. 17.20, Tranſierunt מִיכַל הַמַּיִם riuum aquarum. Tharghum, יַרְדְּנָא Iardén. ſiue Iordanem.

יכת Secũdum R. Iehudáh, & R. Ionáh, eſt radix per ת, ſe, idẽ ſignificãs quod כָּתַת, Cõtundere, conterere. Citãt illud Num.14.45, וַיַּכְּתוּם & contuderunt eos. Sed R. Dauid radicẽ arbitratur eſſe כָּתַת. Nec obſtat daghés in כ, quia idẽ vſu venit plærisque aliis: vt זֶלֶל תָּמִם רָמִם. Demum rectum eſt, inquit, vt radix ſit נָכַת.

ילל Vlulare, in cal & in hifhíl. & inuenitur macór in ל cal, ſecundũ R. Moſéh, & R. Dauid in lib. rad. & Michlól: vt 1. Semu. 4.19, grauida לַלַּת ad vlulandum. quod eſt ſicut לְלֶדֶת לַשֶּׁבֶת, à יָרַד יָשַׁב. & ſic dicendum erat לַלַּת, ſed propter grauẽ pronũtiationem trium lamedim pariter, remotum eſt vltimũ ל radicale, & eſt ſicut לָתַת quod ponitur pro לַתֶּנֶת, & eſt ſenſus, quòd peruenerat ad vlulatũ, doloréſque parturientis. Et in hifhíl quieſcit י abſque permutatione in ו, quẽadmodum permutatur in הוֹרִיד, & cõiugatur ſicut הֵישִׁיב, hoc modo הֵילִיל הֵילַלְתָּ הֵילַלְתִּי הֵילִילוּ הֵילִיל. Et ſic imperatiuũ, הֵילִיל, vel הֵילֵל. Et futurum, אֵילִיל יֵילִיל, &c. vel cum motu vtriuſque י, וַיֵּלֵל, &c. vt dictum eſt in יָשַׁב. Zecha.11.2, הֵילֵל vlu-

la abies, &c. הֵילִילוּ vlulate. Illud autẽ Ieſa.14.11, Quomodo cecidiſti de cælo הֵילֵל בֶּן־שָׁחַר eſt nomẽ, pro Lucifer ſi li auroræ. Et eius radix eſt הָלַל, & nó יָלַל vt quidá ſcripſerũt. Irme.48.20, הֵילִילוּ וְזַעֲקוּ, ita ſcribitur, quia duplex eſt lectio, videlicet, הֵילִילוּ וְזַעֲקוּ vlulate & clamate: imperatiua maſculea. vel הֵילִילִי וְזַעֲקִי, & ſic ſũt imperatiua fœminea, vt Ieſa.14.31, הֵילִילִי שַׁעַר זַעֲקִי־עִיר vlula porta, clama ciuitas. Michá 1.8, וְאֵילִילָה & vlulabo. Ieſa.52.5, dominatores יְהֵילִילוּ vlulabunt. vel potius, vlulare facient. Eſt enim verbũ trãſitiuũ, ait R.D. in lib.rad. i. gẽtes quæ dominãtur Iſraeli, vlulare facient illum. Cur hæcita pũctétur, habes in יָשַׁב in hifhíl. Illud Hoſe.7.14, יְיֵלִילוּ vlulabũt, filii Aſer legunt vtroque י moto. At filii Naphthali legunt י ſignũ futuri cum ſerí, י radicali quieſcente, hoc modo, יֵילִילוּ. & ſic Ieſah.65.14, תְּיֵלִילוּ vlulabitis. ſed veniunt cum motu י radicalis, ratione dicta in יָשַׁב. Illud etiã Ieſa.15.2, יְיֵלִיל, R. Iehudáh ſcribit priore י cũ ſerí, altero quieſcente. At R. Ionáh ſcripſit, י radicale punctari cũ ſeri, & geminari, ſecundo quieſcente: quod eſſe nõ poteſt, quia non eſt poſt ſerí litera quieſcens: niſi ſeri, quod eſt in י radicali, ſit ſignum ה conſtitutiui hifhíl, quod deficit. Pro יְהֵילִילוּ enim dicimus יְיֵלִילוּ. & quia deficit ה, poſuerunt ſerí in י radicali, vt oſtendant ה deeſſe. Nomen, יְלָלָה, Vlulatus. Sephan.1.10. Et in regimine, Zechar.11.3, קוֹל יְלֶלַת הָרֹעִים vox vlulatus paſtorũ. Irm.25.35, וְיִלֶּלַת אַדִּירֵי & vlulatus fortium pecoris. י cum ſeuá, & י cum chiric, vt legunt filii Naphthali: ſed filii Aſér legunt וִילֶלַת, ו cum chiric, & י quieſcente, ſicut illud Pſal.45.10, בִּיקָרוֹתַיִךְ, ב cum chiric, & י quieſcente, ſicut legunt filii Naphthali, ſicut omne י motum. i. pronuntiatum cum chiric, quãdo id quod præcedit, eſt cũ ſe-

Universidad de Deusto Biblioteca

uã,quia quieſcere facit י,& trãffert chiric in præcedentem literam, vt in לִירֹאָה לִיזַרְעֶאל quieſcere facit י,& mouet ל,& ב cum chiric. Ieſah.15.8,יְלָלָתָהּ vlulatus eius.Deuter.32.10,יְלֵל יְשִׁמְן vlulatus deſerti.Vel eſt nomen loci,ab vlulando ſic appellati.R.Selomóh,in loco vlulatus draconum. Tharghum, & in loco ſitienti vbi non erat aqua. אֲלֵלַי,Væ,à plæriſq; ponitur in hac radice:at require in אָלַל.

יָלַד Párere,parturire,generare,Naſci. & dicitur tam de fœmina quàm de maſculo, ſed frequẽtius de fœmina.Gen.4.19.Methuſaél יָלַד genuit Lémech. Pſa. 7.16,וְיָלַד שֶׁקֶר & pariet mendacium. Irme.17.11,(Sicut) perdix collegit oua,וְלֹא יָלַד & nõ peperit.pro,colligit & parit. 1.Paral.2.48,Et cõcubina,&c. יָלַד שָׁבֶר peperit Sẽber.ponitur pro יָלְדָה,ſicut eodem capite,verſu 44, cõcubina Caléb יָלְדָה אֶת־חָרָן peperit Charán. Prou.23.22,patri tuo huic qui יְלָדֶךָ genuit te. vel,hic genuit te. pro, hic enim genuit te. Pſal. 2.7, Ego hodie יְלִדְתִּיךָ genui te.pro יְלַדְתִּיךָ.chiric enim eſt loco pathách,vt ait R.D. in Michlól. Gene.31.7,וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן pariebãt omnia pecora.Ieſah.26.18,יָלַדְנוּ רוּחַ peperimus ſpiritum.Et 51.18, ex omnibus filiis יָלְדָה(quos)peperit. Subauditur enim אֲשֶׁר.& ſic 54.1,Lauda ſterilis לֹא יָלָדָה(quæ)nõ peperit.i. quæ es vt mulier quæ non peperit. Et Cant.8.5,ibi cõcepit יְלָדַתְךָ(quæ)genuit te. Illud autẽ Gene.16.11,Ecce tu prægnans,וְיוֹלֶדֶת בֵּן & paries filiũ.eſt verbum cõpoſitũ ex יוֹלֶדֶת & יָלַדְתְּ,ex participio & præterito: Vel eſt ex pohél,inſtar שׁוֹפֶטֶת. Idẽ Iudic.13.5,וְיֹלֶדֶת בֵּן & 7,וְיָלַדְתְּ בֵּן. Irm.15.10,יְלַדְתַּנִי peperiſti me.chiric ל eſt loco pathách,& eſt ſine י poſt ה.Hîc aduerte pronomen in prima & ſecunda perſona aquari:vt habes li.3.Hebraicarũ inſtit.ca.13.Irme.2.27,

יְלַדְתָּנוּ peperiſti me . quod ponitur pro יְלַדְתִּינִי peperiſti nos,vel יְלַדְתִּינִי peperiſti me.Eſt enim duplex lectio.idcirco ſcribitur יְלַדְתָּנוּ,& chiric ל eſt loco pathách. Participiũ,Prou.17.21,יֹלֵד כְּסִיל generãs ſtultũ. Et 23.24,יוֹלֵד חָכָם generãs ſapiẽtẽ.Ieſa.21.3,Sicut dolores יוֹלֵדָה pariẽtis.aut parturiẽtis.Dan.11.6,וְהַיַּלְדָּה & parientẽ illã.pro, & illã quæ peperit eã. Paſſiuum,vel tóar ſecundũ R. D.in li.ra.1. Reg.3.26, Date illi אֶת־הַיָּלוּד הַחַי natũ viuũ, Macór,Gene.29.34,& ſtetit מִלֶּדֶת à pariẽdo. Futurũ, Gene.18.13,אֵלֵד pariam.Prou.27.1,מַה־יֵּלֵד יוֹם quid pariet dies.Eſt & altera lectio,יֵלֵד,& ſic eſt nomen,ſecundũ R. Dauid,ſignificãs tẽpus pariens accidentia. Gene.20.17, וַיִּלְדוּ & pepererũt.י eſt loco ת. Et in nifhál, Pſal.22.32, לְעַם נוֹלָד populo illius qui naſcitur.i.qui naſciturus eſt. enim eſt in regimine:& ſic habet Tharghũ,Populo illius qui futur9 eſt rex.Gen.21.3, vocauit Abrahám nomẽ filii ſui הַנּוֹלַד־לוֹ qui natus eſt ei.eſt præteritũ,quia ל eſt cũ pathách.& ſic 1.Paral.3.1,נוֹלַד־לוֹ.Et 4,נוֹלְדוּ־לוֹ na ti ſũt illi.Et 20.8,נוֹלְדוּ nati ſunt. duo hæc,ſunt cũ ו, & eſt dagheſſatũ, & daghés eſt loco י quieſcẽtis quod eſt in נוֹדְעוּ נוֹדַעְנוּ quæ ſunt cum chólem:& quãuis ſit ſcriptum hãnách cum daghés,periit tamen de ſpiritu ſuæ anhelitu,inquit R.D. in lib.rad. & Michlól. Vel ſunt compoſita ex nifhál,& puhál.Macór,Gen.21.5,בְּהִוָּלֶדֶת quũ natus eſt illi. Hoſe.2.5,in die הִוָּלְדָהּ qua nata eſt ipſa. Futurũ, Iób 3.2,pereat dies אִוָּלֵד בּוֹ in quo naſcar illo.pro,natus fui. Deeſt אֲשֶׁר,& בּוֹ reddũdat:& ſic habet Tharghũ , pereat dies הָאֻתְיֻלַּדְתִּי בַּיּוֹם in qua natus fui ea.quanquã ſunt qui exponant de futuro,acſi dixiſſet, Vtinã periſſet dies in quo naſciturus erã,quia ſic natus nõ fuiſſem.ſed prius,eſt rectũ. Participiũ in pihél pro nomine tóar fœmineo, Geneſ.35.17, Et dixit ei מְיַלֶּדְתֶּךָ

rectum,inquit R.Dauid,& eſt ſicut מַחְמֶצֶת,quod eſt ex perfectis, & מוּרַעַת quod eſt ex quieſcẽtibus, & exponit vt Tharghũ:& doctores tam de legitima,quàm de ſpuria.Geneſ.48.6,וּמוֹלַדְתְּךָ & cognatio tua.i.filii. Et 11.28, ad natiuitatẽ tuam. i.tuæ natiuitatis locũ. Ieche.16.2, & natiuitates tuæ.eſt ſine ו. Et 3, cũ ו,וּמוֹלַדְתֵּיךְ, & וּמֹלַדְתַּיִךְ

Et יֶלֶד cum ſex punctis,Infans,filius,puer.Gen.4.23, & puerũ.Et 21.8,Et creuit הַיֶּלֶד puer.1.Sem.1.2,יְלָדִים, nati.filii.Ieſa.57.4,יִלְדֵי־פֶשַׁע filii præuaricatiõis. cũ chi ric.Exo.21.4,וְיַלְדֶיהָ & infantes eius. Fœmineũ,Gen.34. 4, אֶת־הַיַּלְדָּה הַזֹּאת puellã hanc in vxorẽ.Zechar.8.5,im plebuntur יְלָדִים וִילָדוֹת pueris ac puellis. Maſculeũ alia forma,cum ו loco י,וָלָד,Gen.11.30,inſtar חָכָם. 2.Sem.6. 23,nõ fuit יֶלֶד filius.י cum camés propter athnách,aliàs dicitur וָלֶד pro יֶלֶד. Alia itẽ forma,Gen.17.12,יְלִיד בַּיִת, natus domus.i.vernaculus. Plurale,יְלִידִים,Gene.17.23, יְלִידֵי בֵיתוֹ natos domus ſuæ. Alia præterea,יָלוּד,quod tamen poteſt eſſe participium paſſiuũ.ibi vide. Alia poſtremo,יָלוּד, Exo.1.21,Omnem filium הַיִּלּוֹד natum. eſt tóar . Irme. 16.3, ſuper filios ac filias הַיְלוּדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה natos in loco iſto. Nomen,לֵדָה, Partus, natiuitas: inſtar יַעַד יַעַץ à עֵדָה עֵצָה. 2.Reg. 19.3, Et robur non eſt לֵדָה ad partum.Poteſt eſſe & macór,pro,ad partum: dũ:ſicut & illud Exo.2.4,לֵדָתָהּ.R.D.putat eſſe tóar,pro parturiẽti,aut puerperæ.Hoſe.9.11,מִלֵּדָה à partu. Alia forma,יַלְדוּת,Pueritia,ſiue tẽpus pueritiæ, adoleſcentiæ ac iuuẽtutis.Eccle.11.9,בְּיַלְדוּתֶךָ in iuuẽtute tua.Pſa.110. 3,Tibi ros יַלְדוּתֶךָ pueritiæ tuæ. Alia itẽ,תּוֹלֵדָה,Generatio:cuius plurale eſt Gen.2.4,תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם generationes cæli. Et 36.9,תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו generationes Heſau. Itẽ,

obſtetrix.Et appellatur hoc verbo,quòd iuuet parientem ad pariẽdum,inquit R.D.Exod.1.16,הַמְיַלֶּדֶת obſtetrices. Macór,Exo.1.15,בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת quum obſtetricabitis vos Hebræas. Et in puhál,Irme.20.15,יֻלַּד לְךָ natus eſt tibi filius maſculus. Vnũ eſt cũ camés, Gen.41.49,יֻלַּד natus eſt(pro nati ſunt)duo filii.Cũ ו & daghés,Iudic.13.8,puero הַיּוּלַּד qui natus eſt.pro,qui naſcetur.Eſt enim præteritum loco futuri,& ה vice אֲשֶׁר, inquit R.Semuél. Et in hifhíl,ſine ו quod eſt loco י, Nume.26.57,הוֹלִיד אֶת־עַמְרָם genuit Hamrám.Et cum ו, Gene.48.6,Et cognatio tua אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ quam genuiſti poſt eos,tibi erũt.i.& filii tui quos generabis poſt eos, &c. præteritum vice futuri, ait R. Dauid. Ieſah.66.9, מַוְלִיד qui gignere facio. Leuit.18.7,מוֹלֶדֶת בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת quæ genita eſt intus,vel quæ genita eſt foris. Participium actiuũ pro paſſiuo,vel tóar. Tharghum,quæ genita eſt à patre tuo ex altera vxore , vel à matre tua ex viro altero. Macór cũ ferí,Ieſa.59.4,וְהוֹלִיד אָוֶן & parere iniquitatẽ.Et הוֹלִיד,Gene.5.3,poſtquã הוֹלִידוֹ genuit ipſe. Futurum,Gene.17.20,יוֹלִיד generabit. Et macór in hofhál,ſecundũ R.D.in Michlól,& lib.ra.Gen.40. 20, יוֹם הִוָּלְדוֹ אֶת־פַּרְעֹה die qua natus fuit Parhoni, ſub. filius.vel,die qua natus fuit ipſe Parhóh.Vtroque modo exponit R.Dauid,& daghés eſt loco ו quieſcẽtis. Et cum ו,& ל cum daghés,vt Iechez.16.3,In die הִוָּלְדֵת אֹתָךְ qua nata es tu. Et in hithpahál,Nume.1.18,וַיִּתְיַלְּדוּ & ſecundum genealogiam recenſiti ſunt.vel,& viſi ſunt à quo eſſent geniti. i.oſtenſa eſt genealogia eorum,& de qua eſſent tribu, vt exponit R.D.in lib.rad.& ל nõ eſt daghеſſatũ: י verò eſt cũ pathách,& ghahiá. Nomẽ,מוֹלֶדֶת,vt in hifhíl,Leui.18.7.Vel eſt tóar,& hoc eſt rectum,

לְכוּ־נָא venite quæſo(vel eia)& argumentemur.Et cum zacheph & athnach,& ſoph paſſuc eſt cum ferí. Iehoſ. 2.16,לֵכוּ ite.Gene.42.32,וְלֵכוּ & ite.Exod.12.31,וְלֵכוּ.Futurum,Gene.24.57,אֵלֵךְ ibo. Iechez.3.14,וְאֵלֵךְ & ambulaui. Et vnum cum י, Michah 1.8,אֵילֵכָה ibo. Exod.3.20, כִּי תֵלֵכוּן לֹא תֵלֵכוּ רֵיקָם quũ ibitis,nõ ibitis vacui. Michah 6.15,וְתֵלֵכוּ & ambulaſtis in cõſiliis eorũ. Et in hiphil, Ieſah.42.16,וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים & ambulare faciã cæcos. Iob 12.17,מוֹלִיךְ qui ire facit. Irme. 2.16, בְּעֵת מוֹלֵכֵךְ tempore quo ire te faciebat per deſertũ.eſt defectiuũ.i.ſine י cõiugationis. Imperatiuũ,הוֹלֵךְ,vel הוֹלֵךְ cum ferí,inquit R.D.in Michlol,& in lib.ra. vt Nume.16.44,וְהוֹלֵךְ & perge(vel pergere fac)cito ad,&c.Alii putant eſſe participium ab הָלַךְ.Exod.2.8,הֵילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה ire fac puerum iſtũ.eſt plenũ,id eſt cũ י radicali,& nõ eſt permutatum in ו,ait R.Dauid, ſicut in הוֹלֵךְ & הוֹלִיךְ. Futurũ, 2.Semu.13.13, quòd אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי ire faciã probrũ meũ: Exo.14.21,וַיּוֹלֶךְ & ire fecit(.i.recedere)Dominus mare. eſt cũ ו.Sequens eſt defectiuũ,2.Reg.6.18,וַיֵּלֶךְ.Threni.3. 2,וַיֹּלֶךְ, eſt cũ pathách propter accentum ſuſpenſiuum.

יֶלֶף Vnde יַלְפֶּת.Leuit.21.19,& 22.22, eſt ſcabies AEgyptiaca durans vſque ad mortem.

יֶלֶק Species locuſtæ:bruchus,ſecũdum aliquos. Nachum 3.15, יֶלֶק פָּשַׁט וַיָּעָף bruchus expãdit ſe(graſſatus eſt)& volauit.Pſa.105.34,locuſta,וְיֶלֶק & bruchus. Sunt qui dicunt(teſte R.D.in commen.)deduci à פָּלַק, quod eſt lambere,lingere,quòd herbas lambat.

יָם Mare,Occidens ſubſtantiuũ,id eſt plaga occidentalis:eo quòd mare magnũ ſit ad plagã occidentalem terræ Iſraél, ſic appellatũ. & radix poteſt eſſe יָמַם, quod oſtendit daghés in plurali & cũ pronomine.Vel

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת Iſtæ generationes Iahacób.i.accidẽtia quæ euenerunt illi propter Ioſéph,& cauſa deſcenſionis illius in AEgyptum:vt exponit R.Dauid in lib.rad.Cuĩ aſtipulatur quòd nulla fiat ibi mẽtio de iis qui ab illo deſcẽderint,&c. Alia contrà ſcribuntur, ſcilicet cum ו poſt ת, & ſine ו poſt ר,Gen.6.9,אֵלֶּה תוֹלְדוֹת Iſtæ generationes Nóach. Hoc loco cõprehendit hoc nomen, nõ modo eius generationẽ,verumetiam quæ illi contigerunt,& quæ per illum geſta ſunt.Proinde narrata triũ filiorum generatione, mox narrauit per illũ geſta. Et quia cor generat cogitationes,ac conſilia:ipſæ cogitationes,atq; conſilia vocantur יְלָדִים,id eſt filii,inquit R. Dauid:vt Ieſah.2.6,וּבְיַלְדֵי נֵכָרִים יַשְׂפִּיקוּ & cogitationibus (aut conſiliis)alienorũ applauſerunt. Eſt enim futurũ pro præterito.Vel,ſufficiẽtes fuerunt.Sunt,inquit idẽ, qui exponũt,Et in ſcientiis alienorũ occupauerunt ſe. acſi dicat, dederunt operã ſciẽtiis alienis, omiſſis lege, præceptiſque diuinis. Alii,inquit rurſum idem,exponunt,Et imaginibus alienorum applaudẽt. Quotidie enim nouas fabricabant imagines.

יָלַךְ Et הָלַךְ eiuſdẽ ſignificationis , at יָלַךְ non vtimur in præterito & participio, ſed in macór,imperatiuo,& futuro,iuxta R.D.in Michlól,vt dictum eſt in הָלַךְ.2.Sem.19.24, A die לֶכֶת הַמֶּלֶךְ ambulãdi regẽ.i.quo ambulauit rex. Iechez.1.19,וּבְלֶכֶת & quum ambularẽt. Deuter.19.9,וְלָלֶכֶת & vt ambules.1.Sem.9.9,בְּלֶכְתּוֹ quũ iret ipſe.Imperatiuum,Gene.12.1,לֶךְ־לְךָ vade tibi è terra tua.eſt cum ſeghól propter maccáph.Et 12.19,Surge & vade. Nume.23.12,לֶךְ־נָא veni quæſo mecum. Et cum ה,Gene.37.13,לְכָה veni. Plurale,Gen.37.27,לְכוּ venite.Sæpius eſt exhortantis,acſi dicat,Eia: vt Ieſa.1.18,

49,Et vertã me עַל־יָמִין ad dexterã.i.ad latus dextrũ.Eſt enim nomen tóar,inquit R.D.in lib.ra.Leuit.8.25,Et ſuper armũ הַיָּמִין dextri lateris.vel armum dextrum.Et ſic eſt tóar צַד lateris. vtroque modo exponit R.Dauid in lib.ra.2.Semu.20.9,Et tenuit יַד־יָמִין manus dexteræ Ioáb.i.manus lateris dextri Ioáb,&c.1.Semu.11.2,Quũ eruero vobis כָּל־עֵין יָמִין omnem oculum dexteræ. i.lateris dextri. Sic vertendæ huiuſcemodi locutiones, vt ait R.D.in lib.rad.& comment. & ſic Tharghum,יְמִינָא oculum dextri. Et quia robur ac fortitudo eſt in latere dextro,ipſum robur,ipſa vis, ac potentia vocatur יָמִין. Pſal.144.8, וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר & dextera eorum, dextera mendacii.i.& potentia eorũ,potentia mendacii,inquit R.D. quanquã R.Abrahám exponat, & iuramentũ eorũ,iuramentũ mendacii.quòd iuramẽtum dextera ſoleat fieri. Pro Meridie, Pſal.89.12, Aquilone & Meridiẽ tu creaſti. Et in regimine,יָמִין vt ſupra 2.Semu.20.9. Iudic.3.15, Virum clauſum יַד־יְמִינוֹ manu dexteræ ſuæ.i.lateris dextri,hoc eſt ſcæuã. Vide in Prouer.27.16,Et oleũ יְמִינוֹ יִקְרָא dexteræ ſuæ clamabit.i. & ſicut oleũ vel vnguentũ quod eſt in dextera ſua,clamabit vel prædicabit. R. Dauid in radice נָפַץ exponit, Sicut vnguentũ dexteræ ſuæ, Quia prædicabit de ipſo quòd ſit aromaticũ & odorum: ſic mulier ſentire facit illud procul. Et vocauit vnguentum dexteræ eius, eo quòd manus dextera parauit illud ad vngẽdũ:& quod adhæret illi de vnguento,eſt odorũ.Gene.48.19,Pone יְמִינְךָ dexterã tuam.i. manum dexterã tuam. Eſt enim tóar יָד manus.Vel,dexterã tuã,id eſt manũ lateris dextri tui.vtroq; modo exponit R.D.in lib.rad. Et tóar aliud cũ מ cameſſato, 1.Reg.7.21,columnam הַיְמָנִי dex-

radix eſt יוֹם,& ſic daghés ponitur vice literæ quieſcentis,quæ eſt ו:& hoc oſtẽdit camés in יָם. Nam omne יָם eſt cum camés præter יַם־סוּף. Et eſt maſculeũ,interdũ & fœmineũ.Exod.10.19,ventũ יָם חוֹק Occidentis fortem. Nume.33.10,עַל־יַם סוּף iuxta mare rubrum.Pſal.104.25, זֶה הַיָּם גָּדוֹל hoc mare magnum. Et forma fœminea, & etiã maſculea,pro genere vaſis, 2.Reg.16.16,וְאֶת־הַיָּם & mare deſcendere (.i.deponi)fecit à boue æneo qui erat תַּחְתָּיו ſub eo.1.Reg.7.23,אֶת־הַיָּם מוּצָק mare fuſum.Irm. 49.23,כַּיָּם רָגָזָה ſicut mare pauoris(.i.pauendum)quieſcere nõ poterit.id eſt quod quieſcere non poteſt.Subaudiendũ eſt,ſic erit Dãméſec,& vrbes eius. Plæriq; tamen codices habẽt בַּיָּם per ב:& tunc eſt ſenſus,In mari præ pauore quieſcere nõ poterit. i.ſicut homo in mari quieſcere non poteſt, ſic Dãméſec quieſcere non potetit.Exod.26.22,יָמָּה ad Occidentẽ.Iehoſ.15.12,הַיָּמָּה הַגָּדוֹל ad mare magnum.Plurale,Gene.1.10,Et congregationem aquarum appellauit יַמִּים maria. Hinc etiam fit יַמִּים,quod ſignificat פְּרָדִים,Mulos.Gen.36.24, qui inuenit אֶת־הַיֵּמִים mulos in deſerto, dum paſceret aſinos.i. inter paſcendũ aſinos excogitauit vt aſcendere faceret equũ ſuper aſinã:& ſic protulit mundo hanc ſpeciem, inquit R.Dauid in lib.rad.R.Selomóh etiam exponit פְּרָדִים mulos.Coire enim(inquit)faciebat aſinum cum equa,& peperit mulum: & ipſe erat ſpurius, & attulit mũdo פְּסוֹלִין falſificatos.Et cur appellati ſunt יַמִּים?quia אֵימָתָם terror eorum immiſſus eſt creaturis.

יָמָן Vnde יָמִין,Dextera:& plaga mundi dextera, id eſt Meridies,quòd aſpicientibus Oriẽtalem plagam, quæ eſt ante faciẽ,Meridies ſit ad dexterã.Oriẽtalis,anterior:Occidẽtalis,poſterior:Meridionalis,dextera: Septẽtrionalis,ſiniſtra vocatur in Sacris literis.Gene.24.

terã. R.Ionáh ſcripſit יְמָנִי eſſe cameſſatum ad differen tiã nominis gentilis יְמִינִי Ieminí.i.Ieminæus.Idẽ ſcripſit etiam R. Iehudáh. Et quia dextera eſt glorioſior, amabiliórq; ſiniſtra,minimus inter filios Iahacób vocatus fuit בִּנְיָמִין, Geneſ.35.18, Acſi dicat, filius dexteræ meæ.i.amabilis mihi.Fœmineũ,Leuit.8.23,ſuper pollicẽ manus eius יְמָנִית dexteræ. Et cũ ת in principio, eſt Meridies.Iióh 9.9,interiora תֵּימָן Meridiei. Et poſt alterũ ſynonymũ,exprimẽdi gratia: Exo.26.17,Ad plagam נֶגְבָּה תֵּימָנָה. quippe תֵּימָנָה eſt magis notum quàm נֶגְבָּה. Inuenitur & ſine נ cũ א, Ieſah.21.14, Habitatores terræ תֵּימָא Meridiei. Nam Tharghum habet דָּרוֹמָא Meridiei.Alii proprium putant eſſe nomen,Iióh 6.19, Aſpicite ſemitas תֵּימָא Tema.

יָמַר Superbire,exaltare. Vide אָמַר in hifhíl, & hithpahál.huius enim eſt radix ſecundum R.D.

יָנָה Aliorum ſubſtantiá capere ignorãter,aut ſciẽter,vi ac violentia ſiue emẽdo,vendẽdo,rapiendo,populãdóq;,& Vim inferre,ſiue opprimere. In cal, Sephan.3.1, Væ fœdatæ,& inquinatæ,הָעִיר הַיּוֹנָה ciuitati populãti.rapiẽti,vim inferẽti,& opprimẽti. Vel ſic,Væ ſub.tibi ô fœdata,&c. R.Dauid tam in lib.ra.quàm in cõment.habet vt nos vertimus. aſſerit tamen in commen.nõnullos exponere ſeducẽs,aut colũba: vt Hoſe. 7.11, Et erit Ephráim כְּיוֹנָה פוֹתָה ſicut columba ſeducta. Tharghũ, ciuitas דְּמִסְגֵּי לְאַרְגָּזָא quæ multiplicat iraſci. i. quæ multũ iraſcitur. Irme.25.37,propter irã הַיּוֹנָה populantis. Tharghũ,A facie gladii odio habentis(ſiue inimici) qui eſt ſicut vinũ inebriás. Et ſic deducit à יַיִן vinum:acſi dicat,à facie iræ inebriantis.R.Dauid,à facie gladii inimici vim facientis illis,ſiue opprimẽtis illos. Et 46.16,gladii הַיּוֹנָה vim inferẽtis.aut opprimẽtis. eſt

participiũ fœmineũ.R.Abrahám, & R.D. Et ex hifhíl,inſtar הוֹנָה הוֹנִיתָ,&c.à יָרָה,ſic הוֹנָה הוֹנִיתָ,&c.Ieche.18. 12,& mendicũ הוֹנָה oppreſſit. Et 22.7,הוֹנוּ oppreſſerunt. Ieſah.49.27,אֶת־מוֹנַיִךְ populantes te. Ieche.18.7,וְאִישׁ לֹא יוֹנָה & virũ non oppreſſerit. aut, & viro vim non intulerit. Illud autẽ Pſal.74.8, נִינָם יַחַד populemur eos pariter:eſt ex cal,inquit R.Dauid in li.rad.& eſt ſicut illud Nume.21.29,וַנִּירֵם,à יָרָה.Poteſt deduci & à נִין,quod eſt בֵּן filius,inquit R.Dauid in radice נִין. R.Marinos,vt inquit R.Abrahám in cõment.exponit,populabimur eos,à יָנָה,& eſt ſicut נִירֵם memoratũ:quod ipſe R.Abra. dicit eſſe rectũ.Secundũ R.Ioſéph hoc verbũ ſignificat exprobrare verbis,& opprimere in ſubſtãtia. Et ſic exponit illud Exod.22.21, & peregrinum לֹא־תוֹנֶה non exprobrabis verbis,dicẽdo illi, Memento operũ tuorum priorum.Et ſi fuerit filius peregrinorum,ne dicas illi, Memento operũ patrum tuorum. Et ſi fuerit Iſraelita ad pœnitentiã conuerſus,ne dicas illi, Memento operum tuorũ priorũ. R.Iehudáh putauit eſſe ex hac radice מְנוֹן,Prou.29.21. ſed rectũ eſt,inquit R.D.vt ſit à יָנַן.

יָנַח Non inuenitur in cal. In hifhíl eſt עָזַב, Reliquit, dimiſit, Permiſit . Et ferè נָח, Requieuit, qui relinquit quidpiã,requieſcit ne illi vllam impẽdat operam:id etiã quod relinquitur,requieſcit in loco vbi relinquitur,& non mouetur. Iudic.3.1, Iſtæ ſunt gẽtes אֲשֶׁר־הִנִּיחַ quas reliquit Dominus . Pſal. 105.14, לֹא־הִנִּיחַ nõ ſiuit(permiſit)hominẽ opprimere eos. Et ſunt vniuerſa cum י coniugationis,præter vnũ,1. Reg.8.9, וַיַּנַּח & relinquet(pro reponet)extra caſtra. Deuter.26.10, וְהִנַּחְתּוֹ & relinques illud corã Domino. Iudic.6.18, וְהַנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ

lactauerunt catulos ſuos.Gen.35.8,Et mortua eſt De-
boráh מֵינֶקֶת רִבְקָה nutrix Ribcáh.Exod.2.9,וְהֵינִיקֵהוּ לִי &
lacta eum mihi. Deuter.32.13,וַיֵּנִקֵהוּ & lactauit eũ mel-
le. Et vocantur plantæ teneræ יוֹנְקוֹת,quòd ſint inſtar
infantiũ ſeu lactentiũ. Iiób 8.15,Et in horto eius יוֹנַקְתּוֹ
planta(ſiue tener ramus)eius egredietur.Pſal.80.12,Et
ad flumen יוֹנְקוֹתֶיהָ plantæ eius. Alia forma,יְנִיקָה. Ie-
chez.17.4,Summitatem יְנִיקוֹתָיו plantationum(aut ra-
morum)eius auulſit.

יסד In cal,Fundare.Pſal.104.5,יָסַד אֶרֶץ fundauit ter-
ram.Et 8,ad locum huius quẽ יָסַדְתָּ לָהֶם fundaſti
eis.ſub.montibus. Chabac.1.12, Et fortẽ vt increpares,
יְסַדְתּוֹ fundaſti eũ.Macór,2.Paral.31.7,Mẽſe tertio cœpe
runt aceruos(vel cũ aceruis)לִיסּוֹד fundare.eſt cum י,&
ס cum daghés, ait R.D.in lib.rad.& Michlól, ſicut &
נוּלְּדוּ cum ו, & ל cum daghés, vt dictũ eſt in יָלַד in nif-
hál.Futurũ,אִיסַּד יִיסַּד.Vel אִיסּוֹד יִיסּוֹד,&c. Et in nifhál,
Pſal.2.2,Et principes נוֹסְדוּ יָחַד,id eſt נִתְיַעֲצוּ conſiliũ cepe
runt pariter.ita R.D.in cõmen.& in lib.ra.A fundan-
do dictum eſt, quòd ita ſe habeat cõſilium ad opus,vt
fundamentum ad ædificiũ. Tharghum,יִתְחַבְּרוּ coniun
gẽtur.Exod.9.17,A die הִוָּסְדָה qua fundata eſt.ה nõ ha-
bet mappic,inquit R.Dauid in Michlól,& lib.rad. Ie-
ſah.44.28, & tẽplo תִּוָּסֵד fundabitur. Et in pihél,Ie-
ſah.14.32,יִסַּד צִיּוֹן fundauit Siión. 1.Paral.9.21, ipſos יִסַּד
conſtituit. Eſtér 1.8, ſic יִסַּד הַמֶּלֶךְ conſtituit rex. Pſal.8.
3,יִסַּדְתָּ עֹז fundaſti fortitudinẽ. 1.Reg.7.10,וּמְיֻסָּד & fun-
datũ lapidibus.Ieho.6.25,יְיַסְּדֶנָּה fundabit eã. Et in pu
hál,1.Reg.6.34,יֻסַּד בֵּית fundata fuit domus. Et in hif
híl,Ieſah.28.16, Ecce ego יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶבֶן אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת יִקְרַת
מוּסַד מוּסָּד fundator in Siión lapidis, lapidis munitio-

& relinquã(id eſt ponam)coram te.1.Semu.6.18,ſuper
quã הִנִּיחוּ reliquerunt(pro locarunt,ſiue poſuerunt)ar-
cam.Eccleſi.5.11,Et ſaturitas diuitis non ipſa מַנִּיחַ ſinit
illum dormire. Exod.32.11,Et nũc הַנִּיחָה לִי dimitte me.
vel ſine me,permitte mihi. Eſtér 3.8,לְהַנִּחָם vt dimittat
eos.1.Sem.10.25,וַיַּנַּח & reliquit(pro repoſuit)corã Do-
mino.Irme.14.9,אַל־תַּנִּחֵנוּ ne derelinquas nos. Et in
hofhál,Thren.5.4,לֹא־הוּנַח־לָנוּ non data eſt requies no
bis,R.Abrahám.Tharghũ,Nõ fuit requies nobis. Ze-
char.5.11, וְהֻנִּיחָה שָׁם & ponetur (dimittetur, locabitur)
ibi ſuper baſin ſuã. Illa Iechez.41.9,Et quod מֻנַּח de-
relictum.ſub.interſtitium: Et 11,וְרֹחַב מְקוֹם הַמֻּנַּח & lati-
tudo loci derelicti:Et paulo antè,לַמֻּנַּח derelicto: R.D.
in lib.rad.dicit eſſe nomina,exponens,Et latitudo lo-
ci dimiſſionis.i.dimiſſi,ne ædificarẽt illum. acſi dicat,
Quem dimiſerũt aeri,hoc eſt vacuum,vt eſſet atrium
quinq; cubitorũ in circuitu. Et quòd ſit nomẽ,oſtẽdit
מְקוֹם,quod eſt cum ſeuá, ſícque in regimine, ait idẽ R.
D. Hinc eſt,vt ait idem & aliud nomẽ,נַחַת,Requies.
quod eſt inſtar דַּעַת á יָדַע, & שַׁחַת á יָשַׁח . Iiób 36.16, וְנַחַת
שֻׁלְחָנְךָ & requies menſæ tuæ plena pinguedine. Vel, &
poſitio.i.quod poſitum fuiſſet in mẽſa tua: vel dimiſ-
ſum, hoc eſt vaſa mẽſæ tuæ. Et ſic 17.16, Num pariter
ſuper puluerem(erit)נַחַת poſitio?aut derelictio,vel re-
quies.i.derelinquentur mẽbra eius ſuper terrã?Vel de-
ſcenſio: acſi dicat,Omnes nos pariter deſcendemus in
terram.R.D.& ſic radix eſt נַחַת.

ינק Sugere,Lactare. Ieſa.60.16,וְיָנַקְתְּ חֲלֵב גּוֹיִם & ſuges
lac Gentium.Cant.8.1,יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי ſugentẽ vbera
matris meæ.Ioél 2.16,וְיוֹנְקֵי שָׁדָיִם & ſugẽtes vbera.Deut.
33.19,יִינָקוּ ſugent. Et in hifhíl, Thren.4.3,הֵנִיקוּ גּוּרֵיהֶן
lactauerunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſuit(ſub.ponens)in arca.Et adhuc dixerunt grãmatici
eſſe ſicut יוּסַךְ ex puhál, à סוּךְ : & ſic וַיִּישֶׂם eſſe ſicut וַיּוּשַׂם
& poſitus eſt.Et ſic chiríc eſſe loco ſúrec,& י loco ו. V-
terque autem modus eſt rectus.

יָסַף Addere.Gen.38.26,וְלֹא־יָסַף & nõ addidit vltrà co-
gnoſcere eã.Deut.5.21,Verba hæc locutus eſt Do
minus,&c.קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף voce magna, & non addidit.
pro,Et nõ addidit vltrà loqui voce magna,ſicut illa.R.
D.in li.ra.Tharghũ,Et nõ פְּסַק ceſſauit.aut defecit:quia
eius vox eſt fortis,& nunquã deficit,ait R.Selomóh in
cõment.Exponit præterea,Et nõ addidit apparere,ſiue
conſpici in illa potentia & fortitudine. Ieſa.26.15,יָסַפְתָּ
לַגּוֹי יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי addidiſti gẽti Domine, addidiſti gẽti.
i.cumulaſti eã multis beneficiis. Nume. 11.25, Et pro-
phetauerunt, וְלֹא יָסָפוּ & non addiderunt. nẽpe vt am-
plius prophetarent, vt exponunt doctores Hebræorũ.
non enim prophetauerunt niſi illa die tãtum . Thar-
ghum tamen habet,פַּסְקִין ceſſauerunt.aut defecerunt.
Participiũ cum chiríc,Ieſah.29.14,Ecce ego יוֹסֵף addo.
Futurum,אִיסַף יִיסַף,&c.vel אִיסוֹף יִיסוֹף. Et in nifhál,נוֹסַף
נוֹסַפְתָּ,&c.Nume.36.4,וְנוֹסְפָה & addetur hæreditas earũ.
Participiũ,נוֹסָף נוֹסָפִים,&c. Prouer.11.24,Eſt diſpergens,
וְנוֹסָף עוֹד & additur adhuc. Macór,הִוָּסֵף, & ſic imperati-
uum.Futurũ,אִוָּסֵף,vel אֶוָּסֵף. יָסֻפוּ,Conſumentur:non
eſt de hac radice,vt quidã putauerunt,ſed ex סוּף,ibi re-
quire. Et in hifhíl, 1.Reg.10.7,הוֹסַפְתָּ חָכְמָה addidiſti
ſapiẽtiam. Leuit.19.25,לְהוֹסִיף vt addat. Futurũ eſt cum
chiríc.Iudic.2.21,לֹא אוֹסִיף non addã vt expellam.Sine ו,
& י,Geneſ.8.21,וְלֹא־אֹסֵף & non addã.Et cum ſerí,Deut.
18.16,לֹא אֹסֵף nõ addã vt audiã.Gen.8.10,וַיֹּסֶף & addidit.
Prouerb.30.6,אַל־תּוֹסֵף ne addas verbis eius. Secundum

nis,anguli pretioſitatis,fundamenti fundati. יִסַּד cũ pa
thách(ait R.D.in li.rad.)eſt nomen tóar. מוּסַד primũ,
eſt raphatum & nomen, alterũ eſt pahúl, & dagheſſa-
tum.Vel prius eſt pahúl, & alterũ nomen, quẽadmo-
dum ſcripſit R.Iehudáh.Et nõ eſt ratio cur reprehen-
derit illum R.Ionáh,dicens vtrũque eſſe pahúl.Quæ-
re huic ſimile in לוֹט. Idem dicit R.D.in Michlól: ad-
dens,literã quieſcentem abſorberi in daghés, quanuis
ſit ſcriptum . Et ſecũdum normã debuerat eſſe vt per-
fecta,מֻיְסָד ſicut מֻשְׁלָךְ. Nomen,יְסוֹד, Fundamentũ,&
initium.Pſal.137.7,עַד הַיְסוֹד vſque ad fundamentũ. Plu
rale,יְסוֹדִים.& cum pronomine,Micháh 1.5,וִיסֹדֶיהָ & fun
damẽta eius. Et cũ ſuréc,Hezræ 7.8,הוּא יְסֹד הַמַּעֲלָה eſt
fundamẽtũ(.i.initiũ)aſcẽſionis è Babél. Et cũ ה,יְסוּדָה,
Pſal.87.1,יְסוּדָתוֹ fundamentũ eius. Alia forma.1.Reg.
7.9,וּמִמַּסַּד & à fundamento. Alia rurſum, Ieſa.30.32,
virgæ מוּסָדָה fundamenti. aut fundationis.Ieche.41.8,
מְיֻסְדוֹת fundamẽta thalamorũ. Et cũ chólẽ, מוֹסָדָה.2.
Sem.22.16,מֹסְדוֹת תֵּבֵל fũdamẽta orbis.Et forma maſcu-
lea,Deut.32.22,מוֹסְדֵי הָרִים fundamẽta montiũ. Aliud,
הוּסַד,Diſpoſitio,& menſura: à cõſulendo ſic appellata,
quòd illã conſuleret dum tẽplum ædificaret Selomóh.
Dedit enim illi Dauid exẽplar totius ædificii.2.Para.3.
2,Et iſta הוּסַד diſpoſitio (vel mẽſura)Selomóh.i.ſecũdũ
quã datũ fuit illi cõſilium à patre ædificare templũ, vt
ſcriptum eſt 1.Para.28.11,Et dedit Dauid Selomóh &c.

יָסַךְ Vngere.Exod.30.30,Super carnẽ hominis לֹא יִיסָךְ
non vnget.ſub.vngens vnguentũ.Eſt enim(in-
quit R.Dauid in Michlól,& in lib.rad.) locutio defe-
ctiua,pro,Vngens vnguentum ſuper carnẽ ſuam,non
vnget ſe ex hoc vnguento.Et ſic Gen.50.25,וַיִּישֶׂם & po

re faciã eos. Tharghum, Caſtigationes (ſeu flagella) adducam ſuper eos. Nomen, מוּסָר, Eruditio, correctio, caſtigatio. Irme.2.30, מוּסָר correctionẽ non receperũt. Et in regimine, Prou.3.11, מוּסַר יְהוָה correctionem Domini. Significat etiã baltheum, ligamen, vinculum. Iob 12.18, מוּסַר מְלָכִים baltheũ (aut vinculum) regũ ſoluit. Et cũ chólem loco ſúrec, vt ait R.D. vt Iob 39.17, וּבְמוֹסָרָם יַחְתֹּם & vinculo ſuo claudet. Et cum ſerí, מוֹסְרַי Pſal.116.16, ſoluiſti לְמוֹסְרָי vincula mea. Et ם cum ſeuá, Ieſah.52.2, Solue te מוֹסְרֵי à vinculis colli tui. Et plurale fœmineum, Pſal.107.14, וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם & vincula eorum.

יעד Conuenire, Congregare, Conſtituere tẽpus, aut cõuenire ad tẽpus ſtatutum, Parare, Deſpõdere. 2.Sem.20.5, Et tardauit מִן־הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יְעָדוֹ vltra tempus quod conſtituerat ei. Tharghum, Vltra tẽpus quod dixerat ei. Exo.21.9, Si autẽ filio ſuo יְיַעֲדֶנָּה deſpõderit eã, ſic Tharghũ, יְקַיְּימִינַּהּ. Et 8, אֲשֶׁר־לוֹ יְעָדָהּ qui ſibi deſpõdit eam. Tharghũ, דְּקַיְּימָהּ לֵיהּ qui ſibi deſpõdit eam. R. Selomóh, qui aggregauit (vel ſubiecit) eam ſibi in vxorẽ. Irm.47.7, ibi יְעָדָהּ conſtituit illi. vel, cõuenit eã. Tharghum, מְזַמְּנָהּ conſtituit illi tẽpus. & ſic R.D. חַזְקִינָהּ. Micháh 6.9, Et quis יְעָדָהּ, id eſt הַזְמִינָהּ conſtituit ei tẽpus ſub. ad veniendum. Et in nifhál, Exo.25.21, וְנוֹעַדְתִּי לְךָ & conueniã (ſub. ad tẽpus ſtatutum) tecum illic. Et ſine ו, Exod.29.42, וְנוֹעַדְתִּי שָׁמָּה & conueniã illic filiis Iſraél. Pſal.48.5, Ecce reges נוֹעֲדוּ cõuenerunt. vel congregauerunt ſe. Hamós 3.3, Num ambulabũt duo pariter, אִם־נוֹעָדוּ niſi cõuenerint? vel cõuenerit eis? Num.14.35, הַנּוֹעָדִים עָלַי qui cõueniunt (pro cõuenerũt) aduerſũ me. Exo.30.6, אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה vbi cõueniam tecũ. Et in hifhíl, הוֹעִיד הוֹעַדְתָּ, &c. Futurũ, אוֹעִיד, &c. Irme.49.19, ſcribi-

normã debuerat eſſe תּוֹסֵף, ſed vt curreret dictio cum præcedenti, dixit ſic, teſte R.Dauid. Et cum pathách, ſecundũ eundẽ in Michlól, quia eſt in ſoph paſſúc: Iob 40.26, Memento belli, אַל־תּוֹסֵף ne addas. Et cum א vice ה, Exod.5.7, לֹא תֹאסִפוּן non addetis.

יסר Corripere, erudire, caſtigare, Vincire, ligare. Prouerb.9.7, יֹסֵר לָץ corripiens deriſorẽ. Futurum eſt אִיסַּר וְיִסַּר, & אֶסּוֹר וְיִסּוֹר, & cũ daghés, & ſic יִסַּר, &c. Hoſe.10.10, וְאֲסָרָם & corripiã eos. Illud autẽ Ieſah.8.11, וְיִסְּרַנִי & corripiet me ne ambulẽ, &c. poteſt eſſe ex cal, & ר ſcriptũ, eſt ſignum futuri. at ר radicale abſorbetur in daghés ipſius ס, ſicut & illud Ieſah.44.12, יְצָרָהוּ. Sed rectum eſt, inquit R.D. in Michlól, vt ſit ex pihél, & ſeri ſit loco pathách. nã ſecundum normã dicendum erat וְיִסַּרְנִי. Et in nifhál, Pſal.2.10, הִוָּסְרוּ erudimini (erudite vos, ſitis eruditi) qui iudicatis terrã. Iechez.23.48, וְנִוָּסְרוּ & erudientur. pro וְנִתְוַסְּרוּ poſitũ. Et eſt verbũ compoſitum ex nifhál & hithpahál, vt ait R.D. Irm.31.18, וְאִוָּסֵר & caſtigatus ſum. Vel, & eruditus ſum. Et in pihél, 1. Reg.12.11, יִסַּר אֶתְכֶם corripuit (vel caſtigauit) vos flagellis: & ego אֲיַסֵּר אֶתְכֶם corripiã vos ſcorpionibus. Ieſa.28.26, וְיִסְּרֵהוּ & erudiet eũ ad iudicium. Deuter.8.5, מְיַסְּרְךָ eruditens te. Prouerb.19.18, יַסֵּר בִּנְךָ corripe filium tuum. Macór, יִסַּר. Pſa.118.17, יַסֹּר יִסְּרַנִּי caſtigãdo caſtigauit me. Et cum chiríc, Iob 39.35, Num cõtendere cũ Omnipotente eſt יְסוֹר erudire? pro eruditio. Eſt macór, ſecundũ R.D. quãquam eſt cum chiríc. R. Moſéh exponit מוּסָר eruditio. Idẽ R. Ioſéph. Tharghũ, יִתְרְדֵי erudietur. Futurũ, אֲיַסֵּר corripiã, vt in præterito. Deute.8.5, Quẽadmodum יִסַּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ erudiet (pro erudit) vir filium ſuũ. Et in hifhíl pro Ligare. Hoſe.7.12, אַיְסִירֵם ligabo eos. ſecundum R.Dauid in lib.rad. & in cõment. ſiue liga-

esse oblationẽ quæ sẽper mane fiebat, erátque quatuor horarũ. Nume.16.2, maiores מוֹעֵד concilii. Erant enim (inquit R.D.) ibi congregati pro aliquo negotio propter quod fuerãt vocati, quia erant maiores. Iesa.14.13, Et sedebo in monte מוֹעֵד cõcilii (aut cõgregationis. i. loci in quo cõgregabantur reges ad eũ) in lateribus Aquilonis. i. Babél. Ita etiá vocatur sepulchrum quo congregatur omnis viuens, quum illius venit finis, inquit R. Dauid. Iiob 30.23, Et ad domũ מוֹעֵד sepulchri omnis viuentis. Thren.1.4, eo quòd non sint qui veniãt מוֹעֵד ad ecclesiã. R. Abrahám in cõment. exponit, מִקְדָּשׁ sanctuariũ: quod sic vocabatur quòd ibi congregaretur omnis Israél. Et 2.6, Oblitus est Dominus in Siiõn מוֹעֵד וְשַׁבָּת solẽnitatis, & sabbati. Vel, sanctuarii (aut sacrificii iugis) & sabbati. 2. Para. 30.22, Et comederunt אֵת הַמּוֹעֵד sacrificiũ. id est sacrificiũ הַמּוֹעֵד tẽporis, hoc est iuge. vel sacrificiũ solẽnitatis aut sanctuarii. Sepha. 3.17, Dolore affectos מִמּוֹעֵד ex tẽpore, (aut propter tempus,) cõgregatui. Thren. 2.6, Subuertit (perdidit) מֹעֲדוֹ sanctuariũ suum. R. Abrahám & R.D. Alii, congregationẽ suam. i. locũ vbi cõgregátur, quod est sanctuariũ. est sine ו. Plurale, Dani. 12.7, לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים per tẽpus tẽpora, &c. Ieche. 46.9, בַּמּוֹעֲדִים in solennitatibus. vel tẽporibus. Iesah. 14.31, בְּמוֹעָדָיו in solẽnitatibus eius. Sed iuxta R.D. in lib. ra. y est cum camés: & sic est alterius speciei. Psa. 74.4, In medio מוֹעֲדֶיךָ sanctuariorũ tuorum. sic R.D. in lib. ra. In comment. verò exponit, in medio sanctuarii tui. i. domorum sanctuarii quò conueniebat omnis Israél. Leuit. 23.2, Istæ sunt מוֹעֲדֵי solennitates meæ. Et fœmineum, 2. Paralip. 8.13, וְלַמּוֹעֲדוֹת & solennitatibus. Alia forma, Exod. 34.31, principes בָּעֵדָה in congregatione.

tur cum י sine ו, Et quis יְיַעֲדֵנִי conuenire faciet me? sub. ad tẽpus constitutũ. נ est cũ daghés, ait R.D. in lib. ra. Vel, quis constituet mihi tẽpus? Et 50.44, Et quis יְיַעֲדֵנִי conuenire faciet me? Scribitur cũ ו, & sine י. Et sic Iiób 9.18, Quis יְיַעֲדֵנִי conuenire faciet me? sub. ad iudiciũ cũ Deo? נ non est dagheſſatũ. Participium passiuũ, מוּעָד. Irme. 24.1, Et ecce duo canistra ficuũ מוּעָדִים parata. vel congregata, aut iussa cõgregari. i. parata ad edendũ, secundum R.D. Iechez. 21.16, quo facies tuæ מְעֻדּוֹת paratæ. vel cõstitutæ, aut cõgregatæ. Tharghũ, מְזֻמָּנִין paratæ. Et in hofhál, Exod. 21.29, וְהוּעַד & contestatio facta fuerat (vel, testibus adhibitis denuntiatum fuerat) domino eius. Tharghũ, וְאִיתְסְהַד & testificatio facta fuerit. Sed huius radix est עוּד, secundũ R. Dauid in lib. ra. ibi require. Hinc nomen, מוֹעֵד, quod est זְמַן, Tempus constitutũ quo cõgregabatur Israél in domo sanctuarii in quã cõueniebat omnis Israél, & Deus cum Mosen: & omnis locus in quod cõuenitur. Exo. 9.4, Et posuit Dominus מוֹעֵד tẽpus, dicédo, Cras, &c. Deute. 16.6, מוֹעֵד צֵאתְךָ tẽpore quo egressus es, &c. 2. Semu. 24.15, Et dedit Dominus pestẽ in Israél à mane vsq; ad עֵת מוֹעֵד tempus temporis. sub. cõstituti. Sunt è doctoribus qui exponunt, inquit R.D. in cõmen. vsque ad dimidium diei. éstque tẽpus è tẽporibus Solis: quia ortus eius est tẽpus vnum: & dimidiũ diei, tempus aliud: & occasus Solis ipsius, tẽpus aliud. Alii dixerũt, ab ortu Solis vsq; ad occasum eius. Nã Dei misericordia breuiatum fuit tẽpus pestis. dixit enim, Tribus diebus pestẽ, &c. & fuit tãtum à mane, &c. Tharghum, מֵעִידַן דְּמִתְנַבִּיס תְּמִידָא וְעַד דְּמִתְמַסֵּק à tẽpore quo offertur iuge sacrificiũ matutinũ, donec remoueatur. Et sic R. Dauid in lib. ra. dicit מוֹעֵד

In regimine, Pſal.7:7, וְעֲדַת לְאֻמִּים & congregatio populorũ. Et 106.18, בְּעֲדָתָם in congregatione eorũ. Et ſic appellatur Examen apum, quòd altera cõueniat, & cõgregetur apud alteram. Iudici.14.8, עֲדַת דְּבוֹרִים examen apum. עֵדָה, Teſtimonium, vide in עוד. Nomen aliud, מוֹעֵדָה, pro congregatione. Iehoſ.20.9, עָרֵי הַמּוֹעֵדָה ciuitates congregationis.i.ad quas debet cõuenire qui occidit quempiam per errorem.

יעה Eſt הֵסִיר, Remouit. Ieſah.28.17, וְיָעָה בָּרָד מַחְסֵה כָזָב & remouebit grando ſpẽ mendacii. Hinc etiã dicuntur יְעִים, Scopæ: quòd illis ab altari cineres amouerent. Exod.38.3, וְאֶת־הַיָּעִים & ſcopas. Et 27.3, וְיָעָיו & ſcopas eius. Tharghum pro hac dictione habet וּמַגְרוֹפָיָתֵיהּ à גָּרַף quod eſt verrere, ſcopare.

יעז Vnde נוֹעָז, dicitur Robuſtus, fortis, durus. עָזּוּז & יָעֻז ſunt eiuſdẽ ſignificãtiæ, inquit R.Dauid.Ieſah.33.19, אֶת־עַם נוֹעָז, id eſt populũ עז robuſtũ (ſiue fortẽ) nõ videbis. ſic R.D.in lib.ra.Tharghũ etiã habet תַּקִּיף dominiũ populi fortis(.i.Chaldæorũ) nõ videbis. Et eſt ex niſ hál, inquit R.D.in cõmen.& in Michlól. Sunt(inquit idem in lib.ra.)qui exponunt לוֹעֵז barbarum, qui alia loquitur lingua: permutãtes נ in ל, ſicut לִשְׁכָּה & נִשְׁכָּה quod ſignificat cubiculum.

יעט Eſt עָטָה, Operire. Ieſa.61.10, Pallio iuſtitiæ יְעָטָנִי operuit me.

יעל In hifhíl, הוֹעִיל הוֹעֶלֶת, &c. eſt Prodeſſe, vtile eſſe, vtilitatẽ afferre, aut Recipere vtilitatẽ. Ieſa.44.10, Et ſculptile fudit לִבְלְתִּי הוֹעִיל vt non proſit. Eſt macór proprie. Vnde Tharghũ habet, רְלָא לְהַנָּאָה, acſi dicat, propter non prodeſſe, &c. Et 47.12, ſi forte poſſis הוֹעִיל proficere, aut vtilitatẽ capere. Chab.2.18, מַה הוֹעִיל quid profuit

profuit(pro prodeſt)ſculptile? Iiób 35.4, אֹעִיל quid proficiã de expiatione mea? vel, quã vtilitatẽ capiã? Irm.2.8, Et poſt(ea quæ) לֹא־יוֹעִילוּ nõ proderunt (pro, profuerũt, aut proſunt) ambulauerunt. Sic 11, בְּלֹא יוֹעִילוּ in(ea quæ) non proderunt. Iiób 30.13, לְהַוָּתִי יוֹעִילוּ ad contritionem meã proficient. vel vtilitatẽ capiunt, ſub.animis ſuis. acſi dicat, Læti ſunt ob contritionẽ meam, perinde acſi nacti eſſent magnam vtilitatem ex contritione mea. Statim ſequitur, Nõ auxiliatur eis. i.hæc vtilitas non auxiliatur eis, & ſic lætãtur de re inutili. Hinc eſt יַעַל, quod eſt תְּיִשׁ הַבָּר, Hircus ſylueſtris, ſecũdum R.Dauid. Pſal. 104.18, Montes excelſi לַיְעֵלִים hircis ſylueſtribus. Iiób 39.4, nũ noſti tẽpus pariendi יַעֲלֵי־סָלַע hircorũ ſylueſtrium petræ? i.incolentiũ petras. Fœmineum, יַעֲלָה, Prou.5.19, וְיַעֲלַת־חֵן & hirca ſylueſtris gratiæ.i.gratioſa. יַעַן אֲשֶׁר Eſt בַּעֲבוּר, Propterea, eo quòd. Gen.22.16, עָשִׂיתָ eo quòd feciſti rem hanc. Et geminatur interdũ augendi gratia: vt Leuit.26.43, יַעַן וּבְיַעַן eo quòd, & propterea quòd iudicia mea abiecerũt. Hinc fit & יַעֲנָה, genus auis deſerta incolentis, cuius vox eſt vlulatus, ait R.D.in li.ra.vlula vocatur. Ieſa.13.21, Et habitabunt ibi filiæ יַעֲנָה vlulæ. Tharghũ, filiæ נַעֲמָא, vel ſtruthionũ, vel vlularum, vt alii exponunt. Secũdum R.D.appellãtur filiæ יַעֲנָה, pulli חֲיָעִנִים, quarum matres ſemper volant, ſuóſque deſerunt pullos, qui ob defectum cibi flent, atque vlulant. Idcirco ſcriptũ eſt Michah 1.7, Faciã planctum ſicut dracones, & luctũ ſicut filiæ יַעֲנָה vlulæ. Thren.4.3, crudelis כְּיַעֲנִים ſicut vlulæ.

יעף Laſſare, fatigare, vel Laſſari, & fatigari, aut laſſũ, vel fatigatum eſſe, Volare. Futurũ ipſius cal eſt אִיעַף יִיעַף &c. Ieſah.40.28, לֹא יִיעַף non erit laſſus. Et 40.

Universidad de Deusto
Biblioteca

meũ ſuper te. R.D. in lib. ra. Exo. 18.20, אִיעֶצְךָ conſulam
tibi. Et in nifhál, Ieſa. 40.14, אֶת־מִי נוֹעֵץ cũ quo conſi-
lium cepit? Eſt intrãſitiuũ. Pſal. 71.10, נוֹעֲצוּ יַחְדָּו conſiliũ
ceperunt pariter. 2. Reg. 6.8, וַיִּוָּעַץ אֶל־עֲבָדָיו & conſilium
ceperit cũ ſeruis ſuis. Et in hithpahál, Pſa. 83.4, וְיִתְיָעֲצוּ
עַל־ & cõſilium capient ſuper, &c. Nomen, עֵצָה, Con-
ſilium. 2. Sem. 17.7, Non טוֹבָה הָעֵצָה bonum conſilium.
Pſal. 106.13, לַעֲצָתוֹ conſilio eius. Plurale, Deuter. 32.27,
עֵצוֹת conſilia. Ieſah. 47.13, In multitudine עֲצָתֶיךָ conſi-
liorum tuorũ. eſt forma maſculea. Alia forma, præ-
poſito מ, מוֹעֵצָה. cuius plurale eſt Prouerb. 22.20, בְּמוֹעֵצוֹת
in conſiliis. Et ſine ו, Irme. 7.24, בְּמֹעֵצוֹת.

יַעַר Sylua, Fauus. Irme. 5.6, Leo מִיַּעַר de ſylua. Cant.
5.1, Comedi יַעְרִי fauum meum. Et forma fœmi-
nea, יַעֲרָה. 1. Semu. 14.27, בְּיַעֲרַת הַדְּבָשׁ in fauum mellis.
Plurale ipſius יַעַר, Ieche. 39.10, מִן־הַיְעָרִים de ſyluis. Et for-
ma fœminea, Pſal. 29.9, Et diſcooperiet יְעָרוֹת ſyluas.

יָפָה Pulchruit, aut pulcher fuit. Cant. 4.10, מַה־יָּפוּ
דוֹדַיִךְ pulchri fuerunt amores tui. Ieche. 31.7, וַיִּיף
& pulchra fuit. Et 16.12, וַתִּיפִי & pulchra fuiſti. Secundũ
pronuntiationẽ filiorum Aſér, eſt longum cũ duobus
paſethim: ſed ſecũdum pronuntiationẽ filiorũ Naph-
thali, eſt cum vno tantũ paſéth, & breue. Et ſic וַיִּיף præ-
dictum, ſecũdum pronuntiationẽ filiorum Naphtha-
li, prius י eſt cum chiric, alterũ verò quieſcit. At ſecun-
dum pronuntiationẽ filiorum Aſér legitur וַיִּיף, prius י
cum ſeuá, & alterum cũ chiric. Et in aliquibus libris,
inquit R.D. ſcribitur וַיִּיף, prius cum chiric, & alterum
cum ſeuá. Et ſecundum rectam grãmaticam ſcriben-
dum erat וַיֵּיף ſicut וַיֵּשֶׁב. Geminatur, augendæ ſignifi-
cationis gratia, Pſa. 45.3, יָפְיָפִיתָ pulcher admodum fui-

30, וְיָעֲפוּ & laſſi erunt. Irme. 51.57, וְיָעֲפוּ. Hæc duo ſunt cũ
ſigno futuri tãtum, inquit R. Dauid in Michlól. Et
in hifhíl, הוֹעִיף הוֹעַפְתְּ, &c. Et participiũ paſſiuum eſt in-
ſtar מוּצָק, à יָצַק. Dani. 9.21, מֻעָף בִּיעָף volare factus (aut iuſ-
ſus) volatu tetigit me, &c. R.D. in lib. rad. exponit, qui
volauerat ſuperne, nunc vidi eum me tangenten, &c.
In Michlól autẽ dicit rectum eſſe vt ſit ab עוּף volare.
Et nomen tóar, יָעֵף, Laſſus, Sitibundus. Ieſah. 50.4, vt
ſciam לָעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר dicere in tẽpore ſuo laſſo verbũ.
vel ſitibundo. i. ei qui ſitit vt audiat verbũ Domini: vt
exponit R. D. in lib. rad. Et 40.29, Qui dat לַיָּעֵף laſſo
robur. Nomen, תּוֹעָפָה, Fortitudo. Iiób 22.25, Et argen-
tum תּוֹעֲפוֹת לָךְ fortitudines tibi. i. erit ad fortitudinem
tuã. R. Moſéh filius Nachmã, in cõment. exponit הָרִים,
montes erunt tibi, quia creſcent diuitiæ tuæ, gloriáque
tua, acſi eſſent altitudines montiũ excelſorũ. R. Abra-
hám iunior exponit, in fortitudine & multitudine erit
tibi. Pſal. 95.4, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים & fortitudines mõtium ei.

יָעַץ Conſulere, conſiliũ capere, Decernere, delibera-
re. Ieſah. 14.26, Dominus exercituũ יָעַץ decreuit.
2. Semu. 17.15, Sicut hoc, & ſicut hoc יָעַצְתִּי אָנִי conſului
ego. יוֹעֵץ, Conſulens, conſultor, conſiliarius. Ieſah. 9.
6, יוֹעֵץ cõſiliarius, Deus, &c. 2. Paralip. 25.15, הַלְיוֹעֵץ num
pro cõſiliario regi dederunt te? Ieche. 11.2, וְהַיּוֹעֲצִים & cõ-
ſulentes conſiliũ malũ. Hezræ 7.25, וְיוֹעֲצָיו & conſiliariis
eius. Paſſiuum, Ieſa. 14.26, Hoc conſiliũ הַיְעוּצָה quod cõ-
ſultũ (vel Latine, datũ) eſt ſuper, &c. Imperatiuũ, Ieſah.
8.10, עֻצוּ עֵצָה conſulite conſilium. Eſt cũ Kibbus ſepha-
tháim loco chólé, inquit R.D. in Michlól, ſicut יִשְׁפּוּטוּ
& תַּעֲבוּרִי. Futurũ, אִיעַץ יִיעַץ, &c. Pſal. 32.8, אִיעֲצָה עָלֶיךָ cõſu-
lam tibi oculo meo. i. ponã prouidentiã meã, & oculũ

fti. Et in pihél, Irm.10.4, יְפַהּוּ decorabit illud. Et in hithpahal, Irm.4.29, in vanũ תִּתְיַפִּי decorabis te. Tóar masculeũ, Cant.1.16, Ecce tu יָפֶה pulcher es. Gene.39.6, יְפֵה תֹאַר וְיִפֵה מַרְאֶה pulcher forma, pulchérq; vísu. Et fœmineum, Cat.1.15, Ecce tu יָפָה pulchra. Iiób 42.15, Mulieres יְפוֹת pulchræ. Et geminata secunda & tertia litera, Irme.46.20, Vitula יְפֵה פִיָּה pulcherrima. quanquam est scriptũ nomen duabus dictionibus, vnius tamen dictionis est significantia, inquit R.D, sicut & illud Psal. 123.4, despectio לִגְאֵי יוֹנִים superbis. Et פֶּקַח־קוֹחַ proprium nomẽ. Substátiuũ, יֹפִי, Pulchritudo, decor. Ieche.27. 3; perfecta יְפִי decore. Et in regimine, Iechez.28.7, עַל־יְפִי super pulchritudine. Zecha.9.17, יָפְיוֹ pulchritudo eius.

יפח Cuius futurum in cal, אִיפַח יִיפַח, &c. est Loqui, meditari, Lamentari, conqueri. Et nomen tóar, secundum R. Dauid in lib.rad. & Michlól, Chab.2.3, יְהוֹגֶה וּמְצַפְצֵף & loquẽs, & mussitãs, &c. aut locutor & mussitator. ita R.D. secũdum quẽ refertur ad visionẽ. dixerat enim prius, Quia adhuc visio ad tẽpus. & statim sequitur, וְיָפַח לַקֵּץ, acsi dicat, Et visio hæc loquetur (pro loquitur) ad finem. i. nõ loquetur in tempus hoc, sed in fine vẽtura est. Et in regimine, Psal.27. 12, Quoniã surrexerunt in me testes mendacii, וְיָפַח חָמָס & locutor iniquitatis. aut mẽdacii. vtrunque enim significat חָמָס. Possunt tamen hæc duo deduci à פּוּחַ eiusdem significatiæ. illic vide. Et in hithpahál. Irme.4. 31, Vox filiæ Siión תִּתְיַפַּח lamẽtabitur. i. quæ lamẽtatur.

יפע Est זָהַר, Splẽduit, illustrauit, claruit. Vnde est verbum in hif híl. Psal.50.2, Deus הוֹפִיעַ splẽduit. R. Dauid, Manifestauit se in splendore suo & gloria sua. Et 94.1, Deus vltionum הוֹפִיעַ splẽdesce. vel manifesta

teipsum. Iiób 10.3, Et super cõsilium impiorum הוֹפָעְתָּ splẽduisti. aut splendere fecisti. acsi dicat, perfecisti eorum consilium, venisti ad eos in consilio eorum, & ostendisti voluntatem tuã. R.D. Significat etiã Obscurari & tenebrescere, Iiób 10.22, וְתִפְעַ כְּמוֹ־אֹפֶל & obscurata est sicut caligo. Potest etiã exponi secũdum priorem significantiam, iuxta R.D. in hunc sensum, Et locus splẽdidus, lucẽnsque, efficiatur vt caligo. & ita etiã exponit R. Leui. Hinc fit nomẽ, יִפְעָה, Illustratio, splẽdor. Iechez.28.7, Et polluent יִפְעָתֵךְ splendorem tuum.

יפת Vnde מוֹפֵת, quod est אוֹת, Signũ, portentum. Differt tamẽ secundũ R.D, אוֹת à מוֹפֵת, quòd multis locis ponitur אוֹת, vbi nõ potest poni מוֹפֵת, vt Nume.2. 1, Vnusquisq; iuxta vexillũ suũ, בְּאֹתֹת in (vel sub) signis patrũ, &c. & Gene.9.13, Et erit לְאוֹת in signũ fœderis. & his similia. quibus locis nõ potest poni מוֹפֵת, quia מוֹפֵת est signum datũ vt credat quis quod futurũ est: אוֹת verò interdum est signũ tantum, & non respicit futurũ. מוֹפֵת ergo est Latinis portentũ, à portendendo aliquid futurũ. Deuter.13.2, Et dederit tibi אוֹת אוֹ מוֹפֵת vel portẽtum. 1. Reg.13.3, Et dabit in die illa מוֹפֵת לֵאמֹר portentum, dicẽdo, Hoc portẽtum quod locutus est Dominus. Plurale, Ioél 2.30, Et dabo מוֹפְתִים prodigia (vel portenta) in cælo.

יצא Exiuit, egressus est. Gene.10.11, De terra ipsa יָצָא egressus est Assúr. Deut.23.12, וְיָצָאתָ שָּׁמָּה & egredieris illuc. Et sine א, Iiób 1.21, Nudus יָצָתִי מִבֶּטֶן egressi fũi de vtero. Irm.10.20, Filii mei יְצָאֻנִי egressi fũt ex me. Est (inquit R.D. in Mich.) sicut יָצְאוּ מִמֶּנִּי. Deute.14.20, decimabis omnẽ fructũ seminis tui הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה quod egreditur de agro. Vel, quod profert ager: & sic est trãsi-

אֶתְכֶם & educam vos. Itẽ 12.38, quã הוֹצִיאוּ eduxerunt. Et 16.3, הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ eduxistis nos. 1.Reg.17.12, וְהוֹצֵאת לִי & afferes mihi. Psal.68.7, מוֹצִיא אֲסִירִים qui eduxit vinctos. 2.Paralip.9.27, וּמוֹצִיאִים סוּסִים & educentes equos. Gene. 38.25, ipsa מוּצֵאת educta. Macór, Iesa.43.8, הוֹצִיא educere populum. i. dixi quòd educerẽ populum: vt exponit R. Dauid in comment. & est, inquit, macór sicut לְהוֹצִיא vt educerẽt. Et 3.12, בְּהוֹצִיאֵךְ quũ eduxeris. Imperatiuũ, Exo.3.10, וְהוֹצֵא & educ. Et cũ oſtẽſione י, cuius vicẽ gerit ו, Gene.8.16, הֲוֹצֵא. Cum pronomine, Gene.19.5, הוֹצִיאֵם educ eos. Futurum, Ieche.20.38, אוֹצִיא אוֹתָם educã eos. Psal. 105. 43, וַיּוֹצֵא עַמּוֹ & eduxit populũ ſuũ. Et in hofhál, Ieche.38.8, הוּצָאָה educta eſt. Subſtantiuũ, vel potius tóar, מוֹצִיא. 2. Paral.32.21, וּמֵיצִיאָיו & egreſſi viſcerum eius. id eſt ẽ viſceribus eius, hoc eſt filii eius. Nomẽ, צֵאָה, Excremẽtũ, ſordes, ſtercus. Deut.23. 13, Et operies אֶת־צֵאָתֶךָ excremẽtum (ſiue ſtercus) tuũ. Ieſa.36.12, vt comedãt אֶת־חֹרְאֵיהֶם (ſic ſcribitur, ſed legitur צֹאָתָם) ſtercus ſuũ. Alia forma, צֹאָה. Ieſa.4.4, Si abluerit Dominus אֶת צֹאַת בְּנוֹת־צִיּוֹן ſordẽ filiarũ Siión. Prou.30. 12, וּמִצֹּאָתוֹ & à ſorde ſua. Alia rurſũ, Ieſa.30.22, צֹאָה excremẽtum, (vel ſordes,) dices ei. R.D.in lib.ra. nomẽ eſſe arbitratur: ſed in cõmen. exponit, Egredere (ſub. foras) dices ei, nempe ſculptili. Et ſunt (inquit) qui exponũt ſicut צוֹאָה ſtercus (ſordes) & proiicies illud foras. Thargũ, Quẽadmodũ abominãtur immunditiã, ſic abominabimini ea. Et quia צוֹאָה eſt ſordes, dicitur Zechar. 3.4, de veſtibus ſordidis, Remouete הַבְּגָדִים הַצֹּאִים veſtes ſordidas. Perfectũ nomen eſſet צֹאִים. Et geminatis & צֹאֲצָא, א, Germẽ, filius. Ieſa.22.24, הַצֹּאֲצָאִים filii & nepotes. vel filiæ, ſecundum R.D. in lib.rad. & in cõment.

tiuũ ex hifhíl, pro יוֹצִיא. R.D.in lib.ra. Gen.9.18, הַיֹּצְאִים qui egreſſi ſunt. Eccleſ.10.5, Sicut error שֶׁיֹּצֵא qui egreditur à facie præſidẽtis. Secundũ normã debuerat eſſe שֶׁיּוֹצֵא, ſed ad leniendum א, ablatum eſt ה, & eius punctatura tranſlata eſt in צ, ad hoc ſignificandum. Deut. 28.57, הַיּוֹצֵאת quæ egreditur. eſt ſine א, ait R.D.in Michlól & lib.rad. Hamós 5.3, הָעִיר הַיּוֹצֵאת אֶלֶף ciuitas ex qua egrediuntur mille, &c. Non eſt verbum trãſitiuum, vt dicas, quæ profert mille, &c. Verbũ enim refertur non ad vrbẽ, ſed ad cõgregationẽ populi, ſecũdum morem Scripturæ, quæ aliquãdo vrbẽ, ciues appellat, ait R.D. Macór, Gen.8.7, וַיֵּצֵא יָצוֹא & egrediebatur egrediendo. Et ſine ו, Gen.27.29, יָצָא יֵצֵא egrediendo egreſſus eſt. Et alia forma, צֵאת, Egredi, Gen.24.11. Pſal.114.1, בְּצֵאת quũ egrederetur (aut egreſſus eſſet) Iſraél. Deute.31.2, Non poſſum vltrà לָצֵאת egredi. 2.Reg.19.26, וְצֵאתְךָ & egredi tuũ. Imperatiuũ, 2.Semu.16.7, צֵא egredere egredere. Nume.12.4, צְאוּ egredimini. Cãt.3.11, צֵאנָה וּרְאֶינָה exite, & videte. א cum ſeuá præter normã: & hoc vt æquaretur ſequenti verbo וּרְאֶינָה. א tamen in וּרְאֶינָה eſt cum ſerí. Hæc R.D.in Michlól. Futurum, אֵצֵא יֵצֵא תֵּצֵא, vt in macór.1.Semu.22.3, יֵצֵא־נָא egrediatur quæſo (ſcilicet de loco ſuo, de ſpelunca Hadulã) pater meus & mater mea, (ſub. vt maneãt) vobiſcũ. Leuit.9.24, וַתֵּצֵא אֵשׁ & egreſſus eſt ignis. Hamós 4.3, Et per aperturas תֵּצֶאנָה exibitis.

Et in hifhíl, Exire facere, educere, proferre, producere, Afferre. Irm.51.10, הוֹצִיא יְהוָה אֶת־צִדְקֹתֵינוּ eduxit Dominus iuſtitias noſtras. Deute.22.19, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע quia eduxit nomẽ malum contra virginẽ Iſraél. Ieche.42.15, וְהוֹצִיאַנִי & eduxit me. Pathách eſt loco ſerí. Exod.32.13, וְהוֹצֵאתִי הוֹצִיאָם eduxit eos. Camés eſt vice ſerí. Et 6.6, וְהוֹצֵאתִי

Tharghũ,בְּנַיָּא וּבְנֵי בְנַיָּא filii,& filii filiorũ.i.nepotes. R. Abrah.filii,& filiæ.Filii autẽ ſic appellati,quòd egreſſi ſint ex vtero. Iób 31.8, וְצֶאֱצָאַי & filii mei(vel,ſecũdum R.Dauid,& exitus ſeminũ.i.germina mea)eradicẽtur. Ieſah.42.5, Expãdens terram,וְצֶאֱצָאֶיהָ & germina eius.

Alia rurſum forma,מוֹצָא,Exitus,Ortus.Iób 38.27,Et ad germinare faciendum מֹצָא דֶשֶׁא exitũ germinis.ſiue herbæ teneræ.Deut.23.23,מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ exitũ(.i.ſermonẽ) labiorum tuorũ cuſtodies. Ieſa.58.11,וּכְמוֹצָא מַיִם & ſicut exitus aquarum.Pſal.75.6,מִמּוֹצָא ab exitu(.i.ab Oriente vnde ſol egreditur)& Occidẽte.Plurale,מוֹצָאִים,Pſal. 107.33, וּמֹצָאֵי מַיִם & exitus aquarum. Et forma fœminea,2.Reg.10.27, Et poſuerunt eam לְמוֹצָאוֹת(ſic ſcribitur,ſed legitur לְמוֹצָאוֹת)pro exitibus. i.latrinis. Alia forma,תּוֹצָאָה.Pſal.68.21,Morti תּוֹצָאוֹת ſunt exitus.Prouerb.4.23,תּוֹצָאוֹת חַיִּים exitus vitæ.

יָצַב In hiſ híl,& niſ hál venit more carentiũ י, ait R. D.in Michlól.& eſt Stetit,Stare fecit,ſtatuit,Erexit,Acuit. 1.Reg.16.34,הֵצִיב דְּלָתֶיהָ ſtatuit(ſtare fecit) ianuas eius. Pſal.74.17, Tu הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ ſtatuiſti omnes terminos terræ. Irme.31.21, הַצִּיבִי לָךְ צִיֻּנִים ſtatue tibi titulos.1.Semu.13.21,וּלְהַצִּיב חַדְּרֵבָן ad acuendum ſtimulum, vt ait R.Dauid, & ſtatuẽdum eum in medio ligni.Et 15.12,מַצִּיב לוֹ יָד ſtatuit ei locũ.Gene.28.12,Et ecce ſcala מֻצָּב erecta ſuper terrã.Deute.32.8,יַצֵּב גְּבֻלוֹת עַמִּים ſtatuet(pro cõſtituit)terminos populorum. 2.Reg.17. 10,וַיַּצֵּבוּ & ſtatuerũt ſibi ſtatuas.2.Sem.18.17,וַיַּצִּבוּ.vtrũque ſine י formatiuo. Illud autẽ Nachú 2.8,וְהֻצַּב גָּלְתָּה הַמַּעֲלֶה,ſecundum R.Semuél,& R.D.eſt nomẽ propriũ reginæ,vt ſit,& Huſſáb captiua ducta eſt,iuſſa eſt aſcẽdere.ſub.currũ.quod patet ex eo quod ſequitur,Et an-

cillæ

cillæ eius,&c. At R. Ionáh arbitratus eſt eſſe verbũ expuhál.Tharghũ,וּמַלְכְּתָא & regina,&c. Sic nẽpe appellata,quòd ſtaret apud regẽ,(ait R.D.in cõmen.) iuxta illud,Pſal.45.10,Stetit cõiunx ad dexteram tuam.Idem ibidẽ ſic explicat, Et tẽplum quod conſtitutũ,ſiue erectum fuerat in pace diebus multis in Nineuéh, nunc diſſolutum & exciſum eſt.Nineuéh,quæ fuit protecta hactenus,quia non tranſiuit per illã alienus,exciſa eſt.

Et in niſ hál,præteritum, Pſal.45.10,נִצְּבָה iunx,&c.Gen.24.13,נִצָּב ſto iuxta,&c.Et 45.1,הַנִּצָּבִים ſtabant. Et in hithpahál,Nume.11.16,וְהִתְיַצְּבוּ & ſtabũt ibi tecum. Iób 1.6,לְהִתְיַצֵּב vt ſtarẽt. Nume.23.14,הִתְיַצֵּב ſta iuxta,&c.Prou.22.28,יִתְיַצָּב ſtabit. Exod.2.3,וַתִּתְצַב & ſtetit ſoror,&c.ſecundum normã debuerat eſſe וַתִּתְיַצֵּב. Vnde notãdum eſt ſecundum R.D.in Michlól,in verbis quorum prima quieſcit litera, nõ inueniri eorum quietem in pihél,nec in hithpahál,propter daghés ſecundæ radicalis.Nam daghés forte,nõ eſt in litera niſi præcedat illam literá altera mota, id eſt pronuntiata, ſeu punctata cú vno ex punctis regalibus. Et quia voluerũt in וַתִּתְצַב deficere י, quia(vt dictum eſt)debuerat eſſe וַתִּתְיַצֵּב,præpoſuerunt hannách, quod eſt loco י inter duo tauim.Daghés enim ipſius צ,nõ ponitur vice י: ſed eſt conſtitutiuũ ipſius coniugationis. Nach etiam non eſt par vt ſit inter ת, & צ,propter daghés ipſius צ. Idcirco præpoſitum eſt hannách.i.ſerí, in cuius potentia eſt י,& ſic vtrunque manet,hannách, & daghés ipſius coniugationis.Exo.19.17,וַיִּתְיַצְּבוּ & ſteterũt. Hinc fit מַצָּב,quod eſt Statio, Acies ferens clypeũ,Qui præcedit exercitũ,& qui ſtare facit populũ,anteſignanus. Ieſhoſ.4.9,תַּחַת מַצָּב ſub ſtatione pedũ ſacerdotũ.i.in loco

vbi ſteterunt pedes ſacerdotũ.1.Sem.13.22,וַיֵּצֵא מַצָּב & egreſſa eſt ſtatio(vel acies)Peliſtinorũ.i.egreſſi ſũt principes exercitus,vt ait R.D.in cõmen.ſic Tharghũ,& egreſſus eſt אִיסְטְרַטִיג príceps exercitus.Fœmineũ,1.Sem.14.12,Et reſpõderunt viri הַמַּצָּבָה ſtationis.vel aciei.i.viri ordinantes bellũ,& ſtatuẽtes populum,vt ait R.Dauid in lib.ra. Tharghũ, Viri מַטְּרָתָא cuſtodiæ.i.qui ſtãt in circuitu caſtrorũ cuſtodiẽtes caſtra. Hinc & מַצֵּבָה, Statua. Leuit.26.1,Et ſculptile,וּמַצֵּבָה & ſtatuã non erigetis. Gen.35.20,הִוא מַצֶּבֶת hæc ſtatua ſepulchri.Et ץ cũ ſeuã,& ב cum pathách,2.Reg.3.2,אֶת־מַצֶּבֶת.Inuenitur & abſolutũ inſtar cõiuncti,2.Sem.18.18,Et vocauit לַמַּצֶּבֶת ſtatuã(titulũ)ſecundũ,&c.Ieſah.6.13,ſemen ſanctitatis מַצַּבְתָּהּ ſtatio(vel plãtatio)eius.2.Reg.18.4,Et cõfringet אֶת־הַמַּצֵּבֹת ſtatuas. Aliud nomẽ,מָצָב,Turris lignea quæ fit contra vrbẽ ad capiendum eã, inquit R.D. Ieſa.29.3,Et obſidebo te מָצָב turri lignea. Tharghũ,Et ædificabo cõtra te כַּרְקוֹם munitionẽ. R.Abrahám,turrim ſtantem. נָצִיב non eſt de hac radice, vt plæriſque viſum eſt.require in נָצַב,vnde poteſt eſſe prædictum מַצֵּבָה.

יָצַב Statuere,locare. In hif híl,Irm.51.33,הִצִּיבָנוּ ſtatuit me tãquam vas inane. Poteſt etiã legi,הִצִּיבָנוּ ſtatuit nos.Hoſe.2.5,וְהִצַּבְתִּיהָ & ſtatuã eã.Deut.28.56,Quæ non tentauit plantã pedis ſui הָצֵג ſtatuere ſuper terrã. Iudic.6.37, מַצִּיג אֶת־גֵּזָּה ſtatuo vellus lanæ. Hamós 5.13, וְהַצִּיגוּ & ſtatuite in porta iudicium.Gene.33.15,אַצִּיגָה־נָּא Statuã quæſo tecum de populo. 2.Semu.6.17,וַיַּצִּבֻהוּ & ſtatuerũt eam in loco ſuo. eſt ſine י coniugationis. Et in puhál, Exod.10.24,יֻצָּג ſtatutũ eſt.vel locatum eſt.ſub.pecus.pro ſtatuetur,ſub.in loco ſuo: vt exponit R.Selomóh.Et eſt inſtar יֻלַּד.poteſt eſſe præteritum

& participium.Tharghum,שְׁבִיקוּ relinquite.

יָצַע Strauit,extendit inferne.In hif híl,Pſalm.139.8, וְאַצִּיעָה & ſtrauero(ſcilicet ſtratũ meum)in inferno.Ieſah.58.5,Et ſaccum וְאֵפֶר & cinerẽ ſternet. Et in puhál, Ieſah.14.11,Subter te יֻצַּע ſtratus fuit vermis. Eſt præteritum ſi י eſt radicale, vt nonnulli dicunt, & ex dagheſſatis:ſed futurũ eſt יִיצַע.Eſtér 4.3,Saccus,& cinis יֻצַּע ſtratus eſt(vel ſternetur)multis.Sunt(inquit R.D.in lib.rad.)qui dicunt eſſe præteritũ, & י radicale, & ex puhál.At ipſe futurũ arbitratur eſſe,& ſic י eſſe futuri ſignũ, & nõ eſſe ex dagheſſatis, ſed ex hof hál,inſtar אֻצַּק יֻצַּק,& hoc eſt rectum. Præteritũ eſt,הוּצַּעְתָּ,&c.

Nomen,יְצוּעַ,Stratum,lectus: ſic appellatus propter pãnos qui ſternũtur ſub homine. Gene.49.4,יְצוּעֵי tum meũ aſcendit. Plurale,יְצוּעִים. Pſal.63.6,עַל־יְצוּעָי per lectos meos. Alia forma,Ieſah.28.20,Quia breuis eſt מֻצָּע lectus. Hinc eſt יָצִיעַ,Deambulatoriũ ſtum in medio domus à pariete ad parietẽ, inſtar cœnali,vel ſicut חֶדֶר cubiculum,vt ibi ſe abſcõderent. At יָצִיעַ memoratũ in Scriptura , erat extra domũ ſanctuarii inſtar לִשְׁכוֹת cubiculorum:& erat in circuitu parietis ſanctuarii, vocatúrque יְצִיעַ & תָּא,& צֵלָע, vt habes in ſuis radicibus.1.Reg.6.5,Et ædificauit ſuper(vel iuxta) parietẽ domus יְצִיעַ deambulatoriũ in circuitu, vel thalamum,aut cubiculum,pro thalamos,& cubicula.

יָצַק Fudit, Roborauit. Leuit.8.15, וְאֶת־הַדָּם יָצָק & וַיִּצָּקֶת לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת & fundes ei quatuor annulos.Ieſah.26.16,Domine in angustia viſitauerunt te,צָקוֹן לָחַשׁ effuderunt orationẽ.Deficit י,& נ redundat,inquit R.D.in lib.ra.& Michlól.At R.Ionáh ſcripſit nomine R.Iſchác filii Gactila,deduci

Universidad de Deusto
Biblioteca

à צוּק, inquit R. Dauid in lib. rad. & Michlól. & sic sunt
futura instar יָקוּם, exponendáque, fundetur, vel erit fu-
sus, siue fundet se. Capitur & pro חָזָק, Forte, durum, fir
mum, stabile. Iiób 41.15, יָצוּק fortis (sub. est vnaquæque
earum) in eo. Et 16, Cor eius יָצוּק forte (aut durũ) sicut
lapis, וְיָצוּק & forte sicut, &c. Futurum, אִיצַק יִיצַק, &c. vel
אֶצֹּק יִצֹּק, &c. cum daghés more defectiuorum, inquit R.
Dauid in Michlól. Iesah. 44.3, אֶצֹּק־מַיִם fundam aquam
super sitientẽ. Exod. 36.36, וַיִּצֹּק לָהֶם & fudit eis quatuor
bases, &c. י est signũ futuri. Et verbum intrãsitiuum,
1. Reg. 22.34, וַיִּצֹּק דַּם־הַמַּכָּה & fusus est (vel effudit se) san-
guis plagæ. Et est sicut illud Genes. 9.24, וַיִּיקֶץ, à יָקַץ. 1.
Reg. 18.33, וְיִצְקוּ & effundite (sub. aquã) super holocau-
stum. Scripsit R. Iehudáh esse futurũ, & י esse signum
futuri: י verò radicale manere in accentu ghahiá. Et
rectum est, inquit R. Dauid in lib. rad. & Michlól. ac-
centus enim ghahiá ostendit occultationem י radica-
lis. R. veró Ionáh scripsit esse imperatiuũ, & י esse radi-
calem literã, & esse cum ghahiá sicut illud Exo. 12.20,
מִשְׁכּוֹ. Et hoc etiã (inquit R. D.) est rectum. Et in hif-
híl, הוֹצִיק הוֹצַקְתָּ, &c. 2. Reg. 4.5, Et ipsa מוֹצֶקֶת infũdebat.
Scribitur tamen מֹיֹצֶקֶת cum י interne: externe verò, id
est in margine, cũ ו. Scribitur, inquit R. D. in cõmen.
cum י more illorũ quæ scribuntur cum י significatiuo
ipsius coniugationis hifhíl, absque permutatione vi-
delicet in ו, sicut Iudi. 19.22, מֵיטִיבִים. Scribitur & cũ ו mo
re multorum existentiũ in hifhíl, quorum prima radi
calis quæ est י, quiescit, mutata in ו. Illud autẽ Iehos.
7.23, וַיַּצֶּקֶם & statuerunt eos corã, &c. quãuis videatur es-
se ex hac radice, instar וַיַּצִּיבוּם à יָצַב, melius tamẽ est, in-
quit R. D. vt ponatur ex radice צוּק. & daghés ipsius צ

à צוּק. Sed secundũ significantiã melius est vt deducatur
à יָצַק, quanquã vtraque radix eiusdẽ sit significãtiæ. Iiób
38.38, בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוּצָק וּרְגָבִים dũ roboraret terrã in cẽtro, &
partes eius cõiungerẽtur. Vel dũ funderet terrã ad for-
titudinẽ. i. vt esset fortis, secundum R. Dauid in lib. ra.
vnde postea sequitur, Et partes eius coniungerẽtur. R.
Moséh filius Nachmán, Quãdo fũdebatur terra, & fun
debatur propter effusionẽ aquarũ, quæ iacent super eã.
Sũt etiã (inquit) qui exponũt, In die qua fundauit Deus
terrã ob fortitudinẽ terræ, ad fundamentũ mundi. Sic
Tharghũ vertit. R. Abrahám iunior exponit, Num no
sti quomodo fecit, & quomodo factũ est, quãdo robo-
rauit terrã, quæ est inter partes vaporũ superne in aere,
vt roboretur, congregetúrque pariter, ac descendat in-
frà cum vehemẽtia ad locum fusum in medio centri
terræ? & quomodo pariter iungãtur partes terræ ad ge
nerãdum lapidem descendentẽ de cælo, qui aggrega-
tus est intra terrã, vt ad centrũ terræ pertingat? Et בְּצֶקֶת,
est dum roboraret, Vel dum descẽderet, & caderet ter-
ra (aut puluis) cõgregata superne vt descendat. Et מוּצָק
est medium centri terræ, quod est forte, vt perseueret
eius stabilitas. Et רְגָבִים sunt partes terræ, quæ sunt in
vaporibus superne in aere. Ieche. 24.3, יְצֹק בּוֹ מָיִם fũde in
illã aquã. Et sine י, 2. Reg. 4.41, צַק לָעָם funde populo. i.
funde coctum in scutellas. R. D. Iiób 29.6, וְצוּר־יָצוּק &
petra fusa mecũ in riuos olei. Est hyperbolica locutio:
acsi dicat, quãdo tanta mihi erat olei copia, acsi fuisset
petra in oleũ fusa. Vel, & petra. i. è petra, erant fusi (siue
fundebantur) riuuli olei. Et sic 28.2, Ferrum de terra
tolletur, וְאֶבֶן יָצוּק & è lapide fuso æs. sub. tolletur, siue
accipietur. Vel vtrunque est verbum intransitiuum

Gene.2.8, אֲשֶׁר יָצַר quẽ formauit. Ieſah.45.18, יְצָרָהּ creauit eã. Pſal.74.16, æſtatem, & hyemẽ tu יְצַרְתָּם formaſti eas. Ieſa.43.21, עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי populũ hũc formaui mihi. Et 46.11, יְצַרְתִּי formaui. Itẽ 44.21, יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד־לִי te ſeruum mihi. Et 45.7, יוֹצֵר אוֹר formãs lucẽ. Et 41.25, וּכְמוֹ יוֹצֵר & ſicut figulus. Illud autẽ Hamós 7.1, יוֹצֵר formãs locuſtas. Alii dicũt eſſe nomẽ, vt interpretatio eius ſit, יְצִירָה formatio ex locuſtis. Et ſic Tharghum, בִּירִית גוֹבַאי. Vel interpretatio eius erit, אסיפה congregatio. acſi dicat, congregatio locuſtarũ. Pſal.94.20, יֹצֵר עָמָל עָלֵי־חֹק fingens (formãs) laborem ſuper præceptum. Vel, fingit (aut format, & operatur) iniquitatẽ ſuper præceptum. i. acſi fuiſſet præceptum illi vt ſic faceret, ait R.D. in lib. rad. & in cõment. Zechar.12.1, וְיֹצֵר רוּחַ־אָדָם & formans ſpiritum hominis in intimo (vel medio) eius. i. formãs inſtrumenta corporis quæ ſunt ſuſceptilia potẽtiæ ſpiritus, vt cerebrum, vt cor, vt lingua. Et ſecundum R. Sahadiáh, dixit in medio eius, quia creator creat illum cũ perfectione formæ hominis. Illud autẽ Zecha.11.13, Proiice illud אֶל־הַיּוֹצֵר, eſt ſicut אֶל־אוֹצַר, ad theſaurarium. i. cuſtodẽ theſauri, inquit R.D. in li.ra. & cõmẽt. Nec debet videri alienũ, quia literæ אֲהַוּוֹ inuicẽ permutantur, inquit idẽ: & hoc pacto ſuos exponere doctores affirmat. Et ſic habet Tharghũ, אֲמַרְכְּלָא thesaurariũ. vel præpoſitũ, aut gubernatorẽ. R. Abrahám exponit, ad figulũ, vel plaſmatorẽ: acſi dicat, in domũ Domini. Et illud quod poſtea dicitur, Et proieci illud in domum Domini ad הַיּוֹצֵר, eſt acſi dixiſſet, in domũ eius. Ieſah. 27.11, וְיֹצְרוֹ & plaſmator eius. Et 44.9, יֹצְרֵי פֶסֶל (formatores) ſculptilis. Futurũ, אֶצֹּר יִצֹּר, &c. cum daghés, vel אִיצֹּר יְיַצֵּר. Irme.1.5, Antequã אֶצֻּרְךָ formaré te.

eſt loco י quieſcentis, ſicut Nume.14.36, וַיָּלִינוּ. Et ſic 2. Semu.15.24, וַיַּצְקוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים. 1. Reg.7.23, mare מוּצָק fuſum. Et in regimine cũ pathách, 1. Reg.7.16, מְצַק נְחֹשֶׁת fuſum ære. pro, fuſa ex ære. vel fuſi æris, vt exponit R. D. capitella erant æris fuſi. acſi dicat fudiſſe capitella, quẽadmodum fuderant columnas. Significat & חָזָק, Fortem, robuſtum, durũ. Iiób 11.14, Et eris מוּצָק fortis. Et 37.18, Fortes כִּרְאֵי מוּצָק ſicut ſpeculum forte. aut fuſum. Cæli enim ſunt fortes, puri, & ſplendidi ſicut ſpeculum fuſum. Nam fiunt ſpecula ex ære, vel calybe fuſo, quod eſt decorum, mũdum, ac ſplendidum. Poteſt etiam ſic explicari, fortes, mundi, lucidi ſecundũ aſpectum fuſi. i. rei fuſæ, quæ eſt ſplendida tẽpore quo funditur, ſed poſt aliquot dies natiuũ retinet coloré: at cæli ſemper ſunt lucidi, ſemper clari. Et in hof hál, Iiób 22.16, Fluuius יוּצַק יְסוֹדָם fundetur in fundaméto eorũ. Subauditur enim ב in יְסוֹדָם, inquit R. Dauid in lib. ra.

Nomẽ, מוֹצָקֶת, aut מוּצֶקֶת, Fuſio, infundibulum. 2. Paralip.4.3, Duo boues erãt fuſi בְּמֻצַקְתּוֹ ſecundum fuſionem illius. Zecha.4.2, Septẽ & ſeptem מְוֻצָקוֹת infundibula lucernis. i. vnicuique lucernæ erat infundibulum vnũ, ſecundum R. Dauid. vel vnicuique lucernæ ſeptẽ infundibula, ſecundũ R. Selomóh. Et eſt nomen tóar (inquit R.D. in comment.) vice verbi, quia fundebant oleum de lucerna in lucernã. Tharghum, Septẽ & ſeptem דְּמָרִיקִין מְנָהוֹן מִישְׁחָא לְבוֹצִינַיָּא quæ euacuabát ex eis oleum lucernis. vel ad lucernas. Alia forma, וְצוּקָה. i. Reg.7.24, Duo ordines tuberculorum fuſorum בְּיִצֻקָתוֹ in fuſione eius. vel ſecundum fuſionem eius.

יָצַר Formare, Cogitare, Operari, facere, Fingere ex lũ
- to, Concupiſcere, Anguſtare, artare, Stringere.

que multis formata sunt, quia formata sunt in ipso embryone singulis diebus: nec vnum quidē ex eis fuit agnitum in ipso embryone initio formationis eius. Et quāuis essent vniuersa in ipsa gutta (sub. seminis) in potentia generatiua, nō tamen agnoscebātur in illa, forma (siue figura) oculi, auris, aut cæterorum mēbrorū, sed formata sunt per dies singulos. Ita etiam exposuit R. Abrahám. Et quod sequitur, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם & non vnū in eis, לֹא cum ל & א est scriptum: sed legitur & pronūtiatur cum ל & ו, לוֹ id est ipsi, sub. libro tuo. acsi dicat, Quanquā multis diebus formata sunt, libro tamē tuo est sicut vnus, quia nota sunt omnia corā te vniuersaliter. Et in hof hál, Iesa. 54. 17, Omne vas יֻצַּר (quod) formabitur, (vel fingetur,) non prosperabitur. Hinc etiā fit יֵצֶר, Desiderium & cogitatio cordis humani, inquit R.D. in lib. ra. sic appellata, quòd ea formet multa, efficiátque in corde, quæ cor cōcupiscit. Et est cum quinque pūctis, & masculei generis. Gene. 8. 21, כִּי יֵצֶר לֵב quia cogitatio (aut cōcupiscētia) cordis hominis רַע mala, &c. Iesa. 26. 3, יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם illum cuius desideriū (aut cogitatio) est coniunctū (sub. tibi) custodies in pace. Vnde R.D. in lib. rad. exponit, Desideriū iusti quod est coniunctum & innixū tibi, custodies illud à malo, dabísque illi pacē, quia sperat in te. Idem in cōmen. 1. Paral. 28. 9, וְכֹל יֵצֶר מַחְשָׁבוֹת & omne desideriū (vel omnē cogitationē) cogitationum intelligit. Chab. 2. 18, Quia sperauit יֹצֵר יְצָרוֹ fictor (vel artifex) figmenti sui, in illo. Vel, sperauit fingens figmētum suum, in illo. Illud autem Hamós 7. 1, Et ecce יוֹצֵר fictor (effector) locustarū. i. Dominus fingēs locustas: Sunt qui dicunt esse nomē, inquit R.D. pro formatio (aut creatio) è locustis. & sic

Genes. 2. 7, וַיִּצֶר & formauit Dominus, &c. vel iam formauerat. ו enim ponitur vice כְּבָר iam, secūdum R. Abrahám. Et cum vno י, Gen. 2. 19, וַיִּצֶר & cōgregauit: secūdum R.D. vel, & formauit Dominus, &c. י est signū futuri: radicale verò י latet in scriptura. Prouerb. 4. 12, Quū ambulaueris, לֹא־תֵצַר non arctabitur gressus tuus. Vel, non arctabit se. est enim actiuū intransitiuū instar יֵיטִיב. Gene. 32. 6, Et timuit Iahacób valde, וַיֵּצֶר לוֹ & angustia fuit ei. 1. Semu. 30. 6, וַתֵּצַר & angustia fuit Dauid. i. animo Dauidis. verbū quia est fœmineū, refertur non ad ipsum Dauid, sed ad illius animā. Vel dic, ת poni vice י. Vel secundū R. Dauid in cōment. subaudiendum est הָרָעָה hoc malū. Iesah. 49. 19, Nunc תֵּצְרִי arcta eris (vel angusta) propter habitatorē. i. multitudinē habitatorum. Et in nif hál, Iesa. 43. 10, Ante me לֹא־נוֹצַר non est formatū Dei. i. מֵאֵל à Deo. Est enim participium in regimine (inquit R.D. in lib. rad.) quia est cū pathách. Et in Michlól sic explicat, Antequā formarē creaturas, non erat aliquid formatū per manum Dei. (i. à Deo) præter me, & post me nō erit. i. & postquam formaui, non fuit aliquid formatum per manum Dei præter me. Non est ergo præteritum, sed participium, quia est in regimine. Hæc est expositio R. Ioséph. Et in puhál, Psal. 139. 16, Diebus (sub. multis) יֻצָּרוּ formata sunt. sub. membra. Et quanuis non memorauerit illa, dixerat tamē, Embryonē meū viderunt oculi tui. Dixit, In principio formationis mei, quū essem embryo antē formationē membrorū, viderūt oculi tui. acsi dicat, Tu vidisti quòd hoc pacto, mei futura erat formatio, & in libro tuo vniuersa ipsa scribūtur mēbra formāda in embryone meo, vniuersa sunt nota corā te: diebúsque

Universidad de Deusto
Biblioteca

vertit Ionathán in Tharghum, וּתְצָדֵי & desolabitur. Idē R.D. in cōment. Et 4.7, Ciuitates tuæ תִּצֶּינָה succendentur. Vel desolabuntur, vt vertit Ionathán, יִצְדֵי. Idem R.D. in cōmen. Sed R. Ioséph exponit germinabūt, quod ciuitates desolatæ producāt herbā, vt dictū est. Deducit enim verbum à נָצָה quod est florere, germinare, & desolare: & illa secūdum veritatē est eius radix. ibi require. Nā si esset יָצַת, scripsisset תִּצַּתְנָה. ת enim est radicale.

Et in hifhíl, Irme. 11.16, Oliuā viridem pulchrā fructu (&) forma (sic R.D. in cōment.) vocauit Dominus nomen tuū: ad vocē loquelæ grādis הִצִּית אֵשׁ עָלֶיהָ exardescere fecit ignem super eam. pro, super te. Est enim mos Scripturæ (inquit ibidem) in eodē versu loqui in secunda & tertia persona: vt Iesah. 1.29, Quia pudore suffundētur ab arboribus quas concupiuistis. Et Irme. 11.18, Et Dominus scire fecit me, & sciui: tunc ostendisti mihi opera eorū. & idgenus. Idē 51.29, הִצִּיתוּ מִשְׁכְּנֹתֶיהָ succēdere fecerunt (subaudiēdum, succendere facientes, si sit trāsitiuum) habitacula eius. Potest etiam exponi secundum R. Dauid in lib. rad. intransitiue, succensa sunt (aut arserunt) habitacula eius. Et ita vertit Tharghum. 2. Semu. 14.30, Venite, וְהוֹצִיתִיהָ & comburite illam igni. scriptum est secundum morē verborū quorū prima litera quiescit in prima persona, ad denotādum, ipsummet iuisse cū eis: Lectura verò הִצִּיתוּהָ est secundum morem verborum quorum prima deficit litera, & est imperatiuum plurale: Et vtriusque idem est sensus: sed lectura magis quadrat, inquit R. Dauid in comment. Iechez. 20.47, מַצִּית־בְּךָ אֵשׁ succendo in te ignem. Iesah. 27.4, אֲצִיתֶנָּה comburam eam. Iehos. 8.19, וַיַּצִּיתוּ & combusserunt.

vertit Ionathán in Tharghum, Et ecce בִּירִית creatio locustarū. Potest etiā (inquit) exponi אֲסִיפַת collectio (aut congregatio) locustarū. Et ita etiā exponit in cōment. iuxtáq; hunc sensum citat illud Genesis 2.19, suprà citatū in futuro cal. Tharghū tamen & R. Selomóh exponunt, & creauit, &c. & est (inquit) nomen instar יוֹתֵר. Vel est יְצִירַת formatio locustarum: acsi dicat se vidisse in visione prophetiæ illum formare locustas ipsa hora & tēpore quo vidit illū. Vel est (inquit rursum) participiū, pro, & ecce Deus fingebat locustas. Aliud, מֵצַר, Angustia. Psal. 118.5, מִן־הַמֵּצַר de angustia inuocaui Dominum. Potest tamen deduci & à צוּר, vt ait R.D, sicut & verbum quum significat arctare.

יָצַת Cōburere, succendere, ardere, & Desolare. Iesah. 9.18, וַתִּצַּת & succendetur (vel ardebit) in densitatibus syluæ. Irme. 51.57, igni יִצַּתּוּ cōburentur. vel ardebūt. Sūt enim actiua intrāsitiua. Et in nifhál, Irm. 9.10, נִצְּתוּ succēsa sunt absq; viro. Vel desolatæ sunt, secūdū R.D. & Ionathán in Tharghū, qui vertit צָרִיאוּ desolata sunt. Irm. 2.15, Ciuitates eius נִצְּתָה succēsæ sunt. In margine scribitur, נִצְּתוּ. Vel desolatæ (aut destructæ) sūt vt exponit R.D. in cōment. Exponit tamē &, succensæ sunt. Scribitur autē cum ה, & legitur cū ו. sicut & Deut. 21.7, שִׁפְכָה. At R. Ioséph exponit צָמְחוּ germinauerunt. quia loca desolata producūt germina. Tharghū, יְצַדְיָין desolabūtur. Et 49.2, igni תִּצַּתְנָה succēdentur. est cum pathách præter normā. nam propter athnách debuerat esse cum camés. Itē 9.10, נִצְּתָה exusta est (sub. terra) sicut desertum. Vel, desolata est, secūdum R.D. in cōment. & Ionathán in Tharghum, צָרִיאַת desolata est. Et 46.19, וְנִצְּתָה & succendetur. Vel, & desolabitur. Et ita

Universidad de Deusto
Biblioteca

daghés(inquit R.D.in lib.ra.)ſicut in וַיָּזֶד, Vide ק.נָזַד e-
nim debuerat dagheſſari ſecũdum normã. Et ſic Irm.
6.8, פֶּן־תֵּקַע ne forte recedat anima mea à te. Iechez.23.
17, וַתֵּקַע & receſſit, &c. Gen.32.25, וַתֵּקַע כַּף־יָרֶךְ & mouit ſe
è loco ſuo(vel diſlocauit ſe) neruus femoris Iahacób.
Dicit enim ipſe R.Iehudáh ſe non inueniſſe in hac ra-
dice niſi verbũ ex hifhíl, in qua י vertitur in ו quieſcẽs,
הוֹקַע הוֹקַעְתָּ, &c. quia prædicta in cal, nõ ſunt, ſecundum
illius opinionem, ex hac radice, ſed ex קָעַע, ſicut & il-
lud Iechez.23.18, נָקְעָה receſſit, &c. Et 22, נָקְעָה. Item 28,
quod eſt ſicut נָסְבָה à סָבַב, & נָבְקָה à בָּקַק. Rectum eſt e-
tiam, inquit R.Dauid, vt prædicta in cal, ſint ex hac ra-
dice: quæ verò ſunt ex coniugatione nifhál, vel cum נ,
ſint alterius radicis: & quòd נ ſit radicalis litera, quan-
quam ſint eiuſdẽ ſignificãtiæ. Rectum eſt etiã vt om-
nium radix ſit נָקַע, & hãnách loco daghés. Imperatiuũ
in cal eſt קַע קְעוּ קְעִי קַעְנָה. Futurum, אֵקַע יֵקַע תֵּקַע, &c.

יקף In hifhíl, Circuire, Circũdare. הִקִּיף הִקַּפְתָּ, &c. Iiób
19.6, Et rete ſuũ עָלַי הִקִּיף ſuper(vel aduerſum) me
circuire fecit. Aut, & rete illius me circũdedit. עָלַי pro
אֹתִי. Et 1.5, quum הִקִּיפוּ circuiſſent (feciſſent circulum,
i.in orbem tranſiſſent) dies conuiuii. Pſal.22.17, הִקִּיפוּנִי
circundederunt me. 1.Reg.7.24, מַקִּפִים אֶת־הַיָּם circũdan-
tes mare. eſt ſine י. Et cum י, 2.Paral.4.3, מַקִּיפִים. Pſal.48.
13, וְהַקִּיפוּהָ & circundate eã. Et 17.9, יַקִּיפוּ עָלַי circundabũt
me. Leuit.19.26, לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם nõ circundabitis(.i.
in circuitu tondebitis) angulum capitis veſtri. vel co-
mam, &c. quãquam poteſt deduci à נָקַף, inquit R.Da-
uid, vt ſignificet, non incidetis. תְּקוּפָה, Vide קוּף.

יקץ In cal, eſt Expergiſci, euigilare. Geneſ.41.21, וְאִיקַץ
& expergefactus ſum. Et cum י radicali deficiẽte

יקב Torcular. Ieſah.5.2. Deuter.15.13, וּמִיקְבֶךָ & de tor-
culari tuo. Iiób 24.11, יְקֵבִים דָּרְכוּ torcularia calca-
uerunt. Zecha.14.11, Vſq; ad יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ torcularia regis.

יקד Vrere, comburere. Ieſa.10.16, יֵקַד יְקֹד כִּיקוֹד אֵשׁ vret
vrendo (vel vſtione) ſecundum vſtionem ignis.
Et in hofhál, Leuit.6.9, תּוּקַד בּוֹ ſuccendetur in eo.
Nomẽ, יְקוֹד, Vſtio, exuſtio, cõbuſtio, vt ſuprà, Ieſa.10.16.
Alia forma, Pſal.102.4, Et oſſa mea כְּמוֹקֵד נִחָרוּ tan-
quã focus exuſta ſunt. Eſt enim(inquit R.D.in com-
ment.)locus vbi accẽdunt ignẽ, qui eſt exuſtus. Thar-
ghum, תַּפְיָא focus, à coquẽdo ſic appellatus Chaldaice.
Alia itẽ forma, Ieſah.30.14, Ad accipiendum ignem
מִיקוֹד de foco. R.Dauid.

יקה Audire, obtẽperare, obedire, etiam in lingua Ha-
rabica, teſte R.Ionáh. Hinc fit nomẽ fœmineũ,
יִקְהָה, Auditus, obedientia, inſtar דִּבְרָה, quod in regimi-
ne facit דִּבְרַת vt habes in דָּבַר. Gene.49.10, Et ipſi יִקְּהַת
עַמִּים obedientia populorum. ק eſt cum daghés ob de-
corem, ſicut & in מִקְדָּשׁ, inquit R.Dauid in lib.ra. Thar
ghum, Et ei obedient populi. R.Selomóh in cõment.
Et ei אֲסִיפַת aggregatio populorũ. vel congregatio, ſiue
collectio. Prou.30.17, qui ſpreuerit לִיקְּהַת אֵם obedientiã
matris. י quieſcit, ק dagheſſatur: punctatura י tranſiuit
in ל. Nam ſecundum normam debuerat eſſe לְיִקְּהַת.

יקע In hifhíl eſt Suſpẽdere in ligno, crucifigere, Re-
cedere, Mouere ſe loco, Diſlocare. 2.Semu.21.7,
וְהוֹקַעְנוּם & ſuſpẽdemus eos Domino. Nume.25.4, וְהוֹקַע
אוֹתָם & ſuſpende eos. 2.Semu.21.14, Et collegerunt oſſa
הַמּוּקָעִים ſuſpenſorum. i.eorũ qui ſuſpenſi fuerant. Et
non numerauit R. Iehudáh in hac radice illud Ieche.
23.18, וַתֵּקַע & receſſit anima, &c. In quo hãnách eſt loco

1.Reg.3.15, וַיִּקַץ & expergefactus eſt. Cũ duplici י, Gene. 28.16, וַיִּיקַץ. Et longum cũ ſeghól, Gene.9.24, וַיִּיקַץ נֹחַ & expergefactus eſt Nóach. Et cũ camés in ſoph paſſúc, 1.Reg.18.26, Forſan dormit, וַיִּקַץ & expergiſcetur. eſt cũ ſigno futuri tantũ. Chab.2.7, וַיִּקָּצוּ & expergiſcẽtur. In hoc י eſt cum accentu ghahiá ad ſignificandum י radicale, inquit R.D.in Michlól,& in lib.ra. Et ſic in וַיִּצְקוּ vt habes in יָצַק. Sunt qui הֵקִיץ coniugationis hifhil ponant in hac radice, ſed eſt à קוץ.

יָקַר Honorare, In honore & gloria & pretio eſſe, æſtimare, Prohibere, Rarum eſſe, Grauare, ſeu graue eſſe. Ieſah.43.4, יָקַרְתָּ pretioſus fuiſti in oculis meis, Zecha.11.13, Ad magnificentiã gloriæ qua וְיָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם appretiatus ſum ab eis. R.Dauid in lib.ra.exponit acſi dicat, pretioſus (ſiue glorioſus) fui in meipſo, & receſſi ab eis, quia non eram pretioſus in oculis eorum. In comment. verò ſic exponit, וְיָקַרְתִּי, hoc eſt מָנַעְתִּי prohibitus ſum ab eis. Pſalm.139.17, Et mihi מַה־יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל quàm pretioſi (aut glorioſi, vel magni) ſunt amici tui Deus. Et 72.14, וְיִיקַר & pretioſus erit ſanguis, &c. Et cũ tantum ſigno futuri, radicali occultato ſecundũ morem, vt Pſal.49.9, וְיִקַּר & pretioſa erit redẽptio animæ eorum. R.Abrahám, Grauis erit (.i.difficilis) redẽptio animæ eorũ. R.Dauid, pretioſa.i.rara erit, quia non exhibebitur, nec inuenietur, &c. Tharghum, erit pretioſa. Et י cũ nomen eius. 2.Reg.1.13, תִּיקַר־נָא pretioſa ſit quæſo. eſt longum propter ſequens monoſyllabum נָא. Et breue, vt ibidem, 14, תִּיקַר. Et in hifhil, Prou.25.17, הַקַּר רַגְלְךָ prohibe pedem tuum à domo proximi tui, vt exponit R.D.Zechà.11.13, vbi hunc citat locum, & eſt ſine י. Ie-

ſah.13.12, אוֹקִיר appretiabo (æſtimabo) hominem magis quàm aurũ obrizum. Tóar, 1.Semu.3.1, Et verbũ Domini erat יָקָר pretioſum. vel potius, rarũ: quia nó erat, nec inueniebatur verbũ prophetiæ in diebus illis. Pſa.36.8, מַה יָּקָר quàm pretioſa eſt miſericordia tua. Eccleſ. 10.1, יָקָר מֵחָכְמָה pretioſum (hominẽ) ſapiẽtia. ablatiuus. Vel ſic, pretioſiorẽ quàm ſapiẽtia, & gloria. Ita exponit R.Abrahám: vbi & ſic ait, Nota autẽ quòd יָקָר cameſatum, eſt tóar nominis. ſed quãdo ſub י eſt ſeuá, יָקָר eſt ſubſtãtiuum. & eſt cameſſatũ non ſolum abſolutũ, ſed & in regimine. Iiób 28.10, וְכָל־יָקָר & omnem gloriã vidit, &c. Eſtér 1.4, וְאֶת־יְקַר תִּפְאֶרֶת & gloriã decoris. Et cameſſatur coniunctũ ad differentiã nominis tóar quod eſt cum pathách. Vide paulo infrà ex R.D. Prouer.17.27, יְקַר־רוּחַ pretioſus ſpiritu. quãquam ſcribatur cum י, quia poteſt legi וִיקַר. Et abſolutum nomen, Eſtér 1.20, Et omnes mulieres dabunt יְקַר gloriá maritis ſuis. Hæc ille, paucis interpoſitis explicãdi gratia. Et tóar, Iiób 31.26, Et lunã יְקַר glorioſam, incedẽtẽ. Thren.4.2, Filii Siión הַיְקָרִים glorioſi. inclyti. Et fœmineũ, Prouer.3.15, יְקָרָה הִוא pretioſior eſt margaritis. Ieſa.28.16, lapidé munitionis פִּנַּת יְקָרַת מוֹסַד מוּסָּד anguli pretioſi fundaméti fundati. R.D.in lib.rad. exponit tranſpoſitis dictionibus פִּנַּת יְקָרַת pretioſi anguli. Vel vtrũque eſt in regimine ſicut illud Iiób 20.17, נַחֲלֵי נְחָלֵי דְבַשׁ flumina torrentium mellis. i. flumina mellis, torrẽtes mellis. Et cõueniens eſt (inquit) vt יְקַרְתּ ſit nomen non in regimine, quanquã eſt cum pathách, ſicut illud Ieſah.15.5, vſque ad Sóhar עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה vitulam triennẽ: & Thre.2.18, Nedes פּוּגַת לָךְ requiẽ tibi: & idgenus. Et ſic eſt ſenſus, pretioſi fundaméti. 1.Reg.5.17, אַבְנֵים יְקָרוֹת lapides pretio-

ſos. Pſal.45.10, Filiæ regum בִּיקָרוֹתֶיךָ inter honorabiles tuas. Qua in dictione abſorbetur י radicale in daghés p, quanquã ſit ſcriptum: vel daghés eſt ob decorẽ pronuntiationis. י quieſcit, & eius punctatura trãſlata eſt in ב deſeruiẽs. Et ſecundum pronuntiationẽ filiorum Aſer, ſcribitur בִּיקָרוֹתֶיךָ ב, cũ ſeuá, & י cum chiríc. Et eſt nomen tóar: acſi dicat, Filiæ regum fuerunt inter mulieres honorabiles quæ ſunt tibi, ſecundum R.D. ſiue inter ancillas honorabiles quæ ſunt tibi, &c. inquit R. Abrahám. Et qui dixit ב eſſe radicale à בְּקֶרֶת, verberata erit, Leuit. 19. 20: non rectè locutus eſt, inquit R. Abrahám: quia י eſt radicale, ſiue quieſcat, ſiue legatur.

Alia forma, Irme. 31.20, הֵבֵן יָקִיר לִי nónne filius pretioſus (vel honorabilis, inclytus, & glorioſus) mihi, &c.

Subſtantiuum, יֶקֶר, Pretioſitas, honor, gloria, grauitas, de quo ſuprà ex ſentẽtia R. Abrahám. At R. Dauid, in regimine dicit eſſe cum pathách. Pſal.37.20, Et inimici Domini כִּיקַר כָּרִים ſicut pretioſitas agnorum. i.e. runt ſicut pretioſi agni. vel ſicut id quod eſt pretioſum & optimum in agnis, quod eſt adeps quod cõſumebatur igni in altari, inquit R.D. in lib.rad. & in cõment. Et Eſtér 1.4, ſuprà citatum à R. Abrahám, quod ſecundum ipſum, & R. Ionáh eſt cum camés. R. quoque Dauid dicit ſe illud inueniſſe in nonnullis libris correctis cum camés, & in aliis cum pathách. Et ita ſcripſit R. Iehudáh. Et quãuis ſit ſcriptum cũ camés, eſt (inquit R. Dauid in lib.rad.) in regimine, quia videlicet non mutatur in regimine, vt dixit R. Abrahám. Vel eſt (ait idẽ) abſolutum, & ו præcedens manet loco duorum, vt ſit, Et gloriã, & decorẽ. Et cum literis deſeruientibus, Pſal. 49.13, בִּיקָר in honore. Plurale forma fœminea, Zechar. 14.6,

14.6, Non erit lux יְקָרוֹת pretioſitatum (.i. glorioſa) aut coagulationis. R.D. in lib. rad. exponit, Non erit lux pretioſitatũ (aut honorũ) quæ eſt lux ſplendens: & coagulationis, quæ eſt lux coagulata, id eſt denſa, hoc eſt tenebroſa: ſed media. Vnde verſu 7, dicit, Nõ dies, neque nox. Loquitur autẽ metaphorice de ſalute, & affectionibus quæ erunt in principio ſalutis.

יקש Irretire, illaqueare, laqueũ tendere, Offendere. Et in cal inuenitur ſecũdum tertium modum, inſtar יִכֹּל יִכְלֹתָ, &c. cuius futurum eſt אֵיקֹשׁ יִיקֹשׁ, &c. ſicut אִיקַר, &c. Irme. 50.24, יָקֹשְׁתִי לָךְ illaqueaui te, & etiã capta es. Pſal. 141.9, Cuſtodi me à locis laquei (quẽ) יָקְשׁוּ לִי illaqueandũ tetẽderunt mihi. vel vt ait R.D. à laqueo quẽ poſuerunt mihi ad offendiculum. Ieſa. 29.21, יְקֹשֵׁן laqueos tendent. Pſal. 124.7, de laqueo יוֹקְשִׁים tendentium. Et in nif hál, Prou. 6.2, נוֹקַשְׁתָּ illaqueatus es verbis oris tui. Deuter. 7.24, Ne forte יִוָּקֵשׁ בּוֹ illaqueeris illo. Nomen tóar laquei capiẽtis, eſt cum chólem. Hoſe. 9.8, Prophetã פַּח יָקוּשׁ laqueũ illaquentem. Et cum ſúrec, Prouerb. 6.5, מִיַּד יָקוּשׁ de manu aucupis. Irme. 5.26, aſpiciet vt qui ponit יְקוּשִׁים laqueos. Eſt (ait R.D. in cõment.) ſicut מוֹקְשִׁים. In lib. ra. ponit nomẽ inter toarím, & dicit eſſe inſtar עַצּוּמִים עֲצוּמִים: vnde ſic poteſt verti, Aſpiciet vt ponunt aucupes, &c. Et tóar capti, ſecundum R. Dauid in lib. rad. Eccleſ. 9.12, Sicut ipſi יְקֻשִׁים capti filii hominum. i. capiuntur. R. quoque Abrahám in cõment. nomen dicit eſſe tóar. Dixit R. Iehudáh author grãmatices, quatuor eſſe dictiones in Scriptura, quibus non eſt quinta, quæ ſunt ſecundum formã pohalím, & ſunt pehulím. ſunt autẽ hæ, Exo. 4.2, אֵכֶל. 2. Reg. 2.10, לֶקַח. Proue. 25.19, מוּעָדֶת. Et יְקֻשִׁים me-

ſed quieſcit א ad differentiã יִרְאוּ à verbo רָאָה, inquit R.
D. in Michlól, & in lib. ra. Pſa. 34.10, יְרָאוּ אֶת־יְהוָֹה time-
te Dominũ. Et 27.1, מִמִּי אִירָא à quo timebo? Et cũ י ſigno
futuri tantũ, 1. Semu. 18.12, וַיִּרָא & timuit. Et cum dupli
ci, 1. Para. 13.11, וַיִּירָא דָוִיד אֶת־הָאֱלֹהִים & timuit Dauid Deũ.
Irme. 5.24, נִירָא נָא אֶת־יְהוָֹה timeamus quæſo (vel nunc)
Dominũ. Pſal. 40.4, וְיִירָאוּ & timebũt. Exo. 1.16, וַתִּירָאן
& timuerunt obſtetrices Deũ. Et quãuis in plæriſque
aliis verbis inueniatur tertia radicalis litera cum pun
cto, & in fine ה, vt 1. Semu. 10.7, תְּבֹאֶינָה, & Micháh 2.12,
תְּהִימֶנָה, & Gene. 37.7, תְּסֻבֶּינָה: vt plurimũ tamen non ita
inuenitur, inquit R. D. in Michlól: & idcirco nõ dici-
mus תִּירְאֶנָה, eo quòd tertia radicalis litera cõmuniter
in tertia pluralis fœminei nõ pronũtiatur aliquo pun
cto. Quod etiam fit ad diſcrimẽ תִּרְאֶינָה à רָאָה. Et in
nifhál, Geneſ. 28.17, מַה־נּוֹרָא quàm terribilis eſt (aut ti-
mendus) locus iſte. Ieſa. 18.7, Et à populo נוֹרָא terribili.
R. Ionáh, longinquo. At nõ eſt opus (inquit R. Dauid)
recedere à ſignificatione: quanuis locus Scripturæ lo-
qui videatur de populo lõginquo, & terra longinqua:
quia longinquos homo timet, eo quòd illorum neſcit
vires, & mores. Fœmineũ, Ieſah. 21.1, de terra נוֹרָאָה ter-
ribili. R. Ionáh exponit, longinqua. At prior interpre-
tatio melior eſt. Et 64.3, Quũ feceris נוֹרָאוֹת terribilia.
Pſal. 130.4, Quia tecũ eſt venia vt תִּוָּרֵא timearis. R. Io-
ſéph ſic exponit, Deus largitus eſt ſuperioribus domi-
nium, vt illius in terra faciant voluntatem. Sed venia
(aut propitiatio) non eſt cum illis, ſed cum illo, ne di-
cant homines in corde ſuo, Si peccauerimus, nobis an
geli ferent opẽ, noſtráſque portabunt iniquitates. Id-
circo non eſſe in illis veniã aſſerit, vt homines Deum

moratum. At R. Ionáh addidit quintã, Iudic. 13.8, הַיּוּלָּד.
Dixit R. Semuél hannaghíd, ה in הַיּוּלָּד eſſe loco אֲשֶׁר,
& præteritum poni vice futuri, vt ſit, qui naſcetur. R.
verò Moſéh ſacerdos quatuor dixit eſſe tantum: ſed
remouet מוּעֶדֶת, & loco eius ponit הַיּוּלָּד, eo quòd יוּקָשִׁים
אֻכָּל לֻקַּח יוּלָּד ſunt à verbis trãſitiuis, מוּעֶדֶת verò à verbo
intrãſitiuo. Dixit præterea, ſúrec eſſe loco chólẽ: quód-
que ſecundum normã debuerat eſſe ſicut illud Iehoſ.
2.15, יוֹשֶׁבֶת. Hæc R. Abrahám. Hinc eſt & nomẽ, מוֹקֵשׁ,
inſtar מוֹעֵד à יָעַד, & מוֹקֵד à יָקַד, & ſignificat Laqueũ, rete.
Deuter. 7.15, מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ laqueus eſt tibi. Prouerb. 18.7,
Et labia eius מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ laqueus animæ eius. Pſal. 64.6,
Vt abſconderent מוֹקְשִׁים laqueos. Prouerb. 13.14, ad re-
cedendum מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת à laqueis mortis.

ירא Sicut חָפֵץ, Timuit. In cal, Geneſ. 19.28, Quia יָרֵא
timuit habitare, &c. 1. Semu. 15.24, יָרֵאתִי אֶת־הָעָם
timui populum. Deuter. 28.10, וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ & timebunt à
te. Et ר cum camés, à themate יָרָא inſtar פָּעַל, inquit R.
D. in Michlól. vt Iehoſ. 4.24, Vt יְרָאתֶם אֶת־יְהוָֹה timeatis
Dominũ. Irme. 3.8, Et non יָרְאָה timuit. Et propter ath-
nách, ר cũ ſerí, Gen. 18.15, יָרֵאָה. Participiũ eſt ſecũdum
formã tóar, יָרֵא יְרֵאִים יְרֵאָה יְרֵאוֹת. Gen. 32.11, Quia יָרֵא אָנֹכִי
אֹתוֹ timeo ego eũ. Ieſah. 50.10, יְרֵא יְהוָֹה timẽs Domini.
1. Sem. 23.3, nos hic in Iehudáh יְרֵאִים timentes. i. time-
mus. Eccleſi. 8.12, לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים timentibus Dei. Pſal. 31.
20, לִירֵאֶיךָ timentibus te. Paſſiuum non eſt, quia eſt in-
tranſitiuum. Macór, יְרֹא בִּירֹא כִּירֹא לִירֹא וִירֹא. 1. Sem. 18.
29, Et addidit Saúl לֵרֹא timere. ל eſt cũ ſerí, in cuius po-
tentia eſt י radicale, quod in ſcriptura non apparet. Et
cũ ה in fine, Deut. 4.10, לְיִרְאָה אֹתִי vt timeãt me. Im-
peratiuum, Prouerb. 3.6, יְרָא אֶת־יְהוָֹה time Dominũ. In
plurali ſecundum normã debuerat eſſe יִרְאוּ ſicut פִּקְדוּ,

timeãt,cũ quo ſolo eſt venia. Et R.Abrahám exponit, Vt timearis:quia niſi peperceris,peccatores non timebunt te,ſed ſuã facient voluntatẽ ſecundum deſideriũ animæ ſuæ. Et in pihél, Neche.6.9,מְיָרְאִים אוֹתָנוּ terrebant nos.Et 19,לְיָרְאֵנִי ad terrendũ me.2.Semu.14.15, יְרֵאֻנִי terruerunt me populus.quod eſt ſicut illud 1.Semu.26.19,גֵּרְשׁוּנִי.Sic in cõment. R.D.exponit, הַפְחִידוּנִי terruerunt me,dicẽtes quòd nõ proderit clamor meus corã te hac in re. Nomen,יִרְאָה,Timor.Pſal.55.6,יִרְאָה וְרִיאָה timor & tremor venit in me. Proue.1.7,יִרְאַת יְהוָה timor Domini. Pſal.5.8, בְּיִרְאָתְךָ in timore tuo. Alia forma,Malachi 2.5,Et dedi eas illi מוֹרָא timorẽ.i.ob timorem.Pſal.9.21,Pone Domine מוֹרָה timorẽ eis. ה eſt loco א, inquit R.Abrahám & R.D. Pſal.76.12, Afferẽt munus לְמוֹרָא timori.vel propter timorẽ.Aut tremẽdũ, vel timendum. poteſt enim eſſe & nomen tóar,ait R. Dauid.R.Moſéh,timendo.R.Abrahám,propter timorem. Ieſah.8.13, Et ipſe מוֹרַאֲכֶם timor veſter. R.Moſeh nomẽ dicit eſſe tóar: R.quoque Dauid illi aſſentitur: vt ſit,timendus veſter.i.à vobis.Deut.4.34,וּבְמוֹרָאִים & in terroribus magnis.

יָרַד Deſcendit. 2.Semu.11.9,וְלֹא יָרַד & non deſcendit in domum ſuã. 1.Semu.23.6,Quũ fugeret Ebiathár,&c. אֵפוֹד יָרַד בְּיָדוֹ cũ ephód deſcendit in manu ſua. Quũ enim accepit ſupellectilem ſuã,ignoranter cum illis accepit & ephód: quod quum veniſſet ad Dauid, agnouit.Et non eſt trãſitiuum verbũ vt nonnulli arbitrati ſunt, exponentes הוֹרִיד deſcendere fecit: quũ in cal nõ inueniatur tranſitiuũ in hac radice.Et ſine י,Iudic.19.11, Et dies רַד מְאֹד deſcẽderat valde.i.declinauerat ad veſperã.Et non eſt mos iſte in aliis verbis quorũ

prima radicalis litera quieſcit, nẽpe vt prima radicali priuẽtur in præterito:& etiã in hoc verbo non inuenitur niſi prædictũ exemplũ.Et ſi eſſet cum camés,diceremus(inquit R.D. in Michlól) quòd eſſet à רוּד, ſicut illud Hoſe.11.12,quanquã in alia ſignificantia,Et Iehudáh adhuc רָד עִם־אֵל dominatus eſt cũ Deo.Si inquã eſſet(vt dictum eſt)רֵד cum camés,tũc רוּד & יֵרֵד eiuſdem eſſent ſignificationis.1.Sem.17.28,Vt quid יָרַדְתָּ deſcendiſti? Iudic.11.36,וְיָרַדְתִּי & deſcẽdam ſuper montes.i.vt ambulem ſuper montes,deſcendã de Miſpáh. Domus enim Iphtách erat in Miſpáh eleuata ſuper mõtes.Dixit ergo eius filia, Deſcẽdã de Miſpáh,& ibo ſuper mõtes,& ſeparabo me ab hominibus,eróq; ſolitaria ibi,& flebo ſuper virginitatẽ meã.R.Ionáh exponit,& aſcendam. ſed non eſt rationabilis expoſitio vt deſcendã aſcẽdã.Ruth 3.3,וְיָרַדְתִּי & deſcẽdes.ſcribitur cũ י,& legitur ſine י.Scriptura eſt,וְיָרַדְתִּי & deſcendã.i.meritũ meũ deſcendet tecũ,ait R.D.in cõmen.Iudic.9.36,populus יוֹרֵד deſcendens.aut deſcendebat. Et ſine י,1.Semu.10.8,Et ecce ego יֹרֵד deſcendo. Pſal.115.17,יֹרְדֵי דוּמָה qui deſcẽdunt in ſepulchrũ.Thren.1.16,עֵינִי יָרְדָה מַיִם ex oculo meo deſcendit(præſ.temp.)aqua. R.Dauid in lib.rad. exponit, Oculus meus deſcendit in aquã. deficit enim ב:quia ב.Deinde dicit,Et rectum eſt vt exponatur ſine ב ſcilicet ob multitudinẽ lachrymarũ quæ deſcenderant ex oculis, cognominauit deſcenſum ipſum oculos: & ſic Ioél 3.18,Et colles ibunt(.i.fluent)lac. Et ſic עֵינִי eſt fons meus,quãquam ſignificet & oculum meũ. Et R. Abrahám in cõment.Cõparauit(inquit)oculum ægrũ fonti aquarum. Macór,יָרֹד,deſcẽdendo.Gene.43.19, יָרֹד יָרַדְנוּ deſcẽdendo deſcẽdimus. Alia forma,Genel.

46.3, Ne timeas מֵרְדָה descẽdere. מ eſt litera deſeruiẽs. Pſal.30.4, Viuificaſti me מִיָּרְדִי־בוֹר, poteſt eſſe macór, pro,ne deſcenderẽ in ſepulchrũ:& participiũ,pro,à deſcendentibus. In margine ſcribitur מִיֹּרְדִי ne deſcenderem. R.Dauid in cõment. dicit ſcribi ſicut illud Pſal. 28.1,Cum יֹרְדֵי בוֹר deſcendentibus in ſepulchrũ :& legi מִיֹּרְדִי ne deſcenderem : & eſſe macór, protrahíque camés ſub י,ſicut Pſalm.38.20,רֹדְפֵי־טוֹב.Exod.34.29,בְּרִדְתָּ quum deſcenderet. Pſal.30.10, בְּרִדְתִּי quum deſcẽdero. Deuter.20.20, עַד רִדְתָּהּ donec deſcendat ipſa.i.ſe humiliet. Vel,donec ſubiiciatur ipſa,ſecũdum Tharghũ Onchelos, qui vertit עַד־דִּתְיְכַבְּשָׁה. R.Selomóh, Donec incuruet ſe tibi. Et 28.50, עַד רֶדֶת חֹמֹתֶיךָ donec deiiciantur muri tui excelſi. Vel deiiciat. & ſic Tharghũ, עַד דְּיִכְבּוֹשׁ donec deiiciat.Idem R.Selomóh. Imperatiuũ,Exo. 19.21, רֵד deſcende. Geneſ.45.9, רְדָה deſcende. 2.Reg.1. 9,רְדָה.Geneſ.42.2,רְדוּ־שָׁמָּה deſcendite illuc. Et 1.28,וּרְדוּ בִּרְדַּת הַיָּם & dominamini piſcibus maris. Sed huius radix poteſt eſſe רָדָה. 1.Semu.14.37,הַאֵרֵד num deſcẽdam? Et 29.4,וְלֹא־יֵרֵד & non deſcẽdet nobiſcũ in prælium.R. Ionáh exponit,aſcẽdet:& non eſt ratio huic expoſitioni,inquit R.Dauid,quum aſcendere & deſcendere ſint oppoſita. Mos quoque prælii eſt vt ſit in valle, & non in monte. Nec obſtat quod dicitur eodẽ capite, verſu 9,לֹא־יַעֲלֶה non aſcẽdet nobiſcum in prælíũ:quia hoc dicitur reſpectu loci, contra quẽ aſcenderunt vt pugnarent,quẽadmodum dictũ eſt ibidẽ verſu 11,Et Peliſtim aſcẽderunt,&c. Et 23.25, וַיֵּרֶד הַסֶּלַע & deſcendit in Petrã. R.Ionáh exponit,aſcẽdit. At R.Dauid priori modo exponit,hoc ſenſu, Et deſcendit in vallem,vt aſcenderet in Petrã.Erat enim vallis inter deſertũ vbi erat Dauid,

& Petrã.Irme.14.17,תֵּרַדְנָה deſcẽdent ex oculis meis lachrymæ.R.D.in lib.ra.deſcẽdent oculi mei in lachrymã. vel deſcẽdere faciẽt(.i.fluẽt)oculi mei lachrymas. Iiób 17.16,in infernũ תֵּרַדְנָה deſcendent.ר cum pathách præter normã. Nam propter athnách debuerat eſſe cũ camés.Irme.9.18,וְתֵרַדְנָה & deſcendent oculi mei in lachrymã.Et rectũ eſt(inquit R.D.in lib.rad.vt exponatur ſine ב,vt dictum eſt ſuprá. In cõmen.exponit priori modo:quia eſt verbũ intranſitiuũ:acſi dicat,præ multo fletu oculi ferè fluxerunt, & deſcenderũt in lachrymã.vel,in lachryma.i.cũ lachrymis. Et in hifhíl,Deſcendere fecit,depoſuit.Hamós 3.11,וְהוֹרֵד מִמְּךָ עֻזֶּךָ & deſcendere faciet(deponet)à te fortitudinẽ tuam.eſt ſine י. Iechez.34.25,וְהוֹרַדְתִּי חַיָּה & deſcẽdere faciam pluuiã. 1. Semu.2.6,מוֹרִיד deſcendere facit. Exod.33.5, הוֹרֵד עֶדְיְךָ deſcendere fac(.i.remoue, depone)ornamẽtum tuum à te. Pſal.59.12, וְהוֹרִידֵמוֹ & deſcendere fac(depone) eos. Geneſ.43.10,וְהוֹרִידוּ & deſcendere facite(.i.afferte) viro munus. Iechez.31.16,בְּהוֹרִידִי quũ deſcendere fecero eũ, &c. Irme.49.16,Inde אוֹרִידְךָ deſcendere faciam te.Prouerb.21.22, וַיּוֹרֶד עֹז & deſcendere fecit fortitudinem. vel depoſuit,humiliauit.1.Sem.30.15,הֲתוֹרִדֵנִי num deſcendere facies me,&c.caret י. Et ſine ו, 2.Reg.11.18, וַיֹּרְדוּ & deſcẽdere fecerunt regẽ. Et ſine ו & י, 1.Reg.1,52,וְיוֹרְדֵהוּ & deſcẽdere fecerunt eũ ab altari. Et in hofhál,Gen. 39.1,הוּרַד deſcendere factus eſt.Nume.10.17, וְהוּרַד & deſcendere fiet(deponetur)habitaculum. Nomẽ, מוּרָד. Iehoſ.10.11,בְּמוֹרַד בֵּית־חוֹרוֹן in deſcẽſu Bethchorón. Iiób 24.13,Ipſi fuerunt בְּמֹרְדֵי־אוֹר in deſcenſibus luminis.Poteſt etiã deduci à מָרַד,quod eſt rebellare, vt ſit,inter rebelles luminis,ſecundum R.Dauid in lib.ra. quanquã

nempe in terrã. R.Leui,docens.i.qui rectã doceat viã,
per quam à venturis eripiatur malis. Tharghum, מַלִּיף
תְּרִיצוּתָא docens rectitudinẽ.R.Moséh filius Nachmán,
Docens peccatores viam. R.Abrahám Perusól,docens
peccatores viam,quum illos, vt conuertantur, flagel-
lat,docẽs cognoscere prouidentiam,curámque rerũ. Il
lud autẽ Psal.84.7,בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה,R.D.vertit,piscinas
operiet pluuia.Tharghũ verò, Benedictionibus operi-
et illos qui cõuersi fuerint ad doctrinã legis suæ. Dicit
præterea R.D. בְּרָכוֹת esse sicut בְּרֵכוֹת cũ seri,id est pisci-
nas:& מוֹרֶה sicut יוֹרֶה pluuia.acsi dicat,Non modo fon
tes, verumetiam & piscinæ plenæ erũt aquis,vt ascen-
dentibus ad solennitatẽ,nil desit.R.Iehudáh,מוֹרֶה no-
men scripsit esse loci: vt Iudi.7.1,A colle הַמּוֹרֶה Moréh
in valle. Dicit præterea R.D. posse esse nomen loci,&
participiũ:acsi dicat,A colle docentis,siue ostendentis.
Nã in colle erat speculator,qui significabat(seu osten-
debat)incolẽtibus vallẽ, quum aduersus illos veniebat
exercitus. & sic vertit Ionathán in Tharghum,A colle
דְּמִסְתַּכְיָא speculantis. aut aspiciẽtis. Deuter.11.30,Apud
Eloné(vel quercus) מֹרֶה Moréh. est nomen loci: & si-
ne ו. Onchelos in Tharghum nomen dimisit Hebrai-
cum:quia videlicet est nomen propriũ,& sic Genes.12.
6,Vsque ad vallẽ מוֹרֶה Moréh.Tharghum,Vallem,siue
planitiẽ Moréh. Quòd significet pluuiã,habes Ioél 2.
23,Quia dedit vobis אֶת־הַמּוֹרֶה pluuiã propter iustitiam:
& descẽdere fecit vobis imbrẽ,מוֹרֶה pluuiã(sub.tẽpora-
neam,)& serotinã in primo.sub.mẽse. Significat etiã
Rebellem,& Nouaculã,sed est ex radice מָרָה secũdum
R.D.ibi require. Plurale,1.Sem.31.3,הַמּוֹרִים iaculãtes.
siue iaculatores. 2.Sem.11.23, וַיֹּרֹאוּ הַמּוֹרִים & iaculauerũt

in radice מָרַד priorẽ expositionem rectam esse dicat.R.
Leui,rebelles luminis.i.in lumẽ,quod est Deus.R.Mo
séh filius Nachmán,fuerunt rebelles(.i.in cœtu rebel-
lantium)in lucẽ, siue contra lucẽ. Potest etiã & sic ex-
plicari,Fuerunt rebelles lucis.i.diei,quia vt male age-
rent,diẽ odio habebant, noctẽ tenebrásq; præstolaban
tur:iuxta illud quod postea dicit versu 15,Oculus adul
teri obseruauit(pro obseruat)crepusculum.

ירה Iecit,proiecit,Docuit.Exo.15.4,Currus Parhóh
וְחֵילוֹ יָרֵה בַיָּם & exercitũ eius proiecit in mare. 1.
Semu.20.36,Et ipse יָרָה הַחֵצִי iecit sagittã. Gen.31.49,ti-
tulus quẽ יָרִיתִי ieci inter me & te. Iehos.18.6, וְיָרִיתִי לָכֶם
גּוֹרָל & proiiciam vobis sortem. Prouerb.26.18,הַיֹּרֶה זִקִּים
qui iacit scintillas. 2.Paralip. 35.23, וַיּוֹרוּ הַיֹּרִים & iacula-
uerunt iaculantes.2.Paralip.26.15,לִירוֹא ad iaculandum
sagittis.א est loco ה,inquit R.D.in lib.rad.2.Reg.13.17,
יְרֵה וַיּוֹר Iace,& iecit.Et sic residuũ,יְרוּ יְרִי יְרֶינָה. Futurũ,
אִירֶה יִירֶה תִּירֶה, &c. Nume.21.29, וַנִּירָם אָבַד & iaculati su-
mus in eos,periit.R.Dauid in lib.ra.exponit,וַנִּירֶה אוֹתָם
& iaculati sumus in eos,& pugnauimus cum eis,donec
periit Chesbõ. At sic R.Selomóh,מַלְכוּת שֶׁלָּהֶם regnum
eorum.נִיר enim(inquit)est regnũ,iugum, & dominiũ
viri: vt 1.Reg.11.36, Vt sit נִיר regnũ Dauid seruo meo.
Tharghũ,Et defecit regnũ à Chesbón. Et in nif hál,
יִירֶה.Exo.19.13,אוֹ־יָרֹה יִיָּרֶה vel iaculãdo iaculabitur. Et
in hif híl. 2.Reg.12.2,Et fecit rectũ,&c. omnib' diebus
quibus הוֹרָהוּ docuit eum. Iiób 30.19,הוֹרַנִי proiecit me.
Psal.119.102,Tu הוֹרֵתָנִי docuisti me. Prouerb.4.10,בְּדֶרֶךְ
חָכְמָה הֹרֵיתִיךָ viam sapiẽtiæ docebo te.Vel,in via.2.Reg.
17.28,Et erat מוֹרֶה אֹתָם docens eos.Iiób 36.22,Quis sicut
ipse מוֹרֶה docens? R. Ioséph exponit, מַשְׁלִיךְ proiiciens,
nempe

(iecerũt)iaculatores. Eſt cũ א loco vltimæ literæ radicalis,inquit R.D. in lib.rad. In plæriſque etiã codicibus ſcribitur הַמּוֹרִאִים cum א. Ieſah.30.20, & non elongabit amplius doctorẽ tuum. Et oculi tui videbunt doctorẽ tuum. Et aures tuæ audient verbum poſt tergum tuum dicentis, Hæc via ambulate in ea, ſi declinaueritis ad dextram, & ſi declinaueritis ad ſiniſtram. Et dabit pluuiã ſemini tuo, quo ſeminaueris terram, & panis frumenti germinis terræ tuæ, erit pinguis & opimus. Et pascetur pecus tuum in die illa in regione lata. Boues tui & pullipedes qui operantur terram, commiſti cum ſimilagine ventilabuntur. Et erit ſuper omnem montem excelſum, & ſuper omnem collem eminentem, riui aquarum, diuiſiones aquarum in die cædis multæ, in cadere turres. Et erit lux lunæ ſicut lux ſolis, & lux ſolis erit ſeptuplo, ſicut lux ſeptem dierum, in die qua alligauerit Dominus contritionem populi ſui, & plagam vulneris eius ſanauerit. Ecce nomen Domini venit de longinquo, ardens furor eius, & grauis ad portandum, labia eius repleta indignatione, & lingua eius quaſi ignis deuorans. Spiritus eius quaſi torrens inundans vſque ad medium colli, ad attenuandum gentes in attenuatione vana, & frenum errans in maxillis populorum. Cantus erit vobis ſicut nox ſanctificationis feſtiuitatis, & lætitia cordis ſicut qui proficiſcitur cum tibicine ad ingrediendum montem Domini ad fortem Iſrael. Et auferet Dominus gloriã vocis ſuæ, & demonſtrationem brachij ſui videbunt in feruore furoris & flamma deuorantis, diſperſionem, & imbrem, & grandinem. Ab ore enim Domini percutietur Aſſur in virga. Et erit omnis tranſitus virgæ fundatæ, quam requieſcere faciet Dominus ſuper eum in tympanis & citharis, & in bellis pugnabit contra eos. Etenim ordinata eſt a heri Tophet, etiam ipſa regi præparata, profunda & lata, rogus eius ignis & ligna multa, flatus Domini ſicut torrens ſulphuris accendens eam. Et erit qui fugerit a facie terroris, cadet in foueam, & qui aſcenderit de medio foueæ, capietur laqueo. Nonne de his ego? dicit Dominus. Si non de his ego? dicit Dominus. Si non de his ego? dicit Dominus. Si non

Universidad de Deusto
Biblioteca

Iiób 20.26, יֵרַע שָׂרִיד affligetur superstes. Nechem. 2.3, Cur non יֵרְעוּ tristes erunt facies meæ? Hinc fit יְרִיעָה, Cortina. Exo. 26.2, הַיְרִיעָה הָאֶחָת cortina vna. Et 1, Facies decem יְרִיעֹת cortinas. Irme. 4.19, יְרִיעֹתַי cortinæ meæ.

ירק Spuere. Nũe. 12.14, Et (si) pater eius יָרֹק יָרַק spuendo spuisset in faciẽ eius, &c. & sic Tharghũ & R. Selomóh subaudiunt אִם. Et grãmatici dicunt, ו habere in potentia אִם, vt habes cap. 22. lib. 1. Hebraicarum institutionum: & sic Exod. 3.13, וְאָמְרוּ־לִי Et si dixerint mihi. & idgenus alia. Macór, vt in præterito. Futurũ, אִירַק יִירַק, &c. וָרֹק רֹק רוּקִי, quære in רָקַק. Hinc & יֶרֶק, Olus, omnis herba satiua quæ in vsu cibario est. R. D. in lib. ra. dicit esse herbã quæ est cibus hominis: & ita appellant doctores Hebræorũ. Exod. 10.15, Et non remansit כָּל־יֶרֶק omne olus (vel viride) tam in arbore, quàm in herba. Genes. 9.3, כְּיֶרֶק עֵשֶׂב sicut olus herbæ. Alia forma, 2. Reg. 19.25, וְיֶרֶק דֶּשֶׁא & olus germinis. Tóar, Iiób 39.11, כָּל־יָרוֹק omne viride quæret. i. omnem herbã viridem. Nomen rursum alia forma, 1. Reg. 21.2, In hortum יָרָק oleris. pro olerũ. Prouerb. 15.17, אֲרֻחַת יָרָק conuiuium oleris. vel viridis herbæ. Est enim nomen tóar, secundum R. D. in lib. rad. Aliud, יֵרָקוֹן, Morbus segetum grauior robigine, quum tota seges perit, nullas prorsus spicas producens. 1. Reg. 8.37, robigo (vel ariditas) יֵרָקוֹן rubigo, &c. Deuter. 28.22, Percutiat te Dominus, &c. & robigine (vel ariditate) וּבַיֵּרָקוֹן & rubigine. Irme. 30.6, Et vertentur omnes facies לְיֵרָקוֹן in auruginẽ. vel potius, in pallorẽ, secundum R. Dauid in cõment. quum enim repente dolor, aut afflictio homini cõtingit, fugit sanguis à facie, efficitúrque pallida. Et nomen geminatum, Leuit. 13.48, Et si fuerit plaga יְרַקְרַק

cit me ab illo in quo eram. & est à רָטָה, vel יָרַט eiusdem significantiæ, nempe נָטָה, siue שָׁטָה. Tharghum, מְמַרְטֵט יִתְיָ dimittit (aut relinquit) me. R. Moséh filius Nachmán, declinare faciet me de via, vt rapiant quod est in manu mea, vel vt effundant sanguinem meum. Idem dicit R. Abrahám Perusól.

ירך Vnde יֵרֵךְ, & in regimine cum sex pũctis, Femur & latus, Pes, Hastile. Gene. 24.9, Sub יֶרֶךְ אַבְרָהָם femore Abrahám. Leuit. 1.11, iuxta יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ latus (vel pedem, aut angulũ. R. D.) altaris. Exo. 37.16, Fecit cãdelabrum, יְרֵכָה pedẽ (vel hastile) eius. Plurale duale, Cant. 7.1, vertebra יְרֵכַיִךְ femorũ tuorum. Et cum ת signo fœmineo, Gene. 49.13, וְיַרְכָתוֹ & plaga (terræ) eius iuxta Sidón. sub. erit. Exod. 26.22, בַּיַּרְכָתַיִם in duobus lateribus. 1. Regũ 6.16. מִיַּרְכְּתֵי הַבַּיִת à lateribus domus. Hîc vides iungi signũ masculeum cũ fœmineo, vt inquit R. D. in lib. rad. Ionáh 1.5, Et Ionáh descendit אֶל־יַרְכְּתֵי ad latera nauis. i. ad vnũ è lateribus nauis. R. Dauid in comment. & sic Iudic. 12.7, Et sepultus est in vrbibus (. i. in vna ex vrbibus) Ghilhád.

ירע Est רוּעַ, Malum esse, displicere, Vociferari, Affligere. Iesah. 15.4, Anima eius יָרֵעָה לוֹ vociferata est sibi. vel propter se, secundum R. D. in lib. rad. Quẽadmodũ dixit ante hæc verba, Armati Moáb יָרִיעוּ clamabunt. Et in cõment. itidẽ exponit, Vociferauit voce fletus & vlulatus propter seipsam. id est propter malũ quod sibi euenit. Et R. Iehudáh in hac radice hunc locum tantum citauit. Quæ verò citat R. Dauid, putauit esse à רוּעַ, vt 2. Semu. 20.6, Nunc יֵרַע לָנוּ peior erit nobis Sebah, &c. Deute. 15.10, וְלֹא־יֵרַע nec malignum erit cor tuum. Genes. 38.10, וַיֵּרַע & displicuit in oculis Domini

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatem eorum. nec eſt opus exponere, expulerunt eos, vt ſcripſit R.Ionáh, inquit R.Dauid. Notandum autem, hoc verbum in cal nõ aliud ſignificare quàm hæreditate accipere, ac poſſidere. nec obſtat illud Deuter. 12.29, כִּי־יַכְרִית quum exciderit Dominus Deus tuus gentes ad quas ingrederis לָרֶשֶׁת אוֹתָם מִפָּנֶיךָ vt poſſideas eas à facie tua. Nã, à facie tua, non iungitur cum לָרֶשֶׁת, ſed cum יַכְרִית: vt ſit ordo, Quum exciderit Dominus Deus gẽtes à facie tua, vt poſſideas eas, ait R.D. Et in pihél, Deut.28.42. Et fructũ terræ tuæ יְיָרֵשׁ conſumet locuſta. Vel, poſſidebit. & ſic Tharghum, יַחְסְנִינֵיהּ poſſidebit illũ. At R.Selomóh in cõment. dicit non poſſe exponi, poſſidebit, quia ſcriptum fuiſſet יִירַשׁ: neque expellet, quia ſcriptum fuiſſet יוֹרֵשׁ: vnde exponit, depauperabit, ſiue pauperem faciet fructu locuſta. Idem R.D. in lib.rad.

Et in nifhál, Prouerb.30.9, Ne forte אִוָּרֵשׁ depauperer. Et in hifhíl, הוֹרִישׁ. Iudicũ 11.24, Et omne quod הוֹרִישׁ expulit Dominus Deus noſter à facie noſtra, illud poſſidebimus. ita R.D. in cõment. Et ſic quoties huic verbo adiungitur, à facie, ſignificat expellere, inquit idem in cõment. & lib.ra. Tharghum quoque habet תְּרֵי eiecit. Deute.9.3, וְהוֹרַשְׁתָּם & expelles eos. Ieho. 8.7, וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָעִיר & poſſidebitis ciuitatẽ. vel potius, expelletis ciuitatem. i. habitatores ciuitatis, vt exponit R.Dauid in comment. & ita habet Ionathán in Tharghum, וּתְתַרְכוּן יַת קַרְתָּא & expelletis ciuitatẽ. Nume.33. 54, וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ & poſſidebitis terram. Tharghum quoque, וְתַחְסִינוּן & poſſidebitis. R.Selomóh, Et expelletis terram. i. habitatores terræ. 1.Semu.2.7, Dominus מוֹרִישׁ depauperat (pauperẽ facit) & ditat. Iehoſ.17.12, Et non valuerunt filii Menaſſéh לְהוֹרִישׁ אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה ex-

ſubuiridis, &c. Geminatio enim diminuit, ſecundũ R. Abrahám, ſed ſecundum R.D. auget. Pſal.68.14, בִּירַקְרַק חָרוּץ in pallore auri. R.D. in lib.ra. dicit quòd color auri declinabat paululũ ad viriditatẽ. Et in cóment. dicit eſſe hypallagen, pro in auro ſubuiridi. Idẽ R.Himmanuél. Leuit.14.37, יְרַקְרַקֹּת: ſubuirides. aut ſubuiriditates.

ירש Hæreditate accipere, hæredẽ eſſe, poſſidere, Pauperem eſſe, Pauperem facere, Expellere. Nume. 27.10, וְיָרַשׁ אֹתָהּ & hæreditate accipiet (poſſidebit) eam. Pſal.44.4, Nec enim gladio ſuo יָרְשׁוּ־אָרֶץ poſſederunt terrã. Illa, Ieſa.65.9, וִירֵשׁוּהָ & poſſidebunt eam: & Irme. 30.3, וִירֵשׁוּהָ: veniunt à themate יָרַשׁ, cum ſerí ſicut חָפֵץ. Deute.4.1, וִירִשְׁתֶּם & poſſidebitis terram. ר cum chiric. Irme.49.1, Si יוֹרֵשׁ hæreditate accipiens (.i. hæres) non eſt illi. Nume.36.8, יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה hæreditate accipiens hæreditatem. Leuit.20.24, לָרֶשֶׁת אֹתָהּ ad poſſidẽdum eam. Iudicũ 14.15, הַלְיָרְשֵׁנוּ nónne vt hæreditate acciperetis nos, vocaſtis nos? י in aliquib' codicibus eſt cũ ghahiá, inquit R.D. in lib.ra. acſi dicat, & quia vocaſtis nos vt poſſideretis ſubſtantiã noſtrã: & ſi nõ, propter quod vocaſtis nos? Videmini enim nos vocaſſe vt noſtrã caperetis ſubſtantiã: quia videmus vos capere velle noſtras facultates per ænigma. Idẽ in cõmẽt. Tharghũ, הַלְמַסְכְּנוּ תָּנָא num ad depauperandum nos, &c. Deuter.1.20, Aſcẽde, רֵשׁ poſſide. Et 2.31, Incipe, רַשׁ poſſide. eſt cum pathách. Et perfectum cum י, & longum, Deut.33.23, יְרָשָׁה poſſide. Pſa.25.13, Et ſemẽ eius יִירַשׁ אָרֶץ poſſidebit terrã. Nume. 21.23, וַיִּירַשׁ אֶת־אַרְצוֹ & poſſidebit terrã eius. Et 31, ſcribitur וַיִּירֶשׁ, & legitur וַיִּירַשׁ. Et ſine י radicali, Geneſ. 22.17, וְיִרַשׁ & poſſidebit. Deute.2.12, Et filii Heſaú יִירָשׁוּם poſſidebunt eos. pro poſſederunt. i. acceperunt hæredi-

pellere vrbes iſtas.i.habitatores vrbiũ iſtarũ. Tharghũ quoq; לְתָרְכָא, expellere. Iudi.11.24, יוֹרִישָׁךְ poſſidere fecit te.Tharghum itidẽ, יַחַסְנִינָךְ.Nume.14.12,Percutiam eũ, וְאוֹרִשֶׁנּוּ & expellam eum.eſt ſine י.Et ſine ו,Iehoſ.15.14, וַיִּרַשׁ & expulit.Sine ו & י,Ieho.13.12, וַיִּרָשֵׁם & eiecit illos. Exo.15.9, תּוֹרִישֵׁמוֹ depauperabit eos. pro depauperauit. Vel,eiecit eos.vtroque modo exponit R.D.in lib.rad. Tharghũ, תְּשֵׁיצִינוּן perdet eos.vel exterminabit.R.Selo moh in cõment.depauperabit. Iiób 13.25, וְתוֹרִישֵׁנִי & depauperabis me propter, &c. Idem R.Leui. Tóar,ſecundum R.Dauid in lib.rad.Nume.24.17,Et erit Idumæa יְרֵשָׁה וְהָיָה יֵרֵשׁ שָׂעִיר אֹיְבָיו poſſeſſa,& erit poſſeſſa Sehir inimicis eius. Subſtãtiuum, יְרֻשָּׁה,Hæreditas,poſſeſſio. Pſal.61.6,Dediſti יְרֻשַּׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ hæreditatem timentium nomen tuũ. i.dediſti mihi hoc donũ vt habitẽ in tabernaculo tuo, quod eſt hæreditas timẽtium nomen tuum: vt exponit R.Dauid in lib.ra.& in com ment. Tharghũ, Dediſti hæreditatẽ timẽtibus nomen tuũ. 2.Paral.20.11,Ad expellendũ nos מִירֻשָּׁתֵךְ de hæreditate tua. י cũ ſeuá præter norma: debuerat enim eſſe מִירֻשָּׁתֵךְ. Alia forma, מוֹרֵשׁ,Ieſa.14.23, לְמוֹרַשׁ in poſſeſſionẽ. Et quia cogitationes poſſidet cor,ipſæ cogitationes dicũtur מוֹרָשִׁים.Iiób 17.11, מוֹרָשֵׁי cogitationes cordis mei. R.D.in li.ra.& R.Leui in cõmẽt.R.Moſéh filius Nachmã in cõmen.Cogitationes de Deo,in quib⁹ diu verſatus eſt, appellat hæreditatẽ. Hobadiah 17, אֶת מוֹרָשֵׁיהֶם hæreditates eorum.Et forma fœminea,Ieche. 36.5, לְמוֹרָשַׁת in hæreditatem.Micháh 1.14,Super מוֹרֶשֶׁת instar pinũ à יָנַק -quãquã illud ſit nomẽ, hoc vero tóar. Nume.18.12, תִּירוֹשׁ vinum nouũ,& frumentum.Iudic. 9.13,

9.13, אֶת־תִּירוֹשִׁי vinum meum nouum.

יָשַׁשׁ Hinc יָשֵׁשׁ,Decrepitus. 2.Parali.36.17, ſenẽ, וַיָּשֶׁשׁ & decrepitũ. Et cum chiric, Iiób 15.10, יָשִׁישׁ decrepitus.Et 32.7, יְשִׁישִׁים decrepiti.Rectum eſt(inquit R. Dauid)vt hæc ſint à יָשׁ, aut יָשַׁהּ,quod eſt eſſe:quòd illorum eſſe,multo maneat tempore.

יָשַׁב Habitare,Sedere, Manere,morari, Durare,perſeuerare.Gen.13.12,Abrám יָשַׁב habitauit in,&c. Pſal.1.1,Et in cathedra deriſorum לֹא יָשָׁב nõ ſedit.1.Semu.1.22, וְיָשַׁב שָׁם & maneat ibi. Irme.15.17, לֹא־יָשַׁבְתִּי nõ ſedi in ſecreto ludentium. Pſal.69.36, וְיָשְׁבוּ שָׁם & habitabunt ibi. Deuter.11.31, וִישַׁבְתֶּם־בָּהּ & habitabitis in ea. Participium, יוֹשֵׁב. Genc.24.3,Ego יוֹשֵׁב ſedeo(vel habito)in medio eius. 1.Reg.1.47,dedit hodie יֹשֵׁב ſedentẽ, &c.Gen.34.29, בְּיוֹשֵׁב הָאָרֶץ cũ incolente terrã. Pſal.123.1, הַיּוֹשְׁבִי qui habitat in cælis. י redundat:vel eſt cõſtituuum nominis tóar,pro habitator,&c. Irme.46.8, וַיּוֹשְׁבֶיהָ & habitantes in ea. 2.Reg.22.16,Et ſuper יוֹשְׁבֶיהָ habitatores eius. 1.Reg.3.17, Ego & mulier hæc יוֹשֶׁבֶת habitabamus in,&c. Macór,1.Semu.20.5, יֹשֵׁב־אֶשֵׁב ſedendo ſedebo cum rege. Irme.42.10, Si שׁוֹב תֵּשְׁבוּ habitando habitaueritis(aut,manendo manſeritis) in ciuitate hac. Dixit R.Iehudáh in שׁוֹב verſum eſſe pe happóhal in ע.i.primã radicalem in ſecũdam.Et ſecundum normam debuerat eſſe יָשַׁב. At R.Dauid, י dicit eſſe י protractiuum,& deficere י ſecũdum morem incipientium à י quieſcente:ſicut eſt protractiuum in שָׁמוֹר & יָכוֹל. Et ſic כל, vide יָכַל. Pſal.133.1,& quàm iucundum יָשַׁב בַּשֶּׁבֶת ſedens quum ſedere fratres,&c.2.Sem.23.8, יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת ſedens quum ſederet ſapiẽs. Vel eſt nomẽ,pro,Sedens in ſede. Et 7, בַּשֶּׁבֶת in habitatione.aut mãſione.i.in loco habitationis eo-

rum,vt exponit R.Dauid in lib.rad.quanquã R.Ionáh deducat à שְׁבָת,quaſi dicat,in conſumptione,ſiue exterminatione,donec nulla eorum relinquatur memoria. Hamós 6.4,Qui elongant diem malum,& appropinquauerunt שֶׁבֶת ſedem iniquitatis.i.qui dicunt,aut putant longinquum eſſe diem malum, & propinquã dixerunt,aut cogitauerũt ſedem iniquitatis. Ieſah.30.7. Ideo vocaui hãc(ſub.Ieruſaláim) רַהַב הֵם שָׁבֶת fortitudo ipſorum eſt mãſio. vel manere,habitare. acſi dicat,inquit R.Dauid in lib.rad. fortes erunt qui mãſerint in illa,& ſiſi fuerint Deo,& non perrexerint vt quærãt auxilium ab AEgyptiis.Poteſt etiã deduci à שְׁבָת,ſecundũ R.D.Vide רַהַב.Prouerb.20.3,Gloria eſt viro שֶׁבֶת ſedere (i.quieſcere)à lite.vel ceſſare.& ſic deducitur à שְׁבָת,inquit R.D. 1.Reg.10.19, Ad locũ הַשֶּׁבֶת ſeſſionis. macór pro nomine.Gen.36.7,Quia erat ſubſtantia eorũ multa מְשָׁבֶת vt habitare(non poſſent)ſimul.Pſal.33.14,E loco שִׁבְתּוֹ habitationis ſuæ.Deute.17.18,כִּשְׁבְתּוֹ quũ ſederit ipſe. Et ex hac radice,ſecundum R.Ioſeph, eſt illud 2.Semu.19.31,Et ipſe aluit regem בְּשִׁבְתּוֹ quum maneret ipſe in Machanáim. vel in mãſione eius. Deficit prima radicalis ,nã ſecundum normam debuerat eſſe בְּיוֹשִׁיבְתּוֹ: ſed ſecũdum R.Dauid radix eſt שׁוּב.Ruth 2.6, זֶה שִׁבְתָּה hoc manere illius.i.hæc mãſio illius. Impera tiuũ,Gene.20.14,שֵׁב habita.Et cũ ſeghól propter maccáph, Gene.35.1,Aſcẽde in Bethél,וְשֶׁב־שָׁם & habita ibi. Et 27.18.שִׁבְתָּה ſede.2.Semu.10.5,שְׁבוּ manete. Irme.29.5, וְשִׁבוּ & habitate. Et 48.18,יֹשְׁבִי. ſcribitur cũ י, & legitur cũ ו,וְשִׁבִי & ſede.Scriptura verò יֹשְׁבִי,ſignificat eris habitans.i.habitabis, inquit R.D. in cõment. Futurum, Pſal.132.14,Hic אֶשֶׁב habitabo.Ieſah.49.20,וְאֶשְׁבָה &

bitabo.Gene.47.4,יֵשְׁבוּ־נָא maneant quæſo.Iechez.26.16,יֵשְׁבוּ ſedebunt.vel,in terra habitabunt.Et 35.9,Et ciuitates tuæ non תֵּשְׁבְנָה habitabuntur.Ita ſcribitur,ſed legitur תָּשׁוּבְנָה reuertẽtur. ſub.ad ſuam antiquitatem, inquit R.Dauid in cõment.& in lib.ra. Et in niſhál, Iechez.36.10,וְנוֹשְׁבוּ & habitabuntur ciuitates. Et 26.17, Quomodo periſti נוֹשֶׁבֶת מִיַּמִּים habitata à maribus? vel quæ habitas in maribus, vt alii exponũt, inquit R.D. & ſic Tharghũ,in medio mariũ.Priorẽ interpretationẽ probat R.D.Item 12.20, Et ciuitates הַנּוֹשָׁבוֹת habitatæ,

Et in pihél,Ieche.25.4,וְיִשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם & inhabitare facient palatia ſua . Et in hif híl, Hezræ 10.14,הֹשִׁיב נָשִׁים נׇכְרִיּוֹת qui duxit vxores alienigenas. vel,habitare fecit, ſub. ſecũ.Zecha.10.6,וְהוֹשְׁבוֹתִים & habitare faciã eos.eſt cõpoſitum(inquit R.Dauid in lib.ra. & in Michlol)ex יָשַׁב,& ex וְהֵשִׁבֹתִים & redire faciã eos,à שׁוּב,Irme.30.3. Et quia eſt cõpoſitum è duobus, duorũ ſignificantiam habet. Pſal.68.7,מוֹשִׁיב qui habitare facit. Et 113.10, מוֹשִׁיבִי qui habitare facit ſterilem.י redundat,inquit R.Abrahám,& R.D.in cõment.Vel eſt cõſtituuum nominis tóar. Gene.47.6,הוֹשֵׁב אֶת־אָבִיךָ habitare fac patrem tuum.Futurum,אוֹשִׁיב יוֹשִׁיב תּוֹשִׁיב,&c.Hoſe. 12.9,Adhuc אוֹשִׁיבְךָ habitare faciam te in tabernaculis. 2.Reg.17.26,וַתּוֹשֵׁב & habitare feciſti in vrbibus. Et in hofhál, Ieſah.5.8, וְהוּשַׁבְתֶּם & efficiemini habitare ſoli vos in medio terræ.Et 44.26,תּוּשַׁב habitaberis. efficeris habitata. Tóar,תּוֹשָׁב,ſignificat illum qui diu habituit in aliquo loco,inquitR.D.Incola,aut aduena.Et in regimine eſt cũ pathách.Pſal.39.13,תּוֹשָׁב aduena.Leuit.25.45, 22.10, תּוֹשַׁב כֹּהֵן aduena ſacerdotis.Plurale,Leuit.25.47, de filiis הַתּוֹשָׁבִים aduenarum. Nomen,מוֹשָׁב,& in regi-

mine,מוֹשָׁב,Cathedra,ſedes,habitatio. Leuit.25.29,בֵּית־מוֹשַׁב domũ habitationis ciuitatis muri.i.habentis mu rum.Eſt cũ pathách, inquit R.D.2.Semu.9.12,Et om- nis מוֹשַׁב habitatio domus Sibá.Vel eſt nomen tóar,ſe- cundũ R.Ionáh,pro,& omnis habitator domus.i.om- nes qui habitabant in domo Sibá . Iechez. 28. 2, מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי in cathedra(ſede)Dei ſedi. R.Dauid, in ſe- de fortitudinis.i.in loco forti: vtpote in medio maris. Pſal.1.1,וּבְמוֹשַׁב & in cathedra deriſorũ. Geneſ.27.39,de pinguedinib' terræ erit מוֹשָׁבֶךָ habitatio tua. Tharghũ, de bono terræ erit habitatio tua.Plurale,מוֹשָׁבִים.Ieche. 34.12, Et in cũctis מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ habitationibus terræ . Et forma fœminea,מוֹשָׁבוֹת.Exo.10.23,Fuit lux בְּמוֹשְׁבֹתָם in habitationibus eorum.

יֵשׁ Vnde יֵשׁ,Eſt,Quod eſt.Et cũ maccáph,& prono mine , & in coniunctione cum monoſyllabo, aut dictione longa habet ſeghól. Pſal.7.4, אִם־יֵשׁ־עָוֶל ſi eſt iniquitas . Et 58.12 , יֵשׁ־אֱלֹהִים ſunt dii iudicantes in terra.2.Reg. 10.15,יֵשׁ וְיֵשׁ eſt & eſt . Eccleſi .2.13, Et vidi ego שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן quòd eſt dignitas. Eſtér 3. 8, יְשְׁנוֹ eſt ipſe populus.Gen.24.42,אִם־יֶשְׁךָ־נָא ſi es tu quæſo. Hinc & תּוֹשִׁיָּה, Lex,Sapiẽtia,Opus bonũ,ac rectũ, inquit R.D. Omnia enim quæ ſunt in mundo, trãſeunt: at lex, at- que ſapientia, ſemper in ſuo permanent eſſe. Iiób 5.12, תּוֹשִׁיָּה ens.rẽ,quicquã,ſub. quod facere cogitauerunt,vt exponit R.D.in lib.rad.acſi dicat,ſecundũ eundem in cõment.Diſſipabitur illorũ cogitatio. Cogitant enim vt opes multiplicẽt,quod haudquaquã fiet. R.Moſéh filius Nachmán exponit דָּבָר rẽ,quicquã:ſed vana erũt illorum opera.At R.Abrahám Periſól,legẽ decreti ſui, & ordinẽ cogitationum ſuarum in malo cui vacãt, &

quod volunt,optántque.vel,legẽ iam ſuis temporibus vulgatam. Eſt enim תּוֹשִׁיָּה Lex,præceptũ, ſtatutum, & quod vult homo,quódque præſtolatur. Tharghum,Et non facient manus eorũ conſilium ſapiẽtiæ ſuæ.Et 30. 22,ſcribitur cũ ו,& legitur cũ י,Et remouebis(pro remo uiſti)à me תְּשִׁוָּה ſapientiã.Vel,& diſſoluiſti me à ſapien tia.deficit enim מ deſeruiens,inquit R.Abrahám Peri- ſól. Multitudine enim afflictionũ diſſoluitur, conſu- mitur,corrũpitúrque ſapientia,rectitudo, & lex recta, & ordo voluntatis Domini. R.Moſéh exponit, perdi- diſti à me ſapientiã,atque ſcientiã. R.Leui,remouiſti à me regiminis modũ.R.D.in li.ra.diſſoluta eſt & trãſi uit à me ſapiẽtia.Prou.2.7,reſeruabit rectis תּוֹשִׁיָּה eſſen tiã.ſub.ſuam,in cuius viſione noſtra cõſiſtit fœlicitas. R.Leui,id quod eſt.i.ſapientiã,& cognitionẽ Dei.Iiób 6.13, וְתוּשִׁיָּה & ſapientia expulſa eſt à me . Micháh 6.9, & ſapiẽtia(.i.vir ſapiens)timebit nomen tuum. יִשַּׁח Humiliare,deprimere, proſternere. Micháh 6. 14,וְיָשְׁחֵךְ & humiliatio tua in medio tui.Eſt no men inſtar illius Pſal.85.8,וְיִשְׁעֲךָ & ſalutem tuã. Sunt, inquit R.Dauid,qui dicunt eſſe verbũ,& non nomẽ,à שְׁחָה, quódq; ſeghól eſt loco pathách, & eſſe ſicut illud Gene.28.3,וַיַּפְרְךָ & creſcere faciat te,à פָּרָה. Sed prius re- ctum eſt:& R.Ionáh ſcripſit illud in hac radice. Ver- xerunt animæ tuæ,שְׁחִי humilia te,& trãſibimus. Quod etiã nonnulli deducunt à שְׁחָה. Et ſic fit imperatiuum totum,שַׁח שְׁחִי שְׁחוּ שְׁחִי שְׁחֶנָה. Et futurum, אֶשַּׁח יִשַּׁח ,&c. vel תִּשַּׁח יִשַּׁח אֶשַּׁח, &c. Vtrunque tamen R. Dauid citat e- tiam in radice שְׁחָה. Ex hac radice & ſignificantia eſt שַׁחַת,Fouea,ait R.Dauid.Pſalm.94.13,Donec fodiatur

impio שְׁחָת fouea. Vide שְׁחָת.

וְשַׁט Extendere, porrigere. In hif híl, Eſtér 5.2, וַיּוֹשֶׁט & extendit &c. virgã. Et ſic Tharghum pro יִשְׁלַח יְדוֹ, extendat manũ ſuã. Gen. 3.22: habet יוֹשֵׁיט idẽ ſignificãs.

וְשַׁם Eſt שְׁמֵם, Deſolauit, & Eſt deſolatus, quando eſt intranſitiuũ in cal. Gene. 47.19, Et terra לֹא תֵשֵׁם non erit deſolata. Ieche. 6.6, Et excelſa תִּישָׁמֵנָה deſolabuntur. In margine ſcribitur cum י, intrinſecus ſine י.

Poteſt eſſe ex hac radice, inquit R. Dauid, illud Irm. 49.20, Niſi יְשִׁימֵם deſolauerit cũ eis habitacula eorum. Nume. 21.30, וַנְּשִׁים & deſolauimus vſque ad Nóphach. vel deſolare fecimus. R. Ioſéph verbum eſſe ſcripſit ex hac radice. Alii deducũt à שְׁמֵם quod etiã eſt deſolare. R. Dauid citat in vtraque radice hunc locũ. Tharghũ mutauit perſonã, וְצָרִיאוּ & deſolauerũt. R. Selomóh, & deſolauimus, ſub. אֹתָם eos. Et ש eſt cum daghés. Hinc & יְשִׁימוֹן, Solitudo. Deuter. 32.10. Pſalm. 68.8, Quum incederes בִּישִׁימוֹן per ſolitudinem.

וְשַׁן Dormire, Veteraſcere, inueteraſcere. Irme. 51.38, לִישׁוֹן & dormient. Eccleſi. 5.11, non ſinit illũ וְיִשְׁנָה & dormiet. Gene. 2.21, וַיִּישָׁן & dormiuit. Proue. 4.15, Quia non יִשָׁנוּ dormiẽt. י eſt ſignum futuri: radicale deficit, quod ſignificat ghahiá ſub י, inquit R.D. in Michlól, & lib. rad. Et in pihél, Iudic. 16.19, וְתִישְׁנֵהוּ & dormire feciteum. Et tóar, יָשֵׁן, quod per participium exponemus. Hoſe. 7.6, Tota nocte יְשֵׁן dormiens. Nã pro participio ponitur ſicut יָרֵא. Dani. 12.2, Et multi מְיֻשְׁנֵי è dormientibus (in) terra puluueris &c. י dagheſſatur, & pronuntiatur præter normam. & ſic 2. Paral. 20.11, מִירֻשָּׁתֵךְ enim ſecundũ normam debuerat quieſcere, videlicet מְיֻשְׁנֵי ſicut in מְיהוּדָה. Fœmineum, 1. Reg. 3.20, יְשֵׁנָה dor-

miebat. Nomen, שֵׁנָה, Somnus. Prouerb. 20.13, Ne diligas שֵׁנָה ſomnũ. Irme. 51.38, Et dormiẽt שְׁנַת־עוֹלָם ſomnũ perpetuitatis. Et ת vice ה, vt Pſal. 132.4, שְׁנָתַי, Non eſt enim in regimine, quia נ eſſet cum pathách. R. Dauid in Michlól, & in lib. rad. Prouerb. 6.9, מִשְּׁנָתֵךְ à ſomno tuo. Plurale, Prouerb. 6.10, שְׁנוֹת ſomni. Et in nifhál, Leuit. 26.10, Et comedetis יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ vetus inueteratũ, (.i. valde vetus) & vetus propter nouum educetis. Deut. 4.25, וְנוֹשַׁנְתֶּם & veteraſcetis in terra. Tóar, יָשָׁן, Vetus, vt in nifhál. Cant. 7.14, יְשָׁנִים vetera. Ieſah. 12.11, Ad aquas piſcinæ הַיְשָׁנָה veteris.

יְשַׁע Vnde יֶשַׁע, Salus, cum ſerí: & יֵשַׁע cum ſeghól. Ieſah. 45.8, Et fructificent יֵשַׁע ſalutem. Pſal. 12.6, בְּיֵשַׁע in ſalute. Et 85.10, יְשֻׁעָתוֹ ſalus eius. Et י cum ſeghól, Pſal. 85.8, וְיִשְׁעֲךָ & ſalutẽ tuam. Alia forma, Ieſah. 49.8, Et in die יְשׁוּעָה ſalutis. Exod. 14.13, Et videte אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה ſalutem Domini. Et cum duobus ſignis fœmineis, ת & ה, Pſal. 3.3, Non eſt יְשׁוּעָתָה ſalus ei in Deo. i. ſalus & ſalus, hoc eſt duplex ſalus, corporis nẽpe, & animæ. Hæc enim geminatio duplicis ſigni, duplicé indicat ſalutẽ. Semper enim (inquit R.D. in cõment.) geminatio auget. Ieſah. 49.6, Vt ſis יְשׁוּעָתִי ſalus mea. Plurale, Pſal. 18.51, Magnificans יְשׁוּעוֹת ſalutes regis eius.

Alia forma, deficiente י radicali, 1. Semu. 11.9, תְּשׁוּעָה ſalus. Pſal. 119.41, תְּשׁוּעָתֶךָ ſalus tua. Alia item forma, מוֹשָׁעוֹת, cuius plurale Pſal. 68.21, Deus לְמוֹשָׁעוֹת ſalutum. vel ad ſalutes. Alia præterea, ſecundum R. Ioſéph, & eſt defectiuum, שׁוּעַ, inſtar יָבֵל מִבּוֹל. Iób 30.24, Num in contritione eius (quæ eueniet) eis, שׁוּעַ erit ſalus: Id eſt, vt ait, R.D. in contritione eius quæ eſt dies mortis, eis ſalus: i. ipſis qui ſunt feſſi robore in vita: quẽadmodum

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicit posse esse ex שִׁפָּה. & sic י non esse radicale, sed nominis constitutiuum. Legitur autem cum camés lato, quanquam secundum normam debuisset esse cum camés chathéph instar עֲלֻפָּה, sed euphoniæ causa mutatum est in camés latum.

ישר Rectũ esse, Placere, Dirigere. Irm 18.4, כְּאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר vt placuit (rectũ fuit) in oculis figuli. 1. Para. 13.4, Quia יָשַׁר הַדָּבָר placuit sermo (aut res) in oculis omnis populi. Nũe. 23.26, Si forte יִישַׁר placuerit in oculis Domini. Et sine י radicali, 1. Sem. 18.20, וַיִּשַׁר & placuit sermo in oculis eius. 1. Sem. 6.12, וַיִּשַּׁרְנָה & direxerũt se vaccæ. i. recta perrexerunt. ש est cũ daghés ob י radicale absorptum, inquit R. D. in lib. rad. & י loco ת signi fœminei. Et in Pihél, Psal 119.128, Propterea omnia mãdata omniũ יִשַּׁרְתִּי direxi. R. Abrahám in cõment. scripsit י poni vice א: acsi dicat אִשַּׁרְתִּי beaui. aut beatificaui, seu beata prædicaui: iuxta illud Genes. 30. 12, Quia אִשְּׁרוּנִי beatam me dixerunt (pro dicent) filiæ. sicut & illud Iesah. 61.6, Et in gloriam eorũ תִּתְיַמָּרוּ iactabitis vos: quod est sicut תִּתְאַמָּרוּ. Et dixit mãdata, sine præcepta omniũ: quia præcepta cõmunia sunt omnibus viris cordatis. Et est sicut illud Ieche. 44.30, Primitiuum omniũ, primitiarũ omniũ. R. D. in cõmẽt. direxi: quia sũt verba in quibus est sapor, & intellectus illa docet: & sũt recta, & ego dirigo illa in oculis qui illa spernunt, dicuntq; nõ esse iusta. Et dixit præcepta omniũ. i. omniũ præceptorũ quæ scripta sunt, & quæ non sunt scripta in lege, sicut Primitiarũ omniũ. i. omniũ fructuũ. R. Himma. Direxi. i. volui illa, inuenique illa recta: & direxi illa in cordibus hominũ, ostendens eis illorum rectitudinem. 1. Reg. 6.34, Et teget auro מְיֻשָּׁר

ss. i.

dixit cap. 3.16, Et ibi requiescent fessi robore. Vide aliã interpretationẽ in שׁוּעַ. Hinc verbũ in hifhíl, Psal. 20. 7, הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ seruauit (vel seruare fecit, aut saluum fecit) Dominus Christũ suum. 2. Sem. 3.18, הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל seruabo (ה ponitur vice א) populum meũ Israél. Et sine י, Zechar. 12.7, וְהוֹשִׁיעַ & seruabit. Deuter. 22.27, Et non est מוֹשִׁיעַ לָהּ qui seruet eam. Iudic. 3.9, Et suscitauit Dominus מוֹשִׁיעַ seruatorẽ. Irme. 30.10, מוֹשִׁיעֲךָ seruo te. Et sine ו & י, 2. Semu. 22.3, מֹשִׁעִי seruator meus. Deute. 20.4, לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם vt seruet vos. Irme. 31.7, הוֹשַׁע יְהוָה אֶת־עַמְּךָ serua Domine populum tuum. 1. Sem. 25.26, וְהוֹשֵׁעַ יָדְךָ לָךְ & serua (pro seruauit) manũ tuam tibi. i. seruauit te, ne manus tua sanguinẽ effunderet innocentem. Et 33, וְהוֹשֵׁעַ & serua (pro seruauit) manũ meam mihi. Vel, & seruaret manus mea me. Vel vtrũque est macór vice præteriti: & hoc est rectũ. Psal. 3.8, הוֹשִׁיעֵנִי serua me. Hose. 1.7, אוֹשִׁיעֵם seruabo eos. Illa duo, 1. Semu. 17.47, יְהוֹשִׁיעַ seruabit, & Psal. 116.6, וְלִי יְהוֹשִׁיעַ & me seruabit: sũt cũ coniugationis, quod & in cæteris secũdum normã deberet esse, vt dictũ est & in יָדָה. Iesa. 45.20, יוֹשִׁיעַ seruabit. Prouerb. 20.22, Expecta Dominũ וְיֵשַׁע לָךְ & seruabit te. Et in nifhál, Deut. 33.28, Populus (qui) נוֹשַׁע seruatus est. Est cum pathách, quia est præteritũ. Et sic Iesa. 45.17. נוֹשַׁע saluatus est. Sed Psal. 33.17, נוֹשָׁע saluatur, est participium, quod pro præsenti ponitur, & est cum camés. Iesah. 45.22, Respicite ad me, וְהִוָּשְׁעוּ & seruamini. aut seruate vos. Irme. 17.14, הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה serua me (saluum me fac) & saluus ero.

ישף Vnde יָשְׁפֶּה, Iaspis, lapis pretiosus. Exod. 28.20, Onychinus, וְיָשְׁפֵה & iaspis. Tharghũ, וּבוּרְלָא & beryllus, vt nomen sonare videtur. R. Dauid in lib. rad. dicit

directo(id quod eſt)ſculptũ. Ieſa.40.3, יַשְּׁרוּ dirigite &c. viam. Et 45.2, Et peruerſa(.i. vias peruerſas) אֲיַשֵּׁר dirigam. nẽpe coram te. Scribitur cum ו, & legitur cum י אַיָּשֵׁר inquit R. Dauid: & ſignificantia eſt eadẽ, quia literæ אֲהָוָיו inter ſeſe permutãtur. 2. Paralip. 32.31, וַיְיַשְּׁרֵם & direxit eas inferne. Scribitur, inquit R. Dauid, cũ duplici י, prius eſt cũ pathách, alterũ vero quieſcit. Et ſecũdũ normã debuerat vtrũque moueri hoc pacto, וַיְיַשְּׁרֵם. Et quia in וַיְיַשְּׁרֵם quieſcit י radicale, pũctatura ipſius trãſlata eſt in י quod eſt ſignũ futuri. Et in hifhíl, cum י radicali, cuius vicẽ gerit י pronuntiatũ præter normã, inquit R.D. in cõmẽt. & lib. rad. Pſal. 5.9, הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ dirige(aut dirigere fac) corã me viã tuam. Pro. 4.24, Et palpebræ tuæ יַיְשִׁירוּ dirigãt(nẽpe viam) corã te. Tóar, Pſal. 25.8, Bonus וְיָשָׁר & rectus. Et 119.137, וְיָשָׁר & rectũ iudicia tua. pro, vnũquodque è iudiciis tuis. Prou. 29.27, יְשָׁרֵי־דֶרֶךְ rectus via. Pſa. 112.2, Generatio יְשָׁרִים rectorum. Et 7.11, Qui ſaluos facit יְשָׁרֵי־לֵב rectos corde. Fœmineũ, 1. Sem. 12.23, In via bona וְהַיְשָׁרָה & recta. Ieche. 1.23, Et alæ eorũ יְשָׁרוֹת rectæ. Illud autẽ Pſal. 49.15, Et dominabũtur eis(nẽpe diuitib⁹) יְשָׁרִים recti mane: exponit R.D. in lib. rad. Rectis eſt dominiũ, atque magnitudo ſuper diuites ſtultos, qui hũc diligũt múdũ, quos & iumẽtis cõparauit verſu 12, Cõparatus eſt iumẽtis, exciſi fũt. Et quãquã in hoc mũdo ſtulti rectis dominẽtur, ſicut ſcriptũ eſt Prouerb. 22.7, Diues pauperibus dominabitur: attamẽ in ſeculo vẽturo dominabũtur illis recti, quibus erit mane, at illis erit veſpera. Et figura eorũ &c. i. diuitum. acſi dicat, Et finis eorũ eſt vt veterascant in ſepulchro, quum mortui fuerint, quũ receſſerint ab habitatione quã habẽt: quod rectis non vſuue-

niet. nam quanuis illorum corporalis figura corrũpatur, animæ tamen illorum figura ſemper permanet.

Subſtantiuũ, יֹשֶׁר, Rectitudo. Pſa. 25.22, perfectio וְיֹשֶׁר & rectitudo. Prouerb. 14.2, Qui ambulat בְּיָשְׁרוֹ in rectitudine ſua. Et 16.13, Et loquentem יְשָׁרִים rectitudines, diliget: eſt ſubſtantiuum, ait R. Dauid in lib. rad. & poteſt eſſe ex hac ſpecie: & propter grauitatem pronuntiationis eſt cũ ſeuá tantum, & nó cũ camés chathéph, ſicut debuerat eſſe ſecundum normã, ſicut & בְּקָרִים alleuiãdi gratia. Vel dic quòd eſt vna ſpecies per ſe, cuius ſingulare eſt יָשָׁר inſtar פָּרָר, cuius plurale eſt דְּבָרִים vt מֶלֶךְ מְלָכִים & פָּרָרִים. Vel eſt tóar, & ſubauditur ſit, & loquentem recta verba diliget. Alia forma, Pſal. 26.12, Pes meus ſtetit בְּמִישׁוֹר in rectitudine. Et 67.5, Iudicabis populos מִישׁוֹר (pro בְּמִישׁוֹר) in rectitudine.

Significat & planitiẽ, Ieſa. 40.4, Et erit prauũ in planitiẽ. Alia itẽ forma, cũ camés, מִישָׁר, Rectitudo, æquitas. Et plurale, Ieſa. 33.15, Et loquẽs מֵישָׁרִים rectitudines. Cant. 1.4, memores amorũ tuorũ מִיַּיִן magis quàm vini, מֵישָׁרִים rectitudines dilexerũt te. i. recti. R. Abrahã in cõmen. nomen dicit eſſe tóar vini prius memorati. Memorabimus (aut odorabimus) amores tuos מִיַּיִן potius quàm vinum, מֵישָׁרִים (& quàm) recta, ſub. vina, dilexerunt te, ſub. adoleſcẽtulæ. מ enim ipſius מִיַּיִן deſeruit & in מֵישָׁרִים hoc eſt מִמֵּישָׁרִים. & ſic Cant. 7.10, Palatũ tuũ ſicut vinum optimũ, vadens ad dilectum meũ מְיֻשָּׁרִים directe. quia vinum optimum, rectum eſt, & conuenit (aut dulceſcit) homini valde. R.D. & ſic Prou. 23.31, Ne intuearis vinũ quando rubeſcit &c. vadet(.i. ingreditur) בְּמֵישָׁרִים directe. Hinc Ieſa. 44.2, & Deu. 32.15, Iſrael dictus eſt יְשֻׁרוּן, quòd fuerit rectus, licet nõnulli dedu-

pient. Thren. 5.3, יְתוֹמִים הָיִינוּ pupilli fuimus, & non erat pater, matres nostræ tanquã viduæ. i. quanquã pater noster viueret, pupilli fuimus, acsi nõ esset nobis pater: & sic dixit, tanquam viduæ: & non simpliciter viduæ.

יָתַר Secundũ R. Iehudáh potest totum coniugari in cal, יָתַר יָתַרְתָּ יָתַרְתִּי &c. Remanere, relinqui, exuperare, superesse, Excellere, excellens esse &c. Illud autem Prouer. 12.26, יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק excellentior (aut laudabilior) est proximo suo iustus: est nomẽ tóar, inquit R. D. Iustus est excellentior proximo suo qui non est iustus. Est enim ei merces in sæculo venturo, & via impiorum errare faciet eos. Et si dixerit quispiã, Si excellentior est iustus proximo suo, cur in viis illius nõ ambulant homines? Eo quòd (ait sapiẽs) impiorũ via prosperatur in hoc mundo: & hæc via ansam illis, vt impiorum viam sectentur, præbet, iustorum via relicta.

Scripsit R. Iehudáh inter nomina toarim illud Eccle. 7.12, וְיֹתֵר & excellẽtior vidẽtibus solẽ. Et 12.12, וְיֹתֵר מֵהֵמָּה & plus his. Et rectũ est (ait R. D.) vt sint nomina sicut & יִתְרוֹן. Et quanuis nomina quæ sunt secundum hanc formam, vt plurimum sint longa, hæc tamẽ sunt breuia: & sic 1. Sem. 15.15, וְאֶת־הַיֹּתֵר & residuum perdidimus. & sic Hamós 7.1, יוֹצֵר. Primum Eccle. 7.12, R. Abrahám exponit, Si rectũ est vt sit sapienti hæreditas, bonum est illi: & multo melius videntibus solem, quia honorabũt illum homines ob diuitias illius. In Michlól tamẽ R. D. citat prædicta inter nomina toarim, secutus ibi R. Iehudah grãmaticum. Et nomen cum sex pũctis, יֶתֶר. Genes. 49.3, Tu potentia mea, & principium fortitudinis meæ: יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז excellẽtia, dignitas, & excellentia fortis. R. tamen Abrahám dicit esse nomina

cant à שׁוּר quod est aspicere: sed prius est rectum, inquit R. Abrahám in comment.

יָתֵד Palus, paxillus, clauus. Deuter. 23.13, וְיָתֵד & paxillus erit tibi. Iudi. 5.25, manũ suam לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה ad clauũ mittet. pro misit. תִּשְׁלַחְנָה enim, vt inquit R. Dauid in comment. est sicut נ. תִּשְׁלַח enim & ה redundant sicut redundant in פַּרְשְׁדוֹנָה & מִסְדְּרוֹנָה quæ suis habes in locis: quanuis talis mos non sit in verbis. R. Ioséph exponit תִּשְׁלַחְנָה, manus eius sinistra, & dextera miserũt pro clauo & malleo. Manus eius sinistra indigebat clauo, & dextera illi' malleo. Et dixit quòd manus miserũt, eo quòd manus faciũt opus. Huic simile est illud Ecclesi. 2.11, quæ postulauerũt oculi mei. & Prou. 7.11, In domo eius nõ habitabũt pedes eius. & Psal. 78.71, Et intelligẽtiis manuũ suarũ ducet eas. תִּשְׁלַחְנָה etiã nõ est verbũ intrãsitiuum, sed transitiuũ: quia ambæ manus miserũt pro palo (aut clauo,) & malleo. At R. Moséh Kimchi deficere putat כ similitudinis aduerbium, hoc pacto, sicut manus eius. & sic Prouer. 17.21, Cor lætum benefaciet (.i. prõderit tanquam) medicina. Et est per modum interrogationis: dixerat enim, Benedicetur præ mulieribus Iahél. Et iure optimo conuenit ei hæc benedictio supra alias mulieres, quia fecit opus fortitudinis, quod non faciunt aliæ mulieres. quippe fortitudinis opus, nõ mulierum, sed virorum est. Idcirco interrogatiue dixit, Sicut manus eius, ad clauũ mittẽt mulieres aliæ & dexteram suam? &c. acsi dicat, Nequaquã. Exo. 38.18, & omnes הַיְתֵדֹת palos (aut clauos) tabernaculo. Illud autẽ Iudicũ 16.14, אֶת־הַיְתֵד הָאֶרֶג cum clauo liciatorii: exponitur in אֶרֶג.

יָתֹם Vnde יָתוֹם, Pupillus. Exod. 22.20, viduam וְיָתוֹם & pupillum. Iesah. 10.2, וְאֶת־יְתוֹמִים & pupillos diri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctis, vt Iesah.56.12, Et erit secundum diē hanc cras, גָּדוֹל
יֵתֶר מְאֹד magnus, plus valde.i.aut maior valde.vel ma-
ximus. Quod secundum R.D.est nomen: at secūdum
R.Ionáh est tóar. Et in cōment. R.Dauid sic exponit,
Et erit secúdum diē hunc cras, vel erit maior dies cra-
stinus in cōuiuio, quàm dies hic. Et יֵתֶר est nomen, vel
tóar. Aliud, יִתְרָה, Substantia, Opes, Diuitiæ. Iesah.15.
7, Idcirco יִתְרָה substantiā (opes, diuitias) fecit. Vnde R.
D.in lib.ra.exponit, Diuitias quas congregauit. Et cū
ת vice ה, inquit R.Dauid. Irme.48.36, Idcirco יִתְרַת עָשָׂה
substantiā fecit, perierunt. ר est cum camés, sicut illud
Psal.118.14, וְזִמְרַת. Alia forma, Eccles.1.3, מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם
quid amplius est homini, &c. vel, quæ excellentia.aut,
quæ vtilitas est homini, &c. Est (inquit R.Abrahám in
cōment.) nomē instar זִבְרוֹן, hoc sensu, Quū omnia sint
vanitas, quæ vtilitas est homini de vniuerso labore suo,
&c. Et 2.13, Et vidi ego quòd est יִתְרוֹן vtilitas sapientiæ
præ stultitia, כְּיִתְרוֹן sicut vtilior est lux quàm tenebræ.
Vel sic, Et vidi ego quòd præstantior est sapiētia, quàm
stultitia, sicut præstātior est lux tenebris. Et secūdum
R.Adonim est ex hac radice illud Iiób 39. 11, יְתֵר הָרִים
מִרְעֵהוּ laudabilius mōtiū pascuū eius. vel, quod est me-
lius inter mōtes, est eius pascuū. Require & in תּוּר. Alii,
contēplatur (aut consyderat) mōtes in pastum suum.
Vel melius (si deducatur à תּוּר) inquisitio mōtium pa-
scuum eius, &c. Alia forma, Prouerb.14.20, In omni
dolore (vel labore) erit מוֹתָר dignitas. vel excellētia.aut
abundantia. R.Himmanuél & R.D.exponūt, In ōni la-
bore.i.in quacūque re laborauerit homo, erit ei excel-
lentia & dignitas. Et in cōmentario nuper impresso ita
exponitur, In omni labore quo laborauerit homo, siue

toarim, excellens, dignus, & excellens fortis.i.par fue-
rat vt cæteris præstares, robustiórque fores. Tharghū,
Tibi par erat vt acciperes tres partes, primogeniturā,
sacerdotium, ac regnū. R.Selomóh in cōmen.dignus
fueras vt esses excellētior fratribus in sacerdotio, & ex-
cellentior in regno. Psal.31.25, & reddēs עַל־יֶתֶר propter
superbiam (vel elationē) facienti superbiam.i.reddens
retributionem propter elationem & superbiā qua su-
perbit aduersū humiles quisquis assuetus est superbe
agere. 1.Reg.11.41, וְיֶתֶר דִּבְרֵי & residuū verborū. vel re-
rū, sub.gestarū. Significat & Chordam, Funē, Neruū,
& Virgā. Psal.11.2, עַל־יֶתֶר super chordam. Iiób 30.11, יִתְרִי
funem meū soluit, & afflixit me.i. timorem meū quo
ligabam eos, soluit eum, vt nō timerent me, neque af-
fligerētur à facie mea: me verò afflixit. Iesa.44.19, וְיִתְרוֹ
& residuū eius in abominationē faciā. Iiób 4.21, הֲלֹא־נִסַּע
יִתְרָם בָּם nónne trāslatus (amotus) est funis eorū in eis?
Putabant enim (ait R.D.) quòd in hoc mūdo essent li-
gati. Sūt (ait idem) qui exponūt de funibus corporis.i.
neruis in quibus cōtinui erāt dolores. acsi dicat, disso-
luti sunt, separati sunt, perierúntque. Et sic quod præ-
cessit, Funem meū.i. dolorem neruorū meorū soluit,
& remissū (lētum) fecit, quemadmodū remittitur len-
tatúrque funis arcus. Iudi.16.7, Si ligauerint me septē
יְתָרִים לַחִים virgis viridibus. Idē R.D.in lb.ra. Alia for
ma, מֵיתָר, pro Fune. Plurale, מֵיתָרִים. Et cū pronomine,
Psal.21.13, בְּמֵיתָרֶיךָ in funibus tuis præparabis (sub.sagit
tas) contra faciē eorum. R.Abrahám auenhezra, In fu-
nibus tuis præparabis arcū cum sagittis suis. Aliud,
יוֹתֶרֶת, Reticulum animaliū. Exod.29.22, וְאֵת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד &
reticulum hepatis. Inuenitur & cum quinque pun-

da, vt dictũ est, & exponunt acsi dicat, Rũpe, vel dimitte funẽ & ligaturã filiorũ mortis, &c. Prædixerat enim, Introeat coram te clamor vinctorum. Idcirco dixit vt dimitteret eos à vinculis. Tharghum, Relinque filios qui traduntur morti. R. Dauid, Relinque (sub. in vita) filios mortis. i. eos qui sunt prope mortem. R. Abrahám, relinque eos qui percussi sunt ad mortem.

כ

Quid significet, & quo modo pũctetur quũ est deseruiens litera, abunde scriptum est li. 1. Institutionũ Hebraicarũ, cap. 17. Modo dicendum est de radicali.

כָּאַב In cal, est Dolere. Psalm. 69. 30, Et ego pauper וְכוֹאֵב & dolens. Prouerb. 14. 13, Etiã in risu יִכְאַב־לֵב dolebit cor. Et in hifhíl Iechez. 13. 22, הִכְאַבְתִּיו dolore affeci eũ. 2. Reg. 3. 19, Et omnem agrũ bonũ תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים dolore afficietis lapidibus. Translatio ab iis qui lapidibus obruũtur. sicut & illud Iiób 14. 21, Caro eius super seipsam יִכְאַב dolebit. acsi dicat quòd eius corpus corrumpetur: quippe mortuus nec dolet, nec sentit. Nomẽ, כְּאֵב & מַכְאוֹב, Dolor. Iesa. 65. 14, clamabitis מִכְּאֵב לֵב præ dolore cordis. Thren. 1. 12, si est מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבִי dolor sicut dolor meus. Psal. 32. 10, רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע multi dolores impio. Iesa. 53. 3, אִישׁ מַכְאֹבוֹת virum dolorum.

כָּאָה Dolere, tristari, infirmari. Et in hifhil, Dolore afficere: vt Iechez. 13. 22, יַעַן הַכְאוֹת לֵב־צַדִּיק pro eo quòd dolore affecistis cor iusti. Et in nifhál. Dani. 11. 31, וְנִכְאָה & dolore afficietur. Alii, conteretur. In comment. exponitur, debilitabitur. Psalm. 109. 16, וְנִכְאֵה לֵבָב לְמוֹתֵת & tristẽ (vel dolore affectũ) corde, vt ĩterficeret.

tt. i.

in negotiatione, siue in opere manuali, inueniet refrigerium, & abundantiã: & si non prima vice, altera inueniet. Vel, in omni עֵצֶב cura, aut solicitudine erit abũdantia: acsi dicat, Qui fuerit solicitus, abũdabit. Eccle. 3. 19, וּמוֹתַר הָאָדָם & excellẽtia hominis præ iumẽto non est. acsi dicat, Nõ præstat homo iumẽtis. R. Abrahám in cõment. מוֹתַר est nomẽ instar מוֹשַׁב: & ו quiescẽs, est loco י. Et verbũ in hifhíl, Iesa. 1. 9, Nisi Dominus exercituũ הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד reliquisset nobis superstitẽ. Deut. 30. 9, וְהוֹתִירְךָ & relinquet te Dominus. est cũ י. Et sine י, Deuter. 28. 9, וְהוֹתִרְךָ & abundare faciet te Dominus in bono, &c. הוֹתֵר, require in fine huius radicis. Ieche. 39. 28, Et non אוֹתִיר relinquã ex eis. Deu. 28. 54, אֲשֶׁר יוֹתִיר quos relinquet. Et in nifhál, Iehos. 11. 11, לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה non relicta fuit (aut remãsit) omnis anima. & ponitur pro נוֹתְרָה. nã נְשָׁמָה est fœmineũ, 1. Reg. 17. 16, לֹא־נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה non remãsit in eo anima. vel halitus. Et 18. 21, Ego נוֹתַרְתִּי remansi. 2. Reg. 4. 7, Viues בַּנּוֹתָר de relicto. residuo. Iudic. 21. 7, Quid faciemus illis לַנּוֹתָרִים remanentibus? 1. Reg. 19. 10, וָאִוָּתֵר & remãsi ego solus. Iehos. 18. 2, וַיִּוָּתְרוּ & remãserunt de filiis Israél. Et in hofhál, Genes. 49. 4, Léuitas sicut aqua, אַל־תּוֹתַר nõ fies excellens. Chólem est loco súrec, inquit R. D. Potest esse & ex hifhíl, secundum eundẽ, pro, non excelles, sub. in primogenitura inter alios fratres, &c. Idem in radice פַּחַז exponit, Mobilitas, & leuitas imaginationis fuit tibi, sicut aqua leuis, quæ defluit: idcirco non excelles (aut fies excellens). i. non erit tibi excellentia. Illud autem Psal. 79. 11, In magnitudine brachii tui הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה est ex hifhíl. i. relinque filios mortis. aut morti obnoxios. Sunt tamen qui deducunt à יֶתֶר funis, chorda,

factum fuerit verbũ quod nũtiasti nobis, glorificabimus te:ideo nuntia quæso nomẽ tuum.Vel,si nouerimus nomen tuũ,quum venerit verbũ tuum,glorificabimus te.R.D.Psal.50.22,Sacrificãs laudem(vel confessionẽ)יְכַבְּדָנְנִי honorabit(glorificabit)me.i.quisquis fecerit sacrificiũ confessionis factorũ malorũ,& cõuersus fuerit ab eis,ipse glorificabit me, quia timet præcepta mea.ita R.D. Et prius נ redundat, teste eodẽ in Michlól. Et in hifhíl,Thren.3.6,הִכְבִּיד נְחַשְׁתִּי aggrauare fecit cõpedem meũ. Zechar.7.11, & aures suas הִכְבִּידוּ aggrauauerunt,ne audirẽt.Exod.8.10,וְהִכְבֵּד & aggrauare (pro aggrauauit.est enim macór pro præterito,inquit R.Dauid in Michlól)cor suum,& non audiuit. Et in nifhál, 2.Sem.6.19,מַה־נִּכְבַּד quàm gloriosus fuit hodie rex Israél:est præteritũ,quia est cũ pathách. Iechez.28. 21,וְנִכְבַּדְתִּי & glorificabor.aut gloriosus ero. Prouerb.8. 24,Dũ non essent fontes,נִכְבְּדֵי־מָיִם grauata aquis.quod R.D.in lib.rad.sic exponit,Dum non essent fontes,& dũ nõ essent grauata aquis.i.cũ adhuc nõ essent abyssi, seu voragines : adhuc non existentibus aquis multis. R.Himmanuél in cõment.נִכְבְּדֵי dicit esse loca in quibus magna est aquarũ copia. Gene.quoq; 13.2, dicitur, Abrám grauis valde. i.ditissimus atque abundantissimus. Tharghũ, עַשְׁנֵי roborata(.i.multiplicata) aquis. Psal.87.3, נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר־בָּךְ gloriosa(.i.vnúquodque gloriosum) dictũ est de te. R. Dauid, proprietates(vel dignitates)gloriosæ.Deficit enim substantiuũ,&c.R.Abrahám in cõmen.Gloriosa.i.vnaquæque laus,vnumquodque gloriosum. Chag. 1.8, וְאֶכְבְּדֶנּוּ & glorificabor. Scribitur sine ה,& legitur cũ ה. Et in hithpahál,Nachum 3. 14, הִתְכַּבֵּד כַּיֶּלֶק הִתְכַּבְּדִי כָּאַרְבֶּה multiplicari (aut

Intrinsecus scribitur cũ séri,in margine vero cũ segól, וְנִכְאָה.R.D.tristem corde propter multitudinem afflictionum suarum.Tharghum, וּמַכִּיךְ לִבָּא humiliatum (vel cõtritum)corde. נְכֵאִים,Percussi,quære in נָכָה.At חֲלַכְאִים quære in חֵיל.

כֹּכָב Stella,hîc ponitur ab כּוֹכָה Vide,בּוֹה.
Hebræis.Vide ante כָּלַל.

כָּבַד Graue esse,Aggrauare se,Glorificare.actiuũ intranſitiuũ.Gene.48.10, Oculi Israél כָּבְדוּ graues erãt præsenectute. Iesa.66.5,יִכָּבֵד glorificetur Domin'. R.D.in li.ra.exponit,Dixerũt fratres vestri odio habẽtes vos propter nomẽ meũ,Glorificetur Dominus.Vel aggrauet se,aut aggrauetur.acsi dicat,Grauitas eius sit super nos.i.aggrauétur super nos verba eius,& in ponderis sint super nos,& cõspiciatur,&c. Et in cõmen.Gratuis sit(vel est)nobis in præceptis suis,quæ præcepit nobis.Ipsi dixerunt hoc propter Dominũ.At Deus manifestus erit in lætitia vestra, quum in eius salute lætabimini,ipsis pudore suffusis.Tharghum,multiplicabitur (crescet)gloria Domini. R.Mosèh, Grauis fuit ad custodiendũ statuta,præcepta,legésque illius.Non enim hoc verbũ(inquit) significat glorificare,nisi in nifhál. At oblitus est(inquit R.Abrahám.in comment.)illius & nesciet.Ipse exponit,Glorificabitur Dominus.dicebant enim quòd Dominus non posset ostendere gloriã suã,& ecce glorificabitur Do.& conspicietur.Exod. 9.6,וַיִּכְבַּד & aggrauatũ est(aggrauauit se)cor Parhóh.1. Semu.5.6,וַתִּכְבַּד & aggrauata est manus Domini.2.Semu.13.25,& nõ נִכְבַּד עָלֶיךָ simus graues tibi. Et in pihél, Iesa.43.24, לֹא כִבַּדְתָּנִי non glorificasti me.Iudic.13.17, si venerit verbũ tuũ,וְכִבַּדְנוּךָ & glorificabimus te.i.si verũ

multiplicari te)ſicut bruchus, multiplicare ſicut locuſta.Sunt tamẽ(ait R.D.in lib.ra.)qui exponũt,ſcopari vt bruchus,ſcopare vt locuſta. Bruchus enim & locuſta frugibus agros ſcopãt ac mundãt.i.euacuant. Quo in ſenſu doctores Hebræorũ vtuntur hoc verbo,quum dicũt,מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת ſcopãtes(verrentes) inter lectos. & מְכַבְּדוֹת שֶׁל תְּמָרָה de ſcopis palmæ. Et prius, ſecũdum R.Dauid in cõment. eſt macór: alterũ verò imperatiuum:acſi dicat,Quid tibi proderit,ſi multiplicata fueris in populum multum,quum non proſit, nec eruat?

Tóar,כָּבֵד,Grauis,Locuples,diues,Magnus,Iecur.Genes.12.9,כִּי־כָבֵד הָרָעָב quia grauis fames.Et 13.2,Et Abrám כָּבֵד מְאֹד diues valde. Exod.7.14, כָּבֵד לֵב graue(.i.durũ) cor Parhóh.Ieſa.32.2,Sicut vmbra סֶלַע־כָּבֵד petræ grauis .i.magnæ.Erat enim illius vmbra magna,vt in illa inuenirent requiem ambulantes per terrã aridam. R.D. Pſal.38.5,Sicut onus כָּבֵד graue.Exo.29.13,Et reticulũ ſuper הַכָּבֵד iecur.Et 4.10,Quia כְּבַד־פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי grauis ore,& grauis lingua ſum.Itẽ 17.12 , manus Moſéh כְּבֵדִים graues.Fœmineũ,Iudic.20.33,וְהַמִּלְחָמָה כָּבְדָה & prælium graue. Alia forma,Ieſa.1.4,Populo כָּבֵד graui iniquitate. Alia item,Iechez.23.41, Et ſedifti ſuper lectum כָּבוּדָה honorabilem.eſt ſcriptũ cum ו,& ד cum daghés, inquit R.D.in Michlól,& lib.ra.Iudic.18.21,Et poſuerunt,&c. וְאֶת־הַכְּבוּדָה & pretioſum ante ſe. i.vaſa aurea, & argentea,& alia pretioſa. Tharghum, קְנִינָא ſubſtantiam.nẽpe pretioſam. Subſtantiuum,Ieſa.30.26,וְכֹבֶד & grauitas oneris eius.Nachũ 3.3,וְכֶבֶד פֶּגֶר & grauitatis(vel potius, multitudinis) cadaueris. Aliud, כָּבוֹד, Gloria, honor, anima ſuperior: ſic appellata(inquit R.D.in li.ra.)quòd ſit corporis gloria. Et eſt vbique maſculei generis, ait R.Abrahã,præterquã in vno

loco infrà citato.Pſal.30.12,vt pſallat tibi כָּבוֹד gloria.i. anima. Et 73.24,וְאַחַר כָּבוֹד & poſtea(ad) gloriã ſuſcipies me.ſubauditur enim אֶל vel ב.dixerat enim,Cõſilio tuo duces me,omnibus ſcilicet diebus vitæ meæ: & poſtea cũ gloria ſuſcipies me. vel ad gloriã.Id eſt,quũ ſeparata fuerit vita,& remãſerit gloria,ſuſcipies me.i. aggregabis animã meã ad te. Et וְאַחַר non eſt cõiunctum dictioni כָּבוֹד,vt oſtendit accẽtus diuiſiuus.& eſt ſenſus,& poſtea.i. poſt mortẽ meã , in nouiſſimo meo ſuſcipies me.Vel,ad gloriã,ſcilicet tuã,ſuſcipies me. Ita R.D.in cõmẽt.& lib.ra.R.vero Abrahám ait,Duc me,& poſtquã feceris mihi hanc gloriã,tunc ſuſcipies me.i.coniunges animã meam cũ ſuperioribus angelis qui non ſunt corpus,nec moriuntur vnquam. Idcirco ſcriptum eſt de Chanoch,Gene.5.24,Et ambulauit Chanoch cũ diis. i.angelis, quia eius animus erat aſſuetus cum angelis ambulare,donec ſuſcepit eũ Deus. Vel,& poſtea ſuſcipies me: & ero gloria.i.veluti vnus ex angelis.Et fine ו,Nachum 2.9,כַּבֵּד. Gene.31.1,fecit omnem הַכָּבוֹד gloriam hanc.i.ſubſtantiam,opes,diuitias.Pſal.19.2,כְּבוֹד־אֵל gloriam Dei. Et 102.16, viſa eſt בִּכְבוֹדוֹ in gloria ſua. Et fœmineũ,Geneſ.49.6,Et cum cœtu eorum אַל־תֵּחַד כִּבְדִי ne vniatur gloria mea.i.anima mea.

כָּבָה In cal,Ieſah.43.17,Sicut linum כָּבוּ extincti ſũt. aut extinxerunt ſe:eſt enim actiuum intranſitiuum.Leuit.6.12,לֹא תִכְבֶּה non extinguetur. aut extinguet ſe. Et in pihél.2. Semu.14.7, וְכִבּוּ אֶת־גַּחַלְתִּי & extinguent prunam meam. Ieche.32.7,בְּכַבּוֹתְךָ quum extinxero te.Ieſah.42.3,non יְכַבֶּנָּה extinguet illud.

כֶּבֶל Cũ ſex punctis,Cõpes ferreus aut catena ferrea. Pſal.105.18,afflixerũt בַּכֶּבֶל in cõpede pedes eius.

Et Iehoſ.19.26,& 1.Reg.9.13, vocatur terra כָּבוּל inquit R.D.in lib.ra.quòd pedes veluti compes,ob multum lutũ detineret:aut quia erat arenoſa,& ita infructuoſa, ſecundum R.Nachmán filium Iſchác.

כָּבַס Lauare.Vnde nomen tóar,כּוֹבֵס,Fullo,à lauandis pannis ſic appellatus. Ieſah.7.3, Ad viam agri כּוֹבֵס fullonis. Et dixit ad viã, &c. eo quòd fullones ibi pannos ad ſolem extenderent. Et in pihél,Gene. 49.11,כִּבֶּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ lauit in vino veſtem ſuã.Leuit.13.6, וְכִבֶּס בְּגָדָיו & lauabit veſtimenta ſua. Eſt cum ſeghól,vt רְחַץ.Pſal.51.4,כַּבְּסֵנִי laua me. Leuiti.14.46,וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו lauabit veſtimenta ſua. Et in puhál,Leuit.13.57,וְכֻבַּס & lauabitur ſecundo. Et in hofhál,Leuit.13.55,Poſtquam הָכֻבַּס אֹתוֹ lota fuerit ipſa. ſub. plaga. ſic 54, אֶת־הַנָּגַע. Et ſecundum R.D.in lib.rad. ſunt mecoróth compoſita ex hithpahál & hofhál.

כֶּבַע Caſſis caſſidis, ſiue caſſida,vel galea. 1.Sem.17.5,וְכוֹבַע & galea ærea. eſt longum. Et breue,Iechez.23.5,מָגֵן וְכוֹבָע ſcutum & galea.2.Paral.26.14,lanceas וְכוֹבָעִים & galeas.

כֶּבֶר Vnde tóar, כַּבִּיר, Fortis,Magnus,Multus,multiplex.Iób 8.2,Et ſpiritus כַּבִּיר multiplex eloquia oris tui.Et 15.10,כַּבִּיר maior quàm patres tui diebus.Et 36.5,Ecce Deus כַּבִּיר fortis.Ieſah.16.14,מְוְעַר לוֹא כַבִּיר pauluũ nõ multum.Et 10.13,Et deſcendere faciã כַּאֲבִיר tãquã potens.א redundat,inquit R.D. in lib.rad.Vel eſt dictio cõpoſita ex כַּבִּיר,& אֲבִיר,& hoc augendæ fortitudinis gratia: vtrunque enim fortem ſignificat. Poteſt deduci & ab אֲבִיר,& כ erit ſimilitudinis aduerbium,ſecũdum R.D. vt habes in אֲבִיר. Ieſa.28.2, aquarũ כַּבִּירִים multarum.vel fortium. Subſtantiuum præpoſito מ, מַכְבִּיר,Multitudo. Iób 36.31,dabit eſcã לְמַכְבִּיר in multi-

tudine. Hinc verbũ in hifhíl,Iób 35.16,ſermones יַכְבִּיר multiplicabit. Nomen aliud,כְּבָרָה,quod eſt נָפָה,Cribrum.Hamós 9.10, Quemadmodũ cócutitur בַּכְּבָרָה in cribro. Alia forma,Exo.27.4,מִכְבָּר cribrũ opere retis.

Aliud,מַכְבֵּר,Pannus.2.Reg.8.15,Et tulit הַמַּכְבֵּר pãnũ. Tharghum,גוּנְבָּא linteum.aut operimentũ. R.D. in li. rad.dicit eſſe pannũ denſum. Alia forma.1.Sem.19.13, וְאֶת כְּבִיר הָעִזִּים & pannum caprarũ poſuit ad caput eius. .i.pannum è lana aut pilis caprarum,vt exponit R.D. in commen.& lib.rad. Aliud,כִּבְרָה,Miliare,Gene.35. 16,Adhuc כִּבְרַת־הָאָרֶץ miliare terræ ad veniendum in Ephráth.Dicunt enim ſepulchrũ Rachél vno miliari diſtare ab Ephráth,inquit R.D.in lib.rad.At ſecundum illum,כ deſeruit, radíxque eſt כָּרָה, ibi vide. Aliud, כְּבָר,Iam. Eccleſi.1.10, כְּבָר הָיָה iam fuit in ſæcula.Eſt etiam fluminis nomen,Iechez.1.1.

כָּבַשׁ Subiicere, Capere vi & violentia.Zechar.9.15, וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי־קָלַע & ſubiiciẽt lapidibus fundæ. Exponit R.Ionah,Et ſubiicient inimicos ſuos lapidibus fundæ.acſi dicat,fundibularii capiẽt, quia nõ eruẽt eos. Eſter 7.8, לְכַבֵּשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה vt ſubiiciat(ſubagitet) reginã.

Et in nifhál,1.Paral.22.18,וְנִכְבְּשָׁה & ſubiicietur terra. Neche.5.5,è filiabus noſtris נִכְבָּשׁוֹת ſubiectæ. Et in pihél,2.Semu.8.11,quas כִּבֵּשׁ ſubiecit. Nomẽ,כֶּבֶשׁ, id eſt מַדְרֵגָה,Gradus.2.Paralip.9.18,& ſex gradus erant ſolio, וְכֶבֶשׁ & gradus ex auro erat ſolio.Sic in Miſnáh,aſcẽdit בַּכֶּבֶשׁ per gradũ. Et nõ erat factus (ait R.D. in lib.ra.) ſicut gradus lapidei,aut lignei,quorũ vnus eſt ſuper alterũ:ſed gradus vnus tãtũ erat fuſus,& ibat,aſcẽdebatque à pauimento vſque ad locũ per quem ad illum aſcẽdebant.Idcirco faciebant altari כֶּבֶשׁ,& nõ erat fas vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

nunt, ad pilã. i. ad prælium. acsi dicat, Ad circũeundum prælium. tunc enim suos congregat milites. sic circundabit eũ terror, aut turbatio. Et acies belli est in circuitu. Et sic vocãt aciem belli טורניימנטו torneamentu. castra enim sunt rotunda. vnde 1. Semu. 26.5, dicitur, Et Saúl dormiebat בַּמַּעְגָּל in castris. quod nomen à rotunditate deductum est. Alia forma, Iesa. 22.18, כַּדּוּר (pro כְּכַדּוּר. deficit enim כ, inquit R.D. in lib. rad.) sicut pilã ad terrã latam locis. Et sic 29.3, Et castrametabor כַּדּוּר עָלַיִךְ (pro כְּכַדּוּר) sicut pila (.i. in gyro) aduersum te. Vel deficit כ deseruiens, pro, in acie aut castris.

כָּה Vide כֹּה ante כָּוָה.

כָּהָה Est קָמַט, Rugari, in rugas contrahi: עָצַר, Prohibuit: חָלַשׁ, Debilitauit, contraxit: רָפָה, Remisit, aut remissus & negligẽs fuit. Deut. 34.7, לֹא־כָהֲתָה עֵינוֹ nõ cõtractus erat in rugas oculus eius. sub. vt mos est senibus quorũ rugantur oculi, & ingrediuntur foramina sua. crescente enim siccitate, deficit humor, debilitatúrque visus. Zechar. 11.17, Et oculus dexter eius כָּהָה תִכְהֶה rugando rugas contraxit. Iesa. 42.4, לֹא יִכְהֶה non debilitabitur. aut remissus vel negligẽs erit. sub. à faciẽdo iudiciũ, secundum R.D. in lib. rad. nam ex eo quod dixit, Calamum cõtritum, &c. videtur fuisse remissus, ac negligens in iudicio. Et sic dixit, Ad veritatẽ educet iudicium, & nõ erit remissus donec ponat in terra iudicium. Et in pihél, 1. Semu. 3.13, Et non כָּהָה בָּם prohibuit eos. ne videlicet irent per vias suas malas. R.D. in lib. rad. Iechez. 21.7, וְכִהֲתָה & cõtrahet (siue debilitabit) se omnis spiritus. Est enim verbum intrãsitiuum, inquit R.D. Rectum est (inquit idẽ) vt illud Leuit. 13.54,

illi gradus facerent, quẽadmodum scriptũ est, Et non ascẽdes per gradus: Exod. 20.25. Et gradus solii era ante gradus, iunctus pauimento, & ascendebant ex illo ad gradus. Et quod dicitur ibi מֵאֲחֻזִּים adhærẽtes: reuertitur ad הַמַּעֲלוֹת gradus qui hærebãt solio. Aliud, כִּבְשָׁן, Fornax in qua coquũtur lapides, & vasa testacea, & idgenus. Gene. 19.26, sicut fumus הַכִּבְשָׁן fornacis.

כֶּבֶשׂ Cũ puncto in sinistro cornu ש, Agnus anniculus. Nam ab anno & vltrà, vocatur אַיִל aries, ait R.D. in lib. ra. Exo. 29.38, אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד agnũ vnũ. Et 12.5, מִן־הַכְּבָשִׂים. Fœmineũ, Leuit. 14.10, וְכַבְשָׂה אַחַת & agnam vnam filiam anni illius. כ est cum pathách. Et cum chiric, 2. Semu. 12.3, כִּבְשָׂה אַחַת agna vna parua. Genes. 21.28, כְּבָשֹׂת agnæ.

כָּדַד Vnde כִּידוֹד, Scintilla, fauilla. Plurale, כִּידוֹדִים, Iiób 41.11, כִּידוֹדֵי אֵשׁ יִתְמַלָּטוּ scintillæ ignis egrediẽtur. Inde כַּד, Hydria, lagena. 1. Reg. 17.15, כַּד הַקֶּמַח hydria farinæ nõ deficiet. Et per translationẽ, Ecclesi. 12.6, Et conteretur כַּד hydria super fontem. Indicat vẽtrẽ qui findetur. Et dixit super fontẽ, indicans sepulchrũ, quẽadmodum continuò dixit, Et conteretur rota super cisternã. Vt enim הַכַּד hydriã ad fontẽ deferunt, qui est locus eius, sic est locus hominis sepulchrũ, aut in sepulchro: & ibi scindetur vẽter eius. Hæc R.D. in lib. rad. Gene. 24.17, מִכַּדֵּךְ de hydria tua. est cum daghés ob defectum alterius ד. Iudic. 7.16, וְכַדִּים & hydriæ vacuæ.

כָּדַר Vnde כִּידוֹר, Pila. Iiób 15.24, circundabit eũ tanquam rex paratus לַכִּידוֹר ad pilam. R. Sahadiáh exponit, de הַגַּלְגַּל rota quæ circuit, & gyrat vt pila. acsi dicat, quòd angustiæ istæ circundabunt eũ, quẽadmodum rota parata est iugiter ad circũeundũ. Alii exponunt

Et ecce כֵּהָה הַנֶּגַע in rugas cõtraxit ſe plaga: ſit præteritum ex pihél . At non eſt ſecundum morẽ pihél vt in huiuſmodi verbis prima radicalis litera ſit cũ ſerí, ſed cum chiríc,niſi ſit litera gutturális. Et quia hoc verbũ inuenitur cum chiríc(vt paulo ſuprà)rectius eſt vt כֵּהֵה ſit tóar.Et quãuis הַנֶּגַע cómuniter ſit maſculeũ,dici tamen poteſt interdũ inueniri& fœmineú:vt ibidẽ,9, נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם plaga lepræ quum fuerit in homine. quãquã dici poſſit verbũ fœmineú תִּהְיֶה referri ad צָרַעַת, & non ad נֶגַע,inquit R.D.Et ſic eſt tóar illud Ieſah.42. 3,וּפִשְׁתָּה כֵהָה & linũ propinquũ ad extinguendum,non extinguet,quẽadmodum dixit, Calamum conquaſſatum non conteret.acſi dicat,Prorſus erunt eius verba, & regimen regni eius erit in quiete, quia etiã debiles non tumultuabunt in eo.R.D.in lib.rad. Et 61.3,Pallium laudis pro ſpiritu כֵּהֶה conſtricto.vel debili. 1.Semu.3.2,Et oculi eius cœperũt(eſſe) כֵּהוֹת rugoſi.Subauditur enim לִהְיוֹת eſſe,ait R.D.Vel eſt macór,pro rugare.Et ſerí ponitur vice camés:& erit ſecundum normã inſtar רְאוֹת אֲלוֹת.Idem R.D. Subſtãtiuum,Nachum 3.18,אֵין כֵּהֶה non eſt ruga(contractio)contritioni tuæ. Quũ enim plaga,aut contritio propinqua fuerit ſanitati,rugatur,& conſtringitur caro.

כָּהַן In pihél, Fungi ſacerdotio,Magnificare. Exod. 28.40,וְכִיהֲנוּ לִי & ſacerdotio fungentur mihi.Et 29.1,לְכַהֲנוֹ לִי vt ſacerdotio fungantur mihi.Ieſah.61.10, Sicut ſponſus יְכַהֵן פְּאֵר magnificabit gloriã.ſub. in indumentis decoris.R.Dauid in lib.rad. Tóar,כֹּהֵן,Sacerdos,dux,princeps. Pſal.110.4, Tu es כֹּהֵן ſacerdos in ſeculum.acſi dicat,Tu es colẽs Dominũ,& dux Iſraél, eo quòd es rex iuſtitiæ, quẽadmodum ſacerdos eſt dux

capútque populi. Idem in cõment.& R.Abrahám exponunt,Tu es rex aut dux.Gen.41.44,filiã Pothipherah כֹּהֵן ſacerdotis(aut principis) On. Tharghum, רַב principis.2.Semu.20.25,Et etiam Hira Iairitha erat כֹּהֵן magnus(aut cõſiliarius)ipſi Dauid. Tharghú,רַב princeps,aut magnus.ſic R.D.in cõmẽt.& li.ra.qui ait nõ poſſe exponi ſacerdos:quòd ſacerdos nõ eſſet ipſius dũ taxat Dauid,ſed vniuerſi Iſraél.Ieſah.24.2,Et erit ſicut populus כַּכֹּהֵן ſicut ſacerdos.i.populus ſicut ſacerdos,& ſacerdos ſicut populus,vt exponit R.Abrahám. Exod. 19.6,Regnum כֹּהֲנִים ſacerdotum. 2.Semu.8.18, Et filii Dauid כֹּהֲנִים principes erãt.Et ſic habes 1.Paralip.18.17, Et filii Dauid principes ad manum regis. Vel dixit ſacerdotes.i.cultores Domini,timẽtéſq; illũ. Tharghũ, principes. & hoc rectum.2.Reg.10.11,וְכֹהֲנָיו & ſacerdotes eius.vel duces eius.R.D. Nomẽ,כְּהֻנָּה,Sacerdotiũ. Nume.18.1, feretis iniquitatẽ כְּהֻנַּתְכֶם ſacerdotii veſtri.

כה Scribitur cum ה,& legitur cum ו,& eſt כֵּן,Sic,ita. Gene.15.5,כֹּה יִהְיֶה ſic erit ſemẽ tuum.Et geminato כ,Cant.5.9,שֶׁכָּכָה quia ſic adiuraſti nos. Eccleſi.11.5, כְּכָה לֹא תֵדַע ſic neſcies. Et rectum eſt, ait R.D. vt radix כָּכָה ſit כָּךְ,& ה eſt noſepheth:ſicut radix אָנָה eſt אָן.Et ita ſcripſit R.Iahacób filius Elhazár . Et ſuper illud Exod. 12.10,וְכָכָה & ſic comedetis illum, Nõ eſt,ait, ſimile illi breue . Et ſi radix כָּכָה eſt כָּךְ, ſcribendum erat prius כָּךְ, deinde כְּכָךְ כְּכָךְ.Sed nos ſcripſimus illud ſecundum ordinẽ quem ſcripſit R.Ionáh.Rectius tamen eſt ſecundum grãmaticam quod ſcripſit R.Iahacób. Apud eriã doctores in frequẽtiſſimo vſu eſt כָּךְ abſque ה. כֹּה etiã eſt loci aduerbiũ, Hîc,huc,illuc, hinc,illinc, quò,hucuſque.Gen.31.36,Pone כֹּה hîc.Exo.2.11,Et reſpexit כֹּה וָכֹה

huc & illuc.Gen.22.5,Ibimus עַד־כֹּה vſque illuc.Exo.7.6,Et nõ audiſti עַד־כֹּה hucuſq;. R.Ionáh ſcripſit אֵיכָה & אַיְכָכָה dictiones eſſe compoſitas ex אֵי & כָּה. Vide in אַיֵּה.

כָּוָה In nifhál,Comburi,aduri,incendi.Ieſah.43.2,in igne לֹא תִכָּוֶה non cõbureris. Nomẽ,Exo.21.24, כְּוִיָּה תַּחַת כְּוִיָּה aduſtionẽ pro aduſtione. Alia forma, Leuit.13.23,מִכְוַת־אֵשׁ cõbuſtio ignis. Alia item,Ieſa.3.24,כִּי־תַחַת יֹפִי,כְּוִיָּה aduſtio pro pulchritudine.Et eſt inſtar כִּי. Vel כִּי eſt quia: & eſt ſenſus,Quia totũ hoc quod narrauit,aut enumerauit,& exciſio,erit eis pro pulchritudine.Et in cõment.quia totum hoc quod narratum eſt, euenit eis eo quòd decorabant ſe ornamentis ſuis. Et ſunt,inquit,qui exponunt כְּוִיָּה aduſtionẽ.Et ita exponunt doctores Hebræorum. At R. Abrahám priorẽ improbat expoſitionẽ, eo quòd non eſt recta ſecũdum grãmaticam,quia ו in כְּוִיָּה eſt radicale. Et ſecundũ opinionem meam,inquit,eſt ſenſus, quia pro pulchritudine facient exciſionem,caluitiúmque.

כֹּחַ Potentia,fortitudo,robur,Viror,fructus,Lacerta.Num.14.17,Magnificetur quæſo כֹּחַ אֲדֹנָי potẽtia Domini.Ieſhoſ.17.17,וְכֹחַ גָּדוֹל & fortitudo magna tibi. Pſal. 22.16, Aruit tanquá teſta כֹּחִי fortitudo mea. vel viror meus,ſecũdũ R. Abrahám,vel humidũ radicale in quo vita conſiſtit:idcirco dixit,aruit.Ieſhoſ.14.11, כְּכֹחִי אָז וְכֹחִי עָתָּה ſicut fortitudo mea tũc,& ſicut fortitudo mea nũc.i.& fortitudo mea tũc,ſicut fortitudo mea nũc:& fortitudo mea nũc,ſicut fortitudo mea tũc:vt exponit R.Abrahã. Eſt & genus reptilis, Leuit.11.30, חֲמֹטָה & lacerta,ſecũdũ R.Selomóh.R.Ionáh reptile eſſe ſcripſit quod Harabice dicitur חַרְדוּן.& eſt ſpecies הַצָּב reptilis ſimilis ranæ.Et forſã eſt rubeta, terreſtris rana.

כּוּל Eſt מָדַד,Metiri,mẽſurare: & חָזַק,Suſtinere,Capere,ſiue Continere:& סָבַל,Ferre.Significat & alere,proprie in menſura, ſiue ſecundũ menſurá vniuſcuiuſque.Ieſah.40.12,וְכָל בַּשְּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ & menſus eſt in menſura puluerẽ terræ.Tharghũ pro וַיְמַדֵּד,Exod.16.18,& mẽſi ſunt:habet וְכָלוּ. Et in hifhíl,Irme.6.11,Laboraui הָכִיל ferendo. Iechez.21.28,לְהָכִיל vt ſuſtineat, & ferat.i.gladius exacutus eſt vt ſuſtineat, ferátque occiſionẽ:ac ſplendens vt populos terreat.R.Ioſeph exponit,vt deuoret,atque cõſumat, vt habes in radice אָכַל. Et 23.32,Magnus לְהָכִיל vt contineat. i.magnus vt multũ capiat vini.hoc eſt,calix eſt magnus vt capiat multum, quẽadmodum dixit,profundus latúſque. 1.Reg.8.64,מְהָכִיל vt nõ ferat holocauſtum. acſi dicat, inquit R.D.in lib.rad.quia non erat eius mẽſura ſatis magna pro omnibus holocauſtis,ac pacificis.Irme.2.13,Ciſternas fractas, quæ לֹא־יְכָלוּ non cõtinebunt(pro continẽt) aquas.Eſt ſine ו coniugationis.Et 10.10,Et non יְכָלוּ ferrent gẽtes irã illius. Ioél 2.11,Et quis יְכִילֶנּוּ feret illum?

Verbũ geminatũ,2.Semu.19.31, Et ipſe כִּלְכֵּל אֶת־הַמֶּלֶךְ aluit regẽ.Malachi 3.2,Et quis מְכַלְכֵּל ferens(.i.ferre poterit)diem aduẽtus eius?1.Reg.4.7,לְכַלְכֵּל ad alendum. Et 17.9,לְכַלְכְּלֶךָ vt alat te.Pſal.112.5,יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו metietur verba ſua in iudicio. acſi dicat,inquit R.Dauid,profret verba ſua in iudicio,& rectitudine,menſuráque, & non multiplicabit verba.Vel,metietur res ſuas in iudicio.i.impenſas ſuas,donáque ſua in ordine,ac iudicio. Proue.18.14, Spiritus viri יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ feret infirmitatẽ ſuã: & ſpiritum cõtritum quis feret?acſi dicat,Leuius eſt ferre corporis infirmitatem,quàm infirmitatẽ animi.2.Semu.20.3,וַיְכַלְכְּלֵם & aluit eas.ם eſt vice ו.2.Paral.

2.5,Et cæli cælorum לֹא יְכַלְכְּלֻהוּ non capiẽt(vel continebunt)eum. כֶּל,Menſura:require in כִּיל.

כון Parare,præparare,Firmare,ſtabilire, confirmare, Firmũ & certũ eſſe,AEdificare.Semel in cal,Iiób 31.15,וַיְכוֹנְנֵנוּ & præparauit(diſpoſuit)nos. Et in niſhál, Gen.41.32,נָכוֹן הַדָּבָר firma(certa)eſt res à Deo. R.Selomóh,מְכוּוָן parata.vel diſpoſita.Tharghũ,תְּקִין recta.parata,ordinata.Exo.8.26,nó eſt נָכוֹן rectũ.Et 34.2,& eſto נָכוֹן paratus mane.Deut.13.14,Et ecce veritas,נָכוֹן הַדָּבָר certa res.i. firmũ verbum in ore teſtium quũ inueſtigaueris.R.D.Idẽ 17.4.Iudi.16.26,Palpare fac me colúnas ſuper quibus domus נָכוֹן firmatur. 1.Semu.23.23,Et reuertimini ad me אֶל־נָכוֹן cũ certo.i.re certa,firmáque, ait R.D. ac vera, vt oſtendatis mihi locum eius vere. Et 26.4, Et cognouit quòd venit Saúl אֶל־נָכוֹן ad certũ. pro certo,vel vere.Neche.8.10,Et mittite partes לְאֵין נָכוֹן ei cui(ſub.eſca.)nõ eſt parata.Prouerb.4.17, Lucens עַד־נָכוֹן הַיּוֹם vſque ad paratum diei.i.diem.Tharghum, donec paratus ſit dies.In cõmen.exponitur,donec fuerit dies paratus,aut ſtabilis:Acſi dicat,in fortitudine dei.Iechez.16.7,Vbera נָכְנוּ intumuerũt. firma facta ſũt. Participium fœmineum differt à præterito fœmineo, quòd participiũ eſt breue ſicut in verbis perfectis, Pſal. 5.9,Non eſt in ore eorũ נְכוֹנָה rectũ.ſub.verbũ.Præteritum verò eſt lõgum. 1.Reg.2.46, Et regnũ נְכוֹנָה cõfirmatũ eſt in &c. Ieche.38.7,הָכֵן וְהָכֵן לָךְ præpara te,& præpara tibi. Prouerb.29.14, Solium eius in ſæculum יִכּוֹן firmum erit.Pſa.119.5,Vtinã יִכְּנוּ firmẽtur(ſtabiles ſint) viæ meæ. Et in hifhíl,2.Para.1.4,הֵכִין quãdo præpara re fecit ei Dauid. ſub.מָקוֹם locũ.Et 29.35, Et lætatus eſt &c.עַל הֵכִין eo quòd præparaſſet Deus populo.ſub.cor

vt eũ coleret, facerétq; ſecũdũ eius volũtatẽ vt dictũ eſt 2.Paral.30.19,Omne cor ſuum הֵכִין præparauit ad quærendum Deum. 2.Semu.5.11,Et cognouit Dauid quòd הֱכִינוֹ confirmaſſet eum Do. in regẽ. Iechez.4.3,וְהֵכִינוֹתָ אֶת־פָּנֶיךָ & obfirmabis faciem tuã contra eam.1.Paralip. 15.12,ad(ſub.locũ quem)הֲכִינוֹתִי לוֹ præparaui ei.Irm.10. 12,מֵכִין תֵּבֵל præparans(aut firmans)orbem. Prouerb.21. 31,מְכוֹן paratus.Iehoſ.3.17, In medio Iardén הָכֵן parati. Eſt macór vice participii paſſiui,ſecũdum R.D.in cõmen.Vnde exponit, מוּכָנִים præparati.Et ſic habet Thargh ũ,מְתַקְנִיָּא parati.Gen.43.15,וְהָכֵן & præpara. Iechez.7. 14,וְהָכֵין & præpara omnia.pro,præparabũt. vnde R.D. exponit,Præparabunt omnia quæ ſunt in agro in mediũ ciuitatis.Ieſah.9.7,לְהָכִין אֹתָהּ vt cõfirmet illud.Prouerb.8.27, בְּהֵכִינוֹ quãdo firmabat ipſe cælos. 2.Paral.35. 4, וְהָכִינוּ & præparate.Scribitur cũ ו & legitur cũ י,Iudi. 12.6,Et nõ יָכִין præparabit(pro præparauerat)vt loqueretur ſic.i.& nõ præparauerat verbũ in ore ſuo vt loqueretur recte id quod dicebat ei:vt exponit R.D.in li.ra. Tharghũ, & nõ מְתַקֵּין rectũ erat loqui(vel, vt loquetur)ſic.Et ſine י,Pſal.89.3,תָּכֵן firmabit. Et in hofhal. Ieſah.30.32,Etiã ipſa regi הוּכַן parata.Et 16.5,וְהוּכַן & præparabitur(aut firmabitur)in miſericordia ſoliũ eius.eſt cum pathách(inquit R.D.in lib.rad.)quia eſt præteritum verſum in futurum propter ו.At prius eſt cum cames,quia eſt participium præſens. Et in cõiugatione quadrata,Pſal.9.8,כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ parauit ad iudicium ſolium ſuum.Chaba.2.12,וְכוֹנֵן & ædificabitur.Pſal.68. 10,כוֹנַנְתָּה præparaſti eã.aut confirmaſti. Ieſah.62.7, יְכוֹנְנֶן donec ſtabiliat.confirmet Ieruſalaim.ſub. in muris ſuis,ſuiſque ædificiis. R.D.in comment. Pſal.87.5,

יְכוֹנְנֶהָ præparabit eã Altiſſimus. Et 21.13, In funibus tuis תְּכוֹנֵן præparabis (ſub. ſagittas) contra faciem eorum. Et in puhál, ſecundũ R. Dauid in lib. rad. Iechez. 28. 13, כּוֹנְנוּ parata fuerũt. Pſal. 37.24, greſſus viri כּוֹנָנוּ parati (aut firmati) ſunt. Et cũ hithpahál cõpoſitum, הִתְכּוֹנֵן, aut הִתְכּוֹנֵן הִתְכּוֹנֵנְתָּ, &c. Participium, מִתְכּוֹנֵן, &c. Macór, הִתְכּוֹנֵן. Imperatiuũ, הִתְכּוֹנֵן הִתְכּוֹנְנוּ, &c. Futurum, אֶתְכּוֹנֵן יִתְכּוֹנֵן, &c. & in ſoph paſſúc, אֶתְכּוֹנֵן cum camés, &c. Prou. 24.3, יִתְכּוֹנֵן ſtabilietur. firmabitur, erit ſtabilis. Nume. 21.26, AEdificetur, וְתִכּוֹנֵן & præparetur ciuitas Sichón. Ieſa. 54.14, In iuſtitia תִּכּוֹנָנִי ſtabilis eris. Tóar, כֵּן, Rectus. 2. Reg. 7.9, לֹא־כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים nõ rectum (.i. recte, benéque) nos facimus. Eccleſ. 8.10, אֲשֶׁר כֵּן־עָשׂוּ quod rectũ fecerint. i. opus rectũ quod fecerunt. R. Dauid in li. ra. in radice שָׁכַח, totum hunc verſum ſic explicat, Et tunc (vel vere) vidi impios ſepultos, &c. perinde acſi dicat, Si mortui fuerint impii, veniẽt alii loco ipſorum, quẽadmodum dixit Iób 8.18, Et de puluere alius (pro alii) germinabunt. Et de loco ſãctitatis ambulabũt. i. qui ſunt de loco ſanctitatis. acſi dicat, Iuſti ibunt, fugabúntque illos, ne videãtur in conſpectu ſuo propter iniquitatẽ (aut rapinã) quam fecerunt illis. Et obliuioni tradẽtur in ciuitate, qui rectum fecerunt. acſi dicat, qui fecerũt veritatẽ, & rectitudinem, abſcõdent ſe à facie illorum, faciéntque ſeipſos oblítos, abſconditóſq; à facie illorũ. At R. Abrahám ſic enarrat, Quum appoſui cor meũ, tũc vidi impios, qui præſidebãt hominibus, lædebántque illos, ſepultos in ſepulchris ſuis, iuxta illud Pſal. 73.4, Quia non ſunt colligationes morti illorũ. Et venerunt in mundum ſecundò, quia veniẽt filii eorum, ſtabúntque in loco ipſorum, & manebit illorum memoria.

moria. Et qui de loco ſanctitatis ibunt. i. ſancti qui morientur, non erunt ſic, ſed obliuioni tradentur in ciuitate in qua fuerunt, & qui fecerũt rectum. Mirum eſt quomodo exciditur iuſti memoria, & obliuioni traditur omne bonũ opus: impius verò moritur in pace, & dimittit filios loco ſui. Tharghum, Et in veritate vidi impios qui ſepulti ſunt, & exciſi ſunt de mundo, de loco ſancto iuſtorum, vbi requieſcunt vt eant in incendium in Ghehinnóm, (.i. gehennã) & obliuioui tradentur inter habitatores vrbis: & ſecundũ quod fecerunt, fiet illis. 2. Semu. 18.14, לֹא־כֵן non eſt rectũ. R. D. in lib. ra. 1. Reg. 7.31, Et os eius rotũdũ מַעֲשֵׂה־כֵן opere recti. i. baſis rectæ. R. D. in li. ra. & in cõmẽt. Irm. 23.10, fortitudo illorũ לֹא־כֵן non recta. Gen. 42.11, כֵּנִים recti nos. pro ſumus. acſi dicat, Recti, veracéſque ſumus, inquit R. D. R. Selomóh, veraces. Et iuxta hanc ſignificantiã eſt omne כֵּן, quod eſt in Scriptura, inquit R. D. pro Sic, ita, Gen. 1.7, וַיְהִי־כֵן & fuit ſic. Ieſah. 51.6, Et habitatores eius כְּמוֹ־כֵן ſimiliter morientur. i. quẽadmodum terra conſumetur, ſic moriẽtur habitatores eius, atque cõſumentur. Geneſ. 2.24, עַל־כֵּן idcirco, (ideo, propterea) relinquet, &c. Idem ſignificat לָכֵן, Gene. 4.16, לָכֵן ideo omnis. Iób 32.11, לָכֵן ideo dixi. Et בְּכֵן eſt Tunc, & vere, in veritate. Eccle. 8.10, וּבְכֵן & vere (aut in veritate) vidi impios. ſic R. D. at R. Abrahám, אָז tũc. Et ſic pro אָז, Tharghum habet בְּכֵן. Eſtér 4.16, וּבְכֵן & tũc ingrediar ad regem. R. D. in lib. rad. exponit acſi dicat, Et in hoc ſi afflixeritis vos (. i. ieiunaueritis) & poſtulaueritis miſericordias, ingrediar, &c. Nomen, תְּכוּנָה, Locus paratus, & in regimine, תְּכוּנַת. Iób 23.3, Ingrediar תְּכוּנָתוֹ vſque ad locũ eius. id eſt, ad locũ ſedis eius (aut habitationis

Universidad de Deusto Biblioteca

cut הַלְלוּ, quod est ex pihél, debuerat daghessari, & est
lene. Aliud, כַּוָּנִים, Placétæ. Irm. 7. 18, Et mulieres subi-
gunt conspersionẽ vt faciant כַּוָּנִים placẽtas. R. quoque
Dauid in lib. rad. genera dicit fuisse ciborum qui para-
bantur, subigebantúrque reginæ cæli, & idolis suis. Et
forsan (inquit) vocauit eos cibos כַּוָּנִים & כִּיּוּן, ob inten-
tionẽ operis, & cor illorum super illos ad faciendum,
disponẽdúmque illos exacte. Nam כִּוֵּן est intendere, &
כַּוָּנָה intentio. At כִּיּוּן est stellæ nomen, id est Saturni, &
sic vocatur in lingua Ismahelitarũ, Persarúmque כִּיּוּאָן.
faciebant enim illius imaginem ad colendum illum.
Hamós 5. 26, וְאֵת כִּיּוּן & placentã idolorũ vestrorum stel
læ dei vestri. Vel, & Saturnũ, &c. Et in cõment. exponit
vt in lib. rad. reginæ cæli, vel operi cæli. deficit enim א.
acsi dicat, Stellæ magnæ cæli. Tharghum, ad faciẽdum
כַּרְדִּיטִים לְכוֹכְבַת שְׁמַיָּא pallia stellæ cælorũ. Vel baltheos,
aut superhumeralia. In quibusdam tamen libris inue-
nitur cum ק: sed prius est rectum. Nam 2. Semu. 6. 14,
pro, & Dauid accinctus erat אֵפוֹד בַּד ephód lineo: Thar-
ghum habet כַּרְדוּט דְּבוּץ. Et 13. 18, pro, מְעִילִים palliis: Thar
ghum habet כַּרְדוּטִין.

כּוֹס Calix. Prouer. 23. 31, בַּכּוֹס in calice. Psal. 23. 5, כּוֹסִי ca
lix meus. Irm. 35. 5, וְכֹסוֹת & calices. Nomen itẽ
auis immundæ ignotæ apud nos, inquit R. D. in li. ra.
quanquã R. Selomóh falconẽ interpretetur, inquit R.
Dauid, quo aliæ capiuntur aues, domestica satis auis,
notissimáq;. Psal. 102. 7, Fui כְּכוֹס sicut falco solitudinũ.
Verũ quia dicit solitudinũ, nõ videtur esse falco: sed a-
lia auis solitaria desertum incolẽs, secundum R. Abra-
hám in cõment. & R. D. in lib. rad. Tharghum, קִיפּוּפָא
vlula aut noctua, vt alii exponunt. R. D. in cõment. di

eius) qui est paratus ibi. R. Dauid. Alia forma, מָכוֹן. 1.
Reg. 8. 13, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ loco sessionis (aut habitationis)
tuæ. Psal. 89. 15, מְכוֹן כִּסְאֶךָ locus solii tui. Alia itẽ for-
ma, מְכוֹנָה, Basis, sedes. 1. Regũ 7. 27, Longitudo הַמְּכוֹנָה
הָאֶחָת basis (aut sedis) vnius. Et paulo anté, Et fecit אֶת־
הַמְּכֹנוֹת bases. Et cum súrec, מְכוּנָה vel מְכֻנָה. Zechar. 5. 11,
עַל־מְכֻנָתָהּ super basim suã. Alia præterea, כֵּן. 1. Reg. 7.
29, Et super vectes כֵּן basis. Et absorpta litera occulta in
daghés, Gene. 40. 13, Et redire faciet te עַל־כַּנֶּךָ super (vel
ad) locum tuum. aut ad locum sessionis, vel habitatio-
nis tuæ in quo fueras prius. R. Selomóh, ad basim (vel
sedẽ) tuã, & sessionẽ (aut sedem) tuã. Tharghũ, עַל־שִׁמּוּשָׁךְ
ad ministerium tuum. Et 41. 12, Me restituit עַל־כַּנִּי su-
per locum meum. aut sedem meã. Et cum ה fœmineo,
Psal. 80. 16, וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה & sedem quã plantauit dex-
tera tua. i. terrã Israél, sub. visita: iuxta illud Exo. 15. 17,
Locum sessionis tuæ, quem operatus es Domine, san-
ctuarium Domine quod firmauerunt (aut parauerũt)
manus tuæ. Et dixit plantauit, quéadmodum inueni-
mus Dan. 11. 44, Et plãtauit tabernacula. & quia in hoc
psalmo cõparauit eũ viti. Sunt qui dictionẽ נָטְעָה expo
nunt נְטִיעָה plantationẽ, quéadmodum postea dixit eo-
dem versu, וְעַל־בֵּן & super ramum (aut plantationem)
quem roborasti tibi. R. Selomóh, & sedem. At R. Abra
hám in cõment. כַּנָּה putat esse tóar ipsi גַּנָּה horto, aut
גֶּפֶן viti: vt sit, & paratã aut firmã vitem quã plantauit,
&c. Et sunt, inquit, qui dicunt quòd כ est loco ג. acsi di
cat, וְגַנָּה & hortũ quẽ. &c. Sed nõ inuenimus permutari
alias literas, nisi ש in ס, & literas אֲהֵוִי. Sunt etiã qui di-
cunt quòd כַּנָּה debuerat esse כַּנָּה, sicut illud Iudic. 9. 29,
רַבָּה. Sed R. Iehudáh Leuita scripsit נ carere daghés, si-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptione, Super verba כּוּשׁ Chus (.i. Saúl) filii Iemini. Non enim fuit immutatum eius cor ab odio Dauid, quanquam dixerit 1. Semu. 26.21, Peccaui, reuertere fili mi Dauid. non enim male faciã tibi vltrá, &c. R. D. in cõment. Nume. 12.1, propter mulierẽ (aut vxorem) הַכֻּשִׁית AEthiopissam quã accepit. i. Midianitẽ, inquit R. Dauid in lib. rad. Nam AEthiopes, Midianitæ, & Ismahelitæ, idem erant, simúlq; habitabant, quẽadmodum dictũ est Gen. 37.24, Et ecce turma Ismahelitarũ. Et versu 36 dicitur, Et Medaním (.i. Midianitæ) vendiderunt eũ in AEgypto. Et sic in bello Ghidhón contra Midianitas, quia Ismahelitæ erant. Obloquebantur autem ipsi Moséh quòd accepisset vxorẽ Midianitẽ. Tharghum, Propter vxorem שַׁפִּירְתָּא pulchram. Idem R. Selomóh.

כָּזַב Mendacium. Psal. 58.4, loquuntur כָּזָב mendacium. Hose. 7.13, כְּזָבִים mẽdacia. Hinc verbum in cal, כָּזַב, Mentiri. Psal. 116.11, Omnis homo כֹּזֵב mentitur. vel mẽdax. Participium enim sæpe accipitur pro nomine tóar. Et in nifhál, Iiób 40.27, Ecce spes eius נִכְזָבָה mentita est. Prouerb. 30.6, וְנִכְזָבְתָּ & mentiaris. i. mendax inueniaris. Et in pihél, Micháh 2.11, וְשֶׁקֶר כִּזֵּב & mẽdaciũ mẽtitus est. 2. Reg. 4.16, אַל־תְּכַזֵּב ne mentiaris ancillæ tuæ. Et in hifhíl, Iiób 24.24, Quis יִכְזִיבֵנִי mentiri faciet me? i. vt exponit R. D. quis ponet verba mea mẽdacium? Nomen, præposito א, Irme. 15.18, eris mihi sicut אַכְזָב mẽdacium aquarum. Micháh 1.13, domus אַכְזִיב Achzíb (nomen est loci) erunt לְאַכְזָב in mendacium. Iehos. 15.43.

כָּזַר Vnde אַכְזָר, Crudelis. Deuter. 32.33, venenum aspidum אַכְזָר crudele. Thren. 4.3, Filia populi mei לְאַכְזָר crudelis. vel tanquã crudelis. Vel potius, crudeli.

cit illius vocẽ esse lamẽtum. atque ita videtur esse vlula. Leuit. 11.17, וְאֶת־הַכּוֹס & bubonem. R. Selomóh (ni fallor) exponit noctuam, quæ vernacula lingua vocatur Ciuetta, quæ noctu clamat.

כּוּר Vas (inquit R. D.) in quo aurifex fundit argentum & aurum. Iechez. 22.18, Et ferrum, ac plumbum in medio כּוּר fornacis. Prouer. 17.2, וְכוּר לַזָּהָב & fornax auro. Iesah. 48.10, בְּכוּר עֹנִי in fornace afflictionis. Et cum cholém omnia sunt sine ו, & est genus mensuræ quæ Latinis corus dicitur. Et est, inquit R. Dauid in lib. ra. חֹמֶר corus, qui est triginta סְאִים satorũ. 1. Reg. 4.22, כֹּר (pro כֹּרִים) coros similæ. 2. Paral. 2.9, Et hordeorum כֹּרִים coros. Alia forma, ac significatio, מְכוֹרָה, & cum súrec, מְכוּרָה, Peregrinatio, habitatio, secũdum R. Dauid. Iechez. 29.14, Super terrã מְכוּרָתָם peregrinationis eorum. Et 21.30, in terra מְכֻרוֹתַיִךְ habitationũ tuarũ.

כּוּשׁ Nomen propriũ. Genes. 10.6, Et filii Cham, כּוּשׁ Chus. A quo & AEthiopia dicitur Chus. Gene. 2.13, Ipse circuit omnẽ terram כּוּשׁ AEthiopiæ. Hinc nomen tóar, Irme. 13.23, כּוּשִׁי AEthiops. 2. Sem. 18.31, Et ecce הַכּוּשִׁי Chusí (vel Chusítha) venit. Dicunt enim Hebræi, nomini proprio nõ præponi ה notificatiuũ. Vnde in Tharghũ est sine ה. Irm. 39.16, Dicésq; לְעֶבֶד־מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי ad seruum regis AEthiopẽ. הַכּוּשִׁי reuertitur ad עֶבֶד: acsi dicat, hic erat Chusí seruus regis. Tharghũ, Ad seruum regis Sidchiiáh. Hamós 9.7, Nónne sicut filii כְּשִׁיִּים AEthiopum estis mihi filii Israél? qui scilicet non valent suã mutare pellem. acsi dicat, Vt enim AEthiopes pellem suã non mutãt, sic vos non mutamini, nec reuertimini ab operibus vestris malis. Et hãc ob causam vocatur Saúl Chus, sicut scriptum est Psal. 7, in superscri-

humiliabunt se inimici tui tibi, aut humiliabũtur &c.
Et in hithpahál. 2 Sem. 22. 44, Filii alienigenæ יִתְכַּחֲשׁוּ־לִי negabũt (mentiẽtur) mihi. i. negabũt nũc mihi mala quæ fecerũt. Aut, humiliabũt se mihi. vtroque modo exponit R. D. in lib. rad. Et Nomen, כַּחַשׁ, Mendacium, Tenuitas, macilẽtia. Psal. 59. 13, Et de execratione & de mendacio. Iiób 16. 8, Et surrexit (aut stetit) cõtra me כַּחֲשִׁי macies (tenuitas) mea. Hose. 7. 3, וְכַחֲשֵׁיהֶם & mendaciis suis principes. sub. lætificauerũt. Et Tobar, Iesah. 30. 9, כְּחָשִׁים mendaces.

כִּי Quia, quoniã, Si, quũ, quòd, Quando, quãuis, quãquam. R. tamen D. in lib. rad. rationalẽ duntaxat coniunctionẽ esse putat pro Quia. Genes. 2. 3, כִּי בוֹ quia in ipso cessauerat &c. Exo. 34. 9, eat quæso Dominus in medio nostrũ, כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף quãuis populus duræ cervuis est, secũdũ R. Mosẽh & R. Abra. R. D. in lib. rad. expo nit, Dixerat Domin', (ca. 23. 20.) Ecce mitto angelũ ante te ut ne irrites eũ, quia nõ parcet prævaricationi tuæ. Idcirco dicit Mosẽh, Eat quæso Dominus &c. quia populus duræ cervicis est, & proni sunt ad peccãdũ. Et si miseris angelũ ante nos, ipse nõ parcet prævaricationi b' nostris, sed mox erimus consũpti. Opus est vt eas tu: nã si peccauerimus tibi, parces nostris iniquitatibus, peccatísque. Iehos. 17. 18, כִּי־תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי־רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ כִּי חָזָק הוּא, Quia expelles Chenahanæũ, quanuis currus ferreus sit ei, quãuis fortis sit, vt exponunt R. Mosẽh & R. Abrahám & R. Marinós. At R. D. sic exponit, Idcirco opus est vt expellas Chenahanæum, quia fortis est, & currus ferreus est ei. Genes. 48. 14, Intelligere fecit manus suas, כִּי quanuis Menassẽh esset primogenitus. sic R. Abrahám in cõmẽt. At R. D. quia; hoc sensu,

sub. tradita est. vnde & Tharghũ habet, Principes cõgregationis populi mei traditi sunt crudelibus. In cõmen. exponitur de filia populi crudelis. nã vidẽtes filios suos clamantes pro pane, non erat qui porrigeret illis, quia vitã suam præferebant vitæ filiorũ suorum propter famem. Et cum ו constitutiuo tóar, Iesa. 13. 9, Ecce dies Domini venit אַכְזָרִי crudelis. Irme. 6. 23, אַכְזָרִי crudelis est, (sub. singulus eorũ) & non miserebuntur. Nomẽ, Prouerb. 27. 4, אַכְזְרִיּוּת crudelitas ira (vel, in ira) est.

כָּחַד Celare, occultare, abscõdere, Excidere, succidere, Remouere. In nif hál, Hose. 5. 3, Et Israél לֹא־נִכְחַד מִמֶּנִּי non absconditus est à me. Vel, non abscõdit se à me. i. consilium eius cũ principibus non fuit à me abscónditum, sed noui illud, quum duos fecit vitulos aureos. Iiób 22. 20, Annon נִכְחַד succisa est erectio nostra? Et 4. 7, Et vbi recti נִכְחָדוּ succisi fuerũt. 2. Semu. 18. 13, Omne verbum לֹא־יִכָּחֵד nõ abscõdetur à rege. Et in pihél, 1. Semu. 3. 17, וְלֹא כִחַד & non celauit ab eo. Et in hifhíl, Exod. 23. 23, וְהַכְחַדְתִּיו & succîdam illum. Psal. 83. 5, Venite, וְנַכְחִידֵם & excidamus eos de gente.

כָּחַל Semel in Sacris literis inuenitur, idque in cal, Dirigere & ornare oculos suos stibio. Ieche. 23. 40, כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ direxisti stibio (ornasti, decorasti) oculos tuos. כָּחַל enim est stibiũ, à quo prædictum fit verbum.

כָּחַשׁ Attenuari, macrescere. Psal. 109. 24, Et caro mea כָּחַשׁ attenuata est. Et sic in verbis doctorum Hebræorũ dicitur בְּהֵמָה כְּחוּשָׁה animal macilentũ. Et in pihél, Mentiri, negare. 1. Reg. 13. 18, כִּחֵשׁ לוֹ mẽtitus est ei. Chab. 3. 17, כָּחַשׁ mẽtitum est. Hose. 9. 2, יְכַחֵשׁ mentietur contra eũ. vel ei. Et in nif hál. Deut. 33, 28, וְיִכָּחֲשׁוּ & erunt attenuati. macilenti, humiliati. siue,

intelligere fecit manus ſuas.i.poſuit manus ſuas cum intellectu(ſiue intelligentia)quòd Menaſſéh eſſet primogenitus. Et quomodo ſciuiſſet quòd ponẽda erat illius dextera ſuper caput eius, niſi intellexiſſet per Spiritum ſanctum, quòd minor creſceret præ illo? Et hæc eſt ratio Intelligere fecit &c. Si enim poſuiſſet dexterã ſuã ſuper caput Menaſſéh, non intellexiſſet niſi ſecundum morem mundi. Danie.9.9, Domino Deo noſtro miſericordiæ & propitiationes, כִּי quãuis defecerimus ab illo. Vel ſecundum R.D. quia: hoc ſenſu, Propterea quòd defecim⁹ ab eo, opus eſt vt ſint illi miſericordiæ, & propitiationes, vt miſereatur noſtri, parcátque nobis. Ponitur & pro לְפִי eo quòd, ait R.D. vt Dani.9.11, כִּי חָטָאנוּ לוֹ pro לפי שחטאנו לו eo quòd peccauerim⁹ ei.

Et pro אֶשׁ, id eſt Vt. Iudic.8.15, Nũ manus Zébach in manu tua, כִּי נתַן vt demus &c. Et loco כ & ש pro, quando. Deuter.4.25, כִּי־תוֹלִיד pro כשתוליד quum genueris. Geneſ.26.13, עַד כִּי־ donec (eſt vice אֲשֶׁר) גָּדַל magnificatus eſt valde. Et coniunctum cũ אִם, Sed, niſi. Pſal.1.2, כִּי אִם ſed in lege. Gene.32.26, Nõ dimittam te, כִּי אִם niſi benedixeris mihi. Et augẽdi gratia ponitur, vt Irme.37.9, כִּי אִם quia ſi percuſſeritis &c. Et 2.22, כִּי אִם quia ſi laueris te nitro. Interdũ iungitur ei ה admirantis particula, interrogantíſque. Geneſ.29.15, הֲכִי־אָחִי Num quia frater meus es, ſeruies mihi gratis? Eſt & confirmantis, Gene.27.36, הֲכִי Nónne vocauit nomen eius Iahacób? ac ſi dicat, Certe.2.Semu.23.19, tribus הֲכִי profecto honorabilior.

כִּיר Eſt אִיר, Afflictio, accidens malum, euẽtus malus. Iób 21.20, videbunt oculi eius כִּידוֹ afflictionem ſuam. Tharghũ, תְּבִירֵיהּ contritionem ſuam. Hinc eſt &

& כִּידוֹן, Haſta vexilli, aut ſimpliciter haſta, lãcea, & clypeus, ſiue ſcutum quo humeri proteguntur. Iób 41.21, Et deridebit vibrationem כִּידוֹן haſtæ. aut lanceæ. Et 39.26, ferrũ haſtæ וְכִידוֹן & lanceæ. 1.Semuél 17.6, וְכִידוֹן & clypeus æreus inter ſcapulas eius. Iehoſ.8.18, extende בַּכִּידוֹן haſtam. ſub. vexilli. vel tantum, haſtam, lãceam.

כִּיל Vnde כִּילַי cũ י conſtitutiuo nominis tóar, & chiric, Parcus, auarus. Ieſa.32.5, וְלִכִילַי & auaro nõ dicetur, Diues. aut Honoratus. Et cum ſeri, ibidem 7, כֵּלָיו רָעִים & auari vaſa eius mala .i. vaſa menſuræ illius ſunt mala. Et iuxta R.D. radix eſt כול, Metiri, mẽſurare: quòd parcus, aut auarus, omnia faciat in mẽſura determinata. Etiam כֵּלָיו eſt ex eadem radice, vt ſit, menſuræ ei⁹. ſicut גֶּר גֵּרִים. Dicit ergo quòd auari menſuræ malæ ſunt in cunctis rebus. Require & in כָּלָה inter nomina iuncta pronominibus, id eſt כֵּלָיו.

כִּים Vnde כִּימָה. R. Ionáh dicit eſſe coniunctionẽ ſtellarum quæ Harabice dicitur אַלתוּרַיָּא, Arcturus. Hamós 5.8, facientem כִּימָה Arcturũ. R. Abrahám auẽhezra ſcripſit כִּימָה ſecundum antiquos eſſe ſeptẽ ſtellas in fine ſigni Arietis, è quibus ſex conſpiciuntur. A Latinis Septentriones vocãtur. E ſeptem ſtellis duæ pariles vno in loco videntur, quæ pro bobus accipiuntur. Reliquæ quinque, plauſtri figuram deſignant. Itaque & proximum huius ſidus, Bootes appellatur, quòd more bubulci currũ ſequatur. At ipſe, כִּימָה ſtellã magnã eſſe putat quæ vocatur oculus bouis, vel tauri dexter.

כִּים Marſupium, Sacculus, crumena. Prouerb.1.14, כִּיס אֶחָד marſupium vnum erit omnibus nobis. Micháh 6.11, וּבְכִיס & in ſacculo lapides doli. i. ponderа doloſa. Ieſah.46.6, Qui abire faciunt aurum de

marſupio.ſiue loculo.

כִּיף Vnde כֵּף, Petra. Irme.4.28, וּבַכִּפִּים & in petras aſcenderunt. Tharghum pro סְלַע Hebraico, quod eſt petra, habet כֵּיפָא.

כִּיר Vnde כִּיּוֹר, Concha, vas in quo iugiter erat aqua: vas itē aliud in quo lauabatur caro. Exod.30.17, Et facies כִּיּוֹר נְחשֶׁת conchā æneam. 1. Semu. 2.13, & percutiebat בַּכִּיּוֹר in concham. Secundum R. Dauid in lib. rad. hoc loco non eſt vas in quo iugiter erat aqua, ſed in quo lauabatur caro. In priori lauabāt ſacerdotes manus ac pedes, & habebat ora (.i. foramina) è quibus egrediebatur aqua, quādo ſacerdotes lauabant manus, pedeſque. In altera (quanquā erat ſimilis) lauabatur caro, & non habebat ora, nec iugem aquā. Significat & lampadē. Zechar.12.6, כְּכִיּוֹר אֵשׁ ſicut lāpadem ignis in lignis. R. Dauid in lib. rad. exponit לַפִּיד lampadem. In coment. verò exponit prunā, aut carbonē ignis. Plurale maſculeum, 2. Paralip. 4.6, Et fecit כִּיּוֹרִים conchas. Fœmineū, 1. Reg. 7.40, אֶת־הַכִּיּוֹרוֹת conchas. Duale, pro chytropodibus, ſiue ſuſtētaculis ollarū ad ignē. Leuit. 11.35, Clybanus, וְכִירַיִם & chytropodes deſtruetur. pro deſtruentur. Secundū R. Dauid, eſt locus in quo ponūtur duo lebetes aut duo caldaria: idcirco eſt forma duali. Et deducitur à כִּיּוֹר pro lāpade. Vocatur autem ſic, eo quòd accenderent in eo ignē iugiter ad coquendum.

כּוֹכָב Stella, ſidus. Nū. 24.16. Hamós 5.25, כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם ſidus deorum veſtrorum. Ieſah. 47.13, בַּכּוֹכָבִים in ſtellis. Gen. 22.17, כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם ſicut ſtellæ cæli.

כִּכָּר Vnde כִּכָּר, Panis magnus, & fruſtum panis, Plaga nities, Talentum. Prouerb. 6.26, עַד־כִּכַּר לָחֶם vſque ad buccellā (ſiue fruſtū) panis. Tharghū, Eo quòd

aſſimilatur ſermo meretricis buccellæ panis. Irme. 37.20, Et dedit illi כִּכַּר־לֶחֶם buccellam panis per diē. ſic etiā Tharghum, פִּתָּא דְלַחְמָא. Exod. 29.23, וְכִכַּר לֶחֶם אַחַת & tortam panis vnā. vel, & buccellam panis vnā. R. Dauid in lib. rad. exponit, panē magnum. reliqua enim erāt placentæ & lagana. Tharghum tamen habet וּפִתָּא & buccellam. Gene. 13.10, Et vidit אֶת־כָּל־כִּכַּר omnem planitiem Iardén .i. Iordanis. Idem R. Selomóh & R.D. & Tharghum itidē, מֵישַׁר. Cum nominibus numeralibus ponitur ſingulare pro plurali: vt Exod. 38.16, Cētū כִּכָּר talenta. 1. Paral. 22.14, Auri כִּכָּרִים talēta. Duale, 2. Reg. 5.23, Cape כִּכָּרַיִם duo talēta. Fœmineū in alia ſignificatione, 1. Sem. 10.3, Portās tres כִּכְּרוֹת לֶחֶם buccellas panis.

כֶּל Menſura, Vide כִּיל.

כְּלָל Vnde nomen tóar fœmineum כְּלִילָה, Perfecta. Thre. 2.15, כְּלִילַת יֹפִי perfecta decore. ſub. ciuitas. ſiue quæ tota erat decora. Nomen, præpoſito מ, Pſal. 50.2, Ex Siión מִכְלַל־יֹפִי perfectione (aut vniuerſitate) decoris. i. quæ eſt decor, ac pulchritudo omnium terrarū. Et cum chólem, Iechez. 23.12, indutis מְכֻלָּל perfectione. vel vniuerſitate. i. omni genere pretioſarum veſtium. Et cum ſúrec, מְכֻלּוּל. Iechez. 27.24, Ipſi negotiatores tui בִּמְכֻלָּלִים in vniuerſitatibus. i. in omnibus rerum generibus. Hinc verbum in cal, Iechez. 27.11, Ipſi כְּלָלוּ יָפְיֵךְ perfecerunt (impleuerunt) decorem tuum. Alia forma ac ſignificatio, כְּלוּלָה, Deſpōſatio, ſecundum R. Dauid in cómen. Irme. 2.2, Recordatus ſum, &c. amoris כְּלוּלוֹתַיִךְ deſponſationū tuarum. Alia itē, כַּלָּה, Sponſa, Nurus: ſic appellata, quòd in diebus deſponſationis ſuæ cóſpiciātur omnis pulchritudo eius, ac omnia il-

lius ornamenta. Ieſah.62.5, Et gaudium ſponſi עַל־כַּלָּה ſuper ſponſa. Michàh 7.5, כַּלָּה nurus cũ ſocru ſua. Gen. 38.24, Fornicata eſt Tamár כַּלָּתְךָ nurus tua. Ruth 1.8, Duabus כַּלֹּתַיִךְ nuribus ſuis. Et puhál geminatum, 1. Reg.20.27, Et filii Iſraél numerati fuerunt, וְכֻלְכְּלוּ & numerati fuerunt omnes. Acſi dicat, Fuerunt in eo omnes, quẽadmodum fuerãt in priori bello, ſeptẽ millia: quia non defuit ex eis quiſquã in prælio, vt exponit R. D. in lib. rad. Tóar maſculeũ, Leuit.6.22, כָּלִיל totum adolebitur. Et 15, Et omne ſacrificiũ ſacerdotis כָּלִיל totum incenſum erit. i. erit holocauſtũ, quod totum cõburebatur. Deuter.33.10, וְכָלִיל & holocauſtum ſuper altare tuum. Sic dictum, inquit R. D. in lib. rad. quòd totum cõbureretur. Ieſah.2.18, Et idola כָּלִיל penitus concîdet. R. D. vniuerſaliter. i. idóla vniuerſa ſuccîdet. Iechе.16.14, כְּלִיל הוֹדוֹ, id eſt שָׁלֵם perfecta ipſa, pro erat. R. D. in cõmẽ. 1. Sem. 7.9, Et obtulit עוֹלָה כָּלִיל holocauſtũ totũ. Pſal.51.21, Holocauſtum וְכָלִיל & oblationẽ. R. D. in cõment. dicit idẽ geminari, quia holocauſtum erat כָּלִיל: totum enim comburebatur, vt dictum eſt. Vel (inquit) appellat כָּלִיל ſacrificiũ ſacerdotis, quod erat כָּלִיל totum cõbuſtum. R. Abrahám in cõmen. holocauſtũ, i. iuge ſacrificiũ: כָּלִיל ſacrificiũ ſacerdotis. Alia ſignificatio, Iudi.20.39, Et ecce aſcẽdit כְּלִיל הֶעָיִר fumus (exuſtionis) ciuitatis. R. D. Hinc eſt & כֹּל, Omne, totum, & præter duo quæ ſunt cum camés lato, omnia ſunt cũ vniuerſum. quod indicat daghés cum pronominibus: camés chathéph, aut chólem. Sunt autem illa duo, Pſal.35.9, כֹּל. Prouer.19.7, כֹּל. Sunt qui putant illud Ieſah.40.12, וְכָל, eſſe ex hac radice: quibus non aſſentior. Require in כוּל. Et cum chathéph habet maccáph, aliâs

eſt cum chólem cõmuniter. Pſal.3.8, Percuſſiſti אֶת־כָּל־ אֹיְבַי omnes inimicos meos. Exo.23.22, Et faciés כָּל אֲשֶׁר omnia quæ, &c. 2. Reg.12.5, לְכָל omnibus. Geneſ.16.12, Manus eius בַּכֹּל in omnes. Et 13.11, כֻּלָּהּ tota ipſa. Tria ſunt quæ ſcribuntur cum ה, & leguntur cum ו, Ieſah. 15.3, כֻּלֹּה totus ipſe. Idem Irme. 48.38, & Iechez. 36.10. Item ſine ה cum ו, כֻּלּוֹ. Malachi 3.9, Gens כֻּלּוֹ tota ipſa. 1. Reg.22.28, Audite populi כֻּלְּכֶם vniuerſi ipſi. pro vos. Eſt tranſitus à ſecunda perſona ad tertiã. R. D. in Michlól. 2. Semu. 23.6, כֻּלְּהֶם vniuerſi ipſi. cum ה & מ. Gene.42.35, לְכֹלְּתֵיהֶנָּה omnia ipſa. vel hæc. Et cũ ה & נ, 1. Reg.7.37, כֻּלָּנָה omnibus ipſis. Ponitur hæc dictio vice מְאוּמָה, Aliquid, quicquam. 2. Semu.12.3, Et pauperi אֵין־כֹּל nõ erat quicquã. Exo.20.10, Non facies כָּל־מְלָאכָה quicquã operis. i. nullum opus. Leuit.3.16, כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם omnẽ adipem, & omnẽ ſanguinẽ non comedetis. i. nil adipis, & nil ſanguinis. Pſal.49.17, Non capiet הַכֹּל quicquã. acſi dicat in prædictis, nec vnũ ex omnibus. i. nihil. R. D.

כָּלָא Prohibere, Claudere, recludere. Chag.1.10, Propterea ſuper vos כָּלְאוּ שָׁמַיִם מִטָּל וְהָאָרֶץ כָּלְאָה יְבוּלָהּ clauſerunt ſe cæli (eſt enim actiuũ intrãſitiuum) à rore (.i. ne darẽt rorẽ,) & terra prohibuit fructũ ſuũ. vel, clauſit ſe à fructu ſuo: vt ſubaudiatur מ præcedẽs. Pſal.119. 101, Ab omni via mala כָּלֵאתִי רַגְלָי prohibui pedes meos. 1. Sem.6.10, וְאֶת־בְּנֵיהֶם כָּלוּ & filios earum recluſerunt in domo. Venit more deſinẽtium in ה, inquit R. Dauid in Michlól: & ſic כָּלֵאתִי memoratũ, pro כָּלֵאתָ. & 1. Sem.25. 33, Quæ כְּלִאתַנִי prohibuiſti mihi. Pſal.88.9, כָּלֹא clauſum, & nõ egrediar. Eſt inſtar קָרוֹא. Eccleſ.8.8, לְכָלֹא אֶת־הָרוּחַ ad prohibendum ſpiritum. Nume.11.28, כְּלָאֵם prohibeos. Pſal.40.10, לֹא אֶכְלָא non prohibebo. Et in niphál,

& consummabitur ira. Et 29.20, וְכָלָה לֵץ & consumetur (aut deficiet) derisor. Psalm.119.101, ab omni via mala כָּלֵאתִי רַגְלָו prohibui pedes meos. Scribitur cum א, & legitur sicut desinentia in ה, vt habes & in כָּלָא. in vtraque radice citatur hic locus à R.D. in li.ra. & sic כָּלוּ prohibuerũt, vt & in כָּלָא. Psal.101.4, כָּלוּ defecerũt sicut fumus dies mei. Et 84.3, concupiuit, & etiam כָּלְתָה defecit. vel desiderauit. vtrunque enim significat. 1. Parali. 28.20, עַד־לִכְלוֹת donec perficias. vel finias. 1. Regũ 17.13, Hydria farinæ לֹא תִכְלֶה nõ deficiet. est cum camés, & secundum normam debuerat esse cum seghól, inquit R.D. in lib.ra. & in Michlól. Iiób 33.21, יֵכֶל deficiet (consumetur) caro illius. Et in pihél, 1. Reg.6.37, כִּלָּה הַבַּיִת perfecit (finiuit, compleuit) domũ. Alii codices habent כָּלָה perfecta est domus. Thre.4.11, כִּלָּה יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ (cõpleuit) Dominus iram suam. 2. Sem.21.6, כִּלָּנוּ consumpsit nos. Nume.25.11, וְלֹא־כִלִּיתִי & non consumpsi filios Israél. est cum chiric. Et cum seri, Ieche.6.12, וְכִלִּיתִי חֲמָתִי & cõ בָּם & complebo iram meam in eis. Et 13.14, וְכִלִּיתָם & cõsumemini. Ita scribitur in margine, & in plærisque libris: at intrinsecus scribitur וּכְלִיתָם, & sic est ex cal, & intrãsitiuum sicut & in Tharghum. Hose.11.6, וְכִלְתָה בַדָּיו & consumet villas eius. vel ramos eius, per quos metaphorice villæ intelliguntur, inquit R. Dauid in commen. Irme.14.12, מְכַלֶּה אֹתָם consumo (perdo) eos. Deut. 28.21, עַד כַּלֹּתוֹ אֹתְ donec cõsumat (perdat) ipse te. Ieche. 43.23, בְּכַלּוֹתְךָ quum compleueris tu. Exo.32.13, וְלְכַלֹּתָם & ad perdendum eos. Alia forma, Psal.74.11, de medio sinus tui כַּלֵּה consumendo. vel consume. aut prohibe, inquit R. Dauid in lib.rad. acsi dicat, Prohibe manum tuã ac dexteram tuam de medio sinus tui, & educ eã ad

Gene.8.2, וַיִּכָּלֵא & prohibita est pluuia. Nomen, כֶּלֶא cum sex pũctis, Carcer: sic appellatus, quòd hominem inde abire prohibeat, aut quia homo ibi claudatur. 2. Reg.17.4, בֵּית כֶּלֶא in domo carceris. 2. Reg.25.29, Et mutauit vestes כִּלְאוֹ carceris eius. Iesah.42.22, Et in domibus כְּלָאִים carcerum. Alia forma, Irme.37.4, in domo הַכְּלוּא carceris. Et 52.31, הַכְּלוּא. scribũtur cum י, & leguntur cum ו, כְּלוּא. Alia forma, præposito מ, Ouile, caula. à prohibẽdo sic appellata, quia pecudes, ne inde exeant, prohibeat. Chaba.3.17, abscisum fuit מִמִּכְלָה de ouili pecus. est cum ה vice א, inquit R.D. in lib.ra. Psal. 78.69, מִמִּכְלְאוֹת de caulis ouiũ. Et forma duali, significat mistum è lana & lino, & è duobus generibus seminum: vel è duobus quibuscunque generibus, vtputa è duobus animalibus, duabus arboribus. Leuit. 19. 19, Animal tuũ non coire facies כִּלְאַיִם cũ diuersis generibus: agrum tuum nõ seres כִּלְאַיִם diuersis generibus: & vestis כִּלְאַיִם diuersorũ generum nõ ascẽdet super te.

כֶּלֶב Cum sex punctis, Canis. Iudi.7.5, Sicut lambit הַכֶּלֶב canis. Iesa.56.11, וְהַכְּלָבִים & canes. Hinc est & כְּלוּב Canistrum, & Cauea vbi nutriũtur aues, inquit R.D. in lib.rad. Hamós 8.1, Et ecce כְּלוּב קָיִץ canistrum fructus. i. plenum fructibus, ait R.D. in cõment. Irme. 5.27, כִּכְלוּב sicut cauea plena auibus, sic &c. A Caléb proprio nomine, fit patronymicũ aut gentile, 1. Semu. 25.3, Et ipse כָּלְבִּי Calebita. i. de genere, vel familia Caléb. & ita habet Tharghum.

כָּלָה Deficere, Consumere, Finire, perficere, Desiderare, Prohibere, Claudere. Iesa.32.10, כִּי כָּלָה quũ finita fuerit vindemia. Psal.73.26, כָּלָה defecit caro mea. Iesah.21.16, וְכָלָה & deficiet õnis gloria. Et 10.25, וְכָלָה זַעַם

vlciſcendum vltionem de inimico. Idem in commẽt. Dani.9.24, לְכַלֹּא הַפֶּשַׁע ad cõſumendam (finiendã) præuaricationem. א ponitur vice ה, inquit R.D. in lib.rad. Exod.5.12, כַּלּוּ perficite. Et 33.3, ne forte אֲכַלֶּךָּ conſumam (aut perdam) te in via. quod ponitur pro אֲבַלֶּכָּ, כ cum pathách, & ל cum daghés, inquit R.Dauid in lib. rad. & in Michlól.2.Semu.13.39, וַתִּכַל & deſiderauit Dauid. i.anima Dauid, ſecundum R.D.in lib.rad.& in Michlól. Non enim poteſt referri verbũ fœmineum ad Dauid, ſed ad eius animam. Vel ſecũdum R.Abrahám auenhezra, eſt verbum trãſitiuum, quod refertur ad matrẽ Abſalóm, (quanquã nõ memoretur, vt in plærisque aliis Scripturæ locis, vt Quam peperit ipſam Leui, Numme.26.58. Et ipſum peperit poſt Abſalóm, 1.Reg.1.6.) & eſt ſenſus, Et deſiderauit mater Abſalóm, Dauidem, vt egrederetur è loco ſuo ad filium ſuũ. Et in puhál, Gene.2.1, וַיְכֻלּוּ & perfecti ſunt cæli. Et tóar, ſecũdum R.D.in lib.rad. Deute.28.32, & oculi tui videntes וְכָלוֹת & deficientes. ſub. erunt. i. videbunt, ac deficient. Tharghum, Et oculi tui videntes deficient. Et aliud Ieſah. 28.22, quia כָּלָה וְנֶחֱרָצָה completum & deciſum audiui. Si vero ſit nomẽ, exponatur vt in חֶרֶץ in nif hál. Sepha.1.12, quia כָּלָה perfectũ (.i.rẽ perfectã.) profecto feſtinatũ. Poteſt eſſe & nomẽ, pro conſummationẽ vel conſumptionẽ. Tharghum, גְּמִירָא conſummatũ, perfectúmq;.

Et nomen, Gene.18.21, An ſecundũ clamorẽ, &c. fecerint כָּלָה conſummationem. id eſt, an conſummauerint, compleuerintque. Alia forma, כִּלְיוֹן, Ieſah.10.22, כִּלָּיוֹן חָרֵץ conſummatio (vel conſumptio) deciſa inundare facit iuſtitiam. Deute.28.65, וְכִלְיוֹן עֵינַיִם & deficientiã (vel defectum) oculorũ. Alia item, תִּכְלָה. Pſal.119.96,

96, Omni תִּכְלָה cõſummationi (aut perfectioni) vidi finem, latũ mandatũ tuũ valde. i. perfectioni omniũ rerũ vidi finem: at præceptum tuũ latum eſt admodũ, & nõ habet finẽ. Et qui dixit (ait R.D.) quòd תִּכְלָה ſecundũ deriuationem eſt ſicut illud Ieſa.40.12, וְכָל בַּשְּׁלִשׁ & mẽſus eſt in menſura, inſtar סְתִרַת יְרֵךְ, Pſal.39.10. errauit in vtroque, quia vtrunque eſt ex verbis quorum vltima quieſcit ſecũdum grammaticam. Illud autem, Latum mandatum tuum valde: de præcepto cordis intelligunt, non corporis: quia præcepta quæ ad corpus attinent, habent finem. & hoc (inquit) verum eſt. Hæc opinio quam reprobat, eſt R.Moſéh, vt refert R.Abrahám auẽhezra, qui exponit, omni תִּכְלָה hoc eſt מִדָּה mẽſuræ, citans prædictũ Ieſahiáh locũ. R. Himmanuél in cõment. ſic enarrat, Omni perfectioni. i. omni rei habẽti finem, vidi & agnoui finem illius: vel, vidi quòd habet finem. Alia præterea, תַּכְלִית. Pſal.139.22, תַּכְלִית שְׂנְאָה perfectione odii (.i.perfecto odio) illos odio habui. quam R.Dauid in comment. exponat, magno odio, immò maximo odio odi illos. R.Himmanuél exponit acſi dicat, Odium illorum, ſcilicet inimicorum, erat in perfectione odii, & ego illorum eram inimicus. Vel dicit, ego illos odi: quod illi videntes, me odio habuerũt.

Hinc eſt & כְּלָיוֹת, Renes, à כָּלָה Deſiderare: quòd in renibus ſit deſiderium coitus, ſiue vis deſiderii coitus, vt dicunt nonnulli, inquit R.Dauid. Et per tranſitionẽ ſignificat Grana frumenti, quòd renibus ſint ſimilia. Irme.11.20, probans כְּלָיוֹת renes. Leuit.3.2, & duos כְּלָיוֹת renes. eſt ſine 1. Deuter.32.14, עִם־חֵלֶב כְּלָיוֹת חִטָּה pe granorum frumenti. aut tritici. vel cũ optimis granis tritici, ſecũdũ R.Dauid. Alia poſtremo, כְּבָלָה, Vas.

Plurale,2.Paralip. 4.21, erant מִכְלוֹת זָהָב vasa auri .i.aurea,inquit R.D.in lib.rad.מ est nominis constitutiuũ. At in cõment. ipsum scilicet aurum erat purificatum & conflatũ. מִכְלָה,Caula,require in כָּלָא. Hinc est & כְּלִי,Vas,Instrumentũ,Ornamẽtũ,Supellectilia,Arma, Vestis. Nume.19.14, כְּלִי פָּתוּחַ vas apertum. 1.Reg.6.7, Omne כְּלִי instrumẽtum ferreũ. Deuter.22.5,Non erit כְּלִי־גָבֶר vestis viri super mulierẽ. Et 13.48, in omni כְּלִי־עוֹר instrumẽto pelliceo.i.veste pellicea.1.Semu.17.48, Et misit Dauid manum suã אֶל־הַכֶּלִי ad vas. i.perã, &c. Exo.22.6, אוֹ־כֵלִים vel vasa.1.Sem.16.22,כֵּלִים arma. Gen. 24.53, Et protulit seruus כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב vasa argenti & vasa auri.1.Paralip.16.42, וּכְלֵי שִׁיר instrumẽta cantici.i. instrumẽta musica. Iesah.18.2,וּבִכְלֵי־גֹמֶא & in vasis iunci.i.iunceis,hoc est in nauibus iunceis,siue ex iunco cõfectis.Gen.49.5, כְּלֵי חָמָס vasa(.i.arma)iniquitatis. Iesa. 22.24, כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגַנּוֹת וְעַד כָּל־כְּלֵי הַנְּבָלִים omnia vasa parui,à vasis craterarũ vsq; ad vasa nebalim.i.omnia vasa parui ministerii,siue paruæ rei, hoc est in quibus ponũt res parui momẽti.Et dixit,à vasis craterarũ,in regimine:eo quòd in vasis(quæ vocãtur crateræ)erãt vasa varia,& distincta,magna & parua ad varios vsus,inquit R.D.in lib.rad.& in cõmen. & sic vsque ad vasa nebalim.Tharghum vertit à vasis,&c.i.à sacerdotibus indutis ephód vsque ad filios Leui post nebalim. Illud autẽ Iesah. 32.7, וּכְלֵי כְלָיו רָעִים & auari mensuræ eius malæ. i. deficientes:exponit R.D.in lib.rad. acsi dicat, non est opus vt dicas quòd ideo sit malus quòd nõ det de suo, sed quòd in vẽdendo vendat mẽsura parua, deficientique.Require in כּוּל. Genes.27.3,Tolle quæso כֵּלֶיךָ arma tua,pharetrã tuam,& arcum tuum.Et 31.36, Quia pal-

pasti אֶת־כָּל־כֵּלָיו omnia supellectilia mea . Iesah. 61.10, Tanquam sponsam ornabit כֵּלֶיהָ vestes suas.siue ornamenta sua,ait R.Dauid.

כֶּלַח Senium,senectus.Iiób 5.25,Ingredieris בְּכֶלַח in senectute sepulchrum.

כִּלְכֵּל Require in כּוּל.

כָּלַם In nifhál,Puduit,pudefit,erubuit.& est plusquã piam grauius.Irme.31.19, כִּי־גַם־נִכְלַמְתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי erubui,& etiã puduit me.pudore suffusus fui.Irm.22.22,נִכְלַמְתְּ pudore rubescs & pudore suffũdêris.2.Semu.10.5,נִכְלָמִים pudore suffusi.Iesah.45.17,וְלֹא־תִכָּלְמוּ & nõ pudore suffũdemini.

Et in hifhíl.1.Semu.20.34, הִכְלִימוֹ cõfuderat eum.Et in cũ seghól,1. Sem.25.7, לֹא הִכְלַמְנוּם non pudere fecimus eos.Irme.6.15,הַכְלִים pudore suffundi.(vel,pudore suffudere)nescierũt.sub.seipsos.R.D.in cõmẽ.non sunt cõmoti in pudore quo suffũdebãt eos,homines,ob illorũ mala opera.Iiób 19.3,תַּכְלִימוּנִי pudore suffũdetis me. Et in hof hál.Irme.14.3, בֹּשׁוּ וְהָכְלְמוּ erubuerunt & pudore suffusi sunt. Nomẽ,כְּלִמָּה,Erubescẽtia,pudor,verecũdia.Psal.69.8,operuit כְּלִמָּה pudor faciem meam.Psal. 4.3, vsquequo gloria mea לִכְלִמָּה ad pudorem:sub.erit, R.Selomóh, acsi dicat,Vsquequo spernitis me:vel,vsquequo ponetis gloriã(.i. animam)meã in pudorem: Irme.23.40,וּכְלִמָּוֹת & pudores.

כֶּלֶף Vnde כִּילַפָּה כִּילַפּוֹת,instar אַיִלַּמָּה אַיִלַּמּוֹת inquit R. D.in lib.rad.& י est protractiuũ,Instrumẽtum quo lapis cõteritur, vt malleus, & idgenus.Psal.74.6, bipenni,וְכִילַפּוֹת & malleis cõterent.pro cõtriuerũt.R. Abra.dicit esse instrumẽtum ferreum ad perdendum.

Universidad de Deusto Biblioteca

sic appellatus. Nam כְּמַן in lingua Aramæa, est abscondere, & recondere.

כָּמַס Recondere, abscondere. Semel duntaxat in Sacris literis inuenitur. Deuter.32.33, Nónne hoc כָּמֻס עִמָּדִי recōditum est mecum? R. Dauid exponit גָּנוּז reconditum.

כָּמַר Reuoluere, Resonare, Incalescere, Denigrare. In nif hál, Gene.43.30, כִּי־נִכְמְרוּ quia reuoluerūt se (vel resonuerunt, aut incaluerunt) miserationes (vel viscera) eius super fratrē suum. R.D. exponit נִתְגַּלְגְּלוּ reuoluerunt se. i. reuoluebātur. & הָמוּ resonuerunt. i. resonabant, secundum eius Tharghū, in quo sic legitur, אִיתְגּוֹלְלוּ reuoluebāt se. Vel נִתְחַמְמוּ incaluerunt. Et hæc est expositio R. Selomóh. Et in Misnáh scriptum est, עַל הַכּוֹמֶר שֶׁל זֵתִים super calorē oliuarum. Et in lingua Aramæa, מִשּׁוּם מִכְמָר בִּשְׂרָא propter calorē carnis. Thre.5.10, Pellis nostra (pro pelles nostræ) sicut clybanus נִכְמְרוּ denigratæ sunt. secūdum R.D. in lib. ra. at R. Abrahám auēhezra in cōmen. exustæ sunt. Hinc dicitur & כָּמַר, Sacerdos idolorū: quòd nigras indueret vestes. 2. Reg. 23.5, Et cessare fecit אֶת־הַכְּמָרִים sacerdotes quos posuerunt reges Iehudáh. Sephan.1.4, Et succidere faciam, &c. nomen הַכְּמָרִים sacerdotum cū sacerdotibus. i. cum aliis sacerdotibus idolorum qui nigris non sunt induti vestibus, inquit R.D. in lib. rad. Tharghum, pro, terram הַכֹּהֲנִים sacerdotum, Gen.47.22: habet terrā כּוּמְרַיָּא sacerdotum. Hinc & מִכְמָר, Rete piscatorium, aut venatorium. Iesah.51.20, sicut bos syluestris מִכְמָר in reti. Alia forma, מַכְמוֹר. Psal.141.10, Cadent בְּמַכְמֹרָיו in retia eius impii. Alia item, Iesah.19.8, Et expandentes מִכְמֹרֶת rete in superficie aquarū. Alia præterea, מִכְמֶרֶת,

Sunt (inquit præterea) qui dicūt esse metathesin כ in ק, acsi dicat קֵלָפוֹת, sicut idē est כֹּבַע & קֹבַע. & sic dicitur à decorticādo: קְלַף enim in lingua Aramæa est decorticare.

כַּמָּה Quot, require in מָה.

כָּמַהּ Concupiscere, desiderare, amare. R. Dauid exponit חָשַׁק, de quo dictum est. Semel tantū inuenitur in Sacris literis. Psal.63.2, כָּמַהּ לְךָ בְּשָׂרִי desiderauit (concupiuit) te caro mea. est ה cum mappic euphoniæ gratia. Sunt qui exponunt, arefacta est propter te caro mea. i. amore & desiderio tui consumpta est. R. Himmanuél, Desiderauit te caro mea. i. corpus meū.

כְּמוֹ Sicut. Iióh 19.22, כְּמוֹ־אֵל sicut Deus. Et quando, Gene.19.14, וּכְמוֹ & quādo aurora ascendit. vel, & quum aurora ascendisset. Idem Tharghū. Exod.9.17, Non fuit כָּמֹהוּ sicut ipsa. i. illi similis. & est vbique sine 1. 1. Reg.22.3, כָּמוֹנִי כָמוֹךָ sicut ego, sicut tu. i. ego sicut tu, & tu sicut ego: vt exponit R. Abrahám.

כָּמֹז Vnde כּוּמָז, Subligaculum, ornamentū femorale auro gēmísque redimitū, vt dicunt nonnulli: alii similiter, muliebre ornamētum circa pudēda. Doctores Hebræorū exponunt דְּפוּס שֶׁל־בֵּית הָרֶחֶם typus (vel forma) loci vuluæ. Nume.31.50, Inaurē וְכוּמָז & typum vuluæ. R. Selomóh, typum (seu formā) vuluæ quam fecerant ad expiandum, propitiādúmque cogitationem cordis filiarum Midián. Tharghum, וּמָחוֹךְ & subligaculum. aut dextrale.

כַּמֹּן Cyminum vulgo dicitur. Iesa.28.27, virga excutietur nigella, וְכַמֹּן & cyminum baculo. Hinc est & מִכְמָן, Thesaurus. Daniél 11.44, Et dominabitur בְּמִכְמַנֵּי thesauris auri. ab abscondendo, recōdendóque

vel Maſiach, ídque antequã cognoueris me quòd ego ſum qui do tibi fortitudinem propter Iſraél, vt illos educas de captiuitate Babél.

כַּנָּה Baſis, ſedes, require in כּוּן.

כָּנַס Eſt אָסַף, Congregare, coaceruare, colligere. Eccleſ.2.8, כָּנַסְתִּי לִי coaceruaui mihi. Et in pihél, Iehez.22.21, וְכִנַּסְתִּי אֶתְכֶם & congregabo vos. Pſal.147.2, expulſos Iſraél יְכַנֵּס congregabit. Et in hithpahál, Ieſah.28.20, Et operimentum anguſtum בְּהִתְכַּנֵּס in colligendo. Vel, dum colligitur. ſub. ad operiẽdum vnum, vt alterũ operire nequeat. Hinc etiam locus orationis vocatur בֵּית־הַכְּנֶסֶת Domus cõgregationis, quòd ibi cõgregẽtur ad orationẽ. Inde & duale, מִכְנְסַיִם, Feminalia, ſiue femoralia: quòd duas habeãt alas, vel oras, ait R.D. Exo.28.41, Et fac eis מִכְנְסֵי־בָד femoralia lini.

כָּנַע Eſt שָׁפַל, Humiliare, ſiue deiicere aut abiicere ſe: אָסַף, Contrahere, ſiue retrahere: סָחַר, Negotiari. In coniugatione nifhál, 1. Reg.21.28, נִכְנַע humiliauit (ſiue deiecit) ſe Acháb à facie mea. 2. Parali.33.23, כְּהִכָּנַע, quemadmodum humiliauit ſe Menaſſéh. 2. Reg.22.19, pro eo quòd emollitum eſt cor tuũ, וַתִּכָּנַע & humiliauit ſe à facie Domini. Et in hifhíl, 2. Paral.28.19, quia הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת־יְהוּדָה humiliare fecit Dominus Iehudam. Iiób 40.7, vide omnem ſuperbũ, הַכְנִיעֵהוּ humiliare fac eũ. Iudic.4.23, וַיַּכְנַע & humiliauit (ſiue afflixit) Deus in die illa Iabín. Nomẽ, Hoſe. 12.7, כְּנַעַן Mercatoris in manu eius ſtatera doli. ן non eſt radicale. Gen.38.2, filiã viri כְּנַעֲנִי mercatoris, R.D. in lib. rad. Tharghum ſimiliter, תַּגָּרָא mercatoris. Zechar.14.21, & nõ erit כְּנַעֲנִי mercator vltrà in domo Domini. R. Ioſéph, Chenahanæus. Chenahanæi enim à Iehoſúah dati fuerunt vt cæderẽt

Chab.1.15, Et congregabit eum בְּמִכְמַרְתּוֹ in rete ſuum. & eſt ſicut מִשְׁמֶרֶת מִשְׁמַרְתּוֹ.

כֵּן Rectus, vel baſis: & **כֵּן** Ita, ſic: & illorum compoſita, require in כּוּן.

כֶּן Vnde כִּנִּים, Pediculi. cuius ſingulare non inuenitur in Scriptura, ſed apud doctores Hebræos eſt in vſu, fœmineo genere, כִּנָּה. Exod.8.17, Et erit לְכִנִּים in pediculos. i. conuertetur in pediculos. Et nomen ſpeciei cum ם, quod tamen non eſt ſignum pluralis, ſed ſpeciei, ſecundum R. Dauid. Exod.8.18, Et fuit הַכִּנָּם בָּאָדָם pediculus in homine.

כָּנָה Eſt כָּסָה עָלַם, Tegere, operire, occultare nomen alicuius, honoris gratia, inquit R.D. in li. ra. Vnde grãmatici pronomẽ vocãt כִּנּוּי, quòd ſit nomẽ occultũ: ponitur enim vice nominis proprii. Vnde ſignificat vocare quẽpiam nõ proprio nomine, ſed occulto, vt cõmuni nomine, quod aliqui dicunt cognominare, ob aliquẽ euentũ. Iiób 32.22, וְאֶל־אָדָם לֹא אֲכַנֶּה & hominẽ non cognominabo. i. nõ vocabo nomine occulto. Dixit Elihú, Non tegã nomen tuum, nec illud occultabo, ſi fueris impius, nec acceptator ero perſonæ tuæ. Et 23, Quia nõ noui, אֲכַנֶּה cognominabo (vel tegã, aut occultabo) nomen. R. Leui, acſi dicat, Vocabo hominẽ proprio nomine: non cognomine alio, eius occultabo nomen adulandi gratia. non enim noui cognominabo, vel cognominare, vt ſit futurũ pro macór, ſecundum idioma Hebraicũ: vt habes lib.3. Inſtitutionũ Hebraicarũ, cap.12. Ieſah.45.4, Et vocaui te nomine tuo, אֲכַנְּךָ cognominabo te, & non cognouiſti me. acſi dicat, Vocaui te nomine tuo, quod eſt Córes (.i. Cyrus,) & vocabo te non nomine tuo, ſed cognomine quod eſt rex,

Universidad de Deusto
Biblioteca

9, si sumpsero כַּנְפֵי־שָׁחַר alas luciferi. aut auroræ. acsi di-
cat, Si iuero ab Oriente ad Occidentem momẽto vno,
&c. Zecha. 5. 9, & spiritus (ventus) בְּכַנְפֵיהֶם in alis earum.
sub. mulierũ. ם est loco ן. Fœmineũ, Deut. 22. 12, Super
quatuor כַּנְפוֹת oras operimẽti tui. Ieche. 7. 2, super qua-
tuor כַּנְפוֹת extremitates (siue fines) terræ. Hinc verbũ
in nif hál, Iesah. 30. 20, Et non יִכָּנֵף elongabitur vltrà do
ctores tui. pro, doctor tuus, aut singulus è doctoribus
tuis. R. Dauid in lib. ra. exponit, & non יֵאָסֵף colligetur,
neq; יֵעָצֵר excludetur, aut prohibebitur. Vnde apu ddo-
ctores, collectio populi vocatur כְּנוּפְיָא. Et sunt (inquit)
qui exponunt, non יֵרָחֵק elongabitur. acsi dicat, Non
erit in extremo terræ. Vide in יָרָה.

כָּנַר Vnde כִּנּוֹר, Cithara. Gene. 31. 25, וּבְכִנּוֹר & in citha
ra. Iiob 30. 31, כִּנֹּרִי cithara mea. Fœmineum, 2.
Paralip. 20. 28, וּבְכִנֹּרוֹת & in citharis.

כָּסַס Est מָנָה, Supputare, numerare. Exod. 12. 3, Secun
dum edere suũ תָּכֹסּוּ עַל־הַשֶּׂה supputabitis super
agnum. Tharghum, תִּתְמְנוֹן numerabitis. Idem R. Selo
móh in cõment. Nomen, מִכְסָה, Supputatio, numera-
tio, numerus. Exo. 12. 3, בְּמִכְסַת secundũ numerũ (aut sup
putationẽ) animarũ. Alia forma, מֶכֶס. Nume. 31. 28, Et
tolles מֶכֶס supputationẽ Domino. Et versu 38. 39 & 40,
וּמִכְסָם & supputatio eorũ. Vocatur autem (ait R. D.) מֶכֶס
nomine numeri, quòd mos sit accipientium הַמֶּכֶס, vt
capiant secundum numerum ex trãseuntibus ad eos,
quintam partem, vel sextam, aut decimam secundum
statutum & consuetudinem. Qua dictione vtũtur sæ-
pissime doctores Hebræorum.

כִּסֵּא Soliũ, thronus, sedes. 1. Reg. 10. 19, Et fecit rex
כִּסֵּא־שֵׁן thronum eburneum. 1. Paralip. 29. 23, Et

ligna, & haurirent aquam domui sanctuarii. acsi dicat,
quòd non cædent amplius ligna, nec hauriẽt aquam,
quia è maioribus Gentium venient ad cultum domus
sanctuarii, sicut scriptum est, Et etiam ex eis accipiã in
sacerdotes, & Leuitas, Iesa. 66. 21. Prou. 31. 24, & cingu-
lũ tradidit לַכְּנַעֲנִי mercatori. R. D. Et sic in cõmẽt. expo-
nitur לַסּוֹחֵר mercatori. Tharg. Chenahanæo. R. Him-
manuél, dedit mercatori, vt ipse vẽderet. Alia forma,
Iesah. 23. 8, כְּנַעֲנֶיהָ, Mercatores eius. Nomẽ, Irme. 10. 17,
Cõgrega è terra כִּנְעָתֵךְ merces tuas. secundũ Tharghũ.
Potest etiam exponi secundum R. D. in lib. rad. con-
grega de terra humiliationem tuam. i. Retrahe à mun
do humiliationẽ quã fecisti illis, quæ habitatura es in
munitione. vel arce. Illud autẽ Sephan. 1. 11, Succisus
est omnis populus כְּנַעַן Chenahã (i. terræ Chenahã, secũ
dũ Tharghũ) R. D. rectũ esse dicit vt exponatur diuitũ
qui habent negotiationẽ. vnde subditur, Ibi succisi sũt
omnes ferentes argentum. & sic, Et non erit mercator
vltrá &c. quod suprà citatũ est ex Zacharia. acsi dicat,
Multi sanctificabunt vasa domui sanctuarii, adeò vt
non sit opus mercatore qui illis vendat.

כָּנָף Ala, ora siue pars inferior vestis, Extremitas, fi-
nis. Gen. 1. 21, עֹף כָּנָף auem alæ. Et 7. 14, כָּל־כָּנָף o-
mnem alam, sub. habẽs, R. D. Tharghum, omne quod
volat. 1. Sem. 24. 4, & abscidit אֶת־כְּנַף הַמְּעִיל oram pallii.
Chag. 2. 15, feret vir carnem sanctitatis בִּכְנַף בִּגְדוֹ in ora
vestimenti sui. Iesa. 24. 16, מִכְּנַף ab extremo terræ. Plu
rale duale, Exo. 25. 19, expandentes כְּנָפַיִם alas. Eccles. 10.
20, & dominus הַכְּנָפַיִם alarum (. i. habẽs alas) annuntia-
bit verbum. Scribitur cum ה, legitur sine ה. 2. Semu. 22.
11, עַל־כַּנְפֵי super angelos (vel extremitates) vẽti. Psa. 139.
9, si

R.D.in cõment.)labiorú eorum יְכַסֻּמוּ operiet eos. Iechez.16.18, וַתְּכַסֵּם & operuisti eos. vel secundum R.D. in lib.rad. exponitur וַתְּכַסִּי בָהֶם & operuisti te illis. acsi dicat,induisti te illis.Tharghum,operuisti illos.vel illas,sub.imagines.Vtroque modo exponit R.D.in lib. rad.& in cõment. Et in puhál, Psal.80.11, כֻּסּוּ operti sunt montes.Eccles.6.4,יְכֻסֶּה operietur. Et in hithpahál,1.Reg.11.29,מִתְכַּסֶּה operuit se veste noua. 2.Reg. 19.2, מִתְכַּסִּים operiunt se saccis. Ionáh 3.8,וְיִתְכַּסּוּ & operiant se saccis. Nomen, כְּסוּי, Tegmen,operimentum. Nume.4.14,Et expãderunt super illud כְּסוּי operimentum. Alia forma,Iób 24.7,כְּסוּת operimentum in frigore. Alia item, Exo.26.14,Et facies מִכְסֶה operimentum tabernaculo.Nume.4.25,מִכְסֵהוּ operimentũ eius.

כָּסַח Est כָּרַת,Succidere, excidere. Iesah.33.12, Spinæ כְּסוּחִים excisæ. Nomen tóar,Iesah.5.25,Et erit morticinum eorum כַּסּוּחָה excisum.est instar שְׁבוּלָה,inquit R. Dauid, exponens כְּרוּתָה excisum. Tharghum etiam pro זָמַר,Putare,excidere,Leuit.25.3:habet כָּסַח.

כֶּסֶל Vnde כְּסִיל,Stultus,insipiens. Psal.49.11.Proue. 1.32, prosperitas כְּסִילִים stultorum. Hinc verbum in cal,Irme.10.8,וְיִכְסְלוּ & stulti erunt. Nomen cum sex punctis,כֶּסֶל,Psal.49.14,Hæc via illorũ כִּסְלָמוֹ stultitia ipsis.Significat etiã spem ac fiduciam. Proue. 3.25, Quia Dominus erit בְּכִסְלֶךָ in spe(aut fiducia)tua. Tharghum,בְּסַעֲדָךְ in auxilium tui. Psal.78.7, & ponẽt in Deo כִּסְלָם spem suam. Alia forma,כִּסְלָה.Iób 4.6, כִּסְלָתֶךָ spes tua. Significat & stultitiam. Psalm.85.9,Et non cõuertantur לְכִסְלָה ad stultitiã. Alia forma,Prouer.9.13,Mulier כְּסִילוּת stultitiæ tumultum facit. Sunt qui dicunt posse esse tóar fœmineum,pro stulta. vnde

sedit Selomóh super כִּסֵּא יְהוָה thronum Domini . Acsi dicat,ad iudicium:quia iudicium est Domini,cuius solium est cælum. Tria sunt quæ scribuntur cum ה loco א,1.Reg.10.19,sex gradus לַכִּסֵּה throno,& summitas rotũda לַכִּסֶּה throno.Iób 26.9,faciẽ כִּסֵּה solii. Ionáh 3.6, כִּסְאוֹ de throno suo.Psa.122.5,Illic sederũt כִּסְאוֹת sedes ad iudiciũ,כִּסְאוֹת sedes domui &c.Iesa.14.9,מִכִּסְאוֹתָם de foliis suis. Alia forma cum sex pũctis,כֶּסֶא,est זְמַן,Tépus constitutum. Psal.81.4, בַּכֶּסֶה in tẽpore constituto ad diem solennitatis nostræ.est cum ה loco א.Venit & sine א,Exod.17.16, עַל־כֵּס super thronum Domini.

כָּסָה Tegere,operire, cooperire. Rarissime inuenitur in cal. Prouerb.12.16,וְכֹסֶה קְלוֹן עָרוּם & tegẽs ignominiã callidus. Psal.32.1,כְּסוּי tectum(opertũ)peccatum.Vel est nomen,pro operimentum peccati. Et in nifhál, Irme.51.41, multitudine fluctuũ eius נִכְסְתָה operta est.Iechez.24.8,vt non הִכָּסוֹת operiatur. Et in pihél, Iechez.18.16, וְעֵרֹם כִּסָּה־בָגֶד & nudum operuit vestimento.Psal.85.3,כִּסִּיתָ כָּל־חַטָּאתָם operuisti omne peccatum eorum.Et cum ferí,Iechez.32.7,וְכִסִּיתִי & operiã, ríos.i.operire,& celare possum)ego ab Abrahám?Iesa. 11.9,aquæ mare מְכַסִּים operientes. Ieche.41.16,Et fenestræ מְכֻסּוֹת opertæ.Malachi 2.13,כַּסּוֹת operire(vel vt operiant vxores vestræ)lachryma altare Domini. Exod.26.13, לְכַסּוֹתוֹ ad operiẽdum illud.Hose.10.8,כַּסּוּנוּ operite nos. Iechez.18.7, וְעֵרֹם יְכַסֶּה & nudum operuerit vestimẽto. pro בְּבֶגֶד positũ est, בַּבֶּגֶד & nudum operuerit R.D.in lib.rad.Exod.15.5,abyssi יְכַסִּימוּ operient eos. pro operuerũt.Et est lene,id est sine daghés,inquit R. D.in lib.ra. Psal.140.10,Labor(vel potius médacium,

cõmuniter exponitur,habens ſtultitiam.i.ſtulta. Notandum autem,ſecũdum R.Sahadiáh,כְּסִיל non modo ſtultum,verũetiam & diuitem qui ſuis fidit diuitiis,ſignificare. Prouerb.19.1,Melior eſt רָשׁ pauper ambulãs in perfectione ſua,quàm peruerſus labiis ſuis,וְהוּא כְסִיל & eſt dives fidens ſuis diuitiis. Pauperi enim oppoſuit כְּסִיל diuitẽ: & peruerſo labiis,ambulanté in perfectione ſua.Eſt etiam כְּסִיל Orion.Iiób 9.9,Qui facit Arctum,כְּסִיל Oriona.Ieſa.13.10,Quia ſtellæ cælorũ וּכְסִילֵיהֶם & Oriones eorum.Scripſit R.Ionáh,כְּסִיל eſſe ſtellã magnam,quæ Harabicè dicitur סוּחַיל, & ſtellæ illi coniunctæ vocantur כְּסִילִים,Ieſa.13.10,vt ſuprá.At R.Abrahám duas ſcripſit eſſe ſtellas in duobus polis: quarum altera vocatur כְּסִיל,& eſt rubea,& occîdit camelos,ſi illam viderint. Rurſũ nomen כֶּסֶל.Iiób 15.27, Et faciet lumbricos עַלֵי־כֶסֶל in iliis.quæ ſcilicet ſunt coniuncta renibus ſub lumbis,inquit R.D. Leuit.3.4, Duos renes, & adipem qui eſt ſuper eos, אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים (&) qui eſt ſuper ilia.deficit enim ו,inquit R.Dauid.

כָּסַם Tondere. Iechez.44.20, כָּסוֹם יְכַסֵּמוּ אֶת־רָאשֵׁיהֶם Tondendo tondebunt capita ſua.Idem Tharghũ. Hinc dicitur etiam כֻּסֶּמֶת Zea,ſiue ſpelta,frumẽti genus,inquit R.D.Ieſah.28.25,וְכֻסֶּמֶת & ſpeltam, Iechez.4.9,וְכֻסָּמִים & ſpeltas.

כָּסַף Amare, concupiſcere,deſiderare,Iiób 14.15,Nũ opus manuum tuarũ תִּכְסֹף deſiderabis? pro deſideras,ſub.prodere. R.Leui in comment.Tharghum, תְּרַגֵּב,deſiderabis. R.Moſéh,Opus manuũ tuarum deſiderabis. ſub. videre illud. R.Abrahám iunior, voles amabíſque opus &c. Et in nifhál. Gene.31.28,Quia נִכְסֹף נִכְסַפְתָּ deſiderãdo deſiderauiſti (ſub.ire)ad domũ

patris tui.Sephan.2.1,Gens לֹא נִכְסָף non deſiderata.aut deſiderabilis. R.Ioſéph, inuerecunda, cui non eſt pudor:qua in ſignificatione Talmudiſtæ hoc vtũtur verbo. Hinc dicitur כֶּסֶף,Argentum:quòd ſit multũ deſiderabile,amabiléque. Et eſt cũ ſex punctis,& capitur pro pecunia. Gen.17.12, וּמִקְנַת כָּסֶף & emptio argenti.i. emptus argẽto.ſub. ſeruus.1.Paralip.29.2, וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף & argentum pro argento.Gene.17.23, כֶּסֶף argẽtum eius. Plurale,כְּסָפִים.Gene.42.25, כַּסְפֵּיהֶם pecunias noſtras.

כֻּסֶּמֶת Vnde כֻּסֶּמֶת,inſtar בְּרֵכָה,cuius plurale eſt בְּרֵכוֹת, & ſic כֻּסָּתוֹת,Puluill⁹,Ceruical quod capiti dormituri ſupponitur.Ieche.13.18,Væ ſuentibus כֻּסָּתוֹת puluillos. Et 20, ecce ego אֶל־כֻּסָּתוֹתֵיכֶנָה ad puluillos veſtros.

כָּעַס Iraſci,Irritare, prouocare ad iram. Et ſecundũ R.Ionáh,ſubſannare,ſpernere. Pſal.112.10, וְכָעָס & iraſcetur. Eſt totum cameſſatum, inquit R. Dauid in Michlól.& in lib.rad.Sed Eccleſiaſtis 5.16, לְכָעֹס ad iraſcetur,ע eſt cũ pathách.Eccleſiaſtis 7.10, לְכָעֹס ad iraſcendũ.Ieche.16.41, אַכְעִיס iraſcar. Et in pihél,1.Sem.1.6, וְכַעַסְתָּה & iraſci faciebat eam. Et in hifhíl.1.Reg.15.30,Qui הַכְעִיס אֶת־יְהוָה iraſci fecit Dominum. Neche.4.5, הַכְעִיסוּ iraſci fecerũt(.ſub.nos,vel me)contra ædificantes.vel reſpectu ædificantium.acſi dicat(inquit R.Dauid)vt irritarẽt cor ædificantium,ne ædificarent.Quãquam R.Ionáh exponit,ſubſannauerunt,ſpreuerunt-que.Sed non eſt opus ad hunc modũ exponere,inquit R.D.quum ſecũdum proprietatem verbi poſſit commode exponi. Ieſah.65.3, הַמַּכְעִיסִים אֹתִי iraſci facientes (aut irritantes)me.Irme.7.18, לְהַכְעִיסֵנִי ad irritandũme. Deuter.32.21, אַכְעִיסֵם irritabo illos. Iudic.2.12, וַיַּכְעִסוּ אֶת־ irritauerunt Dominum.eſt ſine ו formatiuo. יְהוָה,& irritauerunt

Nomẽ, כַּעַס, Ira. Eccleſ. 11.10, remoue כַּעַס irã. Scribitur interdũ & cũ ש. Iiób 5.2, כַּעַשׂ ira. Pſal. 85.5, כַּעַסְךָ ira tua. 2. Re. 23.26, propter כֹּל־הַכְעִסִים õnes iras. vel irritationes.

כָּפַף Curuare, incuruare. poteſt eſſe tranſitiuũ & intranſitiuũ. Pſal. 57.7, כָּפַף נַפְשִׁי incuruauit ſe anima mea. ſic eſt in tranſitiuum, & נֶפֶשׁ maſculeum. Vel eſt tranſitiuum, hoc ſenſu, Incuruauit vnuſquiſque ex illis animã meam. Pſal. 146.7, Dominus erigit כְּפוּפִים incuruatos. Ieſa. 58.5, הֲלָכֹף num incuruare, ſicut iũcus, caput ſuum? Et in nif hál. Michách. 6.6, אִכָּף לֵאלֹהֵי incuruabo me Deo. Secúdum normã debuerat eſſe אֶכָּפֵף R.D. in lib. ra. Vide כִּפָּה. Nomẽ, כִּפָּה, eſt עֹנֶף, Ramus: à curuitate ſic appellatus. Ieſa. 9.14, Et ſuccîdet &c. כִּפָּה וְאַגְמֹן ramũ, & iuncum. i. fortẽ & imbecillẽ, metaphorice. Alia forma, כַּף Vola: & à parte, tota etiã manus ita vocatur. Planta, Nubes, Cochleare, Neruus, vel os cócauum, in quo vertitur femur. Ieche. 21.14, Et percute כַּף אֶל־כַּף volam ad volam. palmam ad palmã. Gene. 32.25, Et tetigit כַּף־יְרֵכוֹ neruum, vel concauũ femoris eius. Nume. 7.14, כַּף אַחַת cochleare vnũ. Iechez. 1.7, וְכַף & planta pedum eorum. Ieſah. 28.4, בְּכַפּוֹ in manu eius. vel, in ramo eius, ſecundũ R. Ioſéph. Iiób 40. 26, בְּכַף manũ tuam. Sunt qui dicunt deficere ' ſignum pluralis. Exod. 33.21, Et operiam כַּפִּי vola mea. vel nube mea. Et cũ ו redundante, Iiób 33.7, וְאַכַּפִּי & manus mea. Require in אָכַף. Plurale duale, Pſal. 24.4, Innocens כַּפַּיִם manibus. Thre. 3.40, Leuemus cor noſtrũ אֶל־כַּפַּיִם אֶל־אֵל ad nubes ad Deum. Vel, cum manibus. vtroque modo exponit R.D. Vnde dicitur Pſal. 28.2, Quum leuauero manus meas ad adytum ſanctitatis tuæ. Vel, Leuemus cor noſtrum in manibus noſtris, & leuemus illud pro

munere, R. Sahadiáh. Vel, Leuemus cor noſtrũ ſuper manus (.i. acſi eſſet ſuper manus) vt videat te iugiter. R. Abrahám, Demus cor noſtrum donum in manibus noſtris. vel, ſit eleuatũ in manibus noſtris. Iiób 16.17, בְּכַפָּי in manibus meis. Fœmineum, Leui. 23.40, כַּפֹּת ramos palmarũ. Iehoſ. 3.13, כַּפּוֹת רַגְלַיִם plantæ pedũ. Cant. 5.5, myrrhã tranſeũtem עַל כַּפּוֹת ſuper cardines peſſuli.

כָּפָה Sedare, mitigare, Quieſcere. Prouer. 21.14, Donum in abſcõdito יִכְפֶּה־אָף extinguet furorem. R. Dauid, יִשְׁכֹּךְ ſedabit, requieſcere faciet, mitigabit. Qua in ſignificatione vtuntur doctores Hebræorum hoc verbo. R. Iehudáh putauit eſſe ex hac radice illud Michách 6.6, אַכֶּף, &c. quod citatũ eſt in כָּפַף. & hoc forſan, quòd in libris eius כ eſſet cum camés.

כָּפַל Geminare, duplicare. Exo. 26.9, וְכָפַלְתָּ אֶת־הַיְרִיעָה & duplicabis cortinã. Et in nif hál imperatiuum, Iechez. 21.14, Percute palmã ad palmam, וְתִכָּפֵל & duplicetur (ſit duplex) gladius. Nomen, כֶּפֶל cum ſex punctis, Geminatio, duplicitas, duplum. Iiób 41.5, בְּכֶפֶל cum duplicitate fræni ſui quis veniet? i. cũ duplici fræno quis veniet ad aperiendum os eius, vt illum imposito circũducat fræno? Et 11.6, כִּי־כִפְלַיִם quia duplicia ſecundum legẽ. ſub. meruiſti. Alia forma, מִכְפֶּלֶה. Gen. 23.9, Et det ſpeluncã הַמַּכְפֵּלָה duplicitatis. pro, duplicé.

כָּפַן Eſt אָסַף, Cógregare, colligere. Iechez. 17.6, Et ecce vitis hæc כְּפָנָה שֹׁרָשֶׁיהָ עָלָיו collegit (congregauit) radices ſuas ad eam. Hinc dicitur כָּפָן, Fames, Collectio, congregatio. Iiób 5.22, וְלִכְפָּן & in fame ridebis. Vnde & Tharghum pro רָעָב Hebraico, Gene. 12.10: vertit כַּפְנָא. R. Ioſéph exponit, in defectu crumenæ. acſi dicat, in collectione, & congregatione nũmorum, tem-

pore quo ſunt nummi in pretio. quid enim opus eſt, vt bis famẽ memoret? nónne illã memorauerat paulo ſuprà, verſu 19, quum ait, In fame redemit te à mor te? Idem R. Abrahám iunior.

כֹּפֶס Vnde כַּפִּים, Tignum. vel ſecũdum R. Dauid in lib. rad. eſt חֲתִיכָה, Fruſtum. Chab. 2. 11, Quia lapis de pariete clamabit, וְכַפִּים & tignum (vel fruſtum) de arbore reſpondebit illi. Fuerunt nõnulli (inquit R. D.) qui lapidem expoſuerunt: ſed quũ iam lapidẽ memorauerit, de fruſto ligni intelligendum eſt. In comment. tignum aut trabem eſſe ſcribit in domibus, per quod, vel per quã de vna ad alteram curritur. R. Abrahám trabẽ eſſe dicit, quæ vulgo dicitur ligamen. Et idcirco poſtea dicit, Væ ædificãti ciuitatẽ in ſanguinibus. Tharghum, וְשִׁיפָא & putamen lignorum cæſorum.

כָּפַר Bituminare. Geneſ. 6. 14, וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ & bitumina bis illã intrinſecus & extrinſecus בַּכֹּפֶר bitumine. quod (inquit R. D. in lib. rad.) in Harabico vocatur כֻּפְרָא, & eſt genus luti. Sunt qui exponunt, בְּזֶפֶת pice, vt ſit, Et picabis eã &c. pice. In pihél, Remoue reirã alicuius, placare, Remouere iniquitatẽ & peccatũ, expiare. Exo. 30. 10, וְכִפֶּר & expiabit Aharón ſuper cornua &c. R. D. exponit, quum poſuerit ſanguinẽ ſuper cornua altaris, remouebit iniquitates Iſraél, quia placet coram me locus. Leuit. 4. 20, וְכִפֶּר עֲלֵיהֶם & expiabit eos. Et 16. 32, וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ & expiabit ſanctuarium ſanctificationis. Deute. 32. 43, וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ & expiabit terram ſuam (&) populum ſuum. Vnde & Tharghum, Et expiationem faciet ſuper terram ſuam, & ſuper populũ ſuum. Poteſt & hoc pacto verti, ſecũdum R. Selomóh, Et expiabit terram ſuam populum ſuum. i. terram ſuã

quæ eſt populus ſuus. Vel, & placabitur terræ ſuæ populo ſuo. Exponit enim וְכִפֶּר, per וְיִפָּיֵס & placabitur: citans illud Geneſ. 32. 19, אֲכַפְּרָה פָנָיו placabo faciem eius munere. Propter tribulationes quæ tranſierunt ſuper eos, quáſve intulerunt illis inimici, placatus fuit eis. R. D. Deuter. 21. 8, כַּפֵּר לְעַמְּךָ expia populum tuum. i. propitius eſto, parce populo tuo, & illius amoue iniquitates. Nume. 8. 12, לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם ad expiandum Leuitas. Exo. 32. 29, ſi forte אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטַּאתְכֶם expiauero (. i. expiationẽ facere potero) pro peccato veſtro. hoc eſt amouea iniquitates veſtras ac peccata veſtra, me precante pro peccatis veſtris. Vel, amouea iram Creatoris qui iratus eſt aduerſum vos propter peccata veſtra, vt exponit R. D. in lib. rad. Prouer. 16. 14, & vir ſapiens וְכַפְּרֶנָּה amouebit illam. R. D. in lib. ra. Et in commen. exponit, quiſcere faciet illã, mitigabit, placabitq;: citãs illud Gen. 32. 29, ſuprà memoratum. Iechez. 43. 26, וְכִפְּרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ expiabunt altare. Alii codices habent ו redundans: & ſic eſt imperatiuum. Intrinſecus ſcribitur cũ ו, extrinſecus (. i. in margine) cum י, ad denotandam duplicem lectionem. Vnde & R. D. in comment. ſcribi ait cum ו, & legi cũ י, eundémque eſſe ſenſum, niſi quòd in ſcriptura ſenſus coniungitur ſuperioribus. Et in nifhál compoſito. Deute. 21. 8, וְנִכַּפֶּר & remouebitur ab eis ſanguis. i. pœna ſanguinis. Eſt cõpoſitũ ex nifhál & hithpahál, inquit R. D. in lib. rad. ſecundum normã debuerat eſſe וְנִתְכַּפֶּר. Et hithpahál, 1. Semu. 3. 13, Si יִתְכַּפֵּר expiabitur (vel remouebitur) iniquitas. Et in puhál, Ieſah. 28. 18, וְכֻפַּר & remouebitur fœdus veſtrum cũ morte. R. D. in lib. rad. Ieſah. 6. 7, & peccatum tuum תְּכֻפַּר expiabitur. remouebitur. Nomen, כִּפֻּר, Expiatio. Le-

uiti.23.28,dies כִּפֻּרִים expiationum. Alia forma,כַּפֹּרֶת, Propitiatorium,vel tegmen:ſic appellatum,inquit R. D.quòd arcam tegeret & operiret.Exo.25.16, & facies כַּפֹּרֶת propitiatorium ex auro puro. R.Selomóh expo-nit tegmẽ,ſiue operimentũ ſuper arcã ſuperne patulũ, quod requieſcebat ſuper illã inſtar tabulæ. Alia item, כֹּפֶר,Exo.21.29, Remotio iniquitatis, hoc eſt redẽptio, ait R. D. Pſal.49.8, non dabit Deo כָּפְרוֹ redemptionẽ ſui. Eſt etiá כֹּפֶר genus aromatis quod nõnulli cam-phoram vocant, R. Dauid in Harabico dicit appellari אַלְחוּנָא.Can.1.14,botrus הַכֹּפֶר camphoræ dilectus meus mihi. R. Abrahám nomẽ loci in terra Iſraél eſſe putat vbi talis erat botrus,ſicut dicitur Botrus Hẽghédi.Vel כֹּפֶר palmæ quæ gignit dactylos.Sunt enim palmæ va-ria nomina ſecũdum varia tempora : & eſt tempus in quo Harabicè dicitur cópher,éſtque odoris optimi. Et illud Cant.4.13,כְּפָרִים Cyperi: expoſitores dicũt,inquit R.D.eſſe aliud genus aromatis à cópher iam memo-rato. Eſt etiã כְּפַר.Villa.1.Semu.6.18,Ab vrbe muni-tionis,vſq; ad כְּפַר villã abſq; muro. Alia forma,כְּפָר, Villa. Cuius plurale,Cant.7.11,pernoctemus בַּכְּפָרִים in villis. Alia itẽ,כְּפִיר.Nechem.6.2,Veni,& cõueniamus pariter בַּכְּפִירִים in villis . Alii nomen putant eſſe loci. Aliud, כְּפוֹר, Pruina quæ in aurora tempore frigoris deſcendit.Exo.16.14,minutum כַּכְּפוֹר ſicut pruina. Eſt etiam כְּפַר,ſecundum R.Dauid,Cochlear.Hebræos ta-mẽ doctores מִזְרָק craterẽ,aut peluim exponere ſcribit. 1.Paral.28.17,וְלִכְפוֹרֵי חָזָהָב בְּמִשְׁקָל לְכִפּוֹר וּכְפוֹר & pro crate ribus aureis in põdere, pro cratere,& cratere. Aliud, כְּפִיר,Leunculus,maior videlicet quàm גּוּר.Iechez.19.3, Et aſcendit vnus מִגְּרִיָּה כְּפִיר הָיָה ex catulis eius,leuncu-

lus fuit. i.effectus eſt. Irme. 2.15, Super eum rugient כְּפִירִים leunculi.

כָּפַשׁ Semel dũtaxat in Sacris literis inuenitur,ldq; in hif híl,Thren.3.16,הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר operuit(in-uoluit,fœdauit,vt exponit R.D.in lib.ra.) me cinere. Simile eſt quod ſcribũt doctores Hebræorũ in Miſnáh, Menſus eſt in menſura כְּפוּשָׁה cumulata.i.redundante & modum ſuperante.acſi dicat,poſuit me inuolutum tanquã vas in cinere,adeò vt operuerit me cinere.Quã quã ſunt qui exponunt כְּפוּשָׁה inuerſa:quaſi dicat,ſicut vas inuerſum ſuper os ſuũ. Idem in cõment. ſimiliter exponit,כַּפָּה אוֹתִי inuertit me in cinerẽ,ſicut vas inuer-ſum ſuper os ſuũ. Tharghum, כְּנַע יָתִי humiliauit me.

כֶּבֶשׂ Eſt כֶּבֶשׂ,Agnus,Paſcuũ, ſiue locus paſcuæ. Et per tranſlationẽ,Dux,princeps,quẽadmodum voca-tur & אַיִל aries,& עַתּוּד hircus. Ieſah.30.23, Paſcet pecus tuũ in die illa כֶּבֶשׂ נִרְחָב paſcuum latum.Eſt enim locus paſcuæ agnorũ aliorúmq; animalium, inquit R.D.in cõment.& in li.ra.R.Abrahám dicit deficere alterũ ב, ſicut in בַּת pupilla,deficit ב.Eſt ergo ſicut כִּכַּר planitie-es.q.d.planitiẽ latã.Ieſa.16.1,Mittite כֶּבֶשׂ agnũ domina-torẽ terræ,&c.i.mittite ducẽ,aut principem. R.Abra-hám,camelum. R.Ionáh exponit,Mittite filiũ came-li dominatorẽ terræ: ſic appellatum ob velocitatẽ,le-uitatémq; curſus quo tẽdit ad loca. R.verò Ioſéph ex-ponit,Mittite agnũ dominatoris terræ.Eſt enim in re-gimine,quũ ſit cum pathách:éſtque ſenſus,O Moabi-tæ mittite agnũ(pro agnos)dominatoris terræ.i.Chiz-chiiáhu,de Petra deſerti quæ erat ex vrbibus Moab,ad montẽ filiæ Siión. Conſueuerant enim mittere tribu-tum ad regẽ Iſraél centũ millia agnos.At mortuo A-

chàb præuaricati ſunt,& illa non miſerunt,vt habes 2. Reg.3.4.Sed quũ roboratus eſſet rex Iſraél,inquit,Mitte agnos quos debetis regi,&c.Et rectũ eſt,inquit R. Dauid,vt radix ſit כָּרַר. Deute.32.14,Cum adipe כָּרִים gnorum. Pſal.65.14,Induerunt ſe כָּרִים paſcua pecudibus. Ieche.4.2,Et pone aduerſus eã כָּרִים arietes in circuitu.intellige ferreos quibus murus deſtruatur.R.D. exponit duces,ac principes exercituũ.R.Ioſeph,agnos, ſub.ferreos:quemadmodum fiunt arietes ferrei ad impetendum murum. 2.Reg. 11.4, Et tulit centuriones, לַכָּרִים principéſque.Et ponitur pro לַכֹּרֵי. deeſt enim ם, inquit R.Dauid in lib.rad.

כֶּרֶר Vnde כֶּר,quod R.D.in lib.rad. exponit מַרְבַּדַּעַת clitellas, quæ mulis, camelíſque ſuperponuntur,quũ ſarcinas ferunt. Gene.31.33,Et poſuit ea בְּכַר in clitellis cameli.R.Abrahám,in camelo.Vtũtur doctores Hebræorum litera geminata,כַּרַּר, ſignificans ſtragulum,aut ſtratorium ſuper quod dormitur. Thargo בְּעֵבִיטָא in clitella.Vulgo בשטיל baſto:& ita vulgo appellari ſcripſit R.Selomóh in comment.

כֶּרֶב Vnde כְּרוּב, quod ſecũdum R. Abrahám auenhezra eſt vniuerſale nomẽ ad omnẽ figurã:niſi quòd ea quæ ſunt in Lege, humanã habebant effigiẽ, quo modo nunc depingũtur:quæ verò ſunt in Iechezchél,quatuor animaliũ ibi deſcriptorũ habebant figuram.Exo.25.19,Et fac כְּרוּב אֶחָד cherúb vnũ. Rex quoque,ſecũdum R.D.in lib.ra. ob illius magnitudinem ac dignitatẽ,appellatur Cherúb. Iechez.28.14,אַתְּ כְּרוּב Tu Cherúb(.i.rex)magnus. Plurale, Exod.25.17, duos כְּרוּבִים cherubim. Et pro figuris cherubimorũ,Exo.26.1, decẽ cortinas,&c.כְּרוּבִים cũ figuris cherubim.Notandũ

autẽ,doctores Hebræorũ putaſſe כ in הַכְרוּבִים deſeruire, exponentes כְּרַבְיָא ſicut puer, quòd ſint inſtar puerorũ.

כָּרָה Eſt חָפַר,Fodit:& אָכַל,Comedit: & קָנָה,Poſſedit, emit,acquiſiuit,ait R.D.itẽ Apparauit.Pſal.7. 16,בּוֹר כָּרָה ciſternã fodit.Gene.50.4,in ſepulchro meo quod כָּרִיתִי לִי fodi mihi. Alii exponũt, inquit R.D.acquiſiui,emi. Prouerb.16.27, Vir impietatis כֹּרֶה רָעָה fodit malum.Hoſe.3.2,וָאֶכְרֶהָ לִי & poſſedi(acquiſiui,emi) eam mihi.כ eſt cum daghés ob decorẽ, inquit R.D.in lib.ra.2.Reg.6.23,וַיִּכְרֶה לָהֶם כֶּרֶה גְּדוֹלָה & apparauit eis apparatum magnũ. Iiób 40.25,יִכְרֵהוּ comedét ſuper illum ſocii.Deute.2.6,Et etiã aquas תִּכְרוּ emetis ab illis.Iiób 6.27,וְתִכְרוּ & fodietis(pro foditis,ſub.mendacia)aduerſus amicũ veſtrum. R.Mithridatus, Et inſidiamini amico veſtro.Vel,& apparatũ facietis, pro facitis. R.D. in lib.ra.& idem R.Moſéh in cõment. R.Abrahám iunior in cõment. & fodietis vt inueniatis mendacia in amicũ veſtrum.Tharghũ,וְתַחְשְׁלוּן & cogitatis. Et in nif hál,Pſalm.94.13,יִכָּרֶה fodiatur impio fouea. Et in hif híl, 2.Sem.3.35,Et venit omnis populus לְהַכְרוֹת אֶת דָּוִד לֶחֶם vt edere facerent Dauid panẽ. Sic ſcribitur,inquit R.Dauid: ſed legitur cum ב,vt ſcripſerũt R.Menachém filius Seruc,& R.Iehudáh.At ipſe R.Dauid in omnibus libris correctis,cum ב ſe inueniſſe teſtatur:& ita etiam ſcribit R.Ionáh,quòd non inuenit ſcriptum cum כ, ne in Maſſóreth quidẽ. Et R.Ioſéph ſcripſit in libro Haggalui.i.captiuitatis,quòd cũ כ,eſt laute conuiuari,opipere comedere: cũ ב verò eſt parce cõuiuari, aut edere.Et exponit,Dixerunt doctores Hebræorum, in principio לְהַכְרוֹתוֹ,& in fine לְהַכְרוֹתוֹ. Prius, coegerũt illum vt parũ ederet:& hoc eſt לְהַכְרוֹתוֹ vt edere faceret

Universidad de Deusto Biblioteca

eum.& ſic 2.Sem.13.6,וְאֶבְרֶה & comedã de manu eius.i. parum comedã more ægrotantis. Et in fine,לְהַכְרוֹתוֹ vt comedere facerent eum multũ. Nomen,בֶּרֶה,Apparatus,cibus,conuiuiũ, vt in futuro cal. Alia forma, Nume.20.19, Et dabo מִכְרָם pretium earũ. Abſolutum eſt מֶכֶר,Pretiũ,poſſeſſio, acquiſitio, emptio. Rectũ eſt (inquit R.D.)vt ſit ex hac radice illud Hamós 2.6,Nõ cõuertam eũ עַל־מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק propter emptionẽ illorum argento iuſtũ. i.eo quòd emerint argẽto iuſtum: quẽadmodum dicit ca.8.6 huius, vt emãt argẽto pauperes.Sic exponunt nõnulli illud Gen.50.4,In ſepulchro,&c.in cal poſitũ.Quanquã enim Abrahám illud emerit,nihilominus perinde fuit acſi Iahacób illud emiſſet.Vel quia emit portionẽ Heſaú,lenticularũ edulio. Et ſic rectũ eſt vt exponatur ex hac radice illud Sephaniáh 2.9,וּמִכְרֵה־מֶלַח,id eſt,& תֵּל tumulus(aut cumus)ſalis.Quo in ſenſu doctores Hebræorũ cumulum appellãt בֵּרִי. Aliud, Sephan.2.6,habitacula כְּרֹת caularum paſtorum. Eſt enim(inquit R.D.)locus in quo paſtores fodiunt vt ſint ibi pecora illorum clauſa.

כָּרַךְ Inuoluere,Induere, amicire.Inde תַּכְרִיךְ, Amictus, pallium: quòd homo illo ſe inuoluat, ſic appellatum. Eſtér 8.15,וְתַכְרִיךְ בּוּץ & amictu(aut pallio) byſſino. Vtũtur fæpius hac dictione doctores Hebræorum in cal,& ſic Tharghum.

כֶּרֶם Cum ſex punctis,eſt Vinea.Gene.9.20,Et plantauit כֶּרֶם vineam.Ieſah.5.1,כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי vinea fuit dilecto meo.Iudic.15.5,וְעַד־כֶּרֶם זֵיתִים & vſq; ad vineã, (&)oleam.1 enim præcedẽs manet loco duorum. Vel, vſque ad vineam olíueti. i. vbi ſunt multæ oleæ parier, vt exponunt doctores Hebræorum, inquit R. D.

Exo.22.4,כַּרְמוֹ vinea eius.Iiób 24.18,non aſpiciet viam כְּרָמִים vinearũ. Exponit R. Sahadiáh viam habitabilẽ, quia vineæ ſunt propinquæ vrbi. Impius verò non aſpicit viam habitabilem,ſed manet in deſertis.Alii vero(inquit R.Dauid)dicunt כ deſeruire,vt ſit,ſicut כְּרָמִים excelſi. Hoſe.2.15,אֶת־כְּרָמֶיהָ vineas eius. Vinitores vero appellãtur כּוֹרְמִים.Ioél 1. 11, Vlulate כֹּרְמִים vinitores.

כָּרַע Curuare,incuruare: & quãdo eſt intranſitiuũ, curuare ſe.Gene.49.9,כָּרַע incuruauit ſe,accubuit vt leo.Ieſa.10.4,בִּלְתִּי כְרַע vt nõ incuruet ſe(vel niſi incuruauerit ſe)ſub vincto. pro,inter vinctos.i.nõ euadet quiſpiam niſi incuruauerit ſe inter vinctos, vt inter illos ſe abſcondat, ne viuus putetur: & ſic euadat. Ita nonnullos exponere refert R.Dauid in comment. éſtque expoſitio R. Abrahám in comment. Ipſe vero ad hũc modum enarrat, Abſq; me incuruauit ſe &c.i. Quia populus iſte abſq; me nõ eſt populus meus,neq; obtẽperat mihi,propterea incuruauit ſe,vt cũ illis eſſet, ſi dicat,In loco vinctorũ incuruauit ſe,vt cũ illis eſſet, & in loco occiſorũ ſimiliter cadẽt ipſi occiſi : nã quidã ex illis captiui ducẽtur,quidã occidẽtur,nõ remanebit vnus ex illis in terra ſua.R.Ioſéph,Quia nõ incuruauit ſe Deo, vincietur occidetúrque. R.Moſéh, Præter incuruationem quæ illis erit in terra ſua, Gentibus illos humiliantibus,eueniet illis maius hoc,quia partim captiui ducentur, partim occidentur. Ieſah.45.23, mihi תִּכְרַע curuabit ſe omne genu. Et in hifhíl,Iudi.11.34, הַכְרֵעַ הִכְרַעְתַּנִי incuruando incuruaſti me. Et pedes animalium dicuntur כְּרָעַיִם,eo quòd incuruant ſe incuruatione genuũ:& eſt duale.Hamós 3.12,duo כְּרָעַיִם crura. Et 8.21,וְאֶת־הַכְּרָעַיִם & pedes(vel crura)lauit.

כָּרַשׁ Eſt כֶּרֶס,quo vtuntur doctores Hebræi,Venter. Irme.51.33,Impleuit כָּרְשׁוֹ ventrem ſuum.

כָּרַת Pangere,paciſci,pactũ facere, Incidere, ſuccidere,excidere.Gen.15.18, כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית pactus eſt Dominus cum Abrám pactum. Deuter.20.20, illud perdes, וְכָרַתָּ & ſuccides.pro וְכָרַתְתָּ.Num.13.25, propter botrum אֲשֶׁר־כָּרְתוּ quem abſciderunt.Irm.46.23, כָּרְתוּ יַעְרָהּ נְאֻם־יְהוָה ſucciderunt(vel ſuccidite) ſyluam illius,dicit Dominus.Sunt inquit R.D. in Michlol,& in lib.rad.& in comment. qui legunt hunc locum cũ camés chathéph,& ſic eſt imperatiuum.ſunt alii qui legunt cum camés lato, & ghahiá, & ita eſt præteritum, ſicque habẽt libri correcti, & hoc eſt rectum:& eſt præteritum vice futuri,ſecundum more Scripturæ in multis locis,& præcipue in libris vatũ: & coniungitur נְאֻם־יְהוָה ipſi præterito, quanquam non eſt ſecundum morem in vatum libris.Veruntamẽ ſimile reperitur apud Irm.48.15, יָרְדוּ deſcẽderũt ad victimá, נְאֻם הַמֶּלֶךְ dixit rex &c. Et hoc pacto cũ præterito in verbis increpatoriis: vtIrm.2.29,omnes vos פְּשַׁעְתֶּם בִּי נְאֻם־יְהוָה præuaricati eſtis contra me,dixit Domin⁹.Leui.22.24, וְכָרוּת & inciſũ. i.cuius neruus erat inciſus. R.D.1.Semu.22.8, בְּכָרֶת־בְּנִי quũpepigerit.ſub.pactũ.2.Sem.3.11, כָּרֹת pange pactũ. Iehoſ.9.6, כִּרְתוּ־לָנוּ בְּרִית pangite nobiſcũ pactũ.Iudi.9.48, וַיִּכְרֹת שׁוֹכֹת & ſuccidit ramũ arboris. Et in nifhál, Ioél 1.5, נִכְרַת exciſũ eſt ab ore veſtro. Nume.15.31, הִכָּרֵת excidẽdo excidetur anima ipſa.Ieſa.48.19, לֹא־יִכָּרֵת non excidetur. Et in puhál,Iechez.16.4, לֹא כֹרַת non eſt præciſus vmbilicus tuus. Et in hifhíl,Ieche.21.4, הִכְרַתִּי excidere feci ex te iuſtum. 1.Semu. 20.16, בְּהַכְרִית quũ excidere faceret Dominus inimicos Dauid.

uid.Nachum 1.14, אַכְרִית excidere faciam ſculptile. 1.Reg.18.5, & non נִכְרִית excidemus ab animali.i.ciuitatem ab animalibus. R.Dauid in lib.rad. Et in hofhál, Ioél 1.9, הִכְרִת exciſum eſt ſacrificium. Nomen, Deutero.24.1,libellum repudii.Et cum vnum, כְּרִיתוּת Ieſa.50.1, כְּרִיתָה. Et nomen gentis,ſiue magnæ familiæ(inquit R.Dauid in lib.ra.)è Peliſtæis. Ieche.25.16, & excidere faciam אֶת־כְּרֵתִים Cerethæos.Sepha.2.5, Gẽs כְּרֵתִים Cerethæorum. Tharghum,populum peccatorũ. Erat etiam כְּרֵתִי Cerethi vna è familiis Iſraél, ſic appellata,inquit R.D.in lib.ra. 2.Sem.8.18, וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי & Cerethi & Pelethi. Tharghũ tamen habet קַשָּׁתַיָּא וְקַלָּעַיָּא ſagittarios & fundibularios.

כֶּשֶׂב Cũ ſex pũctis eſt כֶּבֶשׂ,trãſpoſitis literis,Agnus, ouis annicula.Leui.3.7, אִם־כֶּשֶׂב הוּא,Si agnũ(vel ouẽ)ipſe offert.Et 22.27,bos אוֹ־כֶשֶׂב vel agnus.aut ouis. Significat enim non ſolum agnũ anniculum,ſed & ouem anniculam quæ incipit generare.Nec obſtat ma ſculeum nomen:quippe nomina generũ, ac ſpecierũ, ſub quocunque genere venerint , vtrunque ſignificãt ſexum.Vnde Nume.18.17,dicitur,Veruntamẽ primogenitum bouis, אוֹ־בְכוֹר כֶּשֶׂב vel primogenitũ ouis, &c. vbi manifeſte ouem,non agnum ſignificat.Geneſ.30.39, וְהַכְּשָׂבִים & agnos(vel oues)diuiſit. Leuit.1.10,& ſi de pecudibus fuerit oblatio eius, מִן־הַכְּשָׂבִים potius,ouibus,)vel de capris in holocauſtum,maſculũ immaculatum offeret. In hoc quod dicit maſculum, oſtendit nomẽ eſſe ſpeciei quod cõprehendit vtrũque ſexum.Et idcirco expreſſit quid deberet offerri,maſculum inquiens,quemadmodum facit quum vult quod fœmina offeratur. Fœmineum.Leui.5.6, Fœminam

uit robur meum. Malachi 2.8, הִכְשַׁלְתֶּם impingere (aut offendere) fecistis multos in legẽ. Est trãsitiuũ. 2. Para. 28.23, & ipsi fuerunt illi לְהַכְשִׁילוֹ ad debilitandũ illum.

Nomen, Leuit. 19.14, & coram cæco non dabis מִכְשֹׁל offendiculũ. Iechez. 18.30, לְמִכְשׁוֹל עָוֹן in offendiculum iniquitatis. Irme. 6.21, מִכְשֹׁלִים offendicula. Fœmineũ, Iesa. 3.6, וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת & offendiculum hoc. Alia forma, כִּשָּׁלוֹן. Proue. 16.18. Aliud, כַּשִּׁיל, Securis. Psal. 74.6, בְּכַשִּׁיל securi (bipenni) & malleis conterent.

כָּשַׁף Secundũ R. Abrahám, est Præstigium, & præstigiator, qui est leuis manibus suis, qui præstringit oculos, qui scit horas quando aliquid fieri oportet, & cognitionem habet somniorum secundum dispositionẽ stellarũ. Potest etiam hoc nomine כָּשַׁף, appellari fascinum, & fascinator. Micháh 5. 12, & excidã כְּשָׁפִים præstigia de manu tua. Exo. 7.11, sapiẽtes וְלַמְכַשְּׁפִים & præstigiatores. R. Abrahám scribit in commen. esse מְשַׁנִּים דָּבָר הַתּוֹלֶדֶת לְמַרְאֵה הָעָיִן mutantes aliquid naturale ad aspectum oculi. Fœmineum, Exo. 22.16, מְכַשֵּׁפָה præstigiatricem (maleficam) non viuificabis. Dixit maleficam, quòd maleficia vtplurimũ in mulieribus inueniãtur. Hinc verbum in pihél, 2. Parali. 33.6, Et augurabatur, וְכִשֵּׁף & præstigia exercebat.

כָּשַׁר Rectũ esse, cõgruum & cõueniens. Vnde à R. D. exponitur per יָשַׁר quod idẽ significat. Ecclesi. 11.6, nescis quod magis יִכְשַׁר rectum sit. aut congruum. Tóar, כָּשֵׁר, Rectus, congruus, conueniens. Estér 8.5, וְכָשֵׁר & recta fuit res coram rege. Vel est verbũ ex cal, inquit R. Abrahám exponens locum Eccle. 10. 9, de quo postea. & est sicut חָפֵץ. In hifhíl, secundum R. Dauid, & R. Abrahám in cõment. Eccles. 10.9, וְיִתְרוֹן

de pecudibus כִּשְׂבָּה agnam. vel ouiculam.

כָּשָׂה Est כָּסָה, Tegere, operire: & טוּחַ Linere, complanare. Deute. 32.15, Incrassatus fuisti, כָּשִׂיתָ operuisti. sub. cor tuum ob multam pinguedinẽ, adeò vt nihil intelligas. sic R. D. in lib. ra. R. Abrahám in commẽt. sic scribit, Sunt qui dicũt quòd est sicut כָּסִיתָ operuisti. i. operuisti faciem tuã adipe seu pinguedine: vt Iiób 15.27, כִּי־כִסָּה quia operuit faciem suam adipe. quia inuenitur ex cal, vt habes in כָּסָה. Alii dicunt esse sicut illud Psal. 119.175, erraui כְּשֶׂה sicut pecus perditũ. i. fui vt pecus. Sed hoc in nullo binián inuenitur: & rectum est vt nullus sit huic dictioni frater (.i. nusquam alibi reperiatur) sítque sensus, בָּעַטְתָּ recalcitrasti. Tharghũ, קְנֵא נִכְסִין possedit (acquisiuit) opes. R. Selomóh, operuisti, sicut homo quum intrinsecus est pinguis, eius ilia duplicantur extrinsecus. citat locum Iiób memoratũ.

כָּשַׁל Impingere, offendere, Pedibus debilitari & viribus, Cadere, ruere. Hose. 5.5, כָּשַׁל impegit etiã Iehudáh. est præteritũ vice futuri, inquit R. D. pro impinget, cadet. Vnde & Tharghũ habet יִתְקְלוּן impingẽt. Hose. 14.2, כָּשַׁלְתָּ corruisti propter iniquitatem tuam. Psal. 109.24, genua mea כָּשְׁלוּ debilitata sunt (vel, fuerũt debilia) propter ieiunium. Irme. 46.12, fortis in fortem כָּשָׁלוּ impegerunt. Iesa. 35.3, & genua כְּשֵׁלוֹת debilia roborate. Et in nifhál, Dan. 11.20, וְנִכְשַׁל & impinget, & cadet. Macór defectiuum, Prouerb. 24.17, וּבִכָּשְׁלוֹ & dum corruerit ipse. debilitatus fuerit. secundum normam debuerat esse וּבְהִכָּשְׁלוֹ. Perfectum, Daniél 11. 35, וּבְהִכָּשְׁלָם & quum debilitati fuerint ipsi. Iechez. 33.12, & in impietatem impii לֹא יִכָּשֵׁל non impinget. sub. ipse impius. Et in hifhíl, Thren. 1.14, הִכְשִׁיל כֹּחִי debilita-

oliuas in mortario,non autem molebant,ne essent in illo feces:& eductis guttis prioribus,congregabant ad molas,illásque molebant.& oleũ non contulum quod molendo educebatur, cõueniens erat pro sacrificiis, & prophanũ pro cãdelabro.dictũ est enĩ,Cõtusũ pro lumi nari.Et quod dictũ est de sacrificiis,Exo.29.40,oleo הָתִּית cõtusionis:nõ est dictũ propter obligationẽ. Alia for ma,מְכֻתָּה.Iesa.30.14, Et nõ inuenietur בִּמְכֻתָּתוֹ in cõfra ctione illius testa.R.Ionáh scripsit ex hac radice esse il lud 2.Para.2.9,dedi frumẽta מַכּוֹת cõtusionũ. pro cõtu sa, aut molita. est enim nomen instar מַשּׂוֹר à שָׂדַר, sed secundum R.Ioséph deducitur à נָכַת, & est instar מַשּׂוֹר à נָשַׂר.Et Tharghũ,pro וַיְנַשְּׁכוּ,Num.21.7,& momorde rũt populũ:habet וּנְכִיתוּ.Et נְכֻתָא est morsus,comestio.

כָּתַב Scribere. Exo.32.33, de libro tuo אֲשֶׁר־כָּתַבְתָּ scripsisti.Irme.36.18,& ego בְּכָתְבִי scribo.Exo.32, 2,כְּתֻבִים scriptæ.Deut.29.27,הַכְּתוּבָה quæ scripta est.Exo. 17.14,כְּתֹב זֹאת scribe hoc.Deut.31.24,quũ consũmasset Moseh לִכְתֹּב scribere. Et 10.2, וְאֶכְתֹּב & scribam. Et in nif hál; Estér 3.12,נִכְתָּב scriptum est. Malachi 3.16, וַיִּכָּתֵב & scriptus est liber. Et in pihél significantiã habet híl interdum. Iesah.10.1,וּמְכַתְּבִים עָמֵל כָּתֵבוּ & scribere fa cientes, mendacium scribere fecerũt.Potest enim esse transitiuum in tertium,inquit R.Dauid in lib.rad.Et in cõmentariis,Loquitur(inquit)contra iudices, & cõtra illorum tabelliones: iudices ferebant iniquas sententias, præcipientes tabellionibus vt illas scriberent. R.quoque Abrahám in commen.exponit, O statuentes,vel scribentes.acsi dicat, O iudices,& illorum scribæ.Et dicit esse transitiuũ in duos pehulim.i.personas patientes. Nomen, Leui.19.28,וּכְתֹבֶת קַעֲקַע & scriptu-

הַכְשִׁיר חָכְמָה & excellentia rectum facere sapientiã.i. excellentia est sapientiæ super alia , quòd absque dolore rectum faciat hominem,inquit R.Abrahám. Nomẽ, Eccleſia.4.4,& omnem כִּשְׁרוֹן rectitudinem. Et 5.10,& quæ כִּשְׁרוֹן rectitudo(cõuenientia)heris eius.i.eã possidetibus. Et 2.21,& in scientia, וּבְכִשְׁרוֹן & in rectitudine.

Aliud,Psal.68.7,Qui educit vinctos בַּכּוֹשְׁרוֹת compedibus.vel annulis compedum,secundum R.Dauid in lib.rad.& כ est sicut ק,quantum ad significantiam attinet,sicut קְשׁוּרִים vincula,ligamina.sunt enim eiusdem exitus:& sic תִּקֵּן, & תִּכֵּן eiusdem sunt significationis.

Aliud,כִּישׁוֹר,Verticulum:quod ponitur in capite fusi nentibus mulieribus, secundũ R.D.in lib. rad. ad dirigendum netum.vernacula lingua וֶרְטִיל.Prouе.31.19, manus suas misit בַּכִּישׁוֹר ad verticulum.

כָּתַת Cõtundere,cædere, tundere. Psal.89.23,וְכַתּוֹתִי מְפָנָיו צָרָיו & contundam à facie eius inimicos eius.Iesa.30.14, & conteret eum secundum contritionem lagenæ figulorum כַּתּוּת contundendo. Ioél 3.10, כַּתּוּ אִתִּיכֶם contundite bidẽtes vestros. Deute.9.21,& cõbussi illũ igni, וָאֶכֹּת אֹתוֹ & cõtudi illum.quod debuerat esse,inquit R.D.in lib.ra.אֲכוֹת instar חָנַן à אָחוֹן. Vel est secũdum aliam futuri formam instar קָבַב à אָקֹב.vel est à נָכַת vel יָכַת. In pihél, 2.Paralip.34.6, וְהַפְּסִילִים כִּתֵּת & sculptilia contudit. Et in hofhál, Iesah.24.12, Et sonitu שַׁעַר יְכֻתַּת contundetur(conteretur)porta. Irm.46. 5.& potentes eorum יֻכַּתּוּ contundentur.conterentur. Et in hifhíl,Deut.1.43,וַתְּכַתּוּ אֶתְכֶם & cõtuderunt vos. Nomen,Exod.27.19,oleum oliuæ purum כָּתִית cõtusionis pro luminari.Exponunt doctores Hebræorũ, vt R.Selomóh in comment.& alii, quòd conterebant

pretiosum sicut aurũ obrizũ. Vel, fuisse tonum cãtus, cuius principium erat Michtám. R.Himmanuél, Aurum optimũ, ornamentum aureũ appellauit psalmũ, eo quòd esset desiderabilis in oculis eius vt aurũ optimum. Verbú in nifhál, Irm.2.22, נִכְתָּם, id est נִרְשָׁם descripta(signata, & impressa)est iniquitas tua corã me, ait R.Dauid in lib.ra.at in cõment.exponit מְגוּלֶה manifesta, vt illam negare nequeas.

כְּתֹנֶת Vnde כְּתֹנֶת, Tunica, Palliũ. Gene.37.3, Et fecit ei כְּתֹנֶת tunicã. Alia forma, כְּתֻנֶת Gene.37.23, Et exspoliauerũt Ioséph אֶת־כְּתָנְתּוֹ tunica ipsius. Exo.28.39, facies כֻּתָּנוֹת tunicas. Leuit.10.5, Et tulerunt eos בִּכְתָנְתָּם cũ tunicis suis. R.D.in lib.rad. dicit ת esse cum seuá tantum, & secundum normã debuisse esse cũ camés chathéph. Et in libro altero emẽdato inueni(inquit)cum camés chathéph. Alia forma, Exod.39.27, Et fecerũt אֶת־הַכֻּתֹנֶת tunicas byssinas.

כָּתֵף Humerus, Latus, Angulúsq; & ora vestiũ.1.Re.6.8, אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת ad latus domus. Alia forma, Iesah.46.7, Portabũt eũ עַל־כָּתֵף super humerũ. Et 11.14, Et volabũt בְּכֶתֶף in humerum Philistinorũ. vel in latus, aut angulũ Philistinorũ, secũdum R.D.in li.ra, vbi exponit vtroq; modo. Erũt Philistim lassi in humero, vel latere, aut angulo suo: acsi dicat, in terra sua. Vel secundum priorem significãtiam, Erit Israél lassus humero, propter multam in Philistæos cædem. Exod.28.7, Duo כְּתֵפֹת latera hærẽtia. vel potius, duæ oræ hærẽtes: sic appellatæ, quòd essent in lateribus vel angulis, inquit R. Dauid.in lib.rad.

כֶּתֶר Diadema, corona. Estér 1.12, כֶּתֶר מַלְכוּת cũ diademate regni. Et in pihél verbũ, significat

ram notæ non dabitis(.i.ponetis)in vobis. Alia forma. Estér 8.8, כִּי־כְתָב quia scriptura. Alia item, Exod.32.17, וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים & scriptura, scriptura Dei.

כֹּתֶל Est קִיר, Paries, murus. Canti.2.8, Ecce iste manet post כָּתְלֵנוּ parietem nostrum.

כֶּתֶם Vnde כֶּתֶם cum sex punctis, quod est חָזְקָה הַשְׁוֹב, Aurum optimum, inquit R.Dauid. quanquã R.Ionáh scripserit significare פְּנִינִים Margaritas. Et R. Selomóh Psal.16.1, exponit עֲטָרָה Coronã, diadema. Verum quia adiũgitur illi אוֹפִיר & פָּז, videtur esse aurum, & non margarita. Prouer.25.12, Inauris aurea, & ornamentum כֶּתֶם auri. Cant.5.11, Caput eius כֶּתֶם פָּז aurum obrizum. vel purificatũ, & optimũ. At R.D.in lib.rad. dicit hoc loco deesse ו, sicut in plærisque aliis locis, vt Chab.3.11, Sol, luna: pro & luna. Hose.8.11, propter onus regis, principũ: pro & principum, & idgenus. Vel est in regimine ad פָּז, ob eius bonitatẽ, pro, auri optimi & purificati. Psal.45.10, Astitit coniunx ad dexteram tuam בְּכֶתֶם אוֹפִיר in auro Ophir. Tharghũ, in obrizo. R.Himmanuél, cũ margaritis optimis, quæ veniũt de Ophir, vbi sunt cæteris meliores. R.Selomóh, cũ ornamentis aureis de Ophir. Alia forma, præposito מ, Psal.56.1, מִכְתָּם Dauidi aurũ. acsi dicat, psalmũ, aut cantum fuisse Dauidi pretiosum veluti aurum, inquit R.D.in lib. ra. Tharghũ, Sicut Dauid humilis(vel pauper)& perfectus: & sic est cõpositũ è מְךָ pro כָּךְ pauper, à מָכַךְ, quod est attenuari, pauperẽ esse: & תָּם perfectus, immaculatus, à תָּמַם. R.Selomóh Psal.57.1, dicit esse tonũ cantus. Idé Psal.16.1, interpretatur עֲטָרָה coronã, vel diadema: & sensus Scripturæ est, quòd erat res quã cõsueuerat dicere Dauid. R.Abrahã exponit acsi dicat psalmũ fuisse

aut ſaxum. & quia erat inſtar mortarii, vocauit illam
מַכְתֵּשׁ. Alter codex (ait rurſum R. D.) habet בַּבָּא, aliâs
כַּבָּא fouea dentis, in qua videlicet fixus eſt dens. In alio
adhuc codice dicit ſe inueniſſe רוֹמְזָא דִבְלוֹעָא, & igno-
rare quid ſit. Sepha.1.11, Vlulate habitatores הַמַּכְתֵּשׁ
Machtés. Quidã dicũt nomẽ eſſe loci. Tharghũ, Qui ha
bitatis in torrẽte Chidrón. Et in Midrás aghudáh, habi
tatores Thabraiá, quæ eſt profũdior omni terra Iſraél.

DICTIONES QVADRATAE.

כַּדְכֹּד Ieſa.54.12, & ponã כַּדְכֹּד iaſpidem propugna-
cula tua. vel feneſtras tuas. i. lapides fene-
ſtrarum tuarũ. Tharghũ, Et ponã ſicut gemmas ligna
tua. Tharghum Ieroſolymitanum, pro נֹפֶךְ, Exo.28.18,
quod eſt gẽma ſubobſcura, ſubatra, aut nigra, ſecundũ
R.D. & R. Abrahám: habet כַּדְכַּדְיַנָא. Alii putãt cadcód
eſſe vnionem, ſeu margaritam, nonnulli cryſtallum.

כִּלְכֵּל Require in radice כּוּל.

כַּפְתֹּר Eſt תַּפּוּחַ, Malum: vel quod eſt inſtar mali
rotũdum, vt fit in picturis & ſculpturis, in
quibus fiunt mala, & malogranata, & idgenus. Exod.
25.32. Significat etiã מַשְׁקוֹף, Superliminare, quod eſt
cõiunctũ duobus poſtibus. Hamós 9.1, Percute הַכַּפְתּוֹר
ſuperliminare, & cõtremiſcent. Sic autẽ appellatur ſu-
perliminare, ait R.D. quòd ſculperẽt in illo mala, flo-
réſq;. Eſt & nomẽ prouinciæ, Cappadocia, & Cappa-
dox. Hamós 9.7, מִכַּפְתּוֹר à Cappadocia. Plurale, כַּפְתּוֹרִים
Cappadoces, Mala, Superliminaria. Exod.25.31, כַּפְתֹּרֶיהָ in ſuperli
mala eius, & flores eius. Sepha.2.14, בְּכַפְתֹּרֶיהָ
minaribus eius cõmorabuntur. Tharghũ, בְּפַתְּחֵי תַרְעָא

Expectare. Iiób 36.2, כַּתַּר־לִי זְעֵיר expecta me paululum.
Significat etiã Circuire, circũdare inſtar coronæ. Iu-
dic.20.42, כִּתְּרוּ אֶת־בִּנְיָמִן circundederunt Biniamín. R.
Ioſéph, expectauerunt Biniamín donec egrederetur, &
perſequeretur illos. Et hoc eſt quod dixit verſu 32, Et a-
uellamus eos de vrbe. Hoc etiã eſt quod ſtatim dicit,
Inſequi fecerũt illum cum requie, (.i. pedetẽtim,) cal-
care (vel potius, ambulare) fecerunt eum. Et non di-
xit, Perſecuti ſunt eum: quia ipſi fecerũt ſecũdum vo-
luntatem ſuã, & fugerunt, vt illi inſequerẽtur, & dice-
rent, Fugiunt vt prius. Et hoc eſt quod dixit, Paulatim
ambulare fecerũt ipſum Biniamín quũ fugeret Iſraél,
& nõ feſtinauit donec reuerſus eſt ad eos. Et in hif-
hil, Chabac.1.4, Quia impius מַכְתִּיר אֶת־הַצַּדִּיק circundat
iuſtum. Pſal.142.7, בִּי יַכְתִּירוּ צַדִּיקִים me expectabunt (pro
expectant) iuſti. Vel ſecundum R. Dauid, reputãt me
ſibi coronã. Prouerb.14.18, Et callidi יַכְתִּירוּ דָעַת veluti
coronã imponent (capiti ſuo) ſcientiã. ſic R.D. Hinc
eſt & כּוֹתֶרֶת, Capitellũ: quòd ſit veluti corona colum-
nis. 1. Reg.7.16, altitudo הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת capitelli vnius. 2.
Para.4.12, וְהַכֹּתָרוֹת & capitella ſuper caput columnarũ.

כָּתַשׁ Cõtundere, conterere. Prouer.27.22, אִם־תִּכְתּוֹשׁ
אֶת־הָאֱוִיל בַּמַּכְתֵּשׁ ſi contuderis ſtultũ in mor-
tario. Et ſic fouea in qua dens iacet, quæ eſt inſtar
mortarioli, vocatur מַכְתֵּשׁ, inquit R. Dauid. Iudi.15.19,
Et rupit Deus אֶת־הַמַּכְתֵּשׁ foueã dentis quæ erat in ma-
xilla. Tharghum, vt R. Dauid, Et rupit Deus יַת־כַּבָּא
דִבְלוֹעָא dentem (aut dentis foueã) quæ erat in maxilla.
Sed idem R.D. in cõment. citans Tharghum, legit יַת
כֵּיפָא דִיבְלוֹעָא petrã quæ erat in maxilla. Atque ita, opi-
nione ipſius Tharghũ, videtur ſub maxilla eſſe petra,
aut

gnificat, vrbes quæ sunt vt desertũ absq; arboribus fructiferis, futuras vt Carmél, qui est mons plenus arboribus fructiferis, & agris. Et 29.17, Et conuertetur Lebanón לַכַּרְמֶל וְהַכַּרְמֶל in Carmél, & Carmél in syluam reputabitur. Metaphorice notat, quòd ii qui modo sunt excelsi vt cedri Lebanón excelsæ, erunt sicut arbores Carmél, quæ sunt humiles. Et ii qui modo sunt humiles vt arbores Carmél, erũt excelsi vt arbores syluæ Lebanón. Et est prophetia super regnum Chizchiiáhu.

כִּרְסֵם In pihél, Implere ventrẽ. Psa.80.14, יְכַרְסְמֶנָּה impleuit ventrẽ ex illa porcus de sylua. Sic est dictio cõposita: acsi dicat, יְכָרֵס מֶנָּה implebit vẽtrem suũ ex ea. מֶנָּה pro מִמֶּנָּה, & יְכָרֵס à כָּרֵס vẽter, vt habes in כְּרֵשׁ. Alii exponunt acsi dicat, יְקַרְסְמֶנָּה cum ק.כ enim & ק sunt eiusdem exitus, & possunt adinuicẽ permutari, inquit R. D.i. excîdet ac consumet illam aper de sylua. Nam pro יַחְסְלֶנּוּ, Deut.28.38, excîdet (aut cõsumet) illud locusta: Tharghũ Ierosolymitanum habet יְקַרְסֵם יָתֵיהּ excîdet illud. Et sic in Misnáh, Ager שֶׁקַּרְסְמוּהָ quẽ exciderunt (cõsumpserunt) formicæ. Tharghũ, יְנוּבְרִינָה effodit (eruit porcorum more) eã. R. Abrahám in commen. verbũ esse quadratum scripsit: acsi dicat, יְרַסְמֶנָּה cõculcauit eam. Et sunt qui dictionẽ dicunt esse compositam, vt sit, impleuit ventrem ex illa: sed hoc est absurdum (inquit) in oculis meis. R. Selomóh, excîdit (euulsit) eam. Citat etiam Misnáh vt suprá.

כַּרְפַּס Color viridis. Estér 1.6, חוּר׳ כַּרְפַּס album (.i. aulæum album) viride.

in superliminari portæ commorabuntur.

כִּרְכֵּר In pihél est Subsilire, saltare. 2. Semuél 6.16, וּמְכַרְכֵּר & saltantem coram Domino. Tharghum, מְשַׁבַּח laudantem. Hinc etiam (inquit R. Dauid in cõment. & in lib. ra.) dicũtur cameli, & animalia leuia ac velocia in ambulando, כִּרְכָּרוֹת. Videntur enim saltare propter suã velocitatem. Iesah.66.20, & in mulis, וּבַכִּרְכָּרוֹת & in camelis. aut animalibus velocibus. Tharghum, וּבְתוּשְׁבְּחָן & in laudibus.

כִּרְבֵּל Amicire, tegere, operire. 1. Paral.15.26, Et Dauid מְכֻרְבַּל׳ opert' pallio. Dani.3.20, וְכַרְבְּלָתְהוֹן & operimentis (vel palliis) suis.

כַּרְכֹּב Ambitus, circuitus. Exo.27.5, Ponésque illud subter כַּרְכֹּב הַמִּזְבֵּחַ circuitũ altaris. Tharghũ vertit סוֹבְבָא circuitũ. & R. Selomóh in cõment. similiter: vbi ita inquit, Omne quod circuit quidpiã in gyrũ, vocatur כַּרְכֹּב. Et secundum doctores Hebræos (vt ait idem ibidem, & R. Dauid in lib. rad.) erat duplex circuitus, prior qui dictus est: & alter in quo ambulabant sacerdotes ministrantes, ne illorum pedes nutarent.

כַּרְכֹּם Crocus. Cant.4.14, Nardus, וְכַרְכֹּם & crocus.

כַּרְמֶל Spica plena, viridísque ac tenera. Leuit.2.13, גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב triticum cõtusum spicæ plenæ virentis offeres. Significat & Coccinum. Cant.7.6, Caput tuum super te כַּכַּרְמֶל sicut coccinum. Vnde sequitur, Et coma capitis tui vt purpura. Et cum chiric, 2. Paral.3.13, & purpura, וְכַרְמִיל & coccino. i. colore purpureo, qui vulgo dicitur *grana*. Est & nomen montis, Iesa.32.14, Et erit desertũ לַכַּרְמֶל וְכַרְמֶל in Carmél, & Carmél in syluã (.i. vt sylua) reputabitur. Metaphorice si-

Universidad de Deusto
Biblioteca

los. Et מ & ת præpositis, Malachi 1.13, מַתְּלָאָה labor. Vel dic מ deseruire, & pathach esse loco [illegible] מִתְּלָאָה à labore. aut de labore. & sic Psal. 55.22, Lenierũt מֶחֱמָאוֹת præ butyris os suum. Et sic habet Iehonathán in Tharghũ, מִלֵּיאוּתָנָא à labore. Idem R. Dauid in commen. Sed secundú R. Abrahám deficit ה, vt sit מַהַתְּלָאָה. Et est sicut מַזֶּה בְּיָדֶךָ, pro מַה־זֶּה, Exod. 4.2, acsi dicat, מַה זֹּאת תְּלָאָה Quid hoc laboris! aut, qualis labor! quum tamẽ ea oblatio sit sicut puluis, & nõ sit sufficiẽtia in ea.

לָאַט Est כָּסָה, Operire, tegere. 2. Sem. 19.3, Et rex לָאַט אֶת־פָּנָיו operuit faciem suã. Iiób 15.11, וְדָבָר לָאַט עִמָּךְ & verbum (vel res) latuit tecũ. Exod. 7.22, Et fecerunt sic magi AEgypti בְּלָטֵיהֶם incantationibus suis. quiescit ה, in quod א versum erat, inquit R. Dauid. Potest tamen secũdum eundem, esse ex radice לָהַט, ibi vide. Et R. Iehudáh adduxit לָאַט in radice לוּט, & venit perfectum cum permutatione ו in א. & hoc est rectũ, inquit. require in לוּט.

לָאַךְ Vnde præposito מ, מַלְאָךְ, Angelus, nuntius. Iiób 1.14, וּמַלְאָךְ & nũtius venit. Gene. 16.7, מַלְאַךְ angelus Domini. 2. Semu. 11.24, dixítque Dauid אֶל־הַמַּלְאָךְ ad nuntium. 1. Semu. 11.4, הַמַּלְאָכִים nuntii. Psal. 104.4, qui facit מַלְאָכָיו angelos suos spiritus. Nachum 2.13, & non audietur vltrà vox מַלְאָכֶכָה nuntiorum tuorum. Est enim sicut מַלְאָכֶיךָ inquit R. Dauid in lib. rad. Et venit serí sub כ signo pronominis loco camés, & ה sicut in אוֹתָנָה, Exod. 35.26: & אוֹתָכָה, Nume. 22.33. Sed R. Ionáh scripsit ה poni vice י, & quòd debuerat esse sicut illud Psalm. 116.7, לִמְנוּחָיְכִי, & sic מַלְאָיְכִי. R. verò Ionáh filius Bilhám scripsit, & exposuit, Non audietur vltrà sonitus dentium edẽtium prædam. vt dixit eodem

ל

Litera deseruiẽs quid significet, & quomodo punctetur, dictum est lib. 1. Hebraicarum institutionum, cap. 19.

לֹא Non, quære in לוֹ. In illa enim radice ponitur à R.D.

לָאַב Vnde præposito ת nominum constitutiuo, fit תַּלְאוּבָה, Sitis, ariditas, siccitas. Semel duntaxat inuenitur. Hose. 13.4, Ego noui te in deserto in terra תַּלְאֻבוֹת siccitatum. ariditatum. i. in locis siccis, aridísq;. Etiam R. Ionáh scribit, in Harabico, terram siccam, & aridam vocari לַאֲבָה.

לָאָה Laborare, fatigari, Moleste, siue ægre ferre. Iiób 4.2, Nónne si tentauerit quispiam loqui ad te, תִּלְאֶה ægre feres? R.D. in lib. rad. in radice נָסָה, exponit, Si tentauerit tẽtans vt nostra fert opinio, ægre feres? Gene. 19.11, וַיִּלְאוּ Et laborauerũt viri ad inueniendum ostium. Et in nifhál, Iesah. 1.14, נִלְאֵיתִי laboraui ferendo. Et in hifhíl, Iiób 16.7, nunc הֶלְאָנִי laborare fecit (siue fatigauit) me. Micháh 6.2, Et quid הֶלְאֵתִיךָ laborare feci te? ה cum seghól, & א cum serí, inquit R.D. in lib. ra. Ieche. 24.12, Mendacia (sub. faciendo aut loquendo) הֶלְאָת laborare fecit seipsam. ת est loco ה signi fœminei, deficiente ה radicali. Et quia deficit ה radicale, opus fuit vt ה mutaretur in ת, ad discrimen inter ipsum & הֶלְאָה masculeũ, teste R. Dauid in Michlól. Iesah. 7.13, Num parum est vobis הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־אֱלֹהָי laborare facere homines, quòd laborare facietis etiam Deum meum? Nomen, Exod. 18.8, Et narrauit, &c. אֵת כָּל־הַתְּלָאָה omnẽ laborem, qui inuenit il-

verſu, Et ſuccîdam de terra prædam tuam. vel cibum
[illegible] Perſica vocatur molæ מַלְאֲכָה, quarum eſt molere: & dentes vocantur טוֹחֲנוֹת molentes, Eccle.12.3, vt in טָחַן. Nomen, מַלְאָכוּת, Nuntiatio, Miſſio tam Dei quàm hominis: vnde & מַלְאָךְ, vt dictũ eſt, dicitur nuntius. Et Propheta dicitur nũtius Dei, quòd ſit miſſus Dei. vnde dicitur de Moſéh, Nume.20.16.& miſit מַלְאָךְ nũtiũ, & eduxit nos de AEgypto. Chag.1.13. Et dixit Chaggái מַלְאַךְ יְהוָה בְּמַלְאֲכוּת יְהוָה לָעָם nũtius Domini (.i. miſſus) in nũtiatione (miſſione) Domini populo. Et ſic 2.Paral.36.16,& ſubſannabant nuntios Dei.i. vates. Aliud, מְלָאכָה, Opus, Subſtantia, opes. Leuit.16.29, Et omne מְלָאכָה opus non facietis. 1. Sem.15.9,& omnem הַמְּלָאכָה נִמְבָּזָה ſubſtantiá contemptibilẽ. Vel,& omne pecus &c. Ponitur enim pro מִקְנֶה, pecus, vt ait R.D. in lib.rad. Gene.33.14, ad pedem הַמְּלָאכָה pecudis. Exo.36.7, וְהַמְּלָאכָה & ſubſtantia (ſub. oblata. nempe argentum & aurum) erat ſufficiens pro omni הַמְּלָאכָה opere ad faciendum illud. Interdum deficit א. Irm.7.18, Vt facerent placentas לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם operi cæli. Sunt tamen (inquit R.D.) qui מ putant eſſe radicale à מֶלֶךְ Regnare: vt ſit, Reginæ cæli. hoc eſt ſtellæ magnæ quæ eſt in cælo. Tharghum, Stellæ cæli. Exo.22.7, ſi non miſit manum ſuam בְּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ in ſubſtãtiam proximi ſui. Et ſic interdum venit abſolutum, 2.Parali.13.10, & Leuitæ בַּמְּלָאכָה in opere. Plurale, מְלָאכוֹת. & in regimine cum motu א, 1.Parali.28.18, Omnia מְלָאכוֹת opera ſimi litudinis. Pſal.73.28, מַלְאֲכוֹתֶיךָ opera tua. Scripſit autem R.Dauid in lib.rad. omnia prædicta ſcripſiſſe in hac radice ſecundum opinionem R.Ionáh, qui מ putauit nõ eſſe radicale, ſed nominis conſtitutiuũ. Sed tamẽ rectũ

eſſe vt מ ſit radicale, & radicem quatuor cõſtare literis, לְאֹם מַלְאָם Vnde לְאֹם, Populus, gens. Geneſ.25.23, יְאֻמַּץ & populus populo robuſtior erit. Ieſah.51.4, וּלְאוּמִי & populus meus. Scribitur cum ו, & מ cum daghés. Plurale, Gene.27.28, לְאֻמִּים populi.

לֵב לֵבָב Cor. Deuter.28.48, Et in bonitate לֵבָב cordis. 1. Paral.11.38, בְּלֵבָב שָׁלֵם corde perfecto venerunt. Deuter.20.8,& tener הַלֵּבָב corde. Ionáh 2.4, בְּלֵבָב in corde(.i.medio) marium. Ieſah.6.10, וּלְבָבוֹ & cor eius. Nachum 2.7, ſuper (vel ad) לִבְבֵיהֶן corda earum. eſt plurale maſculeum. Fœmineum autem, 1.Paral.28.9, לְבָבוֹת.

Defectiuum, carens altero ב, לֵב. Pſal.12.3, בְּלֵב וָלֵב de, & corde loquẽtur. Ore enim præ ſe ferũt cor bonũ quod eſt malum, & ſic duplici loquũtur corde. Eccleſ. 10.2, לֵב cor ſapientis ad dexteram eius. Acſi dicat, cor ſapientis eſt præparatum illi, quemadmodum dextera præparata eſt ad omne opus. Et quia cor (ait R.D.) eſt habitaculũ intellectus, dicitur Prouer. 15.32, קוֹנֵה לֵב poſſidens cor. i. ſcientiam. 1. Paral. 12.33, & ad diſponendũ בְּלֹא־לֵב וָלֵב abſque corde & corde. i. non duplici corde. Non enim erat illis in bello duplex cor, ſed perfecto pugnabant corde, quemadmodum dixit verſu 38, Inſtructores aciei corde perfecto. Et quia cor eſt in medio corporis, & eius robur: mediũ cuiuſlibet rei, & robur illius, appellatur לֵב. Deut.4.11, Et mons ardebat igni vſque ad לֵב הַשָּׁמַיִם cor cæli. i. vſque ad mediũ cæli. Ieche.11.21, & ad לֵב cor (.i. mediũ vel robur) contaminationum ſuarum cor eorum ambulat. Tharghum, poſt cultum contaminationum ſuarum &c. R. Dauid in cõment. in hũc modum exponit, Et illis qui modo ſunt in Ieruſaláim, quorum cor ambulat ad cor abomina-

buerat esse לְבִיאִים instar נְבִיאִים. Fœmineum, Iechez. 19.2, Quare mater tua לְבִיָּא leæna, &c. quod secundum normã debuerat esse לְבִיאָה, sed venit י loco א, & א loco ה. Nachum 2.12, & strangulauit לְלִבְאֹתָיו leænis suis.

לְבַדּוֹ Vide בָּדָד.

לָבַט Secundum R.D. Peruertere, Impingere, ruere, cadere. Secundum R. Ioseph, Festinare, accelerare, Claudicare: quod probat lingua Harabica. In literis Sacris raro inuenitur, idque in nifhál. Prouer. 10.8, & stultus labiis יִלָּבֵט peruertetur. vel peruersus efficietur. aut impinget, ruet, siue cadet. Idẽ versu 10. R. verò Ioséph exponit, festinabit. i. non diu cogitabit vt intelligat, considerétque quo pacto præceptum impleat, & faciat. Aut, claudicabit in duas cogitationes in his quæ præcipientur ei. i. anceps, ac dubius erit, & non erit illi clara veritas. R. Selomóh in comment. exponit, laborabit, fatigabitur. R. Himmanuél, punietur, seu cadet in punitionem & pœnam, eo quòd non humiliauit se præceptis. Tharghum, labiis suis מִתְאַחֵד capietur. Hose. 4.14, & populus qui non intellexerit, יִלָּבֵט peruersus efficietur. R. Dauid in comment. exponit corruet. Et alios dicit exponere, anceps & dubius erit in sua scientia & opinione: vt homo qui ignorat quid faciendum sit, perplexus est. Tharghũ, Et cũ generatione, quæ non intellexit legẽ, aut speculata est in lege, nónne אִתְרְטַשׁ relinquetur? vel collidetur. Vtrunque significat רְטַשׁ.

לָבַן Vnde לְבֵנָה, Later. Gene. 11.3, וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה & fuit eis later pro lapide. Plurale masculeũ, Gen. 11.3, נִלְבְּנָה לְבֵנִים laterificemus lateres. ita ad verbum. Latine, conficiamus lateres. Exod. 5.7, לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים ad lateri-

tionũ suarũ, viam illorũ in caput illorum ponã. i. reddã retributionem in caput illorum. Et dixit ad cor, acsi cõtamin. cor eorũ in duo corda fuisset diuisum, quẽadmodum dixit Eliiáhu cultoribus Báhal, Vsquequo claudicatis in duas cogitationes? 1. Reg. 18. 20. Psal. 14.1, בְּלִבּוֹ in corde suo. Ieche. 13.18, מִלִּבְּהֶן de corde earũ. Alia forma, לַבָּה. Exo. 3.2, בְּלַבַּת־אֵשׁ in medio ignis, secundum R.D. Et sunt (inquit) qui exponunt, in flamma ignis: & sic deducitur à לָבָה, éstque instar אַוַּת ab אָוָה. Forma fœminea, לִבָּה. Iechez. 16.29, לִבָּתֵךְ cor tuum. Psal. 125.4, בְּלִבּוֹתָם in cordibus suis. Hinc verbũ in pihél, pro Auferre cor, siue transfigere cor, inquit R. Dauid. Canti. 4.9. לִבַּבְתִּינִי abstulisti (vel transfixisti) mihi cor, soror mea spõsa. Et in nifhál, Iiób 11.11, Et vir vanus יִלָּבֵב efficietur cordatus. Si Latine dici posset, cordificabitur. quippe homo in principio, inanis ac vacuus scientia, subinde cordatus efficitur, éstque illi cor. i. scientia. Hinc est & לְבִיבָה, Conspersio tenuis quæ frigebatur in sartagine, vel laganum. à quo & verbum in pihél. 2. Sem. 13.8, Et tulit conspersionẽ, וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת & fecit lagana (laganauit, si Latine ita loquifas esset) in oculis eius, & coxit lagana. Et 6, וּתְלַבֵּב לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת & faciat lagana in oculis meis, duo lagana.

לָבָא Vnde לָבִיא, quod est אֲרִי, Leo. Iesa. 30.6, לָבִיא וָלַיִשׁ leo, & tigris. Ioél 1.6, & molares (sub. dentes) לָבִיא לוֹ leonis ei. Et vt inquit R. Dauid in cõment. אַרְיֵה est leo minor, לָבִיא vero maior. Nachum 2.11, quò vadit אַרְיֵה לָבִיא leo minor (&) leo maior. Gene. 49.9, accubuit sicut leo (sub. minor) וּכְלָבִיא & tãquam leo (sub. maior,) quis suscitabit eum? Psal. 57.5, in medio לְבָאִים leonum. Quod secundum normam, inquit R. Dauid, debuerat

12, וּלְבֶן־שִׁנַּיִם & albus dẽtibus. Zecha.6.3, equi לְבָנִים albi.
Fœmineũ, Leuit.13.24, rufa, אוֹ לְבָנָה vel alba. Hinc ver
bũ in hithpahál, Albere, albeſcere, albũ fieri. Dani.12.
10, וְיִתְלַבְּנוּ & albeſcent. Et in hifhíl, Albare, dealbare,
quanquam capiatur & intranſitiue pro albere: vt Ioél
1.7, הִלְבִּינוּ albi fuerunt rami eius.i.ſiccati ſunt, aruerũt,
& effecti ſunt albi. eſt intranſitiuum, inquit R. Abra-
hám & R.Dauid in comment.& lib.rad. Et ſic Pſal.51.
9, & præ niue אַלְבִּין albus fiam. Et tranſitiuum, Daniél
11.34, וְלַלְבֵּן & ad albificãdum. ſiue dealbãdum. quod ſe-
cundum normã debuerat eſſe (inquit R.D. in lib.rad.)
וּלְהַלְבֵּן. & quia caret ה, mutata eſt eius punctatura, nem
pe pathách in ל deſeruiens. Nomen alia forma & ſi-
gnificatione, לִבְנֶה, Populus arbor: ſic appellata, quòd
detracto cortice, admodum ſit alba. Hoſe.4.13, ſub quer
cu וְלִבְנֶה & populo. At לִבְנָה eſt genus lapidis candidi,
aut rubei. Exo.24.10, tanquam opus לִבְנַת הַסַּפִּיר lapidis
ſappiri. Tharghum, tãquam opus אֶבֶן טָבָא lapidis boni,
id eſt pretioſi. R.Selomóh dicit hoc dixiſſe, vt memo
raret afflictionem Iſraél qua afflicti fuerunt in opere
לְבֵנִים laterum. R. vero Ionáh dicit nomen ſignificare
candorem: vt ſit, ſicut opus candoris ſappír. Haghaón
quoque ſappirum ſcripſit eſſe albi coloris, probãs hoc
per hunc locum. R. verò Abrahám in comment. rubri
coloris aſſerit eſſe: probans hoc per illud Thren. 4. 8.
Mundiores fuerunt Neziræi eius niue, nitidiores fue-
runt lacte, rubicũdiores fuerunt aſpectu (vel corpore)
gẽmis, (alii, margaritis: R.Abrahám, ſappiris) è ſappi-
ro exciſio eorum. Eſt enim eiuſdem ſententiæ repeti-
tio in dictionibus diſtinctis, mundiores, nitidiores &c.
& ſic rubicundiores &c. & hoc pacto פְּנִינִים & סַפִּיר idem

ficandum (conficiendum) lateres. Verbum in cal,
לָבַן, Cõficere lateres. cuius macór, & futurum habes ſu
prà in nomine. Et fornax in qua coquuntur lateres,
appellatur מַלְבֵּן. 2.Semu.12.31, & tranſire fecit eos בַּמַּלְבֵּן
per fornacem laterum. Acſi dicat, Et combuſſit eos in
loco in quo lateres coquuntur: inquit R. D. in com-
mẽ. Et aduerte quòd dictio intrinſecus ſcribitur בַּמַּלְכֵּן
cum כ, ſed in margine ſcribitur cum ב, ad denotandã
duplicem lectionem. Si legatur cum כ, inquit idem
ibidem, ſenſus eſt, Et tranſire fecit eos per Malchén. i.
locum idóli Mólech per ignem. Nam filii Hammón
liberos ſuos tranſire faciebant per ignem, immolantes
illos idólo Mólech, qui & Milcóm, & Malcam, & Mal-
chén appellatur. nam מ & נ inuicem permutantur, vt
כְּמוֹהֶם & כְּמוֹהֶן, & מוֹף & נוֹף. Tharghum, וּגְרַר יַתְהוֹן בְּשׁוּקַיָּא
Et ſerrauit eos in plateis quæ erant tectæ lateribus (vt
exponit R.Dauid ibidem & in lib.rad.) vt dura illos ac
vili morte perimeret. Vel, בְּשׁוּקַיָּא, in fornacibus: ſic ap-
pellatis, quòd in illis ordinate ponerentur lateres hinc
& inde. Nã apud Hebræorũ doctores, מַלְבְּנוֹת appellãtur
ordines, lineæ ordinatæ, vt ordines laterũ, ac frugũ. Sic
etiã locus in quo fiũt lateres, poteſt appellari מַלְבֵּן. Irm.
43.9, בַּמַּלְבֵּן in fornace laterũ. vel in loco in quo fiũt la-
teres, ſecundũ R.D. in lib.rad. Nachum 3.14, apprehẽ-
de (vel robora) מַלְבֵּן fornacem. Acſi dicat, inquit idem,
Robora filios fornacis. i. lateres Tharghũ, robora בִּנְיָינִיךְ
ædificia tua. R.D. in cõmen. fornacẽ laterum. R. Abra
hám in comment. locum in quo fiunt lateres. Hinc
& לָבֵן, Albus, candidus: & Albedo, candor. Gene.30.33,
Omne in quo fuerit לָבֵן albedo. Exo.16.31, & erat ſicut
ſemen coriandri לָבָן album. Et in regimine, Gene.49.

sunt. Sed de פְּנִינִים dicitur rubicúdiores &c. Ergo & סַפִּיר rubei est coloris. Præterea quæ ratio est vt dixerit, tanquam opus: dicendum fuerat, tanquam aspectus. Et recte est (inquit) vt לְבֵנָה sit à לְבֵנָה later, sicut חֶשְׁבֶּת in regimine, est à חֶשְׁבָּה. Dicit ergo, tanquam lapidis sappír, quem vidit Iechezchél in visione prophetiæ, cap. 10.1, Sicut lapis sappír, sicut aspectus similitudinis solii. Et opinio Derás est, quòd viderint similitudinem lateris sub pedibus solii gloriæ, vt ostenderet reducerétque in memoriã afflictũ fuisse Israélé ab AEgyptiis in opere laterũ. Luna quoq; à cãdore appellatur לְבָנָה. Iesa. 30. 26, Et erit אוֹר־הַלְּבָנָה lux lunæ, sicut lux solis. Thus quoque, à candore vocatur לְבוֹנָה. Iesah. 66.3, odorans לְבוֹנָה thus. Exo. 30.32, וּלְבוֹנָה זַכָּה & thus purum. Est etiã לְבוֹנָה nomẽ vrbis, vt habes Iudi. 21.19. לַבֵּן quod est in titulo Psal. 9, exponitur à R. Dauid in hac radice. Sunt (ait) qui dicunt fuisse vnũ ex inimicis Dauid, in cuius mortẽ hunc cecinerit Psalmum. Alii vero per metathesin literarum, fuisse נְבָל Nabál. R. Ioséph scripsit ל deseruire, & nomẽ esse cantoris, qui Ben appellabatur. 1. Para. 15.18, Et cum eis frater eorum secundi, Zechariáh, Ben, & Iahaziél. quódque hunc Psalmum cecinerit Dauid super morte Gholiáth, & victoria habita de Philistæis: pulsauerit autem illum Ben cãtor. Quòd si dixeris dicẽdum fuisse לְבֵן cum seuá, quia non venit notificatio iuxta nomen hominis, aut vrbis: respondetur quòd licet hæc sit consuetudo linguæ, tamen ad augendam notificationem, plærunque inuenitur cum signo notificatiuo, quemadmodũ venit iuxta nomen vrbis, 1. Samu. 15.4, & recensuit eos בְּטֶלָאִים in Telaím. Sed rectum est vt hoc exponatur, in agnis: vt dictum est in eius ra-

dice. & 19.22, בְּשִׁכִּי in Secho. Et sic dixit לַבֵּן, ne ancipites essemus in dictione בֵּן, quia בֵּן est etiam filius.

לָבַשׁ Induere, vestire. Leuit. 16.23, Et exuet vestes lineas quas לָבֵשׁ induerat. Psal. 93.1, גֵּאוּת לָבֵשׁ gloriam induit, induit Dominus fortitudinem. Est cum seri vt חָפֵץ. Iiób 29.14, צֶדֶק לָבַשְׁתִּי iustitiam indui. Psal. 65.14, לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן induerunt se pascua pecudibus. Sephan. 1.8, הַלֹּבְשִׁים מַלְבּוּשׁ נָכְרִי qui induunt se veste aliena. 1. Semu. 17.5, & lorica squamarum erat לָבוּשׁ indutus. i. induerat se. hæc enim participia passiua, vim habent actiuorum, ait R. D. in lib. rad. & Michlól. Qui enim induit se veste, indutus est veste, & sic vestis est induta illi. Iechéz. 9.11, לָבוּשׁ הַבַּדִּים indutus lineis. Chag. 1.6, לְבוֹשׁ induere. 1. Reg. 22.30, לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ indue vestes tuas. Cant. 5.4, quomodo אַלְבִּשֵׁנָּה induam illam: Exod. 29.30, septem diebus יִלְבָּשָׁם induet illas. camés ש est vice seri, inquit R. Dauid in Mich. Et in pihél, 1. Reg. 22.9, מְלַבְּשִׁים בְּגָדִים induti vestibus. Et in hifhil, Iesah. 61.10, הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע induere fecit me vestibus salutis. 2. Sem. 1.24, הַמַּלְבִּישְׁכֶם שָׁנִי qui induere faciebat vos coccino. ם ponitur vice ן. Zechar. 3.4, וְהַלְבֵּשׁ אֹתָךְ & induere (pro induere feci) te mutatoriis vestib'. Est macór pro præterito. vnde etiam Tharghum habet, וְאַלְבִּישִׁית & induere feci. Iesah. 50.3, אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת induere faciã cælos nigredinẽ. Iiób 39.22, הַתַּלְבִּישׁ נוֹ induere facies collũ eius tremore? Et 10.11, pelle & carne תַּלְבִּישֵׁנִי induere facies (pro feciſti) me. Nomẽ, לְבוּשׁ, Vestis, vestimẽtũ. Psa. 102.27, כַּלְבוּשׁ sicut vestimẽtũ mutabis eos. Iesa. 63.1, iste gloriosus בִּלְבוּשׁוֹ in veste sua. Thre. 4.14, בִּלְבוּשֵׁיהֶם in vestibus suis. Alia forma, præpositio מ. Iiób 27.16, parabit מַלְבּוּשׁ vestimẽtũ. 1. Re. 10.5, וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם & vestes eorũ.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

mæ. Alia forma, Ieche.20.47, non extinguetur לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת flamma flāma. aut flamma flāmæ. sunt synonyma. Vnde R.D. in cōment. idem geminari scribit in dictionibus distinctis. 1. Sem.17.7, וְלַהֶבֶת חֲנִיתוֹ & ferrum lanceæ eius. Psal.105.32, ignem לֶהָבוֹת flammarum.

לַהַג Est לִמּוּד, Doctrina. Ecclesi.12.12, וְלַהַג הַרְבֵּה & doctrina multa, labor (fatigatio) carnis. R. Abrahám in comment. & scientia. At in lingua Ismahelitica est קְרִיאָה lectio.

לָהַט Inflāmare, ardere, cōburere. Psal.57.5, Anima mea בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה לֹהֲטִים est inter leones, iaceo (inter) ardentes. R. Dauid exponit, in medio leonū ardentiū. Vel, inter leones ardentes. Dictio enim בְּתוֹךְ manet vice duarum, inquit idem in cōment. Et sic Iesah.42.8, Et gloriam meā alteri non dabo, & laudem (pro, neque laudē) meam sculptilibus. R. Abrahám similiter, in medio ardentium, aut inter ardentes. i. Ziphæos qui ardebant mala concupiscentia. Et in pihél, Malachi 4.1, וְלִהַט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא & inflammabit (aut comburet) eos dies veniens. Psal.83.15, תִּלְהַט הָרִים cōburet montes. Nomen, לַהַט quod est sicut לַהַב, Ferrū lanceæ, aut gladii. Gene.3.24, וְאֵת לַהַט & ferrū gladii. Tharghum, וְיַת שְׁנַן חַרְבָּא & aciem gladii. Et rectū est, inquit R.D. vt illud Exod.7.22, Et fecerunt sic magi AEgypti בְּלָטֵיהֶם incātationibus suis: & 8. 7 & 18: sit ex hac radice: quòd tales incātationes fierēt ferro, aut acie gladii.

לָהַם Est חָלַק, Blandiri, lenire, Vulnerare. Et bis dūtaxat inuenitur, ídq; in hithpahál. Prou.18.8, Verba susurratoris כְּמִתְלַהֲמִים tanquā blandiētia. aut lenientia. i. blanda, aut lenia, vt nemo sit qui illa sentiat. sic R. Dauid in lib. rad. & R. Himmanuél in cōment. Et

לָגַם Vnde præposito א, אַלְגּוּם. & in plurali, 2. Paralip. 2.7, Et mitte ad me ligna cedrina, abiegna, וְאַלְגּוּמִּים & alghummím. id est קרלו lingua vulgari, hoc est coralia, secundum R.D. in lib. rad. Alii (inquit) dicunt esse genus ligni quo aliquid tingitur, quod vulgo dicitur ברזיל. Et per metathesin literarum, dicitur אַלְמוּגִּים, vt 1. Reg.10.11, ligna אַלְמֻגִּים almugghím. Et 12, è lignis הָאַלְמֻגִּים, &c. Et quanquā (inquit R. Dauid) scripsi hanc dictionem cum א redundāte, vt scripsit R. Ionáh, rectū tamē est vt א sit radicalis litera, & ex nominibus quatuor constantibus literis, vt אַבְנֵט.

לָהָה Insanire. Genes.47.13, וַתֵּלַהּ, id est וַתִּשְׁתַּגַּע & insaniuit terra (.i. populus terræ) AEgypti. Nam propter famē magnā insanit homo. Alii exponunt, & deficiebat, vel fatigabatur. R. Sahadiáh, Et laborauit, quēadmodū homo laborās, fatigatúsq;, nescit aliquid facere. Tharghū, וְאִישְׁתַּלְהֵי & laborauit populus, &c. R. quoque Selomóh, וַתִּלְאֶה & laborauit, fatigata est, lassa fuit. Et geminatū in hithpahál, Prou.26.18, כְּמִתְלַהְלֵהַּ, id est, sicut מִתְעַלֵּם abscōdit se qui iacit scintillas. ita R. Himanuél. Vel vt R.D. sicut insaniēs. R. Sahadiáh, sicut fatigatus qui ostēdit seipsū acsi nesciret aliquid facere.

לַהַב Flamma, Ferrū lanceæ & gladii flammantis. i. splendentis. Ioél 2.5, Sicut sonitus לַהַב אֵשׁ flammæ ignis. Iiób 39.26, לַהַב חֲנִית ferrum lanceæ. Et quia gladius assimilatur flammæ, quādo flammescit, vocatur לַהַב, ait R.D. Iudic.3.21, Et ingressum est quod stabat post הַלַּהַב ferrū, (.i. capulus) & clausit adipem בְּעַד הַלַּהַב post ferrum. Iesah.13.8, Facies לְהָבִים flammarum facies eorum. Fœmineū, Iesah.4.5, Et splendorē ignis לַהֲבָה flammæ. Tharghum, Et splendorē in igne flam-

2.8,הֲלוֹא nónne audisti filia mea? ne vadas ad colligendum in agrum alterum? pro אִם לֹא, annon audisti filia mea? Nó est autẽ principium verborũ, sed à principio hoc dixit ei Boház ne iret ad colligendum in agrum alterum: & in fine verborum dixit ei, Annon audisti filia mea? acsi dicat, Nónne audisti ea de quibus te moneui, caue ne vadas ad colligẽdũ in agrũ alterũ? Venit & cum ה loco א, Deut.3.11, הֲלָה nónne est in Rabbath? Verbũ illud quod præcessit, nẽpe stratum gigãtis fuisse ferreum, & simile ferro, quòd nõ ferret illum lectus ligneus: fuit mirabile in oculis audiẽtium: ideo dixit, Nónne est in Rabbáth, &c. acsi diceret, Quòd si nõ crediderint audiẽtes, nónne inueniẽt illũ in Rabbàth filiorum Hãmón? quippe ibi est. Et cum surec, לוּ, Vtinam, Si, Forte, forsan. Gene.17.18, לוּ vtinã Ismahél viuat coram te. Et 50.14, לוּ ne forte odio habeat nos Ioséph. Iudic.8.19, לוּ si seruauissetis eos. 2. Semu.18.12, וְלוּא & forsan ego appẽdissem. Potest etiam legi לֹא pro לוּ, & ei ego, &c. Interdum scribitur cum ו & א, Iesa.64.1, לוּא vtinam disrumperes cælos.

לוּג Mensura parua sex continens oua. Leuit.14.12, וְאֶת־לֹג הַשָּׁמֶן & sextarium olei.

לוּה In cal, Mutuare, Mutuo accipere, Adhærere, copulari, coniungi. Nechem.5.3, לֹוִינוּ כֶסֶף mutuauimus argentum. Prouerb.22.7, Et seruus erit לוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה mutuum accipiens, viro mutuanti. Iesah.24.2, כַּמַּלְוֶה כַּלֹּוֶה sicut qui mutuat, sicut qui mutuum accipit. i. qui mutuat, sicut qui mutuũ accipit: & qui mutuo accipit, sicut qui mutuat. Eccle.8.15, Et hoc לְוֵהוּ adhærebit ei de labore suo. Et in pihél præteritũ, vt in cal. Et participiũ, מַלְוֶה, Psal.37.26, וּמַלְוֶה & mutuat. Deu.28.

in lingua Harabica significat absorpta, & occulta. Potest etiam (inquit) per metathesin literarum deduci ab חרץ, Cõterere, percutere, vulnerare. acsi dicat quòd verba susurronis sunt veluti percussiones leues ac leuia vulnera, & tamen tranffigunt corda & corpora. Idem habes Prouerb.26.23.

לחק Est Cõgregare. Vnde לְהֶקָה, Cœtus, cuneus, congregatio. 1.Sem.19.20, Et vidit אֶת־לְהֶקֶת cuneũ prophetarum. aut societatem. Et dicitur per metathesin literarum à קהל quod est Congregare. Tharghum, סִיעַת cœtum. aut societatem.

לו Cum chólem & ו, est pronomen, significãs Ei, illi, sibi, &c. vt habes lib.2.Hebraic.instit.cap.34. Quædam scribuntur לֹא cum א, & leguntur cũ ו, לוֹ, vt Exo.21.8, Si displicuerit in oculis domini sui qui לֹא sibi desponsauit eam. Scriptura est לֹא non: lectura לוֹ ei, aut sibi. Et Leuit.25.30, In ciuitate אֲשֶׁר־לֹא cui non est murus. i. quæ habet murum. Duo scribuntur cum ו, & leguntur cum א, לוּא, vt 1.Semu. 2.16, Et dicebat, לוֹ pro לֹא non, nequaquã. Et 20.2, Ecce לוֹ nó faciet pater meus quicquã. לֹא igitur cómuniter est non. Psal.1.1. 2.Sem.13.26, וְלֹא & nó ibit quæso nobiscũ Amnón? 2.Reg.5.17, וְלֹא & nõ dabitur quæso, &c. Duo hæc duntaxat inueniũtur habere ו cum camés, & sunt admirãtis, ait R.D. in lib.rad. Et cum ו, Iesa.55.1, Emite בְּלוֹא כָסֶף absque argento. הֲלוֹא, Nónne, nunquid non. Iehos.10.13, הֲלֹא nónne est scriptum, &c. Iesah.65.1, לְלֹא iis qui non interrogauerunt. Hobadiáh 16, Et erunt כִּלּוֹא sicut nó essent. 2.Paral.15.3, לְלֹא absque Deo. Et plærunque, inquit R.D. in lib.ra. iungitur ei ו & admirantis particula loco אִם, Si, an, vtrũ, num. Ruth 2.8,

uerſo declinante à via recta: iuxta illud Iechez.9.9, Et ciuitas plena declinatione. R. Ionáh, Et peruerſitate. R. Abrahám nomen ſcribit eſſe tóar, ſicut & illud Prouer.3.30, paulo ſuprà citatũ. acſi dicat, & in re peruerſa, aut verbo peruerſo. & opponitur recto. Et 2.15, וְעִלְּזִים & peruerſi in ſemitis eorum. R. Himmanuél, & peruerſitates in viis, id eſt moribus eorũ. Et in hifhil, Prouer.4.21, אַל־יָלֵיזוּ ne recedant ab oculis tuis. daghés eſt loco hannách, ait R.D. in lib.ra. ſicut & Nume.14.36, וַיַּלִּינוּ & murmurare fecerũt. à לוּן. Nomen, Prouer.4.23, וְלִוּוֹת & peruerſitatẽ labiorum. Hinc eſt & לוּז, Nux, aut Corylus, ſecundum R.D. in lib.ra. At R. Sahadiáh amygdalũ interpretatur, & ita vocari in Harabica lingua ſcripſit. Tharghũ etiam Ieroſolymitanũ pro לוּזִים amygdalis, habet לוּזִים. R. Selomóh arboré ſcribit eſſe paruas proferens nuces, quæ vulgo dicitur אוולנייר, *uellinier, ou couldre*, corylus. Gene.30.35, Et tulit ſibi Iahacób virgã populeam viridẽ, וְלוּז & amygdali. vel *coryli*. Idem R. Leui in cõment. Rurſum R.D. in cõment. & R. Selomóh exponunt, Qui parati ſunt ſuſcitare ſocietatem ſuã. aut cõiunctionem, ſiue copulationẽ ſuam. & citat illud Prou.1.9, quia לִוְיַת חֵן copulatio (aut coniunctio) gratiæ erũt tibi. Alia forma, 1.Reg.7.29, לִיוֹת copulationes: ſiue חִבּוּרִים coniunctiones.

לוּחַ Tabula. Deut.9.11, dedit mihi Do, לֻחוֹת הַבְּרִית duas tabulas lapideas, tabulas pacti. Iech.27.4, ex abietibus de Senir ædificauerunt tibi omnes לְחֹתַיִם tabulas. aut duas tabulas. eſt plurale duale. multæ enim ſunt geminatæ. & ſecundum R. Abraham erant naues è duabus tabulis conſtructæ. Hinc tóar, לח, Humidus, Viridis: quod opponitur arido & ſicco. quæ enim ſunt viridia inter arbores, ſunt humida. Iechez.17.24, Siccaui עֵץ לֵח lignum viride. aut humidũ. quod eſt cum camés propter zacheph. Et 21.2, Et conſumet in te omne lignũ לֵח viride, & omne lignũ ari-

42, הוּא יַלְוֶךָּ וְאַתָּה לֹא תַלְוֶנּוּ ipſe mutuabit tibi, & tu non mutuabis illi. Et in nif hál, Pſal.83.9, Etiam Aſſúr נִלְוָה ſociatus (coniunctus) eſt eis. Ieſah. 56.3, הַנִּלְוָה qui adhæret Domino. eſt participiũ, & cum camés præter normã, morémq; : quanquã poteſt eſſe & præteritum, & n erit loco אֲשֶׁר, ſicut Iehoſ.10.24, הַהֹלְכִים qui iuerant ſecũ. Irme.50.5, Venite, וְנִלְוֹו & adhærete Domino. Eſt imperatiuum pro הִלָּווּ, inquit R.D. in lib.rad. Nume. 18.2, וְיִלְווּ & adhærebũt tibi. Nomen, לְוָיָה, Copulatio, Adhæſio, Societas, Coniunctio. Prouerb.4.8, Dabit capiti tuo לִוְיַת־חֵן copulationem (cõiunctionem) gratiæ. Aliud, לִוְיָתָן, Serpẽs, Piſcis maximus, Luctus. Pſal.74.14, Tu confregiſti capita לִוְיָתָן liuiathán. eſt triſyllabũ. Iob 3.7, Qui parati ſunt ſuſcitare לִוְיָתָן liuiathán. R.D. in lib.ra. exponit luctũ eorum. aut ſuũ. Et ſic in Tharghũ Ieroſolymitano, Non ſuſcitabis mulierẽ לִוְיָתָהּ luctus. i. quæ eſt in luctu. Hoc pacto exponit R. Sahadiáh. Idem R. Leui in cõment. Rurſum R.D. in cõment. & R. Selomóh exponunt, Qui parati ſunt ſuſcitare ſocietatem ſuã. aut cõiunctionem, ſiue copulationẽ ſuam. & citat illud Prou.1.9, quia לִוְיַת חֵן copulatio (aut coniunctio) gratiæ erũt tibi. Alia forma, 1.Reg.7.29, לִיוֹת copulationes: ſiue חִבּוּרִים coniunctiones.

לוּז Eſt סוּר נָטָה, Recedere, declinare. Prouerb.3.21, Filimi אַל־יָלוּזוּ ne recedant (declinent) ab oculis tuis. Et in nif hál, Prouerb.3.32, Quia abominatio Domini נִלְוַת peruerſus. qui videlicet recedit, declinátque à recta via. R. Selomóh, Peruerſus in viis ſuis. Tharghum, Abominatio Domini עִוְּתָה peruerſitas. Idem R. Ionáh. Ieſah.30.12, Et ſperaſtis in calumnia, וְנָלוּז & peruerſo. i. re peruerſa. aut verbo peruerſo. acſi dicat, iudicio per-

dum,&c.Sunt qui putant hæc deduci à לַחַח, quòd sint cũ pathách,quod est proprium nominũ geminatorũ. R.Dauid in Michlól dicit esse cũ pathách præter normam. Nume.6.3, Et vuas לַחִים virides(recentésque)& siccas non comedet. Substãtiuum,לֵחָה,Viror,humidum radicale. Deute.34.7,Non caligauit oculus eius, neque fugit לֵחָה viror.vel humidum radicale.Et est sicut illud Exod.32.18,רוֹעַ à בְּרֵעָה.

לוּט Inuoluere,operire,occultare,Latêre. Iesah.25.7, Et perdet in monte hoc facies הַלּוּט הַלּוּט operimenti operti super omnes populos. Prius est nomen, alterum verò pahúl,id est participiũ passiuum, inquit R.D.in lib.rad.Michlól,& in cõment. quãuis sit cum chólem vice sũrec. & ו in ipsis non est radicalis litera, sed protractiua , quod & in verbis perfectis interdum scribitur.Idẽ sic exponit in cõment.Et perdet in monte hoc faciẽ operimenti quo operiunt, & occultant se gẽtes,quæ sunt in fœlicitate.i.perdet Deus ipsum operimentum,& manifestabuntur,& præparabuntur,disponentúrque ad malum illis venturum,& non erit illis operimentum ab illo.Et dixit facies:quia hactenus fuerunt acsi facies eorũ nõ essent cõspectæ:iuxta illud Iób 3.22, Viro cuius via est occulta. aut occultauit se. Tharghũ, Faciem principis, cuius principatus est super omnes populos. R.Abrahám in cõment.הַלּוּט, &c. sicut 1.Reg.19.13, וַיַּלֵּט & operuit faciẽ suã pallio suo. & est sensus,operiméti operti. Et mutato ו in א,לְאֵט,vt in radice לְאֵט. Et in hifhíl,vt 1.Reg.19.13, וַיַּלֵּט paulo supra citatum. לְאֵט,& לְאַט,& לְאִטִּי,Quiete,pedetentim, require in radice אֵט. Hinc est & לוּט.Gene.37.24,portantes aromata,& resinã, וָלָט & stacten.i.myrrhæ gut-

tam.R.D.in lib.rad.dicit vocari in Harabico שִׁיחַ הַלּוּט arborẽ castaneæ.Et in Beresíth rabba exponitur מַסְטִיכִי mastiche. R.Selomóh in cõmen.scribit לוּט in Misnáh vocari לוּטִיתָא.Et doctores nostri(inquit) dicunt esse ra dicẽ herbæ cuius nomẽ est אַשְׁטוּרוּזִיאָה. Tharghũ, וְלָטוֹם & glandem.aut castaneam,vt alii exponunt.

לַטֵּיהֶם Require in radice לְאַט.

לול Cochlea,siue turris aut scala rotũda qua turrim aut domum per circuitũ conscendimus. 1.Reg. 6.8,וּבְלוּלִים & per cochleas ascendent ad medium.Scribitur cum ו,& secundum ל cum daghés,inquit R.Dauid in lib.rad.vbi exponit,Et per gradus.At Ionathán vertit, וּבְמַסְבְּתָא & per gyrum. aut circuitum: quòd ascendebãt per gradus in gyrum. Erat enim ædificium columnæ lapideæ multos habens gradus,per quos ibant qui ascendebant , & non erat opus alia scala. Doctores autẽ dixerunt quòd in gyro erant mensuræ: & circuitus ascédebat à cornu(.i.angulo)Orientali Aquilonari, ad cornu Occidentale Meridionale.Sũt inquit R.D.qui exponũt,Et per אַרְבּוֹת feneſtras. acsi dicat,per viam feneſtrarum ascendebant ab vno ad alterum.Apud doctores enim Hebræos לול est feneſtra, vt quum dicunt,לול הַפָּתוּחַ בֵּין־בַּיִת לְעֲלִיָּה feneſtra aperta inter domum & cœnaculum.Et in cõment. scribit similiter,לול esse columnã vacuam cõstructam cum gradibus per gyrum: & qui ascendit, aut descẽdit per illam, ambulat per gyrum. Hinc etiam per additionẽ א,vt in הוּרְאִים,dicuntur לְלָאוֹת,Laqueoli:qui vulgo appellãtur לְאָצִישׁ *Lassets*,quibus videlicet retinebãtur cortinæ. Exo.26.4,& facies לְלָאֹת laqueolos hyacinthi.i. hyacin

thinos. Hinc eſt & לוּלֵי,Niſi,ſi non.cum י redundante vtplurimum.Ieſah.1.9,לוּלֵי niſi Dominus exercituũ reliquiſſet &c.Aliquãdo cum א in fine,Gen. 43.9,לוּלֵא niſi retardati fuiſſemus.2.Semu.2.26, viuit Deus quia לוּלֵא niſi locutus fuiſſes, nunc à mane receſſiſſet populus.Poteſt dictio eſſe cõpoſita ex לוֹ,quod eſt אִם ſi,& לֹא quod interdũ(vt dictũ eſt)ſcribitur לוֹ,licet hoc loco ſit cũſeri. Dixit autẽ, Niſi locutus fuiſſes, & dixiſſes, Surgant nũc pueri, & ludant corã nobis:nõ fuiſſet bellum hoc:hodie tu incœpiſti bellũ, non ego. Ita R.D. in lib. rad. & cõment. Thargum quoque,אִילּוּלְפוֹן niſi.

לוּן Pernoctare,hoſpitari,manere,morari,cõmorari, Conqueri. Et primum in cal,Gene.32.21,וְהוּא לָן & ipſe moratus eſt nocte ipſa &c. Ieſah.10.29,in Ghébah מְלוֹן לָנוּ diuerſorio pernoctarunt. Iudic.19.13,וְנָלִינָה & pernoctemus in Ghibhah.נ radicale abſorbetur in dagheſ נ ſigni pronominis pluralis : acſi dicat וְלָנְנוּ . Zechar.5.4,וְלָנָה & morabitur(permanebit)in medio domus eius. pro וְלָנָה. eſt enim ſeghól vice camés,inquit R.D.in lib.ra.Et ſic Ieſah.59.5,וְתָמוּרָה.Iudi.19.10,& noluit vir לָלוּן manere. Et in hifhíl, Nume.14.29, Qui murmuraſtis aduerſum me.Gen.24.23,locus nobis לָלוּן ad manendum.pro לְהָלִין.R.D.in lib.rad. Iudi. 19.9,לִין mane hic.pro הָלִין.Pſal.55.8,אָלִין manebo in deſerto.2.Semu.17.8,& non יָלִין אֶת־הָעָם manebit(morabitur)cum populo.אֶת pro עִם.Exod.17.3,וַיָּלֶן & murmuravit populus. Leuit. 19.13, לֹא־תָלִין non morabitur opus &c.Iudic.19.20, in plateáne תָּלֵן maneas. eſt ſicut תָּלִין. & in quibuſdam codicibus ל eſt cum camés,in aliis vero cum ſeghól.Iiób 17.2, & in irritationibus illorũ תָּלַן,vt moraretur oculus meus.quod itidem eſt vt תָּלִין,vt

ait R.Dauid in lib.ra.& in Michlól.Vel ſic,propter irritationes eorum pernoctaret oculus meus,vt exponit idẽ. i.nõ dormiret propter irritationes illorũ, qui ſuis verbis impium me dicunt.Sũt(inquit) qui exponunt, vigilabit pro vigilauit:aſpiciet oculus meus ſuper pauperes iugiter.i.oculo meo aſpexi.aeſi dicat,Iugiter cogito expendóque ac ſpeculor irritationes eorum.Et in Lingua ſancta hoc verbum non ſolum pernoctare,ſed & iugiter vigilare, & permanere ſignificat:vt Iiób 41. 14,In collo eius יָלִין morabitur (perſeuerabit) fortitudo.Irme.4.14,vſquequo תָּלִין permanebunt(perſeuerabunt)in medio tui cogitationes iniquitatis tuæ? & ſic eſt intranſitiuum. Vel trãſitiue, Vſquequo morari facies.Pſal.49.13,& homo in honore בַּל־יָלִין non morabitur.i.& honor,ſiue gloria quæ eſt homini(.i. ſubſtantia illius,opéſque)non morabitur(aut permanebit)cũ illo in morte illius,ſed illam relinquet.Et ſic dixit deinde verſu 21,Homo in honore,& non intelliget, quia adhuc eſt in vita cum ſubſtãtia.R.Iehudáh Leuita hoc modo exponit, Eſt cũ homine gloria, quæ nõ יָלִין pernoctabit.i.nõ dormiet,neq; morietur: hoc eſt animus hominis qui eſt immortalis:quod non intelligens homo,eſt veluti belua.Pſal.25.13,anima eius in bono תָּלִין permanebit. i. anima eius, quum mortuus fuerit, requieſcet in bono.Et 59.16,אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ וְיָלִינוּ ſi non fuerint ſaturati,& murmurabũt. vel,quũ pernoctauerint. R.D.in comment.ſic exponit,Ipſi vagabũtur vt comedant: in veritate non ſaturabuntur quum pernoctauerint.i.quanuis vt panem quærant, ad domum reuerſi fuerint,non ſaturabuntur,quum pernoctauerint. acſi dicat,famelici pernoctabunt ac dormient.Et ו in וְיָלִינוּ

est loco בַּאֲשֶׁר quum,quando.Et sic Psal.63.5, sicut adipe,& pinguedine saturabitur anima mea, וְשִׂפְתֵי quum labiis(.i.verbis)laudum laudauerit os meum.Et אִם ponitur vice בֶּאֱמֶת,in veritate,vere,profecto:vt Prouerb. 23.18,quia אִם vere est merces.Vel אִם ponitur vice כַּאֲשֶׁר quum,quando:vt sit,Vagabuntur vt comedant,& pernoctabunt, quum non fuerint saturāti.Hucusque R. D.Tharghum,Ipsi vagabuntur vt prædentur prædam, vt comedant,& nō quiescent,donec saturentur,& pernoctent.At R.Abrahám in cōment.dicit לֹא præcedēs, seruire loco duorum,vt legamus,Si non fuerint saturati,non pernoctabunt. Et cum daghés loco hannách, inquit R.Dauid,& transitiuum in tertium:vt Nume. 14.36, וַיַּלִּינוּ & murmurare fecerunt aduersus eum &c. Exod.16.7,quia תַּלִּינוּ murmurabitis.pro murmurastis. Scribitur cum ו, & legitur cū י, ob duplicem lectionē: & sic Nume.16.10, תַּלֹּנוּ.Notandum autem,hoc verbū quando significat murmurare, vtplurimum habere daghés, ad differentiam prioris significantiæ, quando videlicet significat pernoctare,permanere.vt,Exo.16. 8,בְּתִתּ murmuratis. Et in nifhál, Exod.15.24, וַיִּלֹּנוּ & murmurauerunt. Et in hithpahál,Iob 39.31,In petra habitabit, וְיִתְלוֹנָן & cōmorabitur. Nomen,præpositio מ, מָלוֹן,Hospitium,diuersoriū,mansio. Gen.43.20, quū veniissemus ad הַמָּלוֹן diuersoriū.In regimine, מְלוֹן,Irm. 9.2.Et cū ה signo fœmineo, & surēc, Iesa.1.8, כְּמְלוּנָה sicut tugurium in cucumerario.Est enim habitaculum custodis in quo noctu manet,siue pernoctat: vnde & à pernoctando sic appellatum est. Aliud, præpositio ת, תְּלוּנָה,Querela,murmuratio. Et in regimine, תְּלוּנַת. Et plurale,Exo.16.12,Audiui אֶת תְּלוּנוֹת murmurationes.

לוע

לוּעַ Est בָּלַע,Absorbere: seu בְּלַע,Perdere, corrumpere,Iiób 6.3,Idcirco verba mea לָעוּ absorpta fuerunt. sic R.Dauid. at R.Leui,& R. Mitridatus, corrupta sunt,aut perdita. Tharghum, אִשְׁתַּלְהִין labore plena sunt. R.Mosēh in comment.deleta vel absorpta sunt. Hobadiáh 16,& bibent וְלָעוּ & absorbebunt. Prouer.20. 25, laqueus hominis יָלַע קֹדֶשׁ absorbebit (vel deglutit) sanctificationem. i.sanctificatū, & Deo dicatum. Aut sic, laqueus est homini quū absorbuerit sanctificationem.Et est futurum ex hif híl,ait R.D.in lib.ra.Apud doctores Hebræos (inquit idem) significat loqui: & sic verti potest, Laqueus est homini(quo scilicet capitur) quum locutus fuerit sanctificationem. vel, sanctificatio est. Acsi dicat,Quū vouerit aliquid,& dixerit, Hoc erit sanctificatio,(.i.sanctificatū,) & postea illum pœnituerit promissionis.Et hoc est quod postea subiúgit, Et post vota quærere.i.inquirere,scrutarique an quod vouit,possit reddere.Hoc enim inquirendū fuerat antequam voueret.Hoc est præterea quod dixit Eccle.5, ne des(vel permittas) os tuum vt peccare faciat carnem tuam:& ne dicas coram angelo, Error est. Ex hac radice est illud Iiób 39.27, & pulli eius יְלֻעוּ־דָם absorbebunt sanguinem. Et est ex pihél,in ipsóque præcedit ל happóhal,vltima radicalis primam radicalem: quòd graue sit in lingua,duo ע pariter coniungere: & secundum normam debuerat esse יְלוֹעֲעוּ, inquit R.D. in lib.rad.& in Michlól,instar יְקוֹמְמוּ יְבוֹנְנוּ. Nomen, לוּעָה, Guttur,gula, locus absorptionis cibi. Prouer.23. 2,& pones cultrum בְּלַעֲךָ in gutture tuo.

לוץ Deridere,deludere,illudere,Interpretari,dirigere sermonem,& argumentationes. Prouer.9.12.

Universidad de Deusto Biblioteca

nuél exponit acsi dicat, Quú viderit Deus illusores, si-
net illos in sua illusione. Et in hithpahál geminatú,
Iesa.28.22, Et nunc ne תִּתְלוֹצָצוּ deludatis vos. aut sitis il-
lusores. Tharghú, ne תִּתְרַשִּׁיעוּן impii sitis. Verbú (inquit
R.Dauid in commen.) in coniugatione hithpahal si-
gnificat frequentiam actus.i. frequenter aliquid fieri.

Nomen tóar, Hose.7.5, protraxit manum suam אֶת־
לֹצְצִים cum illusoribus. vel nugacibus, aut superbis. Est
(inquit R.D. in lib.rad.) tóar. nam si esset participium,
esset ex verbis geminatis: quia participiú in quiescéti-
bus est לֵץ לֵצִים, sicut קָם קָמִים, & שַׁב שָׁבִים, & ita in cæteris
verbis quorum secunda litera quæ est ו, quiescit. Alia
forma, Prou.9.7, יֹסֵר לֵץ, Qui corripit illusorem, (vel su
perbú,) accipit sibi ignominiam.i. accipit sibi ipsi igno
miniã, vel probrum, sub. à derisore & superbo qui illú
probris, contumeliísque afficit, cõtempta correctione.
Et 20.1, לֵץ הַיַּיִן derisor est vinum.i. derisoré & superbú
efficit vinum. Vel, derisor est bibens vinum. Vnde R.
Himmanuél in comment. exponit, Derisor est vinú.i.
adducit hominé qui ipsum bibit, vt sit illusor, super-
bus, nugax. Vel vinum.i. voluptas ac delectatio mun-
dana. Vel, vinum est acsi alloqueretur homines vt se
biberent, illósque seduceret. Nugax est vinum, tumul
tuatur sechár.i. sicera. vnde sequitur, Et omnis qui er-
rat in illo, nõ erit sapiens: quia vinum remouet à cor-
de sapientiam, & stultum reddit hominem. Tharghú,
Ad derisionem (illusionem) est vinum. Psal.1.1, & in ca
thedra לֵצִים derisorum (vel illusorum, nugaciú, aut su-
perborum) non sedit. לֵצִים opponuntur לַעֲנָוִים humili-
bus: vt Proue.3.34, suprà citatum. R.Dauid in cõmen.
dicit לֵצִים esse callidos scientia ad malum, iactantes se:

וְלַצְתָּ & (si) illusor fueris, solus tu portabis. sub. iniquita-
tem tuã. Vel, si derisor, nugax, aut superbus fueris &c.
Subauditur enim præcedens dictio אִם. acsi dicat, secũ-
dum R.Himmanuél, Si manseris in tua illusione, deri
sione, aut superbia: solus &c. Tharghú, Et si fueris מֵמִיק
derisor, aut illusor: vel oscitans, sternutans.i. remissus,
& negligens, à מַק. Et in hif híl, Psalmo 119.51, Super-
bi הֱלִיצֻנִי deriserunt me. aut illuserunt mihi. Vel, super-
be egerunt contra me. Et est perinde acsi dicat, יִתְלוֹצְצוּ
בִי, inquit R.Abrahám in comment. sicut Gene.26.29,
נְגַעֲנוּךָ tetigerimus te, pro נָגַעְנוּ בָךְ. Tharghum, מְמִיקְנַן לִי
illudebant mihi. R.D. in comment. exponit, Superbi
locuti sunt contra me, & illuserunt mihi, quód iugiter
in lege tua versarer. Prouer.14.9, Stulti (id est, quilibet
è stultis) יָלִיץ אָשָׁם loquetur delictũ.i. verba delicti. Alii,
palliabit, siue teget delictũ, vt R.Himmanuél, qui in
cõmét. exponit, Quilibet è stultis יָלִיץ אָשָׁם, acsi dicat, lo
quetur, palliabítque delictum, ac peccatum, & idcirco
nõ erit inter eos dilectio. Tharghú, Stulti מוּתְלִין בְּחֶטְהָא
onerantur peccato. Vel, cadũt ob peccatum, aut in pec
catum. Proue.19.27, testis impietatis יָלִיץ מִשְׁפָּט deride-
bit iudicium. vel vt R.Dauid in lib.rad. componet seu
palliabit.i. cooperiet testimonium suum in iudicio bo
nitate aut decore verborum suorum, perinde acsi esset
veritas, quanquam sit mendacium. & sic deinde ait, Et
os impiorum operiet (abscondet) mendacium. bonita-
te scilicet argumẽtorum suorum. R.Himmanuél, Per-
uertet iudicium sophistice loquendo. Prouer.3.34, אִם־
לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֶּן־חֵן nónne (vel profecto) illusori
bus, ipse illudet: (aut illudere faciet. vel, superbos sinet
in superbia) humilibus autẽ dabit gratiam. R.Himma

&c. Et cum ו. Iechez.36.35, הָאָרֶץ הַלָּזוֹ terra hæc. Eſt ſicut הַזֹּאת hæc,& eſt longum,inquit R.Dauid.

לָזֶה Et in regimine לְזוּת, Peruerſitas, Vide לוז.

לֶחִי Vnde לֶחִי, Maxilla, aut mandibula proprie in qua fixi ſunt dentes:quanuis de parte exteriore quandoque dicatur, quæ barbam emittit, quæ proprie dicitur mala,aut gena. Iudic.15.15, & inuenit לֶחִי חֲמוֹר mandibulam aſini. Et 17,& vocauit nomen loci illius רָמַת לֶחִי,Rámath léchi.i.proiectio mandibulæ, aut maxillæ. Pſal.3.8,percuſſiſti omnes inimicos tuos לֶחִי בַּלֶּחִי in maxilla.Hoc(ait R.D.in lib.rad.)dixit per contemptum.nã ob cõtemptum fit maxillæ percuſſio.R. quoque Selomóh exponit,percuſſione contemptibili. R.Abrahám in commen.percuſſione maxillæ.Nomé enim verbale tam in præterito quàm in futuro,eſt in potentia,quanuis actu nõ ſcribatur,vt Nume.23.19,& benedixit(nempe benedictionem,)& non reducam illam.ſub. benedictionem.Et Proue.15.22,& in multitudine conſiliantium(ſub.cõſilium)ſtabis. Vel ſubaudi tur ב,vt ſit,in maxilla:& ſic 2.Para.34.29,verba libri pacti qui inuentus eſt בְּבֵית(pro בֵּית)in domo. R.Himmanuél,vt R.D. Plurale duale,Deute.18.3, וְהַלְּחָיַיִם & maxillas.Cant.1.10,pulchræ ſunt לְחָיַיִךְ genæ tuæ.

לָחַךְ Lambere,lingere. Nume.22.3, יִלַּחֵךְ הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק quèadmodum lãbit (aut lingit) bos olus (ſiue germen)agri.eſt macór. Et in pihél,Michàh 7.17, יְלַחֲכוּ עָפָר lambent puluerẽ vt ſerpens. 1.Reg.18.38, לִחֲכָה linxit. & aquam quæ erat in aquæductu

לָחַם Veſci,edere, comedere, Pugnare, impugnare. Prouerb.4.16, לֶחֶם רֶשַׁע comederũt cibum

aut elatos, vel ſuperbos, oblocutores, detractoréſque, ac ſecretorũ reuelatores, quod otioſis vſuuenit. R. autem Himmanuél in comment. dicit eos eſſe qui manent in angulis,narrantes otioſa,& vana: quorum occupatio eſt vt narrent,vel audiant verba dierum,& ænigmata antiquorũ,& geſta talis, vel talis regis, quomodo fuit conſtructum tale atrium,& id genus otioſa verba quæ nõ proſunt,quæ nec aſcẽdere, nec deſcẽdere faciũt. Hinc & מֵלִיץ,Interpres, Eloquẽs, Rhetor,Orator,legatus. Geneſ.42.22, כִּי הַמֵּלִיץ בֵּינֹתָם quia interpres erat inter eos. nam ipſe manifeſtabat ſecretum ipſius Reubén ipſi Simhón, ait R. Abrahám. Iiób 33.23,ſi fuerit pro eo angelus מֵלִיץ eloquẽs.aut rhetor. 2.Parali.32. 31,& ſic בְּמֵלִיצֵי propter legatos principũ Babél. vel rheſa.43.28, וּמֵלִיצֶיךָ & oratores tui præuaricati ſunt in me. tores,aut oratores.Ita exponit R.D. in comment. Ie-

Nomen, מְלִיצָה.Proue.1.6,ad intelligendum prouerbium וּמְלִיצָה & interpretationẽ.Chaba.2.6, וּמְלִיצָה חִידוֹת & ſermonem ænigmatum. Hinc & לָצוֹן,Deriſio,illuſio.Ieſah.28.14, אַנְשֵׁי לָצוֹן viri deriſionis.i.deriſores.

לוּשׁ Conſpergere, Farinam miſcere cú aqua. Gene. 18.6, לוּשִׁי,Conſperge,& fac ſubcineritios panes. Irm.7.18,mulieres לָשׁוֹת בָּצֵק cõſpergere cõſperſionem. ſiue paſtam.2.Sem.13.8,& tulit conſperſionem(pro farinam)וַתִּלָּוֹשׁ & cõſperſit. Vocauit enim (inquit R.D.) farinam,conſperſionem,à fine ſuo.Ideo enim molitur frumentum vt fiat farina,& è farina conſperſio.

לָז Eſt זֶה,Hic,iſte,ille,Hæc,iſta,illa.eſt enim communis generis,vt dicit R.Abrahám in commen.&R. Dauid in lib.rad. Iudic.6.20, & pone אֶל הַסֶּלַע הַלָּז ſuper petram hanc.vel illam.2.Reg.4.24, ecce Sunammith illa. Et cum ה.Gene.24.64, Quis vir הַלָּזֶה iſte qui

iecit,&c. Gen.49.19,De Aſér, שְׁמֵנָה לַחְמוֹ pinguis panis
eius.Comprehendit omnem cibum:acſi dicat,Omnis
cibus,quem proferet terra eius, erit pinguis. Et dictio
שְׁמֵנָה cadit ſuper אַרְצוֹ ſubauditũ.acſi dicat,De terra eius
pingui erit panis eius.& eſt eclipſis,ſicut illud Chab.1.
16, Et eſca eius pinguis.ſub.agnus,aut ouis. Vel dicit,
pinguis de pane,ſiue cibo eius,id eſt de עוּגָה pane ſub-
cineritio,aut חַלָּה placẽta,quod eſt fœmineũ. & ſic Le-
uit.23.17, De habitaculis veſtris adducetis לֶחֶם placen-
tam.pro placentas. Alia forma,Sephan.1.17,וּלְחֻמָּם &
caro eorum ſicut ſtercora. Aliud,לֶחֶם, Bellum,præ-
lium.Iudic.5.8,Tũc לֶחֶם bellum(ſub.fuit)in portis. ita
exponit R.D.in lib.rad. Eſt enim nomen, vt ipſe ait.
quanquã R. Ionáh verbũ præteritum eſſe putauerit ex
cal,inſtar יָבֵשׁ, quãuis ſit cum ſeghól. nã ſeghól inter-
dum venit vice ſerí. & ſi eſſet ex pihél, ל eſſet cum pa-
thách: ſed quia eſt cum camés, eſt præteritum ex cal.

Alia forma præpoſito מ,מִלְחָמָה. Deuter.20.5,בַּמִּלְחָמָה
in bello.aut prælio.Iudic.20.34,וְהַמִּלְחָמָה כַּבֵּדָה & bellũ
aggrauatum eſt. 1.Semu.13.21, בְּיוֹם מִלְחֶמֶת in die belli.
Ieſah.41.12,Viri מִלְחַמְתֶּךָ belli tui. Plurale,Ieſah.42.13,
Sicut vir מִלְחָמוֹת bellorum.id eſt bellicoſus.Nume.21.
15,Dicitur בְּסֵפֶר מִלְחֲמֹת יְהוָה in libro bellorum Domini.
1.Sem.8.20,Et pugnet אֶת־מִלְחֲמֹתֵינוּ pugnas noſtras.

לחץ Eſt דָּחַק,Opprimere,vim inferre,coartare.Iudi.
4.3, Et ipſe לָחַץ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל oppreſſit filios Iſ-
raél.2.Reg.6.32,Claudite oſtiũ, וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ & opprime-
tis(pro opprimite,aut coartate)eum in oſtio. Iudic.2.
18,A facie לֹחֲצֵיהֶם opprimentium eos. Exod.23.9,וְגֵר לֹא
תִלְחָץ & peregrinũ non opprimes. Et in nifhál,Nu-
me.22.24,וַתִּלָּחֵץ & coartauit ſe ad parietem. Nomen,

impietatis.acſi dicat,comederunt cibum panis impie-
tatis.Et 9.5,לַחֲמוּ בְלַחְמִי comedite panẽ meum.vbi ב re-
dundat.Pſal.56.3,multi לֹחֲמִים pugnant contra me.vel
impugnãt me. Sunt qui exponũt ex hac radice illud
Iiób 30.4,Radix iuniperorum לַחְמָם panis eorum. Re-
quire in חָמַם.Pſal.35.1,לְחֹם אֶת־לֹחֲמָי impugna impugnã-
tes me.vel,pugna cum pugnantibus mecum. Et in
nifhál,2.Paralip.27.5,נִלְחַם עִם־מֶלֶךְ pugnauit cum rege.
Iudicũ 11. 25, אִם־נִלְחֹם נִלְחַם בָּם num pugnando pugna-
uit cum eis?Irme.1.19,וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ & pugnabunt aduer
ſum te.Participium eſt cum camés, Exod. 14.25, Quia
Dominus נִלְחָם לָהֶם pugnat pro eis.לָהֶם enim eſt בַּעֲבוּרָם
ait R.D.Macór perfectũ,נִלְחֹם, vt in præterito. defecti-
uũ,1.Semu.17.9,Si potuerit לְהִלָּחֵם אִתִּי pugnare mecũ.
Pſal.109.3, וַיִּלָּחֲמוּנִי & pugnauerunt cõtra me. eſt ſicut
וַיִּלָּחֲמוּ בִי,ait R.Abrahám & R.Dauid. Nomẽ,לֶחֶם,Ci-
bus, eſca,panis. Leuit. 8.32, Et quod ſupereſt de carne
וּבַלֶּחֶם & de pane. Pſal.104.14, לְהוֹצִיא לֶחֶם vt educas pa-
nẽ de terra.Dixit id quod eſt finis herbæ:nã panis non
producitur è terra niſi opera cauſæ præcedẽtis. Deute.
8.3,Quia non עַל־הַלֶּחֶם in pane ſolo viuet homo.Inter-
dum & pro carne tantum. Nume. 28.2, Oblationem
meam,לַחְמִי carnẽ meam,&c.Iiób 6.7,כִּדְוֵי לַחְמִי infirmi
tates carnis meæ. Leuit.21.23,לֶחֶם panẽ. aut cibũ(com-
prehendit,inquit R.Dauid,carnẽ,& primitias)Dei ſui
de ſanctificationibus.Irme.11.19,Corrũpamus lignum
בְּלַחְמוֹ in pane eius. R.Dauid in lib.rad.in fructu eius.
Sed R.Ioſéph ſcripſit eſſe hypallagen, exponens,Cor-
rumpamus panem eius ligno, quod Harabice dicitur
רִפְלָא & סֵם venenum letiferũ,ſiue mortiferum.& de il-
lo dictum eſt Exod.15.25,& oſtendit ei lignum, & pro-

חַץ, Iesah.30.20, וּמַיִם לָחַץ & aquã arctationis.i.arctam. Psal.42.10, בְּלַחַץ in oppressione inimici.

לָחַשׁ Mussare, submissa voce loqui, & secrete, occultéque quod cælatum velis. Nechem. 3.11, Instaurauit Sallúm בֶּן־הַלּוֹחֵשׁ filium incantatoris. quia videlicet mussabat ad serpentes, sic appellatus, inquit R.D. in lib.rad. Vel quia erat consiliarius intelligens לָחַשׁ locutionis occultæ,& consilii,& secreti, aut exorcistæ. Nam si esset nomen proprium,& non tóar, non iungeretur illi ה notificatiuũ. Et potest formari totum verbum in cal quum habeatur participium, quod per tóar exprimitur. Idem habes Neche.10.25. Et in pihél, Psal.58.6, Quæ non obtemperabit voci מְלַחֲשִׁים incantantiũ.i.incantatorum qui mussant ad serpentes. Et in hithpahal,2.Sem.12.18, quòd serui eius מִתְלַחֲשִׁים mussarẽt. Psal.41.8, pariter aduersum me יִתְלַחֲשׁוּ mussabunt. Nomen, Iesa.3.3, Et intelligens לָחַשׁ mussitationis.i.locutionis occultæ,ænigmatis, consilii secreti. Et 26.16, צָקוֹן לָחַשׁ effuderunt secretã orationẽ quum correctio tua fuit eis. Eccles.10.11, Si mordeat serpens בְּלוֹא לָחַשׁ absque incantatione. Ab hoc fit & לָחָשׁ, Ornamẽtum auris: sic dictum, quòd auris sit audire mussitationem, inquit R.D. in lib.ra. Iesah.3.21, וְהַלָּחָשִׁים & inaures. R. Abrahã in cõment. scribit fuisse scripturas in auro & argẽto, modo לְחִישָׁה incantationis, aut orationis occultæ. R. Dauid in cõment. dicit fuisse ornamenta quæ mulieres suspendebant in auribus suis: cui stipulatur Tharghum qui vertit וְחַלִּיטָתָא & inaures.

לְטָאָה Vnde לְטָאָה, Serpentis genus, inquit R.D. quidam vertunt stellionem. Leuit.11.30, וְהַלְּטָאָה & stellio. Ex ipso contextu genus est reptilis. R. Selomóh in

in cõment. scribit esse לוישרדה, Lacertam. R. tamẽ David dicit ipsum exponere לניגרמושה.

לָטַשׁ Acuere. 1.Semu.13.19, לְלַטֵּשׁ אִישׁ אֶת־מַחֲרֵשְׁתּוֹ vt acueret vnusquisque vomerem suum. Iob 16.9, hostis meus יְלַטֵּשׁ עֵינָיו לִי acuet oculos suos mihi. i. in me. Psal.7.13, חַרְבּוֹ יְלַטֵּשׁ gladium suũ acuet. Et in pihél, Psal.52.4, Sicut nouacula מְלַטֶּשֶׁת acuta.

לַיִל Nox. Iesah.16.3, כַּלַּיִל sicut noctẽ. Et in regimine, Iesa.15.1, בְּלַיִל noctu. R.D. in cõmẽt. sic scribit, Dixit בְּלַיִל, acsi esset cõiunctũ: forsan deficit הַנִּסְמָךְ. i. cõiunctũ, hoc est בְּלַיִל פְּלוֹנִי in nocte tali. Vel cõiunctũ est loco absoluti, sicut & 2. Reg.18.17, Et misit rex, &c. ad regẽ Chizchiiáh בְּחַיִל כָּבֵד cum exercitu graui. i. magno, aut multo. Et cum ה in fine,& masculeũ, Gene.1.4, Et re-nebras vocauit לַיְלָה noctem. Hamós 5.8, Et diẽ לַיְלָה in noctem tenebrescere fecit. Vnde in margine scribitur לְלַיְלָה in noctẽ: & ita habet Tharghũ. Et cũ nominibus numeralibus, singulari etiã numero effertur. Gen.7.4, quadraginta לַיְלָה noctibus. Quòd fit masculeũ, Gene.19.33, בַּלַּיְלָה הַהוּא nocte ipsa. Plurale fœmineũ, 1.Sem.30.12, וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת & tribus noctibus. Et nomẽ bestiæ solitariæ, seu incolentis solitudinem, desertúmque, quòd nocte clamet, vocatur לִילִית. Sũt qui dicunt esse auem quæ nutritur vento, quemadmodum salamãdra igne quam vocant גְּמַלְיוֹן. Quidam vertunt, lamia, alii strix. Iesah.34.14, ibi requieuit לִילִית strix. R. Abrahám scripsit in comment. esse auem quæ noctu volat.

לִישׁ Est leo maior. Iesa.30.6, leo (sub. minor,) לִישׁ & leo maior.

לְךָ Et לְךָ, Pronomen, Tibi, à ל deseruiente. 1.Semu.1.8, לְךָ tibi. Et cũ zalzéph, & ל cũ seuá, לְךָ, Iesa.14.3,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ger לִמֻּד assuetus in deserto. Et 13.23, לִמֻּדֵי הָרֵעַ docti ma-
lefacere. Alia forma, לָמוּד. 1. Paralip. 5.18, וּלְמוּדֵי מִלְחָמָה
& docti (periti) bello. Alia itē, לָמֵד, instar לָכֵד. Iechez.
27.23, Assúr כִּלְמַד sicut doctus (peritus) negotiatoris tui.
i. filii Assúr fuerūt sicut docti (periti) vt venirēt iugiter
ad te in negotiatione sua. Ita scripsit R. Ioséph. Thar-
ghum, prouinciæ Assúr, Medorúmq;, ipsæ negotiato-
res tui. Alia præterea, 1. Paralip. 25.8, intelligens ־ָם
תַּלְמִיד cum discipulo. Hinc & מַלְמָד, Stimulus, Bacu-
lus in cuius summitate est acus: sic appellatus quod bo-
ues doceat arare. Iudi. 3.31, Et percussit de Pelistæis sex-
centos viros בְּמַלְמַד הַבָּקָר stimulo bouis.

לָמוֹ Est לָהֶם, Ipsis, illis: à ל deseruiēte, vt habes li. 2. Hebrai. insti. ca. 34.

לָמָה Quære in מָה.

לָעַב Deridere, irridere, subsannare. In hif hil dunta-
xat inuenitur, idque semel. 2. Paralip. 36.16, Et
erant מַלְעִיבִים בְּמַלְאֲכֵי irridentes (.i. irridebāt) opera Dei.
Quo verbo vtitur Tharghú, Genes. 27.12. nam pro eo
quod ibi dicitur, כִּמְתַעְתֵּעַ: habet כִּמְתַלְעֵב.

לָעַג Deridere, irridere, subsannare, Balbutire. 2. Re-
gū 19.20, לָעֲגָה לְךָ subsannauit te. Prouerb. 17.4,
לוֹעֵג לָרָשׁ subsannans pauperem. Et 1.25, אֶלְעַג subsanna-
bo. Et in nif hál, Iesah. 33.19, נִלְעַג blæsus (aut balbus)
est lingua. Et in hif híl, 2. Paralip. 30.10, וּמַלְעִגִים בָּם &
subsannabāt eos. caret י coniugationis. Psal. 22.8, יִלְעִיגוּ
לִי subsannabunt me. Nomen, לַעַג, Subsannatio, deri-
sio, irrisio. Psal. 79.4, לַעַג וָקֶלֶס subsannatio, & irrisio. Et
35.16, בְּחַנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג cum impiis subsannatoribus sub-
cineritii panis. i. qui indulgent ventri. Vel subsannan-
tibus subsannatione. aut verbis otiosis, secundum R.
Dauid in lib. rad. in radice עוֹג. Vel secundum R. Abra-

לָכַד Capere, apprehendere, comprehendere. 2. Sem.
12.26, לָכַדְתִּי אֶת־עִיר cepi ciuitatē aquarum. Iiób
5.13, לֹכֵד חֲכָמִים capiens sapiētes in astutia eorum. Irme.
18.22, Foderunt foueā לְלָכְדֵנִי ad capiendum me. Iehos.
7.14, Tribus אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ quam deprehenderit eam Do-
minus, &c. Proue. 5.22, Iniquitates eius יִלְכְּדֻנוֹ אֶת־הָרָשָׁע
capiēt ipsum impium. נ est raphatum, & cum chólem
præter normā: nam secundum normam, debuerat esse
daghessatum, & cū súrec, יִלְכְּדֻנּוּ. Et in nif hál. Thren.
4.20, נִלְכַּד captus fuit. Iehos. 7.15, הַנִּלְכָּד qui deprehēsus
fuerit. Irme. 6.11, Vir cum vxore יִלָּכֵדוּ capientur. Et
in hithpahál, Iiób 41.8, יִתְלַכְּדוּ capiētur. Nomen, לֶכֶד,
Captio. Prouer. 3.26, custodiet pedem tuum מִלֶּכֶד à ca-
ptione. Alia forma, מַלְכֹּדֶת instar מַשְׂכֹּרֶת. Iiób 18.10,
וּמַלְכֻּדְתּוֹ & captio eius iuxta semitam.

לָכֶם Vobis, pronomē, de quo lib. 2. Heb. instit. cap. 34.

לָמַג Vnde אַלְמוּגִים, Vide לָגַם.

לָמַד Docere, erudire, Discere, Assuescere, Bellare, pu-
gnare. Iesah. 26.10, בַּל־לָמַד צֶדֶק non didicit iusti-
tiā. Et 1.17, לִמְדוּ discite. Irme. 10.2, אֶל־דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל־תִּלְמָדוּ
viam gentium ne discatis. אֶל pro אֶת signo casus accu-
sandi, inquit R. D. in cōment. Et sic Psal. 2.7, Narrabo
אֶל־חֹק præceptum. Et in pihél, Ecclesi. 12.9, לִמַּד־דַּעַת
אֶת־הָעָם docuit scientiā populū. Psal. 71.17, Deus לִמַּדְתַּנִי
docuisti me à pueritia mea. Vel, assuefecisti me, secun-
dum R. Abrahám in cōment. Psalm. 94.10, הַמְלַמֵּד אָדָם
דַּעַת qui docet hominem sciētiam. Irme. 32.33, וְלַמֵּד אֹתָם
הַשְׁכֵּם וְלַמֵּד & quum docerē eos mane surgendo, & do-
cendo. Psal. 25.5, וְלַמְּדֵנִי & doce me. Irme. 31.34, וְלֹא יְלַמְּדוּ
& non docebunt. Et in puhál, Irme. 31.17, Sicut vitu-
lus לֹא לָמֵד non assuetus. Tóar, לִמּוּד. Irme. 2.24, Ona-

ham, Cũ impiis ſubſannatoribus ſubſannatione, quæ ſubſannatio eſt in oculis eorum ſicut panis ſubcineritius ad edendum: iuxta illud Pſal.14.4, Qui comedũt populum meum acſi comederẽt panem. Idcirco dixit verſu præcedenti, Cachinnauerunt, & non ſiluerunt. Iſtud teſtatur quod poſtea dicit, Fremendo aduerſum me dentibus ſuis. R.D.in cõment.ſic, Impii, aut hypocritæ, & ſubſannatores qui vacant verbis otioſis. מְעוֹג enim eſt ſermo otioſus. Et ב in בְּחַנְפֵי eſt loco עִם, eſtque ſenſus, Si percuſſi congregauerint ſe cum impiis, & viris ſubſannationis, & irriſerint, frẽduerintque dẽtibus ſuis aduerſum me. Et ſunt qui מְעוֹג exponunt עוּגָה panis ſubcineritii: acſi dicat, Cum viris voluptuoſis qui indulgent ventri, & ſuis concupiſcẽtiis. Vel metaphorice, מְעוֹג eſt cõſilium malũ, malúmq; opus. Ieſa.28.11, Quia בִּלְעֲגֵי שְׂפָה balbutiẽtibus labio, (pro labiis,) & lingua altera loquetur (ſub.propheta) ad populum hunc.

לָעַן Loqui lingua alia quæ non ſit Lingua ſancta. i. loqui lingua barbara. Pſal. 114.1, de populo לֹעֵז barbare loquente. i. barbaro.

לָעַס In hiſ híl tantum inuenitur, idque ſemel. Gen. 25.30, הַלְעִיטֵנִי fac me edere. i. ſine vt edam.

לַעַן Vnde לַעֲנָה, Amaritudo, abſynthium. Irme.9.15, Ecce ego edere facio populum hũc לַעֲנָה abſynthium. vel venenum, vt alii exponunt.

לַפַּד Vnde לַפִּיד, Lampas, vel potius teda, aut fax, vel facula. Eſt enim, inquit R.D.in lib.ra. lignum ardens. Iób 12.5, לַפִּיד בּוּז fax contẽpta. aut contemptus. ſecundum R. Leui, ל deſeruit. R. verò Moſéh, ſicut fax. Gene.15.17, וְלַפִּיד אֵשׁ & fax ignis. Iób 41.10, Ex ore eius לַפִּידִים faces. Iudic.15.5, Et accendit ignem בַּלַּפִּידִים

in facibus. i. in lignis quæ á fine denominauit faces, inquit R. Dauid. Nam antequam accendatur ignis in lignis, non dicuntur לַפִּידִים faſces, ſed עֲצִים ligna. Et ſic Ieſah.47.2, Et mole farinã. i. frumẽtum vt fiat farina. Exo.20.18, Et omnis populus videbant voces, (pro audiebant ſonitus) וְאֶת הַלַּפִּידִים & faces. Metaphorice, acſi viderent faces ardentes. Illud autẽ Iudic.4.4, Et Deboráh, mulier prophetes, vxor לַפִּידוֹת Lapidóth: exponunt de Barác, de quo ibidẽ verſu 6 dicitur, Et miſit, & vocauit Barác filium Abinóham de Chédes Napthali. בָּרָק enim quod eſt fulgur, & לַפִּידוֹת faculæ, quãtum ad ſignificãtiam attinet, ſunt propinqua, inquit R.D.in cõment. & in lib.rad. Et in Midrás ſcribitur ipſam vocatam fuiſſe vxorem לַפִּידוֹת, quæ faciebat פְּתִילוֹת fila, aut funiculos pro ſanctuario.

לָפַת In cal eſt נָטָה, Inclinare, declinare. Iudi.16.29, וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת שְׁנֵי עַמּוּדֵי & inclinauit Simſon ambas columnas medias. ſic R.D.in cõmen. & in lib. rad. Tharghum, וְאַחַר & cepit. ſiue apprehendit, & conſtrinxit. Et in nif hál, Ruth 3.9, Et expauit vir, וַיִּלָּפֵת & inclinauit ſe. ſic R.D.in cõment. Et tunc mulier poſuit manum ſuam ſuper caput illius, agnouitque quod mulier eſſet. Iób 6.18, יִלָּפְתוּ inclinabunt ſe (peruerſæ erunt) ſemitæ viæ illorum. R. Leui, flectẽtur. ſub. ad alia loca. Idem R. Moſéh filius Nachmán.

לְצַר Vnde ſecundũ R. Ionáh, præpoſito מְלַצַּר, Theſaurarius: & Præpoſitus ciborum, ſecundum R. Dauid in lib.rad. Architriclinus, archimagirus. Dani. 1.11, Et dixit Daniél ad הַמְלַצַּר theſaurarium. vel archimagirum. Non enim poteſt eſſe propriũ nomen, quũ præponatur ei ה notificatiuum, vt dicunt grammatici.

R.tamen D.in lib.rad. rectũ eſſe ſcripſit vt ſit nomen quatuor literarum,& מ radicale.

לקק Eſt לָחַךְ,Lãbere,lingere.1.Reg.21.19, לָקְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דַּם נָבוֹת linxerunt canes ſanguiné Nabóth. Iudic.7.5,omnis qui יָלֹק lambuerit lingua ſua de aqua, quemadmodũ יָלֵק lambet(pro lambit)canis. Et in pihél,Iudi.7.6,Et fuit numerus הַמְלַקְּקִים lambentium.

לקח Accipere,Auferre,Sumere,Tollere,Emere,Dulce facere. Gene.27.35,אֶת־בְּכֹרָתִי לָקָח primogenituram meã tulit.Iechez.18.17,וְתַרְבִּית לֹא לָקָח & amplius non acceperit.Prædicta duo cum accẽtu zachéph ſunt cameſſata:& ſic quæ ſunt cum athnách,& ſoph paſſúc: aliàs cum camés & pathách.Gen.5.23, quia לָקַח tulerat eum Deus.2.Semu.18.18,& Abſalóm לָקַח accepit. ſub. pet ſeipſum conſiliũ.Et ſine ל,& cum camés ad differẽtiam imperatiui,Iechez.17.5,קָח tulit.Irme.27.20,non tulit) eos ſuper brachia ſua. Eſt præteritũ à קח prædicto, inquit R.Dauid in lib.rad.Vel eſt macór,acſi dicat, ad ferendum illos &c.Irme.2.30,diſciplinam non לָקְחוּ receperunt. Deuter.27.25, maledictus לֹקֵחַ שֹׁחַד accipiens munus.Irme.23.31,הַלֹּקְחִים qui lenificant(aut dulcant.i. dulcem faciunt) linguam ſuam.2.Semu.4.6, venerũt vſque ad medium domus לֻקְחֵי(tãquam)emptores frumentorum.Et ſicTharghum,כְּזַבְּנֵי tanquam emptores. i. ne agnoſcerẽtur oſtendebant ſe tanquam emptores frumentorum, inquit R.D. in comment.1.Semu.19. 14,דּוֹר לָקַחַת אֶת־דָּוִד ad capiendum Dauid. Deute.31.26, לָקוֹחַ accipe librum legis . Sunt qui dicũt eſſe macór vice imperatiui. Prouer.20.16,קַח־בִּגְדוֹ tolle veſtimentum eius.Ieche.37.16,קַח־לְךָ cape tibi. Pſal.50.8,נֹא אֶקַּח

accipiam de &c. 2.Reg.6.12, mittam, וְאֶקָּחֵהוּ & tollam eum. Exod.40.18,וַיִּקַּח & tulit.ſub. tabulas. ſic R.D. in lib.ra. R.Ionáh expoſuit,& didicit,aut cognouit. Thar ghum, וְנָסֵיב & accepit. Iiób 38.20, quum תִּקָּחֶנּוּ accipies illam(pro accepiſti.i.duxiſti)ad terminum ſuum. Pſa. 73.23,& poſtea cum gloria תִּקָּחֵנִי ſuſcipies me. quod dicitur de morte iuſtorum, vt inquit R. Abrahám & R. D.Exod.27.19,וְיִקְחוּ & accipiant(.i.afferant)ad te oleũ. Iehoſ.9.14, וַיִּקְּחוּ & acceperunt viri de cibo illorũ.ſub. vt comederent,firmarẽntque pactum cum illis,inquit R.D. in lib.rad. R.Ionáh exponit, Et lenes facti ſunt propter eſcam illorum.acſi dicat,didicerunt,cognouerúntque ex ſicco pane eos eſſe veraces. Et in nifhal, Iechez.33.6, Ipſe iniquitate ſua נִלְקַח captus eſt. 1.Sem. 4.22,אֶל־חִלְקַח eo quòd capta eſſet arca Dei. hic אֶל ponitur vice בַּעֲבוּר.2.Reg.2.9,antequam אֶלָּקַח tollar à te.Iudic.17.2,Et centum argenteos qui לָקַח־לָךְ ablati fuerãt tibi. Eſt ſingulare pro plurali.2.Reg.2.10,ſi videris me לָקַח ablatum à te. Eſt tóar,inquit R.Dauid,quia eſt cum camés. Gene.2.23,quia è viro לֻקְחָה־זֹאת ſumpta eſt hæc. p eſt ſine daghés & cum camés,inquit R.D.in lib.rad. Gene.18.4,וְקַח־נָא accipiatur quæſo &c. Et in hithpahál,Exod.9.23,Et fuit grando,& ignis מִתְלַקַּחַת compreheníus in medio grandinis. Nomen, מַלְקוֹחַ, Prædã, ſpoliũ.Num.31.12, & adduxerũt ad Moſéh &c.וְאֵת־הַמַּלְקוֹחַ & prædã (ſub. captiuitatem (ſub.hominũ,) וְאֵת־הַשָּׁלָל & ſpoliũ.pro ſpolia, ſub.veſtiũ, animalium,) vaſorum,& aliorum ſupellectilium.Sic exponendum eſt quando pariter veniunt: alioqui vnum pro altero capitur.Et 27,& dimidiabis אֶת־הַמַּלְקוֹחַ prædam.dicitur hoc tam de hominibus, quàm de aliis animalibus. Il-

Universidad de Deusto Biblioteca

lud autẽ 1.Semu.30.20,hoc שְׁלָל ſpolium Dauid:dicitur de animalibus. Alia forma,deficiente ל,& præpoſito מ cum chiríc, 2.Paralip.19.7, Et acceptio perſonarum, & acceptio muneris. Alia item, מ cum ſeghól, 1.Reg. 7. 49, וְהַמַּלְקָחַיִם זָהָב & forcipes ex auro. ab accipiendo nomen impoſitum. Et מ,cũ pathách,Exo. 25.38,וּמַלְקָחֶיהָ & forcipes eius.Et eſt duale,quòd cõſtent duabus partib⁹:ſed מַלְקָחֵי cãdelabri,erãt ad capiendũ fila (aut funiculos,ſiue lychna)quæ erant in medio olei,& ad locãdum in ore lucernarum ipſius. מַלְקוֹחַ etiã eſt Faux:aut potius palatum,quod eſt oris cælum. Eſt(ait R.D.)pars ſupra linguam & infra eã.Pſal.22.16,& lingua mea coniuncta eſt מַלְקוֹחָי palatis meis.Et dicuntur מַלְקוֹחֵיהֶם,quòd congregatæ capiunt cibum tempore mãducationis . Secundum eundem in comment. deficit ל deferuiens:acſi dicat,לְמַלְקוֹחָי.Et forſan vſus eſt numero multitudinis, vt vtranque partem comprehẽderet, oris faucem nimirum,& palatum. Aliud,Neche.10, 32,Et populi terræ afferebãt אֶת־הַמַּקָּחוֹת venalia.aut merces.R.tamen D.in lib.rad.מ ſcribit eſſe cum chiríc: & in cõment.exponit הַסּוֹחֲרוֹת merces. Aliud,לֶקַח quod eſt מַדָּע,Scientia,וּמֶתֶק הַמַּאֲמָר & dulcedo ſermonis,quæ dici poteſt lepor,ſiue lepos.Alii doctrinam,legémque interpretantur. Ieſah.29.24,& murmuratores diſcent לֶקַח legem. Tharghum,אוּלְפָּן, doctrinam. R.Dauid in comment.הַתּוֹרָה legem:iuxta illud Prou.4.2,quia לֶקַח טוֹב legem bonam dedi vobis,legem meam ne derelinquatis.Tharghum,דְּיוּלְפָּנָא טָבָא doctrinam bonam.Et 1. 5.audiet ſapiens, & addet לֶקַח doctrinam. Tharghum, מַדְּעָא ſcientiam.Prouer.7.21, Inclinauit eum multitudine לֶקַח dulcedinis ſermonis ſui. ſic R.Himmanuél. Tharghum,

Tharghum,multitudine ſermonum ſuorum.

לָקַט Colligere. Exo. 16.22,לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה collegerũt cibum duplicem. Et in pihél,Ruth 2.17,Et tu dit ſocrus eius אֵת אֲשֶׁר־לִקָּטָה illud quod collegerat.1.Semu.20.38, וַיְלַקֵּט & collegit &c.ſagittas. Leuit.19.9, חֶצֶר & collectionem meſſis tuæ non colliges. קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט Et in puhál,Ieſa.27.12,Et vos תְּלֻקְּטוּ colligemini. Et in hithpahál, Iudicum 11.3,וַיִּתְלַקְּטוּ & collegerunt ſe ad Iphtách viri. Nomẽ,לֶקֶט,Collectio,vt in futuro pihél.

Alia forma, יַלְקוּט, Pera in qua paſtor ponit eſcã ſuã, & fundibularius lapides quos collegit ad iaciendum. 1.Semu.17.39,וּבַיַּלְקוּט & in pera.

לָקַשׁ Vnde מַלְקוֹשׁ,Pluuia ſerotina. Prouerb.16.15,Et beneuolentia eius ſicut nubes מַלְקוֹשׁ ſerotina. aut ſerotinæ pluuiæ: quam videlicet homines magno præſtolantur deſiderio.Deu.11.14, temporaneã & ſerotinam. Herba quoq; ſerotina appellatur מַלְקוֹשׁ Hamós 7.1. Hinc fit verbum in pihél,quod eſt Tardare,more pluuiæ ſerotinæ.Iob 24.6,בְּרֶמֶשׁ יְלַקֵּשׁוּ & vineam impius ſero vindemiabunt. Recte(inquit R.D.) expoſuit pater me⁹R.Ioſéph,cũ ait, Dixit quòd tardare facient vineam ob neceſſitatem impii . acſi dicat, tardare facient vuas in vitibus,vindemiatis aliis vineis , bene maturatis vuis vnde faciunt vinum optimũ. & à facie terroris impii , expaueſcent , nec quiſquam laborabit in eis,quanquam reliquas vindemiarint vineas. R.Abrahám,incident ramos. Tharghum, Et vineam impiorum רְשִׁיעַיָּא יִכְסְחוּן putabunt. R.Moſéh filius Nachmán,In agro alieno metent ſecundum voluntatem ſuam, quia tollent agrum à domino ſuo: & vineam ſatam cuſtodient ſibiipſis, & colligent ex illa

quod eſt ſerotinum poſt vindemiam. Et Tharghū dixit,In agro non ſuo metent,& vineā impiorum יְבַסְּחוּן putabunt,aut ramos incidēt. Et R. Abrahám Peruſol, Et vineam impii alterius tardare facient, & dimittent illam, nec capient ex illa quicquam,quòd ſit impius, quales ſunt ipſi. Lupus enim,alterius lupi carnem non edit. Et יְלַקְּשׁוּ eſt tardare facient,dimittent.

לָשַׁד Vnde לְשַׁד,idē quod Recens, humidum, viride. Opponitur arido,& ſicco. Num.11.8,ſicut ſapor לְשַׁד הַשֶּׁמֶן recentis(aut viridis)olei. ל eſt radicalis litera, inquit R. Abrahám. Et ſic Pſal.32.4,conuerſus eſt לְשַׁדִּי viror meus in ſiccitates æſtatis. Tharghum, רוּטְבִי viror meus. R. Dauid in comment. bona pinguedo mea, & viror meus. R. Abrahám in comment. humidum radicale in quo vita eſt hominis. In ſiccitatibus æſtatis,in qua ſiccatur humiditas.

לִשְׁכָּה Vnde לִשְׁכָּה,quod eſt חֶדֶר aut חֲדַר,Cubiculum, Neche. 13.5, לִשְׁכָּה גְּדוֹלָה cubiculum magnum. Iechez.40.16,לְשָׁכוֹת cubicula.

לֶשֶׁם Genus lapidis pretioſi, quem quidam liguriū ſiue lyncurium appellant à lynce, è cuius vrina dicitur eſſe hæc gemma. Exo.28.19,לֶשֶׁם ligurius.

לָשׁוֹן Vnde לָשׁוֹן,Lingua. Pſa.12.4,לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת lin guam loquentem magna. Prou.25.15,וְלָשׁוֹן רַכָּה & lingua mollis conteret os. Sic etiam vocatur Petra,aut ſaxum inſtar linguæ. Iehoſ.15.2,מִן־הַלָּשׁוֹן à petra (vel ſaxo)&c. Tharghum, A כֵּיפָא petra. Pſa.120.2,מִלָּשׁוֹן à lingua doloſa. Ieſa.11.15, & perdet Dominus אֶת לְשׁוֹן linguam maris AEgypti. i. ſcopulum. Iehoſ.7.21, & linguam auri. i. virgam auream inſtar linguæ. Pſal.31.22,à lite לְשׁוֹנוֹת linguarum. Hinc verbum in

hifhíl,pro Accuſare,detrahere. Prou.30.10,אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד ne accuſes ſeruū domino ſuo. Et in pohél, Pſal.101.5, מְלַשְׁנִי בַסֵּתֶר רֵעֵהוּ Detrahentē occulte amico ſuo hūc ſuccidam. י redundat. Dicitur autem מְלוֹשֵׁן ſicut מְשׁוּפָּם & quia י fuit additum,ל eſt cum camés chathéph.

לָתַח Vnde מַלְתֵּחָה,Veſtis,aut Locus in quo cuſtodiuntur veſtes, Veſtiarium. 2.Reg.10.22, qui erat ſuper חַמַּלְתֵּחָה veſtem. i. præpoſito veſtium, vel ſuper veſtiarium. Tharghum, קוּמַטְרִיָא arcas. Apud doctores enim Hebræorum ſignificat arcam in qua ponuntur libri: vel tabulam ſuper quam etiam libri reponuntur.

לֶתֶךְ Media pars cori,aut modii. Hoſe.3.2,וַחֲצִי לֶתֶךְ שְׂעֹרִים & dimidia parte cori hordeorum. Alibi in Scris libris non inuenitur.

לְתָעוֹת Vnde מַלְתְּעוֹת,Molares dētes. Pſal.58.7,מַלְתְּעוֹת molares dentes leunculorum conteret Domi nus. Hinc verbum in nifhál,pro Euellere,& eradicare dentes. Iiób 4.10,& dentes leunculorum נִתְּעוּ cuiuſſunt. quod ſecundum normam debuerat eſſe נִלְתָּעוּ.

QVADRATVM.

לַהֲלָהּ Quære in לַהַּ.

מ

Litera deſeruiens, quid ſignificet, quomodóque punctetur, dictum eſt lib.1. Hebraicarum inſtitut. cap.15.

מְאֹד Valde, vehemēter, admodum. & quum geminatur, Vehementiſſime, ſumme. Gene.1.31,טוֹב מְאֹד bonum valde. Pſal. 119.8, præcepta tua cuſtodiam, ne derelinquas me־מְאֹד vſque valde. R.D. in lib.rad. & in commen. ſic ex-

ponit,Præcepta tua cuſtodiam vſque valde: vt dixerat
ſuprà,Tu præcepiſti mandata tua,vt cuſtodiant valde.
acſi dicat,Voluntas mea, deſideriúmque meum eſt vt
cuſtodiã valde præcepta tua toto corde meo, totíſque
viribus: Tu quoque me ne derelinquas, ſed adiuua vt
cuſtodiam illa. R.Abrahám refert, R.Moſéh eodẽ mo
do exponere. Bilhám veró ſic, Cuſtodio præcepta tua,
& tu ne derelinquas me,ne non valeam illa cuſtodire
vſque valde. R.Ioſéph,tu ne derelinquas me,donec cu
ſtodiam vſque valde.i.perfecte,ſecundũ vires meas,in-
quit R.Himmanuél. Et 43,& ne remoueas ex ore meo
verbum veritatis עַד־מְאֹד vſque valde. acſi dicat, Vſque
in ſæculum,omnibus diebus vitæ meæ. Exo.1.7,mul-
tiplicati ſunt בִּמְאֹד מְאֹד copioſiſſime. Significat & vi-
res,robur,fortitudinẽ. Deute.6.5,Et diliges &c. & tota
מְאֹדֶךָ fortitudine tua. Tharghũ,& omni ſubſtãtia tua.

מֵאָה Centum.& ה eſt ſignum fœmineum deficien
te ה radicali,ſecundum R.Ionáh,& R.Dauid
in Michlól,& in lib.rad.& alios grammaticos.& ſic in
omni nomine deſinente in ה radicali, quum puncta-
tur cum camés magno:cuius probatio eſt,quòd in re-
gimine & cum pronominibus mutatur in ת:ſi vero pú
ctetur cum ſeghól, tunc ה eſt radicale. idcirco in regi-
mine,& cum pronomine non mutatur in ת.1.Para.21.
5,וּמְאָה & centum milia.2.Para.5.12,לְמֵאָה ad(vel cir
citer)centum.vel ל redũdat. Gen.5.3,וּמְאַת שָׁנָה & centũ
annos. Plurale,Gen.5.3,שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה octingenti an-
ni.Et cum ו, Ibidem 5,מֵאוֹת. Duale, Geneſ.32.14,Ca-
pras מָאתַיִם ducentas. ה radicale interdum vertitur in י:
vt 2.Reg.11.4,principes הַמֵּאוֹת centum.i.centuriones.
ſic ſcribitur, ſed legitur הַמֵּאוֹת inquit R. D. at ſecun-

dum R.Ionáh,& alios grãmaticos,recta eſt ſcriptura.

מְאֹם Vnde מְאוּמָה cum ה redundante,quia dictio eſt
longa: Aliquid, quicquam, Quantulumcun-
que.1.Reg.10.21, nõ reputabatur(ſub.argẽtum)in die-
bus Selomóh לִמְאוּמָה quicquam.vel quantulumcunq;
Inuenitur & ſine א,ה quieſcẽte, & pũctatura trãſeunte
in מ, vt.Iiób 31.7, nú manibus meis adhæſit מְאוּם quic-
quam? Tharghum,מִדְּעַם חֲבוּלָא aliqua corruptio? R.A-
brahám,quicquã.Scripſit tamen R.D.in radice מום,re-
ctũ eſſe vt ſit ipſa ex radice מום,quod eſt macula:&quòd
eſt cum duabus literis quieſcentibus,א & ו.& ſic Dani.
1.4,pueros in quibus non ſit מְאוּם macula.Scribitur cũ
א,& legitur ſine א. Eſt enim duplex lectio, מוּם & מְאוּם re-

מָאַן In pihél, Renuere, nolle. Nume.22.12,מֵאֵן re-
nuit Dominus permittere mihi vt eã vobiſcũ.
Irme. 5.3, מֵאֲנוּ renuerunt accipere diſciplinam. Tóar
vice participii,& præſentis temporis. Exod.9.2,מְאַנְתָּה
ſi renuis tu dimittere. Alia forma, Irme. 13.10,מְמָאֲנִים
qui renuunt obtẽperare verbis. Exod.22.16,תְּמָאֲנוּ renueritis.
ſi renuendo renuerit. Ieſah.1.20,Et ſi

מָאַס Reprobare,abiicere,repellere, Spernere, con-
tẽnere, floccifacere. Irme. 2.37, Quia מָאַס יְהוָה
בְּמִבְטָחַיִךְ abiecit Domin⁹(te)propter fiducias tuas. Thar
ghum, רְחִיק abominatus eſt . Hoſe.4.6, Quia tu מָאַסְתָּ וֶאֱמָאַסְךָ
ſcientiã reprobaſti,(floccifeciſti,) repro-
baui te ne ſacerdotio fungaris mihi. Eſt cũ א reduñdan-
te inter ס & ב. Ieſah.33.15,מֹאֵס בְּבֶצַע ſpernens (reprobãs)
auaritiam. Prouer.15.32,מוֹאֵס נַפְשׁוֹ ſpernit animã ſuam.
Iechez. 21.13, Et quid erit,ſi etiã tribum מַאֶסֶת abiiciẽs
non erit.i. & quid erit hæc probatio, ſi etiã tribum fi-
liorum meorũ reprobaueris excidẽdo illam,quẽadmo

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

optimis fructibus quos luna maturescere facit. Cant. 7.13, כָּל־מְגָדִים omnia optima. Plurale fœmineum addito נ, Gen.24.53, וּמִגְדָנוֹת & optima. vel pretiosa. Et cum ו, 2. Paralip.32.23, וּמִגְדָנוֹת.

מַגָּל Falx. Irme.50.16, Et tenentē מַגָּל falcem in tempore messis. Potest deduci à נָגַל, sicut מַתָּן à נָתַן, & מַפָּל à נָפַל, inquit R. Dauid, & R. Ioséph, probās illud ex Harabica lingua, in qua appellatur מַנְגָאל cum נ.

מָגַן In pihél, Dare, tradere. Genes.14.19, מָגַן צָרֶיךָ tradidit hostes tuos in manu tua. ita habet Tharghum, דִּמְכָר qui tradidit. Hose.11.8, אֲמַגֶּנְךָ tradam te.

מָגַר In pihél, Cadere, ruere, aut Cadere, siue ruere facere, deiicere. Psal.89.45, וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מִגַּרְתָּה & sedem eius in terrā ruere fecisti. siue deiecisti. Tharghū pro נָפַל, vertit מָגַר. Illud autem Ieche.21.12, מְגוּרֵי אֶל־חֶרֶב הָיוּ אֶת־עַמִּי deiecti gladio fuerunt populus meus: R. Ionáh scripsit esse ex hac radice. Et אֶת esse sicut illud 2. Reg.6.5, וְאֶת־הַבַּרְזֶל & ferrum cecidit in aquam.

מַד Vnde מִדּוֹ cum chiríc, Vestis, Tunica. & quia ד est cum daghés, rectum est vt radix sit מַדַּד. Leuit.6.10, Et induet se sacerdos מִדּוֹ בַד veste, (vel tunica) linea. Tharghum, לְבוּשִׁין veste sua byssina. R. Selomóh, Tunica. 2. Semu.20.8, Et Ioáb accinctus erat מִדּוֹ לְבֻשׁוֹ tunica vestimenti sui. In his, ו redundat, & sunt in regimine. לְבוּשׁ autem est generale nomen, מִדּוֹ verò particularis vestis, cuius dispositio nota erat apud illos, inquit R. D. in cōment. Tharghum, accinctus erat מְזָרִין לְבוּשׁוֹהִי cingulo vestimenti sui. Et מ cū pathách, & ו signum pronominis, Psal.109.18, כְּמַדּוֹ sicut vestimēto suo. aut tunica sua. 1. Sem.17.39, מֵעַל לְמַדָּיו super vestes suas. Plurale cum chiríc, & fœmineū, Psal.133.2, quod descendit

dum reprobatur omne lignū? quæ erit probatio hæc? in vanum erit. Thren.3.44, abrasionem, וּמָאוֹס & abiicere posuisti nos, &c. pro abiectionē. macór vice nominis. Iiób 9.21, אֶמְאַס חַיָּי reprobabo (spernā) vitam meam. Et in nif hál, Irme.6.30, Argētum נִמְאָס reprobatum (contemptibile) vocauerunt eos. Iiób 7.5, Cutis mea scidit se, וַיִּמָּאֵס & dissoluit se. pro וַיִּמַּסֵּס. א loco ס. Potest etiam exponi secundum priorem significantiā, & despecta, aut despicabilis fuit. Tharghum, וְאִיתְמְסֵי & dissoluit se. Idem R. Moséh. Et sic Psal.58.8, יִמָּאֲסוּ liquefient. vel dissoluent se. pro יִמָּסְסוּ, sicut illud Iesah.18.2, בָּזְאוּ diripuerunt. pro בָּזְזוּ.

מָאַר In hif híl duntaxat inuenitur, Dolere, aut dolore afficere, siue dolorem inferre. Iechez.28.23, סִלּוֹן מַמְאִיר spina pungēs. aut dolorē inferens. Tharghum, Rex malefaciens. vel lædens, aut nocens. R. Dauid in comment. pungens.

מַבּוּל Quære in נָבַל.

מָגַד Vnde מֶגֶד cum sex punctis, Omne pretiosum, & optimum tam in fructibus, quàm in auro, argento, lapidibus pretiosis ac vestibus, &c. Vnde vnumquodque secundum locum suum intelligendum est. Deute.33.13, מִמֶּגֶד שָׁמַיִם de optima cæli. sub. pluuia quæ prodest, & nō lædit. quod declarauit quū mox subiicit, de rore, &c. Tharghū, Faciat (sub. terra Ioséph) fructus optimos de rore cæli. R. Abrahā in cōment. De frugibus cæli. i. solis: quia fruges terræ depēdent à sole. Vnde & versu 14, dicitur, וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים & de optimo frugum solis, & de optimo fructus lunarum. i. de optimis frugibus dependentibus à sole, & de

in oram מִדּוֹתָיו veſtimentorum eius.

מָדַד Metiri, menſurare. Ieſa.40.12, מִי־מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם quis mẽſus eſt pugillo ſuo aquas? Et 65.7, וּמַדֹּתָי & menſus eſt opus eorum. Iechez. 45.3, Et à menſura iſta תִּמְדֹּד metieris longitudinem. Et in nifhál, Irme. 33.22, וְלֹא יִמָּדֵד & non menſurabitur arena. Et in pihél, Pſal.60.7, Et vallem Succóth אֲמַדֵּד metiar. Et in pohél, Chab.3.6, Stetit, וַיְמַדֵּד אֶרֶץ & mẽſus eſt terram. Hũc locũ R. Ioſeph & R. D. ſic exponũt, Stetit arca in Ghilgál quatuordecim annis, donec ſubiicerẽt illam, ac diuiderent menſura & funiculo. Et hoc eſt, Et mẽſus eſt terram. Mox ſequitur, Vidit, & tranſilire fecit gentes. acſi dicat, quòd eius gloria fuit in Ghilgál: & ſuperatis gentibus, coram Iſraél illas occîdit, acſi videndo duntaxat occidiſſet. Et in hithpahál, 1.Reg.17.21, וַיִּתְמֹדַד & menſus eſt ſe ſuper puerũ. acſi dicat, Et expãdit ſe ſuper eũ. Nomen, מִדָּה, Menſio, menſura. Exo.26.2, מִדָּה אַחַת menſura vna. Pſal. 39.5, וּמִדַּת יָמַי menſura dierum meorum quæ eſt? Iób 11.8, מִדָּה menſura eius. eſt cum mappic. ſecundum normã debuerat eſſe מִדָּתָהּ, & eſt ſicut illud Prouerb. 7.8, פִּנָּתָהּ pro פִּנָּתָהּ. Nume.13.32, Viri מִדּוֹת mẽſurarum. ſub. magnarum. Irme.13.25, Hæc ſors tua, מְנָת־מִדָּיִךְ pars menſurarum tuarũ. Eſt plurale maſculeũ, ait R. Iahacób filius Elhazár, cuius ſingulare eſt מָד. Alia forma, מֶמֶד, inſtar מֵצַר à צָרַר. Iób 38.5, Quis poſuit מְמַדֶּיהָ mẽſuras eius? inſtar מְצָרֶי. Alia itẽ, 2.Samu. 21.20, Et fuit vir מָדוֹן mẽſuræ. ſub. magnæ. ſic Thargho. Scribitur cũ י, & legitur cũ ו, מָדוֹן. & hãnách eſt locõ daghés. Illud Iób 7.4, וּמִדַּד־עֶרֶב & mẽſus eſt veſpere, vide in נָדַד. Illud præterea Neche.5.4, לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ ad tributum (vel pro tributo) regis: non eſt ex hac radice, ſed

ſed ponitur pro מִנְדַּת, & מ eſt nominis cõſtitutiuũ, cuius abſolutũ eſt מִנְדָּה. Hezræ 4.13, מִנְדָּה בְלוֹ וְהֶלֶךְ tributũ, vectigal, & reditũ annuũ nõ dabũt. Doctores Hebræorũ exponũt מִנְדָּה donũ quod fit regi quãdo tranſit per aliquos: בְּלוֹ argẽtũ quod ſoluũt per capita: הֶלֶךְ tributũ.

מְדִינָה Vnde מְדִינָה, Prouincia, quæ multas cõplectitur vrbes. Interdum tamẽ capitur particulatim pro aliqua vrbe. Eſther 3.12, Et ad duces qui erãt ſuper מְדִינָה וּמְדִינָה prouinciã, & prouinciã. i. quamlibet prouinciã. Thren.1.1, בַּמְּדִינוֹת in prouinciis. Illud autẽ Iudi.5.10, Habitantes עַל־מְדִין iuxta Middín, eſt nomen viæ notæ apud illos, vel nomen vrbis celebris. Significat & iudiciũ. Ieſa.10.1, לְהַטּוֹת מִדִין ad peruertendum iudicium.

מַדּוּעַ Eſt לָמָּה, Vt quid, Cur, quãobrem. Sunt qui dicũt eſſe cõpoſitũ ex מָה quid, & דַּע à יָדַע, cognoſc re. acſi dicat, Quæ cognitio eſt rei huius? 1.Reg.1.6, מַדּוּעַ cur ita feciſti? Et ſine ו, Ieche.18.19, מַדַּע cur nõ, &c.

מָה Siue מָה, aut מַה, Interrogat, quid, aut qualis ſit res, & quomodo ſe habeat: & nõ interrogat de perſona, ſicut מִי quis. Interdũ ponitur vice מָתַי quo, vſque quo, &c. Nõnunquã eſt augẽtis, pro quàm. Et aliquãdo punctatur cũ ſeghól, interdum cũ camés, aut pathách. 1.Sem.28.14, מַה־תָּאָרוֹ quæ forma eius? Gene.2.19, vt videret מַה־יִקְרָא־לוֹ quomodo vocaret illud. Et 27.19, מַהֵרְתְּ quomodo feſtinaſti vt inuenires fili mi? Vel ſic, Quid hoc? feſtinaſti, &c. 2.Reg.1.5, מַה־זֶּה cur reuerſi eſtis? Iudi.18.8, מָה אַתֶּם quid vos? i. quæ (aut qualis) reſponſio eſt in ore veſtro? acſi dicat, quid dicitis? Exo.32.22, Nõ nouimus מָה־הָיָה לוֹ quid fuit (. i. quid acciderit) illi. Irm. 11.15, מָה quid dilecto meo, &c. Pſal.4.3, עַד־מָה (hoc eſt עַד־מָתַי) vſquequo gloria mea ad pudorẽ? Ieſa.1.5,

מָה super quo(vel propter quid, quãobrem)percutiemi ni vltra? Exod.4.2,מַטֶּךָ(pro מָה־זֶּה)quid eſt in via tua? Et ſic Iechez.8.6, מָתָּם(pro מָה הֵם)quid iſti faciũt? Ieſa.3.14, מַלְּכֶם(pro מָה־לָּכֶם)quid vobis vt atteratis. Genе.15.8,בַּמָּה in quo ſciã,&c.1.Semu.29.4,וּבַמֶּה & in quo cõplacebit iſte? Eſt & augẽtis particula. Pſal.8.2, מָה־אַדִּיר quàm grãde eſt nomen tuũ. Eſt etiã diminutiua particula,Pſa.8.5,מָה־אֱנוֹשׁ quid eſt homo quòd,&c.Numе.16.11, & Aharõ, מָה־הוּא quid eſt quod murmuraſtis aduerſus illũ? acſi dicat, Murmuraſtis aduerſus maiorem illo,nẽpe aduerſus Dominũ, cuius reſpectu Aharõn nihil eſt. Pſal.89.48,זְכָר־אֲנִי מָה־חָלֶד memento quid ſum,quid tẽpus.Dictio enim מָה trahitur ad præcedentem,ſecũdum morẽ Sacrarum literarũ. Et cũ hac dictione venit aliquid occultũ.2.Semu.18.22,וְיהִי־מָה & ſit quid,currã.i.& ſit quicquid ſit,non curo,currã.Iiób 13. 14. Et tranſeat ſuper me מָה quid.i.quicquid voluerit, non curo. Eſt etiã querelæ,& lamẽtationis particula. Iechez.16.30, מָה quomodo(heu)infirmatũ eſt cor tuũ. Et appoſito כ, eſt interrogatiua quantitatis, Quot, quoties.Genе.47.8,כַּמָּה quot ſunt dies,&c. Pſal.78.39, מַכְּמָה quoties irritabunt eũ. Eſt etiã augẽdi particula, Zecha.7.3,Quẽadmodũ feci iã כַּמָּה שָׁנִים tot annis.multis annis. Et præpoſito ל, לָמָּה, Propter quid, vt quid. Pſal.43.2,לָמָּה קָדַר vtquid pullatus &c. מ eſt cũ daghés, & longum: præterquam in paucis, vt Pſal.10.1,לָמָּה vt quid Domine,&c.Vnum inuenitur longum,& ſine daghés,Iiób 7.20,לָמָּה.Et poſtpoſito ei זֶה, tantundẽ valet, ſcilicet בַּעֲבוּר מָה propter quid.Genе.18.13,לָמָּה זֶּה propter quid riſit Saráh? Et מ cum ſeghól, 1.Semu.1.8,לָמָּה vt quid flebis(pro fles,)וְלָמָּה & vt quid non,&c. Præpo-

nitur interdũ & ש: vt Cant.1.7,שִׁלְמָה vt quid enim ero &c. Interdum aufertur & ל in eadem ſignificatione, Iiob 7.21,וּמֶה לֹא־תִשָּׂא & cur non parces &c.

מָהַל Miſcere . ſemel duntaxat inuenitur, ídque in cal.Ieſah.1.22,Vinum tuum מָהוּל בַּמָּיִם miſtum eſt aqua . In lingua etiam Harabica,miſtum vocatur מַהְלָא,vt ait R.Ioſéph.

מָהַר Accelerare,feſtinare, Dotare, Inſanire, Stultũ eſſe.Inuenitur vtplurimũ in pihél,tã intranſitiuum,quàm tranſitiuũ. Ieſah.51.14,מְהֵרָה צֹעֶה לְהִפָּתֵחַ feſtinauit ligatus vt ſolueretur. Et 49.17, מְהֵרוּ בָנַיִךְ feſtinauerunt(pro feſtinabunt)filii tui. Tharghũ,Feſtinabunt,cõgregabunt ſe in medio tui filii tui. Malachi 3. 5,Et ero teſtis מְמַהֵר feſtinãs.i.feſtinus,velox, Genе.19. 22,מַהֵר feſtina. Eſther 5.5, מַהֲרוּ אֶת־הָמָן feſtinate Haman. Poteſt eſſe & intranſitiuũ,vt ſit,feſtinate vocatéq; Hamán.vel feſtinate vocare. & ſic 1.Reg.22.8,מְהֵרָה feſtinate. Nana.vel feſtinare fac. Exod.12.32,לְמַהֵר vt feſtinaret.Nachum 2.5, יְמַהֲרוּ חוֹמָתָהּ feſtinabũt(accelerabunt)murũ eius. Et in cal,Dotare,donare,dare. Pſal.16.4.Multiplicentur dolores eorũ qui מָהֲרוּ אַחֵר alteri(ſub. deo) donauerunt. R.D.in cõment.ſic exponit,Multiplicabuntur dolores eorũ,nẽpe virorũ qui feſtinãt ad deum alterũ.Et iſtud מָהֲרוּ eſt vnicum ex cal in hac ſignificatione.Poteſt etiam,inquit,exponi,donauerũt. Vel ſic, Hærebo ſanctis ac fortibus,& multiplicabuntur dolores feſtinantiũ ad viros alios, vt ambulent per vias illorum,quæ non ſunt viæ Domini. Et hoc eſt rectum. In lib. tamen rad.in אַחֵר, refert expoſitionẽ R.Jonáh, qui exponit acceleraverũt, quã improbat,quòd מָהַר in cal non ſignificet feſtinare, ſed donare: vnde exponit

Multiplicabuntur dolores illorum qui donant, & offe
runt oblationes alteri deo. R. Abrahám, Multiplica-
buntur dolores illorũ qui donant alteri populo. Thar
ghum, Et impii multiplicant imagines ſuas,& poſtea
feſtinãt offerre ſuas oblationes. R.Himmanuél in cõ-
men.ita exponit, Placeat tibi vt multiplicentur dolo-
res illorum hominũ,qui deo alteri,præterquã Deo ve
ro tantũ,feſtinarunt vt irent poſt illũ.ſic R.Selomóh.
Exo.22.15,& rẽ habuerit cũ illa, מָהַר יִמְהָרֶנָּה dotãdo do-
tabit illam. Nomen,מֹהַר,Dos.Exo.22.16,כְּמֹהַר ſecun
dum dotẽ virginum. Tóar,מָהִיר,Feſtinus. Sephan.1.
14,propinquus,ומַהֵר & feſtinus.ſub.dies.eſt inſtar מָאֵן.
Alia forma,Pſal.45.2,ſtilus ſcribæ מָהִיר feſtini.velo-
cis.Ieſah.16.5,ומָהֵר צֶדֶק & velox iuſtitia. Et nomen,
מַהֵר,quod & pro aduerbio ponitur. Deut.7.21,Nõ po-
teris conſumere illos מַהֵר cito. Eſtér 6.10,מָהֵר cito cape
veſtem.Poteſt eſſe & imperatiuũ,feſtina,cape. Alia
forma,1.Sem.20.38,מַהֲרָה חוּשָׁה cito feſtina. Et in nif-
hál,Infanire,aut ſtultũ & inſipientẽ & ſimplicem eſſe.
deducta ſignificatione à priori:quòd ſtulti cito, teme-
re,imprudẽter,ſine intellectu facta ſua perficiãt.Chab.
1.6,gẽtem amarã,והַנִּמְהָר & inſanã.aut præcipitẽ.Thar-
ghum,וְקַלִּילָא & velocẽ.Ieſah.32.4,Et cor נִמְהָרִים ſtulto-
rum. Et 35.4,Dicite לִנְמַהֲרֵי־לֵב ſtultis corde, eſtote for-
tes.Iób 5.12, Et cõſilium prauorum נִמְהָרָה infatuatum
eſt.R.Moſéh,נֶהֱרָסָת deſtructum eſt.

מוג Eſt מָסַס,Liqueſcere,diſſolui, quando eſt intran-
ſitiũ.aut liquefacere,diſſoluere, quũ eſt tranſi-
tiuum. Iechez.21.15, לְמַעַן לֵב יָמוֹג vt liqueſcat cor. vel
diſſoluat ſe.& eſt geminata litera deſeruiens. ſufficie-
bat enim dicere לְמַעַן מוֹג,vel tãtum לָמוֹג. ſed hoc factũ

eſt ad maiorem declarationẽ. Pſal.46.7, תָּמוֹג אֶרֶץ diſ-
ſoluet ſe terra. Et tranſitiuũ, Ieſah.64.7,וַתְּמוֹגֵנוּ & diſ-
ſoluiſti nos. Et quadratũ,ſiue pohél, inſtar כּוֹנֵן,&c.
Pſal.65.11,imbribus תְּמוֹגְגֶנָּה diſſolues eam. pro diſſol-
uas,aut liquefacias eã,vel diſſolue,&c. Futurum enim
multoties pro imperatiuo capitur.R.D.in cõmen.ex-
ponit,pluuia magna efficies terrã liquefactã,atque hu
midã, quæ ante pluuiã fuerat ſicca & arida. Iób 30.22,
וּתְמוֹגְגֵנִי תּוּשִׁיָּה & diſſolues(.i.tranſire facies, remouebis)
à me ſapientiã.Futurũ eſt pro præterito. Et in niphál,
1.Semu.14.16,Et ecce multitudo נָמוֹג diſſoluebat ſe,&
ibat.Ieſa.14.31,נָמוֹג diſſoluit ſe Peleſeth.aut diſſolue te,
Præcedũt enim duo imperatiua,Vlula porta, clama ci
uitas.ſequitur,liqueſce, aut diſſolue,&c. Præteritũ enim
capitur pro imperatiuo in lingua Hebraica.Et capitur
Peléſeth pro populo Peléſeth,quum ſit verbũ maſcu-
leum,& Peléſeth fœmineũ,inquit R.D.in cõmen.vbi
ſic exponit,diſſoluta eſt,contrita eſt. Nachum 2.6,Et
tẽplum נָמוֹג diſſolutum eſt. aut diſſoluit ſe. Pſal. 75.4,
נְמוֹגִים־אֶרֶץ liquefiũt terra.i.(vt Tharghũ,)liquefiũt habi
tatores terræ.eſt participiũ. Et in hithpahál,Hamós
9.13, Et omnes colles תִּתְמוֹגַגְנָה diſſoluẽtur. liqueſcent.
ג prius, cum pathách præter normam. quum enim ſit
in ſoph paſſuc,deb habere camẽs.

מוח Vnde מֹחַ,Medulla.Iób 21.24,ומֹחָיו & medulla of
ſium eius irrigabitur.Ieſa.5.17, & paſcẽtur agni
iuxta morẽ ſuũ,וְחָרְבוֹת מֵחַיִם גָּרִים יֹאכֵלוּ & in deſertis(ſub.
terræ)pingues(ſub.agni)incolentes comedent. Eſt hy
pallage,pro Et deſerta terræ incolẽtes pingues agni cõ
edẽt.Et hoc dicit ſuper deſolatione terræ:dicit enim,ſu
turũ,vt domus ſint vſqueadeo deſolatæ,vt paſcãt in eis

מוט Eſt נָטָה,Inclinare,diuertere, Peruertere: & מָעַד, Labi,nutare,cadere. Proue.25.26,Iuſtus מֵט incli nans ſe corã impio.vel qui inclinauit ſe. poteſt enim eſſe præteritũ,& participiũ. Pſal.94.18,מָטָה רַגְלִי nutauit (lapſus eſt)pes meus. eſt longú ad differẽtiã participii. Leuit.25.35,& ſi pauper effectus fuerit frater tuus,וּמָטָה & nutauerit (declinauerit, inclinauerit ſe) manus eius tecũ. מָטֶה cũ daghés,Inferne,deorſũ: require in מֵט. Ieſah.54.10,& pactũ pacis meæ לֹא תָמוּט nõ nutabit. la betur,aut cadet. Et in nifhál,Pſal.17.5,בַּל־נָמֹטּוּ ne nu tent(labãtur)pedes mei.quære in מֵט. Et 16.8,בַּל־אֶמּוֹט ne nutẽ.Et 140.11,יְמֹטוּ cadent.Scribitur cũ ו,& legitur cum ו,quia duplex eſt lectio,יְמוּטוּ quod eſt ex nifhál,& יְמִיטוּ quod eſt ex hifhíl, labi aut cadere faciẽt. Et in hifhíl, Pſal.55.4, Quoniã יָמִיטוּ עָלַי אָוֶן labi(aut cadere) faciẽt ſuper me iniquitatẽ. Et in hithpahál,Ieſah.24. 19,מוֹט תִּתְמוֹטְטָה,Nutatione nutauit terra. Nomẽ,מוֹט Nutatio,Lapſus,Cõmotio. Pſa.55.23,non dabit in ſecu lũ מוֹט לַצַּדִּיק lapſum(caſum,commotionẽ) iuſto. Et 38. 17,בְּמוֹט in lapſu pedis mei. Vel eſt macór ex cal,dũ la- bitur(nutat)pes meus.& eſt rectum.& ſic 46.3,וּבְמוֹט & dum labũtur mõtes in cor maris. Significat & bacu lum,aut vectẽ,& perticã. Nume.4.10,עַל־הַמּוֹט ſuper ve ctem. Et 13.23,& portauerũt illũ בַּמּוֹט in vecte. Aliud, מוֹטָה,Iugũ,Impietas,Declinatio. Ieſa.58.9,ſi remoueris è medio tui מוֹטָה,id eſt עוֹל iugũ. vel lignum oblõgum quod tranſfigit iugum, aut quo ligatur iugũ. Exponit R.D.in cõmen.Si remoueris è medio tui opera mala. Tharghũ,אַפְטָיוּת declinationẽ. Et 6,מוֹטָה(&)iugũ,& di- mittas cõfractos liberos, & omne מוֹטָה iugũ diſrumpa tis. R.D.in cõment.ſic dixit, vt ſoluas faſciculos מוֹטָה,

agni ſecundũ morem ſuũ paſcẽdo in loco paſcui: & in deſertis terræ quæ inhabitabãt ab initio, quum eſſent domus,nũc comedẽt in eis מְחִים pingues agni. Vel me- taphorice dixit,Et paſcẽt agni.i.pauperes qui ſunt de- biles,ſecundũ morem ſuú,quia conſumentur impii,& nõ oppriment illos. Et deſerta.i.impios qui voluptati- bus,deliciíſque vacãt, qui venient ad habitandũ inter illos,comedent illos.acſi dicat,Quũ defecerint impii, comedent portionẽ illorum pauperes. Tharghum, Et paſcentur iuſti ſicut dictũ eſt ſuper illis,multiplicabũ- tur,& ſubſtantias impiorũ iuſti poſſidedũt. Et R.D. in commen. Metaphorice dixit de iuſtis,& debilibus,qui antea fuerunt expulſi è domibus ſuis,& ibãt à facie im piorum:ſed conſumptis impiis comedẽt pauperes illa quæ comedebãt impii. Et hoc fuit in diebus Chizchiiá hu, qui fuit rex iuſtus,& iudicãs veritatẽ,cuius tẽpore fortes nõ habebant robur ad opprimendũ debiles ſe- cundum morẽ ſuum,quia nõ erat qui vim illis infer- ret. Et deſerta pinguiũ habentium medullã.i.diuitum qui pauperes opprimebant,hoc eſt domos eorum quæ erũt deſertæ,peregrinantes comedent.i. pauperes qui fugerant à facie illorũ,venient modo ad habitandũ in illis,& ad comedẽdum portionẽ illorum. R.Abrahám in cõment. Et paſcent agni iuxta morẽ ſuum, aut du- catum ſuũ.i.acſi illuc fuiſſent ducti. Et מְחִים ſunt agni pingues in quibus eſt medulla. Et חָרְבוֹת eſt in regimi- ne,& deficit dictio הָאָרֶץ terræ,ſicut in aliis locis,vt ha- bes in radice שְׁכֹר inebriare:vbi dicitur,Ebria(ſub.affli- ctionibus)& non vino. Et eſt ſenſus, Peregrini come- dent. i. viri extranei, qui habitabunt. Et מְחִים eſt tóar nominis.Hucuſque R.Abraham.

quia מוֹטָה est רֶשַׁע impietas qua declinare (aut labi) faciebãt pauperes: secundũ illud Psal.55.4, Quoniã יָמִיטוּ הָעָוֹן labi faciẽt super me iniquitatẽ. Vel מוֹטָה, est nomẽ iugi, sicut & Irme.28.10, & tulit Chananiáh propheta אֶת־הַמּוֹטָה iugũ. Opprimebãt enim pauperes acsi imponerẽt iugũ collo eorũ. Plurale, Leuit.26.13, Et cõtriui מֹטֹת עֻלְּכֶם vectes iugi vestri. Iechez.30.18, quũ contriuero ibi אֶת־מֹטוֹת iuga AEgypti. Interdũ absorbetur litera quiescens in daghés, & mutatur chólem in súrec. Iesah.8.8, & erit (pro erunt) מָטוֹת vincula. aut vectes lignei. Sed R. Ioséph deducit à נָטָה, & absorbetur נ in daghés, exponens, extensiones alarum (.i. castrorũ) eius.

מוּךְ Depauperari, attenuari. Leuit.25.44, וּמָךְ אָחִיךָ & depauperatus fuerit frater tuus. Et 25, יָמוּךְ depauperatus fuerit. Hæc R. Ionáh posuit in hac radice, quòd essent à מָכַךְ, prius fuissent cum pathách, alterum vero cũ chólem. Sed R. Iehudáh posuit hæc in radice מָכַךְ.

מוּל Excidere, præcidere, circũcidere. Ieho.5.7, אֹתָם מָל eos circũcîdit. Deute.10.16, וּמַלְתֶּם אֶת עָרְלַת & circuncidetis præputiũ cordis vestri. Iehoſ.5.2, מֹל circũcide. Irme.9.25, & visitabo super omnẽ מוּל בְּעָרְלָה circũcisum, (& super omnẽ qui est) in præputio. hoc est, super vniuersum Israél qui est circũcîsus, & super omnes gẽtes quæ sunt incircũcisæ. Ieho.5.4, מֻלִים circũcisi fuerunt. Et 3, וַיָּמָל & circũcîdit. נִמַּל, Require in נָמַל. Et in nifhál, Gene.17.13, הִמּוֹל יִמּוֹל circuncidẽdo circũcidatur. Gene.17.25, בְּהִמֹּלוֹ quum circuncisa fuit ipsa אֵת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ caro præputii eius. Et in hifhíl, Psa.118.11 & 12, In nomine Domini quia אַמִּילֵם excidã (aut excidere faciã) illos. camés est vice seri, inquit R.D. in Mich. pro אַמִּילֵם.

אַמִּילֵם. Et in Pohél, Psal.90.6, ad vesperã יְמוֹלֵל excidetur, & arescet. est intransitiuũ. Potest tamen esse & transitiuum: & sic deficit persona agẽs quæ est הֲרִיחַ ventus: acsi dicat, Vẽtus excîdet, & arefaciet: iuxta illud Psa.103.16, quoniã ventus trãsiuit per illum, & nõ fuit. Et in hithpahál, Psal.58.7, Tendet (pro tendẽt) sagittas suas כְּמוֹ יִתְמֹלָלוּ sicut excidẽtur. i. erunt acsi fuissent excisæ.

Potest esse ex hac radice illud Irme. 11.16. Vox הָמְוֹנָה excisionis &c. Require in הָמַל. Hinc est & מוּל, quod est נֶגֶד, Corã, ante, cõtra, eregione. Exo.18.19, מוּל הָאֱלֹהִים corã Deo. Et 34.3, אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא ante montẽ ipsum. vel, eregione mótis ipsius. 1.Semu.17.29, & vertit se ab illo אֶל־מוּל אַחֵר cõtra alterum. sub. locũ. acsi dicat, ad locũ alterũ. Exod.28.27, מִמּוּל eregione faciei illius. Et cũ chólẽ vice súrec. Deute.1.1, מוּל סוּף cõtra (aut eregione) Suph. Et cum א quiescẽte post ו. Nechem.12.36, ambulabat לְמוּאל eregione. Et cũ pronomine, Num. 22.4, manet מִמֻּלִי cõtra me. eregione mei. Nomen in priori significatione. Exo.4.26, Túc dixit, Sponsus sanguinum, לַמּוּלֹת propter circuncisiones.

מוּם Macula. Leui.21.18, in quo fuerit in illo מוּם macula. Prou.9.7, מוּמוֹ macula eius. מְאוּם, Vide בְּמֵאוּם.

מוֹן Vnde תְּמוּנָה, Figura, similitudo, imago, phántasma, idea, species intelligibilis. Dicitur enim de rebus tã corporalibus, quàm spiritualibus: tã de his quæ sensibus percipiuntur, quàm quæ intelligũtur solo intellectu, vt quũ dicitur de Deo. Exo.20.4, non facies tibi sculptile, & omnẽ תְּמוּנָה similitudinem quæ in cælo superne. Nume.12.8, & nõ per ænigmata תְּמוּנַת יְהוָה similitudinẽ Domini aspiciet. sub. intellectu. Tharghú. Et nõ per ænigmata, per similitudinẽ, gloriam Domi

Universidad de Deusto
Biblioteca

domo illius. Scribitur cum י, & est ex hif hil: legitur autem cum ו, & sic est ex cal. Et in hif hil, Iudic. 16.26, וַהֲיִמְשֵׁנִי אֶת־הָעַמֻּדִים & tãgere (palpare) fac me columnas. Iiob 23.12, à præcepto labiorũ eius, וְלֹא אַמִּישׁ & non recedã. pro recessi, sub. ab eo. intrãsitiuũ: acsi dicat, Custodiui præceptũ labiorũ eius, & nõ recessi ab illo. Vel trãsitiue, & nõ remouebo, sub. illud præceptũ à corde meo. R. Leui dicit versũ istũ posse iungi præcedẽti, Viã eius seruaui, & nõ declinaui à præcepto labiorũ eius, neque recessi. Tharghũ, אַעְדִּי remoui. Illud Gene. 27.20, וַאֲמֻשְׁךָ, & palpabo te fili mi: cõmuniter Hebræi deducũt à מָשַׁשׁ, cũ aliis quæ significant palpare. ibi vide. Irme. 17.8, וְלֹא יָמִישׁ & nõ recedet à faciendo fructũ. Micháh 2.4, quomodo יָמִישׁ לִי auferet (pro abstulit) mihi, sub. quos sperabamus nobis restitui? agros nostros diuidet. pro diuisit, sub. sibi hostis. Exo. 10.21, וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ & palpet (aut palpabit) tenebras. Potest & in priori significatione accipi, vt Tharghũ, Et sit (vel erit) tenebra (pro tenebræ) super terrã AEgypti, בַּתַּר דְּיַעֲדֵי קְבַל לֵילְיָא postquam recesserint tenebræ noctis. R. Selomóh in commẽ. scripsit, in hac dictione deficere א, pro וַיַּאֲמֵשׁ, sicut Iesah. 13.20, יָהֵל pro יַאֲהֵל. & 2. Sem. 22.39, וַתַּזְרֵנִי pro וַתְּאַזְרֵנִי aut וַתְּאַזְּרֵנִי.

מות Mori. & in cal est instar חָפֵץ. vt מֵת mortuus est, pro מָוֵת. Et sic מֵתָה mortua est. Sed residuũ præteriti non dicimus cum seri, sed מַתִּי cum daghés, mortuus sum. & sic מַתֶּם מַתֶּן cũ daghés in quo absorbetur ת radicale. Et participiũ מֵת מֵתִים. Macór, מות &c. 2. Sem. 12.19, מֵת mortuus est. Gene. 19.18, וָמַתִּי & moriar. Exod. 4.19, מֵתוּ mortui sunt. Num. 14.2, vtinã מַתְנוּ mortui essemus. Gen. 48.7, מֵתָה mortua est mihi Rachél. Vnum cũ ה, Zechar. 11.9, הַמֵּתָה quæ mortua est. Participium

ni aspicit. R. Selomóh in cõmen. Hæc est (inquit) visio posteriorũ, de qua dictũ est Exod. 33.23, Et videbis posteriora mea, & facies mea nõ conspicietur. Psa. 17.15, satiabor quũ euigilauero, תְּמוּנָתֶךָ similitudine tua. R. Selo. Satiabor quũ euigilauero, visu imaginis tuæ, quũ euigilauerint mortui à sõno suo. R. Abrahám, Satiabor quũ euigilare feceris imaginem tuã, quum videro faciẽ tuã non oculari, sed intellectuali visione, quæ vere est visio Dei. At hoc intelligere nequit, nisi qui scientiã de anima didicit. R. D, Satiabor in sæculo venturo videndo faciẽ tuã, quũ euigilauerit imago tua. nõ enim dormiet, aut morietur anima mea. Facies tua, idẽ quod imago tua, de qua Num. 12.8, Et imaginẽ Domini aspiciet. Quod nõ de sensibili, sed de intellectuali imagine intelligit, quæ est apprehẽsio intellectus. Tharghũ, Ego in veritate videbo aspectũ faciei tuæ, satiabor quũ euigilauero, à gloria imaginis tuæ. R. Himmanuél, Satiabor quũ euigilauerint animæ à somno suo. acsi dicat, Tempore resurrectionis videndo imaginem tuam.

מוץ Gluma, minutum quod est inter paleas. Psal. 1.4, non sic impii, sed כַּמּוֹץ tanquam gluma. Hose. 13.3, כְּמֹץ tanquam gluma turbine rapta de area.

מור Myrrha. aroma ex speciebus germinũ, quod colligitur. Cant. 5.1, collegi מוֹרִי myrrham meam. Canti. 3.6, suffita מֹר וּלְבוֹנָה myrrha, & thure. Et 5.5, מָוֹר עֹבֵר myrrham transeuntem. Exo. 30.21, מָר־דְּרוֹר myrrhã libertatis. i. libere fluentem.

מוש Est סוּר, Recedere. Et transitiuũ, Remouere, auferre, siue recedere facere, Tãgere, palpare, contrectare. Zechar. 3.9, וּמַשְׁתִּי אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִיא Et remouebo iniquitatẽ terræ ipsius. Iudi. 6.18, ne quæso תָּמֻשׁ מִזֶּה recedas hinc. Prouer. 17.13, לֹא־תָמִישׁ non recedet malũ è

nō differt in ſcriptura à nomine tóar: idcirco vtrūque pariter ſcribetur. Irme.16.7, עַל־מֵת ſuper mortuū. Gen. 23.6, ſepeli אֶת־מֵתֶךָ mortuū tuū. Exod.12.33, Omnes nos מֵתִים morimur. Pſal.88.6, בַּמֵּתִים inter mortuos. Thre.3. 5, כְּמֵתֵי ſicut mortuos ſæculi. Macór. Exod. 31.15, מוֹת יוּמָת, Moriēdo moriatur. Geneſ.27.10, vt benedicat tibi antequā יָמוּת moriatur ipſe. Vel, ante mortē ſuam. nā poteſt eſſe & nomē. Et 27.7, לִפְנֵי מוֹתִי ante mortē meam. Alia forma, Gen.25.32, Ego vado לָמוּת ad moriendum. Imperatiuū, Deute.32.50, וּמֻת & morere. pro morieris, inquit R.D.in Michlól. Futurū, Gene.27.4, Antequā אָמוּת moriar. Et cū camés chathéph מ, Gen.11.32, וַתָּמָת & mortuus eſt. Iudic.16.30, תָּמֹת moriatur. Et 20.5, תָּמוּתָנָה animas quæ nō moriētur. Et in hifhíl, Mori facere, aut iubere, interficere, interimere. Iudi.16.30, quos הֵמִית mori fecit. ſiue interemit. Ieſa.65.15, וְהֲמִיתְךָ & interficiet te Dominus. 1.Semu.17.34, וְהִמִּיתִיו & interficiā illū. Scribitur cum י & daghés. Et 2.6, Dominus מֵמִית mortificat. 2.Reg.11. 2, הַמְמוּתִים qui interficiebātur. ſcribitur cum ו, quia poteſt eſſe ex pohél, הֻמְמוּתִים. Iudic. 15.12, וְהָמֵת לֹא נְמִיתֶךָ & interficiēdo nō interficiemus te. Exo.16.3, לְהָמִית אֶת־כָּל־ הַקָּהָל הַזֶּה vt interficeres omnē congregationē hanc. Et 4.24, & quæſiuit הֲמִיתוֹ interficere illū. Sút qui exponunt illud Proue.19.18, וְאֶל־הֲמִיתוֹ & ad interficiendū eū &c. ex hac radice. Quære in הֲמָה. 1.Sem.20.8, הֲמִיתֵנִי interfice me. Deuter.32.38, אֲמִית interficiā, & viuificabo. 1. Reg.2.26, לֹא אֲמִיתְךָ nō interficiā te. Gene.38.7, וַיְמִתֵהוּ & interfecit eum. Eſt ſine י. Et in hof hál, 2.Reg.11.2, Et nō הוּמָת interfectus fuit. Deute.24.16, לֹא־יוּמְתוּ non interficiētur patres pro filiis. Et in quadrato, ſiue pohél,

Irm.20.17, Quia nō מוֹתְתַנִי interfeciſti me. 1.Semu.14. 13, armiger eius מְמוֹתֵת interficiebat poſt eum. מְמֻמָּתִים quære in participio hifhíl, pro הַמְמוּתִים. Pſal. 109.16, לְמוֹתֵת mortificare. interficere. Iudic.9.54, וּמוֹתָתַנִי & interfeci. י eſt cū paterfice me. 2.Semu.1.9, וְאֲמָתְתֵהוּ & interfeci. י eſt cū thách præter normā: debuerat enim eſſe cū camés, inquit R.Dauid in Michlól. Tóar, מֵת, Mortuus. quæ in participio. Sunt qui putant eſſe huius ſignificatiæ, & radicis illud Ieſah. 5.13, Et (populus) gloriæ eius מְתֵי רָעָב pro, mortui fame, cū radix ſit מָתָה. nā ſi eſſet ex hac, מ haberet ſerí. Tharghū, Et inclyti eius mortui ſūt fame. Nomen, מָוֶת, Mors. Pſalm.6.6, בַּמָּוֶת in morte. Alia forma cū ת. Pſal.116.15, הַמָּוְתָה. Et in plurali quieſcit ו, Iechez.28.10, מוֹתֵי mortibus in circūciſorum morierís. Et præpoſito מ, Irme.16.4, מְמוֹתֵי mortibus interfirmitatū morientur. eſt inſtar מָבוֹאֵי, Iechez.26.10. cuius ſingulare eſt מָבוֹא, & plurale מְבוֹאִים. & in regimine מְמוֹתֵי. Alia forma, præpoſito ת, Pſa.79.11, relinque filios תְּמוּתַת mortis. & ſic מְמוֹת מְמוּתִים. & in regimine מְבוֹאֵי.

מזג Miſcere. Et nomen, מֶזֶג, Miſtio, téperamentum. Cant.7.2, nō carebit הַמֶּזֶג téperamento. aut miſtione. Et ſic doctores appellant vinū מָזוּג miſtū, téperatúmque aqua. Alibi in Sacris literis non inuenitur.

מזה Exurere, cōburere. Deut.32.24, מְזֵי רָעָב exuſti fame. In lingua quoque Aramæa, ſiue Chaldæa, eſt incēdere. Dani.3.19, Et dixit לְמֶזֵא vt ſuccenderēt fornacē ſeptuplū ſupra id quod cōſueuerant לְמֶזֵהּ ſuccendere illam. quanquam מ in לְמֶזֵא non ſit radicale.

מזח Roborare, fortificare. Inde מֵזַח, Fortitudo: & Cingulum, ſic appellatū, quòd lumborū ſit robur. & eſt מ cū ſerí, ait R.D.in li.ra. Ieſa.23.10, מֵזַח אֵין עוֹד nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro אַלְמְנוֹתָיו palatia eius, Hamós 6.8) hoc est מַזָּלוֹת: & sũt
stellæ. q.d. nũquid produces potẽtia tua stellas in tẽpo
re suo? hoc est in tẽpore singularũ stellarũ. R. Leui vná
scripsit esse è figuris Meridionalibus, quæ nonnisi par-
uo tẽpore Iiób fuit cõspecta. Tharghũ, שִׁטְרֵי מַזָּלַיָּיא do-
minãtes planetas. Sunt qui exponunt ex hac radice il-
lud Iiób 37.9, וּמִמְּזָרִים קָרָה, Vide in זָרָה.

מָחָה Delere, eradere, Tergere, abstergere, Perdere,
disperdere, Peruenire, Plaudere. 2. Reg. 21.13,
וּמָחִיתִי אֶת־יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר־יִמְחֶה אֶת־הַצַּלַּחַת מָחָה וְהָפַךְ עַל־פָּנֶיהָ
& abstergã Ierusaláim (sub. à suis habitatoribus) quẽ ad
modũ absterget (quispiã) scutellã: abstersit, & vertit su-
per faciẽ eius. Nume. 5.23, וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים & delebit cũ
aqua amaritudinum. Et 34. 10, וּמָחָה עַל־כֶּתֶף יַם־כִּנֶּרֶת &
perueniet ad latus (plagam) maris Chinnéreth. Thar-
ghum similiter, וְיִמְטֵי & pertinget. Psal. 9.6, שְׁמֵם מָחִיתָ
nomen eorum deleuisti. Prouerb. 31.3, Ne des mulieri-
bus substãtiam tuam, וּדְרָכֶיךָ לַמְחוֹת מְלָכִין & vias tuas ad
delendum reges. Si est ex cal, pathách ipsius ל est loco
chiríc. Si verò sit ex hifhíl, ponitur pro לְהַמְחוֹת. Et cum
א loco ה, Iechez. 25.6, propter מַחֲאֲךָ יָד plaudere tuũ (i.
pro eo quòd plausisti) manu. Iesah. 55.12, Et omnia li-
gna agri יִמְחֲאוּ־כָף plaudent manu. etiam hic, א est lo-
co ה. Et in hifhíl, Nechem. 13.14, Et ne תֶּמַח חֲסָדַי de-
leas misericordias meas. Irme. 18.23, Et peccatũ eorũ à
facie tua ne תֶּמְחִי deleas. י est loco ה radicalis. Et venit
cũ chiríc secundũ moré י, inquit R. D. in lib. rad. & in
Michlól. R. Iehudáh cũ multis aliis grãmaticis scripsit
esse ex cal, & seghól vice seri, & sic Nechem. 13.14, su-
prà citatũ. Et rectũ est vt sint ex hifhíl, quod in literis
futuri habet & seghól: & ita scripsit R. Iahacób filius

est fortitudo vltrá. R. D. in comment. exponit חֹזֶק for-
titudo. R. Abrahám in cõmen. cingulũ roborans lum
bos. Tharghum, תְּקוֹף fortitudo. Psal. 109.19, וּלְמֵזַח & in
cingulũ quo semper accingat se. Alia forma, Iiób 12.
21, וּמְזִיחַ & fortitudinem fortiũ. sic etiã Tharghũ. R. Se-
lomóh, Et cingulũ. Alii, inquit R. Moséh, exponunt, &
fortitudinẽ. & sic Tharghum, & R. Abrahám Perusól.

מָזִר Vnde מַמְזֵר, Spurius. Deute. 23.2, non ingredietur
מַמְזֵר spurius ecclesiam Domini. R. Ionáh posuit
hoc nomẽ in hac radice. & secundũ R. D. vtrũque מ po
test esse nominis constitutiuũ, sicut & in מַמְגֻרוֹת à גּוּר,
Ioél 1.17. Et sic מַמְזֵר à זוּר, quod est alienũ esse. acsi dicat,
alienus, & extraneus. Et ea videtur esse opinio Iona-
thán, Zecha. 9.6, vbi dicitur, Et habitabit מַמְזֵר spurius
in Asdód: pro quo Tharghũ habet, Et habitabũt dom⁹
Israél in Asdód, in qua fuerunt sicut extranei. R. D. in
cõmen. Sũt (ait) qui dicũt nomen esse gẽtis. Vel deficit
ב similitudinis aduerbiũ: & מַמְזֵר est זָר extraneus, alie-
nus. i. & habitabit sicut extraneus. Et sic Deut. 23.2, su-
prà citatum. & vtrunque מ deseruit. acsi dicat, Et qui
habitabat in Asdód è Pelistæis, habitabit in ea tanquã
vir alienus, & extraneus, quia sub manu & potestate Is
raél erũt. Et hoc est quod postea dixit, Et excîdã super-
biã Pelistím. Et R. Abrahám in cõment. Dixit R. Iehu
dáh filius Bilhám, esse nomẽ gẽtis. At secundũ opinio-
nẽ meã, est alienus ab vrbibus Israel: qui tãtũ cõiũctus
est ipsi Ierusaláim, habitátque solũ in vrbib⁹ Palestino
rũ. q.d. humilimus & contẽptissim⁹ Israelis. Iiób 38.32,
Nũquid produces מַזָּרוֹת planetas in tẽpore suo? quod est
sicut מַזָּלוֹת. Et rectum est vt sit nomẽ vnius è stellis. In
cõmẽ. R. D. ita ait, Dixerunt ר esse loco ל (sicut אַרְמְנֹתָיו,

Elhazar. Et in nifhál, Deute.25.6, Et non יִמָּחֶה delebitur nomẽ eius. Et ſecundũ aliam ſignificantiã, Ieſa. 25.6, Conuiuiũ defecatorum, pinguiũ, מְמֻחָיִם medullatorũ. eſt enim ſignificationis מוּחַ. & ſic מָחָה & מוּחַ eiuſdem ſunt ſignificãtiæ, quanquã non eiuſdẽ radicis. Et in margine ſcribitur ח cũ camés, & eſt participiũ ex pihél haddaghús, inquit R. Abrahám in cõmen. Et ex hac radice eſt (vt ſcripſerunt R. Iehudáh & R. Ionáh) illud Iechez. 26.9, וּמְחִי קַבָּלוֹתַי & baliſtã (pro baliſtas) contra eã ponet cõtra muros tuos. R.D. in lib. ra. ſcribit, Si eſt ex hac radice, exponitur, Et ictũ turris ligneæ ſuæ dabit in muros tuos. Et rectum eſt, inquit, vt מ ſit litera noſépheth, & non radicalis. ná ſic inuenitur in verbis doctorũ Hebræorũ, Occiſi מְחִי arcu, aut baliſta. Dabit, inquit, in muros tuos: quia iaciebãt cũ illis ſagittas in muros, ne poſſet quiſpiã in muris manere. Et in comment. exponit, מְחִי hoc eſt מַכָּה ictum: קַבָּלוֹ, hoc eſt נָגְרוּ contra eam, eregione illius. Poteſt tamen, inquit, exponi vt מ ſit noſépheth. Et ſic eſt arcus, aut baliſta quæ ſagittas in illos qui erãt in muris iaciebant, vt timore ſagittarum non apparerẽt in muro, nec præliarentur. Tharghum, וּמְחַת פַּגְנוּחֵי & ictum arietis ſui, &c.

מָחַץ Tranſſodere, confodere, tranſfigere, Intingere. Pſal. 110.6, מָחַץ רֹאשׁ cõfodit (tranſfixit) caput ſuper terrã. Deuter. 33.11, מְחַץ מָתְנַיִם tranſfige lũbos inſurgentiũ contra illum. Nume. 24.8, וְחִצָּיו יִמְחָץ & ſagittis ſuis tranſfiget. deficit ב in וְחִצָּיו. Poteſt & hoc pacto intelligi, ſecundum R. Selomóh in cõment. Et ſagittas ſuas Deus intinget in ſanguine hoſtiũ. Pſal. 68.24, לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאֹיְבִים מְנָה, Vt rubeſcat pes tuus in ſanguine, lingua canum tuorum ex inimicis de ipſo

de ipſo. Metatheſis eſt literarum, pro תִּמְחַץ vt rubeſcat pes tuus in ſanguine inimicorũ, & rubeſcat lingua canum tuorũ de ipſo ſanguine. תִּמְחַץ enim manet loco duorũ. Et dictio דָּם eſt cũ camés, quia nõ eſt in regimine ad לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ, ſed ad מֵאֹיְבִים: ſed propter מֵאֹיְבִים, non potuit habere pathách more cõiunctorũ. Sic R. D. in li. ra. In cõmẽt. addit, Multa ſunt huiuſmodi in Sacris literis, vt 2. Semu. 11.2, Et vidit mulierẽ ſe lauantẽ, ſuper tectum. vel è tecto. pro, vidit è tecto mulierem ſe lauãtem. Et מִנֶּגֶד eſt appoſitum explicãdi gratia. Iam enim dixerat, de inimicis, aut inimicorum: & dixit adhuc, ex eo, in ſingulari. i. de ſingulis eorũ. vel de eo, ſcilicet ſanguine: aut de eo, nẽpe rege Aſſur, quẽ eius filii gladio occiderunt. Eſt autẽ metaphorice dictum, Vt rubeſcat pes tuus ô Iſraél, vel ô Deus: ſecũdum illud Ieſah. 63.1, Quis eſt iſte qui venit de Edóm, rubefactus veſtibus de Boſráh: Et 3, Et aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea, & omnia veſtimẽta mea inquinaui. Nomẽ, Ieſa. 30.26, וּמַחַץ & trãſfoſſionẽ plagæ eius ſanabit. Iudi. 5.26,

מָחַק Eſt הֵסִיר, Remouit. Semel inuenitur, מָחְקָה רֹאשׁוֹ remouit caput illius. i. abſcidit ab eo. Hinc & מָחַק, inſtrumentum menſuræ quo remouetur id quod redundat, vt baculus rotundus quo frumentum in modio redundans (dum menſuratur) raditur, & remouetur.

מָחָר Cras. Exod. 32.5, Solennitas Domino מָחָר cras. Interdũ ſignificat tẽpus longinquum. Exo. 13. 14, Quũ interrogauerit te filius tuus מָחָר cras. Aliquando diẽ ſequentẽ propinquum & remotũ: vt Prouer. 27. 1, ne laudes (aut iactes) te בְּיוֹם מָחָר in die craſtino. Et ת in fine, Nume. 11.32, Et tota die הַמָּחֳרָת craſtina. In re-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

מָטָר Pluuia. Interdũ iũgitur ei גֶּשֶׁם, quod ſignificat etiam pluuiã. ſunt enim ſynonyma. Licet ſint qui dicant גֶּשֶׁם eſſe nimbũ & pluuiã vehementẽ. Deut. 11.17, Et nõ erit מָטָר pluuia. Zecha. 10.1, וּמְטַר־גֶּשֶׁם & pluuiam pluuiæ (aut imbris) dabit eis. Plurale forma fœminea, Iiób 37.6, וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת & nimbus (imber) pluuiarum fortitudo eius. Ab hoc verbũ in nif hál, Hamós 4.7, Pars vna תִּמָּטֵר cõpluetur. Et in hif hil, Gene. 2.5, Quia nõ הִמְטִיר pluerat Dominus, &c. Pſal. 78.23, וַיִּמְטָר & pluit ſuper eos mán. Hamós 4.7, Et pars ſuper quam לֹא־תַמְטִיר non pluet, areſcet. Vel eſt tranſitiuũ, pro non pluere faciet, ſub. nubes. Dicitur enim de nubibus, Ieſa. 5.6, Et nubibus præcipiã מֵהַמְטִיר ne pluãt ſuper eam.

מִי Quis, qui, & quæ. Et nõ dicitur niſi de viuente rationali, aut intellectuali. Vt autẽ מַה quærit de ſubſtantia, ita מִי de perſona. Et ponitur tã interrogatiue, quàm infinite: nõnunquam pro quiſquis, quicunque. Gene. 27.31, מִי־אַתָּה quis tu? Iungitur etiam nominibus multitudinis: vt Gene. 33.4, מִי־אֵלֶּה qui iſti tibi? Iechez. 31.2, אֶל־מִי cui ſimilis es, &c. 1. Sem. 17.28, וְעַל־מִי & cui diſiſti, &c. Et 12.3, Bouem מִי cuius accepi? &c. וְאֶת־מִי & quẽ oppreſſi? Iiób 12.3, וְאֶת־מִי & cum quo non ſunt, &c. Gene. 32.17, לְמִי־אַתָּה cuius es? Pſal. 27.1, מִמִּי à quo timebo? Iudic. 13.17, Et dixit Manóach ad angelum Domini, מִי שְׁמֶךָ Quod nomẽ tuum? Nõ dixit מַה quid: vt inuenimus in omnibus aliis locis præterquam in iſto. Et nomen quod non eſt memoratum, non eſt ſubſtantiuum, ſiue propriũ, ſed nomẽ memoratũ eſt loco ſubſtantiui de quo dicitur מִי, vt Iudic. 9.28, מִי־אֲבִימֶלֶךְ quis Abimélech, וּמִי־שְׁכֶם & quæ Sechém? Et 1. Sem. 25.10, מִי quis Dauid, וּמִי & quis filius Iſái? Et ſic omnia verba cõ

gimine, ר eſt cũ pathách, Leuit. 23.11, מִמָּחֳרַת de craſtino (pro in craſtinũ, R.D.) ſabbati. 1. Sem. 30.17, Et percuſſit eos Dauid à crepuſculo diei illius וְעַד־הָעֶרֶב vſque ad veſperã (ſub. ſequẽtis diei) לְמָחֳרָתָם in craſtinũ ipſorũ. i. vſque mane quod fuit cras. Propterea dixit, in craſtinũ eorũ: quia mane diei ſecundi, erat craſtinum duorum crepuſculorũ (inquit R.D. in lib. ra.) quæ trãſierant. Et in cõmen. A crepuſculo. i. veſpera diei huius, vſque ad veſperam diei ſecũdi, & tota ipſa veſpera vſque mane, quod eſt cras. Et dictio עַד, manet loco duarũ: acſi dicat, & vſque in craſtinũ ipſorum. Tharghum nõ expreſſit vim ipſius מ, eorũ. ſic enim vertit, A crepuſculo vſque ad tẽpus veſperæ diei qui eſt poſt eam. i. diei ſequẽtis. Neque etiã doctores Hebræorum exprimunt. dicũt enim, Duo crepuſcula fuerunt, crepuſculũ diei, & venit nox: crepuſculũ noctis, & venit dies. Hinc eſt מְחִיר, Pretium. 2. Semu. 24.24, Emam à te בִּמְחִיר pretio. Pſal. 44.13, בִּמְחִירֵיהֶם in pretiis eorum.

מָטַט Nutare, declinare. Pſal. 17.5, בַּל־נָמֹטּוּ non nutauerunt pedes mei. In quibuſdã libris (ait R.D. in lid. ra.) inuenitur cum daghés, & ſic eſt ex hac radice: in aliis verò eſt ſine daghés, & ſic eſt ex radice מוּט, in qua etiam citatus eſt locus iſte. Ex hac radice eſt מִטָּה, Lectus. Gene. 48.2, Et ſedit עַל־הַמִּטָּה ſuper lectum. Pſal. 6.7, מִטָּתִי lectum meum. 2. Reg. 11.2, In cubiculo הַמִּטּוֹת lectorũ. Poteſt eſſe & ex נָטָה. Ex hac radice poteſt etiã eſſe מַטָּה, Deorſũ, inferne. Exo. 26.23, Et fuerũt geminatæ מִלְּמַטָּה inferne. Et ה eſt noſépheth, quia eſt dictio longa. ſed rectũ eſt vt ſit ex radice נָטָה.

מָטַל Vnde מָטִיל, Virga, baculus. Inuenitur ſemel dũ taxat, Iiób 40.13, Oſſa eius כִּמְטִיל בַּרְזֶל tanquam baculus ferreus.

iuncta nomini memorato ſicut ſubſtantiuo,& eſt impoſitũ illi in ſignum. Et nõ eſt recta hæc interrogatio, niſi ſuper perſona tantũ,& ſuper nomine illius memorato: eo quòd nõ eſt notitia viri magni & inclyti apud multos, niſi nomine ſuo quod it procul, & nunquam aut viderũt,aut agnouerũt illũ nomine illius proprio ſubſtãtiuo memorari apud ſe. Vnde eius nomen eſt apud illos vt nomen ſubſtantiuũ. Et idcirco poteſt fieri interrogatio per מִי,ſicut fieret de ſubſtantiuo. Et ſic Manóach putabat de angelo quòd eſſet propheta, magnuſque homo,& inclytus,quẽ nunquam viderat,aut agnouerat,niſi quũ illum interrogauit, Quod eſt nomen tuum? acſi dicat,Quis es tu? quia quũ audierimus deinceps nomẽ tuũ,honorabimus te. Et hoc eſt quod poſtea dixit, Quia veniet verbum tuum,& honorabimus te.Si venerit quiſpiam iuſſu tuo,& memorauerit nomẽ tuum,honorabimus te. Illud autẽ Ruth 3.9, מִי אַתְּ,Quæ es tu? exponit R.Ionáh acſi dicat, מָה quid? Et ſic quod ſuprà citauimus, Quod eſt nomen tuum, exponit,Quid eſt nomen tuum? Et non eſt opus,quia non agnouit illam, quãdo vidit illam, quẽadmodum dicit Scriptura paulo pòſt,Et ſurrexit antequam agnoſceret quiſpiá proximum ſuũ. Illud verò Micháh 1. 4,מִי־פֶשַׁע Quod ſcelus Iahacób:nónne Sõrón? וּמִי בָמוֹת & quæ excelſa Iehudáh:nónne Ieruſaláim? exponendũ, Quis fuit cauſa prævaricationis Iahacób? nónne viri Samariæ,quũ fecerunt vitulos? Et quis fuit cauſa excelſorũ Iehudáh? nónne ſacerdotes Ieruſaláim, qui dum non regerentur, vt par erat, ſecundum cultum ſuum ibant,& ædificabãt excelſa. Illud etiam Gene.33.7,Et dixit(Heſau) מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה, exponitur Quis eſt cui

miſiſti vniuerſam turmam hãc, quæ eſt tibi,cui occurri? vel,quis eſt in cogitatione tua,cui,&c. Eadẽ eſt expoſitio R.Abrahám in comment.

מִי A quo מַיִם,Aqua.Vel radix eſt מָיָה. Vnde מַיִם ponitur pro מַיִין,& מֵי pro מָיִין,& ſemper eſt plurale.& venit ſecũdum formam dualem ob duplicem aquam,ſuperiorẽ & inferiorem,quas diuidit firmamentum,Gene.1.6 & 7.Geminatur aliquãdo in regimine,& in coniunctione cũ pronominibus.Rectúmq; eſt dicere,מ & י ſecundũ,eſſe ſignũ plurale.Et quãuis ex ſe ſit plurale, quũ ex cõtextu ſingulare deprehẽdatur,nec tamẽ reperiatur ſingulare ab eo formatũ: fecerũt מ primũ tãquam radicale. vt fecerunt ex dictione פָּנִים פְּנֵימִים,ſic fecerũt ex מַיִם מֵימֵי. Nume.19.13,quia מֵי נִדָּה לֹא־זֹרַק עָלָיו aqua expiationis nõ eſt aſperſa ſuper illũ, immũdus erit, &c. dixit ſingulari numero, nõ eſt aſperſa:reſpiciens ad rẽ ſignificatã. & ſic 24.7,יִזַּל־מַיִם ſtillabit aqua. In illo Nume.5.18, erunt מֵי הַמָּרִים aquæ amaræ: ponitur pro מַיִם. Multis enim in locis venit coniunctũ pro abſoluto,& abſolutũ pro coniuncto. Cant.8.7,מַיִם רַבִּים aquæ multæ. Gen.7.7,A facie מֵי הַמַּבּוּל aquarum diluuii.Hamós 9.6,qui vocat לְמֵי־הַיָּם aquas maris. Ieſa.48.1,וּמִמֵּי aquis Iehudáh egreſſi ſunt.Metaphorice, pro de vena eius,ſiue ex illo.Geminatũ,Exo.7.19,Super מֵימֵי aquas AEgypti.Nume.20.8, Et dabit מֵימֶיהָ aquas ſuas. Thre. 5.4,מֵימֵינוּ aquas noſtras.

מִין Species.Gene.1.11,faciens fructum לְמִינוֹ ſecũdum ſpeciem ſuam.

מִיץ Premere,exprimere,emungere.Prou.30.33,מְמִיץ quia emulſor lactis eliciet butyrũ, וּמֵמִיץ & emunctor naris ſanguinẽ, ומִיץ & emunctor furorum eliciet

rixã. R. Himmanuél, כִּי exponit כְּמוֹשׁ, vt ſit, quẽ admodũ emulſor lactis educit butyrũ, & emũctor naſi educit ſanguinẽ: ſic emunctor furorũ educit rixã. Ieſah. 16.4, deficit הַמֵּץ emulſor. vel oppreſſor. eſt nomen tóar.

מִיק Diſſoluere, liquefacere. Pſal. 73.8, יְמֵיקוּ diſſoluẽt, & loquẽtur, &c. R. Abrahám in comment. verbum ſcripſit eſſe tranſitiuum, & quòd perſona patiens deficiat. acſi dicat, Diſſoluent ſermone ſuo perfectos. Et ſic R. Dauid in comment. Diſſoluent homines ver bis ſuis malis. Aliud non inuenitur in hac radice, niſi hoc: quãquam inueniatur geminatum, quod eſt מַקק, vide ſuo loco.

מִיר Mutare, permutare, cõmutare. In hif híl, הֵמִיר. Ir me. 2.11, Et populus meus הֵמִיר כְּבוֹדוֹ mutauit glo riam ſuã. Pſal. 46.3, בְּהָמִיר אֶרֶץ quũ mutauerit terrã. Le uit. 27.10, & ſi הָמֵר יָמִיר cõmutando commutauerit ani mal cũ animali. Iechez. 5.6, וַתָּמֶר אֶת־מִשְׁפָּטַי & mutauit iudicia mea. Nomẽ, præpoſito ת, Ruth 4.7, Et ſuper תְּמוּרָה commutatione.

מָךְ Depauperare, Pauperẽ facere, humiliare. Et in tranſitiuũ, pauperem effici. Rectum eſt vt ſint ex hac radice וּמָךְ, & יָמוּךְ memorata in radice מוּךְ, & ita ſcripſit R. Iehudáh. Et in priori quod eſt cũ camés, han nách eſt loco literæ geminãdæ: in altero, ſúrec eſt loco chólẽ, ſicut & in יָרֵן à רָנַן. Pſal. 106.43, וְיִמָּכוּ & depau perati (vel humiliati) ſunt. Et in nif hál, Eccleſ. 10.18, Propter pigritias (ſub. manuũ) יִמַּךְ humiliabitur contignatio. aut inclinabit ſe, vt cadat ſcilicet. Et in hof chi ſcripſit radicẽ eſſe נָמַךְ. quod probat ex verbis docto hál, Iób 24.23, וְהֻמְּכוּ & depauperabũtur. R. Ioſeph Kim rum Hebræorũ qui locũ humilem appellãt מָקוֹם נָמוּךְ.

præterea ſi eſſet ex radice מָכַךְ, כ eſſet cum daghés. Sed hæc non obſtant, quia נָמוּךְ prædictũ, eſt ſimiliter à מָכַךְ ex nif hál, inſtar נִגּוּז à נָגַז.

מָכַר Vendere, Tradere, dare. Leuit. 25.27, מְכָר־לוֹ vendidit ei. Ieſah. 24.2, ſicut emens כְּמוֹכֵר ſicut vẽdens. i. emẽs ſicut vendens, & vendẽs ſicut emẽs, vt exponit R. Abrahám. Deuter. 21.13, וּמָכַר לֹא־תְמַכְּרֶנָּה & vendendo nõ vendes illã. Et in nif hál, Leuit. 25.48, Poſtquã נִמְכַּר vendiderit ſe. Pſal. 105.17, נִמְכַּר venũdatus fuit. Leui. 25.50, ab anno הִמָּכְרוֹ לוֹ quo vẽdidit ſe illi. Et in hithpahál, 1. Reg. 21.24, הִתְמַכֵּר venũdatus eſt. 2. Reg. 17. 17, וַיִּתְמַכְּרוּ & venundati ſunt ad faciendũ malũ &c. Erãt enim in malis operibus adeò aſſidui, vt viderentur ſeipſos vẽdidiſſe operibus malis. Nomẽ, מֶכֶר, Venditio, res venalis. Nechem. 13.16, afferentes piſcem וְכָל־מֶכֶר & omne venale. Prouerb. 31.10, מִכְרָהּ pretium eius: vide מִכְרָהּ. Alia forma, מִמְכָּר. Leuit. 25.27, Et ſupputabit annos מִמְכָּרוֹ venditionis eius. Deute. 18.1, partẽ ſecundum partem comedent, לְבַד מִמְכָּרָיו עַל־הָאָבוֹת præter venditiones ſuas patribus. ſub. factas. i. Præter illud quod vendiderunt patres alter alteri in diebus Dauid & Semuél, in quibus cõſtitutæ fuerũt cuſtodiæ, quas vendebant alter alteri, Cape tu ſabbatũ tuum, & ego capiam ſabbatũ meũ. Eadẽ eſt expoſitio R. Selomóh in cõmẽt. Tharghũ, Præter cuſtodiã eius in ſabbato, quã cõſtituerunt patres. R. Abrahám in cõment. ſic ſcribit, Quidã dicunt eſſe ſicut illud 2. Reg. 12.7, ne capiatis argentũ מֵאֵת מַכֵּרֵיכֶם à notis veſtris: quod eſt tóar à נָכַר. ſed hoc nõ vult grãmatica. Eſt ergo radix מָכַר, ſicut illud Leui. 25.14, מִמְכָּר venditionẽ. éſtque ſenſus, Niſi vẽdiderit domũ ſuã quam hæreditate accepit à patribus ſuis, quẽad

dum ſcriptũ eſt Leuit.25.33, Et egredietur מִמִּכַּר־בַּיִת vẽditio domus, & vrbis poſſeſſionis eius in Iobel. Et hæc eſt expoſitio illius quod dicit, ſuper patres: aut potius, patribus. Nõ dicet illi, Hoc eſt tuũ, non comedes partẽ ſicut partẽ &c. Alia forma, מְכֵרָה. Gen.49.5, Simhón & Leui fratres, inſtrumẽta iniquitatis מְכֵרֹתֵיהֶם in habitationib° ſuis. Vel, habitationes eorũ. ſicut מְכוֹרוֹתַיִךְ habitationes tuæ, Iechez.16.2, cũ chólem. & cũ ſúrec in כ, מְכֵרוֹתַיִךְ, Iechez.21.30. Tharghũ, Simhón & Leui fratres, viri fortes in terra habitationũ ſuarũ, operati ſunt fortitudinẽ. aut fortiter. Vel, gladii eorum. R. Selomóh in cõment. habitationes eorum, aut gladii eorũ. Et R. Abrahám in cõment. Sunt (inquit) qui deducũt dictionẽ נָכַר agnoſcere. Sed hoc nõ eſt rectũ, ſecundum grammaticã. Alii exponunt, poſſeſſiones eorũ. aut emptiones eorũ, à כָּרָה poſſidere: citantes illud Deute.2.6, Etiã aquas תִּכְרוּ emetis ab illis. Alii exponũt, traditiones eorum, quia tradiderũt ſeipſos morti: vt Iudic.5.18, Zebulún populus expoſuit animã ſuam ad moriendum. At rectum eſt vt ſit ſicut illud Iechez.16.2, מְכוֹרוֹתַיִךְ Et detas, fuit eo quòd doloſe contra fœdus initum, viros Sichém occiderunt.

מלל Vnde מִלֵּל in pihél, Loqui, dicere. Gen.21.7, quis מִלֵּל loqueretur (diceret) ad Abrahám (vel de Abrahám) Lactauit &c. Pſal.106.2, quis יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה loquetur fortitudines Domini? Nomen, מִלָּה, Sermo, eloquiũ, dictio. Pſal.139.4, non eſt מִלָּה ſermo in lingua mea. Iób 30.9, & fui eis לְמִלָּה in ſermonẽ. Plurale maſculeũ, Iób 6.26, מִלִּים ſermones. Et cũ ן, more Chaldaico vice ם. Iób 12.11, מִלִּין. Inuenitur & in cal, Prou.6.

12, מוֹלֵל loquẽs pedibus ſuis. Sũt qui exponũt illud Iome. 11. 16, חֲמוּלָה loquelæ: ex hac radice, quod & Ionathán in Tharghum ſequitur. require in חֲמַל. Alia ſignificatio, מְלִילָה, Spica. Deutero.23.25, decerpes מְלִילֹת ſpicas manu tua.

מלא Inſtar חָפֵץ, Implere, cõplere, perficere: Excidere, ſuccidere. nonnunquã tranſitiuũ, interdum intrãſitiuũ. Exo.40.34, & gloria Domini מָלְאָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן impleuit tabernaculũ. eſt præteritũ: & ſic 1.Reg.8.10. Alia vero מָלֵא, ſunt nomina toarim, quæ & pro participio, præſentíque tẽpore capiuntur. Eſtér 7.5, מְלָאוֹ repleuit eũ. Iób 36.17, וְדִין־רָשָׁע מָלֵאתָ & iudiciũ impii impleuiſti. Exponit R. Moſeh, Dignus eras vt impleretur in te iudicium impii: verum vt ad illũ redires, pepercit tibi Deus. Vel, iudiciũ impii imple: ſequẽdo illorum opinionẽ qui diuinam negãt prouidentiam. Irme.6.11, וְאֵת חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי & ira Domini plenus ſum. Tharghũ, Et prophetia Domini fortiter à conſpectu Dei repletus ſum. Idcirco furore Domini plenus ſum. Micha.3.8, & vere ego מָלֵאתִי כֹחַ אֶת־רוּחַ יְהוָה וּמִשְׁפָּט repletus ſum fortitudine ſpiritus Domini, (vel, ſpiritu Domini, & iudicio. Tharghũ, Et vere ego repletus ſum fortitudine ſpiritus prophetiæ à facie Domini, & iudicio veritatis, & fortitudine. R.D. in cõmen. Et vere nõ ſum ſicut illi quibus nõ eſt reſpõſio Dei, ſed repletus ſum fortitudine ſpiritus Domini. Vnũ ſine א, more definentiũ in ה, Iób 32.19, מְלֵאִי מִלִּים plenus ſũ ſermonibus. Ieſa.2.6, מָלְאוּ מִקֶּדֶם repleti ſũt (ſub. maleficiis, ac ſuperſtitionibus) præ Oriẽte. i. orientalibus. Vel tranſitiue ſecundũ R.D. repleuerunt (ſub. terrã ſuam maleficiis) præ Oriente. i. Orientalibus. vel præ Iſmahelitis, vt alii expo-

nũt:vt Gen.25.12,Et iſtæ ſũt generationes Iſmahél &c. Vnũ ſine א,vt deſinẽtia in ה,Ieche.28.16,מָלְוּ plena ſũt. Ieſa.14.21,וּמָלְאוּ פְנֵי־תֵבֵל עָרִים neq; impleãt ſuperficies orbis inimicis.vel ciuitatũ.vtrũq; ſignificat עָרִים,& vtroque modo exponit R.D.in cõmẽ.acſi dicat, præparate filios occiſioni &c.ne ſurgãt, neq; hæreditẽt terrã,neque impleãt faciẽ orbis inimicis, & malis hominibus. vel ciuitatibus quas illorũ patres deſolauerant. Tóar quod ponitur pro participio, præcipue quũ eſt tranſitiuũ,ſicut & יָרֵא.Irme.4.12,ventus מָלֵא מֵאֵלֶּה vehemẽtior(fortiórque)his veniet mihi.i.fortior ventis qui ſunt ad ventilandũ,purgãdúmque.Nachũ 1.9,ſicut ſtipula ariditate מְלֵאָה plena.acſi dicat,cuius aduenit tẽpus,& cito cõburitur.Gene.23.9,בְּכֶסֶף מָלֵא argẽto pleno(.i.perfecto,& boni põderis)det illã mihi.Deut.33.23,וּמָלֵא & plenus(ſub.erit. vel eſt præteritũ verſum in futurũ,& replebitur)benedictione Domini.Irme.6.11,מְלֵא יָמִים plẽno dierũ.i. decrepito. Ruth 1.21,ego מְלֵאָה plena (.i.diues)abii.Hamós 2.13, quẽadmodũ anguſtatur plauſtrũ תְּמָלֵא plenũ manipulis.Vide עֹמֶר.Vel eſt nomẽ, quãdo eſt plenitudo manipulorũ,vt Nũe.18.27,וְכִמְלֵאָה & ſicut plenitudo de torculari.id eſt,vinũ: ſic dictũ quòd non calcãtur vuæ donec perficiatur earum maturitas.Et in regimine,cũ redundãte ſecundũ R.Abrahám & R.Da uid:vt Ieſah.1.21,מָלְאָתִי plena iudicii.pro מְלֵאת.Exo.22.30,מְלֵאָתְךָ plenitudinẽtuam,& lachrymã tuam non retardabis.i. primitias ſemẽtis tuæ quũ fuerint maturæ, & primitias vini tui inſtar lachrymæ deſcendẽtis è torculari,nõ retardabis.Iechez.36.38,מְלֵאוֹת plenæ pecudibus. Macór,Leuit.12.4,עַד־מְלֹאת donec cõpleãtur.Eſt ſine ו,ſicut & Leuit.8.33, vſque ad diẽ מְלֹאת quo cõpleti

fuerint dies &c. Imperatiuũ,1.Reg.18.33,מַלְאוּ implete. Exo. 32.30, מַלְאוּ implete manũ veſtrã hodie Domino. pro,impleuiſtis manũ veſtrã, ſub. donis & oblationib' .i.peride acſi obtuliſſetis dona,& oblationes hodie Domino,reputabitur vobis.Irme.51.11,מַלְאוּ הַשְּׁלְטִים cõgregate clypeos.i.cõgregate clypeos,& præparate illos ad præliũ.vel,& perficite clypeos. Et in pihél,Deuter.1. 35,Eo quòd מִלֵּא cõpleuit, poſt Dominũ. id eſt,perfecit voluntatẽ Domini vt iret poſt Dominũ. 2.Reg.9.24. & Iehú מִלֵּא יָדוֹ impleuit manũ ſuam arcu.i.traxit arcũ totis viribus ſuis.Exo.28.17,וּמִלֵּאתָ בוֹ מִלְאַת אָבֶן bis illo plenitudinẽ lapidis. Appellatur lapis plenitudinis qui implet palas.Iehoſ.14.8,& ego מִלֵּאתִי impleui poſt Dominũ. i. impleui voluntatẽ creatoris vt irẽ poſt Dominum.Nume.32.11, quia nõ מִלְאוּ impleuerũt poſt me.i.voluntatẽ meam vt irẽt poſt me. ל eſt lene. Irm.13.13,ecce ego מְמַלֵּא impleo omnes &c. Et Tóar loco pahúl,1.Paral.12.15,Et ipſe מְמֻלָּא repletus ſuper omnes ripas ſuas.Et eſt ſicut illud Ieſah.49.7,לִמְתֻעַב גּוֹי abominatã gentem: quod itidẽ eſt tóar vice participii paſſiui.Ieſa.65.11,וְהַמְמַלְאִים לַמְנִי & qui impletis planetis libamen.i. qui impletis vaſa eorũ ad libamen numeri ſtellarũ.Vel,qui perficitis numero ſtellarũ libamẽ.Cãti.5.14,מְמֻלָּאִים repletæ tarſis.i. lapide pretioſo qui vocatur tarſis.Exo.29.33,לְמַלֵּא אֶת־יָדָם ad implendũ(ſub. oblationibus)manũ eorum(vel, ad cõſecrandum.2.Paralip. 36.20,לְמַלְאוֹת ad complendũ.Et ſine ו, Exo.31.5,לְמַלֹּאת ad implendũ. Gene.29.26,מַלֵּא cõple hebdomadã hanc.Irme.4.5,vocate,מַלְאוּ cõgregate.eſt lene.Exo.23.26,אֲמַלֵּא implebo. Iób 15.2,וְיִמְלֵא & replebit Euro ventrẽ ſuum. Tharghũ, Et replebit tanquã vento Orientali vẽtrem

suum:i.cogitationes suas,vt ait R.Mosḗh: hoc est, respondebit sociis suis verba ventosa , & eius cogitationes erũt ventus,& vanitas.R.Abrahám Perusól,Et repleuit vẽto Oriẽtali.i.sciẽtia mendaci, ventrẽ suum,vt respõdeat arguentibus.Iiób 40.25,חֲתִמַּלֵּא núquid succides spinis(vel cultris)pellẽ eius? Tharghũ, Possibiléne est vt impleas tabernacula pelle eius?i.tabernacula piscatoria quæ fiunt in ripis fluminũ.R.Abrahám Perusól,Nũ poteris cõcidere spinis pellẽ eius,vt capias illũ? 1.Semu.18.27,וַיְמַלְאוּם & cõpleuerunt ea. ל est lene. Et in nifhál,Canti.5.2,נִמְלָא־טָל plenũ est rore. Ieche.26.2, אִמָּלְאָה replebor.aut replebo me.sub. negotiationibus, aut mercibus.Iiób 15.32,in nõ die suo תִּמָּלֵא succidetur, vel implebitur.& ramus eius nõ viruit.q.d.Ante tẽpus veniet ramus eius , vt perficiat dies suos, & arescat: & hoc metaphorice significat moriturũ non in tempore suo.Aut remouebitur prosperitas eius cito.Sũt qui deducunt à מָלַל,& א est loco literæ geminãdæ.Tharghũ, In nõ die suo replebitur sepulchrũ eius.R.Mosḗh,percutietur. R.Abrahám Perusól,In non die suo naturali impius cõplebit diẽ suũ,quia morietur in dimidio dierum suorum:& ramus(.i.prosperitas)eius non virebit vltrá.Vel,in non die suo excidetur. Et in hithpahál, Iiób 16.10,Simul aduersum me יִתְמַלְּאוּן cõgregabuntur. pro cõgregati sunt.sic etiã R.Leui & R.Mosḗh. Nomen,מְלֹא,Plenitudo,Congregatio.Leuit.16.12,& accipiet מְלֹא plenitudinẽ thuribuli &c.i.plenum thuribulũ.1.Semu.28.20,& cécidit מְלֹא־קוֹמָתוֹ plenitudo staturæ eius.Gene.48.19,& semẽ illius erit מְלֹא־הַגּוֹיִם plenitudo gentiũ.Et sine א,Iechez.41.8,מְלוֹ plenitudo calami. Ie saiah.31.4, cõtra quẽ vocabitur (pro clamatur,vocatur)

מְלֹא רֹעִים cõgregatio pastorũ.sic etiã R.Mosḗh.R.Abrahám in cõment.Contra quẽ clamatur vt iungãt se,sociéntque ad pugnandũ cum leone מְלֹא cõgregatio.i.vniuersi ipsi, vt nõ deficiat pastor qui non veniat. Psal. 24.2, Domini est terra,וּמְלוֹאָהּ & plenitudo eius. est cũ ו. Alia forma,numero plurali. Leui.8.28,מִלֻּאֵים הֵם, sacrationes sunt.Secundũ R.D.in li.ra. est sicut שְׁלָמִים pacifica,aut perfectiones sunt.quia sacrificiũ perfectionũ, aut pacificorũ erat. Et מִלֻּאִים, & שְׁלָמִים fratres sunt in lingua. Et in radice שָׁלֵם, scribit appellari sacrificiũ מִלֻּאִים,quòd repleret omniũ volũtatẽ.nã omnes ex illo edebant. Tharghũ,קוּרְבָּנַיָּא oblationes sunt.Exo.25.7,& lapides מִלֻּאִים plenitudinũ. sic dicti quòd replerent palas. Et 29.22, aries מִלֻּאִים pacificorũ est. Aut,perfectionum,ait R.Selomóh in comment.sic dictorum,quòd cõplebant, perficiebántque sacerdotes in suo sacerdotio. Fœmineum,מִלֻּאָה.Et in regimine,Exod.28.17.Et implebis in illo מִלֻּאַת אֶבֶן plenitudinẽ lapidis.i.palã.Et 20,erũt בְּמִלּוּאֹתָם in plenitudinibus suis.i.palis. R.Selomóh in cõment.Quia lapides implebãt foueas(.i.concauitates)palarũ,aptatas eis: idcirco vocauit eas מִלֻּאִים, Erunt בְּמִלּוּאֹתָם secundũ plenitudines suas: Secundum mẽsurã plenitudinis dẽfitatis lapidũ,erat cõcauitas palarũ,non minor, nec maior. Alia forma, Cant.5.12, manentes iuxta(vel super) מְלֵאת plenitudinẽ. R.Abrahám in cõment.in dispositione perfecta. aut,secundũ dispositionem perfectã. Omne quod est factũ ad implendũ foueã, aut cõcauitatem factã sibi pro sede, dicitur מְלֵאת,aut מְלֵאָה,aut מְלֵאִים. Tóar,מְלֵא,Plenus.quare in participio cal.Interdũ est nomen, Irme 12.6, Clamauerũt post te מָלֵא,id est קְבוּץ cõgregatio,ait R.D.in

18.19, Pactũ מֶלַח salis: R.D. in lib.rad. exponit פְּרִ֫ נְגוֹר cîsum, determinatum, absolutum, quod non trãsibit.

Hinc est & מַלּוּחַ species herbæ duræ, & malæ, quæ nõ nisi in duro germinat loco, & simili לִמְלֵחָה memorato. Sunt qui dicunt esse vrticã. Iiób 30.4, Qui succidebant מַלּוּחַ herbam è virgulto. R. Moséh in cómen. exponit, Qui excidebãt, colligebántque herbas è terra desolata (vel salsuginis) cum virgultis quæ erãt ibi. R. Perusól, Qui excidebãt herbas amaras, & sallitas, quæ nascũtur iuxta arbores, vt vescerẽtur. R.D. in cómen. genus scribit esse spinarũ. Tharghũ, Qui eradicabant spinas loco herbarũ comestibilium. Et participium passiuum in pihél, Exod. 30.33, מְמֻלֶּה טָהוֹר mistũ, mundum, &c. & habet Tharghũ, מְעֻרָב mistum. acsi dicat, Erũt aromata cótusa, & pariter mista diligẽter. Hinc dicũtur (inquit R. Selomóh in cõment.) מַלָּחִים remiges, nautæq; quód vertant, misceántque remis aquas. Ionáh 1.4, Et timuerunt הַמַּלָּחִים remiges.

מָלַט Euadere, Liberare, seruare, Eiicere infantẽ, aut párere. In nif hál est intransitiuum. Iudic. 3.26, נִמְלַט euasit. liberatus est. Irme. 48.19, Interroga fugiẽtem, scilicet virũ, וְנִמְלָטָה & eam quæ euadit. acsi dicat, tam virũ, quàm mulierem. Est longũ præter normã, quũ enim sit participiũ, debuerat corripi. Vel est præteritum, & hoc sequitur R.D. in cõment. Sunt qui dicunt ה redundare, quia est longum. Genes. 19.16, מַלְּטִי erue te. Zechar. 2.7, O Siión אִמָּלְטִי eruere, aut erue te.

Et in hif híl, Iesah. 31.5, trãsiliendo, וְהִמְלִיט & seruando. vel liberando. Et 66.7, Antequam veniat dolor ei וְהִמְלִיטָה זָכָר proiecit fœtũ masculum Et in pihél, Iechez. 33.5, נַפְשׁוֹ מִלֵּט animã suam eruit. Iesa. 46.2, Et non

cõment. acsi dicat, Congregati sunt post te, vt si vaticinatus fueris, terreãt te. Et in lib.rad. acsi dicat, Vt congregẽt post te. R. Haii dicit esse vnã è dictionibus quæ per oppositũ exponũtur: acsi dicat, Defectus in qualibet re, quemadmodũ dicunt לסומאם גי נחר, aut לסומא סגי נחורא. R. Ioséph scripsit esse sicut illud Estér 7.5, Et quis est iste, cuius מָלְאוֹ repleuit eum cor eius vt sic faceret? Dicũt de te quòd nil times: quum enim dicũt tibi, Ne vaticineris in nomine Domini, & per manus nostras nõ morieris: tu adhuc vaticinaris, & non paues mortẽ.

Et מִלּוֹא, de quo dicitur 1. Reg. 9.24, tũc ædificauit אֶת הַמִּלּוֹא Milló: erat locus in Ierusaláim cõiunctus muro intrinsecus, non ædificatus, sed latus, quo congregabantur in congregationibus. Idcirco vocabatur מִלּוֹא. Eum locum Selomóh ædificauit.

מֶלַח Sal. Leuit. 2.13, Et omnis oblatio sacrificii tui בַּמֶּלַח תִּמְלָח sale sallietur. Vel melius trãsitiue, & omnem oblationẽ sacrificii tui sale sallies. Hinc verbum in cal, מָלַח, Sallire, sale condire, vt suprà Leuiti. 2.13. Et in hof hál, Iechez. 16.4, וְהָמְלֹחַ לֹא הָמְלָחַתְּ & salliendo non sallita fuisti. Et in nif hál, Perdere, dispergere, corrũpere, hoc est נִשְׁחַת & כָּלָה, Deficere. Iesah. 51.6, Cæli sicut fumus נִמְלָחוּ defecerunt. consumpti sunt. Irme. 38.12, Pone quæso veteres pãnos וְהִמְלָחִים & deuastatos (cõsumptos) sub cubitis manuũ tuarum. Tharghũ, מְטַפְּסָן, laceros. aut laceratos, sub. pãnos. Irme. 17.6, Terra מְלֵחָה desolata, & nõ habitabitur. Tharghũ, Sicut terra Sedóm (.i. Sodomæ) quæ non est habitabilis. R. D. in cõment. מְלֵחָה est tóar terræ quæ non germinat, & desolata est ab habitatore. Psal. 107.34, Terrã fructus לִמְלֵחָה in desolatã. vel inhabitabilem. Illud Nume.

Universidad de Deusto Biblioteca

potuerunt מַלַּט מַשָּׂא euadere onus. vel erui, aut eruere se ab onere. Et in hithpahál, Iiób 19.20, וְאֶתְמַלְּטָה & euasi. Et 41.10, Scintillæ ignis יִתְמַלְּטוּ proiiciétur. dispergentúrque. Nomen, מֶלֶט, Lutum ex calce confectũ, & arena, ait R.D. in lib. rad. vel lutum è quo fiunt lateres, vt idem ait in cõment. Irme. 43.9, & abscõdes eos בְּמֶלֶט luto. vel cæmento. Tharghum, בְּטִפְיָל in iunctura.

מָלַךְ Regnauit. Iesah. 24.23, מָלַךְ. Nonnulla sunt, inquit R.D. in Michlol, quæ sunt cũ duplici cames: vt Psal. 93.1, Dominus מָלָךְ regnauit. Et 97.1, מָלָךְ. Irme. 33.21, מֹלֵךְ regnans. 2. Reg. 11.3, Et Hathaliáh מֹלֶכֶת regnabat. 1. Semu. 24.21, מָלַךְ תִּמְלֹךְ regnando regnabis. Gene. 36.31, לִפְנֵי מְלֹךְ מָלָךְ antequã regnaret rex. Iudic. 9.14, מָלָךְ regna. Et 8, מָלְכָה regna. Itẽ 10, מָלוֹכִי. 1. Reg. 1.5, Ego אֶמְלֹךְ regnabo. Irme. 22.15, הֲתִמְלֹךְ nunquid regnabis? i. num existimas te esse regẽ, & superbis, miscendo te cũ cedro, id est maiori te? acsi dicat, Non est tibi regnum vt superbias aduersus illum qui te maior est. R. Ionáh exponit, nũquid cogitabis in corde tuo, te similem, æqualémq; esse regi magno? Sed nõ est opus vt educatur à priori significatione. Et in nif hál, Neche. 5.7, וַיִּמְלֹךְ & cogitauit (vel cepit consiliũ) cor meum in me. מְלַךְ quoque in lingua Aramæa est cõsulere. Dani. 4.23, מַלְכִּי cõsilium meũ placeat tibi. Et in hif híl, Regnare facere, constituere regẽ. 1. Reg. 1.44, Rex Dauid הִמְלִיךְ אֶת־שְׁלֹמֹה regnare fecit Selomóh. Hose. 8.4, Ipsi הִמְלִיכוּ regẽ constituerũt, (sub. Iarobhám, vt exponit R. D. in commen. est enim actiuum transitiuum) & non ex me. acsi dicat, Ipsi regnare fecerunt Iarobhám, & os meũ non interrogauerunt. Et quanquã à Deo excelso fuerit eius regnum, vt prædixit illi Achiiáh Silonites, attamen

attamen tẽpore quo illum regẽ constituerunt, os Domini non interrogarunt. Nec vates iussit vt illum regẽ constituerent, sed illa quæ ventura fuerãt illi, prædixit. Præterea quũ videbant illũ prohibere nequis in Ierusaláim offerret, & vitulos aureos facere, debebant illum mouere regno. Nã vates prædixerat illi regnum, non simpliciter, sed si rectũ in oculis Domini faceret. Ieche. 17.16, הַמַּמְלִיךְ qui regnare facit. 1. Reg. 12.1, וַיַּמְלֵךְ & regnare vt regnare facerẽt illum. 2. Reg. 24.17, וַיַּמְלֵךְ & regnare fecit. 1. Semu. 11.15, וַיַּמְלִכוּ & regnare fecerunt. est linea.

Et in hof hál, Dani. 9.1, Qui הַמְלַךְ cõstitutus fuit rex. Tóar, Psal. 95.3, וּמֶלֶךְ & rex. Iesa. 8.20, בְּמַלְכּוֹ in rege suo. Psal. 72.11, omnes מְלָכִים reges. Et cũ א protractiuo, 2. Semu. 11.1, הַמַּלְאָכִים reges. Prouerb. 31.3, Et vias tuas ad delendum מְלָכִין reges. i. ad perdendum vias regum. I ponitur vice ם. Exponitur in cõment. Ne des substantiã tuã, aut vires tuas mulieribus, & vires tuas ad delendu reges. i. ne sint viæ tuæ ambulãtes ad mulieres quæ diponunt ad delendũ reges & consiliũ eorũ, & extirpandum illorú regnum. Deuter. 7.23, מַלְכֵיהֶם reges eorum. Fœmineum, מַלְכָּה, Regina. 1. Reg. 10.10, מַלְכַּת־שְׁבָא regina Sebá. Nomẽ, Estér 1.9, In domo חַמַּלְכוּת regni. i. regia. 2. Paralip. 33.13, לְמַלְכוּתוֹ ad regnum eius. Dani. 8.22, Quatuor מַלְכֻיּוֹת regna. In quo quia ת & ה æquátur, venit י quod est loco ה, in plurali loco ת, quemadmodũ etiã solet venire loco ה. Alia forma, מְלוּכָה, Regnum, Iesah. 34.12. Alia itẽ, Ieche. 29.14, מַמְלָכָה שְׁפָלָה humile. Exo. 19.6, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים regnũ sacerdotum. I. sacerdotale. Gen. 10.10, principium מַמְלַכְתּוֹ regni eius. Iesah. 14.16, מַמְלָכוֹת regna. Psal. 68.33, מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ regnæ terræ. Illud Irme. 7.18, placentas לִמְלֶכֶת reginæ cæli.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ghessabilis:& cõmuniter punctatur מ cum chiric. Vel est in potẽtia seri puncti magni, si dictio sequens incipiat à literis gutturalibus, vel ר. Nam tũc מ punctatur cũ seri cõmuniter, & sic cũ nomine יְהוָֹה. Thre.1.4, Viæ Siión lugẽt, מִבְּלִי eo quòd nõ sint, &c. Vbi מ notat causam accidẽtalẽ. Illud autẽ Psal.150.4, בְּמִנִּים in chordis, R.D. in li.ra. in radice מִן exponit, absq; musico instrumento. & sic מ deseruit. R. Sahadiáh, in generibus, sub. multis absque musico instrumẽto. R. Abrahám, instrumentis multis. Prouer.3.24, Ne timeas מִפַּחַד à timore. Et 13, Bona est negotiatio eius, מִסְחַר־כָּסֶף magis quàm negotiatio argẽti. Cant.1.1, Osculetur me מִנְּשִׁיקוֹת ex osculis oris sui. i. vno aut pluribus ex osculis suis. Vbi מ notat partẽ aut partes vniuersalis. Psal.38.9, מִנְּהַמַּת לִבִּי propter gemitũ cordis mei. Iiób 39.32, מֵשָׁם inde. מ denotat motum à loco. Psal.107.17, Stulti מִדֶּרֶךְ pro via præuaricationis suæ, וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם & pro iniquitatibus suis humiliabuntur. Vel propter viam, &c. Et cum seri, Gen.49.25, מֵאֵל à Deo patris tui. sub. venit tibi quod narraui. Et 20, מֵאָשֵׁר de Aser (.i. terra Asér) pingui panis eius. acsi dicat, De Asér egredietur benedictio in seculum, quia pinguis erit panis eius. i. terra eius quæ producit panẽ eius, erit pinguis. Iesah.43.13, Etiã מִיּוֹם ante diẽ egoipse. i. ante tẽpus. Irme.48.45, In vmbra Chesbon steterũt מִכֹּחַ propter potẽtiam, (sub. inimicorũ) fugiẽtes. ita R. Ioséph. Vel secundũ R. Ionáh, absq; fortitudine. Iesa.57.8, Et pepigisti fœdus מֵהֶם cũ eis. Psal. 72.16, Et florebũt מֵעִיר in ciuitate. Leuit.23.11, מִמָּחֳרַת in crastino sabbati. מ pro ב. Et Deute.33.2, Dominus מִסִּינַי in Sinái venit. Ieche.7.8, Nunc מִקָּרוֹב in propinquo effundam irã meam. possunt tamẽ exponi de. Gen.24.

vide in לָאַךְ. Alia præterea, 1.Sem.15.28, מַמְלְכוּת regnũ. Est & מֹלֶךְ idoli nomen, Leuit.18.21. Vide לָבַן.

מָלַץ In nif hál est מָתַק, Dulcescere. Psal.119.103, מַה־נִּמְלְצוּ quàm dulcia fuerunt palato meo eloquia tua. acsi dicat, Admodum dulcia fuerunt, &c. Potest esse ex hac radice מֵלִיץ, de quo dictum est in לוּץ.

מָלַק Est פָּרַק, Scindere, secare, rumpere, diuidere. Leuit.1.15, וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ scindet (diuidet, vngue secabit) caput eius. sub. auis. Idẽ 5.8. Alibi nõ inuenitur. Doctores Hebræorũ docẽt quomodo fieret, Dabit (inquiũt) id est ponet alas eius inter duos digitos suos, & pedes eius inter duos digitos suos, & trahet illius collum super (siue ad) duos digitos suos, & secabit vngue contra ceruicem, donec perueniat ad iugulum, & incidet, (aut amputabit,) & non diuidet.

מִן De, ex, à, è. Alia etiã significat, vt infra videre est. Vide Hebraicas institutiones, lib.1.cap.15, Gene.2.22, מִן־הָאָדָם de (aut ab) homine. Et 3.11, הֲמִן־הָעֵץ nónne de ligno, &c. Et cum ל redundante, Irme.10.7, לְמִן־עוֹלָם à sæculo. Iiób 39.32, לְמֵרָחוֹק à longe. aut à longinquo. Addũtur ל, מ, & ב pariter. vt 1.Paral.15.13, לְמַבָּרִאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם à principio nõ vos. מ cum pathách, quod secundum normã debuerat esse cum chiric. Et cũ additione י, & נ cũ seri: vt Iesah.30.11, Declinate מִנֵּי־דֶרֶךְ de via, declinate מִנֵּי־אֹרַח de (aut à) semita. Et נ cũ chiric, Iudi.5.14, מִנֵּי אֶפְרַיִם de Ephráim. Et ל redundãte, Micháh 7.12, לְמִנֵּי אַשּׁוּר ab Assúr. י redundat. נ in prædictis est cum daghés, eo quòd dictio est breuis. Nõ enim est rectum vt sit sine daghés, nisi nascatur hannách inter מ & נ. Et propter frequentẽ dictionis vsum, remouetur sæpius נ, quod tamen est in potentia daghés sequẽtis literæ da-

49, מֵיְהוָה à Domino egreſſum eſt verbũ. מ notat cauſam efficientẽ per ſe. Iiób 33.19, Et vitã illius מֵעָבֹר ne tranſiret per gladiũ. Et ח exiſtente cũ ſeuá, מ eſt cum chiríc, 1.Semu.15.26, Et reprobauit te Dominus, מֵהְיוֹת ne ſis rex. Et cum chiríc inuenitur ſequẽte ח, Gene.14.24, מֵחוֹטֵט. Et ita ſequẽte ר nõnunquã, 1.Sem.23.28, מֵרֹדֶף. Irm.17.16, Et ego nõ abominatus ſum (elõgaui meipſum) מֵרֹעָה vt eſſem paſtor poſt te: & diẽ contritionis (aut diẽ grauem) nõ deſideraui. i. & ego non elongaui meipſum, nec curaui vt eſſem paſtor poſt te. i. prophe ta. Et diẽ, &c. Noui enim quòd dies cõtritionis erit mihi dies prophetiæ, ſed tu coegiſti me. Iechez.44.22, Et viduã quæ erit vidua מִכֹּהֵן à ſacerdote, capient. i. erunt è ſacerdotibus (ſub. plebeis ac vilibus qui remanebunt in viduitate) qui capient viduã. Et hoc ſequitur Tharghum. Sunt qui exponũt ſecundum illud quod dixerat verſu 15, Et ſacerdotes Leuitæ filii Sadóc, qui cuſtodierũt cuſtodiã ſanctuarii mei, &c. Vidétur quòd erran te Iſraél, ſacerdotes nõ errabãt. Idcirco dixit illis ſacerdotibus, quòd ſi acciperẽt de filiabus Iſraél, ne caperẽt alias, quàm virgines à ſacerdotibus. Quòd ſi caperent viduam, ne caperẽt quãlibet, ſed viduã ſacerdotú: quia ipſi non errauerũt. Gene.19.8, Nũc malefaciemus tibi מִמֶּךָּ præ illis. i. magis malefaciemus tibi quàm illis. deficit ל deſeruiẽs, pro מִלָּהֶם. Eſt etiã diminutiua partícula, pro minus. Iehoſ.19.47, Et egreſſus eſt terminus filiorũ Dán מֵהֶם minor illis. Idcirco ſequitur, Et aſcenderunt filii Dán, & pugnauerunt cũ Léſem, & ceperũt illam, &c. Illud Deuter.33.2, In Sinái: exponi poteſt, De Sinái venit. i. de Sinái reuelata eſt gloria eius, & venit ad Iſraél. Sic Pſal.68.30, מֵהֵיכָלֶךָ in tẽplo tuo in Ie-

ruſalàim. Vel de templo, quia ſcilicet inde veniet eis timor, quẽadmodum dixit eodẽ Pſal. verſu 35, Terribilis Deus à ſãctuariis tuis: propter gloriã quæ habitabat in ſanctuario. Idcirco tibi afferẽt reges munera. Pſa.8.3, מִפִּי, (pro בְּפִי) ore puerorũ, &c. Vel, ex ore. i. à tẽpore quo infans incipit loqui, ſcit potentiã creatoris, qui mirificauit hominẽ in anima intellectiua: quod nõ cognoſcit niſi poſtquã cœpit loqui. Pſal.31.12, מִכָּל־צוֹרְרַי inter omnes hoſtes meos fui opprobriũ. Vel, præ omnibus. i. præ omnibus (ſiue vltra omnia) quæ faciũt mihi hoſtes mei, fui opprobriũ illis quum me viderẽt. Ieſa.41.26, Quis nũtiauit à capite, & ſciemus? וּמִלְּפָנִים & ab ante, & dicemus? acſi dicat, quis dixit à capite quod dixit, id eſt à principio, à tẽpore quo aſcẽdit in cogitationem, & decreta eſt res Córes? i. Cyri. hucuſq; quis annuntiauit, aut audire fecit hoc futurũ fuiſſe? Ieſah.65.20, Nõ erit מִשָּׁם inde vltra paruulus dierũ. i. non egredietur inde ad ſepulchrũ paruulus dierũ. Chag.2.18, Ponite cor veſtrũ à die hac, & ſuprà, מִטֶּרֶם antequã ponerent, &c. i. à tẽporibus quæ trãſierunt antequam ponerent lapidẽ ſuper lapidem vſque ad diẽ hanc. Irme.10.6, מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה ex eo (ſub. quod videmus) quòd nõ eſt ſicut tu Domine, (. i. tibi ſimilis,) cognouim' quòd magnus es tu, &c. Et cũ pronominibus מ interdũ geminatur, interdũ non geminatur. Iudic.11.34, Non erat illi מִמֶּנּוּ (pro מִמֶּנָּה) præter eã filius, aut filia. Et ſic Tharghum, & Maſſóreth, ex illa, ſub. filia non erat, &c. quia nõ cognouerat virum, nec erat maritata. Poteſt tamẽ exponi, ex illo. Habuit enim forſan vxor Iphtách filios ex altero viro antequã nuberet Iphtách, quos ipſe nutriebat in domo ſua, & reputabantur tanquã filii eius.

Sed exipſo non erat filius,neq; filia præter illã.Pſal.18.
9,מִמֶּנּוּ ab eo.1.Reg.20.31, Et augurati ſunt חֻמְּנוּ num
ab illo.ſub.eſſent audituri verbum bonũ. מִמְּךָ,ex te,
Gen.17.6. Item מִמֵּךָ 1.Semu.24.12.& מִמְּךָ. מִמֶּנִּי,à me,
Gene.22.12.Et ſine geminato מ,Ieſa.30.1,מִנִּי. Et מ cum
ſeghol,Pſal.139.19,מֶנִּי. Et ſic cũ pronomine tertiæ per-
ſonæ,Iób 4.12,Paululum מֶנְהוּ de illo.Et מ cũ chiric,&
ב cũ ſeghól,& daghés, Pſal.68.24,מִנֶּהוּ de ipſo. Et cũ
ן,& ם in plurali,Iób 11.20,מִמֶּנָּם ab eis. Et מִמֶּנּוּ à no-
bis,ן ſine daghés communiter,Pſal.2.3,Et proiiciamus
מִמֶּנּוּ à nobis funes eorũ.Gen.3.22,מִמֶּנּוּ ex nobis. מִמְּכֶם,
ſiue מִכֶּם,Deut.1.22. מִמֶּנָּה ex ea,Gen.17.16. מִמֶּךָ ex te,
Gene.30.2. מֵהֶנָּה & מִנְּהֶן & מֵהֶן ab eis: מִמְּכֶן & מִכֶּן à vo-
bis,ex vobis.

מָנָה Numerare. Nume.23.9, Quis מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב nu-
merauit puluerem Iahacob? Ieſah.65.12,וּמָנִיתִי
& numerabo vos gladio.Pſal.147.4,מוֹנֶה nu
merãs. Et 90.12,לִמְנוֹת יָמֵינוּ vt numeremus dies noſtros
ſcire fac. Eſt macór,ait R.D. Sed R.Ionáh ſcripſit eſſe
nomẽ.i.numerũ dierum noſtrorũ ſcire fac. 2.Sem.24.
1,תִּמְנֶה־לְךָ חָיִל numera Iſraél. 1.Reg.20.23,
numerabis tibi exercitũ. Et in nifhál,Ieſah.53.12, Et
cũ præuaricatoribus נִמְנָה annumeratus eſt.Et Eccle.1.
15.& defect9 nõ poteſt לְהִמָּנוֹת numerari.2.Para.5.7,quæ
præ multitudine. Futurũ pro participio. Et in pihél,
non numerabantur, nec ſupputabãtur
מִנָּה אֶת־מַאֲכָלְכֶם,Dani.1.10
Cõſtituere,parare præparare.
conſtituit cibũ veſtrũ. vel parauit, dedit.ſub.rex. Iób
7.3,הִנְחִיל conſtituerũt mihi.vel parauerũt.1.Para.9.28,
cõſtituti ſuper vaſa.Pſal.61.8,מַן præpara.Eſt im-
peratiuũ defectiuum ſicut אֱמֹר.Secundũ R.Abrahám in

cõmẽ.ſubauditur אֲשֶׁר.Ionáh 2.1,וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל & præ-
parauit(cõſtituit)Dominus piſcẽ grandem. Nomẽ,
Ieſah.65.11,Et qui impletis לַמְנִי numero(ſub. ſtellarũ)
libamẽ.i.ſeptem planetis.Sũt qui dicũt nomẽ eſſe ſtel
læ:vide מָלֵא in participio pihél. R.Iehudáh ſcripſit eſſe
ex hac ſpecie illud Iechez. 45. 12, הַמָּנֶה maneh erit vo-
bis.i.numerus.quã opinionem licet repellat R.Ionáh:
ſignificétque מָנֶה pondus vt exponit:erat tamẽ nume-
rus notus.Et מָנֶה eſt põdus ſexaginta ſeclorũ.Sechél ve
ro viginti obolorũ,quẽadmodũ dixit in principio ver-
ſus.Moxait,Viginti ſecli,quinque:& viginti ſecli,decẽ
& quinque ſecli maneh erit vobis . Et ſic maneh laicũ
erat ſexaginta ſeclorũ: Sanctuarii verò duplũ.i. centũ
& viginti.Et cur diuiſit ipſum in hæc põdera? Quia v-
numquodque habebat pondus per ſe:& quod compre-
hendebat illa,erat maneh.Et ſic in vnoquoque põdere
erat numerus notus,tot vnciæ erãt in eo &c.Et docto-
res Hebræorũ memorarunt in locis multis maneh pro
pondere quod eſt libra, quũ dixerunt מָנֶה דְּבֵלָה libra ca
ricarũ.Et pro numero,quum dicũt, Virgo נוּכָה ducẽti,
& vidua מָנֶה,& eſt centum denariorũ.1. Reg.10.17,tres
מָנִים minæ. Alia forma,מָנֶה, Donũ pars. 1.Semu.1.5,
& ipſi Channáh dedit מָנֶה אַחַת partẽ vnam.Exo.29.26,
& erit tibi לְמָנָה in partem. In illud Pſal.11.6,מְנָת כּוֹסָם
pars calicis eorum:& 16.5,Dominus מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי
portionis meæ,& calicis mei: dixit R.Moſeh, (inquit
R.Abrahám)quòd מְנָת eſt ſicut מְנָתִי pars mea. At ſecũ
dum opinionẽ meam eſt cõiunctum,eſtque ſicut illud
Hamós 6.6,qui bibũt בְּמִזְרְקֵי יַיִן in phialis vinũ.Et in il-
lud Pſal.118. 14, עֻזִּי וְזִמְרָת fortitudo mea & laus Domi-
nus, idẽ R.Abraham ſic ſcribit, Dixit R.Moſeh, ד eſſe

Universidad de Deusto
Biblioteca

tina, ſic appellata quòd fieret tẽpore holocauſti veſpertini. Dixerunt quidã מ eſſe radicale: at rectum eſt vt ſit noſépheth, & radix ſit נָחָה, Ducere: & ſunt propinquæ ſignificãtiæ, vt אֲרוּחָה viaticũ ab אֲרַח ambulare. Sed non poſſumus veritatem dilucidare, quòd nõ inueniamus plurale in Scriptura. Et quia cõſueuerũt legere cõmuniter in Miſnáh מְנָחוֹת, מ cũ ſeuá, videtur מ eſſe radicale: & quẽadmodum dicitur ex גִּבְעָה גְּבָעוֹת, ſic dicetur ex מִנְחָה מְנָחוֹת. quòd ſi מ nõ eſſet radicale, diceretur מִנְחוֹת, מ cũ chiríc, ſicut מִצְוָה מִצְוֹת. Ge.4.3, de fructu terræ מִנְחָה oblationẽ (ſacrificium) Domino. Tharghũ, קוּרְבָּנָא oblationem. Et 32.13, מִנְחָה munus ad Heſáu. Leuit.2.1, קֻרְבָּן מִנְחָה oblationem ſacrificii Domino. Et 23.37, עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח holocauſtũ & oblationẽ, ſacrificium &c. 1. Reg.18. 35, quũ offerrent הַמִּנְחָה holocauſtum veſpertinum, ſic dictum à tempore quo offerebãt &c. Et ſic dicitur matutinũ, quòd mane offerebatur: vt 2. Reg.3.20, & fuit mane quũ offerrent הַמִּנְחָה holocauſtum. Hezr.9.4, עַד לְמִנְחַת הָעֶרֶב vſque ad orationẽ veſpertinam. Et 5, וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב & in oratione veſpertina. i. quæ fiebat tẽpore holocauſti veſpertini, quando occumbebat ſol. Num.29. 24, מִנְחָתָם oblatio eorum. Pſalm. 20.4, memor ſit כָּל־מִנְחֹתֶיךָ omnium oblationum tuarum.

מָנוֹחַ Requies, Quære in נוּחַ.

מָנַע Prohibere. Gene.30.2, אֲשֶׁר־מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן, Qui prohibuit à te fructũ ventris. Num.24.11, מָנַעֲךָ prohibuit te Dominus à gloria. i. ne eſſet tibi gloria. Eccleſ.2.10, לֹא־מָנַעְתִּי אֶת־לִבִּי non prohibui cor meũ ab omni lætitia. Irme.5.25, & peccata veſtra מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם prohibuerũt bonũ à vobis. Et 48.10, מֹנֵעַ qui prohibet.

cũ camés, quia eſt abſolutũ. ſic Pſal.132.4, שְׁנָת לְעֵינָי ſõnum oculis meis. Reſponſio eſt (inquit) quòd inuenimus camés in abſoluto vt מְנָת &c. At poteſt reſpõdere, Sic eſt מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי pars mea, & portio mea, & calix meus. Si ita eſt, quid faciet in dictione וּמְנָת הַמֶּלֶךְ, & portio regis &c. 2. Parali.31.3. Alii dixerũt י in עֲזֵי redũdare: quod teſtatur camés chatéph. cũ pronomine enĩ eſt cũ ſúrec vt habes in radice עֵזֶז. Sed quid faciet in dictione Pſal.21.2, בְּעֶזְךָ in fortitudine tua. Sanè ego dico omnia eſſe cõiuncta, id eſt in regimine genitiui: & ל in לְעֵינָי redundare: ſicut & in מִימִין לַבַּיִת à dextera domus, Iechez. 10.3, de quo haudquaquã dubium eſt מִימִין eſſe coniunctũ. Et ſic מְנָת ſuprà poſitũ, & נַחֲלַת eiuſdẽ Pſal. verſu 6, ſunt cõiũcta: ſed deficit הַנִּסְמָךְ. i. id cui cõiungitur, ſicut & Ieſah.51.21, וּשְׁכֻרַת & ebria (ſub. afflictionibus) & non vino. neque curamus נַחֲלַת eſſe cum camés. Et ſic exponitur עֲזֵי וְזִמְרַת fortitudo fortitudinis meæ, & laus (nẽpe fortitudinis meæ) Dominus. Vel, fortitudo mea, & laus Domini fortitudo mea. Plurale, 2. Parali.31.19, מָנוֹת partes. dona. eſt defectiuũ. Perfectum, Neche.12. 45, מְנָיוֹת partes. Et mutato י in א, vt Neche.12.42, מְנָאוֹת partes legis. Vel ſtatuta legis, quæ præcepit lex. Veniũt autẽ in regimine cũ camés, vt lenior ſit pronuntiatio: alioqui in regimine מ debuerat eſſe cũ chiríc, vt צִדְקוֹת בְּרָכוֹת. Nomẽ abſq; ה. Exo.16.15, מָן הוּא, Man eſt. quia neſciebant מַה־הוּא quid eſſet. Et 31, & vocauerunt domus Iſraél nomẽ eius מָן man. Eſt inſtar צָוָה קָוָה à צָו קָו. Acſi dicat, Vocauerunt nomen eius donum, & partem à Deo. Nechem.9.20, וּמַנְּךָ & manna tuum non &c.

מָנַח Vnde מִנְחָה, Munus, ſacrificiũ præcipue veſpertinũ, ſiue holocauſtũ veſpertinũ: Oratio veſpertina,

Prouer.1.15, מְנַע prohibe. Irm.42.4, אַל־אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר nō prohibebo à vobis quicquã. Iób 31.16, אִם־אֶמְנַע מֵחֵפֶץ דַּלִּים si prohibuero (pro prohibui) à volũtate(.i.ab eo quod volebãt)pauperes. 2.Semu.13.13, לְא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ nō prohibebit me à te. Et in nifhál, Ioél 1.13, נִמְנָע prohibita est &c.Nume.22.15, אַל־נָא תִּמָּנַע ne quæso prohibearis(prohibeas te)à veniendo ad me.

מָגָר Vnde מַגּוֹר, Lignum teres, & oblógum, cui tela, aut pannus circunuoluitur. 1.Semu.17.7, & hastile lãceæ eius כִּמְנוֹר אֹרְגִים sicut liciatorium texentiũ.

מָסַס Liquescere, dissolui. Iesah.10.18, & erit כְּמָסֹס נֵס sicut dissoluit vexillifer. i. Et erunt castra eius, sicut castra quæ dissoluit vexillifer, quia cadẽt omnia castra, vt exponit R. Dauid in cõmen. Tharghũ, Et erit cõtritus, & fugatus. i. erũt cõtriti, & fugiẽtes. acsi dicat, Pauci qui remanebunt, fugient. Et est Macór. Et in nifhál, Exo.16.21, Et incalescet sol, וְנָמָס & dissoluetur. dissoluet se, liquescet. Psal.112.10, dẽtibus suis frendet, וְנָמָס & dissoluetur. Psal.22.15, cor meum sicut cæra נָמַס liquefactũ est. 1.Semu.15.9, & omnis substãtia cõtemptibilis, וְנָמָס & dissoluta. Psal. 97.5, montes sicut cæra נָמַסּוּ liquefacti sunt. 2.Semu.17.10, חֹמֵס יִמַּס liquescendo liquescet. Iesah.13.6, cor hominis יִמַּס liquescet. dissolue nur. Et in hifhíl, Deuter.1.27, Fratres nostri הֶמַסּוּ אֶת־ dissoluerũt cor nostrum. Nomen, præpositio ת, Psal. 58.9, Sicut limax תְּמַס liquefactionis. vel dissolutionis. i. qui liquefit, & dissoluitur. Est instar תֶּבֶל à בָּלַל. Et cũ ה nosépheth, הֶמֵס, Iesah.64.2, ignis הַמְסִים liquefactionũ. dissolutionũ. i. liquefaciẽs, dissoluẽnsque omnia. Et secundũ normã, ס debuerat dagheſſari ob defectum alterius ס. Eius singulare est חֶמֶס instar חֹמֶס. Il-

lud autẽ Iób 6.14, לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חָסֶד viro flagellis dissoluto, ab amico suo consentaneũ est vt impẽdatur misericordia. Est tóar loco nifhál. i. liquefactus, dissolutus. Vel est tóar transitiuum. i. liquefaciens, dissoluens. Et hæc est opinio R. Ionáh qui trásitiuum scripsit esse verbum. At rectum est vt sit intransitiuum. acsi dicat, Dicunt quòd illũ qui est dissolutus flagellis magis, quàm proxim' suus, misericordia Omnipotẽtis dereliquit, & propterea venerũt super illũ flagella. Tharghũ, Vir qui prohibuit à socio suo misericordiã (beneficentiã) timorem Dei omnipotentis derelinquet. pro derelinquit. R. Mosẽh filius Nachmán in cõment. ל dicit esse loco מִן, sicut 1.Semu.9.20, וְלְאֲתֹנוֹת & de asinis quæ perierũt &c. Et Iób 4.12, וְאֵלַי & à me &c. Et sic לַמָּס à dissoluẽte. i. prohibẽte à proximo suo misericordiã sicut vos, expulsa est sapiẽtia, aut lex: & ab eo periit auxiliũ, & timorem Dei dereliquit, quia non misertus est amico suo. Et R. Abrahám Perusól bifariã exponit: Nã מַס est tributũ. & tóar, liquefactus, dissolutus infirmitate, & afflictionibus. חֶסֶד etiã est misericordia, & probrũ, siue opprobriũ. Exponitur ergo prius sic, Profecto meo intellectu expẽdi, considerauíque cõueniens esse vt viro seruienti tributo, ab amico suo misericordia impẽdatur, & beneficẽtia ad consolandũ illum. & qui hoc nõ efficit, timorẽ Dei dereliquit. Deinde sic exponitur, Num consentaneũ est vt vir dissolutus vltione terribili, qualis est hæc quã patior, ab amico suo probris afficiatur, dicátq; de illo amicus suus, ob peccata sua merito hæc pati, quòd timorẽ Omnipotentis dereliquerit? Et sic R. Leui in cõment. Vel, Num æquũ est vt contra dissolutũ, cõtritúmque excandescat amicus eius, quia misericordia alterius ס. Eius singulare est חֶמֶס instar חֹמֶס. Il-

cordiã,& timorem Omnipotẽtis dereliquit? R. Mithri datus ita vertit, Decẽtne contritũ,ab amico ſuo expro brari? Hinc eſt & מַס, Tributũ.1.Reg.5.13, Et aſcẽdere fecit rex Selomóh מַס tributum de omni Iſraél, & fuit חֵמֶס tributũ triginta milia viroꝝũ.Deuter.20.11,erũt tibi לָמַס in tributũ.i.tributarii.Exod.1.10,principes מִסִּים tributorũ. Hinc eſt & מַסָּה,Sufficiẽtia.Deute.16.10,& facies ſolennitatẽ hebdomadarum Domino Deo tuo: מַסַּת נִדְבַת יָדְךָ ſecundum ſufficientiam volũtatis (ſpõtis) manus tuæ erit quod dabis. i. quantũ potuerit manus tua ſpontanea . Tharghum, Deuter. 15.8,pro יָדִי ſufficientia:habet מַסַּת.R.quoque Selomóh in cõment.exponit יָדִי ſufficientiã.R.vero Abrahám in cõment. hoc pacto ſcribit,מַסַּת dagheſſatur ס,vt abſorbeatur ג.& deducitur à נָסַס,Signum,vexillum. Ieſah.62.10,eleuate נֵס ſignum ſuper populos. לְמַסַּת Quære in נָסָה. non eſt enim ex hac radice,vt quidam putauerunt.

מָסָה Eſt מָסַס,Liqueſcere,diſſolui. Et in hifhíl,Liquefacere,diſſoluere.Iehoſ.14.8,& fratres mei qui aſcẽderũt mecũ, הִמְסִיו אֶת־לֵב הָעָם diſſoluerũt cor populi.Scripſit R.Iehudáh,הֶמְסִיו cũ cholem venire more linguæ Aramææ,vt Daniél 5.4,אִשְׁתִּיו חֲמַרָא biberunt vinum.Et ſic dixit more Aramæo,Pſa.116.12,תַּגְמוּלוֹהִי:ſicut עֲלוֹהִי,Dani.4.20: & קֳדָמוֹהִי,Dan.6.19: & 2.33,שָׁקוֹהִי. At Hebræo more dicẽdum eſt inſtar perfectorũ הֶמְסִיו, vt נָסוּ, vide נָסָה. Pſal.6.7, עַרְשִׂי אַמְסֶה lectum meũ diſſoluã.vel liqueſcere faciã, pro feci.Pſal.39.12,וַתֶּמֶס & liqueſcere feciſti ſicut tinea deſideriũ eius.Vt enim tinea celeriter veſtẽ,pãnúmque corrodit,ſic liqueſcere feciſti,& diſſoluiſti deſideriũ eius. תֶּמֶס nomen,vide מָסַס.

מָסַךְ Miſcere.Pſal.102.10, & potum meum cũ fletu מָסָכְתִּי miſcui.Proue.9.2,מָסְכָה יֵינָהּ miſcuit vinũ

ſuum. Ieſah.5.22,לְמָסֵךְ שֵׁכָר ad miſcendũ ſechár. Nomen cũ ſex punctis,מֶסֶךְ,Miſtio. Pſal.75.7,מָלֵא מָסֶךְ plenus miſtione.ſub.calix. Alia forma, Prouer.23.30,ad inquirendũ מִמְסָךְ miſtionẽ.i.vinũ miſtum. R.Ionáh putauit eſſe ex hac radice illud Iechez.28.13,Omnis lapis pretioſus מְסִכָתֵךְ miſtio tua.i.miſtus eſt tecũ. At rectum eſt vt ſit ex שׂוּךְ, Sepire,vt ſit acſi dicat,Omni lapide pretioſo ſeptus es.Vide שׂוּךְ.

מָסַר Tradere,dare. Nume.31.16,לְמָסַר־מַעַל ad dandũ prævaricationem in Dominũ. Et in nifhál. Nume.31.5,וַיִּמָּסְרוּ Et traditi ſunt ex milibus Iſraél,mille per tribum.Eſt etiã dare ſeu tradere ſe toto corde,& ponere ſeipſum in poteſtate alterius:& dicitur tam de rebus,quàm de corpore. Latine dicitur,dedere ſe.Et in hac ſignificantia ſæpius Hebræorũ magiſtri hoc vtuntur verbo.Et ſic Tharghum pro נָתַן,ſæpe habet מְסַר.

מָעַד Nutare,declinare,labi.2.Sem.22.36, Et nõ מַעֲדוּ nutauerunt tali mei.vel lapſi ſunt.Iób 12.5.paratus(vel parata,ſub.tæda) לְמוֹעֲדֵי רֶגֶל nutãtibus(labẽtibus)pede. R.Moſéh in cõment.paratus ad nutandum pede.i.vt nutẽt,vacillẽntq; pedes eius,& cadat. Idẽ R. Abrahám. Et in hifhíl,Pſal.69.24,Et lũbos eorũ ſemper הַמְעַד nutare(vel labi)fac. Sunt qui exponũt per metatheſin literarum,ex hac radice illud Iechez.29.7, וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנַיִם & nutare facies eis omnes lũbos. At R.D.in cõment. rectũ eſſe ſcribit vt exponatur, Et ſtatues(aut ſtare facies) eos ſuper lũbos. vt ſcilicet tibi amplius non innitantur. Tóar fœmineum ex puhál, Prouerb.25.19,pes מוּעָדֶת lapſus.

מַעֶה Vnde מֵעַי,inſtar כְּלִי פְּרִי,Interaneũ, ſeu inteſtinum.Cõprehendit omnia mẽbra interanea,vt

cor,hepar, pulmo &c.vnde & pro corde nõnunquam capitur.Eius ſingulare,in Scriptura nõ inuenitur.Plurali vtũtur cõmuniter doctores ſecundũ formã dualis. In regimine, numero multitudinis, Ionáh 2.1, & fuit Ionáh בִּמְעֵי הַדָּג in interioribus piſcis. 2.Semu.20.10, & effudit מֵעָיו inteſtina eius ſuper terrã.Cant.5.14,מֵעָיו.i. מֵעָיו vẽter eius vt candidũ ebur.vel,vt vas eburneũ,R. Abrahám in comment. Geneſ.25.23,מִמֵּעֶיךָ è vẽtre tuo. Alia forma,מֵעָה.plurale מְעִוֹת.In regimine,& cũ pronomine,Ieſa.48.19,& ſicut arena ſemẽ tuũ,וְצֶאֱצָאֵי מֵעֶיךָ & filii vẽtris tui ſicut lapilli eius. Tharghũ habet, כְּפִרְוָזֹהִי ſicut grana parua eius . Sunt lapilli arenæ qui ſunt grana parua,inquit R.D.in lib.rad. & in cõmen. Sunt tamen (ait idẽ) qui exponũt,ſicut interiora eius. ſub.maris.i.ſicut piſces qui ſunt intra mare.& eſt ſecũdum illud Gene.48.17,& multiplicẽtur inſtar piſcium in multitudinem.R.quoque Abrahám in cõment.ait dictionem ſignificare interiora,aut ventres piſcium.

מָעַט Minuere,diminuere,imminuere:Paruum aut minorẽ eſſe,quãdo eſt intrãſitiuum. Leuit.25. 16, וּלְפִי מְעֹט הַשָּׁנִים & ſecũdum diminuere annorũ. i.ſecundũ quòd diminuti fuerint anni. Vel eſt nomẽ,pro ſecũdum diminutionem,&c. Exo.12.3,Et ſi יִמְעַט parua fuerit domus. i. familia. Ieſah. 21. 16, Fortes filiorum Chedár יִמְעָטוּ diminuẽtur. Et in pihél,Eccleſi.12.3,Et ceſſabũt molares,quia מִעֲטוּ diminuerũt.Eſt enim verbum tranſitiuũ. acſi dicat,Diminuerunt molitionẽ.i. non potuerũt dentes cõtundere,& cõminuere cibum. R.quoque Abrahám in cõment. verbũ dicit eſſe trãſitiuum,diminuerũt.i.moluerunt. Et in hifhíl,Leuit. 26.22,וְהִמְעִיטָה אֶתְכֶם & diminuet(aut diminuere faciet)

vos.Irme.10.24,ne forte תַּמְעִטֵנִי diminuas me. eſt ſine coniugationis. Nomen,מְעַט,Parũ,pauxillum,Paucitas:& ſic tóar,Paucus.Deuter.28.62,cũ viris מְעַט מְתֵי citatis.i.paucis.2.Semu.12.8, Et ſi מְעַט parũ. Iechez.11. 16, Et ero eis לְמִקְדָּשׁ מְעַט in ſanctuariũ paruũ. eſt tóar, quia לְמִקְדָּשׁ eſt cũ camés,& ſic non eſt in regimine.Genes.18.4,מְעַט־מַיִם parũ aquæ.Exod.23.30,מְעַט מְעַט paulatim,paulatim eiiciã eũ. Ieſa.1.9,Niſi,&c.כִּמְעַט quaſi paruũ(.i.ferè)ſicut Sedóm fuiſſemus. Prou.10.20,Cor impiorũ כִּמְעַט quaſi parũ.ſub.electũ. i.pauxillum. Plurale cum daghés, Pſal.109.8,Sint dies eius מְעַטִּים pauci.

מָעַךְ Cõprimere,Frangere,Figere.Leuit.22.24, & cõpreſſus.i.cõpreſſos habẽs teſtes, ſiue teſticulos.1.Sem.26.6,Et lancea eius מְעוּכַה־בָּאָרֶץ fixa in terra. Et in puhál,Iechez.23.2,Ibi מֹעֲכוּ compreſſa fuerũt vbera earum.

מָעַל Prævaricari:& כִּחֵשׁ שָׁקַר, Negare,mẽtiri.Ieſa. 22.20, מָעַל מַעַל prævaricatus eſt prævaricationẽ. Primũ eſt præteritum,& longũ propter ſequentem dictionem longam:alterũ eſt nomen,quanquã R.Iehudáh ſcripſerit prius eſſe breue:ſed nõ eſt ita in libris correctis.Tharghũ,שְׁקַר שְׁקַרָא mẽtitus eſt mendaciũ.2.Paralip.28.19,וּמָעוֹל מָעַל & prævaricãdo prævaricationẽ in Dominũ. מָעוֹל eſt macór:& fieri poteſt vt ſit præteritũ inſtar יָכֹל,ſecũdũ R.Ionáh,hoc ſenſu, prævaricatus eſt לֹא יִמְעַל־פִּיו prævaricationẽ,&c.Prouer.16.10,In iudicio non prævaricabitur os eius. Vel,nõ mentietur,ſecundum Tharghũ. Nomen,מַעַל, Prævaricatio,Mendacium.Ieche.39.26,Et omnẽ מַעֲלָם prævaricationẽ eorũ.

Hinc eſt & מְעִיל, Pallium ornatũ, aut glorioſum.1. Sem.2.19, וּמְעִיל קָטֹן & palliũ paruũ faciet(pro faciebat)

ei mater eius. Iiób 1.20, Et ſcidit אֶת־מְעִילוֹ palliũ ſuum. Ieche.26.16,Et remouebunt אֶת־מְעִילֵיהֶם pallia ſua.

מַעַן Præpoſito מ dicitur לְמַעַן,Vt,propter.Ieſah.62.1, לְמַעַן propter Siiõn nõ tacebo. Pſal.130.4, Quia tecũ eſt venia, לְמַעַן תִּוָּרֵא vt timearis. i.vt ſciant homines quòd in manu tua eſt facultas puniẽdi,& ſimul venia: vt ſi peccauerint,ad te cõuertantur, téque timeãt, ne vlterius peccãtes pœnas luãt.Vide in יָרֵא in nif hál. Prou.16.4, Omnia operatus eſt Dominus לְמַעֲנֵהוּ propter ſeipſum.

מְעָרָה Vnde מְעָרָה, Spelunca. Geneſ.19.19, Et manſit בַּמְּעָרָה in ſpelũca. Et 23.9,Et det mihi אֶת־מְעָרַת ſpeluncã duplicitatis.i.duplicẽ. Ieſa.32.13,בְּעַד מְעָרוֹת in ſpeluncas. Secũdum R.Ionáh eſt ex hac radice illud 1.Reg.7.36,בְּמֵעַר־אִישׁ tãquam nuditatẽ viri. i.ſimilitudinem hominis nudi.Vide עָרָה. Et ſic illud Iudi.20.33, מִמַּעֲרֵה־גָבַע à decliuo Ghábah.Vide עָרָה.

מָצָה Vnde מָצָה,Azymũ,infermentatũ,cum ה ſigno fœmineo,quanquam poteſt eſſe à מָצַץ,vel נָצָה, ſicut נָסָה à נָסַס,quod probat daghés. Nume.6.19,Et placentam מַצָּה אַחַת infermentatã vnam. Exod.12.17,Septem diebus מַצּוֹת azyma(ſiue infermẽtata) comedetis. Et 19, Comedetis מַצּוֹת infermentata.

מָצַץ Sugere.Ieſah.66.11,Vt תִּמְצוּ ſugatis. הַמֵּץ,Quære in מִיץ.

מָצָא Inuenire,Euenire,contingere,Sufficere. Gen. 2.20,Et Adæ non מָצָא עֵזֶר inuenit adiutorium. 2.Reg.7.9,וּמְצָאָנוּ & inueniet nos pœna iniquitatis.Nume.11.22,nũquid pecus,& bos iugulabitur eis,וּמָצָא לָהֶם & inuenietur eis? Vel, & ſufficiet eis? R.Ioſéph expoñit, Nũ pecora & boues iugulabũtur eis,etiã ſi vbique liceret

liceret ea iugulare:& ſufficiet eis vere?Nã multa erant pecora,& multi boues, ex quibus tamẽ edere nõ poterãt,niſi prius offerrẽt ad oſtiũ tabernaculi,&c.Leuit.17.3,& 8.Gen.38.21,Non מְצָאתִיהָ inueni illã. Nume.20.14, Tu noſti omnẽ laborem qui מְצָאָתְנוּ inuenit nos. i. Reg.21.19, הֲמָצָאתָנִי אוֹיְבִי nũ inueniſti me inimicũ meum? R.D.in cõmen.exponit,Num inueniſti mihi locum, vt me delinquere(aut deſolare)facias? Gene.4.16, מָצָא inueniens eum.2.Semu.18.22,Et tibi non merces num tii מְצֹאת cõtingit.euenit,datur.i.non eueniet tibi merces pro nuntio. Gene.33.7,לְמְצֹא־חֵן vt inueniã gratiam. Et 32.20,בְּמְצַאֲכֶם אֹתוֹ quũ inueneritis vos eum.protrahitur accentus eius ad dilatãdum א. Prouerb.3.3, Scribe, &c.וּמְצָא־חֵן & inueni(pro inuenies)gratiã. Gene.18.26, Si אֶמְצָא inuenero,&c.Et 44.34,Ne forte videam malum quod יִמְצָא אֶת־אָבִי inueniet patrẽ meum. vel, eueniet patri meo. Hoſe. 12.8, Non יִמְצְאוּ־לִי עָוֹן inuenient mihi(pro in me)iniquitatẽ.Prouerb.1.28,Et nõ מְצָאָנִי inuenient me.prius נ redundat. Et in nif hal,Gene. 44.16,נִמְצָא inuẽtus eſt.Irme.29.14,וְנִמְצֵאתִי & inuentus vobis. Deuter.20.11, Omnis populus הִנִּמְצָא־בָהּ inuẽtus in ea.1.Semu.13.14,הִנִּמְצָאִים qui inuenti ſunt.x cum ſuá pro camés.Et cum camés,2.Paralip.5.11,הַנִּמְצָאִים ſah.22.3,Omnes נִמְצָאַיִךְ qui inuenti ſunt in te.Exod.22. 3,Si הִמָּצֵא תִמְצָא inueniẽdo inuẽtum fuerit.Ieſhoſ.17.16, Non יִמָּצֵא לָנוּ, id eſt יַסְפִּיק ſufficiet nobis. Idẽ Tharghũ.

Et in hif híl, Leuit.9.13, וַיַּמְצִיאוּ אֵלָיו cauſtum parare fecerũt ei.vel tradiderũt ei. Tharghũ, אַמְטִיאוּ parauerũt,peruenire fecerũt. 2.Semu.3.8,Et nõ הִמְצִיתִיךָ peruenire feci(aut tradidi) te in manu Dauid. Venit more deſinentiũ in ח,cum permutatione א in ה.

fecundum normam, inquit R.D. in lib. ra. & in Michól, & in cõment. Tharghú ſimiliter, מְסַרְתֶּךָ tradidi te. Leuit. 9.12, וַיְמְצָאוּ tradiderunt. eſt ſine י coniugationis. Iób 37.13, וַיְמְצָאֶהוּ inuenire faciet illam. ſub. pluuiam.

מְצַר Vnde מְצוּדָה, Arx, turris alta, & petra, munitio. Idẽ מְצַר. 1. Paralip. 11.7, Et manſit Dauid בַּמְּצָד in arce. מ, ſecundum normã dagheſſandum, eſt lene. Plurale fœmineũ, Iudic. 6.2, וְאֶת־הַמְּצָדוֹת munitiones. Ieſa. 33.16, מְצָדוֹת munitiones petrarũ. Alia forma, Eccleſi. 9.14, מְצוֹרִים גְּדוֹלִים munitiones magnas. Alia itẽ, cum ה fœmineo. Iób 39.31, Super dentẽ petræ, וּמְצוּדָה & ſaxi ſublimis. aut munitionis. Ieſah. 29.7, וְכָל־צֹבְיָהּ וּמְצֻדָתָהּ & omnes militãtes contra eã, & ædificantes aduerſus eã. ſub. ad capiẽdum eam. & eſt cũ cholem. Pſal. 31.3, in loco munitionũ. Illud autẽ 2. Semu. 5.15, & deſcendit אֶל־הַמְּצוּדָה ad munitionẽ: oſtendit in petra ipſa fuiſſe ſpeluncã, quia inueniũtur ſpeluncæ multæ in petris: vel oſtẽdit locũ in quo erat Dauid, fuiſſe ſublimiorẽ munitione. Et ſic Iudic. 11.36, Et deſcendã ſuper montes. i. vt ambulẽ ſuper montes, vt habes in יָרַד. Et non eſt, Et deſcẽdit, pro aſcendit, vt expoſuit R. Ionáh: quia deſcendere & aſcendere ſunt oppoſita.

מָצָה Eſt מָצַץ, Premere, exprimere. Ieſah. 51.17, Bibiſti, מָצִיתָ expreſſiſti. Pſal. 75.7, Verũtamen fæces eius יִמְצוּ expriment, bibẽt. Iudic. 6.38, וַיִּמְצֹץ טָל & expreſſit rorem de vellere. Et in nifhál, Leuit. 1.15, וְנִמְצָה & exprimetur ſanguis eius.

מֵצָה ם cum ſerí, Frons. Irm. 3.3, וּמֵצָח & frõs. Ieſa. 48.4, וּמִצְחֵךְ נְחוּשָׁה frons tua ærea. Item מִצְחָה, id eſt מֶסֶ, Lamina: ſic appellata quòd ſit inſtar frõtis. 1. Semu. 17.6, וּמִצְחָת & ocrea æris (pro ærea) in pedibus eius.

Tharghum, וּשְׁרַקְלִילִין & ocreæ.

מָצַר Inſtar דָּבַר עָנָב, cuius plurale eſt מְצָרִים: quanquã hoc ſit ex dagheſſatis, & illa ex raphatis: Angu ſtia, ſiue locus anguſtus vnde non poteſt quiſpiã fugere. Thren. 1.3, Omnes perſecutores eius apprehenderũt eã inter הַמְּצָרִים anguſtias. vel loca anguſta. Acſi dicat, inter duas macerias, vnã hinc, alterã inde, vnde nõ valeas fugere huc & illuc. Vel eſt à מֵצַר, cuius radix eſt יָצַר aut צָרַר, vt habes in יָצַר. Et ſic doctores Hebræorũ dicũt, אִילָן הַסָּמוּךְ לַמֵּצָר arbor quæ coniuncta eſt maceriæ, aut loco anguſto. מְצָרִים הִרְחִיב לוֹ macerias (aut loca anguſta) dilatare fecit ei. & ſimilia. Videtur autẽ ſenſiſſe ם eſſe radicale, quia dixerũt מֵצַר לוֹ מֵצַר רָאוּבֵן. At rectũ eſt vt radix ſit צָרַר, & erit מְצָרִי prædictum, inſtar מִמְּדִי à מָדַד.

מָקַק In nifhál, Liqueſcere, diſſolui, corrũpi. & in hifhíl, Liquefacere, diſſoluere, ſicut מִיס ſuprà dictum. Ieſah. 34.4, וְנָמַקּוּ & liqueſcent (diſſoluentur, corrumpentur) omnis militia cæli. Iechez. 24.23, וּנְמַקְתֶּם & diſſoluemini (peribitis) propter iniquitates veſtras. Et in hifhíl, Zechar. 14.12, הַמֵּק בְּשָׂרוֹ liqueſcere (aut diſſolui, pro liquefiet, aut diſſoluetur) caro illius. Eſt enim macór pro futuro. Tharghũ, יִתְמְסֵי diſſoluetur. R.D. in cõment. exponit, יִמְּסוּ diſſoluentur caro eius, & mẽbra.

Nomen, מַק, Fœtor, putredo. Ieſah. 3.23, pro aromate erit מַק יְהוֶה fœtor. A diſſoluẽdo ſic appellatus. Vt enim aroma ſuauiſſimi odoris carnẽ cõfortat & roborat, ſic contrà fœtor liquefacit atque diſſoluit. In cõmen. exponit, diſſolutio carnis. Et 5.24, Radix eorum מַק ſicut fœtor (aut putredo) erit. Vel, ſicut diſſolutio, quia diſſoluetur radix eorum, inquit R. Abrahám. Vtranque expoſitionem affert R.D. in comment.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

est remissus, aut debilitatus. Et sic habet Tharghũ, פַּג, quod est נֶחֱלָשׁ debilitatus. acsi dicat, non est debilitata vis vini, nec illius odor. Iesah. 24.9, יֵמַר amara erit sechár bibentibus illã. & est instar illius Gene. 16.4, וַתֵּקַל. Et in hithpahál geminato, Eleuare, Insurgere. Dani. 8.8, וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו & eleuauit se contra illum. Nomen adiectiuũ, & substantiuũ, Iesah. 38.17, מַר־לִי מָר amaritudo mihi amara. 1. Semu. 22.2, omnis vir מַר־נֶפֶשׁ amarus (tristis) animo. Iesa. 33.7, מַר amare flebũt. Et 38.15, Super מַר amaritudine animæ meæ. R.D. in lib. rad. & Tharghum. Exod. 15.23, quia מָרִים הֵם amaræ erãt. sub. aquæ. Iudic. 18.24, מָרֵי־נֶפֶשׁ amari animo. Fœmineũ, 2. Semu. 2.25, מָרָה Amaritudo. Ieche. 27.30, Et clamabunt מָרָה amare. Iiób 21.26, Et iste morietur בְּנֶפֶשׁ מָרָה animo amaro. Et cum א vice ה, Ruth 1.20, מָרָא. Prouerb. 14.10, Cor quod cognoscit מֶרֶת amaritudinẽ animi sui. ר est cum daghés. Et sic secũdum R. Iehudáh, Gene. 26.34, Et fuerunt מֹרַת רוּחַ amaritudo spiritus ipsi Ischác, & Ribcáh. debuerat daghessari, & esse cũ camés chathéph. At rectum est vt sit ex מָרָה. Alia forma, defectiuũ. Proue. 17.24, וּמֶמֶר & amaritudo. Et perfectum, מְרוֹר. Exo. 12.8, עַל־מְרֹרִים cum amaritudinibus comedẽt illum. Alia item, Iiób 9.18, Saturabit me מַמְרוֹרִים amaritudinibus. Plurale fœmineũ, Deute. 32.32, Botri מְרֹרוֹת amaritudinum eius. Sunt qui exponunt, fellis. Alia præterea, מְרִירוּת, Iechez. 21.6. Alia postremo, Irme. 31.21, Pone tibi תַּמְרוּרִים titulos excelsos. Et sic Hose. 12.14, irasci fecit (irritauit) Ephráim תַּמְרוּרִים titulis excelsis. aut statuis excelsis. acsi dicat, In statuis (aut titulis) quæ fecit, irasci fecit Deum. potest tamen exponi, irasci fecit Ephráim ira amaritudinũ. R.D. in cõm. irasci fecit Deũ

מַקֵּל Virga, baculus. ק cum daghés: quod tamen potest esse à נָקַל. & sic daghés est loco נ, & מ est nominis cõstitutiuũ. Irme. 1.12, מַקֵּל שָׁקֵד virgã amygdalinam ego video. Nume. 22.26, Et percussit asinam בַּמַּקֵּל virga. vel baculo. Et cum pathách, Gene. 30.36, מַקַּל virgam populeam. Cum pronomine, & in plurali est sine daghés. Hose. 4.12, וּמַקְלוֹ & virga eius. Zecha. 11.7, Et accepi mihi שְׁנֵי מַקְלוֹת duas virgas.

מָקוֹם Locus, Quære in קוּם.

מַר Gutta. Iesah. 40.15, כְּמַר sicut gutta de situla. Rectum est vt radix מַר sit מָרַר, quod secundum vnã significãtiã est גָּבַה eleuare. & sic appellabitur מַר, quòd gutta cadat ex alto de situla in cisternã quando ascendere faciunt situlam de ipsa cisterna.

מָרַר Amarescere, amarũ esse, Mutari. & inuenitur in cal, quia est cũ pathách. Ruth 1.14, כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֹּם quia doleret mihi magis quàm vobis. Vel est substantiuum, non tóar, vt sit, quia amaror esset mihi valde plus quàm vobis. 1. Sem. 30.6, Quia מָרָה amaruit (amaruerat, amara erat) anima omnis populi. Et in pihél, Iesah. 22.4, אֲמָרֵר amarescam in fletu. Vel potius, quia est trãsitiuum, amaritudine afficiã, sub. animam meã, vel audientes, vt exponit R. Abrahám, & R.D. in lib. rad. & in cõment. Tharghũ, flebo in amaritudine. Et in hifhíl, Iiób 27.2, הֵמַר נַפְשִׁי amaritudine affecit animam meã. Zechar. 12.10, וְהָמַר עָלָיו כְּהָמֵר עַל־הַבְּכוֹר & amaritudine afficietur super eum, sicut amaritudine afficitur quispiã super primogenitũ. Est vtrũque macór, pro amaritudine affici, aut afficere. Et in nifhál, Irme. 48.11, Et odor eius לֹא נָמַר nõ est mutatus. Vel, non

in tamrurim.i.in altaribus quæ ſunt ſicut cumuli,& tuli.Sũt autẽ qui exponũt, ira amaritudinũ.i.ira mala & amara. Tóar maſculeum,Deuter.32.24,Et morſu מְרִירִי amaro.Quidã exponunt, æſtu vehementi ſimili veneno mortifero.Iiób 3.4,Terreant eũ כְּמְרִירֵי יוֹם ſicut amaros die.i.qui diẽ habent amarũ,& durum planetã. Sunt qui dicunt כ redundare,ſicut Hoſe.5.10,Fuerunt principes Iehudáh כְּמַסִּיגֵי גְּבוּל contingẽtes terminum. ſub.alienũ.Alii dicunt כ poni pro vere in hoc loco.R. Abra.Peruſól,Terreãt eũ,illíque maledicãt ſicut amari die,& duri tẽpore,qui Deo maledicunt in diebus amaritudinũ propter accidentia quæ illis eueniunt,qui iugiter diei maledicunt.Vel,terreãt eum vapores qui aſcendunt propter æſtũ naturalem.Nam illis aſcẽdentibus,multiplicata quãtitate,& qualitate, tenebreſcit, & obſcuratur ſol,hominéſque terrẽtur.Et כ in כְּמְרִירֵי,erit radicalis à מָרַר,geminato ר,& erit inſtar סַנְּרִירֹ.Thre. 5.10,Pelles noſtræ ſicut clibanus נִכְמָרוּ exuſtæ ſunt.Vel eſt à מָרַר,& כ ſignificat ſicut. Alia forma,מְרוֹרָה, Fel. Iób 20.14,מְרוֹרַת fel aſpidum.

מְרִיא Vnde מָרִיא,Species bouis maioris.Vel hoc nomine, omne animal pingue appellatur vt dicunt nõnulli.2.Sem.6.13, ſacrificabat bouẽ וּמְרִיא & bubalum.Tharghũ,bouẽ וּפַטִּים & pinguẽ.Ieſah.1.11, & adipem מְרִיאִים bubalorum. Hinc verbũ in hifhil, pro Eleuare. Iiób 39.21, in excelſum תַּמְרִיא eleuabit ſe.pro eleuatur.exaltatur.

מַרְג Vnde מוֹרָג,Tabulæ in quibus ſunt claui lignei, aut ferrei quibus fruges triturãtur.tribulã quidam vertũt.Ieſah.41.15,ecce poſui te לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ in tribulam,(&)traham nouã. חָרוּץ, pro וְחָרַוְתָּ & traham.

Eſt autem חָרוּץ idẽ quod מוֹרָג tribula ad triturandũ facta.Et parũ diſcriminis eſt inter מוֹרָג & חָרוּץ,quia vel vnũ eſt altero maius, vel ſunt alterius diſpoſitionis. vide חָרוּץ.Forſan ſunt ſynonyma.nã Ieſa.28.27,pro חָרִיץ tribula:Tharghum habet בְּמוֹרִיגֵי בַּרְזְלָא tribulis ferreis. Hoc tamẽ loco Tharghũ habet, in tribulam forté nouam,plenã clauis. In plurali dagheſſatur. 2.Semu. 24. 23,וְהַמֹּרְגִים & tribulæ.aut trahæ.

מָרַד Deficere,rebellare,Attenuare,humiliare.2.Re. 18.20,מָרַדְתָּ בִּי defeciſti à me. vel rebellaſti contra me.Ieche.2.3,ad gẽtes הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ־בִי rebellãtes, quæ rebellauerunt contra me. Illud autem Iiób 24.13, ipſi fuerũt בְּמֹרְדֵי־אוֹר exponitur, inter rebelles luminis, acſi dicat, rebellarunt contra lumen. At rectum eſt vt מ redũdet, à יָרַד deſcendit,& legatur,in deſcenſu luminis.acſi dicat,Veſperi & in tenebris ibant ad perfodiendũ parietes. Vide יָרַד.Ieho.22.16,לְמֹרַדְכֶם vt rebelletis.2. Reg.18.7,וַיִּמְרֹד & rebellauit. Nomẽ,מֶרֶד,Defectio,rebellio.Iehoſ.22.22,vtrum בְּמֶרֶד propter rebellionẽ,&c. Alia ſignificatio: Ieſah. 58. 7, Et pauperes, מְרוּדִים attenuatos(humiliatos)introduces in domum.ſic R.D.in lib.rad.at in commen. exponit vt Tharghum,מְטַלְטְלִין vagos. Aliud,מְרוּד,Tenuitas,Paupertas,Demigratio. Thren.3.18,recordare afflictionis meæ,וּמְרוּדַי & paupertatis(aut humilitatis,vel vagationis)meæ.

מָרָה Mutare,tranſgredi rẽ,& præceptũ,Deficere,ſiue rebellare,non parêre.1.Reg.13.27,מְרִיתֶם אֶת־פִּי יְהוָה nõ obtemperauit ori Domini. Tharghũ,דְּסָרִיב quia rebellauit.Pſa.5.11,quia מָרוּ בָךְ nõ obtemperauerũt tibi. Et 105.28, & nõ מָרוּ אֶת־דְּבָרְיוֹ inobediẽtes fuerunt verbo eius.i.ſignis quæ poſuit in eis:quemadmodũ præcepit,

sic venerunt ranæ &c. vel verbis eius. i. Moseh & Aharón quos miserat super plagas. Irm. 4. 16, quia אֹתִי מֵרִתָה mihi non obtemperauit. vel, mihi inobediens fuit. Tharghum, עַל־מֵימְרִי סְרִיבְתְּ cótra sermonem meũ rebellauit. R.D. in cõment. Me, vel mihi. i. verbo meo per manu prophetarũ: quia eius sermo, est ipsemet. Vel dixit אֹתִי, quia hoc verbũ construitur cũ אֶת. Vel אֹתִי ponitur pro בִּי cótra me. 2. Reg. 14. 26, quia vidit Dominus afflictionem Israél מֹרֵה מְאֹד mutabilem valde. aut mutãtem se valde. Genes. 26. 35, & erãt (. i. vnaquæque earũ erat) מֹרַת רוּחַ rebellans spiritu &c. Vel est nomen instar תּוֹעֵבָה. Vide in מָרַר. Etin hif híl, Psal. 106. 33, Quia הִמְרוּ אֶת־רוּחוֹ inobedire (aut rebellare) fecerũt spiritui eius. i. quia inobedire fecerũt Moseh & Aharón verbo Domini, & spiritui eius, propterea iurauit Moseh & Aharón non ingressuros terrã. Sic etiã R. Abrahám in cõment. simul dixit, rectũ esse vt sit, spiritum eius. i. spiritũ Moséh. & sic R. Ioséph, & R. Himmanuél. & propterea locutus est quod nõ erat conueniẽs, Audite quæso inobedientes &c. Deuter. 9. 9, מַמְרִים inobediẽtes. Iesah. 3. 8, לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ ad irritandum oculos gloriæ eius. ponitur pro לְהַמְרוֹת inquit R.D. in lib. ra. & in cõment. Et R. Abra. in cõment. ait ל esse cum pathách, quòd deficiat ה cõiugationis. idem Psal. 78. 17, לְמָרוֹת. Iiób 17. 2, וּבְהַמְרוֹתָם & quum irritant ipsi, pernoctat oculus meus. i. vigilo semper. מ est cũ daghés euphoniæ gratia. Iehos. 1. 18, omnis vir יְמָרֶה אֶת־פִּיךָ qui non paruerit ori tuo. Nomen, Iechéz. 2. 5, בֵּית מְרִי domus rebellionis. aut inobedientiæ. Toar quoq; est secundũ eandẽ formã, Iechez. 2. 8, ne sis מְרִי כְּבֵית הַמֶּרִי rebellis sicut domus rebellionis. Prius est toar, alterũ substãtiuum. vel vtrũque est substantiuum,

stantiuum: & tũc est defectiua locutio, vnde subaudiẽdũ אִישׁ, vt sit, ne sis vir rebellionis, sicut domus rebellionis. Et sic Psal. 109. 4, & ego oratio. i. vir orationis. Iób 23. 2, etiã hodie מְרִי שִׂיחִי rebellio est eloquiũ meũ. vel, in rebellione. est enim substantiuum. Tharghum, מְרִיר amarus est sermo meus. R. Moséh, Etiam hodie מְרִי, hoc est בְּמְרִירוּת in amaritudine est sermo meus. scilicet vobiscum. Etiã hodie quũ locuti estis multũ, non fuit mihi aliqua cõsolatio in verbis vestris, & sermo meus vobiscum est in amaritudine. R. Abra. Perusól dixit, Profecto etiam hodie additur mihi מְרִי שִׂיחִי, hoc est מְרִירוּת כַּעְסִי amaritudo iræ meæ. additur enim super dolorem meũ vestra querela, & vestra murmuratio. Neche. 9. 17, בְּמְרִים in rebellione sua. מ cũ chiríc. Secundũ hanc significantiã iuxta Tharghũ est illud Irme. 50. 21, ad terram מְרָתַיִם rebellionum ascende: quod est, Super terra סַרְבָּן populi rebellis. R.D. in commen. Appellauit (inquit) regnũ Babél terram מְרָתַיִם a מְרִי rebellione &c. Et est nomen duale. Aliud, מוֹרָה, Nouacula. Iudic. 13. 5, & מוֹרָה & nouacula non ascendet super caput eius.

מָרַח

Est חַבַשׁ, Alligare: חתל Ligare, circunligare, ope rire, fasciare. Iesah. 38. 20, וְיִמְרָחוּ עַל־הַשְּׁחִין & alligabũt (fasciabunt, cooperient) vlcus. Leui. 21. 19, אִישׁ מָרוֹחַ vel cõpressus testiculo. i. Compressum & cõtusum habẽs testiculũ: vel is cuius testiculi sunt alligati. Tharghum, מְרִיס dissolutus (aut attritus) testiculos.

מָרַט

Depilare, decaluare, radere pilũ, Tergere, polire. Hezr. 9. 3, וְאֶמְרְטָה מִשְׂעָר רֹאשִׁי וְזָקָנִי & euulsi pilũ capitis mei, & barbæ meæ. Iesa. 50. 6, & genas meas לְמֹרְטִים euellẽtibus pilos. Iechez. 21. 9, gladius acutus, & etiã מָרוּטָה politus. tersus. Et in nifhál, Leui. 13. 33, quũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

rat dagheſſari. Et 31.36, מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־כֵּלַי cõtrectaſti omnia ſupellectilia mea. Iiób 5.14, & ſicut in nocte יְמַשְּׁשׁוּ palpabunt in meridie.

מָשָׁה Extrahere, educere. Exod. 2.10, מְשִׁיתֵהוּ extraxi eũ. Sunt qui exponunt iuxta hoc, illud Ieſah. 63.10, & recordatus eſt dierũ ſeculi מֹשֶׁה עַמּוֹ educẽtis populum ſuũ. Vel eſt nomẽ propriũ, & deficit ו, vt ſit, Moſéh & populi ſui. In cõment. R.D. dicit deficere ל, לְעַמּוֹ quãdo miſit Moſéh ad populũ ſuum. Tharghũ, Et recordatus eſt bonitatis ſuæ, quæ eſt à ſeculo, & fortitudinũ quas fecit per manus Moſéh populo ſuo. Et in hifhíl, 2. Semu. 22.17, יַמְשֵׁנִי, Educet me de aquis multis.

Hinc eſt מֶשִׁי, pãnus ſericus, aut veſtis ſerica. Iechez. 16.12, & veſtis tua byſſina וָמֶשִׁי & ſerica.

מָשַׁח Vngere. Nume. 35.26, מָשַׁח אֹתוֹ, Vnxit eũ. Exo. 29.2, & lagana infermentatorum מְשֻׁחִים vncta oleo. Irm. 22.14, וּמָשׁוֹחַ & pictã ſinopide. Eſt proprie tóar inſtar קָרוֹב רָחוֹק. Tharghum, וּמְצַיַּיר & pictã. R.D. in cõment. & pictã minio. Exod. 29.29, לְמָשְׁחָה vt vngerẽt. ב cũ camés chatéph. 1. Sem. 15.1, לִמְשָׁחֲךָ vt vngerẽ te in regẽ. ש eſt cũ camés lato, & ח cũ camés chatéph. Ieſa. 21.5, מִשְׁחוּ מָגֵן vngite clypeũ. i. regem qui eſt populi clypeus. nã Belſeſár mortuus eſt. Sũt qui exponũt, Vngite clypeum atque humectate ad liniendũ illum, ne per illũ inſtrumenta tranſeant bellica. & ſic exponunt illud 2. Semu. 1.21, ibi abiectus &c. clypeus Saúl בְּלִי מָשִׁיחַ בַּשָּׁמֶן acſi non fuiſſet (clypeus ipſe) vnctus oleo. Hamós 6.6, יִמְשָׁחוּ vngẽt ſe. Et in nifhál, 1. Paral. 14.7, quòd נִמְשַׁח vnctus eſſet. Tóar, מָשִׁיחַ, Vnctus. Leuit. 4.3, ſacerdos הַמָּשִׁיחַ vnctus. Pſal. 2.2, & aduerſus מְשִׁיחוֹ Chriſtũ eius.

Nomen, מִשְׁחָה, Vnctio. Leui. 7.34, מִשְׁחַת vnctio Aha-

יִמָּרֵט depilatũ fuerit caput eius. Et in pihél, 1. Reg. 7.45, ære מְמֹרָט terſo. polito. Eſt participiũ paſſiuum ſicut מְבֹרָךְ. Et in puhál, Iechez. 21.10, Vt ſit ei fulgor מֹרָטָה terſus eſt. ט eſt cum daghés euphoniæ gratia. Tóar ex puhál, Ieſa. 18.2, Ad gentem tractam וּמוֹרָט & depilatã.

מָרַץ Eſt חָזַק תָּקֵף, Roborare, fortificare. In nifhál, Micháh 2.10, וְחֶבֶל נִמְרָץ corruptione roborata. R.D. in cõmen. חָזָק מְאֹד forti valde. Iiób 6.25, מַה־נִּמְרְצוּ quàm fortia ſunt. 1. Reg. 2.8, maledixit mihi maledictione נִמְרֶצֶת forti. aut vehementi. Et in hifhíl, Iiób 16.2, אוֹ מַה־יַּמְרִיצְךָ vel quid roborabit te? Sic etiam R. Moſéh in comment.

מָרַק Tergere, abſtergere, polire, Fricare. Irm. 46.4, מִרְקוּ הָרְמָחִים polite lãceas. Et in puhál, Leuit. 6.28, וּמֹרַק & tergetur (fricabitur,) & lauabitur aqua.

Nomẽ, aliud ſignificãs. Iudi. 6.19, וְהַמָּרָק & ius poſuit in olla. Aliud, præpoſito ת, תַּמְרוּק quod eſt קִישׁוּט הַנָּשִׁים cultus aut ornatus muliebris: ſic appellatus quòd carnis remoueat ſordẽs, illámque mũdet. Eſtér 2.12, in aromatibus וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים & ornatibus mulierũ. Aliud, תַּמְרִיק. Prou. 20.30, Liuores vulneris תַּמְרוּק בְּרָע terſio in malo. Scribitur cũ י, & legitur cũ ו, תַּמְרוּק, quia duplex eſt lectio, תַּמְרִיק & תַּמְרוּק. Liuores qui fiút cauſa vulneris, tergunt hominẽ malum: vel ſunt medicinæ hominum malorũ, quia verbis nõ corriguntur, ſed virga diſciplinæ, & flagellis. Vel liuores vulneris, & תַּמְרוּק cõtritio, vt plurimũ in homine malo inueniũtur, aut homini malo eueniunt. Hæ ſunt expoſitiones R. Himmanuél in comment. Aliud, Eſtér 2.12. ſic implebantur dies מְרוּקֵיהֶן purificationum earum.

מָשַׁשׁ Palpare, cõtrectare. Gene. 27.20, וַאֲמֻשְׁךָ & palpabo te. Eſt lene, quod ſecundũ normã debue

rón. Alia forma, cum camés chathéph, מָשְׁחָה, ſicut חֲכָמָה. Et cũ pronomine, Exo. 40.13, מְשִׁחָתָם vnctio eorũ. Tóar, Ieche. 28.14, Tu Cherúb מְמֻשָּׁח vnctus. vel magnus. Tharghum, Tu rex vnctus ad regnum. R. D. in comment. Tu Cherub. i. rex: dictus Cherúb ob eius maximam dignitatem. Et ſic Pſal. 105.15, ne tãgatis בִּמְשִׁיחָי chriſtos meos. i. reges, & magnates.

מָשַׁךְ Trahere, protrahere. 1. Reg. 22.33, מָשַׁךְ traxit arcu. Iudic. 4.6, nõne præcepit Dominus Deus, &c. וּמָשַׁכְתָּ & trahes in mõtem: pro, trahe populũ ad te in mõtem Tabór. q.d. educes cogens eos, & illis ſuadebis verbis vſqueadeò donec ducas illos ad præliũ. Erãt enim timidi ob exercitũ Siſerá. Irm. 31.3, Idcirco מָשַׁכְתִּיךְ חָסֶד traxi te miſericordia. ablatiu᷑. Vel potius, Traxi ad te miſericordiã: iuxta illud, Et inclinauit ad eũ miſericordiã, Gene. 39.20. Pſal. 109.12, ne ſit ei מֹשֵׁךְ חֶסֶד trahẽs miſericordiã. Exod. 19.13, בִּמְשֹׁךְ quũ protraxerit (. i. longiorem ſonitũ dederit) cornu. Eccleſ. 2.3, לְמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־ בְּשָׂרִי vt traherẽ in vinum carnem meã. R. Abrahám in cõment. Quũ vidi ſapientiam ſolam generare dolorẽ, & riſum non prodeſſe, ſcrutatus ſum viam vt concordarẽ vtrunque: traxi igitur carnẽ meã (. i. corpus meũ) in vinũ, vt lætarer: & cor (. i. intellectũ & animũ meũ) aſſueſcerem in ſapientia. vel ducerẽ in ſapientiã. vel, & cor meũ duceret (regeret) res ſuas in ſapientia. In comment. vt traherẽ, & oblectarẽ in conuiuio vini carnem meã. Nomine vini appellatur omnis delectatio. Pſal. 36.10, מָשׁוֹךְ חַסְדְּךָ trahe miſericordiã tuam ad ſciẽtes te. Can. 1.4, מָשְׁכֵנִי trahe me. מ cũ camés chathéph. Exo. 12.21, מָשְׁכוּ trahite. מ cũ ghahiá. Iechez. 32.19, מָשְׁכִי אֹתָהּ trahite eã. מ legitur cũ camés chathéph ſecundũ normam imperatiui: quia imperatiuũ ſingulare eſt מְשׁוֹךְ cũ chó

lẽ, & ita recepimus eius lectionẽ cũ camés chatéph, & ſic in libris correctis inueni. Idem dicit Maſoreth. Hoſe. 11.4, funibus hominũ אֲמָשְׁכֵם trahã eos. כ cũ ſeghol, ſed in margine ſcribitur cũ ſerí. R. D. in cõment. expo-nit, Quia cõparauit Ephráim vitulæ quæ trahitur funibus, dixit, Ego traxi Iſraél funib᷑ hominũ, & nõ funib᷑ vitulæ quæ vi trahitur. homines vero nõ vi, ſed amore trahũtur: vnde ſequitur, Funib᷑ amoris. Et in niſhál, Iechez. 12.28, תִּמָּשֵׁךְ protrahetur. ſingulare pro plurali.

Et in pihél participiũ paſſiuũ, Prou. 13.11, Spes מְמֻשָּׁכָה protracta. Nomẽ, מָשָׁךְ, cũ ſex pũctis. Pſal. 126.6, Eũdo ibit, & flebit, portãs מָשָׁךְ הַזָּרַע pretioſum ſemẽ. R. Abrahám, vas eſſe dicit in quo eſt ſemẽ. i. caniſtrũ. Iob 28.18, וּמָשָׁךְ & protractio ſapientiæ ſupra margaritas. i. pretiũ ſapiẽtiæ. Et vocatur res pretioſa מָשָׁךְ protractio: quia nomẽ ſuũ in lõginquas regiones protrahit. Hæc R. D. in li. ra. & cõmẽt. in pſal. 126.6. Tharghũ, Et tractio ſapientiæ plus quàm margaritæ. R. quoq; Leui & R. Moſéh exponũt, Et tractio ſapientiæ. i. & ſapiẽtia quæ eſt tracta, aſcẽdit ſupra margaritas. i. dignior eſt margaritis, Pſal. 120.5, heu mihi quia inhabitaui מָשְׁכִי Meſech. Eſt nomẽ gẽtis, טושקנה. Iuxta hũc ſenſum exponit R. Moſéh filius Hezrá, מַשְׁכִּים, Irm. 5.8, equi bene paſti מְמֻשָּׁכִים Tuſci fuerunt. E Tuſcia enim veniebant equi fortes.

מָשַׁל Dominari, præeſſe, Cõparari, aſſimilari, Parabolice loqui. Dan. 11.3, Et ſtabit rex fortis וְמָשַׁל מֶמְשָׁל רַב & dominabitur dominio multo. Zechar. 6.13, וּמָשַׁל עַל־כִּסְאוֹ & dominabitur ſuper ſoliũ eius. Deut. 15.6, וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים & dominaberis gẽtibus multis. 2. Samu. 23.3, מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים qui dominatur homini, iuſtus, qui dominatur in timore Dei. R. D. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſi dicat, qui erãt ſimiles in robore ſuo illis. nam viribus
fortes fuerant. Et מ eſt cum chiríc, vt in הַמִּבְדָּלוֹת, & in
מִרְשֶׁעֶת. Singulare, מִמְשָׁל, vt in præterito cal. Alia for-
ma, מֶמְשָׁלָה. Michaḥ 4.8, Et veniet הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה domi-
niũ primũ. Et cũ ת in fine, Gen. 1.16, לְמֶמְשֶׁלֶת dominiũ.
Pſal. 136.9, lunam & ſtellas לְמֶמְשְׁלוֹת ad dominia in no-
cte. Ieſah. 22.21, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ & dominium tuum. Et מ cum
pathách, Pſal. 114.2, Iſraél מַמְשְׁלֹתָיו poteſtates eius.

מָשַׁק Vnde ſecundũ R. Ionáh, מִמְשַׁק, quod ſecũdum
R. D. in lib. rad. & in cõment. eſt מוֹצָא, Exitus,
Sephan. 2.9, מִמְשַׁק חָרוּל exitus vrticæ, vel cardui. acſi di-
cat, ibi ob deſolationẽ & ariditatẽ, germinabũt vrticæ,
aut cardui. Sũt, inquit, qui deducũt à שָׁקַק, Incedere, pe
detentim ire. Et exponunt acſi dicat, locus ille plenus
erit vrticis (aut carduis) ita vt tranſiens illac, audiat ſo-
nitum vrticarum (aut carduorum) euntiũ alterã ſuper
alterã, aut ſe inuicẽ collidentiũ, flante in illas vẽto. R.
verò Ioſéph deducit à מָשַׁק: quod ſecundum ipſum eſt
relinquere. acſi dicat, locus erit derelictus vrticis, aut
carduis. Et ſic habet Tharghũ, מִשְׁמַט מְלוּחִין relictio vr-
ticarũ, vel carduorũ. i. derelicta vrticis, aut carduis. Et
ſic exponit R. Ioſéph illud Gen. 15.2, Et filius מָשֶׁק pro-
curatoris domus meæ, &c. i. in cuius manu relinquam
omnia quæ ſunt mihi, & eſt Dãméſec Elihézer. Thar-
ghum, Et filius פַּרְנָסָא gubernatoris eius qui eſt in do-
mo mea, ipſe Damaſcenus Elihézer. Tota enim domus
eius ad illius imperium gubernabatur, inquit R. Selo-
móh. דְּמֶשֶׁק, Quære in litera ד inter quadrata.

מֶתֶג Cum ſex punctis, Frænũ, vulgari lingua פְּרֵאן.
Et idem eſt quod רֶסֶן, differens tantum diſpo-
ſitione. Aliis eſt camus, aliis lupatum. Pſal. 32.9, בְּמֶתֶג
וָרֶסֶן in lupato & fræno. 2. Semu. 8.1, Et tulit Dauid אֶת־

cõment. Dixit Deus Iſraél mihi, locutus eſt fortis Iſ-
raél. Idem repetit more linguæ: Dixit mihi. i. locutus
eſt de me ad Semuél prophetã quòd dominabor homi
ni, & vnxit me in regẽ, & quòd erit dominium meũ in
timore Dei, & ero iuſtus. Et opinio Tharghũ, eſt, egreſ
ſurũ ex eo Maſíach, qui dominaretur in timore Dei.
Ieche. 16.44, omnis הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ יִמְשֹׁל parabolice loquẽs,
ſuper te parabolice loquetur, dicẽdo, Sicut &c. Zecha.
9.10, וּמָשְׁלוֹ & dominãs ipſe à mari. pro dominatur. vel
eſt macór, & dominari illius, pro dominiũ illius. Iiób
17.6, & ſtatuet me לִמְשֹׁל עַמִּים vt parabolice loquãtur po
puli. Iechez. 18.2, מְשֹׁל הַמָּשָׁל הַזֶּה parabolice loquere para
bolam hãc. Gene. 4.6, תִּמְשָׁל־בּוֹ dominaberis ei. Et in
nifhál, Pſal. 49.13, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת, Cõparatus eſt animali-
bus. Et 28.1, וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יֹרְדֵי בוֹר & aſſimilabor (compara
bor) cũ deſcendentibus in ſepulchrũ. Et in pihél, Ie-
chez. 20.49, Nõne מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא parabolice loquitur
parabolas iſte? Et in hifhíl, Dan. 11.40, וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים
Et dominari faciet eos multis. Iiób 25.2, הַמְשֵׁל domina-
ri, & pauor eſt cũ eo. Eſt macór pro nomine. R. Abra-
hám Peruſól ſcripſit in cõment. eſſe ſubſtantiuũ. i. do-
minium. Et ita habet Tharghum, שׁוּלְטָנָא. Ieſah. 46.5,
וְתַמְשִׁלֻנִי & cõparabitis me. Et in hithpahál, Iiób 30.19,
וָאֶתְמַשֵּׁל כֶּעָפָר & cõparatus ſum pulueri. Nomen, מָשָׁל,
Parabola, ſimilitudo, vt in imperatiuo. 1. Semu. 24.13,
quemadmodũ dicit מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי prouerbium antiqui. i.
prouerbiũ antiqui prouerbiãtis, ſiue loquẽtis prouer-
bia. eſt in regimine. Vel eſt alterius ſpeciei, & abſolutũ.
i. prouerbiũ antiquũ. Eccleſ. 12.9, מְשָׁלִים parabolas. Iiób
13.12, memoriæ veſtræ מִשְׁלֵי־אֵפֶר inſtar cineris. Tóar,
1. Para. 26.6, הַמִּמְשָׁלִים ſimiles domui patrũ ſuorum. ac-

Universidad de Deusto
Biblioteca

hominis figura in carne mea.i.non remãsit in me figu
ra humana. Vel,non est perfectio in carne mea. Et sic
Iesa.1.6,nõ est in eo מְתֹם figura humana.vel perfectio.

מָתַח Est מָשַׁךְ,Trahere,protrahere:& פָּרַשׁ,Expande-
re,extẽdere. Iesah.40.22, וַיִּמְתָּחֵם & extẽdit eos
sicut tabernaculũ. Nomẽ cũ א nominis cõstitutiuo,
& ת fœmineo,quod quãdo est sine regimine,scribitur
אֶמְתָּחָה instar אֶזְכָּרָה à זָכַר. Sed rectũ est vt אַמְתַּחַת idẽ sit
in regimine & absoluto: quod ostendit cõiunctio eius
cũ pronominibus. Est autẽ אַמְתַּחַת,Saccus:à מָתַח,quod
quãdo impletur,semper est expãsus.Gene.44.2,In ore
אַמְתַּחַת sacci iunioris. Et 42.26, in ore אַמְתַּחְתּוֹ sacci sui.
Et 43.22,בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם in saccis vestris.

מָתַי Quãdo.Et iuncto sibi עַד,ponitur vice אֲשֶׁר quo:
& sic quando præcedit אַחֲרֵי. Iiob 7.4, מָתַי quan
do surgam? Exod.8.9, לְמָתַי quãdo deprecemur pro te.
Irme.13.27, אַחֲרֵי מָתַי עֹד quousque vltrà? sub.eris immũ
da.Psal.80.5, עַד־מָתַי vsquequo,&c.

מָתַן Vnde nomen duale,מָתְנַיִם,Lumbi. Exod.28.42,
מִמָּתְנַיִם à lumbis.Iesa.11.5,cingulum מָתְנָיו lum
borum eius.

מָתַק Dulcescere.Iiob 24.20,מָתְקוֹ רִמָּה dulcedinẽ sen
sit ex eo vermis.vel dulcuit ei vermis.vtroque
modo exponi potest.Prouerb.9.17,Aquæ furatæ יִמְתָּקוּ
dulcescent. Toar,Psal.10.11, וּמְתוּקִים & dulciora mel-
le.Eccle.5.11,מְתוּקָה dulcis somnus. Et in hifhil,Iiob
20.12,Si תַּמְתִּיק בְּפִיו רָעָה dulcuerit in ore eius malũ.Vel,
quum dulcesceret,&c. Est verbũ intransitiuum,& per
translationẽ dictum. Et transitiuũ,Psal.55.15,Qui pa-
riter נַמְתִּיק סוֹד dulcescere faciemus secretum. futurum
pro præterito. Toar,מָתוֹק,Dulcis,dulce. Iudic.14.14,

מָתֶג frænũ aquæductus de manu Pelistím.i.frænũ ciui-
tatis aquæductus. trãsibat enim per illã vrbẽ aquædu-
ctus veniẽs foris.Vel frænũ,est ciuitas Gath,quæ fuerat
illis frænũ:vnde 1.Para.18.1,dicitur,Et percussit Dauid
Pelistím, & humiliauit eos, & accepit Gath, & oppida
eius de manu Pelistím. Tharghum,Et tulit Dauid יַת
תִּיקוּן אַמְתָּא dispositionẽ aquæductus. In illud Prouerb.
26.3, Virga equo, מֶתֶג stimulus asino, R.D.in lib.rad.
scribit esse stimulum ferreum fixum in extremitate li
gni,quo pungunt asinum vt celerius eat.

מָתָה Vnde מֵתָה instar סֵאָה,& מֵאָה,quanquã tantum
pluraliter inueniatur,sicut פָּנִים. Est ergo plu-
rale מְתִים,Populi,homines,viri.& est cũ seuá ad discri-
mẽ מֵתִים cũ serí,à מוּת.Iiob 24.12,De vrbe מְתִים viri cla-
mabũt.sub.ad Dominũ.i. viri de vrbe in qua sunt viri
multi.q.d.de ciuitate habitata. Psa.17.14,מִמְתִּים à viris
(qui sunt)manus(vel plaga)tua Domine,מִמְתִּים à viris
de tempore, (vel mũdo,) quorũ pars est in vita. R.Se-
lomóh exponit,Erue me à viris qui sũt plaga tua, quã
hoc in mũdo hominibus immittis.Vel,è mortuis pla-
ga aut percussione tua.q.d.eligo esse ex his qui mortui
sunt plaga tua in senectute,& è iustis quorũ pars est in
vita futura.Priori modo exponit R.Abrahám,& R.D.
in cõment. Tharghũ, Et iustorum qui tradũt animas
propter te Domine in mortem,& exciduntur de terra,
pars eorum in vita mũdi venturi,&c.Iesah.5.13,Et(po-
pulus)gloriæ eius מְתֵי רָעָב viri famis. Vide מוּת circa fi-
nem.Gene.34.29,Ego מְתֵי viri(aut populus) numeri.i.
viri numerabiles,siue paucus numero populus. Deut.
26.5,בִּמְתֵי מְעָט cũ viris paucitatis.i.paucis. Et cum מ
redundãte in fine,sicut in שִׁלְשׁוֹם. Psal.38.3, Nõ est מְתֹם
hominis

Universidad de Deusto
Biblioteca

נָאַם Dicere, loqui, eloqui. Irme. 23.31, Ecce ego ad prophetas, נְאֻם־יְהוָה dicit Dominus, (aut dictũ Domini,) qui accipiũt linguã suã, וַיִּנְאֲמוּ נְאֻם & dixerũt, dicit. vel dictũ, aut sermo. Postremũ נְאֻם est nomẽ, instar זְבוּל. aliâs vel est nomẽ, vel est participiũ passiuum in regimine, vt sit, dictũ Domini, &c. R. Abrahám nomen scribit esse, quãquam verti soleat dicit, vel ait, nõ modo à Latinis interpretibus, verunetiam à Ionathán in Tharghũ, & ab Onchelos similiter in Tharghum. Psal. 36.2, נְאֻם־פֶּשַׁע dixit præuaricatio impio, in medio cordis mei. R. D. in cõment. Ego dico in medio cordis mei, quòd præuaricatio. i. cogitatio mala, dicit impio, Fac quicquid volueris, quia non est pauor, &c. Et R. Abrahám, Cogitaui in corde meo, quòd præuaricatio alloqueretur impiũ his verbis, Ne timeas. Idcirco, Nõ est timor Dei, &c. Iiób 12.20, Remouens labiũ לְנֶאֱמָנִים eloquentibus. oratoribus. Sic dicũtur nitidi in sermone, & scientes sapienter loqui. Vide אָמַן.

נָאַף Adulteriũ cõmittere. Prouer. 6.30, נֹאֵף אִשָּׁה qui adulterium cõmittit cum muliere, deficit corde. Nume. 20.10, הַנֹּאֵף וְהַנֹּאֶפֶת adulter, & adultera. Irme. 7.9, וְנָאֹף & adulteria committere. Leuit. 20.10, qui יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת אִישׁ adulterium cõmiserit cum vxore viri. sub. alterius. Et in pihél, Iechez. 23.37, נִאֲפוּ adulteria commiserunt. Hose. 3.1, וּמְנָאֶפֶת & adulterã. Irme. 29.23, וַיִּנְאֲפוּ אֶת־נְשֵׁי & adulteria cõmiserũt cum vxoribus amicorũ. Nomẽ, נִאוּף, Adulterium. Irme. 13.27, נִאֻפֶיךָ adulteria tua. Et geminatum, Hose. 2.2, וְנַאֲפוּפֶיהָ & adulteria tua.

נָאַץ Est מָאַס, Abiicere, spernere, contẽnere, flocifacere, reprobare. Et quæ sunt cõiugationis grauis, sunt ferè significationis כָּעַס, Irritare, aut irasci facere.

egressum est מָתוֹק dulce. i. res dulcis. Iesah. 5.20, Ponentes amarũ לְמָתוֹק in dulce. Nomen, מֹתֶק, Dulcedo. Iudic. 9.11, Num cessare faciam אֶת־מֶתְקִי dulcedinẽ meã? Alia forma, מֶתֶק. Prouerb. 16.21.

VERBVM QVADRATVM.

מַהְמַה Est עָכַב, Morari, tardare. In hithpahál. Psal. 119.60, Festinaui, & nõ הִתְמַהְמַהְתִּי tardaui. 2. Semu. 15.27, Ego מִתְמַהְמֵהַּ moror in cãpestribus deserti. Tharghũ, מִתְעַכַּב tardo. Iesa. 29.9, הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ tardate, & admiramini. R. D. in cõmẽ. Tardate, sub. in cogitatione vestra. i. prolõgate cogitationes vestras, & cogitate in corde vestro cũ mora & tarditate, vt intelligatis verbũ: & postquã illud intellexeritis, admiramini in vobisipsis quomodo factũ sit in vobis malũ hoc, quòd dimiseritis verba Dei viuentis, quæ dicunt vobis veri prophetæ. Exo. 12.39, Et non potuerũt לְהִתְמַהְמֵהַּ tardare. moram facere. Gene. 19.15, וַיִּתְמַהְמַהּ & moram fecit.

ב

Litera interdum deseruit, vt habes lib. 1. cap. 20. Hebraic. instit.

נָא Est vbique עַתָּה, Nunc, teste R. Abrahám, & R. D. in lib. rad. Sunt tamen, inquit R. D. qui deprecantis, & obsecrantis particulã esse putant. Psal. 118. 25, Saluum fac נָא nunc. vel quæso. Sunt qui deducunt hinc אָנָּא, præposito א. Sed rectum est vt prius א sit radicale. Vide אָנָּא. Dicitur etiã נָא, Non coctum, siue crudum. Exod. 12.8, Ne comedatis ex eo נָא crudum.

נָאַד Vter vtris, quære in נוֹד. א enim est loco ו.

Proue.5.12, וְתוֹכַחַת נִאֲצַץ לִבִּי & increpationē flocifecit(re-
probauit)cor meū. Et 15.5, Stultus יִנְאַץ מוּסַר אָבִיו flocifa
ciet correctionē patris ſui. Irme.33.24, Et ſpreuit eos,
& populum meū ſpernent. i. & quū vide-
rint Deū ſpreuiſſe ipſos, ſpernēt & ipſi inter ſe Iſraelē,
ne ſit vltrà gens ante eos, & non increpabūt eos, neque
ducent per viā rectam, quia cogitauerunt deficere re-
gnum & ſacerdotiū. R. verò Ioſeph exponit, Et cū vi-
derit populus meus Deū ſpreuiſſe ipſos, etiā ipſi ſper-
nent eū. & אֶת eſt à parte agentis. Et in pihél, 2.Sem.
12.14, נִאֵצְתָּ אֶת אֹיְבֵי יְהוָה flocifaciendo flocifacere fe-
ciſti inimicos Domini. Et נִאַץ eſt macór, licet ſit cum
chiric inſtar præteriti. Et ſic Leuit.14.42, חִלֵּץ. R.D.in
cómen. exponit, cognominādo cognominare feciſti
Dominū. Nume.14.23, מְנַאֲצַי flocipendentes me. Pſal.
74.10, יְנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ flocifaciet inimicus nomē tuum.
Et in hithpahál, Ieſah.52.5, nomen meū מְנֻאָץ ſperni-
tur. ſecundum normā debuerat eſſe מִתְנוֹאֵץ. Vel eſt cō-
poſitum ex pohél & hithpahál. Illud autē Eccleſi.12.5,
וְנִיאַץ, vide in נוּץ. Nomen, נְאָצָה, Contēptus, Cōtume-
lia, Blaſphemia.2.Reg.19.3. Alia forma, נֶאָצָה inſtar
לֶחֶמָה. Nechem.9.18, Et fecerunt נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת contume-
lias (irritationes) magnas. נ eſt cū ſeghól. Itē נ & א cum
camés, Iechez.35.12, נְאָצוֹתֶיךָ cōtumelias tuas. cuius ſin-
gulare eſt נְאָצָה, ſicut פְּרִשָׁה.

נָאַק Eſt צָעַק, Clamare. Iechez.30.24, וְנַאֵק נַאֲקוֹת & cla
mabit clamores. aut clamoribus. Nomen,
נַאֲקָה, Clamor, Vociferatio. Exod.6.5, Audiui נַאֲקַת cla-
morem filiorum Iſraél.

נָאַר Eſt רָחַק, Elongauit: & הִשְׁלִיךְ מִן הַלֵּב & proiecit à
corde. In pihél, Thren.2.7, נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ elongauit

(aut proiecit) à corde ſanctuarium ſuum. R.Ioſéph in
cómen. ceſſare fecit. R.Abrahám in cómen. עָזַב נָשָׂא
dereliquit, abſtulit. Et ſic vterq; illud Pſal.89.39, נֵאַרְתָּה
בְּרִית עַבְדֶּךָ proieciſti à corde pactū ſerui tui. in quo נ eſt
cum ſerí. Et in cal inſtar יָכוֹל. vel eſt tóar inſtar קָרוֹב.
Pſal.76.5, נָאוֹר אַתָּה corrúpis (aut perdis) tu. R.D.in co-
men. ita ſcribit, Sunt qui dicunt נ eſſe radicale, à נָאַר, &
eſſe tóar inſtar גָּרוֹל קָרוֹב. acſi dicat, eris perdēs tu inimi
cos. At rectū eſt vt ſit nifhál ab אוֹר, ſicut נִכּוֹן: vt ſit, Cō-
ſpicuus tu. Idem R.Abrahám. Et in nifhál, Malachi
3.9, maledictione eſtis נֶאֱרִים maledicti. Vide אָרַר.

נְאוֹת Plurale à נָוֶה. Vide נָוֶה.

נָבַב Et נָבוּב, Quære in בּוּב.

נָבָא Vnde נִבֵּא in nifhál, Vaticinari, prophetare. i.
Sem.10.11, cū נִבְּאִים נָבָא prophetis prophetabat.
Irme.26.9, Cur נִבֵּאתָ prophetaſti in nomine Domini?
Venit more deſinētiū in ה, & י eſt loco א. נָבִא prophe-
tans, aut prophetat. Iechez.13.2, הַנִּבְּאִים qui prophetāt.
ב cum camés. cætera ſunt cum ſeuá, vt eodem cap.16,
הַנִּבְּאִים. Irme.26.12, לְהִנָּבֵא vt prophetarem. Zechar.13.5,
בְּהִנָּבְאוֹתוֹ dum prophetaret ipſe. Eſt macór cū additione
ת, inquit R.D.in Michlól, & lib.rad. Iechez.11.4, הִנָּבֵא
propheta. Hamós 3.8, quis nō וְנִבָּא prophetabit? Et in
hithpahál, 1.Sem.10.7, וְהִתְנַבֵּית & prophetabis. Iechez.
37.10, וְהִנְבֵּאתִי & prophetabo. pro הִתְנַבֵּאתִי. Et ſic Irm.23.
13, הִנְבֵּאוּ, pro הִתְנַבְּאוּ. Et 26.20, מִתְנַבֵּא prophetans. 1.Sem.
10.13, Et cōpleuit מֵהִתְנַבּוֹת prophetare. eſt ſecūdum mo-
rem deſinentium in ה. 1.Reg.22.8, יִתְנַבֵּא prophetabit.

Nomē, נָבִיא, Vates, propheta. Gen.20.7, נָבִיא הוּא pro-
pheta eſt. Exo.7.1, Et Aharón frater tuus erit נְבִיאֶךָ pro-
pheta tuus. quemadmodū dixit, Erit tibi pro ore. Quia

aſpiciã.Gene.15.5,הַבֶּט־נָא ſuſpice quæſo. Ieſah.38.11, nõ אַבִּיט אָדָם aſpiciã hominẽ. Nomen,מַבָּט,Aſpectus,proſpectus.Ieſah.20.6, ecce talis eſt מַבָּטֵנוּ aſpectus noſter. i.ſpes & fiducia.Et מ cum ſeghól,Zechar.9.5,quia confuſus eſt מָבָטָהּ aſpectus eius.i.confuſa eſt ſpes eius.

נָבַל Cadere,decidere.Ieſah.40.8,נָבֵל צִיץ cecidit flos. Eſt præteritũ vt יָבֵשׁ. Prou.30.32,אִם־נָבַלְתָּ ſi cecidiſti quũ te efferres.i.Si cecidiſti à magnitudine tua,ideò fuit quòd efferebaris. Acſi dicat,Glorificaſti animã tuã, quanquã cecideris, vt glorificabas antea. Et ſi cogitaſti:manũ ad os.ſub.שִׂים,pone.Acſi dicat,Et ſi cogitaſti petere,pone manũ ad os vt non petas,nec facias quod nõ conuenit.R.Leui.varie exponit,אִם־נָבַלְתָּ acſi dicat, Si roboraſti,& deieciſti te:ne paueas,cuſtodi animum tuũ ab omni turpi, & inhoneſto: tene bonitatẽ, ac rectitudinẽ. Et ſi cogitaſti: manũ ad os.i. Si venerit aliquod ſecretũ ad manum tuã, ne reueles illud,ſed claude os tuũ ne illud dicas.Vel,אִם־נָבַלְתָּ Si veneris ad ſtultitiam cauſa elationis tuæ,vt iraſcaris propter ſuperbiã cordis tui:vel etiã ſi cogitaſti in corde tuo vt iraſcaris, & necdũ iram oſtenderis: pone manũ tuã ad os tuũ,& illud claude,ne loquaris iracũdiæ verba. Vel אִם־נָבַלְתָּ Si feciſti hãc magnã ſtultitiã vt roborares teipſũ in ſuperbia,& efferres te vltra te:& ſi cogitaſti roborare te in ſuperbia,ne educas ex ore tuo cogitationẽ cordis tui.Appellauit elationẽ,ac ſuperbiã,ſtultitiã:quòd ſit res abominabilis.Ieſah.24.4,נָבְלָה,id eſt נָפְלָה ruit(cecidit)terra.Tharghum,חֲרוֹבַת deſolata eſt.Et28.1,וְצִיץ נֹבֵל & flori decidẽti. Et 4,וְהָיְתָה צִיצַת נֹבֵל & erit flos décidens. Dixit ſuprà,וְצִיץ נֹבֵל & flori decidẽti,genere maſculeo צִיץ:nũc fœmineo וְצִיצַת, & nõ eſt in regimine, ſed ת eſt loco ת,

propheta iuſſu Dei loquitur ad populũ: & ſic loquetur ipſe iuſſu tuo,illud quod illi dicturus es, quemadmodũ dixit,Et tu eris illi in Deũ. Irme.23.15,מֵאֵת נְבִיאֵי à prophetis.Pſa.105.15,וְלִנְבִיאַי & prophetis meis. Fœminẽ,נְבִיאָה.Exo.15.20,Miriám הַנְּבִיאָה prophetes.aut prophetiſſa. Ieſah. 8.3, Et acceſſi ad הַנְּבִיאָה prophetiſſam. quia erat vxor prophetæ,appellata eſt prophetiſſa.Neche.6.14,Et Nohadiáh הַנְּבִיאָה prophetiſſæ.Nohadiáh fuit fœmina prophetiſſa mendacii,quã mercede conduxerunt Sanbaláth & Thobiáh ad terrẽdum Nechemiáh.Et ad hunc modum cõduxerant alios prophetas mendacii vt illum terrerent.Notandũ, hoc verbũ vtplurimũ venire in nifhal,quòd ſignificet receptionem prophetiæ à Deo, & ſermonẽ quem iubet Deus vt loquatur vni aut pluribus. Subſtantiuũ,2.Paralip.15.8, וְהַנְּבוּאָה & prophetia Hodéd prophetæ. Cum non ſit in regimine, opus eſt vt exponatur וְהַנְּבוּאָה נְבוּאַת & prophetia,prophetia Hodéd prophetæ.Trahit enim ſe,ait R.Abrahám,& alteram ſecum.

נָבַח Latrare.Ieſah.56.10,Canes muti non valebunt לִנְבֹּחַ latrare.

נָבַט Aſpicere,proſpicere.Vnum inuenitur in Pihél, inquit R.D.in lib.ra.& in comment.licet alii dicant eſſe ex nifhál.Ieſah.5.30,וְנִבַּט & aſpiciet. Et in hifhil eſt eius frequens vſus.Pſal.33.13,E cælis הִבִּיט aſpexit.Et 34.6,הִבִּיטוּ aſpexerunt ad eum.pro aſpicient.vel confluent.i.current velociter.Præteritum pro futuro, ait R.D.in commen.vbi ſic exponit,Quum homines fuerint in afflictione,aſpicient ad Deum,& inſtar fluuii velociter currẽt ad eum,vt currit homo ad turrim fortiſſimã,& nõ cõfundentur à ſpe ſua. Iiób 6.19,הִבִּיטוּ aſpexerũt ſemitas.Ionáh 2.5,addã לְהַבִּיט aſpicere.vel vt

Aliud, cũ ſex punctis, נֶבֶל, Vter vtris, lagena, hydria.
Irme.13.12, Omnis נֶבֶל יִמָּלֵא יָיִן vter implebitur vino. In
quibuſdã libris, eſt cum quinq; pũctis. Eſt autem vter
pelliceus, vel lagena, aut hydria fictilis: quia ſcriptum
eſt Ieſah.30.14, & cõteret eam ſecundũ contritionem
נֵבֶל lagenæ (aut hydriæ) figulorũ. Eſt etiã inſtrumen
tum muſicũ, ſiue cum ſex, ſiue cũ quinque punctis: &
dicitur ſecundum aliquos, chorus: vulgo cornamuſa,
quòd ſit inſtar vtris pleni. adiũgũtur enim fiſtulæ per-
foratæ, aut calami perforati, è quibus egreditur dulcis
ſonus. 1.Semu.10.5, & ante eos נֵבֶל chorus, & tympanũ.
Secundũ tamen R.D. in lib.ra. eſt cũ quinque punctis,
Ieſah.5.12, וָנֵבֶל. Pſal.71.22, Confitebor tibi בִּכְלִי־נֵבֶל in in-
ſtrumẽto chori. Et 92.4, in decachordo, & ĩ נֵבֶל choro.
1.Parali.13.8, & in citharis וּבִנְבָלִים & in choris. Eſt etiã
נֶבֶל, Pluuia. Iiob 38.37, וְנִבְלֵי & pluuias cæli quis deſcen-
dere faciet? R.D. in cõment. exponit, Et vtres cæli, qui
ſunt nubes, quis deſcendere faciet? Sũt etiã (inquit) qui
exponũt pluuias, & aquas. Et ſic exponit R.Leui. in cõ
ment. & R. Moſéh, Et nubes quæ ſunt plenæ aquis, vt
vter vino. Hinc dicitur & מַבּוּל pro מַנְבּוּל, Diluuium,
inundatio. Gene.11.10, & nõ erit vltrà הַמַּבּוּל diluuium.

נָבַע Eructare, emanare, ſcaturire. Loqui: quòd vt a-
qua ſcaturit è vena & fonte, ita & ſermo ex ore.
Prouer.18.4, Torrẽs נֹבֵעַ ſcaturiens, vena ſapiẽtiæ. Et
in hifhíl, Pſa.78.2, אַבִּיעָה חִידוֹת loquar ænigmata. Et 119.
171, תַּבַּעְנָה eructabũt (loquẽtur) labia mea laudẽ. Eccleſ.
10.1, muſcæ mortis (.i. quæque muſca mortua) fœtere
faciet, יַבִּיעַ emanare faciet (ſub. fœtorem) vnguentum
aromatarii. i. muſca fœtere facit vnguentũ aromata-
rii: & nõ modo hoc, verum etiã omni tempore emana

Et quia memorauit vtroque genere, dixit וְהָיְתָה fœmi
neo verbo, & נֹבֵל maſculeo, inquit R.D. in comment.
Exo.18.18, נָבֹל תִּבֹּל cadendo cades. Et in hifhíl, Ieſah.
64.6, וַנֵּבֶל & cecidimus. venit cũ camés loco daghés: ſi-
cut & Gene.25.29, וַיָּזֶד à נָזַד. nã ſecundũ normã ב & ז de-
berent habere daghés. Vel וַנָּבֶל eſt ex nifhál, pro וַנִּנָּבֵל. &
quia caret נ radicali, trãſlata eſt pũctatura eius. i. camés,
in נ deſeruiẽs ſecũdũ normã aliorũ carentiũ נ radicali.
Et in pihél, Nachũ 3.6, וְנִבַּלְתִּיךְ & deturpabo (aut vitu-
perabo) te. acſi dicat, Ponã te turpitudinẽ, & vituperiũ,
aut deturpatã, vituperatámque. vel ſicut cadauer proie
ctũ. ſic R.D. in lib.ra. & in cõment. Deut.32.15, וַיְנַבֵּל צוּר
יְשֻׁעָתוֹ Et deturpauit (flocifecit) Deũ ſalutis ſuæ. ſic R.
Selomóh in cõment. & R.Abra. R.D. in lib.rad. expo-
nit, Et deſcendere fecit (aut depoſuit) à magnitudine
ſua, ſecundum ſcilicet cogitationes ſuas, & opera ſua.
Irme.14.21, ne תְּנַבֵּל vituperes (flocifacias) ſoliũ gloriæ
tuæ. vel, ne deſcẽdere facias. Hinc eſt & נָבָל, Homo vi
lis, abiectus, & ſtultus. Ieſah.32.6, quia נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר ſtul
tus ſtultitiam (aut vilis vilia) loquetur. 2.Semu.13.13, v-
nus הַנְּבָלִים ſtultorũ. Fœmineũ, Iiob 2.10, vna הַנְּבָלוֹת
ſtultarũ. Et נְבָלָה, Stultitia: vt paulo ante. Ge.34.7, נְבָלָה
ſtultitiam fecit in Iſraél. vel fœditatẽ, vituperiũ. Thar-
ghum, קְלָנָא ignominiã. Alia forma, נַבְלוּת, Stultitia,
fœda ac turpis res. Hoſe.2.10, reuelabo נַבְלֻתָהּ ignomi-
niã eius. vel ſtultitiã. Et ſic Cadauer, à נָבוֹל cadẽdo, ap
pellatur נְבֵלָה. Leui.22.8, נְבֵלָה cadauer & raptũ nõ com-
edet. Deut.28.26, נִבְלָתְךָ cadauer tuũ. Ieſa.26.19, viuent
mortui tui, נְבֵלָתִי (cũ) cadauere meo ſurgẽt. Subauditur
enim עִם. Et eſt à נְבֵלָה. quæ verò habent נ cũ chiric, ſunt
alterius ſpeciei: vel ſunt eiuſdem, ſed interdu mutãtur.
Aliud,

re faciet muſca fœtorẽ, illúmque proferet, educétque,
Et à ſcaturiendo appellatur מַבּוּעַ, Vena, & fons, aut
ſcaturigo. Ieſah.49.10, Et ad מַבּוּעֵי מַיִם venas (ſcaturigines) aquarum ducet. Eſt exitus aquarũ è vena. Eccleſi.
12.6, & conteretur hydria ſuper הַמַּבּוּעַ fontẽ. Hydria, eſt
fel: & fons, ſiue vena, eſt hepár illi coniunctum. Hepar
enim eſt vena ſiue fons ſanguinis.

נֶגֶב Cũ ſex punctis, eſt Meridies. 1.Sem.27.10, עַל־נֶגֶב contra Meridiẽ. Eſt etiam נֶגֶב, Terra arida & ſicca, deſertum, & locus ſiccus & aridus: & Planities, quia etiã deſertum eſt planities. Meridies etiã ideo vocatur נֶגֶב, quòd in plaga Meridionali ſit ſiccitas, & ariditas, vnde nõ eſt habitabilis vt aliæ plagæ propter calorẽ. Iudic.1.15, quia terram הַנֶּגֶב ſiccitatis & ariditatis (.i. ſiccã & aridã) dediſti mihi. Pſal.126.4, ſicut torrẽtes בַּנֶּגֶב in Meridie. vel in terra arida & ſicca. Ieho.15.3, אֶל־מִנֶּגֶב ad locũ (qui erat) à Meridie. Exod.40.22, נֶגְבָּה ad meridiẽ.

נגד Vnde verbũ in hifhíl, הִגִּיד, Nuntiare, annuntiare, indicare. Iudi.13.6, וְאֶת־שְׁמוֹ לֹא־הִגִּיד לִי & nomẽ ſuum nõ indicauit (nuntiauit) mihi. Deut.17.9, וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט & annuntiabũt tibi verbũ iudicii. 2.Semu.4.10, הַמַּגִּיד qui nuntiauit mihi. 1.Semu.3.14, timebat מַהַגִּיד indicare viſionem. 2.Semu.18.21, הַגֵּד nũtia reſeculũ. Eccleſ.10.20, יַגִּיד דָּבָר annuntiabit verbũ. Eſt cũ ſeri, & ו protractiuo. Iudic.14.2, וַיַּגֶּד & nútiauit. Irm.20.10, הַגִּידוּ וְנַגִּידָה annuntiate, & annũtiabimus illud. i. annuntiate illi verbũ mendax, & annútiabimus illud regua &c. Et in hofhál, 1.Semu.23.13, ipſi Saúl הֻגַּד nuntiando nuntiatũ eſt ſer

uis tuis. Differt autẽ hoc verbũ à סִפֵּר, quòd סִפֵּר dicatur duntaxat de præterito: hoc verò tã de præterito, quàm de futuro. Hinc eſt & נֶגֶד cũ ſex pũctis, Coră, ante, e regione, cõtrá. Et præpoſito מ, ſignificat מֵרָחוֹק à longinquo, delonge, procul. Gen.31.32, נֶגֶד אַחֵינוּ coră fratribus noſtris. Exod.10.10, נֶגֶד פְּנֵיכֶם ante faciẽ veſtrá. 2.Reg.1.13, לְנֶגֶד ante Eliiáhu. Proue.21.30, Et nõ eſt conſiliú לְנֶגֶד contra Dominũ. 2.Sem.18.13, & tu ſtabis מִנֶּגֶד alonge, procul. 2.Reg.2.7, & ſteterunt מִנֶּגֶד מֵרָחוֹק eregione procul. vel procul procul. i. valde procul. Vel addidit procul, declarationis gratia. Ieho.6.4, & aſcendit populus vnuſquiſque נֶגְדּוֹ contra ſe. aut eregione ſui. Ieſah.40.17, omnes gẽtes tanquã nihil ſunt נֶגְדּוֹ coră eo. aut reſpectu illius. Gen.2.18, faciã ei adiutorium כְּנֶגְדּוֹ profecto coram eo. acſi dicat, vt ſit iugiter ante illum, miniſtrétque illi. Et כ eſt expreſſiuũ veritatis, vt Gene.25.33, iura mihi כַּיּוֹם verè tempore hoc &c. vt dictũ eſt in יום. Ieho ſ.5.13, vnuſquiſque ſtat לְנֶגְדּוֹ eregione ſui. Pſal.10.10, נֶגְדֶּךָ ante te. Hamós 4.3, vnaquæque נֶגְדָּהּ contra ſe. cum mappic. Et cũ ה redundante ſine mappic, Pſal.116.14, נֶגְדָּה־נָּא coră nunc omni populo eius. Hinc eſt נָגִיד, Dux populi: ſic appellatus, quòd populus cõuertat faciẽ ſuam & reſpiciat ad eũ in omnibus negotiis ſuis. 1.Sem.9.16, & vnges eum לְנָגִיד in ducẽ. Iechez.28.2, דִּבְּרִי לְנָגִיד צֹר duci Sor. i. Tyri. Illud autẽ Prouer.28.16, חֹסֵר תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשַׁקּוֹת נָגִיד dux deficiens intelligẽtiis, multiplicabit rapinas: & odio habẽs auaritiam multiplicabit dies: R.D. in lib.rad. ſic exponit, Ex fine verſus dicet nos exponere principiũ eius. caret enim verbo, & morietur. Sic enim eſt mos Scripturæ in locis multis. Vnde ſic exponendus eſt totus verſus, Dux carẽs intelli

Universidad de Deusto Biblioteca

33.17, Populos יְנַגַּח cornupetet. Et in hithpahal, Dan. 11.41, יִתְנַגַּח cornupetet cũ eo rex Auſtri. Et tóar, נָגַח, Cornúpeta. Exod. 21.28, Et ſi bos נָגַח cornúpeta erat.

נָגַל Vnde מַגָּל, Falx. & daghés eſt ob defectũ נ. Quare in מַגָּל.

נָגַן Manu pulſare muſicũ inſtrumẽtum: ſicut שִׁיר eſt Ore canere. Vnde Pſal. 68.26, vtrunque ponitur, Præuenerunt שָׁרִים אַחַר נֹגְנִים cantãtes, poſtea pulſantes. Poſt illos enim qui ore canebãt, erant pulſantes muſica inſtruméta. Et in pihél, 1. Sem. 16.16, מְנַגֵּן בְּכִנּוֹר pulſanté in cithara. Eſt participiũ, & non infinitiuũ. Et 18, 10, מְנַגֵּן pulſabat manu ſua. Nomen, Pſal. 61.1, in titulo, Victori עַל נְגִינַת ſuper neghináth: inſtrumentũ muſicum ſic appellatũ. aut ſuper pulſationem. Et ponitur pro נְגִינָה. ת enim ponitur vice ה, inquit R. D. in lib. ra. & in cõmen. Tharghũ, Super תּוּשְׁבַּחְתָּן laudé. aut laudes. R. Abrahám in cómen. ſcribit eſſe in regimine, & ſubaudiri פִּיּוּט precationis. Thren. 3.13, נְגִינָתָם tota die. Tharghũ, Et cantabãt ſuper me tota die. Pſal. 69.13, וּנְגִינוֹת & pulſationes (laudes, cãtationes cũ inſtrumento) bibentes ſechár. Chabac. 3.19, Victori בִּנְגִינוֹתַי in pulſationibus meis. Alia forma, מַנְגִּינָה. Thren. 3.63, Ego מַנְגִּינָתָם pulſatio eorum.

נָגַע Tangere, attingere, cõtingere, pertingere, Peruenire, appropinquare, Percutere, flagellare. 1. Semu. 10.26, אֲשֶׁר נָגַע אֱלֹהִים בְּלִבָּם quorũ tetigerat Deus cor eorũ. Irme. 4.18, Quia נָגַע עַד לִבֵּךְ tetigit cor tuum, aut peruenit ad cor, ſiue appropinquauit cordi tuo. Chag. 2.15, וְנָגַע בְּכַנְפּוֹ & peruenit orâ ſuâ ad panẽ. Tharghum, Et appropinquabit operimẽto ſuo ad panẽ. Thaneſ. 26.29, Quẽadmodum נְגַעֲנוּךָ tetigimus te, eſt ſicut

gentiis, & multiplicãs rapinas, morietur: (nempe in dimidio dierũ ſuorũ:) & odio habẽs auaritiã, prolongabit dies. R. Ioſéph deducit נָגִיד à נָגַד Chaldæo verbo quod eſt trahere, & mori. vnde exponit, Extrahetur de mundo quiſquis multiplicauerit rapinas. Vel dicit, morietur ante tempus ſuum quiſquis &c. & hoc eſt magis rectũ. R. Leui, נָגִיד Dux, dominus, vel iudex, ſi contigerit illũ non habere intelligentiã, ob defectum intelligentiæ ad hoc perueniet vt rapiat, opprimátque illos qui ad illius venerint iudiciũ. ab illo enim peruerſum egredietur iudicium: & qui rapit, & opprimit, ſuos nõ prolongabit dies. Si cõtrà, prolõgabit &c. Hinc dicũ tur נְגִידִים, Verba bona, & ſapiẽtia. Prou. 8.6, audite, quoniã נְגִידִים magna loquar. aut verba bona & ſapiẽtia. R. Himma. in cõment. exponit, verba glorioſa. aut glorioſa, id eſt de rebus glorioſis, vel hominum magnorũ verba. Tharghum, דְּשָׁרִירוּתָא honorabilia, dignáque.

נָגַהּ Eſt זָהַר, Splendere, ſplendeſcere, lucere. Ieſah. 9. 2, Lux נָגְהָה ſplenduit ſuper eos. Iiób 18.5, Et non יַזְהִיר ſplendebit ſcintilla. Et in hifhíl, Ieſa. 13.10, Et luna non יַגִּיהַּ אוֹרָהּ ſplendeſcere faciet lumen ſuũ. 2. Sem. 22.28, Dominus יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי illuminabit tenebras meas. Nomẽ, Ieſa. 50.10, Et non eſt נֹגַהּ לוֹ ſplendor ei. Prouerb. 4.18, Et ſemita iuſtorũ כְּאוֹר נֹגַהּ ſicut lux luciferi. Eſt enim נֹגַהּ (inquit R. Himmanuél in cõment.) ſtella cuius lumen non occultatur aſcendente aurora, ſed procedit & illuminat donec oriatur ſol. Ieſa. 62.1, כְּנֹגַהּ vt ſplendor. Pſal. 18.13, מִנֹּגַהּ propter ſplendorem.

נָגַח Cornupetere. Exod. 21.28, וְכִי־יִגַּח שׁוֹר אֶת־אִישׁ & ſi cornupetierit bos virum. Et in pihél, Dani. 8. 4. Vidi arietẽ מְנַגֵּחַ cornupetentẽ ad Occidentẽ. Deut.

נָגַע,inquit R.Abrahám,id eſt,non læſimus te,neque nocuimus tibi.Nume.31.19, נֹגֵעַ בֶּחָלָל tangens vulneratum.Leuit.15.26, וְכֹל־הַנּוֹגֵעַ בָּם & omnis tangens ea. Ieſah.53.4, נָגוּעַ plagatũ(percuſſum)Dei. Gen.20.6,Nõ permiſi tibi לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ vt tangeres eam. Pſal. 144.4, גַּע בֶּהָרִים tange montes.Leuit.12.4, לֹא־תִגָּע tanget. Et in niphál, Ieſoſ.8.15, וַיִּנָּגְעוּ & percuſſi ſunt Ieſoſúah,& omnis Iſraél ante eos,& fugerunt. Oſtenderunt ſeipſos perinde acſi percuſſi eſſent:quia corá illis,vt abſtraherẽt eos ab vrbe,fugiebant. Et rectum eſt vt exponatur quòd vere fuerint percuſſi.Quum enim fugerint,non eſt conſentaneũ vt dicatur non fuiſſe vere percuſſos. non enim reducebãt bellatores ad inſequẽdum illos. Quòd ſi voluiſſet dicere quòd oſtendebant ſe percuſſos, dixiſſet in hithpahál, וַיִּתְנַגְּעוּ vt mos eſt Scripturæ. Et in pihél,2.Reg.15.5, וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ & percuſſit Dominus regẽ. Et in hifhíl inuenitur intranſitiuũ, & tranſitiuũ: quanquã ſi ſubtiliter expenderis, cõſideraueríſque omne hifhíl,eſt tranſitiuũ. Ieſah.25.12, הִגִּיעַ peruenit ad terram.vel peruenire fecit.2.Paralip.28.9, Vſque ad cælum הִגִּיעַ peruenit.Eccleſi.12.1, וְהִגִּיעוּ & appropinquent anni . Ieſah. 5.8, Væ מַגִּיעֵי attingere facientibus domum domum.Et 8.8, Vſque ad cælum יַגִּיעַ perueniet . Item 6. 7, וַיַּגַּע עַל־פִּי & peruenit ad os meum.aut attingere fecit os meum. ſiue,peruenire fecit ſub.angelus carbonem)ad os meum. Irm.1.9, וַיַּגַּע עַל־ & attingere fecit (ſcilicet manum ſuam) os meum. Leuit.5.7,Et ſi non תַּגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה attingere fecerit ſufficientiam pecoris. i.ſi non fuerit ei tanta ſubſtantia vt poſſit ex ea cõparare pecus. Exod.4.25, וַתַּגַּע & tangere fecit pedeſeius.R.Selomóh exponit,Et proiecit eum

ante pedes eius,ſcilicet Moſéh.Idẽ R.Abrahám.Targhum appropinquauit.Pſal.32.6,Ad eum non יִגָּיעוּ appropinquabunt. Et in puhál, Pſal.73.5, non יְנֻגָּעוּ flagellabuntur. Nomẽ, נֶגַע,Plaga,percuſſio.maſculeũ. Exod.11.1, נֶגַע אֶחָד plagam vnam adducã.Leuit.13.8, נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם plaga lepræ quum fuerit in homine. Verbũ fœmineum nõ refertur ad נֶגַע,ſed ad צָרַעַת.

נָגַף Percutere,cædere ad mortem,& interdum citra mortem,Impellere,impingere. Ieſah.19.22, וְנָגַף יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם נָגֹף וְרָפֹא & percutiet Dominus AEgyptũ percutiendo,& ſanãdo. Exo.21.22, וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה & percuſſerint mulierẽ prægnantem.Pſal.89.24, אֲנָגְפֶנּוּ & percutiam.Et intranſitiuũ,Proue.3.22,Et pes tuus לֹא תִגּוֹף nõ impinget.vel offendet. Pſal.91.12, Ne forte תִּגֹּף offendas(impingas)in lapidẽ pedem tuũ. Et in niphál, Semu.10.15, Et vidit Arám quòd נִגַּף cæſus fuiſſet corá Iſraél. Eſt præteritũ,quia eſt cum pathách. Sed Iudic. 20.39, נִגּוֹף cædendo cæditur: eſt participiũ, quia eſt cum camés. Et 31, נִגָּפִים cæduntur ipſi ante nos. 1.Sem. 4.2, וַיִּנָּגֶף & cæſus eſt Iſraél. Et in hithpahál, Irme.17. 16,Et antequã יִתְנַגְּפוּ impingant pedes veſtri. Nomẽ cum ſex pũctis, נֶגֶף,Percuſſio,plaga.Iehoſ.22.17. Alia forma,præpoſito מ,2. Semu.17.18, מַגֵּפָה plaga in populo.Exod.9.14,omnes מַגֵּפוֹתַי plagas meas.

נָגַר Fũdere,diffundere, Defluere,decurrere. In niphál. Pſal. 77.3, plaga mea נִגְּרָה defluxit. diffudit ſe.Thren.3.49,Oculus meus נִגְּרָה defluxit.aut diffudit ſe. ſub.in lachrymas. 2.Semu. 14.14, ſicut aquæ quæ defluunt(decurrũt,effundunt ſe) ſuper terrã. Iob 20.28, נְגָרוֹת defluentes in die furoris eius. R.Moſéh in cõment. Migrabit.i.feſtinabit migratio perfecta ſicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur nomini meo. Gene. 27.23, הַגִּישָׁה לִּי affer mihi. Iesah. 45.21, Annuntiate, וְהַגִּישׁוּ & accedere facite. sub. alterũ ad alterũ, ante maiores suos ducite eos, inquit R.D. in cõment. Vel, & appropinquate, secundũ Ionathán qui vertit, וְאִתְקְרֹבוּ. Iiób 40.14, יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ applicabit (sub. ei) gladiũ suum. Genes. 27.24, וַיַּגֶּשׁ־לוֹ & attulit ei. Et in hofhál, 2. Semu. 3.34, Et pedes tui nõ compedibus הֻגְּשׁוּ appropinquare facti sunt. Et in hithpahál, Iesah. 45.20, הִתְנַגְּשׁוּ accedite pariter.

נָגַשׂ Cũ puncto in sinistro cornu, Exigere, repetere, Artare, coartare, affligere, opprimere. 2. Reg. 23.35, נָגַשׂ אֶת־הַכֶּסֶף exegit argentũ. Zecha. 9.8, Et non trãsibit super eos amplius נוֹגֵשׂ exactor. Iesah. 9.4, Virgam הַנֹּגֵשׂ exactoris. Et 14.2, Et dominabuntur בְּנֹגְשֵׂיהֶם exactoribus suis. Item 58.3, Et omnes substantias vestras תִּנְגְּשׁוּ exigetis. repetetis. pro exigitis. Et in nifhál, Iesah. 29.13, Vide נָגַשׂ in nifhál. Et 53.7, נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה oppressus fuit, & ipse afflictus fuit.

נָד Vnde נֵד, Aceruus, cumulus. Iehos. 3.13, Stabunt נֵד אֶחָד aceruo vno. Psal. 33.7, Cõgregans כְּנֵד tãquam aceruum aquas maris. Potest hoc nomen deduci à נוד.

נָדַד Est נָע, Mouere, vel mouere se, & demigrare: itẽ רָחַק, Elongare se, siue fugere. Iesah. 22.3, Omnes principes tui נָדְדוּ יַחַד elongauerunt se (.i. fugerunt) pariter. Tharghũ, demigrarunt. Iesah. 10.14, Et non erat נֹדֵד כָּנָף qui moueret alam. vel moueret se alâ. auferendi casu. Potest enim esse intransitiuũ: acsi dicat, mouẽs se alis suis, id est ex parte alarum: sicut dicitur Iesah. 1.30, Quercus decidens foliis suis. i. cuius folia decidunt. Nachũ 3.17, Sol ortus est, וְנוֹדַד & elógauit se. siue demigrauit, sub. vnaquæque locusta. intransitiuũ verbũ. Se-

aqua defluens in descensu, quæ non cõgregatur, in die qua venerit ad eũ furor Domini. Tharghũ, oleũ eius, vinúmque eius migrabunt in die furoris eius. Et in hifhíl, Micháh 1.6, וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אֲבָנֶיהָ dispergere faciam in vallem lapides eius. Irme. 18.21, וְהַגִּרֵם & dispergere fac eos. Micháh 1.3, aquæ מֻגָּרִים effusæ in præceps. Ieche. 35.5, וַתַּגֵּר אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל & dispersisti filios Israél. Vel effudisti sanguinem filiorum Israél.

נָגַשׁ Appropinquare, accedere. Nume. 8.18, בְּגֶשֶׁת quum accesserint. Iesa. 49.20, גְּשָׁה־לִּי accede ad me. i. propter me. Et cũ chólem, Iehos. 3.9, גְּשׁוּ הֵנָּה accedite huc. Psal. 91.7, ad te לֹא יִגָּשׁ non accedet. appropinquabit. Et in nifhál, Gene. 33.7, נִגַּשׁ appropinquauit. Iesah. 29.13, Pro eo quod נִגַּשׁ appropinquauit populus iste. Sic scribit R. Ionáh: & ita est in quibusdã libris, & quadam hãmasóreth. In aliquibus verò libris est cum ש punctato in sinistro cornu: quod sequitur Ionathán in Tharghũ, qui vertit, Pro eo quòd דְּאִיתְרַבְרַב superbiuit (vel magnificauit) se. i. sunt magni in oculis suis, & ostẽdunt se tãquam נוֹגְשִׂים exactores residuo populi ad honorandũ Dominũ ore suo, & precandũ ante illum. Etiã R. Abrahám in cõment. exponit cũ puncto in sinistro cornu ש, quod pronũtiatur vt ס: vnde exponit, Pro eo quòd arctatus fuit. aut oppressus, & afflictus. Citatur etiã à R.D. in נָגַשׁ & in נָגַשׂ, & vtroque modo exponit, Appropinquãt mihi apparẽter. Et, arctatus, siue afflictus. i. tẽpore afflictionis suæ glorificat me ore suo. Et in hifhíl, Exod. 21.6, וְהִגִּישׁוֹ & accedere faciet eum. Hamós 5.25, Sacrificia & oblationẽ הִגַּשְׁתֶּם־לִי appropinquare fecistis (.i. obtulistis) mihi. Malachi 2.12, וּמַגִּישׁ מִנְחָה & offerens oblationẽ Domino. Et 1.11, מֻגָּשׁ offertur

Universidad de Deusto
Biblioteca

Immunditia, menſtruũ, Elongatio. licet à nõnullis po
natur in radice נָדָה, ſed prius eſt rectũ. Et ſecũdum hãc
formã eſt & nomen tóar, Immũda. Leuit. 20.21, Et vir
qui acceperit vxorẽ fratris ſui נִדָּה הוּא immunda eſt: ſic
appellata, quòd à viro & téplo elongabatur. Vel fœdi-
tas aut immũditia eſt: ſi nominaliter capiatur. i. res fœ
da, & immũda eſt. R. Selomóh exponit, Coitus iſte im
mundus eſt & prohibitus. Tharghum, מְרַחֲקָא הִיא im-
munda eſt. aut immundum, & abominabile. Nume.
19.12, aqua נִדָּה ſeparationis. vel elongationis. ſic dicta,
quòd erat ob neceſſitatẽ elongationis. i. immunditiæ.
Tharghum habet אַרְיוּתָא aſperſionis. Leuit. 18.19, Et ad
mulierem בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ in menſtruo immunditiæ ſuæ
non appropinquabis. נָדָה quære in נָדָה.

נָדַב Sponte aliquid elargiri, donare, dare, aut offer-
re de ſuo vt par eſt. Exo. 35.29, quorũ נָדַב לִבָּם אֹתָם
ſponte obtulit cor illorũ ea. Et 25.2, יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ ſponte of-
feret cor eius. Et in hithpahál, 1. Parali. 29.17, הִתְנַדַּבְתִּי
כָּל־אֵלֶּה ſpõte obtuli vniuerſa hæc. Hezræ 1.6, לְבַד עַל־כָּל־
הִתְנַדֵּב præter omne quod ſponte oblatũ eſt. altera redũ
dat dictio. Sufficiebat enim dicere לְבַד ſine עַל, vel עַל ſi-
ne לְבַד. Sed hæc additio facta eſt ad maiorẽ declaratio-
nem ſecundũ morẽ Scripturæ. 1. Parali. 29.9, עַל־הִתְנַדְּבָם
eo quòd ſponte offerrẽt. Tóar, נָדִיב, Spõtaneus, volun
tarius, liberalis, Princeps, à liberalitate ſic appellatus.
Ieſa. 32.8, וְנָדִיב נְדִיבוֹת יָעֵץ וְהוּא עַל־נְדִיבוֹת יָקוּם & liberalis li
beralia cõſuluit, (aut cogitauit,) & ipſe propter libera-
lia ſtabit. aut ſurget: ſub. ad maiorẽ dignitatem. 2. Pa-
ral. 29.30, נְדִיב לֵב ſpontaneus corde. 1. Semu. 2.8, vt col-
locet cum נְדִיבִים principibus. Fœmineum, Pſal. 51.14,
Et ſpiritu נְדִיבָה ſpontaneo (volũtario, liberali) ſtabilias

cundũ R.D. in cõment. eſt ex verbis geminatis ex cõ-
iugatione quæ eſt ſimilis quadrato, quòd ſit cum pa-
thác ſicut & עוֹלֵל: quãuis propter accentũ zachéph, ha-
beat camés. quòd ſi eſſet à נוּד, eſſet cum ſerí, vt כּוֹנֵן. At
R. Abrahám & R. Ioſéph ſcripſerũt eſſe ex puhál, & ex
verbis quorum ſecunda quieſcit litera, id eſt נוּד, ſicut
חוּל à חוֹלֵלְתִּי. Nachum 3.7, יִדּוֹד elongabit ſe à te. R. enim
Abrahám exponit יִרְחַק. Tharghũ ſimiliter, יִתְרְחַק elon
gabitur. Pſal. 68.13, Reges exercituũ (ſcilicet Gentium)
יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן elongabuntur, elongabuntur. ſiue fugiẽt, fu
gient. ſub. à facie veſtra. ſic R. Abrahám & R.D. in cõ-
ment. Et in hofhál, Iiób 20.8, וְיֻדַּד & elongabitur ſi-
cut viſio nocturna. Et in hifhíl, Iiób 18.18, De orbe
יְנִדֻּהוּ elongabunt eũ. vel demigrare facient eũ. Hith
pahál, quære in נוּד, &c. Nomen, Pſal. 55.8, Elongabo
נָדַד elongationẽ. vel fugam. Vel eſt macór ſecundum
Tharghum, Ecce elongabo אַתַּר לְמִינְדַּד locũ ad fugien-
dum. vel fugiẽdo. Et cum ſúrec, נְדוּד. Iiób 7.4, Et ſatu-
ratus fui נְדֻדִים euagationibus vſque ad crepuſculum. i.
curis animũ diſtrahentibus. Tharghũ, fuga ſomni. R.
Abrahám Peruſól in cõmẽt. ſcribit eſſe pahúl ex cal. aut
הַנְדָדִים eſt tóar mẽbris. Alia forma, præpoſito מ, מִדַּד,
cuius perfectũ eſt מִנְדַּד inſtar מִשְׁקָל. Iiób 7.4, וּמִדַּד־עָרֶב &
elongatio veſperæ. Alii (vt R. Iehudáh & R. Leui) expo
nunt, & mẽſus eſt (ſub. cor meũ) veſperam. à מָדַד. quan
tum ſcilicet nox eſſet longa, ob priuationẽ ſomni, ait
R. Leui in cõment. Vel vt inquit R. Moſéh in cõment.
Et mẽſus eſt (ſub. homo) noctẽ, ſiue veſperam. Vel מִדַּד
eſt ſicut מוֹדֵד menſurans. Sed R. Abrahám Peruſól in
cõment. ſcribit eſſe macór à מָדַד, pro, & menſurãdo ve-
ſperam. i. longitudinẽ veſperæ. Ex hac radice eſt נִדָּה,

Universidad de Deusto
Biblioteca

me.R.Abrahám in cõment.Et ſpiritus ſpontaneus ſta
biliat me.Vtroque modo poteſt exponi.R.D.in com-
ment.Et ſpiritus ſpõtaneus cõfirmet me.i.ſpiritus ſan
ctus (.i.ſanctus) qui eſt gaudiũ animæ,& ſalus,quo
ſponte dãtur Deo verba cantici,& laudis.Vel, & ſpiri-
tu ſpon.confir.me ô Deus.& ſic ſubauditur ב. Iiob 30.
15, perſequetur ſicut ventus נְדִיבָתִי ſpontaneã meam.i.
animã meã liberalẽ. vel vt R.Moſéh, principatũ meũ:
quia princeps erat populorũ. Tharghũ,רַפְנוּתִי principa
tũ meũ. Plurale,נְדִיבוֹת vt ſuprà in נָדִיב. Subſtantiuũ,
נְדָבָה,Spõte,Voluntas,liberalitas,Principatus. Leuit.7.
16,& ſi voto,vel נְדָבָה ſpõte.Hoſe.14.5,diligam eos נְדָבָה
ſponte.Prædicta ſubſtãtiua expoſuimus aduerbialiter,
quòd Hebræi careant aduerbio,& pro illo vtãtur nomi
ne ſubſtãtiuo ſcripto,aut ſubintellecto.ponũtur enim
pro בִּנְדָבָה in ſponte aut voluntate.Nume.15.3,ad ſepa
randũ votum,vel בִּנְדָבָה ſpõte. ſub. oblatum.i.ſponta-
neã oblationem.Hamós 4.5,& vocate(ſub.ad ſolenni-
tatẽ) נִדְבוֹת הַשְׁמִיעוּ ſpõte oblata cõgregare facite. quod
R.D.in cõment.ſic exponit,Vos facitis מִקְרָא קֹדֶשׁ con-
uocationẽ ſanctitatis.i.ſanctã,hoc eſt ſolennitatẽ idó-
neã vocatis,& cõgregare facitis,vt afferat populus
ſponte oblata ad diẽ ſolennitatis. Pſal.68.10, pluuiã נְדָבוֹת
voluntatum(.i.voluntariã.vel liberalitatum.i.libera-
les,largas,abũdantẽſq; pluuias)eleuabis Deus.pro ele-
uaſti.Et 110.3,populus tuus נְדָבוֹת ſponte(ſub.veniet)in
die exercitus tui.R.Abrahám in cõment.exponit,Po-
pulus tuus ſpõtaneus erit ad pugnandũ propter te.Vel
(inquit)נְדָבוֹת eſt locutio abbreuiata, & ſubauditur plu
ralia vt præcedẽti exẽplo Pſal.68,hoc ſenſu,Si opus fue-
rit vt bellum geras,populus tuus veniet ad te in die ſi-

cut pluuia נְדָבוֹת &c.Et R.Dauid,In die qua feceris ex-
ercitum ad pugnandũ, veniet populus tuus ad te ſpõ-
te.Et 119.108,נִדְבוֹת פִּי voluntaria oris mei beneplacita
fac quæſo.Leui.22.18,& in omnibus נִדְבוֹתָם voluntariis
ſuis.i.ſponte oblatis.

נָדַח Eſt רָחַק,Elongare,fugare,inquiũt R. Abrahám & R.D.Vnde verbũ in pihél,Hamós 6.3,הַמְנַדִּים לְיוֹם רָע qui elongatis(longũ,diſtantémque putatis)diẽ malum.R.Abrahám,Qui elong.d.m.dicẽtes,In tem-
pora longinqua iſte prophetat: non venit tempus vl-
tionis,ne timeatis peccare.Ieſah.66.5, Dixerũt fratres
&c.מְנַדֵּיכֶם elongantes vos,ſecundũ R.Abrahám in cõ-
ment.Sũt tamẽ(inquit)qui exponũt,qui exiſtimamini
מְנוּדִים elõgati,fugati in oculis eorũ. Tharghũ,מְרַחֲקִיכוֹן
elongantes vos.R.D.in commen.elongantes vos,eo
quòd pauetis ad verbũ Do. Poteſt(inquit idẽ)ex hac
radice eſſe נִדָּה,Immunda.& daghés erit loco נ deficiẽ-
tis,pro נִגָּלָה inſtar נִדָּה,de quo in נָדַד. Aliud nomen,
נֵדֶה,quod eſt מַתָּן, Donũ, & merces. Iechez.16.33, Om-
nibus meretricibus dant נֵדֶה donum.mercedem.Et cũ
נ loco ה,vel redundante.Ibidem,אֶת־נִדְנֵיךְ dona tua.

נִדַּח Impellere,expellere,ſiue eiicere,propellere,di-
ſpergere.Deuter.20.19,Non deſtrues arborem
eius לִנְדֹּחַ vt impellas ſuper illã ſecurim . Poteſt eſſe &
intranſitiuũ,pro,vt nõ impellatur ſuper illam ſecuris.
2.Sem.14.14,vt nõ יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח expellat à ſe expulſum.

Et in Nifhál,Deute.4.19,וְנִדַּחְתָּ & impellaris. Thar-
ghũ,וְטָעֵי & erres.ſicut homo (inquit R.Abrahám) qui
impellitur & cadit. Iiób 6.13, & ſapientia נִדָּחָה expulſa
eſt à me? Tharghũ,Et ſapiẽtia fugata eſt à me? Deute.
22.1, nõ videbis bouem fratris tui, aut pecus eius נִדָּחִים

expulsos.aut errantes.Tharghũ,errantes in via.Et sine daghés,Psal.147.2,נִדְחֵי expulsos Israél cógregabit. Potest esse & tóar lene instar יִשְׁרֵי. Vel est ex nifhál à דָּחָה vbi & citatus est locus iste. Participiũ passiuum in pihél,Iesa.8.21,Et ad caliginẽ מְנֻדָּח impulsum. sub.se videbit.Acsi dicat,videbit seipsũ ad tenebras,caliginémque impulsum. Et in hifhíl, 2.Semu.15.14,וְהֵדִיחַ עָלֵינוּ & impellat (aut impellere faciat) super nos malũ.Irm.8.3,הִדַּחְתִּים expuli eos illuc.Iesah.13.14, & erit כִּצְבִי מְרֻדָּח sicut ceruus eiectus.i. quẽ expellũt, & persequuntur vt capiãt.Deut.13.11,quæsiuit לְהַדִּיחֲךָ expellere te à Deo tuo.Psa.5.11,הַדִּיחֵמוֹ expelle eos.2.Reg.17.21,וַיַּדַּח & expulit Iarobhám ipsũ Israél.R.D.in cómen. Scribitur(inquit)וַיֵּדֵא, & legitur וַיֵּדַּח cũ ח. Tharghum, וְאַטְעֵי errare fecit. Nomẽ,מַדּוּחַ.cuius plurale,Thre.2.14,Et viderũt tibi prophetias mẽdacii, ומַדּוּחִים & expulsiones.i. ea quæ te expellebant à me,vel à via recta,inquit R.Abrahám in comment.

נֶדֶן Vagina.1.Paral.21.27, Et conuertit gladiũ suum אֶל־נַדְנָהּ in vaginã suam.Sic appellata, quòd gladius sit in medio eius.Vnde & corpus appellatur in lingua Aramæa נִדְנָה,quòd spiritus sit in medio eius vt gladius in vagina. Dani.7.15, territus erat spiritus meus, &c.in medio נִדְנָה vaginæ.i.corporis. Sunt qui deducunt ab hac radice illud Gen.6.3, nõ יָדוֹן רוּחִי erit detẽtus tanquam in vagina,spiritus meus. Vide דון. נֶדֶן, Donum,merces,quære in נָדָה.

נָדַף Est דָּחַף, Impellere,propellere,expellere,propulsare.Psal.68.3,כְּהִנְדַּף עָשָׁן תִּנְדֹּף,Quemadmodũ expellitur fumus(vel,expellit,sub.ventus,fumũ: sub.sic tu)expelles.sub.inimicos tuos.R.D.in cõmen.& in li.

rad.sic scribit,הִנְדִּף est macór ex nifhál,vt dicunt nonnulli:& ponitur pro הִנְדַּף,נ cũ camés.At opinione mea est macór ex hifhíl,& perfectum.R.Himmanuél,Hæc dictio הִנְדִּף est cóposita ex נֶדֶף instar זָכוֹר, quod est macór ex cal:& הִנְדִּף instar הִנְתִּוֹן,quod est macór ex nifhál, & ת in תִּנְדֹּף potest esse tertiæ personæ fœminei,& fecũdæ masculei.i.quemadmodũ expellitur fumus,quum expellit eum vẽtus,sic expellet eos plaga tua,aut manus tua:vel expelles eos tu Domine.Et est תִּנְדֹּף secundũ morem verborum perfectorum.Psal.1.4,Sicut gluma quam תְּדְפֶנּוּ רוּחַ proiiciet eam vẽtus. Et in nifhál, Leui.26.36,Et persequetur eos sonitus folii נִדָּף impulsi.Prouerb.21.6,הֶבֶל נִדָּף vanitas impulsa.

נֶדֶר Vouere. 2.Semu.15.8, נָדַר נָדַר votũ vouit seruus tuus.Ionáh 2.10,נָדַרְתִּי voui. Malachi 1.14, וְנֹדֵר & vouet.Num.6.2,לִנְדֹּר נֶדֶר vouẽdo votum. Psal.76.11, נִדְּרוּ vouete,& reddite.Ionáh 1.16,וַיִּדְּרוּ נְדָרִים & vouerũt vota. Nomẽ,נֶדֶר cum sex pũctis omnia, vt in macór: præter quinque, quæ sunt cũ quinque pũctis: quorum vnum habes in præterito.2.Sem.15.7,אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי votum meum quod voui. נְדָרִים vt in futuro.Psalm. 22.26,נְדָרַי vota mea.

נָהָה Queri,lamentari.Micháh 2.4,נָהֹה נָהְיָה אָמַר lamẽtabitur lamentũ,lamentũ dixit.Ieche.32.17,נְהֵה lamentare.1.Semu.7.2,וַיִּנָּהוּ & lamentati sunt omnis domus Israél post Dominũ. Acsi dicat, Et luxerunt super operibus suis malis,& conuersi sunt,eundo post Dominũ.Vel,& cõgregati sunt.nam Irm.3.17,ubi dicitur,וְנִקְווּ & congregabũtur:Tharghũ habet,וְיִתְנַהוּן.

Nomen,נְהִי, Querimonia,lamentũ. Vide in principio.Hamós 5.16, & planctum ad sciẽtes נְהִי lamentũ.i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

duxerunt, nil dimiserunt, quia non pauebant. Et pars
eorũ iuit ante pecudes, dicẽtes, Hæc sunt spolia Dauid.
Ecclesi.2.3, & cor meũ נֹהֵג ducens in sapientiã. Acsi di-
cat, Ipsummet ducens in sapientiam. R. Abrahám di-
cit esse verbũ transitiuum, & deficere personam patien
tem: vt sit, Et cor meũ.i.intellectus, animúsque meus
ducẽs, sub. דְּבָרָיו res suas in sapientia, nec multũ retinet
de stultitia, quæ est desiderium huius mũdi. Iesah.60.
11, נְהוּגִים ducti.sub.erunt.i.ducẽtur.2.Reg.9.20, quia fu
riose יִנְהָג ducet.pro ducit, sub. מַחֲנֵהוּ castra sua. Vel se
ipsum, vt alii exponũt.i.incedit, ambulat. R.D.in cõ
ment. subaudit רִכְבּוֹ currũ suum. Tharghũ, Quia בְּנִיחַ
מְדַבַּר quiete(pedetentim)ducit. Et in pihél, Exod.10.
13, Et Dominus נִהַג רוּחַ קָדִים duxit(aut ducere iussit) vẽ
tum Orientalẽ in terram. Deut.4.27, יְנַהֵג ducet Domi
nus vos. Exo.14.25, וַיְנַהֲגֵהוּ & duxit eũ in grauitatem.i.
locum grauiũ, hoc est in profundum. Nomẽ, 2.Reg.
9.20, וְהַמִּנְהָג כְּמִנְהַג יֵהוּא & ductus, sicut ductus Iehú.

נָהַל Est נָהַג, Ducere. In pihél, Exo.15.13, נַהֲלֹתָ duxisti.
Iesa.40.11, עָלוֹת יְנַהֵל fœtas ducet. Psal.23.2, ad a-
quas requierũ יְנַהֲלֵנִי ducet me.i.quũ voluerit pastor po
tũ mihi præbere, ducet me ad aquas quæ vadũt quiete,
nõ vt torrẽs inundans. Gene. 47.17, וַיְנַהֲלֵם & duxit eos
pro pane. ita Hebræi doctores. Tharghũ, וְזָנִינוּן Et emit
eos pane. 2. Para.32.22, וַיְנַהֲלֵם & duxit eos de circuitu. mi
sericordiâ scilicet suâ, ne pauerẽt ab omnibus qui erãt
in circuitu eorũ. Psa.31.4, propter nomẽ tuũ duces me,
וּתְנַהֲלֵנִי & deduces me. R. Abra. in cõm. dixit duces me,
propter difficultatẽ ascensus in montẽ. & deduces me,
pedetẽtim. R. Himmanuél, duces me per viã planam,
& deduces me pedetentim. Nomen, נַהֲלוֹל, Genus ar-

& ad planctũ scientes lamẽtũ. Alia forma, נִהְיָה vt in
præterito. Et est instar שִׂמְלָה. Potest tamẽ esse ex nifhál
ab הָיָה esse, & conterere. Vide הָיָה. Alia, Ieche.7.11, Et
non erit נֹהַּ בָּהֶם lamentũ in eis. aut propter eos.i.nõ re-
manebit quispiã qui fleat lamentetúrque eos. R.D. in
cõment. Non erit lamentũ, neque vlulatus in eis pro-
pter multitudinẽ afflictionum: nõ flebunt viuentes su
per mortuos quemadmodũ dixit Irme.16.4, Nõ plan-
gẽtur, neque sepeliẽtur. Tharghum, Nõ de filiis eorũ,
neque de filiis filiorũ eorũ. Potest etiã exponi, Et nõ נֹהַּ
(pro מִנֹּהַּ) ex cõgregatione quæ est in eis. sicut dixerat,
Nõ ex eis &c. נֹהַּ venit instar שֹׁד à שָׁדַד. Nã hoc quanquã
est ex verbis quorum vltima quiescit, litera tamẽ quie
scens venit geminata, in secũda vel tertia litera, sicut
alia geminata. & נֹהַּ secũdum normã debuerat esse נֹהַהּ
vt נֹגַהּ. sed cadit alterũ ה, lenitatis gratia more gemina
torũ. Alia itẽ, נִי instar רִי, à רָוָה. Ieche.27.32, Et assumẽt
super te בְּנִיהֶם in lamẽtatione sua. Et est instar בְּפִיהֶם, Et
quiescẽs in בְּנִיהֶם, est loco ה secũdæ radicalis. quanquã
enim nõ sit consuetudo vt ה sit occultũ, quando est pri
ma radicalis, vel secunda, sed quãdo est vltima: tamen
in dictione ista venit occultatũ propter coniunctionẽ
ה & מ signa pronominis. quãquã & מ solũ sine ה, potest
facere pronomẽ, vt Psal.19.4, קַוָּם linea eorũ. Sed R. Ie-
hudáh & R. Ionáh posuerũt נֹהַּ & נִיהֶם ex radice נָוָה. At
rectũ est (inquit R.D.) in oculis meis illud quod scri-
psi de eis secundũ significationem eorũ: sed secundum
grammaticam rectum est quod illi scripserunt.

נָהַג Ducere. Thren.3.1, אוֹתִי נָהַג me duxit. 1. Sem.30.
20, נָהֲגוּ duxerũt (sub. pecudes & oues) ante pecus
ipsum. Acsi dicat, Omnia sicut accepit Dauid, omnia
duxerunt,

Iiób 3.3, Et ne ſplendeat ſuper eũ נְהָרָה lux. Tharghum pro אוֹר, Gen.1.3, ſit אוֹר lux: habet נְהוֹרָא. Et præpoſito מ, Iudi.6.2, Fecerunt ſibi filii Iſraël הַמְּנְהָרוֹת ſpeluncas. antra, ſic appellata propter feneſtrã per quã ingreditur lumẽ, quemadmodũ vocatur מְאוּרַת, Ieſa.11.8. Vide אור.

נוא Vnde הֵנִיא in hif híl, Frangere, infringere verba, cogitationéſq;, & illa facere irrita. Num.30.6, Et ſi הֵנִיא irrita fecerit (.i.nõ ratũ eſſe voluerit) pater eius illud. Pſal.33.10, מֵהֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים irrita fecit (infregit) cogitationes populorũ. Et 141.5, & oleum (ſeu vnguentũ) præcipuum ne יַנִּי רֹאשִׁי frangat caput meum. Scribitur abſque א. R. Abra. etiã exponit יְשַׁבֵּר frangat. Teſtatur autem hoc, illud quod ſequitur, Et oratio mea propter mala eorũ. Vel, vt à malis eorum, ſub. eripiar. Vel, vt ve niat ſuper eos malũ. Mos enim vnguẽti eſt, capitis re mouere fracturã: propterea fuit oppoſitum. Et dixit cõtra illud quod dixerat, Frangat (percutiat) me iuſtus in miſericordia. R. D. in cõment. Ipſa percuſſio nõ frã get caput meum: ſed reputabitur vt vnguentũ optimũ quo vngitur plaga. At R. Ioſéph de impiis ſcriptum eſt ſe putat. Dixit, Percuſſio & correctio iuſti, bona eſt mihi, & mecum miſericordiã facit. Cæterũ ſi impius oleo præcipuo vnxerit caput meũ, clamabo, ac dicã, Ne frãgat caput meum. Num.32.9, וַיָּנִיאוּ אֶת לֵב & fregerũt cor filiorum Iſraél. Nomẽ, תְּנוּאָה, Cõtritio, fractio. Num. 14.34, Et cognoſcetis אֶת תְּנוּאָתִי fracturã (contritionẽ) meam. Tharghum, Et cognoſcetis quòd murmuraſtis aduerſum me. Iiób 33.10, תְּנוּאוֹת occaſiones aduerſum me inuenit. vt ſcilicet moueat me ſtatu meo. ita R. Moſéh & R. Abrahám Peruſól. Tharghũ, תַּרְעוּתָא querelas. murmurationes. Occaſiones, & mendacia dicũtur

boris humilis, viliſque. Ieſa.7.19. Vide הֲלָל, in qua radice ponitur ſecundum R. Ioſéph in alia ſignificatione.

נהם Eſt שְׁאָג, Rugire. Prouer.5.11, וְנָהַמְתָּ & rugias in nouiſſimo tuo. Ieſah.5.29, וְיִנְהֹם & rugiet, & capiet prædam. Nomen, נְהָמָה, Rugitus. Ieſah.5.30, וְיִנְהֹם & rugiet ſuper eũ in die illa כִּנְהָמַת יָם ſecundum rugitũ maris. Pſal.38.9, מִנַּהֲמַת לִבִּי à gemitu cordis mei.

נהק Eſt הָמָה, Tumultũ, ſtrepitũq; facere, Sonare, resonare: & צָעַק, Clamare. Iiób 6.5, הֲיִנְהַק nunquid tumultũ faciet (aut clamabit) onager &c. Et 30.7, & inter arbuſta יִנְהָקוּ clamabũt. pro clamabãt. R. Leui, Inter arbores clamabunt præ inopia cibi, fame & nuditate.

נהר Currere pro voluntate, ſeu beneplacito, & libere. Illuminare. Ieſah.2.2, וְנָהֲרוּ & cõfluent ad eũ. R. Abrahám currẽt, à נָהָר quod eſt flumẽ, propter illius curſum. ſic etiã R. D. in lib.ra. & in cõment. Vnde & locus curſus aquarũ multarũ, appellatur נָהָר fluuius. Pſa. 34.6, aſpexerũt, (pro aſpiciẽt,) וְנָהֲרוּ & illuminabuntur. R. Abrahám & R. D, Sũt tamẽ (inquiunt) qui exponũt, & confluent, aut current: ſub. ad eũ. R. Himmanuél vtroque modo exponit. Ieſah.60.5, tũc videbis וְנָהַרְתְּ & illuminaberis. R. Abrahám, & curres. Nomen, נָהָר, Fluuius. Pſal.66.6, בַּנָּהָר in flumine. Plurale, Ieſa.18.2, נְהָרִים flumina. Duale, Gen.24.10, & iuit in אֲרַם נַהֲרַיִם Aram duorũ fluuiorũ. i. ſitam inter duo flumina, nẽpe Euphraten & Tigrim. Græce, Meſopotamiã. Iiób 20.17, nõ videat riuulos נַהֲרֵי flumina, torrẽtes mellis. i. flumina mellis, torrenteſque mellis. Eſt enim in regimine. Forma fœminea, Ieſah.19.6, Et elongare fecerũt נְהָרוֹת flumina. Pſa.137.1, ſuper נַהֲרוֹת בָּבֶל flumina Babél. Ieche.32.14, וְנַהֲרוֹתָם & flumina eorũ. Aliud, נְהָרָה, Lux.

Universidad de Deusto
Biblioteca

נוד Mouere, Migrare, demigrare, vagari, Cõsolari lu
gentẽ, & narrare illi afflictiones quæ similiter cõ
tigerũt nobis, aut aliis, vt mos est cõsolantium lugen-
tes. Gen. 4. 13, נָע וָנָד vagus, & mobilis. R. Abrahám dicit
quosdã interpretari, & lamẽtabatur. Irme. 50. 3, נָדוּ mo-
ti sunt. emigrarunt. Et 8, נֻדוּ migrate. Psa. 11. 1, נוּדוּ הַרְכֶם
צִפּוֹר, Scribitur cum ו, & legitur cum י, quia duplex est
lectio, נוּדִי transmigra, & נוּדוּ transmigrate. In צִפּוֹר de-
ficit כ, ait R. Abrahá, & R. D. sicut & Iesa. 21. 8, Et clama
bit אַרְיֵה עַל־מִצְפֶּה (sicut) leo super custodiã. Dominus e-
nim erat qui clamabat. Et testis est מִצְפֶּה quod est cum
seghól, quia nõ est in regimine. Est autẽ sensus, Quo-
modo dicitis, ô inimici impii, animæ meæ, נוּדִי trãsmi-
gra à teipsa in mõtem nostrũ? quia tu es sicut auis, (Le
ctio est נוּדִי transmigra, pro trãsmigrabis) & peribis cũ
corpore ob ĩpietatẽ. Scriptura est נוּדוּ trãsmigrate: sub.
ô anima & corpus. Quomodo dicitis vt migret à mõ-
te vestro, quæ venit vt euadat in montẽ vestrum? הַרְכֶם
enim est sicut מֵהַרְכֶם à monte vestro. Et sic 2. Semu. 23.
24, Elchanán filius patrui eius (de) Bethlechém. Et Ie-
hos. 10. 13, Donec vlcisceretur se gẽs אֹיְבָיו. pro מֵאֹיְבָיו de
inimicis suis. Psal. 69. 21, Et expectaui לָנוּד vt consola-
retur, & non fuit. Vel, vt condolerem. i. aliquem cum
quo dolerem. Iesa. 51. 19, מִי יָנוּד לָךְ quis condolebit tibi?
vel consolabitur te? 1. Reg. 14. 15, vt יָנוּד mouebitur (pro
mouetur, aut mouet se) arundo in aqua. Et in hif-
híl, 2. Reg. 21. 8, Et non addã לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל vt mouere
(emigrare) faciã pedem Israél. 2. Semu. 23. 6, sicut spina
מֻנָּד mota. Et in hithpahál, Irme. 31. 18, audiui אַפְרַיִם
מִתְנוֹדֵד Ephráim plangentem. q. d. narrantem alii quæ
sibi acciderũt. Iesa. 24. 20, וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה & monebit se

תְּנוּאוֹת quia sunt irrita, & non veritas.

נוב Germinare, fructificare, augescere, crescere. Si-
gnificatio eius (inquit R. D. in lib. rad.) est exitus
fructuum herbarúmque, & incrementũ vtrorunque.
Loqui item, & Lætari. In Cal, Psal. 62. 11, Ne euanesca-
tis si substãtia יָנוּב crescat. R. Abrahám, multiplicetur.
Prouer. 10. 31, Os iusti יָנוּב חָכְמָה loquetur sapientiã. Trãs
latio à fructibus. nã sermo est fructus linguæ. Psal. 92.
14, adhuc יְנוּבוּן crescẽt (multiplicabuntur) in senectu-
te. Et Zecha. 9. 17, quæ bonitas eius? & quid pulchritudo
eius? frumentũ, iuuenes: & vinum nouũ יְנוֹבֵב crescere
faciens virgines. Dixit, Quid bonũ? Frumentum, & vi
nũ quod crescere facit iuuenes, & virgines, tẽpore quo
postulant à Domino pluuiã, vnicuique herbæ in agro.
Idcirco auxilio Dei multiplicatur frumentũ, & vinũ
nouum, & bonitate illius erũt iuuenes, virginésque de-
cori fortésque. sic exponit R. Ioséph pater R. D. Et est
verbũ quadratum vt בּוֹנֵן, & transitiuũ in tertium, secũ
dũ R. Abrahám. Ipse vero R. D. in li. ra. sic, frumentũ,
& vinum lætificabit iuuenes, ac virgines, & loqui (. i. cã
tare) faciet eos cantica laudésque: quia comedẽt ac bi-
bent, & lætabuntur in die salutis. Nomẽ, Iesah. 27. 6,
Et implebunt superficiẽ orbis תְּנוּבָה germine. Deficit
ב. Vel fructu, vt R. Abra. in cõmen. Tharghũ, Filiis (vel
filii) filiorũ. Secũdum R. D. deficit כ, sicut germen aut
fructus. Iudic. 9. 11, וְאֶת־תְּנוּבָתִי & fructum meũ. Thre. 4.
9, transfixi מִתְּנוּבוֹת propter fructus agrorum. Vide זוּב.
Alia forma, נִיב. Iesah. 57. 19, Creans נִוֹּב fructũ labio-
rum. vel sermonẽ qui est fructus linguæ. sic etiã R. A-
brahã. Malachi 1. 12, וְנִיבוֹ & fructus eius contẽptibilis. i.
sermo eius sacerdotis qui offert. Et in cõment. inquit,
fructus autem altaris, ignis est: cibúsque ignis, hostiæ.

ſicut tuguriũ. Irme.48.27, כִּי־מִדֵּי דַבֶּרְךָ בּוֹ תִתְנוֹדָד quia ex quo allocutus es eũ, mouiſti te. vt ſcilicet homo moues ſe & tripudiãs propter lætitiã. Nomen, Gen.4.18, Et habitauit in terra נוֹד Nod. quod ſignificat cõmotionem & demigrationẽ. Tharghũ, in terra דְּנוֹד Nod. Alii tamen codices habent גָּלֵי וּמְטַלְטֵל migrans, & emigrans. R. Selomóh, in terra Nód, ad quã demigrabant profugi, quò & pater eius demigrauerat, quũ è paradiſo Héden fuit eiectus. dictũ eſt enim, Et collocauit ante hortũ Héden, Gene.3.24. Vel, in terra Nod, inquit: quia quocunque ibat, terra ſubter illũ mouebatur: dicebántque creaturæ, Recedite: hic eſt qui fratrẽ ſuum occídit. R. Abrahám, Appellauit eam Nod, quia fuerat vagus, migrans, ſiue exul. Pſal.56.9, נדִּי motionẽ (demigrationẽ) meam numeraſti. Et præpoſito מ, Pſal.44.15, מָנוֹד cõmotionem capitis. Alia forma, נִיד. Iób 16.5, וְנִיד & motionẽ labiorum, &c. Et cũ ה in fine, Thre.1.8, לְנִידָה in cõmotionem. Aliud, נֵד, Aceruus, cumulus, require in נֵר. Aliud cũ א loco ו, נֹאד, Vter vtris. Iudic.4.19, Et aperuit אֶת־נְאוֹד vtrẽ lactis. Pſal.56.9, Pone lachrymam meam בְּנאֹדֶךָ in vtre tuo. Iehoſ.9.4, וְנאֹדוֹת יַיִן & vtres vini.

נוח Eſt שָׁכַן, Habitare. Chab.2.5, Et nõ יָנוּחַ habitabit. Et in hifhíl, Exo.15.2, וְאַנְוֵהוּ & habitaculum faciã ei. Tharghũ, Et ædificabo ei ſanctuariũ. Hinc eſt & נָוֶה, Habitaculũ hominũ & animaliũ. Ieſah.27.10, נָוֶה מְשֻׁלָּח habitaculũ dimiſſum eſt. Ieche.34.14, Ibi cubabũt בִּנְוֵה in tugurio bono. aut caula bona. aut paſcuo bono. Irme.31.23, נְוֵה־צֶדֶק habitaculum iuſtitiæ. Ieſa.32.17, בִּנְוֵה in habitaculo pacis. Et 35.7, בִּנְוֵה in habitaculo draco-

num. Iób 5.23, נָוֶךָ habitaculũ tuũ. Irme.12.10, נְוֵי־חֶמְדָּה habitacula eorũ. Tóar fœmineũ mulieris manẽtis iugiter in domo. Irme.6.2, הַנָּוָה mulieri iugiter habitanti domi, & delicatæ. Pſal.68.13, וְנָוֶת & inhabitatrix domus diuidet ſpoliũ. pro ſpolia. Tharghũ, יָאוֹת pulchritudini. R. Abrahám in cõmen. exponit, Et cõgregatio quæ remanſit in Ieruſaláim, quæ non eſt ad bellum egreſſa, diuidet ſpolia. Et R.D. in cõment. Et congregatio domus meæ. i. cógregatio Iſraél, quæ eſt congregatio Domini, & habitaculũ eius, diuidet ſpolia inimicorũ. Iób 8.6, Et pacificã reddet נְוֵה domũ (ſeu habitaculũ) iuſtitiæ tuæ. R. Moſéh in cõment. Et reſtituet habitaculum iuſtitiæ tuæ. i. filios, opes, & facultates in habitaculo iuſtitiæ quæ erit tibi, eo quòd periit habitaculum prius in quo fuerunt peccatores. R. Abrahám Peruſól, Et pacificũ reddet habitaculum, ſi fuerit in iuſtitia, ſanabit te, & in pace requieſces. Sephan.2.6, נְאוֹת habitacula. Et cũ א loco ו, Pſal.65.12, Stillabunt נָאוֹת in cãpeſtribus (vel paſcuis) deſerti. R. Abrahám, in tuguriis deſerti. Paſtorũ enim tabernacula ſunt in deſerto, ait R.D. in lib.rad. Et in cõment. Stillabũt (ſub.nubes) pluuiã in paſcuis deſerti, vt ſit animalibus cibus, & potus. Et 23.2, בִּנְאוֹת in paſcuis germinis accubare faciet me. i. in locis vbi ſunt germina, aut teneræ herbæ. Vel, in habitaculis, aut tuguriis accubare faciet me in meridie, quando cubare ſolent pecudes.

נוח Quieſcere, requieſcere. Iób 3.25, Et nõ נָחָתִי quiui. 2.Semu.17.12, וְנָחְנוּ & requieſcemus ſuper illũ ſicut cadit ros ſuper terram. Alii, caſtrametabimur aduerſus eũ. Macór pro præterito, Eſtér 9.16, Et reſiduũ, &c. וְנוֹחַ & quieſcere (pro quieuerunt) ab inimicis ſuis,

rem quietis. Tharghum,לְאִיתְקַבְּלָא בִּרְעוּא vt ſuſcipiatur cum beneplacito. vel beneuolentia. Gene.8.21,Et odoratus eſt Dominus odorē הַנִּיחוֹחַ quietis. Tharghum,Et ſuſcepit Dominus cū beneplacito oblationem eius.R. Abrahám in cōmen. Abſit,abſit vt Deus odoretur:ſed eſt ſenſus,quòd ſuſcepit holocauſtū,& placuit in oculis eius, ſicut homo qui odoratur odorē bonū, ac ſuauem.& נִיחוֹחַ eſt מְנוּחָה quies,requies, à נוּחַ geminato ח, ſicut geminatur פ in נֶאֱפוּפִים à נָאַף.Et dicitur odor quietis,quia requieſcere faciebat ab ira, aut quia quieſcere faciebat potentiā Altiſſimi. Nume.28.2,Odorem נִיחוֹחִי quietis meæ obſeruabitis. Iechez.20.28, odorē נִיחוֹחָם quietū eorū. Alia forma,הֲנִיחָה. Eſtér 2.18,וְהָנִיחָה & requiem prouinciis fecit. Prius ה,eſt nominis cōſtituti.

נוּשׁ uum.Omnia prædicta ſignificant requiem,aut quietē vel ab opere,vel à negotiis,vel à laboribus,& afflictionibus:ſiue cum locatur res in loco in quo eſſe debet. Eſt מוּשׁ,Nutare,labi,ruere,cadere,declinare.Pſa.99.1,תָּנוּט nutabit terra.Alibi non inuenitur.

נוּם Dormitare,ſiue paululū dormire. Pſal.76.6,נָמוּ שְׁנָתָם dormitauerunt ſomnū ſuum. Ieſah.56.10, Amantes לָנוּם dormitare.Pſal.121.3,Non יָנוּם dormitabit. Nomen,præpoſito ת, Pſal.132.4,Palpebris meis תְּנוּמָה dormitationē. Prouer.6.9,Parū תְּנוּמוֹת dormitationum. Alia forma,Prouerb.23.21,נוֹמָה dormitatio.

נוּס Fugere. Deuter.34.7,Et non נָס fugit viror eius. Dixit per tranſlationē,quòd nō fugerit,ſiue abierit viror,aut humor eius. R.Ioſéph in libro captiuitatis exponit,Non aruit: ex lingua Harabica in qua dicitur ſiccus.& pulchra eſt eius expoſitio.quænam enim cōuentio fugæ ad viriditatē & humorē:R.Abra-

Vel,ponitur pro vt,vt ſit,vt quieſcerent. Nechem.9.28,וּבְנוֹחַ & quū requiem præſtaret illi. Chabac.3.16, Vt אָנוּחַ requieſcā.1.Semu.25.9,Et venerūt pueri(.i.ſerui,) &c.וַיִּנָּחוּ & quieuerunt. quia ſcilicet erant feſſi ex itinere.Et narrauit hoc,vt innueret nō quieuiſſe eos donec locuti eſſent ei verba nomine Dauid. Tharghū,& ceſſauerūt. ſub.loqui vltrà,donec eius audirēt reſponſionem. Et in hifhíl,Iehoſ.22.4,הֵנִיחַ requiē præſtitit. Iechez.16.41, וְהִנַּחְתִּי & requieſcere feci. Et cum י & ו,1. Paral.22.9,וְהִנַּחְתִּי.Et cum י ſine ו,2.Semu.7.11,וְהִנִּיחוֹתִי. Deuter.25.19, בְּהַנִּיחַ quū requiem dederit. Prouerb.29. 17,וְיָנִיחַ & requieſcere faciet te. Nomē,præpoſito מ, מָנוֹחַ,Requies.1.Paral.6.31,מִמְּנוֹחַ à requie arcæ.i.à tempore quo arca requieuit.Plurale cū ſūrec loco cholem, Pſal.116.7, Conuertere anima mea לִמְנוּחָיְכִי ad requies tuas. Alia forma,Gene.49.15,Et vidit מְנֻחָה requiem. Irme.51.58,Et Seraiáh princeps מְנוּחָה requiei.Sunt qui dicunt fuiſſe amicū regis, qui erat cum rege tempore quietis ſuæ,vt lateri eius adhæreret, ſpatiaretúrque cū illo,& recrearetur. Tharghum verò exponit acſi dicat, מְנֻחָה muneris.pro munerum.ſic enim habet,princeps תּוּקְרְבָּא oblationis.aut muneris. Priorē expoſitionē ſequitur R.D.in cōment.Ieſah.11.10,מְנֻחָתוֹ requies eius. Et66.1,Et quis locus(pro)מְנוּחָתִי requie mea?aut, ad requiē meam?Nam מָקוֹם non eſt in regimine:ideo opus eſt ſubaudire ל deſeruiens. Pſal.23.2,iuxta aquas מְנוּחוֹת requierū. Alia forma,נוּחַ aut נוֹחַ.2.Parali.6.41,לְנוּחֶךָ in requiem tuā. Alia item,נָחַת.Eccleſi.4.6,נַחַת cum requie. Et geminato ח,נִיחוֹחַ inſtar נִיצוּץ à נוּץ. Exod.29. 18,רֵיחַ נִיחוֹחַ in odorem quietis.quia ſcilicet fit voluntas mea,ait R.Selomóh in cōmen. Et 25,לְרֵיחַ נִיחוֹחַ in odorem

hdm in cõment.exponit,non retraxit ſe.dicit enim נָס eſſe oppoſitũ (quãtum ad ſenſum) verbo מָתַח quod eſt trahere,protrahere.2.Reg.9.3,וְנַסְתָּה & fugies. Zech.14.5,וְנַסְתֶּם גֵּיא & fugietis ad vallẽ montiũ,quia pertinget vallis montiũ ad Aſál,וְנַסְתֶּם & fugietis,quẽadmodum נַסְתֶּם fugiſtis à facie tonitrui in diebus Huzziáh regis. Et וְנַסְתֶּם(inquit R.D.in lib.ra.)legimus ſicut וְשַׁבְתֶּם & וְקַסְתֶּם. ſed Tharghũ legit acſi eſſet nif hál,וְנִסְתֶּם à סָתַם, claudere.i.& claudetur vallis. (& ita ſcribitur in margine.) Sic enim habet,וְיִסְתְּתִים חֵילָא quod idẽ ſignificat. Idem in cõment. Quando ſcindetur mons, fugietis à facie ſonitus tonitrui,fugietíſque ad vallem montiũ: quia pertinget vallis montiũ quæ fiet in ſciſſura ipſa, ad locũ Aſál.acſi dicat,extra mõtes erit exciſio ipſa vſque ad Aſál,& fugietis illuc putátes liberari extra mõtes, & inuenietis ibi ſimiliter vallẽ, & fugietis quẽadmodum fugiſtis. i.quẽadmodum fugerunt patres vestri à facie terræmotus.Dixerunt enim,illud quod dixit Ieſah.6.4,Et mouerunt ſe ſuperliminaria cardinũ: tunc fuiſſe,ſcilicet terræmotũ. Irme.48.19, Interroga נָס fugientẽ.Nume.35.6,לָנֻס vt fugiat. Geneſ.19.19,לָנוּס ad fugiendum.Irme.49.8,נֻסוּ fugite.Exod.14.25,אָנוּסָה fugiam.Ieſah.30.16,Et dixiſtis,non:ſed ſuper equũ נָנוּס fugiemus.Ideo תְּנוּסֻון fugietis. Hunc locũ R.Ionáh ſic exponit, Super equũ aſcendemus, iuxta illud Zechar. 9.16,מִתְנוֹסְסוֹת eleuabant ſe(aſcendebant) ſuper terram ſuam.At non eſt opus vt educatur à propria ſignificãtia,quæ eſt,ſuper equũ fugiemus.acſi dicat,Iã dixi vobis quòd in medio terræ veſtræ ſeruabimini , ſaluíque eritis ab inimicis,ſi mihi obtẽperaueritis.Verũ obtemperare renuiſtis, dixiſtiſque, Nequaquã: ſed ſi venerit

inimicus, fugiemus ad Aſſúr,& AEgyptũ pro auxilio: idcirco ſecundũ verba veſtra fugietis huc atque illuc, vt ab inimico liberemini, quũ venerit in terrã veſtrã, at non ſeruabimini in ipſa fuga, quẽadmodum putaſtis:ſed vos inimici veſtri attingent,atque capient. Et hoc eſt quod dixit, Propterea leues, velocéſque erunt perſecutores veſtri.Irme.50.16,נָנוּסוּ fugient.Illud autẽ Nume.35.32, Nõ accipietis redemptionẽ(vel pretium) לָנוּס ad fugiẽdum in ciuitatem refugii ſui.i.ab illo cui eſt fugiendũ,non accipietis pretium, vt reuertatur ad habitandũ in terra,donec moriatur ſacerdos magnus. acſi dicat,Non accipietis ab illo mercedem, vt fugiat, ſed fugiat ad ciuitatẽ refugii ſui ſecũdum iudicium,& morẽ errantis.Et ſi fugerit illuc,non accipietis ab illo mercedẽ vt reuertatur ad habitandum in terra, donec fuerit mortuus ſacerdos magnus. R. Selomóh ſcribit eſſe nomen tóar.acſi dicat, Ab illo qui fugit ad ciuitatem refugii ſui, non accipietis pretiũ vt reuertatur ad habitandum,&c.Et pulchra eſt expoſitio. Et in hiſhíl,Exo.9.20,הֵנִיס אֶת־עֲבָדָיו fugere fecit ſeruos ſuos. Iudic.6.11,לְהָנִיס vt fugere faceret à facie Midián. id eſt, vt fugere faceret patrẽ ſuum ſenem in domũ ſuam, qui frumenta excutiebat, quia nõ potuiſſet fugere à facie Midián. Iudic.7.21,וַיָּנִיסוּ & fugauerunt.vel fugerũt. Et enim duplex lectio,וַיָּנִיסוּ & fugauerũt, & וַיָּנֻסוּ & fugerunt. Nomẽ,præpoſito מ,מָנוֹס,Fuga. Irm.46.5,מָנֹס נָס & fuga fugerunt.Et cũ pronomine,chólem mutatur in ſúrec,2.Semu.22.3, וּמְנוֹסִי & refugiũ meum. cum ה fœmineo, Ieſah.52.12, וּבְמָנוּסָה & cum fuga non ibitis. Leuit.26.36, Et fugient מָנֻסַת־חָרֶב fugam gladii. Pſal.142.5,periit מָנוֹס fuga à me.

Universidad de Deusto Biblioteca

uauit eleuationẽ auri Domino.i. obtulit oblationẽ.Di
cunt doctores Hebræorũ, in ſacrificiis duplicem fuiſſe
eleuationẽ.Prior ſurſum fiebat,ac deorſum: & dicitur
תְּרוּמָה.altera, antrorſum,& retrorſum, dextrorſum,&
ſiniſtrorſum,& dicebatur תְּנוּפָה. Ieſah.11.15, תְּנִיף & ele-
uabit manum ſuã. Leuit.7.29, לְהָנִיף ad eleuandũ. Ieſah.
30.27, לְהַנְפָּה גוֹיִם בְּנָפַת שָׁוְא ad cribrãdum gẽtes cribro va
nitatis.vel mendacii. Eſt cũ ה redundãte,quanquã poſ-
ſit eſſe & nomen,ait R.D.in lib.ra.& cõment.& לְהַנְפָּה
eſt ſicut לְהָנִיף.q.d. ſpiritus eius veniet ad cribrãdum gẽ
tes,quæ ſunt in caſtris Aſſur,cribro vanitatis.Cribrũ fit
ad purgandũ frumentũ à palea:ſed hoc cribrũ quo cri
brabit Deus gentes, erit cribrũ vanitatis,quia nõ rema
nebit in illo quicquã, ſed omnia ibunt in perditionẽ.
R.Abrahám in cõment.Multi expoſitores dicũt לְהַנְפָּה
eſſe ſicut לְהָנִיף. At R. Moſeh dixit eſſe nomen ſicut &
רֶסֶן, quod mox ſequitur: & eſſe ſicut קֶשֶׁר. Ieſa.13.2, הָנִיפוּ
יָד eleuate manũ. Leuit.23.11, יָנִיפֶנּוּ eleuabit illum ſacer-
dos. Pſal.68.10, Pluuiã liberalitatũ תָּנִיף:id eſt תָּעִיל וְתַמְטִיר
fluere & ſtillare facies, pro ſtillare feciſti.aſi dicat, Su
per inimicos ſtillabis guttas iræ, furoríſque: ſed ſuper
Iſraél qui eſt hæreditas tua, ſtillabis pluuiã copioſam,
R.Himmanuél, Nõ imbrẽ,(ait)ſed pluuiã voluntatũ.i.
quã tua voluntate ſtillare feciſti ob neceſſitatẽ tẽporis
quando lex dabatur ſuper Iſraél hæreditatẽ tuã. Et in
pohél, Ieſah.10.32, יְנַפֵּף יָדוֹ, Eleuabit(vel agitabit,aut mo
uebit) manũ ſuam mons filiæ Siión &c. iuxta illud 2.
Reg.19.21, Poſt te caput mouit filia Ieruſaláim. Nã ſic
cifaciés quippiam,eleuat, mouétque manũ ſuam & ca
put:& ſic qui vocat quempiã,eleuat manũ ſuam vt ad
ſe veniat.Et iuxta hoc,dictũ eſt Ieſah.19.16, In die illa

בוּעַ Mouere,vagari. Ieſa.29.9, נָעוּ moti ſunt,(aut mo
uerunt ſe,)& non ſechár. Prouer.5.6, נָעוּ mobi-
les fuerunt ſemitæ illius,& neſcies. Gen.4.12, נָע vagus,
mobilis,& profugus. 1.Sem.1.13,labia eius נָעוֹת moue-
bãtur. Ieſa.24.20, נוֹעַ תָּנוּעַ mouẽdo mouebitur(moue-
bit ſe)terra. Iudic.9.9, לָנוּעַ vt promouear ſuper ligna.
Ieſah.7.2, וַיִּנַע לִבָבוֹ & motũ eſt cor eius.i.& expauit. Eſt
ex cal, & נ cũ pathách propter ע, inquit R.D.in com-
mẽt. Et in nif hál,Hamós 9.9,vt יִנּוֹעַ mouebitur(pro
mouetur,cõcutitur)in cribro. ſub.triticum. Nachum
3.12,Si יִנָּעוּ concuſſæ fuerint,cadent. Et in hif híl,2.
Reg.18.34,Vbi ſunt dii Sepharuáim? הֵנַע וְעִוָּה mouit,&
peruertit(aut ſubuertit) ſub.eos omnes è terra, ſecun-
dum R.D.in lib.ra.& cõment. & ita Tharghũ,in quo
ſic legitur, הֲלָא טַלְטִילִנּוּן וְאַגְלִיאִינּוּן nónne emigrare fecit
eos, & captiuos ducere fecit eos? Ipſe verò dicit nomi-
na eſſe prouinciarũ,vel deorũ aliorũ. Pſal.59.12, הֲנִיעֵמוֹ
cõmoue eos fortitudine tua. Iiób 16.5, וְאָנִיעָה & moue-
rem ſuper vos caput meũ.2.Semu.15.19,Et hodie אֲנִיעֲךָ
mouebo(demigrare faciã)te nobiſcũ. Scribitur cũ ו, &
legitur cũ י,& idẽ eſt ſenſus: niſi quòd cũ ו eſt ex cal, &
cũ י eſt ex hif híl, ait R.D.in cõment. Hinc nomen
inſtrumenti muſici quod quidam ſiſtrũ vertunt. 2.Se-
mu.6.5,in tympanis וּבִמְנַעֲנָעִים & in ſiſtris. Hoc tamen
apud AEgyptios vocẽ tubæ exhibebat. Eſt autem no-
men geminans primã & vltimam literã radicalem: &
ע eſt cum pathách ad dilatandum. & eſt appellatum a
mouendo,quòd moueret corpus,& ſubſiliret.

נָזַף Effundere,aſpergere,Stillare,Suffire, Leuare, ele-
uare,Cribrare,Concutere. Proue.7.17, נָפְתִּי מִשְׁכָּבִי
ſuffiui cubile meũ myrrha, &c. Tharghũ, רַסִּית ſtillare
feci &c. Et in hif híl,Exo.35.22, הֵנִיף תְּנוּפַת זָהָב לַיהוָה ele

erit AEgyptus ſicut mulieres, & pauebit formidabítque à facie תְּנוּפַת eleuationis manus Domini exercituum, quã ipſe מֵנִיף eleuat ſuper eum. Acſi dicat, Quã ipſe eleuat, vt pugnet cum illo, adducátque contra illũ bellatores. Et ſic 13.2, הָנִיפוּ eleuate manũ, & ingrediantur portas duces. Quod R.D. in cómen. ſic exponit, Dixit metaphorice, ſuper montẽ excelſũ eleuate vexillũ, exaltate voce ad eos, eleuate ad eos manũ vt cito veniãt ad Babél, vt perdant eã, ſub. Medi ac Perſæ. Et eleuatio manus eſt vt quũ quiſpiã vocans aliquem, qui propter diſtantiam non poteſt audire, manum eleuat, innuens vt veniat. Nomen, תְּנוּפָה, Eleuatio: vt paulo antè, Ieſa.19.16. & Leuit.14.21, לִתְנוּפָה ad eleuationem. Aliud, נֹפֶת, inſtar בֹּשֶׂת à בּוּשׁ, Stillatio & fluxus faui, quum ſtillat mel, atque fluit: & quum nõ iungitur ei צוּף fauus, aut בֹּשֶׂם aroma, eſt defectiuum, niſi intelligatur ex loco alio ſibi coniuncto. Prouerb.5.3, quia נֹפֶת ſtillationem (ſub. mellis, aut faui, aut aromatis) ſtillabunt labia extraneæ. Pſa.19.10, dulciora melle, וְנֹפֶת צוּפִים & ſtillatione fauorum. vel, & ſtillatione (ſcilicet faui, aut aromatis, &) placẽtis melle cõfectis. & ſic deficit ו. צוּפִים enĩ ſũt placẽtæ mellis, vt Prou.16.24, צוּף־דְּבַשׁ placẽta mellis. R. verò Selomóh reſumẽdũ ſcribit, & dulciora placentis mellis. Hinc eſt & נֹפֶת, Cribrũ, incerniculũ. Et in regimine, נֹפֶת, Vide ſuprà in hif híl, Ieſa.30.28. Hinc &נוֹף, quod eſt מָחוֹז & פֶּלֶךְ, Prouincia, regio, terminus: & ſecundum R. Ioſeph, clima. Pſal.48.2, יְפֵה־נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־ הָאָרֶץ pulcher termino, (aut regione, climate,) gaudiũ vniuerſæ terræ. R. Ioſéph, Creator excelſus mundũ creans, diuiſit illum in ſeptẽ partes, quæ vocantur Harabi ce אִיקְלִימִים, & in lingua Sãcta נוֹפוֹת. Quodlibet autẽ clima, proprium habet aerẽ. Et qui egreditur de proprio

climate, & alterum ingreditur, vtplurimũ ægrotat ob aeris proprii temperati mutationem. At Ieruſaláim in pulcherrimo eſt climatũ: infirmus qui ingrediebatur illam ex aliis climatibus, ſanus, & perfectus fiebat: quia aer ille erat tẽperatus, & optimus. Et hoc eſt quod dixit, Gaudiũ vniuerſæ terræ. Et ſic dictũ eſt de illa, Et nõ dicat habitator (ſub. Ieruſaláim,) AEgrotaui. R. Himanuél dicit, terram Iſraél in vniuerſali, eſſe habitaculum electum præ omnibus locis terræ. Et נוֹף eſt נֶגֶף ramus: acſi terra habitata (.i. orbis) eſſet inſtar arboris: & loca particularia eſſent rami arboris. Rami autem arboris, (vt notũ eſt,) nõ ſunt æquales: & propterea dixit quòd terra Iſraél eſt ramus pulcher. acſi dicat, locus electus præ aliis locis orbis. R. Abrahám in cómen. dicit hanc opinionẽ non habere rationẽ, dicens נוֹף eſſe מָחוֹז terminũ. Alia forma. 1.Reg.4.9, Filius Abinadáb omnis נֹפֶת prouincia (aut regio, & terminus) Dor, & ſic habet Tharghum. Ieho.17.11, Et habitatores Meghidó, & villæ eius, tres הַנֹּפֶת termini. ſiue regiones. Vde & Tharghum habet, tres פֶּלְכִין.

נוּץ Florere. In hif híl, Canti. 6.9, an floruerit vitis, הֵנֵצוּ floruerint malogranata. Et cũ א quieſcẽte vice י, aut certe redundante, Eccleſ.12.5, וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד & florebit amygdalus. R. Abrahám in commen. dicit nonnullos ſcripſiſſe וְיִנָּאץ eſſe à נֵצָה flos, Gen.40.10, נִצָּה flos eius. acſi dicat, Et incaneſcet vt flos albus. Alios, יָשָׁקֵד eſſe membrũ virile: cuius canities eſt poſt canitiẽ capitis & barbæ. atque ita וְיִנָּאץ erit ſicut illud Thren. 2.6, וַיִּנְאַץ & reprobauit (flocifecit) in ira furoris ſui regẽ, & ſacerdotem: hoc ſenſu, & reprobabit coitũ ob multam debilitatẽ. quemadmodum dixit poſtea, Et diſſipabitur

voluptas. Doctores Hebræorũ(ait R.D.in cõmẽt.)exponũt קְלִיבְסַת esse partẽ coxæ, quæ vulgo dicitur bacba. Et ita וְיִנְאַן est וְיִתְנַהַל & crescet:quia illud os quod est supra nates,crescet:& per hoc ostenditur tẽpore senectutis macrescere, & attenuari carnem,& virorẽ deficcari. הַשָּׁקֵד est arbor amygdalarum : acsi dicat, contrahetur, & festinabit senectus sicut amygdalus floret ante alias arbores. Nomen,Iesa.18.5, Et vua eius maturuerit,erit נֵצָה flos.ה non habet mappic,signũ pronominis fœmineũ.Gen.40.10,עָלְתָה נִצָּה ascẽdit flos eius.ה est cũ mappic,cuius singulare est נֵץ,vel נִצָּה cũ ה,& secũdum normã debuerat esse נִצְתָּהּ,sicut Prou.7.8, פִּנְתָּהּ pro פִּנָּתָהּ.quod rectũ est propter עָלְתָה fœmineũ.Cũ נ reduc̃te,Cãt.2.11,הַנְּצָנִים flores.& daghés in omnibus prædictis est loco נ literæ quiescẽtis. Aliud geminatũ,נִיצוֹץ, instar נִיחוֹחַ à נוּחַ, Scintilla. Iesa.1.31, & opus eius לְנִיצוֹץ in scintillã. R.D. in cõment.exponit,Dixit,Et operas illã,scilicet imaginem: in scintillã.quia faciens illã,est causa combustionis illius.Vt scintilla ignis comburit stuppã:& quum scintilla apprehẽderit stuppam,breui admodũ tempore cũ stuppa extinguitur(quia scintilla non est ignis permanens nisi paruo tẽpore:stuppa itidem ardens,breui ardet tẽpore,& extinguitur)sic erũt imaginum,sculptiliúmque factores, quia pariter cõsumentur.Nã in destructione Ierusaláim,domus cũ idólis fuerunt combustæ,& idolorum fabricatores occisi.

Nomẽ tóar,Ieche.1.7,וְנִצְצִים scintillantes secundũ colorem æris tersi.Et est instar לוּץ à לְצָצִים.quanquã R.Iehudáh scribat esse ex נְצַץ,sed rectum est vt sit נוּץ.

בור Vnde נִיר cum chiric,& נֵר cũ sẽri,Lucerna.Et præfit ter vnum sine י,alia sunt נִיר cũ י.1.Reg.11.36, Vt

sit נִיר lucerna(.i.dux, vel regnum) Dauid seruo meo. Appellatur lucerna,regnũ,aut rex,quia est tanquã lucerna populo ad illuminãdũ illũ.Proue.24.20,נֵר lucerna impiorũ.2.Sem.22.28,נֵרִי lucerna mea.Sine י,Psal. 18.29,נֵרִי lucernã meã. Leu.24.4,ordinabit אֶת־הַנֵּרוֹת lucernas. Verbum in hifhíl,pro Arare:& per trãslationẽ,Cogitare.Vnde 1.Sem.8.12,vbi dicitur וְלַחֲרֹשׁ חֲרִישׁוֹ & ad arandũ arationẽ suã: Tharghũ habet לְמֵינַר נִירֵיהּ. Irm.4.3,נִירוּ לָכֶם נִיר arate vobis arationem,& ne seratis super spinas.R.D.in cõment.נִירוּ est vt הֲנִירוּ,sicut שִׂימוּ pro הָשִׂימוּ.nam ה cõiugationis cadit leniendi gratia:& נִיר est aratio agri antequã seratur, in qua arationẽ spinæ euelluntur,eradicãtur herbæ malæ ex agro, vt sit aptus sationi. Proue.13.23, רַב־אֹכֶל נִיר רָאשִׁים multus cibus in aratione(id est,in agro)pauperũ:& est perditus absque iudicio.Vel,multitudo cibi.nam רַב־ est in regimine, à רָבַב,instar חָקַק à חֹק.acsi dicat,Multitudo cibi inuenitur in agro pauperum:quia est eis cura, ac solicitudo vt disponatur terra,atque colatur.Et est ager perditus, neque est in eo fructus, eo quòd non dispositum sit illum vt opus erat. Vel, & est vir qui perit, quia nescit sationis consuetudinẽ, vt Iesa.28.26,וְיִסְּרוֹ לַמִּשְׁפָּט & erudiet illum(sub.satorẽ)secũdum normã.Vel,multitudo cibi inuenitur in agris magnatum.i.diuitũ,quibus est facultas colendi terrã,& faciendi quæcũque illi sunt necessaria ob multitudinẽ diuitiarũ. Et est homo qui perit,& fame conficitur,eo quòd nõ est ei facultas cõducendi operarios, vt eius terrã colãt: interim terra desolatur,& destruitur,& pariter illius dominus. Thargum,Multus cibus in terra pauperũ,& est vir qui deficit absque iudicio.Vide מִפֶּה & רוּשׁ. Illud autẽ Prouer.

iuſtitiam. Iiób 36.28, quã יִזְלוּ ſtillabunt (fluere facient) nubes. Et in hifhíl, Ieſa. 48.21, Aquã de petra תַּזִּיל fluere fecit eis. Nomen, 2. Reg. 23.5, ſuffientes ipſi Bahál, ſoli, & lunæ וְלַמַּזָּלוֹת & planetis. ſic videlicet appellatis, quòd in curſu ſuo influant. Vel eſt nomẽ vnius ſtellæ.

נֶזֶם Cum ſex pũctis, Inauris. Geneſ. 24.22, Et tulit vir נֶזֶם inaurẽ auream. Hoſe. 2.13, & ornauit ſe נִזְמָהּ inaure ſua. Gen. 35.4, וְאֶת־הַנְּזָמִים & inaures quæ erãt in auribus eorum. Ieſah. 3.20, וְנִזְמֵי & inaures naſi.

נזק Cũ ſex punctis, Læſio, damnũ, nocumẽtum. Eſther 7.4, בְּנֶזֶק in damnũ regis. & ſic in lingua Aramæa, Hezræ 4.13, & tributũ regum תְּהַנְזוּק lædetur. aut lædet. Dan. 6.3, & regi nõ לְהַנְזָקָא נָזֵק futurũ eſſet damnũ. Hebræi vtuntur hoc verbo in nifhál, hifhíl, & hofhál ſæpius.

נָזַר Eſt פָּרַשׁ, Diuidere, ſeparare. Ieſah. 1.4, & Iechez. 14.5: quæ ſunt citata in זור in nifhál, quæ poſſũt eſſe ex iſta radice, inſtar יִכָּלוּ. Et in nifhál, Zechar. 7.3, Nũquid flebo &c. הִנָּזֵר ſeparando me (ſub. à cibis) quẽadmodũ feci iã tot annis? ita R.D. in lib. ra. & cõment. & R. Abra. in cõment. Et eſt macór. Tharghũ, Nũquid prohibebo animũ meũ à deliciis? Ieche. 14.7, ſi &c. וְנָזַר & ſeparauerit ſe de poſt me. i. ne ambulet poſt me. Leuit. 22.2, וְיִנָּזְרוּ & ſeparẽt ſe à ſanctificatis filiorũ Iſraél. i. ab his quæ ſanctificauerũt filii Iſraél. Et in hifhíl, Nũe. 6.12, וְהִנְזִיר לַיהוָה אֶת־יְמֵי נְזִרוֹ & ſeparabit ſe Domino dies ſeparationis ſuæ. R. Selo. exponit, Redibit, numerabítque nazareatũ ſuũ à principio. Et 5, dies quibus יַזִּיר ſeparauerit ſeipſum Domino. Tóar, נָזִיר, Naziræus, i. ſeparatus. quia ſeparabatur à vino. Nume. 6.13, Hæc eſt lex הַנָּזִיר naziræi &c. dies נִזְרוֹ ſeparationis eius. Gene. 49.26, erunt capiti Ioſéph, & vertici נְזִיר naziræi fratrũ

21.4, נֵר lucerna impiorũ peccatum. i. cogitatio. acſi diceret, Extollentia oculorũ, & latitudo cordis: & hoc eſt נֵר impiorũ quæ eſt peccatum. Et dixit נֵר aratio metaphorice de cogitationibus cordis: ſicut ſuprà, Arate vobis arationẽ. Aliud nomẽ, מְנֹרָה, Candelabrũ: quod ſic appellatur à נִיר lucerna quæ ponitur ſuper ipſum. Exod. 25.32, קְנֵי מְנֹרָה calami candelabri. Et 31, מְנֹרַת candelabrũ.

נִיש Ponitur radix à R. Ionáh, quia inuenit Pſal. 69.21, Opprobriũ contriuit cor meum, וָאֲנוּשָׁה & dolui. Sed rectum eſt vt radix ſit אָנַשׁ, ibi require.

נָיַד In hifhíl, Coquere. Gene. 25.29, וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד & coxit Iahacób coctionẽ. Et hannách in וַיָּזֶד eſt loco daghés, inquit R.D. in Michlól & lib. rad. quia ſecundum normã, ז debuerat dagheſſari ob defectũ נ. 2. Reg. 4.40, & dum comederent מֵהַנָּזִיד de coctione.

נָזָה In cal, Aſpergere. Leui. 6.26, Et qui יִזֶּה aſperſit de ſanguine. Et in hifhíl, Leuit. 4.6, וְהִזָּה & aſperget. Nume. 19.19, וּמַזֶּה מֵי־הַנִּדָּה & aſpergens aquas expiationis. Doctores (inquit R.D. in lib. rad.) exponũt de illo qui fert aquam expiationis. Vel מַזֶּה eſt nomẽ inſtar מַשֶּׂה, vt ſit, & aſperſionem aquæ expiationis, ſub. ferens i. aquam expiationis. éſtque ſenſus, Quiſquis fert aquã expiationis, lauabit veſtimẽta ſua. Num. 8.7, הַזֵּה aſpergẽ. Ieſa. 52.15, ſic יַזֶּה aſperget gentes multas. i. alloquentur. inquit R.D. in lib. rad. & in cõment. R. Abra. in cõment. ſparget. i. effundet ſanguinẽ gentium multarũ.

נָזַל In cal, Fluere, defluere. eſt tam intranſitiuũ, quã tranſitiuum. Iudi. 5.5, Mõtes נָזְלוּ fluxerunt. Ieſa. 64.1, נָזְלוּ Eſt cũ cholem, quia eſt in ſoph paſſúc. & daghés eſt euphoniæ gratia, vt חָרְלוּ. Pſal. 78.16, נוֹזְלִים fluenta de petra. Nume. 24.7, יִזַּל־מַיִם fluet aqua. Et tranſitiuum, Ieſa. 45.8, Et nubes יַזְלוּ־צֶדֶק fluere faciãt (ſtillẽt)

eius. siue separati à fratribus suis. Vel, vertici coronati fratrũ eius. à נֵזֶר corona, diadema. Est enim tóar, acsi dicat מְעֻטָּר coronati .i. super caput fratrum eius, & coronati. Tharghũ, Et viro separato fratrum suorũ. i. à fratribus suis. Leuit. 25.5, Et vuas נְזִירֶיךָ separationũ tuarũ. Est substantiuum secundũ formam nominis tóar, acsi dicat, Vuas à quibus separabas te, & nõ operam dabas illis vt colerẽtur. Tharghũ, vuas dimissionis tuæ. i. quas dimittis. R. Selomóh, Separationũ tuarum. i. à quibus separasti filios hóminum. Et quia neziræus nõ tódebat capillos capitis sui, Capillus longus, aut cæsaries, vocatur נֵזֶר. Irm. 7.29, גֵּזִּי נִזְרֵךְ tonde capillũ tuum. Est etiã נֵזֶר, Corona, diadema, cũ quinque punctis. Nume. 6.7, quia נֵזֶר separatio (vel potius corona) Dei sui super caput eius. Zechar. 9.16, quia lapides נֵזֶר diadematis, srue coronæ &c. i. quia Iehudáh & Ephraím erunt sicut lapides diadematis eleuati super terrã suam. Tharghũ, sicut lapides ephód. Tóar, Nachum 3.17, מְנֻזָּרֶיךָ, Maiores tui sicut locusta. Acsi dicat, principes habẽtes coronam. נ est cũ daghés, ob decorem, sicut ק in מְקֻדָּשׁ. R. Abrahám exponit, tui habentes coronam, sunt multi vt locustæ. Alia forma, Ióh 38.32, מַזָּרוֹת planetas. Vide מָזֶר.

נָחָה Ducere. Iesah. 58.11, וְנָחֲךָ & ducet te Dominus semper. i. Ducet te per viã. acsi dicat, prospiciet super te, & tui curam habebit. R. Abrahám, ducet te. i. erit tecũ in omni loco ad quem perrexeris. Exo. 32.34, נְחֵה אֶת־הָעָם duc populũ. Et in hifhíl, Gen. 24.48, qui הִנְחַנִי duxit me. Neche. 9.19, לְהַנְחֹתָם vt duceres eos per viam, Prouerb. 18.16, ante magnates יַנְחֻנוּ ducet eum. מָנָה quære in מָנָה.

נָחַל Hæreditare, aut hæreditate accipere, Possidere. Exod. 34.9, וּנְחַלְתָּנוּ & hæreditabis nos. vt videli-

cet simus hæreditas tua, vt dictũ est Deuter. 32.9, Quia pars Domini populus eius: Iahacób funiculus hæreditatis eius. Et 9.29, Et ipsi populus tuus, & hæreditas tua. Et sic Zechar. 2.12, וְנָחַל Et hæreditabit Dominꝰ Iehudáh partem suã: acsi dicat, Iehudáh erit hæreditas Domini in seculum super terrã sanctitatis. Nume. 34.18, לְנַחֵל אֹתָהּ ad hæreditandum terrã .i. ad diuidendum illam per hæreditates. Psal. 82.8, Quia tu תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם hæreditabis in omnibus gẽtibus. acsi dicat, Tu hæreditabis pauperes in qualibet gẽte: quia erũt pauperes, & oppressi ipsi populus tuus, & hæreditas tua, & tu hæreditabis eos, eruésque illos è manu opprimẽtium. R. Abrahám in cõmẽt. exponit, tu hæreditabis omnes gẽtes. ב enim redundat in בְּכָל־, sicut & Prouerb. 9.5, Comedite בְּלַחְמִי panẽ meum. & est verbũ transitiuũ. Nume. 34.17, Ista sunt nomina hominũ qui יְנַחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ hæreditabunt pro vobis terrã. לָכֶם enim est בַּעֲבֹרְכֶם pro vobis, vt Deuter. 3.22, pugnat לָכֶם pro vobis. R. Selomóh in comment. pro vobis, loco vestri. Et in nifhál, Iechez. 22.16, וְנִחַלְתְּ בָּךְ, Vide חָלַל in eius nifhál. Et in pihél, est Hæreditare facere, Iehos. 13.32, Hæc sunt quæ נָחַל hæreditare fecit Moséh. נָחַל, Pollutũ est, Iechez. 25.3, est nifhál ex חָלַל. Nu 34.29, לְנַחֵל vt hæreditare faceret filios Israél. Et in hifhíl, Irme. 3.18, quã בְּהַנְחִיל hæreditare feci patres vestros. Deuter. 32.8, quando hæreditare faciebat altissimus gẽtes. i. quum singulas diuideret gentes secundum proprias hæreditates. Et 28, Et ipse יַנְחִיל hæreditare faciet eos terrã. Et in hofhál, Ióh 7.3, Sic הֻנְחַלְתִּי accipere factus fui mihi menses vanitatis. i. vanos, mẽdacésque. est verbũ passiuum. R. Abrahám in cõment. exponit, Datũ est mihi vt hæ-

cóment. Hinc eſt נְחִילוֹת.Pſal.5.1,in titulo,Victori אֶל הַנְּחִילוֹת ſuper Nechilóth. quod erat nomen muſici inſtrumẽti noti apud illos. R.Haaii nomẽ deducit à נְחִיל quod eſt apũ ſibilus,quòd ſonus illius inſtrumẽti muſici eſſet ſimilis ſibilo apũ.Idé R.Himmanuél.R.Abrahám in cóment.ſcribit eſſe principiũ פִּיּוּט: & quòd forſan deriuatur à נָחַל hæreditatem accipere. Et eſt inſtar אֲכִילָה אֲכִילוֹת. In Midras exponitur, ſuper hæreditates. At R.Selomóh dicit hoc nõ eſſe rectũ, quia nec dictio hoc ſignificat, neque pſalmus de hæreditate loquitur: ſed rectum eſſe vt exponatur,ſuper exercitus. Vnde & apum exercitus,ſeu multitudo,dicitur נְחִיל.Et ſic Pſal. 18.15, נַחֲלֵי exercitus impietatis.i.impiorũ.Dicitur ergo ſuper exercitus,quia cãtor orauit pro omni Iſraél propter exercitus qui veniebãt contra Iſraél.Huic contradicunt R.Semuél,R.Nachmani, R.Iehoſúah filius Leui,R.Iſachár,& R.Simhón,qui exponũt,ſuper hæreditates. Tharghum,ſuper חִינָנִין choros.

נָחַם Conſolationẽ accipere,Pœnitere. In nifhál, Sem.13.39, Quia נֻחַם conſolationẽ acceperat ſuper Amnón.eſt præteritũ ex nifhál pro נִנְחַם. & ח ſi eſſet dagheſſabile,fuiſſet ſecundũ normã dagheſſatũ. Et ſic 1. Semu.15.35, Et Dominũ נִחַם pœnituit regnare feciſſe Saúl. Irme.8.6,Non eſt quiſpiã נִחַם עַל רָעָתוֹ pœniteat mali ſui.Eſt cũ camés,& nifhál intranſitiuũ. Et ſic Ioél 2.13, וְנִחַם עַל הָרָעָה & pœnitebit eũ mali. Eadẽ verba etiã in Ionáh 4.2.Secundũ R.Abrahám in commen.eſt nomen tóar,& dagheſſaretur,niſi eſſet ח.Genne.6.7, נִחַמְתִּי pœnitet me feciſſe eos. R.Abrahã, Nonեſt Dominũ non eſſe hominẽ vt pœniteat: ſed loquitur lex ſecũdum ſermonẽ hominũ.Qui enim deſtruit

ditem menſes vacuos. Et in hithpahál,Leuit.25.46, וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם & hæredes eritis de eis pro filiis veſtris poſt vos.Verbum enim in hac cõiugatione eſt intranſitiuũ ſecundum omnes grãmaticos Hebræos. R. D.in Michlól exponit אֹתָם pro מֵהֶם,ſicut Geneſ.44.4, ipſi egreſſi ſunt אֶת הָעִיר de ciuitate. אֵת, à quo eſt אִתָּם, pro מִן. Et eſt ſenſus,Vos eritis cauſa vt poſſeſſores ſitis eorũ, & dimittetis eos in poſſeſſionẽ filiis veſtris poſt vos, & eritis cauſa vt poſſeſſores ſitis eorũ, illóſque viuificetis,vt ſint vobis pro hæreditate.Ieſa.14.2, וְהִתְנַחֲלוּם & erunt hæreditantes ex eis domus Iſraél.Vel,& erunt hæredes eorum domus Iſraél.Vel ſecundum R.Dauid in comment. & poſſeſſores erunt illorum domus Iſraél, vt in hæreditatem dimittãt eos filiis ſuis poſt ſe.

Nomen,נַחֲלָה,Hæreditas,poſſeſſio. Geneſ.31.12, וְנַחֲלָה & hæreditas. Nume.16.13,dediſti nobis נַחֲלַת hæreditatem agri. Pſalm.16.6,Etiam נַחֲלָה hæreditas pulchruit mihi.ה cũ camés, ſicut in מָנָה,vide מָנָה: & in זִמְרָת,vide זִמְרָה.Deu.18.1, וְנַחֲלָתוֹ & hæreditas eius. Aliud,נַחַל,Torrẽs,& vallis per quã defluit aqua, etiã ſi nulla in ea ſit. Nume.13.24, Locũ ipſum vocauit נַחַל אֶשְׁכּוֹל torrẽtem Eſcól,propter eſcól.i.botrũ quẽ præciderũt inde. Pſal. 74.15,Tu rupiſti fontẽ,וְנַחַל & torrentem.Ieſah.11.15,In ſeptem נְחָלִים torrẽtes. Et duale,Iechez.47.9, נַחֲלַיִם duo (vel ambo)torrentes. Pſal.18.5, וְנַחֲלֵי & torrẽtes impiorum.R.Selomóh,exercitus.Inuenitur & cũ ה redũdante,Ieche.47.19, נַחֲלָה torrẽtem.& eſt ſicut נַחַל,quanquã dictio נַחֲלָה ſit breuis,inquit R.D.in cõmẽ.Pſal.124.4, torrẽs trãſiuit ſuper animã noſtram . ח eſt cũ ſenũ,& dictio longa, quia ה redundat, inquit R.Abrahám in cõmen.Idcirco dixit עֵבֶר verbo maſculeo.& ſic redundat in לְיָלָה.Accẽtus eſt in נ. Idem ſcribit R.D.in

quod fecit, videtur pœnitere illud feciſſe. Irme.15.6, Laboraui הִנָּחֵם conſolationẽ accipere. ſic R.D.in lib.rad. At in cõment.exponit, Vt pœniteat me.i.toties pœnituit me mali quod locutus ſum me facturũ eis, & non feci, vt fatigatus ſim: propter hoc nõ poſſum vltrà pœnitere, ſed vlciſcar illos. Pſal.90.13, וְהִנָּחֵם & conſolationem accipe (vel pœniteat te) ſuper ſeruos tuos. Tharghum, Et conuertere à malo quod locutus es te facturum ſeruis tuis. R. Himmanuél, Et pœniteat te mali quod locutus es te facturũ ſeruis tuis. Ieſah.1.24, Heu אֶנָּחֵם conſolationem accipiam ab hoſtibus meis. Et 57.6, Nunquid ſuper his אֶנָּחֵם conſolationem accipiam? Vel, num pœnitebit me mali quod facturus ſum tibi? ita R. Abrahám in cõment. R.D.in cõment. Nunquid ſuper his operibus malis potero pœnitere mali, ne inducá illud eis? Et in pihél, Ieſa.49.13, נִחַם יְהוָה עַמּוֹ cõſolatus eſt Dominus populum ſuũ. Thren.1.2, Nõ eſt מְנַחֵם cõſolans. vel cõſolator. Iiób 16.2, מְנַחֲמֵי עָמָל conſolatores laboris. Ieſah.61.2, לְנַחֵם כָּל־אֲבֵלִים vt cõſoler omnes lugẽtes. Et 40.1, נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי cõſolamini, conſolamini populi mi. Itẽ 66.13, Sicut vir quẽ אִמּוֹ תְנַחֲמֶנּוּ כֵּן mater eius conſolabitur eum, ſic ego conſolabor vos. Et 51.19, מִי אֲנַחֲמֵךְ in quo (aut per quẽ) conſolabor te? R. enim Abrahám in cõment. ſcripſit in מִי deficere ב, pro in, vel per. quia homo cõſolationem accipit quum illi dicitur, Illud quod tibi accidit, tali, & tali cõtigit, &c. Et in puhál, Ieſah.54.11, לֹא נֻחָמָה non eſt conſolatione affecta. Et in hithpahál, Ieche.5.13, וְהִתְנַחֲמְתִּי cõſolationem accipiã. ſecũdum normã debuerat eſſe וְהִתְנַחַמְתִּי. Geneſ. 27.42, Ecce Heſáu frater tuus מִתְנַחֵם לְךָ cõſolationem accipit de te. Deuter.32.36, ſeruorum

uorum ſuorũ יִתְנֶחָם pœnitebit. R. Selomóh verbum ſignificare ſcribit Vertere cogitationẽ ad benefaciendũ vel malefaciẽdum. Nomen, Hoſe.13.14, נֹחַם conſolatio. Alia forma, נֶחָמָה. Pſal.119.50, זֹאת נֶחָמָתִי hæc eſt cõſolatio mea in afflictione mea. Alia itẽ, Zechar.1.13, verba bona דְּבָרִים נִחֲמִים verba, (ſub. דִּבְרֵי verba) conſolationũ. & ita R.D.in lib.rad. & in cõmen. Vel eſt nomẽ tóar, pro, verba conſolatoria. & hoc eſt rectũ. Tharghũ, verba דְנִיחוּמִין conſolationũ. Hoſe.11.8, Pariter reuoluerunt ſe נִחוּמַי pœnitudines meæ. cũ ſcilicet cogitarem me illos perdere, ac delere. Et præpoſito ת, Irm.16.7, Neque propinabũt illis calicẽ תַּנְחוּמִים cõſolationum. Forma fœminea, Iiób 15.11, תַּנְחוּמוֹת conſolationes Dei.

נָחַץ Eſt מָהַר, Feſtinare, Accelerare. Semel duntaxat inuenitur. 1.Semu.21.8, Quia erat ſermo regis נָחוּץ acceleratus.

נָחַר Vnde נְחִירַיִם, Nares. Iiób 41.11, מִנְּחִירָיו è naribus eius. Et nomine nariũ, הַעֲטִישָׁה ſternutatio, fremitúſque appellatur נַחְרָה. Irme.8.16, auditus eſt נַחַר fremitus equorum eius. Alia forma, נַחַר. Iiób 39.20, Robur אֵימָה נַחְרוֹ naris eius terror. Vel potius, robur fremitus eius, aut ſternutationis eius. Eſt enim (inquit R. Moſéh in cõment.) ſonitus qui egreditur è naribus equi currentis. Alii exponũt, Robur.i. ſonitus fortis qui egreditur è naribus apertis illo ſternutante.

נָחַשׁ In pihél, Augurari, auguriũ facere, Diuinare, Ominari, quũ futuræ rei prænũtiatio ori hominis incidit, diuino tamẽ fauore. 2.Re.21.6, וְנִחַשׁ & augurabatur. diuinabat. Ge.30.27. נִחַשְׁתִּי ominatus ſui, & benedixit mihi Dominus propter te. acſi dicat, Vt auguratus vel ominatus ſum, benedixit, &c. Tharghũ, וְשָׁרֵיתִי

נְחֹשֶׁת מָרוּק ære terſo.vel polito. Hinc & נְחוּשׁ,quod ſe-
cũdum R.Ioſéph eſt chalybs,vulgo אצרו *acier*. Ieſa.48.
4,Et frons tua נְחוּשָׁה chalybea.i.fortis,dura.Illud autẽ
Irme.6.28,Omnes ipſi סָרֵי סֹרְרִים declinantes declinan-
tiũ,ambulantes frauduléter, נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל æs,& ferrum:
exponẽdũ eſt,ſicut chalybs miſtus cũ ferro ad funden
dum,ſic ipſi ſunt miſti alter cũ altero vt fraudulenter
malefaciãt. Et ſic Tharghũ, vt miſcetur æs(chalybs)cũ
ferro.Et dixit,סָרֵי(pro שָׂרֵי principes)סֹרְרִים declinantiũ:
quia tam ipſi,quàm ſerui eorũ declinabãt.Et ſerui am
bulabant fraudulenter cum dominis ſuis, vt perderẽt
pauperes verbis mendacibus. Et principes,& ſerui,æri
(aut chalybi)comparantur,& ferro, è quibus fit opus,
quũ alterum miſcetur cũ altero. Nõ enim ferrum per
ſe ſolũ funditur,ſed miſtum chalybi. Et cõpedes hoc
nomine appellãtur, quòd fierẽt ex ære. Thren.3.7,Ag-
grauauit נְחַשְׁתִּי cõpedem meũ.i.fecit pedibus meis cõ-
pedes graues,ne aliquò ire poſſem.ח eſt cũ camés cha-
théph. Irme.39.7,Et vinxit eum בְּנְחֻשְׁתַּיִם compedibus.
Tharghum, catenis æreis.Et eſt duale,quia fiebãt vtri-
que pedi. 2. Reg.18.4,Et vocauit eum נְחֻשְׁתָּן ænulum.
Additio enim literarũ,inquit R.D.in lib.rad. nomen
faciũt diminutiuum, quia nullius erat vtilitatis. & ſic
אַמְנוֹן vocatus eſt Amnón, quaſi Amnonulus. & נַעֲרָה
pupilla,quaſi paruus vir. Ieche.16.35,Pro eo quòd effu
ſa eſt נְחֻשְׁתֵּךְ turpitudo tua.Eſt enim עֶרְוָה turpitudo,po
dex,pars mulieris pudẽda.Et ſic Tharghũ,pro eo quòd
diſcooperta eſt בֻּחְתִּיתֵךְ turpitudo tua. Et תַּחְתִּיתֵךְ poſt-
tum à R.Dauid,eſt turpitudo tua. Hũc locũ Propheta
clarius exprimens, geminato ſenſu eodem,mox dicit,
diſcooperta eſt turpitudo tua.quia effundere,eſt diſco-

tenſaui,aut expertus ſum. Idẽ R.Abrahám in cõmen.
Gene.44.5, Et ipſe בּוֹ יְנַחֵשׁ augurãdo augurabitur
pro illo.ſcilicet ſcypho.Vel,tentãdo tentabit,aut expe-
riendo experietur per illũ.pro tentat,aut experitur,ſe-
cundum R.Abrahám in cõment. Tharghum,rimãdo
rimatur.aut inquirẽdo inquirit. R.D.in lib.rad.inter-
rogãdo interrogabit augures pro illo. Et ſunt(inquit)
qui exponunt quòd ipſemet augurabatur in illo. acſi
dicat,reputabat perditionẽ ſcyphi in quo bibebat, pro
malo augurio ſibiipſi.Leuit.19.26,לֹא תְנַחֲשׁוּ non augu-
rabimini.aut experimẽta facietis per figuras,per bacu
los,per opera,per motus, per dies, & per horas, inquit
R.Abrahám. Nomẽ,Nume.23.21,Non eſt נַחַשׁ augu
rium in Iahacób.Et 24.1,in occurſum נְחָשִׁים augurio-
rum. Hinc eſt & נָחָשׁ,Serpẽs. Deut.8.15,נָחָשׁ שָׂרָף ſer-
pens adurens.ſcilicet oris ſui flatu.Ieſah.27.1,Super li-
uiathán נָחָשׁ ſerpentẽ(.i.ſimilem ſerpẽti)vectantẽ, hoc
eſt inſtar vectis tranſeuntẽ mare ab extremo ad extre-
mum. Nume.21.9,Et fecit Moſéh נְחַשׁ ſerpẽtem æreũ.
Dicunt medici,inquit R.Ioſéph,Ille quẽ momorderit
ſerpens,ſi videat æs,ſtatim moritur. Idcirco dixit Do-
minus,Fac tibi ſerpẽtem æreum,&c. cõtra cõmunem
naturæ curſum,vt magnificaret ſignũ. Et ſic Ieſah.38,
20,Tollant maſſam ficuũ,& alligent ſuper vlcus,& ſa-
nabitur.Et Exod.15.25,Et oſtendit ei Dominus lignũ,
& proiecit in aquas,& dulcuerunt aquæ. dixerũt quòd
illud lignũ erat amarũ.Irme.8.17, נְחָשִׁים צְפָעֹנִים ſerpen-
tes(&)regulos quibus nõ eſt incãtatio.pro וְצִפְעֹנִים.Thar
ghum, Ecce ego mitto in vobis populos occidẽtes ſi-
cut ſerpẽtes,regulos quibus nõ eſt incantatio, & occi-
dent vos. Aliud,נְחֹשֶׁת,AEs,chalybs. 2.Paralip.4.16,

Universidad de Deusto
Biblioteca

שָׁם אָהֳלוֹ tetēdit ibi tabernaculum ſuū. Num.21.15, וְאֵשֶׁד
הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה & effuſio torrentiū ad quam (Iſraél) di-
uertit, (declinauit, recedēs ſcilicet à loco ſuo) vt inhabi
taret Har, & inniteretur termino Moáb. Loquitur (ait
R. Abrahám) de filiis Iſraél. Et אֵשֶׁד quidā dicunt eſſe di
ctionem Aramæā, & nomē loci ad quē diuertit Iſraél,
quia iuxta Har tranſierunt filii Iſraél, & innixus eſt Iſ-
raél termino Moáb, & vnus erat eregione alterius. Et
R. Selomóh, אֵשֶׁד vt Tharghum וּשְׁפוֹךְ & effuſio torren-
tium. quia ibi fuit effuſus ſanguis multus Emoræorū,
qui ibi ſe abſconderāt, quòd illic eſſent montes excelſi,
& torrens profundus, anguſtúſque. 2. Sem. 2.18, nō נָטָה
declinauit ambulando ad dexterā & ſiniſtram. 1. Reg.
2. 28, Ioáb נָטָה declinauit poſt Adoniiáh, & poſt Abſa-
lóm לֹא נָטָה nō declinauit. Dixit hoc, quòd ambo, nēpe
Adoniiáh, & Abſalóm, rebellauerāt: at Ioáb nō adhæſit
rebellioni Abſalóm, ſed cū Adoniiáhu in rebellione
conuenit, & concordauit, declinauítque poſt eū, vt re-
gnum aſſequeretur. Nā Dauid erat ſenex, & timebat
illum. Non eſt autē Abſalóm, Selomóh: vt ſcripſit R.
Ionáh, quia nō inuenitur hæc contrarietas vt vnus ho
mo pro altero capiatur. Et ſic Irm. 33.25, Etiā ſemen Ia-
hacób, & Dauíd ſerui mei reprobabo, vt nō accipiam
de ſemine eius qui dominentur ſemini Abrahám, Iſ-
chác, & Iahacób. Non eſt Iahacób, Aharón, vt ſcripſit
R. Ionáh, quòd memorauerit duas familias: ſed eſt idē
Iahacób. Acſi dicat, Non reprobabo ſemen Iahacób, &
Dauid. Nam quāuis Dauid ſit de ſemine Iahacób, atta
men electo illo in regnū, ſemen illius poſt eū fuit ca-
put familiæ ſuæ. Et dixit quòd de ſemine Dauíd domi-
nabuntur Iſraeli, & ſic de reliquo ſemine erūt magni,

operire. Nam quod eſt diffuſum, eſt diſcoopertū, & cō-
ſpectum. Metaphorice ſignificat, Pro eo quòd reuela-
ta ſunt opera tua mala in oculis omniū gentium, &c.
Eſt ergo נְחֻשְׁתֵּךְ idem quod תַּחְתִּיתֵךְ, quia תַּחְתִּית pars in-
ferior mulieris, eſt turpitudo. Et ſic Iechez. 24.11, וְחָרָה
& cōburatur נְחֻשְׁתָּהּ, id eſt תַּחְתִּיתָהּ pars inferior eius. hoc
eſt fundum eius. Et ſic in verbis doctorum in Miſnáh,
נְחֻשְׁתּוֹ שֶׁל תַּנּוּר pars inferior (.i. fundus) ipſius furni.

נָחַת Eſt יָרַד, Deſcēdere. & ſic Tharghū, vt Ge. 12.10,
pro וַיֵּרֶד & deſcēdit, habet וּנְחַת. Pſal. 38.3, ſagit-
tæ tuæ נִחֲתוּ־בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ deſcēderunt in me, & deſcē-
dit ſuper me manus (vel plaga) tua. Prius verbū נִחֲתוּ, eſt
ex nifhál, pro יִנְחֲתוּ deſcēderunt, & caſtrametatæ ſunt
aduerſum me. Et in hifhíl, Ioél 3.11, Illuc הַנְחַת id eſt
הוֹרִיד (vt ait R. D. in lib. ra. & in cōmen. & R. Abrahám
in cōmēt.) deſcēdere fecit potētes tuos, & nuntios tuos
pro auxilio. iuxta illud Iudic. 5.20, E cælis pugnauerūt.
Et in pihél, Pſal. 65.10, Sulcos eius inebria, נַחֵת deſcē
dere fac (ſub. pluuiā) גְּדוּדֶיהָ (pro בִּגְדוּדֶיהָ) in lineas eius. vt
dixit, Sulcos eius inebria. Rectū eſt vt ſit ex hac radice
illud Iiób 21.13, Et in momēto ad infernū יֵחַתּוּ deſcen-
dent. ת cum daghés euphoniæ gratia, quia eſt in ſoph
paſſúc. Illud autē 2. Semu. 22.34, וְנִחַת & conteretur ar-
cus, &c. Quære in חָתַת. Nomen, נַחַת, require in יָנַח &
נוּחַ. Tóar, נְחִתִּים. 2. Reg. 6.9, נְחִתִּים fuerunt deſcenden-
tes. i. deſcenderunt, aut deſcendunt. Et daghés eſt loco
hannách, quia ſecūdum normam debuerat eſſe נְחִיתִים
inſtar שְׂרִידִים. acſi dicat, יוֹרְדִים deſcendunt, & caſtrame-
tantur, aut manent.

נָטָה Tēdere, extēdere, expādere, Declinare, inclina-
re, diuertere, Recedere. Gene. 33.19, In quo נָטָה־

& multi dominabũtur ſemini Iſraél:& in illorum vni
uerſitate ſunt ſacerdotes quos memorauit, & reliqui
principes Iſraél,quia nó erunt vltrà ſub dominio gen
tium,ſed regum, & principum ſuorum, quemadmo-
dũ dixit Ieſah.1. 26, Et reſtituam iudices tuos ſicut in
principio.Et ſic Pſal. 77.16, Redemiſti in brachio po-
pulum tuũ filios Iahacób & Ioſéph.i. alios filios Iaha-
cób.Memorauit Ioſéph,quia erat caput. R.Abrahám,
Veruntamen eũ qui eſt de ſemine Iahacób,reprobabo,
quòd dicat lex,nõ futurũ regẽ qui dominetur Iſraeli ni
ſi de Iahacób,& præterea de familia Dauid. Ieſa. 23.11,
יָדוֹ נָטָה manũ ſuã extẽdit ſuper mare.Pſal.21.12,quia נָטוּ
declinauerũt(extenderũt)ſuper te malũ.Eſt verbũ tráſi
tiuũ:acſi dicat,Si valuiſſent tibi nocere, voluiſſent. Et
73.2, fere נָטוּ declinauerũt(inclinauerũt ſe, nutarũt)pe
des mei.ſub.à via recta & fide. Præteritũ perfectũ,ait R.
Abrahám in cõm. ſicut חָסְיוּ, Legitur autẽ(ait R.D. in
cõment.)נָטָיוּ,& ſcribitur נָטוּ,quia poteſt legi נָטַוּ quod
eſt participium paſſiuũ.Ieſah.66.12,ecce ego נוֹטָה אֵלֶיהָ
declino.extendo.vel iuxta R.Moſéh,multiplico ſuper
eã,tanquã flumẽ, pacem. Ieſa.42.5,Creãs cælos,וְנוֹטֵיהֶם
& extendentes eos. numerus multitudinis, propter י,
quod eſt multitudinis ſignũ. Et ſic Iiób 35.10,& vbi eſt
Deus עֹשַׂי factores mei?& Pſa.149.2,lætetur Iſraél בְּעֹשָׂיו
in factoribus ſuis. Ieſah.5.25, manus eius נְטוּיָה extenta.
Exod.8.5,נְטֵה אֶת־יָדְךָ extende manũ tuam. Iiob 15.29,&
non יִטֶּה multiplicabitur(aut creſcet, ſecũdum R.Mo-
ſéh in cõment.)in terra perfectio eius. Tharghũ יִתְמְתֵה
protrahetur,expãdetur. Et in nifhál,Num.24.6,נִטָּיו
extẽſa ſunt.Irm.6.4,quia יִנָּטוּ inclinabũtur(inclinabũt
ſe) vmbræ veſperæ. Et in hifhíl, Pſal.116.2,הִטָּה אָזְנוֹ לִי

inclinauit (aut inclinare fecit)aurẽ ſuã mihi.Hamós 5.
12,& mẽdicos(.i.mendicorũ iudiciuũ)in porta הַטּוּ de-
clinare fecerũt.peruerterũt.Pſal.125.5,וְהַמַּטִּים & declinã
tes in prauitates ſuas.vel,& declinare facientes praui-
tatibus ſuis.Tharghum,Et declinantes poſt prauitates
ſuas. Malachi 3.5, וּמַטֵּי־גֵר & peruertentes peregrinũ.i.
iudiciũ peregrini,ſecũdum R.Abrahám. Pſal.17.6,הַט
אָזְנְךָ לִי inclina aurẽ tuam mihi. Ieſah.30.11,recedite de
via,הַטּוּ מִנִּי־אֹרַח declinate à ſemita.Vel,declinare facite
vos ipſos à via Domini ad viã aliam:quemadmodũ di-
xit poſtea, Ceſſare facite à facie noſtra ſanctũ Iſraelis.
Eſt enim verbum tranſitiuũ. Irme.6.12, אַטֶּה אֶת־יָדִי ex-
tendam manũ meam ſuper habitatores terræ. Hoſ.11.
4,וְאַט אֵלָיו אוֹכִיל & declinare faciã ad eum de cibo.ita R.
D.in lib.rad. R.Abrahám,Et declinabo ad eũ cibum.
R. Marinós dixit אוֹכִיל eſſe futurũ,pro אֲאַכִּיל,comedere
faciã eum אַט quiete.Vide in radice אַט.Tharghũ,& etiã
quum fuerunt in deſerto, multiplicaui eis bonũ,vt e-
derẽt.Pſal.27.9,ne תֵּט auerſeris in ira ſeruum tuũ.Vel,
ne declinare facias(.i.ſinas)in irã ſeruũ tuum.Eſt enim
verbũ tranſitiuum,inquit R.Abrahám in cõment.id-
circo poſtea dixit,Auxilium meum fuiſti.R.D. in cõ-
ment.hoc modo exponit: Ne derelinquas me, neque
perſeuerare facias me in huius mũdi occupationibus,
quæ ſũt furor & ira illis vacãtibus.Hamós 2.8,& ſuper
veſtes in pignus acceptas יִטּוּ reclinabũt(pro reclinabãt)
ſe apud omne altare.R.Ionáh exponit,extendebãt(vel
expandebãt)ſe.R.D.rectũ eſſe dicit vt exponatur ſecũ-
dũ prioré ſignificantiã. R.Abra.faciebant declinare iu-
dicium. Hinc dicitur & מֻטֶּה pro מֻנָּחָה, Lectus: quòd
homo dormiens ſuper illũ,ſe extẽdat,& expandat.Vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

diuites, capita argenti. Vel, ſucciſa ſunt omnia onera (aut pondera) argenti. Tharghum, Omnes diuites.

נָטַע Plantare. Deu. 20.6, נָטַע כֶּרֶם plantauit vineam. Et 45.4, וְאֶת אֲשֶׁר־נָטַעְתִּי & quod plãtaui, euello. Iechez. 36.36, נָטַעְתִּי הַנִּשַּׁמָּה plantaui quod deſolatũ eſt. Pſal. 94.9, הֲנוֹטַע אֹזֶן num plantans aurẽ &c. Eccleſ. 3.2, & tẽpus euellendi נָטוּעַ plantatũ. 2. Reg. 19.29, וְנִטְּעוּ & plãtate vineas. Pſal. 44.3, manu tua gentes expulifti, וַתִּטָּעֵם & plantaſti eos. Et in nifhál, Ieſah. 40.24, Etiã non נִטָּעוּ fuerunt plantati. Nomen, נֶטַע, Plantatio. Ieſa. 5.7. Alia forma, נָטַע, Iiob 14.9. Ieſa. 17.11, In die נִטְעֲךָ plãtationis tuæ. Alia itẽ, Pſal. 144.12, כִּנְטִיעִים ſicut plantationes. Alia præterea, Ieſa. 61.3, מַטַּע plãtatio Domini.

נָטַף Stillare, effundere, ſpargere. Et per tranſlationẽ Loqui, & vaticinari. Iudi. 5.4, Etiã cæli נָטְפוּ ſtillauerũt. Pſal. 77.18, & ſuper eos תִּטֹּף ſtillabit eloquiũ meum. Et in hifhíl, Hamós 9.13, וְהִטִּיפוּ & ſtillabũt montes. Micháh 2.11, & erit מַטִּיף חֵעֵם ſtillans (.i. loquetur & prophetabit) populo huic. Iechez. 21.2, וְהַטֵּף & ſtilla (.i. loquere, vaticinare) ſuper &c. Micháh 2.11, אַטִּיף ſtillabo (propheta-bo, loquar) tibi pro vino. Et 6, אַל־תַּטִּיפוּ יַטִּיפוּן ne ſtillaueritis, ſtillabũt. i. Iſraelitæ ſtillabãt, hoc eſt, loquebãtur veris prophetis, dicẽtes, Ne ſtilletis. i. ne loquamini &c.

Nomẽ, נָטָף, Stacte, ſiue Gutta, aromatis genus. Exo. 30.33, cape tibi aromata, נָטָף ſtacten &c. נָטָף (ait R. D. in li. ra.) eſt צֳרִי ſtacte, gũtta: ſic appellata, quòd נוֹטֵף ſtillet de arbore inciſa, myrrhæ recẽtis inciſæ pinguedo. Dixerunt doctores צֳרִי nil aliud eſſe quàm שֶׁמֶן ſuccũ è ligno inciſo, qui vulgo vocatur בַּלְשָׁמִי balſamum. ſiue ſuccus

de מָטֶה. Hinc & מַטֶּה, Virga, baculus: quòd homo illi innitatur, & ſuper illã aut illũ requieſcat. Nume. 17.2, & cape ab eis מַטֶּה מַטֶּה virgã virgam. i. ſingulas virgas. Iechez. 7.10, floruit הַמַּטֶּה virga. Vel, declinatio, ſub. iudicii. ſecundũ R. Ionáh. Et pulchra eſt expoſitio, inquit R. Dauid: cui aſtipulatur quod ſequitur, floruit ſuperbia. Exo. 8.16, אֶת־מַטְּךָ virgã tuam. Plurale fœmineum, Nume. 17.2, מַטּוֹת virgas. Maſculeum, Chab. 3.14, Perfodiſti בְּמַטָּיו virgis (baculis) principẽ exercituum eius. Significat & שֵׁבֶט tribũ. Exo. 31.6, לְמַטֵּה דָן de tribu Dan. Iehoſ. 32.28, & capita patrũ הַמַּטּוֹת tribuum. Appellatur etiã מַטֶּה Fulcimẽtum, & robur, & ſuſtẽtaculũ. Pſal. 105.16, omne מַטֵּה־לֶחֶם fulcimentum panis confregit.

נָטַל Eſt נָשָׂא, Ferre, portare, Leuare. Thre. 3.28, Sedebit ſolus, & tacebit: quia נָטַל עָלָיו portauit ſuper ſe. ſub. iugũ (inquit R. Abrahám in cõmen.) quod præceſſerat, Bonum eſt viro quũ portauerit iugum Domini ab adoleſcentia. 2. Semu. 24.12, tria ego נוֹטֵל עָלֶיךָ affero tibi. Ieſah. 40.15, ecce inſulas quaſi puluerẽ יִטּוֹל. R. Abra. exponit יַשְׁלִיךְ proiiciet: vel יִשָּׂא feret, portabit, eleuabit. R. Ionáh (inquit) grãmaticus dixit eſſe ex nifhál ſecũdum viã remotam. R. D. in cõment. Ecce quũ voluerit, inſulas portabit, eleuabit, proiiciétque vt rem renuem. Et ſi יִטּוֹל ſit verbũ intranſitiuũ, eſt ex nifhál, & ex radice טִיל, & ita ſcripſit ipſum R. Iehudáh chiúgh: ſed rectum eſt vt ſit ex radice נָטַל. Require in טִיל. Et in pihél, Ieſa. 63.8, וַיְנַטְּלֵם & portauit eos. Alia verba huius ſignificãtiæ quære in טִיל. Nomẽ, נֵטֶל cũ quinq; pũctis, eſt מַשָּׂא, Onus, põdus. Prou. 27.3, וְנֵטֶל & põdus arenæ. Alia forma, נְטַל, Onus, Baiulus. Seph. 1.11, Succiſi ſunt omnes נְטַלֵי כֶסֶף baiuli argenti. acſi dicat, Omnes diuites,

balsami. R. Selo. in cõm. נָטָף est צְרִי. & quia aliud nõ est quàm succ' stillãs ex ligno inciso, vocatur נָטָף, & in lingua Barbara gũmi: & הַצְּרִי vocãt טְרִיאַקָה theriacã. Hinc dicitur & נְטִיפָה, cuius plurale est Iesah. 3.18, הַנְּטִיפוֹת, quæ sunt הָעֲנָקִים, torques. Quidam dicunt esse vniones, siue margaritas. Alii vasa aurea in quibus ponebãt נָטָף prædictum: quæ ponebant mulieres in collo. R. D. in comment. dicit quosdã vocasse torques, quæ fiebant ex margaritis, vnde Harabes margaritá vocant אַלְנָטָף, & sic est in Tharghum, עִנְקִיָא torques.

נָטַר Est שָׁמַר, Custodire, seruare, obseruare, reseruare, Retinere odiũ, reseruare vindictam aut irã. Canti. 1.6, vineam meã &c. נָטַרְתִּי custodiui. Nachum 1. 2, וְנוֹטֵר חֵמָה לְאוֹיְבָיו & reseruat (sub. iram, vltionẽ) ipse inimicis suis. i. reseruans iniquitatẽ ad tempus, donec de illa capiat vltionẽ. Canti. 8.11, dedit vineam לַנֹּטְרִים custodientibus. Irme. 3.5, הֵינָטֹר nũquid reseruabit iram, (aut vltionẽ) in seculum? Psal. 103.9, & nõ in seculũ יִטּוֹר reseruabit. Nomen, מַטָּרָה, Custodia, & carcer, Signum siue scopus qui statuitur ad iaciendũ sagittas in illum. Irme. 32.2, in atrio הַמַּטָּרָה custodiæ. Thre. 3.12, & statuit me כַּמַּטָּרָא tanquam signum ad sagittam. א est loco ה.

נָטַשׁ Relinquere, derelinquere, Dimittere, Permittere, sinere, Euellere, Extẽdere, Diffundere, Requiescere, Manere. 1. Semu. 10. 2, & ecce נָטַשׁ אָבִיךָ אֶת־ דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת dimisit pater tuus res asinarũ. Iudic. 6.13, & nũc נְטָשָׁנוּ dereliquit nos Dominus. 1. Sem. 17.28, & cui reliquisti paucas pecudes? Gen. 31.27, & nõ נְטַשְׁתַּנִי permisisti mihi, vt &c. Irme. 23.39, וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם & derelinquã vos. Vel, & euellã vos. quod rectũ est, inquit R. D. in cõment. Est enim sicut וְנָתַשְׁתִּי cum ת. nam ט, & ת

sunt eiusdem exitus, & sic sunt eiusdem significantiæ. תָּעָה & טָעָה errauit. Tharghũ, Et elongabo vos. Iesa. 21. 15, à facie gladii נְטוּשָׁה extenti. Prouer. 17.13, & antequã misceatur lis, נְטוֹשׁ dimitte. sub. eã. Psal. 94.14. quia nõ יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ derelinquet Dominus populũ suum. Et cũ requieuerit, manebit. Hos. 12.14, & sanguis eius super eũ נְטוּשׁ vnum, sanguis quem effudit, super eũ requiescet, manebit. acsi dicat, Et sanguis quem effudit, super nocentum quẽ effudit, super eum diffundetur. 1. Sem. 4.2, וְתִטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה & expandit (diffudit) se prælium, & cæsus fuit Israél. Et in nif hál, Iesa. 16.8, Propagines eius נְטָשׁוּ extenderunt se, transierũt mare. sic R. D. & R. Abrahám. 2. Semu. 5.18, וַיִּנָּטְשׁוּ & diffusi sunt in valle. Et in puhál. Iesa. 32.13, Palatiũ שֻׁלַּח נְטוּשׁ dimissum (derelictum) est. i. palatiũ regis derelictum est, inquit R. Abrahám, etiam ab ædificio, quia vocatur nomine domini sui.

Hinc Rami oblongi, expansíque huc & illuc, dicuntur נְטִישׁוֹת. Iesa. 18.5, וְאֶת־הַנְּטִישׁוֹת & ramos remouit, abscidit. vel abscindere fecit. Irm. 5.10, remouete נִטְּשׁוּתֶיהָ ramos eius. ita R. D. in lib. rad. In cõment. verò exponit, dentes muri. i. minas. Tharghum, palatia eius.

נִיב Quære in נוּב.

נִין Est בֵּן, Iob 18.19, Non נִין filius est ei, neque nepos in populo eius. R. Abrahám Perusól exponit, ádi dicat, Excidetur generatio tertia, & quarta si fuerit illi. Vel נִין filii filiorũ, & נֶכֶד quarta generatio. vel filius, & nepos. Iesah. 14.22, succidã &c. וְנִין & filium, & neporem &c. Psal. 74.8, אָמְרוּ dixerunt in corde suo יַחַד נִינָם eorũ simul. i. singulus è filiis eorũ. Vide נִינָה. Tharghũ, filii eorum pariter. R. D. in cõment. exponit נִינָה אוֹתָם.

Universidad de Deusto
Biblioteca

נָכָה Percutere, Cædere, flagellare. Et vſus eius fre-
quẽtiſſimus eſt in hifhil. Exo.12.28, הִכָּה כָל־בְּכוֹר
percuſſit omne primogenitũ. Pſal.135.10, שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים
qui percuſſit gentes multas. Irme.5.6, הִכָּם percuſſit eos
leo. Iudic.6.16, וְהִכִּיתָ אֶת־מִדְיָן & percuties Midián. Irme.
37.9, ſi הִכִּיתֶם occideritis. Exo.7.17, ego מַכֶּה percutio. Ie-
ſa.14.29, virga מַכֵּךְ percutiẽtis te. Ieſa.53.4, מֻכֶּה percuſ-
ſum Dei. i. à Deo. Deut.13.15, הַכֵּה תַכֶּה percutiendo per-
cuties, &c. 2. Reg.3.24, וַיַּכּוּ־בָהּ וְהַכּוֹת אֶת־מוֹאָב & percuſſe-
runt eam, & percutiẽdo Moab. Secũdum Tharghũ eſt
macór vice præteriti: ſic enim habet, וּקְטָלוּ & occiderũt.
Illud autẽ quod præcedit, וַיַּכּוּ־בָהּ, ſcribitur (inquit R. D.
in cõment.) cum ב, & legitur cum כ, וַיַּכּוּ & percuſſerũt.
& ſcripturæ non inueni rationẽ, niſi dicatur ו eſſe loco
א, vt ſit ſenſus, וַיָּבֹא־בָהּ & ingreſſus eſt eam. ſub. Iſraél. i.
ingreſſus eſt Iſraél vrbẽ quãlibet, ad quã (vt euaderent)
fugiebant. Et eſt in Miſráh, Et eſt alterũ è duobus quæ
legũtur בָהּ, & putãtur eſſe בָם eas. Alterũ eſt Hoſ.9.2, vt
in radice כָּחַשׁ. & ſic habet Tharghũ, וּמָחוֹ בְּהוֹן. Micháh
6.13, הַכּוֹתֶךָ percutiendo te. Iechez.6.11, הַכֵּה בְכַפְּךָ percu-
te manum tuam. aut manu tua. 1. Sem.18.11, אִכֶּה בְדָוִד
percutiã Dauid. Exod.21.20, Et quũ יַכֶּה percuſſerit. Et
in hofhál, Nume.25.14, הֻכָּה percuſſus fuit. aut percuti
iuſſus eſt. Pſalm.102.5, הוּכָּה percuſſum eſt ſicut herba.
Deuter.33.3, תֻּכּוּ percutiemini. Et in puhál, Exod.9.31,
non נֻכּוּ fuerunt percuſſa. Et 30, נֻכָּתָה percuſſum fuit.
Et in nifhál, 2. Sem.11.14, וְנִכָּה & percuſſus fuerit. Et
mutato ה in א, Ioób 30.8, נִכְּאוּ abiectiores fuerunt terra.
vel, humiliores habitatoribus terræ, vt ſint in contem-
ptũ atque opprobriũ, vt exponit R. Leui in cõment. &
R. Abrahám Peruſól. Tharghũ, participãt de terra. R.

acſi dicat, Occidamus eos. Verbũ (inquit) יָנָה ſignificat
vim inferre ſubſtantiæ, & corpori: diripere, occidere. R.
Himmanuél, Radix נִינָם eſt יָנָה, & eſt futurũ ex cal: éſt-
que inſtar וַנִּירֵם, quod eſt וַנִּירֶה אוֹתָם, à יָרָה, Nume.21.29. &
ſic נִינָם eſt נִינֶה אוֹתָם populemur (aut occidamus) eos, ra-
piamus eorũ ſubſtantiam. Et dictio יָחַד ſimul, cõiungi-
tur cum אָמְרוּ dixerũt. i. pariter dixerũt, rapiamus eorũ
ſubſtantiam. Alia forma, præpoſito מ, Prouer. 29.21,
in nouiſſimo ſuo erit מָנוֹן filius. i. ſuperbus perinde ac
filius. Vel vt R. Himmanuél, in nouiſſimo, cũ effectus
erit magnus, erit ei loco filii, & familiarem ſe ei faciet,
deliciiſque affluet vt filius cũ patre, illúmq; haudqua-
quam timebit. Sũt qui dicunt מָנוֹן eſſe שָׁלִיט præſidem,
dominũ: & ſic נִינָם prædictum, & omne נִין quod eſt in
Scriptura. Sic autẽ appellatus eſt נִין filius, quòd ſurgat
loco patris ſui vt præſit, dominetúrque vniuerſis bonis
illius. Et verbũ in nifhál, Pſal.72.17, Ante ſolem יִנּוֹן
filiabitur nomẽ eius. R. Himmanuél, יִנּוֹן eſt inſtar יִכּוֹן.
& eſt ſenſus, Germinabit, & innouabitur per ſucceſſio-
nem temporũ nomen eius, acſi generaret filios iugi-
ter, & ſtabiliretur nomẽ eius cauſa ipſorum. Tharghũ,
Et antequam eſſet ſol, præparatũ erat nomen eius. R.
D. in cõmen. omni tẽpore quo ſol durabit, erit memo-
ria nominis eius. יִנּוֹן ex נִין filius. acſidicat, quẽadmodũ
filius eſt memoria patris, ſic erit nominis eius memo
ria in ſeculum propter opera bona quæ facturus eſt.

נִיק Eſt יָנַק, Lactare. ſunt enim duæ radices eiuſdem
ſignificantiæ. Exod.2.8, Et accepit mulier infan-
tem, וַתְּנִיקֵהוּ & lactauit eum.

נִיר Vide נוּר.

נֶכֶד Cum ſex punctis, Nepos. Ieſa.
14.22, Et filiũ, וָנֶכֶד & nepotem.

D.debiliores terra. Hinc dicitur נָכֶה, Debilis, Claudus,podagricus,percuſſus.2.Sem.4.4,נְכֵה רַגְלָיִם debilis pedibus.Vel vtroq; pede: vel percuſſus vtroq; pede,vt Tharghũ.Ieſa.66.2,Ad humilem וּנְכֵה־רוּחַ & humilem ſpiritu.Idẽ Tharghũ & R.D.in cõment.Pſal.35.15,Cõgregati ſunt aduerſum me נְכִים percuſſi. flagellati.vel abiecti.Eſt autẽ(ait R.Abrahám in cõmen.) tóarinſtar מֻכִּים. Et eſt velut וּנְכֵה־רוּחַ, habétq; ſerí in plurali velut נְכֵאִים. Sunt qui deducunt à נְכֵה רַגְלַיִם ſuprà citato, vt ſit, debiles,aut claudi. R.D.in cõmẽt.homines abiecti. At R.Himmanuél in cõment.deducit à כָּאָה cõterere,humiliare,dolere,triſtari. i.humiles,debilésque.Vel(ait) ſunt impii,qui ſũt cauſa doloris cordis iuſti,ſicut אֵימִים appellati ſunt,quòd homines terreãt.Idẽ R.Selomóh.

Et cũ permutatione ה in א apparẽs,Ieſa.16.7,Gemetis,verũtamen נְכֵאִים percuſſi. Vel abiecti,aut triſtes,ſimaſculeũ,מַכָּה,Percuſſio,Plaga,Vulnus.כ cum ſeghól, inſtar מַטֶּה:cuius plurale eſt 2.Reg.9.12,Vt ſanaretur in Izrehél מִן־הַמַּכִּים à vulneribus, &c. Et ſic ſcripſit illud R.Ioſéph:ſed R.Ionáh ſcripſit eſſe plurale à מַכָּה nomine fœmineo,quod idem ſignificat.Iehoſ.10.10,Et percuſſit eos מַכָּה־גְדוֹלָה plaga magna. Nachum 3.18, מַכָּתֶךָ plaga tua.Irm.19.8,Super omnes מַכֹּתֶיהָ plagas eius.Eſt fine י.Et cum י,Irme.49.17,מַכּתֶיהָ.

נֹכַח Eſt נֶגֶד עֵמֶת, Coram,ante,cõtra,eregione, Propter. Num.19.4, Et ſtillabit אֶל־נֹכַח cõtra faciem tabernaculi. Iudic.18.6,נֹכַח cõtra Dominum via veſtra.Prouerb.5.21, נֹכַח ante oculos. Gene.25.21,Et otauit Iſchác ad Dominũ לְנֹכַח pro vxore ſua. Vel,cõtra vxorem ſuã,eregione vxoris ſuæ,ſecundú R.D.acſi di

cat,pro vxore ſua.Et ſunt(inquit)qui dicũt quòd dum oraret,erat eregione vxoris ſuæ,vt dirigeret in oratione cor ſuũ pro illa. Vel ſecũdum R.Selomóh in comment. contra vxorẽ ſuam. ipſe enim manebat in vno angulo,& orabat pro vxore ſua:vxor verò eius in altero,& orabat. Prouerb.4.25,Oculi tui לְנֹכַח directe aſpiciant. R.Himmanuel in cõment.Oculi tui,aſpectuſq; tui ſint ſemper,vt mediã teneas viam, & nę declinent ad vnum extremorũ,quia extrema ſunt mala. Alia forma, Exo.14.2,נֹכַח ante ipſum(aut eregione ipſius) caſtrametabuntur.Ieſah.57.2,Ambulans נֹכְחוֹ in rectitudine ſua.Vel ſecundũ R.D.in cõment. Pax quã metmorauit, veniet ante iuſtũ, quando cõgregabitur. acſi dicat,In pace mortuus eſt, & in morte ſua ad pacé veniet,eáque illi occurret.R.Abrahám in cõment.expo-nit,Cuicũque ambulanti in vita ſua corã Deo,in mor-te ſua pax erit,& requies.Abſolutũ eſt inſtar קְרוֹבוֹ pronomine,נֹכַח נְכֹחוֹ,ſic נְכֹחַ. Prouer.8.9,Vniuerſi ipſi נְכֹחִים recti.Hamós 3.10,Et neſcierunt facere נְכֹחָה rectũ. Ieſa.26.10, In terra נְכֹחוֹת rectorum.i.rerum rectarum.

נָכַל Cogitare malum corde, ex quo prouenit & factum malũ aſtute,inquit R.D. Machinari, excogitare, doloſe agere. Malachi 1. 14, Maledictus נוֹכֵל cogitans malũ.R.Abrahám,חוֹשֵׁב cogitans. Tharghũ, Qui facit fraudulenter.R.D.in cõment.Cogitans cogitationẽ,& faciens aſtute. Et in pihél,Nume.25.18, בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נָכְלוּ לָכֶם in calliditatib' ſuis quibus callide egerũt cõtra vos. Et in hithpahál,Pſal.105.25, וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ vt machinarentur mala.Gene.37.18, & cogitauerunt contra eum,vt interficerent eũ.R.Abrahám & R.D.cogitauerunt cogitationem malam.

נֵכֶם Subſtantia quælibet hominis, etiam in animalibus. 2. Paralip. 1. 10, Et non poſtulaſti diuitias, נְכָסִים ſubſtantias, & gloriam.

נָכַר Agnoſcere, Alienare ſe, alienum & extraneum ſe oſtendere, Diſſimulare id quod eſt, Præ ſe ferre id quod non eſt, Tradere, Claudere. 1. Semu. 23. 7, נִכַּר תַּסְגִּיר tradidit, & clauſit, aut dedit. Idem Tharghũ, מְסַר. Et in nifhál, Iób 34. 19, Et nõ נָכַר־שְׁעַר agnitus eſt dies ante pauperem. Proue. 26. 24, labiis ſuis יְנַכֵּר agnoſcetur qui odio habet. Vel melius, vt R. D. alium præ ſe ferat. R. Himmanuél, qui odio habet alterũ, abſcondit odium ſuum, & non manifeſtat illud. Et quanquã ſuo in corde poſuit dolum, in verbis tamen labiorũ ſuorum eſt extraneus ab eo quod eſt ſecundum veritatem. idcirco ſubiũgit ei, Quũ dederit vocem ſuã, ne credas illi, &c. Et in pihél, Deuter. 32. 26, Ne forte יְנַכְּרוּ extranee ſe gerant hoſtes eorum. R. Abrahám, Ne forte alienos ſe oſtendant. Tharghum, Ne forte magnificet ſe hoſtis. R. Selomóh in cõmen. Ne forte agnoſcãt rem hoſtes eorum, & meã potentiam attribuant alteri cui non eſt potentia. Irme. 19. 4, וַיְנַכְּרוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה & alienauerũt locum iſtum. Et in hifhíl, Deut. 33. 9, וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר & fratres ſuos non agnouit. Et cú י formatiuo, Iób 2. 12, Et nõ הִכִּירֻהוּ agnouerũt eum. Ruth 2. 18, Sit מַכִּירֵךְ agnoſcens te benedictus. Prouerb. 24. 23, הַכֶּר־פָּנִים agnoſcere faciem in iudicio, &c. Gene. 37. 31, הַכֶּר־נָא agnoſce quæſo. Irme. 24. 5, אַכִּיר agnoſcã captiuitatem Iehudáh. Et in hithpahál eſt cõtrariæ ſignificãtiæ, nẽpe præ ſe ferre alium verbo aut factis. 1. Reg. 14. 5, Et ipſa מִתְנַכֶּרֶת aliam ſe oſtendebat. Prouer. 20. 11, Etiam operibus ſuis

יִתְנַכֵּר־נַעַר agnoſcetur puer. vel incognitus erit. Vtroq; modo exponit R. D. in lib. rad. ſed poſterior expoſitio eſt R. Ioſéph, qui exponit acſi dicat, Puer in operibus ſuis incognitus erit: quia ſi opus eius fuerit mundum ac rectũ, dico, Non eſt hoc opus pueri. R. Himmanuel in cõment. Per opera quæ facit puer in pueritia, agnoſcetur vtrum mundum, rectúmque opus futurum ſit, quum adoleuerit. Vel ſecũdum alterã ſignificantiam, acſi dicat, Quanquã vtplurimũ agnoſcuntur pueri in pueritia ſua, quales ſint futuri in iuuentute, & ſenectute: interdum tamen inuenies illos præſeferre in pueritia oppoſitũ illius quod futuri ſunt. Tóar, 2. Reg. 12. 5, מֵאֵת מַכָּרָו à noto ſuo. Aliud, נֵכֶר, Alienus, alienigena: ſic appellatus quòd ſit ſæpiſſime incognitus. Et fit cum camés omnia, præter vnũ quod eſt cum pathách, Deuter. 31. 16, poſt deos נֵכַר־הָאָרֶץ alienigenæ terræ. Vel alienationis. i. alienos. nam quũ ſuperuenerit coniunctio iſtiuſmodi nominibus, efficiũtur nomina ſubſtantiua. Alia forma, Exod. 21. 8, populo נָכְרִי alieno. Ieſa. 2. 6, Et ſcientiis נָכְרִים alienigenarũ. Fœmineum, Exod. 2. 22, In terra נָכְרִיָּה aliena. Gen. 31. 14, נָכְרִיּוֹת alienæ. Nomen cum ſex punctis, נֵכֶר, Alienatio. Iób 31. 3, נֵכָר & alienatio operantibus iniquitatẽ. Illud Hobadiah 12, In die נָכְרוֹ alienationis ſuæ: eſt alterius ſpeciei, cuius abſolutum eſt נֵכֶר. quod R. Dauid in comment. exponit, In die qua alienauit ſe à terra ſua, & fuit ſicut alienus, quia eduxerunt eũ ex illa. Sunt (inquit) qui exponunt, in die qua traditus fuit in manu inimicorũ eius. à נָכַר tradere, vt dictum eſt in pihél. Tharghum, in die תְּבִירֵיהּ contritionis eius. R. Abrahám in cõmen. in die infortunii ſui, qui fuit extraneus in oculis eius, quia no

eius. Et in nifhál, Gen.17.26, נִמּוֹל circunciſus fuit Abrahám. Et 27, נִמְּלוּ (pro נִמֹּלוּ) circunciſi ſunt cum illo.

Ex hac radice eſt נְמָלָה, Formica. Prouer.6.6, Vade ad נְמָלָה formicã piger. Plurale forma maſculea, Prouerb. 30.25, הַנְּמָלִים formicæ populus non fortis. Dicta eſt ab excidendo, quòd grana collecta incîdat, ne naſcantur, aut germinent.

נָמֵר Pardus, aut Panthera, animal maculis reſperſum. Irme.5.6, נָמֵר שֹׁקֵד pardus vigilans ſuper ciuitates eorũ. Et 13.23, Num mutabit AEthiops pellem ſuam, וְנָמֵר & pardus varietates ſuas? Chabac.1.8, & leuiores מִנְּמֵרִים pardis equi eius.

נָסַס Eleuare, exaltare, præcipuè vexillum, à נֵס quod eſt vexillum. Ieſah.10.18, כְּמָסוֹס נֹסֵס vt diſſolutur vexillifer. ſiue eleuans vexillum. Prius eſt macór, à מָסַס diſſoluere, liquefacere. quãdo enim diſſoluitur vexillifer, omnes milites exercitus diſſoluũtur, & fugiũt. R. Abrahám in cõment. prius dicit eſſe nomẽ, hoc eſt, diſſolutio, liquefactio, & nõ eſſe in regimine, & eſſe inſtar נָקוֹד. R.D. in cõmen. Et erũt caſtra eius quẽadmodum caſtra quæ diſſoluit vexillifer: quia cadũt omnia caſtra. Et in pohél, Ieſa.59.19, Spiritus Domini נָסָסָה בּוֹ eleuauit eũ vt redire faciat eũ retrorſum. Vel intranſitiue, exaltabitur cõtra eũ, &c. Ita R.D. Et in cõment. bifariã exponit, Spiritus Domini fugauit (pro fugabit) hoſtẽ vt non conſpiciatur. Et eſt verbũ ex binián quadrato: nã ſicut כּוֹן à כּוֹנֵן, ſic etiã נוֹס à נוֹסֵס. Vel eſt à נֵס, aut נֵס vexillum. nam vt mos eſt mũdi, vexillifer prius percutit in exercitu eũ qui contra ſe eſt: ſic ſpiritus Domini erit vexillifer in eo, & percutiet exercitũ Gog & Maghóg. Et in hithpahál, Zechar.9.16, מִתְנוֹסְסוֹת elecc.ii.

agnouit diẽ ſimilem. Alia forma præpoſito ה, הַכָּרָה, Ieſah.3.9, הַכָּרַת agnitio vultus eorum, &c.

נָכַת Vnde נְכֹאת cũ א vice ו protractiui, Res deſiderabilis. Et in Bereſith rabbáh exponitur שַׁעֲוָה cæra. Geneſ.37.24, Et cameli eorũ portantes נְכֹאת res deſiderabiles. ita R.D, R.Moſéh ſacerdos, & R. Abrahám in cõmen. Tharghũ, Et cameli eorũ onerati שְׁעָף cæra, vel aromate. 2.Reg.20.12, Et oſtẽdit eis omnem domũ נְכֹתָיו deſiderabilium ſuorum. Tharghum, Omnem domum gazarum ſuarum.

נָלָה Conſummare, perficere. Ieſah.33.1, כַּנָּלְתְּךָ quum conſummaueris tu præuaricari, præuaricabuntur in te. Vel, cum perfeceris contẽnere, contẽnent te. Et ſecundũ R. Abrahám & R.D. debuerat eſſe כְּהִנָּלְתְּךָ, inſtar כְּהִנָּלְתְּךָ, & ſic eſt ex nifhál. Nomen, מְנֻלָה, Perfectio. Iiób 15.29, Non expãdet ſe ad terrã (non creſcet) מְנֻרָם perfectio eorũ. ſecundũ R.D. in lib.rad. Et eſt inſtar מְכֻרָם à כָּרַח. R. Moſéh filius Nachmán exponit vt duas dictiones, מִן־לָהֶם ab eis. ſic Dani.1.5, * וּמִן לָהֶם & cõſtituit eis rex. Simile eſt illud Ieſa.33.7, Ecce אַרְאֶלָּם, opidam eis. Dicit ergo, Et non multiplicabitur ex eis. i. ex omnibus quæ ſunt eis. R. Abrahám Peruſól, Et nõ perfectio, & voluntas hominũ qui perficiunt voluntatem ſuam in congregatione bonorũ, vt domũ ſuam ſtabiliant. Et מְנֻלָם eſt complementum voluntatis eorum. Tharghum, מְנֹהָן ex eis.

נָמַל Excidere, circũcidere. Gene.17.11, וְנִמַלְתֶּם אֵת בְּשַׂר & circũcidetis carnẽ præputii veſtri. Ex hac radice eſt illud Iiób 18.16, Et ſuperne יִמָּל excidetur ramus

hál,Ieſah.59.14,וְהָסֹג & redire factum eſt retrorſum(re-
troactũ eſt)iudicium.Quære in סוג.

נָסָה Tentare. In pihél, Geneſ. 22.1, Et Deus נִסָּה אֶת־
אַבְרָהָם tẽtauit Abrahám. Ioób 4.2,תְּנַסֶּה nónne ſi
tẽtauerit(ſub.quiſpiã loqui)verbũ ad te,ægrè feres? R.
Leui in cõmen.hunc locũ bifariã exponit:Nouimus ſi
נִשָּׂא aſſumpſerimus parabolã aut verbũ ad te,ad reſpõ-
dendũ verbis tuis,graue erit tibi. Vel,Nónne ſi tẽtaue
rit Deus tãgere te aliquo malo,ægre feres? Sic & R.D.
R.Abrahám Peruſól in cõm.Si נִסָּה(pro נִשָּׂא)aſſumpſe-
rimus parabolã,& ſermonẽ,vt reſpondeamus,& loqua
mur ad te ſuper his, noui quòd laborabis propter illũ,
grauéque tibi erit audire illud quod reſpondebitur ti-
bi. Et ſic תְּנַסֶּה eſt אִם נִשָּׂא ſi aſſumpſerimus parabolam,
& reſpõſionẽ: iuxta illud Nume.23.7,וַיִּשָּׂא & aſſumpſit
parabolã ſuam,&c.cum permutatione ס in ש,& ה in א,
ſicut & Pſal.4.6,נְסֵה eleua. Et נ eſt ſignũ primæ perſo-
næ pluralis.Sunt etiã qui deducũt à נִסָּה tentauit.i.quã
tẽtauit te Deus vt percuteret te , mox laborasti in ipſis
percuſſionibus. Sed prius apud me magis quadrat pro
pter colligãtiam verſus.1.Sem.17.38,Quia nõ נִסָּה perí-
culum fecerat.ſiue tẽtauerat,aut expertus fuerat. Pſal.
95.9,vbi נִסּוּנִי tentauerũt me patres veſtri. Exod.20.19
Ne timeatis , quia לְבַעֲבוּר נַסּוֹת vt tẽtet vos venit Deus
R.Moſéh, Ne timeatis, quia hæc viſio magna quã vi-
diſtis,nõ fuit niſi vt perueniret ad vos veritas,& vt ve-
deretis oculo quòd tẽtat vos Deus per prophetã men-
dacii. R.Selomóh in cõment.exponit, ad magnificau
dum, exaltãdúmque vos in mũdo venit Deus, quia e-
gredietur vobis nomẽ in gẽtes,quòd ipſe in gloria ſua
manifeſtatus ſit vobis. Et dicitur à נֵס,quod eſt exalta-

uantur.Pſal.60.6,Dediſti timẽtibus te vexillũ,לְהִתְנוֹסֵס
vt exaltẽtur.ſcilicet in eo. Dediſti (pro dabis,ſecũdum
morem prophetarũ)timẽtibus te vexillum,vt magni-
ficentur,& exaltẽtur ſuper inimicos ſuos, eleuãdo ve-
xillum ſuũ ſuper eos. Nomẽ,נֵס,Signũ,vexillum,Ve-
lũ nauis.Nume.21.8,Et pone illũ עַל־נֵס in ſignũ.Thar-
ghum,עַל־אָת ſuper ſignũ.vel in ſignũ,vt ſit עַל loco אֶל.
R.Selomóh in cõment. ſuper columnã quam vocant
פּוּרְקָא furcã. Et quia erat eleuata in ſignũ,idcirco voca-
uit eã נֵס. Ieſa.5.26,Et eleuabit נֵס ſignũ gẽtibus procul.
Exo.17.15, יְהוָה נִסִּי Dominus Niſſi.i. exaltatio mea. Ie-
ſa.30.17, וְכַנֵּס & ſicut velũ,&c. ita R.D.in li.ra.& cõm.

נָסַג Attingere,apprehendere, Tranſferre è loco ſuo
quidpiã, Retrocedere. Ieſah.59.13, וְנָסוֹג & retro-
cedere à Deo noſtro . ſicut quũ quis reuertitur retror-
ſum. Eſt macór ex cal,inquit R.D.in lib.rad.& in cõ-
ment.Vel eſt ex nifhál à סוג,inquit R.Abrahám in cõ-
ment. & R.D. in qua radice quære alia huiuſmodi in
nifhál. Michá 2.6,Non יִסַּג כְּלִמּוֹת cõprehendet igno-
minias.ſcilicet propheta Domini.Vel eſt ſingulare pro
plurali . dixerat enim, Non ſtillabunt, aut ne ſtillent
prophetæ Dei iſtis hominibus,& non accipient igno-
minias.nã ſi illis ſtillauerint(.i.prophetauerint)igno-
minia afficiẽt eos.Et יִשֹּׂג eſt יִשִּׂיג, quanquã eſt ſcriptum
cũ ſámec,inquit R.D.in cõmen.Idem R.Abrahám in
cõment. Et in hifhíl,Deuter.27.17,Maledictus מַסִּיג
גְּבוּל רֵעֵהוּ qui attingit terminũ proximi ſui . Tharghũ,
qui mutat, ſiue tranſfert terminũ ſocii ſui. Michá 6.
14,וְתַסֵּג & tanges,& non eiiciet.R.D.in cõmen.ſic ex-
ponit,Et tanges vxorẽ ad conceptionem, & nõ eiiciet
fortũ,ſed morietur in ventre eius.Et וְתַסֵּג cũ ס,eſt ſicut
וְתַשֵּׂג cum שׂ.Idem R.Abrahám in cõmen. Et in hof-

ret ſuper vos, adeò vt reputaremini ſoporati, quòd nó audiretis vocantẽ vos. Tharghú, Proiecit inter vos ſpiritum erroris. Ieſa.40.19, הַפֶּסֶל נָסַךְ חָרָשׁ Num ſculptile fudit(conflauit) artifex? ita R.Abrahám. R.D.in li.ra. & in cõment.operuit:acſi dicat, fecit ſculptile è lapide, aut è ligno,& poſtea operuit illud auro, vel argẽto. Vel fudit aut cõflauit:ſub.auro, vel argẽto. Pſal.2.6, נָסַכְתִּי מַלְכִּי regnare feci regẽ meũ.i.feci vt eſſet ex principibus meis:vt Ieſhoſ.13.20,& Chur,& Rébah נְסִיכֵי ptincipes Sichón. Ita R.Abrahám & R. Dauid in cõment. Et dixit regem meum .i. quem ego regnare feci. Et Ieſah.30.1, וְלִנְסֹךְ מַסֵּכָה & vt tegerent tegumentum (vel operirent operimentum)& non ſpiritu meo. Loquitur metaphorice de cõſilio quod debet eſſe tectũ. Vel,& vt conſtituerẽt principẽ. Acſi dicat, (inquit R.D. in lib. rad.)Vt ponerent ſuper ſe principes, qui nõ erant ſecũdum voluntatẽ meam, quia quærebãt adhuc auxilium à Parhone, quemadmodũ dixit poſtea, verſu 2, Qui ambulant vt deſcendãt in AEgyptũ,& os meum non interrogauerũt, vt ſeipſos roborẽt robore Parhóh,& ſperent in vmbra AEgypti. In cõment.exponit, Et ad cõſulendum conſiliũ, quia conſilium fit in ſecreto, & in occulto. vel, ad tegendũ conſilium &c. Et Ieſah.25.7, וְהַמַּסֵּכָה הַנְסוּכָה & operimentũ opertum ſuper omnes gentes. Idẽ R.Abraham & R.D.in cõment. Hoſe.9.4. non יִסְּכוּ fundent Domino vinũ. Exod.30.9, עָלָיו לֹא תִסְּכוּ & fuſionẽ non fundetis ſuper illud. Vel,& libamen nõ libabitis. Et in hifhíl, Irme.32.29, וְהִסִּכוּ נְסָכִים & libabunt libamina diis aliis. Nume.28.7, שֵׁכָר לַיהוָה הַסֵּךְ נֶסֶךְ libare fac libamen ſechár Domino. Gen.35.14, עָלֶיהָ נֶסֶךְ & libauit ſuper illã libamen. Vel, & fudit ſuper eã,

tio. Exod.17.7, וְעַל נַסֹּתָם & eo quòd tentauerunt ipſum Dominũ. Pſal.26.2, וְנַסֵּנִי & tenta me. Ieſah.7.12, Et non אֲנַסֶּה tentabo Dominũ. Nomen, מַסָּה, Tẽtatio. Iiób 9. 23, לְמַסַּת נְקִיִּם יִלְעָג tẽtationem innocentũ ſubſannabit. R.Leui exponit, Si virga interfecerit impios, ecce impius ipſe ſubſannabit tentationẽ innocentũ, & flagella eorũ. Nã leuius fertur malũ quod cito venit,& breui tranſit, vt malum impii: quàm malum innocẽtum quod diu perſeuerat. Deuter.7.18, הַמַּסֹּת הַגְּדֹלוֹת tẽtationes magnas, quas viderunt oculi tui. Et dicuntur tentationes, pericula, experimenta, quia Deus probabat illos an vellent in ſua permanere impietate, an non.

נָסַח Eſt הָרַס, Deſtruere: נָתַץ, Euellere, extirpare. Promolietur(deſtruet) Dominus. Pſa.52.6, וְיִסָּחֲךָ & euellet te de tabernaculo. Et intranſitiuũ, Prou.2.22, יִסָּחוּ euellétur ex illa. Et in nifhál, Deut.28.63, וְנִסַּחְתֶּם & euelle mini è terra. Nomẽ, 2.Reg.11.6, Et cuſtodietis cuſtodiam domus מַסָּח deſtructionis. i. vt nõ deſtruatur aliquis ex vobis, neque ſeparetur ab ordine cuſtodiæ vt eat ad alterum locum. Et venit quantũ ad ſignificantiam, vt illud Exo.19.21, ne forte deſtruãt (ſub.ordinẽ) vt aſcendãt &c. quia ſeparans ſe ab ordine, eſt acſi deſtrueret ſtationem. Vel, vt non diuertatis cogitationes veſtras ad alia: ſed ſint oculi veſtri, & corda veſtra iugiter ad cuſtodiam domus.

נָסַךְ Eſt סָתַר, Abſcõdere: כָּסָה, Tegere, operire: יָצַק, Fũdere: נָתַךְ, Effundere, conflare: גָּדַל, Magnificare: נָסִיךְ, Principem conſtituere. Ieſah.29.10, quia נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ תַּרְדֵּמָה operuit vos Domin' ſpiritu ſoporis. acſi dicat, Operuit vos fortitudine ſoporis, vt ruere eũ face

Domino. Exo. 14. 10, נֹסֵעַ proficiscebatur. Nume. 10. 35,
בִּנְסֹעַ quũ profisceretur arca. Deut. 2. 24, surgite, סְעוּ pro-
ficiscamini. Iesah. 33. 20, neque יִסַּע proficiscetur palus è
palis eius. ita R. D. in cõment. & R. Abrahám. Iudi. 16.
14, וַיִּסַּע אֶת־הַיְתַד & profectus est cum palo. Et 3, וַיִּסְעַם. Ge-
nes. 33. 12, נִסְעָה proficiscamur. Sunt tamen qui dicunt
esse imperatiuũ cum ה redundante. Et in nif hál, Ie-
sah. 38. 11, Generatio (vel habitatio) mea נִסַּע recessit. Est
(inquit R. Abrahám in cõment.) ex nif hál, & daghes-
satur ס ob defectũ נ radicalis. acsi dicat, habitatio, aut
peregrinatio mea, profecta, siue trãslata est, vel abiit: vt
Psa. 84. 11, elegi potius in limine esse in domo Dei mei,
מִדּוּר quàm habitare in tabernaculis impietatis. Vel vt
R. D. in cõm. habitatio mea in hoc mũdo recessit à me.
Iiób. 4. 21, nõne נִסַּע יִתְרָם בָּם trãslata est dignitas eorum
(sub. quæ erat) in eis? Exponit R. Moséh in cõm. Nõne
vides quòd dignitas, & potẽtia quæ erat in illis, trãslata
est? Et in hif híl, Eccle. 10. 8, מַסִּיעַ אֲבָנִים, Qui trãsfert la-
pides, dolore afficietur in eis. Est sensus, inquit R. Abra-
hám in cõm. nil esse in mũdo quod homo assequi pos-
sit sine labore, & dolore, & periculo: vt etiã qui volue-
rit capere lapides, dũ illos trãstulerit ad locũ optatum,
dolore afficiatur in eis. 1. Reg. 5. 17, וַיִּסְעוּ & proficisci fe-
cerunt (transtulerũt) lapides magnos. Nomen, מַסַּע. 1.
Reg. 6. 7, Et lapide perfecto מַסָּע profectionis ædificata
est. i. quẽ proficisci faciebant ex mõte. Iiób 41. 18, lan-
cea, מַסָּע lapis manu iaculatus. Vnũ est è generib' armo-
rũ bellicorũ. Et sic scribitur in Misráh. R. Ionáh, profe-
ctionis: vt suprà 1. Reg. 6. 7. acsi dicat, lãcea proficisci fa-
cta in manũ. R. Moséh, neque lãcea profectionis. i. quã
homo proficisci facit de manu sua super se. Tharghũ,

fusionem, sub. aquæ & vini. Et est sensus, lauit eã, & po-
stea effudit super eam oleũ, inquit R. Abrahám in cõ-
ment. Et in pihél, 1. Paral. 11. 18, וַיְנַסֵּךְ & libauit eas Do-
mino. Et in nif hál, Prou. 8. 23, A sæculo נִסַּכְתִּי regna-
ui. principatũ habui. Et in hof hál, Exo. 25. 29, וּקְשׂוֹתָיו
& mediatos calamos eius, & cyathos eius in quibus
יֻסַּךְ libabitur. קְשׂוֹת erant instar mediatorũ calamorum
vacuorũ, quos ponebant in summitate vniuscuiusque
panis, vt ingrederetur ventus, siue aer, inter ipsos pa-
nes, ne mucidi efficerentur. & erant veluti operimen-
tum ipsis panibus. Nomen נֵסֶךְ, cũ quinque punctis,
& נֶסֶךְ cum sex, Fusio, effusio, Cõflatio, Libamen. Sunt
tamen duo duntaxat cũ quinque punctis: Exod. 30. 9,
וְנֵסֶךְ & libamen: Et 29. 40, וְנֵסֶךְ. Cætera sunt cũ sex pun-
ctis, inquit R. Dauid in Michlól. Ioél 1. 13, sacrificiũ וָנֶסֶךְ
& libamen. Iesah. 48. 5, וְנִסְכִּי & cõflatile meum. Leui. 23.
37, וּנְסָכִים & libamina. Alia forma, Deute. 32. 37, Bibẽt
vinum נְסִיכֵם libaminũ eorum. Aliud, מַסֵּכָה, Operi-
mentum, pannus quo operitur lectus, Cõflatile, Con-
silium. Deut. 9. 12, fecerunt sibi מַסֵּכָה conflatile. Sic ap-
pellatũ quòd funderetur: aut quòd sculptũ, auro vel ar-
gento tegeretur quũ fiebat è lapide vel ligno: aureum
autem, argẽteúmque, fundebatur. Iudic. 16. 13, si texue-
ris septẽ cincinnos capitis mei cũ הַמַּסֶּכֶת licio: vel cor-
tina, vt R. Dauid in cõment. 2. Paral. 28. 2, & etiã מַסֵּכוֹת
cõflatilia fecit. Alia forma, Nume. 4. 7, Et mediatos
calamos הַנֶּסֶךְ operimenti. i. quibus operiebãt panem.
Tóar, נָסִיךְ, Princeps, dux, rex: & נְסִיכִים, Principes. Ie-
chez. 32. 29, Ibi נְסִיכֵי principes Aquilonis. Psalm. 83. 11,
נְסִיכֵמוֹ principes eorum.

נָסַע Proficisci. Gene. 33. 17, Et Iahacób נָסַע profectus
est. Nume. 11. 30, Et ventus נָסַע profectus est à

nuél,cõpedem meum. Poteſt etiã exponi(inquit) chirothecam meã. Mos enim erat regum , quũ aliquam obſidebãt vrbẽ fortem,vt chirothecã proiiceret rex intra vrbẽ,ſignificans nunquam ſe ab vrbe receſſurũ,niſi vrbe capta. Plurale duale, Hamós 2.6, pro נְעָלַיִם calceis. Ieſah.5.27,corrigia נַעֲלָיו calceorum eius. Et fœminea, Iehoſ. 9.5. וּנְעָלוֹת בָּלוֹת & calcei veteres. Et verbum in hifhíl,2.Paral.28.15,וַיְנַעֲלוּם & calceare fecerunt eos.ſub.calceos.

נָעַם Eſt יָפָה,Pulchreſcere,pulchrum eſſe,aut fieri.2. Semu.1.26,נָעַמְתָּ לִי מְאֹד decorus fuiſti mihi valde. Tharghũ,חֲבִיבְתָּ amabilis fuiſti mihi valde.Iechez. 32.19,מִמִּי נְעֻמְתָּ quo pulchrior fuiſti deſcende &c. R.D. in cõment.exponit,Tu cogitas quòd ſis pulcher,& nõne omnes populi gentiũ qui putabant roborari,& permanere inter pulchros, à ſua dignitate deſcéderunt,& tu cogitas permanere? Deſcende quemadmodum ipſi deſcenderunt. Prouer.24.25,& increpantibus נְעִים dulceſcet. Senſus eſt , Et increpantibus impios, dulceſcet Deus. vnde exponit R. Himmanuél in cõment. Iuſtis iudicibus qui nõ agnoſcunt perſonam in iudicio, qui impios increpant ſuper impietatem ſuam , dulcis erit Deus. Tóar,נְעִים,Pulcher, Dulcis,Suauis, Iucundus. Pſal.81.3,citharam נְעִים ſuauẽ cum choro.Et 135.3,Pſalite nomini eius,quoniã נָעִים ſuaue.decorum.R.Abrahám,נְעִים eſt tóar nominis glorioſi. Tharghũ,טָבִים dulce. Prouer.22.17,quia נְעִים decor(pulchritudo,dulcedo) eſt quum cuſtodieris illa in ventre tuo. Eſt enim nomen ſubſtantiuũ. Poteſt eſſe & tóar à נוּעַ migrare,& ſic eſt numeris pluralis, cuius ſingulare eſt נָיַע mobilis,vagus.Acſi dicat,Niſi cuſtodieris illa in vẽ-

lancea,אַבְנָא lapis.Deute.10.11,ſurge,vade לְמַסָּע vt proficiſcaris ante populum.Eſt nomẽ vice macór. R.Abrahám in comment. ſcribit eſſe nomẽ verbale.i.macór. Et ſic Nume.10.2,וּלְמַסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת & vt proficiſci faciant caſtra. Acſi dicat וּלְהַסִּיעַ.Geneſ.13.3, & iuit לְמַסָּעָיו per profectiones ſuas.Nume.33.2,לְמַסְּעֵיהֶם per profectiones ſuas.Eſt lene.i.ſine daghés.

נָסַק Eſt עָלָה,Aſcendere.Pſal.139.8,Si אֶסַּק aſcẽdero in cælum.In lingua Aramæa eſt frequens: Dani. 3.22,viros illos qui הַסִּיקוּ aſcendere fecerãt Sadrách &c.

נָעַל Claudere,Serare,obſerare, Calceare. 2. Sem.13. 18,וְנָעַל הַדֶּלֶת & obſerabit oſtiũ.Canti.4.12,hortus נָעוּל obſeratus. 2.Semu.13.17,וּנְעָל הַדֶּלֶת & obſera oſtium. Iechez. 16.10, וָאֲנַעֲלֵךְ תָּחַשׁ & calceaui te hyacintho. Nomen.Cant.5.5,ad cardines הַמַּנְעוּל peſſuli.vel ſeræ. Alia ſignificatio à priori deducta , præpoſito מ cum chiric. Deut.33.25,ferrũ,& æs מִנְעָלֶךָ compes tuus. vel cõpedes tui,ſi habeat י.Eſt enim compes,velut hominis clauſura,prohibẽs eũ ne vadat huc & illuc:vnde & alio nomine dicitur סוּגָר,à claudendo. Vide סָגַר.Vel calceus tuus,aut calcei tui.In quibuſdã enim codicib' eſt cú' ſigno multitudinis. acſi dicat,Calcatio (ſiue ambulatio)pedis tui in montibus,erit ferrũ,& æs.i. erunt in parte eius montes ferri, & æris.Sunt qui exponunt, Erit terra eius fortis acſi eſſet clauſa muris ferreis & æreis. Aliud nomẽ,נַעַל,Calceamẽtũ,Cõpes. Gen.14. 24, vſque ad corrigiã נַעַל calceaméti. Iehoſ.5.14,ſolue נַעֲלֶיךָ calceũ tuum. Pſal.60.9, ſuper Edóm proiiciã נַעֲלִי compedem meũ,ſecundũ R.D.in lib.rad.Sunt tamen (ait) qui exponunt calceum meum. Acſi dicat, inquit in comment. Erit conculcatio pedis mei.R.Himma-

vnde dicunt חֲמוֹר נוֹעֵר, Asinus rudit. Iesah.33.15, נֹעֵר כַּפָּיו
excutiens palmas.ne suscipiat munus.Et 9, וְנֹעֵר & ex-
cutiens Basán, & Carmel. R.D.in lib.rad.exponit, Et
excutiens,sub.fructus suos,frugésque suas.Vel est ver-
bum intransitiuum.i.excutit se: aut excussa est. Et in
comment.Excutiens(aut excutit)fructus suos.acsi di-
cat,maturabunt arbores eorum fructus suos. Zechar.
2.13,quia נֵעוֹר rugit (sub.Dominus) de habitaculo &c.
Est enim ex hac radice, secundũ R. Ionáh, & est tóar
instar יָכוֹל ,nisi quòd punctũ est permutatũ propter ע.
Idẽ scripsit R.Ioséph.Et dixit,Rugit &c.de Deo excel-
so, sicut Ioél 3.16, Et Dominus de Siión rugiet &c. At
R.D.in cõmen.scribit esse ex nifhál ab עור,Suscitare.
Et dixit metaphorice,suscitatus est de habitaculo san-
ctitatis suæ.i.de cælo,sicut vir qui suscitatur,& expergi
scitur à somno suo. Idẽ scripsit ante illũ R.Abrahã in
cõmen.Et séri est loco camés,aut est cũ séri propter li-
terã gutturalem. Et in nifhál,Psal.109.23. נִנְעַרְתִּי ex-
cussus sum sicut locusta.Iiób 38.13, וְיִנַּעֲרוּ & excutientur
impii ex ea. Et in pihél,Psalm.136.15, וְנֵעֵר & excutiet
(pro excussit)Parhóh,&c. Et in hithpahál,Iesah.52.2,
הִתְנַעֲרִי, Excutere(excute te)de puluere.Sunt qui expo-
nũt iuxta hãc significantiã, illud 1. Sem.1.24, וְהַנַּעַר נַעַר
& puer discutiebat. i . discernebat inter bonũ & malũ,
sicut excutiẽs aut cribrãs, excutit & discernit vitiosa &
mala à bonis. R.D.in cõm.exponit,Et puer puer.i.ad
huc illo existente puero paruo,& tenero.Nõ enim ex-
pectauit vt esset robustus,sed mox illo ablactato venit
&c. post viginti quatuor menses quibus perficitur la-
ctatio. Quòd verò dixit Tharghũ, וְרַבְיָא הֲוָה יָנִיק & puer
erat lactens:nõ est intelligendũ quòd adhuc lac suge-

tre tuo,cito erunt נָעִים mobilia.i.mouebũtur,aut demi
grabunt.2.Sem.23.1, וּנְעִים & decorus(iucundus)cantio-
nibus.Psal.16.6, hæreditates ceciderũt mihi בַּנְּעִימִים in
pulchris.sub.locis,vel iucundis,amœnísque. est enim
tóar,inquit R.Abrahám in cõment.& deficit מְקוֹמוֹת lo
cis. Substantiuũ,נָעִים,Pulchritudo,Decor,Iucũditas.
Prouerb.22.18,suprà citatum.Iiób 36.11,& anni eorum
בַּנְּעִימִים in iucunditatibus.Et fœmineo genere,Psal.16.
11,נְעִימוֹת iucunditates. Alia forma. Psal.90.17, Et sit
נֹעַם decor(pulchritudo) Domini Dei nostri super nos.
Proue.15.26,eloquia נֹעַם pulchritudinis. Aliud, præ-
posito מ. Psal.141.4, & non comedã בְּמַנְעַמֵּיהֶם volupta
tes eorum.i.cibum voluptatum eorum. Vel sic, Et nõ
comedam de voluptatibus eorũ: vt ב sit vice מ.i. non
opto edere de cibis eorum delectabilibus . Acsi dicat,
Non trahitur cor meum ad desideria mundi,quemad
modum trahitur cor illorum,vt exponit R.D.in com
ment. Aliud nomen tóar,נַעֲמָן. Iesa.17.10,Plantabis
plantationes נַעֲמָנִים pulchrium.sub.plantarum. Sunt
qui putant esse substantiuum.i.pulchritudinum.

נָעַץ Vnde geminato צ,נַעֲצוּץ,Genus arboris vilis. R.
Sahadiáh dicit esse spinã albã acutam. R.Iehu-
dáh scripsit נַעֲצוּץ in Harabico esse סַדְרִיִּי.Iesah.55.13,pro
הַנַּעֲצוּץ spina alba ascendet abies.R.D.in comment.ge-
nus dicit esse spinæ quæ crescit in deserto.R.Abrahám
exponit,pro arbore infructuosa.Et 7.19,& in omnibus
הַנַּעֲצוּצִים spinis albis.R.Abra. arboribus infructuosis.

נָעַר Excutere,Rugire. Nechem.5.13, Etiã חֲצֵנִי נָעַרְתִּי
sinum meũ excussi. Irme.51.37, נָעֲרוּ,id est שָׁאֲגוּ
הָמוּ rugierunt,sonuerunt, aut tumultuati sunt.Apud
Hebræos significat & rudere, quod ad asinos pertinet:

Irme.32.30, מִנְּעֻרֹתֵיהֶם ab adolescentia sua.

נָפַח Sufflare, Dolore affici. Iechez.22.21, וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם & sufflabo super vos. Chag.1.9, וְנָפַחְתִּי בוֹ & sufflabo in eũ. Irme.15.9, נָפְחָה dolore affecta est anima eius. Iesah.54.16, נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם sufflantẽ in igne prunam. Irme.1.13, Ollam נָפוּחַ sufflatã ego video.i. feruentẽ, bullientem. Potest esse pahúl. Vel est pahúl vice tóar.i. feruentẽ. Et dicitur olla נָפוּחַ, quòd sufflent in eã quando ascẽdit feruor eius superne. Iechez.37.9, וּפְחִי בַהֲרוּגִים & suffla in occisos. Est instar נָגַשׁ à נְשִׁי. Gen.2.7, וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים & sufflauit in faciẽ eius animã vitæ.i. vitalẽ.

Et in puhál, Iiób 20.26, Ignis non נֻפָּח sufflatus. Et in hifhíl, Iiób 31.39, Et animam dominorum eius הִפַּחְתִּי dolore affeci. acsi efflarent animã. Malachi 1.13, וְהִפַּחְתֶּם אֹתוֹ & dolore afficietis eũ. R.D. in lib. ra. exponit, adducetis raptũ, & dolore afficietis animã domini ei' à quo rapuistis. vt dixit eodẽ versu, Attulistis raptũ. In cõmẽ. Et cũ contẽptu excutietis super pauimẽtũ. Et sic Tharghum, וְשַׁנִּיקְתּוּן & excutietis. nã pro וַיְנַעֵר & excussit, vel proiecit, Exo.14.27: habet וְשַׁנֵּיק. R. Ioseph. exponit, sufflabitis. acsi dicat, Ipsi dicũt se laborare & fatigari propter fatigationẽ oblationis quã ferũt super humerum suũ, dicentes eã esse pinguẽ & carnosam, quũ sit macilẽta & tenuis carne, in quã si sufflaret quis, in terrã caderet. Nomẽ, מַפֻּחַ, Sufflatoriũ, Irm.6.29, Exustũ est מַפֻּחַ sufflatoriũ ab igne. Aliud, Iiób 11.20, Et expectatio eorũ מַפַּח־נֶפֶשׁ dolor animæ. sic R. Moséh, R.D, & R. Abra.

נֹפֶךְ Lapis pretiosus niger. Exod.28.18, נֹפֶךְ carbunculus. vbi Tharghum, אִיזְמַרַגְדִין smaragdi.

נָפַל Cadere, ruere, mori, Prosternere se, Habitare. 2. Semu. 19.18, נָפַל cécidit (.i. prostrauit se) coram

ret, quia dictum est, Quãdo ablactauit eum: sed יָנִיק est puer paru'. In lingua enim Aramæa (.i. Chaldæa) puer vocatur יָנִיק. Alii exponũt vt dictũ est, & puer discernebat sicut qui excutit linũ discernit mala à lino, vtputa stupam &c. Hinc & נְעוֹרֶת, Quod discerpitur à lino, vulgò סטופא stupa, vt ait R.D. in comm. Iesa.1.31, & erit fortis לִנְעֹרֶת in stupam. i. tanquam stupa. Iudic. 16. 9, פְּתִיל־הַנְּעֹרֶת filũ stupæ &c. Quisquis etiam est paruus annis, vocatur נַעַר Puer. Et quia mos puerorum est vt maioribus ministrẽt, vocatur etiam נַעַר Minister, quãuis annis sit magnus. Gene.37.2, dicitur de Ioséph qui erat decẽ & septem annorũ: Ipse נַעַר puer. Et 41.11, & ibi erat nobiscum נַעַר puer Hebræus seruus principis &c. 1.Sem.2.14, & veniebat נַעַר puer sacerdotis.i. minister. Gene.19.4, מִנַּעַר à puero. 2.Semu.18.15, decẽ נְעָרִים pueri. ministri. 1.Semu.25.5, לַנְּעָרִים pueris. Et 25.8, interroga אֶת־נְעָרֶיךָ seruos tuos. Fœmineum sæpe scribitur sine ה, & legitur cũ ה, præcipue in quinque libris Moséh, in quibus, præter vnũ, prædicto scribũtur modo. Gen.24.14, הַנַּעֲרָה puella. Deuter.22.19, patri הַנַּעֲרָה puellæ. Estér 2.2, נְעָרוֹת puellæ virgines. Gene.24.61, וְנַעֲרֹתֶיהָ & puellæ eius. Nomẽ, נֹעַר, Pueritia. Psal.88.16, מִנֹּעַר à pueritia. Iiób 36.14, morietur בַּנֹּעַר in pueritia anima eorum. Sunt qui exponũt, in excussione.i. morte dura, inquit R.D. in lib. rad. R. Leui, in pueritia.i. quũ fuerint pueri &c. Idem Tharghũ, & R. Moséh. Alia forma, numero duntaxat multitudinis. Iesa.54.6, Et vxor נְעוּרִים pueritiarum. siue adolescentiarũ: pro pueritiæ, aut adolescentiæ. Psal.127.4, sic filii הַנְּעוּרִים pueritiarũ. Tharghũ, iuuentutis. R. Abrahám similiter, & R.D. Gene.46.34, מִנְּעוּרֵינוּ ab adolescentia nostra. Et forma fœminea,

rege.Gene.25.18,Corã omnibus fratribus ſuis נָפַל cecidit.ſub.ſors eius.Vel habitauit.R.Abrahám in cõmẽt. cecidit pars,ſiue ſors eius.Rectum eſt,inquit,vt exponatur cecidit.i.mortuus eſt adhuc viuẽtibus fratribus illius.Tharghũ,coram fratribus ſuis שְׁרָא habitauit.R. Selomóh,שְׁכַן habitauit. Micháh 7.8, נָפַלְתִּי eciderim. Geneſ.4.6,Et vt quid נָפְלוּ פָנֶיךָ ceciderũt facies tuæ?aut vultus tuus. acſi dicat, Et vt quid pudore ſuffunderis? Nume.24.4,נֹפֵל cadẽs,& diſcoopertus oculis.i.diſcoopertos habens oculos.Eſt,inquit R.Abrahám,ſicut illud Geneſ.15.11, Et ſopor cecidit ſuper Abrám,& quanuis dormiret,erat tamen acſi oculis videret:iuxta illud Cant.5.2,Ego dormio,& cor meũ vigilat.Iudic.7.12,Et Midián,&c.נֹפְלִים habitabant in valle.ſic exponunt R. Selomóh, R.Abrahã,& R.D.1.Sem.31.8, Et inuenerũt Saúl,&c. נֹפְלִים iacentes in,&c. 2.Reg.25.11, וְהַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ & tranſſugas qui tranſſugerũt ad regem Babél. Eſdr 6.13,Cœpiſti לִנְפֹּל cadere ante illum.1.Semu.29.3,A die נָפְלוֹ qua trãſſugit ipſe. נ eſt cum camés chathéph. Et cum chiríc,vt 2.Semu.1.10.נָפְלוֹ. Hoſe.10.8,נִפְלוּ cadite ſuper nos. Ieſah.10.34,Et Lebanón forti יִפּוֹל cadet.i. & arbores Lebanón forti ferro cadent.בְּכַרְזֶל enim præcedens, id eſt ferrum, repeti debet, inquit R. Abrahám. Prouer.13.17,Nuntius impii יִפֹּל corruet in malũ. Pſal.45.6,Populi ſub te יִפְלוּ cadent,(cadẽt)ſagittæ tuæ in cor inimicorũ tuorũ. Idcirco venit dictio יִפְלוּ cum athnách,acſi eſſet coniuncta,quia deſeruit pro duabus dictionibus,inquit R.Abrahám & R.D.in cõmẽt.Accentus eius aut ſenſus eius eſt coniunctus cũ Sagittæ tuæ.acſi dicat,Sagittæ tuæ cadẽt in cor inimicorũ, doncc cadãt omnes populi ſub te, & non eleuent caput coram

corã te.Sunt etiã qui dicũt accẽtum in יִפְלוּ eſſe ſuperne & inferne.Idcirco dixit יִפְלוּ, ו cũ ſeuã, licet ſit cum athnách,vt ligetur accẽtus cũ בְּלֵב אֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ In cor inimico rum regis.acſi dicat, Sagittæ tuæ cadent in cor inimicorum tuorũ.Nechem.6.16,Quum audiſſent,&c.וַיִּפְלוּ & ceciderũt valde in oculis ſuis.i.fuerũt viles & abiecti valde in oculis ſuis corã nobis,quia viderũt murũ eſſe ædificatum inuitis ipſis. R.D.in lib.rad.& cõmen.depreſſerũt & deſpexerũt ſeipſos in oculis ſuis, quia cecidit timor Iehudæorũ ſuper eos. Ieche.13.11, Et dabo lapides grãdinis,תִּפֹּלְנָה ruere faciatis. Alloquitur(inquit R.D.in cõmẽt.)lapides,& dicit eis, Ruere faciatis,ſub. ædificiũ hoc.Vel,ruere faciãt:ſub.lapides. Verbũ geminata vltima litera,Ieche.28.22,וְנִפַּלְתָּ & cadet vulneratus in medio eiꝰ.Sic & Tharghũ,quũ proiiciẽtur occiſi in medio eius.Vel eſt ex radice & ſignificantia פְּלִילִים Iudices,vt ſcripſit R.Iehudáh.Vide פָּלַל. Et in .iiſhil.i. Sem.3.19,& nõ הִפִּיל cadere fecit ex omnibus verbis ſuis ſuper terrã.Deu.25.2,וְהִפִּילוֹ proſternere faciet eũ iudex. Irme.38.26,מַפִּיל־אֲנִי תְחִנָּתִי cadere facio ego deprecationẽ meã.Pſal.106.26,לְהַפִּיל vt cadere faceret eos in deſerto.Iehoſ.13.6,הַפִּלָּה cadere fac eã Iſraeli in,&c.Ieche.32. 12,Gladiis fortiũ אַפִּיל הֲמוֹנָךְ cadere faciã multitudinem tuam. Ieſah.26.19,Et terra mortuos תַּפִּיל eiiciet.proiiciet. Et R.Abrahám in cõment.Et terra mortuos proiiciet ras.Vel ת eſt ſignũ ſecũdæ perſonæ:acſi dicat, Tu Deus viuificabis mortuos tuos:ſed impios qui ſunt רְפָאִים gigantes,cadere facies in terrã,quia non viuificabis eos, ſub.vita gloriæ.Tharghũ,Et impios quibus dediſti robur,& tranſgreſſi ſunt ſermonẽ tuum, gehẽnæ trades.

ex se sicut mulier נֹפֶל abortiuũ. acsi dicat, Tu solus viui ficabis mortuos tuos. Ionáh 1.6, וַיִּפְּלוּ & proiecerũt sortes. Est sine ' cõiugationis. Iiób 29.24, Et lumen vultus mei nõ יַפִּילוּן cadere faciẽt. pro, nõ sinebant cadere, hoc est non flocifaciebãt, non spernebãt, sed me etiã riden te, nõ recedebat à facie illorũ timor mei. Et in hithpahál, Deuter. 9.25, הִתְנַפַּלְתִּי prostraui me. Hezræ 10.12, וְתִתְנַפֵּל & prosternés se ante domũ Dei, &c. Gen. 43.18, וְלִהְתְנַפֵּל & vt cadat super nos. Nomen, præpositio מִ, מִפֹּל, Quod cadit de frumẽto dũ cribratur, sordes frumẽti. Hamós 8.6, וּמַפָּל & glumã frumenti vendamus. Iiób 41.15, חֲתִיכוֹת(id est חֲתִיכוֹת)frusta(partes)carnis eius cohærẽt sibi. acsi dicat, Quæ pẽdent in carne eius, frusta carnis. Vel videntur propter pinguedinẽ carnis eius cadere ex eo, quũ tamen hæreãt illi. R. Leui in cõmen. Partes carnis eius, quæ sunt separatæ aliqua separatione in aliis piscibus, cohærẽt sibi, & sunt fortes, vsqueadeò vt & caro eius sit fortis, vt non moueãtur, neque mutentur partes aliquæ carnis ab aliis partibus. R. Abrahám Perusól, מַפָּלַי sunt partes carnis quæ hærẽt pinguedini: quæ quũ parum videãtur sibi cohærere, ita tamen fortiter cõiunguntur, vt altera ab altera separari nequeat. R. Mosẽh exponit, מַפָּלַי, lumbi, vel ilia carnis eius. Tharghum, שְׁיוֹלֵי spinæ dorsi cum costis. Et cum ה, Iesah. 17.1, Et erit tumulus מַפָּלָה ruinæ. פ cum camés. Et cum ה, לְמַפָּלָה in ruinam. Iechez. 26.15, A sonitu מַפָּלָתֵךְ ruinæ tuæ. Significat & Cadauer, Iudi. 14.8, Vt videret אֶת מַפֶּלֶת cadauer leonis. in loco scilicet vbi cécidit. Et cum sex pũctis, נֵפֶל, Abortiuus, sic appellatus quòd cadat mortuus. Ecclesiast. 6.3, Melior est illo הַנֵּפֶל abortiuus. Hinc dicuntur נְפִילִים, Gigantes, homines

proceræ staturæ & altitudinis. Genes. 6.4, הַנְּפִלִים gigantes erant in terra. Vbi sic scribit R. Abrahám, נְפִילִים dicti quòd cadat cor videntis illos, quia admiratur de altitudine staturæ illorũ. Et iuxta hunc sensum dicitur Iiób 14.18, Mons נֹפֵל altus(eleuatus)corruet. secundum R. D. in lib. rad. R. Mosẽh in cõment. Mons qui est magnus & fortis, cadens cadet.

נָפַץ Dispergere, & quandoque cũ fractione, seu contritione, Frangere, Conterere. Iesa. 33.3, מִנְּפֹץ גּוֹיִם disperserunt se gentes. Gene. 9.19, Et ab his נָפְצָה dispersit se omnis terra. Macór transitiuũ, Iudic. 7.19, Et clanxerunt tubis, וְנָפוֹץ & frãgere(pro fregerũt) hydrias. Irme. 22.28, נִפּוּץ contritus est vir iste. est nomen tóar. Et sic 1. Reg. 22.17, נְפָצִים dispersos super mõtes. 2. Semu. 18.8, bellum נְפוּצוֹת dispersum. dictio extranea. nã secundũ normam debuerat esse נְפוּצָה instar גְּרוּלָה: vel נְפוּצָה instar קְטֹרֶת & נְחֹשֶׁת. sed remansit in ea camés secundum morẽ singularis, vt בְּגוֹרָה. Et in pihél, Psal. 137.9, נְפֵּץ & conteret paruulos tuos ad petram. 1. Reg. 5.9, וְנִפַּצְתִּים & proiiciã(vel dissoluere faciã)ea ibi. R. D. in cõmen. exponit אַתִּירִם, dissoluã ea, אֲשַׁלֵּחַם proiiciam ea: & sic Tharghũ, וְאַרְמִינוּן & proiiciã ea. Et dixit hoc verbo נָפַץ quod est dispergere cum cõtritione: quia rates dum per mare ducũtur, sunt ligatæ in capitibus suis: quũ verò educũtur in aridã, dissoluũtur ligamina, dispergũtúrq; trabes huc & illuc. Irme. 48.12, Et vasa sua euacuabũt, & lagenas suas וְנִבְּצוּ cõterent. R. Iosẽph, euacuabunt. nam Tharghũ pro וְתִעֲרֵר & euacuauit hydriam suam, Genes. 24.20: habet וּנְפַצַת. quemadmodum dixit, Et vasa sua euacuabunt: & est geminatio rei.

Nomen cũ sex punctis, נֶפֶץ. Iesah. 30.29, נֶפֶץ(in)cõtri-

tione & turbine. ſic R. Abrahám. & נ quod præceſſit, ſubauditur. Alia forma, præpoſito מ, מַפָּץ, Inſtrumen tum quo aliquid cõteritur, vt malleus. Irme.51.20, מַפֵּץ אַתָּה malleus tu mihi. eſt cũ ſerí. Et cũ camés, מַפָּץ, vt Iechez.9.2, Et vniuſcuiuſque inſtrumentũ מַפַּצוֹ mallei ſui in manu eius. Series eſt, Et in manu vniuſcuiuſque erat inſtrumentum mallei ſui.

נֶפֶשׁ Cũ ſex punctis, Anima, animus. Et à nobiliore parte, dicitur & Homo, è corpore & anima cõpoſitus. Interdũ & pro Corpore, & pro Volũtate capitur. Et quáquam fœmineũ ſit, inuenitur tamẽ & maſculeũ. Gen.1.20, reptile נֶפֶשׁ חַיָּה animæ viuẽtis. Eſt generale nomẽ omniũ quæ gignũt terra, aqua, & homo, ait R. Abrahám in comment. Et 12.5, וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ & animã (pro animas) quas fecerũt in Charán. R. Abrahám exponit, ſeruos natos domi.i. vernaculos. Vel animã, pro animas, quas עָשָׂה, id eſt קָנָה acquiſierunt, emerunt. quo in ſenſu inuenies & alia in radice עָשָׂה. Sunt etiã qui dicũt, Et animas quas docuit veritatem, vt colerẽt Deũ. Leuit.2.1, וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב & anima quum obtulerit oblationẽ.i. homo, à parte totũ. Vnde & Tharghũ, וְאֱנָשׁ & homo. Maſculeũ, Nume.31.28, אֶחָד נֶפֶשׁ vna anima. Pſa.27.12, Ne des me בְּנֶפֶשׁ in animã hoſtium meorú.i. voluntatẽ, vel deſideriũ. Leuit.19.27, Et inciſionẽ לָנֶפֶשׁ pro anima nõ dabitis in carne veſtra.i. pro anima mortui, ait R. Abrahám in cõment. Vnde Tharghũ habet, עַל־מֵיתָא ſuper mortuũ. aut pro mortuo. Et eſt veritas, & non eſt dagheſſatũ, leniendi gratia, ait idẽ R. Abrahã. Nume.5.2. Et omnis immũdus לְנֶפֶשׁ ſuper animã. Et pro anhelitu, aut halitu, Iób 41.13, נִפְשׁוֹ halitus eius car bones inflãmabit. Pſal.105.18, Ferrũ ingreſſum eſt נַפְשׁוֹ

animã eius. quia ſcilicet anima affligitur afflicto corpore. Vel, corpus eius: & ſic Ieche.16.5, בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ in ſanguine partus animæ tuæ. i. corporis tui. R.D. in lib. ra. & cõmẽt. Et גֹּעַל eſt ſanguis partus qui effunditur dum proles naſcitur. Pſal.24.4, Qui non accepit in vanum נַפְשִׁי animã meam. i. nomen meũ. & eſt ſermo Dei. Si legatur נַפְשִׁי, exponendũ eſt nomẽ eius. Irm.51.14, Iurauit Dominus exercituũ בְּנַפְשׁוֹ per animã ſuam. i. per ſeipſum. Deuter.23.24, כְּנַפְשְׁךָ ſecundum volũtatem tuã. aut deſideriũ tuum. Irme.31.12, נַפְשָׁם anima eorũ. Ieſah. 5.14, Dilatauit infernus נַפְשָׁהּ animã ſuam. vel halitũ ſuũ, ſecundum R. Abrahám. Plurale maſculeũ ſemel inuenitur, Iechez.13.20, אֶת־נְפָשִׁים animas vt volẽt. Fœmineũ, Exod.12.4, Secundum numerũ נְפָשׁוֹת animarũ. Gene.36.6, נְפָשׁוֹת בֵּיתוֹ animas domus ſuæ. Iehoſ.23.11, לְנַפְשֹׁתֵיכֶם animabus veſtris. Illud autem Ieſah.3.19, וְהַנְּפָשׁ & pectoralia: R.D. in cõmen. dicit eſſe ornamẽta quæ ſuſpendunt mulieres inter vbera ſuper cor ſuum. Tharghum, קְרִישַׁיָּא. R. Abrahám, ornamẽtum pectoris, quod eſt domus animæ, quia in eo eſt cor. Hinc verbum in nifhál, pro Quieſcere animo. Exo.23.12, וְיִנָּפַשׁ & quieſcat animo filius ancillæ tuæ. Et 31.17, Et die ſeptima ceſſauit, וַיִּנָּפַשׁ & animo quieuit. More loquitur humano. homo enim perfecto opere ſuo quieſcit animo.

נֵץ Accipiter qui vulgo dicitur אשפרויר *eſperuier*. In Haruch exponitur אצטור Aſtur. Leuit.11.16, וְאֶת־הַנֵּץ & accipitrem. Vide נָצָה. נוֹצִים & נִיצוֹץ, quære in נוץ.

נֵצֶב Vnde נָצִיב, quod eſt תֵּל, Tumulus, cumulus. Gene.19.25, Et fuit נְצִיב tumulus ſalis. Tharghum, קָמָא ſtatua. Eſt etiã נָצִיב Caput, dux, princeps, præfectus, præpoſitus. 1.Semu.13.3, Et percuſſit Ionathán אֵת

D. Et א est loco ה: nam secúdum normã debuerat תְּצָא esse תְּצָה instar תִּשָּׁה.& hãnach est loco daghés, secundũ morẽ. Nomẽ, נוֹצָה, Ieche.17.2, plena תְּנוּצָה pluma, pro plumis siue pẽnis. Rectũ est (ait R.D.) vt נֵץ accipiter, sic vocetur, quòd sit ei robur in pẽnis, & alis ad multũ volandũ. Vide in נֵץ. Et in nif hál, est Litigare, cõtẽdere, rixari, Desolare. 2.Reg.19.25, Et erit ad desolandũ in aceruos נְצִיִּים desolatos ciuitates munitas. acsi dicat, ait R.D. in li.ra. Et erit ad desolandũ ciuitates munitas, quæ erũt destructæ & desolatæ in aceruos. Idem Iesa.37.26. Et in cõment. itidem exponit, ad desolãdum ciuitates munitas, vt sint acerui desolati. Exod.21.21, Et quũ יִנָּצּוּ rixati fuerint viri. Et in hif híl, Nume.26.9, Qui הִנָּצּוּ rixati sunt contra Mosẽh & Aháron in congregatione Córach בְּהִצָּתָם quũ rixarẽtur contra Dominũ. sic R.Abrahám in cõmen.& R.D.in lib.rad. Tharghum, Qui congregauerũt se,&c. quãdo congregauerũt se,&c. Sed quia verbũ est transitiuũ, interdum melius est vt exponatur secũdum R.Selomóh in cõmen. Qui eleuare fecerunt Israelem, vt litigarẽt contra Mosẽh, &c. quia eleuare fecerũt populum, vt litigarẽt cõtra Dominum. Psal.60.2, בְּהִצּוֹתוֹ quũ rixatus est ipse cũ Mesopotamiã. Vtroque modo exponit R.Abrahám in cõmen. At R.D. in cõmẽt. quãdo pugnauit ipse,&c. Nomen, מָצָה, Lis, contẽtio, iurgium, rixa. Iesah.58.4, Ad litẽ וּמַצָּה & contentionem ieiunabitis. Et 41.12, Viri מַצָּתֶךָ contentionum tuarum (.i. qui contendunt tecum) erunt tanquam nihil. Deficit נ, idcirco א est cum daghés, inquit R.Abrahám in comment.& est alterius speciei.

נָצַח In pihél est חֵזֵק Roborare, fortificare. Psal.4.1, לַמְנַצֵּחַ vincenti. Author cantici, & pulsationis

נָצִיב præfectum (aut ducẽ) Pelistinorũ. 1.Reg.4.18. וּנְצִיב & præfectus vnus. Illud autem 1.Reg.22.48, Et rex nõ erat in Edóm, נֶצֶב מֶלֶךְ præfectus (aut dux) erat rex.i. vicerex. est acsi dicat, In dieb' Iehosapháth, nõ erat rex in Edóm, sed הַנֶּצֶב erat eis rex, id est הַנִּצָּבִים præfecti quos cõstituerãt eis reges domus Dauid: quia sub potestate eorũ erãt. Sicut scriptũ est 2.Semu.8.6, Et posuit Dauid נְצִיבִים præfectos in Arám Damésec.i. Syria Damasci. Et fuit Arám Dauidi in seruos ferẽtes munera. Memorauit autẽ hoc, eo quòd ambulauit Iehosaphath in via Domini, & residuũ cynædorũ quod remanserat in diebus Asá patris sui, remouit è terra. Idcirco nõ defecit Edóm ab illo: & adhuc in diebus eius nõ erat rex in Edóm, sed præfectus quẽ ipse constituerat, erat eis rex. at in diebus Iehorám filii eius, qui fecit malum in oculis Domini, mox defecit ab illo Edóm, quéadmodum scriptũ est 2.Reg.8.22, Et præuaricatus est Edóm, ne esset sub manu Iehudáh, &c. 2.Semu. 8.14, Et posuit in Edóm נְצִבִים præfectos. 1. Reg. 5.16, Præter מִשְׂרֵי הַנִּצָּבִים principes præfectorũ. quia erãt ibi principes super præfectos, & præfecti super residuũ populi. Vel in מִשְׂרֵי deficit ם, pro מְשָׂרִים principes præfectos. Hinc dici potest & מַצֵּבָה Statua, aut lapis qui statuitur ad colẽdum, de quo in נָצַב. Et נֶצַח, Capulus. Iudic.3.2, Et ingressus est etiam הַנָּצָב capulus post ferrum. וְיַלְחָצִיב, quære in יָצַב.

נָצָה Velociter ire, & quasi volare, acsi quis habeat נוֹצָה pẽnas. Thren.4.15, Quia נָצּוּ velociter iuerunt. volauerũt. R. Abrahám, fuit eis penna sicut aui. R. Menachém, Inquinati sunt, à נוֹצָה, de quo infrá. Tharghũ, אִתְקְטָמוּ irati sunt. Irm.48.9, Date alam Moab: quia נָצָא תֵּצֵא volando volabit. sic R.Abrahám & R.

vocatur מְנַצֵּחַ, acſi dicat, fortis in opere ſuo, & princeps, & dux ſuper illud. ita R. D. in lib. rad. At in comment. בִּנְגִינָה, vt videtur, erat præpoſitus cantorũ, ad cuius imperium dicebãtur pſalmi, & tradebantur pulſatoribus, atque cantoribus. Tharghũ, לְשַׁבָּחָא ad laudandum. vel laudẽ. R. Abrahám, Dixit Haghaón quòd iſte pſalmus fuit Dauidi, & dedit illũ vni cãtori ad pſallendũ illum iugiter, acſi dicat, לְנֶצַח in ſeculũ, aut perpetuum. Alii vero dixerunt fuiſſe præpoſitũ cantorum, ſicut 2. Para. 2.1, וּמְנַצְּחִים & præpoſiti ſuper eos tria millia, & ſexcenti. Et ל cum pathách, quia erat notus. Et 17, & tria millia, & ſexcenti מְנַצְּחִים præpoſiti, vt operari facerent populum. Hezræ 3.8, & cõſtituerunt Leuitas à filio viginti annorum, & ſuprà, לְנַצֵּחַ ad ſollicitandũ opus domus Domini. vel, vt præeſſent operi. Nomen, נֶצַח cum ſemu. 15.29, & etiã נֵצַח fortitudo Iſraél nõ mẽtietur. Pſal. 49.20, עַד־נֵצַח vſque in ſeculũ nõ videbũt lumẽ. Thre. 3.17, periit נִצְחִי fortitudo mea. R. Abrahám in cõment. ſtatio mea in fortitudine quæ erat mihi. Tharghum, תוּקְפִי fortitudo mea. Ieſah. 63.3, & ſtillabit נִצְחָם ſanguis eorũ ſuper veſtimenta veſtra. Sic appellatus, quòd ſit fortitudo & vita hominis. Idẽ R. Abrahám in cõment. Er 5, & deſcendere faciã in terram נִצְחָם fortitudinẽ eorum. R. Abrahám exponit, & effudi in terram ſanguinem eorũ. Tóar, נֶצַח, Fortis, Perpetuus. Irme. 15.18, vt quid fuit dolor meus נֶצַח fortis? inquit R. D. in lib. ra. ar in comment. exponit עולמי ותמידי perpetuus. Et in niſhál, Irme. 8.5, Cur auertitur populus iſte auerſione נֶצַח fortis? aut perpetua. pro נִנְצַחַת. Vel eſt nomen. Et quia res fortis, eſt perpetua, & iugis, נֶצַח dicitur עוֹלָם, Seculum.

Seculũ. Pſal. 16.12, Iucunditates in dextera tua נְצַח in ſeculum. Vnde & Tharghũ habet לְעָלְמִין in ſecula. Ieſah. 34.10, לְנֶצַח נְצָחִים in ſeculum ſeculorum.

נָצַל Eruere, eripere, liberare, Euadere. Diripere, expoliare. In niſ hál, Irm. 7.10, Et dixiſtis, נִצַּלְנוּ eua ſimus. erepti ſumus. Pſal. 69.15, אִנָּצְלָה eruar ab odio hãtibus me: Eſt prima futuri perſona. Tharghũ, אִתְפְּצֵי eruar. Micháh 4.10, ibi תִּנָּצְלִי euades. Et in pihél, Exo. 3.22, וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרַיִם & expoliabitis AEgyptũ. 2. Par. 20. 25, וַיְנַצְּלוּ & diripuerunt ſibi. Et in hiſ hil, Exod. 12.36, וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל & domos noſtras expoliauit. aut expolia- re fecit. 2. Semu. 20.6, וְהַצִּיל עֵינֵנוּ & euadat (effugiat) ex oculis noſtris. i. euadat aſpectũ oculorum noſtrorum, quũ ingreſſus fuerit in vnã ex vrbibus munitis. Exo. 5. 23, וְהַצֵּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ & eruẽdo nõ eruiſti populũ tuũ. 1. Sem. 30.22, quod הִצַּלְנוּ ſpoliauim'. diripuimus. Eſt pathách præter normã. Pſal. 7.3, & nõ eſt מַצִּיל eruens. Hamós 4.11, ſicut torris מֻצָּל erutus de incendio. 2. Reg. 18. 29, non poterit לְהַצִּיל אֶתְכֶם eruere vos. Pſal. 31.17, הַצִּילֵנִי erue me de &c. Zechar. 11.6, nõ אַצִּיל eruam de &c. Pſal. 119.43, וְאַל־תַּצֵּל & ne remoueas ex ore meo verbũ veritatis. Et in hithpahál, Exo. 33.6, הִתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־ עֶדְיָם & expoliauerunt ſe filii Iſraél ornamento ſuo. pro מֵ. Eſt enim hithpahál intranſitiuum. Nomen, הַצָּלָה, Liberatio. Eſtér 4.14, Refrigerium וְהַצָּלָה & liberatio manebit Iehudæis.

נָצַר Seruare, obſeruare, cuſtodire, Deſtruere, deſolare. Pſal. 119.22, עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי teſtimonia tua cuſtodiui. Prouer. 22.12, oculi Domini נָצְרוּ דָעַת cuſtodiunt ſcientiam. Ieſah. 65.4, וּבְנָצוּרִים יָלִינוּ & in deſertis (ſiue deſolatis, ſub. locis) morabuntur. pro morantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne Domine מַחְסוֹם clausuram: & שֶׁמְרָה est imperatiuũ, custodi os meũ: vt Psal.25.20, שֶׁמְרָה custodi animã meã. Et נִצְרָה est imperatiuũ, & צ daghessatur ornatus gratia, sicut in memoratis dictionibus, & 1.Sem. 28.10, si יִקְרֶךָ euenerit tibi punitio propter hoc. Et דַּל est vt דַּלָּת. Idẽ ferè scripsit R.D. in cõmẽt. Iesa.27.3, nocte & die אֶצְּרֵנָה custodiã illam. צ cum camés chathéph. Psal.61.8, quæ יִנְצְרֻהוּ custodient eũ. Nomen, נֵצֶר, cum quinque punctis, est יוֹנֶקֶת planta nouella, teneráque, & עָנָף ramus. Iesah.60.21, נֵצֶר planta tenera (ramus) plantationũ mearum. Et 11.1, וְנֵצֶר & ramus è radicibus eius crescet. Tharghũ, Et egredietur rex de filiis Isái, & Christus de filiis filiorum eius crescet.

נָקַק Vnde נְקִיק, Foramen, vel dens petræ. Irme.13.4, & absconde illud ibi בִּנְקִיק הַסֶּלַע in foramine (vel dente) petræ. Iesah.7.19, וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים & in foraminibus petrarum.

נָקַב Perforare, Exponere, Nominare, Maledicere. Chab.3.14, נָקַבְתָּ perforasti baculis eius caput (ducem) exercituũ eius. R. Abrahám, & R.D. in lib.rad. & cõment. Leuit.24.16, וְנֹקֵב שֵׁם־יְהוָה & maledicens nomini Do. Acsi dicat, exponẽs, & maledicens: quia nõ erat reus nisi exponeret, & malediceret. Hamós 6.1, væ &c. נְקֻבֵי nominatis à principio gentiũ. i. montibus Siión, & Somrón nominatis à principio septẽ gentium quæ in eis habitauerũt. Gen.30.28, נָקְבָה שְׂכָרְךָ nomina (expone) mercedẽ tuã. Leui.24.16, בְּנָקְבוֹ quũ maledixerit ipse nomini. su. Domini. Et 11, וַיִּקֹּב & exposuit (sub. literis suis) filius mulieris Israelitidis אֶת־הַשֵּׁם nomẽ, & maledixit. Prou.24.24, יִקְבֻהוּ maledicent illi po. Ex nifhál, Nũc. 1.17, Et accepit Moséh & Aharón viros istos qui נִקְבוּ ex-

Et sic 49.6, וּנְצוּרֵי & desolata Israel ad conuertendũ. vel reducendũ. sub. ad suã antiquitatẽ. Et in margine scribitur cum ו, interne cũ י & súrec. Prouer.7.10, וּנְצֻרַת לֵב & anxia corde. vel potius, cauta corde. Acsi dicat quòd non potest homo capere illã, nec seducere, sed ipsa homines seducit. sic etiã R. Himmanuél. R. Ioséph exponit, desolata (destructa) corde. i. intellectu, & scientia. Et נ nõ est cõstitutiuũ nif hál à צור, sed est radicalis litera. Tharghũ, quæ diuidit cor iuuenum. Nachũ 2.1, נָצוֹר מְצוּרָה custodiẽdo munitionẽ. Iechez.6.12, & qui custoditur, וְהַנָּצוּר & obsessus. aut custoditus, siue, qui custoditur, ne quis vadat ad eũ. Psal.34.14, נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע custodi linguã tuã à malo. Et sine נ, inquit R.D. in li.ra. Iesa.8.15, צוֹר תְּעוּדָה custodi testimoniũ. Et ita Tharghum, טַר custodi. R.D. in li.rad. At in cõment. צוֹר ligare vel ligandũ, à צָרַר instar סוֹב à סָבַב, & est macór. Sunt autem verba prophetæ. Dixit, Tantum est mihi liganda, & sigillanda (claudẽdáque) lex in (.i.cũ) discipulis meis, ne illam alii (præter illos,) videant: quia alii nec videre, nec audire illã volunt. Sunt qui dicunt esse verba Dei, & imperatiua: exponentes צוֹר hoc est נְצֹר custodi &c. R. Abrahám in cõment. Sunt qui dicũt in צוֹר deficere נ, pro custodi: at rectum est vt significet liga, à צָרַר, hoc sensu, Liga, & claude verba hæc prophetiæ, & sint testimoniũ, & lex &c. Psal.141.3, pone Domine שֶׁמְרָה לְפִי נִצְרָה דַּל custodiam ori meo, custodi ostium &c. Imperatiuum cum additione ה, & daghessatur צ euphoniæ gratia, sicut daghessatur ק in מִקְדָּשׁ. & sic daghessatur Prou.4.13, נִצְרָהּ. R. Abrahám in cõmen. Pone Domine שֶׁמְרָה: dixit R. Moseh sacerdos esse nomẽ instar עֶצְמָה. At Opinione mea, persona patiens deficit: & est sensus, Po-

positi erant per nomina.ita R.Abra.& R.Selomóh in cõm. Nomẽ,מַקֵּבֶת, Perforatio,Malleus.Iesa.51.1,aspi cite ad petrã &c. וְאֶל־מַקֵּבֶת בּוֹר נֻקַּרְתֶּם & ad perforationẽ cisternæ vnde perforati estis.R.D.in cõment.ad perfo rationem cisternæ,id est vuluæ,quã comparauit cister næ.Acsi dicat,ad cisternã perforatam ex qua perforati estis.i.ad Sarah.R.Moséh,& ad malleum.acsi dicat,A- spicite ad petrã.i.Saráh vnde excisi estis,quæ est patiẽs: & ad malleum,actiuum instrumentũ.i. ad Abrahám.

Et malleus hoc appellatur nomine à dolãdo,& per- forando lapides. Iudic.4.21,& posuit אֶת־הַמַּקֶּבֶת malleũ in manu sua.1.Reg.6.7,וּמַקָּבוֹת & mallei. Hinc etiam dicitur נְקֵבָה, Fœmina: eo quòd sit perforata. Genes.1. 27,masculum וּנְקֵבָה & fœminam creauit eos.

נָקַד Vnde נְקֻדָּה,Punctũ.Canti.1.11,Cũ נְקֻדוֹת punctis argẽti.Sic vocãtur נְקֻדִּים animalia alba in quib⁹ sũt maculæ nigræ: vel nigra in quib⁹ sũt maculæ albæ instar pũctorũ.Gene.30.30,separa inde omne pecus נָקֹד variũ.vel respersũ maculis.Et 31.38,נְקֻדִּים varias.macu- lis respersas.Itẽ 34,& omnes capras הַנְּקֻדּוֹת varias. Et panis siccus,& mucidus,appellatur נָקֹד,quòd mucor in pane sit albus,viridisq; ac niger.Ieho.9.5,panes cibi eo- rũ sicci,erãt נְקֻדִּים mucidi.1. Re.14.3,וְנִקֻּדִים & crustulas. Tharghũ,כַּסְנִין quæ sũt fercula è diuersis leguminib⁹,& legumina tosta,& panes sicci, siue cibarii,aut nautici.

נָקָה Mundum,aut innocentẽ esse,& immunẽ,Mun dare,euacuare,Succidere,desolare.Et in cal in- uenitur tantũ,ldque in macór,iunctum cũ nif hál.Ir- me.49.12,& tuipse נָקֹה תִּנָּקֶה immunis existendo,immu nis eris? Et in nif hál, Zechar.5.3,omnis furans hinc similiter succisus est, & omnis iurãs inde כָּמוֹהוּ נִקָּה

נִקָּה similiter succisus est. i. omnis fur sicut scriptum est ex vna parte ipsius voluminis,succisus est:& omnis iurans, sicut scriptũ est ex altera parte ipsius, similiter succisus est.Volumẽ enim erat scriptũ ante & retro,si- cut facies voluminis vnius , sic facies eius altera: scri- ptum erat in ipsis eodẽ modo. Et est sicut illud 1.Reg. 22.4,sicut ego,sicut tu.i.ego sicut tu,& tu sicut ego.R. D.in lib. rad. & in cõment.Nume.5.30, וְנָקֶה innocens erit vir ab iniquitate.i.à pœna iniquitatis.Psalm.19.13, וְנִקֵּיתִי & mũdabor(mũdus ero)à præuaricatione magna. Iesa.3.26,וְנִקְתָה & mũdata(.i.euacuata hominibus & ha- bitatoribus)in terra sedebit.ita exponit R.D.in lib.ra. & cõm.Irm.25.29,& vos הִנָּקֵה תִנָּקוּ לֹא mũdádo mũ di eritis?nõ eritis mũdi.sub.ab afflictionib⁹. Vel,& vos immunes existẽdo, immunes eritis?nõ &c. Prou.6.29, qui ingreditur ad vxorẽ proximi sui, לֹא יִנָּקֶה nõ erit im munis.Et 11.21,יַד לְיַד לֹא־יִנָּקֶה רָע mox mox nõ erit immu nis malus.vel impunis.Exponit R.Himmanuél in cõ- ment.Dicit quòd vir malus qui malefacit animæ suæ, & alteri,nõ erit mundus,siue impunis,vt nõ veniat su- per illũ punitio propter malũ suum: profecto venie- rit יַד לְיַד,acsi dicat,in propinquo. Vel ad iudiciũ pertinet, vt vir malus non sit immunis,sed vt mox retribuatur ei secundũ eius impietatem.Tharghum,Qui extendit manũ contra sociũ suũ,non erit mundus à malo. Et in pihél,Ioél 3.21,וְנִקֵּיתִי דָמָם לֹא־נִקֵּיתִי & mũdabo,sangui nẽ eorũ nõ mũdabo.R.D.in cõm.mũdabo.i.ab argẽto

& auro ſuo quod tulerunt euacuabo gẽtes, quia etiã fi-
lii Iſraél tollẽt ab eis, & erũt ipſis in ſpolia, & prædã: ſed
à ſanguine eorũ quẽ effuderũt, nõ mũdabo, ſed anima
erit pro anima, anima effundẽtiũ, vel filiorũ eorũ poſt
eos: nã ſi totũ aurũ mũdi darẽt pro redẽptione anima-
rũ ſuarũ, nõ eſſent immunes à ſanguine eorũ. R. item
Abra. in cõment. De malo quod fecerunt gẽtes Iſraéli,
non vltionẽ faciet Deus, quia miſerationes eius ma-
gnæ ſuper omnia opera eius: ſed ſanguinẽ quem effu-
derunt nõ mundabit, quia non eſt eis redẽptio. Exod.
34.7, וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה & mundãdo nõ mundabit. Acſi dicat,
Mundãdo nõ mundabit hominẽ ab iniquitate, quan-
uis parcat iniquitati: ſed paululum puniet hominẽ vt
eum corrigat, & ad bonã viam reducat. Et doctores ex-
ponunt, Mũdat reſipiſcentes: at illos qui nolunt reſi-
piſcere, non mundat. Et hoc etiã modo exponit R. A-
braham in cõment. Tharghum, Parcẽs eis qui conuer-
tuntur ad legem tuã: & eos qui non conuertũtur, non
iuſtificans. aut mundans. Irme. 30.11, וְנַקֵּהּ לֹא אֲנַקֶּךָּ & ſuc
cidendo nõ ſuccîdam te. ſub. de mundo, vt remaneat
mũdus mũdus, id eſt vacuꝰ te. Pſal. 19.12, נַקֵּנִי mũda me.
Ioãr, Ioél 3.19, Effuderũt ſanguinẽ נָקִיא innocentem.
Et ſine א, Gene. 24.40, & נְקִי innocẽs. In plurali omnia
ſunt defectiua. i. cũ vnico י, præter vnũ, Irme. 2.34, ſan-
guis animarũ pauperum נְקִיִּים innocentũ. Nume. 32.22,
& eritis נְקִיִּם innoxii. Nomen, Hoſe. 8.5, vſquequo nõ
poterunt (ſub. cuſtodire) נְקִיּוֹן innocentiam: i. Vſquequo
non poterũt eſſe innocentes, & mũdi ab hac iniquita-
te: acſi dicat, Vſquequo prolongabit tẽpus vt non poſ-
ſint eſſe innocentes? Hamos 4.6, Dabo vobis נְקִיּוֹן mũ-
ditiã dentium. i. defectũ panis. Cibo enim dẽtes replen

tur. Acſi dicat, inter dentes: vt Num. 11.33, Carne adhuc
exiſtente inter dentes eorũ. Et cum deficit cibus, dẽtes
ſunt mundi. Tharghũ, אֲקֵהוּת hebetationem (obtuſio-
némque) dentiũ. Dentes enim quum nõ continuatur
cibus, obtundũtur. Aliud, Num. 4.7, Et ponẽt ſuper
eã ſcutellas, & cochlearia, וְאֶת־הַמְנַקִּיֹּת & opercula. vel cy
athos. Inter Hebræos varia eſt opinio. quidã enim dixe
rũt fuiſſe הַמְנַקִּיִּין furculas inſtar palorũ aureas, quæ ſta-
bant in terra, & eleuabantur ſupra menſam ad cõiun-
gendũ calamos, ne frangerẽtur pondere panis. Alii di-
cunt מְנַקִּיּוֹת fuiſſe furculas prædictas, & מְנַקִּיּוֹת fuiſſe ca-
lamos: qui ſic vocabantur, quòd mundarent panem,
ne fieret mucidus. Irme. 52.19, הַמְזַלָּגוֹת cyathos.

נָקַם Vlciſci, vindicare. 1. Sem. 24.12, וְנָקְמַנִי
tur me Dominus de te. Pſal. 99.8, נֹקֵם עַל־עֲלִילוֹתָם
& vlciſcẽs ſuper opera eorũ. vel, de operibus eorũ, aut
propter opera eorũ. Exod. 21.20, נָקֹם יִנָּקֵם vindicãdo vin-
dicabitur. Deuter. 32.42, יִקֹּם vlciſcetur. Et in niphál,
1. Semu. 14.24, וְנִנְקַמְתִּי מֵאוֹיְבָי & vindicabor de inimicis
meis. Irme. 15.15, וְהִנָּקֵם לִי מֵרֹדְפַי & vltionem fac mihi de
inimicis meis. vel, & vltio fiat mihi, &c. 1. Semu. 18.25,
לְהִנָּקֵם vt fiat vltio, &c. Iudi. 16.28, וְאִנָּקְמָה & vlciſcar me.
Et in pihél, Iudicũ 15.7, נְקַמְתִּי בָכֶם vlciſcar de vobis.
Et in hofhál, Geneſ. 4.25, ſeptuplũ יֻקַּם־קָיִן vindicabi-
tur Cáin. i. vltio capietur de interficiẽtibus eum. Et in
hithpahál, Pſal. 8.3, Vt ceſſare faceres inimicũ, מִתְנַקֵּם &
vlciſcẽtem ſe. Irme. 5.9, Non תִּתְנַקֵּם vlciſcetur ſe anima
mea. Nomen, נֶקֶם, Vltio, vindicta. Deut. 32.42, וְנֶקֶם &
vindictã reddet. Iudic. 16.28, Et vlciſcar me נְקַם־אַחַת
tionẽ vnius duorũ oculorum meorũ. Maſculeũ eſt נֶקֶם,
& אַחַת fœmineum: vnde אַחַת non ad נֶקֶם vltionem, ſed

ad עֵינַי oculorum refertur. R. D. in comment. נֶגֶד eſt coniunctum. acſi dicat, De vno è duobus oculis meis. Et in Deras ſcribitur in perſona Simſón orantis, Domine mũdi da mihi mercedẽ oculorũ meorum, vnius in mũdo hoc, alterius verò reſeruetur mihi, & præparetur vt veniat. Et cũ ה fœmineo, נְקָמָה. Pſa.149.7, Ad faciẽdũ נְקָמָה vindictã. Nume.31.3, נִקְמַת יְהוָה vltionẽ Domini. Irme.11.20, נִקְמָתְךָ vltionẽ tuam. 2.Semu. 22.46, נְקָמוֹת vltiones. Eſt ſine ו.cætera cũ ו, Pſal.18.48, נְקָמוֹת.

נָקַר Eſt כָּרַת שָׁבֵר, Excidere, cõfringere, frangere, conterere. Ieſah.29.1, חַגִּים יִנָּקֵפוּ agnos excident. aut excidãt. i. iugulent. acſi dicat, inquit R. D. in lib.ra. excidant caput eorũ. Et in cõmen. Agni quos iugulabũt, reputabuntur eis acſi excidiſſent eos. R. Abrahám in cõmen. verbũ dicit eſſe intrãſitiuum, & חַגִּים ſunt עוֹלוֹת. i. holocauſta excidẽtur. Vel eſt, inquit, trãſitiuũ, & deficit dictio הַנּוֹקְפִים excidẽtes: vt Gen.48.1, Et dixit (ſub. dicẽs, vel quiſpiã) ad Ioſéph. Et in pihél, Ieſa.10.34, וְנִקַּף סְבָכֵי הַיָּעַר & excîdet arbores perplexas ſyluæ ferro. ita R. Abrahã in cõmen. R. D. in cõm. Et excîdet perplexa. i. ramos perplexos arborũ. Iiób 19.26, Et poſt pellẽ meã, זֹאת נִקְּפוּ contriuerũt hanc. i. & poſt pellem meã contritam, vermes cõtriuerunt hãc, ſub. carnẽ. R. Moſéh in cõment. Et poſt pellẽ meam. i. illud quod eſt ſub pelle mea. nẽpe fruſtum carnis aut oſſis, quod manu apprehendens oſtẽdebat eis. Et eſt ſenſus, præter Deũ, qui illius nouerat plagã, non erat ei redẽptor, Quia poſt pellẽ meã (inquit) quã cernitis in vlcere malo, ſuccidẽtes (. i. dolores mei) carnẽ & oſſa, & nõ eſt ex vobis qui videat. R. Abrahã Peruſól, Poſt pellẽ meã. i. putredinẽ pellis meæ, ſuccidẽtes, & contriuerũt hoc. i. hoc os,

os, ſiue hæc oſſa. Nomẽ, Ieſah.17.6, Et remanebunt in eo racemi כְּנֹקֵף זַיִת ſicut excuſſio oleæ. i. Et remanebunt habitatores Ieruſaláim pauci ſicut racemi, reſpectu aliorũ Iſraelitarũ qui ſunt multi: & ſicut excuſſio oleæ. Vt enim excuſſa olea remanent pauca grana in vertice ramorũ ſuperiorum, quæ nó potuerunt excuti, ita pauci remanebũt in Ieruſaláim, quũ illã excuſſerit rex Aſſúr. Alia forma, Ieſah.3.24, Et pro cingulo נְקֻפָּה excîſio. aut cõtritio. ita R. Abrahã & R. D. in cõment.

נָקַר Perforare, Effodere, eruere. 1.Sem. 11.2, נָקֹר לָכֶם כָּל־עֵין יָמִין quũ effodero vobis omnẽ oculũ dextri. ſub. lateris. Et in pihél, Iiób 30.17, עַצְמַי נִקַּר oſſa mea perforauit. ſub. dolor. Et in puhál, Ieſa.51.1, Et ad perforationẽ ciſternæ vnde נְקַרְתֶּם effoſſi eſtis. Nomẽ, נְקָרָה, Locus effoſſus in petra, id eſt cauerna vel ſpelũca, ait R. D. in lib.ra. & cõmen. & R. Abrahám in cõment. Exo. 33.22, בְּנִקְרַת in foramine (vel cauerna) petræ. Ieſah.2.21, בְּנִקְרוֹת in foramina (vel cauernas) petrarum. Tharghũ, בְּמְעָרַת in ſpeluncas.

נָקַשׁ Eſt יָקֹשׁ, Illaqueare, irretire, laqueũ tendere, Offendere. Pſal.9.17, propter opus manuũ ſuarũ נוֹקֵשׁ רָשָׁע illaqueauit impiũ. vel illaqueatus eſt impius. R. Abrahám, נוֹקֵשׁ eſt cõiugationis pohél: & radix eius eſt cũ נ, נָקַשׁ. Et rectũ eſt vt ſerí ſit loco pathách. nã omnes motus (ſiue omnia puncta) inter ſeſe permutãtur. neque eſt rationabile vt ſit ex Tharghũ: quia multæ inueniuntur cũ נ. ſuntq; duæ radices eiuſdẽ ſignificantiæ, נָקַשׁ & יָקַשׁ. R. verò D. in cõment. Serí in נוֹקֵשׁ eſt lícut pathách, & eſt ex nifhál, illaqueatus eſt impius. i. Gholiáth: quia gladio ſuo fuit occîſus. & ſic radix eſt יָקַשׁ. Vel נ eſt radicalis litera ex pohél, & eſt intranſiti-

ũũ.i.illaqueatus eſt,aut illaqueauit ſe. Perdit Deus impiũ in opere manuũ ſuarũ,illaqueat eũ iuxta illud Pſa. 7.16,Et cecidit in foueã quã operatus eſt.Secũdũ R.Ionáh,eſt participiũ ex cal,à נָקַשׁ,vt ſit,in opere manuũ eius perdit impiũ è mũdo,reddẽs ei ſecũdũ opus manuũ eius. Et in niphál,Deut.12.30,Caue tibi ne forte תִּנָּקֵשׁ illaqueeris(vel pereas,ſecundum R.Himmanuél)poſt eos.Tharghũ,תִּתְקַל illaqueeris. R.Selomóh,Tharghũ non curauit de grãmatica, quia nõ inuenimus נ in ſignificatiõe יקש,ſed quãdo ſignificat טרף,Ne forte rapia ris poſt eos,vt ĩuoluas te in operib⁹ eorũ. Et in pihél, Pſal.109.11,יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ illaqueet fœnerator omne quod ei.acſi dicat,Ponat laqueũ,capiat,perdátque fœnerator vniuerſa quæ ſũt illi.Tharghũ,יְגַנֵּב furetur. R.Selomóh,rapiat. R.Hĩmanuél,יְאַבֵּד perdat fœnerator,qui fœneratus eſt ſubſtãtiã ſuã patri pupillorũ ipſorũ,omnia quæ ſunt ei. i.quicquid de eius ſubſtãtia inuenitur tã in morte quàm in vita.Et ל in לְכָל־ eſt ſicut illud 2.Semu.3.30, הָרְגוּ לְאַבְנֵר occiderunt Abnér. quod eſt ſicut אֶת. Pſal.38.13,וַיְנַקְּשׁוּ & poſuerunt laqueũ quærentes animã meã.R.Selomóh,& rapuerũt.R.D.in cõment.Poſuerunt laqueũ animæ meæ in verbis ſuis vt perdant eã.vnde hoc loco ſupplendũ eſt hoc modo,Et poſuerunt laqueũ quærentes animã meam ad perdendum illã. Et ſic dicitur 1.Semu.22.23,Qui quæſierit animam meã,quæret animã tuam:ſub.ad perdendũ eam. R.Abrahám,Dictio Animã meã,ſeruit pro altera:éſtq; ſic ſubaudiéda, Et illaqueauerũt animã meã quærẽtes animam meã. i.laqueus ſunt animæ meæ verba eorũ. R.Himmanuél in cõmen.Et perdiderũt(ſub.me)quærẽtes animã meã. Et p eſt lene, quanquã ſecundũ normã debuerat dagheſſari.Et ſic eſt lene 1.Reg.1.2,יְבַקְּשׁוּ.

Et in hithpahál,1.Sem.28.9,Vt quid tu תִּתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי illaqueas te in anima mea?Vel,vt quid ponis laqueum animæ meæ vt interficias me? R.D.in lib.rad.& in cõment. ſic hunc locum explicat,Vt quid operam das vt ponas laqueum animæ meæ (.i. mihiipſi) ad interficiendum me? Et quanuis verbum ſit ſignificatione actiuum, poſitum tamen eſt in cõiugatione paſſiua ad frequentiam actus ſignificandam.

נֵרְד Vnde נֵרְדְּ,Nérde.i.nardus. Cant.4.14, dus,& crocus. נ eſt cum ſerí. R.Ionáh ait, Quidam dixerũt eſſe roſam,alii muſcũ. R.Abrahám,Cant. 1.12,נִרְדִּי nardus mea dedit odorẽ ſuum:dicit eſſe genus aromatis ſimile croco.נ eſt cum chiríc. Plurale,Cant. 4.13,Cum נְרָדִים nardis.

נָשָׁה Obliuiſci.Gen.41.51,נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי uiſci fecit me Deus omnis laboris mei. Sunt tamen qui dicũt(ait R.D. in radice נָשָׁה)eſſe ex ipſa radice נָשָׂה & ex pihél, quódque pathách eſt loco chiríc. Dixit R.Iehudáh grãmaticus primus(inquit R.Abrahám)quòd eſt ſicut illud Gene.33.11, חַנֵּנִי,idem R.D.in Michlól. R.verò Moſéh Hiſpanus,pathách ſcripſit eſſe loco chiríc.

נָשָׂא Ferre,ſuſtinere,Portare,Leuare,eleuare,exaltare,attollere,Accipere,capere,ſumere, Proferre,Parcere,remittere,dimittere,Donare,Iurare,Vaticinari,Comburere.2.Sem.20.21,נָשָׂא יָדוֹ בְּמֶלֶךְ leuauit manum ſuã in regem. 2.Reg.9.25, Dominus־נָשָׂא עָלָיו אֶת־הַמַּשָּׂא הַזֶּה leuauit(ſiue locutus eſt)cõtra eũ prophetiam hanc. 2.Reg.25.27, נָשָׂא eleuauit,&c. אֶת־רֹאשׁ caput Iehoiachín. Ieſah.53.4,Vere חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא infirmitates noſtras ipſe tulit.ſuſtinuit,portauit. Ioél 2.22,Quia arbor

נָשָׂא attulit fructū ſuum. Pſal.15.4,Et opprobrium nō נָשָׂא eleuauit.i.aliquid probroſum. Ieſa.10.26,וְנָשָׂאוֹ & eleuabit eū.Leuit.5.1,Niſi indicauerit,וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ portabit iniquitatē ſuā.Ieche.17.22,וְנָשָׂא עָנָף & proferet ramum,(pro ramos,)& faciet fructum. Nume.14.19,vt נָשָׂאתָה pepercisti populo huic.1.Reg.2.26,Quia נָשָׂאתָ אֶת־אֲרוֹן portasti arcam Domini. 2.Reg.19.4. וְנָשָׂאתָ תְּפִלָּה & eleuabis orationē.ſub.ad Deū.Vel,eleuabis vocē,aut manus in oratione.Gen.19.20,Ecce נָשָׂאתִי ſuſcepi(honoraui)faciē tuam in re hac.Thre.4.16, פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ facies(.i.perſonas) ſenū non honorauerunt.Nume.16.14,Non aſinum vnū ex eis(.i.eorū) נָשָׂאתִי oneraui.i.impoſui onus illi.Et ſine א,Iechez.39. 26,וְנָשׂוּ & portabūt.pro וְנָשְׂאוּ.R.D.in cōmen. Pſal.139. 20,נָשְׂאוּ aſſumpſerunt in vanū.ſub.nomen tuū.Quod eſt ſicut נָשְׂאוּ. R.Abraham dicit eſſe præteritū, & א redundare, & eſſe ſicut וְנָשׂוּ paulo ſuprà memoratū. Sed R.Moſeh ſcripſit eſſe participiū paſſiuū, pro, Nomen tuū aſſumptū eſt in ore eorū in vanum. R.D.in comment.Aſſumpſerūt in ore ſuo te,aut nomen tuum,in vanū.Et eſt ſicut נָשְׂאוּ. caret enim litera vltima radica li ſicut וְנָשׂוּ.& א eſt ſcriptū ad protrahēdum hānách:ſicut Iehoſ.10.24,הַהֹלְכוּא.& Ieſa.28.12,אֲבוּא.Eſtér 5.2,נָשְׂאָה חֵן portauit gratiā in oculis eius. Et ſic Tharghū, מַשְׂאֵת portauit.Deut.24.15,Et cū illa(ſub.mercede)ip נֹשֵׂא ſuſtētat animā(.i.vitam)ſuā. Tharghū, Et propter illā tradidit animā ſuam. 2.Sem.23.37, נֹשְׂאֵי ferens arma Ioab.ſcribitur cū י,quia poteſt etiā legi portantes,hoc eſt נֹשְׂאֵי.Michāh 7.18,נֹשֵׂא עָוֹן parcēs iniquitati.Malachi 2.9,וְנִשְׂאִים פָּנִים & accipitis(pro accepiſtis) faciē in lege.i.perſonāmagnorū in verbo legis,

quæ dicit Leui.22.22,Nō offeretis hæc Domino,& oblationē ignitam nō ponetis ex eis ſuper altare Domino. Quū autē ipſi maculoſa offerūt,timetis īcrepare illos,& dicere illis,Oblatio hæc prophana eſt.Sūt etiā qui dicūt quòd dictio אֵינְכֶם nō vos,paulo antè poſita,maneat loco duarū.i.nō eſtis accipiētes perſonas ī lege,ſed polluitis illā.Eſtér 2.15,& fuit Eſtér נֹשֵׂאת חֵן portās gratiā in oculis omniū videntiū illam.א quieſcit. Ieſa.3.3,וְנִשְׂוא פָנִים & honoratum(honorabilē)vultu.ſiue facie,aut perſona.Pſal.32.1, beatus cui נְשׂוּי־פֶשַׁע remiſſa eſt prævaricatio.Venit ſecundū formā deſinentiū in ה: (idē dicit R. Abrahám.)vel vtrunque inuenitur,nēpe נְשָׂא & נְשָׂה,vt וְנָשׂוּ in præterito citatum. Ieſah.46.1, נְשֻׂאֹתֵיכֶם quæ vos ferebant. aut geſtatoria veſtra. Secundū R.Abrahám in cōment . eſt nomen tóar animalium geſtantiū aut portantiū.R.quoque Dauid, nomē dicit eſſe tóar, dicat,O ſimulachra,animalia quæ vos geſtant,ſunt nimis onerata.Hoc, irridendo, ac ſubſannando ſimulachra dixit.Ieſah. 1.14,laboraui, נְשֹׂא ferendo. ſuſtinendo.Illud autē Hoſe.1.6,כִּי־נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם ſed obliuiſcendo obliuiſcar illorum:eſt à נָשָׂה,& א eſt loco ה, vt dicūt nonnulli.Tharghū,Sed ſi conuerſi fuerint,remittēdo remittam eis. R. D. in cōment. ſed eleuando eleuabo ſuper eos.nempe אֹיֵב־אֶת inimicū,qui illos ducat captiuos,& illorū deſtruat terrā.Vel לָהֶם eſt אוֹתָם portādo portabo eos ad terrā inimicorū ſuorū.ſicut 2.Sem.3.30,occiderunt לְאַבְנֵר,pro אֶת־אַבְנֵר.Poteſt etiā exponi,quia hactenus illorū miſertus,peperci illis,ſed non addā vltrà. Et R.Abrahám in cōment.Sunt qui exponunt,hactenus peperci eis iniquitatē ipſorū.ſed nō fit mentio iniquitatis.vnde rectū eſt vt לָהֶם ſit ſicut אוֹתָם, vt ſit ſenſus,

15,שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ parce quæſo præuaricationi fratrum tuorũ.Pſal.10.12,נְשָׂא יָדֶךָ eleua manum tuã. Et cũ ס loco ש,Pſal.4.6,נְסֵה,Eleua &c. quære in נְסֵה. Irme.13.20, שְׂאוּ עֵינֵיכֶם leuate oculos veſtros.Ionáh 1.11,שְׂאֵנִי capite me.Deuter.1.11,אֶשָּׂא portabo.Pſal.25.1,ad te Domine animam meã אֶשָּׂא leuabo. Ad te(inquit R.Abrahám) & non ad alterũ,animã meam leuabo. Tharghũ,Coram te Domine animã meam leuabo in oratione. R.Moſéh,Tibi Domine animã meã donabo.R.D.in cómẽt. dicit Animam meã leuabo pertinere ad precationẽ,vt Thre.3.4.Leuemus cor noſtrũ cũ manibus ad Deũ celi.Alii exponũt אֶשָּׂא donabo.Ieſa.3.7,יִשָּׂא iurabit in die illa &c.ita R.Abrahám. R.D.in lib.rad.exponit, Alíu met nomen Dei in iuramẽto.Iechez.18.20, filius non portabit iniquitatẽ patris.i.non punietur יִשָּׂא בַּעֲוֹן הָאָב propter iniquitatẽ patris.Deuter.33.3,נֹשֵׂא מִדְבָּרֶיךָ accepiet de eloquiis tuis.i. vt iuſſiſti ei, accipiet iugiter in ore ſuo,& dicet,Legem præcepit nobis Moſéh. Iiob 7. 13, יִשָּׂא ardebit eloquio meo cubile meũ. Et 32.23, יִשָּׂאֵנִי comburat me factor meus. R.Abrahám & R.D. 2.Samu. 5. 21, וַיִּשָּׂאֵם & combuſſit ea Dauid, ita R. Dauid. Nachum 1.5,וַתִּשָּׂא & arſit. Nume. 1.50, יִשְׂאוּ eleuabunt portabunt tabernaculum. Iiób 21. 12, נִשְׂאִים portabunt (ſub.vocem ſuam) vt tympanum.i.vt ſonitus tympani.vel ſicut eleuant tripudiantes cum tympano. Plal. 91.11,ſuper manus יִשָּׂאוּנְךָ portabunt te.נ redũdat, ſicut & Prouer.1.27,יִמְצָאֻנְנִי inuenient me. Neche.13.25, & si תִּשְׂאוּ acceperitis de filiabus eorũ filiis veſtris & vobis. Acſi dicat,ſi acceperitis,& non fuerint ei filii,ſed filiæ. Ieche.23.49,& peccata idolorũ veſtrorum תִּשָּׂאֶינָה portabitis.א cũ ſeghól,& י eſt ad producendum,inquit R. D.in cóment.Defectiuum,Irme.9.18,וְתִשֶּׂנָה & leuabũt

comburendo comburet eos:ſicut Iiób 32.23,יִשָּׂאֵנִי comburat me factor meus.Gen.4.7, nónne ſi bene egeris, שְׂאֵת parcere?.i, nónne ſi bene egeris,erit tibi venia? R. D.in lib.rad.Nónne ſi bene egeris, opera tua erũt tibi propitiatio? R.Abrahám in cóment.שְׂאֵת ſecũdum expoſitores multos eſt שְׂאֵת עֵינֶיךָ eleuare oculos tuos,pro eleuabis oculos.At rectũ eſt in oculis meis שְׂאֵת פָּנִים eleuabis facies.pro faciem. Dictum eſt enim præcedẽti verſu,Et ecciderũt facies eius:præ pudore ſcilicet, & erubeſcẽtia.Eſtque ſenſus,Si feceris bonum,eleuabis faciem tuã. Et ſic Iiób 11.15,Quia tunc תִּשָּׂא פָנֶיךָ eleuabis faciem tuã à macula.Tharghũ, Nónne ſi benefeceris, remittetur tibi? & ſi nõ benefeceris,ad diẽ iudicii peccatũ tuũ cõſeruatur,in qua fiet vltio de te, niſi reſipueris?& ſi reſipueris,remittetur tibi.Et rurſum Gen.6.13, Maior eſt iniquitas(vel punitio)mea מִנְּשֹׂא quàm parcere. eleuare. R. Abrahám, Opinione(inquit)omniũ expoſitorum, confitetur peccatũ ſuum, & נְשֹׂא eſt סְלֹוחַ parcere.At opinione mea iniquitas ponitur pro punitione, & mercede mali quæ vẽtura eſt propter iniquitatem & peccatũ, vt Geneſ.15.15, quia non eſt cõpleta iniquitas(.i.punitio)Emoræi.Et 1.Semu.28.10,Si euenerit tibi iniquitas.i.punitio propter rem hanc. Et eſt ſenſus,Maior eſt punitio mea quàm ferre illã poſſim. Et veritatẽ huius expoſitionis indicat ſequens verſus, Ecce eiecíſti me &c.Tharghú,Maior eſt iniquitas mea quàm parcere. R. Selomóh cú admiratione, Tu ſuſtineris ferre?Iechez.20.31,וּבְשֵׂאת & quum eleuaretis dona veſtra.ſecundũ R.D.in cóment.& ſic Tharghũ,וּבְמֵימַל quod Hebræis & Chaldæis eſt eleuare. Geneſ.50.

cipis principis erit: ipse sedebit in ea. Vel secundum
Tharghum, principi (.i. principis) erit, princeps ipse se-
debit in ea. Idẽ R.D. in cõment. אֶת enim ponitur vice
אֶל, vel ל, vt & aliis locis. Et 45.17, וְעַל־הַנָּשִׂיא & super prin
cipem (aut principis) erit. Gen. 23.6, נְשִׂיא אֱלֹהִים princeps
Dei es in medio nostri. i. princeps magnus. Tharghũ,
princeps corã Deo. Iehos. 22.31, וְהַנְּשִׂיאִים & principes. Ie-
che. 32.28, נְשִׂיאֶיהָ principes eius. Nomẽ, מַשָּׂא, Onus, pó
dus, Prophetia, Exustio, Donũ. Iesa. 46.1, onusta מַשָּׂא o-
nere. Iech. 24.24, desideriũ oculorũ eorũ וְאֶת־מַשָּׂא & ele
uationẽ animæ eorũ, filiorũ eorũ, & filiarum eorũ &c.
ad ipsos enim eleuat homo animam suã. Iesa. 13.1, מַשָּׂא
prophetia Babél. Nume. 4.27, omni מַשָּׂאָם oneri eorũ.
Et cum ה fœmineo, Iesah. 30.26, & grauitas מַשָּׂאָה one-
ris. Non est enim cũ mappíc, inquit R.D. in cõment.
R. Abrahám in cõment. exponit, & grauitas incendii,
vel combustionis, vt Iudic. 20.39, וְהַמַּשְׂאֵת & combustio
cœpit ascẽdere de ciuitate. Irme. 6.1, eleuate מַשְׂאֵת cõ-
bustionem, secundũ R.D. in lib. rad. Sed in comment.
exponit turrim quæ in vineis ad illarũ custodiam ædi-
ficatur: sic appellatã, quòd in altũ sit eleuata. & sic exu-
stio hoc nomine vocatur, quòd in exustione flãma su-
perne eleuetur. Estér 2.18, & dedit מַשְׂאֵת donum. pro do
na. 2. Semu. 11.8, & egressum est post eũ מַשְׂאֵת הַמֶּלֶךְ do-
num regiũ. est cum pathách. Psal. 141.2, מַשְׂאֵת munus
manuum mearũ sit vt sacrificium vespertinum. R.D.
in comment. Munus quod fero manibus meis ad te.
Thre. 2.14, & viderũt tibi מַשְׂאוֹת prophetias mendaces.
Nomen vice macór, Iechez. 17.9, לְמַשְׂאוֹת אוֹתָהּ vt tol
leret eã à radicibus eius. i. euelleret. Alia forma, שִׂיא.
Iiób 20.6, שִׂיאוֹ, magnitudo (sublimitas) eius. Alia itẽ,

super nos planctũ. vnde R.D. in cõment. scribit א esse
occultatum: & sic Zechar. 5.9, וַתִּשֶּׂנָה אֶת־הָאֵיפָה & eleua-
uerunt epháh. Et in pihél, 2. Sem. 19.42, אִם־נִשֵּׂאת נִשָּׂא
לָנוּ num donatiuum donauit nobis? Venit cum camés
more desinentiũ in ה. 1. Reg. 9.11, Chirám rex Sor נִשָּׂא
אֶת־שְׁלֹמֹה donauerat regi Selomóh ligna cedrina. R.D.
in lib. ra. exponit, supportauit & sustẽtauit eũ in lignis
&c. Estér 9.3, מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים exaltabãt Iehudæos. Psa.
28.9, וְנַשְּׂאֵם & extolle illos. Iesah. 63.9, וַיְנַשְּׂאֵם & exaltauit
eos. Et in nifhál, Exo. 25.28, וְנִשָּׂא־בָם אֶת־הַשֻּׁלְחָן & porta-
bitur cũ illis mẽsa. ita R. Selomóh in cõment. & R. D.
in lib. rad. Tharghum, Et erũt portantes cũ illis men-
sam. Iesah. 57.7, super montẽ excelsum וְנִשָּׂא & eleuatũ.
2. Semu. 19.42, num נִשֵּׂאת donatiuũ donauit nobis? Est
tóar muneris aut doni. i. donatiuum. Potest esse & no
men instar מִלֵּאת. Iechez. 1.19, וּבְהִנָּשֵׂא & quũ eleuaban-
tur animalia. Psal. 24. 7, וְהִנָּשְׂאוּ & eleuamini (eleuate
vos) portæ perpetuæ. Irm. 10.5, נָשׂוֹא יִנָּשׂוּא portando por
tabuntur. pro יִנָּשְׂאוּ. Iesah. 49.22, תִּנָּשֶׂאנָה portabuntur.
Et in hifhíl, Leuit. 22.16, וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אַשְׁמָה, Et por-
tare facient eos iniquitatẽ delicti. Est transitiuũ in ter
tium. Et in hithpahál, Ieche. 17.13, Vt nõ הִתְנַשֵּׂא eleue
tur. eleuet se, siue superbiat. 1. Reg. 1.5, & Adoniiáh &c.
מִתְנַשֵּׂא eleuabatur. Prouer. 30.32, בְּהִתְנַשֵּׂא quũ eleuaris.
vel superbis, aut iactas te. Iesah. 33.10, nunc אֶנָּשֵׂא exalta
bor. eleuabo me. 2. Para. 32.24, וַיִּנַּשֵּׂא & eleuatus est, pro
וַיִּתְנַשֵּׂא. Et sic Dani. 11.14, יִנַּשְׂאוּ eleuabuntur, pro יִתְנַשְּׂאוּ.
Possunt hæc duo esse & ex nifhál. Nume. 16.3, Et cur
תִּתְנַשְּׂאוּ erigemini contra congregationem Domini?
Tóar, נָשִׂיא, Dux, princeps: quòd sit eleuatus super a-
lios, sic appellatus. Iechez. 44.3, אֶת־הַנָּשִׂיא נָשִׂיא הוּא prin
cipis

nomen vice macór, acſi eſſet ſcriptũ לְהַשְׁאוֹת ad deſolá
dum. Et ſecundũ R. Abrahám, ל eſt loco בַּעֲבוּר propter:
hoc ſenſu; Exalta pedes tuos propter hæreditatẽ tuam:
quæ memorata eſt ſuprà, quæ eſt deſolationes in ſecu-
lum. R. D. in cõment. Eleua malleos tuos (vt exponũt
nõnulli, vel pedes tuos) לְמַשְׁאוֹת ad deſolandum. Nomẽ
eſt loco macór pro לְהַשְׁאוֹת. Et ſic Ieche. 17. 8, לְהַשִּׁיאָה vt
tolleret eam (.i. euelleret) à radicibus ſuis: ſicut שִׁיא.
i. Exalta, hoc eſt venire fac cõtritiones tuas ſuper ini-
micos tuos de excelſo propter deſolationes eius &c.

Alia forma, Prouer. 26. 26, Operiet odium בְּמַשְׁאוֹן in
deſolatione, ſecundum R. D. in li. rad. Vel, in deceptio-
nem, ſecundum priorem verbi ſignificantiam. R. Leui
in comment. Operiet &c. acſi dicat, Eius qui operit o-
dium ſuum, & inſidiatur ſocio ſuo vt adducat deſtru-
ctionem, & deſolationem ſuper illum, reuelabit Deus
malum eius in congregatione. Tharghum, Qui ope-
rit odium, בְּמוֹרְסְתָא in deſtructionem.

נָשַׁב Sufflare, Impellere, Abigere, expellere. Ieſah.
40. 7, decidit flos, quia ſpiritus Domini נְשָׁבָה בּוֹ
ſufflauit in eo. aut impulit, abegit. Et in hifhíl, Pſal.
147. 18, יַשֵּׁב רוּחוֹ ſufflare faciet ſpiritũ (ventum) ſuum.
Gen. 15. 10, וַיַּשֵּׁב אֹתָם & abigebat (expellebat) eas Abrám.

נָשַׁג In hifhíl, Attingere, comprehendere, apprehẽ
dere, aſſequi. Leuit. 26. 5, וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע & apprehendet tritura vindemiam, &
vindemia apprehendet ſementẽ. vel ſationem. Acſi di-
cat, Erit tritura multa, & occupabimini in ea vſque ad
vindemiã, & in vindemia occupabimini vſque ad tem
pus ſementis, vt exponit R. Selomóh. Tharghũ, & oc-
curret vobis tritura vindemiæ, & vindemia occurret

שְׁאֵת, Gen. 49. 3, Excellẽtia, dignitas. vide יֶתֶר. Iiób 13. 12,
שְׁאֵתוֹ excellẽtia (aut magnitudo) eius. Pſal. 62. 5, Verũta
men מִשְּׂאֵתוֹ à magnitudine eius. Et in alia ſignifica-
tione, Leui. 13. 2, Quũ fuerit in cute carnis eius שְׂאֵת tu-
mor. Sunt qui nomen à comburẽdo deductum putẽt.
נָשָׂא enim eſt comburere, vt dictũ eſt. R. vero D, ab ele
uãdo. propterea vertimus tumor. Et 9, & ecce שְׂאֵת לְבָנָה
tumor albº. Et 27, שְׂאֵת הַמַּכְוֶה הִוא tumor cõbuſtionis eſt.

נָשָׁא Cum puncto in dextro cornu ש, eſt Seducere,
decipere, Deſtruere, deſolare. In nifhál, Ieſa.
19. 13, נָשְׁאוּ שָׂרֵי נֹף, ſeducti ſunt principes Nóph. R. Abra
hám in comment. exponit, decepti ſunt: citans locum
Gene. 3. 13, vt in hifhíl. Idem R. D. in li. rad. & cõment.
Tharghum, טָעוּ, errauerũt. Et in hifhíl, Gene. 3. 13, Ser
pens הִשִּׁיאַנִי decepit me. Hobadiáh 3, ſuperbia cordis tui
הִשִּׁיאָךְ decepit te. Irme. 4. 10, הַשָּׂא הִשִּׂאתָ לָעָם הַזֶּה ſeducen
do ſeduxiſti populũ hunc. 2. Reg. 18. 29, אַל יַשִּׂיא לָכֶם ne
ſeducat vos Chizchiiáhu. Pſa. 89. 23, non יַשִּׁיא אוֹיֵב בּוֹ ſe-
ducat (aut ſeducet) inimicus illum. Require in נְשָׂה aliã
expoſitionem. Et in alia ſignificãtia, Ieſa. 37. 26, & erit
לְהַשְׁאוֹת ad deſolandum in aceruos deſtructos, ciuitates
munitas. Vide ה. נְצָה cũ pathách, & ש dagheſſatum. Sũt
& nonnulli codices correcti in quibus ל eſt cũ pathách,
לַעֲשׂוֹת: ſecundũ quam lectionẽ eſt
& ה cum ſeuá inſtar שָׂאָה, & ſecúdum normã debuerat eſſe לְהַשְׁאוֹת, vt eſt
in Ieſahiáh. Nomẽ, Thre. 3. 46, Formido & laqueus
fuit nobis הַשְּׂאָת deſolatio. deſtructio & cõtritio. Alia
forma, מְשׁוֹאָה. Pſal. 73. 18, Deiecíſti eos לְמַשּׁוֹאוֹת ad deſo
lationes. ſiue deſtructiones. R. Abra. in cõm. deducit à
שְׂאֵת. Et 74. 3, exalta pedes tuos לְמַשְׁאוֹת ad deſolationes
in ſeculũ. ſub. duraturas. R. Moſeh ſacerdos dixit eſſe

pullulationi frumenti ſementis. Dictio לָכֶם, redundat. Gen.47.9,& nō הִשִּׂיגוּ אֶת־יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי attigerunt dies annorum vitæ patrū meorum. Pſa.40.13, הִשִּׂיגֻנִי apprehenderunt me iniquitates meæ. Leuit.25.26, וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ & attigerit(ſub.pretium)manus eius. Iiób 41.16, מַשִּׂיגֵהוּ attingens(vel,qui attigerit)eū gladio, non ſtabit. ſub.ſuper eum.1.Semu.30.8, הַשֵּׂג תַּשִּׂיג apprehendendo apprehendes. Leuit.5.11,& ſi non תַּשִּׂיג יָדוֹ לְשְׁתֵּי תֹרִים attigerit manus eius duos turtures. Irme.42.16,ibi תַּשִּׂיג apprehendet vos. Ieſah.51.11,gaudiū, & lætitiam יַשִּׂיגוּן apprehēdent. Nomen,1.Reg.18.27,Et quia שִׂיג infecutio(aut apprehēſio)eſt ei.i.infecutio inimicorum ſuorum in bello. Et eſt inſtar נְשָׂא à שִׂיא. Interdum ſcribitur hoc verbum cum ס,vt habes in נָסַג.

נָשָׂה Obliuiſci,Fœnerari,mutuare,mutuū accipere, debitorem eſſe,obligari, Deficere, aut recedere. 2.Parali.6.22,Si peccauerit vir in ſociū ſuum, וְנָשָׂא בוֹ & exegerit ab eo iuramentū. eſt cū א loco ה. Irme.15.10,Non נָשִׁיתִי וְלֹא־נָשׁוּ־בִי mutuum accepi(ab eis,) & non mutuū acceperūt à me. Eſt verbū geminatum, & ſignificatio geminata: quia non quæſiui ab eis,& ip ſi non dederūt illud mihi ex ſeipſis. Vel,nō fœneratus ſum eis,& ipſi non ſunt fœnerati mihi. Quum autē ſignificat hoc verbū Mutuare, aut fœnerari, ligatur cū ב:quū verò mutuū accipere,ſine ב,paucis exceptis quæ carét ב,& ſubaudiendū eſt. Irme.23.39, וְנָשִׁיתִי אֶתְכֶם נָשֹׂא & oblitus ſum veſtri obliuiſcendo . א loco ה. Et 51.29, נָשְׂתָה גְבוּרָתָם, id eſt פָּסְקָה defecit(aut ceſſauit) fortitudo eorum.ita R.D.in lib.ra.& cōmen.vel eſt à נָשַׁת,vt ait idem.Tharghū,אִתְבְּרַת fracta.contrita. 1.Semu.22.2,Et omnis vir אֲשֶׁר־לוֹ נֹשֵׂא cui erat mutuās.Scriptū eſt cum

א loco ה,& cum ſeghōl. Ieſa.24.2, כַּנֹּשֶׂה בַּאֲשֶׁר נֹשֶׂה בּוֹ, ſicut accipiēs mutuū,quemadmodum mutuās. Dixerat prius,Sicut mutuans,ſic qui mutuū accipit. Sunt enim qui mutuant argentū:& ſunt qui mutuāt eſcas,inquit R.D.in cōment.& lib.rad.R.Abrahām in cōmen.ſcribit מַלְוֶה eſſe qui dat de ſuo gratis, בַּנּוֹשֶׂה verò qui habet ſubſtantiam, נֹשֶׂה בּוֹ qui accipit ſubſtātiam ad vſurā.R. D.in cōmēt. בַּנּוֹשֶׂה eſt הַלּוֶה qui mutuū accipit: נֹשֶׂה בּוֹ eſt הַמַּלְוֶה qui mutuum dat. 2.Reg.4.1, וְהַנּוֹשֶׁה & fœnerator (creditor)venit vt accipiat,&c. Nechem. 5.7, Vſuram vnuſquiſque à fratre ſuo vos נֹשִׁים accipitis. vel exigitis. Aut vt R.D.in cōm.exponit, מַלְוִים mutuatis. Et ne א,verſu 10, נֹשִׁים בָּהֶם mutuamus eis argētū ac frumētum. Ieſah.50.1,Quis מְנוֹשַׁי,id eſt מְנֹשִׁים בִּי è fœneantibus mihi. Et nō eſt abſurdum vocari נֹשֶׂה & qui mutuū accipit,& qui dat: quia ligatura(.i.conſtructio)diſcrimen inter illa facit,vt dictū eſt ſuprà. & ſi deſit ב,ſenſus ipſe diſcrimen facit. Et ſic שׁוֹכֵר vocatur & emēs,& vēdens:conſtructio autē & ſenſus inter illa diſcrimē facit. Deuter.32.18,Dei qui te genuit תְּשִׁי oblitus es. ' eſt loco ה radicalis, ſecundū normā eſt תְּשֶׁה, & perfectum תִּנְשֶׁה. Et in nifhál, Ieſah.44.21,Iſraél לֹא תִנָּשֵׁנִי,id eſt לֹא־תִנָּשֶׁה מִמֶּנִּי ne obliuiſcaris mei. Et in hifhil,Deut. 15.2,vt remittat כָּל־בַּעַל מַשֵּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ omnis dominus mutui(.i. qui dederit mutuū) manum ſuā: quod mutuabit amico ſuo,non exiget,&c. Fuerūt qui putarunt מַשֶּׁה eſſe participiū: ſed rectū eſt vt ſit nomen inſtar מַשֶּׁה. Iiób 11.6, Et ſcito quòd יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ tui Deus propter iniquitatē tuam . Poteſt etiā exponi (inquit R.D.)exiget à te Deus. Et ita exponit R. Moſéh in cōmēt.R.Abrahā Peruſól,vtroque modo. Tharghū,

Universidad de Deusto Biblioteca

ghum,obliuiſcetur. Pſal.89.23,Non יַשִּׁיא exiget.i.non erit ſicut exactor & fœnerator vt capiat eius ſubſtantiã. Scribitur ſicut deſinẽtia in א.Vide נָשָׂא in hifhíl.Et ſic Pſal.55.16,יַשֵּׁם מָוֶת עֲלֵימוֹ exiget debitũ mors ab eis.Et eſt cum defectu א.Vel ſic,erit eis mors vt exactor,quia capiet eos. Et opinione Tharghũ,nomen tóar,נָשָׁה נְשִׁים, vt Ieſah.3.12,וְנְשִׁים & fœneratores dominati ſunt ei.R. tamen D.in cõment.vertit, Et mulieres.i.debiles,aut effœminati vt mulieres. Nomen,מַשָּׁא,Mutuũ,debitum.Nechem.5.7,מַשָּׁא(ad)vſuram vnuſquiſque fratri ſuo vos mutuatis.Vel,vſurã,&c.exigitis.vt 5.10,Relinquamus quæſo אֶת־הַמַּשָּׁא הַזֶּה vſurã hanc. In his duobus locis,bona pars codicũ legit cũ puncto in ſiniſtro cornu ipſius ש, vt ſit, Vos imponitis onus quiſque ſuper fratrem ſuũ. &,Remittamus quæſo hæc onera . Et eſt ſecũdum morẽ fœmineũ. Proue.22.25,Ne ſis,&c. inter fideiubẽtes מַשָּׁאוֹת pro debitis. Alia forma,2.Reg.4.7, Et redde נְשִׁיכִי, ſic ſcribitur, & legitur נְשִׁיֵךְ debitũ tuũ, aut debita tua. Aliud,Pſal.88.13,In terra נְשִׁיָּה obliuionis.i.in loco mortuorũ,qui traditi ſunt obliuioni. Aliud,Geneſ.32.32,Idcirco nõ comedũt filii Iſraél אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה neruũ cõtractionis.i.qui ſe cõtraxit, & dimouit è loco ſuo.נָשָׁה enim eſt סָר,Recedere,remouere,& obliuiſci , acſi obliuiſceretur loci ſui , & ab illo recederet. Velà deficiendo. נְשִׁים,Mulieres,quære in אֲנָשׁ.

נָשַׁךְ Mordere, Fœnerari. Nume. 21.9, Si נָשַׁךְ הַנָּחָשׁ אֶת־אִישׁ mordeat ſerpens quẽpiam. Gen.49.17, יִשֶּׁךְ mordens plantas equi. Prouerb.23.32, הַנָּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס mordebit.Deuter.23.19,vſura omnis rei quã יִשֶּׁךְ fœnerabit. Et in pihél, Nume.21.6,וַיְנַשְּׁכוּ אֶת־הָעָם & momorderũt populum. Et in hifhíl, Deuter.23.19,Non

תַּשִּׁיךְ fœnerabis fratri tuo ad vſurã argentum. verbum eſt trãſitiuum in tertiũ,quia mutuãs eſt מַשִּׁיךְ:& argentum,vel eſca eſt נֹשֶׁךְ mutuatũ, quemadmodũ dixit ſupra Deuter.23.19,in cal. Et qui accipit mutuũ,eſt נֹשֶׁךְ, quaſi tu dicas de homine,mutuatus,pro eo cui res aliqua mutuo data eſt.acſi dicat,Et fratri tuo nõ fœneraberis argentũ,&c. Nomẽ cum ſex pũctis, נֶשֶׁךְ, Fœnus,vſura.Leuit.25.37,Argentũ tuum nõ dabis ei מַשִּׁיךְ cũ vſura. Hinc eſt & נִשְׁכָּה quod eſt לִשְׁכָּה,Cubiculum. Nechem. 13.7, Vt faceret ei נִשְׁכָּה cubiculum. Et 12.44, Super הַנִּשְׁכוֹת cubicula.

נָשַׁל Remouere, Abſcondere, Euellere, extirpare. Deuter.7.1,וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפָּנֶיךָ & euulſerit(extirpauerit)gentes multas à facie tua. Et 19.5, וְנָשַׁל & euulſum fuerit ferrũ è ligno. eſt intrãſitiuum. Exo.3.5, שַׁל־נְעָלֶיךָ ſolue (remoue) calceos tuos de pedibus tuis. Eſt ad ſimilitudinẽ נָגַשׁ à נָשַׁל.Deu.28.40,כִּי יִשָּׁל זֵיתֶךָ quia euellet ſe oliua tua. eſt intranſitiuum. Iiob 27.8, כִּי יָשַׁל quia normã debuerat eſſe cum daghés, ſed hãnách eſt loco daghés . Poteſt eſſe & ex radice שָׁלָה, pro,ſi requieſcere fecerit Deus animam eius. Tharghum, יְנַתֵּר euulſerit. R.Moſéh,Si proiecerit Deus animã eius ab eo. Et in pihél, 2.Reg.16.6, וַיְנַשֵּׁל אֶת־הַיְהוּדִים & remouit(extirpauit)Iehudæos de Elóth.

נְשָׁמָה Vnde נְשָׁמָה,Halitus,flatus,ſpiritus,quicquid habet ſpiritũ vitalem,Anima. Deute.20.16,Non viuificabis vllam נְשָׁמָה animã.Ieſa.2.22,Quieſcite vobis ab homine cuius נְשָׁמָה ſpiritus(halitus,flatus)eſt in naſo eius. E foraminib᾽ enim naſi prodit naturalis calor, qui iugiter eſt in corde, & per eadẽ foramina ingredi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

turfrigiditas aeris, & in hoc hominis vita cõsistit. Psa. 150.6, Omnis הַנְּשָׁמָה spiritus laudet Dominũ. R. Selomóh Hispanus scripsit per hoc indicare prophetã animam superiorẽ quæ est in cælis. Genes. 2.7, Et sufflauit in faciẽ eius נִשְׁמַת חַיִּים spiritũ (animam, flatũ) vitæ. Et 7. 22, Et omne in cuius facie erat נִשְׁמַת־רוּחַ flatus spiritus vitæ. Ex hoc videtur quòd omnis spiritus habens vitã, vocatur נְשָׁמָה, & idcirco est iũctũ רוּחַ spiritui. acsi dicat, Omne cui est spiratio spiritus. i. motus. Et sic 1. Reg. 16. 17, Et fuit infirmitas eius fortis valde, adeò vt non remãserit in eo נְשָׁמָה halitus. vel spiratio: quia videlicet cessauerat motus eius, & restricta erat eius spiratio. Et sic Dani. 10.17, וּנְשָׁמָה & halitus non remãsit in me. Nõ quòd penitus halitus & spiratio cessassent, nam loquebatur: sed quòd admodum parum remansisset halitus. R. Abrahám scripsit illud Gen. 2.7, reuerti ad hominẽ, quia non inuenimus נְשָׁמָה extra hominẽ. Et multi dixerũt appellari נְשָׁמָה, quòd sit è cælis. Nec obstare quòd diuersæ sint radices, quia multa sunt istiusmodi in Scriptura. Iiób 37.10, מִנִּשְׁמַת־אֵל à flatu Dei dabit gelu. est sicut illud Psal. 33.6, Et spiritu oris eius omnis exercitus eorũ. Iiób 26.4, וְנִשְׁמַת־מִי יָצְאָה מִמֶּךָ & spiritus (animus) cuius egressus est ex te? R. D. in lib. ra. exponit דָּבָר verbum, sermo: quia sermo est in halitu & respiratione. acsi dicat, A quo homine suscepisti hæc verba quæ loqueris? Et 34.14, וְנִשְׁמָתוֹ & flatus eius. Iesa. 57.16, וּנְשָׁמוֹת & flatus (spiritus, animas) ego feci. Hinc & תִּנְשֶׁמֶת, Species auis: sic appellata quòd qui illam videt, obstupescat, & admiretur. R. Selomóh dicit materna lingua vocari קלבא שורץ, *Chauuesouris*. Latinè vespertilio. Leu. 11.18. Est & genus reptilis, id est talpa, secundũ R. Selomóh.

+ vitarum
– חַיִּים
est aupturiel

móh. Leuit. 11.30, וְהַתִּנְשֶׁמֶת & talpa.

נָשַׁף Est דָּחַף, Impellere, propellere: נָפַח, Sufflare. Iesah. 40.24, Et etiam נָשַׁף בָּהֶם sufflauit in eos, & aruerunt. Hinc נֶשֶׁף, Crepusculum, initiũ noctis quũ tenebræ incipiũt, & principium diei quũ desinũt tenebræ. Vnde & mane vocatur נֶשֶׁף. sic etiã nox, & tenebræ. Iesa. 21.4, אֶת נֶשֶׁף חִשְׁקִי noctẽ amabilem posuit mihi in pauorẽ. R. Abrahã exponit הַלַּיְלָה noctẽ. R. D. in cõmẽ. Loquitur (ait) propheta in persona Belsasár, qui noctu magnũ fecit conuiuiũ: & fuit ipsa נֶשֶׁף חִשְׁקוֹ nox amoris eius. i. amabilis: & desiderii eius, quia cõfirmatus erat rex, & erat lætus cũ seruis suis: posuit autẽ illi Dominus noctẽ illam in pauorem. cũ enim scripsit angelus in pariete palatii, tunc admodum expauit, vt est in Daniele, cap. 5.5, Túc regis facies mutata est, &c. Irme. 13.16, עַל־הָרֵי נָשֶׁף super mõtes חֹשֶׁךְ tenebrarũ. Nam Deus vocauit tenebras noctẽ, Gen. 1.5. 2. Reg. 7.5, Et surrexerunt בַּנֶּשֶׁף in crepusculo. Prouer. 7.9, בְּנֶשֶׁף in crepusculo, in vespera diei. Hinc & יַנְשׁוּף, Auis quæ noctu volat. Leuit. 11.17. Et cum chólem, Iesah. 34.11, וְיַנְשׁוּף.

נָשַׁק Osculor. 1. Reg. 19.18, non נָשַׁק לוֹ osculatus est eum. est breue præter normã. nam quũ mono syllabũ sequatur, debuerat esse longũ, sicut illud 2. Semu. 15.5, וְנָשַׁק־לוֹ & osculabitur (pro osculatur) eũ. Psal. 78.9, Filii Ephráim נֹשְׁקֵי רוֹמֵי קֶשֶׁת armati, iaciẽtes arcu. Vtrũque est in regimine, & dictio קֶשֶׁת seruit vtrique, secũdũ R. Abrahã, vt sit, armati arcu, iaciẽtes arcu, sub. sagittas. R. D. in lib. rad. exponit, ferẽtes instrumenta armorũ. Et in cõment. Armati & iaciẽtes sagittas arcu. & est coniunctũ iuxta coniunctum, sicut & Iesah. 19.11, חַכְמֵי יוֹעֲצֵי פַרְעֹה sapientes (sub. Parhóh,) consiliarii Pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

larum animaliũ מַשִּׁיקוֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ pertingentiũ al-
tera ad alterã. perinde ac ſeſe oſcularentur. Nomen,
Prouerb.27.6, נְשִׁיקוֹת oſcula. Aliud cũ quinque pun-
ctis, Ieſah.22.8, Et reſpexiſti in die illa אֶל־נֶשֶׁק ad arma
domus ſyluæ. Inueni tamen (inquit R. Dauid) alteram
Maſſóreth quæ dicit omne נֶשֶׁק eſſe cũ ſex punctis, ex-
ceptis tribus, Iiób 20.24, מִנֶּשֶׁק: 1. Reg.10.25, וְנֶשֶׁק: idẽ 2.
Paral.9.23. Iechez.39.10, כִּי בַנֶּשֶׁק יְבַעֲרוּ־אֵשׁ quia arma ſuc-
cendent igni. & ſic eſt hypallage. Vel ſic, in arma ſuc-
cendent ignem.

נָשַׂק Cũ puncto in ſiniſtro cornu, In hifhíl, Succẽ-
dere, accendere. Ieſah.44.15, אַף־יָשִׂיק etiã ſuccen-
det & coquet panẽ. Et in nifhál, Pſal.78.21, Et ignis
נִשְׂקָה ſuccenſus eſt in Iahacób.

נֶשֶׁר Cum ſex pũctis, Aquila. Iechez.17.6, נֶשֶׁר־אֶחָד
גָּדוֹל aquila vna grandis. Exod.19.4, Et portaui
vos ſuper alas נְשָׁרִים aquilarum. vt ſcilicet ſeruaremini
ab omni læſione. Aquila enim cæteris auibus altius vo-
lat, ſuóſq; pullos portat ſuper alas ſuas vt illos ſeruet,
quemadmodũ dicitur Deu.32.11, Expãdet alas ſuas, &c.

נָשַׂר Cũ puncto in ſiniſtro cornu. Vnde מַשּׂוֹר, Serra.
Ieſah.10.15, הַמַּשּׂוֹר ſerra contra eleuantẽ illam.
eſt inſtar מַבֻּל à נָבַל. quanquã vnum eſt cũ chólem, & al-
terum cũ ſúrec, aut Kibbús ſephatháim. Vnde & docto
res Hebræorũ tabulas ſerratas dicunt לְחוֹת הַנְּסוּרִים. & in
Harabica lingua מַשּׂוֹר appellatur מַנְשְׂאַר. Hinc fit ver-
bum, 1. Paralip.20.3, וַיָּשַׂר בַּמְּגֵרָה & ſerrauit ſerra. Secun-
dum normam, ש debuerat dagheſſari ob defectum נ,
ſed loco daghés eſt hannách: vt dictum eſt in נָזַד

נָשַׁת Deficere, perire. Irm.51.30, נָשְׁתָה defecit robur
eorum. Vide נָשָׁה. Ieſa.41.17, lingua eorum ſiti

iii.ii.

rhóh. 2. Semu.20.9, לִנְשַׁק־לוֹ vt oſcularetur eũ. Gene.27.
25, וְשָׁקָה־לִּי & oſculare me. Et 41.40, Et ad os tuũ יִשַּׁק ar-
mabitur omnis populus meus: ſecundũ Tharghũ, qui
vertit, יִתְזַן armabitur. R. Selomóh, armabitur, & guber
nabitur: & omnia quæ erunt opus populo meo, per te
fient. R.D. in lib. rad. Et os tuũ oſculabitur omnis po-
pulus, vt ſcilicet oſtẽdant te eſſe dominũ. Idẽ R. Him-
manuél. Cant.1.2, יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ oſculetur me ex o-
ſculis oris ſui. i. vno aut pluribus oſculis oris ſui. מ enim
(vt grãmatici ſcribunt) ſignificat partẽ, aut partes ali-
cuius totius, aut vniuerſalis. In hũc locũ ſcribit R. A-
brahã, נָשַׁק conſtructũ ſine ל, ſignificare oſculari os: cũ ל
verò, oſculari manũ, aut humerũ, aut genã ſeu maxillã,
ſecundum conſuetudinẽ prouinciarũ, vt Geneſ.48.10,
וַיִּשַּׁק לָהֶם oſculatus eſt eos. Iiób 31.27, וַתִּשַּׁק יָדִי לְפִי & oſcu
lata eſt manus mea os meũ. Hoſe.13.2, Vitulos יִשָּׁקוּן o-
ſculentur. Et in pihél, Geneſ.31.26, Et non permiſiſti
mihi לְנַשֵּׁק לְבָנַי vt oſcularer filios meos. Pſal.2.12, נַשְּׁקוּ־
בַר oſculamini filium. R. Abrahám, Ecce, Seruite Do-
mino, contra illud, Aduerſus Dominum. Oſculamini
filiũ: contra illud, Aduerſus Maſiach eius. opponũtur.
& בַּר eſt filius, & ſic ſcriptũ eſt, Filius meus tu. Et con-
ſuetudo gentiũ mundi eſt vt ponãt manum ſuam ſub
manu regis, ſicut fratres Selomóh (mos autẽ ſerui eſt
vt ponat manú ſuã ſub femore domini ſui) vel vt oſcu
lentur regẽ. Et hæc cõſuetudo eſt vſque ad hanc diẽ in
AEthiopia. R.D. in cõment. Oſculamini filiũ. i. oſcula
mini hũc filiũ, cui Deus dixit, Filius meus es tu, quem-
admodũ ſeruus oſculatur manũ domini ſui. Vel, oſcu-
lamini purũ. i. me mundũ corde, in quo nõ eſt iniqui-
tas, vt oſtendatis quòd ſum rex iuſſu Dei. Vel, oſcula-
mini בַּר electũ. Et in hifhíl, Iechez.3.13, Et ſonitus a-

eius נִתְּכָה effusa est sicut ignis.i.ira eius fusa est super inimicos eius sicut res quæ effunditur(aut funditur & dissoluitur)à facie ignis. ita exponit R.D.in lib.ra.& cõment.Ignis enim non funditur,sed metallum.Thargum,Ira eius sicut ignis liquefaciens.Vel,ira eius fusa est sicut ignis fulgurũ qui funditur & currit repente à supernis in inferna . Et sic dictũ est Nachum 2.4. Sicut fulgura discurrent . Et dixit metaphorice de ira Dei quæ funditur super inimicos eius,Psa.18.15,Et misit sagittas suas,& dispersit eos:& fulgura iecit,& perdidit eos.Vel est sicut oppositũ,(figura hypallage)ira eius sicut ignis fusa est.acsi dicat,ira eius quæ est tanquam ignis,fusa est super inimicos ei". 2.Para.34.21, quia magna est ira Domini, quæ נִתְּכָה effusa est(peruenit)super nos.Iechez.22.22,כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף sicut funditur argentũ. vel secundum fusionẽ argenti. Est enim nomen,secundũ R.D.in lib.rad.& comment.cuius perfectum est הִתִּיךְ sicut הִנְדּוֹף , licet hoc sit cum cholem . Alii putant esse macór.Vide נָדַף. Et in hif híl, Iechez.22.20, וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם & fundã vos. Macór perfectum, Iechez.22.20, לְהַנְתִּיךְ ad fundendũ. Ióh 10.10, nónne sicut lac mulsisti me? fundes me? pro fudisti. in principio scilicet generationis,vt ait R.Mosẽh. Tharghum, סְנִינְתָּא יָתִי fudisti me.

Et in puhál, Iechez.22.22, Sic תְּתֻכּוּ fundemini(conflabimini)in medio eius.

נָתַן Dare,largiri,donare,Sinere,permittere, Ponere.Gene.25.6,נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת dedit(largitus est) Abrahám dona.Psa.46.7,נָתַן בְּקוֹלוֹ dedit vocem suam, vel,dedit in voce sua,vocẽ scilicet vehementem,secundum R.Himmanuél in cõment.Exo.21.22, וְנָתַן בְּפְלִלִים & dabit secundũ iudices.i.vt decreuerint, & statuerint.

נִשְׁתּוּ defecit.Est cum dagués euphoniæ gratia,quia est cũathnách. In nif hál,Iesa.19.5,וְנִשְׁתּוּ מַיִם & deficient aquæ de mari.

נָתִיב Vnde נְתִיב,Semita.Iiób 18.10,Iuxta נָתִיב semitã. Et cũ ה fœmineo,Iesa.43.16,נְתִיבָה semita. Prouer.12.28,Et via נְתִיבָה semitæ eius.ה est lene,quod tamẽ par erat habere mappic, ait R.D.in Michlól, & lib.ra. Psal.142.4,Tu cognouisti נְתִיבָתִי semitam meam.Prouerb.8.20, In medio נְתִיבוֹת semitarum iudicii.Et 7.25, בִּנְתִיבוֹתֶיהָ in semitis eius.

נָתַח Membratim,frustatímque diuidere, aut cõcidere. In pihél, Leuit.8.20,וְאֶת הָאַיִל נַתַּח לְנִתְחָיו & arietem diuisit in frusta eius.Iudic.20.6,וַאֲנַתְּחָה & frustatim diuisi eam.1.Reg.18.23,וַיְנַתְּחֵהוּ & frustatim diuident illum. Nomẽ,נֶתַח,Frustũ,mẽbrum,pars.Ieche.24.4,Cõgere נְתָחֶיהָ frusta eius.vel membra,aut partes.

נָתַךְ Est נָצַק,Fundere, effundere, Stillare. Irme.42.18, Sic תִּתַּךְ stillabit (effundetur) ira mea super vos.Dani.9.11,וַתִּתַּךְ & stillauit(effusa est, vel peruenit, secundum R.Selomóh)super nos maledictio.Iób 3.22, וַיִּתָּכוּ, pro quo Tharghum וְנַתְּנוּן & effuderunt se , (siue stillauerunt) sicut aquæ, rugitus mei. Est instar וַיִּתְּנוּ à נָתַן. Et in nif hál, Exod.9.33,Et pluuia לֹא־נִתַּךְ non stillauit (effusa est) super terram. Ita exponit R. Menachém & R.D.in lib.rad.At R.Selomóh in comment. exponit,הִגִּיעַ peruenit ad terram.acsi dicat,Et etiã ipsæ aquæ quæ erant in aere,non peruenerũt ad terram.Et sic Dani.9. 11, suprà citatum.Tharghũ, Et pluuia quæ defendebat, nõ מָטָא peruenit super terram. Irme.42. 18,vt נִתַּךְ effusus est furor meus.Tharghũ,חַל stillauit, effusus est:aut mansit, siue peruenit. Nachum 1.6, ira

iudices. Tharghũ, & R. Selomoh, ſecundum verbũ iudi
cum. Gen. 31.7, & nõ נָתַן ſiuit (permiſit) ei Deus vt &c.
1. Semu. 24.11, נְתָנְךָ dedit te. Thren. 1.13, נְתָנַנִי poſuit me
deſolatam. Gen. 3.12, quã נָתַתָּה dediſti (vt eſſet) mecum.
Et ſine נ, præter morẽ in præterito. 2. Semu. 22.41, תְּתַּה
dediſti mihi ceruicem. Gen. 40.13, וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה & dabis calicem Parhoh. Exod. 25.12, וְנָתַתָּה & pones. Ir-
me. 27.2, וּנְתַתָּם & pones ea in collo eius. Gen. 1.29, נָתַתִּי
לָכֶם dedi vobis. Iechez. 14.8, וְנָתַתִּי פָנַי & dabo iram meã
in virũ ipſum. ita R. D. in lib. rad. Leuit. 17.11, נְתַתִּיו dedi
eum. Ieho. 19.50, נָתְנוּ לוֹ אֶת־הָעִיר dederunt ei ciuitatem.
Iudic. 21.22, non נְתַתֶּם dediſtis eis. 1. Paral. 29.14, נָתַנּוּ לָךְ
dedimus tibi. Eſt defectiuum: perfectũ eſt נָתַתָּ Ieche.
16.33, נָתַתָּ אֶת־נִדְבָתֵךְ dediſti dona tua. Verſu 36, נָתַתִּי: Et 18,
נָתַתְּ: duo hæc ſcribũtur cũ י, & leguntur ſine י. eſt enim
duplex lectio. Scriptura eſt נָתַתִּי dedi. i. acſi dediſſem co
ã eis, ego occaſionem præbui tibi, quũ dedi tibi. Ieche.
16.19, וַתִּתְּנִיהוּ poſuiſti illud corã eis. ת ſignum fœmineũ
ſecundæ perſonæ eſt cũ chiric, quando iungitur prono
minibus, & י eſt ad protrahẽdũ. & ſic Irm. 2.34, מָצָאתִים,
inquit R. D. in cõmen. & Michlól. Vide מָצָא. Benoni.
Ieſa. 37.7, ecce ego נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ do (pono) in eo ſpiritum.
eſt cum י. Et ſine י, Deuter. 4.8, נֹתֵן. Plurale eſt ſine י,
Ireme. 26.15, נְתַתִּים datis. Eſtér 3.11, argentum נְתוּן לָךְ da-
tum tibi. Deuter. 28.31, pecora tua נְתֻנוֹת data. Macór,
Nume. 21.2, Num נָתוֹן תִּתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה dando dabis po-
pulum hunc &c. Et cum י, Deut. 15.10, נָתוֹן. Iechez. 23.
46, וְנִתֵּן אֹתָן & dabo eas. Eſt præteritũ inſtar יָכֹל: vel ma
cor vice præteriti: Et ſic Ieſah. 37.19, וְנָתַן אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ
& ponet deos eorum in ignem. Nume. 20.21, Et renuit
Edom נָתֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל dare (finere) Iſraelem tranſire &c.

Gene. 38.9, vt nõ נָתַן זֶרַע daret ſemen. Et 4.12, nõ addet
תֵּת־כֹּחָהּ dare fructũ ſuum. 1. Reg. 17.14, vſq; ad diẽ תֵּת
יְהוָה quo dederit &c. Scribitur cum ו, & legitur ſine ו,
Gene. 29.26, לָתֵת הַצְּעִירָה vt demus minorẽ. Deut. 2.31, vt
תִּתִּי dem illũ. Gene. 29.19, melius eſt תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ כִּתִּתִּי da
re me illam tibi, quàm vt dem &c. Nume. 22.13, renuit
Dominus לָתֵת dare mihi (. i. permittere mihi) vt eam
vobiſcum. Imperatiuũ eſt cum ſeri. & ſi habeat mac
cáph, cum ſeghól, ſi cõiungatur monoſyllabo, aut di-
ctioni longæ: Gene. 14.20, תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ da mihi animã. Et
47.19, וְתֶן־זֶרַע & da ſemẽ. Alioqui ſunt cum ſeri, Hoſe.
9.13, תֵּן לָהֶם, Da eis Domine. Quid dabis? תֵּן־לָהֶם da eis
vuluam &c. Duobus exceptis, nẽpe Pſal. 28.4, תֵּן־לָהֶם da
illis. Num. 16.46, וְתֵן עָלֶיהָ & pone in illo ignẽ. Et cum
additione ה, Gene. 30.26, תְּנָה אֶת־נָשַׁי da vxores meas. Il-
lud Pſal. 8.2, qui (vel, eo quòd) תְּנָה הוֹדְךָ poſuiſti decorẽ
tuum (potentiam tuã) ſuper cælos: eſt macór, ſecundũ
R. Abra. in cõment. inſtar רְדָה, vt habes in יֶרֶד. R. quo-
que D. in cõmen. ſcripſit eſſe macór loco præteriti נָתַתָּ
poſuiſti. Et ſic Irm. 14.5, peperit וְעָזַב & relinquere. pro
reliquit. 1. Paral. 21.22, תְּנֶהוּ da eum mihi. In futuro, ת
eſt cũ ſeri: ſed cum maccáph, coniunctũ monoſyllabo,
aut dictioni longæ, eſt cum ſeghól. Exo. 25.16, אֶתֵּן dabo tibi. Gene. 30.31, quid אֶתֶּן־לָךְ dabo tibi? Nume. 16.
14, וְתִתֶּן־לָנוּ & dabis nobis. Et cũ pathách, Iudic. 16.5, &
nos נִתֶּן־לָךְ dabimus tibi. Iób 6.8, מִי־יִתֵּן quis det &c. Le-
uit. 25.37, לֹא־תִתֵּן לוֹ nõ dabis ei. Exod. 22.30, תִּתְּנוּ־לִי dabis
illum mihi. Gene. 24.41, & ſi non לֹא יִתְּנוּ לָךְ dederint tibi.
2. Reg. 12.14, יִתְּנֵהוּ dabunt illud. Et 22.3, וַיִּתְּנֵהוּ. ſcribitur
ſine ו. Exo. 5.18, תִּתֵּנוּ dabitis. Thre. 2.18, אַל־תִּתְּנִי ne des,
Et in nifhál, Leui. 19.20, & Ieſa. 9 6, filius נִתַּן־לָנוּ datus

ob decorem, ſicut in מִקְדָּשׁ. Leui. 22.24, וְנָתוּק & euulſus. i.
euulſos habens teſticulos manu. Irm. 22.24, inde אֶתְקָנְךָ
euellã te. נ redũdat, & ת eſt cũ daghés loco נ deficiẽtis.
Et in nifhál, Ieſa. 5.27, Et nõ נִתַּק rupta (euulſa) eſt cor
rigia calceamentorũ eius. R. quoque Abra. in cõmen.
ſcribit eſſe ex nifhál. Ieho. 4.18, נִתְּקוּ trãſlatæ ſunt plãtæ
pedum ſacerdotũ. Iiób 17.11, cogitationes meæ נִתְּקוּ e-
uulſæ (eradicatæ) ſunt. aut ruptæ & diſſolutæ. ponitur
pro נִתְּקוּ. Eccle. 4.12, יִנָּתֵק rumpetur. Et in pihél, Irm.
2.20, נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ rupi vincula tua. Et 30.8, אֲנַתֵּק rum-
pam. Ieche. 17.8, nónne אֶת־שָׁרָשֶׁיהָ יְנַתֵּק radices eius euel
let? extirpabit. Et 23.34, & vbera tua תְּנַתֵּקִי franges. Et
in hifhíl, Ieho. 8.6, עַד הַתִּיקֶנוּ אוֹתָם donec euellamus eos.
Irme. 12.3, הַתִּקֵּם euelle eos. Et in hofhál, Iudic. 20.31,
הֻנְתְּקוּ auulſi ſũt de vrbe. Hinc נֶתֶק cũ ſex púctis. Plaga
in loco pilorũ, quæ eſt כֶּתֶם שָׁחוּר macula nigra. Quidã
dicũt id eſſe quod materna lingua vocatur *Tigne*. Leui.
13.30, נֶתֶק הוּא macula nigra eſt. Poteſt eſſe ex hac radi
ce אַתִּיק, Angul⁹: & ת dagheſſatur ob defectũ נ. Ieche. 42.
3, אַתִּיק אֶל־פְּנֵי־אַתִּיק angul⁹ ante angulũ. Idẽ Tharghũ. A-
lii cubiculũ ſignificare putarũt: & ſic exponit R.D. in
cõment. cubiculum ante cubiculũ. Et 5, אַתִּיקִים angu-
li. vel cubicula. Tharghum, זִוְיָא anguli. R.D. cubicula.
Et 41.15, וְאַתִּיקֶיהָא & cubicula (thalamos) hinc & inde.
Tharghum. Et angulos. R.D. in comment. cubicula.
Scribitur autẽ cum ו, & legitur cum י. literæ enim אַתִּיק
inuicẽ permutantur. Scribitur præterea cum א protra-
ctiuo poſt ה: & אַתִּיקֶיהָא comprehendit thalamos & cubi
cula, & vnumquodque vocatur אַתִּיק.

נָתַר Remouere, & tranſferre è loco ſuo, Soluere,
Subſilire, ſaltare, trãſilire. Iiób 37.1, Expaueſcet
lzlzlz. i.

eſt nobis. Et cũ camés, Exod. 5.16, נִתָּן datur. Irme. 32.4,
הִנָּתֵן יִנָּתֵן tradendo tradetur. Exo. 5.18, יִנָּתֵן dabitur. 1. Pa-
rali. 5.20, וַיִּנָּתְנוּ & traditi fuerunt. Et in hofhál, Leui.
11.37, Et quũ יֻתַּן־מַיִם dabitur aqua. Nomen, præpoſi-
to מ. Prou. 18.16, מַתַּן אָדָם, Donum hominis dilatabit ei.
ſub. locũ. aut dilatare faciet ei locum. Eſt cũ camés præ
ter normam. nã quum ſit in regimine, debuerat eſſe
cũ pathách. Alia forma, Eccleſ. 3.13, מַתַּת אֱלֹהִים הִיא do-
num Dei eſt. Et cum ה, Nume. 18.6, מַתָּנָה. Et 29, ex o-
mnibus מַתְּנֹתֵיכֶם donis veſtris. Eſt etiam nomen lo-
ci, vt habes Nume. 21.18 & 20. Hinc dicũtur & נְתִינִים,
qui cædebant ligna, hauriebántque aquam filiis Iſraél.
Hezræ 2.43, הַנְּתִינִים nathinæi.

נִתְעוּ Vide לָתַע.

נָתַס Semel dútaxat legitur in
Literis ſacris, ídque in cal.
Iiób 30.13, נָתְסוּ נְתִיבָתִי deſtruxerunt ſemitam meam.

נָתַץ Eſt שָׁבַר, Frangere, confringere, conterere: הָרַס,
Demoliri, deſtruere. Iud. 6.30, נָתַץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל
deſtruxit altare Báhal. Irme. 1.10, וְלִנְתוֹץ & ad deſtruen-
dum. Pſal. 58.7, molas leunculorũ נְתוֹץ contere. Iudic.
8.9, אֶתֹּץ אֶת־הַמִּגְדָּל הַזֶּה deſtruam turrim hanc. Ieſah. 22.
10, וַתִּתְצוּ הַבָּתִּים & deſtruxiſtis domos. Eſt lene. i. ſine da
ghés, præter normam. Et in nifhál, Irme. 4.26, vrbes
eius נִתְּצוּ deſtructæ ſunt. Et in pihél, 2. Paral. 33.3, ex-
celſa quæ נִתֵּץ deſtruxit. Ita legendũ eſt, nõ נָתַץ. 2. Paral.
34.7, וַיְנַתֵּץ & deſtruxit aras. Et in puhál, Iud. 6.28, & ec
ce נֻתַּץ deſtructũ eſt altare Báhal. Et in hofhál, Leu. 11.
35, וְכִירַיִם יֻתָּץ & chitropodes deſtruetur. pro deſtruẽtur.

נָתַק Eradicare, extirpare, euellere, auellere, Tráſfer-
re, Rũpere, diſrũpere, Soluere, diſſoluere. Iudi.
20.32, וְנִתַּקְנוּהוּ & auellamus eũ de vrbe. ק eſt cũ daghés
ob

cor meũ וַיִּתַּר מִמְּקוֹמוֹ & motum eſt (tranſlatũ eſt: aut mouit, vel trãſtulit ſe: eſt enim actiuum intranſitiuũ) loco ſuo. Tharghum, וְיִטְפֵּיז & ſubſiliet. tranſferet ſe. Et in pihél, Leui. 11. 20, לְנַתֵּר ad ſaltandũ cum illis. vel tranſferendũ ſe è loco ſuo. Et in hifhíl, Pſal. 146. 7, Dominus מַתִּיר אֲסוּרִים ſoluit vinctos. Ieſah. 58. 6, הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹסֶרָה ſolue faſciculos (&) iugũ. Vel eſt macór, ſoluere, pro vt ſoluas. 2. Sem. 22. 33, וַיִּתֵּר תְּמִים דַּרְכּוֹ ſoluit perfectã viã meã. Qui locus, Pſal. 18. 33, ſcribitur וַיִּתֵּן & poſuit &c. quẽ ſic exponit R. D. in cõmen. Soluit viã meã in prælio, & poſuit eã perfectam, vt non defuerit vnus ex viris meis in prælio. Legitur דַּרְכִּי viam meã: & ſcribitur דַּרְכּוֹ viam ſuam: quia via mea, erat via eius: nam in eius nomine prælium ingreſſus ſum. Tharghum, וּמְתַקֵּן שְׁלָיִם אוֹרְחָתִי & dirigens perfectã viam meã. Chab. 3. 6, וַיִּתַּר גּוֹיִם & ſoluit gentes. Vel, tranſtulit: aut migrare fecit, ſub. è loco ſuo. Pſal. 105. 20, miſit rex, וַיְּתִירֵהוּ & ſoluit eũ. Hinc נֶתֶר ſex punctorũ, Alumen quo lana dealbatur. Sunt qui dicunt eſſe ſaponẽ: qui appellatur ſic, quòd remoueat & trãſire faciat maculas è loco ſuo. Prouer. 25. 20, acetum ſuper נֶתֶר alumen. vel ſaponem.

נָתַשׁ Euellere, eradicare, extirpare, Deſtruere, Relinquere. 1. Reg. 14. 15, וְנָתַשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל & euellet (eradicabit) Iſraél è terra bona. Irm. 12. 17, וְנָתַשְׁתִּי אֶת־הַגּוֹי הַהוּא נָתוֹשׁ וְאָבֵד & euellam gentẽ hanc, euellẽdo, & perdendo. Et 45. 4, & quod plantaui ego נוֹתֵשׁ euello. Et 24. 6, & non אֶתּוֹשׁ euellã. Et in nifhál, Irm. 31. 40, nõ יִנָּתֵשׁ euelletur. Et 18. 14, ſi יִנָּתְשׁוּ eradicabuntur aquæ. Vel relinquẽtur, ſecũdũ R. D: pro יִנָּטְשׁוּ cũ ט. ט enim & ת ſunt eiuſdem exitus, & eiuſdẽ ſignificãtiæ, ſicut תְּעָה & טָעָה erare. Et in puhál, Ieche. 19. 12, וַתִּתַּשׁ & euulſa eſt in ira.

נִשְׁתְּוָן Aramæum, nõ Hebræum nomẽ, & eſt Scriptura expoſita, ſeu epiſtola. Hezr. 4. 7, & ſcriptura הַנִּשְׁתְּוָן epiſtolæ ſcripta erat Syriace.

ס

Litera, quanquã non eſt litera deſeruiens, in nonnullis tamen verbis ponitur vice ש: & contrà, ש vice ס, vt annotatum eſt cap. 26. li. 1. Hebraicarũ inſtitutionũ.

סָס Tinea quæ pãnos corrodit laneos. Ieſah. 51. 8, ſicut lanam comedet eos סָס tinea.

סְאָה Genus menſuræ: ſatum, vel modius. 2. Reg. 7. 1, cras סְאָה סֹלֶת ſatũ ſimilæ ſeclo. ſub. vendetur, ס cum ſeuá. Et cum camés chathéph, 2. Reg. 7. 18, סֹלֶת & ſatũ ſimilæ ſeclo. ſub. vno. ה eſt ſignum fœmineum: deficit autẽ ה radicale. Et in duali ה vertitur in ת, ſicut סְאָה סְאָתַיִם 1. Reg. 18. 32, ſecundũ locũ duorum ſatorum ſeminis. Plurale, Gen. 18. 6, tria סְאִים ſata farinæ. In quo occultatur ה ſicut in שָׁנָה à שָׁנִים annus. Et rectum eſt vt ה in סְאָה ſit radicale, ſicut ה in שָׁנָה, & non ſignum fœmineum, licet dictio ſit fœminea. Rectum præterea, ה in שָׁנָה eſſe ſignũ fœmineũ, & cadere ה radicale, vt ait R. D. in Michlól. Et geminatum, Ieſah. 27. 8, בְּסַאסְאָהּ in menſura. Scribit R. D. in lib. radicũ poſſibile eſſe vt ſit nomen loci סַאסְאָה, & geminetur ס & ה vero ſit radicalis litera. Poteſt etiá dici quòd eſt mutatum ex pihél, in menſurando: & geminatur ס tantum, ſicut geminatur in זַרְזִיף à זָרַף. Et א prius, eſt ſecũda radicalis litera: poſterius verò eſt vice ה tertiæ radicalis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ram. 2.Semu. 14.24, יִסֹּב אֶל־בֵּיתוֹ reuertatur in domum
suã. Iudic.11.18, וַיָּסָב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם & circuiuit terram E-
dóm. ס est cũ camés chathéph. Psal.49.6, יְסוּבֵּנִי circun-
dabit me. est cum ו,& ב cũ daghés, inquit R. D. in cõ-
ment. Chabb.2.16, תִּסּוֹב vertet se. Et sine ו, Psal. 71.21,
וְתִסֹּב & vertes te. Et in nifhál, Nume.34.4, וְנָסַב, Et gy
rabit(vertet se,circuibit) vobis terminus à Meridie &c.
Iudic.19.22, נָסַבּוּ אֶת־הַבַּיִת verterunt se ad domũ. est ver-
bum intransitiuũ: quáquam Tharghũ habeat אִקִּיפוּ יַת־
בֵּיתָא circundederunt domũ. Irme.6.12, וְנָסַבּוּ & vertent
se(conuertentur)domus eorũ ad alienos. Iechez.26.2,
נָסַבָּה אֵלַי cõuersa est(vertit se)ad me. Est ex nifhál instar
פָּעֵל inquit R.D.in cõmẽt.& lene, vt Iechez.41.7, וְנָסְבָה,
pro נָסַבָּה. Et in pihél, 2.Sem.14.20, Vt סֵבֵב אֶת־פְּנֵי הַדָּבָר
verteret faciẽ sermonis. Et in hifhíl, 2.Reg.16.18, הָסֵב
בֵּית יְהוָה circuire fecit domũ Domini.1.Para.12.23, לְהָסֵב
vt cõuerterẽt.2.Sem.5.23, הָסֵב gyra. Cant.6.4, הָסֵבִּי עֵינַיִךְ
auerte oculos tuos.Irm.21.4, מֵסֵב reuerti facio. Iechez.
41.7, מוּסַב־הַבַּיִת cochleata erat domus.i.instar cochleæ.
Vel versatilis.Et 24, duo מוּסַבּוֹת versatilia ostia. Iechez.
47.2, וַיְסִבֵּנִי & vertere fecit me ad viã &c.1.Sem.5.8, וַיְסִבּוּ
אֶת־אֲרוֹן & circuire fecerũt arcã Dei. ס & ב cum daghés.
Et in hofhál, Iesa.28.27, יוּסָב circundabitur. est scriptũ
cũ ו & daghés. Et in pohél, Cãt.3.2, וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר circui
bo ciuitatem. Ionáh 2.4, יְסֹבְבֵנִי circundabit me. No-
men, quod & pro aduerbio capitur, סָבִיב, Circuitus, Cir
cum, in circuitu, vndiquaque. Ieche.8.10, depicta in pa
riete סָבִיב סָבִיב circũcirca. Psal.12.9, סָבִיב in circuitu im-
pii ambulabunt. Nume.1.50, וְסָבִיב & in circuitu taber-
naculi. Et 16.24, מִסָּבִיב de circuitu tabernaculi. Plura
le, סְבִיבִים. & in regimine Irm.32.44, וּבִסְבִיבֵי & in circui-

סָאַן Est צָעַר, Affligere : & צַר, Angustiis afficere : &
נִלְחַם, Pugnare. Iesah. 9.5, omnis סְאוֹן סֹאֵן בְּרַעַשׁ
bellator bellat cũ tremore. Vel, omne bellum bellan-
tis est cum tremore. סְאוֹן enim potest esse & nomẽ tóar,
i.bellator:& nomen, i.bellum, secundum R.D. in lib.
rad. & in cõment. instar סֹאֵן. טְחוֹן verò est participium
instar טוֹחֵן. R.Abrahám hoc modo scribit, Sunt qui di-
cunt סְאוֹן dici à סֵאָה mensura : quia Deus metitur vni-
cuique secundũ eius opera . Alii dicunt per metathe-
sin literarum dici ab אָסוֹן mors, sicut כֶּשֶׂב & כֶּבֶשׂ agnus.
At rectũ est vt huic dictioni nõ sit simile. testis est סֹאֵן
quod est participium, & ן est radicale, hoc sensu, נַאֲקָה
clamor.i.Omnis clamor clamantis est cũ tremore. R.
Ioséph exponit: Omne calceamentũ calceãtis. siue cal
ceolarii. ex Tharghũ. nã Exo.3.5, pro שַׁל־נְעָלֶיךָ solue cal
ceamẽta tua: Tharghum habet, solue סֵינָךְ calceos tuos.

סָבַב Circuire, circundare, vallare, Causam præbe-
re.1.Semu.7.16, וְסָבַב בֵּית־אֵל & circuibat Bethél.
2.Para.33.14, וְסָבַב לָעֹפֶל & circũdabit(pro circũdabat, aut
circũdedit)arcẽ. sub.muro.i.fecit murũ in circuitu ar-
cis.1.Sem.22.22, ego סַבּוֹתִי בְכָל־נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ causam præ-
bui in omnẽ animam domus patri tui. i. occasionem
præbui vt interficeretur omnis homo familiæ patris
tui. Eccles.7.26, סַבֹּתִי circuiui. est sine ו. Et 1.6, סוֹבֵב סֹבֵב
circuiens, circuiens vadit spiritus. 2.Paralip.4.3, סֹבְבִים
אֹתוֹ circundantes illud. Deut. 2.3, sufficit vobis סֹב אֶת־
הָהָר הַזֶּה circuire montem hunc. 2.Reg.9.18, סֹב אֶל־אַחֲרָי
gyra post me. Canti.2.17, סֹב circui (conuertere, reuer-
tere,) similis esto &c. Iesah. 23. 16, סֹבִּי עִיר circui ciuita-
tem. Zechar.14.10, יִסּוֹב כָּל־הָאָרֶץ circuibit omnem ter-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nachum 1.10, Quia(ſub.veniét) vſque ad ſpinas סְבֻכִים
implexas. Et in puhál, Iiób 8.17, radices eius יְסֻבֻּכוּ cõ-
plicabuntur. Nomen, Gene.22.13, aries poſt ſe deten-
tus בַּסְבַךְ in perplexitate(.i.inter ſpinas aut ramos ſe in
uicem cõplectentes)cornibus ſuis. Pſal.74.5, בַּסְבַךְ־עֵץ in
perplexitate arboris. ב eſt cũ camés chathéph. Ieſah.10.
34, וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל & ſuccîdet perplexitates ſyluæ fer
ro.i.arbores perplexas, & ſeſe cõplectẽtes. Irm.4.7, A-
ſcendit leo מִסֻּבְּכוֹ de vmbraculo ſuo. ב eſt cũ ſeuá & pa-
thách, & in aliquibus libris eſt cũ ſeuá tantũ: & ponitur
pro סֻבְּכוֹ, vt inquit R.D. in Michlól à סֻבֹּךְ. vel eſt à סֹבֵךְ,
ſicut גֹּדֶל facit גֻּדְּלוֹ. R.D. in cõment. ſic exponit, Aſcen-
dit leo ante quẽ nullus ſtat, id eſt rex Babél, מִסֻּבְּכוֹ hoc
eſt מִסֻּכָּתוֹ de vmbraculo, aut tabernaculo ſuo, in quo iu
giter dormit. Et quia fit ex perplexis arboribus, aut li-
gnis, vocatur ſic. Et dagheſſatur ב ob decorem ſiue eu-
phoniæ gratia. Huius abſolutũ eſt סוֹבֵךְ quod interdum
ſcribitur cũ ש vice ס, vt habes in שָׁבַךְ, 2.Semu.18.9, ſub-
ter שׂוֹבֵךְ perplexitatẽ(denſitatẽ)quercus. Hinc etiam
deduci poteſt שְׂבָכָה, de quo in שָׂבַךְ. & quanuis ſcribatur
cum ש, idem tamen ſignificat.

סָבַל Onerare, Ferre, portare, ſuſtinere. Threno. 5.7,
עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ iniquitates eorũ portauimus. Ge-
ne.49.15, לִסְבֹּל ad portandũ. Ieſah.46.4, אֶסְבֹּל portabo.
Et in pihél participiũ paſſiuum, Pſal.144.14, Boues
noſtri מְסֻבָּלִים fortes. & potẽtes, ſub. ad ferẽdũ onus ſuũ,
& culturam. Vel onerati, ob multitudinẽ carnis, & pin
guedinis: quia erant admodũ pingues, & habẽtes mul-
tã carnẽ: perinde ac caro, pinguedóq; illis oneri foret.
Et in hithpahál, Eccle.12.5, וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב & onerabitur
dorſum. aut, oneri erit(illi)locuſta. Vide חָגָב. Nomẽ,

tibus. Et 48.17, omnes סְבִיבָיו circuitus eius. Et forma
fœminea, Nume.11.24, & ſtatuet eos סְבִיבֹת in circuiti-
bus tabernaculi. Alia forma, סִבָּה, Cauſa. 1.Reg.12.15,
quia fuit סִבָּה cauſa à Domino. Alia itẽ, addito נ. 2.Pa
ral.10.15, quia fuit נְסִבָּה cauſa à Deo. Vel eſt ex nif hál,
cauſatũ. i. cauſa data à Deo. & eſt rectũ. Nomẽ, præ-
poſito מ, 1.Reg.6.29, parietes domus מֵסַב קָלַע per circui
tũ texit fũda. i. picturis inſtar fũdarũ. Cant.1.12, dũ eſſet
rex בִּמְסִבּוֹ in circuitu(vel cõuiuio)ſuo. quod appellatur
hoc nomine, eo quòd diſcumbentes ſedebãt in circui-
tu. Pſal.140.10, caput מְסִבָּי circuituum meorum. Plu
rale fœmineum. Iiób 37.12, מְסִבּוֹת in circuitibus.

סָבָא Inebriari. Vnde סוֹבֵא, Ebrius, Bibax, Vinũ. Pro-
uerb.23.21, סוֹבֵא bibax & vorax depauperabitur.
Et 20, Ne ſis בְּסֹבְאֵי־יָיִן inter bibaces vini. Nachum 1.10,
וּכְסֻבְאָם סְבוּאִים & quũ inebriati fuerint ebrii. bibaces. Ie-
ſah.1.22, סֻבְאֵךְ vinũ tuum miſtũ eſt aqua. Nomẽ tóar,
Iechez.23.42, סוֹבְאִים, R.D. in lib.rad. exponit acſi dicat,
שְׁתוּיִים וּשְׁכוּרִים bibaces & ebrii. Sed in commen. nomen
ſcribit eſſe gentis, Sabæi ſcilicet AEthiopici, à סְבָא filio
Chus, Gene.10.7, Et filii Chus, Seba, &c. à quo AEthio-
pia, Chus appellata eſt. & ſic Ieſah.45.14, וּסְבָאִים & Se-
baim viri mẽſuræ. ſub. magnæ. quanquã ס in hoc eſt cũ
ſeuá, in altero cũ camés. In lib. etiã ra. ſcribit poſſe ex-
poni Sabæi. Caupo, qui vinum vẽdit, vocatur סוֹבֵא a-
pud doctores Hebræos. Vnde author Cantici ſic ſcribit,
Veritas omnis hominis inuenitur in mũdo לְבַד מִסֹּבְאִים
præter cauponũ. Et ſic vinũ apud illos vocatur מְסוּבֵיתָא.

סָבַךְ Implecti, implicari, perplecti. i. perfecte ligari,
innecti, inuolui, colligari: quo pacto rami dicũ-
tur implexi, implicati, perplexi, cõplicati, vt & ſpinæ.

סַבָּל,Onus,Pondus. 1. Reg.5.15, portans סַבָּל onus. Nechem.4.10,Debilitata eſt virtus הַסַּבָּל baiuli. Alia forma,סַבָּל cũ quinque punctis, Pſal.81.7,remoui מִסֶּבֶל ab onere humerũ eius. Alia item, סְבָל. Et cum pronomine,Ieſah.9.4,iugum סִבְלוֹ oneris eius. ב eſt cum camés chathéph. Et ſic סְבֹךְ סִבְכוֹ,inquit R.D.in Michlól.

Alia præterea cũ ה,סִבְלָה,inſtar אִמְרָה. Exod.6.6, ſub סִבְלֹת oneribus . Et 5.5, Et ceſſare feciſtis eos מִסִּבְלֹתָם ab oneribus ſuis. סִבֹּלֶת,Spica,aut Alueus,quære in שִׁבֹּל. Tetauerũt enim illos an ſcirẽt proferre ש: & illi profe-rebãt ס. cuius rei cauſa erat aer:ſicut Germani neſciẽtes proferre ש,proferũt illud vt ת raphatum, vt inquit R.Dauid in comment.Iudic.12.6.

סָגַר Adorare,aut incuruare ſe. Ieſa.44.19, אֶסְגּוֹד incuruabo me. Et 15,וַיִּסְגֹּר־לָמוֹ & incuruauit ſe eis.

סְגֻלָּה Inde סְגֻלָּה, Peculiũ,peculiare,& propriũ, Præcipuũ,ſingulare, Theſaurus.Exo.19.5,Et eritis mihi סְגֻלָּה peculiũ(.i.peculiares, ſingulares,&c.) præ omnibus populis.Tharghũ,Et eritis mihi חֲבִיבִין dilecti.R. Selomóh,Theſaurus dilectus. R.Abrahám in cõmen. res glorioſa & deſiderabilis.Deut.7.6,Vt ſis ei לְעַם סְגֻלָּה in populum peculii. R. Abrahám, rei deſiderabilis. i. deſiderabilẽ. Malachi 3.17,Et erũt mihi,&c.סְגֻלָּה peculium. R.D.exponit,In die iudicii in quo impios iudicaturus ſum,erunt mihi סְגֻלָּה peculiũ. i.res gratiſſima tanquã peculium. 1.Paralip.29.3,In domo Dei mei eſt mihi סְגֻלָּה peculiũ(vel theſaurus)aurũ & argẽtum. Eccleſi.2.8,Coaceruaui mihi etiã argentum & aurũ וּסְגֻלַּת & peculiare regũ,ac prouinciarũ.R.Selomóh,theſaurũ dilectũ,vel deſiderabilem. R.Abrahám ſcribit eſſe rem deſideratam,reſeruatam ad iactandum ſe in illa,vt lapides

pides pretioſi qui inueniuntur apud reges, & deſiderabilia quæ in vna duntaxat inueniũtur prouincia. Pſal. 135.4, Iſrael לִסְגֻלָּתוֹ in peculiũ ſuum. Tharghũ, לְחָבִיבוּתֵיהּ in dilectum ſuum.

סַגָּן Princeps magnus.In Miſnáh,Sacerdos magnus dicitur סְגָן. Ieſah.41.25, Et veniet(ſub. עַל ſuper) סְגָנִים principes magnos ſicut lutũ.i. ſicut figulus ſuper lutũ qui calcat illud pedibus ſuis. ita R.D. in lib.ra. & cõm.at R.Abrahám,Et ingredietur(ſub.vir quẽ ſuſcitabo,&c.)terras,vel caſtra magnorũ principum. Tharghum, Et veniet,& calcabit poteſtates (aut dominos, vel præfectos)gentiũ,ſicut qui calcat lutum,& ſicut figulus qui præparat lutum.

סָגַר Claudere, Includere, Dare, tradere.Gene.19.6, וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו & oſtiũ clauſit poſt ſe. Exo.14.3, סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר clauſit(cõcluſit)eos deſertũ. Vel, clauſit ſe illis deſertũ. Eſt enim intrãſitiuũ, vt dicũt nõnulli.i. deſertũ clauſit eis viã ne tranſirẽt. Pſal.17.10, חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ adipem ſuũ clauſerũt. Vel, adipe ſuo clauſerũt. ſub. corpus ſuũ. aut vt R.Abrahã,faciẽ ſuã. deficit ב,iuxta illud Iiób 15.27, כִּי־כִסָּה פָנָיו בְּחֶלְבּוֹ quia operuit faciẽ ſuam adipe ſuo. R.Selomóh, Adipe ſuo, ac pinguedine ſua clauſerunt cor ſuũ. Tharghum, Adeps eorũ clauſit os eorũ. ita & R.D. R.Himmanuél in cõment. Adipem ſuum clauſerũt intra corpus ſuum, & idcirco ore ſuo locuntur ſuperba. Vel, adipe ſuo clauſerũt corpus ſuũ, quia totum eorũ corpus effectũ eſt ex adipe. Et ob multum adipẽ non potuerũt loqui niſi parũ: & illud parum, ſuperbe loquebãtur. Ieſah.22.22, סֹגֵר claudens. Ichoſ.6.1, Et Iericho סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת claudebat, & claudebatur à facie &c. R.D.in commen. claudebat viros ſuos intra ſe, ac

quispiã egrederetur ciuitatẽ:& claudebatur,ne quis illam ingrederetur.Vnde exponẽs quod dixerat,ait,Nõ erat egrediens,neque ingrediẽs. Vel idem geminat,vt indicet penitus fuisse clausam. Iesa.26.20, וּסְגֹר דְּלָתְךָ & claude ostiũ tuũ. vel ostia tua. Est enim duplex lectio: ideo scribitur cum י,& legitur sine י. Iiób 12.14, יִסְגֹּר עַל־ איש includet virũ,& nõ aperietur.sub.illi.i.includet in carcere quẽpiam,& nõ aperietur ei, sed in carcere perpetuo manebit.Gene.7.16, וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ & clausit Dominus pro eo.aut super eũ.Tharghũ, עֲלוֹהִי super eum. R.Selomóh, עֲלָיו pro eo.super eũ. Et secũdũ literã simplicẽ בְּעַדוֹ est בְּגַנָּדוֹ.Et sic omne בְּעַד quod est in Scriptura,est בְּגַנַּד.Quære in עד. Et in pihél,1.Semu.26.8, סִגַּר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת־אֹיְבֶיךָ tradidit Deus hodie inimicos tuos. vel inimicũ tuũ. Potest enĩ legi אוֹיִבֵךְ & אוֹיְבִיךְ. 1.Sem. 17.46, יַסְגֶּרְךָ tradet te. Et in nifhál, 1.Semu.23.7, נִסְגַּר cõclusus est.Iech.3.24, הִסָּגֵר include te.Et 46.2, יִסָּגֵר claudetur. Et in puhál, Iesah.24.10, סָגֻר clausa est omnis domus.Eccles.12.4, וְסָגְרוּ & claudentur. Et in hifhíl, Leuit.14.46, יַסְגִּיר אֹתוֹ incluśit(aut includere fecit) eã. Psal.78.50, וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר & vitam eorũ pesti(morti) tradidit. ita R.Abrahám. Et hoc fuit in morte primogenitorũ.Leui.13.5, וְהִסְגִּירוֹ & includet eum sacerdos septẽ diebus.i.stare faciet eũ inclusum,vt non videat eũ homo , neque inter homines egrediatur . Hamós 1.6, לְהַסְגִּיר vt traderet ipsi Edóm.Leuit.13.11,Nõ יִסְגִּרֶנּוּ claudet(aut claudere faciet)eam.sub.plagam.R.Abrahám in cõmẽt.scripsit esse trãsitiuũ in duo pehulím.i. claudere iubebit eã. Nomen, מַסְגֵּר,Clausura,siue carcer.Iesa.24.22,Et includentur עַל־מַסְגֵּר in carcere.עַל pro ב. Plurale forma fœminea, 1.Reg.7.28,Et

hoc opus basis, מִסְגְּרוֹת לָהֶם וּמִסְגֶּרֶת בֵּין הַשַּׁלְבִים clausuræ erant eis(.i.vnicuique earũ basium vt clauderetur concha in medio eius,)& clausuræ inter vectes.qui scilicet erant vt scalarũ gradus. R.D.in cõmen.2.Semu.22.46, Et cõtremiscent מִמִּסְגְּרוֹתָם à clausuris suis. vel propter clausuras suas. Idem Psal.18.46. R.Abrahám in commen. à palatiis suis in quibus se includent ob timorẽ. R.D.in cõm.in locis in quibus erunt inclusi,pauebũt. Tharghũ, Et demigrabũt à palatiis suis. Micháh 7.17, Sicut reptilia terræ mouebunt se מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם à clausuris suis. R.Abrahám in cõment.à palatiis suis.Idem Tharghum.R.D.ab iis qui inclusi erunt intra vrbes suas timore Israél. Alia forma, מִסְגֶּרֶת, Clausura. Exod.25, 25, Et facies ei מִסְגֶּרֶת clausuram quatuor digitorum in circuitu. sic dicebatur,inquit R.D.quòd clauderet medium mensæ. Alia item, סוּגָר,Cõpes,aut catena rea.Iechez.19.9,Et posuerunt cũ בַּסּוּגַר in cõpede.Tharghum, בְּקוֹלָרִין collari ferreo. Alia præterea,Hose.13.8, Et scindã סְגוֹר לִבָּם clausurã cordis.i.pinguedinem claudentem cor eorũ,ne intelligãt:quemadmodũ dixit Iesah.6.10, Impingua cor populi huius,&c. R.D.in lib. rad.& in cõment.Et scindam cor illorũ quod est clausum,& nõ intelligit. Et est metaphorica locutio. Mos enim leonis est , vt raptæ prædæ scindat corpus vsque ad cor. Tharghũ,Et cõteram impietatẽ cordis eorum. Significat & Aurũ mundum.Iiób 28.15, Nõ dabitur סְגוֹר aurũ purũ pro ea.Sic forsan appellatũ quòd includatur,& custodiatur exactissime.Sunt qui dicũt significare quoddam armorũ genus maximæ æstimationis, vt Psal.35.3,Effunde lanceã וְסְגוֹר & arma in occursum, &c. Potest esse & imperatiuũ iuxta primã verbi signi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

esse ordinatã scabellorũ sediúmque dispositionẽ, vt se-
deant homines. Et iuxta hanc significantiã scribitur &
cũ ש, שְׂדֵרוֹת. 1. Reg. 6. 9, Et texit domũ, &c. וּשְׂדֵרֹת & tabu
lata (vel ordines tabularũ aut trabiũ) cedris. R. D. in li.
rad. Et ordines contignationis (aut trabiũ) cedris. Et in
cómen. Dixit שְׂדֵרוֹת, quia cedri erãt positæ ordinate. Et
cõtignatio inferior quæ vocatur גֵּבִים, erat ex abietibus,
superior verò è cedris, & sic scriptũ est 2. Paralip. 3. 5, Et
domũ maiorẽ texit ligno abietũ. Quo loco memorauit
contignationẽ inferiorem, non superiorem quæ erat
cedrina. 2. Reg. 11. 8, Et qui ingressus fuerit ad הַשְּׂדֵרוֹת
septa, interficiatur. Tharghũ, לְגוֹ מִן סִדְרָא in mediũ ordi
nis custodiæ vestræ. 2. Paral. 23. 7, scriptũ est, Et qui in-
gressus fuerit domũ (.i. tẽplum) interficiatur: quia totũ
tẽplum ad illorũ pertinebat custodiã. 2. Reg. 11. 15, Edu-
cite eam אֶל־מִבֵּית לַשְּׂדֵרוֹת extra septa. vel ordines.

סָהַר Vnde סָהַר, Rotũdus, Carcer rotũdus. Cant. 7. 2
crater הַסָּהַר rotũdus. Forsan nomẽ deductũ est
à luna quũ est rotũda. nã Tharghũ pro יָרֵחַ luna, Gene.
37. 9: habet סִיהֲרָא. Inde & mulierũ specula, quòd sint ro
tunda, vocãtur שַׂהֲרוֹנִים cũ ש vice ס. Iesa. 3. 18, וְהַשַּׂהֲרֹנִים &
specula. vel lunulas, ornamẽti genus. Iudic. 8. 21, Et tu-
lit אֶת־הַשַּׂהֲרֹנִים lunulas quæ erãt in collis camelorũ eo-
rum. i. ornamenta instar lunæ, vt ait R. Abrahám & R.
D. in cóm. Tharghũ, Iesah. 3. 18, וְסִיבְּכַיָּא ornamẽta instar
retis. Alia forma pro carcere rotundo, & circulari lo
co. Gen. 39. 20, Et posuit eũ in domo הַסֹּהַר carceris.

סוּג Retrocedere, Redire, reuerti, Alienari, aut alienũ
fieri. Psa. 53. 4, Totus ipse סָג retrocessit. Tharghũ,
omnes ipsi זָרוּ alieni fuerũt. Et sic Psal. 14. 3, הַכֹּל סָר om-
nis recessit. sub. à via bona. quod nõnulli (inquit R. D.)

ficantiam, inquit R. D. i. & claude in occursum, &c. ne
transeant, & me persequantur. In cõment. etiam scri-
psit fuisse instrumẽtum bellicũ. Sunt & alii qui expo-
nunt, Et claude viã in occursum eorũ, quũ persequun-
tur me, ne attingant me. Et est expositio R. Abrahám
& R. Himmanuél in cõmen. Sunt etiã qui exponũt, &
instrumentum bellicũ. acsi dicat, Et cape instrumenta
bellica, & egredere in occursum persequentiũ me. Et
aurum סָגוּר, est aurũ מְטוּהָר וּמְזֻקָּק purificatũ & fusum. 1.
Reg. 6. 20, Et texit Selomóh domum intrinsecus auro
סָגוּר purificato. Dicitur & homo magnæ existima-
tionis מַסְגֵּר. 2. Reg. 24. 14, Et omnis artifex, וְהַמַּסְגֵּר & ho
mo reputatus. Tharghũ, וְתַרְעֲיָא & ianitores. vel æstima
ti, reputati: vtrunque significat dictio Aramæa. R. D.
in cõment. consiliarii, sapientésque. Hinc geminata
litera ר, סַגְרִיר, Pluuia, imber, nimbus, pluuia vehemés.
sic appellata, quòd tempore pluuiæ homines in domi-
bus se claudant. Prou. 27. 15, Stillatio iugis in die סַגְרִיר,
id est הַמָּטָר pluuiæ.

סַד Vide in סוּד.

סָדַן Inde סָדִין, Linteũ tam nocturnũ,
quàm diurnũ, quo operiũt se no-
cte, vel die. Prouerb. 31. 24, סָדִין linteũ fecit, & vendidit.
Iesah. 3. 23, וְהַסְּדִינִים & linteos.

סֶדֶר Ordo. Iiób 10. 22, Et nõ סְדָרִים ordines. R. Ionáh
exponit, Et non ordines stellarũ. Vel, & non or-
dines, quia in loco tenebrarũ omnia sunt cõfusa, & nul
lus est ibi ordo. Alia forma & significatio. Iudic. 3. 23,
Et egressus est Ehúd הַמִּסְדְּרֹנָה per vestibulũ. vel per gra
dus ordinatos ad introitũ domus. Tharghũ, לְאַכְסַדְרָא.
Est (inquit R. D. in cõment.) locus in quo sedebat po-
pulus, qui veniebãt ad regẽ. Et in li. ra. scripsit אַכְסַדְרָא

nuntur pedes vinctorũ. Vulgo סיפֹּשׁ. Iiób 13.6, Et pones
בַּסַּד in compede pedes meos.

סָוָה Vnde מַסְוֶה, quod est צָעִיף, Velamen. Exo.34.33, &
posuit super faciem suam מַסְוֶה velamen.

סוּךְ Vngere, Purgare ventrem. Dan.10.3, וְסוֹךְ לֹא־סַכְתִּי
& vngendo nõ sum vnctus. vel, nõ vnxi me. Est
enim actiuũ verbum. Deuter.28.40, וְשֶׁמֶן לֹא תָסוּךְ & o-
leo (deficit enim ב) non vnges te. 1.Sem.24.4, לְהָסֵךְ אֶת־
רַגְלָיו vt purgaret pedes suos. i. vẽtrem suũ. Tharghum,
vt faceret necessitates suas. 2.Sem.12.20, וַיָּסֶךְ & vnxit se.

R. Ionáh adduxit nomẽ in hac radice, סוֹכֵךְ, quod est
Vnguentũ optimum quo reges se vngere cõsueuerãt,
& geminatur כ, sicut in שׁוֹטֵט quod est à שׁוּט, geminatur
ט. Iechez.28.14, tu Cherúb מִמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ vnctus vnguẽto
optimo. מִמְשַׁח enim est cum pathách, quia est in regi-
mine genitiui. Et pulchra est expositio, inquit R.D. Vi
de מָשַׁח. Et vas in quo ponitur vnguentum, אָסוּךְ. & א
est nominis constitutiuum. 2.Reg.4.2, nisi אָסוּךְ שָׁמֶן le
cythus olei. aut vnguenti.

סוּס Equus. 1.Re.20.25, וְסוּס כַּסּוּס & equus sicut equus.
2.Sem.15.1, וְסֻסִים & equos. 1.Reg.22.4, כְּסוּסִי כְּסוּסֶיךָ, Equa.
sicut equi mei, sic equi tui. Et fœmineũ, סוּסָה, Equa.
Cant.1.9, לְסֻסָתִי equæ meæ. Et nomen auis. Iesa.38.13,
כְּסוּס עָגוּר sicut grus (&) hirũdo. R. Selomóh, גרואה grus.

סוּף Finire, Desinere, Deficere. Psal.73.19, סָפוּ תַמּוּ, De-
fecerunt, consumpti sunt. Hamós 3.15, וְסָפוּ & de-
ficient domus multæ. Estér 9.28, & memoria eorũ non
יָסוּף deficiet. Iesah.66.17, pariter יָסֻפוּ deficient. In hif
híl, Irme.8.13, Cõsumendo אֲסִיפֵם consumã eos. Sepha.
1.2, אָסֵף כֹּל consumã omnia. Hinc סוֹף, Finis. Ecclesi.3.
11, à principio וְעַד־סוֹף vsque ad finem. 2.Para.20.16, בְּסוֹף

exponũt סָג retrocessit, eodẽ sensu. quãquã sunt qui ex-
ponũt, omnis fœtuit. Prou.14.14, סוּג לֵב auersus corde.
Cat.7.3, סוּגָה septus (siue terminatus) liliis. Et sic in Mis
náh, Et fecerũt סִיג sepẽ legi. acsi dicat, sepẽ & terminũ.
Idem R. Abrahã in cõm. Et in nifhál, 2.Sem.1.22, Ar-
cus (.i. sagitta arcus) Iehonathán nõ נָשׁוֹג אָחוֹר rediit re-
trorsum. Scribitur cũ ש vice ס. Psa.80.19, Et nõ נָסוֹג מִמֶּךָּ
retrocedemus (auertemur) à te. quod secũdum R. Abra
hám est sicut נָסוּג instar נָשׁוּב, chólẽ pro súrec. Chólem
enim & súrec inter sese permutantur. Et sic est ex cal.
Vel est præteritum singulare. i. auertetur, sub. filius ho
minis memoratus à te. & sic est ex nifhál. Tharghum,
Nõ erimus alieni à timore tui. Idem R. Himmanuél.
Iesah.59.13, וְנָסוֹג, &c. Vide נָסַג. Et in hofhál, Iesah.59.
14, וְהֻסַּג אָחוֹר. Vide נָסַג.

סוֹד Vnde סוֹד, Secretũ, Consilium: sic appellatũ, quòd
secretum esse debeat, Cõgregatio. Psal.25.14, סוֹד
יְהוָה secretũ Domini timẽtibus illum. Irme.6.11, Et su-
per סוֹד בַּחוּרִים יַחְדָּו congregationem iuuenũ pariter. vel
consiliũ. Tharghũ, סִיעַת cõgregationem. Idem R.D. in
cõment. quia iunguntur pariter in vno secreto, & vno
cõsilio. Prouerb.15.21, Dissipare (pro dissipabuntur) co-
gitationes בְּאֵין סוֹד quum non fuerit cõsilium. Et 25.9,
וְסוֹד & secretũ alterius ne reueles. Irme.15.17, Non sedi
בְּסוֹד־מְשַׂחֲקִים in cœtu (societate) ludentiũ. Proue.3.32, Et
cũ rectis סוֹדוֹ secretũ eius. Ex hac radice & significan
tia est illud 2.Paral.3.3, הוּסַד vt in יָסַד, in fine. acsi dicat,
secundum R.D. in lib.ra. cõsilio instructus est, & stetit
in consilio cũ Dauid patre suo, quẽadmodum scriptũ
est, Et dedit Dauid ipsi Selomóh exẽplar, &c. Aliud
nomen, סַד, quod est כֶּבֶל, Compes, vel lignũ in quo po-

niret)ad videndum.1.Semu.15.32,vere סָר venit amari-
tudo mortis.R.D.in cõment.exponit הִגִּיעַ attigit,per-
uenit.2.Reg.22.2,nõ סָר declinauit ad dexteram.Hose.
4.18,סָר fœtuit(putruit)vinũ eorum, vt exponit R.D.
in lib.rad.& in cõment. Psal.14.3,omnis סָר fœtuit, vt
exponit R.D.in lib.ra.Vel declinauit,aut recessit,sub.
à via bona,vt idẽ exponit in cõmen.Alii(ait) exponũt
סָר pro סָג retrocessit,aut rediit retrorsum.R.Abrahám,
recessit, nempe à via recta. Hamós 6.7,וְסָר & prope est
vt veniat luctus residuorum , vt exponit R. D. in lib.
rad.Vel secundũ R.Abrahám,& remouebitur canticũ
à residuis. Prouer.14.16,וְסָר & recedit à malo. Iesah.7.
17,à die סוּר qua recessit.2.Semu.2.21,& noluit Hasahel
לָסוּר declinare ab eo. Hose.9.12,Væ eis בְּשׂוּרִי quũ reces-
sero ab eis.ש est loco ס,inquiunt R.Abrahám & R.D.
in cõment.Psal.34.15,סוּר declina à malo. Iudicũ 4.18,
סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי declina(diuerte:vel accede, appropin
qua,secũdũ R.D.)domine mi, declina(accede)ad me.
Vtrunque est breue præter normã,inquit R. D. in cõ-
ment.Exod.3.3,אָסֻרָה־נָּא diuertam(vel accedã,appropin
quabo, secundum R.D.) nunc.Iudic.16.19, וַיָּסַר & re-
cessit fortitudo eius ab illo. Hos.7.14,יָסוּרוּ בִי defecerũt
(futurũ vice præteriti) à me. Et ita habet Tharghum,
מְרָדוּ בְּמֵימְרִי rebellauerũt contra verbum(aut sermonẽ)
meum.Idem R.D.in cõment. & lib. rad. Et in hif-
hil,Sepha.3.14,הֵסִיר יְהוָה מִשְׁפָּטַיִךְ remouit Dominus iu-
dicia tua.2.Reg.17.23,הֵסִיר יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל remouit Deus
Israelem à facie sua.Psal.66.20,לֹא־הֵסִיר תְּפִלָּתִי non amo-
uit orationẽ meam.1.Reg.2.31,וַהֲסִירֹתַ דְּמֵי חִנָּם & remo-
uebis sanguines gratis, quos effudit Ioáb, à me.i. san-
guines innocentũ quos sine causa effudit Ioáb.Proue.

in fine torrẽtis. Hinc & סוּף,Iuncus,iunceus,iuncetũ.
Exod.2.3,& posuit בַּסּוּף in iunceto, iuxta ripam flumi-
nis.ita R.Abrahám & R.D.R.Selomóh in cõment.in
stagno,aut palude.Iesah.19.6, calamus וָסוּף & iuncus.
Ionah 2.6,vorago operuit me, סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי alga alli
gata est capiti meo. R.D. in cõment. exponit,iuncus
alligatus est capiti meo.Est enim quoddã genus iunci
quod crescit iuxta ripam fluminis vel litus maris. Id-
circo vocatur mare Suph , quia crescit iuxta litus eius
iuncus multus.Et est quod crescit in profundo maris,
in radicibus montium,quã vocant אַלְגָּא algam,quæ te
nuis est,& oblõga,& piscium capitibus sese inuoluit.Et
hoc est quod dixit,Alga alligata est capiti meo.i. piscis
in quo sum , qui me absorbuit , cuius caput est velut
caput meum omni tempore quo in illius ventre sum.
Sunt qui exponũt Suph, esse mare Suph:dicẽtes mare
Suph ingredi mare Iappó,siue Ioppe.Et iuxta hoc ver
tit Ionathán in Tharghum,Mare Suph &c.Hucusque
R. D. qui in lib.rad. sic ait, Appellatur alga illa suph,
eo quòd cito deficiat.Exod.10.19, & fixit eã in mari סוּף
algoso. Hinc & סוּפָה,Turbo,turbinis, ventus cum fri
gore maximo, obiecta quæque deturbãs, prosternénsque
ex depressæ nubis specu.Vnde & Hebraice à סוּף di
ctus est.i.à consumendo.cito enim consumit obiecta.
Iesah.17.13,& sicut stipula ante סוּפָה turbinẽ.Hose.8.7,
וְסוּפָתָה & turbinem metent.Est cum duplici signo fœ-
mineo sicut & יְשׁוּעָתָה, ad indicandam vehementiã.R.
Abrahám in cõment.dicit ת redundare sicut in אֵימָתָה.

סוּר Recedere,declinare,diuertere,Fœtere,putresce-
re,Deficere,rebellare,Remouere. Exo.3.4,Et vi
dit Dominus quòd סָר recederet(sub.à loco suo vt ve-
niret)

28.9, מַסִּיר אָזְנוֹ qui remouet aurem ſuam. Ieſa.17.1, ecce Damméſec מוּסָר מֵעִיר remouetur à ciuitate. i. ne ſit ciuitas. Et.27.9, הָסֵר remouere peccatum ſuũ. Gene.35.2, הָסִרוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר remouete deos alienigenæ. i. alienarũ gentiũ. Pſal.39.11, הָסֵר מֵעָלַי נִגְעֶךָ amoue à me plagã tuã. Et cũ ˀ coniugationis, Iehoſ.24.14, וְהָסִירוּ & remouete. Sephan.3.10, אָסִיר remouebo. 1.Sem.18.13, וַיְסִרֵהוּ & amouit eum. Et in hofhál. Dan.12.11, Et à tẽpore הוּסַר quo remotum eſt &c. Leuit.4.31, quemadmodũ הוּסַר remouetur adeps. Et in pohél, Threno.3.11, דְּרָכַי סוֹרֵר vias meas peruertit. i. mutauit à conſuetudine. R. Iſchác filius Ghiath exponit, ſepiuit ſpinis. à סִיר, Spina. R. Abrahám in cõment. Sunt (inquit) qui deducunt à סִירִים, Spinis. & ſic Hoſe.2.7, ecce ego שָׂךְ אֶת־דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים ſepio viam tuã ſpinis. Et rectum eſt in oculis meis vt ſit præteritum à סוּר vel סָרַר, ſicut illud Hoſe.4.16, ſicut iuuẽca סוֹרֵרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל peruerſa, peruerſus fuit Iſraél. Vel, ſicut vacca declinãs declinauit Iſraél. ſub. à via quã præcepit ei Deus. Et סוֹרֵרָה eſt nomen tóar, inquit R. D. in lib.rad. à סוּר vel סָרַר. in vtraque enim radice citat hunc locũ. & ſic Nechem.9.29, & dederunt humerum סוֹרֶרֶת peruerſum. indomitũ. Eadem & Zecha.7.11. Tharghũ, סָרִי rebellem. Proue.7.11, tumultuans eſt וְסוֹרֶרֶת & peruerſa. Vel declinans, aut recedẽs: quia nõ ambulat per vias rectas: ſed declinat, receditque à via bona. Tharghũ, וּפְרִירִיתָא & vagabunda, tumultuatrix, vociferatrix, loquax. Et maſculeũ, Deuter.21.18, Quum fuerit viro filius סוֹרֵר peruerſus. indomitus. aut recedẽs, ſub. à via recta, ſecundum R. Selomóh. Ieſah.1.23, principes tui סוֹרְרִים peruerſi. quia quod rectũ eſt peruertunt. Tharghum, סָרְרִין rebelles. Irme.6.28, vniuerſi ipſi principes

סָרְרִים peruerſorũ. acſi dicat, vniuerſi tam principes, quã ſerui, erãt peruerſi. Pſal.78.19, & etiam סוֹרְרִים peruerſi (aut rebelles) vt inhabitarent Dominũ Deum. quod exponit R.D. in cõmen. Etiã peruerſi cogitauerunt habitare in loco ſancto, in loco Domini Dei. i. in Ieruſaláim, quæ eſt habitaculũ Dei. Et R. Abrahám, Et etiam peruerſi pepigerũt pactum tecũ vt inhabitarẽt locum diuinitatis. Alia forma. 1. Reg.20.42, סָרַ וְזָעֵף triſtis, & furibundus. Eſt cũ pathách præter morem verborum quorũ ſecunda radicalis quieſcit, inquit R.D. in comment. Scripſit R. Ionáh, סַר eſſe à סָרַר verbo geminato, quia eſt cũ pathách. Nam ſi eſſet à סוּר, eſſet cũ camés. Sed nos inuenimus in libris correctis multa nomina toarim geminatorũ cum camés, ſicut toarim verborum quieſcentiũ: quanquã nonnulla ſunt cũ pathách. Et ſic pauca toarim quieſcentium ſunt cũ pathách. Et ſic poteſt eſſe & ex quieſcentibus, & ex geminatis. Et author Hammaſóreth duo ſcripſit eſſe cum pathách.

Alia forma tóar cũ ſúrec, סוּר סוֹרִים סוֹרֵי. Irm.2.21, quomodo verſa es mihi סוֹרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה in ſarmenta vitis alienæ. vel ramos. i. in ramos declinantes à vite. acſi dicat, Sic verſi eſtis mihi ſicut rami declinantes à vite, & ſicut vitis aliena. Ita R.D. in lib.rad. In cõment. vero ſic, סוֹרֵי ſunt ſarmenta mala quæ remouentur à vite, quia nõ ſunt ei neceſſaria. Dicit ergo, quomodo verſa i. effecta es mihi tanquã ſarmenta vitis, aut ſicut vitis aliena, cuius fructus ſunt labruſcæ, nõ vuæ? Et Irm.17.13, וְסוּרַי (pro וְסוֹרִים) & recedẽtes. ſu. à te Scribitur cũ ;, acſi dicat, ii qui וְסוּרַי receſſerũt à te. & legitur וְסוֹרֵי. Et eſt nomen tóar à סוּר. Vel וְסוֹרֵי & recedentes à me, inquit propheta. i. à via mea bona, quia ego adhæreo Deo. Et eſt

hũtur & ſparguntur per pauimentum & ſterquiliniũ.

סָחָה Verrere, ſcopare, Abradere lutum à pauimento. Iechez.26.4, וְסִחֵיתִי עֲפָרָה מִמֶּנָּה & abradã (verram) puluerẽ eius ex ea. Nomen, סְחִי, Abraſio. Thre. 3.45, סְחִי Abraſionem &c. poſuiſti nos. Eſt inſtar שְׁבִי & צְבִי ceruus. Alibi non inuenitur. יִסַּח יִסְחוּ quære in נִסַּח.

סָחַף Ducere, verrere, ſcopare, Trahere. Prouer.28.3. Vir pauper, & opprimens pauperes, (eſt vt) pluuia סֹחֵף verrens (vel trahens,) & nõ eſt panis. Exponitur in cõment. Hebraicis, Vir qui eſt pauper, & opprimit, diripítque alios pauperes ſibi ſimiles, vt ditetur, & ſuã augeat ſubſtantiã, non lucrabitur quicquam: quia ſubſtantia quæ per rapinã acquiritur, non proficit. Eſt enim ſicut pluuia inundans, & trahens. Nam quanquã pluuia panẽ è terra educat, ipſa tamẽ pluuia quæ cadit cũ vehementia, & inundat, trahítque ſemina, & è loco ſuo eradicat, nullũ adfert terræ emolumentũ. Sic pauper aliorũ pauperum bona rapiens, licet videatur opes ad remouendã paupertatẽ acquirere, nõ tamen ditabitur. Et in nifhál, Irme.46.15, cur נִסְחַף אַבִּירֶיךָ propulſatus eſt (vnuſquiſq;) fortiũ tuorũ? Tharghũ, Cur contriti ſunt fortes tui? Exponit R.D. in cõment. vt illud Prouer.28.3, ſuprà citatum, acſi traheret eum pluuia, & ſtare non poſſet in ſeipſo vnuſquiſque è fortibus tuis.

סָחַר Circuire, Negotiari, mercari. Irme.14.18, סָחֲרוּ אֶל־אֶרֶץ circuierũt terrã, & nõ cognouerũt. R.D. in cõment. exponit סָבְבוּ circuierũt eũdo in captiuitatẽ in terrã alienã, & nõ cognouerũt in ſeipſis donec in captiuitatẽ ducti fuerunt, quanquã fuerit eis dictũ à prophetis, quòd partim gladio, partim fame morerentur, partim demigrarent, & captiui ducerẽtur. Circuierũt,

iuxta illud Ieho.1.7, Vt facias ſecundum omnẽ legem, quã præcepit tibi Moſéh ſeruus meus, ne recedas, aut declines ab eo. ſub. Moſéh. i. à via eius bona. Vel deficit ם, pro וְסוּרִים, ſicut חַלּוֹנֵי pro חַלּוֹנִים, vt habes in חָלַל. Fœmineũ tóar, Ieſa.49.21, Captiua וְסוּרָה & recedens. ſcilicet à loco ſuo. Alia rurſum forma tóar, Deut.13.5, locutus eſt סָרָה peruerſum. ſub. verbũ. 1. Reg.21.5, vt quid ſpiritus tuus eſt סָרָה triſtis? Ieſah.14.6, percuſſione בִּלְתִּי סָרָה indeclinabili. Et etiam סוּר Sur, nomen portæ in templo. 2. Reg.11.6, & tertia pars in porta סוּר Sur. Tharghum, cuſtodũ. Doctores Hebræorum dicũt fuiſſe portam Orientalẽ, quæ ſeptem appellabatur nominibus. Vocabatur enim porta סוּר, porta יְסוֹד fundamenti, porta חָרְסִית Oriẽtalis, porta אֵיתוּן ingreſſus: porta תָּוֶךְ media, quia erat inter duas portas: porta חָדָשׁ noua, porta עֶלְיוֹן alta, vel ſuperior.

סוּת Operimentũ. Gen.49.11, Et in ſanguine vuarũ סוּתָה operimentum ſuum. ה ponitur vice ו.

סָחַב Trahere. 2. Sem.17.13, Feret omnis Iſraél funes וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ & trahemus eam (.i. eius muros) vſq; ad torrentem. Dixit אֹתוֹ eũ, de הַחוֹמָה muro, quanquam eſt fœmineũ: quia vocatur & שׁוּר quod eſt maſculeũ. Irme.22.19, Sepultura aſini ſepelietur, סָחוֹב וְהַשְׁלֵךְ trahẽdo (aut diſtrahendo) & proiiciẽdo. i. Quemadmodum aſinus nõ ſepelitur, ſic nõ ſepelietur ipſe. Quæ eſt autẽ aſini ſepultura? Sterquilinium ad quod illũ trahunt, in quod & proiiciũt. Sic & cadauer Iehoiachin extra portas Ieruſaláim proiicietur. Nam extra Ieruſaláim mortuus eſt, quũ ſecũdò in captiuitatem duceretur, neque permiſerunt Chaldæi vt ſepeliretur. Et 38.11, & tulit inde pannos veteres הַסְחֻבּוֹת eorũ qui trahũtur. aut diſtra

Prou.25.4, Auſer סִיגִים ſcorias ab argẽto. Et ſine radicali Iech.22.18, סְגִים ſcoriæ argenti fuerũt. Pſal.119.119, סִיגִים (tanquã) ſcorias ceſſare feciſti o. i. t. deficit כ. q. d. Quũ recordor iudiciorũ tuorũ quæ iãdudũ feciſti in impios terræ, paueo, & diligo teſtimonia tua. ita R. Abrahã. R. verò D. acſi dicat, Toties vidi vltionẽ quã feciſti in impios terræ, qui ſunt veluti ſcoriæ, &c. Tharghũ, בְּטִילְתָּ ceſſare feciſti. R. Himmanuél, Quẽadmodũ homo argẽti & auri ſcorias ceſſare facit, & proiicit à facie ſua, ſic & tu ceſſare feciſti de mũdo omnes impios terræ, qui ſũt tãquam ſcoriæ. Quod propterea illis vſu venit, quia teſtimonia tua odio habuerũt: idcirco hoc videns, dilexi teſtimonia tua. Vel, ſcorias ceſſare feciſti, hoc eſt omnes impios terræ. Ieſah.1.25, Et purgabo vt purificatiuum סִיגֵיךְ ſcorias tuas.

סִיר Olla, lebes, ahenum, Cacabus, Caldaria, Spina. Exod.16.3, Quando ſedebamus עַל־סִיר הַבָּשָׂר iuxta ollam carnis. 2. Reg. 4. 38, Pone הַסִּיר הַגְּדוֹלָה ollam grandem. Eccleſi. 7. 7, Sicut ſonitus הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר ſpinarũ ſub olla. Ieſa. 34. 13, סִירִים ſpinæ. Forma fœminea, Zechar. 14. 20, הַסִּירוֹת רוּנָה hamis piſcis. i. quibus capiũtur piſces. R. D. in cõment. ſpinis, ſiue hamis. Dicit, Et eleuabit vos ſpinis, & poſteritatẽ veſtrã. i. filios veſtros hamis piſcatoriis. Metaphorice, ſic eleuabit eos, extrahétq;, vt piſcatores eleuant, extrahúntque piſces ſpinis (. i. hamis), iuxta illud Iob 40. 21, Et ſpina (vel hamo) perforabis maxillam eius. Thargh ũ, בִּרְנוּגִית צַיָּדִין (aliâs בִּירְנוּגִית) id eſt nauicula piſcatoria, vt exponit R. D. in cõmen. & ita exponitur in Miſnáh. Pſal. 58. 10, Priuſquã intelligerẽt ollæ veſtræ rhamnum. ſiue calorẽ rhãni ardentis ſub ſe. Dixit per tranſ-

inquit, eo quòd ad partes iuere longinquas: aut quòd non omnis via eſſet recta. Gene. 34. 10, וְסִחֲרוּהָ & negotiamini in ea. Et 21, וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ & negotiabuntur in ea. Ieſah. 23. 2, סֹחֵר negotiator Sidón. ſic appellatus quòd vrbes, regionéſque circumeat, pergátque huc, atque illuc. Prou. 31. 14, fuit ſicut naues סוֹחֵר mercatoris. Gen. 23. 16, argenti tranſeũtis לְסֹחֵר ad mercatorẽ. aut per mercatores. Et 37. 28, סֹחֲרִים mercatores. 2. Paralip. 1. 16, סֹחֲרֵי negotiatores regis. Ieſah. 47. 15, סֹחֲרַיִךְ negotiatores tui. Fœmineũ, Iechez. 27. 12, Tharſis סֹחֶרֶתֵךְ negotiatrix tua. i. afferens ad te merces. Nomen, Ieſah. 23. 18, וְהָיְתָה סַחְרָהּ & erit negotiatio eius. Alia forma, סָחָר, Ieſah. 45. 14, וְסָחַר־כּוּשׁ & negotiatio Chus. Et cũ addi tione מ, 1. Reg. 10. 15, Præter viros negotiatores minores, וּמִסָּחַר & negotiationem aromatariorũ. Scutum etiã rotundum in circuitu, quod vulgo רוֹנְדָא *rondelle* dicitur, inquit R. D. in lib. rad. vocatur סוֹחֵרָה. Pſal. 91. 4, Clypeus, וְסֹחֵרָה & ſcutum. Aliud, סוֹחֶרֶת, Genus lapidis pretioſi, ſic appellati quòd iugiter ſit in manu mercatorum. Eſtér 1. 6, ſuper pauimentũ &c. marmoreum וְדָר וְסֹחֶרֶת & parium, & hyacinthinum. Et verbum geminatum, Pſal. 38. 11, cor meum סְחַרְחַר circuit.

סָחִישׁ Vnde סָחִישׁ, Quod germinat, & pullulat è radicibus ſeminis. 2. Reg. 19. 29, comede hoc anno ſponte naſcens, & anno ſecundo סָחִישׁ quod pullulat è radicibus ſeminis. Idem Ieſah. 37. 30, quanquã ibi ſcribatur שְׂחִיס, ſenſu eodem, ſicut כֶּשֶׂב & כֶּבֶשׂ agnus, & שַׂלְמָה & שִׂלְמָה veſtis, inquit R. D. in comment. Thargh um, כַּתְכְּתִין aut כַּתְכְּתִין. acſi dicat, quod prouenit poſt ſponte naſcentia.

סִיג Scoria argenti, & cuiuſlibet metalli fuſi. Iechez. 22. 18, Fuerũt mihi domus Iſraél לְסִגׄ in ſcoriam.

1.Re.21.25, הֵסִיתָה אֹתוֹ incitauit eũ Izébel.daghés eſt loco ו literæ radicalis quieſcentis, quod eſt in חֵסִיתָה. Tharghum, Errare fecit eũ. Iób 36.18, Quia ira eſt, ne forte יְסִיתְךָ בְשֶׁפַע incitet te(ſuadeat tibi) flagello. Vel potius, Ne forte remoueat te(ſcilicet è mundo)flagello.R.Abrahám, Cõſulo tibi vt in hac mendaci opinione amplius ne pecces: quia ira Dei eſt: ne forte remoueat te ex hoc mũdo percuſſione.Multitudo pretii,&c.Si deſeh hoc pacto,Ne forte proiiciat te cũ ſufficientia ſubſtãtiæ tuæ magnæ,quæ tibi non proderit:& multitudo pretii quod eſt tibi,non declinare faciet te ab hoc,nec eruet te in die furoris Domini.Dixit, Ira eſt Deo cõtra te,ne forte proiiciat te à timore ſuo,cũ ſufficientia magna quã dedit tibi: & multitudo diuitiarũ quam dedit tibi,ne declinare(aut recedere)faciat cor tuum ab illo. Hîc R.Moſéh videtur legiſſe בְּסֶפַּק per ס,quod ſignificat ſufficientiam.Et ita etiã Tharghum,quũ ait,Iraſcetur, ne forte errare faciat te cũ מְזוֹנָא opibus & fortunis. Sic etiã ſe ſcriptum vidiſſe teſtatur R.D.in lib.ra.& ſignificare ſufficientiã,hoc ſenſu,ne forte proiiciat, ſiue eiciat te cũ ſufficiẽtia opum quas habes. acſi dicat,Non proderunt tibi opes. Et hoc eſt quod dicit, Multitudo pretii non declinare faciet te.2.Paral.18.31,Et clamauit Iehoſaphát,& Dominus auxiliatus eſt ei, וַיְסִיתֵם & recedere fecit eos Deus ab illo. acſi dicat,Suſcitauit ſpiritum eorũ,& incitauit cor eorum vt recederent ab illo, quẽadmodum dixit, Et Dominus auxiliatus eſt ei. Ioſ.15.18,Quũ veniret ipſa, וַתְּסִיתֵהוּ incitauit eũ vt peteret à patre ſuo agrũ. R.D.in cõmen.exponit,Quũ ve-

lationem de ollis,priuſquã intelligerent. i.ſentirẽt carduum, hoc eſt, antequam incaleſcerẽt rhamno ſub ſe ardente,ſicut viuẽs.i.caro cruda,hoc eſt,ſicut caro quæ in ipſa olla adhuc eſt cruda , quia nullo modo eſt cocta:ſic veniet ira,& perditio illis ſubito.iuxta illud Numme.11.33,Carne adhuc exiſtẽte inter dentes eorũ, antequam concideretur,furor Domini iratus eſt in populum,&c.Ita R.D.in lib.rad.In cõmen.verò,Metaphorice dixit de celeritate perditionis eorũ, priuſquã ſentirent lebetes veſtri ignem rhãni, qui eſt ſub ipſis, qui non eſt ignis ſtabilis:ſicut caro cruda.i.quẽadmodum caro quæ eſt in ipſis ollis adhuc cruda, quia nõ ſenſerũt lebetes calorẽ rhãni: ſic veniet illis repẽte ira,dum adhuc erũt in trãquillitate ſua,& perdet quẽlibet eorũ.

סית Incitare,ſuadere, Remouere. In hifhíl,Iób 36. 16, וְאַף הֲסִיתְךָ מִפִּי־צָר & etiã ſi remouit te ab ore anguſtiæ ad latitudinẽ non anguſtã.R.Moſéh in comment. Et etiã Deus remouit te ab ore anguſtiæ ad locum latũ. Dicet quòd dolor eius eruit eũ ab anguſtia, & demũ reduxit illũ ad locũ latũ, vt quieſcat.R.Abrahám,Et etiã ſi Deus remouit te olim ab ore anguſtiæ. i.afflictionũ quæ dolore affecerũt te,vt ſtatuat te in loco lato,vbi nó ſit quidpiã quod te torqueat & affligat. Idem R.Leui.1.Sem.26.19,Si Dominus הֲסִיתְךָ בִּי incitauit te cõtra me.Irme.38.22,Et ipſæ dicũt, הֲסִיתוּךְ incitauerunt te (ſuaſerũt tibi,) & præualebunt tibi viri pacis tuæ.ס eſt cũ daghés loco hánách, inquit R.D.in lib.ra. Et in cõmen.exponit,Et ipſæ mulieres dicũt,Suaſerũt tibi ne pacẽ faceres cũ rege Babél: & præualuerũt tibi, quia illorũ ſequutus es opinionẽ,ac conſiliũ.Viri pacis tuæ.i.prophetæ mẽdaces,& principes qui illis credunt. 1.Reg.

in נְסַךְ. Et in pohél, Iiób 10.11, תְּשֻׂכְּכֵנִי operuisti me. scribitur cũ ש. Psal.139.13, תְּסֻכֵּנִי sepies me. pro sepiuisti me. Est cũ ס loco ש, inquit R. Abrahám. Nachum 2. 5, Et præparabitur הַסֹּכֵךְ operimentũ. Est operimentũ è tabulis, & pellibus, quo tecti veniũt qui præliãtur cõtra ciuitatẽ, & sub illo accedũt vsque ad murũ, vt illũ effodiant, destruántque: éstque scutum illis à lapidibus quos è muro proiiciũt: & vulgo (inquit) appellãt illud טלפא, à suffodiendis scilicet vrbiũ muris, vt talpa effodit terram. Nomen, סוֹךְ, instar חֹק à חָקַק. Psal. 27.5, בְּסֻכֹּה in tabernaculo (aut tegmine) suo. ה est loco ו. Thren. 2.6, Et transtulit (vel discooperuit, secundũ R. Abrahám in cómen.) veluti hortũ שְׂכֹּה tabernaculum suũ. Et est scriptum cũ ש. Et cũ ה signo fœmineo, Iesah. 4.6, וְסֻכָּה & tabernaculum. Psal. 18.12, סֻכָּתוֹ tabernaculum eius. Genes. 33.17, סֻכּוֹת tabernacula. Alia forma, præpositio מ, מָסָךְ pro מְסֻכָּךְ, instar מְכֻלָּל. Exod. 26.36, Et facies מָסָךְ ad læum ad ostiũ tabernaculi. Et 39.34, Et velum הַמָּסָךְ tentorii. vel aulæi. Alia itẽ, מוֹסָךְ instar מוֹרָד à יָרַד. nec refert quòd hoc sit cum chólem. Erat (inquit R. Ionáh) tegmen, siue cooperimentũ custodiæ. i. locus tectus in quo custodes manebant. 2. Reg. 16.18, וְאֶת־מוֹסַךְ & tectũ sabbati, quod ædificauerunt in tẽplo. Scribitur autem (inquit R.D. in cõmẽ.) cũ ו, & legitur cũ ו sũrec, מוֹסָךְ, & idem est. Radix est יָסַךְ, significatio verò סָכַךְ. sunt enim duæ radices eiusdem significãtiæ. Erat autẽ ædificium quod fecerãt custodibus, vt sub illo tegerẽtur. Et quia additur sabbati, videtur eos feciſſe illud pro custodia quæ egrediebatur: quia egrediebatur in sabbatho. Erat enim exẽpta ab obsequio ipsius diei, & manebant ibi, donec declinaret dies vt possent abire. Alia præterea,

niret ipsa ad domũ viri sui, incitauit ipsa virũ suum vt à patre suo peteret agrũ, sed ipse noluit. Quo viso dejecit se de asino super quem sedebat, &c.

סָכַךְ Tegere, operire, Protegere, Diuidere. Thren. 3. 43, סָכַכְתָּ בָאַף opposuisti furorẽ, & persecutus es nos. vel, operuisti furore. Tharghum, טְלַלְתָּא Operuisti nos ira. Psal. 140.8, סָכַכְתָּ לְרֹאשִׁי operuisti caput meũ in die armorũ. R. Abrahám, Operuisti caput meum galea salutis, ne me sagittæ læderẽt. R.D. in cõment. acsi dicat, Eris galea salutis capiti meo. est enim præteritũ vice futuri. Exod. 40.3, וְסַכֹּתָ עַל־הָאָרֹן אֶת־הַפָּרֹכֶת & teges arcam velo. Vel potius, Et diuides arcã velo. Non enim velũ (ait R.D. in lib.rad.) erat super arcã, sed iuxta arcã diuidens inter arcã & tabernaculũ. Idem R. Selomóh in cõmen. Et 33.22, וְשַׂכֹּתִי כַפִּי עָלֶיךָ & operiã vola mea te. ש vice ס. 1. Paral. 28.17, וְסֹכְכִים & tegentes arcã. Iiób 40. 17, יְסֻכֻּהוּ צַאֲלֵי tegent eũ arbores vmbriferæ vt sint vmbra eius. Et 3.24, וַיָּסֶךְ אֱלוֹהַּ בַּעֲדוֹ & texit Deus illã. aut circa illam, viã scilicet. R. Mosẽh, & sepiuit, &c. iuxta illud eiusdem 19.8, Semitã meam sepiuit, & nõ transibo. R.D. in cõment. operuit spinis, ne egrederetur. Et 38. 8, וַיָּסֶךְ בְּרִיחַיִם & diuisit ostiis mare. R. Mosẽh, Et sepiuit. i. clausit ostiis mare, ne aquæ egrediãtur. R. Abrahám, Et quis est qui clausit ostiis mare magnũ, ne terram operiat, quũ tamen aquæ maris sint maiores, celsioresque arida? Psal. 5.12, וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ & proteges eos. Et ס est lene, sicut & illud Exod. 18.22, וְהָקֵל. R.D. in commen. & eris illis operimentum, & protectio, ne eis noceãt inimici. Et in hof hál, Exo. 25.29, quibus יְסַךְ opedetur, secundũ R. Selomóh & R.D. in lib.ra. Quære &

קְךָ.Summa,numerus,vniuersitas. Psal.42.5, Transibo בְּקָ, id est במנין הקהל ובכללו in numerũ congregationis, & vniuersitatẽ eius. vt exponit R.D.in lib.ra.R.Abrahám, בְּסָךְ per Musách prædictum quod erat in monte templi. Sunt etiã qui exponunt,cum vniuersitate tri-pudiátium. R.Himmanuél,in cœtũ,in vniuersitatem populi,& plenitudinẽ eorum.Et sic dicũt doctores Hebræorum, סַךְ זְבִינְתָּא summa emptionis, סַךְ הַכֹּל summa omnium.Et est in frequẽti vsu apud illos.Addunt interdum & ם in fine,סָכוּם summa,&c.

סָכַל Infatuare,insanire, Insanũ,fatuum, stultúmq; esse. 2.Sem. 15.30, סַכֵּל־נָא אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל infatua quæso cõsilium Achithóphel.Iesah.44.25, וְדֹעֲתָם יְסַכֵּל & scientiã eorum infatuabit. Et in nif hál,1.Semu.13.13, Et dixit Semuél ad Saúl,נְסַכַּלְתָּ infatuatus es. Vel,stulte egisti. Et in hif híl, Genes. 31.28, הִסְכַּלְתָּ stulte egisti. Tóar,Eccles.2.19, סָכָל stultus.Irme.44.22,Filii סְכָלִים stulti sunt. Nomen cũ sex punctis,Eccles.10.6,Data (i.posita) הַסִּכְלוּת stultitia in excelsis multis.Sunt qui dicũt esse vt שְׂכָל cũ ש: quod est rectũ.i.intelligentia,hoc est intelligens. Alia forma,סִכְלוּת,Stultitia,Eccle.10. 1.Sic hominẽ pretiosum sapientia,& gloria(ablatiuus, subb.fœtere facit) סִכְלוּת מְעַט stultitia parua. i.peccatum paruũ,ait R.Abrahã.Et 1.17,& insanias, וְשִׂכְלוּת & stulti tiã.Scribitur cũ ש. Et dixit Hámisráh,omnia huiusmodi nomina significãtia stultitiã, esse cũ ם,hoc excepto.

סָכַן Prodesse,vtile esse,Increpare,arguere,Assuescere,Thesaurizare,recondere, Nocere,lædere, depauperare.Iesah.22.15,Ingredere אֶל־הַסֹּכֵן הַזֶּה ad thesaurariũ hunc.i.ad præpositũ thesauri templi.idem R.Abrahám in cõment.Erat enim thesaurarius domus re-

gis. Et sic Tharghũ,לְוָת־פַּרְנְסָא ad thesaurariũ. 1.Reg.1. 2,Et sit ei סֻכֶּנֶת thesauraria,secundũ R.Ionáh. At rectũ est vt exponatur מוֹעִילָה proficiens: aut vtilitatẽ afferẽs. cõtra frigus scilicet. vnde protinus subiũgitur,Et dormiat in sinu tuo, & calor sit domino meo regi. Potest & exponi,Et sit eũ fouens,aut calefaciẽs,& cubás iuxta illũ.Iiób 15.3,הוֹכֵחַ בְּדָבָר לֹא יִסְכֹּן(num sapiẽtis est)disputare verbo quod nõ proderit?pro prodest.sic R.Moséh & R.Abrahám: qui tamẽ dicit posse exponi יִרְוֶיהָ quod non est solitũ,siue consuetũ.Et 22.2,Num Deo יִסְכֹּן־גָּבֶר proderit vir?sed proderit sibi intelligens.i.num Deo proderit vir iustitia sua, & rectitudine operũ suorũ?(non,)sed sibi soli proderit,& nõ Deo. R.Abrahám exponit,יוֹכִיחַ increpabit. R.Moséh in cõment.Num Deo poterit prodesse vir in vniuersis quæ vel dicit,vel facit? certe poterit secundũ verba tua homo intelligẽs sibi. Tharghũ,Num Deum docebit vir? יְסַכֵּן גְּבַר ca

Et in nif hál,Eccle.10.9,Qui scindit ligna,יְסַכֵּן בָּהֶם lesiet in eis. Et sic in Harabica lingua res calida vocatur אַלְסַכוּן. At R.Abrahã in cõm.reiecta quorũdã expositione,ait,Exponẽdum est periclitabitur,à סַכָּנָה, quod est periculũ. Et sic quadrat versui præcedẽti,& sequẽti.

Et in hif híl,Psal.139.3,וְכָל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה & omnes vias meas vtiles fecisti. R.D.in lib.rad.exponit,הוֹעַלְתָּ profecisti. acsi dicat,dedisti in eis vtilitatẽ. In comment. verò,הִרְגַּלְתָּ assuescere fecisti, iuxta illud Num. 22.30,Num cõsuescendo consueui facere sic?acsi dicat, Nosti omnes vias meas,quẽadmodum homo assuetus in aliquo quod scit.Sic & R.Abraham,scribẽs esse verbum trãsitiuũ. R.Himmanuél,Et omnes vias meas.i. facta mea nosti, quẽadmodum nouit homo rem quã

assuetus est videre, aut in qua assuetus est operari. Nume.22.30, הֲהַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה num consuescendo assueui facere sic? Iiob 22.21, הַסְכֶּן־נָא עִמּוֹ וּשְׁלָם proficere facias(sub. דְּרָכֶיךָ vias tuas)cũ eo, & eris in pace. est verbum transitiuum. Potest etiã, inquit, exponi, Assuesce cum illo.i. vt sis cũ illo iugiter. R. Mosèh, profice(vtilitate maffer tibi ipsi cũ Deo memorato,) & pacẽ facies cum illo. Tharghũ, אַלֵּיף assuesce nunc cũ illo. R. Abrahám Perusól, Idcirco Iiób conuenit tibi vt assuefacias teipsum cũ illo, vt ambules in viis eius, & pacẽ facias cũ illo, deposita falsa opinione tua, & veris credẽs opinionibus ac prouidẽtiæ. Tóar, Iesa.40.20, הֶחָסְכֵּן תְּרוּמָה nónne thesaurarius(præpositus)super oblationem, ligNum quod non putrescat, eliget? R. Abrahám, Sunt qui dicunt quòd sicut סוֹכֵן est thesaurarius, ita מְסַכֵּן est posit' super תְּרוּמָה,& est rectũ, quia est tóar illius quod erat repositũ in thesauro. quod est תְּרוּמָה, ad faciẽdũ ex eo sculptile. Ita etiã exponit R. Ionáh. R. D. in lib. rad. explicat, depauperatus, aut pauper. Dixerat enim supra, Sculptile, &c. & illud erat opus diuitũ qui ex argẽto & auro faciebant sculptilia. At populus pauper qui nõ poterat illa facere ex argẽto & auro, pro תְּרוּמָה obla tione, faciebat illa è ligno quod nõ putrefiebat. Et hoc est lignũ, &c. acsi dicat, Quũ non possit illa cõficere ex argento & auro, quæsiuit, elegitque lignũ electum & inputribile. Alia forma, מִסְכֵּן, Pauper. Eccles.4.13. Substantiuũ, Deut.8.9, בְּמִסְכֵּנוּת in paupertate comedes. Aliud, מִסְכְּנוֹת, Thesauri. Exod.1.11, Et ædificauit vrbes מִסְכְּנוֹת thesaurorum Parhóni. Idem Tharghum, אוֹצְרַיָּא thesaurorũ. Idẽ R. Selomóh, R. Abrahã, & R. D. 1.Reg.9.19, Et omnes ciuitates הַמִּסְכְּנוֹת thesaurorum.

סָכַר Obstruere, obthurare, claudere. In nif hál, Psal. 63.11, יִסָּכֵר obstruetur os. Gen.8.2, וַיִּסָּכְרוּ & clausi (obstructi) sũt fontes. Et in pihél, Iesa.19.4, וְסִכַּרְתִּי אֶת־ & tradam AEgyptũ in &c. Nomen cum sex punctis, & scriptum cũ ש, Iesah.19.10, Omnes facientes שֹׁכְרֵי clausurã stagnorum animæ. i. vbi sunt animæ piscũ, inquit R. Abrahám in cõment. Omnes facientes claussuram, erunt אַגְמֵי־נָפֶשׁ (pro עַגְמֵי) anxii animo. i. omnes qui claudunt aquas vt congregent eas, & piscentur in eis. Sũt tamen qui exponũt, stagna animæ. i. piscium.

סָכַף Auscultare. In hif híl, Deuter.27.9, הַסְכֵּת, Ausculta, & audi. R. Ionáh exponit, Suscipe &c. Sed hoc non est rectũ, quia sequitur, & audi. Prius enim aliquid auditur, quàm suscipiatur. Nec obstat illud Exo. 24.7, Omnia quæ locutus est Dominus faciemus, & audiemus: quia sic est intelligendũ, faciemus id quod audiuimus, & amplius audiemus id quod loquetur Dominus. Vel faciemus præcepta affirmatiua: & audiemus negatiua, quæ sunt in auditu tantum, & receptionem. Et סְכוּת, est nomen idóli. Hamós 5. 26, & portastis סִכּוּת Siccúth regem vestrũ. R. Ionáh exponit, receptionem cultus regis vestri. R. verò Abrahám in cómen. סִבְלוּת רָצוֹן onus voluntarium.

סַל Canistrum. quanquã eius radix proprie sit סָלַל, vt ostendit daghés in plurali, & cũ pronomine. Exo. 29.3, עַל־סַל אֶחָד in canistro vno. Ge.40.18, הַסַּלִּים canistra.

סָלַל Exaltare, eleuare. Prouer.15.19, Et semita rectorum סְלוּלָה exaltata. eleuata. Iesah.57.14, & dicet (sub. præco) סְלוּ־סְלוּ eleuate, eleuate. Et 62.10, סְלוּ סְלוּ eleuate, eleuate semitã. i. eleuate vias lapidibus qui ponuntur in viis, quæ sunt lubricæ propter lutum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי exaltas te contra populũ meum vt non di
mittas eum. Tharghũ & R. Selomóh, tu calcas populũ
meum. aut ſubiicis. Et geminatum in pihél, סַלְסֵל
Prou. 4. 8, סַלְסְלֶהָ, Exalta eã, & exaltabit te. Hinc סוֹלְלָה
Lignum ſuper quod eleuãt lapides, & proiiciunt intra
vrbẽ: balliſtam maiorem eſſe putant nonnulli. Irme.
6. 6, ſuccidite lignũ, & effundite cõtra Ieruſaláim סֹלְלָה
balliſtam. Ex Tharghũ tamen, & aliis locis, videtur ſi-
gnificare & cumulum terræ, ſiue aggerẽ. Vnde Thar-
ghum in prædicto loco, hoc modo habet, Præcidite li-
gnum, וּצְבַרוּ עַל־יְרוּשְׁלֵם מִלֵּיתָא & coaceruate contra Ie-
ruſaláim cumulum. ſub. terræ. aut aggerẽ. R. D. in cõ-
ment. ſic ſcribit, Dixit, præcidite ligna ad faciendũ ex
illis דָּיֵק turrim ligneã: & ad effundẽdũ סֹלְלָה balliſtã, ſiue
ligna quibus proiiciũt lapides בְּדָיֵק de turri, aut ei ſimili
cõtra ciuitatẽ ad deſtruendũ muros, turréſque illius. 2.
Reg. 19. 31, & non effundet aduerſus eam סֹלְלָה balliſtã.
aut aggerẽ. Hinc & מְסִלָּה, Via eleuata lapidibus quos
ponunt in ea, ſecundum R. Ioſéph. Vel via ſine lapidi-
bus, & aliis offendiculis, ſecundum R. D. in lib. rad. Vel
media viæ eminentia, exaggeratis lapidibus ſtrata, quæ
dicitur & agger. Ieſah. 11. 16, & erit מְסִלָּה via reſiduo po-
puli eius. acſi dicat, inquit R. D, Et erit in flumine hoc
via eleuata (aut trita) perinde ac diu fuiſſet ibi via. Vn-
de Tharghum habet, & erit via כְּבִישָׁא trita. calcata, &c.
Et 40. 3, dirigite in ſolitudine מְסִלָּה viã (tritam) Deo no
ſtro. Tharghum & R. Dauid. 1. Semu. 6. 12, בְּמְסִלָּה per
viã vnam &c. ב cũ chiríc. Ieſah. 33. 8, deſolatæ ſunt מְסִלּוֹת
viæ. 2. Paral. 9. 11, מְסִלּוֹת trabes (vel gradus, ſecundũ R.
D. in lib. rad.) pro domo Domini. Appellantur trabes
vel tigna ſic, quòd ſint altæ: & gradus, quòd ſint velut

R. D. in lib. rad. & cõment. exponit, tollite. i. remouete
lapides de viis, nequis in eos offendat vir, aut iumen-
tum aliquod. Pſal. 68. 5, סֹלּוּ לָרֹכֵב בַּעֲרָבוֹת eleuate (ſub. viã
ait R. Moſéh: aut tollite offendicula de via) equitanti
in cælos. Vel, exaltate aſcendentẽ in cælos. ita R. D. in
lib. rad. & cõment. R. Abrahám in comment. exponit
הַלְלוּ laudate, vt Prouer. 4. 8, סַלְסְלֶהָ lauda eam. עֲרָבוֹת eſt
nomen cæli, quod vocatur ſic, inquit R. Moſéh, quòd
ſit latum. Irme. 50. 26, סַלּוּהָ כְּמוֹ־עֲרֵמִים calcate eã ſicut a-
ceruos. ſub. manipulorum. R. D. in cõment. exponit,
Calcate illam in via. quemadmodum calcant aceruos
quũ illos triturant. R. Ioſeph, Facite cumulos cumu-
los. i. multos cumulos ſicut aceruos de ſpoliis eius. i. ac
cumulate ſpolia eius. Iiób 19. 12, וַיָּסֹלּוּ עָלַי דַּרְכָּם & eleuaue
runt ſuper me viam ſuã. ſecundum R. Iehudáh, & R.
Ionáh. Sed R. Abrahám auenhezra, R. Iehudáh filius
Bilhám, & R. Ioſéph, teſte R. D. in lib. rad. deducũt ver
bum à סִלּוֹן quod eſt ſpina. R. Moſéh exponit, Et fece-
runt ſemitã viæ ſuæ ſuper me, quemadmodum faciũt
bellatores, qui vadunt ad obſidendũ ciuitatem. Vel, &
fecerunt viã ſuper me, ponentes me ſub plãtis pedum
ſuorum, & manſerunt in circuitu tabernaculi mei, ne
poſſem fugere, donec cõculcarent me. Et verbũ deduci
tur à מְסִלָּה via. Et ſic dixit Tharghũ, וּכְבָשׁוּ עֲלַי אָרְחָתְהוֹן &
calcauerunt ſuper me viam ſuã. R. Abrahám Peruſól,
Et calcauerunt corpus meum, quemadmodum calcat
quiſpiã viam. R. Leui, Via eorũ eſt trita, & calcata, vt ve
niant ad me ob illorum frequentiam. Et ſic Iiób 30. 12,
וַיָּסֹלּוּ עָלַי אֲרֻחוֹת אֵידָם & eleuauerunt ſuper me ſemitas cõ
tritionis ſuæ. Vel, & fecerunt tritas ſuper me ſemitas
cõtritionis ſuæ. Et in hithpahál, Exo. 9. 17, Adhuc tu

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptimo. א est loco ה, vt in סָלָה. Vel א est radicalis litera, & erunt duæ radices eiusdem significantiæ. R. Abrahám in comment. scribit א esse loco ה radicalis, quòd ה, occultum non inueniatur in medio dictionis.

סָלַד Calefacere, Vrere. Iiób 6.10, וַאֲסַלְּדָה בְּחִילָה & calefaciam me in dolore: non parcat. R. Moséh in cóment. Dicit, succidat (aut perdat) me cum omni afflictione hac: si perdiderit me Deus, erit mihi adhuc cósolatio, roborabo me in infirmitate mea, vt feram illã propter lætitiam meã, quia moriar in illa. Non parcat mihi, quin me pardat. Et וַאֲסַלְּדָה non habet simile in Scriptura. Sed apud doctores nostros est vrere: vnde dicunt יָד סוֹלֶדֶת manus vsta: & albumen oui סֹלֵד exustum ab igne, & idgenus multa. R. Abrahám Perusól, Et calefaciam me in afflictione, & infirmitate, si interfecerit me Deus, & nõ pepercerit: vel, & subsiliã præ lætitia.

סָלָה AEstimare, æquiparare, Calcare, conculcare. Psal. 119.118, סָלִיתָ כָּל־שׁוֹגִים מֵחֻקֶּיךָ calcasti omnes errantes ab institutis tuis. & ita Tharghum. Secundũ R.D. in comment. est præteritũ vice futuri, pro calcabis. Et in pihél, Thren. 1.15, סִלָּה כָּל־אַבִּרַי calcauit omnes fortes meos. Altera significatio in puhál, Iiób 28.16, לֹא תְסֻלֶּה בְּכֶתֶם non æquiparabitur auro Ophír. Participium quære in סָלָא. סֶלָה Vide סָלַל.

סָלַח Parcere, remittere peccatum. Thren. 3.42, Tu nõ סָלַחְתָּ pepercisti. Psal. 103.3, הַסֹּלֵחַ לְכָל־עֲוֹנֵכִי qui parcit omnibus iniquitatibus tuis. Deu. 29.20, סְלֹחַ parcere. Nume. 14.19, סְלַח־נָא parce quæso. Irme. 31.34, אֶסְלַח parcam. Et in nifhál, Nume. 15.28, וְנִסְלַח לוֹ & remittetur illi. Tóar, Psal. 86.5, bonus, וְסַלָּח & parcens, aut veniæ largitor. Nomen, Psal. 130.4, tecũ est הַסְלִיחָה ve

viæ, per quos ambulant homines. Psal. 84.6, מְסִלּוֹת exaltationes in corde suo. Iesa. 49.11, וּמְסִלֹּתַי & viæ meæ exaltabuntur. Iudic. 5.20, Stellæ מִמְּסִלּוֹתָם è viis suis pugnauerunt cũ Siserá. R.D. in cõmen. Stellæ &c. iuxta illud Ioél 3.11, Illuc descendere fac, ô Domine, fortes tuos. Et secundum expositionẽ Derás, stellæ æstuare fecerũt illos: & quum essent loricati, præ nimio æstu ingressi sunt pro refrigerio torrentẽ Chisón, & inundante torrẽte submersi sunt. idcirco in sequẽti versu dicitur, Torrens Chisón. Alia forma, Iesa. 35.8, וְהָיָה־שָׁם מַסְלוּל וָדֶרֶךְ & erit ibi semita, & via. Alia rursum, Irme. 6.9, Sicut vindemiator ad סַלְסִלּוֹת canistros. סֶלָה ab hac radice est, & ה redundat, quia dictio est longa semper: & est סֵל instar צֵל à צָלַל, & קֵן à קָנַן. Et quia additur illi ה, deberet habere daghés: sed est lene. Significatio autem eius est הָרָמָה וְהַגְבֹּהָה exaltatio, & eleuatio: quia eo loco vbi ponitur, erat eleuatio vocis in נִיגוּן. neque significat per se aliquid: vnde in Psalmis tantum inuenitur, & Cantico Chabacúc. R. Abrahám, Psal. 3.3, vbi dicitur, Non est salus ei in Deo, סֶלָה: sic scribit, Multi exposuerunt סֶלָה sicut לְנֶצַח in seculũ: quod non est rectum. Et interpres libri Psalmorũ dicit huic dictioni non esse significantiam, sed poni ad dirigendum טַעַם הַנִּיגוּן concentũ musices. cuius rei testis est quòd hæc dictio non inuenitur in tota Scriptura nisi in oratione Chabacúc, quia est tã quam psalmus. Rectũ est (ait R. Abrahã) vt סֶלָה sit sicut כֵּן הוּא ita est, sic est, vel Sic est veritas rei. R. Himmanuél. exponit לְעוֹלָם in seculum, sicut & Tharghum.

סִלּוֹן Quære in סָלַן, Licet ponat R.D. in hac radice.

סָלָא AEstimare, AEquiparare. Thren. 4.2, הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז, id est הַנֶּעֱרָכִים æquiparati (æstimati) auro o-

Universidad de Deusto
Biblioteca

conuersionẽ, propter multitudinẽ peccatorũ. Vel, Quũ iustus considerat impii domũ, & illi adulatur, & laudat illũ, peruertit illum ad malum, & roborat illum in sua impietate. Prior expositio, est R. Himman. Iiob 12.19, וְאֵיתָנִים יְסַלֵּף & fortes peruertet. aut subuertet. sic R. Moséh & Tharghũ. Prou. 13.6, & impietas תְּסַלֵּף חַטָּאת peruertet peccatum. i. viã viri habentis peccatum, hoc est peccatoris. Vel, peruertet viã viri, & adducet illum ad peccandũ magis ac magis. Et sic in חַטָּאת deficit הַמְּתֹאָר quod est אִישׁ, virum peccati, sicut Irme. 9.6, Habitatio tua in medio doli. i. virorũ doli, hoc est dolosorum, aut inter dolosos. ita R. Himmanuél in comment. Nomen cũ sex punctis, סֶלֶף, Peruersio, Peruersitas. Prouer. 11.3, וְסֶלֶף & peruersitas præuaricatorum perdet illos.

סֹלֶת Est (inquit R. D.) Farina subtiliter molita. R. verò Selomóh & R. Abrahám, farina tritici munda, simila. i. farina alba, & flos, seu deliciæ farinæ triticeæ. Exod. 29.2, סֹלֶת חִטִּים è simila triticorum. i. triticea. Leuit. 2.2, מִסֶּלְתָּהּ de simila eius.

סַם Aroma. Exo. 30.34, Cape tibi סַמִּים aromata, stactẽ, & onycham, &c. Est nomen vniuersale ad omnia aromata. Et radix סַם, potest esse סַמַּם: quod probat daghés in plurali.

סְמָדָר Vide quadrata.

סָמַךְ Inniti, Iungere, coniungere, Imponere, Appropinquare, Circuire, circundare, Fulcire, stabilire, sustẽtare, confirmare, Auxiliari. Deuter. 34.9, quia סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו coniunxit (imposuit) Moséh manus suas super eum. Ieche. 24.2, סָמַךְ accessit (appropinquauit, sub. cũ exercitu suo: vel circundedit) rex Babel ad Ierusalám. Gen. 27.37, & frumento, & vino סְמַכְתִּיו stabiliui (vel

nia, remissio peccati.

סֻלָּם Vnde סֻלָּם, Scala. Gene. 28.12, Et ecce סֻלָּם scala.

סָלַן Vnde סִלּוֹן, Spina. Iechez. 28.23, Et non erit vltra domui Israel סִלּוֹן מַמְאִיר spina pungens. Et 2.6, rebelles וְסַלּוֹנִים & spinæ tecũ sunt. R. Ionáh hanc radicem seorsum ponit. R. verò D. deducit à סָלַל.

סַלְסַל Vide סָלַל.

סֶלַע ס cum seghól, Petra, saxum, Arx, munitio: sic appellata quòd construatur frequentius super petram, aut saxũ. Psal. 40.3, & statuit עַל־סֶלַע super petram pedes meos. Iesa. 32.2, sicut vmbra סֶלַע־כָּבֵד petræ grauis. Et 31.9, וְסַלְעוֹ מִמָּגוֹר יַעֲבֹר & ab arce sua præ timore transibit. Vel deficit ל, secundũ R. D. in lib. rad. i. ad arcem suã. acsi dicat, & fugiet ad arcem suã, & ad turres suas fortes præ timore. Et R. Ioséph, Quum fugerit quispiã à facie inimicorum suorũ, & venerit ad munitionem fortẽ, non pauet. at à facie eleuationis manus Domini etiã arx, & munitio eius præ pauore transibit, & vitæ non fidet. Tharghum, Et regnum eius, potestásque præ pauore transibunt. Recta est prior expositio. Iesah. 2.21, Et in dentes (qui sunt vt rami arborum) הַסְּלָעִים petrarum.

סָלַף Peruertere, Subuertere. In pihél, Prouerb. 21.12, מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע peruertit (sub. Dominus. i. cognoscit quòd Domin' peruertit) impios ad malũ. sub. ipsorũ. In cõmẽ. Hebræorũ sic exponitur, Intelligit iustus domũ impii &c. i. homo iustus cõsiderat oculo intellectus sui vt sciat quis finis futurus sit domus impii: & videt quòd Dominus impiorum vias peruertit, ne bonã deligant viam: vt sit finis illorũ ad malũ. Et hoc illis vsu venit, quòd illorum impietas prohibeat illis

circundedi)eũ.R.D.in.lib.rad.exponit,Erunt coniun
cta & propinqua illi.Psa.88.8,mihi סָמְכָה appropinqua
uit ira tua.Vel,me circundedit ira tua. vtroque modo
exponit R.D.in cõment.Iesa.59.16,& iustitia eius ipsa
סְמָכַתְהוּ stabiliuit eum.aut auxiliata est ei.Iesa.63.5,סוֹמֵךְ
fulciens.qui auxiliatur.Psal.145.14,סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנֹּפְלִים
sustentat Dominus omnes cadentes. Iesa.26.3,יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם שָׁלוֹם
bi)custodies in pace in pace. Vide in יֵצֶר. Psal.119. 116,
סְמָכֵנִי firma me.Et 51.14, & spiritus voluntarius תִּסְמְכֵנִי
firmabit me.sustentabit me. Vel,& spiritu voluntario
firmabis(vel sustentabis)me. Priori modo exponit R.
Abrahám in cõment. vtroque verò R. D. in cõment.

Et in nifhál, Psal.71.6, עָלֶיךָ נִסָּמַכְתִּי מִבֶּטֶן tibi innixus
(coniũctus)sum ab vtero.Iesa.48.2,& Deo Israél נִסָּמְכוּ
innixi sunt.Iudic. 16.29,וְיִסָּמֵךְ & innixus est eis. Et in
pihél, Cant.2.5,סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת fulcite me (vel circun-
date me)phialis vitreis, secundum R.Abrahám in cõ-
ment.aut lagœnis,sub.vini.

סֶמֶל Cum quinque pũctis,Sculptile,idolum. Deut.
4.16,imaginem cuiuscunque סֶמֶל idoli.

סֹמֶן Vnde verbũ in nifhál, Iesa.28.25,& hordeũ נִסְמָן
signatum. R.D.in lib.rad.& cõment. exponit,
in signum & in terminũ tritico. Alibi nõ inuenitur in
Sacris literis.סִימָן Signum,frequentissimũ est Hebræis.

סָמַר Horrere,horrorẽ habere.Psal.119.120,סָמַר hor-
ruit pauore tui caro mea.Verbum significat se
excutere,& tremere, sicut quũ capilli erigũtur. vulgo,
הִסְמִיר. Et in pihél,Iób 4.15,תְּסַמֵּר horrebit(pro hor-
ruit)pilus carnis meæ.Vel melius,horrere faciet(pro fe
cit,sub.spiritus)pilũ.est enimverbũ transitiuũ. No-

men,סַמֵּר,Clauus,Horror pilorũ.Iesah.41.7,Et robo-
rauit illud בְּמַסְמְרִים clauis.מ est cum pathach.Et cũ chi
ríc,1.Paralip.22.3,לַמַּסְמְרִים. Et fœmineum,Irme.10.4,
בְּמַסְמְרוֹת clauis,& malleis roborabunt.Et cũ ש vice ס,&
מ cũ pathách,Eccles.12.11,וּכְמַשְׂמְרוֹת נְטוּעִים & sicut clau
fixi.& cum chiríc,2.Paral.2.9,לְמַסְמְרוֹת.

סְנֶה Rubus. Deuter.33.16, Et voluntas(beneuõlen-
tia)inhabitantis סְנֶה rubum, veniat super caput
Iosèph. Sunt qui exponunt de Deo benedicto.i. & be-
neuolentia Dei qui habitauit in rubo.Vel volũtas ho-
minis inhabitãtis seneh. i.desertũ, locúmque aridum.
quia seneh.i.rubus,crescit in terra arida & sicca.Et quæ
est voluntas eius:est pluuia quã iugiter postulat.Voca
tur autem mons סִינַי Sinái nomine סְנֶה, offensa in pro
latione vltima radicali.י enim in סִינַי est loco ה.

סָעַד Fulcire, firmare, stabilire, roborare, Prandere,
Prouer.20.28,וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ & firmum erit mi-
sericordiâ soliũ eius. Iudi.19.5,סְעַד לִבֶּךָ fulci(robora.est
cum camés præter normá)cor tuum buccella panis.1.
Reg.13.7,Veni mecũ domum,וְסָעֲדָה & prãde. ו est cum
maarích, & ם cum seuá , & in aliquibus libris est cum
chathéph camés. Iesah.9.7,וּלְסַעֲדָהּ & vt corroboret il-
lud. Et à prandendo,doctores Cibũ vocant סְעוּדָה. Et
à fulciendo,& sustentando, מִסְעָד dicitur Fulcrũ, fulci-
mentum.1.Reg.10.12,Et fecit rex è lignis almugghim
מִסְעָד fulcrũ domui Domini. Secũdum R.D.in li.rad.
in radice סָלַל,מִסְעָד est cõtignatio,aut trabs,vel colum-
na lignea,à roborãdo sic appellata. In cõm.quoque ex-
ponit colũnas ad sustinendũ cõtignationes,aut trabes.

סַעַר Suscitare,Proficisci. Psal.55.9, A vento סָעַר,id
est מִתְעוֹרֵרַת suscitato.Sunt qui exponũt profe-
cto,à נָסַע proficisci,iuxta illud Num.11.31, Et vẽtus נָסַע

profectus est à Domino. R. Abrahám in cõment. expo
nit, נוֹסֵעַ profectus: iuxta illud Iob 20.6, Si ascenderit
in cælũ magnitudo eius. R. Himmanuél in cõm. expo
nit vt R. Dauid: & quòd radix est סָעָה, & instar כּוֹנָה פּוֹנָה
נָטַל. R. Selomóh in cõmẽ. profecto. Tharghũ, נָטַל pro-
fecto, aut eleuato. Alibi in literis Sacris nõ inuenitur.

סָעִף Vnde סָעִיף, Ramus. & per translationẽ, Cogita-
tio: quæ sic se habet ad cor, sicut ramus ad ar-
borem. Et sic dens petræ, i. scopulus acutus & eminẽs,
vocatur סָעִיף, quòd sit similis ramo arboris. Iudic. 15.8,
mãsítque בְּסָעִיף סֶלַע עֵיטָם in dente petræ Hethám. Thar-
ghum, in שְׁקַף summitate. שָׁקַף enim est eleuare, exalta
re. Psal. 119.113, סֵעֲפִים cogitationes odio habui, & legem
tuã dilexi. i. omnes alias cogitationes odio habui, sed le
gem tuã dilexi, & omnes cogitationes meæ sunt ad il-
lam: vt exponit R. D. in lib. rad. & cõment. Singulare
est סָעִף instar שָׁלֵם. R. verò Ionáh scripsit esse nomen
tóar, pro habẽtes cogitationes malas: sed prius, inquit
R. D, est rectũ. R. Abrahám in cõment. dicit esse trãsi-
tiuum, id est cogitabũdos, aut corruptores. Tharghũ,
רְחַשְׁבִין מַחֲשְׁבִין סְרִיקָן illos qui cogitant cogitatio-
nes inanes (infructuosas) odio habui. R. Himmanuél
sic exponit, Notũ est quòd lex nostra est lex veritatis,
& omnes gentes in illa gloriantur: & vnaquæque ex il
lis accepit סָעִיף ramũ à lege nostra, & in illo gloriãtur.
Leges enim quæ sũt inter gẽtes, sunt veluti rami præ-
cisi à lege nostra sancta. Et hoc est quod dixit, סֵעֲפִים ra
mos. i. leges gentiũ quæ sunt vt rami præcisi à lege no
stra, odio habui. R. Selomóh in cõment. Cogitátes co-
gitationes iniquas odio habui. Quũ legis סֵעֲפִים, signi-
ficat cogitãtes: quũ verò legis סְעִיפִים, cogitationes. In-
terdum

terdũ scribitur cũ שׂ vice ס, Iob 4.13, בְּשִׂעִפִּים in cogita-
tionibus de visionibus nocturnis. i. visionum noctur-
narũ. daghés פ, est loco י. ita R. Selomóh, R. Abrahám,
R. Dauid, Tharghũ, & alii expositores. Et 20.2, Idcirco
שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי cogitationes meæ respondere facient (pro
faciunt) me. Tharghũ, respõdent mihi. R. Moséh, Idcir
co cogitationes meæ, quæ sunt cordi sicut rami arbo-
ri. 1. Reg. 18.21, Vsquequo claudicatis in duas סְעִפִים co
gitationes? secũdũ R. Selomóh, R. Abrahã, R. Dauid, &
alios Hebræos. Iesa. 2.21, וּבְסַעְפֵי & in dentibus petrarũ,
R. Abrahã, in prominẽtiis quæ sũt velut rami qui egre
diuntur è petris. Et 17.6, בְּסַעְפֹתֶיהָ in ramis eius fructus.

Et genere fœmineo, Ieche. 31.6, בְּסַעְפֹתֶיו in ramis eius.

Verbũ in pihél, Iesa. 10.33, מְסַעֵף פָּארָה excîdit ramũ in
robore. פָּארָה est Ramus: & singulare ponitur pro plu-
rali. R. D. in cõmẽt. exponit כּוֹרֵת הַפָּארוֹת excîdit ramos,
& R. Abrahám in cõment. יְכָרִית הַסְּעִפִּים excîdit ramos.

סַעַר Turbo, tẽpestas. Ionáh 1.4, Et fuit סַעַר־גָּדוֹל tem
pestas magna in mari. Psal. 83.16, בְּסַעֲרָתְךָ in tur-
bine tuo. Quatuor sunt cũ שׂ vice ס, Iesa. 28.2, שַׂעַר סָטָף
(sicut) turbo excisionis. Ieche. 32.10, Et reges eorũ יִשְׂעֲרוּ
עָלֶיךָ שַׂעַר formidabũt super te formidine. aut horrebũt
horrore. In radice שָׂעַר hic locus citatur à R. D. Et 27.
35, & Iob 18.20. Alia forma, cũ ה, Nachum 1.3, In tem-
pestate, וּבִשְׂעָרָה & in turbine. est scriptũ cum שׂ. 2. Reg.
2.11, בַּסְּעָרָה in turbine. Idem versu 1, sed ס est cũ cames
chathéph, & ב cũ gahaia, scilicet בְּסַעֲרָה. Zechar. 9.14, Et
ibit בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן in turbinibus (vel sicut turbines, si lega
tur כ) vẽti Australis. R. D. in cõmen. Et ibit cõtra Grae-
cos sicut ventus turbinis: sicut scriptũ est Nachum 1.3.
Et memorauit תֵּימָן plagam Meridionalem, quòd inde

tur lex secũdum sermonẽ hominum. Rectũ verò est vt sit verbũ transitiuum, quia inuenimus idem verbũ esse intransitiuum, & transitiuũ, vt patet in חָלַם hál, Hose.13.3, Sicut gluma יִסַּעַר מִגֹּרֶן turbine propelletur (.i. quæ turbine propellitur) ab area. Secúdũ normã debuerat esse יִסָּעַר cũ pathách. acsi dicat, Erunt sicut palea minuta quæ cito mouetur de area vento turbinis. R. quoque Abrahám in cõmen. dictionem scripsit esse extraneã, & quòd debuerat esse cũ pathách magno. Et in hithpahál, Dani.11.40, וְיִשְׁתַּעַר עָלָיו & instar turbinis veniet contra eum rex Aquilonis. Scribitur cum ש.

סַף Vide סִפִּין. סֶפֶף Vnde סַף, Nomen vniuersale omnibus vasis vinariis, vt ait R. Dauid in lib. rad. & aliis vasis domesticis tam magnis quàm paruis: & quũ annumeratur aliis vasis, est vas secúdum dispositionẽ hydriæ. Est etiã & מְזוּזַת הַשַּׁעַר postis portæ: sed superliminare quod vnũ est, postes verò sunt duo. Et & סַף, limen infernũ. Zecha.12.2, Ecce ego pono Ierusalaim סַף רַעַל vas soporis (.i. soporiferũ) omnib' populis. R. Abrahám, craterẽ, aut calicem. Et sic R.D. בּוּם, calicem soporis. Iechez.40.6, Et mensus est אֶת סַף portæ, &c. וְאֵת סַף אֶחָד & postem alterũ, &c. sic R.D. in cóm. Et הַסִּפִּים sũt מְזוּזוֹת postes hinc & inde. 1. Reg.14.17, Ipsa ingressa est בְּסַף הַבַּיִת postẽ domus. i. postem portæ domus. Non fecit mentionẽ portæ, causa breuitatis: & sic dixit Ieche.45.19, Et ponet אֶל מְזוּזוֹת הַבַּיִת in postem domus. Et quẽadmodum vocãtur maxillæ (.i. postes) portarum סִפִּים: sic vocatur limen infernum סַף, vt est illud Iudic.19.27, Et manus eius super הַסַּף limẽ. Et sic quod dictũ est, Ipsa ingressa est בְּסַף limẽ domus. Et sic Iechez.

veniat vẽtus turbinis, sicut scriptũ est Iiób 37.9, A Meridie veniet turbo. Et est ventus Meridionalis, vt scriptũ est Iiób 9.9, Et interiora תֵּימָן Meridiei. Ab hoc verbum in cal, Ionáh 1.11, Mare ibat, וְסֹעֵר & cómouebatur vt turbo. aut turbinẽ concitabat. Iesah.54.11, סְעָרָה manens in turbine, secũdum R. Abrahám. Chabac. 3.14, יִסְעֲרוּ veniẽt vt turbo ad dispergẽdum me. R.D. Vel cõ mouebuntur, secundũ R. Abrahám in cõmen. Psal.58. 10, Sic ira יִשְׂעַרְנּוּ vt turbo perdet eum. i. vnúquenque ipsorũ. Et in pihél, Iiób 27.21, וְיִשְׁעֲרֵהוּ & turbine commouebit eum de loco suo. Vel, vt turbo commouebit eum. Est cum ש, & ex pihél, inquit R. Dauid. R. verò Ionáh scripsit esse ex nifhál: sed vt mea fert opinio, non est rectum, quia in nifhál non est verbũ aliquod trãsitiuum, sed omnia intrãsitiua. Et in nifhál, Psal.50.3, וּסְבִיבָיו נִשְׂעֲרָה מְאֹד & in circuitibus eius (.i. vndiquaque) defecit valde. vel cõsumpta est, sub. terra. Vel, mota est vt turbo. Zecha.7.14, וְאֶסָּעֲרֵם & affligar cũ eis in omnibus gentibus. Hæc dictio in margine scribitur וְאֶסְעֲרֵם. Et est ex nifhál, inquit R.D. in lib. rad. & intransitiuũ, non transitiuum, vt scripsit R. Ionáh. Vnde exponitur וְאֶסָּעֵר עִמָּם. Et in cõmẽ. hoc modo scribit, Dictio וְאֶסְעֲרֵם est difficilis in grãmatica. Et dixerũt (sub. grammatici) quòd est cõposita ex cal & nifhál. At pater meus R. Ioseph scripsit esse ex cal, quãuis sit intransitiua: & esse sicut illud Iesah.35.1, יְשִׂשׂוּם. Et punctatur וְאֶסְעֲרֵם, & non וְאֶסָּעֲרֵם, secũdum normã ad dilatãdum ע, & ad alleuian dum illud. & punctarũt א cum séri, & ם cum camés, ad amplius prolongãdam, dilatãdamq; dictionẽ. Est autẽ sensus, Ego affligor cũ eis in captiuitate, iuxta illud Iesah.63.8, In omni afflictione eorũ afflictio ei. Et loqui-

סָפָא Vnde מִסְפֹּא,Omnis cibus iumentorum præter paleã,vt hordeũ,vt ſpica,vt auena. Geneſ. 24. 25, Etiã palea, etiam מִסְפּוֹא רַב cibus multus nobiſcum.

סָפַד Plangere.1.Reg.14.13,וְסָפְדוּ־לוֹ & plangent eum omnis Iſraél.Ieſah.32.12, סֹפְדִים plangentes. Eccleſ.3.4,Tempus סְפוֹד plangendi.Zechar.7.5,quũ ieiunaueritis וְסָפוֹד & plangere. pro planxeritis. Eſt(inquit R.Abrahám in cõmen.)macór.Et ſic eſt וְסָפַדְתֶּם סְפוֹד plangetis plangendo.Cauſa enim breuitatis ſic loquitur Scriptura. Quidam tamen codices habent וְסָפַדְתֶּם cũ ר.i.Et narrabitis plangendo. Irme.4.8,סִפְדוּ plangite.Michâh 1.7, אֶסְפְּדָה plangá. Et in niſhál, Irme.16. 4,Non יִסָּפְדוּ plangentur. Nomen,מִסְפֵּד,Planctus.Irme.6.26. Alia forma, Zechar.12.10,כְּמִסְפֵּד ſecundum luctum ſuper vnicum.

סָפָה Eſt כָּלָה, Deficere, Conſumere, perdere: & סָפַח, Addere:& יָתַר,Abundare. Irme.12.4, סָפְתָה defecit(vnũquodque ex)animalibus.eſt verbum intranſitiuum.Deut.29.19,vt סָפוֹת הָרְוָה אֶת־הַצְּמְאָה addat ebriã cum ſitiente.Vel intranſitiue,vt addatur(vel addat ſe, i.adhæreat)ebria cum ſitiente.Exponit R.D.in lib.ra. Impius cogitat in corde ſuo vt ambulet in temeritate cordis ſui,vt abũdare faciat,vt addat animæ הָרְוָה quod eſt deſiderium edendi,& affluendi deliciis,etiã in rebus prohibitis,illicitiſque.Et ſunt qui exponũt הָרְוָה animã intellectiuã:& indicat iuſtos. Et הַצְּמְאָה eſt anima cupiſcens: & indicat impium. ipſa enim ſitit deſiderata mundana ſemper,nec vnquã ſatiatur: anima verò intellectiua eſt רְוָה , quia acquieſcit in his quæ habet de mundo,iuxta illud Prouer.13.25, Iuſtus comedit ad ſaturitatem animæ ſuæ,& venter impiorũ deficiet.At R.

4.18, Quũ poſuerint ipſi סַפָּם אֶת־סִפִּי limen ſuũ cũ limine meo.Exo.12.22,in ſanguine qui eſt בַּסַּף in calice. vel crateꝛe. 2.Reg. 12.9, Et ponent ibi ſacerdotes cuſtodes הַסַּף vaſis,(pro vaſorum,)omne argentum.Tharghũ,ſacerdotes אַמַּרְכְּלַיָּא præpoſiti(gubernatores,aut theſaurarii)omnẽ,&c.Sunt enim(ait R.D.in cõm.הַגְּנָזְבְּרִים præpoſiti(aut theſaurarii)magni,ſub quibus ſunt cõſtituti alii.Vnde Onchelos in Tharghũ,pro וּנְשִׂיאֵי נְשִׂיאֵי הַלֵּוִי & princeps principũ Leui Elhazár,Nume.3.32:ſic habet,וְאַמַּרְכְּלָא & prĩceps qui cõſtitutus eſt ſuper principes Leuitarũ, &c. Ieſa.6.4, Et mouerunt ſe אַמּוֹת הַסִּפִּים teſtudines (vel liminaria) poſtiũ.R.D.in cõmẽt.הַסִּפִּים ſunt מְזוּזוֹת הַשַּׁעַר poſtes portæ: ſed אַמּוֹת ſunt הָאֵילִם teſtudines quæ ſunt ſuper poſtes intrinſecus & extrinſecus, quæ ſunt factæ inſtar כִּפָּה teſtudinis.Et quia ſunt conjunctæ poſtibus,motis illis mouẽtur & poſtes. Sũt qui exponũt אַמּוֹת cubitis, ſub.duob⁹,aut tribus. Tharghũ, Et mouerũt ſe אֵילוֹת סִפֵּי הֵיכְלָא teſtudines poſtiũ templi. Irme.52.19,וְאֶת־הַסִּפִּים & calices,(crateres,vel hydrias)& thuribula.Hamós 9.1,percute הַכַּפְתּוֹר ſuperliminare,& cõtremiſcẽt הַסִּפִּים poſtes. R.D.in cõm.percute הַכַּפְתּוֹר, id eſt הַמַּשְׁקוֹף ſuperliminare templi(quod eſt ſuper poſtes: ſic appellatũ quòd in illo eſſent picta כַּפְתּוֹרִים pomæ,ac flores)& cõmouebunt ſe duo poſtes portæ. Et forma fœminea, 2.Reg.12.13,סִפּוֹת כֶּסֶף craterꝛ argenti. Et cum pathách,2.Sem.17.28,וְסִפּוֹת & crateres.In nonnullis codicibus eſt cũ ש vice ס. Hinc verbũ in hithpahál,Pſal.84.11, Elegi הִסְתּוֹפֵף hoſpitari in domo Domini,&c. Vulgo,ait R.Dauid,אַבִּירְנַר *Abergare*. At rectũ eſt vt exponatur, in limine eſſe. Nam per viã liminis ingreditur quis domum,quæ eſt locus hoſpitandi.

venit vt moriatur, non morietur in lecto suo, sed gladio cadet. Vel, Et omnis additus (adiunctus, sub. filiis populi sui,) vt congregetur cum eis in munitione, cadet gladio, quũ capta fuerit ciuitas. Et sic Iehonathan interpretatus est, Et omnes qui ingressi fuerint munitiones occidentur. Et in hifhíl, Deuter. 32. 23, אֶסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת addam eis mala. Vel consumã (perficiam) super eos mala. Acsi dicat, Omnia mala quæ sunt in mũdo consumam in illis, nec permittam aliquid mali in mundo, quod super illos non adducam.

סָפַח Est קָבַץ, Congregare: דָּבַק, Hærere, adhærere, Cõiungere, & aggregare rem ad rem, recolligere. 1. Semu. 2. 36, סְפָחֵנִי iunge me vni (sub. parti) sacerdotiorum. R. D. in cõment. Coniunge me vni sacerdotiorũ. i. vni è custodiis sacerdotum. Et sic Tharghũ, Constitue me in vna è custodiis sacerdotalibus. Et in pihél, Chab. 2. 15, Væ danti potũ amico suo, מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ iũgẽti vtrẽ tuũ. vel, irã tuã. Acsi dicat, Væ illi qui propinat amico suo, & væ tibi qui iungis vtrẽ tuũ &c. R. Abrahám. Væ propinanti socio suo calicem soporis, & inebriabis eos vtre tuo. Sed magis rectum est vt exponatur, iram tuã, à יָחַם, secundum illud Iesah. 63. 5, & inebriabo eos בַּחֲמָתִי ira mea. Tharghũ, וְזַלִּיף בְּיַחֲמָא & effundenti in ira.

Et in nifhál, Iesah. 14. 1, וְנִסְפְּחוּ & adhærebunt domui Iahacób. Et in puhál, Iiób 30. 7, Subter vrticam יִסְפָּחוּ congregabuntur. pro cõgregabantur subter vrticas in locis nempe desertis. Et in hithpáhal. 1. Semu. 26. 19, Expulerũt me מֵהִסְתַּפֵּחַ ne adhæreã (aut coniũctus sim) hæreditati Domini. Hinc nomẽ, סַפַּחַת, Plaga quædã lepræ cuti adhærens. i. Scabies. Leuit. 13. 2, si fuerit in cute carnis hominis tumor, vel סַפַּחַת scabies. R. Dauid,

Ionáh exponit secundum priorẽ significantiam: acsi dicat, Quia videt impius deficientiã iusti cum impio, & quòd nõ est amplius iusto quàm impio in morte: dicit non esse retributionem, neque pœnã: dicit etiã, Pax erit mihi. Et hæc est antiquorũ opinio qui non credebant retributionem, neque pœnã, contra quam scriptũ est, Deuter. 29. 20, Non volet Dominus parcere illi. R. Selomóh in cõment. exponit, Vt addã illi vltiones super illud quod fecit hactenus per errorẽ, & trãsire faciã super eos. Et ita Tharghum, Vt addam ei peccata erroris super temeritates. Et רָוֶה ebria, est שׁוֹגֵג errans, ignorans, qui facit vt homo ebrius ignoranter facere solet. & צְמֵאָה sitiens, est qui facit scienter, ac voluntarie. R. Ionáh Hispanus, סְפוֹת est sicut illud Iesah. 30. 1, vt סְפוֹת addat peccatũ peccato. Et est sensus, Pax erit mihi, quãuis ambulem in temeritate cordis mei: quia in iustitia iustorum viuã, quia sunt multi, & ego vnicus pecco. Idcirco scriptum est postea, Non volet Dominus parcere illi, &c. Iesah. 29. 1, סְפוּ addite annum super annũ. Gene. 18. 23, num etiã תִּסְפֶּה צַדִּיק consumes (perdes) iustũ &c. Et in nifhál, Proue. 13. 22, Et est נִסְפֶּה consumptus (vel, qui perit) absque iudicio. i. quia non est ei facultas. In cõment. scribitur quòd est tóar ex nifhál. i. consumptus, perditus: acsi dicat, Et est ager consumptus, & non est in illo fructus, absque iudicio. i. eo quòd nõ est dispositus, & præparatus quantum ad illa quæ sunt necessaria illi. Vel, & est vir consumptus, & moritur fame, quòd ignoret sationis morẽ, eo quòd non est ei facultas conducẽdi operarios, qui colant terram, & terra desolatur, eiúsq; dominus moritur. Iesa. 13. 15, & omnis הַנִּסְפֶּה cõsumptus cadet gladio. quia ille cuius tempus

scabiem scribit esse collectam, & pariter cógregatam.
Alia forma, præposito מ, Leuit.13.6, מִסְפַּחַת הִוא scabies est. Iesah.5.7, & expectauit (sub. Deus) iudicium, & ecce מַשָּׂפָה plaga lepræ, &c. Acsi dicat, Expectaui vt facerent pauperũ & oppressorum iudiciũ, & ecce sunt eis plaga lepræ: & expectaui vt facerent eis iustitiam, & ecce clamor quo clamant propter oppressionẽ opprimentiũ.
Verbum in pihél, scriptum cum ש vice ס. Iesah.3.17, וְשִׂפַּח אֲדֹנָי קָרְקָפ & lepra (aut scabie) afficiet Dominus verticem filiarũ Siión. Hinc & מִסְפָּחוֹת, Velamina quibus mulieres suas facies velabant: quæ sic appellabantur, quòd capiti semper hærerent. Ieche.13.18, væ suentibus (scilicet mulieribus) &c. & facientibus הַמִּסְפָּחוֹת velamina super caput omnis staturæ. Et 21, & disrumpam אֶת־מִסְפְּחֹתֵיכֶם velamina vestra. Hinc & סְפִיחַ, Germẽ quod per se egreditur atque oritur sine satione, & absque sementе. Leuit.25.11, & non metes אֶת־סְפִיחֶיהָ per se nascẽtia eius. Illud autẽ Iiób 14.19, Lapides contuderunt מַיִם תְּשִׁטֵּף סְפִיחֶיהָ עֲפַר־אֶרֶץ aquæ, diluet (pro diluent) germina (aut per se orientia) eius vsque ad puluerẽ terræ. Potest etiá exponi per metathesin literarũ, à סָחַף, trahe re, verrere: vt sit sensus, סְפִיחֶיהָ הַמַּיִם תְּשִׁטֵּף עֲפַר־אֶרֶץ trahẽs (seu verrens) pluuia, diluet puluerẽ terræ. Et memorat eius aquarum, vt dixit Iiób 38.25, Quis diuisit ad inundationem תְּעָלָה aquæductũ? R. Mosèh in cõmen. Aquæ cõundẽt lapides in puluerẽ terræ, ibíque per se nascẽtia germinabũt, & diluet, inũdabitq; illa alueus fluminis. Vel מַיִם est fœmineũ singulare: & magis rectũ videtur vt dicat quòd terra inũdabitur inundatione aquarum memoratarũ, id est, omne quod germinat in terra: & ecce

ecce vniuersa eradicabuntur, diluentúrque.

סַפָּל Phiala, lagœna, hydria. Iudic.5.25, בְּסַפֵּל in phiala fortium obtulit butyrũ. i. in phiala magna in quibus bibunt fortes ac magni. R. Ionáh exponit, In phiala pastorum maiorũ, sicut Irme.25.34, inuoluite vos אַדִּירֵי pastores magni pecudum. In lingua Græca כּוֹס calicẽ vocãt פּוּלִי φιάλη phialã. Iudi.6.38, Et expressit rorem de vellere plenã הַסַּפָּל phialam aquæ. R.D. in lib.rad. exponit לַקָּנָא vtrẽ pelliceum quẽ faciunt pro aqua, vt exponit R. Serirá ghaón.

סָפַן Est כָּסָה, Tegere, operire. & dicitur de domibus. 1.Reg.6.9, וַיִּסְפֵּן אֶת הַבַּיִת & texit domum. Deu.33.21, pars מְחֻקַּק סָפוּן legislatoris tecti. operti. R. Selo. in cõmẽ. quia nouit quòd ibi. i. in hæreditate sua, est pars agri sepulchri legislatoris Mosèh. חֶלְקַת סְפוּנָה pars abscõdita est ab omni creatura: quia dictum est Deut.34.6, Et nõ nouit quispiã sepulchrũ eius vsque ad diẽ hãc. R. Abrahám, מְחֻקַּק id est magni, & dominantis. Et סָפַן est ficut illud 1.Reg.7.3, וְסָפַן & tecta est cedro. Et est sẽsus, vidit palatia tecta, quæ erant pars magnatum Emoræi. Vide חָקַק. Deute.33.19, וּשְׂפֻנֵי & tectos thesauros. Scriptũ est cum ש vice ס. Nomen, 1.Reg.6.15, vsque ad partes הַסְּפִינָה cõtignationis. Aliud, Ionáh 1.5, vsque ad latera הַסְּפִינָה nauis. i. vsque ad vnum è lateribus nauis.

סָפַק Percutere, Complodere manibus, Applaudere, Inuoluere, Sufficere. Irme.48.26, וְסָפַק & complodet Moáb in vomitu suo. Vel est verbum intransitiuum, pro inuoluet se (vertet se) in vomitu suo. Quia cõparauit Moáb ebrio, dixit וְסָפַק, acsi dicat, quemadmodum ebrius inuoluit (aut reuoluit) se, & vertit de latere in latus, dum euomit vinũ quod bibit, & reuoluit se

merauit populum. Psal. 56.9, נֹדִי סָפַרְתָּה motũ meum nu
merasti. vel scripsisti, secũdũ R.D. Iesa. 33.18, vbi est סֹפֵר
scriba, vbi est ponderator, vbi est סֹפֵר אֶת־הַמִּגְדָּלִים qui nu
merat turres? Acsi dicat, quãquã venit rex Christus, ad-
huc meditabitur cor tuũ timorẽ à regibus gẽtiũ qui nu
merãt, & põderãt argẽtũ, quia capiebãt tributũ ab Israel.
Irm. 8.8, frustra (sũt) סוֹפְרִים scribæ. Psal. 48.13, סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ
numerate turres eius. Et 87.6, Dominus יִסְפֹּר quũ scri-
pserit populos. Alii autem, narrabit: Vel numerabit, se
cundum R. Abrahám in cõment. Et in nifhál, Irm.
33.22, non יִסָּפֵר numerabitur exercitus cæli. Et in pi-
hél, Psal. 119.13, Labiis meis סִפַּרְתִּי narraui. Exod. 9.16, &
vt סַפֵּר שְׁמִי narrent nomẽ meum. Iesah. 43.26, סַפֵּר narra
tu. Et in puhál, Chab. 1.5, Non credetis, quũ יְסֻפַּר nar
rabitur. narratũ fuerit. Iiób 37.20, הַיְסֻפַּר־לוֹ nũ narrabi-
tur illi, quũ loquar? Nomẽ cũ quinque pũctis, סֵפֶר, Li-
ber, Literæ. Ge. 5.1, זֶה סֵפֶר hic liber generationũ Adám.
Vel, hæc enarratio. vtroq; modo exponit R.D. 2. Reg.
5.5, & mittã סֵפֶר literas ad regẽ. 1. Re. 21.8, scripsit & סְפָרִים
literas. Alia forma, סְפָר, 2. Para. 2.17, Post הַסֹּפֵר nume
rationẽ qua סְפָרָם numerauit eos Dauid. Nomẽ vice
macór, Num. 23.10, Quis numerauit puluerẽ Iahacob,
וּמִסְפָּר אֶת־רֹבַע יִשְׂרָאֵל & numerare (su. poterit) quartã par
tẽ Israél? quia est cũ camés, & non est in regimine. hoc
etiã ostendit sequens dictio אֶת. Nomen tóar, Psal. 71.
15, quoniam non cognoui סְפֹרוֹת enumerata. sub. insti-
tiam tuã, & salutem tuã. Acsi dicat, inquit R.D. in lib.
rad. Non noui quòd possint esse numeratæ. Vel est no-
men, cuius singulare est סְפוֹרָה instar בְּשׂוֹרָה. Acsi dicat,
Non noui illis numeros. Tharghũ, מִנְיָינֵיהוֹן numeros
eorum. Idem R. Abrahám in cõment. sed scribit cho-

corpore suo per terrã: sic faciet Moáb propter multi-
plices afflictiones suas. Et 31.19, סָפַקְתִּי עַל־יָרֵךְ percussi fe-
mur. Iiób 34.26, loco impiorum סְפָקָם percussit eos in
loco videntiũ. Vel sic, loco ipsorum, impios percussit
in loco videntiũ. R. Abrahám Perusól: Quia causa im-
pietatis eorũ percutiet eos Deus, & perdet eos pro im-
piis aliis. Vel, percutiet eos vltionibus, quæ cõueniunt
impiis qui similes sunt illis. R. Moséh, Dixit quòd im-
pios percussit in oculis omnis vidẽtis, vt capiãt omnes
eruditionẽ. R. Leui, Percussit eos secundum gradũ quo
percutiuntur impii, in loco videntiũ, vt timeant ma-
lum quod illis vsuuenit, & videant quòd ipsi sunt sibi
causa malorũ. Iiób 27.23, יִשְׂפֹּק עָלֵימוֹ כַּפֵּימוֹ percutiet super
eum manus suas. Aut, complodet super eum manibus
suis. Et 34.37, inter nos יִסְפּוֹק cõplodet, & multiplicabit
sermones suos contra Deum. R. Abrahám Perusól, In-
ter nos percutiet palmas suas, flebítque, quum dixerit
quòd dolores qui sibi cõtigerunt, non conueniebãt si-
bi. Et multiplicabit verba sua in Deũ, asserens illum nõ
habere prouidentiam, nec videre. R.D. in lib. rad. In-
ter nos multiplicabit verba sua, ne pudore suffundatur
à nobis. 1. Reg. 20.10, si יִשְׂפֹּק suffecerit puluis &c. Iesah.
2.6, וּבְיַלְדֵי נֵכָרִים יַשְׂפִּיקוּ & cogitationib⁹ (cõsiliis) alienorũ
applaudet. pro applauserũt. Vide יָלַד in fine. est cum ש.
Nomen Iiób 36.18, Quia ira est, פֶּן־יְסִיתְךָ בְשָׂפֶק ne forte
remoueat te flagello. vel, cum sufficientia. ש vice ס. Vi-
de סִית. Et 20.22, בִּמְלֹאת סִפְקוֹ יֵצֶר לוֹ quũ repletus fuerit ad
sufficientiã suã, angustia illi. R. Moséh, Quum repletũ
fuerit eius desiderium, peruenerítque ad id quod suffi-
cit sibi: tunc veniet super illum angustia & afflictio.

סָפַר Recensere, Numerare, Narrare, Referre, nun-
tiare. 2. Semu. 24.10, postquam סָפַר אֶת־הָעָם nu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

R.Dauid.Vide אֱלֹה in dictione אֵל.

סָרַח Est יָתַר, Superesse, superfluere, redundare: פָּשַׁט, Extẽdere, Diffundere se, luxuriari, & superabũdare. Ieche.17.5, fuit in vitem סֹרַחַת luxurientem.i. ramis se extendentem. Exo.26.13, Erit סָרוּחַ superfluum in lateribus, &c. Hamós 6.7, וְסָר מִרְזַח סְרוּחִים & prope est vt veniat luctus extensorum. vel residuorum. secundum R.D. Vel, & remouebitur canticũ à residuis, secundum R.Abrahám. R.D. in cõment. exponit, Appropinquabit, & veniet luctus eorum qui se extenderunt in lectis suis, & fuerunt pingues & delicati. Et סָר est appropinquauit, vt Ruth 4.1, סוּרָה accede, sede hîc. At Ionathán sic vertit, וַיַּעְדִּי מִנְהוֹן מַרְזַחִין וּמַכְּבִין & remouebit ab eis lætitias, (aut laudes) & ornamẽta capitis. aut sindones. Et sic non dixit quòd luctus remouebitur ab eis, sed lætitia. In aliquibus tamen codicibus est מַכְּבִין cum duplici כ, id est lectos. Vnde Tharghum, pro Et sedebis עַל מִטָּה super lectum gloriosum, Iechez.23.41: habet super מַכְּבִין lectos. Et מִרְזַח est אֵבֶל luctus. Et ita exponunt doctores Hebræorum. Et סְרוּחִים sunt נִשְׁאָרִים residui, relicti. acsi diceret, relicto populo, siue residuo. Hamós 6.4, Qui dormiũt in lectis eburneis, וּסְרֻחִים & superfluis, siue redundãtibus. i. qui ponũt super lectos suos pãnos longos, & latos, redundãtes in longitudine & latitudine in lateribus lecti ob delicias. Tharghum, וְעוּמְקַיָּין & profundis. Iechez.23.14, סְרוּחֵי טְבוּלִים tiaras tinctas (colorum varietate) in capitibus suis. R.D. in cõment. dixit quòd filii Babél ponebant in capitibus suis צְנִיפִים tiaras tinctas diuersis colorũ speciebus. Et ipsæ tiaræ redundabant, & pendebãt illis à tergo, quod non erat secundum morem filiorũ terræ Israél. Et סְרוּחֵי est עוֹרְפֵי וְיֹתְרֵי

lem poni vice súrec. i. סְפוּרוֹת instar גְּבוּרוֹת. Fœmineũ, סִפְרֵת, Psal.56.9, בְּסִפְרָתֶךָ in libro tuo. Et præposito מ, מִסְפָּר, Numerus. Leuit.25.15, בְּמִסְפַּר in numero annorũ. 1. Paral.12.23, & isti מִסְפְּרֵי numeri principum. Hinc nomen lapidis pretiosi סַפִּיר, Græce σάπφειρος. Exod.28.18, carbunculus, סַפִּיר sappir. Cant.5.14, obductus סַפִּירִים sapphiris. Haghaón scripsit esse lapidem album. i. crystallum. Alii verò rubeum. Vide לָבַן.

סָקַל Lapidare. Deuter.13.10, וּסְקַלְתּוֹ & lapidabis eum lapidibus. Exo.19.13, סָקוֹל יִסָּקֵל lapidando lapidabitur. 1. Semu.30.6, לְסָקְלוֹ lapidare eum. Exo.8.26, & nõ יִסְקְלֻנוּ lapidabunt nos? Et in nifhál, יִסָּקֵל vt in macór ipsius cal. Et in pihél, Iesah.62.10, סַקְּלוּ מֵאֶבֶן sternite. (sub. eam viã) lapide. Idem R.Abrahám & R.D. in cõmen. Potest etiã (ait idem R.D.) exponi, Remouete ex ea lapides. Doctores autem Hebræorũ exponunt, Facite viam altam è lapidibus magnis. 2. Semu.16.6, וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד & lapidabat lapidibus Dauid. Iesah. 5. 2, וַיְסַקְּלֵהוּ & remouit lapides ex illa. Idem R. Abrahám & R.D. At R. Ioséph exponit, ædificauit ei maceriam lapideam, facta in circuitu fouea. Et in puhál, 1. Reg. 21.14 & 15, סֻקַּל lapidatus est.

סָרַר Quære in סוּר in pohél. Ibi enim citantur quæ hac in radice citari solent.

סָרַב Inde סָרָבִים, Rebelles. Iechez.2.6, Quoniã סָרָבִים rebelles, & spinæ. Alibi nõ inuenitur: frequens autem est in Tharghum.

סָרָה Vnde סִרְיוֹן, Lorica. Irme.51.3, וְאֶל־יִתְעַל בְּסִרְיוֹנוֹ & ne extollat se in lorica sua. In quibusdam codicibus est cũ ש vice ס, & sic אֶל ponitur pro אַל ne, aut non. Vel, ad eum qui extollat se in lorica sua, secũdum

Universidad de Deusto
Biblioteca

pes in palatio regis Babél. Et sic Tharghũ, רַבְרְבִין prin-
cipes. Genes. 40.2, Et iratus est Parhóh aduersum duos
סָרִיסָיו eunuchos (vel principes) suos.

סָרַף Vnde מְסָרֵף, Auunculus, frater matris: דּוֹד verò
est patruus, frater patris. Hamós 6.10, Et tollet
eũ דּוֹדוֹ וּמְסָרְפּוֹ patruus eius, & auunculus eius. Sunt qui
exponunt, & cõburens eum, à שָׂרַף. & sic ס est loco ש. V-
tranque expositionẽ refert R.D. in cõment. Et R. Io-
séph Kimchi, Qui diligit eũ, veniens ad comburẽdum
carnẽ mortui propinqui sui propter fœtorem, ad effe-
rendum ossa de domo, dicet socio suo, Num sunt ad-
huc apud te mortui vt efferas? quia opem feram tibi.
Tharghũ, Et tollet eũ propinquus eius de incendio ad
efferendum, &c. R. Abrahám in cõment. Huic dictioni
non est socius. Sensus est, ingrediebãtur homines do-
mum ad educendum mortuos è domo, vt sepelirent
eos. quúmque viuens egrederetur, & agnosceret pro-
pinquum suũ, portabat eum, dicebátque ad illum qui
erat in lateribus domus, Num sunt adhuc ibi ossa?

סְתָו Est זְמַן הַחֹרֶף, Tempus hyemis. Cãt. 2.11, Ecce חֹרֶף
hyems transiit. Alibi non inuenitur. Tharghũ,
pro, & æstas, וַחֹרֶף & hyems, Gene. 8.22: habet וְסִיתְוָא.

סָתַם Obstruere, obthurare, claudere, Abscõdere. 2.
Paralip. 32.30, סָתַם אֶת־מוֹצָא obthurauit exitum
aquarum. Threno. 3.8, שָׂתַם תְּפִלָּתִי inclusit orationem
meã. ne videlicet ingrederetur ante illum. Ieche. 28.3,
Omnia סָתוּם לֹא עֲמָמוּךָ clausa nõ absconderunt à te. vel
nõ absconderũt se à te. est enim (ait R.D. in cõm.) ver-
bum intrãsitiuum. Tharghũ, Et omne secretũ non est
absconditum à te. Psal. 51.8, וּבְסָתֻם & in clauso (abscõdi-
to) sapientiam scire facies me. i. in rebus clausis, & abs-

pro עוֹדְפִים וְיוֹתְרִים, redundãtes & nimii. Ipsúmque סְרוּחֵי
cadit super ipsos. id est refertur ad Chaldæos. Vel quia
erãt סְרוּחִים nimii ex parte tiararum tinctarũ quæ erant
סְרוּחִים excedentes & superfluæ. sicut illud Iesah. 1.30, Et
eritis sicut quercus defluens. i. cuius folia defluunt, ca-
dúntque. Irme. 41.5, Rasi barba, & scissi vestibus: id est
rasas habẽtes barbas, scissásque vestes. Et sic redundan-
tes, siue nimii, sub. tiaris. i. redundantes habẽtes tiaras.
Et in טְבוּלִים deficit substãtiuũ colore, sicut Cha. 1.16, Et
esca eius pinguis. scilicet agnus. vel pingue pecus. Cãt.
4.2, Dẽtes tui sicut grex tõsarũ. scilicet ouiũ. Exo. 26.12,
וְסֶרַח & quod residuũ est (aut redũdat) in cortinis taber-
naculi, dimidiũ cortinæ quæ superest, תִּסְרַח redũdabit
in posterioribus (partibus) tabernaculi. Et in nifhál,
in alia significatione, Irme. 49.7, נִסְרְחָה corrupta est sa-
piẽtia eorum. In margine scribitur ר cum camés cha-
théph נִסְרֲחָה. Et sic scriptũ esse asserit R.D. in lib. rad. &
cõment. vbi exponit נִפְסְדָה corrupta est, נִבְאָשָׁה putruit,
fœtuit. Nomen, סֶרַח, vt paulo suprà Exod. 26.12.

סָרַן Vnde סְרָנִים, id est שָׂרִים, Principes. Ieho. 13.3, Quin
que סַרְנֵי principes Pelistinorum. Altera signi-
ficatio, 1. Reg. 7.30, וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת & tabulæ æris. Vnde per
metathesin literarum in Misnáh, & Tharghum, tabu-
læ dicuntur נִסְרִים.

סָרַס Vnde סָרִיס, Eunuchus, Princeps. Genes. 37.36, Et
Medanim (. i. Midianitæ) vendiderant eum Po-
thiphár סְרִיס eunucho (vel principi) Parhonis. Sed quo-
modo hic appellatur eunuchus, siue castratus, quũ ha-
beret vxorẽ? Respondet R.D. in lib. ra. quòd testes erãt
castrati: sed non neruus. idcirco habebat vxorẽ. Thar-
ghum, רַבָּא principi. 2. Reg. 20.18, Et erũt סָרִיסִים princi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

45.3, thesauros מִסְתָּרִים absconsionũ.i.abscóditos. Alia forma, Iesah. 53.3, וּכְמַסְתֵּר & veluti absconsio faciei ab illo. Alia item, Iesah.4.6, וּלְמִסְתּוֹר & in abscósionem ab inundatione.

QVADRATA.

סִכְסַךְ Est בִּלְבֵּל, inquit R.D.& R.Abrahám, Cófundere, miscere. Iesa.19.2, וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם & cõfundam (miscebo) AEgyptũ cum AEgypto. Sic 9.11. Alibi non inuenitur.

סִלְסַל Exaltare. Vide סָלַל.

סַלְסַל Vnde סַלְסִלּוֹת, Canistra, quibus homo vtitur in vindemia. Irm.6.9, Sicut vindemiator עַל־סַלְסִלּוֹת ad canistra. R.Ionáh, זַלְזַלִּים ramos. R.D.in cõmẽt. Radix est סָלַל, cuius signũ est daghés in סַלִּים סַלֵּי. & geminatur ס.

סֶלְעָם Species locustæ. Leuit.11.22, וְאֶת־הַסֶּלְעָם & attacum. Appellatur autẽ hæc species locustæ apud doctores Hebræos רַשׁוֹן, & est alta, & sine cauda, & caput eius oblongum.

סְמָדָר Vua minuta, quũ scilicet cecidit flos eius, & agnoscitur vua. Acerba verò vua dicitur בֹּסֶר, & matura עָנָב. Cant.2.13, Et vites סְמָדָר vuã minutã (habentes) dederũt odorem. Vel, vites vuæ minutæ dederunt odorem.i.vites dederũt odorem vuæ minutæ. R. quoque Abrahám in cõmẽt. dicit appellari סְמָדָר quando egreditur flos vitis. Et 15, Et vineæ nostræ סְמָדָר vuã minutam.sub.habent.

סַנְוֵר Obscuritas oculi. Gene.19.10, Et homines, &c. percusserũt בַּסַּנְוֵרִים obscuritatibus oculorum. Tharghum, בְּשַׁבְרִירַיָּא cæcitatibus.

סַנְסַן Vnde סַנְסִין, quod est סָעִיף, Ramus. Cant.7.8, Ascendam in palmam, apprehendam בְּסַנְסִנָּיו

conditis: quia intelligã abscondita, & secreta secũdum viam veritatis. סָתוּם enim non est in regimine. R.Abrahám, Et in occulto.i.in re mihi occulta.2.Paralip.32.3, לִסְתּוֹם אֶת־מֵימֵי vt obthuraret aquas fontiũ. 2.Reg.3.25, יִסְתֹּמוּ claudent. Et in nifhál, Nechem.4.7, Cœperunt rupta לְהִסָּתֵם obthurari. Et in pihél, Gen.26.15, Et omnes puteos, &c. סִתְּמוּם obstruxerunt eos.

סָתַר Celare, abscondere, occultare, Latêre. Prouer. 27.12, Callidus vidit רָעָה נִסְתָּר malum, occultauit se. 1.Semu.20.19, נִסְתַּרְתָּ latuisti. vel abscondisti te. Deuter.29.29, הַנִּסְתָּרֹת quæ abscondita sunt. Iiób 34.22, לְהִסָּתֵר שָׁם vt lateant (occultentur) ibi. Genes.4.15, אֶסָּתֵר abscondar. abscõdam me. Hamós 9.3, Et si יִסָּתְרוּ abscon derint se. Et cũ ש vice ס, 1.Semu.5.9, וַיִּשָּׁתְרוּ לָהֶם עֲפֹלִים & latuerunt eis mariscæ.i.incognitæ fuerunt illis antea. Et in pihél, Prouerb.27.5, amor מְסֻתָּרֶת absconditus. Vide in יָכַח. Iesa.16.3, סַתְּרִי absconde. Et in hifhíl, Psal. 10.11, הִסְתִּיר פָּנָיו abscondit faciem suã. Iesah.29.15, לַסְתִּיר עֵצָה vt abscondant cõsilium. ל est cum pathách ob defectum ה constitutiui coniugationis hifhíl, inquit R. Abraham in comment. pro לְהַסְתִּיר. Psal.51.11, הַסְתֵּר פָּנֶיךָ absconde faciẽ tuam. Et 17.8, תַּסְתִּירֵנִי abscõdes me. Et in hithpahál, 1.Semu.23.19, nónne Dauid מִסְתַּתֵּר latitat nobiscum? Iesa.29.14, Et intelligentia, &c. תִּסְתַּתָּר latitabit. abscondetur. Nomen quinque punctorũ, סֵתֶר, Absconsio. Iudic.3.19, Verbũ סֵתֶר occultationis.i.occultum. Iesah.28.17, וְסֵתֶר & in absconsione aquarũ.i.multiplicatione. vel, in abscondito aquæ inundabũt. Vtroque modo exponit R.D.in lib.rad. Et cũ ה, Deut.32, 38, Sit vobis סִתְרָה absconsio. Et præposito מ, Chab.3. 14, בַּמִּסְתָּר in absconsione.i.abscondite, latenter. Iesah. 45.3,

mos eius. Sic etiam R. Selomóh in cõment. Alibi non inuenitur.

סְנַפִּיר Vnde סְנַפִּיר, Pinnula. Leuit. 11.9, Omne cui est סְנַפִּיר pinnula, & squama.

סְפָרַד Hispania. Hobadiáh 20, Et transmigratio in Ierusaláim quæ est בִּסְפָרַד in Hispania. Idem Tharghum. Et ita hodie Hebræi omnes appellant Hispaniam.

סַרְעָף Vnde סַרְעַפָּה, quod est סָעִיף, Ramus. Iechez. 31. 5, Et multiplicati sunt סַרְעַפֹּתָיו rami eius.

סַרְפַּד Vrtica. Iesah. 55.13, Et pro הַסַּרְפָּד vrtica ascendet myrtus. R. Dauid in comment. genus scribit esse spinarũ. In libro. verò radicum. scribit genus esse germinis parui & minuti. R. Abrahám, genus germinis spinarum.

ע

Nunquã est litera deseruiens, sed semper est radicalis.

עָב Nubes, Vide עָבָה.

עָב Densum, spissum, crassum, & trabs ante eas. Dicũt enim Hebræi עָב esse קוֹרָה magnum, quod doctores vocant מָרִישׁ trabem magnã. Vnde dicunt, מָרִישִׁים sunt הָעֲבִים, siue מָרִישׁוֹת trabes magnæ. Ieche. 41.25, וְעָב עֵץ & trabs lignea ante, &c. Et 26. Et cubicula domus, וְהָעֲבִים & trabes magnæ. Quia ב est cum daghés, videtur radix eius esse עָבַב. Vel est ex quiescentibus, & radix עיב, & daghés est loco hánách. Pro cubicula, Hebræorũ doctores exponunt (inquit R.

D. in cõment. & lib. rad.) הַמִּלְטָסִין foramina in quibus collocantur trabes, aut trabiũ capita. Vel ligna, siue lapides qui exeunt è pariete, super quæ requiescunt trabium capita, ne apprehendant parietes domus.

עָבַד Seruire, obsequi, ministrare, Colere, operari, Facere. Iechez. 29.18, Propter seruitutem עֲשֶׁר־עָבַד עָלֶיהָ quam seruiuit eam. Vel, propter opus quod operatus est aduersus eam. 2. Reg. 21.21, Et coluit idola quæ עָבַד coluit pater suus. Deute. 28.47, nõ עָבַדְתָּ אֶת־יְהוָה luisti Dominum. aut seruiuisti Domino. Exod. 1.14, In quibus עָבְדוּ בָהֶם operati sunt in eis. In eis redũdat. Notandum autem secundũ R. Abrahám in cõmen. & R. D. in lib. rad. quòd hoc verbũ quum post se non habet ב, significat seruire, & interdũ facere: sed quũ habet ב, est operari & facere. Et ב ponitur vel pro in, vel loco pro, aut propter. Irme. 25.14, Quia עָבְרוּ בָּם גַּם־הֵמָּה גּוֹיִם רַבִּים fecerũt (operati sunt, pro operabũtur) in eis etiã ipsæ gentes multæ, & reges magni. R. D. in cõment. hic exponit, עָבְרוּ est præteritum loco futuri. Dixit, facient in Chaldæis ipsæ gẽtes multæ, & reges magni (i. reges Medorum atque Persarum,) quemadmodum fecerũt ipsi in gentibus multis. Iudic. 10.6, Et nõ עָבְרוּהוּ seruierunt ei. Gen. 49.15, Et erit tributo עֹבֵד seruiẽs. Et 4.2, Cáin erat עֹבֵד אֲדָמָה colens terrã. i. agricola. Nume. 18. 21, Ipsi עֹבְדִים seruiunt. Iesah. 19.9, עֹבְדֵי פִשְׁתִּים operantes lina. operatores linorũ. Malachi 3.14, עֹבֵד אֱלֹהִים Deo. 1. Semu. 26.19, Vade, עָבֹד serui diis, &c. 2. Semu. 16. 19, Cui ego אֶעֱבֹד seruiã? Gene. 29.18, אֶעֶבָדְךָ seruiam tibi. secũdum R. D. in Michlól, ע est cum camés chathéph. Exod. 20.5, וְלֹא־תָעָבְדֵם & non seruies eis. ת punctatur cũ camés propter ע, quod est cũ camés chathéph, ait R.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in luto, &c. Nume. 4.47, Omnis qui venit לַעֲבֹד עֲבֹדַת
עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא ad operandũ opus operis (.i.ministeriũ
quod est ministerium oblationis,) & opus oneris in ta
bernaculo ecclesiæ. ingredientes scilicet ad ministeriũ
tabernaculi, & onera portãda. Exod.35.21, Et pro omni
עֲבֹדָתוֹ ministerio eius. Et 6.6, מֵעֲבֹדָתָם à seruitute eorũ.
Alia forma, Hezræ 9.8, בְּעַבְדֻתֵנוּ in seruitute nostra.
Singulare absolutũ est עַבְדוּת instar יַלְדוּת & אַלְמְנוּת. A-
lia itẽ instar שַׁעַר שְׁעָרִים שְׁעָרֵי. Eccles.9.1, וַעֲבָדֵיהֶם & ope-
ra eorũ in manu Dei. i. discipuli eorum qui ministrãt
ipsis sapientibus, & vias illorũ sequuntur, vt exponitur
in cõment. Alia præterea, præposito מ, Iiób 34.25, Id-
circo agnoscet מַעְבָדֵיהֶם opera eorũ. Prouẽtus quoque
terræ appellatur עֲבֻדָּה, nomine scilicet cultus quo coli-
tur terra. Gene.26.14, וַעֲבֻדָּה רַבָּה & prouẽtus multus. R.
Dauid in cõment. hoc nomen comprehendere scribit
agros, vineas, hortos, pomeriáque.

עָבָה Densare, aut Dẽsum, crassúmque esse, Crasse-
scere. Deut.32.15, עָבִיתָ incrassatus fuisti. 1.Reg.
12.10, Minimus meus (sub. digitus) עָבָה crassior est lum
bis patris mei. Potest esse præteritum instar עָשָׂה, & no-
men tóar digiti minimi, inquit R.D. in cõmẽt. 1.Reg.
7.46, In planitie Iardén fudit ea rex בְּמַעֲבֶה in densita-
te terræ. acsi dicat, præ multitudine, ac vasorum æneo-
rum magnitudine, nõ sufficiebant ei fornaces, vt me-
tallum eorũ aptaretur in illis: ideo fudit ea in dẽsitate
terræ. acsi dicat, foderunt in terra instar fornacium. R.
Ionáh (inquit R. D.) exponit eũ fecisse fornaces ex o-
ptimo & dẽso luto. Et hæc est opinio interpretis Chal
daici, qui sic habet, Fundere fecit in densitate נִרְגִּישְׁתָּא
argillæ. Ex argilla enim fecerunt fornaces ad funden-

D. in Michlól. Iiób 36.11, Si audierint, וְיַעֲבֹדוּ & seruie-
rint. sub. ei. Vel, & fecerint. i. si voci Domini obtẽpera-
uerint, fecerintq; quod rectũ est. Et in nif hál, Eccles.
5.8, Rex לְשָׂדֶה נֶעְבָּד propter agrũ (.i. agrorum vtilitatẽ)
factus est. ל enim est loco בַּעֲבוּר propter, inquit R.D. in
lib. rad. & R. Abrahám. id est, Etiã rex nõ est factus nisi
propter agrum, vt ex illo educat quæ sunt sibi, suísque
militibus necessaria. Deut.21.4, Et descẽdere faciẽt se-
niores ciuitatis ipsius אֶת־הָעֶגְלָה אֶל־נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יֵעָבֵד
בּוֹ vitulam ad vallem asperã, in qua nõ coletur, neque
seretur. sub. vallis. acsi dicat, ad vallem asperã & incul-
tam. Nõ enim potest referri verbũ masculeũ ad הָעֶגְלָה
fœmineũ, sed ad נַחַל masculeũ. R. Selomóh, ad vallem
asperam, quæ non colitur. Et in puhál, Deut.21.3, vi-
tulam cum qua nõ עֻבַּד cultũ est. i. qua ager nõ est cul-
tus. Iesah.14.3, Et à seruitute dura qua עֻבַּד־בָּךְ seruitum
est in te. Et in hif híl, Iesah.43.24, הֶעֱבַדְתַּנִי seruire feci-
sti me propter peccata tua. Loquitur Scriptura more
hominũ: & est sensus, inquit R. Abrahám in cõment.
Propter peccata tua factus sum in oculis gentium tan
quam seruus cui nõ est potentia. R. verò D, Quemad-
modum seruus suũ portat onus, sic portare fecisti me
graue onus propter peccata tua quæ sunt onus graue.
Et 23, Non הֶעֱבַדְתִּיךָ seruire feci te in oblatione. i. non
coegi te vt seruires corã me in munere. Exo.6.5, מַעֲבִדִים
אֹתָם seruire faciũt illos. 2.Paralip.2.18, לְהַעֲבִיד אֶת־הָעָם vt
operari facerent populum. Et 34.32, וַיַּעֲבֵד & seruire fe-
cit. Tóar, עֶבֶד. Gen.9.25, עֶבֶד עֲבָדִים seruus seruorum e-
rit. Et 44.10, Erit mihi עֶבֶד seruus. cum zachéph, & ca-
mes. Psal.19.14, parce עַבְדֶּךָ seruo tuo. Gene.27.37, לַעֲבָדִים
seruis. Nomen, Exod.1.14, בַּעֲבֹדָה קָשָׁה in opere duro,

Universidad de Deusto
Biblioteca

enim est sicut אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו super quē transiuit, ait R.D.
in cōment. Irm. 5.28, etiā עָבְרוּ דִבְרֵי־רָע superauerunt res
mali. i. malas. hoc est plus fecerūt mali, quàm fecerint
alii. aut superauerunt in malis alios viros malos. Gen.
18.5, עֲבַרְתֶּם transiuistis ad seruū vestrum. Psal. 103.16, spi
ritus עָבְרָה־בוֹ transiuit per illū. Iesah. 23.2, עֹבֵר יָם transi-
ens mare. Prouer. 9.14, vt vocet לְעֹבְרֵי דָרֶךְ transeuntes
per viam. Hamós 7.8, non addā vltrà עֲבוֹר לוֹ vt pertrās-
eam eum. Tharghū, vt parcam illis. R.D. in cōment.
Non addam vltrà vt pertranseā illius præuaricationes,
quin illas puniam. Deut. 29.12, לְעָבְרְךָ vt transeas tu se-
cundum pactū Domini. Quia mos pacti erat, inquit
R.D, vt transirent inter diuisiones animalis vel volati
lis. Idcirco enim diuidebant illud vel illā, & transibant
qui pactum inibant, inter diuisiones. Et sic dictū est in
pacto Abrahám, Gene. 15.17, & Irm. 34.17, Et transierūt
inter diuisiones. Exod. 17.5, עֲבֹר transi. Irme. 2.20, non
אֶעֱבוֹר transibo. sub. in pactū tuum. Psal. 17.3, cogitaui,
non יַעֲבָר־פִּי transgredietur os meū. sub. cogitatio mea:
sed sicut os, sic cogitatio mea, quia non erit vnum in
ore, & aliud in corde. Irme. 5.22, & nō יַעַבְרֶנְהוּ transibit
illud. נ redundat, inquit R.D. in cōment. Prouer. 8.19,
& aquæ non יַעַבְרוּ־פִיו transgredientur os eius. i. sermo-
nem aut præceptū eius. Irme. 8.13, & folium decidit, &
dedi eis (sub. fructus) יַעַבְרוּם qui transibunt ab eis. R.D.
in lib. rad. exponit, Et dedi eis statuta, ac præcepta, &
ipsi transire fecerunt à se, dimiseruntque illa. At in cō
ment. sic, Et dedi eis. i. illud quod dedi eis, nempe mul-
titudinem frugū, benedictionisque meæ, fructus terræ
illorum transibunt ab illis, quia comedent illos inimi
ci. Et ם in יַעַבְרוּם est loco מֵהֶם ab eis. Et sic Irme. 20.7,

dum in eis metalla. עַבְטִיט, Dēsum lutum, quære in
טִיט, & in עָבָט. Exod. 19.9, בְּעַב in dēsitate nubis. est cū pa
thach instar צַו קַו, à צָוָה קָוָה. Et si esset ex nominibus quo
rum secunda radicalis quiescit, id est ab עִיב, esset cū ca-
mes, quod nō mutatur etiā in cōiunctione, vt habes in
עִיב, in qua radice ponitur עָב, quia est cū camés. Iiób
15.26, בַּעֲבִי גַּבֵּי מֵגִנָּיו in dēsitate corporis scutorū eius. Est
nomen instar שְׁבִי & צְבִי à שָׁבָה צָבָה. Sunt qui exponunt
ex hac radice illud Irme. 4.29, Ingressi sunt בָּעֳבִים den-
sitates. i. syluas densas, & perplexas vt ibi laterent.

עָבַט Capere pignus, Pignerari. Deuter. 24.10, Non
ingredieris domum illius לַעֲבֹט עֲבֹטוֹ vt pigne-
reris pignus eius. Et 15.6, & tu non תַּעֲבֹט mutuū capies.
Hinc verbum in pihél, pro Morari, tardare, & Peruer
tere. Ioél 2.7, sicut potentes current &c. וְלֹא יְעַבְּטוּן אֹרְחוֹתָם
& non tardabunt in semitis suis. R.D. in lib. rad. & cō-
ment. exponit וְלֹא יְעַכְּבוּן & non tardabūt. quia cito cur-
rent. Thaghum, Et non מְעַכְּבִין tardant. Sunt qui expo-
nunt, Non interrogabunt vias suas iste ab illo. ex loco
Deu. 15.8, וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ & interrogādo interrogabis eū.
quia sequitur, Vnusquisque in viis suis ambulabūt. A-
lii exponūt, nō peruertēt. Et sic est in lingua Harabica,
seu Ismahelitica. Et hoc modo exponit R. Abrahám in
cōment. Et in hifhíl, Deuter. 15.6, וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים &
mutuabis gentibus multis. Nomen, Deut. 24.13, red
des ei אֶת הָעֲבוֹט pignus. Potest esse ex hac radice עַבְטִיט
instar סַגְרִיר. Chab. 2.6, aggrauans super se עַבְטִיט Den-
sum lutum. acsi dicat, substantiam multā. vide & טִיט.

עָבַר Transire, Transgredi, Præterire. Genes. 33.3, Et
ipse עָבַר transiuit ante eos. Iehos. 7.15, quia עָבַר
אֶת־בְּרִית יהוה transgressus est pactum Domini. Irme. 23.
9, & sicut vir עֲבָרוֹ יָיִן super quem transiuit vinum. עֲבָרוֹ

exponit וַיַּבְרִיחַ & posuit vectes catenis aureis.i.pessulis.
Idem Tharghū. Erat autē paries ante oraculū, diuidēs
inter oraculū & templū exterius, in loco in quo loca
batur velum:cuius latitudo erat cubiti vnius,& in ip-
so pariete posuit vectes aureos. Et in hithpahal, est
Irasci. Psal.78. 62, Et in hæreditatem suā הִתְעַבֵּר iratus
est.Et 89.39,הִתְעַבַּרְתָּ iratus es cū Christo tuo.Proue.14.
16, & stultus מִתְעַבֵּר irascitur. Et 20. 2, מִתְעַבְּרוֹ est sicut
מִתְעַבֵּר בּוֹ qui irascitur cum eo.Psal.78.59, וַיִּתְעַבֵּר & ira-
tus est. Nomen,Sephan.1.15,Dies עֶבְרָה iræ,dies hæc.
Prouer.11.4,non proderunt diuitiæ in die עֶבְרָה iræ. Et
22.8,& virga עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה iræ eius consumet (sub.eū.) R.
D.in lib.rad.exponit,Et virga frugum eius(.i.qua ex-
cutiuntur fruges)deficiet.siue consumetur,antequam
educat de messe illius fruges. Vel dicit quòd Deus cō-
summabit virgā furoris sui super illū,iuxta illud Deu.
32.23,sagittas meas complebo in eis.Iiób 21.30,ad diem
עֲבָרוֹת irarū ducentur.Et 40.6,disperge עֶבְרוֹת iras furo
ris tui.Est cum seghól secundū filios Naphtali: at filii
Asér legunt cum pathách, inquit R.D. 2.Semu.15.28,
ego moror בְּעַבְרוֹת in campestribus deserti.R.D.in cō-
mēt.ait,Scribitur בְּעַבְרוֹת,legitur בְּעַרְבוֹת.Ambo sunt re
cta quantū ad significantiam attinet, sed lectio est ma
gis vicina,& propria. Alia forma, עֵבֶר vel עֶבֶר, Latus.
Exo.25.37,& lucere fac עַל־עֵבֶר פָּנֶיהָ contra faciē eius.aut
ad latus faciei eius.Exponit R.Selomóh,& R.D.in li.
rad.quòd fecerit os sex lucernarum quæ erant in capi-
te calamorū egredientium ex lateribus eius versum è
regione medii,vt esset lumen lucernarū ad latus faciei
calami medii,qui est corpus candelabri. Tharghū. Et
lucebunt contra faciē eius. Et 28.26, אֶל־עֵבֶר הָאֵפֹד cōtra

חֲזַקְתָּ מִמֶּנִּי pro חֲזַקְתָּ מִמֶּנִּי fortior fuisti me. Exo.15.9, תִּמְלָאֵמוֹ
implebitur מֵהֶם ex eis.Irme.10.20,filii mei יְצָאוּנִי egres-
si sunt מִמֶּנִּי ex me. Et expositores (inquit) exponunt,
Quia dedi eis legem,ac præcepta, & transgressi sūt ea,
in pœnam congregabo eos,& puniam.Et hæc est opi-
nio Ionathán in Tharghū,qui ita vertit,Eo quòd dedi
eis legem meā in Sinái,& transgressi sunt illam.Ruth
2.8,& etiā non תַּעֲבוּרִי transibis hinc. Est breue, & cum
súrec loco chólem,inquit R.D.in Michlól. Et in hif
hil,2.Semu.12.13,Etiā Dominus הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ transire fe
cit peccatum tuū.Ieho.7.7,vt quid הֶעֱבַרְתָּ הָעֲבִיר אֶת־הָעָם
הַזֶּה transire fecisti transire faciendo populum hunc? ה
cū seri,& ע cum chathéph pathách præter normā, in-
quit R.D.in lib.rad.& in Michlól.Irme.15.14, וְהַעֲבַרְתִּי
אֶת־אֹיְבֶיךָ & transire faciam inimicos tuos.pro,& trans
ire faciam te ad inimicos tuos. 1.Sem.2.24, מַעֲבִרִים trās
gredi facitis populum Domini vt non veniat. sub. ad
domū sanctuarii ad sacrificandum.Vel vt alii exponūt,
Audio quòd populus Domini transire facit vocem su
per vos quòd vos peccatis,& clamant contra vos.Psal.
119.39, הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי transire fac à me probrū meū. Ieche.
48.14,& non יַעֲבוֹר transire faciet primitiuum terræ.le
gitur cū chiríc,& sic est transitiuum,& ex hifhíl:& scri
bitur cū ו,quia altera lectio est יַעֲבוֹר transibit,& sic est
ex cal.i.non transibit pars hæc ad alterum.Secundum
priorē lectionem exponitur, Sacerdos, aut leuita non
transire faciet primitiuū.i. primitias terræ. Et in pi-
hél,Imprægnare,Claudere.Iiób 21.10,Bos eius עִבַּר gra
uidam reddidit, & non proiecit semen , peperit vacca
eius.1.Reg.6.20, וַיְעַבֵּר & clausit pessulis aureis(parientē
qui erat)ante oraculū.R.D.in li.rad. & in comment.
exponit

ephód.vel è regione,aut è latere ſuperhumeralis. Deu
ter.4.49,עֵבֶר הַיַּרְדֵּן trans Iardén. Et 30.13,אֶל־עֵבֶר הַיָּם trãs
mare.1.Sem.14.4,& dens petræ מֵהָעֵבֶר ex aduerſo hinc,
& dens petræ מֵהָעֵבֶר ex aduerſo inde. Et 40, vos eritis
לְעֵבֶר אֶחָד ad latus vnum.aut in latere vno. Ieſah.7. 20,
בְּעֵבְרֵי נָהָר in trans flumen.vel in lateribus fluminis.i.in
iis qui ſunt in regionibus quæ ſunt trans flumen.Exo.
32.15,tabulæ ſcriptæ à duobus עִבְרֵיהֶם lateribus eius.i.in
vtroque latere. Aliud,עֲבָרָה, Nauicula, Scapha.2.Se-
mu.19.18,& tranſiuit הָעֲבָרָה nauicula. Poteſt etiã expo
ni, ſocietas hominum: & ſic Tharghũ, Et tranſierunt
מְגוּחָא societas.Et fieri poteſt vt vocauerit ſcaphã מְגוּחָא.

Alia forma, Gene.32.21,Et tranſiuit אֶת מֶעֱבַר vadum
Iabbóc.Ieſah.30.32,omnis מֶעֱבַר tranſitus virgæ funda-
menti. Et cũ ה,Ieſah.10.29, tranſierunt מַעְבְּרָה vadũ.
Iudicũ 3. 28, & ceperunt אֶת־מַעְבְּרוֹת vada. Alia item,
עָבוּר,Frumentũ. Vnde & Tharghum, pro דְּגָן frumen-
tũ,Ioél 2.19,habet עִבּוּרָא.Ieho.5.11,& comederũt מֵעְבוּר
de frumento terræ.Proprie(ait R.D.in li.rad.) עָבוּר eſt
frumentũ præteriti anni,ab עָבַר tranſire. quod verò eſt
futuri anni,vocatur תְּבוּאָה. Et ſecundũ R.Ioſéph עָבְרָה
eſt etiam frumentũ. Hinc eſt בְּעֲבוּר,Propter,propter-
ea,Vt. Gene.27.4,בְּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי vt benedicat tibi a-
nima mea.Additur & ל ad maiorẽ declarationem.Exo.
20.20,לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם vt tẽtet vos.Gen.3.18,maledicta
terra בַּעֲבוּרֶךָ propter te.1.Sem.23.10, בַּעֲבוּרִי propter me.

עָבַשׁ Putreſcere.Ioél 1.17,עָבְשׁוּ cõputruerunt grana.
ſic R.D.in lib.ra.& cõmẽ.Alibi nõ inuenitur.

עֲבֹת Vnde tóar עֲבוֹת,Funis perplexus,& complica-
tus, Folia, ramíque complexi, & cõplicati. de
quo infrà.Inde verbum dagheſſatum,ſiue in pihél,pro
Perplecti,cõplicare aut cõplicari, colligare aut colliga

ri.Michàh 7.3,& magnus loquens prauitatẽ cordis ſui
ipſe, וַיְעַבְּתוּהָ & multiplicant illa. Acſi dicat, Tres me-
morati,princeps,iudex, & magnus, fecerunt prauita-
tẽ,& mendaciũ,ſicut funes complicati.quaſi dicat,ro-
borabũt eam donec educant rapinã ſibimet. R.Ioſéph
ſcripſit עֲבוֹת eſſe funem triplicatũ è funibus,aut alutis.
Idcirco dixit וַיְעַבְּתוּהָ & triplicauerunt eam , quia ſunt
tres,(vt dictum eſt)princeps,iudex,& magnus. Tóar,
עֲבוֹת inſtar עָקוֹב. Leui.23.40,& accipietis &c. & ramum
arboris עֲבֹת habentis folia,ramóſque cõplicatos,aut tri
plicatos.Exo.28.14,& duas catenas &c.opere עֲבֹת funis
intricati.Et 24,& pones duos עֲבֹתוֹת funes intricatos au
reos in annulis.Hoſe.11.4, traham vos בַּעֲבֹתוֹת funibus
amoris.Et forma maſculea,Iudi.15.13,ligauerunt eum
duobus עֲבתִים funibus intricatis nouis. Pſal.2.3,& pro-
iiciamus à nobis עֲבֹתֵימוֹ funes intricatos eorũ. Aliud,
Iechez.6.13,& ſub omni quercu עֲבֹתָה frondoſa. aut fo
lia,ramóſque complicatos habente.ת eſt cum daghés,
ſicut ab אֲדוֹם אֱדֹמָה , & ab עֲקוֹב עֲקֹבָה.

עָנַב Eſt אָהַב חָשַׁק,Amare, adamare, & loqui amato-
ria. Scripſit R.Ioſéph, hoc verbum ſignificare
amare laſciue,more meretricio. Iechez.23.9, in manu
filiorũ Aſſúr אֲשֶׁר עָנְבָה עֲלֵיהֶם quos adamauit.Irm.4.30,
מְאַסוּ־בָךְ עֹגְבִים contempſerunt te amatores. Tharghum,
ſimiliter,רְחֲמָךְ amatores tui.R.Dauid,חוֹשְׁקִים adaman-
tes.Iechez.33.32, ecce tu es illis ſicut canticum עֲגָבִים a-
morũ.i. amatorium.aut verborũ luſus, inquit R.D.in
cõment. Tharghum, ſicut canticũ אַבּוּבִין organorum.
Nã pro עוּגָב organum , Tharghũ habet אַבּוּבָא. Eodem
modo exponit R.D.in lib.rad.Et 31,quia עֲגָבִים ſubſan-
nationes ore ſuo ipſi faciunt. Idem Tharghũ & R.D.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nit pinguedo, ait R.D.R.Abrahám in cõmen.ſcripſit
eſſe loca quæ fiunt vt congregẽtur illuc aquæ pluuia-
les hortorum.R.Selomóh,cæli tui. R.Himmanuél,&
viæ tuæ &c. Et quia deſcenſio pluuiæ cælis tribuitur,
iuxta illud Ieſah.45.8,ſtillate cæli deſuper:poteſt expo
ni,& cæli tui:ſic appellati quòd ſint rotundi.Et fœmi-
neum.Pſal.17.5, בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ in ſemitis tuis. Et cũ quin
que pũctis,עֵגֶל,Vitulus,Plauſtrũ.Leui.9.2,cape tibi עֵגֶל
vitulũ filiũ bouis.2.Reg.17.16,duos עֲגָלִים vitulos.2.Pa-
ral.13.8,עֶגְלֵי זָהָב vituli auri.Fœmineum,Gene.15.9,Ca-
pe mihi עֶגְלָה vitulam triplicatã.i.tres vitulas:& non tri
ennẽ,quia filia trium annorũ vocatur פָּרָה, ait R.D. in
lib.rad.& R.Selomóh in cõment. At R.Abrahám ex-
ponit triennem. Ieſah. 28.28, nec conteret rota עֶגְלָתוֹ
plauſtri eius.Hoſe.10.5, לְעֶגְלוֹת vitulis. Alia forma,1.
Semu.6.6,Et facite עֲגָלָה חֲדָשָׁה plauſtrum nouum.Ge-
neſ.45.19,עֲגָלוֹת plauſtra.

עָגַם Eſt דָּאַב,Dolere, Sollicitũ eſſe, diſcruciari. Iiob
30.25,עָגְמָה doluit anima mea &c.Alibi in Sacris
non legitur:ſed apud Hebræos doctores,vt cũ dicunt,
Non lacerabitur propter עַגְמַת נֶפֶשׁ dolorem animi.

עָגַן Vide עָגָה.

עָגַר Vnde עַגּוּר, Hirundo, aut Pica. Ie-
ſah.38.13,ſicut grus עָגוּר(&)hirun-
do. Vel pica, quæ vulgo dicitur גאצה *agaſſe*. Irme.8.7,
& grus וְעָגוּר & hirundo.Tharghum,Et grus וְסַנּוּנִיתָא &
hirundines,vt exponit R.Haii.

עַד Vſque,vſque ad,vſquequo,Adhuc,Dum,Donec,
Ad,Per,Pro,Super,De,Præda,Sæculum.Et quan
do eſt iuxta præteritum vel futurũ, ſubaudiendum eſt
אֲשֶׁר:quia dictio iſta proprie non venit niſi cum nomi
nibus. Geneſ.3.19, עַד שׁוּבְךָ donec reuertaris in terram.

in cõment.In lib.verò rad.Quia verba amoris ipſi fa-
ciunt.i.vidẽtur ore ſuo,& verbis ſuis quòd verba amo
ris ſint eis verba tua,& non ſic eſt cor illorum.Et 23.11,
& vidit ſoror eius Aholibáh וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה & corru
pit ſe amore ſuo præ illa.Eſt nomen,cuius abſolutũ eſt
עַגְבָה inſtar אַהֲבָה עַלְזָה. Et cum pronomine עַגְבָתָהּ ſicut
אַהֲבָתָהּ. Et nomen inſtrumenti muſici,עוּגָב. Gene.4.
21,ipſe fuit pater omnis apprehendentis cytharã, וְעוּגָב
& organum.Idem Pſal.150.4,ſed eſt ſine ו, וְעֻגָּב.

עָגָה Retardare.In nifhál. Ruth 1.13, Num propter
eos תֵּעָגֵנָה retardabimini, vt non ſitis viro? Re-
ctum eſt autẽ vt huius dictionis radix ſit עָגַן qua ſæpius
vtuntur doctores Hebræorum:& in Tharghũ,eſt clau
dere.Acſi dicat,Nũ propter eos clauſæ eritis &c. Vn-
de & Anchorã,quòd remoretur,& retardet nauem, vo
cãt עִיגוּן.Sublatũ eſt autem נ radicale: quia ſi fuiſſet ibi
נ radicale cum נ ſigno pluralis,geminatio נ fuiſſet gra
uis.Et quia ſublatum eſt נ radicale, debuerat dictio da
gheſſari, ſed hannách eſt loco daghés. Et idcirco נ eſt
cũ ſéri, vt ſi eſſet perfectum תֵּעָגֵנְנָה.Quòd ſi radix eſſet
עָגָה,fuiſſet cũ ſeghól,ſicut ש in תֵּעָשֶׂינָה,& ſic in aliis.

עָגַל Vnde nomen tóar,עָגוֹל,Teres,aut rotundũ.in-
ſtar אָדוֹם & עָקוֹב.1.Reg.7.23,עָגֹל rotundum in cir
cuitu.Et fœmineum,1.Reg.7.31, Quadrata, non עֲגֻלּוֹת
rotũda. Alia forma,עָגִיל,Inauris.Num.31.50,annulũ,
עָגִיל inaurẽ.Iech.16.12,וַעֲגִילִים & inaures in auribus tuis.
Et præpoſito מ,מַעְגָּל,Locus caſtrorũ,Semita,aut via.
Ieſah.26.7,יָשָׁר מַעְגָּל rectũ callem(rectã viam)iuſti libra
bis.1.Sem.26.5, & Saúl dormientẽ בַּמַּעְגָּל in loco caſtro
rum.aut in caſtris.Pſal.65.12,וּמַעְגָּלֶיךָ & viæ tuæ (aut cæ
li tui)ſtillabunt pinguedinem.i. pluuiã ex qua proue-

Exod.15.16, עַד־יַעֲבֹר donec tranſeat. Et poſtpoſito כִּי pro אֲשֶׁר, tantundem valet. Gene.49.10, עַד כִּי־יָבֹא donec veniat Silóh. Et cum אֲשֶׁר, Nume.20.17, עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר donec tranſeamus. Exod.10.7, עַד הַיּוֹם vſque ad diem hanc. Gene.7.23, ab homine עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף vſque ad animal, vſque ad reptile, & vſque ad auẽ. Ponitur & loco אֶל, Ad. Hoſe.14.2, Reuertere Iſraél עַד יְהוָה ad Dominũ. Et ſequente מָתַי pro אֲשֶׁר eſt Vſquequo. Pſal.80.5, עַד־מָתַי vſquequo fumaſti (.i.iratus es) in oratione, &c. Et ſic cũ מָה vel מָ. Pſal.89.46, עַד־מָה vſquequo Domine, &c. Et 4.3, עַד־מָה vſquequo gloria mea, &c. Et cum כֹּה, quod eſt Huc, & illuc. Geneſ.22.5, Et ego, & puer ibimus עַד־כֹּה illucuſque. Exo.7.16, Et non audiuiſti עַד־כֹּה hucuſque. Et ſic cũ הֵנָּה. 1. Semuél 7. 12, עַד־הֵנָּה hucuſque auxiliatus eſt nobis. Et cũ עַתָּה, eſt Hactenus, Gen.32.3, Cũ Labán peregrinatus ſum, וְאָחַר עַד־עַתָּה & moratus ſum hactenus. Et cũ ו, quo ad ſenſum plærunque redundante, Deut.4.32, Et ab extremo cæli, וְעַד־קְצֵה הַשָּׁמַיִם vſque ad extremũ cæli. Ponitur & pro עוֹד, Adhuc, dum. Ionáh 4.2, עַד־הֱיוֹתִי adhuc exiſtente me in, &c. Eſt enim ſicut בְּעוֹד. Iudicũ 3.26, Et euaſit Ehúd עַד הִתְמַהְמְהָם adhuc moram faciẽtibus illis. Ponitur & pro עַל, Super, vel iuxta. Num.21.31, quæ eſt עַד־יְרֻכָה ſuper (vel iuxta) Médba. Tharghum, quæ eſt conjuncta ipſi Médba. Et præpoſito ב, Ioél 2.8, וּבְעַד & ſuper gladium proiicient ſe. Irme.11.14, בְּעַד רָעָתָם ſuper malo ſuo, vt exponit R.D. in cõment.1.Sem.1.6, Quia clauſit Dominus בְּעַד רַחְמָהּ ſuper vuluam eius. 2.Paral. 30.18, Dominus bonus expiabit בְּעַד pro. vel ſuper. Hic eſt finis verſus: poſtea ſequitur, כָּל־לִבּוֹ הֵכִין לִדְרֹשׁ, &c. ſecundum R.D, בְּעַד præcedens, eſt coniũctum cum ver-

ſu ſequenti, vt ſit, pro omni qui cor ſuum præparauit ad quærẽdum Deum Dominũ. At R. Abrahám ſcripſit nõ eſſe cõiunctũ ſequẽti, & eſſe ſenſũ, Expiabit בְּעַד אֲלָה ſuper eos. i. expiabit eos qui comederũt pẽſach cũ immũditia ſua. Gene.7.16, Et clauſit Domin' בְּעָדִי pro eo, vel ſuper eũ. R. Selomóh, עָלָיו ſuper eum. Threno.2.7, ſepem poſuit בְּעָדִי ante me. Eſt etiã בָּעַד, De, à, ab, Genitur ei & מ, & eſt Præter. Canti.4.3, מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ præter cæſariem tuam. Sunt qui exponũt, מִבִּפְנִים intra cæſariẽ tuam. Interdũ eſt ſicut ל deſeruiens. Ieſa.32.14, Arx, & munitio fuit בְּעַד מְעָרוֹת עַד־עוֹלָם in ſpelũcas vſque in ſæculum. i. effectæ ſunt ſpeluncæ, aut conuerſæ ſunt in ſpeluncas. Interdũ eſt vt דָּבָר, Verbum: aut פֶּה, Os: vel מִלָּה, Sermo. Nume.23.18, Aurib' percipe עָדַי verba mea. Iiób 32.13, וְעָדֵיכֶם & verba veſtra. At rectum eſt vt ſint ab עָרָה. Vide עָדַי pro ore in עָרָה. ab ore enim deducũtur verba. Poſſunt etiam eſſe radix per ſe. At R. Ionáh exponit acſi dicat, אֵלַי ad me. i. obtempera mihi. Et ſic Michéh 4.8, עָדַיִךְ ad te veniet. Eſt & cũ additione י, עָדַי. Ieſa.26.4, Sperate in Domino עֲדֵי־עַד in ſæculũ. Num.24. 23, Et etiam ipſe עֲדֵי אֹבֵד vſque in ſæculum perit. Vel, vſque ad perditionem. י enim redũdat: & אֹבֵד eſt nomen. Ieſah.22.14, Si expiabitur (remouebitur) iniquitas hæc vobis עַד־תְּמוּתוּן donec moriamini. acſi dicat, mors quam moriemini gladio, ipſa expiabit vos. Tharghũ, Si remittetur vobis iniquitas hæc donec moriamini morte ſecunda. Hobadiáh 7, עַד־הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ vſque ad terminũ miſerunt te viri fœderis tui. i. vſque ad terminũ vbi erant inimici, acſi tradidiſſent te in manus eorum, & tu fidebas eis. At R. Ionáh exponit acſi dicat, Emiſerũt te

nes.49,paulo suprà citatũ:quia vestis prædæ est inqui-
nata sanguine. Tharghum, Et sicut vestimẽtum מְרַחֵק
abominabile. Sunt & qui exponunt, sicut pãni mulie-
ris pariẽtis, qui sanguine sunt inquinati: ex Tharghũ,
nam pro הָרָה, quod est concipere, habet עֲדָא.

עָדַד Erigere, Exaltare. In pohél, Psal. 147.6, מְעוֹדֵד
עֲנָוִים יְהוָֹה exaltans humiles Dominus. Vnde se-
quitur, humiliãs impios vsque ad terram. Et 146.9, vi-
duam יְעוֹדֵד exaltabit. Et in hithpahál, Psal.20.9, Et
nos surreximus, וַנִּתְעוֹדָד & erecti sumus. Et quanquam
hoc verbum positum sit in hac radice, potest tamen es
se & ab עָוַד, sicut כּוֹנֵן à כּוּן.

עָדָה Transire, Remouere, Ornare, decorare. Iiób 28.
8, Non עָדָה transiuit iuxta eum leo. sub. maior.
Tharghum quoque pro עָבַר, habet עֲדָא. Iechez.23.40,
וְעָדִית עֶדִי & ornasti te ornamento. Iiób 40.5, עֲדֵה־נָא גֵּאוֹן
orna te quæso celsitudine. vel gloria. Ieche.16.11, וָאֶעְדֶּךָ
עֶדִי & ornaui te ornamento. Vel est ex verbo graui, &
pathách cathán est loco pathách ghadól. Et in hif-
híl, Prouerb.25.20, מַעֲדֶה בֶּגֶד (sicut) remouens vestimen-
tum in die frigoris. Sunt qui exponunt iuxta hanc si-
gnificantiã illud Iiób 25.5, Ecce עַד־יָרֵחַ remouet lunã. i.
lumẽ lunæ. Alii, vt R. Moséh & R. Abrahám, vsque ad
lunam. Nomẽ, עֲדִי, Ornamentũ. Ieche.16.7, כְּעֲדִי עֲדָיִם
ornamentũ ornamẽtorũ. Et עֶדִי, vt in verbo. Signi-
ficat & os oris. Psal.32.9, In camo & fræno עֶדְיוֹ. i. פִּיו os
eius claudere. Idem R. Moséh, R.D. in cõm. & lib. ra. &
R. Abrahám. Psal.103.5, Qui satiat in bono עֶדְיֵךְ os tuũ.
R.D. in cõment. & lib. rad. Idem R. Abrahám. Alia
forma, 2. Reg.11.12, Et posuit super eum diadema וְאֶת־
הָעֵדוּת & ornamentũ. Psal.80.1, עֵדוּת ornamentum ipsi

à termino tuo, & cõfinio tuo. Ioél 2.12, Conuertimi-
ni עֲדֵי ad me. Venit & cum ן in fine, interdum cũ נ &
ה. v Eccles.4.2, qui sunt viui עֲדֶנָּה adhuc. vel vsque ad-
huc. Et 3, qui עֲדֶן hucusque non fuit. Secũdum normã
debuerant esse עַד הֵנָּה, & עַד־הֵן inquit R.D. R. quoque
Abrahám scribit deficere ה, pro עַד הֵנָּה: & עֲדֶן esse dictio-
nem cõpositam, & deficere ה ante נ, & post נ. Alia si-
gnificatio, עַד, quod est עוֹלָם, Sæculum. Iesah.57.15, habi
tans עַד æternitatẽ. Psa.19.9, permanet לָעַד in sæculum.
Iiób 20.4, מִנִּי־עַד à sæculo. Iesah.30.8, Et erit ad diẽ no-
uissimũ לָעַד עַד־עוֹלָם in sæculum (vel testimoniũ) vsque
in sæculum. Tharghũ, Et erit ad diem iudicii in testi-
monium corã me vsque in sæculũ. Et R. Dauid in cõ-
ment. Vt timeãt ipsi, posteríque. non enim gratis, sed
propter illorũ iniquitatem vltiones super illos adduxi.
Nã populus rebellis est, vt testificari feci illis per pro-
phetas, quibus tamen nõ obtẽperarunt. Idcirco scripta
est increpatio, scriptũ est malũ illis venturũ, vt sint te-
stes. Psal.48.15, Deus noster in sæculũ וָעֶד & sæculũ.
Est cum seghól. Alia significatio, Gene.49.27, Mane
comedet עַד prædá. Vnde & Tharghum pro שָׁלָל spoliũ,
frequenter vtitur עֲדָאָה. sed huius radix proprie est אָוַד.
illic quære. Alia itẽ, Iesah.64.6, Et fuimus sicut im-
mundus omnes nos, & sicut pãnus עִדִּים, id est סְמַרְטוּטִים
frustorum panni veteris. aut cõsumpti. ita exponit R.
D. in lib. rad. qui ibidem ait, סְמַרְטוּט esse frustum panni
quo mulier seipsam tergit. Alii exponunt עִדִּים, frusto-
rum panni qui ponuntur super plagam. Nam Thar-
ghum pro כַּפַּחַת, Leuit.13.2: habet עַדְיָא. Rectũ est etiam
(inquit) vt eius radix sit עָוַד, & est instar צִיצִים. Vel radix
est עָדַד. R. Abrahám exponit: sicut vestis prædæ: vt Ge-
nes.

Asaph psalmus. Acsi dicat(inquit R.D.in lib.ra.)Glorioſus, & deſiderabilis erat ipſi Asaph psalmus iſte. Et in cõment.Sunt(inquit)qui exponunt ornamentum, &c,ſed hoc non eſt rectum.Tharghum,Ad laudãdum ſuper habitatores Sanhedrin,qui vocãt teſtimonia legis per manus Asaph,laus. R.Abrahám in cõment.dixit R.Iehudáh עֲרוּת eſſe ſicut עֲדִי ornamẽtum, res glorioſa.Et ſic Pſal.81.6,vt nõnulli exponunt, עֲרוּת ornamentum in Iehoſéph poſuit illud. & indicat torquem aureum quẽ poſuit Parhóh in collo eius. עֵדָה,Congregatio.Vide in יעד.

עָדַן In hithpahál,eſt Delectari,deliciari.Nechem.9.25,וְיִתְעַדְּנוּ & delectati ſunt in bono tuo Domine. Nomen,Gene.18.12,erit mihi עֶדְנָה voluptas:delectatio. Tóar fœmineum,Ieſah.47.8,עֲדִינָה delicata quæ habitas confidenter.Et ſine ה cũ quinque punctis,Geneſ.2.15,in horto עֵדֶן Héden.i.deliciarum.2.Sem.1.24, Qui veſtiebat vos coccino cum עֲדָנִים deliciis. Pſal.36.9.Et torrẽtem עֲדָנֶיךָ deliciarũ tuarum. Alia forma, præpoſito מֵעֵדֶן,מ.Prouer.29.17,Et dabit מַעֲדַנֵּי delicias (delectationes)animæ tuæ.Thren.4.5,Qui comedebãt לְמַעֲדַנּוֹת ad delicias.i.qui veſcebantur delicatis cibis. Et forma fœminea,1.Sem.15.32,Et iuit ad eũ Agág מַעֲדַנּוֹת cum deliciis.acſi dicat,ait R.D.cum lætitia,& delectatione,quia elegerat potius mori quàm viuere. Et ſunt (inquit)qui exponunt בְּקשׁוּרִים in vinculis & catenis in quibus erat.Et recta eſt expoſitio. Iób 38.31, Nunquid ligare poteris מַעֲדַנּוֹת fructus delicatos Vergiliarum:ita R.Moſéh in cõmen.Et מַעֲדַנּוֹת ſunt קשׁוּרִים vincula,colligationes,iuxta illud doctorũ Hebræorum,Solues capita מַעֲדַנֵּיהֶם vinculorũ eorum. quod & R.D. citat

in lib.rad. Et R.Abrahám Peruſól,Num poteris ligare manibus tuis fructus, & bona ſtellæ כִּימָה, quæ eſt è ſtellis Aquilonaribus? Tóar maſculeũ,2.Semu.23.8, Ipſe עֲדִינוֹ Hadinó Heſnita.R.Dauid in comment.nomen ſc ribiteſſe proprium,vt vertimus.

עָדַף Redundare,ſupereſſe,ſuperabũdare,ſuperfluere,remanere. Exod.26.13,בְּעֹדֵף in ſuperfluẽte(.i. in eo quod ſuperfluit & ſuperabundat)in longitudine cortinarum.Et 16.23,Et omne הָעֹדֵף quod ſupereſt,reponite vobis. Et in hifhíl,Exod.16.18,Et non הַמַעְדִּיף ſuperabundauit qui multiplicauit.

עָדַר Deeſſe,deficere,Priuare,Diſponere,ordinare.i. Paralip.12.38,עֹרְכֵי מַעֲרָכָה diſponẽtes aciem,actidicat, Iſti erãt ad diſponẽdum bellum cõtra inimicos, nõ duplici corde,ſed corde perfecto erga Dauid. Et sic 2.Paralip. 32.28, וְעָרֳרִים, id eſt וּמַעֲרָכוֹת לָאֲבוּסִים & ordines præſepibus. Et in nifhál,1.Sem.30.19,& nõ נֶעְדַּר defuit eis à paruo vſque ad magnũ.Et cum zachéph,a Semu.17.22,Vſque ad vnum non נֶעְדַּר defuit. Alia ſignificatio, Ieſah.5.6, Et non putabitur, neque יֵעָדֵר foditur. Et in pihél,1.Reg.4.26, Non יְעַדְּרוּ deficiebãt in aliquo. Hinc & עֵדֶר cum quinque punctis,Grex.Ieme.13.20,Vbi eſt הָעֵדֶר grex datus tibi?Ieſa.40.11,Sicut paſtor עֶדְרוֹ gregem ſuũ paſcet.Et 32.14,Paſcuum עֲדָרִים gregũ.Geneſ.29.2,עֶדְרֵי־צֹאן greges pecorũ. Nomen, præpoſito מֵעֵדֶר,מ,Sarculum,aut ligo ligonis.Ieſa.7.25, Et omnes montes qui בַּמַּעְדֵּר יֵעָדֵרְן ſarculo ſarrientur, non,&c.i.mõtes qui fodientur & colentur,non venient illuc timor vepris & ſpinæ,quia in vineam cultam non aſcendunt ſpinæ. Et dixit, Montes:ne timerent ibi ab inimico, & poſſent colere vineas, quæ ſunt in monti-

Tharghũ, Cœtus impiorum cõgregati ſunt aduerſum me. R.Selomóh, Eſt exponendũ acſi dicat, congregati ſunt, multiplicatíque ſunt aduerſum me. R.Himmanuél in cõment. Dolores impiorũ(id eſt quibus me afficiunt impii)expoliauerunt me bonis mundi. Vel dolores qui iure cõgruunt impiis. Vel, ſocietates(turmæ) impiorũ expoliauerũt me. Nomen, עֵר, Præda, ſpoliũ. quære in עֵר: quod rectũ eſt vt ſit ex hac radice. Significat etiã in hifhíl Teſtari, proteſtari, Monere, admonere, Gene.43.3, הָעֵד הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ proteſtando proteſtatus eſt nobis vir. Aut, monendo monuit nos. 2.Reg.17.15, וְאֵת עֵדוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם & teſtimonia eius quæ teſtatus eſt eos. Deuter. 4.26, הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם ſum cõtra vos hodie cælos. Et 32.46, Ponite cor veſtrũ ad omnia verba quæ ego מֵעִיד בָּכֶם teſtor vos. vel moneo vos. Irm.32.44, Et ſigna, וְהָעֵד עֵדִים & teſtare teſtes. i. in teſtimonium adduc. Thren.2.13, מָה־אָעִידֵךְ quid(cur) teſtabor te? i.adducã tibi teſtes. Vel, quid teſtari faciã tibi? i.quid dabo ad teſtificãdum tibi quòd eueniet eis malum propter malum tuũ? Iiób 29.11, Et oculus qui vidit, וַתְּעִידֵנִי teſtimonium reddidit mihi. Et in pihél, Exod 21.29, וְהוּעַד בִּבְעָלָיו & proteſtatũ fuerit domino illius. Aut, & monitus fuerit dominus eius. Tóar, עֵד, Teſtis. Gene.31.48, ſit עֵד teſtis inter me & te. Pſa.89.38. וְעֵד & teſtis in cælo perpetuus. æternus. ab עֵד. Et 27.12, עֵדֵי שֶׁקֶר teſtes mendacii. Iiób 10.17, Innouabis עֵדֶיךָ teſtes tuos cõtra me. i. plagas tuas quæ teſtimonium dicunt contra me quòd abs te ſunt. עֲדָה, Congregatio, cœtus, eccleſia, &c. quære in עֵד. Quũ teſtimonium aut teſtem ſignificat, eſt ex hac radice. Gene. 21.31, Sit mihi עֵדָה יְהוָה, לְעֵדָה in teſtimonium. Alia forma, Pſal.19.8, עֵדוּת יְהוָה

bus: quibus cultis non aſcendent ſpinæ, ſed erũt in pascuum bouis, & in cõculcationem pecoris, quia paſcentur ibi. Non enim poterunt egredi, & paſcere in agris ob metum inimici.

עָדָשׁ Lens lentis. Gene.25.34, & coctionẽ עֲדָשִׁים lentium. ſic 2.Semu.23.11.

עוּג Coquere panes ſubter prunas. Iechez.4.12, Et ipſum ſtercoribus excremẽti humani תְּעֻגֵנָּה coques illum. ſub. panem ſubcineritium. נ (ait R.D.in li.ra.) debuerat dagheſſari, quia eſt ſicut תְּעוּג אוֹתָהּ. & hánách eſt loco daghés. Eſt qui dicit ad hunc modũ eſſe illud Exod.1.10, Et erit, quũ תִּקְרֶאנָה מִלְחָמָה euenerit illi(ſub. vrbi)bellum, addetur, &c. quia נ debuerat dagheſſari: & pronomen fœmineũ refertur ad vrbẽ. Et eſt exponendum, תְּעֻגֵנָּה coquent, ſcilicet mulieres, eo modo quo coquitur panis ſubcineritius, non vt coquitur cõſperſio. Siccant enim bouis fimum, & incendunt, & cum illo coquunt. Et in comment. exponit, coquent mulieres. Sunt qui exponunt, coques illum tuipſe. & ſic habet Ionathán in Tharghum, תְּחַרְרִינָהּ coques illum ſuper prunas. quia idcirco vocatur הָעוּגָה panis ſubcineritius חֲרֵרָה. Hinc eſt עוּגָה, Panis ſubcineritius, aut torta ſubcineritia, 1.Reg.17.13. Plurale, Gene.18.6, Et fac עֻגוֹת ſubcineritios panes. Alia forma, 1.Reg.17.12, ſi eſt mihi עֻגַת מְעוּג panis ſubcineritius.

עָוַר In pihél, Expoliare, prædari, diripere. Pſal.119.61, Cateruæ impiorum עִוְּרֻנִי expoliauerunt me. vel prædatæ ſunt me. R.Abrahã, Nõ eſt illi ſocius. eſt qui exponit, prædatæ ſunt, ab עֵר præda, vt Gene.49.27, Mane comedet עֵד prædam. ſed non eſt illi ratio: at ſenſus eſt, Si apprehenderint (tenuerintque) me dolores ſicut dolores impiorum. i. qui congruũt, & cõueniunt illis.

נֶאֱמָנָה testimoniũ Domini fidele.ſtabile,firmũ. Deut. 4.45, תֵּעֻדֹת testimonia. plurale à ſingulari עֵדָה prædi-co. Nã plurale עֵדוֹת eſt עֵדְוֹת.Deut.6.17, וְעֵדֹתָיו & teſti-monia eius.Interdum vertitur ſecunda litera radicalis in tertiã,1.Reg.2.3, וְעֵדְוֹתָיו.Inuenitur & עֵדוֹת cum cho-lem loco ſũrec,ait R.Abrahám,& R.D. in comment. Pſal.132.12,ii עֵדֹתִי & teſtimoniũ meum hoc. Alia for-ma, præpoſito ת, Ieſah.8.16, liga תְּעוּדָה teſtimonium.

עוֹד Hinc & עֹד,Adhuc,Vltra,Finis,Dum.Geneſ.8.12,Et expectauit עוֹד adhuc(vltrà)ſeptem dies. Ieche.32.13,Et non calcabit eas(ſcilicet aquas)pes hominis עוֹד vltrà.i. tempore multo,inquit R.D.& ſic 2.Reg.6.23,Et nõ ap poſuerunt עוֹד vltrà.i.longo tẽpore.Vel,illo tẽpore.R. D.Etcũ ב,duo ſunt ſine ו.Pſal.39.2, בְּעֹד רָשָׁע exiſtẽte ad-huc impio corã me. Irme. 15.9, Occubuit ſol eius בְּעוֹדֹ exiſtente adhuc die. Cætera ſunt cum ו,Iehoſ.1.11, בְּעוֹד in fine triũ dierum vos tranſitis. Hamós 4.7, בְּעוֹד adhuc exiſtentibus tribus menſibus vſque ad meſſem. Vel,in fine trium menſium. Thren.4.17, עוֹדֵינָה תִּכְלֶינָה adhuc nobis(ſub.expectantibus)deficient oculi noſtri. Nume.22.30, מֵעוֹדְךָ à tẽpore tuo præcedẽti vſque ad diẽ hanc.Pſal.146.2,Pſallã Deo meo בְּעוֹדִי dum ſum. Gen. 48.15, Qui paſcit me מֵעוֹדִי à tẽpore meo præteritõ,vſq; ad diem hác.1.Semu.20.14,Et non ſi עוֹדֶנִּי חָי adhuc me viuente,& nõ faceres mecum miſericordiã.i.& nõ po-ſtulaui à te,ſi adhuc viuerem tẽpore quo regnabis,non poſtulaui inquã à te vt faceres mecũ miſericordiã Do-mini,vt non moriar,quia hoc ſpero te facturũ:ſed po-ſtulaui à te,ſi non viuã quando regnaturus es, vt non ſuccidas miſericordiã tuam à domo mea, & nõ quum ſuccíderit Dominus inimicos Dauid, ſuccidat domũ

meam à facie tua. עַד,Sæculum,quæré in עַד. Eſt etiã עוֹד Sæculum.Geneſ.8.21,Non addam vt maledicã עוֹד vltra(.i.in ſæculum)terræ propter hominẽ. Signifi-cat & breue tẽpus.Prouer.31.7,Et laboris ſui nõ reçor-detur עוֹד breui tẽpore.Nõ enim ſignificat כָּל־עוֹד,ſed to-to tempore quo vinũ eſt in illo. Iiób 27.3, כָּל־עוֹד omni tempore quo anima mea fuerit in me.i. tẽpore breui hoc. Et interdũ ſignificat יוֹתֵר,Magis,amplius.Gene. 46.29,Et fleuit ſuper collum eius עוֹד magis. amplius.

עָוָה Inique,aut peruerſe agere,Incuruare.Dani.9.5, Peccauimus, וְעָוִינוּ & peruerſe egimus.Eſther.1.16, עִוְּתָה inique egit.Multorũ opinione(inquit R.D.)hoc verbũ עִוְּתָה eſt ex hac radice:at opinione mea eſt extra-dice עוּת,& in ea poſuit illud R.Ioſeph. Et in nifhál, Ieſah. 21.3, נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ incuruatus ſum (aut incuruatus ſum me)quũ audirem.Vel,ne audirẽ.Pſal.38.7, נַעֲוֵיתִי uaui me.Prouer.12.8, וְנַעֲוֵה־לֵב & peruerſus corde. 1.Se-mu.20.30, בֶּן־נַעֲוַת הַמֶּרְדּוּת fili(ſub.matris)peruerſæ rebel-lionis.eſt fœmineũ,cuius ת verſum eſt in ת ob coniun-ctionẽ.Et cogimur ad hoc,quòd dictio בֶּן,ſit cũ ſeghol. & ſic eſt in regimine.At R.Ioſéph ſcripſit eſſe ex radice עוּת,& ex nifhál,& maſculeum.i. fili peruerſe, vocandũ caſu. Et hoc quia forſan inuenié בֵּן punctatũ cum ſeg-

Et in pihél,Thre.3.9, נִתִּבְתִּי עִוְּתָה ſemitas meas peruer-tit.Illud Eccleſ.1.15, מְעֻוָּת peruerſum non poterit dir-gi:ponitur in hac radice à R.D.& eſt participium.Ego tamẽ puto eſſe ex radice עוּת in eadem ſignificatione. Eſt enim quandoque perfectũ,nonnunquam imperfe-ctum,inquit R.Abrahám. Et in hifhíl, 2.Semu. 22.24, הַעֲוֵיתִי inique egi.Et 7.14, בְּהַעֲוֹתוֹ quum inique egerit.

Nomen, עָוֹן,Iniquitas,Peruerſitas,inſtar נְאֻמָּה à

Universidad de Deusto
Biblioteca

Leuit.19.15.Iechez.18.8,מֵעָוֶל ab iniquitate. Et in regi
mine cum ſex punctis,Iechez.28.18,בְּעָוֶל in iniquitate,
vel fraude. Et 18.26,בְּעַוְלוֹ in iniquitate ſua. Et cũ ה fœ-
mineo,2.Sem.3.34,coram filiis עַוְלָה iniquitatis. Inter-
dum ל & ו ponuntur altera loco alterius, ו loco ל, & ל
loco ו, ſicut שִׂמְלָה & שַׂלְמָה. vt Hoſe. 10. 10, ſuper filios
עַלְוָה iniquitatis. Et cũ duobus ſignis fœmineis,Iechez.
28.15,עַוְלָתָה iniquitas in te. Pſa.92.16,& nõ eſt עַלְתָה ini-
quitas in eo.Scribitur ſine ו,& legitur cũ ו, eodem ſen
ſu:niſi quòd ſcriptura eſt ſecundũ morem nominum
quorum ſecunda radicalis quieſcit. Et cum ו quieſcẽ-
te,Iiób 5.16,וְעוֹלָתָהּ & iniquitas eius.Pſal.64.6,עוֹלֹת ini-
quitates. Tóar ex coniugatione quadrata cum ſeri,
vel cum camés,עוֹלֵל, aut עוֹלָל, Paruulus, quære in עָלַל.
quanquam poſſit eſſe & ex hac radice.

עָוֵן Vnde מָעוֹן,Habitaculum,habitatio,locus.1.Sem.
2.29,quam præcepi מָעוֹן in habitaculo.i.quã præ-
cepi vt faceretis in tabernaculo atque ſanctuario meo.
Et 32, & aſpicies hoſtem מָעוֹן habitaculi.i. aſpicies ho-
ſtem qui erit ſuper ſacerdotem, qui erit in tabernacu-
lo.Quia duo ſacerdotes in ſanctuario,ſunt inimici al-
ter alteri, ſicut duæ vxores viri vnius appellantur צָרוֹת
vt ibidem cap.1.6, & irritabat eam צָרָתָהּ inimica eius.
Et ſic ſacerdotes.Dixit Deus ad Heli,Aſpicies ſacerdo-
tem qui erit ſuper te in domo ſanctuarii, & erit ipſe
princeps,& tu adiunctus ei.Loquitur autẽ non de ipſo,
ſed de eius ſemine,quia ipſe omnibus diebus vitæ ſuæ
fuit maior,ac princeps in domo Domini.Pſa.90.1,Do-
mine מָעוֹן habitaculũ (aut locus,iuxta R.D.in li.ra. &
cõm.)tu fuiſti nobis.nẽpe ferens,ſuſtinénſque nos.R.
Ioſeph deducit ab עַיִן oculus,pro aſpectus oculi.Acſi di-

שָׁאוֹן à שָׁאָה.Pſal.51.7,בְּעָוֹן in iniquitate conceptus ſum.
eſt perfectum.i.cũ duplici ו.Et cum vnico,Pſal.69.28,
עָוֹן עַל־עֲוֹנָם iniquitatem ſuper iniquitatem eorũ.Vel,da
pœnam iniquitati eorũ.aut,propter iniquitatem eorũ.
Gene.15.16,quia non eſt perfecta עָוֹן iniquitas(.i.pœna
& punitio) Emoræi.Pſal.25.11, & parces לַעֲוֹנִי iniquita-
ti meæ.Plurale,עֲוֹנִים. Et cum pronomine,Ieche.28.18,
Præ multitudine עֲוֹנֶיךָ iniquitatũ tuarum. Et defecti-
uum.i.ſine י,Irme.14.7,ſi עֲוֹנֵנוּ iniquitates noſtræ.Fœ-
mineum,Leui.16.21,עֲוֹנֹת iniquitates.Irme.33.8,עֲוֹנֹתֵיהֶם
iniquitatibus eorũ. Alia forma, Iechez.21.27, עַוָּה עַוָּה
עַוָּה iniquitatem,iniquitatẽ,iniquitatem ponam eam.
Geminatum,Ieſa.19.14,ſpiritum עִוְעִים peruerſitatũ.

עָוַל Lactare.Vnde animalia lactantia dicuntur עָלוֹת.
Gene.33.13,vaccæ עָלוֹת lactantes. & ita Tharghũ,
מַנִיקָתָא lactãtes.R.Selomóh,nutrientes paruulos ſuos.
R.Abrahám,vaccæ fœtæ,grauidæ:ſic appellatæ, quòd
ſuper illas עָלוּ aſcenderint tauri. Hinc fit עוּל, Puer.
Ieſah.65.20, Non erit inde vltrà עָוֹל יָמִים puer dierum.
Et cũ oſtenſione & motu ו,Iiób 16.11,tradidit me Deus
אֶל־עָוִיל iniquo.peruerſo.R.Abrahám,iniquo & menda
ci.R.Leui,mendaci.Et 19.18,etiam עֲוִילִים paruuli ſpre-
uerunt me.ſic Tharghum.R.Moſeh, & R. Abrahám.
Alia forma,Iiób 18.21,tabernacula עַוָּל iniqui. Hinc
verbũ in pihél,Pſal.71.4, De manu מְעַוֵּל peruertentis.
i.peruerſi,aut fraudulentis.Ieſah.26.10,in terra recto-
rum יְעַוֵּל inique aget.Exponit R. Abrahám, In loco in
quo eſt rectitudo,facie tiniquitatẽ. Quidam exponũt
iuxta hanc ſignificantiam illud Ieſa.3.12, populũ meũ
exactores eius.i.quilibet exactorum eius מְעוֹלֵל peruer-
tet.fraudabit. Nomen, עָוֶל, Iniquitas , Peruerſitas,
Leuit.

cat, omnes oculos filiorum hominũ ſuſpenſos eſſe in illum: quemadmodũ dixit Zechar. 9.1, Quia ad Dominum oculus hominis. Pſa. 26.8, מָעוֹן habitaculũ. Et 91. 9. מְעוֹנָה habitaculum tuũ. Plurale cum ſúrech, 1. Paral. 4.41, וְאֶת־הַמְּעוֹנִים & habitacula. Scribitur cum י, & legitur cũ ו. Et cum ה fœmineo. Deuter. 33.27, מְעוֹנָה habitaculũ Deus æternitatis: vt vult R. Abrahám & R. D. At R. Selomóh, ה putat literam eſſe deſeruiẽtem, ſicut in מְצָרְכָה, & ſic מְעוֹנָה pro לְמָעוֹן ad habitaculum. Sed fallitur, quia dictio eſt breuis. Si enim ה vltimum ponerẽtur pro ל in principio, dictio eſſet longa. Iób 39. 2, בְּמַעֲנוֹתָם in habitaculis. Aliud, עוֹנָה, Tempus ſtatutum & determinatũ. Exod. 21. 10, operimentum eius, וְעִנָּתָהּ & tempus eius determinatum non diminuet. R. D. ponit תַּשְׁמִישׁ coitum. R. quoque Selomóh exponit עֹנֵן & עוֹנֵן, Qui tenet oculos, vt vulgò exponunt rabbini. i. præſtigiator. Vel ſecundũ R. Hachibáh, qui cõputat tempora, & horas. Et verbũ in pohél, Præſtringere. 2. Reg. 21. 6, וְעוֹנֵן & præſtigiis vacauit, & auguratus eſt. Vel, & computauit tempora, & horas, dicens, Hodie pulchrum eſt exire, cras pulchrũ erit accipere: ſecundum R. Hachibáh. Ieſah. 2. 6, וְעוֹנְנִים & præſtigiis vacant vt Philiſtæi. Vel eſt tóar, ſecundũ R. D. i. & præſtigiatores. Fœmineum tóar, Ieſa. 57. 3, accedite huc filii עְוֹנֵנָה præſtigiatricis. Deu. 18. 14, אֶל־מְעוֹנְנִים, & præſtigiatoribus, diuinatoribuſque. Leuit. 19. 26, non augurabimini, & non תְּעוֹנֵנוּ vacabitis præſtigiis.

עוף Volare. Ieſah. 11. 14, וְעָפוּ בְכֶתֶף פְּלִשְׁתִּים & volabunt in humerũ Philiſtinorum. Vel, & volabunt (. i. citò mouebuntur acſi volarent) ad locũ Philiſtinorum vt percutiãt, vt prædentur illos. Vide כָּתֵף. Sũt etiã qui exponunt (inquit R. Dauid in cõmen.) & erunt laſſi pro-

pter percuſſionẽ in humero Philiſtinorũ. & כְּבֵתֵף eſt abſolutum vice coniuncti. Nã in regimine eſt cum ſex punctis: & ſcripſit filius Aſér venire ſic, quòd ſit breue ad dirigendam pronuntiationem פ in פְּלִשְׁתִּים. Zechar. 5.1, volumen עָפָה volans. Alii exponunt, volumen duplicatum. Proue. 26.2, לָעוּף ad volandũ. Pſal. 55.6, אָעוּפָה volabo. Prouer. 23.5, ſicut aquila וְיָעִיף volabit. Scribitur cũ ו & י, & legitur י & ſúrec יְעוּף. Sunt (vt eſt ſcriptũ in cõment.) qui exponunt, geminabit oculos. Ieſa. 6.6, וַיָּעָף אֵלַי & volauit ad me. Eſt cum camés chathéph. Alia ſignificatio, Iób 11.16, תִּעְעָפֶה illuſtraberis, ſicut mane eris. Hoc pacto expoſuerunt multi doctores, inquit R. D. in lib. rad. ipſe contrà, exponit tenebreſces. acſi dicat, תֶּאְיֶר. Idem R. Moſéh in cõment. Ieſah. 60.8, quæ ſunt iſtæ (ſub. congregationes) quæ vt nubes (ſingulare) תְּעוּפֶינָה volabunt: pro volant. R. D. in cõmẽ. Loquitur de congregationibus Iſraél, quæ aſcendunt de captiuitate hinc & inde, & veniunt leuiter, citóque vt nubes. Et in pohél, Ieſa. 14.29, מְעוֹפֵף volans. Et 6.2, & duabus יְעוֹפֵף volabit. Alia ſignificatio, Ieche. 32.10, בְּעוֹפְפִי חַרְבִּי, id eſt בְּהַבְרִיקִי quum fulgurare fecero, וְהֶחֱמֵי & flammas emittere fecero gladium meũ: quũ eduxero illum de vagina ſua. Poteſt etiã exponi בְּהַנִיעִי quũ mouere fecero, aut vibrauero gladiũ meum. Eodẽ modo exponit in cõmen. Et in hithpahál, Hoſeh. 9.11, תִּתְעוֹפֵף auolabit. Et in hifhíl, Prouerb. 23.5, הָעִיף עֵינֶיךָ bis nũ ſplendeſcere facies (illuſtrabis) oculos tuos, vt diuitias aſpicias: ſed non erunt. Ita R. D. in lib. rad. At R. Iehudáh contrà, exponit tenebreſcere facies. Sũt

Universidad de Deusto
Biblioteca

captiuos duxerũt Zebulún & Naphtalí. Et מוּעָף, & מוּצָק
sunt participia passiua ex hifhíl, ex verbis quorum se-
cunda litera, quæ est ו, quiescit. Nomẽ aliud, Hamós
4. 13, Faciens auroram עֵיפָה tenebras. pro & tenebras.
vel simpliciter, tenebras. R. D. in cõment. faciens auro
ram quæ est נוֹגַהּ lucifer. i. faciens quũ voluerit lucife-
rum tenebras: & est eclipsis, & obscuratio solis. Ecce fa
cit in creaturis secundũ voluntatem suam, & sic faciet
in vobis. Si malefeceritis, malefaciet: & si benefeceritis,
benefaciet vobis. ipse enim vestra nouit opera. Et cum
duobus signis fœmineis instar יְשׁוּעָתָה. vt Iiób 10. 22, ter
rã עֵיפָתָה tenebrarum. R. tamẽ Ioséph sicut אֹפֶל scripsit
locũ esse vbi sol non oritur sex mensibus, quia non est
sub linea terræ, neque attingit eũ lux solis. Nomen
geminatum, עַפְעַף, Fulgor, claritas, Palpebra aut pupil-
la oculi. Iiób 3. 9, & ne videat בְּעַפְעַפֵּי־שָׁחַר fulgores auro
ræ. Psal. 11. 4, עַפְעַפָּיו palpebræ eius. Irme. 9. 18, וְעַפְעַפֵּינוּ &
palpebræ nostræ stillabunt aquam. Hinc & עוֹף, Vo-
latile, auis. Gen. 1. 21, & omne עֹף כָּנָף volatile alatũ. Si-
gnificat etiam Deficere, Lassum fieri. Irm. 4. 31, עֵיפָה las
sa est (defecit) anima mea. 2. Semu. 21. 15, וַיָּעַף & defecit
(lassus factus est) Dauid. ע est cum pathách ad differen
tiam וַיָּעֵף volauit. Cætera quære in יָעֵף. Tóar, עֵיף, Las-
sus. Gene. 25. 29, & ipse (erat) עָיֵף lassus. Et quia lassus
sitit aquam, vocarunt per translationẽ, Sitientem עָיֵף.
Prouer. 25. 25, (sicut) aquæ frigidæ animæ עֵיפָה sitienti.
Sic appellatur terra sitiẽs super quã nõ descẽdit pluuia.
Psal. 143. 6, anima mea sicut terra עֵיפָה sitibunda tibi.

עור Suscitare, excitare, euigilare, Nudare, Manifesta
re, Excæcare, Destruere. Iesah. 32. 11, exuere וְעֹרָה &
nudare. Est macór, Psal. 44. 24, עוּרָה euigila. suscita te.

qui exponunt, Nũ geminabis (duplicabis) oculos tuos
&c. Acsi dicat, Quũ geminaueris (id est, clauseris) ocu-
los tuos, non inuenies illas. Et appellauit clausionem
oculi hoc verbo, ab עַפְעַפִּים palpabris, quæ, dum claudi-
tur oculus, sunt geminatæ. R. Himmanuél in cõment.
acsi dicat, Si clauseris paululum oculos tuos, non inue
nies illas &c. Tharghũ quoque Exod. 26. 9, pro וְכָפַלְתָּ &
duplicabis cortinam: habet וְתָעִיף. sed hoc loco sic ha-
bet, אין תְּצַר si coartaueris (aut scideris) oculos tuos &c.
Potest esse ex hac radice illud Dani. 9. 21, מֻעַף בִּיעָף vo
lare iussus est volatu tangens me &c. Et י in בִּיעָף, redũ-
dat, sicut & in יְקוּם à קוּם. Vide יָעֵף. Alia significatio, Ie-
sah. 9. 1, Quia non מוּעָף לַאֲשֶׁר מוּצָק (erit ei) obscuratio se
cundum angustiã &c. Licet sint qui putẽt esse partici-
pium passiuũ. i. obscuratus, obtenebratus: rectũ tamen
est vt sit nomen: acsi dicat, Nõ erunt tenebræ ipsi terræ
Israél, neque erit ei afflictio prior. q. d. nõ fuit angustia
prior, quũ captiuos duxit eos Pul rex Assúr, sicut angu
stia hæc: quia prior fuit leuis, nec captiuos duxit nisi Ze
bulún, & Naphtali: at hanc vltimã aggrauauit Sanche
rib. & sic rectũ est vt מוּעָף & מוּצָק sint nomina. Et 8. 22,
& ad terrã aspiciet, & ecce angustia, & tenebrositas, מְעוּף
צוּקָה וַאֲפֵלָה מְנֻדָּח tenebræ angustiæ, & ad caliginẽ impul
sum. sub. videbit se. R. quoque Abrahám, מְעוּף exponit
tenebras, & מְנֻדָּח est מְפוּזָר dispersum: & in מְעוּף deficit ו.
i. & tenebræ angustiæ, & caliginis, impulsæ, hoc est &
tenebræ impulsæ, aut dispersæ: quia participium refer
tur ad מְעוּף masculeum. R. D. in cõmenr. Et ad caligi-
nẽ: acsi dicat, Videbit seipsum impulsum ad tenebras,
& caliginem. Quia non מוּעָף &c. non putauit Israél sei-
psum esse in tenebris, & angustia quæ venit terræ in
principio. acsi dicat, hucusque non sensit in seipso quũ

R.D.in lib.ra.illud Hoſe.7.4,ceſſabit (coquens)מַעֵיר à
ciuitate:ſic exponentes,ceſſabit מֵעִיר pro מֵהָעִיר ſuſcita-
re.à ſuſcitando.Et ita exponit ipſe R.D.in cõment.R.
Abrahám,Ceſſabit(ſub.coquens) à ciuitate: quia opus
eſt vt ſuccédat illum(ſcilicet furnũ) multũ. Et in po-
hél,2.Semu.23.18,Et ipſe עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ ſuſcitauit lanceã
ſuam. Zechar.9. 13, וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ & ſuſcitabo filios tuos:
Ieſah.23.13, עוֹרְרוּ deſtruxerunt palatia eius. Et
15.5,Clamorem contritionis יְעֹעֲרוּ ſuſcitabunt. R.D.in
lib. rad. Interpretatio eius eſt per metatheſin literarũ
יְרוֹעֲעוּ conterent,à רוּעַ geminato ע,iuxta illud Pſal.2.9,
תְּרוֹעֵם conteres eos.Vel eſt ſicut יְעֵירוּ ſuſcitabunt: & du
plicatur ע.At opinione mea eſt Conterere.quo in ſen-
ſu vtuntur hoc verbo doctores Hebræorum. R. Abra-
hám in cõment. ע ſecundũ eſt geminatum, & ſignifi-
cat ſicut יְעוֹרְרוּ conterent,Ieſah.23.13.& eſt dictio extra-
nea.R.D.in cõment.exponit יְעֵירוּ ſuſcitabunt.Et ſunt
qui exponunt(inquit) clamabunt,à תְּרוּעָה. Et ſecundũ
opinionem meã,eſt conterent,ſub.ſeipſos in clamore
ſuo propter contritionem eorũ,& percutient palmã ad
palmã,& palmam ſuper femur more vociferantiũ, ac
flentium. Et in hithpahál, Iiób 31.29, מִתְעוֹרְרָתִי qui ſuſci-
ſcitabor.aut excitabo me.Ieſah.64.7, הִתְעוֹרְרִי ſuſcitare,ſuſcitare.
tet te.Et 51.17, עֹרְרִי עֹרְרִי geminatũ,Irme.51.58, Murus Babél latus
confringendo confringetur. aut deſtruendo deſtruc-
tur.Vtroque modo exponit R.D.in cõment.Sed R.Io
náh ſecundum priorem exponit ſignificantiã,ſuſcitan
do ſuſcitabuntur.acſi dicat,quòd gentes mouebunt ſe
huc & illuc. Hinc & עֵר,Vigilans. Malachi.2.12, Suc-
cîdet Dominus virum qui faciet(pro fecit)illud, עֵר vi-

Et7.7, וְעוּרָה אֵלַי & euigila ad me.i.Euigila vt adducas ad
me iudicium,hoc eſt regnum quod præcepiſti.Vnum
tranſitiuũ,Iiób 41.1,non crudelis,quia יְעוֹרֵנוּ ſuſcitabit
eũ. Et in nifhál, Zechar. 2.13, נֵעוֹר ſuſcitatus eſt. aut
euigilauit.Irme.6.22,& gens magna יֵעוֹר ſuſcitabitur.
Et 25.32,turbo magnus יֵעוֹר ſuſcitabitur. Illud Chab.
3.9,manifeſtatione תֵּעוֹר manifeſtabitur arcus tuus: eſt
ex hac radice. R.Abrahám ſcribit eſſe ex nifhál, & ת re
ferri ad arcũ: acſi dicat, manifeſtabitur arcus tuus ille
de quo dictũ eſt,Arcũ meũ ponam in nubibus cæli &c.
Idem R.D.in cõmen. Et in pihél,eſt Excæcare.Irm.
52. 11, וְאֶת־עֵינָיו צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר Et oculos Sidchiiáhu cæcauit.
Exod.23.8,munus יְעַוֵּר פִּקְחִים excæcabit(pro excæcat) vi-
dentes. Et in hifhíl,eſt Suſcitare, aut ſuſcitare fecit.
Ieſah.41.2,Quis הֵעִיר ſuſcitauit ab Oriente &c.Et 13.17,
ecce ego מֵעִיר עֲלֵיהֶם אֶת־מָדַי ſuſcito ſuper eos Perſas.Pſa.
35.23, הָעִירָה ſuſcita te. euigila. Et 57.9, אָעִירָה ſuſcitabo
me(euigilabo)diluculo,ſecundũ R.D. & R. Abrahám
eſt verbũ intranſitiuũ:ſed ſecundũ R.Moſéh ſacerdotẽ
eſt trãſitiuũ.i.ſuſcitabo te diluculo. Deut.32.11,ſicut a-
quila יָעִיר קִנּוֹ ſuſcitabit nidum ſuum. Illud Micháh
6.9, vox Domini לָעִיר ad ciuitatẽ clamabit: R. Ioſéph
exponit pro לְהָעִיר ad ſuſcitãdũ eos ad pœnitẽtiã.R.Abra
hám,ad ciuitatem,ſub.Somrón, vel Ieruſaláim.Thar-
ghum,Vox prophetarũ Domini ſuper ciuitatem.R.D.
in cõment.ad ciuitatem.i. filios ciuitatis Somrón, vel
Ieruſaláim clamat, vt ad pœnitentiam redeant . Pſal.
73.20, Domine בָּעִיר in ciuitate imaginem eorũ flocci-
facies. R.Ioſéph, בְּהָעִיר pro בְּעִיר, Quũ ſuſcitaueris, ſub.
mortuos,imaginẽ eorũ(ſub.impiorũ)ſpernes:ſicut ſcri
ptũ eſt,Dani. 12.2, Multi &c.hi in vitã æternã,& hi ad
opprobria &c. Et ſic interpretantur nonnulli , inquit

gilantem & respondentẽ. acsi dicat, Non remanebit ei excitans verba, & respondens super ea. Et ita doctores exponunt Hebræorum, Si discipulus sapiens fuerit, nõ erit ei עֵר excitans inter sapientes, & respondens inter discipulos. Si fuerit sacerdos, non erit ei filius offerens oblationem Domino exercituú: quia etiam à sacerdotibus auferent vxores alienigenas, sicut scriptũ est in libro Hezra. Et in cõment. Acsi dicat, Non remanebit in domo eius viuens, quia non erit in domo eius quispiam qui respondeat, qui inuocet Dominum. Et עֵר est euigilans, oppositũ mortui qui dormit, quemadmodũ dixit Psal. 13.4, Ne forte dormiã in morte. R. Abrahã, filiũ, & nepotẽ. Tharghũ, filium, & filiũ filii. i. nepotẽ. Cant. 5.2, Ego sum dormiens, & cor meũ עֵר vigilans.

Et עֵר est אוֹיֵב, Inimicus. Iesah. 14.22, (neque) implebunt faciẽ orbis עֲרִים inimicis. Subauditur enim præcedens negatio אַל. Et sic habet Tharghum, בְּעָלֵי דְבָבָא inimicis. Potest etiam exponi ciuitatibus: quia ipse destruxit ciuitates, quẽadmodum dixit eodem capite, versu 17. Et ciuitates eius destruxit. Et quum mortui fuerint ipse & filii eius, implebũtur facies (superficies) orbis ciuitatibus. Et in cõment. exponit, inimicis. Et sic 1. Semu. 28.16, Dominus recessit à te, & fuit עָרֵךְ cũ inimico tuo. vel inimicis tuis. deficit enim י plurale, secundũ Hammisrah. Et sic in lingua Aramæa, Dani. 4.16, Somnium inimicis tuis, & interpretatio eius לְעָרָיִךְ inimicis tuis. Potest exponi ciuitatibus, sic, Si ipsi non surrexerint, neque hæreditate acceperint, implebuntur facies orbis ciuitatibus, & multiplicabuntur qui habitant vrbes: quia ipsi ciuitates subiiciebãt, destruebántq; orbẽ. i. terrã habitatam. Illud Irme. 15.8, cadere feci super eam repente

repente עִיר וּבְהָלוֹת ciuitatẽ, & terrores: R. Iosèph exponit hostem vel inimicũ. R. verò Ionáh exponit tumultũ & commotionẽ. Et pulchra est expositio, inquit R. Dauid, qui in cõmẽ. exponit עִיר ciuitatẽ. i. desolationẽ ciuitatũ, וּבְהָלוֹת & terrores: vel repéte, vt idem geminetur corroborationis gratia. Micháh 5.14, & perdã עָרֶיךָ hostes tuos. Idem Tharghũ, & R. Marinós, & Misrah, hostes tuos. Idem R. D. in lib. rad. & in cõment. Potest etiam (inquit) exponi, ciuitates tuas. Et hoc dicit esse rectum. Aliud nomen, præposito מ. Chab. 2.15, vt aspicias ad מְעוֹרֵיהֶם nuditates eorum. Vel, vt aspicere facias nuditates eorũ. i. vt ostendas omnibus nuditates eorum, inquit R. D. Ex hac radice est עוֹר, Cutis, pellis. Leui. 13.2, בְּעוֹר־בְּשָׂרוֹ in cute carnis eius. Et 27, עוֹרֹנוֹ in cute. Et 8.17, וְאֶת־עֹרוֹ & pellem eius. Thre. 5.10, עוֹרֵנוּ pellis nostra. vel pelles nostræ. deficit enim י. nam secundũ R. D. in lib. ra. est plurale. Leuit. 16.27, אֶת־עֹרֹתָם pelles eorũ. Tóar, עִוֵּר, Cæcus. Exod. 4.11, vel videns, פִּקֵּחַ vel cæcus. 2. Semu. 5.6, nisi remoueris הַעִוְרִים cæcos & claudos. Istum locum exponunt doctores Hebræorũ, de imaginibus æreis. Dixerunt Iebusæi ad Abrahám, Pange nobiscum pactũ, vt non possideat semen tuum ciuitatem Iebusæi, & nos vendemus tibi spelunca[m] duplicem. Quo peracto, Iebusæi æreas fecerũt imagines, & statuerunt illas in platea ciuitatis, scripserúntque in illis pactum iuramenti Abrahám. Quando autem venerunt filii Israél ad terrã, non valuerunt illam ingredi propter iuramẽtum, ne illud facerent irritũ. Dauid similiter nõ potuit ingredi nisi ablatis ipsis imaginib, id est pacto iuramenti rupto. R. verò Abrahám auen-

repente

hezra ſic explicat, Si declinauerimus ad te ad bellum
tuũ,cæci, & claudi qui ſunt inter nos, prohibebunt te
ne huc ingrediaris:quia noſtrum ædificium eſt fortiſ-
ſimum. Et fœmineum,Ieſah.42.7,Vt aperiat oculos
עִוְרוֹת cæcos. Subſtantiuũ,עִוָּרוֹן,Cæcitas.Zechar.12.4,
percutiã בְּעִוָּרוֹן cæcitate. A ſuſcitando R.Ionáh dedu
citnomen tóar geminatum,Pſa.102.18,reſpexit ad ora
tionem הֶעָרְעָר excitantis ſe ad orationem iugiter.Vel,
excitantis orationem iugiter.

עוּשׁ Eſt אָסַף,Cõgregare. Ioél 3.11,עוּשׁוּ cõgregamini.
vel cõgregate vos.Eſt enim actiuũ ex cal. Hinc
עָשׁ,Stellarũ congregatio,& eſt cauda Arietis.Iiób 9.9,
Qui facit עָשׁ Arcturũ. Et 4.19,Cõterent eos לִפְנֵי־עָשׁ do
nec fuerit Arcturus.i. Omni tẽpore quo Arcturus ma
net,hoc eſt ſemper, vt dictum eſt ſequẽti verſu, In ſæ-
culum peribunt. Et cum י vice ו,punctato cum chi-
ric,Iiób 38.32,וְעָיִשׁ & Arcturum cum filiis eius.i.mino-
ribus ſtellis. עָשׁ,Tinea,Vide in עָשַׁשׁ.

עָוַת Peruertere.עִוְּתָה,& נַעֲוֹת quære in עָוָה. Et in pi-
hél, Eccleſi. 7.14, Quis poterit dirigere אֵת אֲשֶׁר
עִוְּתָהּ quẽ peruerterit ipſe? Pſal.119.78, gratis חִוְּתוּנִי per-
uerterũt me. R.Abrahám in cõm.voluerũt peruertere
me à via recta. Eccleſ.1.15, מְעֻוָּת peruerſum nõ poterit
לְתִקָּן dirigi. R.Abrahám in cõmẽ. מְעֻוָּת eſt participium
paſſiuũ perfectũ,ſicut מְדֻבָּר.& לְתִקֵּן, eſt verbũ intranſi-
tiuum. & eſt ſenſus, peruerſum non poteſt eſſe rectũ.
Thren.3.36,לְעַוֵּת אָדָם vt peruerteret hominẽ. Hamós 8.
5,וְנַעֲוֶת & vt peruertamus ſtateras doli.i.& ad peruertẽ
dum ſtateras quæ ſunt ſtateræ doloſæ poſtquá peruer-
ſæ ſunt. Iiób 8.3, Num Deus יְעַוֵּת מִשְׁפָּט peruertet iudi-
ciumẽ Et in hifhíl,2.Semu.7.14,בְּהַעֲוֹתוֹ quũ peruerſe

egerit. Et in hithpahál,Eccleſ.12.3,וְהִתְעַוְּתוּ & peruer-
tentur. Nomen,עִוָּתָה inſtar בַּלָּהָה. Threno.3.59,Vidi-
ſti Domine עַוָּתָתִי peruerſitatẽ meam. Et ſecundũ al-
teram ſignificationẽ in cal, Ieſa.50.4,Vt ſcirẽ לָעֵת אֶת־
יָעֵף דָּבָר dicere tẽpore ſuo ſitibũdo verbum. ſic R.D. in
lib.rad.& cõment. Vel,præparare(ſub.tẽpore ſuo) ſiti-
bundo.i.cupido audiendi verbum Dei. עֵת, Tempus.
Gene.18.10,כָּעֵת חַיָּה ſecũdum tẽpus vitæ. Irme.15.11,בָּעֵת
רָעָה וּבְעֵת צָרָה in tempore mali,& in tempore anguſtiæ.
Deut.28.12,בְּעִתּוֹ in tempore ſuo. Leuit.16.21, Et emit-
tet per manum viri עִתִּי temporanei in deſertum.i.qui
à multo tẽpore cõſueuit ire in deſertũ. Eſt cũ cõſtitutũ
uo tóar: éſtque tóar viri qui paratus eſt ad eũdũ,& qui
tempore multo iuit ad aliquẽ locum.Iiób 24.1,עִתִּים tẽ-
pora. Et forma fœminea,Pſal.9.10,לְעִתּוֹת tẽporibus.

Hinc & עַתָּה,Nunc.Pſal.12.6,עַתָּה nunc exurgam.Eſt
cum pathách,& breue cõmuniter: ſed cũ accentu ath-
nách,& ſoph paſſúc,&c. eſt cum camés,& longum.Ie-
hoſ.14.11,עַתָּה nunc.Pſal.113.2,מֵעַתָּה ex nunc.

עֵז Capra. Leuit.3.12, Et ſi עֵז capra fuerit oblatio eius.
Gen.27.9,duos hœdos עִזִּים caprarũ. Et 31.38,וְעִזֶּיךָ &
capræ tuæ. Et rectũ eſt vt radix עֵז ſit עִזִּי,quod oſtendit
daghés in plurali,& cũ pronomine. Et dictio cõpoſi-
ta,עֲזָאזֵל.Leuit.16.8,& ſortẽ alterã לַעֲזָאזֵל pro Azazél.R.
D, Dictio eſt cõpoſita ex עֵז Capra, & אָזַל Abiit: & vo-
catur mõs ſic, quòd capra iret illuc. R.Selomóh, עֲזָאזֵל
eſt mõs,עֵז fortis,& difficilis,anguſtus,altus.R.vero A-
brahám ſic ſcribit, Dixit Haghaón עֲזָאזֵל eſſe montem,
& vocari ſic, quòd ſit fortis: propterea memorauit אֵל
quod eſt Deus,fortis.Et ſic Mõtes אֵל Dei.i.fortes, Pſa.
36.7.At Haghaón Leui reprehẽdit eum, quia א in עֲזָאזֵל

est in medio vtriusque ו. Et sunt qui dicunt esse montem iunctum monti Sinai:& Dominũ iussisse vt ducerent hircum,& offerrẽt eum illic. Tharghum,Hebraicam dimisit dictionem.

עָזַז Roborare,fortificare,Indurare.Iesa.30.2,לְעוֹז בְּמָעוֹז פַּרְעֹה vt roborent(sub.seipsos)in fortitudine Parhóh.Est macór defectiuũ:perfectum verò est Prouerb. 8.28, בְּעֵזּוֹז עֵינוֹת תְּהוֹם quando roborabat fontes voraginis. Psal. 68.29, עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּ לָּנוּ fortifica (robora) Deus quod operatus es nobis.Est cũ ו,& ז cum daghés, & imperatiuũ,id est robora Deus nos contra inimicũ, quemadmodum operatus es multoties.זו ponitur pro זֶה quod.Vel est pro זֶה hoc.ita R.D.in lib.rad. R.vero Abraham עוּזָּה exponit הַגְּבוּרָה fortitudinem, quam tu Deus operatus es nobis.& est sicut חֻקָּה. R.Himmanuél etiã nomen esse putat,& ה cũ mappíc.vnde in hũc modum scribit,Pronomen in dictione עוּזָּה,refert אוּמָּה gentem,vel Ieruſaláim.i.hanc fortitudinẽ quæ est ipsi Ieruſaláim tu Deus operatus es nobis propter te. Thar ghum,אִתְעַשָּׁן roboretur,&c. Et 52.9,יְעֹז בְּחַוְיָתוֹ roborabitur in prauitate sua. Eccles.7.20, Nónne sapientia תָּעֹז robur erit sapiẽti? Est enim intransitiuũ,secundum R. Iehudah.Vel,roborabit sapiẽtem,secundum R.Ionáh. Et in hifhíl, Proue.21.29,הֶעֱז אִישׁ רָשָׁע roborauit(sub. contra eum)vir impius faciẽ suam.Et 7.13,הֶעֱזָה פָנֶיהָ roborauit(indurauit)faciẽ suam.ו secũdum normam dagheſſandum,est lene, vt ait R.D.in Michlól,& in lib. rad. Nomen tóar,Gen.49.3,Et excellentia עֹז fortis. Et 7,Maledictus furor eorum,quia עָז fortis.durus,pertinax.Iesah.43.16,Et in aquis עַזִּים fortibus. Et 56.11, Et canes עַזֵּי נֶפֶשׁ robusti(fortes)animo.Et fœmineũ,Prou.

21.14,חֲמַת עַזָּה iram fortem.Cant.8.6,עַזָּה fortis vt mors dilectio. Et nomen cũ chólem,quod cum maccáph vertitur in camés chathéph, vel súrec. Prouerb. 18.10, Turris עֹז fortitudinis. Psal.59.10, עֻזּוֹ fortitudinẽ eius. Et cum ה vice ו,Chabac.3.4,absconsio עֻזָּה eius.Psa.21.2,בְּעֻזְּךָ in fortitudine tua. Alia forma,prædicta,Psal.27.1, Dominus מָעוֹז fortitudo vitæ meæ. Iudic.6.26,super verticẽ הַמַּעוֹז הַזֶּה petræ huius. Petram appellat,quòd sit fortis,aut locus fortis. Iesah.17.9,ciuitates מָעוּזוֹ fortitudinis eius. Et cum ה vice ו,Dani.11. 10,עַד־מָעֻזָּה vsque ad arcem eius. Et nomen idoli,Daniel.11.38,Et Deũ מָעוּזִּים Mahuzzím.i.fortitudinũ. In cõment.exponitur,Et Deum fortitudinũ.i.qui dedit sibi fortitudines. Tóar perfectũ,Psal.24.8,עִזּוּז fortis, & potens. Nomen perfectũ,Iesah.42.25,וְעֻזּוֹ & fortitudinem. Inuenitur cú מ & נ redundãte,Iesa.23.11,מְעֻזֶּיהָ fortitudines eius.Vel נ est loco ו,& ז est lene,inquit R. D. Et à forti volatu,vocatur עֲזַנְיָה, Auis immunda. Leuit.11.13,& gryphũ,וְאֶת הָעֲזַנְיָה & aquilam marinam.

עָזַב Relinquere,derelinquere,dimittere, Roborare, Instaurare. Gene.24.27,Non עָזַב חַסְדּוֹ dereliquit misericordiã suam. Psal.22.2,Vt quid עֲזַבְתָּנִי me? Prouerb.15.10,לְעֹזֵב אֹרַח relinquenti semitã. Zecha. 11.17,עֹזְבִי הַצֹּאן derelinquenti oues.Est sicut עָזַב. enim י.Irme.17.13,עֹזְבֵיךְ derelinquẽtes te.Deut.32.36,Et nõ erat עָצוּר וְעָזוּב clausus neq; derelictus. R.Ioſéph exponit,Non erant opes quæ domi claudũtur, neque pecudes quæ in agro relinquuntur. Potest & sic verti,secundum R.Selomóh in cõment.Et non erat seruatus, neque roboratus. quod sic exponit, Et non erat in eis עָצוּר seruatus(saluus factus)per manus dominãtis eis,

neq; roborat' per manus robusti. עוֹצֵר eſt הַמּוֹשֵׁל qui dominatur populo, prohibétque ne diſperſi ad præliũ cant aduerſum inimicos. עָצוּר eſt ſeruatus imperio, & auxilio dominantis. עָזוּב eſt מְחוּזָק roboratus. Exod. 23.5, defines יַּמֵּעֻזֹּב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ auxiliari illi: auxiliando auxiliaberis (ſub. aſino) cum illo: qui ſcilicet ducit ſecum illũ aſinũ. i. cũ odio habente te. Irme. 14.5, Peperit וְעָזַב & derelinquere. pro dereliquit. Eſt macór vice præteriti, ait R.D. in comment. 2. Reg. 8.6, A die עֲזָבָהּ אֶת־הָאָרֶץ qua reliquit terrã. Eſt macór, & ה ſignũ fœmineum, licet ſit ſine mappic, ait R.D. in lib. ra. & Michlól. Irme. 49.11, עֲזֹבָה יְתֹמֶיךָ relinque pupillos tuos. ע cum camés chathéph. Et 2.17, Nónne hoc תַּעֲשֶׂה לָּךְ עָזְבֵךְ אֶת־יְהוָה feciſti tibi, dereliquiſſe te Dominum, &c. R.D. in cõmen. Dixit תַּעֲשֶׂה genere fœmineo propter עָזְבֵךְ macór, quia macór eſt ad ſimilitudinẽ nominis, tam maſculeum, quàm fœmineũ. Dixit maſculeo genere ibidẽ, 19, רַע וָמָר עָזְבֶךָ malum & amarũ relinquere te Dominũ. Et quum dicit, Nónne &c. eſt acſi dicat, עֲזִיבָתֵךְ derelictio tua. quia venit inſtar nominis. Pſal. 37.8, וַעֲזֹב חֵמָה & derelinque furorẽ. 1. Reg. 6.13, Et non אֶעֱזֹב אֶת־עַמִּי derelinquam populum meũ. Iób 9.27, אֶעֱזְבָה פָנַי derelinquã iram meã. Geneſ. 2.24, יַעֲזָב־אִישׁ relinquet vir. Ieſah. 55.7, יַעֲזָב derelinquat. Nechem. 10.29, Et nõ נַעֲזֹב derelinquemus. Et 5.10, נַעֲזְבָה־נָּא relinquamus quæſo. Altera ſignificatio, Nechem. 3.8, וַיַּעַזְבוּ & inſtaurauerunt (roborauerũt, aut ædificauerunt) Ieruſaláim vſque ad murũ latum. Et in niſ hál, Pſal. 37.25, Et non vidi iuſtum נֶעֱזָב derelictũ. Iechez. 36.4, Et ciuitatibus הַנֶּעֱזָבוֹת derelictis. Leuit. 26. 43, Et terra תֵּעָזֵב relinquetur. Et in puhál, Irme. 49.25, Quomodo non עֻזְּבָה derelicta eſt ciuitas laudis? Dere-

licta, nẽpe vt nõ pugnarẽt aduerſus eã. Nomen, עֲזוּבוֹן, Mercatus, nundinæ. Iechez. 27.12 & 14, בְּעֻזְבוֹנֵךְ, בַּעֲזֻבוֹנֵךְ, cum ב, nis tuis. ı dagheſſatur, & deficit ב. Et 19, cum ב in nundi

עָזַק Fodere. Sunt qui exponunt, גָּדַר Sepire. In pihél, Ieſa. 5.2, וַיְעַזְּקֵהוּ & fodit eam. Vel, & ſepiuit eam in circuitu, ſub. eius, inſtar annuli qui eſt rotũdus. Nam Tharghum pro טַבַּעַת annulus, Exo. 35.22: habet עִזְקָן.

עָזַר Opem ferre, auxiliari, adiuuare. 2. Paralip. 18.31, Et Dominus עֲזָרוֹ auxiliatus eſt illi. Iób 26.2, מָה עָזַרְתָּ cui auxiliatus es? Ieſah. 31.3, עֹזֵר auxilians. auxiliator. 1. Paralip. 15.25, בְּעֻזָּר quũ auxiliaretur. 2. Semu. 18.3, לְעָזוֹר ad auxiliãdum. Scribitur cũ ו, & legitur cũ י, Scriptura eſt ex hifhíl, acſi eſſet ſcriptũ לְהַעֲזִיר vt auxiliari facias. i. vt ores ad Dominum vt nobis auxilietur, inquit R.D. in cõment. 1. Paralip. 12.17, לְעָזְרֵנִי vt adiuuetis me. Pſal. 79.9, עָזְרֵנוּ adiuua nos. Ieſa. 50.7, וְנַעֲזָרְתִּי & adxiliabitur mihi. Et in niſ hál, Pſal. 28.7, וְנֶעֱזַרְתִּי iutus ſum. 2. Paral. 26.15, לְהֵעָזֵר vt iuuaretur. Et in hifhíl, 2. Paralip. 28.23, ipſi מַעֲזְרִים אֹתָם adiuuant eos. eſt inſtar מַחֲלִימִים. perfectum eſt מְעַזְּרִים & מַחֲלִימִים. Nomen cum quinque pũctis, עֶזֶר, Auxilium, Adiutoriũ. Geneſ. 2.18, Faciã ei עֵזֶר adiutorium. Iechez. 12.14, עֶזְרָה pro auxilio. eius. ה loco ו. Alia forma, Ieſa. 10.3, לְעֶזְרָה Pſal. 44.26, Surge עֶזְרָתָה in adiutorium nobis. Hinc & עֶזְרָה, Atrium, in quo congregabatur Iſraél in domo Domini ad orãdum, vbi Dominus exaudiebat, adiuuabátque illos. Idcirco vocabatur עֶזְרָה, quoniã quicúque illuc ad orãdum ingrediebatur corde perfecto, à Deo ſuo iuuabatur. 2. Paralip. 4.9, Et fecit atrium ſacerdotum, וְהָעֲזָרָה & atrium magnum, & oſtia לָעֲזָרָה atrio.

עֵט Stylus, aut קֻלְמוֹס, Calamus. Pſa. 45.2, lingua mea עֵט calamus ſcribæ. Iób 19.24, Vtinã בְּעֵט־בַּרְזֶל

cõment.hoc modo exponitur, Vt quid ero ſicut operiẽs ſe.i.ſicut lugẽs quæ operit labrũ ſuũ flens ſuper (vel iuxta) gregẽ ſuũ, iuxta greges ſociorũ tuorum.i.iuxta greges aliorum paſtorũ, qui paſcũt pecora ſicut tu? Acſi dicat, inter milites, exercituſque gentiũ, quæ diis ſuis hæ rent, quibus ſunt reges, ac principes, qui illas regunt. R. Abrahám, Vt quid ero ſicut declinans. Sunt qui exponunt, operiens: ſed hoc eſt abſurdũ. Alii exponunt עֲטוּפָה imminuta, diminuta, deficiens. Pſal. 84.7, Etiam piſcinas יַעְטֶה operiet pluuia. 1.Semu.14.32, וַיַּעַט & diuertit populus ad ſpoliũ. pro ſpolia. Scribitur וַיַּעַשׁ, & legitur וַיַּעַט, & ita eſt in margine. וַיַּעַשׁ vero eſt cõgregauit, collegit, inquit R.D. in cõment. וַיַּעַט autẽ exponẽ vt eſt verſum. Et ſic Tharghum, וְאִיתְפְּנִי & vertit ſe. aut declinauit. Et eſt totum cũ pathách: quia eſt ab עֲטָה, ait R.D. in cõment. Illud וַיַּעַט בָּהֶם, 1.Sem. 25.14, quia eſt cum camés, eſt ab עוּט, ibi quære. Et in pihél, Iechez. 21.15, מְעַטֶּה opertus ad iugulationẽ. Et in hifhil, Pſal. 89.46, הֶעְטִית עָלָיו operire feciſti eum pudore. Nomẽ, Ieſah. 61.3, מַעֲטֶה pallium laudis.

עַטִּין Vnde עֲטִין, Mulctrale. Iiób 21.24, עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב mulctralia eius plena ſunt lacte. Alibi non inuenitur. עֲטִינִים ſunt qui exponunt vaſa in quibus mulgent: ſed videtur quòd voluerit dicere vaſa magna. At R. Ionáh ſcripſit in Harabico עֲטִינִים appellari loca in quibus congregantur aquæ. ſed Tharghũ, R. Moſéh, & R. Abra. Peruſol exponunt, vbera eius plena ſunt lacte.

עָטַף Eſt כָּסָה, Tegere, operire, cooperire, Angustiis, & afflictionibus affici: & Multiplicare (vt mos eſt in afflictionibus) preces, orationéſque, Serotinum eſſe. Gen. 30.42, & fuerunt הֶעֳטָפִים ſerotina ipſi Labán. Pſal.

lo(calamo) ferreo, & plumbo in perpetuũ(.i.vt ſint in perpetuũ, ſiue perpetuo durent) in petra ſculperentur. Notandum dictionẽ plumbo, nó referri ad ſtylum, vt ſit ſenſus, ſtylo ferri, & plumbi, ſiue ferreo & plumbeo: quia ſtylo plumbeo nó ſcribitur in petra: ſed eſt ſenſus, ſtylo ferreo, & in plũbo. Qui enim ſcribit ſuper lapides, ſignat prius lapidẽ ſtylo, & cauat: ſubinde plumbo replet vacua, vt perpetuo duret. Scripſit R. Ionáh radicem עט, videri eſſe עָטָה, quia inuenitur in verbis doctorum עֲטִיר ſtyli eius. Alii verò עט radicalẽ putant eſſe dictionem: nonnulli ab עוּט dictam eſſe ſcribunt.

עָטָה Eſt עָטַף, Tegere, operire. Irme. 43.12, וְעָטָה אֶת־ אֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר יַעְטֶה הָרֹעֶה אֶת־בִּגְדוֹ & operiet terrã AEgypti, vt operiet ſe (pro operit ſe) paſtor veſtimẽto ſuo. Vel, & induet &c. Acſi dicat, (ait R.D. in comment.) deprædabitur omnia ſpolia: vt operit, & inuoluit ſe veſtimẽto ſuo paſtor: ſic inuoluet ſe ipſe omnibus ſpoliis terræ AEgypti. Et memorauit paſtorẽ, quòd paſtor die ac nocte in deſerto cum pecudibus manẽs, ob frigus noctis ſe diligenter operit veſtimento ſuo. 1. Semu. 28.14, & ipſe עָטֶה מְעִיל opertus pallio. Eſt actiuũ participium pro paſſiuo. Pſal. 104.2, עֹטֶה אוֹר opertus lumine ſicut veſtimẽto. Secundum R.D. in cõment. poteſt eſſe intranſitiuum, vt expoſitũ eſt: & tranſitiuum. i. operire (aut induere) faciens mundum lumine, quẽadmodum induit homo veſtem ſuã. Ieſah. 22.17, וְעָטְךָ & amicit te (induit te, aut operit) amiciendo. Tharghum, וְתִתְחַפִּינָךְ בְּהִתָּא & operiet te pudore, quemadmodũ homo pudore ſuffuſus, ſuam facié operit. Significat & Declinare, diuertere, Recedere. Cant. 1.8, Vt quid ero כְּעֹטִיָּה ſicut declinans ad greges ſociorum tuorũ? In cõment.

,i.iuncta extremitas cũ extremitate. Et 65.14, & valles
יַעֲטְפוּ־בָר operientur frumẽto.i. multitudine frugum.
Et in nifhál, Thren.2.11, בֵּעָטֵף (pro בְּהֵעָטֵף) quum defi-
ceret paruulus. Vide הָרַג. Et in hifhíl, Genes.30.42,
וּבְהַעֲטִיף & dũ serotinarent pecora. ita loqui liceat, pro
serotina párerent. Et in hithpahál, Ionáh 2.8, בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי quum deficeret in me anima mea. Psal.107.5,
תִּתְעַטֵּף deficiet. Et nomen, Iesah.3.22, וְהַמַּעֲטַפּוֹת & ope
rimenta.quibus scilicet se operiebant. Sunt (inquit R.
Abrahám,) vt nonnulli exponunt, vestimenta quibus
se operiunt mulieres. Alii, feminalia putarunt esse.

עָטַר Vnde עֲטָרָה, Corona, diadema.2. Semu.12.30, &
tulit אֶת־עֲטֶרֶת־מַלְכָּם diadema regis eorũ. Iesah.
28.1, væ עֲטֶרֶת coronæ superbiæ. Zechar. 6.11, & facies
עֲטָרוֹת coronas. Hinc verbũ, 1.Sem.23.26, עֹטְרִים אֶל־דָּוִד
coronauerũt Dauid.i.in modũ coronæ circundederũt
eum, & insidiati sunt illi vt caperent. Psal.5.13, תַּעְטְרֶנּוּ
coronabis eũ. Potest esse ex cal, vel ex hifhíl pro תַּעֲטִירֶנּוּ
circundabit eum beneuolentia in circuitu eius sicut
scutum, quod est rotundũ vt corona, inquit R.D. in
lib.rad. At in cõment. sic, Sicut scutum quod coronat
(circundat) hominẽ in circuitu, sic coronabis iustũ vo
luntate tua. Et verbum est ex cal. R. Abrahám, Sũt qui
dicunt תַּעְטְרֶנּוּ esse ex cal: at rectum est vt sit ex hifhíl
transitiuo in tertiũ.i. Domine sicut scutum, volunta-
tem (scilicet iusti) coronare facies eã. Vel, sicut scutum,
voluntate coronare facies eũ, scilicet iustum. R. Him-
manuél, Tu Domine protegis eũ, coronásque volunta
te, & circundas eum, vt custodias eũ ab omni malo, si-
cut scutum protegit, custodítque hominem. Et in pi
hél, Psal.65.12, עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוּבָתֶךָ coronasti annũ bonita-

61.3, ad te clamabo בַּעֲטֹף לִבִּי quãdo affligetur cor meũ.
Iesa.57.16, quia spiritus à facie mea יַעֲטֹף induet corpus.
i.spiritus egredietur à facie mea, qui operiet hominẽ,
induétque illum. Et indicat hoc resurrectionem mor-
tuorum: quia spiritus quanquã est intrinsecus, tegit ta
men, operítque illũ: quippe absque illo instar lapidis
est. Psal.73.7, יַעֲטֹף־שִׁית חָמָס לָמוֹ Operiet se (Occultabit se
latebit) vt tollat prædam sibi. Exponit R.D. in lib.rad.
Operietur, & occultabitur ad rapiendum transeuntes
per viã: vt ponat, & accipiat prædam sibi. Et in cõmen.
Idcirco coronauit eum superbia. Vel, è superbia ponẽt
(pro posuerunt) torquem collo suo ac gutturi suo, &
vestẽ ex iniquitate. Hoc est quod dixit, operient ac in-
duent se ornamentum iniquitatis iugiter: quemadmo
dũ induit se homo vestem iugiter, sic ponent ipsi ini-
quitatem omni die. R. Abrahám, Operiet femur ini-
quitas eorũ. Alii (inquit,) angustiis afficiet שִׁית angulo.
i.in omni angulo iniquitas (quæ est) eis.i.eorum: vt sit
series, Iniquitas eorũ angustiis afficiet eos in omni an-
gulo, perinde acsi esset in illius potestate. R. Himma-
nuél in cõment. Idcirco posuerunt superbiam veluti
torquem collo suo. יַעֲטֹף est יִפְנֶה diuertet, vt Iiób 23. 9,
יַעְטֹף declinabit ad dexteram. Acsi dicat, In quẽcunque
locum declinauerint, facient iniquitatem operũ suo-
rum לָמוֹ ipsis, sub.impiis. Vel, latebit, & abscondet se.
quanquã R.D. in lib.rad. exponat, Abscondetur ad la-
tus Meridionale, & non videbo eum. Psal.102.1, Oratio
pauperi בִּי־יַעֲטֹף quũ deficeret. aut angustiis afficeretur,
Vel secundum R.D. in lib.rad. quũ multiplicaret pre-
ces toto corde suo: vt fieri solet tempore angustiæ, in
quo homo conteritur, incuruat seipsũ acsi esset מִתְעַטֵּף

Universidad de Deusto Biblioteca

ſolationem mittet manum. Vel, in tumulum mittet (Deus) manũ. Exponit R. Moſéh in cõment. Veruntamen (aut profecto) in tumulum ſepulchri non mittet Deus manũ, vt illi auxilietur, vt illi vitã præbeat. Et eſt עִי ſicut illud Micháh 1.5, Et ponã Somrón (.i. Samariã) לְעִי in tumulũ agri. quod R.D. exponit, in deſolationẽ, vel in tumulũ. i. in ſepulchrũ non mittet manũ Deus, vt flagellet filios hominũ: quia ibi requieſcent à flagellis. At R. Leui, & R. Abrahám Peruſól in cõment. dedu cunt à בָּעָה, Quærere, poſtulare, orare. Vnde exponit R. Leui, Veruntamen non extendet manum (vt adiuuet eũ à morte,) ad precationem vt homo poſtulet à Deo. Et R. Abrahám, Quũ peruenerint ad hominem accidentia flagellorum, & ægritudines, ad petitionẽ, & orationem non extendet manũ vt decebat eũ. Irm. 26.18, & Ieruſaláim עִיִּים in tumulos (aut deſolationes) erit. Micháh 3.12, עִיִּין in deſolationes. נ ponitur vice מ. Nume. 21.11, & caſtrametati ſunt בְּעִיֵּי in ſolitudinibus Habarím. Tharghũ, בִּמְגִיזַת in vadis Habarim. Et præpoſito מ, Ieſah. 17.1, & erit מְעִי deſolatio ruinæ.

עָיַן Confugere, & congregare ſe ad vrbem. In hifhíl. Exo. 9.19, הָעֵז אֶת־מִקְנְךָ congrega pecus tuum. Vel, confugere fac. Irme. 6.1, הָעִיזוּ congregamini filii Biniamin. aut confugite.

עָיַט Inuehi. 1. Semu. 25.14, וַיַּעַט בָּהֶם & inuectus eſt in eos. Quia י eſt cum camés, eſt ex hac radice. Vel, increpauit eos, ſub. verbis ſuis malis, ait R.D. in comment. at in lib. rad. exponit, expulit eos, & volare fecit, i. cito recedere à facie ſua. Hinc עַיִט, Auis, volucris. Ieſah. 46.11, vocans ab oriente עַיִט auem (.i. Córes, hoc eſt Cyrũ) qui inſtar auis leuiter, celeritérque contra Babél

tis tuæ. R. Abrahám, Coronaſti &c. vt ſit iſte annus in medio annorum, vt regina quæ habet coronã in medio filiarum. R.D. in cõment. Coronaſti annum vt ſaties coronam anni qui eſt bonitatis tuæ, coronaſti inquam illũ omni bono. Canti. 3.11, In corona שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ qua coronauit eum mater ſua. Pſal. 103.4, הַמְעַטְּרֵכִי qui coronat te. Et in hifhíl, Ieſa. 23.8, Quis conſulit hoc ſuper Sor הַמַּעֲטִירָה coronantem. ſub. viros ſuos? i. dantem coronam & gloriam viris ſuis, ait R.D. in lib. rad. In comment. verò, Dantem coronam regno, & populo eius ob multitudinem diuitiarum.

עָטַשׁ Sternutare. Iiób 41. 9, עֲטִישֹׁתָיו ſternutationibus eius accendetur ignis. Alibi nõ inuenitur.

עָיַב Obſcurare, obtenebrare, obnubilare. In hifhíl, Thren. 2.1, Quomodo יָעִיב בְּאַפּוֹ אֲדֹנָי אֶת־בַּת־צִיּוֹן obſcurauit in furore ſuo Dominus filiam Siión? Dixit יָעִיב pro יַחְשִׁיךְ obſcurauit, obtenebrauit: quia diem obnubilant tenebræ. Poteſt etiã exponi, extulit (exaltauit prius) vſque ad nubes, & in furore ſuo proiecit in terram? Et hoc eſt quod ſequitur, Proiecit è cælis in terrã gloriam Iſraél. Sed prius dictũ eſt rectum. R. Abrahám contrà, priorẽ expoſitionem citans, alteram ſcribit eſſe rectã, id eſt, eleuauit vſque ad nubem. Non enim eleuauit eã, niſi vt proiiceret eam è loco alto. Nomẽ, עָב, Nubes. 1. Reg. 18.44, ecce עָב קְטַנָּה nubes parua. Ieſah. 18.4, כְּעַב טַל ſicut nubes roris. Iiób 22.14, עָבִים nubes. Pſa. 18.13, עָבָיו nubes eius. Irm. 4.29, ingreſſi ſunt בֶּעָבִים loca alta ſicut nubes: vt exponit R.D. in hac radice. Vel, ſyluas denſas, vt in radice עָבָה. Et forma fœminea, 2. Semu. 23.4, mane abſque עָבוֹת nubibus.

עָיָה Vnde עִי, Deſolatio, Cumulus. Eſt inſtar רִי à רָוָה, & נִי à נָהָה. Iiób 30.24, Veruntamen non בְּעִי in de-

lum meum, id est lachrymas oculi mei, vt habet Thar
ghum. Expositores (inquit R.D.) dicunt י præcedens נ,
debuisse subsequi, vt est expositum. Iechez.9.5, עֵינֵיכֶם
oculus vester. Scribitur cũ י signo plurali, & legitur si-
ne י. Duale, Genes.20.16, Operimentũ עֵינַיִם oculorũ.
Et 38.21, בָּעֵינַיִם in biuio. Vel est nomẽ loci, inquit R.A-
brahám in cóment. Vel, inter duos fontes. Idem versu
14. R.D, in manifesto & publico. Et in regimine vnum
est defectiuũ. i. sine י. Iesah.3.8, Ad irritandum עֵנֵי ocu-
los gloriæ eius. acsi dicat, Etiam publice irritãt. & hoc
est quod dixit, Peccatum suũ sicut Sedóm annũtiaue-
runt, non abscóderunt, quia erant absque pudore & ve
recundia. Nume.10.31, Eris nobis לְעֵינַיִם pro oculis. i. vi-
ce oculorum, vt doceas nos viam bonã sicut oculi qui
docẽt homines viam suam. Vel, eris nobis præ oculis,
quia videbimus te iugiter, & poterimus bonũ tibi re-
tribuere. Zech.4.10, עֵינֵי oculi Domini ipsi מְשׁוֹטְטִים cir
cumeunt. est masculeum. 1.Sem.3.2, וְעֵינוֹ & oculi eius.
scribitur sine י, & legitur cũ י. Plurale fœmineũ, Deu-
ter.8.7, aquarũ עֲיָנֹת fontium. 2.Paral.32.3, aquas הָעֲיָנוֹת
fontiũ. Illud autem Hose.10.11, Propter duas עֵינוֹתָם ini-
quitates eorũ: est ab עָוֹן. Alia forma, præposito מ, Le-
uit.11.30, מַעְיָן fons & cisterna. Psal. 114.8, לְמַעְיְנוֹ־מַיִם in
fontem aquarũ. ע est cum seuá, & ו redundat, inquit R.
D. in lib.rad. & commẽt. & R. Abrahám. Item 104.10,
qui emittit מַעְיָנִים fontes. 1.Reg.18.5, מַעְיְנֵי fontes aqua-
rum. ע cum seuá. Et cum pathách, Iesah.12.3, מִמַּעְיְנֵי de
fontibus salutis. Psal.87.7, Omnes מַעְיָנַי fontes mei in
te. vel prouidentiæ meæ, secũdum R. Ionáh: quasi aspe
ctus mei, ab עַיִן oculo. Et fœmineum, Iesa.41.18, מַעְיָנוֹת
fontes. Prouerb.5.16, מַעְיְנֹתֶיךָ fontes tui. Ab עַיִן ocu-

venit. Iesa.18.6, relinquentur pariter לְעַיִט aui montiũ.
Illud autem Irme.12.9, הַעַיִט צָבוּעַ nũ auis tincta hæredi-
tas mea mihi? הַעַיִט num auis in circuitu super eã? hoc
modo exponit R. Ioséph, Nũ auis tincta sanguine oc-
cisorum, num auis tincta erit in circuitu super hæredi-
tatem meã quam elegi mihi? Et quũ saturatæ fuerint
aues, venient bestiæ agri ad comedendũ, sicut dixit, Ve
nite &c. Dixit auibus, Quum fueritis saturatæ vos, ve-
nite &c. Sic enim mos est, vt aues primum veniant su-
per cadauera: & bestiæ videntes aues tinctas, locum ex-
plorent occisorum.

עַיִם Robur, fortitudo. Semel dũtaxat inuenitur. Ie-
sah.11.15, Et eleuauit manum suã super flumen
בַּעְיֵם רוּחוֹ in fortitudine spiritus sui. Vide בָּעָה. R. Moséh
deducit ab עָיָה, & exponit, in cumulo eorum. acsi dicat,
in cumulo. i. in fluctu maris, & fluminis eleuabit ma-
num suam, & spiritum suum. R. Abrahám in cõmen.
exponit, in fortitudine sua. מ enim (inquit) est radicalis
litera: & qui deducunt à בָּעָה, ignorant grammaticam.

עַיִן Oculus, Fons, Color, Superficies. Sæpius est fœmi
neũ: interdum & masculeũ, in plurali præcipue.
Leuit.24.20, עַיִן תַּחַת עַיִן oculum pro oculo. Gene.49.21,
Vt ramus crescens iuxta עַיִן fontem. Prouer.23.6, רַע עַיִן
malo oculo. Iiób 29.11, וְעַיִן רָאֲתָה & oculus vidit. Gene.
16.7, Iuxta עַיִן הַמַּיִן fontem aquarũ. Zechar.9.1, Quia ad
Dominũ עַיִן oculus hominis. i. spes & expectatio eorũ
ad Deum, & ad illum eleuauerũt oculos suos. Exod.10.
15, Et operuit אֶת־עַיִן superficiem terræ. Nume.11.7, וְעֵינוֹ
בְּעַיִן & color eius sicut color bdelii. 2.Semu.16.12, forsan
videbit Dominus בְּעֵינִי afflictionem meam. sub. in qua
sum. Lectio est בְּעוֹנִי pro בְּעֵינֵי. Scriptura est בְּעֵינִי ocu-

Posuisti מוּעָקָה angustiam in lumbis nostris.

עִיר Ciuitas. Gen.4.18, Et fuit ædificans עִיר ciuitatẽ. Irme.48.8, omnẽ עִיר וְעִיר ciuitatẽ & ciuitatem.i. quãlibet ciuitatem. Gen.10.12, הִוא הָעִיר הַגְּדֹלָה est ciuitas magna. Hose.11.9, Et non ingrediar בְּעִיר ciuitatẽ. sub. alteram, nisi Ierusaláim tãtum: inquit Haghaón & R. D. in lib. rad. & in cõment. R. Abrahám in cõment. exponit sicut illud 1. Reg.8.27, Num vere Deus habitabit super terrã? Nume.35.2, עָרִים ciuitates. Iudic.12.7, Et sepultus est בְּעָרֵי in ciuitatibus Ghilhád. i. in vna è ciuitatibus Ghilhád, secundũ R.D. in cõmen. & in Michlól. Irme.31.23, וּבְעָרָיו & in vrbibus eius. Alia forma, & significatio, עַיִר, Pullus, aut asellus. & dicitur tam de asino domestico, quàm syluestri. Gene.49.11, Ligãs ad vitem עִירֹה pullum suũ. ה ponitur vice ו. Iudi.10.4, Super triginta עֲיָרִים pullos. עָרִים, Hostes. Vide עור.

עַיִשׁ Vide עוּשׁ. **עֶכֶס** Compes. Prouer.7.22, וּכְעֶכֶס & sicut cõpes ad castigationem stulti. Est cũ sex punctis: & appellatur sic, quòd sit squamatũ. Est & ornamentũ squamatum quod suis in pedibus ferunt mulieres. Iesa.3.18, Remouebit Dominus gloriã הָעֲכָסִים ornamẽtorum pedum squamatorũ. Et versu 16, verbum in pihél, Et pedibus suis הָעֲכַסְנָה ornabantur ornamentis (instar) squamarum.

עָכַר Turbare, corrũpere, perdere. 1. Semu.14.29, עָכַר אָבִי אֶת־הָאָרֶץ turbauit pater meus terrã. Iehos.7.25, יַעְכֶרְךָ turbet te. Prouer.11.29, עֹכֵר בֵּיתוֹ turbans domũ suã. Et in nifhál, Psal.39.3, Et dolor meus נֶעְכַּר turbatus est. R.D. exponit, נִשְׁחַת corruptus est. Prou.15.6, Et in fructu (prouẽtu) impii נֶעְכָּרֶת turbatio: secundũ R. Ionáh, qui scripsit esse nomen. R. verò D. in lib. ra. verbũ

lus, fit verbũ in cal, עָיַן, Ponere oculum, & aspicere aspectu odii, aut aspectu expectationis & spei. 1. Semu.18.9, Et erat Saúl עֹיֵן אֶת־דָּוִד torue aspiciens Dauid. R.D. in cõment. aspiciebat oculo malo. Scribitur cũ ו, & legitur cum י, & idem est. Et secũdum opinionem meã, inquit R.D. ab hoc fit illud Psal. 87, paulo suprà citati, Omnes aspectus mei, & spes meæ in te. Doctores Hebræorum frequenter vtuntur hoc verbo in pihél.

עָיִף Vide עוֹף, siue עוּף. **עָיַק** Est צור, Arctare, coartare, angustare. In hifhíl, & est trãsitiuũ, & quandoque intransitiuũ etiam in eodẽ versu, vt Hamós 2.13, Ecce ego מֵעִיק arcto (affligo) vos in loco vestro, quẽadmodum תָּעִיק arctatur plaustrum הַמְלֵאָה לָהּ עָמִיר plenũ manipulo. pro manipulis. est intransitiuũ. Dixit de plaustro תָּעִיק angustiabitur (pro angustiatur) metaphorice: quia nõ est viuẽs aut animatũ vt affligatur. Et dixit עָמִיר manipulo, & nõ põdere alio: quia propter sufflationẽ (.i. ventũ) magis affligitur qui fert manipulos, quàm qui fert onus aliud. Et in cõm. Ecce ego angustiis afficio in loco vestro, vt nõ possitis effugere, & euadere, magis quàm affligitur plaustrũ, &c. vt in lib. rad. Tharghũ, Ecce ego adduco super vos angustiã, & angustiis afficiet vos in loco vestro, quẽadmodum angustiis afficitur plaustrũ quod est onustum manipulis. Et R. Abrahám in cõment. sic scribit, Haghaón dixit מֵעִיק esse ex verbis intrãsitiuis, & hoc metaphorice, quia non est robur ad ferendũ. At sapientes Hispaniæ dicũt esse transitiuũ, hoc est, angustiis afficio vos in loco vestro, vt non possitis fugere. Idcirco dixit postea, Periit fuga &c. Vide מָלֵא. Nomẽ, עָקָה, siue מוּעָקָה, Angustia, Afflictio. Psal.55.4, propter עָקַת angustiam impii. Et 66.11, Posuisti

do racemabunt,ſicut vitem, reſiduum Iſraél. Tóar, præpoſito מ,inquit R.Abrahám in cõment. & R.D.in lib.ra. Ieſah.3.12,populi mei exactores eius (.i.quiſque exactorũ eius)מְעוֹלֵל puerulus.ſiue paruulus.ſic R.D.in lib.rad.& R.Abrahám. Aliud,præpoſito ת,Ieſah.3.4, וְתַעֲלוּלִים & pueruli dominabuntur eis.Et 66.4, eligam בְּתַעֲלוּלֵיהֶם pueros eorũ. R.Abrahám in cõmen.occaſiones eorũ.i.quæ veniãt ſuper illos. R.Dauid,corruptionem operũ eorum.Tharghũ,contritiones eorũ. Et in hithpahál,1.Sem.6.6,Nõne quãdo הִתְעֵלֵל בָּהֶם operatus eſt in eos,dimiſerunt eos?Exo.10.2,Et vt narres,&c. אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי quod feci in AEgypto.i.AEgyptiis in quibus oſtendi opera mea terribilia,& magna.Nume.22.29, הִתְעַלַּלְתְּ illuſiſti mihi.i.feciſti in me opus irriſionum,& contẽptus,& deriſiſti me.Et ſic 1.Sem.31.4,Ne forte veniãt incircũciſi iſti,& tranſfigãt me, וְהִתְעֵלְלוּ־בִי & illudant mihi. i.ne faciãt in me,quũ occiderint me, tranſfixiones vltionis & contẽptus.Pſal.141.4, לְהִתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת ad faciendum opus impietatis. Tharghũ,ad cogitandũ cogitationes cũ impietate. Iudic.19.25,Et cognouerunt eã, וַיִּתְעַלְלוּ־בָהּ & illuſerunt ei.i. fecerunt in ea opus abominabile in coitu.Et venit hithpahál in ſignificatione פָּעַל Operari,aut עָשָׂה Facere,ad ſignificandam frequentiã operationis. Et ita cõſuetudo eſt Linguæ vti hithpahál,& nifhál:quanquã in ſeipſis ſint paſſiua. Hinc nomen,עֲלִילָה,Opus,factum,Occaſio,cauſa. Pſal.66.5,Terribilis עֲלִילָה opere. acſi dicat eius opera eſſe terribilia. Deuter.22.14, Et impoſuerit ei עֲלִילוֹת occaſiones verborũ.1.Sem.2.3, וְלֹא נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת & ipſi directa ſunt opera.Hîc לֹא ſcribitur cum א,& legitur cũ ו, Ieſah. 12. 4, Nota facite in populis עֲלִילֹתָיו opera eius.

eſſe putauit ex nifhál.i. & in fructu impii cõturbatur. ſub.domus. Tharghũ, Et fructus impiorũ turbabitur.

עַל Vide עֲלָה.

עָלַל Vnde verbum in puhál,Thre. 1.12,Sicut dolor meus qui עוֹלַל לִי factus eſt mihi.R.Abrahám in cõmen.exponit נַעֲשָׂה factus eſt.Et eſt ex binián ſelo nicra ſem pohaló,quod non ſit cum ſerí, vt כּוֹנֵן, ſed cũ pathách. Eodem modo exponit R.D.in lib.rad.& in cõment.Tharghũ,qui factus eſt mihi. Et in pohél, Thren.1.22, וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר & fac eis quẽadmodum feciſti mihi. R. Abrahám, Rectũ eſt,ait,vt ſit,Et cauſa ſis(ſub.ruinæ)eis, ſicut cauſa fuiſti mihi. R.D.in lib.rad. Et fac illis retributionem ſuper præuaricationes eorum, quemadmodum feciſti mihi.Et 2.20,Et aſpice ad eum cui עוֹלַלְתְּ כֹּה feciſti ſic. Iiób 16.15, וְעִלַּלְתִּי בֶעָפָר קַרְנִי & inuolui in puluere cornu meum.i. caput. ſic R. Abrahám Peruſól. Vel ſecundum R.D.in lib.rad.& R.Leui in cõment.& aſcendere feci puluerẽ ſuper caput meũ. R.Moſéh in cõment. Et contẽpſi(ſpreui)cornu gloriæ meæ in puluere.vt in hithpahál. Sed quod magis eſt cõſentaneũ, hoc verbũ ſignificat facere aliquid in contemptum,& deriſionẽ. Tharghũ,וּפַלַּפְלִית Et eieci(aut proieci)in pulueren gloriã meam. R.D.in radice קָרַן,exponit ſplendorem meũ,& gloriam meã. Thren.3.51,Oculus meus עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי dolore affecit animã meam(præ fletu ſilicet)propter cunctas filias vrbis meæ.In cõment.exponitur,deturpauit.Tharghũ,fletus oculi mei aſcẽdit, vt noceat animæ meæ, propter deſolationẽ regionis populi mei , & deturpationem filiarum Ieruſalaim vrbis meæ. Alia ſignificatio, Leuit.19.10, וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל & vineam tuam non racemabis. i.vineæ tuæ nõ colliges racemos poſt vindemiã.Irme.6.9, עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ raceman-

Universidad de Deusto
Biblioteca

שְׁבִי à שָׁבָה, aut הֲגִיג à הָגָה, & חֲזִיז à חָזָה. Sed apud nos עֲלִי non est mortarium in quo aliquid cõtunditur, sed pistillum quo aliquid comminuitur.

עָלַג Balbutire. Iesa.32.4, Et lingua עִלִּיגִים balborum festinabit loqui nitida. Alibi nõ inuenitur. Secundum R. Abrahám & R. Dauid dicitur per metathesin literarum à לָעַג, illic require.

עָלָה Ascẽdere, Excidere, Curare, Aptare, disponere. Genes. 19.27, עָלָה ascendit fumus terræ. Irme. 48.15, וְעָרֶיהָ עָלָה & ciuitates eius excîdit. Gen.49.4, tũc polluisti stratũ meũ, עָלָה excisũ fuit. i. à die qua polluisti stratũ meũ, excisum est. Idẽ R. Abrahám, excisũ est, defecit. Iesa.34.13, וְעָלְתָה & ascendet (pro ascendent) in palatia eius spinæ. Zechar.14.13, וְעָלְתָה & excidetur manus eius. R. Abrahám, ascendet, vel excidetur. 1.Sem.17.23, עוֹלֶה ascendebat. Et 28. 14, vir senex עֹלֶה ascendit. præsens. Genes.28.12, עֹלִים ascendebant. Et 41.3, vaccæ aliæ עֹלוֹת ascendebant. Macór, Gene.46.4, עָלֹה ascendendo. Et 32.24, עַד עֲלוֹת donec ascendit aurora. Iesah.11.16, in die עֲלֹתוֹ ascendendi ipsum è terra AEgypti. Nume. 27.12, עֲלֵה ascende in montem. Et 21.17, עֲלֵי ascende. Gene.46.31, אֶעֱלֶה ascendam. 1.Semu.29.9, non יַעֲלֶה ascendet nobiscum. Et in nifhál, Nume.9.21, וְנַעֲלָה & ascẽdebat nubes. aut eleuabat se. Psal.97.9, valde נַעֲלֵיתָ eleuatus es (aut eleuasti te) super omnes deos. Irme. 37.10, בְּהֵעָלוֹת quũ ascendisset (recessisset) exercitus. Nume. 16.24, הֵעָלוּ ascendite (discedite) de circuitu. Exo.40.37, & si non יַעֲלֶה eleuabat se. Et in hifhíl, Num.8.3, הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ disposuit (aptauit, aut aptare fecit) lucernas eius. 2.Reg.17.4, & non הֶעֱלָה מִנְחָה ascendere fecit (.i. obtulit, attulit) munus ad regem. Et 36, הֶעֱלָה אֶתְכֶם ascendere

Iechez.24.14, וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ & secundũ opera tua. Aliud, Nechem.8.6, בְּמַעַל in exaltatione (aut eleuatione) manuum vestrarum. 1.Semu.25.3, malus מַעֲלָלִים operibus. Psal.77.14, Memor ero מַעַלְלֵי־יָהּ operũ Domini. Ieche. 36.31, וּמַעַלְלֵיכֶם & opera vestra. Tóar, Irme.6.11, super עוֹלָל paruulum. Et cũ séri, 1.Semu.15.3, מֵעוֹלֵל à paruulo vsque ad lactẽtem. Ioél 2.16, Congregate עוֹלָלִים paruulos. Iiób 3.15, כְּעֹלְלִים sicut paruuli. Possunt tamen prædicta deduci ab עול. Alia forma. Irme.49.9, Non rema nebunt עוֹלֵלוֹת racemi. Hinc & עוֹל, Iugũ. 1.Reg.12.11, עֹל כָּבֵד iugum graue. Iesa.47.6, Aggrauasti עֻלֵּךְ iugum tuum. Potest esse ex hac radice & בַּעְלִיל, Dominus, de quo in בַּעַל in fine. Psa.12.7, Argentũ cõflatũ בַּעְלִיל לָאָרֶץ domino terræ. quanquã ל potest esse & signũ generandi casus. R. Abrahám in cõmen. sic scribit, בַּעְלִיל est dictio geminans vltimã literam, sicut & סַגְרִיר, & est בַּעַל הָאָרֶץ dominus terræ: hoc sensu, argẽtum conflatũ, argentum domini terræ. R.D. in cõment. argẽtum conflatum domini terræ. & ב est radicalis litera, & cætera vt R. Abrahám. acsi dicat, Eloquia Domini sunt argentum cõflatum, purgatúmque à Domino vniuersæ terræ. Et ל redundat in לָאָרֶץ, sicut & 2.Semu.3.30, Occiderunt לְאַבְנֵר Abnér. Vel est loco ה haiediháh. Sũt qui dicunt ב deseruire, & עֲלִיל esse עֶלְיוֹן excelsus, & מְשֻׁבָּח laudatus. acsi dicat, Sicut argentũ conflatum in excellentiori, & laudabiliori quod sit in terra ex qua faciũt הַכּוּר vas in quo cõflatur, & purgatur argentũ. Idem in lib. rad. Et doctores Hebræorũ exponunt, in euidenti & apparenti loco. Tharghũ, בְּכוּרָא עַל אַרְעָא in vase super terram. R. Ioséph Kimchi exponit, in mortario. i. in vase simili mortario, quod dicitur עֲלִיל, & עֱלִי, ab עָלָה, sicut

fecit vos. Exo. 25. 37, וְהֶעֱלָה אֶת־נֵרֹתֶיהָ & disponet (aptabit, aut aptare faciet) lucernas. Et 32. 1, הַעֲלֵנוּ ascendere fecit nos. Irme. 38. 10, וְהַעֲלִיתָ & ascendere facies. Iiób 42. 8, וְהַעֲלִיתֶם & offeretis holocaustũ pro vobis. 1. Semu. 2. 19, וְהַעֲלָתָה לוֹ & afferet (pro afferebat) illi. est cum pathách propter ע. Et Chab. 1. 15, הֶעֱלָה ascendere fecit. ה est cum seri, & ע cũ seuá & pathách. 1. Semu. 7. 10, מַעֲלֵה עֹלָה of ferens holocaustum. Iesah. 63. 10, הַמַּעֲלִם qui ascendere facit eos è mari. est cũ seri loco camés. 2. Reg. 2. 1, בְּהַעֲלוֹת quũ ascẽdere faceret. Exo. 30. 8, וּבְהַעֲלֹת & quũ disposuerit lucernas. Iechez. 23. 46, הַעֲלֵה ascendere facere super eas, & dare eas. pro, ascendere faciã super eas, & dabo. Sunt enim (ait R. D.) infinitiua vice futuri. Nume. 20. 25, וְהַעַל & ascendere fac. Exod. 3. 17, אַעֲלֵה אֶתְכֶם ascendere faciam vos. Genes. 46. 4, & ego אַעֲלְךָ ascendere faciã. Reliquæ personæ coincidunt cum biniân cal in punctatura: at in significatione discrimen habent. Quin & prima persona coincidit in futuro defectiuo. Quũ sunt intransitiua, vulgò sunt ex cal: quãdo verò trãsitiua in tertiũ, ex hifhíl. Iudic. 16. 3, וַיַּעֲלֵם & ascẽdere fecit eas (. i. detulit) in verticẽ montis. Psa. 102. 25, ne תַּעֲלֵנִי succîdas me in dimidio &c. Et 71. 20, תַּעֲלֵנוּ ascendere facies me. vel nos. Est enim duplex lectio. ideo scribitur cũ ו, & legitur cũ י. Et in hofhál, Nachum 2. 7, Et Hussáb (sub. regina) גָּלְתָה הָעֲלְתָה captiua ducta est, conscendere iussa est. R. D. in lib. rad. exponit, ascendere facta est super currũ vt ducerent eam in captiuitatẽ. At in comment. sic enarrat, Templũ quod constitutum fuit in pace (aut quiete) diebus multis in Nineuéh, núc dissolutũ est: & manifestata est Nineuéh, quæ hactenus fuit operta & occulta, ita vt nõ trãsiret per eã extraneus. Et הָעֲלָתָה est

נְכְרָתָה excisum est. Tharghũ, Et regina &c. R. Abra. autẽ hezra in cómẽt. Dux (inquit) R. Semuél, Hussáb nomẽ scripsit esse reginæ. גָּלְתָה reuelata & ideò dicitur, quod erat abscondita in cubiculo more reginæ, & mulierũ nobilium, vt Psal. 45. 13, Tota inclyta filia regis intrinsecus. At modo manifestata est, & egressa de cubiculo, & ascendere iussa est super currũ, vt ducant eam in captiuitatem. Quã expositionem & cõmendat, & sequitur ipse R. Abra. in cõment. Tóar, עֶלְיוֹן, Excelsus, superior. Gen. 14. 18, Deo עֶלְיוֹן excelso. 2. Para. 8. 5, & ædificauit Bethchorón הָעֶלְיוֹן superiorẽ. Iechez. 42. 5, & cubicula הָעֶלְיוֹנוֹת superiora. Hinc est & מַעַל & מִמַּעַל, Super, supra, superne, desuper. Gen. 22. 9, מִמַּעַל לָעֵצִים super ligna. 1. Reg. 8. 23, nõ est sicut tu Deus in cælis מִמַּעַל superne. desuper. Et cum ה fœmineo. Deuter. 28. 43, peregrinus qui est in medio tui, ascendet super te מַעְלָה מַעְלָה superne, superne. i. quãmaxime. Exod. 30. 14, à filio viginti annorum וּמֵעְלָה & supra. Hezræ 7. 9, fundamentum (. i. initiũ) הַמַּעֲלֶה ascensionis è Babél. 1. Para. 17. 17, & vidisti me secundũ dispositionem hominis הַמַּעֲלֶה ascensionis. aut gradus, & dignitatis, id est excellentis. Gen. 6. 16, & in cubito consummabis eam מִלְמַעְלָה superne.

Alia forma, מַעֲלֶה, Ascẽsio, gradus. & in regimine est cum sẽri, Iesah. 15. 5, מַעֲלֵה in ascensu Luchíth. 1. Semu. 9. 11, בְּמַעֲלֵה per ascensũ ciuitatis. Iudic. 8. 13, מִמַּעֲלֵה הַחֶרֶס desuper existente sole. 1. Reg. 10. 19, שֵׁשׁ מַעֲלוֹת sex gradus solio. Psal. 121. 1, canticum לַמַּעֲלוֹת graduũ. ל vice ה notificatiui, ait R. D. in cõm. Et hic duntaxat psalmus est cũ ל. Alia forma, עוֹלֶה, cum seghól. i. Gradus: instar יוֹרֶה. Ieche. 40. 40, & ad latus extra לְעוֹלֵה gradũ. Hinc est & עֲלִיָּה, Cœnaculũ: aut Cubiculũ, siue thalam vt alii

exponunt. Iudic. 3. 23, & clausit ostia הָעֲלִיָּה cœnaculi. 2. Reg. 4. 10, עֲלִיַּת־קִיר cœnaculũ parietis. i. habẽs parietes. 2. Para. 9. 4, וַעֲלִיָּתָו & cœnaculũ eius. ita R. D. in cõmẽt. Irme. 22. 14, וַעֲלִיּוֹת מְרֻוָחִים & cœnacula spatiosa. Psalm. 104. 3, qui contignat aquis עֲלִיּוֹתָיו superiora eius. R. Abrahám, superiora eius. i. nubes. Et sunt qui exponunt, (ait R. D. in cõment.) per hoc illũ innuere aquas quæ supra firmamentum sunt: & est exponendũ de nubibus superioribus. Et 104. 13, qui irrigat montes מֵעֲלִיּוֹתָיו de superioribus suis. R. Abrahám: pluuia quã pluũt nubes. R. D. in cõment. nubibus quibus montes magis indigẽt propter aquã, quàm valles, & cãpestria. Hinc עוֹלָה, Holocaustũ, aut holocautoma: sacrificiũ quod totum comburebatur. Num. 28. 27, & offeretis עוֹלָה holocaustum. Leui. 1. 13, עֹלָה holocaustũ est. Nume. 28. 10, עֹלַת שַׁבָּת holocaustum sabbati. Iechez. 46. 12, & faciet אֶת־עוֹלָתוֹ holocaustũ suum. Gen. 8. 20, & obtulit עֹלֹת holocausta. Psal. 66. 13, בְּעוֹלוֹת in holocaustis. Inuenitur nonnunquã & pro gradibus. Iechez. 40. 26, & gradus septẽ עֲלֹתָיו gradus eius. pro מַעֲלֹתָיו. Hinc & עָלֶה, Foliũ. Folia. Iesah. 1. 30, defluens עָלֶה foliis suis. deficit ו plure. Hinc & תְּעָלָה, Sanitas, curatio, Aquæductus. Irme. 30. 13, medicinæ תְּעָלָה sanitatis nõ sunt tibi. 1. Reg. 18. 32, & fecit תְּעָלָה aquæductum. Iechez. 31. 4, וְאֶת־תְּעָלֹתֶיהָ & aquæductus suos. Hinc & עֲלִי, Pistillũ. Prouer. 27. 22, in mortario &c. בַּעֲלִי pistillo. Ab ascendendo, & descendẽdo, dum aliquid contunditur, sic appellatũ. Sunt qui exponunt iuxta hanc significantiam illud 2. Paral. 24. 14, וְהַמַּעֲלוֹת & mortaria. vel pistilla. Sed R. Dauid in lib. ra. vasa parua significare scribit, quibus vinũ hauritur. Sunt

Sũt & duo toarím עַל cũ camés. 2. Sem. 23. 1, & dixit vir qui constitutus est עָל excelsus. vel rex. Sic R. Abra. & R. D. Hose. 7. 16, reuertentur nõ עַל ad Excelsum. R. D. in cõment. עָל est tóar cum camés, sicut עֶלְיוֹן excelsus, & est sensus, Quũ venerit eis afflictio, reuertentur vt clament ad idóla sua, non ad me qui sum excelsus super omnia. R. Abrahám in comment. Reuertentur ad AEgyptũ, non ob necessitatem, sed vt detrahant suis principibus. Et hoc est quod sequitur, Fuerũt vt arcus dolosus. idẽ D. R. in lib. ra. locutionẽ dicit esse defectiuam. i. reuertentur non עַל־צֶרֶךְ ob necessitatem, neque עַל־דָּבָר propter aliquid. Et sic tóar cũ pathách, Hose. 11, 7, וְאֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ & ad excelsum vocabũt pro vocabant. R. D. in cõmẽt. Vocabãt eũ prophetæ iugiter vt reuerteretur ad Deum excelsum. Et R. Abrahám in cõmen. vocabant eũ vocantes. i. prophetæ Domini. Hinc est & עַל, quod est Super, Ad, Iuxta, Apud, In, Cum, Propter, Corã, A, Ab, Vsque ad, Contra, Aduersus. Genes. 1. 2, Et tenebræ erant עַל־פְּנֵי super faciem abyssi. Et 14. 6, quæ est עַל־הַמִּדְבָּר iuxta desertũ. Exod. 14. 9, עַל־מִשֶּׁה וְעַל־אַהֲרֹן iuxta mare. Nume. 14. 2, Et murmurauerũt עַל־יְהוָה וְעַל־ contra Moséh & contra Aharón. Psal. 2. 2, מְשִׁיחוֹ aduersus Dominũ, & aduersus Christũ eius. Ponitur & vice אֶל ad. Psal. 18. 42, עַל־יְהוָה ad Dominum. Semu. 1. 10, & orauit עַל־יְהוָה ad Dominum. Ponitur & pro עִם cũ. Exo. 35. 22, Et venerunt viri עַל־הַנָּשִׁים cum mulieribus. Iesah. 7. 2, requieuit Arám עַל־אֶפְרַיִם cum Ephraím. Et vice ב, Genes. 27. 40, וְעַל־חַרְבְּךָ & in gladio tuo viues. Iesa. 38. 19, עַל־בַּיִת יְהוָה in domo Domini. Nechem. 3. 2, וְעַל־יָדוֹ & manu (. i. præcepto, & imperio) eius ædificauerunt. Potest tamen etiã exponi, & iuxta locũ

eius.i.iuxta eius ſtructuram,aut ædificium,vt exponit idem R.D. & hæc eſt recta expoſitio. Ponitur & vice עַד,Vſque ad. Pſal.48.15, ipſe reget nos עַלְמוּת vſque ad mortẽ.Acſi dicat,Vſque ad mortẽ noſtrã.R.Abrahám exponit עוֹלָמִית, Quia ipſe manet in ſæculũ, & in æternum,ipſe erit ductor noſter in ſæculũ.Et autor Hamaſoreth dixit eſſe duas dictiones.i.vſque ad mortẽ noſtram.R.Moſeh deducit ab עֶלֶם quod eſt Puer: acſi dicat,quemadmodũ duxit, rexítque nos in diebus pueritiæ noſtræ.Alii deducunt ab עָלַם,Abſcondere, occultare. Ponitur & vice תַּחַת,Pro:& בַּעֲבוּר,Propter,propterea,eo quòd. Leuit. 4.3, & offeret עַל חַטָּאתוֹ pro peccato ſuo.Pſalm.45.5, עַל דְּבַר־אֱמֶת propter verbum veritatis. Quandoque ſcribitur עַל,& legitur אַל,nõ,ne.Ieche. 9.5,& percutite,עָלָיו (in margine ſcribitur אַל) ne parcat oculus veſter. Et vice נֶגֶד,Coram.Zechar.6.5, vt ſtét עַל־אֲדֹנֶיהָ coram Domino. ſic etiã Tharghũ, קֳדָם coram. Interdũ ponitur & vice ל.Pſal.9.20,Iudicentur gentes עָלֶיךָ,pro לְפָנֶיךָ corã te. Item pro מִן,A, Ab, De, Ex.Zechar.4.3,& vna עַל־שְׂמֹאלָהּ à ſiniſtra illius. עַל־כֵּן require in כֵּן. Et cũ litera deſeruiẽte.2.Reg.18.27, הֲעַל num ad Dominũ tuum,&c.Ieſa.59.18, כְּעַל גְּמוּלוֹת כְּעַל יְשַׁלֵּם,Eſt locutio defectiua,quæ ſic exponitur,Sicut (vir zelat) ſuper retributiones: ſic (zelat) vt reddat irã hoſtibus ſuis:vt exponit R.Abrahám & R.D.in commẽt. Quemadmodũ induit zelum propter retributiones vt retribueret Parhoni & Sancherib,& aliis hoſtibus Iſraél:itidem induet ſe zelo, quũ ex illorum captiuitate educet illos. Et ad rem corroborandã, idem geminat, dicẽs ſtatim,(Sicut reddidit illis retributiones,ſic reddet)retributionẽ hoſtibus ſuis.Et 63.6, כְּעַל כֵּל

ſicut ſuper omnia quæ retribuit nobis Dominus.i. Cõmemorabo (inquam) miſericordias Domini , vt fuerunt in omnibus quæ retribuit nobis. Iudic.7.12, ſicut arena שֶׂעַר־שְׂפַת הַיָּם quæ eſt iuxta litus maris. Et cum י in fine, Gen.49.17, Sit Dan ſerpens עֲלֵי־דֶרֶךְ iuxta viã, ceraſtes עֲלֵי־אֹרַח iuxta ſemitam. Et quando iungitur pronomini, ע eſt cum camés, Iechez.18.20, עָלָיו ſuper eum erit.Et ſine י,1.Semu.2.10, עָלֹו.

עָלַז Exultare.Ieſa.23.12, Non addes vltra לַעְלֹז vt exultes. Pſal.68.5, וְעִלְזוּ & exultate ante illum. Sephan.3.13, וַעֲלוֹז & exulta toto corde filia Ieruſaláim. cũ camés chathéph.Chab.3.18, in Domino בַּיהוָה exultabo.Irm.51.38,vt יַעֲלֹזוּ exultent. R.Ionáh, vt tremant. Sed non eſt opus,inquit R. Dauid: quia ebrius multũ lætatur,& exultat,ludítque. Toar,Ieſah.5.14, עָלַז בָּהּ & exultabũdus(lætus)in ea.i. Et omnis lætus qui eſt in ea,deſcendet in infernũ.Tharghũ,Et fortis in eis,Sunt qui exponunt,inquit R.Dauid, & inimicus. R. Abrahám, Et lætus.i.& omnis lætus qui in ea.Vel,& omnis qui eſt lætus de ruina eius.Alii vertunt,tremẽs. Alia forma, עָלִיז, Lætus. Ieſah. 24. 8, ſonitus עֲלִיזִים exultantium.Ieſah.22.2,ciuitas עֲלִיזָה exultans. ita R.Abrahám & R. Dauid. quanquam ſunt qui exponunt tremens: at prior eſt recta,& germana interpretatio.

עַלְטָה Vnde עֲלָטָה,Tenebræ,caligo. Geneſ.15.17, עֲלָטָה & caligo fuit.

עָלַם Latẽre,Abſcõdere,occultare. In nifhal,1.Reg. 10.3, Nõ fuit aliquid נֶעְלָם occultũ(aut occultatum)à rege. Leuit.4.13,וְנֶעְלַם & latuerit res ab oculis congregationis. Pſal.26.4,Et cũ נֶעְלָמִים occultis(abſconditis,latentibus)non introibo. R.D.in lib.rad. exponit.

15,Ipſe ducet nos עַלְמוּת(ſicut)in pueritia. Deficit enim
ב.q.d.ſicut in diebus adoleſcẽtiæ,quũ eduxit nos ex AE
gypto. Et quãuis ſint duæ dictiones,ſignificatio tamen
vnius eſt dictionis. R.Abrahã,in ſæculũ:quia ipſe ma-
net in ſæculum,& in perpetuũ, ipſe erit ductor noſter
in ſæculum. Author Hãmaſóreth dixit eſſe duas dictio-
nes, & ita inueniri in libris correctis, ait R.D.i. vſque
ad mortem noſtrã. R.Moſéh,vt R.D.in lib.ra.nempe
quẽadmodum duxit nos in diebus adoleſcẽtiæ noſtræ.
Quidam(ait idẽ R.D.)exponunt, ducet nos in abſcon
dito,iuxta illud Pſal.27.5,Quoniã abſcondet me in ta-
bernaculo ſuo. Et עֶלֶם cum ſex púctis, eſt נַעַר,Puer.1.
Semu.17.56,Interroga tu בֶּן־מִי־זֶה הָעֶלֶם ſit puer iſte. Non interrogat filius cuius eſſet,quia iam
miſerat ad illum vt eum ad ſe mitteret pſallendi gra-
tia ante ſe. Sed quũ reuerſus eſſet à cæde Peliſtæi,& vi-
diſſet illius fortitudiné, interrogauit, Filius qualis eſt
iſte? acſi diceret,an eſſet filius fortis. Et idcirco reſpõdit
Abnér,Viuit anima tua rex,ſi noui. quia erat vir fortis
in diebus Saúl. Et quũ interrogauit Saúl ipſum Dauid,
Filius qualis es tu? intellexit Dauid illum interrogaſſe
an eſſet filius viri fortis. propterea reſpõdit,Filius ſer-
ui tui Iſái Beth hallachmí. acſi dicat, De Bethlechem
eſt,& vir præliator,& notus in fortitudine. Idcirco vo-
cabant eũ בֵּית הַלַּחְמִי Beth hallachmitã:quia in dictione
eſt ſignificatio duarũ rerum. Et in cõmen. citat hãc ex-
poſitionem, quæ fuit patris ſui R.Ioſeph. 1.Semu.20.
22,Et ſi ſic dixero לָעֶלֶם puero. Nomen, עֲלוּמִים, Puer-
tiæ,adoleſcentiæ,pro pueritia. nõ enim inuenitur ſin-
gulare,vt dicũt nõnulli. Pſa.89.45,Breuiaſti dies עֲלוּמָיו
pueritiarum eius. Iób 20.11,Oſſa eius plena ſunt עֲלוּמָיו

cum viris peccantibus in occulto. Et in cõment. cum
facientibus peccatũ in occulto, & abſcondentibus ſe à
filiis hominũ. R.Abrahám,ſe occultãtibus. Sũt tamen
(ait)qui deducũt ab עֶלֶם,quod eſt puer qui diligit ludũ
& ſubſannationẽ. acſi dicat,cũ ludẽtibus,aut deluden-
tibus,vel deluſoribus,& ſubſannatoribus. R.D.in lib.
rad. Sunt(inquit)qui exponunt,cũ faciente opus pue-
rorum. R.Himmanuél exponit,cum iis in quibus nul
la eſt ſecũdum veritatem ſapientia,ſed verbis ſuis præ
ſe ferunt ſapientiã. Vel ſunt ſtulti quos latet omnis ſa
pientia. Vel ſunt viri qui ſunt profundi ad occultan-
dum conſiliũ,quorum opera ſunt in tenebris. Iób 28.
21,וְנֶעְלָמָה & abſcõdita eſt ab oculis omniũ viuentium.
Et in hifhíl,2.Reg.4.27,Et Dominus הֶעְלִים מִמֶּנִּי cela
uit(occultauit)à me. Iób 42.3,מַעְלִים עֵצָה occultans con
ſilium. Leuit.20.4,ſi הָעֲלֵם יַעְלִימוּ abſcondendo abſcon-
derint. 1.Semu.12.3,וְאַעְלִים עֵינַי בּוֹ abſcondã oculos meos
ab eo. בְּ enim ponitur pro מִמֶּנּוּ. Et in hithpahal,Deu
ter.22.1,וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם & abſcondes te ab eis. Et ז,non po
teris לְהִתְעַלֵּם abſcondere te. Iób 6.16,יִתְעַלֶּם שֶׁלֶג abſcon
detur(aut abſcondet ſe)nix. Ieſa.58.7,לֹא תִתְעַלָּם nõ ab-
ſcõdes te. Hinc עַלְמָה, Adoleſcẽtula, puella,ſed virgo:
ſic appellata quòd eſſet occulta viro. Gen.24.43,Et ecce,
הָעַלְמָה adoleſcentula quæ egredietur, &c. Et quòd eſ-
ſet virgo,ſcribitur ibidem verſu 16,Et vir nõ cognouit
eam. Cant.1.3, Ideo עֲלָמוֹת puellæ(aut virgines)dilexe-
rũt te. In cõm. Hebraico exponitur בְּתוּלוֹת virgines. Pſa.
46.1, in titulo,victori filiis Córach עַל־עֲלָמוֹת ſuper vir-
gines(vel ſuper occulta) canticũ. Sũt tamen qui putãt
hoc loco muſicũ eſſe inſtrumentũ,& ita vulgò ſentiũt
Hebræi. Hinc & עַלְמוּת, Pueritia,adoleſcẽtia. Pſal.48.

adoleſcentiis eius. i. peccatis adoleſcẽtiæ eius. Pſal. 90. 8, Poſuiſti iniquitates noſtras corã te, עֲלֻמֵנוּ peccata adoleſcentiæ noſtræ ad luminare vultus tui. ita R. Moſeh. R. Abrahám, occultũ noſtrum. aut occulta noſtra. R. D. in cõmen. Deficit (inquit) ו ſignum pluralis: vel eſt ſingulare, hoc eſt, iniquitatẽ noſtram occultã, aut iniquitates noſtras occultas. Et in lib. ra. errores noſtros: quia errores ſunt occultati ab hominibus. Et nomẽ, præpoſito ת, & cũ ה fœmineo, Iób 28. 11, תְּעַלֻמָה & abſcõditum producet in lucẽ. Pſal. 44. 22, תַּעֲלֻמוֹת abſcondita cordis. Hinc & עוֹלָם, Sæculum, perpetuũ, æternũ, ſempiternum. Interdum ſignificat tẽpus longum, Nõnunquam tẽpus vitæ alicuius, aliquãdo vſque ad Iobél. Geneſ. 9. 12, In generationes עוֹלָם ſæculi. Pſal. 89. 3, Quoniã dixi, עוֹלָם in ſæculũ miſericordia ædificabitur. i. dixi in corde meo quòd miſericordia tua cũ Dauid, ædificabitur in ſæculum, & ſtabit veritas tua cũ eo, quemadmodum ſtant cæli. Et עוֹלָם ponitur pro לְעוֹלָם. Et ſic verſu 1, Miſericordias Domini עוֹלָם in ſæculum cantabo. i. omnibus diebus vitæ meæ. Deute. 15. 17, Et erit tibi ſeruus ei לְעוֹלָם in ſæculum. i. vſque ad Iobél. Exod. 21. 6, Et ſeruiet לְעוֹלָם in ſæculum. i. omnibus diebus vſque ad Iobél. ſignificat enim tẽpus præciſum & determinatũ, inquit R. Abrahám. Pſal. 119. 93, לְעוֹלָם in ſæculum non obliuiſcar præceptorũ tuorũ. i. omnibus diebus vitæ meæ. Iſa. 2. 20, מֵעוֹלָם à ſæculo (. i. à tẽpore multo) confregi iugum tuum. Pſal. 145. 13, Regnũ tuum regnũ omnium ſæculorũ. Iſa. 45. 17, Et non erubeſcetis עַד־עוֹלְמֵי עַד vſque in ſæcula ſæculi. aut perpetuitatis. i. in ſæcula perpetua. Alia forma, 2. Paralip. 33. 7, Ponam nomen meũ לָעַד לְעוֹלָם in ſæculum. Eſt ſicut לְעוֹלָם in ſæculum, in-

quit R. Dauid in comment.

עָלַם Lætari, exultare. Iiób 20. 18, Et nõ יַעֲלֹס lætabitur. ſic Tharghũ, R. Moſéh, & R. Abrahám. Et infiníhál, Iiób 39. 16, כְּנַף רְנָנִים נֶעֱלָסָה Ala pauonũ exultauit, aut exultans. Poteſt enim eſſe & participiũ: & ſic vulgo exponitur ab Hebræis שְׂמֵחָה læta. Et eſt pauo (inquit R. Abrahã) auis nota quæ pennarũ pulchritudine exultat. כְּנַף ala, eſt in regimine genitiui: & exponitur, Ala (pro alis) pauones exultant. R. D. in cõmen. ait referri ad id quod ſuperius dixerat, Num noſti, &c. acſi dicat, Num noſti alã huius auis, cuius nomen eſt רְנָנִים, quæ eſt exultans & læta? & hoc dicit, quòd ſit magna valde, & in altũ volat, vt ſcriptũ eſt ibidem, verſu 15, In excelſum eleuabit ſe. Et ſunt qui dicunt נֶעֱלָסָה eſſe פְּרוּשָׁה expanſa, extẽſa. At rectum eſt in oculis meis vt ſit ſenſus, Ala auium lætantiũ. i. quæ lætantur in frugibus areæ quas comedunt. Vide רָנַן. Et in hithpahál, Prouerb. 7. 18, נִתְעַלְסָה lætemur amoribus.

עָלַע Lambere. Iiób 39. 33, Et pulli eius יְעַלְּעוּ־דָם lambent ſanguinem.

עָלַף Deficere, & laſſari præ labore, vt nõ poſſit pedibus quis cõſiſtere, ſed animũ quaſi exhalare, Tegere, operire. In pihél, Cant. 5. 14, מְעֻלָּפֶת tectus ſappiris. Et in puhál, Ieſa. 51. 20, Filii tui עֻלְּפוּ laſſati ſunt. i. defecerunt. Tóar in hac cõiugatione cum ה in fine. Iechez. 31. 15, Et vnũquodque lignorum agri עֻלְּפָה laſſum erat. Et in hithpahál, Ionáh 4. 8, Et percuſſit ſol ſuper caput Ionáh, וַיִּתְעַלַּף & defecit. Hamós 8. 13, In die illa תִּתְעַלַּפְנָה deficient virgines pulchræ.

עָלַץ Lætari, & exultare. 1. Semu. 2. 1, עָלַץ לִבִּי lætatũ eſt cor meũ. Proue. 28. 12, בְּעָלֹץ quum exultauerint

iusti. Psal.9.3, Lætabor, וְאֶעְלְצָה בָּךְ & exultabo in te. Et 68.4, יַעֲלְצוּ exultabunt. Nomen, Chabac.3.14, עֲלִיצָתָם exultatio eorum.

עֲלֹק Vnde עֲלוּקָה, Sanguisuga. Prouerb.30.15, לַעֲלוּקָה sanguisugæ duæ filiæ.

עִם Cum, præpositio. Psal.18.26, עִם־חָסִיד cũ misericor de. Ponitur & vice ב In, Gene.35.4, quæ erat עִם־ שְׁכֶם in Sechém. Ponitur & pro iuxta, apud, prope, secus, Iudic.18.22, qui erant עִם־בַּיִת iuxta domũ Michàh. Ponitur & vice ו, 1.Sem.16.12, Et erat rufus, עִם־יְפֵה & pulcher oculis. Nachum 3.12, Omnes munitiones eius (tanquã) ficus, עִם־בִּכּוּרִים & primitiua. Illud autẽ Psal. 72.5, Timebunt te עִם־שֶׁמֶשׁ, exponunt R. Abrahám, & R.D. cum sole. i. dum fuerit, aut quandiu fuerit, & durauerit sol. Ponitur & pro אֶת articulo accusandi casus, aut personæ patientis, 2.Semu.6.4, Et tulerũt eam è domo Abinadáb, quæ erat in Ghibháh, עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים arcam Dei. pro אֶת־אֲרוֹן. geminatur persona patiens in hoc versu, quia series est, Et tulerunt eam arcam Dei è domo, &c. sicut & Exod.2.6, וַתִּרְאֵהוּ אֶת־הַיֶּלֶד & vidit eũ puerum. Et 35.5, יְבִיאֵהָ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה adducet eam oblationem Domini. R. tamen Iosèph exponit, cum arca Dei: quia Huzzá ibat cũ arca Dei, & Achio ante arcam. Idcirco misit manũ suam Huzzá, & mortuus est, & peccauit, quoniã tenuit arcam: quia ferentes arcam, illam non tangebãt, sed vectibus, suis humeris eam ferre debebant. Venit & cũ מ, & tunc quantũ ad sensum attinet, aut redũdat, aut est iuxta. Gene.48.12, מֵעִם בִּרְכָּיו è genib' eius. aut è loco qui erat iuxta genua eius: quod quidã verterũt, de iuxta (aut de prope) genua eius. 1.Semu.20.34, Et surrexit Iehonathán מֵעִם הַשֻּׁלְחָן à mensa. Et 1.

Et 1.27, Quam postulaui מֵעִמּוֹ ab eo. Genes.26.3, Et ero עִמְּךָ tecũ. Illud autem Hose. 12.4, Et ibi loquetur עִמָּנוּ nobiscũ: secũdum R. Adonim, & R. Ionah ponitur pro עִמּוֹ cũ eo. Sed R. Dauid verba scripsit esse prophetæ. Dixit, Deus in Bethél loquitur mecũ, & cum Hamós, vt increpem Israél ob cultũ vituli in Bethél, quem admodum dixit Hamós 5.6, Quærite Dominũ, & viuite: (produm viuetis:) & ne quæratis Bethél. R. verò Iosèph verba dicit esse angeli. dixit ei quòd Deus excelsus inueniet eũ in Bethél, & ibi loquetur nobiscũ, mecum ac tecũ, vt meá benedictionẽ tibi stabiliã, & appellẽ nomẽ tuũ Israél, dicẽdo, Quoniã principatũ habuisti cũ Deo, hominibus præualebis, Gen.32.28. Haghaón R. Sahadiáh exponit, עִמָּנוּ pro בַּעֲבוּרֵנוּ propter nos, aut pro nobis: vel עָלֵינוּ super nos: vt propter semẽ Israél dictũ est Iahacób, Gen. 35.11, Cresce, & multiplica te. Illud etiá Zecha.14.5, & omnes sancti עִמָּךְ tecum. R. Adonim, & R. Ionáh exponunt pro עִמּוֹ cum eo. At non inuenitur hæc mutatio: sed rectum est vt loquatur de Ierusaláim, quia angeli erunt cũ ea ad auxiliũ eius. Illud etiam Iehos.13.7 & 8, Et nunc diuide terrã hanc in hæreditatem nouẽ tribubus, & dimidiæ tribui Menasséh. עִמּוֹ Cum ea Rubenitæ & Ghaditæ, &c. cũ ea, nempe media tribu Menasséh altera. Et dixit cũ ea, acsi illam memorasset. Sũt qui deducũt verbum ex hac radice, Ieche.31.8, Cedri non עִמָּהוּ fuerunt cum eo. Sed huius radix est עָמַם.

עָמַם Abscondere, tegere, operire. Ieche.28.3, Omne clausum non עָמוּם abscõderunt se à te. i. non est absconditũ à te. Est ex cal verbũ intransitiuũ. i. non fuerunt abscõdita, & occultata à te omnia clausa & secreta, vt non cognoueris illa. R. Iosèph deducit ab or

עַמֵּיו patres ſuos. Plurale perfectũ, Nechem.9.22, Et deditti eis regna, וְעַמִּים & populos. Iudic.5.14, בְּעַמְּךָ.

עָמַד Stare. In cal. Ieho.10.13, Et luna עָמַד ſtetit. 2. Samu.20.11, Et vir עָמַד ſtetit iuxta eũ. Iób 30.20, עָמַדְתִּי ſteti. vel ſilui, ſecundum R. Leui. Tharghũ, & R. Moſeh, ſteti vt orarẽ. Et 32.17, עָמְדוּ ſteterunt, (vel ſiluerunt,) non reſponderunt vltrà. 1. Sem.30.9, עָמְדוּ ſtetierunt. Gene.30.9, עָמְדָה ſtetit à pariendo. i. ceſſauit párere. Exo.3.5, עוֹמֵד ſtas. Et ſine ו, Gene.18.8, עָמַד ſtabat. Pſa. 122.2, עֹמְדוֹת ſtantes. Hobadiáh 11, In die עָמְדְךָ quo ſteteris tu. מ eſt cũ ghahiá. Dani.10.11, Et ſta עַל־עָמְדֶךָ ſtatuum. i. in loco tuo vbi ſtare cõſueuiſti. Et 8.18, Et ſtatuit me ſuper עָמְדִי ſtare meũ. i. ſicut in principio manebam. Nume.16.9, וְלַעֲמֹד & ad ſtandum. Iudic.4.20, עֲמֹד ſta. Vel eſt macór, ſecundum R. D. in lib. rad. & ſta. Exod.18.23, Et poteris עֲמֹד ſtare. Dani.10.11, וְעֲמֹד & ſta. Chabac.2.1, Super cuſtodiã meam אֶעֱמֹדָה ſtabo. 2. Reg. 4.6, וַיַּעֲמֹד & ſtetit oleũ. i. ceſſauit, quia nõ fluebat oleũ amplius. Iechez.22.14, הֲיַעֲמֹד num ſtabit (. i. firmũ & ſtabile erit) cor tuũ? 1. Paral.20.4, וַתַּעֲמֹד & ſtetit prælium. i. firmatũ, aut roboratum eſt. Et in hifhil, 1. Paral.29.8, הֶעֱמִיד conſtituit Iehoſaphàth de Leuitis, &c. Num.5.30, וְהֶעֱמִיד אֶת־הָאִשָּׁה & ſtatuet mulierẽ coram Domino. Pſal.31.9, הֶעֱמַדְתָּ ſtatuiſti (ſtare feciſti) in latitudine pedes meos. Iechez.29.7, Et quũ innixi fuerint tibi, conterêris, וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנַיִם & ſtatues (ſtare facies) eis omnes lumbos. i. vtrunque lumbũ. Quũ enim quiſpiam innititur rei alieni, incuruatur: at remoto ſtentaculo, ſtat ſine curuitate. Et ſic Tharghũ, & non eris eis לְבֵית סוֹמְכוֹן. acſi dicat, Stare facies eos ſuper lumbos, vt non innitantur vltrà tibi. Vide מְעַד. 2. Parali. 28.

cum. acſi dicat, Aliqua non fuerũt tecum clauſa. Et 31.8, Cedri non עַמָּהוּ abſcõderunt illum, quia ipſe cedris omnibus altior erat. Et eſt verbũ tranſitiuum. Et in puhál, ſiue hofhál, Thren.4.1, Quomodo יוּעַם זָהָב tegetur aurũ: pro tectum eſt. Tharghũ, עֲמָא obſcuratum eſt. R. Abrahám in cõmen. Sunt qui exponunt, obſcuratũ eſt: & ita exponitur in cõment. nam Tharghũ pro בְּהָה obſcura eſt plaga, Leuit.13.56: habet עֲמָיָא. Et rectum eſt (inquit) vt ſit tegetur. Et eſt ſicut illud Ieſah.28.28, יוּרַק à פָּרַק. Hinc עַם, Populus, congregatio, vulgus hominum. Dicitur tamen & de aliis rebus, vt de locuſtis, de formicis, & de cuniculis. Nume.23.9, Ecce עַם populus ſolus habitabit. Gene.50.20, Vt viuificaret עַם־רָב popu lum multum. Pſal.35.18, בְּעַם עָצוּם in populo forti. Ieſa. 9.19, Et fuit הָעָם populus. De locuſtis, vt Ioél 2.2, עַם רַב populus multus, & fortis. Et de formicis, Prouer.30.25, Formicæ עַם populus non fortis. Et de cuniculis, Ibidẽ 26, cuniculi עַם populus non fortis. Et de beſtiis, ſecundum R. Ioſeph. nã Ieſah. 43.20, dicitur, Glorificabit me beſtia agri, ſerpẽtes &c. Deinde verſu 21, de illiſipſis ait, עַם populũ hunc formaui mihi, &c. R. tamẽ D. exponit de populo è captiuitate educendo. Et ſæpius eſt maſculeum: interdum tamẽ eſt & fœmineũ, vt Irme.8.5, Cur שׁוּבְבָה הָעָם הַזֶּה rebellis eſt populus iſte Ieruſaláim? Et hinc fit (inquit R. D. in cõmen.) quòd dicatur de congregatione Iſraél. Exod.32.11, בְּעַמֶּךָ in populo tuo. Et 8. 11, וּמֵעַמֶּךָ & à populo tuo. Iudic.12.2, וְעַמִּי & populus meus. Interdum ponitur pro עַמִּים, 2. Sem.22.44, Et eripies me à contradictionibus עַמִּי populorum. Idem Pſal. 144.2, Qui ſubdit עַמִּי populos ſub me. Ieſa.10.14, Exercitum הָעַמִּים populorũ. Geneſ.25.8, Et appoſitus eſt ad

locũ in quo debebat ſtare. Ieſah. 22.19, וּמִמַּעֲמַדְךָ & de ſtatione tua (.i. loco vbi ſtas) deſtruet te. i. de officio tuo, aut præfectura tua in qua es. 1. Paral. 23.28, Quia מַעֲמַד ſtatus eorũ (vel miniſteriũ, aut officium) ad manum filiorũ Aharón. Alia forma, עֲמָדָה, inſtar חֲמָדָה, Statio. Michàh 1.10, יִקַּח Accipiet (tollet) à vobis עֲמָדָתוֹ ſtationẽ eius. i. diſcet à vobis ſtationẽ eius. acſi dicat, Non egredietur habitatrix Saanán ad planctũ Bethhaéſel, quia diſcet à vobis ſtationẽ eius: quẽadmodum vos non egreſſi eſtis ad plangendũ in captiuitate fratres veſtros, ſic non egredientur ipſi in captiuitate veſtra. Hæc R. D. in lib. rad. In cõment. verò, Dixit quòd non ſunt egreſſi habitatores Saanán ad planctũ Bethhaéſel, quando ducti fuerũt captiui. Videtur enim, habitatores Haſel primũ ductos fuiſſe captiuos: & flentibus, plangentibusque illis dũ egrederentur in captiuitatẽ, non fuiſſe egreſſos habitatores Saanán, qui erant vicini illorũ, ad cõſolandum eos: quia nouerant quòd & ipſi poſtea eſſent ducendi captiui, & ſibi ſat eſſe ſuã anguſtiam & afflictionẽ. R. Ioſéph, Accipiet, &c. i. inimicus qui ſtabit ac morabitur in munitione cõtra vos, accipiet à vobis mercedẽ ſtationis ſuæ, quia capiet quicquid eſt vobis, & captiuos ducet vos. עֲמָדָה autẽ eſt nomen, inſtar חֲמָדָה. R. Abrahám in cõm. Accipiet, &c. Senſus eſt, Nõ egreſſa eſt habitatrix Saanán ad plangendũ Bethhaéſel, neque ad auxiliandũ vicinis ſuis: ſed in loco ſuo ſtetit, & accepit eruditionẽ ab omnibus his vrbibus quæ ibant in captiuitatẽ. nã לֶקַח, eſt accipiet eruditionẽ & doctrinam: vnde לֶקַח doctrina, Vide לקח. Hinc & עמד, Columna: ſic appellata, quòd fulciat, ſuſtentétque domum, & ſtet ſub illa. Exod. 13.22, עַמּוּד הֶעָנָן columna nu-

34. Et rex Iſraél erat מֵעֲמִיד tenens ſeipſum (vel roborans) in curru cõtra Arám vſque ad veſperã. ne ſcilicet Syri percuſſum illũ viderent: ſed oſtendebat ſe perinde acſi non fuiſſet percuſſus, ne Syri cõfortarentur, & roborarentur in prælio contra Iſraél. Et participiũ paſſiuũ, 1. Reg. 22.35, Et rex Iſraél erat מֻעֲמָד ſtatutus (roboratus, ſtare factus) in curru. quia (inquit R. D. in comment.) ob vulnus non inclinauit ſeipſum, ſed roborauit, & ſeipſum tenuit firmũ acſi in curru equitaret: ne Iſraél agnoſceret eũ eſſe percuſſum, & cor eius in prælio molleſceret contra Arám, vt expugnatis vſu venire ſolet. Tharghũ, erat roborans ſe. Pſal. 69.3, Et non erat מָעֳמָד ſtatutus. firmatus, roboratus. Eſt (inquit R. D. in cõment.) pahúl ex hif híl: éſtque ſenſus, Et non eſt vnũ è membris meis ſtatutũ, (firmatum, roboratũ,) quia in aqua ſubmerſus ſum. At R. Abrahám hoc modo ſcribit, In מָעֳמָד, ע eſt cũ camés chathéph, & debuerat eſſe cũ pathach, quia eſt nomen. At R. Moſéh dixit eſſe nomen, inſtar מוּקְטָר מוּנָּשׁ, ſed eſt mutatũ ob literã gutturalem. R. Himmanuél in cõment. Eſt participiũ paſſiuum ex hif híl, hoc ſenſu, fui inſtar merſi in aqua, qui non ſtat vi ſuper aquã, quæ eſt ſtatuta (firmata) per ſtantes aut firmãtes: ſed eſt proſtratus in ſuperficie aquarũ, & aquæ detrahũt eum vi ac violentia. Dani. 11. 14. לְהַעֲמִיד חָזוֹן ad ſtatuendam (confirmandam) viſionẽ. Ieſah. 21.6, הַעֲמֵר ſtatue ſpeculatorẽ. Proue. 29.4, Rex in iudicio יַעֲמִיד אֶרֶץ ſtare faciet terrã. Et in hofhál, Lebit. 16.10, Et hircus, &c. יָעֳמַד־חַי ſtatuetur viuus coram Domino. Nomẽ, præpoſito מ, 1. Reg. 10.5, וּמַעֲמַד & ſtatũ (conſtitutionẽ) miniſtrorũ eius. R. D. in cõm. exponit, Et ſtatũ, &c. quia vnuſquiſque tenebat ſtatũ ſuũ. i.

ferebant onus, עֹמְשִׂים onerantes.i.& qui onerabant.Zechar.12.3,omnes עֹמְסֶיהָ onerantes se illo.sub.lapide. Iesa.46.3, הָעֲמֻסִים qui portamini ab vtero. Et 1, quæ ferúntur vos עֲמֻסוֹת onusta.alloquitur idóla. Psal.68.20, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ portabit nos Deus salutis nostræ.Vel sic,apportabit nobis Deus salutem nostrã.R.D.in cõment. יַעֲמֵס est יִשָּׂא portabit,apportabit,afferet:& sic Gen.44, ex eis נְשָׂאתִי tuli.i.imposui illi onus ad ferendũ.Et subauditur,afferet(benedictiones suas)nobis Deus salutis nostræ.Vel apportabit nobis Deus salutem nostrã per singulos dies.Hucusque R.D.& hoc pacto nó est opus aliquid subaudire.Et R.Abra. in cõmẽt.Afferet nobis, sub.benedictiones suas.Et sunt qui dicũt quòd accusatiuus personæ patiẽtis est יְשׁוּעָתֵנוּ salutẽ nostram.Et R. Himmanuél,onerabit.Genes.44.13, וַיַּעֲמֹס & tulit. Et in hifhíl, 1.Reg.12. 11, Et nunc pater meus הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם onerare fecit vos iugo graui. Nomen,Zechar. 12.3,ponam Ierusaláim אֶבֶן מְעַמָּסָה lapidem oneris(.i.onerosum,ac ponderosum)omnibus populis.

עָמֹק Profundum esse.Psal.92.6, Valde עָמְקוּ profundæ sunt cogitationes tuæ. Tóar,Leuit.13.3,& aspectus plagæ עָמֹק מֵעוֹר profundior cute. Eccles.7.25, וְעָמֹק עָמֹק & profundum profundũ,quis inueniet illud? ק in plurali dagheſſatur,& sic in fœmineo, Prouer.22. 4, aquæ עֲמֻקִּים profundæ verba oris viri. Et 22, 14, fouea עֲמֻקָּה profunda. Iób 12. 22, qui detegit עֲמֻקוֹת profunda. R. Ionáh scripsit esse lene: R.verò D. cum dagheſ. In hifhíl,Iesa.30.33, הֶעְמִיק profundam esse fecit, vel multiplicauit. Irm.49.8, הֶעְמִקוּ גָּסוּ הָפְנוּ tite vos,in profundũ ite ad habitãdũ. Præteritũ, ait R.

bis.Irme.52.21,Altitudo הָעַמּוּד הָאֶחָד colũnæ vnius. Plurale, עַמּוּדִים.Exod.27.10,Capita הָעַמָּרִים columnarũ.Numme.3.37, וְעַמְּדֵי & columnæ atrii. Exod.35.11, אֶת־עַמּוּדָיו columnas eius. Hinc & עִמָּדִי,Mecum.Psal.23.4,Quoniã tu עִמָּדִי mecum. Est enim sicut עִמִּי.Et potest deduci significatio ab עִמָּד,quasi in loco vbi ego sto.Et non inuenitur nisi cum pronomine primæ personæ.

עָמַל Laborare,fatigari,Peruertere,inique agere. Eccles.2.21, & homini שֶׁלֹּא עָמַל־בּוֹ qui non laborauit in eo.Et 11, וּבֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי & in labore in quo laborani.Prou.16.26, anima עָמֵל עָמְלָה לוֹ laborantis laborauit sibi.Eccles.8.17, יַעֲמֹל laborabit. Tóar, עָמֵל, Laborans, Fatigatus.Iób 20.22,omnis manus עָמֵל laborãtis. fatigati.Iudi.5.26,ad malleũ עֲמֵלִים laborãtiũ. Nomẽ, עָמָל, Labor,Fatigatio, Peruersitas,iniquitas.vbique masculeum,præter vnũ, Eccles.10.15, עָמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ labor stultorum laborare faciet eũ.i. vnunquenque eorum. hic est fœmineũ.Nume.23.21, & non vidit עָמָל peruersitatem in Israél.sic R.Himmanuél.R.Selomoh,trãsgressionem,præuaricationẽ. Tharghum, idóla. Iesah. 10.1, עָמָל peruersitatem scribere fecerunt.Alii,mendaciũ.Psal.10.7, sub lingua eius עָמָל peruersitas. R.Selomóh,transgressio.Et 94.20, formans עָמָל laborem summent. acsi dicat, Operans,& faciens peruersitatem, & iniquitatem super præceptum.i. sicut præceptum eius per præceptũ.vel peruersitatem,iniquitatẽ.R.D.in cõ quod facit peruersitatem , & iniquitatem : sed non sic præceptũ tuum quod facit iudicium veritatis.Eccle.2. 11, וּבֶעָמָל & in labore quo laboraui.Iób 5.7,homo לַעֲמָל ad laborem natus est.Eccles.2.24. בַּעֲמָלוֹ in labore suo.

עָמַס Onerare,Portare,Afferre, Apportare. Interdũ scribitur cum שׂ vice ס,vt Nechem.4.17,& qui

D.in Michlól vice imperatiui. Poteſt & hoc modo exponi, ſecundũ eundem in cõment. fugite habitatores Dedán, quia inimici veſtri verſi ſunt, profunde egerũt: vel multiplicauerunt vt habitent in terra veſtra, expellántque vos, & captiuos ducant. R. Ioſéph ſic exponit, Quando dixerũt, Fugite: ipſi verſi ſunt, & profunde egerunt vt fugerent: & roborauerunt locum habitationis ſuæ, ne attingeret eos inimicus. Et opus eſt hoc modo exponere, quia non poſſumus exponere הַפְּנוּ impe-ratiue, ſicut נָסוּ: quia non eſt imperatiuũ in hofhál. Et ſic הֶעְמִיקוּ eſt præteritum, quia ה eſt cum Seghól. nam ſi eſſet imperatiuũ, haberet pathách. Et 30, fugite, elongate vos valde, הֶעְמִיקוּ in profundũ ite ad haditandũ. Ieſah. 31.6, conuertimini לַאֲשֶׁר הֶעְמִיקוּ סָרָה ad eum contra quẽ multiplicauerunt peruerſum verbũ (vel opus) filii Iſraél. R.D.in cõment. Dicit, quemadmodũ multiplicauerunt vt facerent peruerſum opus, & ſunt filii Iſraél qui impie egerunt, Conuertimini à viis veſtris malis, conuertimini antequã veniat dies vt conuertamini in cõſpectu omnium quãdo videbitis opus magnum, quod facturus eſt Deus in caſtris Aſſúr: & maior erit vobis retributio bona ſi conuerſi fueritis antea. Idcirco credite verbis prophetæ. R. Abrahám in comment. Verba ſunt prophetæ, Conuertimini ad Dominũ vos filii Iſraél: cur profunde abſcondiſtis ei peruerſum opus? Hoſe. 9.9, הֶעְמִיקוּ multiplicauerunt (ſub. סָרָה auerſionem,) corruperunt (ſub. vias ſuas) ſecundum dies Ghibháh. i. vt corruperũt filii Beniamin in Ghibháh. ita R.D.in cõment. Vel ſic, profundi fuerunt (ad male faciendum) &c. ſecundũ dies Ghibháh quando defecit (rebellauit) Biniamín, inquit R. Abrahám. Ieſah. 29.15,

væ

væ הַמַּעֲמִיקִים iis qui profundi ſunt (aut qui multiplicãt) à Domino vt abſcondant conſiliũ. R.D.in comment. qui profundi ſunt in cogitationibus ſuis vt abſcondãt à Domino cõſiliũ. R. Abrahám, iis quorũ cor eſt profundũ &c. Ieſa. 7.11, Pete tibi ſignũ &c. שְׁאַל הַעְמֵק multiplica petẽdo. ſic R.D.in lib.rad. Secundũ R. Abra. in cõment. vtrũque eſt imperatiuũ, Multiplica (&) pete. deficit enim coniunctio. Et שְׁאָלָה eſt imperatiuũ vt illud Dani. 9.19, Domine שְׁמַע audi, Domine סְלַח parce. R. D.in cõm. Multiplica vt petas, an tale ſignum velis vt det tibi. Et שְׁאָלָה eſt macór inſtar imperatiui, vt Dani. 9, (quod ſuprà citatum eſt) Et eſt ſenſus, Multiplica (vel profunda) eleua (aut eleuare fac) ſi volueris ſignũ in cælo, vel in terra. Et ſic interpretatus eſt Ionathán, Pete tibi ſignũ à Domino Deo tuo, Pete vt fiat tibi נֵס ſignũ ſuper terrã, vel oſtẽdatur tibi in cælo. Nomẽ, Pſa. 130.1, מַּמַּעֲמַקִּים de profunditatibus inuocaui te. Iechez. 27.34, בְּמַעֲמַקֵּי־מַיִם in profundis aquarũ. Alia forma, Prouerb. 25.3, cælum ad altitudinem, & terra עֹמֶק ad profunditatem. Tóar, עָמֹק, Profundus. inſtar שָׁמֵן הָשֵׁן. Ieſah. 33.19, populum עִמְקֵי profundos labio. i. profundilabii. Et quia vallis eſt profunda, appellatur עֵמֶק, cum quinque punctis. Gene. 14.17, הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ ipſa eſt vallis regis. 1. Reg. 20.28, dii עֲמָקִים vallium.

עמר In hithpahál eſt Vti re aliqua, & eam negotiari, Proſtituere venalem. Deute. 24.7, וְהִתְעַמַּר־בּוֹ & vſus fuerit illo, & vendiderit eũ. Exponunt doctores Hebræorum (inquit R.D.) Qui furatur animam de Iſraél, non eſt reus niſi introduxerit eã in domũ ſuam, & negotiatus fuerit eam, & vendiderit illam. Sũt qui exponũt, & oppreſſerit eã, vel in ſeruitutem redegerit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Tharghum, וְיִתְּגַר בָּהּ & negotiatus fuerit illa. siue illã, aut, mercaturã exercuerit illa. Et 21.14, & vendendo nõ vendes eam argento, וְלֹא־תִתְעַמֵּר בָּהּ nõ negotiaberis illã vel ex ea. non prostitues venalem. Hinc עֹמֶר, Mensura genus continens decimã partem epháh. Exo. 16.36, וְהָעֹמֶר & hómer decima pars epháh. Significat & manipulum. Deuter. 24.19; & oblitus fueris עֹמֶר manipuli in agro. Ruth. 2.15, הָעֲמָרִים manipulos colligat. Alia forma, Hamós 2.13, plaustrum plenũ עֶמִיר manipulo. Irme. 9.22, וּכְעֹמֶר & sicut manipulus post messorem. Hinc verbum in pihél, pro Manipulos colligere. Psal. 129.7, nec brachiũ suum מְעַמֵּר qui manipulos colligit.

עָמִית Vnde עֲמִית quod est חָבֵר, Socius. Leuit. 6.2, Vel oppresserit אֶת־עֲמִיתוֹ socium suum. Hinc est עָמִית, quod ligatur cum כָּל, sicut in lingua Aramea כָּל־ Dani. 2.12. Eccles. 5.15, כָּל־עָמַת שֶׁבָּא כֵּן יֵלֵךְ quemadmodũ venit, sic ibit. Rectũ est illud quod scripsit de hac dictione Hagghaón auẽghiáth, quòd לְעָמַת nunquã est sine ל, sicut nec לַמַּעַן, nec sine ב בְּעָבוּר. Et in כְּכָל עָמַת est similitudinis aduerbiũ, Et ל est ipsius לְעָמַת. & debebat esse dictio vna כלעמת, sed est separata, & duæ dictiones, & vna significatio, vt Iesa. 61.1, פְּקַח־קוֹחַ. Exo. 25.27, לְעֻמַּת הַמַּשָּׂאוֹת eregione clausuræ. 1. Reg. 7.20, מִלְּעֻמַּת הַבֶּטֶן eregione ventris. i. loci medii. 2. Semu. 16.13, לְעֻמָּתוֹ contra ipsum. Ieche. 1.20, & rotæ eleuabantur לְעֻמָּתָם cõtra ea.

עָנָן Nubes. Iechez. 1.4, עָנָן גְּדוֹל nubes magna. Hose. 6.5, כַּעֲנַן־בֹּקֶר sicut nubes matutina. Et verbum in pihél, pro Obnubilo. Gene. 9.14, Et erit, בְּעַנְנִי עָנָן quũ obnubilauero nube super terram.

עוֹנֵן Vide עָנָן.

עֹנֶב Vua. Deute. 32.14, Et sanguinem עֵנָב vuæ. Nume. 6.3, וַעֲנָבִים vuas

recentes. Deuter. 32.32, עִנְּבֵי רֹאשׁ vua eorum, vuæ veneni. i. venenosæ. cum daghés ob decorem.

עָנַב Delectari, oblectari. In pihél. Irme. 6.2, וְהִתְעַנַּגְתִּי & delicatæ (sub. mulieri) assimilaui filiã Sion. Et in hithpahál, Psal. 37.11, וְהִתְעַנְּגוּ & oblectabuntur multitudine pacis. Iiob 22.26, tũc עַל־שַׁדַּי תִּתְעַנָּג Omnipotente oblectaberis. Tóar, Deute. 28.53, Vir tener in te, וְהָעָנֹג & delicatus. Nomẽ, Iesah. 13.22, Et serpentes in ædibus עֲנָג deliciarũ. Et 58.13, sabbatum עֹנֶג delicia-rum. Alia forma, præposito ת. Prouer. 19.10, Non decẽt stulto תַּעֲנוּג deliciæ. Micháh 1.15, super filios תַּעֲנוּגֵךְ deliciarum tuarum. Et 2.9, vxores populi mei expellebatis è domo תַּעֲנוּגֶיהָ deliciarum suarũ. i. Vxores populi mei pauperis eiicere faciebatis è domo maritorũ, in qua erant deliciæ illarum. Fœmineum, Eccle. 2.8, Feci mihi &c. וְתַעֲנֻגוֹת & delicias filiorum hominum.

עָנַד Ligare. In cal. Prouer. 6.21, עָנְדֵם liga ea in gutture tuo. Iiob 31.36, אֶעֱנְדֵנּוּ ligabo eum.

עָנָה Respondere, Loqui, Testificari, Clamare, Cantare, eleuare vocem, Humiliare, Remhabere, Affligere, ieiunare, Depauperare. Irm. 23.35, Quid עָנָה respondit (vel locutus est) Dominus? Deuter. 19.18, שֶׁקֶר עָנָה בְאָחִיו mendacium locutus est in fratrẽ suũ. aut testificatus est. Hose. 5.5, וְעָנָה & humiliabitur. vel humiliabit se. Vel, & testificabitur, secundũ R. D. in lib. rad. & R. Abrahám. Iesah. 13.22. וְעָנָה & cantabit (pro cantabũt, eleuabunt vocẽ) vlulæ. Et 30.19, Quũ audierit, ipse עָנָךְ respondebit tibi. præteritũ pro futuro. i. exaudiet. Deut. 26.5, וְעָנִיתָ & loquêris, dicésque &c. Psal. 116.10, עָנִיתִי humiliatus sũ valde. vel humiliaui me: aut afflictus sũ, siue afflixi me, vt alii exponũt. Iesa. 3.9, Agni-

tio vultus eorũ עָנְתָה בָּם respondebit eis. vel loquetur, aut teſtificabitur contra eos. Et ſic quãdo conſtruitur cum ב, ſæpius ſignificat loqui, aut teſtificari. Gene. 30. וְעָנְתָה־בִּי & teſtificabitur mihi iuſtitia mea. Hoſe. 2. 15, וְעָנְתָה שָּׁמָּה & cantabitur ibi. Iiób 32. 13, עוֹנֶה אֲמָרָיו מִכֶּם reſpondens ſermonibus eius ex vobis. Exo. 32. 18, non eſt vox עַנּוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עַנּוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי שֹׁמֵעַ clamandi fortiter, neque vox clamandi debiliter, vocem cantandi ego audio. i. non eſt clamor vincentium in prælio, neque clamor debiliũ qui vincũtur. Eadem eſt expoſitio Onchelós in Tharghum. R. Selomóh in cõment. Vox hæc non videtur vox virorũ clamantiũ, Victoria: neque vox debilium clamantium Væ, vel fuga: vocem ego audio עַנּוֹת, hoc eſt חֲרוּפִין probris affectorũ, quæ affligit animũ audientiũ, quum dicitur eis. Deut. 19. 16, לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה ad teſtificandum contra eũ peruerſum verbũ. Eccleſ. 1. 13, hanc occupationem malã dedit Deus filiis hominum לַעֲנוֹת בּוֹ vt occupent ſe in ea. Idẽ R. Abraham in commen. Et ſunt (inquit) qui exponũt, Hanc afflictionem &c. vt affligant ſe in illa. & ſic exponunt illud Pſal. 116. 10, עָנִיתִי afflictus ſum valde. 1. Reg. 18. 36, עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי exaudi me Domine, exaudi me. Pſal. 147. 7, עֲנוּ לַיהוָה canite Domino in confeſſione. Prouerb. 1. 27, inuocabunt me, & non אֶעֱנֶה exaudiã. Iiób 14. 15, vocabis, & ego אֶעֱנֶךָּ reſpondebo tibi. Ieſah. 25. 5, exciſio fortes יַעֲנֶה humiliabit. Secundũ R. Abraham, eſt verbum intranſitiuũ: & exponit, Cantus fortium humiliabitur, &c. Vide זָמִיר, in nomine זָמִיר. Iiób 20. 3, & ſpiritus intelligentiæ meæ יַעֲנֵנִי reſpondebit mihi. vel potius, reſpondere faciet me. i. coget me reſpondere, ſecundum R. D. in lib. ra. eſt enim (inquit) tranſ-

itiuum in duo pehulim. Pſalm. 55. 20, exaudiet Deus, וְיַעֲנֵם & alloquetur eos. aut teſtificabitur eis. Eſt enim ſicut יַעֲנֶה בָם, ait R. Abrahám & R. D. Iiób 3. 2, וַיַּעַן & locutus eſt Iiób, & dixit. Vel, & clamauit, ſecundum R. Leuí & R. D. Chab. 2. 11, Quia lapis de pariete clamabit, & tignum de ligno (vel arbore) יַעֲנֶנּוּ reſpondebit illi. Vel, clamabit cum illo, ſecundũ R. D. in lib. rad. & eſt ſicut יַעֲנֶה עִמּוֹ. Priori modo exponit in cõmen. pro יַעֲנֶה אוֹתוֹ reſpondebit illi: acſi dicat, Prorſus omnibus notũ eſt, ac manifeſtum, quòd ædificia tua ſunt de rapina, adeò vt lapis clamet de pariete in quo eſt ædificatus, Sit de rapina. & tignum de arbore reſpondet illi lapidi. Ergo quoque ſum de rapina. Iudic. 5. 29, תַּעֲנֶנָּה reſpondebunt. 1. Sem. 18. 7, וַתַּעֲנֶנָה & reſponderũt mulieres. Sunt cũ daghés ob defectum alterius נ, inquit R. D. in Miklól. Hoſ. 2. 21, in die illa אֶעֱנֶה exaudiam, dicit Dominus, אֶעֱנֶה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת־הָאָרֶץ exaudiã cælos, & ipſi exaudient terram. Acſi dicat, (inquit R. D. in lib. rad.) Quia cæli, quibus prohibitum eſt ne dent pluuiam, poſtularuerint pluuiã, exaudiet eos, & dabit illis pluuiã. Et ipſi exaudient terram, dãdo illi pluuiam, acſi cæli terrãque pluuiam poſtularent. Et 22, & terra תַּעֲנֶה אֶת־הַדָּגָן &c. exaudiet frumentũ, & vinum (ſub. nouum) & oleum: & ipſa יַעֲנוּ אֶת־יִזְרְעֶאל exaudient Izrehél. Acſi frumentum &c. poſtularẽt vt terra produceret ipſa. Multum enim temporis manet antequã producat fructus: & ipſa, exaudient vellem Izrehél, acſi vallis ipſa poſtularet illa. multo enim tẽpore manet arida, & poſtea multiplicat frumentũ, & vinum, & oleũ, quæ multiplicant orbem. i. terrã habitatam. Et ſic Eccleſ. 10. 19, & argentum יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל exaudiet omnia. Acſi omnia quæ ſunt neceſſa-

Universidad de Deusto Biblioteca

ria homini, poſtularēt argētū, & argētū impleret omnia: Vel argētū iuuabit omnia. Alii, argētū reſpōdet (.i. correſpondet) omnibus. R. Abrahám in loco Hoſeah 2, ſuprà citato, hunc locum exponit וַמְצִיא inuenire faciet omnia. Et ſic in comment. inuenire faciet omnia quæ quis voluerit. Et illud Hoſeah ſic explicat, Exaudiã cælos, contra illud, Leuit. 26.19, Et dabo cælos veſtros ſicut ferrū, & terram veſtrã ſicut æs. Et ipſi exaudient terram, quia dabunt rorē ſuum, pluuiámque in tempore ſuo, & ipſa exaudient Izrehél, vt ſit ibi hominū multitudo. Et in cōment. R.D. eodem ferè modo exponit, Exaudiã cælos &c. quemadmodum dixit ſuprà eodem capite, verſu 10, Et accipiã frumētum meū. Dixit quòd tempore ſalutis cæli dabunt rorem ſuū, & terra fructū ſuum. Exaudiã cælos qui prohibiti erant ne darēt pluuiam, ſicut tempore Achāb: exaudiam illos, quia tempore illo nō prohibebuntur amplius. Et dixit Exaudiã: acſi cæli poſtularent, vt ſecundū morem ſuum darent pluuiã: & ego exaudiam eos, & terrã eorum, vt dēt pluuiam ſecundū morem ſuum, pluuias benedictionis. & hoc eſt exaudiam: quia erit voluntas mea in eis. Et ipſi exaudiēt terrã, Acſi terra poſtularet, deſiderarétq; pluuiã. Et terra exaudiet, quia dabit prouētū ſuū: & arbor agri dabit fructū ſuū. Et ipſi exaudiēt Izrehél, Quia in bonorū multiplicatione, qui illa comedūt, multiplicātur: quia erūt deſolata plena pecudib' Iſraél, qui in vinditā vocat' eſt Izrehél, quòd eſſēt inter gētes diſſemina ti. At tēpore ſalutis vocabitur Izrehél, quia erūt in terra ſua ſati. Idcirco dixit poſtea, Et ſerã eã mihi in terra.

Et in pihèl, Pſal. 102.24, עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחוֹ afflixit in via fortitudinem meam. Thren. 3.33, Quia non עִנָּה afflixit de

corde ſuo. i. volūtate ſua. R. Abrahám. Pſal. 88.7, Et omnibus fluctibus tuis עִנִּיתָ humiliaſti. ſub. me. Idem R. D. in commen. Et 119.75, Et in veritate עִנִּיתָנִי afflixiſti me. Idem Tharghū & R.D. Sephan. 3.18, omnes מְעַנֶּיךָ affligentes te. Ieſah. 53.4, reputauimus, &c. וּמְעֻנֶּה & humiliatū. aut afflictum. Exo. 1.11, vt עַנּוֹתוֹ affligeret eum. Iudic. 19.24, וְעַנּוּ אוֹתָם & affligite eas. i. rem habete cum illis. Nachum 1.12, Nō אֲעַנֶּךָּ affligam te, vltrà. 2. Reg. 17.20, וַיְעַנֵּם & afflixit eos. Leuit. 16.29, Decima menſis תְּעַנּוּ affligetis animas veſtras. i. ieiunabitis. Et in nifhál, Ieſah. 53.7, Et ipſe נֶעֱנָה afflictus eſt, (pro affligetur,) & non aperiet os ſuum. Ieche. 14.7, Ego Dominus נֶעֱנֶה־לּוֹ בִּי reſpondeo (pro reſpondebo, ſecūdum R. D.) ei propter me. i. propter nomē meum, vt reuelem ſecretū cordis eius mali. At non requirā illum vt det illi petitionē eius, ſed oppoſitū petitionis eius dabo illi, quia dabo faciē (.i. iram) meam in virum, &c. vt exponit R.D. in cōment. Et 4, Ego Dominus נֶגְלוּלָיו בְּרֹב reſpondi ei venienti in multitudine idolorū ſuorum. Vbi R.D. in cōmē. hoc modo ſcribit, Opus eſt exponere נֶעֱנֵיתִי & נֶעֱנָה ſecundū binián nifhál, & illorū ſignificantiã. Sunt igitur ex binián nifhál: & Deus eſt agens, quando reſpōdet, aut exaudit clamantē ad ſe, vt dicitur 1. Reg. 18.37, Exaudi me Domine, exaudi me. Et 24, deus qui יַעֲנֶה exaudiet per ignem, ipſe eſt Deus. Et homo qui clamat, eſt נֶעֱנֶה exauditus. quēadmodum dixit Iiób 19.7, Ecce clamabo propter iniquitatē, & non אֵעָנֶה exaudiar. Ecce, Deus eſt qui exaudit, & homo qui exauditur. Et quomodo dixit de Deo benedicto נֶעֱנֵיתִי? Dicēdum, verbū עָנָה, duobus modis accipi: prior eſt quum eſt principium ſermonis, & tūc eſt loqui: vt

Universidad de Deusto Biblioteca

sic ad hûc modum eodẽ capite, versu 14, Eripiet pauperem בְּעָנְיוֹ in humilitate eius. acsi dicat, Eũ qui se humiliat propter Deum, quũ humiliauerit se, eripiet eum de angustia in qua est, secũdum illud quod dixerat versu 13, Et impii corde ponent furorẽ, (sub. super se) non clamabunt, quũ vincti fuerint. aut quũ ligauerit eos. R. Mosẽh in cõment. Ad iniquitatem. i. ad verba virorum iniquorum, qui putãt casu hæc euenire: quia hoc quod dixi, eliges propter afflictionẽ tuam. i. quia hoc quòd afflixit te Deus, eliges verba mea, & cognosces, intelligésq; quòd Deus afflixit te, & reuelauit aurẽ tuã ad eruditionẽ, & dixit tibi vt cõuertaris ab iniquitate. R. Abra. Perusól, Quia hoc elegisti propter paupertatẽ, scilicet sciẽtiæ tuæ, & defectu cognitionis tuæ attribuisti Deo iniquitatẽ. Vel, quia elegisti cogitationẽ mendacẽ hãc, propter afflictionẽ. i. propter multitudinẽ dolorũ qui attigerũt te, quũ cogitares illos non cõuenire tibi: & idcirco respexisti ad iniquitatẽ, attribuẽs iniquitatẽ Deo. R. Leui in cõmen. Ne cõsyderes hæc quæ adduxerunt te vt cogitares quòd Deus facit iniquitatem in his malis quæ particularibus eueniunt hominibus: ne forte cõsumat te plaga crudeli à qua tu non valebis erui nec auro tuo, nec potentia tua. R. D. in cõment. Ad iniquitatẽ. i. ad viros iniquos, dicens quòd ipsi propsperè agunt. Vel, ad iniquitatẽ. i. verba iniqua: quia hãc elegisti ab afflictione. i. à tẽpore quo venit super te afflictio. vel præ multitudine afflictionis. Caue ne loquaris mendacium: quia hoc cõueniebat tibi vt eligeres in tempore afflictionis. In regimine est cũ camés chathéph, Exod. 3.7, vidi עֳנִי afflictionẽ. Et cũ pronomine, Gene. 29.32, vidit Dominus בְּעָנְיִי afflictionẽ meã. Ac-

Iób 3.2, וַיַּעַן & locutus est (aut clamauit) Iiób, & dixit, &c. Alter est quũ cessationẽ significat sermonis: & hoc frequẽter inuenitur. Quũ dicit Deũ ipsum respondere, aut exaudire, sic est inuocãti, aut clamãti. Et quãdo dicit de illo נַעֲנָה, aut נַעֲנֵיתִי, ipse est נַעֲנָה, ipsi הֶעֱנָה, id est vocanti, & clamãti ad illũ. Idem scribit in lib. ra. in radice עתר. Et dictio בָּה est cum ה vice א. nam literæ אֲחֵוִי inter sese permutantur. Exod. 10.3, Vsquequo renuisti humiliari à facie mea? Et ponitur pro לְהֵעָנוֹת. & est sicut illud Deut. 31.11, לֵרָאוֹת. Et in puhál, Psal. 119.71, Bonũ mihi quòd עֻנֵּיתִי humiliatus fui. Et 132.1, Memento Domine Dauid, אֵת כָּל־עֲנוֹתוֹ omnis humiliari eius, aut humilitatis, vel afflictionis eius. Est enim macór huius biniân: vel est nomen instar זִלּוֹת. R. quoque Abrahám in cõment. nomen esse scribit ex eadẽ coniugatione. Et in hifhíl, Psal. 55.20, Audiet Deus, וְיַעֲנֵם & humiliabit eos. Et in hithpahál, 1. Reg. 2.26, Et quia הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי afflictus fuisti in cunctis in quibus afflictus fuit pater meus. Hezræ 8.21, לְהִתְעַנּוֹת vt affligerẽt se coram Deo nostro. Gen. 16.9, וְהִתְעַנִּי & humilia te. Nomen, עֳנִי, Afflictio. Deut. 16.3, panem עֳנִי afflictionis. Appellatur sic, quòd in AEgypto afflicti fuerint. Iób 36. 21, Caue ne vertas te ad iniquitatem: quia hoc elegisti מֵעֳנִי potius quám afflictionẽ. aut paupertatem. acsi dicat, (ait R. D. in li. rad.) Erat tibi cauẽdum ne respiceres ad iniquitatem, & ad iustificandum teipsum, & impium faciendum iudicium Dei. Quia hoc elegisti, potius quàm humilitatem, est acsi dicat, nam hoc, respicere ad iniquitatem, & iustificare teipsum, elegisti potius quàm humiliari corã Deo, & dicere, Dominus iustus, & ego & populus meus impii. Et sic

lia forma, עֲנוּת, instar שִׁכּוּת. & in regimine, Psal.22.25, Neque abominatus est עֲנוּת עָנִי humilitatem pauperis. Tharghũ, deprecationem pauperũ. R.Abraham, & R. D.in cõment.paupertatẽ pauperis. Alios referũt exponere, id quod respõdet ore suo.i.responsionẽ pauperis.

Alia itẽ forma, עֲנָוָה, Humilitas spiritus, mãsuetudo. Prouerb.15.32, Et ante gloriã עֲנָוָה humilitas. Psal.18.36, וְעַנְוָתְךָ & mansuetudo tua multiplicabit me. R.Abraham, mansuetudo tua quã posuisti in me, magnificabit me, & roborabit. R.Ionah, prouidẽtia tua. R.D.in cõment. Et mãsuetudine tua magnificasti me. aut crescere fecisti me. Et sic Tharghũ, Et verbo tuo magnificasti me. Est enim futurũ pro præterito. Potest etiã (inquit) exponi, auxiliũ tuum, & voluntas tua. Alia præterea, præposito ת, Hezræ 9.5, Surrexi מִתַּעֲנִיתִי ab afflictione mea. Alia postremo, præposito מ, Prouerb.15.1, מַעֲנֵה רַךְ responsio mollis auertet irã. Illud autẽ Eccles. 5.19, Quia Deus מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ exaudit propter lætitiã cordis eius: R.Ionah vertit, prouidentiã habet. R.D.in lib.rad. verbũ esse ait transitiuũ in tertium, quia Deus correspõdere facit: & frumentũ, vinum, argentũ, & aurum correspõdent illi, vt illius impleant voluntatem. Potest (ait idem) exponi, testificatur. vel vult, aut complacet, & paret illi. Et illud Prouer.16.4, Omnia operatus est Dominus לְמַעֲנֵהוּ propter seipsum. R. Ionah exponit, secũdum voluntatẽ suam, & beneplacitũ suũ. sed prior expositio est recta, propter seipsum.i.propter gloriam suã creauit omnia, vt laudent eũ, vt exaltent eũ. Etiam quũ adduxerit impiũ ad diem malũ, erit gloria eius, quia timebunt eum omnes habitatores orbis, quũ eius viderint iudicia. R.Himmanuél dicit pronomen referri ad opus siue effectũ, vt sit sensus, Omne il-

lud quod operatus est, operatus est propter ipsammet rem: quia cuilibet rei est causa suæ necessitatis vt sit.

Aliud, מַעֲנֶה, Iugerũ.1.Semu.14.14, Quasi in dimidio מַעֲנֵה iugeris paris (sub.boum) in agro. Aliud, מַעֲנִית, Sulcus. Psal.129.3, prolongauerũt לְמַעֲנִיתָם sulcũ suum. R.D.in lib.ra.& in cõmen. Est (inquit) מַעֲנִית linea quã arat qui arat bobus in agro secundum mensurã quam vult: & postea reuertitur, & facit aliã similem, donec aret totũ agrum. Et tota illa linea longa, est labor boũ multus, quia non quiescunt nisi in capite lineæ: vulgo dicitur שׁוּלְכֵי sulcus. Metaphorice significat, quum aiit. Prolongauerunt sulcũ suũ, quòd non dederunt eis requiem à seruitute, & oneribus eorũ, &c. Idem Tharghũ & R.Abrahám, & R.Himmanuél, & R.Selomóh in cõment. Alia forma, עוֹנָה instar שׁוֹאָה. Hose.10.11, Et cõgregabuntur aduersum eos populi quũ ligati fuerint duobus עֹנוֹתָם iugeribus. aut sulcis. sic R.Abrahá, & R. D. Indicat autem duo regna, Ephraim & Iehudah. Legitur cũ ו, & scribitur cũ י. Vnde in margine scribitur עוֹנוֹתָם, & hoc (ait R.D.in cõm.) quia literæ אהויו inter se permutãtur. Tóar, עָנִי cũ camés, Pauper. Deut.24.12, Et si vir עָנִי הוּא pauper est. Iób 34.28, Et clamorẽ עֲנִיִּים pauperũ audiet. Psal.72.2, וַעֲנִיֶּיךָ & pauperes tuos. Fœmineum, Iesah.10.30, עֲנִיָּה paupercula Hanathóth. Tóar aliud, עָנָו, Mitis, mãsuetus, humilis, modestus. Numer. 12.3, עָנָו מְאֹד humilis (aut mitis) valde.i.mitissimus. Psal. 9.13, Nõ est oblitus clamoris עֲנִיִּים mansuetorũ. Vel pauperũ. Est enim duplex lectio, עֲנָוִים humiliũ, & עֲנִיִּים pauperum. Nomen, עָנִין, quod est עֹסֶק, Occupatio. Eccles. 1.13, חֹוא עִנְיַן רָע hanc occupationẽ malam dedit Deus filiis hominũ, לַעֲנוֹת בָּהֶן vt occupent se in ea. Idem R.A-

brahám. Sunt tamen qui exponũt, (ait idem,) hanc afflictionẽ malam, &c. vt affligãt ſe in illa. Et appellauit occupationẽ malam. i. inutilem. Et 2.26, Et peccãti dedit עִנְיָן occupationẽ, vt congreget ad dandum bono. i. dedit occupationẽ, vt occupet ſe ad congregandũ diuitias, quæ demum dabũtur homini bono coram Deo. ita R. Abrahám in comment.

עָנָף Ramus. Iechez. 17.8, Ad faciendũ עָנָף ramũ. Plurale, עֳנָפִים. Pſal. 80.11, וַעֲנָפֶיהָ & ramos eius. Alia forma, Iechez. 36.8, עַנְפְּכֶם ramũ veſtrũ dabitis. Eſt enim ab עָנָף ſicut אַרְצְכֶם ab אֶרֶץ. Tóar, Iechez. 19.10, Mater tua ſicut vitis, &c. fructificans, וְעֻנְפָּה & ramos proferẽs. vel ramoſa. i. plena ramis.

עָנָק Torquis, ſeu torques. Cant. 4.9, בְּאַחַד עֲנָק in vno torque de collo tuo. Prouerb. 1.9, וַעֲנָקִים & torques gutturi tuo. Plurale fœmineũ, Iudic. 8.26, Et præter הַתַּעֲנֻקוֹת torques qui erãt in collis camelorũ. Hinc verbum in cal, Coronare, aut vt torques circundare, & ornare. Pſal. 73.6, Ideo עֲנָקַתְמוֹ vt torques coronauit (aut circundedit) eos ſuperbia. acſi dicat, Poſuerunt ſuperbiam torquẽ gutturi ſuo. Et in hifhíl, Deuter. 15.14, הַעֲנִיק תַּעֲנִיק onerando onerabis eũ. ſub. muneribus. vt ſcilicet ponas ea ſuper collum eius tãquam torquẽ. R. Abrahám, Faciendo facies ei torquem.

עָנַשׁ Mulctare, Punire, Condemnare. Deuter. 22.19, וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כָּסֶף & mulctabunt eum centũ argenteis. Hamós 2.8, Et vinũ עֲנוּשִׁים mulctatorũ (aut dãnatorũ) bibent. Prouerb. 21.11, בְּעָנְשׁ לֵץ quũ mulctauerit (condẽnauerit, ſub. iudex: vel occiderit) deriſorẽ, ſapiẽs efficietur ſimplex. 2. Paralip. 36.3, וַיַּעֲנֹשׁ אֶת הָאָרֶץ & mulctauit terram centum talentis argenti. Et in nifhál,

Prouer. 22.3, Et ſimplices trãſgreſſi ſunt, וְנֶעֱנָשׁוּ & mulctabuntur. aut condẽnati ſunt. vel interfecti ſunt. quo in ſenſu vtũtur ſæpius Hebræorũ doctores hoc verbo. Exod. 21.22, עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ mulctãdo mulctabitur. Prius tamen עָנוֹשׁ, eſt macór ex cal. Nomen, עֹנֶשׁ, Mulcta. 2. Reg. 23.33, Et dedit (. i. impoſuit) עֹנֶשׁ mulctã ſuper terrã.

עָסַס Calcare, contũdere, Premere, cõprimere. Malachi 4.3, וַעֲסוֹתֶם רְשָׁעִים & calcabitis impios. Secũdũ R. Abrahám in cõm. deducitur hæc ſignificatio ab עָסִיס muſto, quod fit, pedibus calcatis vuis. R. D. in cõment. calcabitis, contũdetis. A quo deductũ putat nomen עָסִיס muſtũ, quòd calcando, & contũdendo educatur. Hamós 9.13, Et ſtillabunt montes עָסִיס muſtum.

עָפָא Ramus, frons frondis, Foliũ. Pſal. 104.12, מִבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ־קוֹל è medio ramorũ dabunt vocẽ. Et ſic in lingua Aramæa. Dani. 4.18, וְעָפְיֵהּ שַׁפִּיר & folium eius pulchrum.

עָפֶל Vnde עָפֶל, Locus altus & munitus, Arx. Ieſa. 32.14, עֹפֶל וּבַחַן הָיָה בְּעַד מְעָרוֹת arx & munitio fuit in ſpeluncas in ſæculum. R. Abrahám & R. Dauid, Locus altus, & turris. i. turres altæ, fortéſque, erunt in ſpelucas. בְּעַד enim ponitur pro ל deſeruiente. 2. Reg. 5.24. Et venit ad הָעֹפֶל arcem. vel vt R. D. in lib. rad. ad locũ excelſum, montẽ, vel collem extra vrbem: & depoſuit in domo. i. in depoſitũ locauit in domo argentũ & veſtes ibi, quæ voluit abſcondere ab Eliſáh. Tharghũ, in locũ כְּמִי occultũ. deducens forſan ab עֲפוּלִים, quæ ſunt partes inferiores, & loca occulta, ait R. D. in cõmen. acſi eſſet ſcriptũ אֹפֶל. Micháh 4.8, Et tu turris gregis עֹפֶל arx filiæ Siión vſq; ad te veniet. ita R. Abrahám & R. D. Hinc verbũ in hifhíl, pro Eleuare cor, & roborare illud, ſiue

Micháh 1.10, propter domum (pro domos) לְעַפְרָה עָפָר ipsi Haphráh, puluere inuolue te. Sensus est, propter domos villarũ quæ sunt extra vrbem, quæ fuerunt ipsi Hophráh, quæ hodie sunt desolatæ, puluere inuolue te. בַּיִת enim est nomen generale positum pro בָּתִּים domos. Vnde & R. Abrahám exponit, propter quãlibet domum. Prouerb. 8.26, עַפְרוֹת תֵּבֵל terras orbis. Iób 28.6, וְעַפְרוֹת & terræ auri ei. Sunt autem quatuor synonyma, עָפָר אַדְמָה אֶרֶץ תֵּבֵל: & interdũ vnum venit in coniunctione alterius: vt Proue.8, suprà citatum. Exo. 8.16, & percussit עֲפַר הָאָרֶץ puluerẽ terræ. Dan.12.2, אַדְמַת עָפָר in terra pulueris. Et paruũ discrimen est inter illa: עָפָר est nomẽ vniuersale, תֵּבֵל terra habitata, עָפָר tenuis puluis: & sic interdum אַדְמָה. Verbum in pihél, 2. Semu. 16.13, וְעִפַּר בֶּעָפָר & puluerisabat puluerẽ. ita loqui liceat, pro puluerẽ spargebat. Hinc עֹפֶרֶת, Plumbũ. Zecha. 5.7, talentũ עֹפֶרֶת plumbi. Hinc & עֹפֶר, Hinnulus, filius cerui & capreæ. Canti. 2.9, לְעֹפֶר hinnulo ceruorũ. Et 4.5, sicut duo עֲפָרִים hinnuli gemelli capreæ.

עֵץ Lignum, Arbor. Gene. 1.11, עֵץ פְּרִי lignum fructus. i. fructiferum. 1. Paral. 20.5, וְעֵץ & lignũ (.i. manubrium) lanceæ eius. Psal. 1.3, & erit כְּעֵץ שָׁתוּל sicut arbor plantata. Hos. 4.12, populus meus בְּעֵצוֹ per lignũ suum interrogabat, וּמַקְלוֹ & virga eius annuntiabat ei. R.D. in li. ra. בְּעֵצוֹ id est per imagines ligneas. Vel dicit cõtra augures, vt dicunt Rabbini nostri. Qui auguratur, hoc dicit, Cibus eius cecidit de ore eius. Virga cecidit de manu eius. Filius eius clamat ad eum à tergo. Et hoc est quod dicit וּמַקְלוֹ. Geminat autẽ rem ipsam secundum modũ Linguæ sanctæ. Et in cõmen. וּמַקְלוֹ & virga eius, sunt prophetæ mendaces. sic enim interpretatur pares

vim facere illi, Conari. Nume. 14.44, וַיִּעְפָּלוּ & roborauerũt se (.i. cor suũ: vel, conati sunt) vt ascenderẽt in verticẽ montis. Chab. 2.4, Ecce עָפְלָה לֹא־יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ eleuatur (elata est) nõ recta anima eius in eo: iustus autẽ fide sua viuet. R. Moséh deducens ab עֹפֶל arce & turri excelsa, sic exponit, Anima impii quæ nõ est recta in semetipsa, cui non est fiducia, nec fides in Deo excelso, עָפְלָה posuit semetipsam in arce & munitione, à facie inimici: nec cõuersa est ad Deũ, quærendo ab illo vt eriperet ipsam. At iustus qui fidit Domino, & credit, viuet, & non erit opus vt ponat seipsum in arce, & munitione. R.D. in cõment. Is cuius anima nõ est recta in semetipsa, cui non est fides in Deo, eleuabit animã suam, & efferet se, & non pauebit euentũ sibi malum, vt Nebuchadnesár, & Belsasár filius eius, qui extulerũt se contra Deũ excelsum. At iustus non est talis, quia anima eius est humilis, & timet iugiter Deũ. Idcirco viuet in fide sua in Deo, & à malo eripietur, quod venturũ est impio. R. quoque Abrahám exponit, elata est: sed partem sequentem exponit negatiue, resumendo negationem præpositam: vt sit, Iustus in fide sua non viuet videt quòd iustus propter fidem suã nõ euadet de manu eius. Et sensus est cum admiratione, Ecce ipse ma eius: & quomodo existimabit de seipso, cuius anima est elata, & nõ recta, quòd victurus sit & euasurus?

עָפָר Puluis, terra. Gene. 2.7, Et formauit &c. עָפָר מִן־ הָאֲדָמָה (pro מֵעָפָר) è puluere de terra. i. terræ. Et 3.16, quia עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב puluis es, & in puluerẽ reuertêris. Et 13.16, ponam semen tuũ כַּעֲפַר הָאָרֶץ sicut puluerem terræ. Deuter. 9.21, & proieci אֶת־עֲפָרוֹ puluerem eius. i. aurum contusum, comminutúmque. Illud

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſcipio. Vel, ſi via iræ eſt in me. i. an ambulem per viam
malã conturbans, & irritans te. Vtroque modo expo-
nit R.D. priori modo, R. Abrahám. Et recta eſt expo-
ſitio, inquit R. Dauid, an ego aſpiciam & vertã me ad
idóla? Ieſah. 48.5, ne forte dicat, עֲצֻבִּי idolum meũ fecit
ea. עֵצֶב, ſiue עֶצֶב, Dolor, Triſtitia, Idolũ, ſimulachrũ,
Subſtantia. Prouerb. 10.22, benedictio Domini ipſa di-
tabit, & non addet עֵצֶב dolorem ſecũ. Et 14.23, in om-
ni עֵצֶב labore & fatigatione, erit abundantia. vel am-
plitudo, gradus, dignitas. i. In omni labore quo laborat
homo, erit ei amplitudo, & dignitas ex eo, propter ſci-
licet diuitias quas acquiret. Idem R.D. in cõment. In
omni labore, & fatigatione quo laborat homo tam in
negotiatione quàm in opere manuũ ſuarum, erit ei lu-
crum, & abundantia. quòd ſi non lucretur vice vna, lu-
crabitur altera. At in labore oris quo loquitur verba
vana, non inueniet niſi defectũ: quòd ſi auxerit verba,
augebit & præuaricationes. Vel, in omni cura, & ſolici-
tudine erit amplitudo, & dignitas, & augmentum. Ea-
dem R. Himmanuél in cõment. Irme. 22.18, הֲעֶצֶב נִבְזֶה
num idólũ contemptum diſperſum eſt vir iſte Coniá-
hu? ſic R.D. in lib. rad. & cõmen. ה eſt interrogatiuum,
& idcirco eſt cũ pathách. Dixit, Num iſte Coniáhu eſt
tanquã idólum, aut ſimuláchrum cõtemptibile, quod
proiicit, conterítque homo qui agnoſcit eius vanitatẽ,
& nihil in illo eſſe vtilitatis, & diſperſum, ſicut frangi-
tur & diſpergitur vas inutile? Pſal. 127.2, qui manduca
tis panem הָעֲצָבִים laborũ. Alia forma, עֶצֶב inſtar קָטֶן,
cuius plurale eſt קְטַנִּים. Et quum צ habet camés, eſt ab
עֶצֶב, inſtar עֶצֶם עֲצָמִים. Hoſe. 4.17, particeps עֲצַבִּים idolo-
rum Ephráim. Pſal. 135.15, עֲצַבֵּי ſimulachra Gentiũ. Ieſa.

meus R. Ioſéph. Leuit. 1.7, & diſponent עֵצִים ligna. Ge-
ne. 22.3, & ſcidit עֲצֵי ligna. Deuter. 29.11, עֵצֶיךָ ligna tua.
Alia forma cum ה fœmineo, Irme. 6.6, Excidite עֵצָה
lignum. vel arborem. ה non habet mappic.

עצב Turbare, conturbare, Triſtitia, aut dolore affi-
cere. 1. Reg. 1.6, & non עֲצָבוֹ, id eſt הִרְגִּיזוֹ הִרְאִיגוֹ cõ
turbauit eũ, aut contriſtauit eũ pater ſuus. Ieſah. 54.6,
quia ſicut mulierem derelictã וַעֲצוּבַת רוּחַ & mœrentem
ſpiritu. 1. Para. 4.10, לְבִלְתִּי עֲצֻבִּי vt non dolore afficiar. vt
non doleam. Eſt verbũ intraſitiuum hoc loco. Et in
pihél, Ieſah. 63.9, וְעִצְּבוּ אֶת־רוּחַ קָדְשׁוֹ & dolore affecerunt
ſpiritũ ſanctitatis eius. Iiób 10.8, manus tuæ עִצְּבוּנִי for-
mauerunt me Vel, elaborauerũt me. metaphorice. Vel
vt R. Moſép filius Ezræ, creauerunt neruos & carnẽ.
Pſal. 56.6, דְּבָרַי יְעַצֵּבוּ propter verba mea dolore afficient.
ſub. me. ſic R. Abrahám & R.D. Et in hifhíl, Pſal. 78.
40, יַעֲצִיבֻהוּ dolore affecerunt eum. Irme. 44.19, לְהַעֲצִיבָה
ad lætificandũ eam: ſecundũ R.D. in commen. Et ה eſt
lene, quod tamen ſecundũ normam debuerat eſſe cũ
mappic. Vel, ad faciendum ei ſimulachra, ſecundũ eun
dem in lib. rad. Et in hithpahál, Gene. 6.6. וַיִּתְעַצֵּב אֶל־
לִבּוֹ & doluit in corde ſuo. Loquitur Scriptura (ait R.
Abrahám,) de Deo more humano. Et 34.7, וַיִּתְעַצְּבוּ & do
lore affecti ſunt viri. Et in nifhál, 1. Semu. 20.34, נֶעְצַב,
Dolore affectus fuerat propter Dauid. Et 2. Semu. 19.1,
נֶעְצַב dolore affectus eſt. Vtrunque eſt præteritum, quia
eſt cũ pathach. 1. Semu. 20.3, ne forte יֵעָצֵב doleat. Ne-
chem. 8.10, ne תֵּעָצְבוּ contriſtemini. Nomen, עֹצֶב, Do
lor, Triſtitia, Idôlum. Pſa. 139.24, & vide ſi via עֹצֶב־בִּי do
loris eſt in me. i. an dolore afficiar propter mala quæ
eueniunt mihi: non enim doleo, ſed ex amore illa ſu-
ſcipio.

שִׁדְרָה,Spina dorsi. Leuit.3.9, contra הֶעָצָה ſpinam dorſi remouebit eam. Doctores Hebræorum deducunt עָצַץ conſulere:quòd renes conſulant.

עָצַל Pigreſcere. Vnde עָצֵל,Piger. Prouer.6.9, vſque quo עָצֵל piger dormies? Nomen, עַצְלָה, Pigredo, Pigritia. Prouer.10.15, עַצְלָה pigredo iniiciet ſoporem. Eccleſiaſ.10.18, בָּעַצְלָתַיִם in pigritiis humiliabitur contignatio. Eſt duale, quòd ſignificet pigritiam manuũ. Alia forma, Prou.31.27, Et panẽ עַצְלוּת pigritiæ.

עָצַם Roborare, fortificare, Augere, Multiplicare, Claudere, Exoſſare. Dani.8.24, וְעָצַם כֹּחוֹ & robo rabitur (creſcet) fortitudo eius. Geneſ.26.16, עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ plura מְאֹד fortior es nobis valde. Pſal.40.6, עָצְמוּ מִסַּפֵּר ſunt, quàm poſſint narrari. Ieſa.31.1, & fidunt curribus & equitibus, quia עָצְמוּ מְאֹד fortes (aut multiplicati) ſunt valde. Et 33.15, וְעֹצֵם עֵינָיו & claudens oculos ne videant malum. Dani.8.8, וּכְעָצְמוֹ & quũ roboratus fuiſſet, aut magnificatus. Et in pihél, Ieſah.29.10, וַיְעַצֵּם אֶת־ עֵינֵיכֶם & clauſit oculos veſtros. Irme.50.17, & iſte nouiſſimus עַצְמוֹ exoſſauit eum. ſiue contriuit oſſa eius. Et in hifhíl, Pſal.105.24, וַיְעַצְּמֵהוּ מִצָּרָיו & roborauit eũ præ inimicis ſuis. Nomen, Deuter.8.17, עָצְמִי וְאוֹן יָדִי & robur manus meæ. Pſal.139.15, non eſt occultata עַצְמִי fortitudo mea à te. Rectũ tamen eſt vt exponatur גּוּפִי corpus meũ, quũ factũ fuit in occulto, in ventre matris. Ita R. D. in li.ra. & cõmẽt. ע (ait) legitur cũ camés chathéph, & ſic eſt ab עֶצֶם. Sunt tamen qui exponunt ſicut עַצְמִי, cũ pathách, ab עֶצֶם corpus. Tharghum, גַּרְמִי os meum. R. Abrahám, Vis mea generatiua quæ non videtur, neque egreditur in actum, ſicut vis ſeneſcendi in puero, & vis loquendi. Alia forma, Ieſah.40.29, עָצְמָה וְרַבָּה

ſus,& omnes, עֲצֻבֵיכֶם ſubſtantias veſtras exigitis. i. habentes ſubſtantias veſtras: vt ait R. Abrahám. Secundum R.D. in lib.rad. & cõment. ע eſt cum daghés euphoniæ cauſa, ſicut פ in מִקְדָּשׁ. Et appellatur ſubſtantia hominis hoc nomine, eo quòd eſt labor hominis, ſecundum R. Abrahám & R.D. Et ſic Prouer.5.10, וְעֲצָבֶיךָ & ſubſtantiæ tuæ ſint in domo aliena: ſecundũ R. Abrahám & R.D. Alia item forma, Ieſah.50.11, לְמַעֲצֵבָה in dolore moriemini: vt exponit R. Abra. in cõmẽ. R.D, decumbetis, aut moriemini. Alia præterea, עִצָּבוֹן, Dolor, labor, fatigatio. Gen.3.17, בְּעִצָּבוֹן in labore comedes illum. Alia poſtremo, עֶצֶבֶת. Proue.10.10, Qui annuit oculo, dabit עֶצֶבֶת dolorem. Et 15.13, וּבְעַצְבַת־לֵב & in dolore cordis ſpiritus contritus. Pſal.16.4, multiplicabũtur עַצְּבוֹתָם dolores (vel labores) eorũ. ſic R.D. in lib.ra. & cõment. & R. Abrahám. R. Selomóh, idóla eorum. Pſal.147.3, & alligat לְעַצְּבוֹתָם dolores eorum. Dixit per tranſlationem dolores eorum, quia dixerat, Qui ſanat contritos corde.

עָצַר Vnde מַעֲצָד, Securis, vel Aſcia, Dolabra. R.D. in cõment. ſcribit eſſe inſtrumentũ ferreũ quo faber ferrarius incîdit ligna, quod vulgo dicitur דולדורא vel אישא aſcia. In lib.ra. addit, vel eſt קַרְדֹּם ſecuris. Irme.10.3, opus manuum artificis בְּמַעֲצָד ſecuri.

עָצַר Claudere, obthurare. Prou.16.30, עֹצֶה עֵינָיו clau dens oculos ſuos ad cogitandum peruerſa. R. Dauid, סוֹתֵם claudit. Qui enim clauſos habet oculos, magis cogitat de re qua cogitat: quia mens eius huc & illuc non diſtrahitur. Tharghum, Innuens (demonſtrans) oculis ſuis, cogitat peruerſa. Et ſic exponitur in comment. Citat tamen & ſupradictã expoſitionem: Claudens &c. Nomen alterius ſignificationis, id eſt

robur augebit. Alia item forma,præpoſito ת,תְּעַצּוּמָה. Pſal.68.36,Dominus dat robur וְתַעֲצֻמוֹת & fortitudines populo. Et cum ſex punctis,עֶצֶם, Fortitudo,Os oſſis, Corpus. Gene.2.23,עֶצֶם מֵעֲצָמַי os ex oſſibus meis. Thre. 4.7,Rubuerunt עֶצֶם corpore præ gemmis.Leuit.23.14, nō comedetis עַד־עֶצֶם vſque ad corpus diei huius.i.vſq; ad hūcipſum diem.Corpus enim vniuſcuiuſque rei dicitur עֶצֶם. Iob 21.23, iſte morietur בְּעֶצֶם in fortitudine perfectionis ſuæ. Gen.7.13,בְּעֶצֶם in corpore diei huius. i.ipſomet die ingreſſus eſt Noach &c .Exo.24.10,וּכְעֶצֶם & ſicut corpus cæli in puritate.Alii,Et ſicut ipſummet cælum in munditia.Vel,& ſicut ſubſtantia cæli.Thar-ghum & R.Selomoh,Et ſicut aſpectus cæli in puritate.aut ſerenitate.1.Para.11.1,ecce עַצְמְךָ os tuum,& caro tua ſumus.Quanquā memorauit(ait R.D.)carnem cū oſſe,עֶצֶם tamen memoratum, nō tantū oſſi conuenit, ſed corpori,id eſt corpus tuum & caro tua: & caro memorata capitur etiā pro corpore . Idem autē geminatur ſecundum morem Scripturæ in dictionibus diſtinctis.nam & caro tantū dicitur de corpore,vt Ieſah.58. 7,וּמִבְּשָׂרְךָ & à carne tua non abſcondes te. id eſt, Et à propinquo qui eſt ſicut corpus hominis.Et iuxta hāc ſignificantiam eſt frequens vſus huius dictionis apud doctores Hebræorū: vt quum dicunt, Abiit ipſe בְּעַצְמוֹ cū corpore ſuo.Et ſic Gen.29.14,& dixit ei Labán,Profecto עַצְמִי os meū,& caro mea es.Iechez.24.4,electione עַצְמֵי offium(.i.electis oſſibus)imple. Pſal.6.3, עֲצָמַי oſſa mea. Forma fœminea,Prouer.14.30,Et putredo עַצְמוֹת offium,inuidia.Pſalm.109.18,בְּעַצְמוֹתָיו in oſſibus eius. Hinc & עָצוּם,Fortis,robuſtus.Num.32.1,עָצוּם מְאֹד fortis valde.Prouer.18.18,& inter עֲצוּמִים litigantes(ro-

borantes ſe in contentione & lite,R.D.)diuidet.ſcilicet ſors.Pſal.10.10,& cadēt בַּעֲצוּמָיו inter fortes eius paperes.Eſt nomen tóar litigantium,& certantiū in prælio. Et עָצְמָה,Ieſah.41.21,afferte עָצְמוֹתֵיכֶם lites veſtras, aut cauſas veſtras.

עָצַר Prohibere,Retardare , Demorari , immorari, Claudere,Dominari, Cōgregare, aut colligere.Gene.20.18,עָצֹר עָצַר claudendo clauſit &c.2.Para.15. 20, & non עָצַר retinuit fortitudinem Iarobhám vltra. Deuter.11.17,וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם & prohibebit(aut claudet) cælos,& non erit pluuia.Dani.10.8,& non עָצְרָתִי כֹחַ retinui vires.2.Paralip.20.35, & confractæ ſunt naues,& non עָצְרוּ retinuerunt vires ad eundū in Tarſis. i. non valuerunt ire . Iob 4.2, וְעָצֵר בְּמִלִּין & tardus eſſe in ſermonibus quis poterit?Deut.32.36,& non erat עָצוּר clauſus,& derelictus.Vide עָזַב.R. Abrahám.in cōm.Quādo reuertentur,multi capientur ex eis,& multi relinquentur:at modo omnes ferè peribūt.1. Reg.14.10, & fucēdam de Iarobhám mingentē ad parietē, עָצוּר וְעָזוּב ſum, & derelictū in Iſraél.R.D.in cōment. Etiā quod erat derelictum , & clauſum in loco ne excideretur in principio vltionis,quæ venit ſuper ipſū,excidetur in fine:vt ex eo non remaneat quicquam.1.Sem.21.5, mulier עֲצֻרָה לָנוּ prohibita à nobis: &c. acſi dicat,prohibita propter nos,ne eſſet nobiſcū ſicut heri & nudiuſtertius quando egreſſus ſum:& fuerūt vaſa puerorū ſanctitas. i.ſancta.ſi ita eſt,licet nobis illū edere.Et eſt via prophani,id eſt, & in ipſo pane non eſt prohibitio, quū ſit remotus à facie Domini:quia non eſt prohibitio in pane facierum poſt ſuffitum in iis qui ſunt puri & mundi:& quanto magis hodie ſanctificabitur in vaſe? Non eſt

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

cus in quo quis, quídve clauditur. Ieſah. 53.8, מֵעֹצֶר de
clauſtro, & de iudicio ſublatus eſt. Vel, à dominio &
poteſtate, vt alii exponunt. Pſal. 107.38, מֵעֹצֶר à clauſtro
mali, & doloris. Prouer. 30.16, Sepulchrum, וְעָצֶר & clau
ſtrum vuluæ. R. Himmanuél, Sepulchrũ nunquam ſa
tiatur cadaueribus: Mulier quoque cuius Dominus
clauſit vuluã, quæ non ſuſcipit conceptum, nunquã ſa
tiatur cõmiſtione viri, ob deſideriũ virilis ſeminis. i. fi-
lii maſculi. Hinc & עֲצָרָה, Cõgregatio, & collectio ho
minũ in vnũ: ſic appellata, quòd ibi detineãtur, & retar
dẽtur, prohibeãturque: quia tũc ceſſabatur ab omnibus
occupationibus mundi. Ieſa. 1.13, nõ potero iniquitatẽ
וַעֲצָרָה & congregationẽ. Eſt (inquit R. Abrahám,) ſer-
mo defectiuus, ſubaudiendũ נִשְׂא ferre, Non potero fer
re iniquitatem & cœtũ, id eſt cum cœtu. quã enim vti-
litatem affert cœtus cũ iniquitate? Irme. 9.2, vniuerſi
ipſi adulteriũ cõmittẽtes, עֲצֶרֶת בֹּגְדִים cœtus præuarica-
torũ. Vel iuxta R. Ioſéph, regnũ præuaricatorum. Vo-
catur etiã ſolennitas, & feſtum עֲצֶרֶת: quia prohibeba-
tur populo ne in illa fieret opus. Octauus maxime dies
feſti tabernaculorũ appellabatur hoc nomine, quòd
non eſſet in illo quippiam ad cognominandũ eum, ſi-
cut erat in ſolennitatibus infermentatorũ, hebdoma-
darum, ac tabernaculorũ. Leuit. 23.36, Die octauo con-
uocatio ſanctitatis erit vobis, & offeretis ſacrificiũ Do-
mino, עֲצֶרֶת הִוא feſtum prohibitionis eſt: Omne opus
ſeruitutis non facietis. Scriptum eſt de Péſach, & ſepti
ma die, Deuter. 16.8, ſex diebus comedes infermenta-
ta, & die ſeptima עֲצֶרֶת Domino Deo tuo, non facies o-
pus. Hamós 5.21, & non odorabo בְּעַצְּרוֹתֵיכֶם cœtus ve-
ſtros. i. oblationes cœtuũ veſtrorum. vel potius, ſolen-

opus vt dicamus, nos poſſe illum edere, quũ etiam hũc
edere nobis licitũ ſit qui eſt ſuper menſam, ſanctifica-
tus in vaſe. nã menſa ſanctificat illum: & toto tempo-
re quo eſt ſuper menſam, eſt prohibitus. & quanuis ita
ſit, tamen poſſumus illum edere, quum non ſit tibi a-
lius panis, & nos ſimus famelici: nam non eſt tibi a-
liquid quod ſuſpendat, & impediat curam animæ niſi
idolorum cultus, & reuelatio turpitudinis (.i. coitus,)
& effuſio ſanguinis. Et hæc videtur expoſitio doctorũ.
Require & in חָלַל in nomine חוֹל. 2. Paralip. 2.6, & quis
יַעְצָר־כֹּחַ retinebit vires ad ædificandum illi domum? i.
quis poterit ædificare illi domum? Et 14.11, Dominus
Deus noſter es tu, אַל־יַעְצֹר עִמְּךָ אֱנוֹשׁ ne dominetur (re-
gnet) tecũ homo. A priori ſignificatione deducitur. rex
enim & dominus ne egrediatur populus, néve quippiã
agat ſine eius facultate, & licentia prohibet: iuxta illud
Gen. 41.44, & abſque te nõ leuabit quiſpiã manũ ſuã.
1. Paralip. 29.14, vt נַעְצֹר כֹּחַ retineamus vires ad ſponte
offerendum. i. vt valeamus ſponte offerre. 2. Reg. 4.24,
vade אַל־תַּעְצָר־לִי ne detineas mihi (retardes, ſub. iumen-
tum) equitando. Et in nifhál, 2. Sem. 21.7, Et ibi erat
vir &c. נֶעְצָר retardatus (vt ſcilicet oraret) corã Domi-
no. Nume. 16.48, & plaga נֶעֱצָרָה prohibita. 1. Reg. 8.35,
בְּהַעְצֵר quũ clauſum fuerit cælũ. Nume. 16.48, וַתֵּעָצֵר &
prohibita eſt plaga. Nomen, עֶצֶר, Regnũ, Dominiũ.
Iudi. 18.7, nõ poſſidentem עֶצֶר regnum. ſic R. D. in cõ-
ment. negatio enim præcedens ſubauditur. Tharghũ,
יְרוּתִין זְעֵירִין hæreditãtes pauci. Acſi dicat, (inquit R. D.)
Hæredes regni erant pauci, & parum robuſti. Sed prior
interpretatio eſt germana: acſi dicat, Non erat eis rex,
neque regni hæres. Alia forma, עֹצֶר, Clauſtrum. i. lo-

nitatũ veſtrarũ. R. Abra. in cõment. Non odorabo odorem in die עֲצֶרֶת ſolennitatis veſtræ. Et R. D. in cõm. nõ odorabo oblationes ſolennitatum veſtrarũ: quia עֲצֶרֶת eſt ſolennitas, vt Nume. 29.35, die octaua עֲצֶרֶת ſolennitas erit vobis. עֲצֶרֶת in plurali facit עֲצָרוֹת, ſicut עֲשֶׂרֶת עֲשָׂרוֹת: & in regimine עַצְרוֹת ſicut & עֲשָׂרוֹת. Et euphoniæ gratia ר in עַצְרוֹתֵיכֶם eſt cum daghés, ſicut ק in מְקֻדָּשׁ: & ſic ר in עַצְבֵיכֶם. Alia forma, præpoſito מ, vt 1. Sem. 14. 6, Quia non eſt Domino מֵעָצוֹר prohibitio vt ſaluet in multo, aut in pauco. Alia item, Prouerb. 25.28, Non eſt מֵעָצֵר prohibitio ſpiritui eius.

עָקַב Séducere, decipere, ſupplantare, Tenere, Retardare. Hoſe. 12.3, In vẽtre עָקַב אֶת־אָחִיו tenuit plantam fratris ſui, ſecundum R. D. in lib. rad. & R. Abraham. & hoc nõ naturali, ſed diuina virtute. Irme. 9.4, Quia omnis frater עָקֹב יַעְקֹב decipiendo decipiet. ע eſt cũ ſeuá tãtum, in cæteris יַעֲקֹב eſt cũ chathéph pathách. Gene. 27.35, וַיַּעְקְבֵנִי & ſupplantauit me, &c. Et in pihél, Iob 37.4, Tonabit voce potentiæ ſuæ, & non יְעִקְּבֵם retardabit ea. ſub. fulgur & tonitruũ, ſed mox veniet fulgur tonitrui. Tharghũ, nõ retardabit eos. R. Abrahám Peruſol, Et non retardabit, neque prohibebit tonitrua quin mox audiãtur poſt fulgura. Sic etiã interpretatur R. Moſeh. R. quoq; Abrahã auẽhezra exponit, & nõ retardabit eas, ſcilicet pluuias. Tóar maſculeũ, Irme. 17.9, הֲלֵב מִכֹּל עָקֹב fraudulẽtius (doloſius) eſt cor præ omnibus. vel, omni re. ſic R. D. in cõment. Poteſt enim homo verbis, factíſque bonũ præ ſe ferre corde prauo: & quis præter Deũ, hoc ſcire poteſt? Idcirco dixit, Et quis cognoſcet illud? Ieſa. 40.4, Et erit הֶעָקֹב peruerſum (aut peruerſitas, aſperitas) in rectitudinẽ. id eſt via peruerſa,

montoſa, aſpera, & difficilis aſcenſu. Tóar fœmineũ, Hoſe. 6.9, עֲקֻבָּה מִדָּם fœdata ſanguine. Vel, fraudulenta, callida ſanguine qui effuſus eſt, vt exponunt R. Abrahám & R. D. in cõment. Et ſic (ait idem R. D. in lib. rad. & cõment.) expoſuerunt doctores noſtri, quia videlicet erat callida ad occidendum animas. Alio verò in loco exponunt, מְלוּכְלֶכֶת fœdata (inquinata) ſanguine, quem in illa effuderunt. Nomen, עֲקֻבָּה, Calliditas, aſtutia, fraudulẽtia. 2. Reg. 10.19, fecit בְּעֲקֻבָּה callide, aſtute, doloſe. Alia forma, עֵקֶב, Eo quòd, quia, Merces. Gen. 22.18, עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ eo quòd obtemperaſti. Pſal. 19.12, In cuſtodiendo illa עֵקֶב רָב merces multa. Et 40.16, deſolabuntur עַל־עֵקֶב propter mercedẽ confuſionis ſuæ. Hamós 4.12, עֵקֶב כִּי־זֹאת אֶעֱשֶׂה־לָּךְ propterea quod hoc faciã tibi. Prouer. 22.4, עֵקֶב עֲנָוָה propter humilitatẽ (ſub. eucniũt homini) timor Domini, diuitiæ, &c. Aliud, עֵקֶב, Calcaneus, poſterior pars pedis. Gene. 3.15, Et tu conteres eũ עָקֵב calcaneo. vel conteres ei calcaneũ. Pſa. 41.10, Magnificauit ſuper me עָקֵב calcaneum. acſi ſcilicet eſſem ſub pede illius. Iehoſ. 8.13, Et poſuerũt, &c. וְאֵת עֲקֵבוֹ & finem (aut extremũ) eius ab Occidente ciuitati. Plurale maſculeum, Cant. 1.8, Egredere tibi בְּעִקְבֵי in veſtigia. R. D. in lib. rad. exponit, הֲלִיכוֹת itinera pecudum. Geneſ. 49.17, Mordens עִקְבֵי־סוּס calcaneos equi. ק cum daghés euphoniæ gratia, inquit R. D. in Michlol. Hæc duo, ſũt ab עֵקֶב. Et ab עֵקֶב eſt plurale עֲקֵבִים. & in regimine עִקְבֵי. & cũ pronomine, Pſal. 49.6, Iniquitas עֲקֵבַי calcaneorum meorũ circũdabit me. Et 56.6, ipſi עֲקֵבַי obſeruabũt. Et fœmineũ, Pſa. 89.52, Probris affecerũt עִקְבוֹת veſtigia (aut itinera) chriſti tui. R. D. & R. Abrahám. Et 77.20, וְעִקְבֹתֶיךָ & veſtigia

tua(.i.loca itinerum tuorum)non cognoſcentur. ך in prædictis duobus eſt cum daghés euphoniæ gratia,inquit R.Dauid in Michlól,& lib.rad.

עָקַר Vincire,Ligare,alligare.Gen.22.9,וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ & ligauit Iſchác filium ſuum. Et 30.40, Et poſuit facies pecudum אֶל־עָקֹד ad alligatũ.i.pecus quod erat diuerſarũ macularum,& colorũ in loco vbi alligari ſolet.i.in pedibus.Et 39,Et pepererũt pecora עֲקֻדִּים al ligata.עֲקֻדִּים(ait R.D.in lib.rad.)ſunt quæ habent maculas in loco in quo ligant ea,hoc eſt in pedibus,quorum vnũ ponunt ſuper alterũ quũ ligantur. Nomen cum quinque punctis,2.Reg.10.12,Erat בֵּית־עֶקֶד domus alligationis(tonſionis)paſtorũ in via.i.in qua paſtores tondebant oues ſuas.Et appellatur ſic,ſecũdum R.Ioſeph,quòd tempore tonſionis pedes alligãtur ouium. Tharghum,Domus congregationis paſtorum in via.

עֲקָה Vnde מַעֲקֶה, A Edificiũ, quod fiebat in circuitu tecti.i.partis ſuperioris domus quæ erat plana: nequis inde caderet: quod erat altitudinis decẽ טְפָחִים, quæ eſt mẽſura quatuor digitorũ ſuper ſe poſitorum, vel amplius ſi opus fuiſſet. Deute.22.8,Quando ædificabis domũ nouam; facies מַעֲקֶה parietẽ in circuitu tecto.tuo.Alibi non inuenitur in Sacris literis.Vide גג.

עָקַל Peruertere. In pihél,Chabac.1.4, Idcirco egredietur iudiciũ מְעֻקָּל peruerſum. Tóar,Ieſa.27.1,ſerpentem עֲקַלָּתוֹן tortuoſum.i.ambulantem in mari tortuoſe,quòd non poſſit ſe extendere ob ſuã & magnitudinẽ & longitudinem. Et geminatũ, Iudic.5.6, Semitas עֲקַלְקַלּוֹת tortuoſas . Pſal. 125. 5, Et declinantes עֲקַלְקַלּוֹתָם in peruerſitatibus ſuis.

עָקַר Euellere,eradicare. Eccleſi.3.2,Tẽpus plantandi,& tẽpus לַעֲקוֹר נָטוּעַ euellendi(eradicãdi)quod

plátatũ eſt. Et in pihél,Iehoſ.11.9,אֶת־סוּסֵיהֶם עָקַר equos eorũ ſubneruauit.i.neruos pedum incîdit. Pedes enim animaliũ ſunt velut fundamentũ: & עֵקֶר radix ipſis animalibus. Idcirco incidere calcaneos,aut plãtas ipſorum,dicitur עָקַר,inquit R.Dauid,quaſi eradicauit,siue à radicibus incîdit. Geneſ.49.6,Et voluntate ſua עִקְּרוּ שׁוֹר eradicauerũt murum.Vel,ſubneruauerũt bouem, ſecundum R.Iahacób filiũ Elhazár.Vide שׁוֹר.Idem R. Selomóh in cõm.id eſt Ioſéph qui vocatur bos. Deut. 33.17,Primogenitus שׁוֹרוֹ bouis eius decor illi. R.Abra. murũ,ſub.ciuitatis Sechem. in quo notatur,magnam fuiſſe ciuitatẽ,quum eſſet muro circundata. Iehoſ.11. 6,equos eorũ תְּעַקֵּר ſubneruabis. Et in nifhál,Sepha. 2.4,וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר & Hecrón eradicabitur. Nomen, Radix,ſtirps,progenies.Leuit.25.47,Vel עֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר radici(.i.ſtirpi,progeniei)familiæ peregrini. ſub.vẽdiderit ſe. Tóar maſculeũ,& fœmineũ,Deut.7.14,non erit in te עָקָר וְעֲקָרָה vir ſterilis,& mulier ſterilis.Et appellãtur ſic quòd in viro ſit aliquid eradicatũ, vnde nõ poteſt educere ſemen ſecũdum morem : & mulier ſimiliter,quia eſt aliquid eradicatũ in illa, vt non poſſit ſemen recipere.Geneſ.11.30,Et erat Sarái עֲקָרָה ſterilis.

עָקַשׁ In cal,eſt Peruertere. Iiób 9.20, וַיַּעְקְשֵׁנִי & peruertit me. Et in pihél,Ieſa.59.8,עִקְּשׁוּ לָהֶם ſemitas eorũ peruerterunt illis.Prouer.10.9,מְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו & peruertens vias ſuas agnoſcetur . aut conteretur.Micháh 3.9,Et omne rectũ יְעַקֵּשׁוּ peruertent. Et in nifhál, Prouer.28.18,וְנֶעְקָשׁ & peruerſus viis. Tóar, Pſal.18.27,Et cum עִקֵּשׁ peruerſo peruerſus eris.Prouer. 17.20, עִקְּשׁ־לֵב peruerſus corde. Et 2.15,Semitæ illorum עִקְּשִׁים peruerſæ. Item 11.20,עִקְּשֵׁי־לֵב peruerſi corde.Sub-

stantiuũ, Prouerb.4.24, Remoue à te עִקְּשׁוּת פֶּה peruersitatem oris. Alia forma, præpoſito מ, Ieſah. 42.16, וּמֵעֲקַשִּׁים & peruerſitates.

עָרִר Inde עֲרִירִי, Vnicus, abſque filiis. Gene.15.2, vado (ad mortem) עֲרִירִי vnicus.i.abſque filiis. Leuit. 20.20, Peccatum ſuum portabunt, עֲרִירִים vnici, (abſque liberis) morientur.

עָרַב Multa ſignificat. In cal, Gen.44.32, Seruus tuus עָרַב אֶת־הַנַּעַר fideiuſſit pro puero. Irm.30.21, quis eſt hic qui עָרַב אֶת־לִבּוֹ direxit cor ſuũ? vnde R.D.in lib. rad.& in cõment. exponit, חִטֵּיב וְהִכְשִׁיר decorauit, & direxit (aptauit) cor ſuum. Irme.6.20, Et ſacrificia veſtra non עָרְבוּ לִי dulcuerũt mihi.i. nõ placuerunt mihi. Ieſah.24.11, עָרְבָה, id eſt חָשְׁכָה obtenebrata (obſcurata) eſt omnis lætitia. ſic R. Abrahã, ab עֶרֶב veſpera & tenebræ. Irme. 31.26, Et ſomnus meus עָרְבָה לִי dulcis fuit mihi. R.D.in cõment. placuit, vel profuit mihi. Nechem.5. 3, Agros noſtros, &c. nos עֹרְבִים in pignus tradimus. Iechez.27.27, וְעֹרְבֵי מַעֲרָבֶךָ & negotiantes negotiationem tuam. aut negotiatores negotiationis tuæ. Et 9, לַעֲרֹב מַעֲרָבֶךָ ad negotiãdum negotiationẽ tuam. Et vocatur negotiatio (inquit R.D.in lib.rad.& cõment.) מַעֲרָב, & negotiatores עֹרְבִים, quòd negotiatores ſpõdeant (fideiubeãt) alter alteri in ſuis negotiationibus, dum emũt ac vendunt. Iudic.19.9, Ecce nũc remiſſa eſt (vel debilis.i.declinauit) dies לָעֲרוֹב ad occidẽdum. Pſal.119.122, עָרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב congruere fac (apta) ſeruũ tuũ bono. R. Abrahã, fideiube, aut ſpõde pro ſeruo tuo in bonũ. aut ad iucunditatẽ, vt iucũdetur cor eius: & eſt metaphorica locutio. R.D.in cõm. עֲרֹב iucũda, & dirige ſeruũ tuũ in bono. aut ad bonũ. Tharghũ, oblecta ſeruũ tuum bo

no. Iiób 17.3, Pone (ſub.pignus) quæſo, עָרְבֵנִי עִמָּךְ fideiuſ ſorem da mihi tecũ: quis eſt, ad manũ meam qui polliceatur? R. Abrahám Peruſól, Pone quæſo attentionem tuam, & voluntatẽ tuam, & certa mecũ depoſito pigno re, quòd veris argumentis velis mecũ diſputare, & rationibus demõſtratiuis oſtendere cur euenerint mihi afflictiones iſtæ: & quis eſt qui certet pro te, vt diſputet mecũ? Vel, pone quæſo vt ſit qui diſputet mecũ verbis dulcibus. Ieſa . 38. 13, Domine עָשְׁקָה־לִּי vim fecit mihi (ſub.infirmitas. eſt enim præteritũ fœmineum tertiæ perſonæ) עָרְבֵנִי quieſcere fac me. vel iucúda me. Gen. 43.9, Ego אֶעֶרְבֶנּוּ fideiubebo pro illo. Pſal. 104.34, יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי dulceſcat iucũdũ ſit, placeat) illi eloquiũ meũ. Prou.13.18, תֵּעָרֵב לְנַפֶּשׁ iucũdũ erit animo. Hoſe.9.4, neque יַעַרְבוּ־לוֹ placebũt ei ſacrificia illorũ. Et in hithpahél, 1.Sem.17.16, Et acceſſit Peliſtæus mane ſurgẽdo, וַיִּתְעָרֵב & adueſperaſcendo. Et in hithpahál, 2.Reg.18.31, Et nunc הִתְעָרֵב נָא fideiuſſorẽ da. Prouerb.14.10, Et in gaudio ipſius non יִתְעָרֵב זָר miſcebitur extraneus. Et 24.21, Et cũ iterantibus (ſub.ſuas iniquitates) אַל־תִּתְעָרֵב ne cõmerciũ habeas. Nomen cũ quinque punctis, Exod. 12.38, Et etiã עֵרֶב רַב miſtio multa (.i.cõgregatio è multis populis) aſcendit cũ eis. Leuit.13.52, Et comburet veſtem, vel ſtamẽ, vel אֵת־הָעֵרֶב ſubtegmen. Et cum ſexpũctis, eſt Veſpera, tenebræ. Gene.1.5, Et fuit עֶרֶב veſpera. Exod.12.6, Inter הָעַרְבַּיִם duas veſperas. Irme.5.6, Lupus עַרְבוֹת veſperarũ.i.veſpertinus. Sunt (inquit R.D.) qui exponunt, ſolitudinũ, aut deſertorũ. Aliud, ערב, Miſtio diuerſorũ animalium, aut beſtiarũ. Exod.8.24, Et venit עֵרֹב כָּבֵד miſtio beſtiarum grauis, vel multa. Aliud, Gen.38.17, Si dederis עֵרָבוֹן vadimonium, aut

pignus. Alia forma, עַרְבָּה .1.Semu.17.18, וְאֶת־עַרְבָּתָם & pignus eorũ(quod ſcilicet habent apud creditores)tol les.Mos enim militũ eſt,vt deficiente pecunia,mutuo illam capiãt,dato pignore. Alia forma,præpoſito ת, 2.Reg.14.14, Et tulit omne aurũ,&c. וְאֶת בְּנֵי הַתְּעֲרֻבוֹת & filios obſidũ.i.principũ, qui dabant eos in domo regis obſides,ne rebellarent. Alia item,præpoſito מ, מַעֲרָב, Occidens. 1.Paralip.26.18, לַמַּעֲרָב ad Occidentem. Et cum ה in fine,1.Paralip.26.30, Trans Iardẽn מַעֲרָבָה(pro לַמַּעֲרָבָה)ad Occidentem. Et cũ ה fœmineo ſcribit R. D.eſſe illud Ieſa.45.6, Vt ſciant ab ortu ſolis, וּמִמַּעֲרָבָה & ab Occidente. Eſt etiã עֵרֶב cum quinque punctis, Negotiatio. Irme.50.37, Gladius,&c. & ad omnẽ הָעֵרֶב negotiationẽ quæ eſt in medio eius.i. ad omnes viros negotiationis.acſi dicat,ad omnes negotiatores,vt ex- ponit R.D.in cõment. vbi tamen ponit & aliã expoſi- tionem, Et ad omnem miſtionẽ.i.vulgus promiſcuũ, ſiue ad omnes viros extraneos , qui erant in Babél ex multis terris, ac regionibus. Et hæc magis quadrat. Et præpoſito מ, מַעֲרָב, Negotiatio. Ezec.27.19, בְּמַעֲרָבֵךְ in negotiatione tua fuit. Aliud, עֵרֶב, Coruus.Gene.8. 7,Et emiſit אֶת הָעֹרֵב coruum. 1.Reg.17.4, וְאֶת הָעֹרְבִים & coruis præcepi vt alant te. Ita ſolẽt exponere Hebræi: ſed R.Joſéph exponit,mercatores. A pulchritudine quoque,& gloria,cælum appellatur עֲרָב, vel עֲרָבָה. Pſa. 68.5,Exaltate equitantẽ בָּעֲרָבוֹת in cælos.ita R.Abrahã. Idem R.Moſéh,qui ſcripſit cælos appellari hoc nomi- ne ob latitudinẽ,& exponit,Iter facite aſcẽdenti in cæ- los.Secundũ R.D.in cõment.eſt ſphæra ſuperior,quæ circuit omnia, & ſuo motu omnes alias ſphæras mo- uet. Aliud, עֲרָבָה, Solitudo,deſertũ. Deuter.2.8, A via

ſolitudinis. Ieho ſ.11.2, In monte וּבָעֲרָבָה & in pla- nitie.vnde & Tharghum habet, וּבְמֵישְׁרָא & in planitie. Ieho.4.13, Ad עַרְבוֹת ſolitudines Ierichó. Vel potius, pla nities, aut campeſtria. Deut.34.8, בְּעַרְבֹת in ſolitudi- bus. עֵרֶב quoque, ſiue עֵרָב eſt Salix. Pſal.137.2, עַל עַרְבִים in ſalicibus in medio eius. Iiób 40.17, עַרְבֵי־נָחַל ſalices torrentis. Hinc eſt & עֵרָב, Harabia. 2.Paralip.9.14, Et omnes reges עֲרַב Harabiæ. Harabes incolunt deſerta, a quibus & cognominati ſunt. Tóar, Ieſa.13.20, Et non tendet tabernaculum ibi עֲרָבִי Harabs.

עָרַג Proprium eſt ceruorũ. R.D.in lib.rad.& in cõ- ment.exponit, per verba צָעַק הָמָה clamauit, tu- multũ fecit, aut ſonuit. Pſal.42.2, Quẽadmodum cer- ua תַּעֲרֹג clamabit ad torrẽtes aquarum, ita anima mea תַּעֲרֹג clamabit ad te Deus. Tharghum, תְּרַנֵּג deſiderat, à רָנַג. Ioél 1.20, Etiam beſtiæ(.i. quæque beſtiarũ, R. Abra- hám) agri תַּעֲרֹג clamabit ad te. Inde eſt & עֲרוּגָה, quod eſt ſecũdum Hebræos תֶּלֶם ſulcus: שׁוּרָה linea quã faciũt qui hortũ ſerunt. Cãt.5.13, malæ tuæ כַּעֲרוּגַת ſicut linea aromatis. vel ſicut ſulcus. R.Abrahám partem loci in horto eſſe ſcripſit. Ieche.17.9, עַל עֲרֻגֹתֶיהָ in lineis(vel ſul- cis)germinis ſui areſcet.

עָרֹד Vnde עָרוֹד, Onager. Iiob 39.8, & vincula עֲרוֹד o- nagri quis ſoluit? & ſic in lingua Aramæa: vt Dani.5.21, & cum עֲרָדְיָא onagris.

עָרָה Effũdere, fundere, euacuare, Nudare, diſcoope rire, Adhærere, coniungere. Ieſah.32.11, Exuere וְעָרֹה & nudare. ſunt infinitiua pro imperatiuis, exuite vos, & nudate. Et in Pihél, Ieſah.22.6, וְקִיר עֵרָה מָגֵן parieti adhæſit clypeus. vel, & parieti adhærere fecit clypeum, ſub.ad pugnãdum contra ciuitatem, ſiue ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

esse sustantiuũ & tóar. Ieche. 16. 7, & tu eras nuda, וְעָרִיָּה & discooperta. Nomen, עֶרְוָה. Exo. 28. 42, ad operiendum carnem עֶרְוָה turpitudinis. Leuit. 18. 9, non discooperies עֶרְוָתָן turpitudinem earũ. Alia forma, 1. Reg. 7. 36, Et cælauit &c. & palmas כְּמַעַר־אִישׁ secundum latus (.i. ex latere, secundũ R. Ionáh) vniuscuiusque, & lora per circuitũ. Acsi dicat secũdũ eũdẽ, quòd figuræ circũdabãt omne latus è lateribus vniuscuiusque tabulæ. Et est vt dixit eodẽ capite, Ex latere vniuscuiusque lororũ. At R. D. in cõmen. exponit, secundum coniunctionẽ, aut in coniunctione vniuscuiusque lororum memoratorũ. quo modo exponunt doctores Hebræorum. Dixit Rabbáh filius Silóh, secundũ coniunctionem viri. i. quemadmodũ vir suæ coniungitur vxori ore ad os, Nachũ 3. 5, מַעֲרֵךְ nuditatẽ tuã. Tóar, עָרָה, Graminetũ, עָרוֹת gramineta. Iesah. 19. 7, עָרוֹת, Gramineta (germina, & olera virentia) iuxta flumen. Est enim (inquit R. D. in lib. rad.) tóar olerum, & herbarum virentiũ. & venit instar בָּלוֹת. Acsi dicat, Herbæ virides adhærentes riuis, fluminibúsque siccabuntur. Alia item forma, Iudic. 20. 33, Insidiæ autem Israél egrediebantur è loco suo מִמַּעֲרֵה־גָבַע è gramineto Ghébah. Vel, è loco coniuncto ipsi Ghébah. quod est nomen loci germinum, atque herbarum, quem cognominauit sic ob herbarum viriditatem. Ita R. D. in lib. rad. & comment. R. verò Ionáh exponit, è latere Ghébah.

עָרַךְ AEstimare, AEquiparare, & סָדַר, Ordinare. Iiób 32. 15, Et non עָרַךְ אֵלַי מִלִּין ordinauit (sub. Iiób) aduersum me sermones. Leui. 6. 12, וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה & ordinabit super illud holocaustum. Iiób 13. 18, ecce nunc עָרַכְתִּי מִשְׁפָּט ordinaui iudiciũ. Iudi. 20. 22, לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה or

perfodiẽdum murũ sub illis. Tharghum, Et muro adhæserunt clypei. & sic doctores Hebræorum dixerunt, מְעוּרָה בְּטַרְפְּשִׁין coniuncta reticulo iecoris. Potest & sic exponi, secundũ R. Abra. & R. D. in cõm. Et Chír (quæ erat ciuitas regis Assúr. i. Cyrene) manifestauit clypeũ (pro clypeos) vt venirent ad prælium cõtra Ierusaláim. Psal. 137. 7, עָרוּ עָרוּ discooperite, discooperite vsque ad fundamẽtũ in ea. Est ex hoc binián: acsi dicat, Destruite destruite ædificiũ Ierusaláim, donec discooperiatis fundamẽtũ quod est in ea. R. Abrahám in cõmẽt. Qui dicunt Babyloniis, discooperite, &c. Et debuerat esse sicut illud Exo. 5. 13, כַּלּוּ, sed ר non recipit daghés. Et quia in posteriori עָרוּ est athnách, prius est longum. Iesah. 3. 17, nates earũ יְעָרֶה nudabit. Gene. 24. 20, & festinauit וַתְּעַר כַּדָּהּ & effudit hydriam suã. Psa. 141. 8, in te speraui, אַל־תְּעַר נַפְשִׁי ne effundas (vel proiicias) animam meã. quia (inquit R. Abrahám,) spiritus replet corpus, dixit effundas. R. D. in comment. Ne effundas. quũ enim egreditur spiritus à corpore, est acsi effunderetur ex illo. Tharghum, Ne euacues animã meam. Et in hifhíl, Iesah. 53. 12, Pro eo quòd הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ effudit in mortem animã suam. Leu. 20. 18, אֶת־מְקֹרָהּ הֶעֱרָה venam suam effuderit. Et in nifhál, Iesa. 32. 15, עַד־יֶעֱרֶה donec effundatur super nos (vel reueletur nobis) spiritus de excelso. Vel secundũ R. Iehudáh, Donec coniungatur nobis. Et in hithpahál, Psal. 37. 35, Vidi impiũ fortem וּמִתְעָרֶה, id est & מִתְלַחְלַח virescentem sicut laurus viridis. Thren. 4. 21, inebriaberis וְתִתְעָרִי & discooperieris. aut discooperies te: sicut & de Nóach dicitur Genes. 9. 20, Et bibit de vino, & inebriatus est, & discoopertus fuit in medio tabernaculi sui. Hinc עֶרְיָה, quod potest esse

dinare præliũ.Irme.50.9,וְעָרְכוּ עָלֶיהָ & ordinauerunt(ſub. ſeipſos)contra eã.Vel ordinabunt,ſub.bellum, ſecundum R.D.in cõment.1.Paral.12.8,עֹרְכֵי צִנָּה ordinantes clypeum,& lanceã &c.Vel, ordinatores clypei, & lanceæ.Vel,ordinati ad clypeum &c. vt ſit participiũ actiuum pro paſſiuo,vt habes & in חָגַר. Psal.40.6,& cogitationes tuas אֵלֵינוּ אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיךָ nobis(vel ſuper nos)nõ eſt ordinare tibi.Exponit R.D.in cõment.Cogitationes ſunt ante opus.Dixit de Creatore,Et cogitationes tuas: acſi ipſe cogitaret ante opus:quia loquitur Scriptura ſecundum morẽ filiorum hominũ. Et ſic Irme. 29.11,noui cogitationes quas ego cogito ſuper vos. Et dixit אֲלֵיהֶם nobis,aut ſuper nos:acſi dicat,אֲלֵיהֶם ei, & omnibus qui fidunt miſericordiæ eius non eſt עֲרוֹךְ id eſt לַעֲרוֹךְ ordinare tibi omnia mirabilia tua quæ facturus es nobiſcũ:quia plura ſunt quàm ordinari, & narrari, aut numerari poſſint.vnde ſubiũgitur,Annũtiabo &c. Vel,nõ eſt æquare tibi:iuxta illud Pſal.86.8, Nõ eſt ſicut tu in diis Domine,& nõ eſt ſecundũ opera tua. Et 89.6, Quis in cælo æquabitur Domino? R. Abrahám in cõm.Et cogitationes tuas.i.ſententias tuas (aut decreta tua)nobis.i.propter nos.Vel,& cogitationes tuas nobis nõ eſt ordinare tibi,nõ eſt facultas in homine vt ordinet illas tibi.Et ſunt qui exponunt,non eſt æquare tibi,vt Pſal.89,&c. R.Himmanuél, Et cogitationes tuas quas cogitaſti ſuper nos in bonum, non eſt opus ordinare illas coram te:quia corã te ſunt manifeſtæ & notæ.Dictio quoque nobis,referri poteſt ad Feciſti mirabilia. Vel nobis.i.reſpectu noſtri, vocantur mirabilia,& cogitationes. nam reſpectu tui,non eſt aliquid mirabile:quia ita magna vt parua facerepotes.Et hoc modo non ſunt reſpectu tui cogitationes,ſed reſpectu

noſtri.Vel non eſt æquare tibi &c.Ieſah.21.5,עֵרֹךְ הַשֻּׁלְחָן ordina mẽſam.Et cũ ſeghól,עֲרֵכָה,Iiob33.5.Pſal.5.4,mane אֶעֱרֹךְ לְךָ ordinabo tibi. ſubaudi ex R. Abrahám & R.D,תְּפִלָּתִי orationem meã.Et 50.21,וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ & ordinabo oculis tuis.ſub.quicquid feciſti:vt noueris me cuncta ſcire.Vel ſecundũ R.Himmanuél,ordinabo iudiciũ oculis tuis, vt puniam te ſecundũ opera tua.Pſa. 89.7,quis in cælo יַעֲרֹךְ æquabitur (vel, æquiparabitur) Domino?Iiób 36.19,הֲיַעֲרֹךְ שׁוּעֲךָ nunquid æſtimabit diuitias tuas?Tharghũ,Nũ poſſibile eſt vt ordinetur petitio(vel oratio)tua?R.Moſéh,Nũ ordinabit,vt Pſa.5.4.& שַׁוְעָתִי eſt שַׁוְעָתְךָ clamor tuus.q.d.Nũ ſuſcipiet Deus ordinẽ clamoris tui?Nõ,quũ venerit ſuper te afflictio, & anguſtia &c.R.Abra.Peruſól, Nũ æſtimabit.i.num putas Dominũ quicquã æſtimaturũ cõparatione peccati tui magni, exiſtimationẽ tuam, familiã tuam, ac dignitatem tuam?Non aurum &c.R.Leuí,& R.Abrahám auenhezra, Num æſtimabit diuitias tuas? Ieſah. 40.18,& quã ſimilitudinem תַּעַרְכוּ-לוֹ æquabitis ei? Aut comparabitis ei?Sed ſecundum R.D.in lib.rad.hoc eſt ex hifhíl, & ponitur pro תַּעֲרִיכוּ, ſicut dictũ eſt de דָּבַק in radice דָּבֵק.& hoc quia eſt tranſitiuũ in tertium. Et in hifhíl,2.Reg.23.35,אֲשֶׁר הֶעֱרִיךְ אֶת-הָאָרֶץ veruntamen æſtimare fecit terram.i.mulctã impoſuit terræ.Leui.27. 8,וְהֶעֱרִיךְ אוֹתוֹ הַכֹּהֵן & æſtimare faciet eum ſacerdos. Nomen,præpoſito מ,מַעֲרֶכֶת,Locus prælii.i.acies,ordo,ordinatio. Exo.39.37, lucernas הַמַּעֲרֶכֶת ordinis. aut ordinationis.1.Semuél 4.2, & percuſſerunt בַּמַּעֲרָכָה aciem. Leuit.24.6,& pones eas duobus מַעֲרֻכוֹת ordinibus,ſex ordines ſuper &c. 1. Semu.17. 26, מַעֲרֻכוֹת acies Dei viuẽtis. Alia forma,עֵרֶךְ,Ordo,AEſtimatio.Exo.

40. 23, & ordinauit ſuper eam עֵרֶךְ לֶחֶם ordinem panis. Iudic.17.10, וְעֵרֶךְ בְּגָדִים & ordinem veſtiũ. Alii, æſtimationem . ſed prima interpretatio eſt germana. Tharghum, וְזוּג לְבוּשִׁין & par veſtium. Leui.27.16,& erit עֶרְכְּךָ æſtimatio tua. Alloquitur ſacerdotem, Erit æſtimatio tua quã impones ei. Et vltimũ כ eſt ſignum pronominis ſecundæ perſonæ, & non redundat vt putauerunt multi. Et 23,& ſupputabit ei ſacerdos numerum הָעֶרְכְּךָ æſtimationis tuæ vſque ad annũ Iobél, & dabit חֶעֶרְכְּךָ æſtimationẽ tuã. Aggregatur ה præter normá in priori הָעֶרְכְּךָ, quia prior dictio eſt in regimine genitiui, & ſic ה videtur redundare. Et eſt ſicut illud Iudicũ 7. 21, הָאֶחָלִי. Pſal.55.14,& tu homo כְּעֶרְכִּי ſecundum æſtimationẽ meam. Acſi dicat, Putabã te alterum me in magnitudine, ita te honorabam. ſic R. D. in comment. R.Abrahám, æſtimatus in oculis meis ſicut ego.

עָרַל Auferre præputium. Leuit. 19. 23, וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ auferetis præputium eius fructum eius. Tóar, Exodi 12.48,& omnis עָרֵל præputiatus. Leuit. 26.41, humiliabitur cor veſtrum הֶעָרַל incircunciſum. i.graue. R.D.Exod.6.12,& ego עֲרַל שְׂפָתַיִם incircunciſus (vel balbus, ſecundum R.D. in lib. rad.) labiis. Alia forma cum ſex punctis, Ieche.44.9, עֲרֵל לֵב וְעֲרֵל בָּשָׂר incircunciſus corde, & incircunciſus carne. Leuit. 19.23, עֲרֵלִים præputiati. Iechez.44.7, עֲרֵלֵי־לֵב וְעֲרֵלֵי בָשָׂר incircunciſos(.i.graues)corde,& incircũciſos (.i.ſuperfluos D.)carne. Nomen, עָרְלָה, Præputium.& ſecundũ R. D.omnis res ſuperflua,& grauis,quam par eſt proiicere,& amouere, dicitur עָרְלָה. Exod. 4.25, & circuncidit עָרְלַת præputiũ. Alia forma, Iehoſ.5.3,in colle הָעֲרָלוֹת præputiorum. Illud autem Chab.2.16,Bibe etiam tu,

וְהַעָרֵל & ſis diſcoopertus, vt diſcooperias turpitudinem tuã, exponitur iuxta illud Gene.9.21, Et inebriatus eſt, & diſcooperuit ſe. Vel dicitur per metatheſin literarũ, à רָעַל ſopire pro וְהֵרָעֵל & conſopire. Et hoc eſt rectum, inquit R.D. in lib.rad. In cõment. autem hoc modo exponit, Et videatur præputiũ tuum. Vel, & conſopire. Tharghũ, וְתִתְעָרְטַל & nudare. ſiue nuda te. Et eſt ſecundum R. Abrahám in cõment. ex nifhál: exponitque, Et apparebit (vel appareat) præputium tuum. acſi eſſet ſcriptum וְתֵעָרֵל. eſt enim imperatiuum vice futuri: ſicut Deuter.32.50, וּמֻת & morere. pro morieris.

עָרַם Vnde verbum in cal & hifhíl, pro Callidum, & aſtutum eſſe, callide & aſtute agere, Coaceruare.1.Sem.23.22, dixit enim mihi (ſub.dicens, aut quia) עָרֹם יַעְרִם הוּא callide agendo callide aget ipſe. Prius eſt macór ex cal, alterũ eſt futurũ ex hifhíl. Pſal.83.4. ſuper populum tuũ יַעֲרִימוּ סוֹד callide agent ſecretum. vel conſiliũ. Et in nifhál, Exo.15.8, Et in ſpiritu furoris tui נֶעֶרְמוּ מַיִם coaceruatæ ſunt aquæ. Acſi dicat, Steterunt aceruatim, quemadmodũ dixit eodem verſu, Steterunt ſicut aceruus fluenta. Tóar, Gene.3.1, Et ſerpens erat עָרוּם callidior. Prou. 14. 8, עָרִים aſtutus intelliget viam ſuã. Iiób 5.11, cogitationes עֲרוּמִים callidorum. Aliud, עֵירֹם, Nudus. Geneſ.3.10, עֵירֹם nudus eram. Et 2.25, ambo ipſi עֲרוּמִים nudi. Iiób 22.6, & veſtes עֵירֻמִים nudorũ (.i.illorũ quos nudãdo nudos feciſti) ſpoliabis. pro expoliaſti. ſunt cũ ו, & מ cũ daghés, inquit R.D.in lib.rad. & in Michlól. Alia forma, מַעֲרִים inſtar מַעֲרֵמִים vel c im chólem, inquit R.D.in Michlól, מְעֻרִים. 2.Paral.28.15, & omnes מְעֻרֵמֵיהֶם nudos eorum. Nomen, עָרְמָה, Calliditas, aſtutia. Prouer.1.4, ad dandum ſimpli-

cibus עֶרְמָה astutiam. Exo. 21.14, vt occidat eum בְּעָרְמָה callide. Iob 5.13, Capiens sapientes בְּעֶרְמָם (pro בְּעָרְמָתָם) in astutia eorum: sicut Hose. 13.2, כִּתְבוּנָתָם pro כִּתְבוּנָתָם.

Alia forma, Deuter. 28.48, Et in siti וּבְעֵירֹם & in nuditate. Alia item, עַרְמָה, Aceruus. Ruth 3.7, in extremo הָעַרְמָה acerui. Chagg. 2.17, veniebat (sub. quispiam) אֶל־ עֶרְמַת עֶשְׂרִים ad aceruum viginti. sub. modiorũ. i. ad aceruum frumenti, ex quo putabatur quòd deberent exire modii viginti. 2. Para. 31.6, & posuerunt עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת aceruos aceruos. i. aceruatim. Et forma masculea, Irm. 50.26, עֲרֵמִים aceruos. Alia forma, עַרְמוֹן, Castanea arbor. Gene. 30.37, & tulit Iahacob virgam &c. וְעַרְמוֹן & castaneam. Iechez. 31.8, וְעַרְמֹנִים & castaneæ arbores non fuerunt sicut rami eius.

עֶרֶם Vnde עֲרִיסָה, Consperso, hoc est farina cũ aqua, Vulgò *pasta*. Nume. 15.20, De primitiis עֲרִסֹתֵיכֶם consperssionum vestrarum.

עֹרֶף Vnde עֹרֶף, Posterior pars faciei, siue colli. Exod. 32.9, populus durus עֹרֶף ceruice est. Leui. 5.8, Et regione עָרְפּוֹ ceruicis eius. Deuter. 31.27, וְאֶת־עָרְפְּךָ הַקְשָׁה & ceruicem tuã duram. Verbũ, עָרַף, Deceruicare (ita mihi loqui liceat exprimendi gratia). i. torquere collũ, siue torquendo ceruicẽ frangere. Stillare. Deuter. 21.4, וְעָרְפוּ־שָׁם אֶת־הָעֶגְלָה deceruicabũt ibi vitulam in torrente. Et 32. 2, יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי stillet sicut pluuia doctrina mea. Item 33.28, etiã cæli eius יַעַרְפוּ־טָל stillabũt rorem. Et quia cæli stillant, & influũt pluuiam & rorem in hæc inferiora, vocantur עֲרִיפִים, secundum R. D. in lib. rad. & in comment. Iesah. 5.30, Et lux obtenebrata est בְּעָרִיפָיו in cælis eius. R. Abrahám auenhezra, in destructionibus eius. Et sic Hose. 10.2, Ipse יַעֲרֹף מִזְבְּחוֹתָם diruet

(destruet) aras eorum. quam expositionem refert & R. Dauid in comment. & lib. rad.

עָרַץ Conterere, Frangere, & frangi animo, Consternari, Pauere, formidare, Roborare, fortificare. Psal. 10.18, Non addet vltrà לַעֲרֹץ אֱנוֹשׁ conterere hominem de terra. Vel secũdum R. Abrahám, timere hominem de terra. vel, vt timeat homo à terra. Aut iuxta R. Dauid in comment. vt terreat hominem è terra. Est enim (inquit) verbum trãsitiuum. R. Himmanuél, vt cõterat, & expellat impius hominẽ è terra. i. è mundo. & sic Iesa. 2.19, Quũ surrexerit לַעֲרֹץ הָאָרֶץ conterere terram. Idem R. D. in lib. rad. & in cõment. Targhũ, conterere impios terræ. Iob 31.34, si תְּעָרְצַנִּי הָמוֹן רַבָּה pauescam multitudinẽ magnam. Deut. 1.29, אַל־תַּעַרְצוּן ne formidetis. Iesa. 47.12, Si forte תַּעֲרוֹצִי robores te. Siue sis fortis, vt ait R. D. in commẽt. & R. Abraham: & est intransitiuũ. At in lib. rad. exponit cõfringas, vel conteras inimicos tuos. Et in hifhíl, Iesa. 29.23, מַעֲרִיצוּ & Deum Israél formidabunt. R. D. in lib. rad. roborabunt. i. dabunt illi fortitudinem & potentiam, dicentes illũ esse fortem. Et in cõment. Dabunt illi in hymnis suis potentiã & fortitudinem, quia percussit castra Assúr. Targhum, Et de Deo Israél dicent quòd fortis est. R. Abrahám, timere facient alios. Vel intransitiue, pauebunt. Et in nifhál, Psal. 89.8, Deus נַעֲרָץ timendus. Deus dicitur נַעֲרָץ, quòd homines ab illo timeant. Tóar, עָרִיץ, Fortis, robustus, timẽdus. Psa. 37.35, Vidi impiũ עָרִיץ fortẽ. Iob 6.23, Et è manu עָרִיצִים fortium redimatis me. Nomẽ, עֶרֶץ, Fractura. Iob 30.6, בְּעֶרֶץ in fractura torrentiũ. Alia forma, Iesah. 10.33, excídit (præsens) ramum בְּמַעֲרָצָה in fortitudine. Alia

Universidad de Deusto
Biblioteca

עֵשֶׂב Cum quinque punctis, Herba. Exo. 10.15, וּבְעֵשֶׂב & in herba agri. Prou. 27.25, עִשְּׂבוֹת herbæ montium. ש est cum daghés euphoniæ gratia, inquit R.D. in Michlól, & lib. rad. acsi dicat, Præpara gregibus tuis escam in domo, quia non inuenitur omni tẽpore pascuum in agro, sed interdum siccatur herba. Et quanuis germen interdum videatur, nonnunquam tamen deficiunt herbæ montium.

עָשָׂה Facere, Aptare, Parare, præparare, Cõgregare, Frãgere, cõfringere. Ge. 1.31, Et vidit Deus אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה omne quod fecit. Iesa. 41.4, Quis operatus est, וְעָשָׂה & præparauit, &c. secundũ R. Abra. 1. Semu. 12. 6, Dominus qui עָשָׂה אֶת־מֹשֶׁה magnificauit Moséh: secundum R.D. Tharghũ, qui fecit fortitudinẽ per manum Moséh. 2. Semu. 19.24, & non עָשָׂה רַגְלָיו וְלֹא־עָשָׂה שְׂפָמוֹ aptauerat (.i. lauerat) pedes suos, neque aptauerat labrum suũ. Genes. 18.8, Et filiũ bouis quem עָשָׂה parauerat. Leuit. 16.9, וְעָשָׂהוּ & faciet illum peccatũ. i. offeret illum pro peccato. Iesa. 43.7, Formaui eũ, etiam עָשִׂיתִיו feci eum. vel aptaui eũ, secundũ R. Abrahám. Gene. 12. 5, animas quas עָשׂוּ fecerunt. vel acquisierunt, secundũ R. Dauid. Et 1.11, עֹשֶׂה פְּרִי facientem fructum. Psal. 95. 6, Coram Domino עֹשֵׂנוּ factore nostro. Genes. 24.49, עֹשִׂים חֶסֶד facientes misericordiã. 1. Semu. 25.18, Et quinque oues עֲשׂוּוֹת paratas. Genes. 18.7, Et festinauit לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ ad præparandum illum. Ieche. 23.21, בַּעֲשׂוֹת quando fregerunt (cõpresserunt) vbera tua. Gene. 6.14, עֲשֵׂה fac. 2. Semu. 13.7, וַעֲשִׂי־לוֹ & fac illi cibum. Gen. 2.18, אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר faciam ei adiutoriũ. 1. Semu. 14.48, וַיַּעַשׂ חַיִל & congregauit exercitum, secundum R.D. Ieche. 28.4, וַתַּעַשׂ זָהָב & congregasti aurũ, & argentũ in thesauris. Iudic.

item, מַעֲרִיץ. Iesa. 8.13, Et ipse מַעֲרִיצְכֶם pauor vester, quia scilicet timebitis ab illo.

עָרַק Fugere. vnde & Tharghũ pro וַיָּנָס & fugit: habet וַעֲרַק. Iiób 30.3, הָעֹרְקִים qui fugiunt in desertum vt quærant cibũ suum. sic R.D. in cõment. & lib. rad. Alia significatio, Iiób 30.17, וְעֹרְקַי לֹא יִשְׁכָּבוּן & nerui mei (aut pulsus mei venæ) non quiescẽt. pro quiescebant. vnde & Tharghũ pro Dederũt בַּרְזֶל עָשׂוֹת ferrum purum, Ieche. 27.19: habet בְּעַרְקִין דְּבַרְזֶל neruos ferreos, iuxta illud Iesah. 48.4, Et neruus ferreus ceruix tua. Et in lingua Harabica (siue Ismahelitica) nerui vocantur אֹל עֹרוֹק, inquit R.D. in lib. rad. & in cõment. Et R. Moséh, posita superiori expositione, exponi posse dicit secundum priorẽ significantiam, & fugãtes me: hoc sensu, Noctu flagella fero, & persecutores mei impii non dormiũt super lectũ suũ: sed eũt noctu, vt stent aduersum me mane surgẽdo. Et verbũ עָרַק non solũ festinare fugiẽdo, verũetiam festinare persequẽdo significat. R. Abra. Perusól, nerui mei motus. i. venæ pulsatiles.

עֶרֶשׂ Cum sex punctis, Lectus. Deute. 3.11, Ecce עַרְשׂוֹ עֶרֶשׂ בַּרְזֶל lectus eius lectus ferreus. Plurale fœmineũ, Hamós 6.4, Super עַרְשׂוֹתָם lectis suis.

עָשַׁשׁ Vnde עָשׁ, Tinea. Iiób 13.28, Sicut vestimẽtum comedet eum עָשׁ tinea. Iesah. 50.9, עָשׁ tinea comedet eos. Hinc verbũ, Psal. 31.11, Et ossa mea עָשֵׁשׁוּ computruerunt. ita R.D. in cõm. aut corrosa sunt veluti vestis à tinea. siue cosumpta sunt acsi tinea comedisset ipsa. Et 10, עָשְׁשָׁה cõputruit in ira oculus meus. acsi dicat, Quoniã in mea infirmitate lætos meos videbam inimicos, propter iram computruit, & veluti à tinea corrosus est oculus meus.

tris.i.bona fraterna,hoc eſt ſociorũ, aut proximorum
ſuorum. Ieſa.52.4, Et Aſſúr pro nihilo עֲשָׁקוֹ occupauit
eum.i.eius bona. Vel,oppreſſit eum,vt Tharghũ. Mi-
cháh 2.2,וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ & occupabũt virum,& domum
illius. R.Abrahám in cóment. Et occupabũt ſeductio-
ne,oppreſſione,aut violentia & dolo.Ieſa.38.13,Domi-
ne עָשְׁקָה־לִּי vim fecit mihi.aut oppreſſit me. R.Abra-
hám ſubaudit ex verbo præcedẽti דַּלָּה ægritudo,aut in-
firmitas. Eſt enim verbũ tertiæ perſonæ fœminei gene-
ris. R.quoque D.in lib.rad. ſubaudit מַחֲלָתִי infirmitas
mea. Et ſunt(inquit)nonnulli qui putant eſſe impera-
tiuum,quanquã ע non ſit cũ camés chathéph,ſed ſcri-
bitur cum maarich,ſicut Pſal.86.2,שָׁמְרָה נַפְשִׁי:& expo-
nunt, Adde mihi, ſub.ſuper dies meos. Quo in ſenſu
vtuntur doctores Hebræorũ hoc verbo:vt quũ ſcribũt,
עשיק לגביך. Et hanc expoſitionem ſequitur R.D.in lib.
rad.& rectã eſſe arbitratur. Malachi 3.5,וּבְעֹשְׁקֵי & in oc-
cupantes mercedem mercẽnarii. Pſal.119.121,Ne dere-
linquas me לְעֹשְׁקָי opprimentibus me. Eccleſ.4.1,Et de
manu עֹשְׁקֵיהֶם opprimẽtiũ eos. Vel,eorũ bona occupan-
tium,vt ſunt reges,vt iudices qui pro muneribus iudi-
cãt,vt fures,inquit R.Abrahám.Iiób 35.9,Propter mul-
titudinem עֲשׁוּקִים eorũ quorum occupãt bona.Pſal.103.
6, & iudicia omnibus עֲשׁוּקִים quorũ bona occupantur.
vel oppreſſis. Illud autẽ Prouerb.28.17,Homo עֹשֵׁק op-
preſſor(aut alienorũ bonorum occupator)in ſanguine
animæ:ſecundũ R.D.in lib.rad.eſt tóar,acſi eſſet עֹשֵׁק:
quanquam eſt cũ ſúrec, ſicut eſt illud Irme.9.8, שׁוֹחֵט,
quod eſt ſicut שׁוֹחֵט.Et ſic exponitur,Homo qui oppri-
mit alios(aut aliorum bona occupat)in ſanguine ani-
mæ.i.qui occîdit homines. R.Ioſéph ſic exponit, Ho-

13.15,וְנַעֲשֶׂה & præparabimus. Et in pihél,Iechez.23.3,
עִשּׂוּ דַדֵּי fregerunt(compreſſerũt) vbera virginitatis ea-
rum. Et in nifhál,Eccleſi.2.17,Opus שֶׁנַּעֲשָׂה quod fa-
ctum eſt ſub ſole. Deuter.17.4,נֶעֶשְׂתָה facta eſt abomi-
natio hæc.Eſtér 9.28,וְנַעֲשִׂים & facti.Et 1,לְהֵעָשׂוֹת vt fiat.
Gene.29.26,Non יֵעָשֶׂה fiet. Nomen,præpoſito מ,Ec-
cleſi.8.17,מַעֲשֵׂה opus Dei. 2.Reg.16.10,Omni מַעֲשֵׂהוּ o-
peri eius.1.Semu.25.2,וּמַעֲשֵׂהוּ & opus eius in Carmél.i.
pecudes,& boues.quæ appellãtur nomine operis,quòd
homo ſeipſum occupet in illorum acquiſitione,ſecũ-
dum R.D. Nume.16.28, vt facerem omnia הַמַּעֲשִׂים o-
pera hæc.Pſal.66.3,מַעֲשֶׂיךָ opera tua.

עָשָׁן Fumus.Geneſ.15.17,Et ecce clibanus עָשָׁן fumi.
Pſal.18.9,Aſcendit עָשָׁן fumus.Hoſe.13.4,וּכְעָשָׁן
& ſicut fumus.Ieſah.34.10,Aſcendet עֲשָׁנָהּ fumus eius.
Alia forma,Exod.19.18,כְּעֶשֶׁן ſicut fumus. Et tóar,
Exod.20.18,Et montẽ עָשֵׁן fumantem.Ieſa.7.4,A dua-
bus caudis titionum הָעֲשֵׁנִים fumigantiũ iſtorum. Et
verbum in cal, Exo.19.18,Et mons Sinái עָשַׁן fumauit.
Pſal.74.1,יֶעְשַׁן fumabit.Et 144.5,Tange montes וְיֶעֱשָׁנוּ
& fumabunt.

עָשַׁק Vſurpare,Bona aliena occupare. עָשַׁק & גָּזַל dif-
ferũt:quòd עָשַׁק eſt nolle reddere, aut reſtitue-
re rẽ proximi ſui, quæ peruenit ad manus ſuas per de-
poſitum,per mutuũ,aut per obligationem:vt eſt mer-
ces mercennarii quam quis tenetur illi reddere.ſed גָּזַל
eſt rapere,vi auferre. R.Abrahám in cõm. in Leuit.6.
1,גָּזַל,eſt vi rapere,aut capere:עָשַׁק verò occulte. R.Selo-
móh,negare, aut nõ reſtituere mercedem mercẽnarii.
Iechez.18.18, Pater eius,quia עָשַׁק עֹשֶׁק גָּזַל גֵּזֶל אָח occupa
uit occupationem,(.i.bona aliena,) rapuit rapinã fra-

mo oppreſſus.i. quẽ opprimit cogitatio (aut concupiſcentia)mala,& occidit animã donec deſcendat in gehennam:vſque ad ſepulchrũ fugiet,non fulcient eũ.i. non iuuabũt eum homines. Et dixit fugiet,quòd omnibus diebus vitæ ſuæ ſit in pauore. R.Himmanuél in cõment.Homo carceri mãcipatus,quòd occiderit animam,& recepturus eſt pœnã, non erit è numero illorum de quibus dictũ eſt Prouerb.24.11,Erue eos qui capti ſunt ad mortẽ: ſed dimittent eũ vt currat ad occiſionem,& ad ſepulchrũ:neque erit ei qui miſereatur illius, neque illius amici iuuabũt eũ vt eruatur à pœna. Et dixit fugit, quia ob pauorem omnibus diebus vitæ ſuæ fugiet de loco ad locũ, ne inueniat illum propinquus ſanguinis. Vel עָשֻׁק eſt participium paſſiuũ loco participii actiui,vt eſt שָׁחֵט iam memoratũ. Hoſe.12.7, לְעָשֹׁק opprimere(vel occupare bona aliena)dilexit. Et per tranſlationem dicitur Iób 40.18,Ecce יַעֲשֹׁק נָהָר rapiet fluuiũ,& nõ feſtinabit.acſi dicat,Ecce trahet ad os ſuum fluuiũ totum,acſi raperet eũ. R.Moſeh in commen. Ecce trahet ad os ſuũ totum fluuiũ,ſicut qui extrahit à ſocio ſuo illud quod eſt in manu eius, & non feſtinabit.i. & non facit hoc feſtinanter, quia non timet nec beſtiam,neque hominẽ. Leuit.19.13, לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל nõ occupabis amicũ tuum,(.i.bona amici,)& nõ rapies.Non eſt geminatio rei,id eſt ſenſus, in duobus verbis prædictis:ſed hoc vult,Si venerit ſub ſtantia proximi tui ad manũ tuam per depoſitum,aut mutuũ, vel debita fuerit illi ob illius mercedem: quũ petierit illã à te,non vſurpabis ſubſtantiã,neque dices illi,Nõ reſtituam eã tibi:neque rapies,aut tolles ab illo vi. Et ſic exponunt doctores Hebræorũ,adducentes

probationem ex eo quod ſcriptũ eſt 2.Semu.23.21, וַיִּנְעַל & rapuit lanceã è manu AEgyptii. Iób 10.3, Nũ bonũ eſt tibi(aut,Nũ placet tibi)quòd תַּעֲשֹׁק vim inferas? R. Moſéh,acſi dicat,quòd opprimas me,diripias,rapiẽdo à me opera bona? R.Abra.Peruſól,quòd perdas hominẽ

Tóar,Irme.21.12,Et eripite raptũ de manu עָשׁוּק occupantis aliena. Eſt tóar,inquit R.D.in lib.ra. inſtar עָרוֹב. In eius verò cõment. & R.Selomóh,libríſque impreſſis legitur עוֹשֵׁק,eodem ſenſu,vt Pſa.72.4,עוֹשֵׁק occupantẽ aliena.ſub.dolo. Nomen,עֹשֶׁק,Occupatio, aut detẽtio rei alienæ,Oppreſſio.Pſal.73.8,Et loquẽtur malitioſe עֹשֶׁק detentionem alienorum bonorũ.R.D. in cõment. Non ſunt veriti loqui de occupatione bonorum alienorũ(aut oppreſſione)quã fecerunt,nec operuerũt,ſed locuti ſunt malitioſe, adeo vt locuti ſint in Excelſum,dicentes,nõ eſſe Excelſum ſuper eos, qui propter hoc illos puniat.Pſa.119.134, Redime me עָשֹׁק ab oppreſſione hominum. Alia forma,præpoſito מ, Prouerb.28.16, וְרַב מַעֲשַׁקּוֹת multiplicabit rapinas. Et in pihél, participium, Ieſah.23.12,הַמְעֻשָּׁקָה oppreſſa virgo filia Sidón.

עָשֹׁק Cum puncto in ſiniſtro cornu ש,eſt ſicut עֹשֶׁק. Et ſemel inuenitur nomen cum quinque punctis,& verbum in hithpahál,Gen.26.20,Et vocauit nomen putei עֵשֶׁק Héſec(.i.litigium:)quia הִתְעַשְּׁקוּ עִמּוֹ litigauerunt cum illo.

עָשַׁר Locúpleto,dito.Hoſe.12.8,עָשַׁרְתִּי locupletatus ſum.Iób 15.29,non יְעַשֵּׁר locupletabitur. Et in hif híl, Gen.14.23,Ego הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם ditaui Abrã. 1.Semu.2.7,Dominus depauperat וּמַעֲשִׁיר & ditat.Prouerb.23.4,ne labores לְהַעֲשִׁיר vt diteris.Zecha.11.5,benefiantia

dictus Dominus, וַאֶעְשִׁיר locupletatus sum (diues effectus sum.) א quiescit, inquit R.D. Et R. Abrahám in cō ment. א (inquit) reuertitur ad ו, idcirco occultatur, vt occultatur א in וַאֲעַנֶּה & afflixi semen Dauid, 1.Reg.11. 39.1.Semu.17.25, יְעַשְּׁרֶנּוּ ditabit eum. Psalm.65.10, multum תַּעֲשִׁירֶנָּה locupletabis eā. pro תְּעַשְּׁרֶנָּה. Et in hith pahál, Prouer.13.7, Est מִתְעַשֵּׁר diuitem seipsum præse ferens. Tóar, 2.Sem.12.1, vnus עָשִׁיר diues. Eccles.10.6, וַעֲשִׁירִים & diuites. Psal.45.13, עֲשִׁירֵי עָם diuites populi.

Nomen, 1.Sem.17.25, Ditabit eum rex עָשֶׁר גָּדוֹל diuitiis magnis. Prouer.22.1, מַעֲשָׁר רָב quàm diuitiæ multæ. Et 11.28, בְּעָשְׁרָו in diuitiis suis.

עֶשֶׂר Cum puncto in siniſtro cornu, Dare decimā, & accipere decimā. 1.Sem.8.15, וְכַרְמֵיכֶם יַעְשֹׂר & vineas vestras decimabit. i. & vinearū vestrarum capiet decimā. Et in Pihél, Nech.10.37, Et ipsi leuitæ הַמְעַשְּׂרִים erunt decimantes. i. decimas capient. Deut.14.22, עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֶת כָּל־תְּבוּאַת זַרְעֶךָ decimas dādo, decimas dabis de omnibus frugibus seminis tui. Et in hifhíl, Deu.26. 12, Quú perfeceris לְהַעֲשֵׂר אֶת־כָּל־מַעְשַׂר תְּבוּאָתֶךָ dare decimā omnis decimæ fructus tui. Secūdū normā debuerat esse לְהַעֲשֵׂר. Et ה est in potentia pathách quod est sub ל, vt habes in Michlól. Et sic Neche. 10.38, בַּעֲשֵׂר quando decimas accipiēt Leuitæ. Nomen, præpositō מ, Gen. 14.20, Et dedit ei מֵעֲשֵׂר decimam. Leui.27.31, מִמַּעְשְׂרוֹ de decima sua. Alia forma nomen numerale, Genes.8. 5, vsque ad mensem הַעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי decimū, in decima. Alia forma, עֲשִׂירִית, Decima pars. Exo.16.36, עֲשִׂרִית de cima pars modii est. Alia item forma, Iesah.6.13, Et adhuc in ea עֲשִׂירִיָּה decimatio. aut decima. Est enim nomen tóar cōprehendens omnem numerū, id est, Quia

erunt adhuc in ea decem reges ante captiuitatem: quia in diebus Huzziiáhu dicta fuit hæc prophetia, & ab illo vsque ad captiuitatem fuerunt decé reges. Et R. Abrahám in cōmen. Sunt qui dicunt quòd decem reges stabunt adhuc super Iehudáh ante captiuitatem, & ita fuit secundū veritatem. Alii dicunt, decima pars remanebit in ea. Sed secūdum grammaticā est nomen tóar & non substantiuum. Alia forma, Genes.24.55, dies, vel עֶשֶׂר decem. i. per annū, vel decem menses. Vide in plurali. Alia item, Nume.15.4, Similæ עֶשְׂרֹן decimam partē. Leuit.14.10, & tres עֶשְׂרֹנִים decimas similæ.

Alia præterea, Gene.18.32, si inuenti fuerint ibi עֲשָׂרָה decem. Et quia numerus denarius est limes, & terminus, & finis omnis supputationis, (nā à decē, & supra, sunt denarii numeri repetitiones) idcirco capitur indifferenter pro quolibet numero, & non pro ipso determinato numero. Iiób 19.3, iam עֶשֶׂר פְּעָמִים decē vicibus pudore afficitis me. i. multoties. Et Leuit.26.26, & coquent עֶשֶׂר נָשִׁים decem mulieres. i. multæ. 2.Semu.18.3, עֲשֶׂרֶת־אֲלָפִים עֲשָׂרָה decem milia. i. multa. Exo.26.7, עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת vndecim cortinas facies. Gene.5.7, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה duodecim anni &c. Vide Grammaticas institutiones.

Et cū sex punctis, Exo.36.21, עֶשֶׂר אַמּוֹת decem cubitorum. Iehos.3.12, שְׁנֵי עָשָׂר duodecim viros.

עָשַׁת Est צחּ, Nitescere, candescere. Irm.5.28, impinguati sunt, עָשְׁתוּ, id est צָחוּ וְבָהוּ nitidi, & mundi fuerunt. ita R.D. in lib.rad. Et in cōment. Metaphorice (inquit) Impinguati sunt, sicut Deuter.32.15, & impinguatus est rectus (. i. Israél,) & calcitrauit. Acli dicat, Multiplicauerunt opes: diuites quoque communiter sunt pingues. Et quia pinguedo nitorem, & mundi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

inquit R.D. Et in hithpahál, Iiób 15.28, Quæ הִתְעַתְּדוּ
לְגַלִּים paratæ ſunt ad cumulos. Tóar, Iiób 15.24, Sicut
rex עָתִיד paratus ad prælium. Deuter.32.35, & feſtinabit
(pro feſtinabunt, aut feſtinant) עֲתִדֹת לָמוֹ quæ parata
ſunt eis.i.vltiones, & punitiones illis paratæ. Ieſah.10.
13, & remoui terminos populorum, וַעֲתִידֹתֵיהֶם & præpa-
rata ipſorũ deprædatus ſũ.i. theſauros ipſorũ quos ſibi
parauerant.aut, quæ parata erãt eis de peculiaribus, ac
deſiderabilibus. Vel, limites eorũ: quia dixit, Et remo-
uere feci terminos populorũ. nã limitatio ſiue termina
tio, & præparatio, idem prope ſignificãt. Hinc עַתּוּדִים,
Hirci maiores qui præcedũt capras: & per tranſlationẽ
Maiores ac magnates, qui populũ præcedunt. Minores
hirci dicũtur תְּיָשִׁים. Num.7.17, quinque עַתּוּדִים hircos.
Zechar.10.3, & ſuper הָעַתּוּדִים hircos viſitabo. Ieſah.14.
9, omnes עַתּוּדֵי אָרֶץ hircos terræ.i.reges, & principes.

עָתַם Semel duntaxat inuenitur, idque in nifhál. Ie
ſah.9.19, נֶעְתַּם אָרֶץ, id eſt חָשְׁכָה obtenebrata eſt
terra. Tharghũ, Deſolata eſt. Vnde lingua Harabica, te
nebræ dicuntur עַתָּאמָה. R. Abra. auẽhezra ait R. Moſéh
dicere eſſe ſicut יוּעַם זָהָב obſcuratũ eſt aurũ, Thre.4.1. Et
אָרֶץ hoc loco eſt maſculeũ, vt oſtendit verbũ maſculeũ.

עָתַק Veteraſcere, ſeneſcere, Craſſeſcere, Tranſferre,
Amouere, Eradicare. Iiób 21.7, עָתְקוּ, id eſt עָבוּ in-
craſſati ſunt, & חָזְקוּ cõfortati, fortificati ſunt. Idem R.
Himmanuél. Tharghũ, אַתְקִפּוּ roborati ſunt. R. Abra-
hám Peruſól, fortificati ſunt, vel ſenuerunt. Pſal.6.8,
עָתְקָה veterauit (ſcilicet oculus) inter omnes inimicos
meos. vel, Inueterauit propter omnes inimicos meos,
quia iraſci faciunt me, & propter nimium fletũ vetera
uit oculus meus. Et ſic in lingua Aramæa. Dani.7.9,

cutis carnis efficit, idcirco dixit עָשְׁתוּ candidi ſunt vt e-
bur. Tharghum, Ditati ſunt, etiam acquiſierunt opes.
Et in hithpahál, Velle, complacere, Cogitare. Ionáh
1.6, ſi forte יִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ cogitet Deus de nobis. aut
cõplaceat Deus nobis. & ſic in lingua Aramæa. Tóar,
עָשׁוֹת inſtar קָרוֹב רָחוֹק. Iechez.27.19, dederunt בַּרְזֶל עָשׁוֹת,
id eſt זַךְ וְקָלָל purum, & terſum. Et eſt ferrũ quod dicitur
chalybs. Tharghum, in virgis ferreis. Nomen cũ ſex
punctis, עֶשֶׁת quod eſt זְכוּתוּ, Puritas. Cant.5.14, Venter
eius עֶשֶׁת שֵׁן puritas (candor) eboris. R. Abrahám in cõ-
ment. Venter tuus vas eburneum candidũ: ſic appella-
tũ quòd ſit צַח nitidũ. Alia forma, עַשְׁתוּת inſtar עַבְדוּת.
Iiób 12.5, lampas (aut tæda) cõtempta לְעַשְׁתֹּת שַׁאֲנָן (aliàs
לְעַשְׁתּוּת) id eſt לִזְכוּת וְנֹעַם ad puritatem, & decorẽ. Dixit
Iiób de ſeipſo quòd ſit vt lampas contempta, qui an-
tea fuerat ad puritatẽ, & decorẽ trãquilli, nũc autẽ pa-
ratus ad nutationes pedis. R. quoq; Moſéh in cõment.
cogitationi quieti, aut opulentis. Idem Tharghũ, & R.
Abrahám Peruſól. Alia item, עֶשְׁתּוֹנָה, Cogitatio. Pſal.
146.4, perierunt עֶשְׁתֹּנֹתָיו cogitationes eius. Vnde Irm.
18.12, pro, poſt מַחְשְׁבוֹתֵינוּ cogitationes noſtras: Tharghũ
habet עַשְׁתּוּנָנָא. Hinc עַשְׁתֵּי, quod cõpoſitum cũ עֶשְׂרֵה,
aut עָשָׂר, facit vndecim: ſic nomen appellatũ ob cogita
tionem finis, & principii illius quod poſt decem volu-
mus numerare. Nã עֶשְׂרֵה (vt dictũ eſt ſuo loco) eſt finis
numeri. Exo.26.7, עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת vndecim cortinæ.

עֵת Tempus. require in עָוַת. ſecundum tamen R. A-
brahám radix eſt עָנַת: vt radix חִטָּה eſt חִנְטָה Vnde
& in lingua Aramæa vtrunque ſcribitur cum נ.

עָתַד In pihél, Parare, præparare. Proue.24.27, וְעַתְּדֵהּ
& præpara illud in agro tibi. ה eſt cum mappic,
inquit

וְעָתִיק & antiquus dierum ſedit. Tharghũ quoque pro יָשַׁן Veteraſcere, habet עָתַק. Sic R. Abrahám in commẽ. Inueterauit, ſcilicet oculus meus. R. Himmanuél in cõment. Oculus meus (id eſt, viſio oculorum meorũ quæ erat pura, & mũda) turbatus eſt, acſi intumuiſſet aqua, i. humor qui eſt in medio eius, propter hoſtes meos, qui de malo meo ſunt læti. Et עָתְקָה eſt נִתְעֲבָה intumuit, & חָשְׁכָה obtenebratus, vel obſcuratus eſt: aut trãſlatus, ſiue amotus eſt: id eſt, lumẽ oculorũ meorũ amotum eſt (.i. perdidi viſũ) propter inimicos meos, qui de mea ægritudine ſunt læti. Vel, incraſſatus eſt. i. tumuit oculus meus: vt Iob 21, ſuprà citatum. Alia ſignificatio, Iob 18.4, וְיֵעָתֵק צ֫וּר מִמְּקוֹמוֹ, id eſt יָסוּר וְיֵעָקֵר & remouebitur ſeu eradicabitur ſaxũ è loco ſuo. Et in hifhíl, Prou. 25.1, Etiã iſtæ ſunt parabolæ, quas הֶעְתִּיקוּ trãſtulerũt viri Chizchiiáh. i. tranſcripſerunt ſcribæ Chizchiiáh. Qui enim aliquid deſcribit è libro, vt in alium librũ tranſferat, dicitur מַעְתִּיק, quòd remoueat, & eradicet verba è libro ad librum, licet verba libri prioris non ſint ex illo amota & eradicata. Vnde ſcriba eſt tanquam tranſlator. Iob 32.16, הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּים remota ſunt ab eis verba. vt ſcilicet non ſint eis vltra verba ad reſpondendum. Et 9.5, הַמַּעְתִּיק הָרִים qui eradicat è loco ſuo mõtes. Gen. 12.8, וַיַּעְתֵּק & amouit. ſub. tabernaculũ ſuũ. Tóar, 1. Semu. 2.3, Egrediatur עָתָק vetus (ſcilicet verbum) de ore veſtro. Vel, craſſum. i. tumidum verbũ. Vel, דָּבָר חָזָק verbum forte, aut durũ. & ſubauditur negatio præpoſita לֹא ne, hoc eſt, nec egrediatur durum verbũ ex ore veſtro. ita R. D. in cõment. Pſal. 31.19, quæ loquuntur aduerſus iuſtum עָתָק durum. Deficit דָּבָר verbũ. Et ſic Gene. 42.7, & locutus eſt cum eis dura. ſcilicet verba.

Et Pſal. 75.6, ne loquamini collo עָתָק pingui. i. verbis duris contra Deum in collo. Acſi dicat, ore veſtro cũ collo veſtro quod eſt denſum, craſſum & pingue. Poteſt referri ad collũ, & ad verbum ſubauditum, id eſt collo pingui: vel collo pingue. i. durum verbũ. Hæc R. D. & R. Abrahám in cõment. Prouerb. 8.18, diuitiæ, & gloria ſunt mecũ, הוֹן עָתָק. i. ſubſtantia רַב וְנָדוֹל multa & magna. Acſi dicat, opes pingues. R. Himmanuél, ſubſtantia multiplex, aut opes multiplices. 1. Paral. 4.22, & verba עַתִּיקִים vetera. vel fortia. Vtroque modo exponit R. D. in lib. ra. ſed priorem interpretationem probat. Ieſah. 28.9, עַתִּיקֵי מִשָּׁדַיִם amotos ab vberibus.

עָתַר Eſt רָצָה, Placere, cõplacere: & הִתְפַּלֵּל, Orare, rogare, precari: דִּבֵּר loqui, & multiplicare preces, ſecũdum R. D. in lib. ra. & R. Selomóh. Et cõſtruuntur verba huius radicis cum אֶל, aut ל, duobus exceptis. Iob 33.26, יְעָתֵר אֶל־אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ orabit ad Dominum, & placabit eũ. Gen. 25.21, וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר & orauit Iſchác ad Dominum. Et in nifhál, Ieſah. 19.22, וְנֶעְתַּר לָהֶם & placabitur eis. eſt cũ pathách. Et cum chólem, 1. Paral. 5.20, וַיֵּעָתֵר יְהוָה לָאָרֶץ & placabitur eis. 2. Sem. 24.25, וַיֵּעָתֶר לוֹ & placatus eſt Dominus terræ. 2. Paral. 33.13, וַיֵּעָתֶר לוֹ & placatus eſt ei. Et in hifhíl, Exo. 8.29, וְהַעְתַּרְתִּי אֶל־יְהוָה & orabo ad Dominum. Iechez. 35.13, וַתַּעְתִּרְתֶּם עָלַי דִּבְרֵיכֶם & locuti eſtis aduerſum me verbis veſtris, ſecundũ R. D. in lib. rad. Vel, & multiplicaſtis aduerſum me verba veſtra, vt Tharghũ. Idem quoq; R. D. in cómen. ſcribit verbum hoc ſignificare, verborũ durorum multiplicationem, & multiplicare verba in oratione. Exod. 8.28, הַעְתִּירוּ בַּעֲדִי orate pro me. Et 8.9, quãdo הַעְתִּיר לְךָ pro te. Nomẽ, עָתָר, Multiplicatio, denſitas. Iechez. 8.

12, וְעִתֵּר & denſitas nubis. Alia forma nomen. Irme. 33.6, Et reuelabo eis עֲתֶרֶת orationem (vel multiplicationem) pacis, & veritatis. R.D.in cõment. exponit רוֹב multitudinem. Et hoc pacto quæ ſignificant orare, ſignificant multiplicare orationem, aut preces. Illud autem Sepha.3.10, עֲתָרַי Hatharái filia Puſái: eſt nomen gentis, ſecundum R.D.in lib.rad.& in comment. vel familiæ, quæ eſt trans flumen AEthiopiæ. Sed Tharghũ, Iſraelem vocat Hatharái: quia placabilis, & exorabilis erit illi Deus. Et appellauit eos Puſái, quòd ſint diſperſi in captiuitate. Hoc enim modo habét, De transflumina AEthiopiæ reuertetur captiuitas populi mei, qui captiuus ductus eſt, & adducent eos illuc tanquam oblationes.

QVADRATA NOMINA.

עַטָּלֵף Veſpertilio. Leuit.11.19, וְאֶת־הָעַטָּלֵף & veſpertilionẽ. Ieſa.2.20, וְלָעֲטַלֵּפִים & veſpertilionibus.

עַכְבָּר Mus. Leuit.11.29, Muſtella, וְהָעַכְבָּר & mus.1. Semu.6.4, & quinque עַכְבְּרֵי זָהָב mures auri. pro aurei.

עַכָּבִישׁ Araneus. Iiób 8.14, Et domus(.i.tela) עַכָּבִישׁ aranei fiducia eius.

עַכְשׁוּב Aſpis: vel ſpecies aſpidis. Pſal.140.4, Venenum עַכְשׁוּב aſpidis.

עַפְעַף Vide עוף.

עַקְרָב Scorpio. Deuter. 8. 15, 34.4. per aſcenſum עַקְרַבִּים ſcorpionum. Ipſe aſcenſus, (inquit R.D.) erat locus ſerpentũ, atque ſcorpionum. 1.Reg.12.11, & ego corripiam vos בְּעַקְרַבִּים ſcorpionibus vel ſpinis, quæ vulgo vocãtur אישגלנטיר. Sic Iechez.2.6,

וְאֶל־עַקְרַבִּים & cũ ſpinis tu habitas. vel, cũ ſcorpionibus.

עַרְעָר Myrica, aut iuniperus. Irm.17.6, & erit כְּעַרְעָר ſicut myrica in deſerto. הָעֲרָעָר Quære in עור. Et ſic cũ cholem, Irme. 48. 6, עַרוֹעֵר ſicut myrica. Prius, Tharghum vertit, ſicut עַכּוֹבִיתָא quod eſt genus ſpinæ, inquit R.Haii, cuius fructus tam exterior, quàm interior eſt comeſtibilis. Poſterius vero vertit, ſicut turris Harohér. Illud autẽ Ieſah.17.2, derelictæ ciuitates עֲרֹעֵר Harohér pro gregibus erút, ſecundũ R.Ionáh eſt prophetia ſuper Dãméſec. i. Damaſcũ. nã Harohér erat è ciuitatibus Moáb. Appellatur autem Dammeſec Harohér, quia futura erat ſicut עַרְעָר myrica in deſerto. Ac non eſt opus tali expoſitione, licet illã fulciat Midráſ, quia potuit eſſe ciuitas magna in Dammeſec, cui nomen fuerit Harohér, quæ vicina illi eſſet. & quanuis ciuitatibus Moáb eſſet Harohér, potuit eſſe eiuſdẽ nominis vrbs in Dammeſec: quemadmodũ inter ciuitates filiorum Hammón, erat vna quæ vocabatur Harohér, ſicut ſcriptum eſt, Vſque ad Harohér, quæ eſt ante Rabbáh. Et ſic Harohér de qua ſcriptũ eſt, Ab Harohér vſque ad ripam fluminis Arnón: altera videtur eſſe Harohér. Eſt igitur exponendum, Derelictæ ciuitates Harohér. i. Iſraél: quia ipſius Iſraél fuerat ipſa Harohér, quam accepit è manu Emoræi, & fuerat filiorũ Ghad. Et quia pariter conuenerant Rex Arám (.i. Syriæ,) & Péchach filius Remaliáhu, vt pugnarent contra Ieruſalém, hudáh, memorauit in prophetia Dammeſec, quòd eius ruina foret vt ruina vrbiũ Iſraél: quia eodem tempore fuit earũ ruina per regem Aſſúr, & deſolatio terræ filiorũ Ghad, & filiorum Reubén, in qua erat Harohér. Fuit ante hanc, quæ fuit per Pul regẽ Aſſúr: & ſic dixit

in hac prophetia, eodem capite, verſu 3, Et reſiduum Aram(.i.Syriæ)ſicut gloria filiorum Iſraél,erit.

עַרְפֶּל Caligo,ſiue denſæ tenebræ.Iiób 22.13, Num per עֲרָפֶל caliginem iudicabit? Deuter.5.22,è medio ignis,nubis,וְהָעֲרָפֶל & caliginis.

עַשְׁתֹּרֶת Vnde עַשְׁתָּרֹת,Grex.Deut.7.13,וְעַשְׁתְּרֹת & cau las ouiũ tuarum. Et nomen vrbis,Gene. 14.5, Et percuſſerunt Rephaím בְּעַשְׁתְּרֹת in Haſtheróth carnáim. Nomen idóli,1.Reg.11.5,Et ambulauit Selomóh poſt עַשְׁתֹּרֶת Haſthóreth deũ Sidoniorũ.ſic verſu 33,Et incuruauit ſe לְעַשְׁתֹּרֶת Haſthóreth deo Sidonio rum.Iudicum 2.13,Et ſeruierunt ipſi Báhal,וְלָעַשְׁתָּרוֹת & Haſtharóth.

פ

Non eſt litera deſeruiens,ſed radicalis.

פֵּאָה Extremitas,finíſque cuiuſlibet rei,Angulus,Plaga,Latus,Coma,Dux,princeps. Irme.9.26,Et viſitabo,&c.& ſuper omnes קְצוּצֵי פֵּאָה.i.diſperſos פֵּאָה in angulum(in extremũ,ait R.D.in lib.rad.) qui habitant in deſerto. Et in cõment.hoc modo ſcribit, Diſperſos in angulum, habitantes in extremitate anguli,aut plagæ.i.regionis. acſi dicat,longinquos in deſerto. Res enim lõginqua vocatur קָצֶה, Extremitas, finis,& פֵּאָה: quia קָצֶה,& פֵּאָה ſunt lõginqua termino in qualibet re.Et in radice קָצַץ exponit ſimiliter,habitantes in fine orbis,in extremo mũdi.Nume.34.3,פְּאַת־נֶגֶב latus Meridiei. Leuit.19.9,non perficies פְּאַת angulum (extremitatẽ)agri tui.Et 21.5,וּפְאַת & extremitatẽ barbæ ſuæ non radent. Item 19.27, Non in circuitu tõdebitis

פְּאַת comã capitis. Hamós 3.12, בִּפְאַת in angulo (vel extremitate)lecti. Exod.25.26, in quatuor הַפֵּאֹת angulis. Nume.24.18,Et trãſſiget פַּאֲתֵי duces Moáb.Et ſic Thar ghum,רַבְרְבֵי duces,principes. Hinc verbũ in hifhil, pro Diſpergere in angulum,aut extremitatẽ. Deuter. 32.26,Dixi,אַפְאֵיהֶם diſpergam eos in extremitatem.ſub. terræ.R.Selomóh in cómẽt. Dixi in corde meo,diſpergam,vel ponã eos angulum,proiiciendo illos à me. & ſic exponit Menachém. Sunt qui exponũt ſicut Tharghum,Manebit furor meus ſuper eos. Et hoc non eſt rectum: quia ſcriptum fuiſſet iuxta hũc ſenſum cum duplici א, priori deſeruiente, altero radicali, nempe אַאַפְאֵיהֶם, inſtar אַאוֹרֵךְ, Ieſah. 45. 5. & אַאַמְצְכֶם, Ioh 16. 5. Et א medium non conuenit ei. Onchelos vertit ſecundum aliam ſignificantiam. Sunt qui dictionem hanc diuidũt in tres dictiones,אַף אֵי הֵם,Dixi in furore meo,dabo eos acſi non eſſent:vt dicant qui illos viderint,Vbi ſunt? Poteſt exponi(ait R.D.)ex hac radice illud Ieſah.3.17, Et Dominus פַּתֶּה comã earũ nudabit.

פָּאַר Glorificare,decorare. In pihél, Ieſah.55.5,quia פֵּאַרְךָ glorificauit(decorauit)te. Hoc verbũ inquit R.Abrahám in cõment.non habet ſimile in verbis perfectis,ſed in quieſcẽtibus habet עָנֵךְ, Irme.23.7, Ieſah.60.13, לְפָאֵר מְקוֹם מִקְדָּשִׁי ad glorificãdum(decorandúmque)locũ ſanctificationis meæ.i.ſanctuarii mei.Et & domum gloriæ meæ glorificabo. וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אֲפָאֵר, Deut. 24.20, Quũ excuſſeris oliuã tuam תְּפָאֵר אַחֲרֶיךָ nõ deiicies poſt te.i.id quod remanet in ramis poſt te. à פְּאֵרָה ramus.Et eſt פ cũ pathách,ait R.D.in Michlol, & lib.ra. diſcernẽdæ ſignificationis gratia.i. vt differat à תִּפְאָר glorificabis.Doctores tamen Hebræorũ(inquit

uerunt gloriã ſuam.i.retraxerunt,& collegerunt,ſicut dicitur de ſtellis אָסְפוּ. Et Gene.49.33,וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו,& collegit pedes ſuos. Deut.32.50,וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו & collectus eſt ad populos ſuos.1.Sem.14.19,אֱסֹוף יָדֶיךָ contrahe(retrahe)manus tuas.Quibus in locis nõ eſſet rectũ vti verbo קִבְּצוּ.Et ſecundũ illos qui exponunt,congregauerũt nigredinẽ ſicut olla:א nõ eſt radicalis litera, ſed redundat:vnde & ſine א ſcribitur,vt habes in radice פָּרַר. Alia forma,פָּאֲרָה,Ramus. Ieſah.10.33,Abſcindet פָּאֲרָה ramũ in terrore. R.Abrahám in cõment.Excîdet ramũ, pro ramos.Idem R.Dauid.Et cũ chólem, Iechez.17.5, Et extendit פָּרְאוֹת ramos.Scribitur ר ante א,& in margine ſcribitur פָּארוֹת.Appellãtur ſic rami,quòd ſint gloria & decor arboris. Poſſunt tamẽ prædicta quæ ramũ ſignificant,deduci à פָּרָה, ſecũdum R.Iehudáh: & sic eſt loco ו protractiui,& eſt inſtar תּוֹעָה. nec obſtat פָּאֲרָה ſcribi cũ ſúrec: quia ſúrec & chólẽ inter ſeſe permutantur,& ſunt eiuſdem formæ: alia tamen ſunt cũ cholé.

פֶּגֶ Siue פֶּגֶג,à quo פֶּג,Ficus immatura,aut non matura quantum opus eſt. Canti. 2.13, Ficus תְּאֵנָה פָּגָהּ dulceſcere fecit(.i.maturauit)groſſos ſuos.Et quia dagheſſatur, rectum eſt vt ſit à פֶּגֶג. R.quoque Abrahám fructũ ſignificare ſcribit antequam matureſcat: & ſic eſſe in lingua Iſmahelitica.

פֶּגֶל Vnde פֶּגֶל, Caro,cuius odor aſpectúſque mutari ſunt,& idcirco abominabilis.vnde & omne abominabile dici poteſt פֶּגֶל.Iechez.4.14, Et non ingreſſa eſt os meũ caro פִּגּוּל rei abominabilis.Ieſah.65.4, Et ius פְּגָלִים abominabilium(ſcilicet carniũ)in vaſis eorũ.

פָּגַע Occurrere,obuiare,ſiue obuiam ire,Incurrere, Aggredi,Rogare,precari. Ieho.19.34,וְנָגַע

idem)exponunt in priori ſignificatione,non glorificabis.i.non deiicies gloriã eius ab illo.Et ita exponit R. Selomóh. Tharghũ,Non auferes(aut tolles)poſt te.i. quæ remanent poſt te. Et in hithpahál,Exod.8.9,Et dixit Moſéh ad Parhóh, הִתְפָּאֵר עָלַי Glorifica te ſuper me quando orem pro te. quod nõnulli hoc modo exponunt,Gloriare contra me quando deprecer pro te.i. tu habeas iſtam gloriã,vt eligas tibi tẽpus,quanquam mea potius interſit. Et R.Selomóh in cõmen.Gloriare,&c.vt Ieſah.10.15,הִיתְפָּאֵר nunquid gloriabitur ſecuris contra ſecantẽ in illa?dicens,Ego ſum maior te. Et ſic,gloriare ſuper me,poſtulando aliquid magni,dicẽs me illud non poſſe facere. Ieſah.49.3,In te אֶתְפָּאָר gloriabor. Nomẽ,פְּאֵר,Gloria,Decor,Pulchritudo,Tiara.Ieſa.61.3,Vt darem eis פְּאֵר gloriã(aut decorem)pro cinere.Et 10,פְּאַר gloriam.Ieche.24.17,פְּאֵרְךָ tiarã tuam ligã ſuper te.Et 23,וּפְאֵרֵכֶם & tiara veſtra. Deficit enim ſignũ plurale.Ieſah.3.20,הַפְּאָרִים mitræ.Et appellantur ſic, quòd ſint homini gloria & decor , quum ſunt in illorum capitibus. Alia forma,Ieſah.28.5,Et in ſertũ תִּפְאָרָה gloriæ.aut decoris.Iudi.4.9,תִּפְאַרְתְּךָ gloria tua. Et nomẽ geminans vltimã literam,Ioél 2.6,Omnes vultus קִבְּצוּ פָּאֳרָה contraxerũt(pro contrahent)gloriã: vt eodem capite,10, Et ſtellæ אָסְפוּ retraxerũt ſplendorem ſuum.Sic exponit Menachém. Et Donés exponit ollam aut lebetẽ:acſi dicat,cõgregabunt omnẽ nigredinem ollæ. At R. Ioſeph ſcribit hoc non eſſe rectum ſecundum verba Menachém, quia diſcrimen eſt inter קִבֵּץ & אָסַף. nam קִבֵּץ eſt congregare res diſperſas in locum vnũ:אָסַף verò dicitur de re etiam nõ diſperſa. Idcirco non eſt rectũ vt dicatur,Omnes vultus cõgregauerunt

cut Ruth 1.16, vt infrà citabitur. Sunt qui exponũt, vltionem capiã de te, & nõ ſuſcipiam preces hominum. R.D.in cõment. Vltionẽ accipiam de malo quod fecerunt Iſraeli, non occurram (ſub.eis) ſicut homo.i.ſicut cæteri hominũ, (deficit enim כ ſimilitudinis) ſed vltionem perfectã de illis capiã. Et in hunc ſenſum vertit Iehonathán in Tharghum. Irme.27.18, אַל־תִּפְגְּעוּ־נָא בַּיהוָה, ne rogent nunc Dominum, &c. Ruth 1.16, תַּפְגְּעִי־בִי, roges me. Et in hif híl, Ieſah.53.6, Et Dominus הִפְגִּיעַ בּוֹ אֶת עֲוֹן כֻּלָּנוּ occurrere fecit ei pœnam omniũ noſtrũ. Vel, & Dominus rogare fecit pro iniquitate omniũ noſtrum. Irm.15.11, Si non הִפְגַּעְתִּי בְךָ rogare feci eum pro te. R.Dauid, Si nõ poſui eũ vt rogaret pro te. Et 36.25, הִפְגִּיעוּ occurrerunt regi.i. reſtiterunt. Vel, rogarunt regem. Et eſt ſine י coniugationis. Ieſah.59.16, quia non erat מַפְגִּיעַ qui rogaret. vel deprecaretur, ſecundum R.D.in lib.rad.& cõmen.& R.Abrahám. Et 53.12, וּלְפֹשְׁעִים יַפְגִּיעַ & pro præuaricatoribus rogabit. Nomẽ, 1.Reg. 5.4, Et non erat פֶּגַע רָע occurſus malus. Alia forma, præpoſito מ, Iiób 7.20, vt quid poſuiſti me לְמִפְגָּע לָךְ in occurſum tibi?

פָּגַר In pihél, vel puhál, Laſſari, fatigari, debilitari, ſecundum R.D.in lib.rad. & ſecũdum álios, Pigreſcere, aut pigrum eſſe. 1.Semu. 30.10, Et ſteterunt ducenti viri qui פֻּגְּרוּ laſſi (aut fatigati) erant, ne transirent torrentẽ Beſor. eſt ex puhál, & chiríc eſt loco fúrec: ſicut & Ieſah.60.11, וּפִתְחוֹתֶיךָ. vel eſt ex pihél intrálitiuo, vel eſt tranſitiuũ.i. præ ſe ferebant laſſos, fatigatóſque, ac debiles (quãquam non eſſent) ne irent: quia timebant, & potius volebant remanere apud ſarcinas, quàm pergere. Et in hac ſignificantia vtuntur hoc ver-

bũ & ipſi Aſer occurrit ab Occidẽte. Hamós 5.19, Quũ fugerit quiſpiam à facie leonis, וּפָגָעוֹ דֹּב occurret ei vrſus. Ieſah.64.5, פָּגַעְתָּ אֶת שָׂשׂ occurriſti lætanti.i. quia à principio occurriſti, & inueniſti eũ qui gaudebat, lætabatúrque in præceptis tuis, & faciẽti iuſtitiã, qui ſimilis erat Abrahám patri noſtro, & aliis iuſtis qui fuerũt poſt illum, qui recordabãtur tui tempore iræ in moribus tuis, qui ſunt, miſericors, & miſerator, & longanimis. Vel ſecundum alteram ſignificantiam, Suſcepiſti precationẽ, poſtulationémque lætantis, &c. i. iuſtorũ, inquit R.D.in lib.rad. R.Ionáh exponit, Incurriſti in gaudentẽ occurſu mortis.i. abſtuliſti iuſtos è mundo, qui lætabantur in præceptis tuis, & faciebãt iuſtitiam. Alii (inquit R.D.in cõment.) exponũt, Suſcepiſti precationes iuſtorũ. Et iſtæ duæ expoſitiones ſunt ſecundum illud Micháh 7.2, Periit miſericors (aut probus) è terra. Dixit, Ipſi iuſti qui cũ lætitia faciebant, obſeruabántque præcepta tua, non ſunt modo in mundo, vt ſtent pro nobis in fractura, quemadmodum faciebant priſci. R.Abrahám in cõm. Occurriſti, &c. Sẽſus eſt, Si iratus eras, occurrebas iuſtis, qui ſtãt in fractura: vt Pſa. 106.23, Et dixit vt diſperderet eos, niſi Moſéh electus eius ſtetiſſet in fractura corã illo. Vel, ſuſcepiſti precationem iuſtorũ. 1.Semu.22.17, Et noluerunt ſerui regis mittere manũ ſuam לִפְגֹּעַ בְּכֹהֲנֵי יְהוָה vt incurrerent in ſacerdotes Domini.i. vt occiderent eos. Iudic.8.21, וּפְגַע־בָּנוּ & incurre in nos. Geneſ.23.8, וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן & intercedite pro me apud Hephrón. Vel, rogate pro me Hephrón. Ieſah.47.3, Vltionem capiã, & non אֶפְגַּע אָדָם ſuſcipiam preces hominũ. ſub. pro eis, ſecundũ R.Abra. & R.D. Siue, & non ſuſcipiã occurſum hominum, ſi-

פְּדוּת, Redemptio. Pſal. 111. 9. Alia forma, פְּדוּיִם inſtar שִׁלְשׁוֹם. Nume. 3. 49, Et tulit Moſeh argentum הַפְּדוּיִם redemptionis. Alia itẽ forma, Exod. 21. 30, Et dabit פִּדְיֹן redemptionem. Et cũ ו, Pſal. 49. 9, Et pretium פִּדְיוֹן redemptionis. Alia præterea, פְּדוּי inſtar כְּסוּי. Nume. 3. 46, וְאֶת פְּדוּיֵי & redemptiones.

פָּדַן Vnde illud Dani. 11. 45, Et plantabit (aut figet) tabernacula אַפַּדְנוֹ, id eſt אַרְמוֹנוֹ palatii ſui. Et ſic אַרְמוֹן palatiũ, vocatur in verbis doctorum Hebræorum אַפַּדְנָא. & א redũdat. Secundũ R. Ioſéph, א eſt radicale, & נ redũdat. Vide אָפֵר in fine. פַּדָּן quoque apud doctores Hebræorũ ſignificat Duo, Par. Vnde ſcribitur apud illos, Ipſe vir qui rapuit פַּדָּנָה דְתוֹרָא מַחֲבְרֵיהּ par boũ à ſocio ſuo. Et 1. Reg. 19. 21, pro, Et tulit הַפָּקָר Tharghũ habet פַּדָּן תּוֹרַיָּא. Hinc פַּדָּן אֲרָם μεσοποταμία συρίας, Meſopotamia Syriæ: quòd ſit ſita inter duo flumina, Tigrim videlicet & Euphratẽ. Genes. 28. 2, Surge, vade פַּדָּנָה אֲרָם in Meſopotamiã Syriæ. Et vocatur ſic, inquit R. D. in lib. ra. quòd ſint duo loca quæ vocantur אֲרָם: nempe Arám naharáim. i. duorum fluuiorum, inter quos eſt ſita: & Arám Sobáh. Eſt & Arám Damméſec (. i. Syria Damaſci) & Arám Rechobóth, altera propinqua alteri: & ob hoc ſociantur. Arám verò quæ eſt trãs flumẽ, appellatur Arám naharáim. Et ſic qui exponunt Paddán Arám, agrum. i. regionẽ Syriæ: quia in lingua Iſmahelitica תַּשְׁדֵּה ager, aut regio, vocatur Paddán, quemadmodum ſcripſit R. Ioſéph.

פְּדַע Redimere. Semel duntaxat inuenitur in Sacris literis. Iób 33. 24, פְּדָעֵהוּ redime eum.

פֶּדֶר Eſt חֵלֶב, Adeps. Leuit. 1. 8, caput וְאֶת הַפָּדֶר & adipem. Et 12, וְאֶת פִּדְרוֹ & adipem eius.

bo Hebræorũ doctores. Hinc eſt & פֶּגֶר, cum ſex punctis, Cadauer. Ieſah. 14. 19, כְּפֶגֶר מוּבָס ſicut cadauer contemptibile. 2. Reg. 19. 34, פְּגָרִים cadauera. Nume. 14. 29, Cadent פִּגְרֵיכֶם cadauera veſtra. Et 32, וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם & cadauera veſtra vos, cadent in deſerto hoc. Dixit vos, declarationis gratia: quia ſi dixiſſet tantum, cadauera veſtra, potuiſſet intelligi de filiis.

פָּגַשׁ Occurrere, obuiare, aut Obuiã ire, obuiam habere. Gen. 33. 8, turma hæc אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי quam obuiam habui. vel, cui occurri. Prouerb. 17. 11, פָּגוּשׁ דֹּב occurrere vrſo, &c. Exod. 4. 24, וַיִּפְגְּשֵׁהוּ & occurrit ei Dominus. Gene. 32. 16, quum יִפְגָּשְׁךָ occurrerit tibi Heſau. ז eſt cum camés, inquit R. D. 1. Semu. 25. 20, וַתִּפְגַּשׁ אֹתָם & occurrit eis. 2. Sem. 2. 13, וַיִּפְגְּשׁוּם & occurrerũt eis. Et in pihél, Iób 5. 13, In die יְפַגְּשׁוּ חֹשֶׁךְ occurrent tenebris. Et in nifhál, Pſal. 85. 11, Miſericordia & veritas נִפְגָּשׁוּ obuiauerunt ſibi.

פָּדָה Redimere. 2. Semu. 4. 9, פָּדָה אֶת נַפְשִׁי redemit animam meam. Iób 5. 20, In fame פָּדָךְ redemit te. Micháh 6. 4, Et è domo ſeruorum פְּדִיתִיךָ redemi te. Pſa. 34. 23, פָּדָה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו redimit Domin⁹ animã (pro animas) ſeruorũ ſuorum. Nume. 18. 15, פָּדֹה תִפְדֶּה אֶת בְּכוֹר redimendo redimes primogenitũ hominis. Pſal. 25. 21, פְּדֵה redime. Hoſe. 7. 13, Et ego אֶפְדֵּם redimam eos. Et in nifhál, Leuit. 19. 20, וְהַפְדֵּה לֹא נִפְדָּתָה & redimendo non fuit redempta. הַפְדֵּה, eſt macór ex hofhál, inquit R. Dauid. Et 27. 29, Non יִפָּדֶה redimetur. Et in hifhíl, Exod. 21. 8, Non deſpõſauit eam, וְהִפְדָּהּ redimecat, Diminuet redemptionẽ eius ſecũdum numerum annorum quibus fuit apud illum, acſi mercede fuiſſet conducta ab illo, vt exponit R. D. in lib. ra. Nomen,

פֶּה Os oris. Pſa.115.5,פֶּה לָהֶם os eis.2.Reg.10.21,פֶּה לַפֶּה ore ad os.Ieho.9.2,פֶּה אֶחָד ore vno.i.vno cõſenſu, vno conſilio, vt exponit R.D.in cõm. Et ſic Tharghũ סִיעָא חֲדָא.Et in regimine,ה mutatur in י.Exo.28.31,& erit פִּי־רֹאשׁוֹ os capitis eius.Os hoc loco,ait R.D.vocatur la biũ veſtis,ſuperior locus vbi ponitur caput.2.Reg.2.9, & ſit quæſo פִּי־שְׁנַיִם menſura duorum(.i. duarũ partiũ) de ſpiritu tuo mihi:vt exponit R.D.in lib.rad.i.menſura duplex ſpiritus tui.Et ſic Deut.21.17, quia primogenitum filium exoſæ agnoſcet vt det illi פִּי שְׁנַיִם men ſuram duarũ partiũ.i.menſurã duplicem omnis quod inuenietur illi.Nume.3.16,& viſitabit eos Moſéh עַל־פִּי iuxta ſermonẽ Domini.Proue.10.6,וּפִי רְשָׁעִים & os impiorum. Gen.42.27,בְּפִי אֲמְתַּחְתּוֹ in ore ſacci ſui.Exo.16. 21,vnuſquiſque כְּפִי אָכְלוֹ ſecundum comedere ſuum. i. quemadmodũ comederit.Ieho.6.20,לְפִי־חֶרֶב in ore (.i. acie)gladii.Gene.43.7,עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה ſecundũ verba hæc.Et 47.12,& aluit Ioſéph &c. לְפִי הַטָּף ſecũdũ paruulũ.i.ſecũdum mẽſurã paruuli, hoc eſt vt paruulus alitur.Et 45.12,פִּי os meum loquitur ad vos.Eſt cũ י ſigno primæ perſonæ pronominis.י vero radicalis litera deficit,quia non eſt rectum aggregare ſimul duo iodim,vt dicamus פִּיי cũ motu י primi ob grauitatem. Iiób 5.15, מִפִּיהֶם ex ore ipſorum.Iudic.3.16,& fecit ſibi Ehúd gladium,& ei erant duæ פִּיּוֹת acies.i.duo acumina.Et פ cũ chíric,Proue.5.4,gladius פִּיּוֹת duarum acierũ.i. biceps. Et geminato פ,Pſal.149.6,Et gladius פִּיפִיּוֹת duarum acierum. Et forma maſculea,1.Sem.13.21,& erat הַפְּצִירָה פִּים i.lima שִׁיש לָהּ פִּים רַבִּים cui erãt ora multa. Tharghũ, שׁוּפְתָּא lima.R.Ioſéph, Et erat multitudo orium vome ribus. Hinc eſt & פֹּה cũ chólem, Hic, loci aduerbiũ,

Huc.Deuter.5.31,& tu פֹּה hic ſta.1.Sem.16.11, donec veniat ipſe פֹּה huc.Ieche.40.39, & duæ menſæ מִפֹּה inde. Scribitur & cũ א loco ה. Iiób 38.11, & dixi עַד־פֹּה hucuſque venies, & non addes, ופֹא & hic ponet in elatione fluctus ſuos.R.Ioſéph, Poſtquam dixit, Hucuſque venies, ופֹא &c. vocat litus maris פֹּא ſiue פֹּה:acſi dicat, & litus maris pugnabit cum elatione fluctuũ tuorum. Et pulchra eſt(inquit R.D.)expoſitio.Scribuntur multa cũ ו loco ה,Iechez.40.21, Et thalami tres מִפֹּה hinc,& tres מִפֹּה inde.Et 34,מִפֹּה וּמִפֹּה hinc & inde. אֵיפֹא Videas.

פּוּג Remiſſum,aut debilem eſſe,aut debilitari,Laſſeſcere. Chab.1. 4, Idcirco תְּפֻגוּ תּוֹרָה lex,ſecundũ R.D.in lib.ra. & cõm.R.Abraham,quieuit.i.ablata eſt acſi nõ eſſet in mundo. Pſal.77.3,plaga mea nocte defluxit,& nõ תִּפּוּג debilitata eſt.ſiue quieuit Gen.45.26,וַיִּפָּג לִבּוֹ & debilitatũ eſt(vel quieuit à motu) cor eius.ita R.D.R.Selomóh,abiit cor eius,& non reſpiciebat ad verba.R.Abrahám in cõment. in Chab.1. 4.vbi citat hunc locũ, ita ſcribit, Omni tempore quo homo viuit,pulſat cor eius in medio eius: ſed quando dixerunt ei, Ioſéph viuit: tacuit cor eius, & non pulſabat,quia territus,cõturbatúſque erat,ſicut Thre.2.18. Et reuixit ſpiritus Iahacób. Et in nif hál, Pſal. 38.9, נִפּוּגֹתָי, debilitatus ſum. Nomen, פּוּגָה, Requies. & in regimine, פּוּגַת,vt paulo ſuprà,Thren.2. Alia forma, præpoſito ה.Thren.3.49,מֵאֵין הֲפֻגוֹת eo quòd non eſſent requies.aut remiſſiones,ſub.à fletu.

פּוּחַ Eſt נָפַח,Flare,ſpirare,ſufflare,Illaqueare,Loqui. Canti.2.16,עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם donec aſpiret dies. Et in hif híl,Ieſah.42.22,הָפֵחַ illaqueare (aut illaquea,pro

Universidad de Deusto Biblioteca

illaqueabant, aut laqueos tendebant) in foraminibus (.i.in ſpeluncis)in quibus abſcondebantur. acſi dicat, Capiebant eos laqueo.Vel ſecundū R.D.capient iuue nes in ſpeluncis in quibus latitabunt.Canti.4.16,הָפִּיחִי perfla hortum meum. Iechez. 21.31, in igne furoris mei אָפִיחַ עָלַיִךְ ſufflabo ſuper te. vt ſcilicet coqui vel alii ſufflant in igne folle paruo.ita R. D.in lib.rad.Et in cōment.ſimiliter exponit,ſufflare faciam.i. tranſi- te faciam ignem furoris mei ſuper vos, quemadmo- dum ſufflant in igne,vt accendant illum.Et ſic Thar- ghū,In igne vltionis meæ iraſcar ſuper te.Pſal.10.5,in omnes inimicos ſuos יָפִיחַ בָּהֶם ſufflabit(aut ſufflare fa- ciet)in eos.Acſi dicat,ait R.D.in lib.rad.Non æſtima bit eos quicquā.Vel ſecundū eundem,illaqueabit eos: aut illaqueare faciet eos. Vtroque modo exponit idē in cōment.R.Selomōh,priori modo. R.Abrahám,il- laqueabit.Tharghum, In omnes inimicos ſuos iraſce tur.Et 12.6,ponam in ſalute,יָפִיחַ לוֹ illaqueabit eū.ſub. pauperem. i.circundabit eū impius vt capiat eum, ſed ego eripiā eum è manu eius,& ponam eū in ſalute,in- quit R.D.in lib.rad.& in cōment.Ponam pauperes in ſalute. i. ſeruabo eos ab illo,qui ſtatuit eis laqueos ad capiendum eos. R.Selomōh & R.Thobiáh & R.Abra hám,loquetur ei.pro eis. Alii(inquit R.Selomōh,)ex- ponunt,dolore afficiet eum. Prouer.12.17,יָפִיחַ אֱמוּנָה lo quetur veritatem. ſub.iuſtus. Et 14.25, וְיָפֵחַ כְּזָבִים & lo- quetur mendacia dolus. i. vir doloſus. Et 29.8, & viri derīſionis(.i.derīſores)יָפִיחוּ קִרְיָה illaqueabunt ciuitatē. ait ponēt laqueos ciuitati,vt R.D.&R.Himma. וְיָפֵחַ, Pſal.27.12,vide in יָפַח:quanquam poteſt eſſe & ex hac radice. Hinc פִּיחַ, Fauilla, aut cinis qui ſufflantibus follibus

follibus eleuatur in aere.Exod.9.8,Capite vobis pleni tudinē volarum veſtrarū (.i. plenas volas veſtras) פִּיחַ כִּבְשָׁן è cinere fornacis. Et 10, & tulerunt אֶת־פִּיחַ cinere fornacis. R.D. in lib.rad. exponit נְפִיחַת ſufflationem: quæ eſt quam vocant doctores Hebræorū רְמָץ fauillā, aut cinerem calidum.Et R.Selomōh in cōm.dicit eſſe id quod exſufflatur è carbonibus combuſtis. Hinc & פַּח,Laqueus.Hoſe.5.1, Quia פַּח laqueus fuiſtis ipſi Miſ- ſpáh.Miſpáh & Tabór(ait R.D.in cōment.) ſunt mon tes excelſi in terra Iſraél,ſuper quos venatores retia ſua extendunt,vt feras, auésque capiant.acſi dicat, Eſtis la queus,& offendiculum populo: qui vidēs opera veſtra mala,diſcit à vobis:& ſic inſtar feræ,aut auis,veſtris ma lis operibus capitur.Proue.22.5,פַּחִים laquei in via per- uerſi.Exo.39.3, & extenderunt אֶת־פַּחֵי הַזָּהָב laminas au- ri.Et vocantur ſic,quòd expandantur vt laquei.

פוּךְ Eſt הַכְּחוֹל הַשָּׁחוֹר, Stibium nigrum, aut fucus ni- ger. Eſt & lapis pretioſus, quem vocant carbun- culum.2.Reg.9.29,& poſuit בַּפּוּךְ in ſtibio oculos ſuos. i.ſtibium in oculis ſuis. Eſt enim hypallage, ſiue ſub- mutatio,ſecundum R.D.in cōmen.ſicut & illud Pſa. 74.7,miſerunt in ignem ſanctuaria tua,pro ignem in ſanctuaria tua.1.Para.29.2,lapides פּוּךְ carbunculi.Iſa. 54.11,ecce ego iacere facio(ſub.fūdamēta,)בַּפּוּךְ è carbū culo erūt lapides tui.Acſi dicat,ait R.D.in cōm.Erunt lapides fundamēti, lapides carbunculi, qui eſt coloris ſtibii,& ſunt gemmæ ſuper quas iacere faciā lapides pa rietis. R. Abrahám dicit eſſe lapidē pretioſum nigri- & ſic nō eſt carbūculus qui eſt coloris carbonis igniti.

פּוֹל Faba.2.Sem.17.28,וּפוֹל & fabā.Idem Iechez.4.9.

פֶּן Vnde פֶּן, Ne forte. quanquam poteſt eſſe radicalis dictio. in vtraque radice ponitur à R.D. Gen. 3.3, פֶּן־תְּמֻתוּן ne forte moriamini. Hæc dictio iungitur fatum futuris verborũ. Semel inuenitur cum præterito vice futuri. 2.Semu.20.6, פֶּן־מָצָא לוֹ עָרִים ne forte inueniat ſibi vrbes. Vnde & Tharghũ habet futurum, ne forte יִשְׁכַּח inueniat. Hinc verbum, Pſal.88.16, tuli terrores tuos, אֶפְוָנָה hæſitabo. addubitabo. Quod R.D. in lib.rad. hoc modo exponit, Aggrauaui ſuper me terrores tuos, quia iugiter timeo à te, ne forte vſu ueniat mihi ſic & ſic, propter iniquitates. qui enim timet, dicit in corde ſuo, Ne forte ſit hoc & hoc, Ne forte ſit ſic & ſic. Et eſt inſtar אֲקוּמָה. Vide אֶפֶן. Illud autem Prou. 5.6, Semitam vitæ פֶּן־תְּפַלֵּס ne forte ponderes, mobiles ſunt viæ eius, neſcies: R.D. in lib.rad. admiratiue legẽdum cenſet hoc pacto, Semitam vitæ num forte ponderabit? ac ſi dicat, Putas forte ponderabit ſemitam vitæ: nõ faciet, ſed mobiles erunt greſſus illius: non ſciet. i. reipſa non ſentiet, donec moueantur greſſus eius ad mortem. R. verò Ionáh expoſuit pro לֹא: & ſic illud Iehah.27.3, פֶּן יִפְקֹד non viſitabit.

פָּרַץ Diſpergere, Conterere, confringere cum diſperſione. 1.Semu.14.34, Et dixit Saúl, פְּצוּ בָעָם diſpergimini (aut diſpergite vos) in populum. Gene.11.4. ne forte נָפוּץ diſpergamur ſuper faciem vniuerſæ terræ. Proue.5.16, יָפוּצוּ diſpergantur fontes tui foras. Iechez. 34.5, וַתְּפוּצֶינָה & diſperſæ ſunt abſque paſtore. Et in niphál, Gene.10.18, נִפְּצוּ diſperſæ ſunt. Irme.10.21, & omnis grex eorũ נְפוּצָה diſperſus eſt. Et in hiphhíl, Deu. 4.27, וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם & diſperget vos Dominus. Et 28. 64, וְהֵפִיצְךָ & diſpergere faciet te. Iób 18.11, וְהֵפִצֻהוּ לְרַגְלָיו & diſpergent eũ pedibus ſuis. ſub. fugientem huc & il-

luc. R. Moſeh hoc modo exponit, Ponent eum diſperſum, & contritũ in loco in quo eius pedes ſtant. Verbũ enim ſignificat diſpergere rem contritam in diuerſas partes. Et R. Abrahám Peruſól, Diſpergent illum, & elongabunt illũ à domo ſua, vt eat huc & illuc pedibus ſuis, vt cibum (ſi poſſit) inueniat. R. Leuí, Et diſpergent illum è loco ſuo, vt huc atque illuc fugiat pedibus ſuis. Nachum 2.1, Aſcendit מְפִיץ qui diſpergit. aut conterit diſpergendo. Prouer.25.18, מָפֵיץ conterens (.i. malleus) & gladius &c. Eſt participiũ, ait R.D. vel eſt nomen. i. malleus quo petræ conteruntur. Vel ſecundũ R. Leuí, inſtrumentum quod perdit & conterit, aut diſpergit. vt malleus ſiue maſſa inſtrumentũ bellicum: ſic forſan appellatũ quòd diſpergantur homines à facie eius. Ieche.20.23, לְהָפִיץ אֹתָם vt diſpergam eos. Iób 40.6, הָפֵץ עֶבְרוֹת אַפֶּךָ diſperge iras furoris tui. Et 37.11, יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ ſpargere faciet (diſperget) nubem pluuiæ ſuæ. עֲנַן enim eſt in regimine genitiui. ita R.D. in cõment. Et 38.24, יָפֵץ קָדִים עַל־אֶרֶץ ſparget Subſolanum ſuper terrã. Exod. 5.12, וַיָּפֶץ הָעָם & diſpergere fecit populũ in omnem terram AEgypti. Eſt enim tranſitiuum. Poteſt eſſe & intranſitiuum, pro Et diſperſus eſt populus. & ſic habet Tharghũ, וְאִתְבַּדַּר & diſperſus eſt. Et verbũ quadratũ, aut Pohél, Irm.23.29, Et ſicut malleus פּוֹצֵץ סָלַע cõterens petram. diſpergendo ſcilicet particulas eius huc & illuc. Et in hithpahál, Chab.3.6, וַיִּתְפֹּצְצוּ, Et cõtriti ſunt montes ſeculi. Et verbum geminatũ in pohél, Iób 16.12, Et apprehendit ceruicem meã, וַיְפַצְפְּצֵנִי & cõtriuit me. Nomẽ, מַפִּיץ, Malleus, vt in participio. תְּקוּמָה, inſtar תְּפוּצָה, Diſperſio, præpoſito ת. Plura. תְּפוּצוֹת. Et cũ chólẽ, Irm.25.34, תְּפוּצוֹתֵיכֶם & diſperſiones veſtræ

פור Irritare, ſeu irritum facere, Frangere, confringere, conterere. Ex cal habes macór in hithpahál. Et in hifhíl eſt eius frequens vſus. Geneſ. 17. 14, אֶת בְּרִיתִי הֵפַר pactum meũ irritum fecit. Iechez. 17. 15, וְהֵפַרְתָּה לִי הֵפֵר אֶת בְּרִיתוֹ irritauit pactũ eius. 2. Semu. 15. 33, וְתָפֵר לִי אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל & irritabis mihi conſiliũ Achithophel. Ieſah. 44. 25, מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים irritat ſigna mendacium. Num. 30. 13, & ſi הֲפֵר יָפֵר אֹתָם irritando irritauerit illa vir ſuus. 1. Reg. 15. 19, הַפֵּרָה אֶת בְּרִיתְךָ irrita pactum tuũ. Iudic. 2. 1, non אַפֵּר בְּרִיתִי irritabo pactũ meum. Et in hofhál, Irme. 33. 21, Etiã pactum meũ תֻּפַר irritabitur cum Dauid. Zechar. 11. 11, וַתֻּפַר & irritatũ eſt in die illa. Et in pohél, Pſa. 74. 13, Tu פּוֹרַרְתָּ בְעֻזְּךָ יָם fregiſti (diuiſiſti) in fortitudine tua mare. Et in hithpahal, Ieſah. 24. 19, פּוֹר הִתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ confringendo cõfringetur terra. Et geminatum, Iiob 16. 12, Pacificus (quietus, fœlix) fui, וַיְפַרְפְּרֵנִי & cõfregit me. Sunt autẽ qui exponunt ex hoc illud Ieſah. 2. 20, לַחְפֹּר פְּרֻוֹת fodienti foueas. Vide expoſitionem in חָפַר. Hinc פּוּרָה, Torcular: quòd calcant, & confringunt vuas in medio eius. Ieſah. 63. 3, פּוּרָה דָרַכְתִּי tor cular calcaui ſolus. Hinc & פּוּר, Sors. quod exponitur Eſter 3. 7, proiecit פּוּר הוּא הַגּוֹרָל pur, hoc eſt ſortem. Et 9. 26, Idcirco vocauerunt dies iſtos פּוּרִים ſortes, propter nomen הַפּוּר ſortis.

פוש Multiplicare. Chabac. 1. 8, וּפָשׁוּ פָּרָשָׁיו & multiplicabũtur equites eius. Malachi 4. 2, וּפִשְׁתֶּם & multiplicabimini. Irme. 50. 11, תָּפוּשׁוּ multiplicabimini. Et in nifhál, Nachum 3. 18, נָפְשׁוּ multiplicati ſunt (vel diſperſi ſunt, vt Tharghum) populus tuus ſuper mõtes.

Nomen, פֻּשׁ, Multitudo. Iiob 35. 15, Et non cognouit בְּפֻשׁ in multitudine valde. Vel, multũ valde. aut, non

ſub. completæ ſunt. R. D. in comment. Hæc dictio (inquit) venit præter morem, quia פ eſt cũ chólem, & ת ſecundum cũ chiríc: & ſecundum normã פ debuerat eſſe cum ſúrec, & ת cũ ſéri, quia eſt à תְּפוּצָה inſtar תְּבוּנָה & תְּבוּנוֹת. plurale תְּפוּצוֹת ſicut תְּבוּנוֹתֵיכֶם & תְּשׁוּבוֹתֵיכֶם. Et dicimus quòd תְּפוּצוֹתֵיכֶם ſicut תְּפוּצוֹת venit פ cũ chólem propter ſimilitudinẽ pũctorũ, ſicut שִׁרְיוֹתֵךְ. Et venit ת cum chiríc, ſicut & Irme. 15. 11, תְּחוּנָתֵךְ.

פוק Impĩgere, offẽdere, Ruere, cadere, Educere, producere. Ieſah. 28. 7, פָּקוּ פְלִילִיָּה impegerunt (offenderunt) in iudicio. Deficit enim ב in פְלִילִיָּה. Vnde R. D. in lib. rad. & cõment. exponit כָּשְׁלוּ בַּמִּשְׁפָּט offenderunt in iudicio, & non iudicauerunt iudicium veritatis ſacerdos, & propheta, quibus incumbebat vt docerent legem, vt iudicarẽt iudiciũ veritatis. R. Abrahám, פָּקוּ (inquit) eſt verbũ tranſitiuũ: vel deficit dictio דִּבְרֵי, vt ſit, in verbis iudicii. Et hoc eſt rectum: & eſt verbũ intranſitiuum. Et in hifhíl, Irme. 10. 4, Et malleis roborauerunt eos, וְלֹא יַפִּיק & non cadet. i. non egredietur à ſua diſpoſitione, neque cadet. vel, & non egredietur è loco ſuo. vtroque modo exponit R. D. in comment. Et eſt intranſitiuũ. Prouer. 3. 12, & homo qui יַפִּיק תְּבוּנָה eduxerit (protulerit, ſub. in lucem) intelligentiã. Prouerb. 8. 35, qui enim inuenit me, inuênit vitam, וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְהוָה & eduxit beneuolentiã à Domino. Vel voluntatem. i. quod voluit. Pſal. 140. 9, cogitauit ipſe אַל תָּפֵק ne educat. nempe ad opus, illud quod cogitauit. i. ne perficiat.

Nomen, פִּיק, Offendiculum. Nachũ 2. 10, וּפֶקַּ & offendiculum genuum. ita R. D. in lib. rad. & comment. Nam genua timentium valde, ſe inuicem offendunt, ita vt homo ferè ruat.

cognouit multitudinẽ(ſcilicet peccatorũ ſuorum) val
de:eſt ex hac radice, licet ſit cum pathách. Sunt enim
plæraque cũ pathách in nominibus quorũ ſecunda li-
tera radicalis quieſcit. Et eſt ſenſus,Nõ cognouit Iiób
multum valde vias Domini,atque iudicia eius:idcirco
iraſcitur,& multiplicat verba. Fluuius quoque פִּישׁוֹן
qui habetur Geneſis 2.11, poteſt deduci ab hac radice,
quòd aquæ eius ſint multæ, aut quia multiplicãtur, &
creſcunt præ aliis fluminibus.

פּוֹת Cardo oſtii. Plurale,1.Reg.7.50,וְהַפּוֹתוֹת & cardi-
nes oſtiis.Significat etiã turpitudinem.Ieſah.3.
17,פְּתָהֶן turpitudinẽ earum nudabit. Poteſt etiã dedu
ci à פֵּאָה,vt ſignificet cæſariem.R.Abrahám in cõmen.
Sunt(inquit) qui dicũt deficere א, exponẽtes cæſariem
capitis earum.At rectũ eſt in oculis meis vt ſit à פּוֹת,&
ſignificet podicem earum,ſeu partes poſteriores.

פָּזַז Eſt חָזַק, Roborare, fortificare.Gen.49.24,וַיָּפֻזּוּ זְרֹעֵי
יָדָיו & roborata ſunt brachia manuũ eius.R.Selo-
móh, Et deaurata.i. auro ornata brachia. Idem R. D.
Et in pihél, 2.Semu.6.16,Et vidit regem Dauid מְפַזֵּז
viriliter agentem,& ſaltantem,&c. Mos enim ſaltan-
tium eſt vt roborẽt cingulum lumborũ ſuorũ, quum
ſaltare volunt. Et à fortitudine dicitur פָּז, Aurũ opti-
mum,& purificatum,quod eſt fortius.Pſal.21.4,coro-
nam פָּז auri.i.auream.Et 19.11,Deſiderabilia præ auro,
& præ auro multo. Et participiũ paſſiuum ex
pihél,1.Reg.10.18,& texit illud auro מְפֻזָּז depurato.aut
roborato. Et cũ א redundante,inquit R.D. Dani.10.
5,accincti auro אוּפָז puro. vel forti & roborato. Nomẽ
loci eſſe arbitror, quia ſcriptũ eſt Irme.10.9,Argẽtum
extenſum de Tharſis adducetur,& aurũ מֵאוּפָז de Vpáz.

Tharghum,de Ophir.Vbi & R.Dauid in cõment.no-
men loci eſſe ſcribit, ita forſan appellati, quòd auro
abundet optimo.

פָּזַר Diſpergere. Vnde participiũ fœmineum ex cal,
Irme.50.17,שֶׂה פְּזוּרָה pecus diſperſum Iſraél. Et
in nifhál,Pſa.141.7,נְפֻזְּרוּ diſperſa ſunt oſſa noſtra. Et
in pihél,Pſal.53.6,פִּזַּר עַצְמוֹת חֹנֶךָ diſperſit oſſa caſtrame-
tantis contra te.Ioël 3.2,פִּזְּרוּ diſperſerunt. Prouerb.11.
24,eſt מְפַזֵּר diſpergens.Eſter 3.8,Eſt populus vnus מְפֻזָּר
diſperſus.Pſal.147.16,ſicut cinerem יְפַזֵּר ſparget.

פָּחַד Pauere,formidare,timere. Pſal.119.161,וּמִדְּבָרְךָ
פָּחַד לִבִּי & à verbo tuo (vel verbis tuis: eſt enim
duplex lectio) formidauit cor meũ.Ieſa.60.5,וּפָחַד & pa
uebit,& dilatabitur cor tuum.i.erit pauor miſtus lætí-
tia.Hoſe.3.5,וּפָחֲדוּ אֶל יְהוָה & timebunt Dominũ.i.& ti-
muerunt à Domino.Prouerb.3.24,Non תִּפְחָד timebis.
Et in pihél,Prouerb.28.14,Beatus homo מְפַחֵד qui ti
met ſemper. Ieſah.51.13,וַתְּפַחַד & timuiſti iugiter. Et
in hifhíl, Iiób 4.14,וְרֹב עַצְמוֹתַי הִפְחִיד & multitudinẽ oſ-
ſium meorũ terruit. Nomen,פַּחַד, Pauor,Formido,
Timor. Gene.31.53,Et iurauit Iahacób בְּפַחַד per pauorẽ
patris ſui.i. per Deũ quem timebat Iſchác pater ſuus.
Pſal.119.120,מִפַּחְדֶּךָ præ timore tui. Irme.2.19,Et nõ eſt
פַּחְדָתִי pauor mei in te. Iſtud eſt fœmineum à
plurale maſculeũ, Iiób 15.21,vox פְּחָדִים pauorũ. Alia
ſignificatio,Iiób 40.12,Nerui פַּחְדֵי teſticulorum eius.

פֶּחָה Vnde פֶּחָה, Dux.פ eſt cũ ſeghól,& eſt ex daghef
ſatis,licet nõ dagheſſetur, quia ח non ſuſcipit
daghés: & ח eſt ſignum fœmineũ, (cuius radicale de-
ficit)licet ſit maſculeũ,vt numeralibus vſuuenit שְׁלִשָּׁה
& חֲמִשָּׁה . quod & propriis nominibus ſæpe euenit, vt

תוגַרְמָה Togharmáh,& רַעְמָה Rahamáh,אֱלִישָׁה Eliſáh, & idgenus multa: & ה in his nominibus non eſt ſignum fœmincum,ſed redundat. Nechem.5.14,Panem הַפֶּחָה ducis non comedi. Et in regimine eſt totum cum pathách,& breue,Chag.1.1,פַּחַת ducē Iehudáh.præter vnū longum,ſecundum R.D, Chag.2.3,פַּחַת ducem Iehudáh. Venit etiã cum ת,licet non ſit in regimine,vt 2. Reg.18.24,Et quomodo reſpódebis faciei פַּחַת אֶחָד ducis vnius,&c. Malachi 1.8,לְפַחְתֶּךָ duci tuo. Nechem.2.7,פַּחוֹת duces. 1.Reg.20.24,Et pone פַּחוֹת duces pro eis. pro פַּחוֹת.Vnum enim ו eſt loco ה literæ radicalis,quæ deficit in פַּחוֹת. Illud autē Nechem.5.14, vt eſſem פַּחָתָּם dux eorum:ponitur pro פַּחְתָּם,ſicut צוּרָתָם pro צוּרָם.

פָּחַן Feſtinare, accelerare, leuem, mobilemque eſſe. Sephan.3.4,Prophetæ eius פּוֹחֲזִים feſtinantes.leues,velocéſque. R.D.in cõment. & lib.rad. קַלִּים leues ſcientia.aut cognitione.R.Abrahám in cõmen.vacui. .i.non eſt eis ad comedendum.Iudic.9.4,viros vacuos & leues.ſub.cognitione,ſecundū R.D.in lib.ra. Vel leues,mobileſque ad rapiendū: quia non erat illis vnde viuerent:ſecundū eundē in cõm. Tharghū,viros vacuos & temerarios, audacéſque atque liberos. Vel,abiectos,atque cõtemptibiles. vnde & alii codices habent & contemptibiles,inquit R.D.in comment. Nomē,פַּחַז,Feſtinatio,Leuitas,Velocitas,Motus.Gene.49.4,פַּחַז velocitas ſicut aquæ.acſi dicat,Motus,& leuitas(aut velocitas imaginationis fuit tibi, ſicut aquæ leues, velocéſque)quæ defluunt. Idcirco non excelles,aut non erit tibi excellentia,aut dignitas. R. Selomóh in cõmēt.פַּחַז eſt nomen ſubſtantiuū:idcirco habet longū accentū: & eſt totū cum pathách punctatum

tum. Si eſſet præteritū,partim eſſet cum camés,& partim cum pathách,eſſétque breue.acſi dicat,Feſtinatio qua feſtinaſti vt oſtenderes irā tuam, ſicut aquæ quæ feſtinant ad curſum ſuū.Idcirco non multiplicaberis, vt accipias omnes has dignitates quæ cõueniebant tibi,primogenitură ſcilicet, ſacerdotium, ac regnū. Sic etiam R.Abrahám,quia feſtinaſti ſicut aqua,non erit tibi dignitas. Alia forma,פַּחֲזוּת. Irme.23.32, Et errare fecerūt populū meū mendaciis ſuis וּבְפַחֲזוּתָם & leuitate ſua.i.blāditiis ſuis.Vel leuitate ſua.i.leuitate cognitionis ſuæ,ſecundum R.D.in cõment.Vel feſtinatione.

פֶּחָם Carbo. Ieſa. 54.16, Creaui fabrum ſufflantem in igne פֶּחָם carbonem. פֶּחָם Dux eorū: quære in פֶּחָה in fine.

פַּחַת Fouea, cū pathách propter ה alioqui eſſet inſtar אֶרֶץ. Irme.48.28, in lateribus oris פַּחַת foueæ.Et 44, cadet in הַפַּחַת foueam. 2.Semu.18.17, בְּאֵחַת הַפַּחְתִּים in חַגְוֵל in foueam grādem. Et 17.9, latet פַּחַת defectus vna foueārū. Alia forma, Leuit.13.55,פְּחָתָה eſt.Et in hac ſignificātia frequenter vtūtur hac dictione doctores Hebræorum: vt cum dicūt לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר neque plus,neque minus,& idgenus multa.

פַּטְדָה Vnde פִּטְדָה,Lapis pretioſus viridis. & ſecūdum R.Ionáh,in lingua Harabica vocatur זְמַרְגַּד ſmaragdus.Exod.28.17,& 39.10.

פָּטַר Eſt שָׁלַח,Mittere,emittere, dimittere. Vnde & pro שָׁלַח,Tharghū ſæpe vertit פָּטַר.Significat & פָּתַח Aperire.2.Paralip.23.8,Quia non פָּטַר dimiſerat Iehoiadáh ſacerdos אֶת־הַמַּחְלְקוֹת diuiſiones. ſub.vt abirēt, ſed retinuit.Prouerb.17.14,פּוֹטֵר מַיִם emittens(aut aperiens)aquas,principiū eſt contentionis.quia ſcilicet a-

quas quas dimisit, & defluxerunt, nō potest quispiam restituere:& sic est principiū contentionis.1.Paralip.9. 33. Et isti cantores capita patrū leuitarum in cubiculis פְּטוּרִים dimissi: quia die ac nocte erāt super eos in operandi) die, noctúque operam dabant, & manebant in cubiculis.1.Sem.19.10,וַיִּפְטַר & dimisit se(.i.declinauit) à facie Saul. Est intransitiuú. Et in hifhíl, Psal.22.8, יַפְטִירוּ בְשָׂפָה dimittēt(aut emittēt)labio.sub.verba. Vel potius,Aperient labiū. ב enim est ad ornatū, ait R.Abrahám.Vel deest(vt dicit idem)dictio מִלָּה sermonē.i. aperient labiū in sermone.Et hoc(inquit)est rectū. R. D.in comment.Emittent verba(sub.subsannatoria,& deriforia)per labium. Nomen,פֶּטֶר,Emissio,Apertio. Et quia primogenitus quum emittitur è vulua, illam aperit,& diuidit primus:vocatur פֶּטֶר.Exod.13.2,Sanctifica mihi omnē primogenitum,פֶּטֶר apertionē omnis vuluæ.i.primogenitum qui aperit vuluam. Et cum nfœmineo,פִּטְרָה. Et in regimine,Num.8.16,pro פִּטְרַת apertione omnis vuluæ. Sunt etiam פְּטוּרִים Emissiones,apertionésque florum, vt 1.Reg.6.18,וּפְטוּרֵי צִצִּים & apertiones florum.Vel apertionibus.

פַּטִּישׁ Vnde פַּטִּישׁ,Malleus magnus. Iesah.41.7,Molificātem(leniorē reddentem) פַּטִּישׁ malleum. secundum R.Abrahám,& R.Dauid.Irme.50.23,Et cōfringetur פַּטִּישׁ malleus.

פִּיד Est עֵיד,Contritio,afflictio,euentus malus.Prou. 24.22,וּפִיד & cōtritionē amborū quis scit?Iób 31. 29, Si lætatus sum בְּפִיד in cōtritione odio habētis me. Secūdum R.Leui,illud Iób 12.5,לַפִּיד בְּוּז lampas(aut tæda)contempta:est ex hac radice,& ל est litera deser-

uiens:pro,ad contritionem.Vide in לַפִּד. Vtroque modo exponit R.Abrahám Perusól.

פִּים Vnde פִּימָה,Lúbricus in vētre viri pinguis.Iób 15. 27,& fecit פִּימָה lumbricū in iliis. Sed R. Moséh, & R.Abrahám, & R.Leui exponút פֶּה os, aut פְּיוֹת ora: hoc est & fecit ora in iliis præ multitudine pinguedinis.Quum enim pinguedo(inquit R.Moséh)est gemi nata,facit instar os. Et R.Abrahám, Præ multitudine pinguedinis fecit ora,& rugas in iliis,& lumbis.R.Dauid in lib.rad. קְמָטִים rugas:alii lumbricos.R.Abrahám auenhezra, Et fecit ora, &c. acsi opus esset vt faceret ora in iliis ad educendum adipem. Tharghum, רוּעֲבָא viride.i.vlcus viride:vel virorem.

פָּכָה Egredi,exire.In pihél, Iechez.47.2, Et ecce aquæ מְפַכִּים egrediebātur è latere dextro. Hinc פַּךְ,Lenticula,vas oleariū:quòd ex illo educant,& euacuent oleum,sic appellatum. 1.Semu.10.1,Et tulit Semuél אֶת־פַּךְ lenticulam olei.

פָּכַר Vnde פַּכֶּרֶת,Pochéreth, nomē proprium vnius è seruis Selomóh, vt habes Hezræ 2. 57. Vnde ignōro cur R.Ionáh posuerit פָּכַר radicem, citans dum taxat prædictum propriū nomen. Nomina enim propria imponuntur ab aliquo proprio euētu noto apud illos qui nomina ipsa imponunt.

פָּלַל Iudicare,& Orare.In pihél,Iudicare.1.Semu.2. 25,וּפִלְלוֹ iudicabit illum Deus.vel iudex, vt vult R.D.in cōment.Tharghū,Si peccauerit vir in virum, nónne adducēt coram iudice, & audiet verba illorū,& diudetinter illos?.i.dirim et litē quæ est inter illos.R. D.in lib.ra.iudicabit illum iudex, & eripiet illum qui est innocens,è manu socii sui,quū illi quod rectum est

vt faciat, iusserit. vel, faciet declarationẽ inter eos. Et si in Dominũ peccauerit vir, quis יִתְפַּלֶּל־לוֹ iudicabit (vel disceptabit) pro illo? acsi dicat, Quis erit purus vt iudicet, (siue vt iudex cõstituatur cũ illo,) & dicat, faciemus inter nos iudiciũ sic & sic? Et dixit de iudicãte יִתְפַּלֶּל־לוֹ in hithpahál passiuo: quẽadmodum dixit in nifhál passiuo Ieche. 20.35, וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם & iudicabo vobiscum, &c. eo quòd iudex referens argumẽta, atque probationes vnius alteri, perinde est acsi ipse iudicaret, quum iudicandorum dicit verba. Et in comment. Quis iudicabit (siue disceptabit) pro illo? acsi dicat, Quis ingredietur iudiciũ pro illo cũ Domino? Vel, quis precabitur, aut rogabit pro illo? Et sic Tharghum, Et si coram Domino peccauerit vir, à quo rogabit, & remittetur illi? Genes. 48.11, Et dixit Israël ad Ioseph, Videre faciem tuam non פִלַּלְתִּי iudicaui. i. non feci iudiciũ in meipso, quòd amplius faciem tuã videre possem. R. Selomóh, nõ cogitaui, id est putaui amplius videre faciẽ tuã. R. Abrahám auenhezra, Nõ iudicaui in corde meo. Tharghum, סְבָרִית putaui. Ieche. 16.52, Etiã tu porta ignominiam tuã quæ פִּלַּלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ iudicasti sororẽ tuã in peccatis tuis. i. quæ prius iudicasti sororẽ tuã super peccatis suis, quãdo cœpit male agere: & nunc ad male agendum peior es illa, & iustificasti sororẽ tuam in peccatis tuis, quæ multiplicasti plus quàm illa. Psal. 106.30, Et stetit Pinechás, וַיִּפְלֶל & iudicauit. i. iudiciũ fecit, quia transfixit Zimri, & Cozbi filiã Sur, vt exponit R. D. in lib. rad. & in cõment. & R. Abrahám. Tharghũ, וְצַלִּי & orauit. aut precatus est. R. Himmanuel, Et fecit opus iudicum. quũ enim essent iudices, nõ expectauit vt iudices viderent iudiciũ suum, sed ex seipso fecit iudiciũ

transfossis adulteris. Et in nifhál, opinione R. Iehudáh, Ieche. 28.22, וְנִפְלָל & iudicabitur vulneratus in medio eius. Vel est verbũ geminatũ à נָפַל, pro, & corruet. Vide נָפַל. Et in hithpahál, 2. Paral. 30.18, Quia הִתְפַּלַּל orauit. 2. Reg. 20.19, pro quib' הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי orasti ad me. 1. Reg. 8.28, מִתְפַּלֵּל orat. Iiób 42.10, בְּהִתְפַּלְלוֹ quum orauit ipse. 1. Sem. 12.19, הִתְפַּלֵּל ora. Psal. 5.3, ad te אֶתְפַּלֶּל oro. Irme. 7.16, Et tu אַל־תִּתְפַּלֵּל ne ores pro populo hoc.

Nomen, præposito ת, Iesah. 1.15, Quũ multiplicaueritis תְּפִלָּה orationem. 1. Reg. 8.28, ad תְּפִלָּה orationẽ serui tui. Iesah. 38.5, Audiui תְּפִלָּתֶךָ orationem tuam. Psal. 72.20, Perfectæ sunt תְּפִלּוֹת orationes. Tóar, Iiób 31.28, Et est iniquitas פְּלִילִי iudicata. aut iudicanda, vel iudicedigna. Deuter. 32.32, Et inimici nostri פְּלִילִים iudices.

Nomen, פְּלִילָה, Iudicium. Iesah. 16.3, facite פְּלִילָה iudicium. Alia forma, Iesah. 28.7, Impegerunt פְּלִילָה in iudicio. deficit ב.

פָּלָא Mirabile esse, difficile & absconditum esse. Segregare, separare. In nifhál, Prouer. 30.18, Tria sunt (quæ) נִפְלְאוּ abscódita sunt à me. Subauditur enim אֲשֶׁר. Exod. 33.16, וְנִפְלִינוּ & separabimur ego & populus tuus ab omni populo &c. 2. Semu. 1.26, נִפְלְאַתָה mirabilis fuit amor tuus mihi præ amore mulierum. Est cõmunis duobus signis fœmineis, ת & ה, teste R. D. in Michlol, & lib. rad. Deuter. 30.11, mandatũ &c. נִפְלָאת הוּא מִמְּךָ non est absconditum à te. Psal. 118.23, est נִפְלָאת absconditum in oculis nostris. R. Abrahám in cõment. A Domino fuit iste lapis, & est mirabilis: à פֶּלֶא mirabile. Et in נִפְלָאת, ת est loco ה, sicut & Iechez. 46.17, וְשִׁבַּת, Iesah. 51.21, וְשִׁבְרַת. R. Dauid refert ad תְּשׁוּעָה salutem, id est A Domino fuit hæc salus &c. Idem quoque in Michlol

gregauit Dauid misericordem ab omni Israél vt esset
rex &c.Exod.8.22, וְהִפְלֵיתִי & separabo. Iudic.13.19, וַיַּפְלֵא
& mirificabat facere.Est sine ' coniugationis. R.D.in
cõment.Et angelus mirificabat quando eduxit ignem
de petra,& consumpsit hœdum & sacrificiũ.Psal.17.7,
mirifica(segrega)misericordias tuas. Iesah.
29.14, idcirco ego addo וְהַפְלֵא
mirari faciam populũ hunc,vt mirari faciam,& mira-
bile.R.Abrahám in cõmen.vt abscodam,siue occulte
à populo hoo &c. quia non intelligent. Et idcirco di-
xit postea,Et peribit sapientia &c.Et sunt (inquit) qui
exponunt,vt mirabilia faciam populo huic,iuxta illud
Exo.15.11, עֹשֵׂה־פֶלֶא faciens mirabile.Et secundũ opinio
nem meã hoc est sicut illud.R.D.in comment. Idcir-
co ego addo malũ grande super illud quod adduxi vo-
bis,vt mirari faciam,id est vt adducã malum super po
pulum hunc,adeò vt mirabile futurum sit in oculis vi
dentis:iuxta illud Thre.1.9, וַיֵּרֶד פְּלָאִים & descendit mi-
rabiliter. Idcirco geminauit, vt mirari faciam. Thar-
ghum,Idcirco ego addo vt deleã populum hunc dele-
tionibus mirabilibus.Ioël 2.26,qui fecit vobiscũ לְהַפְלִיא
ad mirificandum.i. miris beneficiis, & ad miraculum
vsque vos affecit. Vno enim anno reddidit eis fructus
quatuor annorum . Exod. 11.7, vt sciat quòd Domi-
nus יַפְלֶה diuisit inter AEgyptũ & Israél. Leuit.27.2,vir
quũ יַפְלֶא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ separauerit votũ in æstimatione tua
animarum Domino.Exponit R.Selomóh & R.D.Vir
qui declarauerit ore suo votũ in æstimatione animæ.i.
vt det æstimationẽ animæ suæ. Et בְּעֶרְכְּךָ est sicut עֶרְכְּךָ
in æstimatione.R.Abra.in cõm.Vir qui se expoluerit,
& declarauerit votũ in &c.Et est sẽsus,Qui vouerit vo

dicit poni pro נִפְלָאָה,& mutatum esse ה in ת quiescens.
Psa.139.14, נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ terribilia(sub.sunt
opera tua) mirabilis fui,mirabilia opera tua,& anima
mea scit valde.In quẽ locũ R.Abra.sic scribit,נוֹרָאוֹת est
tóar לַעֲלִילוֹת operũ:pro,terribilia opera,sicut Gen.42.7,
& locutus est cum eis dura,id est verba dura. R.Moséh
dixit dictionem Valde,coniungi cum Mirabilia opera
tua.Psal.119.8,præcepta tua custodiam,ne derelinquas
me vsque valde,id est, custodiam vsque valde,ne dere-
linquas me.Et est rectum.R.Dauid in cõment. Opera
tua terribilia sunt in formatione mei:super quibus cõ
fitebor tibi quòd mirificatus sum in formatione, quia
mirabilia sunt opera tua in me.Et anima mea cogno-
scit valde. i. opera tua sunt mirabilia valde, & anima
mea intellectiua cognoscit opera tua miranda , & su-
per his confitebitur tibi,quod haudquaquam aliis ani
mantibus vsuuenit. Exod.34. 10, coram omni populo
tuo faciã נִפְלָאֹת mirabilia. Psal.72.18,faciens נִפְלָאוֹת mi
rabilia solus.Psal.111.4, לְנִפְלְאֹתָיו mirabilibus eius.Et 9.
2, נִפְלָאוֹתֶיךָ mirabilia tua. Deuter. 17. 8, כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר
quum abscondita fuerit à te res. Irme.32.27, הֲמִמֶּנִּי יִפָּלֵא
nũ à me abscondetur aliquid? Et in hifhíl,Ie-
sa.28.29, הִפְלָא עֵצָה mirificauit consilium.pro הִפְלִיא. de-
ficit enim ' coniugationis.Psal.31.22, הִפְלִיאָה חַסְדּוֹ לִי miri
ficauit misericordiã suam mihi.Exo.9.4, וְהִפְלָה & sepa-
rabit Dominus inter pecudes Israél &c. scribitur cũ ה,
inquit R.D.Deute.28.59, וְהִפְלָא יְהוָה מַכֹּתְךָ separabit Do
minus plagam tuã.à plagis aliis scilicet,quia erunt ma
iores,& perseuerãtes.scribitur cum א, & legitur more
desinentiũ in ה,ait R.D.in Michlól.Sic scribitur cũ א,
secundum eundem in lib.rad.illud Psal.4.4,& scitote
quòd הִפְלָה segregauit Dominus misericordẽ sibi.i.Se-

rum,dicens,Si Dominus fecerit mihi ſic, redimá animam meã ſecũdum æſtimationem mei, aut filiorum meorũ ſuper me,vel æſtimationem animalis. & כ vltimum in בְּעֶרְכֶּךָ,ſecundũ opinionem grammaticorum redundat: & ſenſus eſt בְּעֶרֶךְ. Sunt qui dicunt כ eſſe ſignum pronominis.i.ſecundũ æſtimationem tuã, ô ſacerdos.Animarum(inquit) tam hominũ quàm aliorũ animantiũ. Et in pihél,Leuit.22.21, & vir quũ obtulerit ſacrificium Domino לְפַלֵּא־נֶדֶר vt ſeparet votũ. vel declaret,ſecũdum R.D,&c. Et in hithpahál,Iiób 10.16,תִּתְפַּלֵּא בִי mirificaberis(mirificabis te:vel mirificum, mirabilémque facies te) in me. Nomen tóar, פֶּלֶאי, Mirabilis. Iudicũ 13. 18, vt quid interrogas de nomine meo,& eſt פֶּלֶא mirabile?Eſt cũ א quieſcente,& cum ghól,quia eſt longũ, inquit R.D. in Michlól:alioqui debuerat eſſe vt עִבְרִי.Eſt tóar(inquit idem in lib.rad.) nominis Dei mirabilis. Acſi dicat,Nomen meũ eſt mirabile,& excelſum,vt non poſſim oſtendere tibi.Et ſic ad Iahacób patrem noſtrũ,cui nolebat angelus indicare nomen ſuum,ait,(Geneſ.33.29,) Vt quid interrogas de nomine meo?Et hoc fuit, quòd angeli conſpiciebãtur illis in hominum ſimilitudine,& non manifeſtabant illis ſe eſſe angelos. Idcirco ſuũ nomen non memorabant.Et ſic,vir cuius nomen ignorat qui memorat:aut ſi ſcit, non vult illum nominare nomine proprio,dicitur פְּלֹנִי talis.Ruth 4.1,ſede hic פְּלֹנִי אַלְמֹנִי talis, talis. Nomen,פֶּלֶא,Mirabile,mirũ,miraculum. Exo. 15.11,faciẽs פֶּלֶא mirabile.Pſal.77.12,פִּלְאֶךָ mirabile tuũ. pro mirabilia tua. Plurale maſculeũ,Thre.1.9,Et deſcendit פְּלָאִים mirabiliter. Fœmineũ,Pſal.119.129,פְּלָאוֹת mirabilia (vel occulta) teſtimonia tua. Alia forma, præpoſito

præpoſito מ.Iiób 37.16,מִפְלְאוֹת. Tóar cũ quinque punctis ſecundum R.D.quanquã pleraque exemplaria impreſſa habeant ſex. Ieſah.9. 6,& vocauit nomen eius, פֶּלֶא admirabilem.Et fœmineũ inſtar שְׂרִירָה פְּלִיטָה פְּלִיט maſculeis.Pſal.139.6,פְּלֵאִיָּה דַּעַת מִמֶּנִּי occulta ſcientia à me.Vel mirabilior eſt ſcientia quàm ego. Scribitur(inquit R.D.)פְּלֵאִיָּה,& legitur פְּלִיאָה:& idem eſt ſenſus ,quanquam ſint duæ ſpecies.Nam פְּלֵאִיָּה eſt fœmineum à פֶּלֶא ſuprà memorato: פְּלִיאָה verò eſt fœmineum à פָּלִיא,inſtar נָבִיא,cuius fœmineum eſt נְבִיאָה.Dixit Dauid,Hæc ſcientia eſt mirabilior, & altior me, ita vt illam non poſſim attingere.

פָּלַג Diuidere,ſeparare.In pihél,Iiób 38.25,Quis לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה diuiſit inundationi aquæductum? Pſal.55.10,פַּלֵּג לְשׁוֹנָם diuide linguã eorum. Et in nifhál, in diebus illius נִפְלְגָה diuiſa fuit terra. Nomen, פְּלֶגָה,Diuiſio.Iudic.5.15,בִּפְלֻגּוֹת in diuiſionibus Reuben (quibus diuiſit ſe à fratribus ſuis,& non eſt egreſſus ad præliũ hoc)magnæ cogitationes cordis.Vide expoſitionẽ loci in חֵקֶר. Alia forma,2.Para.35.5,לְמִפְלְגוֹת in diuiſionibus(portionib',fũctionibus diuiſis) domus patrũ.

Alia item,præpoſito מ,2.Paral.35.12,לְמִפְלַגּוֹת ſecundũ diuiſiones(aut partes,functiones)domus patrũ. Alia præterea, cum ſex punctis, פָּלֶג, Riuus : ſic appellatus, quòd à ſuo fonte diuidatur. Pſal.65. 10, פֶּלֶג riuus Dei. Ieſah.30.25,פְּלָגִים riui.Pſal.1.3,arbor plantata פַּלְגֵי מָיִם iuxta riuos aquarum. Et 46.5,פְּלָגָיו riui eius lætificabũt ciuitatẽ Dei. Vel ſic, fluuius riuuli eius &c. acſi dicat: Egredietur fluuius de Ieruſaláim quæ eſt ciuitas Dei, & eius riui lætificabunt illam. Alia forma,פַּלְגֵּי.Iiób 20.17,non videbit בִּפְלַגּוֹת riuos.

Universidad de Deusto Biblioteca

tundendo illas: & tempore quo emittunt, dolore affi-
ciuntur. Nomen, פֶּלַח. Iudic. 9. 53, Et proiecit mulier
vna פֶּלַח רֶכֶב fragmen molæ. sub. superioris, quæ latinis
dicitur catillus, & inferior meta. 1. Semu. 30. 11, & dede-
runt ei פֶּלַח דְּבֵלָה fragmẽ caricæ. Iiób 41. 15, & forte כְּפֶלַח
תַּחְתִּית sicut mola inferior. Sic appellata, quòd sit diui-
sa, & quasi scissa à superiori, aut scissura superioris. Cãt.
4. 3, כְּפֶלַח sicut fragmen mali punici.

פָּלַט Euadere, Eruere, eripere, proiicere, Parere, Elon
gare. Iechez. 7. 16, וּפָלְטוּ פְּלִיטֵיהֶם & euadent eua-
sores earum. scilicet Gentium. Et in pihél, Psal. 18. 3,
וּמְפַלְטִי & erutor meus. Est lene. Et 32. 7, clamoribus פַּלֵּט
eripiendi. pro ereptionis. i. laude & confessione libera-
tionis. acsi dicat, Quum eripiar ab inimicis, laudabo te,
& confitebor tibi. Vel est imperatiuũ: acsi dicat, Cla-
moribus dicentium, Libera, vel erue: sicut quum quis-
piam eripitur à morte, maiorum autoritate, clamatur,
Libera libera. In cõment. exponit, liberationis. Et 56. 8,
num propter iniquitatem פַּלֵּט־לָמוֹ euadere (pro euasio,
& liberatio) eis? R. D. in lib. rad. proiectio, & elongatio
eis? Sed priorem, rectã esse scribit, & legendum admira
tiue. Et 17. 13, פַּלְטָה נַפְשִׁי erue animã meam. Et 82. 4, פַּלְטוּ־
דַל eripite pauperem. Iiób 21. 10, תְּפַלֵּט proiiciet fœtũ vac
ca eius. Micháh 6. 14, & quem תְּפַלֵּט eiecerit (vel proie-
cerit) gladio dabo. R. Abrahám, pepererit. Et in hif-
hil, Iesah. 5. 29, Et rugiet, & capiet prædã, וְיַפְלִיט & præda
bitur. R. Abrahám in cõment. Et ostendet se eruere, vt
videat si est qui eripiat. R. D. in comment. Et capiet e-
rutam, quia omnes vrbes Iehudáh accepit præter Ieru
saláim. Tharghũ, וישיזיב & eruet. i. finget se eruere. Mi-
cháh 6. 14, & attinges (scilicet vxorem tuã,) וְלֹא תַפְלִיט &

פֶּלֶד Lampas, aut Tæda. Dicitur per metathesin li-
terarum à לַפִּיד. Nachũ 2. 3, in igne פְּלָדֹת tædarũ
currus. R. Abrahám, Currus, acsi ignis tædarum egre-
deretur in cursu eius. Et dictioni פְּלָדֹת non est socius:
forsan conuersa est ex לַפִּידוֹת. R. D. in commen. Cur-
rus est acsi iret in igne (aut cum igne) tædarũ: quia ro-
tæ currus erant ferreæ, & in cursu illarum in viis su-
per lapides, ignis egrediebatur è medio illarum, vi ac
violentia cursus, ita vt videretur currus esse in igne,
aut cum igne tædarum.

פָּלָה Diuidere, segregare. & quæ solent citari in hac
radice, habes in פָּלָא. Sed in hac potissimum po
nuntur הִפְלָה & הִפְלֵיתִי & הַפְלֶה, & יַפְלֶה, & וְנִפְלִינוּ, quæ in
prædicta radice sunt adducta & exposita: quæ R. D. in
Michlól adducit in ipsa prædicta radice: fatetur tamen
posse esse & ex hac, & ipsius formam sequi.

פָּלַח Est בָּקַע, Scindere, diuidere, findere. Et in cal so
lum participiũ, & in pihél futurum duntaxat
in Sacris literis inuenitur. Psalm. 141. 7, sicut פֹּלֵחַ וּבֹקֵעַ
scindens, & findens (scilicet ligna) in terra. R. D. in cõ-
ment. scribit duo prædicta verba idem significare in di
ctionibus diuersis, & sensum esse, Sicut qui scindit li-
gna, dispergit scissiones huc, atque illuc, sic dispersa
sunt ossa nostra. Et in pihél, Prouer. 7. 23, Donec יְפַלַּח
חֵץ כְּבֵדוֹ scindat sagitta iecur eius. 2. Reg. 4. 39, וַיְפַלַּח & sci
dit in ollam pulmenti. Iiób 39. 6, fœtus suos, תְּפַלַּחְנָה
scindent. ל est cum pathách præter normam. R. Abra-
hám Perusól, Incuruant se: & hoc quia ibices, & cer-
uæ tempore sui partus, quia earum vulua est stricta,
doloribus debilitantur, & incuruant se in terra, & ad
fœtus suos scindentur. pro, scindunt se. Lædunt enim
membranas quæ sunt in ventre earũ, scindendo, & cõ-

non eiiciet fœtum.vel,& non pariet,ſecũdum R. Abrahám. Toar, פָּלִיט, Euaſor,qui euadit,& effugit, fugitiuus,Abiectus.Irm.44.14,& nõ erit פָּלִיט euaſor.Num. 21.29,dedit filios eius פְּלֵיטִם fugitiuos.Deeſt י ſignũ plurale,Ieſah.66.19,& mittam ex eis פְּלֵיטִים euaſores ad gẽtes.i. illos qui euaſerint. Et ſine י formatiuo nominis tóar,Irme.51.50, פְּלֵטִים euaſores à gladio. Iudic.12.4, & percuſſerunt viri Ghilhád ipſũ Ephráim: quia dixerũt פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אַתֶּם abiecti Ephráim,Vos Ghilhád.i. Abiecti qui erãt in Ephráim,dicebant,Vos Ghilhád,quid reputamini in medio Ephráim,& Menaſſéh? Et appellabãtur abiecti פְּלֵיטִים, quòd eſſent veluti fugitiui maiorũ, & exiſtimatorũ. Et ita ſecundũ opinionẽ meã, (ait idẽ R.D.)illud Ieſa.45.20,accedite pariter פְּלֵיטֵי abiecti gẽtium.ל cũ chiric. At in comment.ſic ſcribit, פְּלֵיטֵי &c. acſi dicat, Abiecti(viles)Ephráim vos, quia eſtis diuiſi in medio Ephráim,& Menaſſéh,& nõ eſtis alicuius exiſtimationis.Et quia viri Ephratæi probris illos afficiebans,viri Ghilhaditæ quum illos ſolos inueniebãt per terrã ſuã tranſeuntes,percutiebãt illos.Tamẽ ſecundũ opinionẽ interpretis Chaldaici,dictio אַתֶּם vos,cõiũgitur cũ Ghilhád,& nõ cũ Ephráim.ſic enim habet,Quia dixerũt euaſores fugitiui domus Ephráim, Quid eſtis exiſtimati domus Ghilhád in medio domus Ephráim, in medio domus Menaſſéh? Hobadiáh 14, אֶת פְּלִיטָיו eua ſores eius. Nomẽ, פְּלֵיטָה, Euaſio, Liberatio. Iech.14.22, & ecce remanſit in ea פְּלֵטָה euaſio. Ioél 2.3,etiam פְּלֵיטָה euaſio non erit illi. Exo.10.5, reſiduũ הַפְּלֵטָה euaſionis. 2.Paral.30.6,& reuertetur ad הַפְּלֵיטָה euaſionem.Gene. 32.8,turma remanens לִפְלֵיטָה in euaſionem.i.euadet.

Alia forma, Pſal. 55.9, feſtinare faciam מְפַלְטִי לִי euaſionem(liberationem)mihi.

פָּלַךְ Cum ſex pũctis,Scipio, baculus cui quis innititur:& Fuſus.2.Sem.3.29, tenens בַּפֶּלֶךְ ſcipionẽ. Proue.31.19,& manus eius ſuſtentauerunt פֶּלֶךְ fuſum.

Significat & מָחוֹז, Prouinciam,regionem, terminũ, cõfiniũ.Nech.3.9,princeps dimidii פֶּלֶךְ vici Ieruſalaim.

פָּלַס Librare,ponderare,Dirigere,rectũ facere. Prouerb.5.21,& omnes ſemitas eius מְפַלֵּס dirigit.libbrat,aut ponderat.In cõmen.exponitur,Omnia leuia, ſtatera rectitudinis librat.Et R.Himmanuel,acſi dicat, Omnes viæ, omnia opera viri manifeſta ſunt corã Domino,& omnes ſemitas, & vias eius ſtatera ſuæ ſapientiæ ponderat. Et 4.26, פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ pondera ſemitam pedi tuo.acſi dicat,Pone in bilãcibus intelligẽtiæ tuæ, & pondera ſtatera ſapiẽtiæ tuæ mores tuos, vt reiectis malis,bonos eligas. Virtus mediũ tenet gradũ,deuitãs extremitates, quæ ſunt veluti duæ lances bilanciũ. Et hoc eſt non declinare ad dexterã, neque ad ſiniſtram. Ieſah.26.7, Rectũ callem iuſti תְּפַלֵּס librabis. Pſal.58.3, Iniquitatem manuum veſtrarum תְּפַלְּסוּן ponderabitis.

Nomen,Prouerb.16.11, פֶּלֶס, bilances,& ſtateræ iudicii Domino.פֶּלֶס, Rectitudo ſtaterarum: eſt illud quod ponderans,ſua capit manu,in cuius medio eſt lingula ſtaterarum.Sunt tamẽ qui dicunt פֶּלֶס vocari virgã ferream ſignatã ſignis ad ſciẽdum pondera,ſuper quæ ſigna ponitur lapis,vel aliud pondus,vt notum eſt.

פָּלַץ Terreri,formidare,tremere. In hithpahál,Iob 9.6,Et colũnæ illius יִתְפַּלָּצוּן cõtremiſcẽt. Nomen, פַּלָּצוּת, Terror, Tremor, Pauor. Ieſa.21.4, פַּלָּצוּת tremor terruit me. Et quia idolũ ſuis cultoribus eſt terrori,ac tremori,idcirco vocatur מַפְלֶצֶת: aut per ſubſtãa

tionẽ ſic appellatur idolum, præpoſito מ. 1.Reg. 15.13, quia fecit מִפְלֶצֶת idólũ luco. Alia forma,præpoſito ת, Irme.49.16, תִּפְלַצְתְּךָ idólum tuũ decepit te.vel ſuperbia tua.Vtroque modo exponit R.D.in lib.rad. Et appellauit ſuperbiã per modum ſubſannationis terrorem, & tremorem,quia ſunt oppoſita ſuperbiæ. Et in commẽ.exponit idólum tuũ.aut idololatria tua.Vel terror tuus,qui iniectus fuerat vicinis tuis,quum omnia tibi ex ſententia ſuccederent, ipſe decepit te. Tharghum, Stultitia tua errare fecit te.

פָּלַשׁ Inuoluere ſe cinere,aut puluere.Solum inuenitur in hithpahál . Irme. 25. 34, Et clamate, וְהִתְפַּלָּשׁוּ & inuoluite vos puluere. Et 6.26, הִתְפַּלָּשִׁי בָּאֵפֶר inuolue te cinere. Iechez.27.30,בָּאֵפֶר יִתְפַּלָּשׁוּ cinere inuoluent ſe.

פֶּלֶשׂ Cum pũcto in ſiniſtro cornu, Vnde מִפְלָשׁ, Extenſio,expãſio: aut Differẽtia,vel Põdus, vt alii exponunt, per mutationẽ literarum à פֶּלֶס pondus. Iiób 37.16, Num cognoſces מִפְלְשֵׁי־עָב expanſiones (aut differentias,vel pondera)nubis?pro nubium. R.Abrahám auẽhezra,põdera:velut פֶּלֶס,vt dictũ eſt.acſi dicat, Nunquid noſti opera nubiũ,quomodo ſint libratæ, & ponderatæ ſtatera, & bilancibus? Et hanc ſequitur R. Moſéh. R.Abrahám Peruſól,differentias,mutationéſque,& expanſiones nubium.

פֶּן Quære in בֵּן.

פִּנָּה Angulus, Vide פִּנֵּן. Nam quanquam vulgò ponatur in radice פנן,quia tamen habet daghés,rectum eſt vt ſit à פִּנֵּן.

פִּנֵּן Vnde פִּנָּה,Angulus. Pſal.118.22, in caput פִּנָּה anguli. Prouerb.7.12, Et apud omnẽ פִּנָּה angulum inſidiabitur. Iiób 38.6, Vel quis iecit lapidem פִּנָּתָהּ an-

guli eius?Prouer.7.8,apud פִּנָּה angulum eius. Ponitur pro פִּנָּתָהּ, inquit R.D.in Michlól,& in lib.rad. Vel eſt alterius ſpeciei abſque ה, ſcilicet פֵּן inſtar קֵן à קִנֵּן,cuius plurale eſt Zechar.14.10,Vſque ad portam הַפִּנּוֹת angulorum. Plurale fœmineũ,Iiób 1.19,Et tetigit quatuor פִּנּוֹת angulos domus. Et quia anguli ſunt fortitudo domus,ideo turres fortes appellãtur פִּנּוֹת.Sepha.1.16,& ſuper הַפִּנּוֹת turres excelſas. Et quia anguli domus fiũt è lapidibus maioribus,Maiores populi,duces,ac principes vocantur פִּנּוֹת.1.Semu.14.38,omnes פִּנּוֹת anguli populi.Sepha.3.6,deſolati ſunt פִּנּוֹתָם anguli earum. Irrede פִּנִּים,Lapides pretioſi,gẽmæ rubeæ. Thren.4.7,Rubicundiores corpore מִפְּנִינִים gemmis rubeis.

פְּנֻג Nomen loci. Secundum Tharghũ eſt genus oleris:ſecundum Ioſephũ eſt balſamum. Iechez. 27.17,Iehudáh,& terra Iſraél ipſi negotiatores tui in frumentis(aut triticis)Minnith,וּפַנָּג & Pannágh,&c.

פָּנָה Aſpicere,reſpicere,Vertere ſe,declinare,Vertere,ſcopare,mundare.Aptare,præparare. Deut. 31.18, Quia פָּנָה reſpexit(vertit ſe,declinauit)ad deos alienos. Irme.6.4,פָּנָה declinauit dies. Cãt.6.1,Quo פָּנָה declinauit dilectus tuus? Leuit.26.9,וּפָנִיתִי & reſpiciam ad vos. Irme.2.27,Quia פָּנוּ verterunt ad me ceruicem, & non faciem. Ieho∫. 15.7, & ad Aquilonem פָּנָה reſpicit.Iechez.8.3,הַפּוֹנֶה quæ reſpicit ad Aquilonem.Ieho∫. 15.2,הַפָּנָה quæ reſpicit ad Meridiem. Chag.1.9,פָּנָה reſpicere(pro reſpiciebatis)ad multũ. Vel reſpicere (ſcilicet veſtrũ)erat ad multũ.Ieche.17.5,לִפְנוֹת vt reſpiciat.Geneſ.24.63,לִפְנוֹת עֶרֶב quũ declinaret veſpera.Et ſic Iudi. 19.26, לִפְנוֹת הַבֹּקֶר dum mane aſpiceret.i. veniente die. Pſal.25.16,פְּנֵה אֵלַי reſpice ad me.Num.14.25,cras פְּנוּ re-

uertimini. Gene.24.49,וְאֶפְנֶה & declinabo ad dexterã, vel ſiniſtram. Exod.2.12,וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה & reſpexit huc & illuc.Deut.2.1,וַנִּפֶן & conuerſi ſumus.aut vertimus nos.

Et in hifhíl, Irme.48.39, Quomodo הִפְנָה־עֹרֶף vertit (aut vertere fecit)ceruicem Moáb?Et 49.24,הִפְנְתָה vertit ſe vt fugeret. 1.Semu.10.9,כְּהַפְנֹתוֹ quũ verteret ipſe humerum ſuum. Nachum 2.8,& non erat מַפְנֶה vertẽs ſe.Participium paſſiuũ inſtar מְרֻאָה,ſecundum R.D.in cõment.Iechez.9.2,Veniebant de via portæ ſuperioris מַפְנֶה verſæ ad Aquilonem.Iudic.15.4,וַיִּפֶן & vertit caudam ad caudam. Et in hofhál, Irme.49.8, Fugite, הֻפְנוּ verſi ſunt.aut iuſſi ſunt verti.Non eſt imperatiuũ vt putant multi:quia in hac coniugatione non eſt imperatiuũ.Eſt autem ſenſus,Fugite habitatores Dedán, quia iam verſi ſunt inimici veſtri,vt veniãt aduerſum vos.Eodẽ modo exponit R.D.in cõm. Et in pihél, Aptare, præparare, Euacuare, expurgare,Scopare. Sephan.3.14,פִּנָּה אוֹיְבֶךָ euacuauit inimicum tuum.aut expurgauit.i. abſtulit eum è terra, vt vltrà non eſſet ibi. Tharghũ ſimiliter, פַּלֵּי abſtulit, remouit. Malachi 3.1, וּפִנָּה דֶּרֶךְ לְפָנָי & præparabit viam ante me. Gene. 24.31, וַאֲנִי פִּנִּיתִי הַבָּיִת præparaui domũ. Pſal.80.10,פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ euacuaſti ante illam.aut expurgaſti,& præparationem feciſti ante illam.i.abſtuliſti lapides,hoc eſt impios,ſecundum R.Abrahám, quia non ſtetit quiſpiã ante illam. Ieſah.40.3, פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה parate(expurgate)viã Domini. Hinc פָּנִים,numero tãtumplurali , vt apud nos diuitiæ,eſt Facies: ſic appellata,quòd aſpiciat huc atq; illuc.Et quia ira apparet in facie,nomine פָּנִים appellatur ira,vt infrá.Gene.32.30,Vidi Deum פָּנִים אֶל־פָּנִים facie ad faciem. Et cũ ל,Ante,antea,Prius.Ieho.14.15,Et nomen

men Chebrón,לְפָנִים antea(prius) erat Chiriáth arbáh, Ieſa.41.26,וּמִלְּפָנִים & ab ante.i.ab initio. Et ſic,id quod eſt ante homine:Ieche.2.10,& erat ſcriptum פָּנִים וְאָחוֹר ante,& retro. Iiób 2.7,& egreſſus eſt Sathán מֵאֵת פְּנֵי à facie Domini.Geneſ.25.9,עַל־פְּנֵי ante faciem(vel coram, vel regione)Mamré. Et 18, עַל־פְּנֵי coram omnibus fratribus ſuis cécidit.i. cécidit ſors eius in ſorte fratrũ ſuorum.Item 6.11,לִפְנֵי הָאֱלֹהִים coram Deo. Et 10.9,Et ipſe erat potens venator לִפְנֵי יְהוָה coram Domino.i. offerẽs de venatione ſua corã Domino. Vel dixit corã Domino,ad magnificãdam eius potentiam : acſi dicat, Maximus venator. ſicut dicũtur montes Dei,id eſt maximi,& altiſſimi.Item 27.7, לִפְנֵי מוֹתִי antequam moriar. Et cum מ,Gene.3.8,מִפְּנֵי יְהוָה à facie Domini.Exod.9.11, Et non potuerunt magi ſtare coram Moſeh מִפְּנֵי מֹשֶׁה à facie vlceris.vel propter vlcus. Et 19.18, Et mons Sinái fumabat totus,מִפָּנֵי אֲשֶׁר יָרַד propterea quòd deſcendit ſuper illũ Dominus. Et cum מ & ל ſimul,Ionáh 1.3, vt fugeret Tharſis מִלִּפְנֵי יְהוָה à facie Domini.& idgenus multa, quum tamen מ & ל contrariæ videantur ſignificantiæ: מ enim diſtantiã,ל propinquitatem cõnotat: ſed ſenſus eſt, A facie Domini.i. à loco qui eſt coram Domino:& eſt locus receptionis prophetiæ.Et ſic,A facie Dei Iahacób. Gene.4.5,ceciderũt פָּנָיו facies eius. pro cécidit facies eius. acſi dicat,pudore ſuffuſus eſt, & erubuit.Et 32.20,Placabo פָּנָיו iram eius munere.Deut. 4.37,Et eduxit te בְּפָנָיו in facie ſua. aut,per faciem ſuã. R.D.in lib.ra.per vitam ſuã: acſi dicat,iuraméto ſuo. Et ſic Iiób 21.31,Quis annuntiabit עַל־פָּנָיו דַּרְכּוֹ in vita eius(aut per vitã eius)viam eius?Tharghũ,קֳדָמוֹי coram illo.R.Abraham auenhezra,Senſus eſt,Quis annũtiabit

Universidad de Deusto
Biblioteca

palma manus. Psal. 72.16, Erit פִּסַּת־בָּר particula frumẽti in terra, in summitate montium, tremet sicut Lebanón fructus eius. Vel vola (aut palma) frumenti, secundum R. Ioséph. acsi dicat, Serẽt volam plenã frugibus. Quam expositionem R.D. in cõment. sic explicat, In diebus regis huius erit benedictio in mundo, adeò vt seminaturus sit homo plenam volam frugum, etiam in vertice montiũ, & futuræ sint spicæ bonæ, ac plenæ vsqueadeo vt tremant, vento in eas flante, (sicut arbores Lebanón) fructus eius. sub. volæ. Tharghum, erit סָעִיד לַחְמָא confortans (fulciens) panis in terra. Probat per Danielem R. Ioséph suam expositionem, vbi capite 5.5, scriptũ est, Et rex aspiciebat פַּס יְדָא דִּי כָתְבָא palmã manus quæ scribebat. Et Tharghũ pro, Ecce nubes parua כְּכַף־אִישׁ עוֹלָה sicut vola viri, 1. Reg. 18. 43: habet כְּפִסַּת יַד. R. Selomóh in cõm. Erit abũdantia, additio, & multiplicatio frumenti: Et doctores (inquit) exponũt, de tẽpore Masíach. i. Christi. Alii exponunt, Erit frumentum pro voluntate: quia creaturarum animus explebitur à Deo qui dat abundantiam mundo.

פָּסַס Finire. Psal. 12.2, Quoniã פַּסּוּ finitæ sunt veritates. Vel, finiti sunt fideles. R. Abrahám auéhezra in cõment. excisi sunt fideles. R.D. in cõment. defecerunt, consumpti, finitíque sunt viri veraces, fidelésque. Est enim nomen tóar, secundum R. Abrahám & R.D.R. verò Himmanuél in cóm. dicit, Sunt qui exponunt פַּסּוּ sicut אָפְסוּ finiti sunt: & dicunt deficere א. At rectum est vt sit verbũ geminatum: vt sit sensus, נִתְחַבּוּ excisi sunt è mundo.

פָּסַג Vnde פִּסְגָּה, quod est גִּבְעָה, Collis. Nume. 23.14, ad verticẽ הַפִּסְגָּה collis. Hinc verbũ, pro Ro-

bit illi viã eius, quòd sit ita? ipse facit quicquid vult, & non est qui reddat ei. Potest etiam exponi, inquit R. Dauid, Et eduxit te in ira sua qua iratus est contra AEgyptios. Gene. 43.33, & sederunt לְפָנָיו coram eo. 2. Reg. 6.32, Et dimisit (emisit) virũ מִלְּפָנָיו à facie sua. i. à loco in quo erat coram ipso. Et sic alia huiusmodi exponenda propter מ & ל, vt suprà dictum est. Iiób 1.11, Nisi עַל־פָּנֶיךָ in faciem tuã maledixerit tibi. Vel secundum R.D. in lib. rad. Nisi per vitã tuam. Est enim iurantis, secũdum eius opinionẽ. Exo. 20.3, Non erũt tibi dii alieni עַל־פָּנָי coram me. Vel secundũ R.D. in lib. ra. ad irã meam. i. ad irritandum me, sicut dictũ est Deute. 32.21, Et irritauerunt me in vanitatibus suis. 1. Reg. 6.17, Ipsa est templum לִפְנִי (pro הַפְּנִימִי) intrinsecus. Et vocat illud intrinsecus, quãuis esset extra oraculum, quia erat intra porticum. Vel ponitur pro לִפְנֵי Ante: quia erat ante oraculum. Vel est sicut לְפָנִים antea, vt dictum est de חַלּוֹנָי & חֲשׂוּפִי & חוֹרִי in locis suis. Nomen cũ ה redundante, quia est dictio lõga: vt Psa. 45.14, Tota inclyta filia regis, פְּנִימָה intrinsecus. sub. manet. Est sicut בִּפְנִים. 1. Reg. 6.18, Et cedrus pro domo פְּנִימָה intrinsecus, depicta, &c. i. & tabulæ cedrinæ quibus tegebatur domus intrinsecus, depictæ erant, &c. Tóar, Iechez. 41.15, Et tẽplum הַפְּנִימִי interius. Et 17, vsque ad domũ הַפְּנִימִי interiorem.

פָּנַק Delicate nutrire. Semel inuenitur in Sacris, idque in pihél. Prouer. 29.21, מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ qui delicate nutrit à pueritia seruũ suum, &c. Vnde Tharghum pro, dabit מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ delicias regis, Genesis 49. 20: habet תַּפְנוּקֵי מַלְכִּין. Et idem, pro וְהֶעָנוֹג & delicatus, Deuter. 28.54: habet מְפַנֵּק.

פַּס Multicolor. Gene. 37.3, Et fecit ei tunicã פַּסִּים multorũ colorũ. Hinc פִּסָּה, Pars, particula, Vola, aut

borare, munire, in pihél. Pſa.48.14, פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ robo-
rate (munite) palatia eius. R.Selomóh, exaltate palatia
eius. R.Abrahám auenhezra, Aſpicite palatia eius, quæ
ſunt veluti colles. R.Himmanuél, Videte palatia eius
quæ ſunt fortia ſicut collis.

פָּסַח Trāſire, Claudicare. Exo.12.27, qui פָּסַח trāſiuit.
Et 13, וּפָסַחְתִּי & trāſibo iuxta vos. Ieſah.31.5, פָּסוֹחַ
trāſeundo, & eripiendo. vel trāſiliendo, ſaltādo: quia ſal
tauit angelus ſuper Ieruſaláim, quando venit vt perde
ret caſtra AEgyptiorum. 1. Reg. 18.20, Vſquequo vos
פֹּסְחִים claudicatis in duas (aut inter duas) cogitationes?
quia ſcilicet nō permanetis, neque eſtis ſtabiles in vna
ex illis, ſed ſaltatis ſuper vtrāque, ait R.D.in li.ra. Et
in niphál, 2.Sem.4.4, cecidit, וַיִּפָּסַח & claudus effectus
eſt. Et in pihél, 1.Reg.18.26, וַיְפַסְּחוּ & trāſiliebāt (ſalta-
bant) ſuper altare. Tóar, Leui.21.17, Vir cæcus, vel פִּסֵּחַ
claudus. Nomen, פֶּסַח, Péſach, quod nos paſcha dici-
mus. Exo.12.43, hoc eſt ſtatutum חֻקַּת הַפָּסַח ipſius péſach. 2.
Paral.30.17, ſuper immolatione הַפְּסָחִים paſchatum. Et
35.8, Et ſacerdotibus dederunt לַפְּסָחִים pro paſchatibus.

פָּסַל Dolare, Sculpere. & dicitur tam de lapidibus,
quàm de lignis. Chab.2.18, Quid prodeſt פֶּסֶל כִּי
פְּסָלוֹ יָצַר ſculptile, quia ſculpſit illud plaſmator illius?
Exo.34.1, פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים dola tibi duas tabulas la-
pideas. Deuter.10.3, וָאֶפְסֹל & dolaui, &c. Nomen, פֶּסֶל,
Sculptile. Exod.20.4, Non facies tibi פֶּסֶל ſculptile. Ie-
ſah.42.17, qui confidunt בַּפֶּסֶל in ſculptili. 2.Paralip.33.
22, & omnibus הַפְּסִילִים ſculptilibus. Irme. 50.38, terra
des, Lapicidina. Iudi.3.19, Et ipſe reuerſus eſt מִן־הַפְּסִילִים
à lapicidinis. Sic verſu 26.

פָּעָה Clamare. Ieſah. 42. 14, Tanquam parturiens
אֶפְעֶה clamabo. אֶפְעֶה ſerpentis genus, require
in אֶפְעֶ, licet ponatur & in hac radice à R.Dauid.

פָּעַל Operari. Deuter.32. 27, פָּעַל כֹּל־זֹאת operatus eſt
omne hoc. Ieſa.26.12, omnia opera noſtra פָּעַלְתָּ
לָנוּ operatus es nobis. Pſal.119.3, אַף לֹא־פָעֲלוּ etiam non
operati ſunt iniquitatem, in viis eius ambulauerunt.
quod R.Abrahám exponit, Etiā iis qui non ſunt ope-
rati iniquitatem, reputabitur quòd ambulauerint in
viis eius. R.D. nonnullos exponere ait, quanto magis,
acſi dicat, Si ſeruauerint teſtimonia tua. i. præcepta tua
affirmatiua: quanto magis obſeruabūt vt nō operētur
iniquitatē quæ ſunt præcepta negatiua, ſed ambulabūt
in viis eius? Deinde refert expoſitionem R.Abrahám,
quam ſcribit non eſſe rectā, iuxta id quod ſcriptum eſt
Pſal.34.14, Recede à malo, & fac bonum: quia non erit
perfectus homo, ſi auertatur à malo, niſi etiam faciat
bonum. Sic etiā interpretatur R.Himmanuél, dicens,
Etiam ſi non ſunt operati iniquitatē tranſgrediendo
præcepta negatiua, non tamen ſat eſt hoc, ſed oportet
vt in viis eius ambulent faciendo bonum. Poteſt ad-
huc & hoc modo exponi, inquit R.Dauid in cōment.
Quū Dominum toto corde requiſierint, fidunt, quia
nō ſunt operati iniquitatem, quia nunquam contigit
eis aliqua præuaricatio, ſed omnibus diebus vitæ ſuæ
in viis eius ambulauerunt. Pſal.15.2, וּפֹעֵל צֶדֶק & operans
iuſtitiā. Iiób 7.20, quid אֶפְעַל־לָךְ operabor tibi? Nomē,
פֹּעַל, Opus. Pſal.9. 17, בְּפֹעַל in opere manuum ſuarum.
Iiób 7.2, פָּעֳלוֹ opus ſuū. Et cum chólem præter normā,
Irme. 22.13, וּפָעֳלוֹ & opus ſuum (.i. mercedē operis ſui)
non dabit illi. Sed R. Ioſéph ſcripſit non eſſe nomen,

sed verbũ,id est,Et quod operatus est cum illo non dedit ei.i.mercedem illius.Et hæc expositio est recta,inquit R.D.1. Paral.11.22,magnus פְּעָלִים operibus.Est instar רַמַּח à בְּקָרִים,& בָּקָר à. Fœmineũ,פְּעֻלָּה,Opus. Et in regimine, Leui. 19.13, non morabitur פְּעֻלַּת opus mercennarii tecũ. Irme.31.16, est merces לִפְעֻלָּתֵךְ operi tuo.Psal.17.4,לִפְעֻלוֹת propter opera hominum. Alia forma,מִפְּעָל. Prouer.8.22,ante מִפְּעָלָיו opera sua.Et fœmineum,Psal.46.9,מִפְּעֻלוֹת.

פָּעַם In nif hál,& hithpahál est Conterere, siue contundi,aut conteri, aut contritum & cõtusum esse.Psal.77.5,נִפְעַמְתִּי cõtritus fui,& non loquar. R.D. in comment. Vigilo in nocte, & cogito de meis afflictionibus:& mane sum cõtritus,ita vt loqui nõ valeã. Idem R.Abrahám. Tharghum similiter, אִיטַּרְפִית contritus sum.Dani.2.3,וַתִּפְעָם רוּחִי & contritus est spiritus meus. In hithpahál, Dani.2.1, וְתִתְפָּעֶם רוּחוֹ & contritus est spiritus eius. Et macór in cal,Iudi.13.25,Et incœpit spiritus Domini לְפַעֲמוֹ conterere eum. Exponit R.Dauid.incœpit prophetia venire illi vice prima:vel cõterere,& cõtundere illum.Prior expositio,à פַּעַם vice: altera à פָּעַם conterere. Doctores Hebræorum deducũt (vt inquit R.D.) à פַּעֲמוֹן tintinnabulũ.i. pulsare eum, & quasi tinnitũ facere illi.Vnde sic exponunt,Et spiritus prophetiæ pulsabat(aut tinniebat)ante illum sicut tintinnabulũ. Et פַּעַם,Vicem significat. Iehos.6.3,circundando vrbem פַּעַם אַחַת vice vna. Genes.18.32,& loquar,verum tantũ הַפַּעַם semel.Nume.24.1,& non amcurauit se super terram פְּעָמִים שֶׁבַע septẽ vicibus.Duale,Num.20.11, & percussit petram virga sua פַּעֲמַיִם bis.

פַּעַם quoque est Pes.Ieche.41.6,Triũ & triginta פְּעָמִים pedum.Psalm.74.3,eleua (aut eleuare fac)פְּעָמֶיךָ pedes tuos ad contritiones in sæculũ. i. in sæculũ duraturas. Vel ad conterendũ &c.Vel,eleua contritiones tuas:aut malleos tuos, vt nonnulli exponunt, inquit R.D. in lib.rad. Et in comment. exponit רַגְלֶיךָ pedes tuos: referens alios exponere,malleos tuos.R. Menachém,R. Selomóh, & R. Himmanuél,contritiones tuas, terrorésque tuos.Psalm.58.11,פְּעָמַי pedes suos.2. Reg.19.24, planta פַּעֲמֵי pedum meorũ. Plurale fœmineum, pro Angulis,1. Reg.7.30, Et quatuor פַּעֲמֹתֶיהָ anguli eius.

Est & פָּעַם,Contritio: vel Malleus quo aliquid conteritur. Iesah.41.7, אֶת־הַחוֹלֵם פָּעַם cum percussione contritionis.R.D.in lib.ra.cũ cõtritione percussionis,aut cũ percussione contritionis:vel mallei,& ita habet Tharghũ,בְּקוּרְנַסָּא malleo.scilicet paruo.Et in cõm.mollificá tem malleum ad percussionẽ incúdis, id est ad percutiendum cum illo bracteas super incûdem.& אֶת est loco ל.Tharghum,aurificem percutientem malleo,sub. grandi,cum percussione mallei. sub.parui. Et ita mos est artificis vt à principio percutiat grandi malleo, & postea paruo. Et à percussione vocatur פַּעֲמֹן tintinnabulum.Exo.28.34,פַּעֲמֹן זָהָב tintinnabulum auri.

פָּעַר Est פָּתַח,Aperire.Psal.119.131,פָּעַרְתִּי os meum aperui.Iiob 16.10,פָּעֲרוּ עָלַי בְּפִיהֶם aperuerunt super me os suũ.Et sic ב redundat. Vnde & Tharghũ sine פּוּמְהוֹן,ב os suũ. Et 29.23, וּפִיהֶם פָּעֲרוּ & os suũ aperuerũt.

פָּצָה Aperire. Iudic. 11. 36, פָּצִיתָה אֶת־פִּיךָ aperuisti os tuũ.Psal.66.14,quæ פָּצוּ aperuerunt labia mea. Idem Tharghum, & Hebræi omnes. Iesah.10.14, פֶּה & aperiens os.Iechez.2.8,פְּצֵה פִּיךָ aperi os tuum.Iiob 35.16,יְפַצֶּה־פִּיהוּ aperietos suum.

פָּצָה Eleuare vocem:& Frangere,confringere.Ieſa. 14.7,פָּצְחוּ רִנָּה cecinerunt laudem.Et 44.23,פִּצְחִי רִנָּה montes laudem.Et 54.1,פִּצְחִי רִנָּה cantate laudem. Et in pihél, Micháh 3.3,וְאֶת עַצְמוֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ & oſſa eorum contriuerunt.vel confregerunt.

פָּצַל Decorticare.In pihél.Gene.30.38,Et ſtatuit vir gas quas פִּצֵּל decorticauit. Et 37,וַיְפַצֵּל פְּצָלוֹת & decorticauit in eis cortices albos.

פָּצַם Rumpere,ſcindere, diſrumpere,Aperire. Pſal. 60.4,Tremere feciſti terram,פִּצַּמְתָּהּ ſcidiſti(diſrupiſti)eam.vel aperuiſti &c.quod idem eſt.Alibi non inuenitur in Sacris literis pro בָּקַע ſcindere, aperire. Tharghum habet פְּצַם.

פָּצַע Vulnerare,percutere vſque ad ſanguinis effuſionem.Canti.5.7,percuſſerunt me,פְּצָעוּנִי vulnerauerũt me.Deut.23.1, non ingredietur פְּצוּעַ דַּכָּא fractus attritione.R.D. exponit, cuius vn' aut duo teſtes ſciſſi ſunt.1.Reg.20.37, & percuſſit eum vir percutiendo וַיִּפְצָע & vulnerando. Nomen,פֶּצַע,Vulnus.Exo.21.25,פֶּצַע תַּחַת פָּצַע vulnus pro vulnere.Gene.4.23,quia virum occidi לְפִצְעִי in vulnere meo . ל vice ב, ſecundum R.Abrahã & R.D.Prou.23.29,cui פְּצָעִים vulnera gratis?

פָּצַר Cogere, Vim facere, Tranſgredi. Geneſ. 19.3, וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד & coegit eos valde.Et 8,וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ & vim fecerunt in virum. Et macór in hifhíl, 1.Semu.15.23, & Teraphim הַפְצַר tranſgredi. ſub. voluntatem Dei,ſecundum R.Dauid.

פָּקַד Viſitare, Recordari, Reſpicere, Deficere, deeſſe, Numerare, Præcipere, Conſtituere, Deponere, Præficere.Gene.21.1,Et Dominus פָּקַד אֶת־שָׂרָה viſitauit Sarah.Vel,Recordatus eſt,ſecundum R. D. in lib.rad. aut

aut reſpexit. Tharghum, דְּכִיר recordatus eſt. Zechar. 10.3,quia פָּקַד viſitauit(recordatus eſt, reſpexit) Dominus exercituum gregẽ ſuum.Tharghum,דְּכִיר recordatus eſt.Idem R.D. in cõment. Iiób 35.15, & nunc quia אֵין פָּקַד אַפּוֹ paululum viſitauit(ſub.eũ) furor eius, non cognouit eũ in multitudine (ſub.peccatorum ſuorũ) valde. R.D.in lib. rad. exponit acſi dicat, Gratis ipſe iraſcitur,& excitat furorem ſuum:quia non cognouit vias Domini, atque eius iudicia.Et in cõment. Nunc poſtquam noluiſti iuſtificare iudicẽ, idcirco iratus eſt tecum,& viſitauit furor eius,& prolongauit morbum tuũ,& ægritudinem tuã:quia nõ nouit multitudinem iuſtitiarũ tuarum, quia non feciſti illas. Vel, viſitauit furor eius Iiób,eo quòd non ſciuit,neque agnouit Iiób multitudinẽ bonorũ quæ olim elargitus eſt ei Deus, Vel, quia non nouit multitudinẽ iniquitatum ſuarũ, ideo iratus eſt furor eius. Vel, Et nunc, quia homine qui eſt nihil,& vanitas,viſitauit furor eius.i.iudicium Dei,acſi non nouiſſet Deus, eius iniquitates: Iiób ſtra aperit os ſuum dum iuſtificat ſe &c. Et R. Moſéh in comment.Et nunc quia nihil,aut paululum viſitauit furor Dei ipſum Iiób,& non cognouit Iiób multitudinem. i. quòd multiplicabit adhuc Deus valde furorem, atque irá, ſecundum illius peccata: idcirco timeat ab vltionibus. Tharghũ, Et nunc acſi non eſſet viſitatio iræ eius, non cognouit multitudinem valde. Iiób 36.23, מִי־פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ quis memorauit ei viã ſuam &c. tanquam ſcilicet Dominus ſit oblitus, vt exponit R.D.in cõment.Vel,quis memorauit ei viam ſuam,vt dicat ei,Operatus es iniquitatem?vt idẽ ait in ipſis cõment. R. Moſéh in cõment. Quis viſitabit viam Dei

cat Deo, Cur ita feciſti, vt malefaceres huic homini? quia non præcepi tibi vt ſic faceres. Et idcirco adinuenit occaſiones aduerſus illum, dicens, Fecit hæc. Nónne ipſe eſt Dominus iudex qui faciet ſecundú voluntatem ſuam? & quis dicet ei, Cur ita facis? Exod. 3.16, פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם viſitando viſitaui vos. Vel, Recordando recordatus ſum veſtri. Hoc verbum conſtruitur cú אֶת, & עַל, & אֶל &c. Irm. 50.18, ecce ego פָּקַד אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶל־אַרְצוֹ viſito regẽ Babél, & terrã eius, quemadmodú viſitaui regem Aſſúr. Et frequentiſſime cú עַל, vel אֶל capitur in malum. Nume. 26. 63, qui פָּקַד אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל numerauerunt filios Iſraél. Ieſah. 34. 16, vnuſquiſque cú ſocio ſuo non פָּקְדוּ defuerunt. Deute. 20. 9, וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת conſtituent principes exercituú. Nume. 4. 27, וּפְקַדְתֶּם עֲלֵיהֶם & deponetis apud eos in cuſtodiam omne onus eorum. 1. Semu. 25. 15, & non פָּקַד עָוֹן אָבֹת viſitans iniquitatem patrum. Et 30. 13, omnis tranſiens עַל־הַפְּקֻדִים ad numeratos. 2. Reg. 11. 15, & præcepit &c. פָּקַד וּפָקַד אֶתְכֶם viſitando viſitabit vos. Vel, recordando recordabitur vestri. 2. Semu. 24. 4, לִפְקֹד אֶת־הָעָם vt numeraret populú. Venit inſtar imperatiui Nomen, vt Irm. 50. 21, aduersus terram rebellionú aſcende ſuper eam (ſub. Dari,) & ſuper habitatores פְּקֹד Pecód. i. Babél, quæ ſic appellatur quòd veniſſet tempus viſitandi illã. Sed ſecundum Jonathán erat vna ex vrbibus Babél. Et ſic Iechez. 23. 23, filii Babél, & omnes Caſdim, פְּקֹד Pecód, & Sóah, & Cóah, omnes filii Aſſúr &c. ſecúdú Tharghũ, nomina ſũt prouinciarũ. Imperatiuú, Num. 3. 15, פְּקֹד אֶת־בְּנֵי לֵוִי, ra filios Leui. Pſal. 80. 14, וּפְקֹד גֶּפֶן וְאֵת & viſita vineã iſtã.

Dei vt videat an ſit bona, & quis dicet, Operatus es iniquitatem? At rectũ eſt vt exponatur, Et quem præfecit ſibi (Deus?) ſub. vt ſit ipſe præſes ac dominus: & Deus ſit ei ſubditus, & dicat ei, Operatus es iniquitatẽ, & nõ iuſta ſi vt ita faceres: nónne ipſe Dominus eſt præſes? R. Abra. Peruſól, Quis inuenietur qui ſit cõſtitutus, & ordinatus ſuper Deũ, vt illũ doceat viã regiminis, & gubernationis, & qui dicat Deo in regimine rerú, Operatus es iniquitatem, quia in illarũ regimine non ſeruaſti iuſtitiam? Et eſt verſus iſte ſicut ille Ieſah. 40. 13, Quis direxit ſpiritũ Domini, & vir conſilii eius qui ſcire faciet illũ? Cũ quo iniit conſiliũ vt ipſum erudiret, & doceret &c. 2. Paralip. 36. 23, & ipſe פָּקַד עָלַי præcepit mihi vt ædificarem ei domú. 1. Paralip. 21. 6, & Leuí, & Biniamín non פָּקַד numerauit inter eos. Iób 34. 13, quem פָּקַד עָלָיו præfecit ſibi ſuper terram? R. D. in cõment. Quis memorabit ei opera atque iudicia eius in terra? Vel quis eſt in terra qui præcipiat ei, vt faciat aliquid paruú, vel magnũ, quum mũdum ipſe creauerit? Sũt qui dicunt reſpõſionẽ eſſe ad Iób ſuper illo quod dixit, Terra data eſt in manu impii. Ad quod reſpõdet Elihú, Quis cõſtituit (aut præfecit) impiũ in terra? & quis poſuit eum ſuper orbem vniuerſum? At rectũ eſt in oculis meis vt ſit ſenſus, quòd omnia creauit propter hominis neceſſitatẽ, tam inhabitabilẽ quàm habitabilem terrã, quæ orbis appellatur. Et hoc eſt, Et quẽ præfecit ſibi in terra? ſcilicet inhabitabili. Et R. Moſéh in cóm. Quis præpoſitus (aut conſtitutus) eſt ſuper iudiciũ vniuerſæ terræ? quis præpoſitus eſt ſuper orbẽ vniuerſũ? nónne Dominus? Et quomodo peruertet iudiciũ? R. Selomóh, Quis eſt præfectus ipſi Deo, cui Deus ipſe ſit ſubditus, vt di-

ait,Recordare vineæ iſtius.Ieſah.10.12, אֶפְקֹד עַל־פְּרִי גֹדֶל לֵבַב visitabo fructum magnitudinis cordis regis Aſſur. Et 27.3,ne forte יִפְקֹד viſitet ſuper eã.ſub.inimicus.Vel, ne forte recordetur illius inimicus.Pſa.8.5,& filius hominis quòd תִּפְקְדֶנּוּ viſites eum.Vel,recorderis illius.vnde R.D.in li.rad.idẽ eſſe geminatũ ſcribit. Et in nifhál frequentius eſt Deficere,deeſſe.Num.31.49, Et nõ נִפְקַד defuit è nobis quiſquã.1.Semu.20.18, וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפָּקֵד &deficies(vel memoraberis:)deficiet enim ſeſſio tua.R.D.in cõm.Et memoraberis:deficiet enim ſeſſio tua.recordabitur enim tui,quia deficiet è ſede ſeſſor.Irme.23.4,& nõ יִפָּקְדוּ viſitabuntur.vel erũt in memoria.

Et in pihél,Ieſah.13.4,Dominus exercituũ מְפַקֵּד צְבָא numerat(conſtituit)exercitũ belli.R.D.in comment. etiã exponit numerat, more ſcilicet ducũ qui ituri ad bellũ numerãt milites. R.Abrahám exponit præſides.

Et in hifhíl, Gen.39.5,הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ præpoſuit eum domui ſuæ. 1.Semu. 29.4, & reuertatur ad locum vbi הִפְקַדְתִּיו conſtituiſti eum.Irme.36.20,וְאֶת־הַמְּגִלָּה הִפְקִידוּ & volumen depoſuerunt(.i.in depoſitũ dederunt)in cubiculo Eliſamáah.2.Paral.34.12,& ſuper eos מַפְקִדִים præpoſiti Iáchath.Nume.1.50,& tu הַפְקֵד אֶת־הַלְוִיִּם cõſtitue Leuitas.Pſal.31.6,In manu tua אַפְקִיד רוּחִי commendabo (in depoſitum ponã)ſpiritum meum.Gene.41.33,וְיַפְקֵד & præficiat præfectos ſuper terram. Et in hofhál,Leuit.6.4,Vel אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ & depoſitum quod depoſitũ eſt apud eum. Irme.6.6,eſt ciuitas הַפְקֵד quæ viſitata eſt tota ipſa. Et in puhál,Exod.38.21,qui פֻּקַּד numeratus eſt iuſſu Moſéh. Ieſah. 38.10, פֻּקַּדְתִּי יֶתֶר carere(deficere)factus ſum dimidio annorũ meorum.Verbum paſſiuũ,omniũ Hebræorum cõſenſu. R.

D.in cõmen.Defeci reſiduo annorũ meorum.i.carui. Tharghũ,propterea memẽto mei in bonum,adde annis meis. R.Abrahám,defeci. Et eſt ſermo ornatus: & ſic in lingua Chedár. Et ſunt(inquit R.Abrahám) qui exponũt, פָּקַד מִמֶּנִּי defecit à me reſiduũ annorum meorum,ſicut illud Irme.10.20, Filii mei יְצָאֻנִי egreſſi ſunt ex me:quod eſt ſicut יָצְאוּ מִמֶּנִּי. Et in hithpahál,Iudi. 20.15, הִתְפָּקְדוּ numerati ſunt. Et 21.9,וַיִּתְפְּקֵד & reſpectus eſt populus.Eſt lene præter normam, & פ cum camẽs, inquit R.D.in lib.rad.& in cõment. vbi exponit, memoratus eſt,reſpectus eſt. Tharghum, numerati ſunt.

Tóar, פָּקִיד, Præpoſitus,præfectus. 2.Reg.25.19, פָּקִיד præfectus ſuper viros belli. Nomẽ,Ieſa.10.2,Et quid facietis in die פְּקֻדָּה viſitationis? recordationis, reſpectus.1.Paral.23.11,& fuerunt domui patris לְפִקָּדָה אֶחָת numerationẽ vnã.vel potius,præfecturã vnã.Nume.3. 32,פְּקֻדַּת præfectura cuſtodũ. Pſal.109.8,פְּקֻדָּתוֹ præfecturam eius accipiat alter.R.D.in lib.ra.exponit, vxorem eius,vel ſubſtãtiam eius: ſic appellatã,quòd illi homo ſit præfectus. R.Iehoſúah, vxorem eius. R.Abrahám, præfecturam eius. Sunt autem(inquit)qui exponunt, ánimã eius,quæ eſt ſicut פִּקָּדוֹן depoſitum. R.Himmanuél,Subſtantiã eius,peculiaria eius. Iób 10.12,פְּקֻדָּתְךָ & viſitatio(vel prouidẽtia) tua cuſtodiuit ſpiritũ meũ. Ieſah.15.7,וּפְקֻדָּתָם & opes eorũ ad torrentẽ ſalicum deferent.acſi dicat, Ad locũ alium diuitias eorũ deferẽt. Ita R.Abrahám,& ſic R.D.in cõment. acſi dicat,Et diuitias eorum hoſtes ad torrẽtem ſalicum(qui erat prope vrbem Moáb)deferent, vt illas inter ſeſe diuidant. Ieſah. 60. 17, & ponam פְּקֻדָּתֵךְ tributum tuum pacem, .i.pro tributo quod præfectis impẽdis, ponam tibi pa-

cem,quia non ſolues illis amplius tributũ. Vel ſecundum R.Abrahám in cõment. Et ponam præfecturam tuã.i.homines præfecturæ tuæ,hoc eſt præfectos tuos, pacem:quia pacifice capient tributum. Ieche.9.1, Appropinquauerũt פְּקֻדּוֹת viſitationes ciuitatis.Poteſt etiã exponi(inquit R.D.in lib.rad.)præfecturæ. Et in comment. Præfecturæ ciuitatis.i.homines qui ſunt præfecti viris exercitus. Et dixit ciuitatis: quia prius ipſi ad ciuitatem venerũt:& poſt illos,exercitus. Tharghum, Conſtituti ſuper ciuitatẽ.aut præfecti ciuitatis. Nomen,פְּקוּד,Præceptum.Pſal.19.9,פִּקּוּדֵי præcepta Domini recta.R.D.in comment.פִּקּוּדֵי ſunt præcepta intellectus quæ Deus conſtituit,& poſuit in corde,& intellectus docet illa. Pſal.119.128,Ideo כָּל־פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי omnia præcepta omniũ (ſcilicet præceptorũ legis) direxi. Eſt ſicut illud Iechez.44.30, Et primitiuum omnium primitiarũ omnium. ſub.fructuũ. Et omnia præcepta omniũ,ſub.tam eorum quæ ſunt ſcripta in lege,quàm eorum quæ non ſunt ſcripta:ſicut Ruth 4.7,Et hoc erat teſtimonium in Iſraél,&c.& idgenus alia,quæ iam erant in præceptũ & iudicium ob generalem conſuetudinem in Iſraél.Direxi.i.recta eſſe docui illos qui ea conſtenebant.R.Himmanuél in cõm.Senſus horũ ver ſuum eſt,Idcirco dilexi præcepta tua ſuper aurũ &c. eo quòd omnia præcepta omniũ.i. vniuerſæ legis,direxi, hoc eſt,ſcrutatus ſũ, & inueni illa recta in corde meo, & in corde hominũ, & oſtẽdi illis fructũ eorũ. Et quia dilexi præcepta tua ſuper aurũ,odio habui omnẽ viam mẽdacii. Sũt etiã qui exponũt יִשָּׁרְתִּי pro אֲשָׁרְתִּי cũ permutatione י in א, vt ſit, beata eſſe prædicaui, & beatos qui illa cuſtodiũt,&c. Alia forma,פִּקָּרוֹן,Depoſitũ.Le-

uit.6.4, Vel אֶת־הַפִּקָּרוֹן depoſitũ. Gene.41.35,Et ſit eſcadum in depoſitũ. Alia rurſum,præpoſito פְּקִידִים,2.Paral. 31.13,בְּמִפְקַד præcepto Chizchiiáhu regis. Ieche.43.22, Et comburet eum בְּמִפְקַד הַבַּיִת præcepto domus extra ſanctuarium.i. quẽadmodum præceptũ erat domui vt facerẽt ſacerdotes. Siue,in loco domus(aut tẽpli)in quo iuſſum erat ſacerdotibus vt cõburerent illum, ſecundum R.D.in cõment. Altera ſignificatio,2.Sem.24. 9, & dedit Ioáb numerũ מִסְפַּר־הָעָם numeri populi regi, Nechem.3.31,ante portam הַמִּפְקָד Miphcád.

פקח Aperire.Iiób 27.19,עֵינָיו פָּקַח oculos ſuos aperuit. Pſal. 146.8, Dominus פֹּקֵחַ עִוְרִים aperit cæcos.i. oculos cæcorum. R.D.Dominus aperit cæcos.i.ſanat eos qui ſũt cæci ex ægritudine oculi.Et dixit hoc,quod cæcus eſt quaſi ligatus, vt è loco ſuo non recedat.Vel cæcos, ob multitudinẽ afflictionũ: quia afflictio tenebris,& ſal' luci aſſimilatur.Ieſa.42.20,רֹאוֹת videre multa,& nõ ſeruabis:פֹּקֵחַ אָזְנַיִם aperire aures, & nõ audiet.i. non prodeſt videre multa, niſi cuſtodias: nec aperire aures,niſi ſit qui audiat. Vel ſunt infinitiua vice futurorũ:pro,Videbis multa &c. Vnde R.D. ſic exponit in cõment. Videbitis multa,id eſt multas afflictiones, & non obſeruabitis oculo cordis veſtri vtquid vobis euenerint afflictiones iſtæ. & ecce oculi veſtri vidẽt,& cæci eſtis.Quid enim prodeſt videre,niſi cuſtodiatis vias veſtras?Et aures veſtræ apertæ ſunt, & non audiet quippiam ex vobis increpationẽ,& ſic eſtis vt ſurdi.Et פֹּקֵחַ & פֹּקֵחַ ſunt infinitiua. Et dixit ſingulari numero,cuſtodies,audiet: perinde acſi ne vnus quidem ex illis cuſtodiret,& audiret bonã viam. Dixit præterea in ſecunda perſona,cuſtodies: & in tertia audiet,in eodẽ verſu,ſi-

cut & 1.Reg.22.28,Audite populi vniuerſi ipſi:& idge-
nus plæraque. Ieſa.42.7,לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת vt aperias ocu-
los cæcos.2.Reg.19.16,פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ aperi Domine ocu
los tuos. Zechar.12.4, Et ſuper domum Iehudáh אֶפְקַח aperiam oculos meos. Gene.3.5,וְנִפְקְחוּ & ape-
rientur(aperient ſe)oculi veſtri. Eſt verbum in nifhál intranſitiuũ, & ſic Ieſah. 35.5, Tunc תִּפָּקַחְנָה aperientur oculi cæcorũ. Tóar,Exod.4.11,Vel פִּקֵּחַ videns,vel cæ-
cus.Et 23.8,quia munus excæcat פִּקְחִים videntes. p eſt le
ne. Nomen geminatũ,Ieſah.61.1,Et vinctis פְּקַח־קוֹחַ apertionẽ carceris.Quãuis enim ſcribatur ſicut duæ di
ctiones:vna tamen eſt ſignificatio. Poteſt & vt duæ di
ctiones exponi,& קוֹחַ erit macór à לַקַּח accipere.i.ad ape
riendũ,& accipiẽdum eos è carcere,vel captiuitate. R.
Ioſeph ſcripſit קוֹחַ eſſe carcerẽ, ſic appellatum quòd ca
pti,& clauſi ibi ſint:& ſic eſt ſenſus,ad aperiendum eis
carcerem. R.Abrahám in cóment.nomen eſſe ſcribit,
& dictionem vnam geminantem ſecũdam & tertiam
literam radicalem,vt in סְחַרְחַר,& יִרְקְרַק,& אַדַמְדַּם.

פקע Vnde פַּקְּעוֹת, Colocyntæ, ſiue Cucurbitæ agre-
ſtes minores ſatiuis. 2.Reg.4.39,Et collegit ex
ea פַּקְעַת שָׂדֶה cucurbitas agreſtes. R.D.in lib.ra.dicit eſ
ſe ſpeciem peponũ paruorum. 1.Reg.6.17,מִקְלַעַת פְּקָעִים
inſtar fundæ,cucurbitarũ agreſtium. Et 7.24,וּפְקָעִים &
cucurbitæ agreſtes.i.figuræ cucurbitarum agreſtiũ ſub
labio eius,ait R.D.in lib.ra. Tharghũ,pro & cucurbi-
tæ &c.habet, Et figuræ בֵּיעִין ouorum: quia ſcilicet erãt
rotundæ vt oua.

פר Bos iuuenis:imò & ſenex vocatur פַּר.ſed ex cõte-
xtu Sacrarũ literarũ videtur non eſſe magnus an-
nis.Parũ vocatur עֵגֶל,Vitulus. Exo.29.1,Accipe פַּר אֶחָד

בֶּן־בָּקָר iuuencum vnũ filium bouis. Hinc videtur non
eſſe grandis annis . Vel hoc dixit ad diſcrimen ſenio-
ris.Tharghũ,תּוֹר bouem filiũ תּוֹרֵי boum.R.tamen Se-
lomóh exponit vitulum,ita ſcribens, Accipe פַּר ad ex-
piandum opus הָעֵגֶל vituli,qui eſt פַּר.Et R.Abrahám in
cóm. Quia dixit פַּר,&c.ſignificat non fuiſſe grandem
annis.Et ſic dicuntur filii columbæ,& hircus caprarũ.
& Nume.7,idem ſæpius repetitur. Geneſ.32.15,וּפָרִים &
iuuencos decem.Fœmineũ,פָּרָה,Iuuẽca,vacca. Nume.
19.2,& accipient ad te פָּרָה אֲדֻמָּה vaccam rufam. Geneſ.
32.15,פָּרוֹת vaccas. פָּרָה eſt etiã nomen vrbis,Ieſoſ.18.24.

פָּרַר Vnde פָּרוּר, Olla,lebes,cacabus. Nume.11.8,&
coquite בַּפָּרוּר in lebete.Vide פָּאַר.

פָּרָא Multiplicare, augere, Fructificare. In hifhil,
Hoſe. 13.15, inter fratres יַפְרִיא multiplicabitur.
aut multiplicabit ſe, vel creſcet.i. ipſe Ephraim, quo-
niam non fecit vitulos, inter fratres ſuos multiplica-
bitur,& creſcet,vt dixit Iahacób de illo,Gene.48.19,&
profecto frater eius minor,maior erit illo,& ſemen e-
ius erit,&c. R.Ionáh deducit à פֶּרֶא onager.i.erit vt o-
nager. פֶּרֶא cum ſex punctis,Onager,ſiue aſinus ſyl-
ueſtris. Et per tranſlationem, Homo ſylueſtris hoc no
mine appellatur.Geneſ.16.12,& ipſe erit פֶּרֶא אָדָם ſylue-
ſtris homo. Iiób 6.5,Nunquid rudet פֶּרֶא onager iuxta
germen?Et cum ה vice א,Irme.2.24, פִּרָאָה onager aſſue
tus in deſerto.Iiób 24.5,ecce פִּרְאֵי onagri.

פָּרַד Diuidere,Separare.In nifhál,Iudi.4.11,Et Ché
ber Chenita נִפְרַד diuiſus à Cáin. Prouerb. 18.1,
deſiderium quæret נִפְרָד diuiſus,in omni ſapientia ni-
ſcebitur.aut miſcebit ſe. R.Abrahám in cómẽt.ita ex-
ponit, Propter diſcẽdi deſiderium quod habet, quæret

sapientiam qui seperatus est à loco suo, & in omni sapientia,id est & cum omnibus viris sapientiæ miscebit se.R.D.in lib.ra.qui est diuisus in opinione sua,& cõsilio suo,nec credit consilio alterius, quæret desideria, omni sapientia ostendet seipsum mistum, quũ nõ sit, sed vadit post desiderium cordis sui. Genes.10.5,ab his diuisæ sunt insulæ. Et 13.9, הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי diuide te quæso à me.Itẽ 14,postquã הִפָּרֶד־לוֹט diuisus est(aut diuisit se)Lot.est macór prædicto more resolutũ.Et 25.23, E viscerib⁹ tuis יִפָּרֵדוּ diuidẽtur. Et in pihél,Estér 3.8, populus quidam dispersus,וּמְפֻרָּד & diuisus.Hose.4.14, quia ipsi cum meretricibus יִפָּרֵדוּ diuident. sub.vxores à maritis suis,fornicando cum illis. ita R.D.in lib.ra. & cõment. R.Abrahám, diuident maritos. R.Ioséph deducit à פֶּרֶד mulus.i.scortabantur,& adulteriũ committebant vt muli: quia nõ est inter animalia,quæ adulteria,vt muli,cõmittant. Sunt etiam qui exponũt, Facient cum meretricibus opus muli qui nõ generat: nã ipsi coibant eo pacto,vt non generarent, sicut Her & Onán,Gene.38.9. Et in hifhíl,Gene.30.40,וְהַכְבָּשִׁים הִפְרִיד & agnos diuisit Iahacób. Deut.32.8,בְּהַפְרִידוֹ quando diuidebat ipse filios hominũ. Ruth 1.17,mors יַפְרִיד diuidet inter me & te. Et in hithpahál, Psal. 22.15, וְהִתְפָּרְדוּ & diuisa sunt omnia ossa mea. Iob 4.11,& filii leænæ יִתְפָּרְדוּ diuidentur. Nomen,פֶּרֶד,Mulus.1.Reg. 18.5,equum וָפֶרֶד & mulum.2.Semu.13.29,vnusquisque super פִּרְדָּתוֹ mulum suum. 2.Reg.5.17, onus paris פִּרְדַּיִם mulorum. Fœmineũ,1.Reg.1.33,super הַפִּרְדָּה mulam. Et in coniugatione cal,est Expandere,extendere.Iche.1.11,& alæ eorum פְּרֻדוֹת expansæ. Nomen,פְּרֻדוֹת, Grana.Ioél 1.17,& computruerunt פְּרֻדוֹת grana. sic R.

Abrahám,& R.D. Sunt enim grana diuisa & dispersa sub terra cuiuscunque seminis.

פָּרָה Crescere,Fructificare.Irme.3.16,quũ multiplicati fueritis,וּפְרִיתֶם atque creueritis. Deute.29.18, radix פֹּרֶה רֹאשׁ fructificans venenũ. Psal. 128.3, vitis פּוֹרִיָּה fructificans.Gene.35.11,פְּרֵה cresce.Exod.23.30,donec תִּפְרֶה cresces. Et in hifhíl,Gen.41.52,הִפְרַנִי cresce re fecit me Deus. Psal.105.24,וַיְפֶר אֶת־עַמּוֹ & crescere fecit populum suum. Nomen,פְּרִי,Fructus. Irme.12.2, fecerunt פְּרִי fructum. Psal.1.3, פִּרְיוֹ fructũ suum dabit.

Aliud,præposito א,אַפִּרְיוֹן,Lectus quo deferũtur sponsæ.Cant.3.9,אַפִּרְיוֹן lectũ fecit sibi rex Selomóh.Et rectũ est vt sint ex hac radice פְּאֵרָה פְּאֵרוֹת,de quibus in פְּאֵר.

פְּרָזוֹן Vnde פְּרָזוֹת,Vrbes absque munitione,& muro in planitie constitutæ. Iechez.38.11,Ascendam super terram פְּרָזוֹת vrbiũ absque muro. Zechar.2.4,פְּרָזוֹת absque muro habitabitur Ieruselaím.Estér 9.18,qui habitabãt בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת in vrbibus absque muro. Plurale masculeum,Chab.3.14,caput פְּרָזָיו vrbiũ eius absque muro. Vel,exercituũ eius,vt exponit R.D.in cómen.scriro. Vel,exercituũ eius,vt exponit R.D.in cómen.scribens, Percussisti baculis eius.i.Ghog, perfodisti caput חַיָּלוֹתָיו exercituũ eius.Et vocauit eos פְּרָזָיו, quia veniẽt in multitudine, & habitabunt in circuitu Ieruselaím in vrbibus absque muro. Vnde & ipse dixit,Ascendam super terrã vrbiũ absque muro.suprà citatũ.Et Zecha. 2,&c. vt supra. Vel, perfodisti baculis eius caput super vrbes absque muro,secúdum R.Abra. Nomen vniuersale vrbibus absq; muro,פְּרָזוֹן.Iudi.5.7,desierũt(cessauerunt)פְּרָזוֹן ciuitates absque muro. Et qui inhabitant ciuitates absque muro,dicũtur פְּרָזִים.Estér 9.19,Iehudæi הַפְּרָזִים qui habitabant in vrbibus absque muro.

פָּרַח Florere,Oriri,germinare,Volare. Nume.17.8, פָּרְחָה floruit virga Aharón.Ieſah.27.6,וּפָרַח & florebit Iſraél. Cant.6.10,vt videre הֲפָרְחָה an floruerit vitis.Leuit.13.42,lepra פַּרַחַת florens eſt.Iechez.13.20,quibus venamini animas לְפָרְחוֹת vt volent. ſcilicet extra corpora.Siue,vt ſint volantes,ſecũdum R.D.in comment. Eſt enim proprie participiũ fœmineum. Tharghum,vt pereãt. Hoſe.14.6, יִפְרַח florebit ſicut lilium. Et in hiſ híl,Iechez.17.25,וְהִפְרַחְתִּי עֵץ יָבֵשׁ & florere faciam lignum aridum. Prouerb.14.11,& tabernaculum rectorum יַפְרִיחַ florebit. Nomẽ,פֶּרַח,Flos.Nume.17.8,& protulit פֶּרַח florem. Ieſah.5.24,וּפִרְחָם & flos eorũ. Plurale,פְּרָחִים:& cum pronomine וּפִרְחֵיהֶם & flores eius, Exod.25.30. Tóar geminatũ, Iiob 30.12,ad dexteram פַּרְחַת paruus (pro paruuli) ſurgent, ad ſubſannandum ſcilicet.Sunt tamẽ qui nomen putant eſſe cõpoſitum, acſi dicat,פֶּרַח חַח flos ſpinæ, per quem indicat filios hominum leues atque contemptibiles, qui aſſimilantur flori ſpinæ.Ita R.D.& R.Moſéh in cõment.Expoſitores(inquit R.D.)dicunt nomen geminare ח à פֶּרַח florere,quòd puer ſit vt flos.Et ſic paruuli auiũ appellantur אֲפָרוֹחִים pulli.Et ſic in verbis doctorũ Hebræorum, filii paruuli ſacerdotum vocantur פִּרְחֵי כְהוּנָּה flores ſacerdotii.Dicit ergo,Ad dexteram puer,id eſt quiſque è pueris ſurgent.pro ſurgebãt &c. R.Abrahám Peruſól, Ad dexterã &c. Et adhuc ecce video ad dexteram meã פַּרְחַת pueros qui floruerunt,& germinauerunt, & nati ſunt vt contemnant me. R.Abrahám in cõmen. Pueri,quèadmodum ſunt flores.Idem R.Leui in cõment. Alia forma,אֶפְרוֹחַ,Pullus.Deut.22.6,& matrẽ cubantẽ ſuper הָאֶפְרֹחִים pullos. Iiób 39.27,וְאֶפְרוֹחָו & pulli eius.

פֶּרֶשׁ Cum ſex punctis,Grana ſingula quæ remanẽt (pro grana)vineæ tuæ nõ colliges.Et participiũ in cal, Hamós 6.5, הַפֹּרְטִים עַל־פִּי הַנָּבֶל, id eſt qui מִתְאַחֲדִים vniũt ſe ſecundum chorũ.ita R.D.in lib.rad.exponit etiam Qui aperiunt cantica,& cantiones. Cui videtur ſimile quod dicunt doctores Hebræorũ חוו פריטין שפיותיה aperiunt labia ſua. Quidam deducunt à פְּרוּטָה obolus, aut nummus.Acſi dicat,Qui dant ſinguli obolũ(aut numum)cantori.Et in comment. ſic exponit, Qui dicũt cantica ſua ſecundum chorũ, ſingulos gradus in cantico ſecũdum pulſationẽ chori aut pſalterii. Vel פוֹרְטִים ſunt fides aut chordæ chori aut pſalterii,ſingulæ ſecũdum pulſationem ſuã. Alii exponunt , dantes ſinguli nummum pulſanti.Per hoc innuens totũ illorum ſtudium fuiſſe in diuerſis ſpeciebus voluptatis, & Dei nõ recordatos fuiſſe.Tharghũ,Qui pulſant aut canunt.R. Abrahám in cõment.exponit,qui ſciebãt facere cãtica præciſa(aut determinata)in pulſationibus abſq; חִדּוּי.

פֶּרֶךְ Vnde פֶּרֶךְ cum ſex punctis, eſt קְוֹשִׁי,Duritia: & רְצוֹץ,Confractio,& contritio.Exo.1.13,& ſeruire faciebant AEgyptii filios Iſráel בְּפָרֶךְ in duritia.i.dure. R.Selomoh,ſeruitute dura cõterente corpus. Aliud, פָּרֹכֶת, Velũ, cortina quæ diuidebat arcã à tabernaculo eccleſiæ.Exo.26.30,& facies פָּרֹכֶת velum ex hyacintho.

פָּרַם Scindere,& proprie in loco ſuturæ, ſecundum doctores Hebræos.Leui.13.45, veſtimenta eius erunt פְּרֻמִים ſciſſa. Et 10. 6, & veſtimenta veſtra non תִּפְרֹמוּ ſcindetis.

פָּרַס Frangere,In fruſta concídere,Scindere,diuidere.Ieſah.58.7,Nónne פָּרֵס frangere(aut,vt fran

gas:eſt enim macór)eſurienti panem tuum? Thren.4.
4,פֹּרְשׂ frangens. Micháh 3.3,וּפָרְשׂוּ & fregerunt.quan-
quam ſunt ſcripta cũ ש.Irme.16.7, non יִפְרְסוּ extendẽt
ſe eis ſuper luctũ ad conſolandũ eum (.i.vnũquenque
eorum)ſuper mortuo. Exponit R.D. in lib.rad. Non
venient ad conſolandũ eum ſuper mortuo.Acſi dicat,
Non plangent ſuper mortuis,neque viuentes conſola
buntur.Sunt(inquit) qui exponunt, Et non frangent
eis.ſub.panem. Mos enim conſolantiũ eſt vt lugenti
panem frangant,inquit R.Ioſeph.Scribit R.D.in cõ-
ment.ſignificare expandere manus in luctu, & percu-
tere manũ ad manum.i. & non lamentabuntur ſuper
mortuis,neque conſolabuntur viuẽtes. Et in hifhíl,
Deuter. 14. 7, וּפֹרֶסֶת לֹא תַפְרִיסוּ & vngulam non diuiſe-
runt.Leuit.11.6,& vngulã non תַּפְרִיסָה diuiſit.Et 7,quia
מַפְרִיס פַּרְסָה findens (diuidens) vngulam eſt . Et 4,
וּמַפְרִיסֵי & ex diuidentibus vngulã. Nomen,פַּרְסָה,Vn
gula:vt paulo ſupra.Leui.11.3,פָּרֹסֶת vngulas.Et in regi
mine Ieſah.5. 28, פַּרְסוֹת. Maſculeum, Zechar. 11. 16,
וּפַרְסֵיהֶן & vngulas eorũ diuidet. Et פֶּרֶס cum ſex pun-
ctis,nomen eſt auis magnæ quæ deſerta incolit.Secũ-
dum R. Ionáh hæc auis Harabice dicitur עֻקָאב. Leuit.
11.13,וְאֶת־הַפָּרֶס & gryphum.

פָּרַע Deficere,rebellare,Elongare,Ceſſare,deſinere,
Denudare,diſcooperire,Vlciſci,vindicare,Oc-
cultare,Retrocedere.Num.5.18,וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה de-
nudabit caput mulieris.i.capillos capitis mulieris abſ-
conditos ſub velamine.Exo.32.25,& vidit Moſeh popu
lum quòd פָּרֻעַ הוּא כִּי־פֵרָעָה diſcoopertus eſſet,quia diſco
operuerat eum Aharón ad infamiã inter hoſtes eorũ.
R. D. in lib.rad. quòd manifeſtatus eſſet ex operibus

ſuis malis.Prouerb.13.18,paupertas,& ignominia עֹרֵב
מוּסָר deſerenti correctionem.ſub.euenient.R.D.in cõ
men. dicit quòd paupertas, & ignominia euenient ho
mini ſpernenti,& nolẽti recipere correctionem.Iudic.
5.2,בִּפְרַעַ פְּרָעוֹת quũ vlciſceretur vltiones in Iſraél. Vel,
eo quòd vltus eſt vltiones &c.ſecundum R.D. in lib.
rad.Sunt tamen qui exponunt, in manifeſtando ma-
nifeſtationes &c. Priorẽ expoſitionem ſequitur in cõ-
ment.Et Tharghum,pro נָקָם vlciſci,habet פָּרַע. Proue.
4.15,פְּרַעֵהוּ deſere illam.Iechez.24.14,non אֶפְרַע retro-
cedam,& non parcã.Acſi dicat,Non redibo retrorſum
ab illo quod locutus ſum.Leuit.21.10, אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע
caput ſuum non nudabit. Mos enim lugentis erat, vt
diſcooperiret caput,tiarámque,aut pileum amoueret.
Prouerb.8.33,& ſapientes eſtote,& ne תִּפְרָעוּ poſtpona-
tis.In comment.Ne ceſſare faciatis à cordibus veſtris.
Vel dicit,Par eſt vt præcedat correctio doctrinã,& non
facere cõtrariũ.Vel dicit quòd ſapiẽtia clamat,vt diſca
tis eã,& ſuſcipiatis ab illa increpationes ſine aliqua re-
tributione, ſed gratis. Tharghum, Et ne conculcetis.
Vel ſecundũ R.Leui in comment.Ne ceſſetis à vigilã-
tia & ſtudio.Vel,ne deſeratis has vias quas præcepi vo-
bis:quia ſunt viæ ad apprehẽdendá ſapientiam. Et in
niſhál,Prouer.29.18,בְּאֵין חָזוֹן יִפְרַע עָם quũ non fuerit vi-
ſio,deficiet(rebellis erit) populus. In cóment. exponi-
tur,nudabitur.aut manifeſtabitur. Et in hifhíl,2.Pa
ral.28.19, quia הַפְרִיעַ בִּיהוּדָה vltionem fecit in Iehudáh.
Alii(inquit R.D.)exponunt,manifeſtationem fecit.

Illud autem Irme. 44.30, Ecce ego do Parhoh פַּרְעֹה
Chofráh regẽ AEgypti in manu inimicorum eius:ſcri
bitur cũ ח,& eſt cognomen ipſius Parhóh,qui erat illo

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui eſt apud homines iuxta illũ commorantes:& ſicca
re fecit illum vt eſſet aridus. Et ſic, Loca obliuioni tra-
dita à pede: nunc quia iam tranſeunt illac per aridá ab
aquis priſtinis: nnuc Eleuantur ibi aquæ altiores homi
ne:& Mouentur pedes hominis illac tranſeundo. Acſi
dicat: nunc torrentes vertuntur in aridam, nunc arida
in torrentes aquarũ. מֵעִם־גָּר ab homine qui peregrina-
tur, & manet illic. Gene. 38.29, מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פֶּרֶץ cur di-
uiſa eſt (diuiſit, vel rupit ſe) propter te diuiſio? & vocauit
nomen eius פֶּרֶץ Páres. Vel ſic, Cur diuiſiſti? ſuper te ſit
diuiſio. Vel, quare diuiſiſti ſuper te diuiſionẽ? R. Selo-
móh in comment. exponit, Cur roboraſti tibi robur?
Tharghũ, quàm magna fortitudo fuit tibi, vt præuale
res? Pſal. 80.13, vt quid פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ diruiſti (deſtruxiſti)
macerias eius? Micháh 2.13, aſcẽdit הִפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ de-
ſtructor ante eos, deſtruxerunt & tranſierunt portam.
1. Paralip. 4.38, & domum patrum ſuorum פָּרְצוּ לָרֹב au
xerũt multum. Vel, multiplicati, aut diſperſi ſunt val-
de, ſiue multum, ſecundũ R.D. Hoſe. 4.2, & furari &
adulterium committere, פָּרָצוּ deſtruxerunt. aut rupe-
runt, ſubaudi maceriam & cuſtodiã legis, & multipli-
cauerunt præuaricationes, ſecundũ R.D. in commen.
Eccle. 10.8, וּפֹרֵץ גָּדֵר & diruentẽ ſepem mordebit ſerpẽs.
Ieſah. 5.5, פָּרֹץ גְּדֵרוֹ diruere (pro diruá) maceriam eius, &
erit in conculcationẽ. Eſt macór vice futuri. Vnde &
Tharghum habet futurũ אֶתְרַע. 2. Paral. 31.5, וְכִפְרוֹץ הַדָּבָר
& quum multiplicata eſſet res. Eccleſ. 3.3, tempus לִפְרוֹץ
deſtruendi, & tempus ædificandi. Exo. 1.12, יִפְרֹץ creſcet.
2. Paralip. 11.23, וַיִּפְרֹץ & diſperſit de omnibus filiis ſuis in
vniuerſas terras Iehudáh &c. R.D. in cõment. Hoſe. 4.
10, & non יִפְרֹצוּ creſcent. multiplicabuntur. 1. Paral. 13.

tempore. Sunt qui dicunt (inquit R.D. in comment.)
ה eſſe loco ה, & per metatheſin literarũ eſſe ipſũ פַּרְעֹה,
ſic vocatum quòd eſſet פָּרוּעַ nudatus aut nudandus,
& manifeſtandus. Tharghũ, תְּבִירָא confractionis, aut
confractum. Nomen, פֶּרַע, Nudatio, Vltio, Vindicta.
Nume. 6.5, גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ creſcere faciat nudationẽ
capilli capitis ſui. Aliud, פְּרָעָה, Vltio, vindicta. Vnde
פְּרָעוֹת, vt in macór cal. Deuter. 32.42, à capite (.i. ab ini-
tio) פַּרְעוֹת אוֹיֵב vltionum inimici.

פָּרַץ Diuidere, rumpere, Diruere, Deſtruere, Coge-
re, Multiplicare, augere, creſcere, Tranſire ter-
minum. 2. Semu. 5.20, פָּרַץ יְהוָה אֶת־אוֹיְבַי לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־
כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים diuiſit Dominus inimi
cos meos ſecundum diuiſionẽ aquæ. idcirco vocauit
nomen loci ipſius Báhal peraſim. 2. Paralip. 20.37, פָּרַץ
יְהוָה אֶת־מַעֲשֶׂיךָ diruit (deſtruxit) Dominus opera tua.
Iiob 28.4, פָּרַץ נַחַל מֵעִם־גָּר creuit torrens (acſi rumpere-
tur) apud peregrinantẽ. aut habitãtem: ſub. iuxta illũ.
R. Leuí in cõm. Creuit torrens à peregrinante. i. à loco
in quo peregrinatur homo. R. Abrahám auenhezra in
cõment. Creſcet locus torrentis qui eſt גָּר, hoc eſt מֻגָּר
effuſus, ſicut aquæ הַמֻּגָּרִים effuſæ, adeò vt obliuioni tra
datur præ multitudine, quem calcauerunt filii homi-
num. & ſic גָּר non eſt à גּוּר peregrinari, habitare: ſed à
נָגַר, Effundere, defluere. R. Moſéh in cõmẽ. Dixit quòd
Deus creſcere facit torrentem à loco ex quo defluit:
(& eſt locus abſconditus ſub terra) & loca torrẽtis obli
uioni traduntur à pede, & non tranſibunt illum, quia
aquæ excreuerunt, & roboratæ ſunt ſuper homines, &
mouentur, & eleuãt fluctus. Et R. Abrahám Peruſól in
comment. Aliquando Deus creſcere fecit torrentem
qui

2,& à Domino Deo noſtro נִפְרְצָה diſpergamus.ſub.huc & illuc.acſi dicat, Mittamus huc & illuc ad fratres noſtros. Et in nifhál,1.Semu.3.1,נִפָּרֵץ aperta. Et in pohél, Nechem.1.3, Et murus Ieruſaláim מְפֹרָצַת dirutus. deſtructus. Nomen,פֶּרֶץ,Diuiſio,Ruptio,ruptura,Apertura,Percuſſio,Multiplicatio.Ieſa.58.12,ſepiens פֶּרֶץ aperturã.Pſal.144.14,non eſt פֶּרֶץ ruptura.aut aperturа,ſub.in muro,ſecundũ R.Abrahám.R.vero D. in cõment.exponit,Non eſt in nobis,neque in animalibus noſtris ſterilitas: quia ſterilitas eſt פֶּרֶץ diuiſio, percuſſio.Iechez.13.5,non aſcendiſtis בְּפִרְצוֹת in diuiſionibus. aut rupturis, ſub.murorum:aut aperturis. Alia forma,præpoſito מ.Iudic.5.17, וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן & in fractu-ris(aperturis)eius habitabit.Exponit R.D, in loco vbi diffunduntur flumina.Sunt qui exponunt,in locis fractis vrbium ad cuſtodiendũ ea à facie inimicorum:idcirco non venit ad bellũ. Tóar,פָּרִיץ,Fur,latro:à diru endis,deſtruendíſque domibus ſic appellatus. Pſal.17. 4,ego cuſtodiui vias פָּרִיץ latronis. i. prohibui nequis ambularet per ſemitas (aut vias) latronis, & impii. Et ſic Gene.3.24,ad cuſtodiendum viam arboris vitæ.i.ad prohibendũ nequis iret per illam. R.Abrahám,Cuſtodiui.i.poſui cuſtodes iuxta ſemitas eius,ne verbũ labiorũ tuorũ tranſgrederetur,quòd eſſet latro.Ieche.18.10, & genuerit filiũ פָּרִיץ latronẽ. R.D.in cõmẽt. deſtruẽtem.ſub.ſepẽ veritatis.Ieſah.35.9,non erit ibi leo,וּפָרִיץ חַיָּה & latro beſtiarũ(.i.& alia beſtia rapax)non aſcendet per eam.Plurale,פָּרִיצִים,inſtar נְרִיבִים. Alia forma, Irme.7.11,ſpelunca פָּרִיצֵי latronum.Dani.11.14,& filii פָּרִיצֵי latronum.Hæc tamen poſſunt dici eſſe eiuſdem ſpeciei,& præter normam eſſe cum camés,vt ſcribit R. Dauid in Michlól de סָרִיסִים.

פָּרַק Conterere,Frangere,confringere,Diuidere,ſeparare,Seruare,autſaluũ facere. Geneſ.27.40, וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ & franges iugum eius à collo tuo. Pſal.7.3, ne forte rapiat vt leo animam meã, פֹּרֵק laceret &c. R.Abrahám in comment. Ne forte rapiat quilibet ex inimicis,vt leo animã meam:laceret,membratim diuidens,& frangens. R.Dauid,frangat &c. Thre.5.8,פֹּרֵק qui ſeruet (aut ſaluum faciat) non eſt, de manu eorũ. Pſal.136.24,וַיִּפְרְקֵנוּ & ſeruauit nos ab inimicis noſtris. Et in pihél, Exod.32.2, פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב ſeparate inaures aureas.פ eſt cum camés propter ר literã ſequentem,vt פִּרְכוּ. 1.Reg.19.11, מְפָרֵק הָרִים conterens montes. Zechar.11.16, יְפָרֵק conteret. Et in hithpahál, Iechez. 19.12,הִתְפָּרְקוּ fracti ſũt.ſub.rami eius.Exo.32.24, הִתְפָּרָקוּ ſeparate vos.ſub.ab inauribus quæ ſunt in auribus veſtris. Et idcirco eſt in hithpahál,quia magno, & prompto animo fecerunt,& lubẽtiſſimo animo ſeparauerũt ſe ab inauribus ſuis,vt illas non haberent amplius. Et 3, וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי הַזָּהָב & ſeparauerunt ſe omnis populus ab inauribus aureis. Hoc loco אֶת ponitur vice מִן,inquit R.D. in Michlól, & lib.rad. Nomen cũ ſex punctis,פֶּרֶק,Fractio,Contritio,Laceratio.Nachum 3.1,פֶּרֶק contritione(laceratione)plena. Hobadiáh 14,& ne ſtes ſuper הַפֶּרֶק contritione.i.non erat tibi ſtandum ſuper contritione quæ venit Iſraeli,ſed liberare eos debebas,ſi poteras.Et eſt ſicut illud Leuit.19.16, non ſtabis contra ſanguinem proximi tui.Sunt qui exponũt, in capitibus viarũ, in loco vbi viæ ſeparantur abinuicem,vbi dicebas Babyloniis,Hæc eſt via. Et מ præpoſito,Os colli,ſiue poſt collum.1.Semu.4.18,& confractum eſt מְפָרַקְתּוֹ os colli eius.

פָּרַשׁ Exponere, Explanare, declarare, Diuidere, separare, Pungere. Leui.24.12, לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל־פִּי יְהוָה vt exponeret eis iuxta sermonem Domini. Et in nifhál, Iechez.34.12, in medio ouium suarũ נִפְרָשׁוֹת diuisarum.i.dispersarum. Et in pohél, Neche.8.9, Et legerunt in libro, in lege Dei מְפֹרָשׁ exposito. vel declarato.i.verbo exposito, secũdum R. Abrahám auenhezra in cõment. Et in puhal, Nume.15.33, non פֹּרַשׁ expositũ (vel declaratum) erat quid esset faciendum illi. Et in hifhíl, Prouerb.23.32, & sicut regulus יְפָרֵשׁ punget. Verbum caret ו coniugationis. R. Abraham in commentariis exponit, mordebit, sub. te. Et ex hoc vocatur פָּרָשׁ, Eques, propter הַפָּרִישִׁין calcaria quæ sunt in pedibus eius. Idem R. Leui. Et R. Himmanuél, Et sicut regulus יְפָרֵשׁ hoc est יְכְאִיב dolore afficiet. Et dixit, dolore afficiet, in verbo hoc quod est diuidere, separare: quòd dolor separet coniuncta, sicut accidit in incisionibus, (siue in incisis) & vulneratis, in quibus propter separationem partiũ coniunctarum carnis contingit dolor. Et etiam in loco vbi fit diuisio, cõspicitur virus ex quo generatur dolor: & idcirco dixit יְפָרִישׁ loco יְכְאִיב. Vel dixit יְפָרִישׁ faciet liuores. vt enim magnũ liuorem infert morsus serpentis, & reguli, sic faciet & vinum. Dicit ergo metaphorice, vinum dolore afficere stomachum, & caput ebriorũ, perinde acsi momordissent eos regulus. Nomen, פְּרִשָׁה, Declaratio, expositio. Estér 4.7, וְאֵת פְּרִשַׁת expositionem argenti. Et 10.2, וּפְרִשַׁת & expositio magnitudinis Mordochái. Tóar, פָּרַשׁ, Equitis, ascendere facientis (lanceã,) & ferrum gladii. R.D. in li. rad. scribit ו in וְלָהַב redundare, sicut Genes. 22.4, die tertia וַיִּשָּׂא

leuauit Abrahám oculos suos. Vel est locutio defectiua, & subauditur lanceã, vel clypeũ, aut idgenus armorũ: vt legas, ascendere facientis ferrũ &c. vel, ascendere facientis lanceam, & ferrũ &c. Et dictio פָּרָשׁ non est in regimine. 1. Reg. 1.5, currum וּפָרָשִׁים & equites. Exo. 14.26, & super פָּרָשָׁיו equites eius. Illud autem Iechez. 27.14, De domo Togarmáh equos וּפָרָשִׁים & quites: sunt qui exponunt פָּרָשִׁים species equorum generosorũ: sed non est opus tali expositione, quia præcedenti versũ dictum est, Græcia, Tubál, & Mésec ipsi negotiatores tui in animabus hominum. Hinc & פֶּרֶשׁ cũ sex punctis, i. Stercus, fimus. Malachi 2.3, & spargam פַּרְשׁ stercus. Exo. 29.14, & pellem eius, וְאֶת־פִּרְשׁוֹ & fimum eius.

פָּרַשׁ Cum puncto in sinistro cornu, Expandere, extẽdere, dispergere. Psal. 105.39, פָּרַשׁ עָנָן לְמָסָךְ pandit nubem in tentoriũ. pro tentorio. Irme. 48.40, וּפֹרֵשׂ כְּנָפָיו & expãdet alas suas. Iiób 11.13, וּפָרַשְׂתָּ כַּפֶּיךָ & extendes ad eum palmas tuas. Exod. 25.19, פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם expandentes alas. Ioél 2.2, sicut mane פָּרֻשׂ expãsum super montes. Exod. 9.29, אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי expandam manus meas ad Dominum. Et in nifhál, Ieche. 17.20, וּפֹרַשְׂתִּי dispergentur. Et in pihél, Zecha. 2.6, in quatuor ventos cæli פֵּרַשְׂתִּי אֶתְכֶם dispersi vos. Thren. 1.17, פֵּרְשָׂה perstitit Siion manus suas. more scilicet lugẽtiũ. Psal. 68.15, בְּפָרְשׂ quũ extenderit Omnipotẽs reges in ea, ningere faciet in Salmon. R. D. in cõm. quũ extẽderit, vt Psal. 143.6, expandi manus meas ad te. i. quũ percusserit eos Deus omnipotens, sicut dictũ est Iesah. 37.36, Et egressus est angelus Domini &c. & ecce vniuersi ipsi cadauera mortuorum, expansi super faciem terræ, reges, & principes, sicut scriptũ est 2. Paralip. 32.21, & elegit om-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

cis ſalutis ſuper eã, cãdorem niuis, metaphorice: & te-
nebras afflictionis, vocat Salmón. i. tenebras. Et ma-
cór cum pronomine, Ieſah. 1. 15, וּבְפָרְשְׂכֶם & quũ exten-
deritis manus veſtras. ר eſt cum chiríc loco ſeghól, in-
quit R. Abrahám auenhezra, & R. D. in cõment. & in
Michlól. Irme. 4. 31, Vox filiæ Siión lamentabitur (pro
quæ lamentatur) תְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ expandet manus ſuas. Vel,
cõteret (aut percutiet) manus ſuas alteram ad alteram
more lugentiũ, ſecundum R. Himmanuel. R. D, exten
det. i. coniunget manus ſuas alteram ad alteram.

פְּרָת Euphrates. Gen. 2. 14, Et fluuius quartus eſt פְּרָת
Euphrates. Secundum R. Ioſéph, duces habi-
tantes iuxta flumen Peráth, dicuntur פַּרְתְּמִים quaſi Pe-
rathæi. i. Euphratæi. Eſtér 1. 3, Fecit conuiuiũ omnibus
principibus ſuis, & ſeruis ſuis, fortitudini Perſarum, &
Medorũ, הַפַּרְתְּמִים ducibus Euphratæis. Alii dicũt, ma-
iores ſignificare principes: & ita exponit R. D. in פַּרְתֵּם.

פָּשָׂה Creſcere, Expandi, diffundi. Leuit. 13. 5, Nõ פָּשָׂה
creuit (diffudit ſe) plaga. Et 35, Et ſi פָּשָׂה יִפְשֶׂה
creſcendo creuerit.

פָּשַׁח Scindere. Semel tantum inuenitur, ídque in
pihél. Threno. 3. 11, Vias meas peruertit, וַיְפַשְּׁחֵנִי
& ſcidit me. Tharghum, pro וַיְשַׁסֵּף & ſcidit Semuél A-
gág, 1. Semu. 15. 33: habet וּפְשַׁח. Et in Miſnáh, אִילָן שֶׁנִּפְשַׁח
arbor quæ ſciſſa eſt.

פָּשַׁט Exuere, Expoliare, Excoriare, Irruere, irrũpe-
re, Graſſari, prædari, ire ad expoliandum, præ-
dandúmque. Hoſe. 7. 1, פָּשַׁט expoliauit (prædatus eſt) la-
tro foris. Nachum 3. 16, Bruchus פָּשַׁט graſſatus eſt, (ex-
poliauit,) & auolauit. R. Abrahám in cõm. Et vniuer-
ſi ipſi erũt ſicut locuſta quæ graſſatur ſuper terram, &
auolat, & non apparet. R. D. in cõment. ſicut locuſta

nem virum robuſtum, principẽ & ducem in caſtris re-
gis Aſſúr. Sunt etiam qui exponunt, quum contereret
(confringeret) vt Irme. 4. 31, vt infrá. In ea. i. in Ieruſa-
láim, tunc quũ extenderit Omnipotens reges, congre-
gatio quæ erat in tenebris, efficietur alba vt nix. תַּשְׁלֵג
eſt verbũ intranſitiuũ. Poteſt eſſe & tranſitiuũ, & ת re-
feretur ad Deum. i. dealbabis, in Salmón, hoc eſt in te-
nebris, hoc ſenſu, Quum extẽderis, Omnipotens, reges
in ea, dealbabis tenebras. Et R. Abrahám auenhezra,
Quũ extenderit Omnipotens (. i. victor) reges terræ in
ea (ſub. congregatione) תַּשְׁלֵג conſpicietur alba tanquã
nix quæ iugiter inuenitur in monte Salmón. R. Him-
manuél, Quũ contriuerit, & ſucciderit Deus omnipo-
tens reges, qui venturi ſunt cum exercitu Gog & Ma-
góg in ea &c. quẽadmodum deſcendit pluuia, & nix
è cælo, ſic deſcendere faciet Deus plagas vmbræ mor-
tis. i. lapides grandinis, & ignem atque ſulphur. Et hoc
eſt quod memoratũ eſt in libro Iechez. 38. 21, & voca-
bo aduerſum eum in cũctis montibus meis gladium,
dixit Dominus Deus &c. imbrem inundantem, & la-
pides grandinis, ignem & ſulphur pluere faciam ſuper
eum &c. In ea, ait, id eſt in cõgregatione quæ congre-
gata eſt aduerſus Iſraél. תַּשְׁלֵג, acſi dicat, Pluere faciet
inſtar niuis plagas vmbræ mortis. Vel ſecũdum aliam
ſignificationẽ, Quũ expanderit ſe, vel expãſi fuerint. i.
quũ exercitus Gog & Magóg fuerit inſtar auroræ ex-
panſæ ſuper montes, iuxta illud Iechez. 38. 9, Et aſcen-
des veluti multitudo aquarũ, venies tãquam nubes ad
operiendũ terrã &c. In ea. i. in terra Iſraél, orietur lux ſa
lutis vice tenebrarũ vmbræ mortis quæ fuerũt illi pro
pter pauorẽ exercitus Gog & Magóg. Et vocat ortũ lu

quæ graſſatur in terra,& cito auolat,ſicipſi volauerũt, & cito perierunt,& opes illorum non profuerunt illis. Leuit.6.11,וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו & exuet veſtes ſuas. Iudic.9.33, וּפְשַׁטְתָּ עַל־הָעִיר & irrues ſuper ciuitatẽ.vel,ibis ad expoliandum,& prædandum ciuitatẽ. 1.Sem.27.10,& dixit Achís,אֶל־פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם quò irruiſtis(iuiſtis ad prædandũ, graſſati eſtis)hodie? אֶל ponitur pro אָן quò, ſecundum R.D.in cõment. & ita habet Tharghum,לְאָן quò. Sed R.Ionáh ſcripſit א poni pro ע, hoc eſt אֶל pro עַל ſuper: & ſubaudiendum מִי, vt ſit עַל־מִי ſuper quem. R. verò Abrahám exponit אֶל iuxta propriã ſignificationem,& legendum interrogatiue, Non graſſati eſtis hodie? Et ipſi reſponderunt, Sic,graſſati ſumus in tali,& tali loco. Nechem. 4.23, פֹּשְׁטִים בִּגְדֵינוּ expoliantes nos veſtes noſtras.Ieſa.32.11,פְּשֵׁטָה exuere,& nudare.pro exuite vos & nudate vos:macór pro imperatiuo.Hannaghíd ſcripſit eſſe imperatiua:R.Moſeh,infinitiua. R.D.in com ment.dicit eſſe imperatiua fœminea pluralis numeri, quanquam ſint qui dicant eſſe mecoróth: & quòd huiuſmodi imperatiua quandoque veniũt cum נ & ה, interdum cum נ tantum,vt קְרֶאן Ruth 1.20.interdum cũ ן tantũ, vt hoc loco Ieſahiáh. Iechez.44.19, יְפַשְּׁטוּ אֶת־ exuent ſe veſtibus ſuis. Et in pihél,1.Semu.31. לְפַשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים ad expoliandum occiſos. Et in hifhil,Iób 19.9, כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיט gloriã meam à me expoliare fecit.Vel,opes ſiue diuitias meas. Leui.1.6,וְהִפְשִׁיט & excoriare faciet holocauſtum.2.Paral.35.11, מַפְשִׁיטִים excoriabãt. 2.Paral.29.33, Et non poterãt לְהַפְשִׁיט אֶת־כָּל־הָעֹלוֹת excoriare omnia holocauſta. Et leuitæ & excoriare faciet holocauſtum. Numer.20.26,וְהַפְשֵׁט & exuere fac. Hoſe.2.3, פֶּן־אַפְשִׁיטֶנָּה ne forte expoliare faciam illam nudam. Et in hithpahál,

hithpahál,1.Semu.18.4,וַיִּתְפַּשֵּׁט יְהוֹנָתָן אֶת־הַמְּעִיל & exuit ſe Iehonathán pallio. Dictio אֶת ponitur vice מִן,ſecundum R.Dauid in Michlól & lib.rad.

פָּשַׁע Deficere, מָרַד, Rebellare, & exire à voluntate domini,vel præcepto per ſuperbiã. 2. Reg.3.7, Rex Moáb פָּשַׁע בִּי rebellauit contra me. Ieſa.1.2, & ipſi פָּשְׁעוּ בִי rebellauerunt contra me. prævaricati ſunt in me.Et 48.8,וּפֹשֵׁעַ & præuaricans. Item 59.13,פָּשֹׁעַ præuaricari. Prouerb.28.21,יִפְשַׁע־גָּבֶר præuaricabitur vir. Et in nifhál,Prouerb.18.19,frater נִפְשָׁע durior eſt ciuitate forti: & lites ſicut vectis fortis. R.Abrahám auẽhezra, Frater qui præuaricatur.i. à quo egreditur præuaricatio,magis præuaricatur, quàm ciuitas quæ præuaricatur contra regem ſuum: & lites fratris erunt ſicut fortitudo vectis palatii.cum oſtiis ſcilicet.Et dixit Fratem quia multitudo litiũ eſt propter hæreditatẽ fratrum.

Nomen,פֶּשַׁע,Defectio,rebellio,præuaricatio. Exod. 22.9,ſuper omnẽ rem פֶּשַׁע præuarications. in depoſito ſcilicet. quia non cuſtodiuit illam ſecundum morem cuſtodum.Et quanuis non ſit hîc rebellio,quia tamen debitam non adhibuit diligẽtiam, perinde eſt acſi rebellaſſet contra deponentem,& feciſſet cõtra mandatum illius. Micháh 1.5, מִי־פֶשַׁע quæ præuaricatio cób? Vel potius, Quis(ſub.fuit) cauſa præuaricationis Iahacób? nónne Somrón? Dictio enim מִי,non dicitur niſi de viuente.Pſa.36.2,dixit פֶּשַׁע præuaricatio impio. R. Abrahám, Hoc cogito in medio cordis mei: perinde acſi præuaricatio impiũ alloquatur, Ne paueas. Idcirco nõ eſt pauor Dei ante oculos eius. R.D.in cõm. Dico in medio cordis mei, quòd præuaricatio.i. cogitatio mala,dicit ad impiũ,Fac quicquid vis.Quia non

eſt pauor &c. Et dixit פֶּשַׁע prævaricatio &c. ſicut dictũ eſt Gene.4.7, Ad oſtium peccatum cubat. Tharghum, Dixit rebellio ad impiũ &c. R. Selomóh, Hæc ſcriptura verſatur in medio cordis mei, quòd prævaricatio. i. cogitatio mala dicit impio, vt non ſit timor Domini ante oculos eius. Prouer.17.9, qui operit פֶּשַׁע prævaricationem, quærit amorem. R. Abrahám in cõmen. Qui quærit amorẽ ſocii ſui, (.i. alterius,) operiet prævaricationem eius qua prævaricatus eſt in eum, & non manifeſtabit illam. Et iterans rem prævaricando vice altera, diuidit ducem qui ipſum magis dilexiſſet quàm ſe. Eodem ferè modo exponit R. Leui. Et 10.12, & omnes פְּשָׁעִים prævaricationes operiet charitas.

פָּשַׂע Cũ puncto in ſiniſtro cornu, Incedere, deambulare, gradi. Ieſah. 27.4, אֶפְשְׂעָה בָהּ incedam cõtra illam. In quibuſdam libris, inquit R.D. eſt cum camés chathéph. 1.Sem.20.3, quia כְּפָשַׂע ſicut paſſus inter mẽ & mortẽ. acſi dicat, Parum. Nomen, præpoſito מ, 1.Paralip.19.4, & præcîdit veſtimẽta eorum per medium עַד־הַמַּפְשָׂעָה vſque ad nates.

פָּשַׂק Aperire. Proue.13.3, פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו aperiẽti labia ſua contritio (terror) ei. Et in pihél, Ieche.16.25, וַתְּפַשְּׂקִי אֶת־רַגְלַיִךְ & aperuiſti pedes tuos omni trãſeunti.

פָּשַׁר Interpretari. vnde פֶּשֶׁר cum quinque punctis, quanquã nonnulli codices habeãt ſex. Eccleſ. 8.1, & quis cognoſcit פֶּשֶׁר דָּבָר interpretationem verbi? Et in lingua Aramæa, Dani.2.4, Dic ſomnium ſeruis tuis, וּפִשְׁרָא & interpretationem indicabimus.

פִּשְׁתָּה Vnde פִּשְׁתָּה, Linum. Ieſa.42.3, וּפִשְׁתָּה & linum ferè extinctum non extinguet. Plurale maſculeum, Ieſah.19.9, operantes פְּשִׁתִּים lina. Iehoſ.2.6,

בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ in linis ligni. In linis. i. culmis linorum, quia adhuc linũ erat in culmo, qui vocatur lignum, ſeu arbor, aut arbuſtũ. Et in lingua Sancta inueniuntur huiuſmodi cõiunctiones, vt idem ſit coniunctũ, & id cui coniungitur, vt וְתוֹלַעַת שָׁנִי & vermiculo cocci, Exo.25.3. Et cõtrà, vt Leuit.14.4, וְשָׁנִי תוֹלַעַת & coccũ vermiculi.

פָּתַת In fruſta concidere, Frangere. Leuit.2.6, אֹתָהּ פָּתִים frãges illud in fruſta. Eſt macór, vel imperatiuũ vice futuri: ſicut Deut.32.50, וּמֻת & more(pro morieris) in monte. ſic, frange (pro franges) illam) vel illud) in fruſta. Inde פַּת, Fruſtum, buccellam. Geneſ.18.5, & capiam פַּת־לֶחֶם buccellam panis. Ruth 2.14, & intinges פִּתֵּךְ buccellam tuam in aceto. Pſal.147.17, כְּפִתִּים ſicut buccellas. Et perfectũ nomen, Iechez.13.19, וּבְפִתֹּתֵי לֶחֶם & in buccellis panis. Secundum R. Iehudáh inuenitur verbũ in hif híl in hac radice, Prouerb.24.28, וְהַפְתֵּיתָ בִשְׂפָתֶיךָ & cõfringes (pro vt confringas eum) labiis tuis. acſi dicat, Ne ſis teſtis &c. quia ſi fueris teſtis ſine cauſa, confringes, & cõminues illum labiis tuis. Et ſecũdum normam debuerat eſſe וְהַפְתֵּיתָ, cum chólem, inquit R.D. Require & in פָּתָה, licet ipſe R. Dauid prædictam expoſitionem approbet.

פָּתָה Eſt נָטָה, Inclinare, declinare cor ad ea quæ ſũt præter rationẽ & veritatem. Suadere, perſuadere, Dilatare. Iiób 5.2, quia ſtultum occîdet ira, וּפְתִי תְמִיתֶנּוּ & declinantem interficiet inuidia. i. eum qui declinauerit ad omnia quæ viderit, & concupiuerit ſibi, interficiet eum inuidia, quia inuidebit omnibus quæ videbit. R. quoque Leui in cõment. ſcribit eſſe virum multi deſiderii, cuius cor inclinatur ad omnes proſperitates, & ſemper remanet cum inuidia, & dolore ip-

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

seuá quiescẽte. quòd si esset ibi maccáph, túc ב esset cũ
raphéh, & moueretur. Et in nif hál, Iiób 31.9, si נִפְתָּה
declinauit (aut inclinatũ est, vel inclinauit se) cor meũ
super mulierẽ. Irme.20.7, וָאֶפָּת & declinaui. pro וָאִפְתֶּה:
R.D. in cõmen. Et inclinatus sum ad verba tua. Et est
instar אֶגָּל. & perfectum אִפָּתֶה instar אִכָּנֶה. Et in pihél,
Irme.20.7, פִּתִּיתַנִי inclinare fecisti me. Et secundum R.
Moséh Kimchi, ex hac radice est illud Prouerb.24.28,
וַהֲפִתִּיתָ &c. quod est citatum in פָּתַת, in fine. Et ה est vi-
ce אִם, hoc sensu, Ne sis testis gratis in amicum tuum.
וְאִם פִּתִּיתָ & si declinare fecisti eũ, & testificatus est pro
te testimoniũ falsum, ne testificeris propter hoc pro il
lo falsum testimoniũ. Et hoc est quod dixit postea, Ne
dicas, Quẽadmodum fecit mihi, sic faciã ei. Iechez.14.
9, Ego Dominus פִּתֵּיתִי אֵת הַנָּבִיא הַהוּא declinare feci pro
phetam illum. ת prius, est cum seri. Hose.2.14, ecce ego
מְפַתֶּיהָ declinare facio eam. vel persuadeo illi. Scribitur
cum י loco ה vltimæ radicalis, inquit R.D. in lib. rad.
Et in cõment. sic exponit, Dabo in corde eius vt cõuer
tatur ad pœnitentiã, adhuc illa in captiuitate existẽte.
Qui enim persuadet socio suo, trãsire facit illum à sua
opinione ad opinionem alterius: & sic Dominus trãsi-
re facit Israél ab opinione sua in qua est in captiuitate
vt sequatur desiderium, & cogitationem malam, & dat
in corde eorum vt relicto malo, accipiant bonum. Ob
id ait Iechez.11.19, Remouebo cor lapideũ de carne ve-
stra, & dabo vobis cor carneũ. 2.Semu.3.25, quia לְפַתְּתְךָ
ad persuadendũ tibi venit. Iudic.14.15, פַּתִּי אֶת־אִישֵׁךְ per-
suade viro tuo. 1.Reg.22.21, אֲפַתֶּנּוּ persuadebo illi. Psal.
78.35, וַיְפַתּוּהוּ & blanditi sunt (suaserũt) illi ore suo. Et
in puhál, Ieche.14.9, quum יְפֻתֶּה persuasus fuerit. Pro-

so. Et cõparauit פֹּתֶה stulto, quia vtplurimum est stul-
tus. R. Moséh in cõm. Eũ qui affligit seipsum, quia viæ
suæ non prosperè cedunt, omni tẽpore interficiet ira.
קִנְאָה enim & כַּעַס ira, vnũ sunt vbiq;. Prou.26.19, וּלְפֹתֶה
שְׂפָתָיו & declinanti (sub. ad te) labiis suis (deficit ב) ne
misceas te. i. & cum declinante ad te labiis suis, & ver-
bis suis blandis, cuius cor non est tecũ, ne habeas com
mercium. Sunt tamen (inquit R.D.) qui exponunt se-
cundum alteram huius verbi significantiam, nempe,
Et cum dilatante os suũ ad loquendum verba vana, &
opprobria aduersum homines, ne misceas te. Vel quia
dixit, Qui reuelat secretum, ambulat fraudulẽter: sub-
iungit, Et cum dilatãte labia sua, & reuelante secretũ,
ne misceas te cum illo. Tharghũ, Et cum blandiẽte la-
biis suis, ne misceas te. R. Abrahám auẽhezra, Et blan-
diẽti ne misceas te: quia reuelabit secretũ tuum, & est
fraudulẽtus. Hose.7.11, & fuit Ephráim sicut columba
פּוֹתֶה אֵין לֵב declinás absq; corde. i. quæ declinat ad escã,
& non est ei cor, vt intelligat & cõsyderet quòd ad ca-
piendam illam rete expansum sit, quum declinauerit
ad cibum: sic Ephráim declinauit ad illos ad quos tra-
hebat eius desiderium, ad AEgyptũ, ad Assúr, vt quæ-
reret auxilium: & non erat ei cor ad intelligendum,
sciendúmque quòd omniũ creator ruere faceret eos, si
ab altero auxilium quærerẽt. Et hoc est quod dixit se-
quenti versu, Quum iuerit, expandam rete meũ super
eos &c. Eodem modo exponit R.D. in cõment. Iiób 31.
27, וַיֶּפֶת בַּסֵּתֶר לִבִּי & declinauit in occulto cor meũ. ב in
בַּסֵּתֶר est daghessatum, vt habent libri emendati & cor
recti, inquit R.D. in Michlól: & sic nõ est maccáph in-
ter ipsam & præcedentem dictionẽ: & פ & ת sunt cum

uet.25.15, longanimitate יִפְתֶּה perſuadebitur princeps.
Et in hifhíl, Geneſ.9.27, יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת dilatet Deus lépheth. perfectũ eſt יִפְתֶּה. Et in hac ſignificãtia Tharghũ frequenter vtitur hoc verbo. Tóar, פֶּתִי, Simplex, qui credens omnibus, perfacile ſuadetur, qui declinat & flectitur ad omne verbum. Pſal.19.8, ſapientem efficiens פֶּתִי ſimplicem. Prouerb.1.21, vſquequo פְּתָיִם ſimplices diligetis פֶּתִי ſimplicitatẽ? Idem verſu 31, eſt abſque א cum י, quod eſt vice radicalis tantum. Interdum tamen eſt cum duplici י, priori, radicali: altero, ſigno multitudinis. Et cum א, Prouerb.8.5, פְּתָאִים ſimplices. Et cum א quieſcente, & י moto, vt Pſal.116.6, פְּתָאִים, vbi א quieſcens non eſt radicale, aut vice literæ radicalis, quia י motum eſt vice radicalis, & י ſignum multitudinis deficit. Nomen ſecundum formã tóar, פֶּתִי, inſtar פְּרִי. Prouerb.1.21, vſquequo ſimplices diligetis פֶּתִי ſimplicitatem? Alia forma, Prouerb.9.13, Mulier ſtultitiæ, tumultuatur: פְּתָיוּת ſimplicitatis (ſub. mulier,) & nó nouit quicquam. Et quia ſimplex celeriter omnia operatur, quia nihil habet penſi: à פֶּתִי deducitur dictio פִּתְאֹם quæ celeritatem notat, Mox, repente, ſtatim. inſtar שִׁלְשֹׁם. Et א eſt loco ה vltimæ radicalis: ם verò redũdat. & omnia ſunt ſine ו, præter vnum quod eſt Pſal. 64.8, Et ſagittauit eos ſagitta פִּתְאֹם ſubito. Interdum & cum alia dictione idem ſignificante iungitur, vt habes Ieſah.30.13, פִּתְאֹם לְפֶתַע ſtatim repente.

פָּתַח Aperire, Soluere, Euaginare, Sculpere, Pingere. Ieſah.50.5, Dominus פָּתַח־לִי אֹזֶן aperuit mihi aurem. Pſal.37.14, חֶרֶב פָּתְחוּ Gladium euaginauerũt impii. Irme.13.19. פָּתַח aperiens. Nume.19.15, פָּתוּחַ apertum. Deuter.15.8, פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לוֹ aperiendo aperies

manum tuam illi. 2.Reg.13.17, פְּתַח הַחַלּוֹן aperi feneſtrã. Ieſah.41.18, אֶפְתַּח עַל־שְׁפָיִים נְהָרוֹת aperiam in excelſis flumina. Hamós 8.5, וְנִפְתְּחָה־בָּר & aperiemus frumentum. i. horrea frumenti. Et in nifhál, Ieſa.5.27, & nó יִפָּתֵחַ ſoluetur cingulum. Iechez. 1.1, נִפְתְּחוּ aperti ſunt cæli. Ieſah.51.14, feſtinauit ligatus לְהִפָּתֵחַ vt ſolueretur. Iiób 12.14, claudet virũ, & non יִפָּתֵחַ aperietur ei. Vel, incarcerabit virum, & non ſoluetur. ſub. à vinculis ſuis, ſecũdum R.Dauid & R.Moſéh. Et in pihél, Iiób 30.11, Quia פִּתַּח יִתְרוֹ פָּתַח funem meũ (vel ſuum. eſt enim duplex lectio) ſoluit. Cant.7.12, ſi floruit vitis, פִּתְּחָה הַסְּמָדַר aperuit(ſoluit)ſe vua minuta. Eſt intranſitiuũ: quãquam ſunt qui putant (inquit R.D.) chiríc eſſe loco ſúrec, & eſſe ex puhál paſſiuo. i. aperta eſt. 2.Para.3.7, וּפִתַּח כְּרוּבִים & pinxit cherubim in parietibus. Pſal. 30. 12, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי ſoluiſti ſaccũ meũ. Et 116.16, פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי ſoluiſti vincula mea. ל redundat, inquit R.Abrahám. Exod. 28.9, וּפִתַּחְתָּ & ſculpes in eis nomina filiorũ Iſraél. Ieſah. 60. 11, וּפִתְחוּ & apertæ erunt portæ tuæ iugiter. Eſt intranſitiuum, inquit R.D. Vel eſt ex puhál, & chiríc eſt loco ſúrec, vt dicunt nonnulli, inquit R.Abrahám & R.D. Et ſic Ieſah.48.8, non פָּתְחָה fuit aperta auris tua. Et ſic eſt communis grammaticorũ opinio: ſed prius eſt magis rectum, inquit R.D. Zecha.3.9, ecce ego פִּתֻּחָהּ פִּתְחָהּ cælo cælaturã eius. aut ſculpo ſculpturam eius. Vel ſecundũ R.D. in lib.rad. ſoluo: acſi lapis fuiſſet in vinculis omnibus diebus quibus ceſſauerũt ab opere, & modo ſoluiſſent eum ac poſuiſſent in ædificio. Sed prioré expoſitionem rectã eſſe ſcribit. Et quia perfectio diſpoſitionis lapidis pulchri, ſunt picturæ, flores, poma quæ ſculpuntur, & pinguntur in illo, ideo metaphorice di-

Universidad de Deusto Biblioteca

ſtium contra oſtium. Gene.38.14,& ſedit בְּפֶתַח in oſtio Henáim quod erat iuxta viá Timnáth. Vide עַיִן in dua li. Et 19.6,& egreſſus eſt ad eos Loth הַפֶּתְחָה ad oſtium. Eſt enim ſicut לְפֶתַח. Proue.8.3. in introitu פִּתְחֵי oſtiorum. Ieſah.13.2, & ingrediantur פִּתְחֵי oſtia principum, R.Ionáh,gladii. Micháh 5.6,& terram Nimród בְּפִתְחֵיהָ in gladiis eius. Ab euaginando ita gladius appellatur.

Alia forma,פִּתְיָחָה,Gladius. Pſal.55.22,& ipſa(ſub.ver ba ſunt) פִּתְיְחוֹת gladii. Alia item , פִּתּוּחַ, Sculptura, פִּתּוּחִים ſculpturæ. Exo.28.11, פִּתּוּחֵי ſculpturis ſigilli ſcul pes duos lapides.

פָּתַל Peruertere,Luctari,Conari. In nifhál, Geneſ. 30.8, נִפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי luctationibus (aut conatibus) maximis luctata ſum cũ ſorore mea. vt ſcilicet ſuperarem illã. Nomen enim אֱלֹהִים eſt additũ augendi gratia. R.D.in lib.rad.exponit, נִפְתַּלְתִּי וְנִשְׁתַּוֵּיתִי verti me,(more ſcilicet luctantis)& conatum feci cum ſorore mea vt illã vincerem,& etiam inualui. Sunt qui deducunt à פְּתִיל quod eſt filũ retortum , quod eſt fortius. acſi dicat, נִחַזְקְתִּי roboraui me. Tharghũ , Suſcepit Dominus poſtulationem meam. R.Menachém filius Serúc (vt ſcribit R.Selomóh) exponit, Coniunctionibus Dei (.i.quæ ſunt à Deo) coniuncta ſum cũ ſorore mea merendo filios. Et hæc etiã interpretatio deducitur à פְּתִיל filo torto,& duplicato. Ipſe verò R.Selomóh exponit,conatibus multis conata ſum cũ ſorore mea, vt eſſem æqualis illi. Hæc autẽ interpretatio deducitur à פָּתַל peruertere,ſubuertere:quòd qui cũ altero luctatur,(vt inquit R.Abrahám)vt vincat,quærit ſubuertere illũ alterũ vt ruere faciat ipſũ . Et נַפְתּוּלֵי eſt nomen ex nifhál. Et dixit Dei,(ſecundum eundẽ R.Abrahám)

xit:Ecce &c. acſi dicat, Perficio ædificium ſecundũ omnem diſpoſitionẽ eius. Idẽ ſcribit in cõment. Exo.39.6, מְפֻתָּחוֹת ſculptos ſculpturis ſigilli. Ieſah.58.6, פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת ſolue colligationes impietatis. Vel eſt macor, ſoluere, vel vt ſoluãt. Pſal.105.20, וַיְפַתְּחֵהוּ & ſoluit eũ. Et in hithpahál, Ieſah.52.2, הִתְפַּתְּחִי ſolue te à vinculis colli tui. intranſitiuum ſecundũ omnes grãmaticos. Et ab aperiendo dicitur nomen מַפְתֵּחַ, Clauis. Ieſah.22.22, & dabo מַפְתֵּחַ clauem domus Dauid. 1. Paral.9.26, & ipſi ſuper הַמַּפְתֵּחַ clauem. Vel aperturã, aut apertionem. i. conſtituti ad aperiendũ portas ſingulo mane. Et in regimine, cum chiric, ſecundũ R.D.in lib.rad.Prouerb. 8.6, וּמַפְתַּח & apertio. Alia forma, Iechez.29.21,& tibi dabo פִּתְחוֹן־פֶּה aperturam(aut apertionẽ)oris in medio eorũ. i. in medio Iſraél, quia videbunt prophetias tuas veras factas. Alia forma,פֶּתַח cũ ſéri, Apertio. Pſa.119. 130, פֶּתַח דְּבָרֶיךָ apertio verborum tuorũ illuminabit. Et iuxta hoc exponunt nonnulli illud Prouerb.17.18, qui exaltat(eleuat) פִּתְחוֹ apertionem ſuã, quærit contritionẽ. Acſi dicat, Qui loquitur magna cõtra homines. Et ſic eſt expoſitũ à doctoribus Hebræorũ. Ita etiã exponit R.D.in lib.rad. deducens à פֶּתַח cum ſerí. Ibidẽ deriuãs à פֶּתַח cum ſeghól, exponit, Qui exaltat פִּתְחוֹ oſtiũ ſuũ, quærit contritionem. Acſi dicat, Qui rebus magnis vacat, iuxta illud quod dicunt doctores, Omnis qui vacat ædificiis, depauperatur. Michàh 7.5, ab ea quæ dormit in ſinu tuo cuſtodi פְּתְחֵי־פִיךָ aperturas(apertiones) oris tui. Exponit R.D.in cõment. Ab vxore tua opus eſt vt cuſtodias apertiones oris tui: quia ſi locutus fueris malum contra ſocium tuum ante illam, reuelabit illud.

Aliud,פֶּתַח,cum ſeghól. Iechez. 40.13, פֶּתַח נֶגֶד פֶּתַח oſtium

acſi dicat, Quia ad honorem Dei dedi ancillam meã. Vel, quia Dominus adiuuit me in luctatione mea.

Proue.8.8, Non eſt in eis נִפְתָּל prauũ. aut peruerſum. Iob 5.13, & conſilium נִפְתָּלִים peruerſorum. Nomen, נִפְתּוּל, Peruerſitas, Lucta, Conatus, vt dictum eſt. Et in hithpahál, Pſal.18.27, Et cũ peruerſo תִּתְפַּתָּל peruerſus eris. Et 2. Semu.22.27, & cum peruerſo תִּתַּפָּל peruerſus eris. pro תִּתְפַּתָּל inquit R. Dauid. tranſlata eſt enim ſecunda radicalis in primam. i. ת poſitũ eſt ante פ. Venit autẽ hoc modo vt eſſet ſimilis præcedentibus verbis תִּתַּמֵּם תִּתַּבָּר. Et exponit in cõment. adduces ſuper eum ſecundũ viam ſuã peruerſam. Et ſic Prouer.3.34, Deridet ipſe deludet. i. adducet ſuper eos vt cadant ſecundum deluſionẽ ſuam. Tóar geminatum, Deuter.32.5, Generatio praua וּפְתַלְתֹּל & peruerſa. Hinc פְּתִיל, Fluctum panni paruũ. Nume.19.15, & omne vas apertum quod non eſt עָמִיד פְּתִיל עָלָיו coniunctũ fruſtum panni ſuper eo. Et ſimile eſt illi in verbis Hammiſnáh, Super quo nõ eſt פְּתִילַת חָבֶר fruſtũ paruum panni. Et ſic ſecundũ opinionem meam (inquit R.D.) illud Gene.38.18, & dixit, Annulum tuũ וּפְתִילֶךָ & pallium tuũ. vel tegmen quod eſt ſuper caput tuum. Et ſic habet Tharghũ, וְשׁוּשְׁיפָךְ & pallium tuũ. aut veſtem tuã. Significat etiam Filũ duplicatum, & tortũ: & ſic dicunt Hebræorum doctores, quod פְּתִיל eſt filũ netum, ac tortũ. Exod.28.37, & pones eam עַל פְּתִיל תְּכֵלֶת in filo retorto hyacinthino. Iudi.16.9, quemadmodum rumpitur פְּתִיל הַנְּעֹרֶת filum ſtuppæ. Exo.39.3, & abſcidit פְּתִילִים fila. Gene.38.25, וְהַפְּתִילִים & pallia. vel veſtes, aut fila.

פֶּתֶן Aſpis. Pſal.58.5. Ieſah. 11.8, ſuper foramen פֶּתֶן aſpidis. Deute.32.32, & venenum פְּתָנִים aſpidum

crudele. Hinc מִפְתָּן, Limen infernum quod calcatur. Sepha.1.9, & ſuper omnẽ ſaltantem ſuper הַמִּפְתָּן limẽ.

פֶּתַע Mox, ſtatim, protinus, repente. Prouerb.6.15, פֶּתַע mox conteretur. Num.6.9, בְּפֶתַע repente. Ieſah.29.5, לְפֶתַע.

פָּתַר Interpretari, exponere, declarare ſomnia. Gene.41.12, Vnicuique ſecundum ſomniũ ſuum פָּתַר interpretatus eſt. Nomen, Gene.41.11, כִּפְתַרּוֹן ſecundum interpretationem ſomnii ſui. Et 40.12, Hæc eſt פִּתְרוֹנוֹ interpretatio eius. Et 8, nónne Dei ſũt פִּתְרֹנִים interpretationes?

DICTIONES QVADRATAE.

פִּלֶגֶשׁ Ancilla vnita viro abſque ſcriptura (i. contractu) & ſponſalibus, vera tamẽ vxor in Satcris literis, vt palàm eſt de Cheturáh quæ appellatur vxor Geneſ.25.1, & addidit Abrahám, & accepit vxorẽ, & nomen eius Cheturáh: & peperit ei Zimrán &c. & ramẽ verſu 5, dicitur, Et dedit Abrahám omnia quæ erãt ſibi, ipſi Iſchac: & filiis הַפִּילַגְשִׁים concubinarũ quæ erant Abrahám, &c. munera. Et 1.Paral.1.32, & filii Cheturáh פִּילֶגֶשׁ cõcubinæ Abrahã. 1.Reg.11.3, וּפִילַגְשִׁים & cõcubinæ trecentæ. Iechez.23.20, & adamauit עַל פִּלַגְשִׁיהֶם ſeruos eorũ quorũ membrũ (virile) vt membrũ aſinorũ eſt, vt exponit R.D. in lib.rad. Sed poſtea ſic ſcribit, Et rectũ eſt in oculis meis vt exponatur concubinas (aut pellices) eorum. Vel, cũ pellicibus eorum. עַל enim ſecundũ ipſum, eſt ſicut עִם. Acſi dicat, Adeò eos adamaſti vt facta ſis eis vt illorum pellices. Et in cõment. Expoſitores, inquit, exponunt, ſeruos eorum: quia פִּלַגְשִׁים hoc loco ſunt viri, non mulieres: & hoc oſtendit quod ait,

Universidad de Deusto Biblioteca

nomen loci:acſi dicat,Et egreſſus eſt(ſub.Ehúd)in Par
ſedón.Vel,egreſſus eſt ad locum manſionis equitum,
vt dicitur in cõment. Et נ & ה redundant, ſicut נ & ה,
in מִסְדְּרֹנָה.Vel vtrunque, נ ſcilicet & ה, ſunt formatiua
nominis tóar fœminei, ſicut in רִאשׁוֹנָה אַחֲרוֹנָה:quan-
quam ſecundũ normam ſit breue,ſi ה ſit ſignũ fœmi-
neum. Sed ſecundũ Tharghum eſt ſicut פֶּרֶשׁ, ſtercus,
& ד redundat. acſi dicat, Infixo gladio in eius ventre,
ſtercus egreſſum eſt de vẽtre ipſius. Et ſecundum eius
verba videtur dictio compoſita ex פֶּרֶשׁ ſtercus, & שְׁדוֹנָה
à שְׁדָה effundere.Sic enim habet,Et egreſſum eſt אוּבְלֵיהּ
שְׁפִיךְ ſtercus eius effuſum.

פַּרְשֵׁז Eſt ſicut פָּרַשׂ,Expandit,ז redundante.Iiob 26.
9, פַּרְשֵׁז עָלָיו עֲנָנוֹ expandit ſuper eum nubem
ſuam.Et ſunt qui dicunt dictionem compoſitã ex tri-
bus, ſcilicet פָּרַשׂ שַׁדַּי זִיו expandit Omnipotens ſplendo
rem ſuum.R.Abrahám dicit,Non habet ſocium,& eſt
פָּרַשׂ expandit.Tharghum,Expandit ſicut cortinam ſu
per eum nubem gloriæ ſuæ.R.Leuí,Expandit &c.

פַּרְתָּם Vnde פַּרְתְּמִים, Principes magni, vel duces
qui ſũt trãs flumẽ פְּרָת Euphratis. Vide פְּרָת.

פַּתְגַּל Vnde פְּתִיגִיל,Faſcia pectoralis. Ieſah.3.24, Et
pro פְּתִיגִיל faſcia pectorali cingulũ ſacci.R.D.
in lib.rad.ſcribit genus eſſe veſtis,quam induebant ad
gloriã & decorem, quæ vocatur אלגלאלא. Sunt qui ex-
ponunt cingulum quo ſe accingebant mulieres,quod
vocant יצילא. Idem in comment. pro cingulo ſericeo
lato.R.Abrahám,pro veſte tenui,ac ſubtili quæ pone-
batur ſuper omnes veſtes.

פַּתְשֶׁגֶן Exẽplar alicuius ſcripturæ. Nõ eſt Hebræa
dictio,ſed Aramæa:vnde nõ inuenitur niſi

Quorum membrũ &c.Sed hoc non obſtat, quia caro,
i.membrum,dicitur etiam de muliere, vt habes Leui.
15.18, erit fluxus eius בִּבְשָׂרָהּ in carne eius. Vnde expo-
nit vt in lib.rad.cum pellicibus eorum.

פַּעְנֵחַ Nomen tóar,מְגַלֶּה,Reuelator. Gene.41.44,
Et vocauit Parhóh nomen Ioſéph צָפְנַת פַּעְנֵחַ
occulti reuelatorem. Et eſt inſtar פַּרְשֵׁז. Alii dixerunt
eſſe præteritum ex pihél, & פ debuiſſe ſcribi cũ chiríc
ſecundũ normam.Et poetæ flectunt ipſum per omnes
modos, & tempora. Alii nomen dixerunt eſſe AEgy-
ptium.Hæc R.D.in lib. rad. R.Abrahám in cõment.
Si ſit dictio AEgyptia, neſcimus eius ſignificantiam.
Tharghum,Et vocauit eum,virum cui abſcõdita,ſunt
reuelata. R.Selomóh,expoſitorem abſconditorum.&
non habet ſimile in Scriptura.

פַּרְבָּר Nomen domus.1.Paralip.26.18,לַפַּרְבָּר ad do
mum inſtrumentorum &c. duo לַפַּרְבָּר pro
domo(.i.per ſingulas domos)inſtrumentorum.

פַּרְדֵּס Hortus domeſticis arboribus conſitus, po-
mariũ.Cant.4.13,פַּרְדֵּס paradiſus malorũ pu-
nicorũ.Eccle.2.5,feci mihi hortos וּפַרְדֵּסִים & paradiſos.

פַּרְוָר Eſt מִגְרָשׁ, Suburbium, Suburbanus locus. 2.
Reg.23.11, ad cubiculũ Nethanmélech eunu-
chi qui erat בַּפַּרְוָרִים in ſuburbanis.i. qui erat præpoſi-
tus ac præfectus ſuburbanis vrbium atque villarum,
Et ſic doctores Hebræorum, ſuburbanũ vocant פַּרְוָרָה.
Et Iechez.27.28,pro,Et contremiſcent מִגְרָשׁוֹת ſuburba
na:Tharghum Ieroſolymitanum habet פַּרְוָרַיָּא.

פַּרְעֹשׁ Pulex. 1. Semu. 24. 15, poſt פַּרְעֹשׁ אֶחָד puli-
cem vnum. Idem 26.20.

פַּרְשָׁד Vnde illud Iud.3.22,Et egreſſum eſt הַפַּרְשְׁדֹנָה
ſtercus.Sed ſecundũ R.Dauid in lib.rad.eſt

in libris captiuitatis. Eſter 3.14, פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב exẽplar ſcri pturæ,vt ponatur lex &c. Et Deuter.17. 18, pro,ſcribet ſibi אֶת־מִשְׁנֶה exemplar(ad verbum,duplũ) legis: Tharghum habet,פַּתְשֶׁגֶן exemplar,ſiue deſcriptionem legis.

צ

Eſt litera radicalis: ſed hoc habet peculiare,quòd in hithpahál,pro ת habet ט.

צְאֵל Arbor,virgultũ,ſiue germẽ magnũ iuxta aquam aut lutũ,magnã reddẽs vmbrã. Iob 40.16,ſub צְאָלִים arboribus vmbriferis cubabit? Et 17,circũdabũt eũ צְאָלִים arbores vmbriferæ vmbra ſua? Hic idẽ geminatur, Circundabunt eum arbores vmbriferæ:&,arbores vmbriferæ ſunt vmbra eius. Et verſus ipſi exponuntur admirative,ſic,Num ſub arboribus &c. Num circundabunt &c. Acſi dicat,Nequaquam. quia præ multitudine magnitudinis eius non dormit ſub arboribus vmbriferis, neque vnquam arbores vmbriferæ circundant illum.

צְאֵן Pecus, Vide צון. nam א redũdat.

צֶב Operimentum lecticæ, aut currus quo deferuntur homines ſupra dorſum animalium, aut iumentorum. Nume.7.3,& attulerunt ſex עֶגְלוֹת צָב plauſtra operimenti.i.operta.& dictio עֶגְלוֹת eſt in regimine. Tharghum Ieroſolymitanum habet,ſex plauſtra מְזוּגָן ſocia ta,ſiue biiuga. Acſi dicat,vnicuique plauſtro fuiſſe par boum trahens illud. Et rectum eſt vt exponatur, ſpecies animalium. Ieſah. 66.20, & in curru וּבַצָּבִים plauſtris opertis. Sic etiam R. Abrahám. Eſt & ſpecies reptilis. Leuit.11.29, וְהַצָּב & crocodilum. ita quidã vertũt.

צָבָא Exercitus,Finis,Tempus determinatum. Pfal. 68.12, צְבָא רָבִּים exercitus magnus. Iob 7.1, nónne

צָבָא tempus determinatum eſt homini ſuper terram? Danie.10.1, וְצָבָא גָּדוֹל & exercitus magnus. ſcilicet appa ruit ei,vt R. Abrahám. Vel,tempus magnũ,vt R. Dauid. Alii(inquit idem)exponũt,voluntas: ex Tharghũ, in quo צָבָא eſt velle. Et cum ה vice א, Zechar.9.8, מִצְּבָה ab exercitu. Iob 14.14,cunctis diebus צְבָאַי tẽporis mei expectabo. ſperabo. Ieſah.40.2,impletum eſt צְבָאָהּ tempus eius. Plurale maſculeũ, צְבָאִים. & cum pronomine, Pſal.103.21 omnes צְבָאָיו exercitus eius. Fœmineũ, Pſal. 24.10, Dominus צְבָאוֹת exercituũ. צְבָאוֹת, Capreæ, quare in צְבִי. Et in regimine, Exod.12.41, omnes צְבָאוֹת exercitus Domini. Hinc verbum in cal, pro Militare, dimicare, pugnare, Congregare exercitum. Exod.38.8, & fecit conchã de ſpeculis הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ congregantium ſe, quæ congregabant ſe(ſcilicet inſtar exercitus) ad oſtium tabernaculi. Congregabant enim ſe filiæ Iſraél ad oſtiũ tabernaculi, & afferebant(aut offerebant) manibus ſuis ſpecula pro oblatione ſpontanea tabernaculi. Tharghũ, de ſpeculis mulierum quæ veniebãt vt orarent in oſtio &c. R. Abra. in cõm. Mos erat omniũ mulierũ, vt ſe decorarent, reſpicere facies ſuas ſingulo mane in ſpeculis æneis, aut vitreis, vt ſuã aptarẽt tiarã quæ erat ſuper caput ſuũ. Erant autẽ in Iſraél mulieres Deum colentes, quæ ſpreta mundi vanitate, ſua ſpecula Domino offerebant, quia non erant illis opus, quæ per ſingulos dies veniebant ad oſtium tabernaculi vt orarẽt, & Dei audirẽt præcepta. Et dixit צָבְאוּ, quia erant multæ. Nume.31.42, à viris הַצֹּבְאִים qui pugnauerant. Ieſah.29.7, & omnes צֹבְיָהּ pugnantes contra illã, deficit א è ſcriptura, pro צֹבְאֶיהָ. Num.4.23, omnem qui veniebat לִצְבָא צָבָא ad militãdum militiã. Et 31.7, וַיִּצְבְּאוּ

& pugnauerunt contra Midiá. Et in hifhíl,2.Reg. 25.19,& ſcribam principem הַצָּבָא אֶת־עַם militiæ qui congregabat populum terræ.

צָבָה Tumeſcere, intumeſcere,Inflari. Nume. 5.27, וְצָבְתָה & tumeſcet venter eius. Et in hifhíl, Nume.5.22, לְהַצְבוֹת(pro לְהַצְבוֹת)vt tumeſcere faciát ventrem. Tóar fœmineú, Nume.5.21,& vterum tuú צָבָה tumeſcentem. Hinc eſt & צְבִי,Caprea,aut capreolus, Gloria,decor,Terra Iſraél,Voluntas,deſideriú, Amor. Ieſah.13.19,& erit Babél צְבִי gloria(amor)regnorum.Et 24.16,צְבִי gloriam iuſto.vel iuſti,ſi ל capiatur pro ת. Irme.3.19,hæreditatem צְבִי gloriæ. Deuter.14.5,certum צְבִי & capreolum.vel capream. Nomina ſpeciérum vtrunque genus comprehendunt,quacúque forma efferantur. 2.Semu.1.19, הַצְבִי יִשְׂרָאֵל ô terra Iſraél in excelſis tùis occiſus eſt.Appellatur ſic terra Iſraél,quòd vt ceruus cæteris animantibus pedibus eſt velocior,ita terra Iſraél eſt leuis,ac facilis ad maturandú(ſiue coquendum)fructus ſuos præ aliis terris,ſecúdum doctores Hebræorum.Vel quia cæteris eſt deſiderabilior. Dani.11.16, & ſtabit in terra הַצְבִי Iſraél. vel deſiderii.i. deſiderabili.Et 8.9,וְאֶל־הַצְבִי & ad terrá Iſraél. deſiderabilé ſcilicet.Cát.2.9,ſimilis eſt dilectus meus לִצְבִי capreæ. 2.Semu.2.18,& Haſaél leuis erat pedibus ſuis ſicut vnus הַצְּבָיִם capreolorum.deficit י ſignú pluralis.Scribitur & cum א quieſcéte,& א moto.1.Paral.12.8,וְכִצְבָאִים & ſicut capreoli.aut capreæ,י ſignú pluralis deficit. Et in plurali fœmineo mutatur י in א,vt Cant.2.7,בִּצְבָאוֹת per capreas. Et ſic poteſt exponi illud Irm.3.19,hæreditatem צְבִי צְבָיוֹת gloriæ caprearum gẽtium &c. Vel exercituú. Vtroque modo exponit R.Dauid in lib.rad.

צָבַט Dare,porrigere.Ruth 2.14,וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי & dedit (aut porrexit)ei polentam.Alibi in Sacris non inuenitur.

צָבַע Tingere,aut colorare.Irme.12.9,nunquid auis צָבוּעַ tincta hæreditas mea mihi? Dicũt (inquit R.D.in lib.rad.)eſſe auẽ quandam variis coloribus reſperſam,ad quã congregantur aliæ aues vt illam edãt, ac deuorent,quòd eam odio habeant.Vide עַיִט. Nomen,צָבַע,Color. Iudic.5.30,שְׁלַל צְבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלַל רִקְמָה צָבַע רִקְמָתַיִם ſpolium colorũ(ſub.diuerſorũ)ipſi Siſerá,ſpolium colorũ,polymitum,color,duo polymita. Ex hac radice eſt & אֶצְבַּע,Digitus. Exod.8.19,אֶצְבַּע digitus Dei eſt.Irm.52.21,& craſſitudo eius quatuor אֶצְבָּעוֹת digitorum.Prouerb.6.12,בְּאֶצְבְּעֹתָיו digitis ſuis.

צָבַר Congregare,Coaceruare,Fundere aggeré.Iob 27.16,אִם־יִצְבֹּר כֶּעָפָר כָּסֶף ſi coaceruauerit tãquam puluerem(aut terrá)argentum. Gene.41.49,וַיִּצְבֹּר בָּר & coaceruauit Ioſeph frumentũ. Chabac.1.10,וַיִּצְבֹּר עָפָר & coaceruauit terram.i.fudit aggerem, & cœpit ilam.ſub.vrbẽ. Vel coaceruauit puluerẽ.i.populũ ſicut puluerem. Nomen,צְבוּר,Congregatio,coaceruatio, Cumulus.2.Reg.10.8,ponite ea duos עֲבָרִים cumulos.

צֶבֶת Manipulus. Ruth 2.16,& etiã proiiciendo proiicietis ei de הַצְבָתִים manipulis.

צֶדֶר Vnde defectiuum nomen צַד, Latus. Ieſah.60.4, & filiæ tuæ עַל־צַד iuxta latus nutrientur. Iechc. 4.8, & non vertes te מִצִּדְּךָ אֶל־צִדֶּךָ de latere tuo in latus tuum.1.Semu.20.20,& ego tres ſagittas צִדָּה ad latus eius iaciã.ה eſt lene,præter normã,inquit R.D.in Michól,& lib.rad. Gene.6.16,oſtium arcæ בְּצִדָּהּ in latere eius pones. Iudicũ 2.3,& erunt vobis לְצִדִּים ad latera.i.e-

quêris,vt viuas.Psal.50.6,& annuntiabunt cæli צִדְקָתוֹ iu
ſtitiam eius. Alia forma,Ieſah.56.1,& facite צִדְקָה iu-
ſtitiam.Psal.22.32,& annũtiabunt צִדְקָתוֹ iuſtitiam eius.
Et 31.2,בְּצִדְקָתְךָ in iuſtitia tua. Item 103.6, faciens צְדָקוֹת
iuſtitias Dominus.Iechez.18.24,צִדְקָתוֹ iuſtitiæ eius.

צָהֹב Vnde צָהֹב,Flauus,aut aureus color, color pro-
pinquus colori auri. Leui.13.30,capillus צָהֹב fla
uus. Et participium in hiphíl, Hezræ 8.27,& vaſa צהֻבִים
deaurati.aut colorati inſtar fului,& aurei coloris.

צָהַל Eſt עָלַז,Exultare. Ieſa.24.14, צָהֲלוּ מָיִם exultaue-
runt ab Occidente. R.D.in cõment.exultaue-
runt.pro exultabunt.eſt enim præteritum vice futuri.
מָיִם,hoc eſt מִמַּעֲרָב ab Occidente. Acſi dicat,Ii qui ſunt
longinqui ab Ieruſaláim in terra Occidẽtali,laudabũ
& exultabunt in gloria Domini. aut propter gloriam
Domini. R.Abraham,à mari.i.qui perambulant ma-
re. Eſtér 8.15,Et ciuitas Suſán צָהֲלָה exultauit. Irme.31.
7,וְצַהֲלוּ & exultate in capite gentiũ. Tharghũ,Et exul-
tate in capite manifeſtato in oculis omniũ gẽtiũ.Ieſa.
10.30, צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים exalta(ſub.præ exultatione)filia
Ghallím vocẽ tuam. Eſt enim trãſitiuũ verbũ. Vbi R.
Abra.verbũ ſignificare ſcribit exaltare,aut eleuare vo-
cem.Ghallím verò nomẽ eſt prouinciæ. R.D.in com-
ment. Exalta(eleua)vocem tuam tãquam tuba,vt au-
diant viri Láis,& fugiant. Caſtra enim Aſſũr occurre-
bant ciuitati cui nomen erat Filia Ghállim príus, ſed
poſtea dicta eſt Laís. Irme.5.8,vnuſquiſque ad vxorem
ſocii ſui יְצַהֵלוּ hinnient.pro hinnierunt,aut hinniebát.
Vide יַיִן. Et 50.11, וְתִצְהֲלוּ & mugietis ſicut tauri. legitur
cum ו,& ſic eſt numeri pluralis:& ſcribitur cũ י,
quia poteſt legi וְתִצְהֲלִי & mugies. futurum fœminei.

runt in ſpinas ad latera. vel in lateribus. Eſt enim lo-
cutio defectiua.R.Ionáh ſcripſit daghés eſſe loco han-
nách,id eſt י vel ו quieſcentis,deducens à צִיר vel צוּר,in
retia in quæ cadetis.Vide in צוּר.

צָרָה Inſidiari. Exo.21.13,& qui nõ צָרָה inſidiatus eſt.
1.Sem.24.12,& tu צָרֹר אֶת־נַפְשִׁי inſidiaris animæ
meæ. Et in nifhál,Deſolare. Sephan.3.6,נִצְּדוּ deſola-
tæ ſunt vrbes eorum. Nomen,צְרִיָּה, Inſidiæ.Nume.
35.20,בִּצְרִיָּה per inſidias.

צָדַק Iuſtificare. Iiób 33.12, ecce זֹאת לֹא־צָדַקְתָּ hoc non
iuſtificaſti.Et 35.7,ſi צָדַקְתָּ iuſtus fueris. Item 34.
5,צָדַקְתִּי iuſtus ſum. Et 9.20,ſi אֶצְדַּק iuſtificauero me,os
meum condemnabit me. Et in nifhál, Dani.8.14,
וְנִצְדָּק & iuſtificabitur(iuſta erit)ſanctificatio.i.ſanctua-
rium. Et in pihél,Irme.3.11,צִדְּקָה נַפְשָׁהּ iuſtificauit a-
nimam ſuam auerſatrix Iſraél.Iiób 32.2,עַל־צַדְּקוֹ נַפְשׁוֹ eo
quòd iuſtificabat ipſe animã ſuam. Ieche.16.52,בְּצַדְּקֹתֵךְ
ſecundum quum iuſtificaueris ſororem tuam.ת eſt additũ
fecundum normã qua additur ת in fine macór. Et in
hifhíl,2.Semu.15.4,quis ponat me iudicẽ &c.וְהִצְדַּקְתִּיו
& iuſtificem eum? aut,& reddam illi ius? Dixit hoc de
illo cuius cauſa eſt iuſta.Iudex enim vno iuſtificato,al
terum condemnat. Prouerb.17.15, מַצְדִּיק רָשָׁע iuſtificas
impiũ.1.Reg.8.32,וְלְהַצְדִּיק צַדִּיק & iuſtifices iuſtum.Exo.
23.7,non אַצְדִּיק רָשָׁע iuſtificabo impium. Et in hithpa-
hál,Gen.44.16,וּמַה־נִּצְטַדָּק & in quo iuſtificabimur? aut
iuſtificabimus nos? acſi dicat,Quid poſſimus arguere,
vt ſimus iuſti? Tóar,Gen.6.9,Nóach vir צַדִּיק iuſtus.
Pſal.1.5,in congregatione צַדִּיקִים iuſtorum. Gen.18.24,
propter quinque חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם iuſtos .eſt ſine י ſigno pluralis.
Nomen,Deut.16.20, צֶדֶק צֶדֶק iuſtitiam,iuſtitiam ſe-

Et in hifhíl, Pſal.104.15. לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן vt mundet (aut illuſtret) faciem præ oleo. R. Abrahám, vt ſplendere(lucere)faciat. Idem R. Dauid. Nomen, Irme.8.16, à voce מְצַהֲלוֹת hinnituum fortium (ſub. equorum) eius contremuit omnis terra. Et 13.27, adulteria tua, & מִצְהֲלֹתֶיךָ hinnitus tui.

צֹהַר Vnde צֹהַר, Feneſtra: ſic appellata, quòd lux per illam ingrediatur. Geneſ.6.16, צֹהַר feneſtram facies arcæ. Et צָהֳרַיִם, Meridies: & eſt tempus quo lux diei eſt fortis. Venit autẽ ſecũdum formã dualis: quòd dies diuidatur à luce ſua in duo: à mane vſque ad dimidium diei pergit & lucet: & à dimidio diei pergit, & tenebreſcit. & צָהֳרַיִם eſt tempus in quo lux eſt fortis ex vtroque latere. Ieſa.16.3, in medio צָהֳרַיִם meridiei. Alia forma, præpoſito י, 2.Reg.18.32, Terram oliuæ, יִצְהָר olei, & mellis. Et verbũ in hifhíl, Iiób 24.11, בֵּין שׁוּרֹתָם יְצַהֲרוּ inter(vel intra) muros ſuos facient(pro fecerũt) oleum. acſi dicat, Calcabunt oliuas, & facient oleum. Alii ſic exponunt, inter trapeta facient oleum.

צוֹאָה Vnde צוֹאָה, Sordes, ſtercus. Quære in יָצָא. In vtra que radice ponitur à R. Dauid.

צוּד Siue צוּר, Venari. Thre.4.18, צָדוּ צְעָדֵינוּ venati ſunt greſſus noſtros, ne ambularemus in plateis noſtris. Exponit R. Abrahám, Acſi venati eſſent. i. nõniſi ad venandum nos in plateis noſtris venerunt. Et 3.52, צוֹד צָדוּנִי venando venati ſunt me ſicut auem. Irm.16.16, & poſtea mittam ad multos צַיָּדִים וְצָדוּם venatores, & venabuntur eos. Geneſ.27.33, הַצָּד־צַיִד qui venatus eſt venationem. Et 3, וְצוּדָה לִי צֵידָה & venare mihi venationem. Et 5, לָצוּד צַיִד ad venandũ venationem. Leui.17.13, qui צָד צַיִד venatus fuerit venationem beſtiæ. Pſa.140.

12, יְצוּדֶנּוּ venabitur illũ ad impulſiones. R.D. in comment. Malũ quod ipſe facit, venabitur illum, adeo vt illũ proiiciat ad impulſiones, quia impelletur à malo in malũ. Et verbum quadratũ, ſiue pohél. Iechez.13.20, vos מְצוֹדְדוֹת שָׁם אֶת־הַנְּפָשׁוֹת venamini ibi animas. Et 18, לְצוֹדֵד נְפָשׁוֹת ad venandum animas. Et in hithpahál, in altera ſignificatione. Iehoſ.9.12, iſte panis noſter calidus הִצְטַיְּדְנוּ אֹתוֹ in eſcã paratus fuit à nobis. Eſt verbũ intranſitiuum ſicut & omne aliud verbũ in hithpahal. Exponit R.D. in comment. Accepimus hunc panem è domibus noſtris לְהִצְטַיֵּד בּוֹ vt veſceremur illo in via.

Nomen, צַיִד, Venatio. vt in verbo. Gen.10.9, ipſe fuit potens צַיִד venatione. Eſt enim ſubſtantiuũ, inquit R. Dauid, quod & alia ſui generis oſtendunt. Et 27.25, & comedam מִצֵּיד de venatione. Prouer.12.27, non aduret dolоſus צֵידוֹ venationem ſuã. i. alas auis quam venatus eſt, ne poſſit aufugere. Vide חָרַךְ. Toár, צַיִד, Venator. cuius plurale habes in præterito cal. Eſt etiã צַיִד, Eſca, cibus. Iehoſ.9.5, & omnis panis צֵידָם eſcæ illorum. Pſal.132.15, צֵידָהּ eſcã eius benedicẽdo benedicam. ה eſt cum mappíc, inquit R.D. in lib.rad. & in cõment. vbi exponit, Eſcam eius, ſcilicet Siión. Acſi dicat, Mittã maiorẽ benedictionem in frugibus, ac fructibus eius, quàm in aliis terris Iſraél, ad gloriã domus meæ, quæ eſt in medio eius. Et forſan idcirco vocatur terra Iſraél, terra הַמּוֹרִיָּה, quia fuit terra רְוִיָּה irrigua vbi illa habitauit gloria. Et cum ה. Gen.42.25, vt daret eis צֵדָה eſcã. Et à venando vocatur Rete מָצוֹד. Iiób 19.6, וּמְצוֹדוֹ & rete ſuum me circundare fecit. Vel, & reti ſuo me circundedit. R. Abrahám auenhezra exponit וּמְצוֹדָתוֹ & rete ſuum, vel munitionem ſuã, vt alii exponunt. R. Leuí, rete ſuum.

Tharghũ,וסריגיה & rete ſuum. Et cũ ה,מצודה. Iechez. 13.21,למצדה in rete. Et cum chólẽ,מצודה, Eccleſ.9.12. Et ſine ה cũ chólem, Eccleſ.7.27,מצודים retia. Sed illud Eccle.9.14,& ædificauit aduerſus eam מצורים munitiones magnas: eſt ex radice מצר. Illud Ieche.19.9, adducẽt eũ במצולות retibus : rectum eſt vt ſit huius & radicis & ſignificantiæ. Et illud Iudic.2.3,& erunt vobis לצדים in lateribus: require in צרר, quod tamen R.Dauid, etiam in hac citat radice, dicens daghés eſſe loco literæ raphandæ ſicut צין à ציץ.

צוה In pihél, Præcipere. Geneſ.7.9, vt צוה אלהים את־נח præcepit Deus ipſi Nóach. 1.Semu.20.29, צוה־לי præcepit mihi frater meus. Gene.7.5, צוהו præcepit ei Deus. Pſal.119.4, צויתה præcepiſti. Et ſine ה, Pſal.7.7, צויתה. Deuter.3.21, ואת־יהושע צויתי & Iehoſúah præcepi. Et cum chirlc, Deute.31.5, צויתי אתכם præcepi vobis. Et 24.8, צויתים præcepi illis. caret י. Et cum י, 2.Reg.21.8, צויתים. Deuter.4.2, quod ego מצוה אתכם præcipio vobis. Et 6.6, מצוך præcipio tibi. Et כ cum daghés, Deuter.12.14, במצוך. 2.Semu.18.5, בצות המלך quando præcepit rex. Iehoſ.4.16, צוה את־הכהנים præcipe ſacerdotibus. Et defectiuum, Nume.5.2, צו præcipe. Iehoſ.1.11, וצוו את־העם & præcipite populo. Irme.7.23, אצוה אתכם præcipiam vobis. Pſal.42.9, יצוה præcipiet. Et defectiuũ, Deuter.28.8, ויצו. Irme.36.5, ויצוה & præcepit. Et defectiuum, Irme.39.11, ויצו. Ieſa.45.11, ſuper filiis meis, & ſuper opus manuũ mearum תצוני præcipietis mihi. i. præcipietis prophetis pro me, vt dicant vobis verba, & annuntient vobis quæ facturus ſum propter filios meos. i. propter Iſraél, qui ſunt filii mei, & opus manuũ mearũ, vt exponit R.D. in cõmen. Et in puhál, Nume.3.16, vt צוה iuſſus fuit.

Exo.34.34, loquetur ad filios Iſraél quæ יצוה iubebitur. Nomẽ, מצוה, Præceptũ, Iuſſum, Iuſſio. Deut.11.8, omne המצוה præceptũ. 2.Paral.24.21, & lapidauerunt eum lapide במצות iuſſu regis. Deuter.26.13, ſecundũ omne מצותך præceptum tuũ. Prouer.10.8, מצות præcepta. Geneſ.26.5, מצותי præcepta mea. Nomẽ alterius formæ, Ieſah. 28.10, Quia צו לצו צו לצו præceptum ad (.i. poſt) præceptũ, præceptum ad præceptũ. ſub. datur eis more puerorum. Exponit R.Abrahám, Opus eſt cũ illis loqui quemadmodum pater loquitur ad filiũ ſuum paruum, qui neſcit adhuc præceptũ poſt præceptum, vel præceptũ coniunctum præcepto. R.D.in cõment. Dicit quòd erant velut pueri, quibus homo dat præcepta, & docet eos paulatim paulatim , vt poſſint recipere, non enim poſſunt capere niſi pauca. Et ſic opus eſt vt propheta doceat hunc populum , quia parum habent intelligentiæ , quia laborant ad audiendũ verbũ Dei, eo quòd non cõplacent ſibi in illo, ſiue delectãtur illo.

צוח Eſt צעק, Clamare vociferari. Ieſah.42.11, Detice montium יצוחו clamabunt. Nomen, צוחה, Clamor, Vociferatio. Ieſah.24.11, צוחה clamor ſuper vinum in plateis. Irme.46.12, וצוחתך & clamor tuus.

צול Vnde צולה, Multitudo, atque profunditas aquarum. Ieſah.44.27, Qui dico לצולה profundo (aut voragini) Deſolare. Loquitur de Babél quæ erat locus aquarũ multarum. Alia forma, præpoſito מ, Ionáh 2.4,& proieciſti me מצולה in profundum. Pſalm. 68.23, ממצלות ים de profundis (voraginibus) maris. Et cũ cholé Exo.15.5, deſcenderũt במצולת in profunda tãquã lapis.

צום Ieiunare. 2.Semu.12.21. צמת ieiunaſti. Zecha.7.5, חצום צמתני אני nunquid ieiunando ieiunaſtis mi

Universidad de Deusto
Biblioteca

& si de הַצֹּאן pecoribus fuerit oblatio eius, de ouibus, vel de capris in holocaustum &c. Genes.47.4, quia nõ est pascuũ לַצֹּאן pecudibus. Et cum א moto, Nume.32. 24, לְצֹנַאֲכֶם pecudibus vestris. & א est transpositum. Et cũ ה redundante in fine: vt Psal.8.7, צֹנֶה oues, & boues. Vertitur autem in א apparens in præcedenti exemplo.

צוף Natare, enatare. Thren.3.54, צָפוּ־מַיִם enatauerunt aquæ super caput meũ. R. Abrahám in cõment. שָׂחוּ natauerunt. Ieche.32.6, & irrigare faciã terrã צִפְתֵּךְ natantẽ tuã sanguine tuo super montes. Est participiũ fœmineũ: id est terrã tuã super quã natabãt aquæ, nũc irrigare faciam sanguine occisorum tuorũ, & natabit sanguis super eam sicut aqua, ita vt pertingat vsque ad montes. Et est hyperbole. Et in hifhíl, Deuter. 11.4, הֵצִיף אֶת־מֵי יַם־סוּף natare fecit aquas maris Suph.2.Reg. 6.6, וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל & natare fecit (sub. propheta) ferrũ. Ex hac radice est צוף, Fauus mellis. Prouerb.16.24, צוּף־דְּבַשׁ fauus (vel placenta, secundum R. Dauid in lib. rad.) mellis eloquia pulchra.

צוק Est צוּר, Angustiis afficere, Affligere, Opprimere, Coartare, Adhærere. Psal.41.9, verbũ impietatis יָצוּק בּוֹ adhærebit illi. Est instar יָקוּם à קוּם. R.D. in cõm. Infirmitas grauis, ac difficilis, & pessima adhæsit illi, & nõ surget vltra de lecto suo, quia morietur ex illa sua infirmitate. Vel sic, Iniquitas magna adhæsit illi: vnde par est vt & pœna sit magna. Idcirco nõ surget vltra e cubili suo. Et in hifhíl, Iesa.29.2, וְהֵצִיקוֹתִי לַאֲרִיאֵל & coartabo (affligam) ariél.i. altare. Iudic.16.16, & fuit כִּי־הֵ יקָה לוֹ כִּדְבָרֶיהָ quum angustiis afficeret eũ verbis suis. Et 14.17, quia הֶצִיקַתְהוּ angustiis affecit eum. Iesah.51.13, à facieiræ הַמֵּצִיק opprimentis. Et 29.7, וְהַמְצִיקִים לָהּ & co-

hi, ego? vel propter me, secundum R.D. Est enim sicut Nũ צַמְתֶּם בַּעֲבוּרִי ieiunastis propter me? R. Abrahám in cõment. exponit, ieiunastis propter me, aut ad gloriã meã. & est verbũ intrãsitiuũ. Et dixit ego, acsidicat, Nũ ego præcepi vobis vt ieiunaretis? Nechem.1.4, צָם ieiunans. Iesah.58.4, ad litem, & contentionem תָּצוּמוּ ieiunabitis. pro ieiunatis. Nomen, צוֹם, Ieiuniũ. Iesah.58. 6, nunquid זֶה צוֹם hoc est ieiunium &c. Illud autem 1. Reg.21.9, prædicate צוֹם ieiuniũ: R. Ioséph Kimchi exponit, Vocate cœtũ. aut congregationem. Et sic versu 12, prædicauerunt צוֹם ieiunium: ipse exponit, congregationem. Et in hac significatione capiunt Talmudistæ appellantes contritionem neruorum צוּמַת הַגִּידִין. Et sic hoc nomen, vbi non agitur de pœnitentia, capitur pro congregatione.

צון Scribitur cum א quiescente frequentius hæc dictio צֹאן, & legitur cũ ו. Significat autem minuta animalia, vt oues, vt capras. Capitur interdum pro particulari aliqua specie, vt puta pro oue tantũ, aut pro capra solum: quãdoque cõplectitur vtrunque. interdum est commune nomen omnium minutorũ animaliũ: quandoque & de grandioribus, vt puta de bobus dicitur. & caret numero multitudinis. Interdum (quanquã rarissime) mouetur א, aliquoties scribitur sine א, cum ה redundante in fine. Pro ouibus tantũ, vt 1. Semu.25.2, & ei erant צֹאן ouiũ tria millia, & mille capræ. Et sic cõmuniter quando hæc duo simul iunguntur. Et pro capris, vt Gene.31.12, Vide omnes hircos ascendentes super הַצֹּאן capras. Interdum complectitur boues cũ minutis etiã animalibus, vt 1. Sem.8.17, צֹאנְכֶם pecora vestra addecimabit. Et pro ouibus & capris: vt Leui.1.10, & si

artantes eam. Iiob 36.16, in latitudinem non מוּצָק coar
tatam. Ieſah. 8.22, לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ, ſecundū quod coartata
fuit. Vel eſt nomen, inquit R. D. i. ſecundū quod angu
ſtia fuit ei. Tóar, 1. Semu. 22.2, omnis vir מְצוּק oppreſ-
ſus. anguſtiis affectus. Nomen ſecundum eandē for-
mam cū futuro, Deute. 28.53, & 55, וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יָצִיק לְךָ, &
anguſtia (afflictione) qua anguſtiis afficiet te inimicus
tuus. Significat & Statuere. Iehoſ. 7.23, וַיְצִקֻם & ſtatue
runt ea coram Domino. daghés eſt loco literæ quieſcē
tis. 2. Semu. 15.24, וַיַּצִּיקוּ אֶת אֲרוֹן, & ſtatuerunt arcam Dei.
Nomen, צוּק, Anguſtia, Afflictio. Dan. 9.25, וּבְצוּק & in
anguſtia temporum. Alia forma, מָצוּק, vt in hif hil.
Alia itē, מָצוּק, id eſt מַעֲמָד, Status, ſtatio, Columna. 1. Se
mu. 14.5, dentis vnius מָצוּק מִצָּפוֹן ſtatio ab Aquilone. Et
2.8, quia Domini מְצָקֵי אֶרֶץ ſtationes (.i. columnæ, ſecū-
dum R. D.) terræ. Alia præterea, pro Anguſtia. Se-
phan. 1.15, dies afflictionis וּמְצוּקָה & anguſtiæ. Pſal. 25.
17, מִמְּצוּקוֹתַי ex anguſtiis meis. Alia poſtremo, Ieſah.
8.22, Obſcuratio צוּקָה anguſtiæ.

צור Obſidere, Coartare, Anguſtiis, & affictionibus
afficere, Ligare, Formare, figurare, Roborare, for
tificare. Deuter. 14.25, וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדֶךָ & ligabis argen-
tum (pecuniā) in manu tua. Et 20.12, וְצַרְתָּ עָלֶיהָ & obſi-
debis illam. Pſal. 139.5, retro & ante צַרְתָּנִי formaſti (fi-
guraſti) me. R. D. in comment. Retro & ante formaſti
me in vtero matris meæ, & poſuiſti ſuper me manum
tuā, quēadmodū faciūt caſeo, iuxta illud Iiob 10.10, Et
ſicut caſeū coagulabis (pro coagulaſti) me. R. Himma.
in cōmen. formaſti me. Vél (quod rectum eſt in oculis
meis,) obſtediſti me. i. circūdediſti me vndique ſcientia
tua inſtar exercitus, quī manet in obſidione contra cī

uitatem, & circundat illam, ne fugiant homines, néve
ex illis quiſpiam euadat. Et hoc eſt quod poſtea dixit,
Mirabilior &c. Dixit metaphorice, Tu obſediſti me, &
poſuiſti ſuper me manum tuā, & manu tua apprehen-
diſti me, & non eſt mihi fuga à te. R. Abrahám, Obſe-
diſti me: vt Deuter. 20, ſuprà citatum. Et non miretis
quòd non dixerit צָרַתְּ עָלַי: quia ſimile habes Deuter. 2.
20, תְּצָרֵם. Eſt ergo ſenſus, obſediſti me retro, & ante. R.
Dauid in lib. rad. vtroque modo exponit. Exod. 23.22,
וְצַרְתִּי אֶת צֹרְרֶיךָ & anguſtiis afficiam hoſtes tuos. aut,
anguſtiis afficientes te. Et ita habet Tharghum, & R.
Selomóh. Ieſah. 28.20, & operimentum צָרָה anguſtum
eſt. Eſt præteritum: quia eſt longū, inquit R. Dauid in
lib. rad. & cōment. 2. Reg. 6.25, & ecce צָרִים עָלֶיהָ obſide-
bant eā. 1. Sem. 23.8, לָצוּר אֶל דָּוִד ad obſidendum Dauid.
Ieſah. 8.16, צוֹר תְּעוּדָה liga teſtimonium. Poteſt tamen
huius radix eſſe צָרַר & נָצַר. quære in נָצַר. Et 21.2, צוּרִי סָבַד
obſide Mede. vel Media, regio ſcilicet Aſiæ. Eſt enim ſic
mineum verbū. Et eſt breue, inquit R. D. in lib. rad. &
comment. & R. Abrahám in cōmen. ſicut & illud Pſal.
116.7, שׁוּבִי. 1. Reg. 7.15, וַיְצַר אֶת שְׁנֵי הָעַמּוּדִים & finxit (forma
uit) duas columnas æreas. Et dixit formauit, quòd illa-
rum figuras fecerit in pauimento in quo fuſæ ſunt. 2.
Reg. 17.5, וַיְצַר עָלֶיהָ & obſedit eam. x cú pathách, ſecun-
dum R. D. in Michlól. 2. Paralip. 28.20, וַיְצַר לוֹ & obſedit
eū. vel, oppreſſit. Aut eſt ex hif hil, inquit R. D. Deu-
ter. 2.10, אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב ne obſideas Moab. Poteſt ta-
men eſſe & ex hif hil. Cant. 8.9, & ſi oſtium eſt, נָצוּר עָלֶיהָ
obſideamus (.i. circundemus) illud tabula cedrina. Alii
exponūt, muniamus. 2. Reg. 12.10, וַיִּצְרוּ & ligabant (vel
figurabant, ſiue cudebant. Et in nif hál, Ieſah. 1.8, Si-

Universidad de Deusto Biblioteca

cut ciuitas נְצוּרָה obſeſſa. ſúrec eſt loco cholem. Et ſic Tharghum, Sicut ciuitas רְצִירִין עֲלָהּ quam obſidẽt. Vel eſt participium paſſiuũ à נָצַר deſolata & deſtructa, ſecundum R. Abrahám & R. Dauid in comment. Et in hifhíl, Deuter. 28.52, וְהֵצַר לְךָ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ & obſidebit te (aut obſidere faciet te) in omnibus portis tuis. i. intra omnes vrbes tuas. Irme. 10.18, וְהֵצַרְתִּי לָהֶם & obſidere (aut opprimere, & anguſtiis, doloribuſque afficere) faciam illos, vt inueniant. ſub. ea quæ dixi ſuper illis, ſecundum R. Dauid. R. Abrahám auenhezra, Quia Dominus adducet ſuper illos fundibularios, ſagittarioſque, & obſidere faciet eos, vt vno in loco ſint coniuncti, vt inueniant eos fundibularii, & aſſiſtentes. Et eſt longum, inquit R. Dauid in lib. rad. Sepha. 1.17, וַהֲצַרְתִּי לָאָדָם & obſidere (aut opprimere) faciam hominem. eſt breue, ſecundum R. D. in lib. rad. & in cõment. & ל in לָאָדָם eſt cũ camés. Quod idem in cõm. exponit, Et obſidere faciam homines, vt ſint intra vrbes in obſidione, vt viuát in illa pane atro, & aqua oppreſſionis. aut arctationis. i. arcta. Nechem. 9.27, וַיְצָרֻהוּ לָהֶם & oppreſſerunt eos. Et in hithpahál, Iehoſ. 9.4, & iuerũt, וַיִּצְטַיָּרוּ & oſtenderunt ſe legatos. Nomen, מָצוֹר, Obſidio, & munitio, aut ciuitas munita: ſic appellata, quòd vi nõ capiatur, ſed obſidione, fame, & ſiti. Et cum pronomine, & in plurali, mutatur chólem in ſúrec. Deuter. 20. 20, & ædificabis מָצוֹר munitionem. ſcilicet ad obſidendũ. 2. Reg. 19.24, omnes riuos (vel omnia flumina) מְצוֹר AEgypti, ſecundum R. D. à munitione ſic appellatæ. Idem Ieſah. 37.25. & 19.6, & ſiccabuntur riui מָצוֹר AEgypti. Ieche. 4.8, dies מְצוֹרְךָ obſidionis tuæ. Ieſa. 29.3, מְצָרֹת obſidiones. Et cũ ה fœmineo, eſt cũ ſúrec, 2. Paral. 14.6,

ciuitates מְצוּרָה munitionis. Hinc eſt צַר, Arctus, angu ſtus, Hoſtis, inimicus: & interdũ Anguſtia, afflictio. 1. Semu. 2.32, & aſpicies צַר inimicũ habitaculi. vel æmulum. Et eſt in regimine, inquit R. D. in comment. Vel æmulum (ait) in habitaculo. i. in domo Domini. & ſic deficit ב. 2. Sem. 1.26, צַר־לִי anguſtia eſt mihi. Ieſa. 5.30, tenebræ צַר anguſtia & lux. Sunt qui exponũt, ait R. D, ſol & luna: ſed prior interpretatio eſt recta. Poteſt etiã verti, hoſtis, vt ſit, & tenebræ hoſtis, aut inimici. Et 63.8 in omni anguſtia eorũ לְכָל צָר ei anguſtia. R. D. in comment. Scriptura eſt cum א, vt ſit, Nõ multiplicabit eis anguſtiam, ſed ab illa ſeruabit eos. Lectura eſt cum ו, ei, ſcilicet Deo, eſt anguſtia in anguſtia eorum: iuxta illud Iudic. 10.16, & coluerunt Dominum, & anguſtiis affecta eſt anima eius propter laborem Iſraél. Et torũ metaphorice eſt intelligendum: nam Scriptura loquitur ſecũdum morem filiorũ hominum. R. autẽ Ionáh ſcribit eſſe verbum tranſitiuũ, & exponit, in omni fortitudine eorum, eum (ſcilicet Iſraelem) roborauit. R. Abrahám auenhezra idem ſentit quod R. D. Pſal. 107. 2, redemit eos de manu צַר anguſtiæ. ſic R. Abrahám, & R. D, qui dicit eſſe nomen ſicut צָרָה. Tharghum, hoſtis. Et 4.2, בַּצַר in anguſto (ſub. loco) dilataſti mihi. Vel ſecundum R. Abrahám, in anguſtia dilataſti mihi, pro dilatabis. eſt enim præteritũ vice futuri, inquit R. D. Item 66.14, & loquetur os meum בַּצַר־לִי in tribulatione mihi. i. in tribulatione, aut anguſtia mea, ſiue quæ erit mihi. Threno. 1.7, צָרֶיהָ hoſtes. Pſal. 112.8, donec videat (ſub. quod optat) בְּצָרָיו in hoſtibus ſuis. Nomen fœmineũ, צָרָה, Anguſtia, oppreſſio, afflictio. Eſt breue ad differentiam præteriti fœminei. Pſal. 20.2, in die צָרָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

expoſitio. Ieſah.45.16,fabricatores צִירִים idolorũ. A-
liud,צוּר,Saxum,petra.& per tranſlationẽ,Fortis,forti-
tudo,Deus,Acies.Deute.32.15,& vituperauit צוּר Deum
ſalutem ſuã.Et 13,& oleo de ſilice צוּר petræ.ſaxi. Ieſah.
26.4,צוּר Deo ſæculorum. Pſal.73.26,צוּר־לְבָבִי fortitudo
cordis mei, & portio mea Deus. ſic R.Abrahám, & R.
D.Iiób 18.4,Nũ propter te derelinquetur terra,& trãſ-
feretur צוּר ſaxum(petra) è loco ſuo? Poteſt & ſic expo-
ni,ſecundum R.D.in lib.rad. Num propter te(.i.pro-
pter iram & indignationẽ tuam) derelinquetur terra,
(.i.iudiciũ terræ,)& tranſferetur Deus è loco ſuo.i.è lo-
co iudicii ſui? Pſal.89.43,etiã redire feciſti(.i.retudiſti)
צוּר aciem gladii eius. Vel eſt tóar,acutum gladium e-
ius.i.gladiũ eius acutum.Pſal.78.15,dirũpit צֻרִים petras
in deſerto. Iehoſ.5.2, fac tibi gladios צֻרִים acierum,vel
acutos,ſecundum R.D. Fœmineũ,Iiób 28.10,בְּצוּרוֹת
in petris riuos diſrupit. Et cum chólem,Exo.4.25,&
tulit Sipporáh צֹר petrã. Aliud,צוּרָה,Figura,exẽplar.
Iechez.43.11,צוּרַת הַבַּיִת exẽplar domus. Pſal.49.15,צִירִים,
& imaginem(aut figuram)eorũ.Ponitur pro צוּרָתָם,ſi-
cut כִּתְבוּנָם pro כִּתְבוּנָתָם. Aliud,cũ א protractiuo,צַוָּאר
Collum.Ieſah.8.8,עַד־צַוָּאר vſque ad collum pertinget.
Irme.28.14,עַל־צַוָּאר ſuper collũ. Geneſ.33.4,& iactauit
ſe ſuper צַוָּארָו colla eius.i.ſuper vtrunque latus colli e-
ius,ſiniſtrũ nempe,ac dextrũ.legitur צַוָּארָיו.Et 45.14,ſu-
per צַוָּארֵי colla. Thren.1.14,ſuper צַוָּארִי collum meum.
Nechem.3.5,צַוָּרָם collum ſuũ.eſt ſine א protractiuo.Et
cum נ redundante,Cant.4.9,In vno torque מִצַּוְּרֹנַיִךְ de
collis tuis.i.collorum tuorum.

צָחַח Vnde צְחִיחַ,Locus eleuatus,& altus in petra.ſic
appellatus,quòd ſit aridus,atque ſiccus,inquit

tribulationis.Et 9.10,in temporibus,בַּצָּרָה in anguſtia.
Tharghũ,in temporibus anguſtiæ. R.D, in tẽporibus
quæ ſunt in anguſtia & afflictione.Ieſa.46.7,מִצָּרָתוֹ ab
anguſtia eius.Et 63.8,in omni צָרָתָם tribulatione eorũ
tribulatio ei. R.verò Ionáh exponit,in omni fortitudi-
ne eorum roborauit eũ.ſub.Iſraelem. Et cũ duplici ſi-
gno fœmineo,Pſal.120.1,ad Dominũ בַּצָּרָתָה לִי in tribu-
latione mihi(.i.mea,aut quæ erat mihi) clamaui. Ad-
ditio ת(inquit R.D.in comment.)auget. acſi dicat,In
multitudine anguſtiæ, aut multiplici afflictione. Pſa.
25.17,צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ tribulationes(anguſtiæ) cordis
mei dilatatæ ſunt,ſecundum R.Abrahám, id eſt mul-
tiplicatæ. Eſt enim הִרְחִיבוּ verbum intranſitiuũ: quan-
quam ſint qui exponant,tribulationes cor meũ dilata-
uerũt.Sed hoc eſt abſurdum,inquit: quoniã ſequitur,
Ab anguſtiis meis educ me. R.D.in cõment.Tribula-
tiones dilatauerũt ſedem ſuã in corde meo. acſi dicat,
multiplicatæ ſunt. Et quod ait,Anguſtiæ dilatauerũt:
eſt ſermo rhetoricus.ſic R.Himmanuél. Alia forma,
צִיר,Dolor,Legatus, Cardo oſtii, Idolum, ſimulachrũ.
Prouerb.25.13,ſicut frigus niuis in die meſſis, ſic צִיר le-
gatus fidelis iis qui mittunt illum.Et 26.14,ſicut oſtiũ
vertit ſe ſuper צִירָהּ cardinẽ ſuũ,ſic &c.Ieſah.13.8,& ter-
rebũtur,צִירִים וַחֲבָלִים יֹאחֵזוּן anguſtias,& dolores tenebũt.
Vel, anguſtiæ & dolores tenebunt. aut apprehendent,
ſcilicet eos. Secundum enim R.D.incõment. duplex
eſt ſenſus,quia videlicet dolores tenent hominẽ terri-
tum,ac turbatũ: & quũ præualent dolores homini iu-
giter, perinde eſt acſi homo teneret dolores ne ab illo
ſepararentur.Et ſecũdum Iehonathán, ן in יֹאחֵזוּן poni-
tur vice ם,vt ſit,tenebunt eos. Et recta eſt(inquit)eius

nubes rorida aerẽ refrigerans, bonũ eſt filiis hominũ. Et dixit rorida,& non pluuiæ:quia pluuia in meſſe nocet.Tharghũ,Sicut aer ſerenus propter ſolem.Irme.4.11,vẽtus צַח ſerenus erit in excelſis locis in deſerto.Poteſt etiam (inquit R.D.) exponi ſecũdum priorem ſignificantiam,Ventus ſiccus & aridus.acſi dicat,in quo nulla eſt vtilitas hominibus, ſed eſt vehemẽs & fortis eis: neque ad ventilandũ,neque ad purgãdũ eſt ei vtilitas,quia flat in deſerto vbi non eſt ſementis.Et illi ſimilis eſt filia populi mei.Vel metaphorice dixit de caſtris Nebuchadneſár quæ veniebant per viam filiæ populi ſui.acſi dicat,venient contra Ieruſalaim,ſicut ventus vehemens,qui non eſt bonus ad ventilandum,neque ad purgandum, quia eſt nimis vehemens. Et hoc eſt quod dicit ſequenti verſu,Ventus vehementior his (ſub. ventis qui ſunt ad ventilandum, aut purgãdum) veniet mihi. Tóar fœmineum,Ieſah.32.4,loqui צְחוֹת nitida.ſub.eloquia,ſiue verba.

צָחָן Vnde צַחֲנָה,Fœtor.Ioél 2.20,& aſcendet צַחֲנָתוֹ fœtor eius.Alibi non inuenitur. R.quoque Abrahám in cõment. exponit בָּאֲשׁוֹ fœtor eius. Et idem eſſe geminatũ dicit in dictionibus diſtinctis.prius enim dixit, & aſcendit בָּאֲשׁוֹ fœtor eius. Tharghum, וַיִּתְּךָ רוּחֵיהּ & ibit ſpiritus(vel ventus)eius.

צָחַק Ridere,irridere,deridere,ſubſannare. Gene.18.15, non צָחַקְתִּי riſi. Et 21.6, צְחֹק riſum fecit mihi Deus. Et in pihél,Geneſ.21.9,& vidit Saráh filiũ &c. מְצַחֵק,id eſt מַלְעִיג ſubſannantem.ſic R.D.in lib.rad.R. Abrahám,ludentem:quia ſic mos eſt puerorũ:& inuidit illi quòd maior eſſet filio ſuo. R.Selomóh, adorantem idóla: ſicut dictum eſt Exod.32.6,Et ſedit populus

R.D.in lib.rad.& comment. Iechez.24.7, עַל־צְחִיחַ סֶלַע שָׂמֵתְהוּ ſuper locũ eminentem petræ poſuit illum. acſi dicat,ſuper dentem petræ in loco alto & eminenti, vt non poſſit cælari. Sic 26.4,vbi Tharghũ, Et dabo eam לִשְׁעִיעוּת כֵּיף גְּלֵי in lenitate(aut ſuper lenitatẽ)petræ nudæ. acſi dicat,quòd erit petra lenis,& nõ erit ſuper illã puluis.Sic etiam 14,& dabo in locum eminentem petræ.Vbique ſenſus eſt,Quemadmodum publice peccauit effundendo ſanguinẽ innocentem,acſi poneret illum in ſummitate petræ,vt ab omnibus cõſpiceretur, ita publice punietur.Ex R.D.in lib.rad.& cõmen.Pſa. 68.7, veruntamen rebelles(declinantes)habitauerunt צְחִיחָה in loco arido. vel ſicco,ſecundũ R.D.in cõmen. Idem R.Abrahám.Et geminatũ,Ieſah.58.11,Et ſaturare faciet בְּצַחְצָחוֹת in ſiccitatibus animã tuam.hoc eſt tẽpore quo erit ſiccitas,& penuria in mundo,ipſe ſaturabit animã tuam.ſic R.D.& R.Abra. Tóar,צִחֶה,inſtar אֶשֶׁה ab אָשַׁשׁ:& in regimine,צִחֵה. Ieſah.5.13,& multitudo eius צִחֵה צָמָא arida ſiti. Hinc verbum pro Mundum eſſe, Candeſcere,ſplendeſcere, clareſcere. Thren. 4.7,צָחוּ מֵחָלָב nitidiores(candidiores)fuerunt lacte. Eſſet cum daghés,ſi ח eſſet dagheſſabile,verum camés eius vicem ſupplet. Tóar,צַח, Mundus,purus,nitidus, clarus,ſerenus,Candidus. Cant.5.10, dilectus meus צַח candidus. Ieſah.18.4, כְּחֹם צַח עֲלֵי־אוֹר ſicut aer clarus(ſerenus)propter lucẽ.aut ſolem.Vel ſecundum R.Abrahám in cõment. Sicut aer ſerenus poſt pluuiam. אוֹר enim eſt lux,ſol,luna,pluuia. R.Dauid in commen.Sicut ſol clarus ſuper terram poſt pluuiam, eſt optimus germinibus:ſic nubes rorida in æſtu meſſis eſt optima. Nam meſſis tẽpore,eſt magnus calor:& quum tranſit nubes

tum eſt corpus eius,& traditum eſt ad combuſtionem
ignis. R.Abrahã,וְצִים,ſunt qui exponunt,& naues, nu-
mero multitudinis,à ſingulari צִי. Alii exponunt ſicut
illud Ieſah.13, infrà citatum: quia erũt ſimiles illis be-
ſtiis,quæ ſuo aſpectu obſtupeſcere faciũt homines. Et
rex Aſſúr ſuperauit omnes gentes. Chittim fuit è filiis
Iauán,vt ſcriptum eſt Gene.10.4,Et filii Iauán,Eliſáh,
& Tharſis,Chittim,& Dodanim.Et rectũ eſt vt indicet
regnũ Græciæ.Et iam ſcripſi in librum Danielis,quòd
regnum Græciæ & Romanũ idem eſt, & eſt beſtia ter-
tia.Et מִיַּד eſt è loco.Nume.13.30,& iuxta יַד locum Iar-
dén.& Deuter.23.12,וְיָד & locus.Et Chittim eſt nume-
ri ſingularis,quãquam formã habeat pluralẽ,vt ex lo-
co prædicto Geneſis manifeſtũ eſt. Tharghũ,Et cœtus
venient è Romanis,& affligẽt &c. Et cũ duplici י,quo-
rum alterum mouetur,vt Dani.11.30,צִיִּים naues Chit-
tim. R.Abrahám in cõment. naues,& Chittim.i.Ro-
mani.R.Sahadiáh,Longobardi & Romani,qui iunxe-
runt ſe vt irent in Ieruſaláim.Et ſic Nume.24,ſuprà ci-
tatum. Ieſah. 23.13, Aſſúr fundauit eam לְצִיִּים nauibus.
aut pro nauibus.i.vt eſſet nauiũ portus, ſecundum R.
D.in lib.rad.& cõmen.R.Abrahám in cõmen.pro be-
ſtiis poſuit eam,& fuit habitaculum beſtiarũ. Signi-
ficat & beſtias deſertum incolentes, atque habitantes.
Ieſah.13.21, & cubabunt ibi צִיִּים beſtiæ. Irme.50.39,צִיִּים
אֶת־אִיִּים beſtiæ ſylueſtres cum vlulis. Pſal.72.9, ante il-
lum incuruabunt ſe צִיִּים gentes deſerta incolentes.ita
R.D.in lib.ra.& cõm.R.Abrahám,habitantes in terra
deſerta.Vel poti⁹,nautæ.vnde poſtea dicit, Reges Tar-
ſis(.i.maris)& inſularũ. Priorẽ interpretationẽ ſequi-
tur R.Himmanuel. Et 74.14,dediſti eum eſcã populo

ad manducandũ & bibendum, & ſurrexerunt לְצַחֵק lu-
dere.i.adorare idólum. Vel, diſcooperientem turpitu-
dinem,ſicut dictum eſt Gene.39.17,venit ad me ſeruus
Hebræus, quẽ introduxiſti nobis לְצַחֵק בִּי vt illudat mi-
hi.i.vt diſcooperiret turpitudinẽ meam. Vel,occiden-
tem.i.occidere volentem Iſchác: vt 2.Semu.2.14,& di-
xit Abnér ad Ioáb,Surgant quæſo pueri,וִישַׂחֲקוּ & ludãt
(.i.digladientur,pugnent)ante nos.Litigabat enim cũ
Iſchác de hæreditate, & dicebat, Ego ſum primogeni-
tus,& duæ partes ad me pertinent.Et illis in agrum e-
greſſis,tetendit arcũ,& in illũ iecit ſagittas, ſicut dictũ
eſt Prouerb.26.18, Sicut abſcõdit ſe qui iacit ſcintillas,
ſagittas &c.& dicebat,Nónne ludo? Gen.26.8,& vidit,
& ecce Iſchác מְצַחֵק ludebat cũ Ribcáh vxore ſua.Et 19.
13,& fuit כִּמְצַחֵק quaſi ludens. Macór,לְצַחֵק.Gene.39.14,
לְצַחֵק בָּנוּ vt illuderet nobis. Iudic.16.25,Vocate Simſon
וִישַׂחֵק־לָנוּ & ludat nobis.Itẽ eodem verſu,וַיְצַחֵק לִפְנֵיהֶם &
luſit ante illos. Nomen,צְחֹק.Iechez.23.32,erit לִצְחֹק in
deriſum,& ſubſannationem.

צָחַר Vnde צְחֹרָה,Album. Iudic.5.10,equitãtes aſinas
צְחֹרוֹת albas.Iechez.27.18,& lana צָחַר alba.

צִיָּה Vnde צִי,Nauis. Ieſah.33.21, וְצִי אַדִּיר & nauis for-
tis. eſt inſtar רִי à רָוָה, & עִי ab עָיָה. Nume. 24.24,
וְצִים מִיַּד כִּתִּים & naues de littore Chittim.י eſt ſignũ plu
rale,י radicali deficiente, inquit R.D.in lib.rad. R.Se-
lomóh, Et adhuc venient צִים naues magnæ(vt Ieſa.33.
ſuprà citatum)è loco Chittim.Et tranſibunt Chittiim
.i.Romani,qui ſunt in nauibus magnis,contra Aſſúr.
Et affligent Aſſúr, & affligẽt eos qui ſunt trans flumẽ:
& etiã ipſe vſque ad perditionẽ erit. Et ſic expoſuit Da
niél 7.11,Videbam donec interfecta eſt beſtia,& perdi-

riui aquarum בְּצִיּוֹן in ariditate.

צִיּוֹן Vnde צִיּוּן, instar חִבּוּק, Statua, titulus, aut signum quod ponitur super (vel iuxta) sepulchrum, aut vias. 2.Reg.23.17, quid חִצִּיּוֹן titulus iste, quē ego video? Irme.31.21, statue tibi צִיֻּנִים titulos.

צִיץ In cal, est Florere. Iechez.7.10, צִיץ floruit virga. Et in hifhíl, Can.2.9, מְצִיץ prospiciens è cancellis. Acsi dicat, Ostendens seipsum, & apparēs, instar florum quū egrediuntur, & ostendunt seipsos. Sūt licēt florum quū egrediuntur, & ostendunt seipsos. Sūt (inquit R.D.) qui exponunt, ostendens cincinnos capitis sui. à צִיצִית, de quo infrà. Iesah.27.6, יָצִיץ florebit & germinabit Israēl. Psal.132.18, & super eum יָצִיץ נִזְרוֹ florebit corona eius. R. Abrahám in cōment. super ipsum (scilicet Dauid) יָצִיץ conspicietur (vt Cant.2. supra citatū) diadema eius. R.D. in lib.rad. acsi dicat, in loco in quo germinare faciā cornu Dauid, ibi cōspicietur diadema eius. Vel, diadema quod est super caput eius, florebit. acsi dicat, Multiplicabitur, crescétq; eius & magnitudo, & decor in dies. Et ita exponit in cōment. Sūt (inquit) qui deducunt à צִיץ, Lamina, vt infrà dicetur. q.d. plenū sit laminis aureis diadema eius. R. Himanuél, Super ipsum .i. super Dauid, & super domum eius floreat diadema eius. i. eius magnitudo, acsi proferret, produceretque flores. R. Selomóh exponit, יָצִיץ luceat splendeátque. à נוֹצְצִים. Iechez.1.7, וְנֹצְצִים & scintillantes (ac splendentes) secundū colorem æris tersi. Vide נוּץ. Nomen, צִיץ, Flos. Iesah.40.7 & 8, cecidit צִיץ flos. Et Ala, Irm.48.9, Date צִיץ alam ipsi Moab. sub. ad volandū. 1.Reg.6.18, & figuræ צִצִים florum. i. instar florū. est absorptum in daghés, inquit R.D. in Michlól, & lib. rad. Aliud, צִיצִית, Ala (.i. extremitas) vestis.

לְצִיִּים deserta incolentibus. acsi dicat, quanquam sit in mari, & magnam habeat potētiam, dedisti tamē eum escam inhabitantibus deserta. R. Abrahám, Tu confregisti capita liuiathán, dedisti eū escam populo לְצִיִּים. Dixit R. Mosēh, quòd quicquid natat in mari, cuius corpus est grāde, vocatur liuiathán: cuius signum est, quòd dixerit capita, & non caput numero singulari. Et secundum opinionē meam, liuiathán est piscis magnus, & deest dictio כֹּל, vt sit, capita omnis liuiathán, est enim nomen speciei, sicut Genes. 32.5, & fuit mihi bos & asinus: pro, Et fuerūt mihi boues & asini. Et memorauit hoc propter potentiā liuiathán. Et ecce Deus dedit eum escam populo incolentibus deserta. Et notum est esse loca in quibus de tempore in tempus (siue omni tempore) illum comedunt. R. Mosēh dixit, Populo incolentibus deserta, esse sicut illud Gene.24.14, לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק seruo tuo ipsi Ischác. Et 32.18, לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב seruo tuo ipsi Iahacób. Et sensus est, populo viris nauiū. i. nautis. Aliud, צִיָּה, Ariditas, siccitas, Desertū. Iesa.41.18, ponam &c. terram צִיָּה deserti (.i. aridam & siccam) in exitus aquarum. Et 53.2, & sicut radix de terra צִיָּה aridítatis. i. arida, vel deserti. Item 35.1, lætabuntur deserta & ariditas. siue locus aridus. Psal.105.41, iuerunt בְּצִיּוֹת נָהָר in desertis tāquam flumen. Vnde R. D. in lib.rad. & cōment. exponit, Abierunt, scilicet aquæ in loca arida tanquam flumen. Vel secūdum R. Abrahám, Abierunt in desertis aquæ fluminis. Tharghum, Abierunt (scilicet aquæ) in desertis tanquā flumen. In Deras exponitur, Abierunt per naues fluminis, acsi diceret, Tanta erat aquarum copia, vt illas nauibus trāsire esset opus. Alia forma, צִיּוּן, instar רִיחַ. Iesah.32.2, sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

pter vocem hanc intremuerũt labia mea, quia alterũ percutiebat alterũ. Et in hifhíl, Ieche.31.3, Ecce Assur cedrus &c. וְחֹרֶשׁ מֵצַל & ramo (pro ramis) inumbrans. Vel est nomẽ tóar, inquit R.D. in lib.ra. & Michlól. Idẽ in cõm. מֵצַל à צָלַל est ex hifhíl, quod est & cũ pathách & cũ seri, vt habes in סָבַב, מֵסַב inter nomina in fine: & מֵסֵב in hifhíl, 1.Sem. 3.11, quã qui audierint, תְּצִלֶּינָה tinnient (mouebunt se pauore) ambæ aures eius. Vel, contremiscent. Et in nifhál, Irme.19.3, תִּצַּלְנָה tinnient aures eius. Tóar geminatum. Iesah.18.1, Væ terræ צִלְצַל כְּנָפַיִם inumbranti alis.i.vmbrã facienti mundo ob magnitudinem, aut multitudinẽ alarũ suarũ. Metaphorice indicat multitudinẽ negotiationũ, & species varias rerum, quæ ad alias terras ex illa egrediebantur, inquit R.D. in lib.rad. Et in cõment. O terra inumbrans alis. Ob multitudinem enim nauiũ, in quibus vela obumbrantia tenduntur, quum ambulant, similis erat auibus volantibus suis alis. Et Tharghũ, Væ terræ ad quã veniunt cum nauibus è terra longinqua, & vela sua extendunt vt aquila volans alis suis. R. Abrahám in cõmen. O terra inumbrans, quia est terra lata. Et est geminatũ à צֵל Vmbra. Nomen, Iudic.7.13, Et ecce צְלוֹל auditus tremoris panis ordeacei voluentis se in castra Midián, vt exponit R.D. in hac radice. Alteram expositionem ponit in צָלָה. Aliud, præposito מ, מְצִלָּה: cuius plurale est Zechar. 14. 20, in die illa erit עַל־מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַיהוָה super tintinnabula equi, (pro equorum,) Sanctitas Domino. R.D. in lib.rad. & cõm. super tintinnabula, quæ scilicet suspẽdũtur in collis equorũ, quæ erãt squamata. Sanctitas Domino: quia ex illis fient ollæ ad coquendũ in domo sanctitatis. i. sanctuarii. Idem R.

siue panni, illud quod remanet de textura, quod est appensum in ea, siue in eo panno. Et ideo fila quæ præcipit Scriptura vt suspendantur in ala vestis, vocãtur etiã צִיצִית. Nume.15.37, & faciant sibi צִיצִת עַל־כַּנְפֵי fimbriam in alis (.i.extremitatibus) vestimentorũ suorum. Et sic cincinni capitis.i.capilli pendentes sicut ala vestis, vocantur צִיצִית. Iechez.8.3, & accepit me בְּצִיצִת in cincinno capitis mei. Aliud, צִיצַת, Flos. Iesa.28.4, & erit צִיצַת נֹבֵל flos cadens decor gloriæ eius. Est nomen fœmineum cum ת: ponitúrque masculeum, scilicet נֹבֵל, cum fœmineo צִיצַת: coniunctúmque est substaniuum cum adiectiuo, sicut Gene.50.21, בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים. Vel est coniunctum pro absoluto, sicut Iesah.15. 5, עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה, & Thren.2.18, פּוּגַת לָךְ.

צִיר Vide צור. **צִית** & יָצִית, eiusdem significantiæ, Iesa.27.4, Vide יָצַת in fine.

צָלַל Vnde צֵל, Vmbra. Iudic.9.36, אֵת צֵל vmbram mõtium tu vides. Cant.2.3, בְּצִלּוֹ in vmbra eius. Et perfectum, Iiób 40.17, צִלְלוֹ vmbra sua. Hinc verbum in cal, Nechem.13.19, quũ צָלְלוּ inumbrassent portæ Ierusaláim ante sabbatum, dixi vt clauderentur ostia.i. Quũ sol ad vesperã occubuisset, & portæ fecissent vmbram. R. Selomóh, Quum inclinatæ essent vmbræ vespertinæ in portis Ierusaláim, iussi vt &c. R. Abrahám, Quũ attigissent vmbræ portas: aut, Quum peruenissent vmbræ ad portas &c. Significat & Mergere, submergere, demergere. Exo.15.10, operuit eos mare, צָלְלוּ demersi sunt tanquã plumbũ. Item, Tremere. Chab. 3.16, Ad vocẽ rumoris huius צָלְלוּ tremuerũt labia mea. Iste tremor est quum ob pauorem nimiũ, contingũt & percutiunt sese labia. R. Abrahám in commen. pro-

Abrahám in cõment. Et in verbis doctorũ dicit R. Elihézer, מְצִלּוֹת dicũtur ea quæ ſuſpẽdũtur equo inter eius oculos. Aliud, geminatum, 2. Sem. 6. 5, ludebant coram Domino &c. in tympanis, & ſiſtris, וּבְצֶלְצָלִים & cymbalis. ita quidam. R. D. in lib. rad. ſcribit fuiſſe duo inſtrumenta ærea, quæ ſe inuicem percutientia, ſonum reddebant. Et Pſal. 150. 5, cum chiric, laudate eũ בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה in cymbalis auditus, (.i. ſonoris,) laudate eum in cymbalis iubilationis. Vltimũ R. D. dictũ putat de tubis claſſicis, id eſt in tubis taratantaræ. Eiuſdem ſignificantiæ inuenitur ſine geminatione ſecundũ formam dualis, quia duo ſunt (vt dictũ eſt) inſtrumenta. 1. Paralip. 15. 19, בִּמְצִלְתַיִם in cymbalis.

Eſt & צֶלְצַל, Hamus, Naſſa, Culter piſcatorius. Iiób 40. 25, nũ ſuccîdes cultris pellẽ eius, וּבְצֶלְצַל דָּגִים & cultro piſcatorio caput eius? Quo loco R. Abrahám, וּבְצֶלְצַל nõ eſt ei ſocius: & ſignificatio eius eſt, & ſpina in oſſibus piſcis, qua capiuntur piſces perforato capite. R. Leui ſcribit eſſe cultrum, ſeu gladiũ quo inciduntur capita piſcium magnorũ. Tharghum verò, Nunquid implebis tabernacula (aut vmbracula) pelle eius, & vmbracula piſcatoria capite eius? Vnde R. Moſéh in cõmen. exponit, Num implebis tabernacula quæ faciunt piſcatores in ripis fluminũ, pelle eius? & idem repetit. צֶלְצַל eſt vmbraculum quod faciũt ad capiendũ piſces, idcir co appellatur צלצל דגים. Vel, vmbraculũ in quo captos ponunt piſces: ne orto ſuper illos ſole, putreſcant. R. Abrahám Peruſól, Num poteris implere tabernacula pelle eius, & צֶלְצַל piſcium ad ponẽdum ibi totũ caput eius? Et ſunt vaſa in quibus ponunt piſces ſalitos, quæ vocantur שְׂבָכוֹת & צִלְצָלִים. Oſtende, inquit, mihi an poſſis

ſis capere, occidere, & ſalire illum in vaſis iſtis. Vel, Nũ poteris implere pellem eius ſpinis in circuitu eius ad capiendum illum? & num poteris introducere caput eius in naſſam piſcium?

צֶלֶם Vide quadrata nomina. צָלָה Aſſare. in cal. 1. Sem. 2. 15, Da carnem לְצָלוֹת vt aſſem ſacerdoti. Ieſah. 44. 19, אֶצְלֶה בָשָׂר aſſabo carnẽ. Et 16, וְצָלָה צָלִי aſſabit aſſaturam. Toar, Exod. 12. 9, neque coquendo coctũ aqua, ſed צָלִי אֵשׁ aſſum igni. Nomẽ, צָלִיל, inſtar הֲגִיג ab הָגָה, & ſic צָלִיל à צָלָה, Panis ſubcineritius, aut torta ſubcineritia cocta ſuper prunas. nã ab aſſando nomẽ accepit. Iudi. 7. 13, צְלוֹל ſubcineritius (aut aſſatus) panis ordeaceus &c. Scribitur cũ ו, & legitur cũ י. & idem eſt, quia literæ אֲהֵוִי inuicẽ permutantur. Vel eſt à צָלַל, illic vide interpretationem aliã. Hæc ex R. D. in commẽn. Tharghũ, תֵּרַר tortam aſſatam. תֵּרַר enim eſt comburere. Et metaphorice ſignabat Iſraël qui erat debilis reſpectu Midianitarum, qui tamen vicit illos.

צָלַח Proſpere euenire, Proſpere agere, Proficere, Secundare, Scindere, Tranſire. 2. Sem. 19. 17, וַיַּעֲבְרוּ הַיַּרְדֵּן & ſciderunt (irruperunt. i. tranſierunt acſi ſcidiſſent) Iardẽn ante regem. 1. Sem. 10. 6, וְצָלְחָה עָלֶיךָ & tranſibit ſuper te ſpiritus Domini. Irme. 12. 1, cur via impiorum צָלְחָה proſperè cedit? vel potius, proſpere ceſſit? Eſt enim præteritũ fœmineum ſecundi modi præteriti cal. inſtar פָּעַל, ſicut & illud Prouer. 2. 17, pacti Dei ſui שָׁכֵחָה oblita eſt. Pſal. 45. 5, צְלַח proſpere cedat. fœlix eſto. Irm. 13. 7, & eccè corruptũ erat cingulum, לֹא יִצְלַח לְכֹל non proficiet omnibus. i. nulli proficiet. acſi dicat, nullius erit vtilitatis. R. D. in cõmen. Non proficiet omnibus. i. alicui rei. Et ſic Leui. 23. 3, omne (.i. aliquod) opus non

facietis. Irme. 22.30, vir nō יִצְלַח prospere aget in diebus
suis. vel, viro nō prospere cedet. Iesa. 53.10, & via Domi-
ni in manu eius יִצְלַח prospere cedat. Hamós 5.6, ne for
te יִצְלַח id est יִבְקַע scindat sicut ignis domum Ioseph. sic
R. D. in lib. ra. & cōment. Idem R. Abrahám. Vnde Ge-
nes. 22.3, pro וַיְבַקַּע & scidit ligna holocausti: Tharghum
habet וְצַלַח. Tharghū, Ne forte accendatur sicut ignis
furor eius in domo Ioseph. Et in hifhíl, Genes. 24.
56, Et Dominus הִצְלִיחַ דַּרְכִּי secundauit viam meā. Iesa.
48.15, וְהִצְלִיחַ דַּרְכּוֹ & secundabit viam suā. Vel Et prospe
rè cedet via eius. Et hæc magis conuenit, licet coniuga
tio hifhíl, vt plurimū sit transitiua. Et 55.11, וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר
שְׁלַחְתִּיו & secúdat illud ad quod misi illud. Vel, Et pro-
spere aget in his ad quæ misi illud. Scribitur cū ◦. at in
margine cum אֶת articulo accusandi. Psa. 37.7, ne misce
as te בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ cum secundante viā suam. Vel, cū eo
cuius via est secunda, & prospera, secundum R. D. in
lib. rad. 2. Paralip. 18.14, ascendite וְהַצְלִיחוּ & prospere a-
gite. Deuter. 28.29, וְלֹא תַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ & non secunda-
bis vias tuas. Hinc צְלוֹחִית, Scutella. 2. Reg. 2.20, capite
mihi (id est, afferte) צְלוֹחִית חֲדָשָׁה scutellam nouā, & poni
te ibi sal. Aliud nomen, Prouer. 19.24, Abscondit pi-
ger manū suam בַּצְּלָחַת in sinu. Alii exponunt, in scutel
la, aut lebete. Sed prius est rectum, inquit R. Dauid,
quantū ad sensum versus attinet. Et est trāslatio à lebe
te, vel olla: nam quemadmodū absconditur quippiam
in lebete, aut olla: ita manus absconditur in sinu. Ex
proprietate igitur significat lebetem, aut ollā, vel scu-
tellam: & per transtationem, sinū. 2. Paral. 35.13, & caca-
bis, וּבַצְּלָחוֹת & lebetibus. Hannách est loco daghés: nam
iuxta normam debuerat esse צַלְחוֹת: sicut שִׁבְעַת שִׁבְעוֹת.

צֶלֶם Cum sex punctis, Imago, similitudo tam cor-
porea quā incorporea. Gene. 9.6, בְּצֶלֶם in imagi
nem Dei. Psal. 39.7, Veruntamen בְּצֶלֶם in imagine trā-
ibit vir. R. Ionáh & R. Ioséph exponunt בְּחֹשֶׁךְ in tene
bris. Homo enim ambulat in tenebris, quia nescit diē
mortis suæ. Et sic exponit R. D. in comment. Hoc etiā
significat in lingua Harabica. Sūt etiā qui exponūt, in
imagine: quia homo mutatur singulis diebus & tem-
poribus in sua imagine, sicut flumen quod mutatur,
& ambulat stante eius imagine. R. Abrahám in com-
ment. ambulat vir secundū dispositionem stellarū er-
raticarum quæ ne vno quidem momento in eadē ma
nent dispositione: sic etiá homo semper mutatur. Ge-
nes. 5.3, בְּצַלְמוֹ secundum imaginē suam. Hamós 5.26, &
placentā צַלְמֵיכֶם imaginum vestrarū. 2. Reg. 11.18, מַצְּבוֹת
צַלְמָיו & imagines eius contriuerunt. Hinc צַלְמוֹן, Te-
nebræ. Psal. 68.15, תִּשְׁלֶג בְּצַלְמוֹן. Vide פָּרַשׂ in pihél. Sunt
qui ex hac radice exponunt צַלְמָוֶת, quod non est rectū:
quia ו mouetur, & pronuntiatur. Si enim esset ex hac
radice, dicendum erat צַלְמוּת instar מַרְדּוּת & עַבְדּוּת. Est
ergo dictio composita è duabus dictionibus, צַל, hoc est
צֵל vmbra, & מָוֶת mors, hoc est vmbra mortis. Psal. 23.
4, in medio צַלְמָוֶת vmbræ mortis.

צֵלָע Breue, est Costa. Genes. 2. 22, Et ædificauit Do-
minus Deus אֶת־הַצֵּלָע costam quam &c. Plurale
fœmineū צְלָעוֹת. & cum pronomine, Gene. 2.21, & tulit
אַחַת מִצַּלְעֹתָיו vnam è costis eius. Et quia costæ sunt in
vtroque latere animalis, dextero videlicet & sinistro,
Latus cuiuslibet rei appellatur hoc nomine. & interdū
est longum, nonnunquā breue: & interdum cum sere-
plærúque cū seghól, & longū. Plurale est fœmineū, in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ment. Dixit quòd paries thalamorũ qui erat ex parte
templi, qui erat paries interior thalami, non erat æqua
lis, ſed ſecundũ quod erat derelictus locus contigna-
tioni thalamorũ, vt expoſuimus parietem eſſe ex latere
ambulatorii. Idcirco non dixit eius menſurã. Ideóque
dixit, Et quod derelictũ &c. Acſi dicat, Fuit ſicut erat vni
cuique thalamo ſecundum locũ dimiſſum, aut relictũ
illi. 1. Reg. 7. 3, & tecta eſt cedro מִמַּעַל עַל־הַצְּלָעֹת deſu-
per ſupra trabes quæ erant ſuper columnas. R. D. in cõ
ment. הַצְּלָעוֹת ſunt כְּרֻתוֹת trabes quas memorauit præ-
cedenti verſu, וּכְרֻתוֹת & trabes cedrinæ erant ſuper co-
lumnas. Idem R. Leuí ben Gherſón in cõment. Iechez.
41. 26, וְצַלְעוֹת & thalami domus. Vel ſecundum docto-
res Hebræorũ (inquit R. D.) ſunt מַלְטְשִׁים ligna quæ e-
grediuntur de pariete, ſuper quæ ponuntur capita tra-
biũ. Idem ſcribit R. Selomóh in comment. 1. Reg. 6. 15,
& ædificauit parietes domus intrinſecus בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים
trabibus cedrinis.

צָמַם Vnde צַמָּה, inſtar כַּלָּה גַּנָּה, Cæſaries capillorum,
cincinnus, crines. Vulgò קֹרִין crines, qui trahũ-
tur à mulieribus ante faciem. R. Ionáh ſcribit eſſe מַסְוֶה
Velamen. Cant. 4. 1, oculi tui columbarum מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ
præter crines tuos. vel intra crines, aut cincinnos tuos.
R. Abrahám in cõmen. ſcribit eſſe capillum multum,
aut capillaturam grandem. R. Selomóh, intra ligami-
na, aut retiacula tua, quæ ſcilicet fiũt ne capilli (ſiue cri
nes) effluant. Eſt (inquit) res quæ cogit, & conſtringit
capillos ne volent exeundo: & eſt retiaculum, & liga-
men. Et ת non eſt radicalis litera, vt quidam arbitrati
ſunt: quia ſi ita eſſet, haberet daghés, quũ iungitur ſibi
vel ה vel ו ſigna pronominis, vt in שַׁבָּת, quũ dicis שַׁבָּתָה

terdũ maſculeũ. Et quia trabes domus ſunt veluti co
ſtæ corporis, tranſfertur hoc nomen ad ſignificandum
Trabes. Et quia claudus ambulat ſuper alterũ è late-
ribus ſuis, vocatur צוֹלֵעַ. & claudicatio, צֶלַע. Exempla,
Iechez. 41. 6, וְהַצְּלָעוֹת צֵלַע אֶל־צֵלַע & trabes, trabs ſuper tra
bem triũ & triginta pedum, & ingredientes parietem
qui eſt domui לַצְּלָעוֹת ad latera in circuitu. R. D. in lib.
rad. הַצְּלָעוֹת exponit הַקּוֹרוֹת trabes. Et אֶל ponitur pro עַל
vt ipſe ait in cõm. 2. Sem. 16. 12, ambulabat בְּצֶלַע הָהָר in
latere montis. Et 21. 15, & ſepelierũt oſſa Saúl, & Iehona-
thán &c. בְּצֵלַע in Seláah. Eſt breue (inquit R. D. in lib.
rad. & cõment.) éſtque nomen loci, ſicut & Ieho. 18. 27,
vbi enumerantur vrbes Biniamin, dicitur, וְצֵלַע & Selá-
ah. Iechez. 41. 11, & oſtiũ הַצֵּלַע thalami. Pſal. 38. 18, quia
ego לְצֶלַע ad claudicationem paratus. i. vt vadam clau-
dus propter dolores meos, vt exponit R. D. & R. Abra-
bám in cõment. Tharghum, לִתְבְּרָא ad contritionẽ. R.
Selomóh vt Tharghũ. R. Himmanuél, acſi diceret, ad
הַנְּפִילָה ad caſum. i. vt cadam. Iiób 18. 12, parata לְצַלְעוֹ la-
teri eius. ſic R. Abrahám. R. Leuí, Et percuſſio (plaga,
aut flagellum) parata eſt vt veniat lateri eius. Irm. 20.
10, obſeruantes צַלְעִי claudicationem meam. id eſt, ob-
ſeruantes & ſpeculantes quando claudicẽ, & cadam in
aliquo. R. Selomóh, ſpeculantes contritionem meã.
Tharghum, inſidiantes vt malefaciant mihi. Pſa. 35. 15,
וּבְצַלְעוֹ & in claudicatione mea lætati ſunt. ita R. Abra-
hám, & R. D. in cõmen. & lib. ra. indicat autẽ ſuam in-
firmitatem, quòd laboraret tum ſtando, tum eundo. 1.
Reg. 6. 34, duo צְלָעִים latera oſtii. Et 5, & fecit צְלָעוֹת tha-
lamos. Iechez. 41. 9, & interſtitium derelictum domus
צְלָעוֹת thalamorũ, quod erat intrinſecus. R. D. in com-

tatis וְצָמָא & ſitis.i.ſicca & ſitibunda. Pſal.104.11,fran-
gent onagri צְמָאָם ſitim ſuam. R.Ionáh exponit, acci-
pient irrigationem ſitis ſuæ. Alia forma, Deuter.8.
15,וְצִמָּאוֹן & ſitis.Ieſa.35.7,וְצִמָּאוֹן & ſitis.i.locus ſitis,hoc
eſt aridus & ſiccus. ſic R.D.in commen. Pſal.107.33,&
exitus(plurale)aquarũ לְצִמָּאוֹן in ſitim Forma fœmi-
nea,Irme.2.25,prohibe,&c.& guttur tuũ מִצִּמְאָה à ſiti.

צָמַד Coniungere,ſociare,adhærere, Conglutinare.
In nif hál,Nume.25.5,הַנִּצְמָדִים qui adhærẽt(pro
adhæſerũt)ipſi Báhal pehór. Et 3,וַיִּצָּמֶד & adhæſit(con-
iũctus eſt)Iſraél ipſi Báhal pehór. Et in pihél,2.Sem.
20.8, cingulum gladii מְצֻמֶּדֶת coniuncti ſuper lumbos
eius. Et in hif híl,Pſal.50.19,& lingua tua תִּצְמִיד מִרְמָה
coniunget(pro coniungebat,aut coniungere & cõglu
tinare faciebat)dolum. Tóar,צָמִיד,Cõiunctus,Socia-
tus.Num.19.15,& omne vas apertũ ſuper quo(aut cui)
non eſt צָמִיד פָּתִיל coniunctum fruſtum panni parui.ad
illud ſcilicet claudendum. פָּתִיל enim,vt ſuprà dictum
eſt in פָּתַל,eſt fruſtum panni. Vas enim teſtaceum,in-
trinſecus efficitur immundum,nõ forinſecus: idcirco
opus eſt vt habeat operculum. Eſt etiam צָמִיד,Genus
ornamenti:quòd manibus,aut brachiis ſit coniunctũ,
ſic appellatum,Armilla,quam viri, mulieréſque in ſi-
niſtris brachiis gerere conſueuerant. Nume.31.50,vas
aureũ אֶצְעָדָה וְצָמִיד brachiale,& armillam,ſiue ornamen
tum manus. Gene.24.22, & duas צְמִידִים armillas ſuper
manus eius. Et צֶמֶד cum ſex punctis,Par.1.Semu.11.
7,& tulit צֶמֶד בָּקָר par boum. Iiob 1.3, & quingenta צֶמֶד
בָּקָר iuga(paria)boum. Item ſignificat Iugerũ,quan-
tum arare poteſt par boum in die.1.Semu.14.14,in di
midio מַעֲנָה צֶמֶד שָׂדֶה iugeris,iugeris agri.Secundum e-

Universidad de Deusto Biblioteca

aut שִׁבְּתוֹ.ת verò in צַמָּתֵךְ eſt lene,& loco ה.Nam in hu-
iuſmodi nominibus quum ſunt in regimine,vel cum
pronomine,ה mutatur in ת,ſicut שִׁפְחָה שִׁפְחָתוֹ שִׁפְחָתָהּ &
אָמָה אֲמַת אֲמָתוֹ &c. Et ſic צַמָּה צַמָּתוֹ צַמָּתָהּ צַמָּתֵךְ. Ieſah.47.
2,denuda צַמָּתֵךְ comam tuã. R.Ionáh,velamen tuũ.R.
Abrahám,crines tuos(.i.capitis tui)anteriores. Tóar,
inſtar כַּבִּיר אַדִּיר,eſt צַמִּים, Fur,latro: ſic appellatus quòd
comam(aut capillos)nutriat, & creſcere ſinat, vt mos
eſt in terra Iſmahél. Sunt qui exponũt,latrones deſer-
ta incolentes,nudi incedentes,capillis oblongis, quos
nutriũt,verenda tegẽtes. Iiób 5.5,abſorbebit צַמִּים præ-
do(latro)diuitias eorum. Sic etiã R.Leui.R.Abrahám
auenhezra in cõment.Sunt qui dicunt eſſe ſicut צְמֵאִים
ſitibundi.Et tunc idem geminat: quia memorauit fa-
melicos, ac ſitibundos. Alii dicũt eſſe lapidem fortem
& durũ in lingua Iſmahelitica. Tharghũ, וְיִבְזוּן לִיסְטֵיסִין
נִכְסֵיהוֹן & diripient fures ſubſtantias eorũ.Vtitur Thar-
ghum Græco vocabulo, לִיסְטֵיסִין. Græcis enim λῃστὴς eſt
latro.Hac enim dictione frequenter vtuntur expoſito
res: vt in hac radice R.D. prædictam exponens dictio-
nem,& R.Leui. R.Moſéh filius Nachmán in cõment.
exponit,Abſorbebit ſitientes(.i.omnis ſitiens) ſubſtã-
tiam(aut opes)illorum, ſcilicet impiorũ. R.Abrahám
Peruſól,ſitientes,vel habentes capillos.i.latrones.

צָמָא Sitire.Iudic.4.19,צָמֵתִי ſitiui.Pſal.42.3,צָמְאָה ſi-
tiuit anima mea. Ieſah.65.13,& vos תִּצְמָאוּ ſitie
tis. Tóar,quod & pro participio deſeruit, Ieſah.21.13,
in occurſum צָמֵא ſitibũdi(ſitientis)venite aquæ.Et 44.
3,effundam aquã ſuper צָמֵא ſitientem.ſub.locum.Pſal.
107.5,famelici etiam צְמֵאִים ſitibundi. Nomen,צָמָא,
Sitis,Ieſah.5.13.arida צָמָא ſiti.Iechez.19.13,In terra ſicci

nim R.D.duo prædicta nomina idem significant.vel, in medio sulci iugeris agri. 1.Reg.19.19, cũ duodecim צְמָדִים iugis(paribus)ante se.

צָמַח Germinare,pullulare,Oriri,Crescere.Leuit.13. 37,& pilus niger צָמַח־בּוֹ germinauerit in eo.vel ortus fuerit,aut creuerit. Iesa.44.4,וְצָמְחוּ & germinabunt quasi inter herbam.Eccles.2.6,vt irrigaret ex eis syluam צוֹמֵחַ עֵצִים germinare(crescere)facientem arbores.Est transitiuum.Gene.41.6,צְמָחוֹת germinantes.Et 2.5,& omnẽ herbam agri antequam יִצְמָח germinaret. Iob 5.6,& de terra nõ יִצְמָח germinabit peruersitas.Zecha.6.12,ecce vir,צֶמַח germẽ nomẽ eius: & sub eo יִצְמָח germinabit. acsi dicat, Ecce vir populi tui qui erit caput Israél.i.Zerubabél,qui vocatur germen,siue incrementũ: quia dignitas eius erit sicut germẽ terræ quod paulatim crescit , sic eius dignitas paulatim ascendet, donec admodum crescat. & sub eodem germinabit.i. è loco eius vbi est,hoc est ex Ierusalaim, proueniet illi dignitas. Idẽ ferè R.Abrahám. Psal.85.12,veritas è terra תִּצְמָח germinabit. pullulabit,crescet,orietur. Iesah. 42.9, & noua ego annuntio antequã תִּצְמַחְנָה oriantur.

Et in pihél, Iechez.16.7,& pilus tuus צִמַּח germinauit.creuit.2.Sem.10.5,donec יְצַמַּח crescat barba vestra.

Et in hifhíl, Iesah.55.10, וְהַצְמִיחָהּ & germinare facit eã.Psal.104.14,מַצְמִיחַ חָצִיר germinare(crescere)faciens herbam animalibus. Iiób 38.17, וְלַהַצְמִיחַ מוֹצָא דֶשֶׁא & vt germinare faciat exitũ germinis. Irme.33.15,אַצְמִיחַ לְדָוִד germinare faciam Dauidi germen iustitiæ.2. Semu.23.5,quia non יַצְמִיחַ germinare faciet.vel germinabit.R.D.in cõmen.Quia omnis voluntas,& omnis salus mea est,vt non sit sicut germẽ agri,quod arescit: sed

sed salus mea nunquam deficiet. R.Selomóh,Hæc scriptura est abbreuiata:quia non germinabit vltra in regem post regnum meũ. Vel,quia pactum perpetuum posuit domui meæ,vt regnũ meũ sit stabile &c.Deut. 29.23,non seretur,neque תִּצְמַח germinabit.Iesa.45.8,& iustitia תַּצְמִיחַ germinet(pullulet,crescat)simul. Nomen,צֶמַח,Germen. Iesah.4.2,erit צֶמַח germen Domini.Et 61.11,sicut terra producet צִמְחָהּ germen suum.

צָמַק Arere, arescere, Siccare. Hoseáh 9.14, & vbera צְמֵקִים arentia.Vnde & vuæ siccæ dicũtur צְמֵקִים. 1.Semu.25.18, & centum צְמֻקִים ligaturas vuæ passæ. R. Selomóh,vuas siccas. R.Leui in commen.subaudit vt Tharghũ,& exponit, cẽtum botros vuarum siccarum.

צֶמֶר Cum sex púctis,Lana. Leuit.13.47,in veste צֶמֶר lanæ.i.lanea. Psal.147.16, qui dat niuem כַּצָּמֶר sicut lanam. Inde צַמֶּרֶת,quod est הַסְּעִיף הַגָּבוֹהַ Ramus altus. Iechez.17.3,& tulit אֶת־צַמֶּרֶת summitatẽ(vel summum ramũ)cedri.Secundum R.D.in lib.rad.& commẽt.est ramus celsior in arbore qui vulgò dicitur *cima*.i.summitas. Idem R. Selomóh in comment.Et 31. 10, & dedit (.i. posuit) צַמַּרְתּוֹ summitatem suam inter condensa.

צָמַת Est כָּרַת,Excidere,succidere. Threno.3.53, צָמְתוּ בַבּוֹר חַיָּי succiderunt in carcere vitam meam. Vel intrãsitiue, Excisa est in carcere anima mea.R.Selomóh, constrinxerũt, iuxta illud doctorũ Hebræorũ, צוֹמֶת הַגִּידִין contractio neruorum.quod & R.D.citat.Et secundum R.Abrahám sensus est, Posuerũt me in carcere. Et in nif hál,Iiób 23.17, quia non נִצְמַתִּי succisus sum à facie tenebrarum. Et 6.17,tempore quo effluxerint נִצְמָתוּ excidentur. Sunt,inquit R.D.qui exponũt,

coniungentur. congelabuntur,cõtrahentur. Vide זָרַב. R.Abrahám auẽhezra, Tempore quo incaluerint(aut calefacti fuerint)excidentur. Et in pihél,Pfal.88.17, terrores tui צִמְּתוּתָנִי ſuccíderunt me.Eſt verbum compoſitum,ſecundum R.D.in Michlól,ex tertia perſona plurali,& ſecunda plurali:nam ſi eſſet tertiæ duntaxat perſonæ,dicendum erat צִמְּתוּנִי. ſi tantum ſecundæ,dicendum erat צִמַּתְתּוּנִי.Et fieri poteſt,talem geminationem factam fuiſſe roborandæ rei gratia, & non eſſe dictionem cõpoſitam,ſed geminatam.Sic enim eſt mos Hebræorũ,vt liquet in יְרַקְרַק אַדַמְדָּם,& huiuſmodi, quæ geminantur ad corroborandam rem.Et hoc eſt rectũ, inquit:quia non inuenitur ratio talis cópoſitionis. R. Abrahám dictionem ſcripſit eſſe cõpoſitam,vt מַכְלִיגִיתִי de qua in בָּלַג,& מָקַנַּנְתְּ, vt in radice קָנַן. Et in hifhíl, Pſal.73.27,הִצְמַתָּה ſuccidiſti omnem fornicãtem abs te. Et 54.7,הַצְמִיתֵם ſuccide illos. Itẽ 69.5, מַצְמִיתַי ſuccidentes me. vel qui diſperdere, & ſuccidere me optant. Et 101.5,ipſum אַצְמִית ſuccîdam.vel diſperdam.Et 18.41,& odio habẽtes me,אַצְמִיתֵם ſuccîdam eos. aut diſperdam. Et ſic Tharghũ,אֲשֵׁצַיתִינוּן perdam eos. Nomen,Leui. 25.23,& terra non vendetur לִצְמִתַּת ad exciſionem.i.abſolute,& ſimpliciter,ſed ad tẽpus.R.Abrahám,לִכְרִיתוּת præciſe. R.Selomóh,לִפְסִיקָה vẽditione præciſionis perpetuæ.Tharghum,לַחֲלוּטִין abſolute.

צָבַן Frigeſcere.Vnde צִנָּה,Frigus. Prouerb.25.13, כְּצִנַּת שֶׁלֶג ſicut frigus niuis in die meſſis. Eſt etiam צִנָּה, Scutum,aut clypeus. R.D.vulgo appellari ſcribit טרגון *thargon*. Significat & genus nauiculæ piſcatoriæ inſtar ſcuti,aut clypei factæ.1.Reg.10.16,& fecit rex Selomóh ducenta צִנָּה זָהָב ſcuta aurea . Eſt ſingulare pro

plurali. Pſal.35.2,apprehende clypeum,וְצִנָּה & ſcutum. Et 5.13,כַּצִּנָּה ſicut ſcutũ voluntas coronabit illum.Vide עֶטֶר.Plurale,2.Paralip.11.12,& in qualibet ciuitate(poſuit)צִנּוֹת ſcuta & lanceas. Alia ſignificatione,Hamós 4.2,& tollet vos(inimicus)בְּצִנּוֹת in ſpinis, & poſteritatem veſtram in hamis piſcatoriis. vel in nauiculis,inſtar ſcutorum ſcilicet.Vtroque modo exponit R.D.in lib.rad. Tharghú, Et eleuabunt vos populi in clypeis, & filias veſtras in nauiculis piſcatorũ. In cõm.quoque vtroque modo ſuos doctores exponere fatetur.Et ſecũ priorẽ expoſitionẽ,dixit metaphorice, in ſpinis ſeu hamis.acſi dicat,Trahẽt eos quẽadmodũ piſcatores trahunt piſces ſpina, aut hamo: iuxta illud Iób 40.21, & hamo perforabis maxillã eius.Et poſteritatẽ veſtram.i. filios veſtros,ac filias. R.Selomóh in cõm. vt Tharghũ. R.Abrahã,Et tollet vos hamis.Et poſteritatẽ veſtrã.i. filiũ qui ſtabit poſt vos: vt Dani.11.4,וְלֹא לְאַחֲרִיתוֹ & nõ poſteritati(.i.filio)eius. acſi dicat,Nõ relinquet regnũ ſuum filio ſuo, vt exponit Dones filius Labráth, teſte R.Selomóh. Maſculeum,Prouerb.22.5,צִנִּים ſpinæ,& laquei עִקֵּשׁ בְּדֶרֶךְ in via peruerſi. ſecũdum R.Abrahám & R.D. in lib.rad. Poteſt etiam exponi, inquit idem R.D. frigora, & laquei. R.Abrahám in cõment. Spinæ(&)laquei in via peruerſi,vt capiatur illis.Et eſt ſenſus,Qui cuſtodit animã ſuam,& non facit malũ, longinquus eſt à ſpinis,& laqueis. R.Leui, In via viri peruerſi.i.ambulantis per viã peruerſam,non cõſyderantis,vt par eſt, per quã viam ambulet, inueniuntur frigora,aut frigiditates,vt lædatur frigore aeris:& laquei quib' eius capiãtur pedes.Et R.Himmanuél,Spinæ(&) laquei &c.i.via viri peruerſi plena eſt offendiculis.Vel

ſpinæ(&)laquei in via peruerſa.poteſt enĩ עִקֵּשׁ eſſe tóar ipſius viæ, & non hominis. Pǫteſt eſſe & nomen ſubſtantiuum,inſtar דִּבֶּר, vt Hoſe.1.2,principium דִּבֶּר־יְהוָה ſermonis Domini. & קְטֹר, vide קָטַר. Et perfectum geminatum, Nume.33.55,וְלִצְנִנִים & in ſpinas,in lateribus veſtris. Iehoſ.23.13,וְלִצְנִנִים & in ſpinas in oculis veſtris.R.Abrahám,& R. Dauid,& R.Selomóh.

צָבַח Figere,& Iactare, aut proiicere ſe. Iudicũ 4.21, וַתִּצְנַח & fixit ſe in terra. ſic Tharghũ,וּנְעָצַת & fixit ſe.i.clauus pertranſiuit tẽpus eius, & fixit ſe in terra,inquit R.D.in cõment.R.Selomóh vt Tharghũ.Et 1.14,וַתִּצְנַח & iactauit ſe de aſino:à priori ſignificãtia deducitur.vnde exponit R.D.in lib.rad.Et iactauit ſeipſam adeo fortiter de aſino in terram acſi fuiſſet in terra fixa.Tharghũ,וְאִתְרְכִינַת & iactauit ſe &c.Idem R.Selomóh,vt ſcilicet proiiceret ſe ad pedes patris ſui. Idẽ Iehoſ.15.17. (alibi in Sacris literis non inuenitur.) vbi R.Selomóh exponit,חַשִּׁיתָה inclinauit ſeipſam vt proiiceret ſe ad pedes eius. R.Dauid in commẽt,הַפִּילָה עַצְמָהּ proiecit ſeipſam de aſino ſuper quo equitabat.Et Tharghum,pro וַתִּפֹּל & iactauit ſe de camelo, Geneſ.24.64: habet וְאִתְרְכִינַת.

צְנוּמָה Vnde צְנוּמָה,Parua,minuta,ſicca.Semel inueniטור,idque in plurali,Gene.41.23,& ecce ſeptem ſpicæ צְנֻמוֹת paruæ,(&)tenues.R.D.in cõmen.exponit, קְמַנִּים paruæ. Et ſic doctores Hebræorũ dicunt פַּת־צְנוּמָה buccella parua in ſcutella. Sũt qui exponũt, ſpinæ ſiccæ. Et ſic exponunt illud quod memorauimus,buccel la ſicca.Et à ſiccitate doctores Hebræorũ,petram vocãt צְנֻמָּה.R.Selomóh in cõment.צְנוּמָא in lingua Aramæa, eſt סְלַע petra.acſi dicat,abſq; humore,& ſiccæ inſtar pe

træ.Tharghum,hoc loco habet נְצָנִין inanes. vel habentes tantum flores, vt alii exponunt. Alii dicunt צְנוּתוֹת idem eſſe quod רַקּוֹת tenues. Alii צַלְמִים,quòd eo nomine appellentur צַלְמִים in lingua Iſmahelitica, teſte R. Abrahám auenhezra in comment.

צָבַע Eſt שָׁפַל סָתַר,Humiliare,Abſcondere.Prouer.11.2,וְאֶת־צְנוּעִים & cum humilibus ſapientia.Siue,& cum iis qui ſe abſcondunt ob nimiã humilitatem.Dicit ponitur pro עִם,inquit R.Himmanuél,vt ſit,Et cum humilibus eſt(aut veniet,vel inuenietur)ſapientia. Et in hifhíl inuenitur macór, Michá 6.8,וְהַצְנֵעַ & humilies te ambulando cum Deo? Tharghum,Et vt ſis humilis ambulando in timore Dei tui?

צָבַךְ Eſt הָפַךְ סָבַב,Vertere,Voluere,Circuire,circundare. Ieſa.22.18,צָנוֹף יִצְנָפֵךְ צְנִיפָה circundando circumdabit te circuitu.Aut,vertendo vertet te verſione ſicut pila.R.D.in cõment.Voluendo voluet te volutione.i. quẽadmodum inuoluit homo חַמְצְנֶפֶת cidarim, & proiicit in locum longinquũ,& quẽadmodum proiicit homo pilam in terram latam locis,vbi non eſt ſepes, vel quidpiã illam retinens,quæ vertit ſe,& vadit donec inueniat obicẽ. Leuit.16.4,וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף & cidari linea inuoluet ſe. Nomen,צָנִיף,Cidaris.Zechar.3.5,ponant צָנִיף טָהוֹר cidarim mundam ſuper caput eius. Ieſah.62.3,וְצָנִיף מְלוּכָה & cidaris regni in manu Dei tui. Tharghũ, & corona laudis. Et R.D. idem ſcribit eſſe geminatũ. prius dixerat,Et eris corona gloriæ in manu Domini. Et quia dicit In manu: videtur intelligere de coronulis.i. circulis aureis quos nobiles in plærisque locis deferre ſolent. Quod & R.Abrahám innuit. Et ſcribitur dictio cũ ו,& legitur cũ י,Ieſah.3.23,& ſindones וְהַצְנִיפוֹת

ſus eius tenebunt.i. adiuuant acſi manibus tenerent, vt ducant ad infernũ. Fœmineum cũ ה.2.Semu.5.24, Quum audieris ſonitum צְעָדָה inceſſus (deambulationis)in cacumine pirorum. Alia forma, præpoſito ב, Pſa.37.23,A Domino מִצְעֲדֵי־גֶבֶר greſſus viri firmati(aut parati)ſunt.in margine ſcribitur גֶּבֶר cum camés. Et præpoſito א,eſt ornamentũ brachii.Nume.31.50,צְמִידָה וְ armillam,& ornamentũ manus.Sunt tamen qui dicunt eſſe ornamentũ pedis, inquit R.D.à צָעַד incedere.2. Semu. 1.10, & accepi &c. וְאֶצְעָדָה & armillam quæ erat ſuper brachium eius. Alia forma,ſine א.Ieſah.3. 20,וְהַצְּעָדוֹת & armillas.

צָעָה Migrare,Ire de loco ad locum.intranſitiuum, & tranſitiuũ.Ieſah.51.14, feſtinauit צֹעֶה captiuus vt ſolueretur.R.D.in lib.rad. captiuus, & vadens de loco ad locũ.Acſi dicat, captiuus,& vinctus, vt ſolueretur à vinculis ſuis. Et in comment. Non lædet ira affligentis,quia nũc feſtinabit captiuus.i.Iſraél qui eſt captiuus inter populos,vt ſoluatur à loco captiuitatis. Et verbum ſignificat migrare, & ire de loco ad locum,& interdũ migrare captiuitatis migratione,non nunquam alia migratione,ſicut & verbũ גָּלָה.Et eſt hoc loco verbum intranſitiuũ.Et ſic Irm.2.20,& ſub omni ligno viridi tu צֹעָה demigrabas meretrix. R.Abrahám in cõment.Ligatus.i. manens in anguſtia,& afflictione,vt ſolueretur in perpetuum.Ieſah.63.1, iſte formoſus in veſte ſua צֹעֶה בְּרֹב כֹּחוֹ demigrare faciens in multitudine fortitudinis ſuæ.Acſi dicat,Demigrare & proficiſci faciens Iſraél ex omnibus locis captiuitatis ſuæ in quæ diſperſus eſt:inquit R.D.in lib.ra.Sed in comment. exponit, Demigrare faciens gentes ab extremo ad extremum.R.Abrahám,demigrare faciens alios.Ir

& cidares.ſic R.Abrahám & R.D. Alia forma.Exod. 28.4, & tunicam ſtrictam, מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט cidarim & balteum. aut cingulũ. Et 39, & facies מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ cidarim byſſinam.

צָנַק Vnde צִינוֹק,Carcer.Irme.29.26,Et pones eum in neruo וְאֶל־הַצִּינֹק & in carcere. Alii exponunt, in manicis ferreis.

צָנַר Vnde צִנּוֹר,Canalis, Fiſtula per quam aqua è tecto eiicitur. Pſal.42.8, ad ſonitum צִנּוֹרֶיךָ fiſtularum tuarũ.i.nubium,inquit R.D.in commẽt.Comparauit enim nubes fiſtulis, quòd effundant aquas vt fiſtulæ.acſi dicat,ad ſonitũ afflictionum,& anguſtiarũ, quæ veniunt ſuper me ſicut aquæ tectorũ è canalibus.

צָעַד Incedere,deambulare,prætergredi.2.Sem.6.13, quũ צָעֲדוּ prætergreſſi eſſent qui portabãt arcã Domini ſex צְעָדִים paſſus.Gene.49.21,filiæ(vnaquæque filiarum,ſecundũ R.Abrahám & R.D.)צָעֲדָה deambulauit(inceſſit)ſuper murũ. Iudi.5.4,בְּצַעְדְּךָ quũ recederes de agro Edom. Prou.7.8,& per viã domus eius יִצְעָד deambulabit. Chab.3.12, in ira תִּצְעַד אָרֶץ incedes ſuper terrã.R.D.in comment. In ira tua deambulaſti terrã. i.ſuper(aut contra)ſeptem gentes in terra ipſarũ. Et in hifhil,Iiób 18.14,וַתַּצְעִידֵהוּ & incedere faciet eum(.i. eius conſilium)ad regem terrorum.Vel, & ducet eum (ſub.hominẽ,eius animus)ad regem terrorũ: ſecundũ R.Moſeh.R.Abrahám auenhezra,Et cõſilium, ac ſpes eius ducet eum ad regem terrorũ. i. ad maximum interrorem terrores. Nomen,צַעַד,Inceſſus,Greſſus. Prouerb. 30.29,tria ſunt boni צָעַד inceſſus.Et 16. 9, & Dominus præparabit צַעֲדוֹ greſſum eius.Iiób 18.7,artabuntur צַעֲדֵי greſſus potentiæ eius.Prouer.5.5,infernum צְעָדֶיהָ greſ-

me.48.12, & mittã ei צֹעִים וְצֹעֲהוּ demigrare facientes ,& demigrare facient eum.i.demigrare facientes illũ è loco ſuo,& demigrare faciẽt eũ,& captiuũ ducent è loco ſuo in quo hactenus fuerat quietus. Sed וְצֹעֲהוּ eſt verbum ex pihél. R.D.in lib.rad.& cõment. Tharghum, Et mittam ſuper eos prædatores, & prædabuntur eos.

צָעַן Tranſferre. Ieſah. 33. 20, Tabernaculum בַּל יִצָּעֵן non tranſferetur.R.Ioſéph radicem ſcripſit eſſe יצע, & נ redundare ſicut in אַלְמֹן aut אַלְמָן & בְּנִין:& eſſe ſubſtantiuum, ſtratum ſtrati:aut adiectiuũ.i.tabernaculum quod non deponetur,quod nunquam erit ſtratũ,ſed ſemper erit extenſum.R.Abrahám in cõm. (Sicut)tabernaculũ(deficit enim כ)יִצָּעֵן,id eſt יִפֹּל cadet.Et non habet ſocium.i.alibi in Sacris literis non inuenitur.Tharghum, Sícut tabernaculum quod non מִתְפָּרֵק deponitur.Sic R.Dauid in comment.

צָעִיף Vnde צָעִיף, Operimentũ,velũ quo mulieres faciẽ operiũt. Gen.38.14,& operuit ſe בְּצָעִיף velo.

צָעַק Eſt צָעַק,Clamare,vociferari. Thren.2.18,צָעַק clamauit cor eorum ad Dominũ.Gene.4.11,צְעָקִים clamant ad me.Exo.22.23,אֵלַי צָעֹק יִצְעַק clamando clamauerit ad me.Irme.22.20,וְצַעֲקִי & clama.ע cum camés chathéph.Iiób 19.7,ecce אֶצְעַק clamabo. Et in nifhál, Iudic.7.23,וַיִּצָּעֵק & congregatus eſt vir Iſraél.Tharghũ, וְאִתְכְּנִישׁ & congregatus eſt. Et 24, וַיִּצָּעֵק & congregatus eſt omnis Ephraim. Et in pihél, 2. Reg. 2. 12, & ipſe מְצַעֵק clamans. Nomen,צְעָקָה, Clamor. Iiób 34.28, vt adducat ſuper illum צְעָקַת דַּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים clamorem pauperis,& clamorem pauperum audiet.

צָעַר Minui,diminui,minus eſſe, paruum eſſe.Irm. 30. 19, Et non יִצְעָרוּ diminuentur . Eſt verbum actiuum

actiuum in tranſitiuũ,& pro impersonali poſitum.Iiób 14.21,וְיִצְעֲרוּ & diminuẽtur. Tóar,צָעִיר,Paruus,Minor. Geneſ.25.23, maior ſeruiet צָעִיר minori.Et 43.32, הַצָּעִיר & minor,ſecũdum ætatẽ ſuã minorẽ.Iiób.30.1, צְעִירִים minores me.i.iuniores.Irm.14.3,miſerũt צְעוֹרֵיהֶם minores ſuos ad aquas.i. maiores miſerũt minores extra vrbẽ,vt viderent an aquæ inuenirẽtur.Scriptura eſt cũ ו,lectio cũ י.Lectura eſt clarior,quia inuenitur צָעִיר, at ſcriptura צָעוֹר non inuenitur:eadẽ tamen eſt ſignificatio. Et ſic Irme.48.4,צְעוֹרֶיהָ minores eius. Alia forma,Zechar.13.7,ſuper הַצְּעָרִים minores.Fœmineũ,Gen. 19.30, Et dixit primogenita ad הַצְּעִירָה minorẽ. Subſtantiuũ, צְעִירָה,Minor ætas, vt in צָעִיר. Tóar maſculeum ac fœmineum, præpoſito מ. Geneſ.19.20, & ipſa מִצְּעָר parua. Iiób 8.7,& erit principium tuum מִצְּעָר paruum.Dani.8.9,egreſſum eſt cornu vnum מִצְּעִירָה paruum.ע eſt cum daghés euphoniæ gratia.

צָפַד Adhærere. Thren.4.8,צָפַד adhæſit cutis eorum oſſi eorum.Alibi non inuenitur.

צָפָה Speculari, proſpicere, Expectare, Operire, Tegere. Iechez.3.17,צֹפֶה ſpeculatorem dedi te.i. prophetã. Pſal.37. 32, צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק ſpeculatur impius iuſtum.1.Sem.1.1, & fuit vir vnus de Ramathaim צוֹפִים Sophím.i.ſpeculatorum. Duæ (inquit R. Selomóh in cõment.) erant Ramóth quæ צוֹפוֹת ſpeculabantur, & reſpiciebant ſeſe.Tharghum,De Ramathá,de diſcipulis prophetarũ.R.D.in comment.de Ramathaim. nomen eſt duale.i.de vna è duabus Ramóth,ſicut 1.Sem. 18.21,In duabus(.i.in altera è duabus)gener meus eris. & Iudic. 12. 7, Et ſepultus eſt in vrbibus Ghilhád.i. in vna ex vrbibus.Sophím.i.de Ramóth quæ dicitur So-

cháh 7.7, & ego יְהוָה אֶצְפֶּה Dominũ expectabo. aut, in Domino ſperabo. Pſal. 5. 4, mane præparabo לְךָ tibi, (ſub.orationem) וְאֶצְפֶּה & ſpeculabor. Vel, & expectabo te. aut ſperabo in te, aut fidã tibi. Dictio enim לְךָ quæ præceſſit, ſubaudienda eſt, inquit R. Abrahám auenhezra: vt ſit וְאֶצְפֶּה לְךָ. R.D.in cõmen. Mane antequam negotiis mundanis ſim occupatus, præparabo tibi orationem meã, & expectabo te vt largiaris mihi petitionem meã. Idem R.Himmanuél. Exo.26.29, & tabulas תְּצַפֶּה teges auro. Nomen, מִצְפֶּה, Specula. Ieſah.21.8, & clamauit leo, Super מִצְפֶּה ſpeculam Domini ego ſto. Et appellatur locus altus ſic, quòd ex illo ſpeculetur homo à longe. Nomen, צְפוּי, Operimentũ. Ieſah.30.22, צְפוּי operimentũ ſculptilium. Alia forma, צְפִיָּה, vt in præterito pihél. Alia item cũ ת vice ה, vel redundante, צֶפֶת, Caput, ſiue capitellum columnæ: ſic vocatum, quòd ſit operimentum ipſi columnæ. 2.Paralip. 3. 14, וְהַצֶּפֶת & capitellum quod erat ſuper caput eius. Et eſt inſtar שֶׁקֶת à שָׁקָה. Vel redundat (vt dictũ eſt) ת ſicut in דִּבְלָת & גִּבְרָת. R.Ionáh poſuit hoc nomen radicem per ſe, & nomine R. Sahadiáh, ſignificare ſcripſit צְפָצֵפָת phialã, aut vrnam. Sed hoc loco manifeſte ſignificat capitellum, vt nominatim habetur 1.Reg.7.16, vbi ſcribitur כֹּתֶרֶת capitellum. Illud autem Iechez.32.6, & irrigare faciam terram צַפָּתֵךְ &c. expoſitum eſt in צוּף, licet citetur & in hac radice à R.D. & exponat terrã ſpeculationis tuæ.i. loca alta irrigare faciã ſanguine tuo.

צפח Vnde צַפַּחַת, Scyphus, Lecythus. 1.Semu.26.10, וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם & ſcyphum aquæ. 1.Reg.17.14, וְצַפַּחַת הַשָּׁמֶן & lecythus olei nõ deficiet. Inde צְפִיחִית, Laganum frixum cũ oleo, & melle. Exod.16.31, & guſtus

phím: vt differat ab altera Ramóth. Vel repetenda præcedens præpoſitio מִן, vt ſit, de familia Sophím.i. prophetarum, qui dicuntur ſpeculatores. vt Iechez. 3, vide ſuprá. Et hæc eſt recta expoſitio, quia fuit è filiis Córach, de quibus dictũ eſt, Et filii Corách, prophetæ erãt, 1.Para.6.22. Idem fere ſcribit R.Leuí in cóment. Irme. 6.17, & ſtatuã ſuper vos צֹפִים ſpeculatores. Iiób 15.22, וְצָפוּי (ita legit R.D. in li.rad.nõ וְצָפוּ) & ſpeculatur ipſe gladiũ. Vel, & cõſpicitur ipſe à gladio. Eſt enim participiũ paſſiuũ. Vnde R. Leuí exponit, Et conſpicitur &c.i. quia iam videt eum gladius, hoc eſt trãſit ſuper eũ gladius, & cadẽt ſuper eũ terrores mortis. R. Abrahám Peruſól, Et expectatur, aut conſpicitur à gladio. Ieſah.21.5, צְפֵה הַצְּפִית ſpeculare ſpeculã. vel ſpeculãdũ. aut candelabrũ, ſecũdũ R. Selo. R.D. in lib.rad. הַצְּפִית eſt adiectiuũ ſpeculãtis, & ת eſt loco ה radicalis: vel redũdat inſtar דַּלִּית à דַּלָּה, & זַיִת à זָוָה: acſi dicat, O ſpeculator ſpeculare quod eſt ſpeculandũ. formidabãt enim Medos, atque Perſas. Et in Bereſíth rabbáh, Ordina מְנֹרָתָא candelabrũ. Eſt locus quem vocabant מְנֹרָתָא צָפִיתָא, candelabrũ ſpeculationis. Tharghũ, Statuite ſpeculatores. Pſal.66.7, oculi eius gentes תִּצְפֶּינָה ſpeculabuntur. Et in pihél, Exod. 36. 34, וְאֶת־הַקְּרָשִׁים צִפָּה זָהָב & tabulas texit auro. Thren. 4.17, בְּצִפִּיָּתֵנוּ צָפִינוּ אֶל־גּוֹי לֹא יוֹשִׁיעַ in expectatione noſtra: quia expectauimus gentem quæ non erat ſeruatura. 1. Semu. 4.13, Heli ſedebat &c. מְצַפֶּה ſpeculans. aſpiciens. R.D. in comment. expectans, ſcilicet quempiã qui rediret è prælio. Micháh 7.4, vox מְצַפֶּיךָ ſpeculatorũ tuorum. Prouerb.26.23, (Sicut) argentum plenum ſcoriis, מְצֻפֶּה tectũ ſuper teſtam, ſic labia ſuccendentia, (ſub. lites) & cor malũ. Nachum 2.1, צְפֵה־דָרֶךְ ſpeculare viã. Mi

eius(ſcilicet mannæ)כְּצִפִּיחַת בְּרִבֵּשׁ ſicut lagani cũ melle. Tharghũ,כְּאֵיסְקְרִישׁוֹן.Et Haghaon nomẽ deducit à צִפָּחַת prædicto,quòd laganum fieret ad illius ſimilitudinẽ.

צָפַן Abſcondere,occultare, recondere. Prouerb.27. 16, צֹפְנֶיהָ צָפַן רוּחַ abſcondentes eam (.i .quiſque abſcondentium eã)abſcondit ventum. R.Himmanuél,Quiſquis voluerit abſcondere eam.i. mulierem litigioſam,ne faciat ſtultitiam,néve foris audiantur eius mala opera, perinde eſt acſi vellet abſcondere ventũ, qui abſcondi non valet.Pſal.31.20,צָפַנְתָּ abſcondiſti. Et 17.14,וּצְפוּנְךָ & abſcondito tuo implebis ventrẽ eorum. i.bono abſcõdito quod habes, implebis ventrẽ eorũ in hoc mũdo,ait R.Abra.Ieche.7.22, & violabũt אֶת־צְפוּנַי locũ abſconditũ meũ.qui ſcilicet eſt in tẽplo,id eſt דְּבִיר adytũ ſiue oraculum. Pſal.83.4,contra צְפוּנֶיךָ abſcondi tos tuos.ſub alis tuis ſcilicet. Et 27.5,quia יִצְפְּנֵנִי abſcõdet me in tabernaculo ſuo. Et 10.8,oculi eius in paupẽ יִצְפְּנוּ abſcondent ſe. Et 56.7,יִצְפֹּנוּ latebũt.pro latent, abſcondunt ſe,ponunt ſe in loco occulto.Scribitur cũ ו,& legitur cum ו.Vel ſecundũ R.D. in comment. inſidiabuntur in loco occulto.& ſcribitur cum י,acſi dicat,Illi ipſi inſidiantur,& alios ſecum capiunt vt mihi inſidiẽtur. Cũ ו eſt ex cal:cum י,יִצְפֹּנוּ eſt ex hifhíl.Prouerb.1.11,נִצְפְּנָה לְדָם inſidiemur. ה redundat, & eſt ſicut נִצְפֹּן,Inſidiemur,& retia abſcondamus vt capiamus virum innocentẽ qui contra nos non peccauit. Et in nifhál,Irme.16.17, non נִצְפַּן abſcondetur iniquitas eorum. Et in hifhíl,Exo.2.3,Et non potuit vltra הַצְפִינוֹ abſcõdere illũ.Iiób 14.13,vtinam in inferno תַּצְפְּנֵנִי abſcõderes me. Nomẽ, præpoſito מ,Hobadiáh 6,Inquiſita ſunt מְצֻפּוּנָיו abſcondita (latibula)eius. Et צָפוֹן,eſt

Aquilo(.i.pars Aquilonaris)ſic appellatus,quòd ſit locus occultus, & hominibus nõ appareat. aut quòd ſolis nõ eſt ad plagam eius, ſed ad plagam Meridianã, acſi eius plaga ſoli eſſet abſcondita,inquit R.Dauid in lib.rad. Iechez.47.17, terminus Damméſec & Aquilonis ad Aquilonem. i.terminus Aquilonaris reſpectu terræ Iſraél,ad Aquilonẽ mundi.Iehoſ.8.11,8 caſtrametati ſunt מִצָּפוֹן לָעָי ab Aquilone ipſi Hái: ipſius Hái:vt ſit ל loco ה,& ſic eſt in regimine ſequente litera deſeruiente. Et ſic Iehoſ. 11. 2, & ad reges qui ſunt מִצָּפוֹן בָּהָר ab Aquilone in monte.Et 8.13, מִצָּפוֹן לָעִיר ab Aquilone ciuitati.aut ciuitatis.

צָפַע Vnde צֶפַע cum ſeghól,Regulus,aut baſiliſcus. Ieſah.14.29, Quia de radice ſerpentis egredietur צֶפַע regulus. Alia forma, Ieſah.59.5,oua צִפְעוֹנִי reguli eruperunt.Irme.8.17,ſerpentes צְפָעִים regulos.

Inde eſt צֵפִי,Stercus,excrementum.Iechez.4.15,dedi tibi אֶת־צְפוֹעֵי ſtercora boũ.Scribitur cum ו,& legitur cum י,צְפִיעֵי,& idẽ eſt, quia literæ אֲהָוִיּוֹ inuicem permutantur. Et צְפִיעָה, cuius plurale eſt Ieſah. 22. 24, filios & filias.ſecundum R.D.in lib.ra.& commen. & R.Abrahã.Tharghũ verò,& filios filiorũ.i.nepotes.

צָפַר Mane ſurgere,aut diſcedere.Iudic.7.3,reuertatur, וְיִצְפֹּר & mane ſurgat. aut abeat. Tharghũ pro,& fuit בְּקֶר mane,Gene.1.5:habet צִפֹּר. Sunt tamen qui exponũt,inquit R.Dauid,Reuertatur,& gyret,vertat ſe,aut circumeat.Vtroque modo exponit in comment.Surgat mane: vel,יִסְבֹּב gyret à mõte Ghilhád.& redeat Et ſic vocatur הַמִּצְנֶפֶת, Cidaris, corona quòd circuire faciant illam ſuper caput ſuum.i.reuoluant,aut circunuoluant. Ieſa.28.5,in diadema gloriæ

Universidad de Deusto Biblioteca

וְלִצְפִירַת & in cidarim gloriæ. Ieche.7.7, venit הַצְּפִירָה ſen
tentia matutina tibi. i. contra te. ſecúdum R.D. in lib.
rad. & cóment. Et ſic verſu 10, egreſſa eſt הַצְּפִרָה ſententia matutina. R.D. in cóment. exponit, ſententia ma-
tutina, vel מַכָּה cauſa. acſi dicat, In cauſa eſt Deus vt ve-
niat cótra te inimicus. Tharghũ ſic habet in vtroque,
אִיתְגְּלִיאַת מַלְכוּתָא reuelatũ eſt regnũ. Deducit enĩ à צְפִירָה
cidari, vel corona ſuprà memorata, quæ eſt ſignũ re-
gni. Hinc & צִפּוֹר, Auis, cómune nomẽ omnibus aui-
bus. Interdũ tamẽ capitur pro ſpecie, id eſt pro paſſere.
Eſt ſæpius fœmineũ. Geneſ.7.14, omnis צִפּוֹר auis. Pſal.
84.4, etiá צִפּוֹר מָצְאָה paſſer inuenit nidum. Et 148.10,
וְצִפּוֹר כָּנָף & auis alata. Itẽ 102.8, כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד ſicut paſſer ſo-
litarius. Leuit.14.4, שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת duos paſſeres viuos.
Et maſculeũ, Pſal. 104.17, ibi צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ paſſeres (vel a-
ues) nidificabũt. Inde & צְפִיר, Hircus. Dani.8.5, וְהַצָּפִיר
& hirco erat cornu. Hezræ 8.35, צְפִירֵי hirci pro peccato.
Inde & צִפּוֹרֶן, Vnguis. Irm.17.1, ſcriptum eſt ſtylo fer
reo, בְּצִפֹּרֶן שָׁמִיר vngue adamãtino. Deut.21.12, & apta-
bit צִפָּרְנַיִךְ vngues ſuos.

צֶפֶת Vnde צֶפֶת, quære in צְפָה.

צַקָּל Vnde צִקְלוֹן, Veſtis. 2. Reg.4.42, בְּצִקְלֹנוֹ veſte ſua. Vnde & Tharghum habet בְּלְבוּשֵׁיהּ in veſte ſua.

צָרַר Ligare, Anguſtiis, afflictionibúſque afficere. Ho ſeah 4.19, צָרַר רוּחַ אוֹתָהּ ligauit ventus eam (ſub. Ephráim) in alis ſuis. Nume.33.56, וְצָרְרוּ אֶתְכֶם & anguſtiis afficient vos. Pſal.129.1, ſæpius צָרְרוּנִי anguſtiis affecerunt me à pueritia mea. Et participiũ quod pro toar capitur, צָרַר, Anguſtiis afficiens, Hoſtis, inimicus. Eſtér 9.23, Hamán &c. צָרַר hoſtis omnium Iehudæorũ. Iiób 26.8, צָרַר־מַיִם ligans aquas in nubibus ſuis. Nume.10.9,

עַל־הַצַּר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם cótra hoſtem qui obſidet (aut angu-
ſtiis afficit) vos. Pſa.143.12, & perdes omnes צֹרְרֵי נַפְשִׁי ho
ſtes animæ meæ. Et 6.8, inter omnes צוֹרְרַי inimicos
meos. Hoſe.13.12, צְרוּר ligata iniquitas Ephraim. צוּר, li-
ga, quære in צור. Nume.25.18, צָרֹר אֶת הַמִּדְיָנִים anguſtiis
affice Midianitas. Et in pohél, Iehoſ.9.4, & vtres vini
veteres, & ſciſſos, וּמְצֹרָרִים & ligatos. Nonnulla etiã hic
citantur à plærisque in hif hil, quæ ſunt in radice צור.

Nomẽ, צְרוֹר, Ligamẽ, Lapis. Gen.42.35, צְרוֹר־כַּסְפּוֹ ligamẽ
men argẽti ſui in ſacco ſuo. Et viderũt אֶת־צְרֹרוֹת ligami-
na pecuniarũ ſuarũ. Prou.7.20, צְרוֹר ligamẽ (.i. crume-
nã) argẽti tulit in manu ſua. Cãt.1.13, צְרוֹר ligamẽ myr-
rhæ. Chag.1.6, Et qui locat ſe mercede, locat ſe mer-
de אֶל־צְרוֹר נָקוּב in ligamẽ pertuſum. i. quæ erit acſi illi
poneret in crumena pertuſa. Hamós 9.9, nõ cadet צְרוֹר
lapis ſuper terram. מֵצַר & מְצָרִים &c. quære in מֵצַר.

צָרַב Incendere, accendere, vrere, cóburere, Ardere. In nif hal, Iechez.20.47, וְנִצְרְבוּ־בָהּ & comburetur in ea omnes facies. Tóar, Proue.16.27, ſicut ignis
צָרֶבֶת ardẽs. eſt cũ camẽs, quia eſt in fine verſus, aliàs cã-
צָרֶבֶת inſtar קְשֶׁבֶת, Neche.1.6, ſit auris tua quæſo צָרֶבֶת
intẽta. Nomen, Leuit.13.23, צָרֶבֶת cóbuſtio vlceris eſt.

צָרָה Vnde צֳרִי, ſiue צֹרִי, cũ cholem, & interdum cum ſeuá. Quidam Hebræi exponunt balſamũ, alii
theriacam. Gene.43.10, paululum צֳרִי balſami. aut the-
riacæ. Tharghum, קְטַף. Irme.51.8, capite צֳרִי reſinã (vel
theriacam) ad dolorem eius, ſi forte ſanetur.

צָרַח Eleuare vocem cũ clamore, Vociferari. Sepha-
1.14, צָרְחִי vociferatur ibi fortis. Et in hif hil.
Ieſah.42.13, etiã יַצְרִיחַ vociferabitur. exclamabit. Hinc
AEdificium eleuatũ, aut altum dicitur צְרִיחַ, vt turris

Universidad de Deusto Biblioteca

est quod dixit, Elegi te in camino afflictionis. Psal.66.
10, צְרַפְתָּנוּ כִּצְרֵף כֶּסֶף fudisti (purificasti) nos sicut fundit
(purificat, sub. artifex) argẽtum. Vel, quẽadmodũ fun-
ditur argentum. & sic est verbũ intransitiuum. Iesah.
40.19, וְצֹרֵף & aurifex. fusor, purificator. Psal.12.7, argen
tum צָרוּף fusum. purificatum. Et 26.2, צָרְפָה כִלְיוֹתַי fun-
de (purifica) renes meos. Iesah.1.25, וְאֶצְרֹף & fundam, pu
rificabo. Iudic.7.4, וְאֶצְרְפֶנּוּ & fundam eum tibi illic. R.
Dauid, fundam (aut purificabo) illum, quẽadmodum
aurifices argentũ à scoriis: vt no sint ibi nisi iusti: quia
dum incuruant se ad bibendum, signũ est ipsos incur-
uasse se ipsi Báhal. Tharghum, וְאֶבְחָרִינוּן & eligam eos.
Et in nifhál, Dani.10.10, וְיִצָּרְפוּ & fundentur (purifi-
cabuntur) multi. Et nomen vasis in quo fundũt, aut
purificant aurum, vel argentũ. Prouerb.17.3, מַצְרֵף con-
flatorium argento, & caminus auro.

QVADRATA.

צִלְצַל Et צִלְצְלִים, Vide צָלַל. **צְלָצָל** Species locustæ. Deu-
ter. 28.42, fructũ terræ
depauperabit הַצְּלָצָל locusta. Tharghum similiter, סַקְאָה.
R. quoque Selomóh, speciem scribit esse locustæ.

צַנְצֵן Vnde צִנְצֶנֶת, quod est צְלֹחִית, Scutella. Exod.16.
33, cape צִנְצֶנֶת scutellam vnam.

צַנְתֵּר Vnde צַנְתְּרָה, Virga, secũdum R. Ionáh. R.D.
in lib. rad. vasa scribit esse ad similitudinem
fistularum. Zecha.4.12, Quid sunt duæ spicæ oliuarum
quæ sunt inter duas צַנְתְּרוֹת fistulas aureas euacuantes à
se aurum? Tharghum, אִסְקְרִיטְוָן rostra, vt nonnulli ex-
ponunt. R. Abrahám vasa scribit esse, in quibus calcan
tur oliuæ.

vt arx: quòd speculator manens in turri, vociferetur &
exclamet, sic appellata. Iudic.9.46, & ingressi sunt אֶל־
צְרִיחַ turrim domus (.i. templi) dei Berith. 1. Semu.13.6,
in petris, וּבַצְּרִחִים & in turribus.

צָרַךְ Necessarium esse, oportere, opus esse, Indigere.
Est frequens apud Hebræos in cal, in hifhíl, in
nifhál, & hithpahál. At in Sacris literis semel dũtaxat
inuenitur nomen צֹרֶךְ, Necessitas. 2. Paralip.2.12, & nos
excidemus ligna de Lebanón, secũdum omnem צָרְכֶּךָ
necessitatem tuã. vel, quotquot fuerint tibi necessaria.

צָרַע Vnde צָרוּעַ, Leprosus. Leuit.13.43, vir צָרוּעַ lepro
sus est. Et præposito מ, omnia sunt defectiua,
vno excepto, quod est 2. Paral.26.23, quia dixerũt, מְצֹרָע
leprosus est. 2. Reg.5.1, vir fortis viribus מְצֹרָע leprosus.
Fœmineũ, Exod.4.6, מְצֹרַעַת leprosa sicut nix. 2. Reg.7.
3, מְצֹרָעִים leprosi. Nomen, Leuit.13.3, plaga צָרַעַת lepræ
est. Nomen reptilis alati percutientis oculos, & ve-
nenum infundentis, & occidentis, secundum R.D. in
lib. rad. & cõment, & R. Selomóh in cõment. Exod.23.
28, & mittã אֶת הַצִּרְעָה crabronẽ ante te. Tharghũ, עֲרָעִיתָא
vespam, vt exponunt nonnulli.

צָרַף Fundere ad purificãdum, Purificare. Irme.6.29,
in vanum צָרַף צָרוֹף fudit fusor. purificauit puri-
ficator. צָרוֹף est macór, vel tóar, inquit R.D. in lib. rad.
In cóment. scribit esse tóar instar גָּדוֹל. Iesah.48.10, ecce
צְרַפְתִּיךָ fudi te, & non in argento. i. non eo modo quo
argentum funditur, vt remoueantur ex illo scoriæ, &
purum remaneat argentũ. non ita feci, quia pauci re-
mansissent. Non succídi te, sed afflixi scorias. i. impios
qui erant inter vos, ægrotationibus, captiuitate, filiorũ
orbitate, carentia fructus animaliũ, atque terræ. Et hoc
est

צַעֲצַע Vnde צַעֲצוּעִים, quod eſt ſicut צְאֲצָאִים, hoc eſt נְעָרִים pueri.2.Paralip.3.10,Cherubim duos,opere צַעֲצָעִים puerorum.quia ſcilicet eorum facies erant vt facies puerorum . Et ſunt qui exponunt (inquit R. Dauid,)opere בְּרִכּוֹב circuitus.rotunditatis.

צָפְצַף Garrire more auiũ. Sicut enim דִּבֵּר eſt homi num,ſic צִפְצֵף auiũ. In pihél,Ieſah.10.14,& aperiens os,וּמְצַפְצְפִים & garriẽs. Et 8.19,הַמְצַפְצְפִים qui garriunt,& loquuntur. Et צְפְצָפָה eſt ſpecies Salicis vilis, inquit R.D.in lib.rad. vt exponunt doctores. Iechez. 17.4, צְפְצָפָה שָׂמוֹ ſalicem poſuit illud.i.vt ſalix vilis ponitur,poſuit illud.Sunt qui exponunt,Ego feci eos vt ſalicem magnã iuxta aquas multas,& ipſi poſuerũt ſeipſos vt ſalicem magnã inter montes. Et ſecundũ verba doctorũ,שָׂמוֹ exponitur,Poſuit Iſraél ſeipſum. Thar ghum,vitem plantatã poſuit illud.acſi dicat,quanquã accepit ſemen,tamen ſemen eius poſuit ſicut vitẽ plantatam,quia cito creuit. granũ enim ſatũ non cito germinat vt vitis plantata, inquit R.D.in cõm.& lib.ra.

צָרְפַת Gallia. Hobadiáh 20,עַד־צָרְפַת vſque ad Galliam.Eſt & nomen vrbis in Sidón,1.Reg.17. 9,ſurge,vade צָרְפַתָה in Sarphath.

Nomen quinque literarum.

צְפַרְדֵּעַ Rana. Pſal.78.44,וּצְפַרְדֵּעַ & ranam. Exod. 8.3,& producet fluuius צְפַרְדְּעִים ranas.

ק

קָאָה Eſt radicalis litera,nunquã deſeruiens. Vnde קָאַת, Onocrotalus. auis cygno ſimilis:ſic dicta,quòd collum in aqua mergens,ſpiránſque,veluti ruditum aſini edat. R.Ionáh in hac radice hoc nomen citauit : & adduxit קָאָה cum ה,& dixit,Et iam mutarunt ה in ת, & dixerunt קָאַת.Sed quum non inueniatur קָאָה cum ת, cur arbitratus eſt radicem קָאַת eſſe קָאָה? At rectum eſt vt ת ſit radicale , & ſit ad ſimilitudinem רָבַר , & in regimine קָאַת ſicut רִבַּר.Ieſah.34.11,& hæreditabunt eam קָאַת onocrotalus,& ericius.Eſt auis quæ in Miſnáh dicitur קִיק auis ſolitaria,quæ inuenitur in maritimis locis.Pſa.102.7,ſimilis ſum לְקָאַת onocrotalo ſolitudinis.

קָאָה Euomere. Leuit.18.28, quẽadmodum הַגּוֹי euomuit gẽtem. Irme.25.27,inebriamini, וְקִיאוּ & vomite.Scribitur cum ו,וְקָאוּ:& legitur cum י,וְקִיאוּ. Radix eſt קָאָה,& י eſt vice א, inquit R.D. in cõment.& lib.rad. Et in hifhíl,Prouerb.25.16,וְהַקְאֻתּוֹ & euomas illud.Leuit.20.22,וְלֹא־תָקִיא אֶתְכֶם הָאָרֶץ & nõ euomet vos terra. קִיא,quære in קוּא.

קַב Cabus:mẽſura continẽs ſextã partem ſati.2.Reg. 6.25,& quarta pars הַקַּב ſtercoris &c.Rectũ videtur vt radix eius ſit קַבַּב,quia in plurali dagheſſatur קַבִּים.

קָבַב Maledicere.Num.23.31,וְקַבֹּתִי & maledices ei mihi inde.Et 24.10,לָקֹב אֹיְבַי ad maledicendum inimicis meis vocaui te.Item 22.11,קָבָה־לִּי אֹתוֹ maledic mihi illũ. ב ſecũdum normã debuerat dagheſſari: & quia abſtulerunt daghés,camés chathéph trãſiuit in camés

hifhil, Exo.26.5, מַקְבֵּלֹת oppositi(sub.erunt)laqueoli al
ter alteri. Et קָבֹל est Corã, contra, eregione.2.Reg.15.
10, & percussit eũ קָבָל־עַם coram populo.1.percussit eum
palàm. Et sunt duæ dictiones. Vnde Tharghum habet
קֳדָם עַמָּא coram populo. Idem R.D.in cõment. Iechez.
26.9, & balistam קָבֳלֹו contra eam ponet &c. Vide מָחָה.

קָבַע Est גָּזַל, Rapere, & vi capere. Prouerb.22.23, וְקָבַע
אֶת־קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ & rapiet à rapientibus eos ani-
mam. R.Abrahám in cõment. Et corrũpet, aut perdet,
vel rapiet. R.Leuí in cõmen. Et rapiet animam rapien
tis eos: quia rapiens pauperis bona, rapit eius vitã. R.
Himmanuél, Et rapiet rapientes eos rapina animæ. &
sensus est, capiet animã eorum. Vel dictio אֶת hoc loco
est vice מִן: vt sit, rapiet à rapiẽtibus eos animã eorum.
Malachi 3.8, הֲיִקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה
קְבַעֲנוּךָ nunquid rapiet homo Deũ, quia vos rapitis me?
Et dixistis, In quo rapuimus te? In decima, &c.1. Nun-
quid rapiet homo quæ Dei sunt, quòd vos rapitis mea?
Et dixistis, In quo rapuimus tua? Quia rapitis decimas
meas, & oblationes meas. Sic R.Abrahám & R.D. in
lib.rad.& commen. Nomen, קוֹבַע, Galea.1.Semu.17.
38, & posuit קוֹבַע galeam æneã. Est longum. Breue ve
ro, Ieche.23.24, וְקוֹבַע. Et iuxta Masóreth, non est illi si-
mile. Aliud, Iesa h.51.17, אֶת־קֻבַּעַת fæcem calicis sopo
ris bibisti. Vulgò פונדרליאש *fondrilles.*

קָבַץ Congregare.1.Reg.20.1, קָבַץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ congre
gauit omnem exercitũ suum. Iechez.22.19, קָבַץ
אֶתְכֶם congrego vos. Sephan. 3.8, לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת vt con-
gregem regna.1.Semu.7.5, קִבְצוּ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל congrega-
te vniuersum Israél. Proue.28.8, יִקְבְּצֶנּוּ congregabit eã.
Et in nifhál, Iehos.10.6, נִקְבְּצוּ congregati sunt. Irm.

latum, ait R.D.in Michlól. Et 23.13, וְקָבְנוֹ־לִי מִשָּׁם & ma-
ledic ei mihi(propter me)inde. Est dictio extranea, ait
R.D.in Michlól. Scripsit R.Ionáh radicem esse קָבַן: sed
non est rectum, quum non inueniamus talem radi-
cem: sed rectius est vt נ redũdet, aut quòd sit loco lite-
ræ geminandæ, vt dictum est in מָעֻזְנֶיהָ in עָזַז. Rectum
quoque est vt נ & ו sint signa pronominis passiui, vt so
let esse in futuro, vt יִשְׁמְרֶנּוּ קָבֶנּוּ. Et secundum normam
erat daghessandũ, sed est lene. Et cecidit daghés ex ge-
minato, & ex נ, & venit cũ chólem, sicut יִלְכְּדוּנוֹ, de quo
in לָכַד. Nume.23.8, cur אֶקֹּב לֹא קַבֹּה אֵל maledicã cui non
maledixit ei Deus? Nomen, Nume.25.8, & ingressus
post virũ Israél אֶל־הַקֻּבָּה tabernaculum secundũ. Et sine
daghés, Nũe.25.8, & perfodit ambos, virũ Israél, & mu
lierẽ אֶל־קֳבָתָהּ in tabernaculo eius. sub. mulieris. Vel, in
ventre eius, sicut Tharghũ בִּמְעָהָא. Et doctores Hebræo
rum exponunt, in loco turpitudinis eius. R.Ionáh scri
psit radicem esse קָבָה instar חָמָה. sed iam scripsimus ra-
dicẽ חָמָה esse יָחַם. Et quia in Misnáh legitur קֵיבַת in re-
gimine genitiui, ק cum seri, videtur quòd radix sit קוּב:
& sic קֳבָתָה erit ex quiescentibus, & eius singulare erit
קוֹבָה. & cũ pronomine mutatum est chólem in camés
chathéph. Vel est ex desinẽtibus in ה, & eius singulare
est קֹבֶת ad similitudinem שֹׁקֶת à שָׁקָה.

קֵבָה Ventriculus, Vide קוֹב.

קָבַל Suscipere, recipere, Acce
ptare, acquiescere. In
pihél, Estér 4.4, & non קִבֵּל acquieuit. Et 9.23, וְקִבֵּל & su
scepit quisque Iehudæorum illud quod cœperunt face
re.1.Paralip.21.11, קַבֶּל־לָךְ accipe tibi. Prouerb.19.20, וְקַבֵּל
מוּסָר & suscipe eruditionem.1.Paralip.12.18, וַיְקַבְּלֵם & su
scepit eos Dauid. Iiób 2.10, Etiã אֶת־הַטּוֹב נְקַבֵּל bonũ re-
cipiemus à Deo, & malum nõ נְקַבֵּל recipiemus? Et in

40.15,הַנִּקְבָּצִים qui congregantur ad te.Pſa.102.23,בְּהִקָּבֵץ quum congregati fuerint populi.Gene.49.2,הִקָּבְצוּ cõgregamini.congregate vos.Ieſah.60.7,יִקָּבְצוּ לָךְ congregabũtur tibi. Et in pihél, Deute.30.3,וְקִבֶּצְךָ & congregabitur. Ioél 2. 6, omnes facies קִבְּצוּ contraxerunt nigredinem.Ieſah.13.14,& non eſt מְקַבֵּץ congregans. Michàh 2.12,קַבֵּץ אֲקַבֵּץ congregando cõgregabo.Pſal.106.47,וְקַבְּצֵנוּ & congrega nos. Iechez.29.13, אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַיִם congregabo AEgyptum. Et in puhál, Michàh 1. 7, quia de mercede meretricis קִבְּצָה(pro תִּקְבֹּצָה) congregata eſt.Eſt enim chiric loco ſurec, vt ſcripſit R.Ionàh. Sed rectum eſt vt ſit ex pihél. i. congregauit Somrón quæ ſunt ſibi.Et ita exponit R.Abrahàm auenhezra in comment.R.Hannaghid exponit vt R.Ionàh. Et in hithpahál,Iudi.9.47,& nuntiatum eſt ipſi Abimélech quòd הִתְקַבְּצוּ congregati eſſent.Ieſah.44.11,יִתְקַבְּצוּ congregabuntur. Nomen,Ieſah.57.13, Quum clamaueris,liberent te קִבּוּצַיִךְ congregationes tuæ.

קָבַר Sepelire.Gen.23.19,קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה Sepeliuit Abrahàm Sarah vxorem ſuam. 2. Reg. 9.10, & non erit קֹבֵר ſepeliens.Et cum ו,Pſal.79.3,וְקוֹבֵר. Deute. 21. 23, קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ ſepeliendo ſepelies eum. Irme.19.11, לִקְבוֹר ad ſepeliendum.Gen.23.6,קְבֹר אֶת־מֵתֶךָ ſepeli mortuum tuũ.Deuter.34.6,וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ & ſepeliuit eum. Geneſ.47.29,אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי ne quæſo ſepelias me in AEgypto. Et in nifhál, Ruth 1.17,& ibi אֶקָּבֵר ſepeliar. Et in pihél, Irme. 14. 16, & non erit מְקַבֵּר לָהֶמָּה ſepeliens eos.Hoſe.9.5,Moph תְּקַבְּרֵם ſepeliet eos. Et in puhal, Gene.25.10,illic קֻבַּר ſepultus eſt Abrahàm. Nomen, Pſal.5.10,קֶבֶר פָּתוּחַ ſepulchrum patens guttur eorũ. Geneſ.23.6,מִקְבָּרֵנוּ ſepulchrum ſuũ.Exo.14.11,קְבָרִים ſepul

chra.Irm.8.1,educẽt oſſa &c.מִקִּבְרֵיהֶם de ſepulchris eorum.Et cum ה fœmineo. Ieſah.14.20,בִּקְבוּרָה in ſepultura.Gene.35.20,קִבְרַת רָחֵל ſepulchrũ Rachél.Iiob 21.32, & ipſe לִקְבָרוֹת ad ſepulchra(.i.ad vnum è ſepulchris)ducetur.Iechez.37.12,קִבְרוֹתֵיכֶם ſepulchra veſtra.

קָדַד Adorare,incuruare ſe,humiliare verticẽ.Gene. 24.48,וָאֶקֹּד וָאֶשְׁתַּחֲוֶה & incuruaui me,& adoraui. Exo.4.31,וַיִּקְּדוּ & incuruauerũt ſe,& adorauerũt. Nomen geminatum,קֻדְקֹד,Vertex capitis, Summa pars capitis in qua capilli diuiduntur,parte vna ad dexteram, altera ad ſiniſtrã tendente.Pſal.68.22, Tranſfiget caput inimicorum ſuorũ קָדְקֹד שֵׂעָר verticem capilli.i.diuidẽtem capillos ad dexterã, & ad ſiniſtram. Deuter.28.35, vſque ad קָדְקָדֶךָ verticem tuũ. Alia forma,קְדָה,Caſia. Vnde Hebræi exponunt קְצִיעָה caſiam,quam Græci etiã κασίαν appellant. Iechez. 27. 19,קְדָה caſiam, & calamũ. Exod.30.24,וְקִדָּה & caſiæ quingentos ſeclos.Vbi Tharghum habet וּקְצִיעְתָּא & caſiæ.

קָדַח Ardere.Et intranſitiuum & tranſitiuũ.Deute. 32.22,Ignis קָדְחָה ſuccenſus eſt(exarſit)in furore meo.Ieſa.50.11, קָדְחֵי אֵשׁ ſuccendentes ignem.Et 64.2, כְּקָדַח אֵשׁ ſicut ardet ignis. Nomen,præpoſito א,אֶקְדָּח, Genus lapidis pretioſi, ſic forſan appellati quòd illius aſpectus ſit vt ignis. Ieſah. 54. 12, & portas tuas אַקְדָּחִים è lapidibus carbunculi. R. Abrahàm in cõment. lapidem ſcribit eſſe pretioſum.R.D.in comment. ſcribit ל ſignificare ipſos.i.ponã ipſos lapides.vel eſt vt את accuſandi caſus ſignum,ſicut Exo.27.3,לְכָל־כֵּלָיו omnia vaſa facies ænea. Et אֶקְדָּח eſt lapis pretioſus ſplendens vt ignis, ſicut Iechez.28.14,in medio lapidum ignis.i. ſplendentiũ vt ignis.Tharghum,לְאַבְנֵי גְמַר lapides car-

מִזְרָחָה ad Orientem, ad Orientẽ. aut ortum. ſub. ſolis. Vel, ad angulum Orientis &c. Nomen fœmineum, קַדְמָה, Antiquitas, initium, ante: inſtar שַׁלְמָה. & קַדְמָה inſtar שִׂמְלָה. Gene. 2. 14, ipſe vadit קִדְמַת ante Aſſur. Pſal. 129. 6, ſint ſicut herba tectorũ שֶׁקַּדְמַת quæ antequã egrediatur, aruit. Ieſa. 23. 7, à diebus קֶדֶם קַדְמָתָהּ antiquitatis (antiquis) antiquitas eius. ה habet mappic. Iech. 36. 11, & redire faciã vos כְּקַדְמוֹתֵיכֶם ſecũdũ antiquitates veſtras.

Alia forma, Iud. 5. 21, Torrẽs Chiſón traxit eos, torrẽs קְדוּמִים antiquitatũ. Tharghũ, torrẽs Chiſón traxit eos, torrẽs in quo facta ſunt ſigna, & fortitudines ab initio Iſraeli, eſt torrens Chiſón. Et in comment. exponitur, torrens antiquitatũ. i. torrens qui fuit ibi ab initio, acſi creatus fuiſſet ibi ab initio ad capiẽdã vltionẽ de inimicis eorũ, iuxta illud Prouer. 16. 4, Omnia operatus eſt Dominus propter ſeipſum. Tóar קַדְמוֹנִי, Antiquus, priſcus, Orientalis. 1. Semu. 24. 14, quemadmodũ dicit prouerbium הַקַּדְמֹנִי antiqui. caſu generandi, non antiquum. R. D. in cõment. Prouerbio antiquo. i. hominis antiqui, quia eſt סָמוּךְ, id eſt in regimine genitiui, acſi dicat, primi qui dixit prouerbiũ hoc, quod fuit poſtea in ore omnium hominũ. Tharghum, Quemadmodũ dicit prouerbium דְּמִלְקַדְמִין quod eſt ab initio. Zechar. 14. 8, ad mare הַקַּדְמוֹנִי Orientale. Iiób 18. 20, וְקַדְמֹנִים & antiqui apprehenderũt pauorem. vel turbinẽ, ſecundum Tharghum, & R. Leuí in cõmen. Ieche. 47. 7, aquæ iſtæ quæ egrediuntur ad Gheliláh הַקַּדְמוֹנָה Orientalem. R. D. in comment. Gheliláh eſt nomen prouinciæ, ſiue regionis, vel termini: ſicut Ioél 3. 4, Et omnes Gheliláth Peléſeth. & קַדְמוֹנָה ſignificat מִזְרָחִית Orientalem. Ventus quoque qui flat ab Oriẽte, vocatur קָדִים, Sub-

bunculi. Nã pro גַּחֶלֶת carbo, prunæ, habet גּוּמְרָא. Aliud, קַדַּחַת, AEgritudo exurens præ nimia caliditate, quam appellãt אֵשׁ שֶׁל־עֲצָמוֹת ignem oſſium. Leui. 26. 16, וְאֶת־הַקַּדַּחַת & ardorem. ſeu febrem ardentem.

קֶדֶם Vnde קֶדֶם cum ſex punctis, Ante, antequam, Priuſquam, Antiquitas, Initiũ, principium, Oriens ſiue pars Orientalis. Gene. 29. 1, ad terram filiorũ קֶדֶם Orientis. & ſic Tharghum, מְדִינְחָא Orientis. Deute. 33. 15, & de vertice montiũ קֶדֶם antiquitatis. i. antiquorum. Et 27, habitaculum Deus קֶדֶם principii. i. Deus qui eſt ab initio, hoc eſt ab æterno. Tharghum, habitaculũ Dei דְּמִלְקַדְמִין qui eſt ab initio. 2. Reg. 19. 24, nónne audiſti à longinquo, illud quod feci לְמִימֵי קֶדֶם à diebus antiquitatis. i. prioribus, & antiquis? Irme. 46. 26, ſecundũ dies קֶדֶם antiquitatis. i. antiquos. Pſa. 55. 20, manens קֶדֶם ab initio. R. D, Deus qui prior eſt omnidus creaturis ſuis. R. Abrahám, habitãs קֶדֶם, hoc eſt עַד in ſeculũ. Pſal. 119. 152, קֶדֶם antea (aut ab initio) cognoui &c. Et 139. 5, retro וְקֶדֶם & ante formaſti me. Vide צור. Irme. 30. 20, & erunt filii eius כְּקֶדֶם ſicut antea. Tharghum, כַּדְמִלְקַדְמִין ſicut ab initio. Geneſ. 2. 8, & plantauit (. i. & iam plantauerat) Dominus Deus hortum in Héden מִקֶּדֶם ab Oriente, vel ab initio: & ita habet Tharghum, מִלְּקַדְמִין ab initio. Et 3. 24, collocauit מִקֶּדֶם ab oriente horti. Tharghum ſimiliter מִלְּקַדְמִין ante hortũ. Ieho. 7. 2, מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל ante Bethel. Plurale, קְדָמִים. & in regimine קַדְמֵי. Prouerb. 8. 23, מִקַּדְמֵי־אָרֶץ ab initiis terræ. Et cũ ה in fine loco ל, vel אֶל in principio. Gene. 25. 6, קֵדְמָה ad Orientem. Et 13. 14, & ad Meridiẽ וְקֵדְמָה & ad Orientem. Interdũ iunguntur duo ſynonyma, quorum poſterius eſt magis notum: vt Exo. 27. 13, & latitudo atrii ad plagam קֵדְמָה

solanus,Eurus, Vulturnus. Subsolanus est ab Oriente æquinoctiali, ad Septentrionem Vulturnus, ad Meridiē Eurus.In Sacris literis plærunque additur רוּחַ ventus:vt Exo.10.13, duxit רוּחַ קָדִים ventum Orientalē. Irme.18.17, בְּרוּחַ־קָדִים vento Orientali dispergā eos. Plæraque exemplaria habent ב.vnde R.D.in cōmen. hoc modo scribit,Sicut ventus Orientalis qui est vehemēs, & dispergit quisquilias,& alia minuta,sic dispergā eos coram inimico,quia ante illū fugient huc & illuc. Et Tharghum, Sicut dispergit ventus Orientalis, dispergam eos &c.Genes.41.6,spicæ tenues, & arefactæ קְדִים Subsolano.Hose.12.1, Ephráim pascitur vētum,& persequitur קָדִים Subsolanū. R.D. in comment. Ephráim colens vitulos similis est aperienti os suū vento,& pascenti illum,ex quo non viuit,& sequenti Subsolanū. Idem repetit in dictionibus distinctis. Et memorauit Subsolanū,siue Eurū,qui vt est vehementissimus inter ventos,& homines lædit:sic & illi non modo sibi,verū etiam & aliis erāt nocumēto in vitulorū cultu. Chab. 1.9, קְדִימָה ad Orientē. Fit autem à קָדַם,verbú in pihél, pro Præuenire,præoccupare. Ionáh 4.2,ideo קִדַּמְתִּי præoccupaui(præueni)vt fugerem in Tharsis. Psa.119.147, קִדַּמְתִּי præueni in crepusculo,i.adhuc existente nocte, præueni omnem hominē qui surgebat ad orandū. Psa. 17.13, קַדְּמָה פָּנָיו præueni faciem eius.sub.cū ira tua. Michá 6.6, in quo אַקְדֵּם יְהוָה præoccupabo (præueniam) Dominū: &c. הַאֲקַדְּמֶנּוּ num præueniā eū &c. Psal.59.11, Nomen אֱלֹהֵי חַסְדִּי Deus misericordiæ meæ præueniet me. quòd חַסְדּוֹ scribitur cum ו,& legitur cum י, quia duplex est lectio:חַסְדִּי misericordiæ eius,& legitur חַסְדִּי miseri-

cordiæ meæ: & sensus est idem, inquit R. D. in commen.Scriptura est de Deo faciente misericordiam:lectio est de Dauíd recipiente misericordiá.Literæ enim deseruientes, tam actiue quàm passiue deseruiunt, vt Psa.2.6,& ego regnare feci מַלְכִּי regem meum.i.regem quē ego regnare feci. Et 74.12, Et Deus מַלְכִּי rex meus ab initio. R.Abrahám in comment. Deus misericordiæ meæ. i. qui est causa misericordiæ meæ . nouit enim quòd in illos non sum præuaricatus,ideo ipse præueniet me reddendo illis secundum opus illorum. R. Himmanuél in comment.Deus qui consuecuit facere misericordiam mecum,præueniet me salus eius,quam quam illā non merear. Et idcirco dixit,præueniet me: vt scilicet mecū faciat bonū.Vel,ibit ante me vt saluū me faciat,iuxta illud Michāh 2.13, & transiuit rex eorū ante eos,& Dominus in capite illorum. Et in hifhil, Iiób 41.2, מִי הִקְדִּימַנִי quis præueniet me,& perficiam:R. D.in cōm. Dixit Deus ad Iiób, Vt quid aduersum me murmuras?num quippiá tibi debeo,quod non reddiderim?Quis est qui præuenerit me in misericordia(.i.qui aliquid misericordiæ impartitus sit mihi,)& reddā illi? Hoc dixit,quòd Deus & in vtero matris facit misericordiā,idcirco non est qui illum præueniat. Hamós 9.10, nō accedet וְתַקְדִּים nec præueniet propter nos malum.

קָדַר Tenebrescere, nigrescere, Pullatis indui vestibus. Michāh 3.6, וְקָדַר & tenebrescet super eos dies.Irme.8.21, super contritione filiæ populi mei contritus sum, קֹדַרְתִּי pullatis vestibus indui me.Psal.35.14, tanquam lugens matrem, קֹדֵר pullatus humiliaui me. R.Abrahám in cōment.Dixit pullatus:quoniam mos lugentis est vt nigro seipsum induat. R.Dauid, Sicut

filius lugens matrem mortuam,obſcuratus humiliatui me. facies enim lugentis, dolore, & luctu obſcuratur.Vel dixit de veſte,pullatus. R.Ioſéph Kimchi,Sicut lactens lugens mortua matre , quia non eſt qui lactet illum,obſcuratus &c.Iiob 6.16,הַקֹּדְרִים qui(ſub. torrentes) denigrantur à glacie. Glacie enim reſoluta multiplicantur aquæ,& inundãt terram,& aquæ nigræ efficiuntur:nix etiã quæ in illas ceciderit, latet vt plurimum,ob illarum obſcuritatem.Et in hifhíl,Iechez.32.7,וְהִקְדַּרְתִּי אֶת־כּוֹכְבֵיהֶם & tenebreſcere(obſcurari)faciã ſtellas eorũ.Et 32.8, omnia luminaria lucis in cælis אַקְדִּירֵם nigreſcere(obſcurari) faciam ſuper te. Et in hithpahál, 1.Reg.18. 45, הִתְקַדְּרוּ obtenebrati ſunt nubibus.

Nomen, Ieſah.50.3, Induam cælos קַדְרוּת nigredine.

Alia forma,Malachi 3.14, Et quod ambulauerimus קְדֹרָנִית obſcure.i.humiliter. Hebræi etiã vas in quo aliquid coquitur,vocant קְדֵירָה caldariam,lebetem,ob nigredinem propter ignem qui fit ſub illa.

קדש Sanctificare, Præparare, Immundum eſſe. inuenitur enim in laudem & vituperium,inquit R. Abrahám.Exod.29.21,וְקִדַּשׁ & ſanctificabitur ipſe.Ieſa. 65.5,ne appropinques ad me,quia קָדַשְׁתִּיךָ ſanctior ſum te. R.D.in lib.rad.& commen.& R.Abrahám ſcribũt eſſe intranſitiuum, vnde exponunt, קָדַשְׁתִּי מִמֶּךָ,aut אֲנִי קָדוֹשׁ מִמֶּךָ ſanctior ſum te.Exod.29.37,omne quod tetigerit altare,יִקְדַּשׁ ſanctificabitur. Chag.2.13,ſi acceperit quiſpiam carnem ſanctitatis &c.הֵיקָדֵשׁ nónne ſanctificabitur? R.Abrahám, & R.D.in lib.rad.& in cõment. exponunt,nónne immundus erit?ſub.cibus, ſecũdum R.D.Et reſpõderunt ſacerdotes,& dixerunt,Non. Interrogat propheta ſacerdotes, dicens, Si acceperit &c.

quia ſcriptum eſt Leuit.6.26,Omne quod tetigerit carnem eius,ſanctificabitur: an tangens vas, vel oram in quo,vel in qua fuit caro ſanctitatis,vel panis,vel aliud ex his quæ memorata ſunt, ſit immundus. Et reſponderunt &c. Et rectum eſt verbum: quia nõ tetigit carnem &c.ſed tantum oram,& ſic non fuit immundus. Et quod dixit, Omne quod tetigerit carnem ejus,ſanctificabitur: eſt ſenſus,Omne comeſtibile quod tetigerit carnem oblationis pro peccato, & occultatum fuerit ab illo, ſanctificabitur.i. erit ſanctitas ſicut ipſum, &c. Deuter.22.9,Non ſeminabis vineam tuam diuerſo ſeminum genere,ne forte תִּקְדַּשׁ ſanctificetur plenitudo,ſemẽ quod ſeminaueris,& fructus vineæ.i.ne fortè prohibeatur tibi ſicut ſanctitas. Et in nifhál,Exo. 29.43,וְנִקְדַּשׁ & ſanctificabitur in gloria mea.Iechez.36. 23,& ſcient gentes &c. בְּהִקָּדְשִׁי quum ſanctificatus fuero in vobis. Nume.20.13, וַיִּקָּדֵשׁ בָּם & ſanctificabitur in eis. Et in pihél,1.Reg.8.64,אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר קִדַּשׁ ſanctificauit rex medium atrii.Michàh 3.5,וְקִדְּשׁוּ עָלָיו מִלְחָמָה & præparabũt aduerſus illum bellum. Nechem.3.1,& ædificauerunt portã ouium, & ipſi קִדְּשׁוּהוּ ſanctificauerunt illam.vel inſtaurauerunt illam.Iechez.37.28,ego Dominus מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל ſanctifico Iſraél. Et 48.11, ſacerdotibus הַמְקֻדָּשׁ ſanctificato (pro ſanctificatis) de filiis Sadóc.Tharghũ,Sacerdotibus qui ſanctificati ſunt. Idem R.D.in cõment. qui ſcribit eſſe tanquã vniuerſale,pro הַמְקֻדָּשִׁים qui ſanctificati ſũt. Ieche.46.20,מְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם ad ſanctificandum populum. Exod.13.2, קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר ſanctifica mihi omne primogenitum. Et 19.14, וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם & præparauit populum. Idem Tharghũ, וְזַמִּין & præparauit.1.Semu.16.5,וַיְקַדֵּשׁ אֶת־יִשַׁי & præpara-

uit Iſái,& filios eius. Tharghú,& R.D.in cõmen.præparauit.Iiob 1.5,וַיְקַדֵּשֵׁם & ſanctificabat illos.vel & præparabat eos,ſecundum Tharghum. Idem R.Moſéh,& R.Abrahám Peruſól in cõment. præparabat enim eos ad cultum Dei, & ad offerendum holocauſta lotis veſtibus. Iechez.44.19,& non יְקַדְּשׁוּ אֶת־הָעָם ſanctificabũt (vel præparabunt)populum in veſtibus ſuis.Tharghũ, יִתְעָרְבוּן miſcebunt ſe cũ populo. R.D.in cõment.ſanctificabunt: quia ſi tetigiſſent populum veſtibus ſacerdotalibus, quæ erant ſanctitas (.i. ſanctificatæ) viſum fuiſſet,populum eſſe ſanctum ſicut & ipſi. Et ad hunc modum vertit Ionathán in Tharghũ, 2.Paralip.29.17, וְקִדְּשׁוּ & ſanctificauerunt domũ Domini. Et in hifhil,2.Semu.8.11,etiam אוֹתָם הִקְדִּישׁ illa ſanctificare fecit rex Dauid.Sephan.1.7,הִקְדִּישׁ קָרְאָיו præparare fecit inuitatos ſuos.Idem R.Abrahám in cõmen.& R.D.Irme. 1.5, & antequã exires de vulua הִקְדַּשְׁתִּיךָ ſanctificaui te. vel præparaui,ſecundum Tharghú.Idem R.D.qui exponit, præparaui te(ſiue diſpoſui)vt eſſes. Leuit. 27.15, הַמַּקְדִּישׁ qui ſanctificat. Irme.12.3,וְקַדְּשֵׁם & præpara eos ad diẽ occiſionis.Idem R.Selomóh,R.Dauid,& Tharghum. Et in hithpahál,Ieſah.30.29,canticũ erit vobis כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ חָג ſicut in nocte qua ſanctificatur (vel ſanctificata fuit)ſolennitas.i.péſach. vnde dicunt antiqui(inquit R. Abrahám) quòd in nocte péſach exciſa (exterminata)fuerunt caſtra Aſſúr.Tharghũ,Laus erit vobis ſicut in nocte in qua ſanctificata fuit ſolennitas. R.D.in cõment. Ipſo die in quo erit plaga Aſſúr, erit vobis inhabitantibus Ieruſaláim canticum, atque lætitia ſicut in nocte qua ſanctificatur ſolennitas. Leuit.11.44,וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם & ſanctificabimini &c.ר cum chiríc,quia

eſt ab הִתְקַדֵּשׁ cum ſeri.Si enim eſſet ab הִתְקַדֵּשׁ cum pathách,ד eſſet cum pathách, teſte R.D.in Michlól. R. Selomóh in cõment. exponit, Et ſanctificate voſipſos inferne,& eritis ſancti: quia ego ſãctificabo vos ſuperne,& in ſæculo venturo. Nume.11.18,הִתְקַדְּשׁוּ præparate vos ad craſtinũ.ſic etiam Tharghú,אִזְדַּמְּנוּ. R.quoque Selomóh exponit,Præparate voſipſos ad vltiones:ſicut Irme.12.3, Præpara eos ad diem occiſionis. R. quoque Abrahám in cõment. verbum ſcribit inueniri in laudem & vituperiũ. 1.Semu.16.5,הִתְקַדְּשׁוּ præparate vos. ſic Tharghũ,& R.D.in cõment. Ieſah.66.17,הַמִּתְקַדְּשִׁים qui ſanctificant ſe,& mundant ſe in hortis.Vel ſecundum Tharghú, Qui præparant,& mundant ſe in hortis. Significat enim hithpahál actionẽ immanentem, ſecundum cõmunem doctorũ Hebræorum opinionẽ. Et ſic Deut.29.19,וְהִתְבָּרֵךְ & benedicet ſeipſum in corde ſuo. quia non erit benedictus,ſed in corde ſuo putabit ſe eſſe benedictũ.Et Prouer.12.9,melior eſt ignobilis cui eſt ſeruus,מִתְכַּבֵּד quàm qui ſe oſtendit gloriſum ac diuitem, & indiget pane. Ita hoc loco, Qui ſe oſtendunt ſanctificatos & mundos,& tamen ſunt immundi in hortis.i.in piſcinis aquarũ quæ ſunt in hortis,inquit R.D. 2.Semu.11.4,& ipſa מִתְקַדֶּשֶׁת ſanctificauerat ſe ab immunditia ſua.i.à menſtruo ſuo. R.Leui in cõment.Et ipſa erat tunc lota,vt eſſet múda ab immunditia ſua.R.D.in cõment. Hoc dixit,vt oſtẽderet ſe rem non habiturũ fuiſſe cũ illa,ſi fuiſſet immunda: ſed iam erat purificata ab immunditia ſua . Erat enim peculiaris lotio ad talem ſanctificationẽ faciẽdam.vnde dixit quòd viderat illam ſe lauantẽ. 2.Paralip.29.34, quia leuitæ erant recti corde,לְהִתְקַדֵּשׁ vt ſanctificarẽtur

magis ſacerdotes. Dixit paulò ſuprà, quòd iuuerũt eos (ſub. ſacerdotes) leuitæ, donec cõplerent opus, & donec ſanctificarentur ſacerdotes: quia leuitæ erãt recti corde ad ſanctificandum ſe magis quàm ſacerdotes. Expo nit, cur ſanctificaſſent ſe leuitæ, & nõ ſacerdotes: quia videlicet leuitæ erant puri & recti corde ad ſanctifican dum ſe magis quàm ſacerdotes, vt exponitur in com ment. Et eodem verſu, donec יִתְקַדְּשׁוּ ſanctificarent ſe.

Tóar, קָדוֹשׁ, Sanctus. Exo. 29.31, in loco קֹדֶשׁ ſancto. Ie ſaiah. 6.3, dicebant, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ſanctus, ſanctus, ſanctus. Pſal. 46.5, lætificabunt ciuitatẽ Dei קֹדֶשׁ ſanctam habitaculorum Altiſſimi. i. lætificabunt habitatores ci uitatis, quæ eſt ſancta inter habitacula Altiſſimi, vt ex ponit R. Abrahám. Et R. Dauid, lætificabũt ciuitatem Dei. i. Ieruſaláim, quæ eſt locus ſãctior inter habitacu la Altiſſimi. Omnis enim terra Iſraél eſt habitaculũ, & locus Altiſſimi: ſed Ieruſaláim eſt ſanctior locus. Et 65.5, ſaturabimur בְּטוּב bono domus tuæ קֹדֶשׁ ſanctioris loci tabernaculi tui. R. Abrahã exponit, Saturabimur delectatione animæ in cultu Dei, in domo ſanctuarii, in bonitate ſancti tabernaculi tui. Repetẽda enim eſt dictio בְּטוּב. Sunt qui exponũt, in bonitate domus tuæ, tu ſanctus in tabernaculo tuo. R. D. in cõmen. Loqui tur in perſona illorum qui futuri ſunt tẽpore ſalutis, Saturabimur in bonitate domus tuæ. acſi dicat, In glo ria quæ habitabit ibi in loco ſanctiori tabernaculi tui. i. in adyto vbi eſt arca manens cum gloria. Zecha. 14. 5, omnes קְדוֹשִׁים ſancti tecum. Leuit. 19.2, קְדֹשִׁים ſancti e ritis. Subſtantiuũ, קֹדֶשׁ, Sanctitas, Sanctificatio. Exod. 3.5, terra קֹדֶשׁ הִוא ſanctitatis eſt. i. locus ſanctus eſt. Et ita habet Tharghũ. Pſal. 20.3, mittat auxilium tuum מִקֹּדֶשׁ de

de ſanctitate. i. de loco arcæ, inquit R. Abrahám. Thar ghum, de domo ſanctuarii ſui. R. Dauid, de domo (aut templo) in qua erat arca, quia ibi erat gloria. Et 3.5, & exaudiuit me de mõte קָדְשׁוֹ ſanctitatis ſuæ. i. de Siõn qui appellatur mons ſanctitatis eius, propter arcã quæ ibi erat. Vel, de mõte ſanctitatis eius. i. de cælo. Et 11.4, Dominus in tẽplo קָדְשׁוֹ ſanctitatis ſuæ. i. in cælo. R. A brahám & R. D. Vnde idem repetẽs, Dominus, inquit, in cælo ſedes eius. Itẽ 114.2, Fuit Iehudáh לְקָדְשׁוֹ in ſan ctificationem eius. Ieche. 36.38, ſicut oues קָדְשִׁים ſancti ficationũ. 1. Reg. 15.15, & introduxit אֶת קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשָׁיו patris ſui, & ſan ctificationes (. i. ſanctificata) patris ſui, & ſan ctificationes domus Domini. Iechez. 22.8, קָדָשַׁי ſanctificationes meas diripuiſti. ף cum camés lato, inquit R. D. Alia forma, præpoſito מ: & ף dagheſſato inter dũ euphoniæ gratia, ſecũdum R. D. in Michlól: eſt San ctificatio, Sanctuarium, domus ſanctitatis, Palatiũ re gium: ſic dictũ, quòd ſit vt ſanctuariũ in quod non in greditur niſi notus. Locus itẽ ad quem homini eſt re fugium. Exod. 15.17, loco &c. quẽ operatus es Domine, מִקְדָּשׁ ſanctuariũ Domine quod firmauerũt (aut parauerunt. i. operatæ ſunt. R. Abra.) manus tuæ. Secundũ R. D. in Michlól, ף eſt cũ daghés euphoniæ gratia: vel re dundat, ſecũdum R. Abrahám in cõmen. Et quia ף eſt cum ſeuá moto, ר eſt lene, quia in tota Scriptura non eſt daghés poſt ſeuá motum, niſi in שְׁתֵּים. Ieche. 48.10, Et erit מִקְדַּשׁ יְהוָה ſanctuarium Domini in medio eius. Exod. 25.7, & faciẽt mihi מִקְדָּשׁ ſanctuariũ. Hamós 7.13, quia מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ הוּא palatium regis eſt, & domus regni eſt. R. Abrahám in cõment. idem repeti ſcribit. Iſaiah. 8.14, & erit לְמִקְדָּשׁ in palatiũ. Ita quidam exponunt (ut

quit R.D.in lib.ra.& eſt expoſitio R.Abrahã in cõm.)
acſi dicat, locus vt confugiat ad ipſum homo. Secun-
dũ hoc, ſenſus eſt, Et erit &c. duabus domibus Iſraél,
vni ad bonũ, alteri ad malum: quia Sebná, & coniurati
eius, fecerũt pacem cũ rege Aſſúr: ſed Chizchiiáh cum
ſibi adhærẽtibus noluit facere pacem. Et hoc eſt quod
dixit ſuprà, verſu 12, Ne dicatis, Coniuratio &c. Ex quo
apparet partem populi cóiuraſſe vt vrbem traderet in
manu regis Aſſúr, qui dicebat regi Chizchiiáh, & illi
adhærentibus, Erit nomen Domini in palatiũ ad con
fugiẽdum in illud, & in domũ coniurationum erit in
lapidem percuſſionis. Poteſt etiam exponi, in præpara
tionem, ſcilicet vltionum. acſi dicat, In offendiculum
coram illis erit, quẽadmodum dixit Ieche.3.20, Et da-
bo offendiculum corã eo. Tunc erit ſenſus, duabus do
mibus Iſraél.i. Pécach filii Remaliáhu, & Sebná & con
iuratis eius, vterque enim optabat ruinã regni domus
Dauid. Inhabitanti Ieruſaláim.i. Chizchiiáh, & illi ad-
hærentibus, ero illis in palatiũ paruum: ſecundum il-
lud Prouerb.18.10, Turris fortitudinis nomen Domi-
ni. Ieſa.16.12, & ingredietur אֶל־מִקְדָּשׁוֹ ſanctuariũ ſuum
vt oret.i. domũ ſanctuarii ſui, hoc eſt deorum ſuorum.
Et ſic habet Tharghum. Pſal.74.7, miſerũt in ignem
מִקְדָּשֶׁיךָ ſanctuarium tuum. ſcribitur tamẽ cum י ſigno
multitudinis. Et eſt hypallage, ſecũdum R.Bilhám, &
R.D.& R.Himmanuél in cõmen. pro, miſerũt ignem
in ſanctuariũ tuum. Sed ſecũdum R.Abrahám ſenſus
eſt, ignem fuiſſe in circuitu, acſi fuiſſet ſanctuariũ miſ
ſum in ignẽ. Iechez.21.7.& ſtilla ad מִקְדָּשִׁים ſanctuaria.
Pſal.73.17, donec ingrediar אֶל־מִקְדְּשֵׁי־אֵל ſãctuaria Dei.i.
mũdum angelorũ animarũmq; vbi finis eſt mercedis,

& retributio permanens, inquit R.D.in cõment. Ha-
mós 7.9, וּמִקְדְּשֵׁי & palatia Iſraél deſtruentur, ſecũdum
R.D.in cõment. Iechez.28.18, polluiſti מִקְדָּשֶׁיךָ ſanctua
ria tua. vel ſanctuarium tuum. Duplex enim eſt lectio,
cum י, & ſine י. Vel palatium tuum, vt exponit R.D.in
cõmen. & eſt rectũ. Pſal.68.36, terribilis Deus מִמִּקְדָּשֶׁיךָ
à ſanctuariis tuis. Scribitur cum י ſigno multitudinis:
quia ſanctuariũ infernum eſt diſpoſitũ ſecundum ſan
ctuarium ſupernum, quod eſt ſolium gloriæ. Vel dixit
numero multitudinis, quia in ſanctuario erãt tres do-
mus, אוּלָם porticus, הֵיכָל templum externũ, דְּבִיר oracu-
lum, adytũ, pars tẽpli interior. Iechez.7.26, & polluen-
tur מְקִדְּשֵׁיהֶם ſanctuaria illorũ, quod eſt ſicut מִקְדָּשֵׁיהֶם,
inquit R.D.in lib.ra. ſed eſt alterius ſpeciei: cuius ſin-
gulare eſt מִקְדָּשׁ inſtar מִתְעָב. Tóar in vituperiũ, מְקֻדָּשׁ,
Scortum maſculum: ſic dictũ, quòd ſit paratũ ad con-
cubitum, Cinædus. Deuter.23.17, tam fœmineũ, quàm
maſculeum, non erit קְדֵשָׁה ſcortum (meretrix) de filia-
bus Iſraél, neq; erit קָדֵשׁ cinædus de filiis Iſraél. 1.Reg.
14.24, & etiam קָדֵשׁ cinædus fuit in terra. Iób 36.14, &
vita eorum ſit בַּקְּדֵשִׁים inter cinædos. Hoſe.4.14, & cum
meretricibus ſacrificabant. הַקְּדֵשׁוֹת

קָהָה Obſtupeſcere, obtuſum fieri. Irme.31.29, patres
comederunt vuã acerbam, & dentes filiorum
תִּקְהֶינָה obſtupeſcent. Et in pihél, Eccleſi.10.10, ſi קָהָה
obtuſum (aut hebetatum) fuerit ferrum.

קָהַל In nifhál, Congregari, aut congregare ſe. Eſther
9.2, נִקְהֲלוּ congregati ſunt. Iechez.38.8, תִּקָּהֲלִים
quæ congregantur. Nume.16.42, בְּהִקָּהֵל dum congre-
garetur. Exod.32.1, וַיִּקָּהֵל & congregatus eſt. Et in hiſ-
híl, Iechez.38.13, הִקְהַלְתָּ congregaſti congregatio-

nem tuam. Leuit.8.3,וְאֶת כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל & omnem congregationem congrega.Deute.31.28,הַקְהֵילוּ congregate. Tóar fœmineũ,קֹהֶלֶת, Concionatrix,cõgregatrix, Eccleſ.12.8. & eſt epithetõ animæ eccleſiaſtis,quæ multam congregauerat ſapientiã. Nomen,Pſal.22.23,In medio קְהַל congregationis. Et cũ ה vocandi aduerbio, Nume.15.15,הַקָּהָל ô congregatio. Deuter.23.2, בִּקְהַל in congregatione.Ieche.27.34,קְהָלֶךָ cõgregatio tua. Alia forma, Deuter.33.4, legem præcepit לָנוּ nobis Moſeh,מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב hæreditatem congregationi Iahacób.ל enim præcedens deſeruit dictioni קְהִלַּת.Vnde R. Abrahám in cõment. ſcribit quòd ל in לָנוּ, trahit ſe, & alteram ſecum: & ſic vertendum,hæreditatẽ,hæreditatem congregationi Iahacób. Et ſic Tharghum habet, לְכְנִשְׁת congregationi. Alia item,præpoſito מ,מַקְהֵל. Pſal.26.12,בְּמַקְהֲלִים in cõgregationibus. Forma fœminea,Pſal.68.27,בְּמַקְהֲלוֹת in eccleſiis benedicite Deo.

קוּא Vomere.Vnde קָאָה fœmineũ,vomuit,inſtar בָּאָה à בּוֹא:vel eſt à קָאָה,vide קָאָה: & ſic eſt inſtar עָשָׂה. Et in hifhíl,vide in prædicta radice. Nomen,Ieſa. 28.8,omnes menſæ repletæ ſunt קִיא vomitu. Et 19.14, בְּקִיאוֹ in vomitu ſuo.

קוֹב Vnde קֵבָה, Ventriculus,ſtomachus. Deuter.18.3, & maxillas,וְהַקֵּבָה & ſtomachum.Reliqua quæ ſolent à nonnullis citari in hac radice,quære in קבב.

קוה Præſtolari,expectare,Sperare,Congregare.Ieſa. 40.31,וְקוֵי יְהוָה & expectantes Dominũ. aut,ſperantes in Domino. ponitur pro וקוּוֵי. mutatũ eſt enim ו in י,inquit R.D. Et י quod deficit in ſcriptura,remanſit in pronuntiatione.ſcribitur enim cũ vno י tantum, quod eſt loco י radicali: י verò ſignum plurale latet,&

eſt in pronuntiatione. R.D.in cõmen.& lib.rad.Pſal. 25.3,קֻוֶּיךָ expectantes te.ſperãtes in te. Et in pihél,Ieſah.8.17, וְקִוֵּיתִי לוֹ & expectabo eum. ſperabo in eo,fidã illi.Pſal.56.7,קַוּוּ נַפְשִׁי expectauerunt animã meam.pro לְנַפְשִׁי. Et 40.2, קַוֹּה קִוִּיתִי Expectando expectaui Dominũ. Item 27.14,קַוֵּה אֶל־יְהוָה expecta Dominũ. Iób 17.13, אִם־אֲקַוֶּה ſi expectauero.vel ædificauero.Et eſt tranſlatio à קַו linea,aut filo quod in ædificãdo extenditur, vt exponit R.D.in lib.rad.Iób 3.9,יְקַו־לְאוֹר expectet lucem, Ieſah.51.5, אֵלַי אִיִּים יְקַוּוּ me inſulæ expectabunt. Et in nif hál,Congregare. Irme.3.17, וְנִקְוּוּ & congregabũtur ad eam omnes gentes. Nomen,קַו,Linea,Filum,Perpendiculum.Ieſah.18.2,gentem קַו־קַו lineatim operantem,& conculcatã. R.Dauid,paulatim,paulatim.metaphora à cæmentario. vt enim cæmentarius extenſa linea facit ordinem vnũ, & ſupra illum iterũ extendit vt faciat ordinẽ alium,& ita paulatim paulatim,donec perficiat parietem:ſic qui facit modo paululum,ſubin de aliud paululum, dicitur illud facere קַו־קַו lineatim. Et 28.10, קַו לָקַו קַו לָקַו linea ad lineam, linea ad lineam, R.D.vt paulo ſuprà.Sunt tamen(inquit)qui exponũt, ædificiũ poſt ædificium.acſi dicat,Præcipiebãt eis prophetæ præceptũ poſt præceptũ,& ædificabãt ædificium poſt ædificium. Idem verſu 13.Et 17,& ponã iudicium לְקָו lineæ. filo . Et 44.13, faber lignarius extendit קָו lineam. Scribitur interdum & cum ה in fine,Irme.31.39, & egredietur adhuc קָוֶה linea mẽſuræ coram illo.Pſal. 19.5,In omnem terrã exiuit קַוָּם linea eorum. vel,ædificium eorum.ſic R.Abrahám in cõmen.i.cælorum. Et linea eſt הַמִּכְתָּב ſcriptura:quia ſcriptura eorum legitur vbique: & intelligunt quæ ſit eius ratio omnes intelli

gentes in cũctis locis terræ. Et R.Selomóh, linea eorum.i. cælorũ: quia ſunt extẽſi ſuper faciem vniuerſæ terræ.& ſic R.Himmanuél. R.D.in cómen.ædificium eorum.i.opus(aut effectus)ſphærarũ,ſtellarúmque exiuit in orbem terrarum. Alia forma,præpoſito ת,Iiób 5.16,& fuit pauperi תִּקְוָה ſpes. Irme.29.11, vt dem vobis nouiſſimũ, וְתִקְוָה & expectationẽ.i. quod expectatis, & ſperatis. Iehoſ.2.18,nobis ingrediẽtibus terrã, אֶת־תִּקְוַת חוּט filũ fili(ſunt duo ſynonyma)coccinei ligabis in feneſtra.& eſt ſicut illud Dani.12.2,& multi è dormiẽtibus אַדְמַת־עָפָר in terra terræ expergiſcentur. Alia itẽ, præpoſito מ,מִקְוֶה,Expectatio,Spes,Congregatio. & interdum ſcribitur cum א vice ה,Exod.7.19,& ſuper omnem מִקְוֵה congregationẽ aquarum eorũ. 1.Reg.10.28, & exitũ equorum qui erat ipſi Selomóh ex AEgypto, וּמִקְוֵה & netum: negotiatores regis capiebãt מִקְוֵה netũ pretio. Vel,accipiebãt netum in pretiũ: acſi dicat,(inquit R.D.in lib.rad.) negotiatores regis educebant equos ex AEgypto,& accipiebãt in Ieruſalaim in pretiũ eorum מִקְוֵה netũ(à תִּקְוֵה prædicto,quod eſt filum)quod deferebãt in AEgyptum. Et 2.Paralip.1.16,ſcribitur cũ וּמִקְוֵא,א & netum:negotiatores regis מִקְוֵא netum accipiebant in pretiũ. At rectũ eſt,מִקְוֵא netum eos eduxiſſe ex AEgypto ſicut equos.Inuenimus enim quòd opus & ars lini erat ex AEgypto præ aliis terris. Et ſic Ieſah. 19.9,loquens de AEgypto, Et pudore ſuffundẽtur operantes lina pectinata,& texẽtes retia.Et Ieche.27.7,Byſſus cum veſte phrygionica ex AEgypto. Et dixit, acciebãt netum pretio:quia equos non educebãt pretio, ſed netum.nam Parhóh dedit ipſi Selomóh exitum equorum,vt poſſet ipſe educere equos pro ſua volunta

te: & quiſquis regũ terræ educebat equos ex AEgypto, per mercatores regis Selomóh educebat, & illi dabãt illud quod dabant regi AEgypti propter eductionem equorũ. R.Ioſéph,Parhóh dedit Selomoni exitũ equorum: & quia nõ educebãtur ex AEgypto equi niſi permiſſu regis,dabãt educentes regi pecuniã pro eductione equorũ.Et ipſum exitum,ſiue prouẽtum dedit Parhóh Selomóni: ipſe verò Selomóh vẽdebat illum mercatoribus annuatim pretio certo:qui capiebant à rege מִקְוֵה congregationem prouẽtus:ipſique erãt in AEgypto,& accipiebãt pretium exitus, quãdo educebant reges terræ equos ex AEgypto.Et hoc eſt quod dixit,per manum eorũ.i.ipſorum permiſſu & voluntate educebant &c.Tharghũ,Et exitũ equorum(.i.prouẽtum exitus)qui erat Selomoni &c. & congregationẽ(ſub. talis prouentus)mercatores regis emebãt cõgregationẽ(ſub. dictam)pecuniis.Sic R.Selomóh: addens, Idcirco ſupra dictionẽ וּמִקְוֵה eſt accentus zacheph,vt doceat dictionẽ ſtare per ſeipſam,nec eſſe cõiunctam dictioni ſequenti.Sic etiam fere R.Leui in comment. Fœmineum, Ieſah.22.11,וּמִקְוֵה & congregationem feciſtis.

קוּט Secundum R.Abrahám,eſt גָּעַל,Abiicere,repellere,abominari:& ſecundũ R.Dauid,בָּרַח, Excidere,רוּב Litigare,contendere. Pſal.95.10,quadraginta annis אָקוּט litigaui cum generatione.Eſt enim futurũ vice præteriti. Et loquitur de generatione deſerti cum qua fuit in contentione, quòd irritabant illum. R.Abrahám,אָגִעַל fui contemptui: vel litigaui, vt exponit Pſal.139.21.Tharghum ſimiliter,מְאַסִית.R.Himmanuél vt R.Dauid,litigaui,cõtendi,fui & ſteti in contentione cum generatione patrũ veſtrorum. Et cũ cholem,

Iób 8.14, cuius יָקוֹט כִּסְלוֹ succidetur ſpes eius. Tharghũ, תְּזוּזָה remota (ablata, abſciſa) eſt. R. Leui, יִכָּרוֹת exciſa erit Idem R. Abrahám auenhezra. R. Moſéh, diminuetur, excidetur. Vel tranſitiue, cuius (Deus) abſcidit ſpem, ac fiduciam, ſecundũ R. Abra. Peruſól. Et in nifhál, illud Iechez. 6.9, וְנִקְטוּ & ſuccidentur à facie eorũ: ſecundum R. Iehudáh eſt ex hac radice, quia forte inuenit illud ſine daghés. At R. Ionáh, & R. Dauid, ſcribunt illud ſe inueniſſe in libris correctis cũ daghés, & ſic eſt ex קָטַט quod ſimiliter eſt excidere. R. Menachém, (vt refert R. Selomóh in comment.) & litigabunt (contendent) cũ ſeipſis, eo quòd non obtemperauerunt mihi. vt Pſal. 119, vt in hithpahál. Et ſic Iób 10.1, נִקְטָה נַפְשִׁי exciſa eſt anima mea. quod eſt ſicut נִסַּבָּה de quo in סָבַב, in nifhál. Tharghũ, אִתְכְּוִרִית crudelis effecta eſt. R. Leui, נִכְרְתָה exciſa eſt. ſic R. Abrahám Peruſól. R. Moſéh, Litigauit, ſiue contendit. acſi dicat, Litigarem, & cõtenderem in meipſo ſi relinquerem ſermonẽ meum intra cor meũ. ſiue, contendo in meipſo, quum relinquo ſermonem meum in medio cordis mei. Ieche. 20.43, וּנְקֹטֹתֶם & ſuccidemini intra vos. Acſi dicat, inquit R. D. in cõment. Quum malorũ veſtrorũ recordabimini, in oculis veſtris dignos vos reputabitis vt è múdo excidamini. Idẽ R. Abrahám. R. Moſéh, contendetis. Et ſic R. Selomóh in comment. Et in hithpahál, Pſal. 139.21, & cum inimicis tuis אֶתְקוֹטֵט litigabo. Idem R. D. in lib. rad. & cõment. & R. Abrahám, & R. Menachém. Et 119.158, vidi præuaricantes, וְאֶתְקוֹטְטָה & litigaui. Acſi dicat, (inquit R. D. in commen.) plus contentionis cum illis habeo, quòd tuum eloquiũ non cuſtodiant, quàm quòd ſint mihi nocumento. R. Ioſéph, Vidi præuaricantes, & tædio

dio affectus ſum. R. Abrahám auenhezra exponit vt Iób 10.1, ſuprà citatum. Iechez. 16. 47, כִּמְעַט קָט veluti paululum pauxillúmque foret. R. D. in comment. קָט. ſcribit eſſe idem quod מְעַט: idémque geminari augendæ diminutionis gratia. acſi dicat, Breuiſſimo tempore ſtetiſti poſt captiuitatẽ Somrón, (.i. Samariæ,) & corrupta fuiſti præ illis. i. plus quàm Sedóm & Somrón.

קוֹל Vox, ſonitus, Tonitrus, Clamor. Gene. 3.8, Et audierunt אֶת־קוֹל vocem Domini Dei מִתְהַלֵּךְ ambulantem per hortum. Vbi ambulatio voci tribuitur, inquit R. D. in lib. rad. & R. Abrahám auenhezra. Et ſic Irme. 46.22, קוֹלָהּ vox eius ſicut ſerpens יֵלֵךְ ambulabit. Exod. 19.19, & fuit קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ vox (aut ſonitus) buccinæ ambulãs. R. Ionáh, ſenſum ſcripſit eſſe quòd Adám etiam ipſe ambulabat per hortum. Et R. Selomóh, Audierunt vocem Domini Dei, qui Dominus ambulabat per hortum. Iób 29.10, קוֹל נְגִידִים (pro לְקוֹלֵי) ad vocem meam duces abſcondebantur. aut abſcondebãt ſe. Poteſt tamen & ſic exponi, Voce duces abſcondebant ſe. ſicut Ieſah. 26.9, נַפְשִׁי animo meo deſideraui te. 2. Reg. 6.32, קוֹל ſonitus pedum. 1. Semu. 24.18, & eleuauit Saul קוֹלוֹ vocem ſuam. Exo. 9.23, & Dominus dedit קוֹלוֹת tonitrua. Et 29, הַקֹּלוֹת tonitrua ceſſabunt. Pſal. 93.4, מִקֹּלוֹת à ſonitibus aquarum multarum.

קוּם Surgere, Stare, Suſcitare, erigere, Statuere, Firmare, confirmare. 1. Semu. 17.48, Quando קָם ſurrexit. Et cum א in medio vice ו radicalis. Hoſ. 10.14, וְיָקָם & ſurget tumultus. Iudic. 5.7, עַד־שַׁקַּמְתִּי donec ſurrexi. 1. Reg. 14.4, quia קָמוּ caligauerant (aut rugauerant) oculi eius. In ſenectute enim cum rugant oculi, ſtat, & ingreditur oculus partem ſuperiorem. Alii exponunt

non יָקֻמוּ ſurgent(vel potius,ſtabunt)impii in iudicio. R.Abrahám in comment.ſtabunt. R.Dauid,non ſurgent.i.non erit eis reſurrectio in congregatione iuſtorum in iudicio.i.in die iudicii. R.Himmanuel,non erunt ſtabiles in iudicio. Deuter.33.11, odio habentes illú מִן־יְקוּמוּן ne ſurgant. Vel,qui ſunt ex iis qui inſurgũt cõtra illos. Deficit enim אֲשֶׁר in hac locutione,quã ſupplet R.Abrahám,מִן אֲשֶׁר יְקוּמוּן עֲלֵיהֶם:ſicut Ieſa.11.9, Sicut aquæ mare operientes. Tharghũ,Et eos qui odio habent illum,vt non reſurgant. Et R.Selomóh,Tranſfige lumborum percuſſione inimicos eius, & odio habentes eũm,vt non ſit eis ſurrectio. Et in pihél,Eſther 9.32,קַיֶּם דִּבְרֵי הַפּוּרִים confirmauit verba ſortiũ. Et 21, קַיְּמִים vt ſtatuerent. Pſal.119.28,קַיְּמֵנִי cõfirma me. Et in hiphíl, Iehoſ.4.9, Et duodecim lapides הֵקִים ſtatuit Iehoſúah in medio Iardén.1.Sem.22.8, quia הֵקִים עִמִּי־עַבְדִּי ſuſcitauit filius meus ſeruũ meum aduerſum me. Pſal. 89.44,& non הֲקִמֹתוֹ erexiſti(ſubleuaſti)eum in prælio. Geneſ.9.17, pactum meum quod הֲקִימֹתִי ſtatui. Ieſah. 29.3,וַהֲקִימוֹתִי עָלַיִךְ מְצָרוֹת & ſtatuam cõtra te munitiones. Iudic. 7.19, הֵקִם הֵקִימוּ אֶת־הַשֹּׁמְרִים ſuſcitando ſuſcitauerunt cuſtodes. 1.Semu.2.8, מֵקִים מֵעָפָר דָּל ſuſcitans è puluere pauperem. Nume.9.15,& in die הֵקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן erigendi(.i. qua erexerunt) tabernaculum. 2.Sem.24.18, aſcende,הָקֵם לַיהוָה מִזְבֵּחַ ſtatue (erige) Domino altare. Deuter.27.26,maledictus qui non יָקִים ſtatuerit(.i.ſeruauerit) verba legis huius. Eccleſ.4.10, quia ſi ceciderint, vnus יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ eriget ſocium ſuum. Pſal.40.3, וַיָּקֶם עַל־סֶלַע רַגְלַי & ſtatuit ſuper petrã pedes meos. Deuter.16.22,& non תָּקִים ſtatues (eriges, aut erigere facies)ſtatuam. Iób 4.4, debilem יְקִימוּן firmauerũt

defecerunt.1.Semu.4.15,& oculi eius קָמָה caligauit. R. D.in comment. exponit acſi dicat, Et vnuſquiſque ex oculis eius כֵּהָתָה caligauerat, aut rugauerat. Quando enim rugant oculi in ſenectute, deſiccatur humor, & ſtant(eriguntur)nerui oculi,& ingreditur oculus fora men ſuum. Et ſunt qui exponunt,defecit. Iehoſ.2.11,& non קָמָה ſtetit vltrà ſpiritus in viro. R.Dauid,non ſtetit:quia dum pauet homo,eſt acſi caderet ſpiritus eius, iuxta illud 1. Semu.17.32, ne cadat cor hominis in eo. Participium קָם,.Stans,ſurgens. Pſal.3.2, multi קָמִים ſurgunt aduerſum me. Exo.15.7, deſtruxiſti קָמֶיךָ ſurgentes contra te.i.inimicos tuos. Irme.51.1,Ecce ego ſuſci to ſuper Babél וְאֶל־יֹשְׁבֵי לֵב קָמַי רוּחַ מַשְׁחִית & ſuper habitatores cordis inimicorum meorũ(.i.Caſdim, vel Chaldæa,ſiue terræ Chaldæorum. Vnde pro לֵב קָמַי, in margine ſcribitur כַּשְׂדִּים pro אֶרֶץ כַּשְׂדִּים terræ Chaldæorum) ventũ corrumpentem.ſiue perdentẽ. Vnde & R.D. exponit acſi dicat,Et ſuper habitatores terræ Chaldæorũ. & ſeries eſt,Et ſuper cor inimicorum meorum qui habitant terrã Chaldæorũ. Verſum iſtũ ſic vertit Iehonathán in Tharghum, Ecce ego adduco ſuper Babél, & ſuper habitatóres terræ Chaldæorum occidentes eos quorũ cor eſt elatum,& pulchros in ſtatura ſua,ventũ corrumpentem. Pſal.76.10, בְּקוּם־לַמִּשְׁפָּט quum ſurgeret ad iudicium Deus. Geneſ.13.17, קוּם Surge. Nume. 10. 35,קוּמָה,Surge Domine.eſt breue. Pſal.35.2,וְקוּמָה & ſurgein adiutorium meum.eſt longum. Irm.6.5,קוּמוּ ſurgite. Pſal.12.6,nunc אָקוּם ſurgam. Ieſah.8.10, loquimini verbũ,& non יָקוּם ſtabit.ſtabilietur. erit ſtabile,& firmũ. Et 46.10,conſiliũ meũ תָּקוּם ſtabit. Hobadiáh 1,קוּמוּ וְנָקוּמָה Surgite,& ſurgamus aduerſus eam. Pſal.1.5,ideo

sermones tui. Verbũ quadratũ,Ieſah.44.26,וְחָרְבוֹתֶיהָ & deſolationes eius ſtatuam.aut arigam.vel erigere faciam.Micháh 2.8,Et heri populus meus in inimicum יְקוֹמֵם ſtabit.pro ſtabat.i.vt inimicus alter contra alterum ſtabat. Eſt enim hoc loco verbum intrãſitiuum, inquit R.D. in lib.rad. & comment.R.Selomóh,Populus meus ſtatuit me ſibi inimicum.R.Abrahám auenhezra in comment. Surget (aut ſtabit) tanquam inimicus quilibet contra alterum.R.D.in comment. Populus hic heri fuit tanquam inimicus fratribus ſuis debilibus, & ſtetit vt inimicus pauperum, & expoliauit eos: iudicium(aut æquũ) eſt vt inimicus veniat ſuper eos. Et in hofhál, 2.Semu. 23.1, Dixit vir הֻקַם qui cõſtitutus eſt excelſus. Et in Hithpahál, Iób 20.27,& terra מִתְקוֹמֵמָה לוֹ ſtat(ſurgit,pro ſtabit,aut ſurget)contra eum.Pſal.17.7,מִמִּתְקוֹמְמִים à ſurgentibus in dexteram tuam. Tóar,קוֹם קוֹמִים,ſicut טוֹב טוֹבִים ſignificat Inſurgentem,hoſtem,inimicum. 2.Reg.16.7,ſerua &c.& è manu regis Iſraël הַקוֹמִים ſurgentiũ aduerſũme. Nomen,præpoſito י,יָקוּם,Subſtantia,Viuens,Vitale. Eſt nomen vniuerſale ad omnia quæ ſunt ſuper terrã,ſecundũ R.Abrahám in cõm.& R.D. in lib.rad. Gene.7.4,& delebo אֶת־כָּל־הַיְקוּם omne viuens.i. omnẽ ſubſtantiam viuentem. Alia forma,præpoſito ת,Leuii.26.37,Et non erit vobis תְּקוּמָה ſurrectio(aut erectio) coram inimicis veſtris. Alia item, קִימָה. Thren.3.63, ſeſſionem eorum, וְקִימָתָם & ſurrectionem eorũ aſpice.

Alia præterea, קִים. Iób 22.20,nónne ſucciſa eſt קִימָנוּ erectio noſtra?quod eſt ſicut קִימֵנוּ cum ſéri, ſicut דִּבְּרֵנוּ hoc eſt יְקִימָנוּ,ſubſtantia noſtra.q.d.vere nõ eſt ſucciſa ſubſtantia noſtra penitus in diluuio, quia remanſerũt

Nóach,ac eius filii:& reſiduum eorum,ſcilicet impiorum, conſumpſit ignis. i. impios qui fuerunt in Serdóm,& Hamoráh.Hoc pacto exponit R.D.in lib.rad. R.verò Abrahám ſic,Multi expoſitores dixerunt quòd קִימָנוּ eſt ſicut קִימֵנוּ cum ſéri ſub מ.At rectum eſt vt deficiat daghés, & ſit ſicut קִימָנוּ.& ſic deficit Irme. 16.16, וְדִיגוּם.Eſt enim ex pihél haddaghús: & י ſecũdũ normã debuerat dagheſſari. acſi dicat,annõ eſt ſucciſus innocẽs qui memoratus eſt ſuprà? קִימָנוּ ſtatuimus, cõfirmauimus in mũdo.i.& nos teſtificamur quòd nõ eſt mortuus innocens.R.Leui in cõm.In veritate quãdo mortuus eſt vir quẽ ſtatuimus.i.Nóach?&c. R.Moſéh in cómen.nos credimus.Et R.Abrahám Peruſól,An nõ ſucciſus eſt(pro ſuccidetur)negãdo illum qui ſtatuit nos, & viuificauit nos.i.Deum excelſum,& illius prouidentiam ſpernendo?quia vidimus,& ſcimus multorum cõſumptionem impiorũ.Vel קִימָנוּ,id eſt Nóach iuſtus,ex quo egreſſa eſt ſubſtantia noſtra. Aliud,קוֹמְמִיוּת,Stabilitas, firmitas. Leuit. 26. 13, & ambulare faciam vos קוֹמְמִיוּת firmiter.aut erecte.R.Selomóh, בְּקוֹמָה זְקוּפָה ſtatura eleuata,aut erecta. Idem R.Abrahám auenhezra in comment. Aliud,קוֹמָה,Altitudo,ſtatura.Exod.38. 18,וְקוֹמָה & altitudo.Ieſah.10.33,& excelſi הַקּוֹמָה ſtatura. 1.Reg.6.20,קוֹמָתוֹ altitudo eius. Aliud,קֻמָּה,Seges antequam metatur.Exo.22.6,& conſumptus fuerit acervus,vel הַקֻּמָּה ſeges.Iudic.15.5,& miſit בְּקֻמּוֹת in ſegetes.

Aliud,מָקוֹם,Locus.Sæpius maſculeum,interdum fœmineum, vt Iób 20.9,& non vltra מְקוֹמוֹ תְּשׁוּרֶנּוּ agnoſcet eum locus eius.Gene.1.9,אֶל־מָקוֹם אֶחָד in locum vnum.Ieche.39.11,dabo ipſi Gog מְקוֹם־שָׁם קֶבֶר locum ibi ſepulchri.i.locum ſepulchri ibi.R.D.in lib.rad. & cõ-

ment.Exod.18.24, ad מָקוֹם locum ſuum.Pſal.103.22,in omnibus מְקוֹמוֹת locis dominationis eius.Hamos 4.6, in omnibus מְקוֹמֹתֵיכֶם locis veſtris.Notandum,ſequente dictione אֲשֶׁר aut שׁ deſeruiente,מָקוֹם ſcribi in regimine.Gen.39.20,in domo carceris, מְקוֹם אֲשֶׁר־אֲסוּרֵי loco in quo vincti regis vinciebantur . Et doctores Hebræorum cognominant nomen Domini,ſiue Dominum, מָקוֹם, quòd locus ſit mũdi,nec tamen locus eius ſit mũdus.i.quòd capiat totum mundum,nec tamen à mundo capiatur.quemadmodum vocatur & מָעוֹן habitaculum, Deuter.33. 27, מְעוֹנָה habitaculum Deus ab initio. Et ſunt qui illud Eſter 4.14, reſpiratio, & euaſio ſtabit Iehudæis מִמָּקוֹם אַחֵר ex loco alio: putant indicare Dominum:quod factũ fuit,ne nomen Domini eſſet ſcriptum in libris Medorum,ac Perſarum.

קון In pohél,eſt Queri,lamentari.Iechez.27.32,Et aſſument ſuper te in lamentatione ſua קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלָיִךְ lamentum, & lamentabuntur ſuper te. Et 32. 16, קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת הַגּוֹיִם תְּקוֹנַנְהָ אוֹתָהּ lamentum eſt,& lamentabuntur eam , filiæ gentium lamentabuntur eã. daghés eſt loco נ deficiẽtis.Irme.9.17,& vocate לַמְקוֹנְנוֹת lamentatrices. Nomen,קִינָה,vt in verbo. Ieche.2.10, קִינִים.Et fœmineum,2.Paral.35.25,ſcripta ſunt in הַקִּינוֹת lamentationibus. קֵן, Nidus: quære in קנן. Et קִין eſt lancea, aut haſta:aut ferrum lanceæ. 2.Semu. 21. 16, & pondus קִינוֹ lanceæ eius.i. ferri lanceæ eius, vt exponit R.Ionáh.Scribit tamen R.Ioſéph quòd קִין eſt haſta:& quũ dicit קִינוֹ,deficit לַהֲבַת ferrum, vt ſit,לַהֲבַת קִינוֹ ferrũ lanceæ eius.Et ſic in Harabico,haſta,aut lancea appellatur אַלְקַנָּה.Et rectum eſt,inquit R.Dauid,vt exponatur,Et pondus galeæ eius,aut loricæ eius. Tharghum, סוּפִינִיתֵהּ,Et in commen.ſcribit R.Dauid,קִינוֹ eſt lignum

lanceæ.quod ſic vocatur in Harabico,אַלְקַנָּה.Et non dixit pondus,de ligno lanceæ, ſed de לַהֲבַת ferro lanceæ. Et vocauit illud קִינוֹ comprehendendo ferrũ & haſtile. Et ſic dictũ eſt de Gholiáth,Et ferrum lanceæ eius &c. 1.Semu.17.7. R.Leui, Pondus ferri lanceæ.Et vocauit illud קֵן, propter foramina quæ ſunt in eo, quæ ingrediuntur lanceæ lignum,quia eſt ſicut קֵן nidus. Vel põdus galeæ eius æneæ,quæ erat ſuper caput eius,quæ eſt ſicut קֵן nidus. Vel eſt lignum , & deficit לַהֲבַת ferrum: vt ſit,ferri lanceæ eius.

קוף Vnde קוֹף, Simia. 1.Reg.10. 22, Portantes aurum &c. וְקֹפִים & ſimias. קוף etiam eſt סָבַב Circuire. יָקֹף enim & קוף eiuſdem ſunt ſignificantiæ.Indepræpoſito ת,תְּקוּפָה,Circulus,circuitus, reuolutio. 2.Paral.24. 23,& fuit לִתְקוּפַת in circulo,aut reuolutione anni,aſcẽdit &c.quando ſcilicet ſol reuertitur ad circulum ſuũ. 1.Semu.1.20, & fuit לִתְקֻפוֹת in circuitibus dierum, וַתַּהַר cõcepit Channáh,& peperit.i.iam perfecit,ac complenit dies conceptionis , & peperit. ו enim in וַתַּהַר,ponitur vice כְּבָר iam.Nam quando reuerſi ſunt de Siloh, cognouit eam Elcanáh vir eius, & concepit, vt dicitur præcedenti verſu.Hæc R.Dauid in comment.

קוץ Eſt צוּק צוּר,Anguſtiis affici,affligi,Expergiſci,euigilare,AEſtiuare.Ieſah.7.16,derelinquetur terra quam tu קָץ anguſtiis afficis, propter duos reges eius. ſic Tharghum habet, מָעִיק anguſtiis afficis. Et 18.6,וְקָץ עָלֶיהָ & æſtiuabit ſuper eam volucris. Gene.27.46, קָצְתִּי בְחַיַּי anguſtiis afficior propter filias Cheth. Numer.21.5,& anima noſtra קָצָה anguſtiis affecta eſt &c. Eſt longũ ad differẽtiam participii.1.Reg.11.25,& malum quod fecit Hadád, וַיָּקָץ בְּיִשְׂרָאֵל & anguſtiis affecit Iſraelem. Tharghum,Et malum quod fecit Hadád, וּמָרִיד & rebellauit

ctus ſum. Pſal. 73.20, ſicut ſomnium מֵהָקִיץ experrecto (ſcilicet homine) Domine, quum ſuſcitaueris imaginem eorũ, ſpernes. R. Abra. Sicut ſomniũ in quo nõ eſt veritas quũ expergefactus fuerit ſomniãs, ſic imago eorũ erit contẽptibilis in ciuitate. Et eſt ſenſus, quòd obliuioni tradũtur, quia obliuioni traditur illorũ memoria. R. Selo. ſicut ſomniũ. i. ſicut ſõnus cui nõ eſt finis, qui eſt ſomnus perpetuus: ſic erit eis. Et egreſſus eſt angelus Domini, & percuſſit caſtra Aſſũr. Domine in ciuitate, ſcilicet Ieruſaláim, cui nocuerũt, imaginẽ ipſorũ contemnes. aut imago ipſorũ erit cõtemptui: fuerunt enim combuſti vniuerſi. Vide עור in macór hifhíl. Ieſah. 26.19, הָקִיצוּ expergiſcimini. Prouerb. 23.35, quando אֶקִיץ expergiſcar? Tóar aliud, Exod. 26.4, & ſic facies in ora cortinæ הַקִּיצוֹנָה extremæ. i. quæ eſt in extremo, aut fine coniunctionis. Et eſt tóar, ſicut הָעֶלְיוֹנָה, inquit R. Abrahám. Inde eſt קַיִץ, AEſtas, & fructus qui eſt maturus in æſtate. Ieſah. 28.4, כְּבִכּוֹרָה בְּטֶרֶם קַיִץ, ſicut primitiuum eius ante æſtatẽ. id eſt ſicut præcox ficus quæ venit ante fructũ æſtatis, vt exponit R. Abrahám in cõment. Et R. Selomoh, ſicut maturitas ficus ante maturitatem aliarũ ficuum. 2. Semu. 16.1, וּמֵאָה קַיִץ & cẽtum (libras) ficuũ æſtiuarum. R. Leui, & fructus ſicci in æſtate. R. D. & R. Selomóh vt Tharghum, Et centum פִּסַּת דְּבֵילָתָא libræ caricarũ. i. ficuum ſiccarũ. Calcabãt enim multas ficus ſiccas pariter, & ex illis conficiebant veluti tortã panis, quæ appellabatur דְּבֵלַת תְּאֵנִים, inquit R. D. in cõment. Hamós 8.1, & ecce caniſtrum קַיִץ fructus æſtiui. i. plenum fructibus æſtatis, ſecundum R. D. in lib. rad. & cõment. At R. Abrahám & R. Selomóh, Caniſtrum plenũ fructibus ficuum nõ bonarũ. Tharghũ,

cõtra Iſrael. R. D. in cõment. וַיִּקַּץ eſt verbũ tranſitiuũ. Poteſt eſſe & intrãſitiuũ, ſecundum eũdem & R. Leui, vt ſit, & anguſtiis afficiebatur propter Iſrael: quia de illo non poterat facere quod volebat. Volebat enim (ſi valuiſſet) illum perdere, & eius oculi ſemper erant eleuati, vt (nacta opportunitate) quicquid mali poſſet, illi inferret. Et ob aſſiduũ ſtudium lædẽdi illum, regnauit ſuper Arám quam deficere fecerat à rege Selomóh. nam antea tributũ dabat regi Selomóh. Vel eſt tranſitiuum, pro deteſtabatur, abominabatur, ac ſpernebat Iſraél. Leuit. 20.23, וָאֶקֹץ בָּם & anguſtiis affeci illas. ſub. gentes. Vel intranſitiue, ſecundũ R. Abrahám in commen. i. & anguſtiis affectus ſum propter eas. Metaphorice, ſicut & Iudic. 10.16, Et anguſtiis affecta eſt anima eius propter laborẽ Iſraél. R. Selomóh exponit, וָאֶמְאָס & reprobaui (abieci) eas. Tharghũ, וְרַחֵיק מֵמֵימְרִי בְּהוֹן & abominatus eſt (reprobauit) ſermo meus (aut verbũ meũ) illas. Prouerb. 3.11, Et ne תָּקֹץ anguſtiis afficiaris (vel afficias te, aut ne affligas te) in increpatione eius. Exod. 1.12, וַיָּקֻצוּ & anguſtiis affecti ſunt propter filios Iſraél. R. Selomóh, Erãt afflicti in vita ſua. Et doctores noſtri exponunt à קוֹץ Spina: id eſt ſicut ſpinæ, erãt in oculis eorum. Tharghum, Et anguſtia (afflictio) erat AEgyptiis à facie filiorum Iſraél. Et in hifhíl, eſt Expergiſci, cuigilare, Anguſtiis afficere. Iechez. 7.6, finis venit, venit הַקֵּץ הַקֵּץ אֵלַיִךְ finis, experrectus eſt aduerſum te. הַקִּיץ eſt ſignificationis קוּץ, quanuis קֵץ ſit à verbo geminato קצץ, quod daghés oſtẽdit in pronominibus קִצִּי קִצְּךָ &c. Eſt etiã rectum vt ſitex hac radice, & ita daghés eſt loco literæ quieſcentis, ſicut dictum eſt in צִצִּים in radice צִיץ, quod ponitur pro צִיצִים. Pſal. 3.6, הֶקִיצוֹתִי experrectus

Vas plenũ fructibus æſtatis. Micháh 7.1, væ mihi, quia fui כְּאָסְפֵי־קָיִץ ſicut fructꝰ æſtatis. i. ſicut fructus qui colligũtur à pauperibꝰ in æſtate. אָסְפֵי enim numeri pluralis eſt nomen, & ſignificat fructus qui à pauperibus colligũtur: אָסַף enim eſt colligere. R. Dauid, ſicut reliquiæ fructuũ æſtatis collectis fructibus: ſicut racemi qui remanent in vite peracta vindemia, qui ſcilicet colliguntur à pauperibus. Pſal. 74.17, קַיִץ æſtatem & hyemẽ tu formaſti. Irme. 40.10, colligite vinum, וְקַיִץ & æſtiuum fructum. R. Selomóh, & caricam. י eſt cũ ſeuá, ſed verſu 12, eſt cum camés, Et collegerunt vinũ, וְקַיִץ & fructũ æſtiuum multum valde. R. Abrahám exponit, fructus æſtatis quos ſiccant: vt ficus, & idgenus. Tharghum, וּרְבִילְתָּא & caricas. Aliud, קוֹץ, Spina. Ieſa. 32.13, קוֹץ ſpina(&)vepris aſcendet. Deficit enim ו, inquit R. Abrahám in cõment. Gene. 3.18, וְקוֹץ וְדַרְדַּר & ſpinã, & tribulum germinabit tibi. ſecũdum R. Abrahám, קוֹץ eſt ſpina maior: דַּרְדַּר verò minor: & naſcuntur intra ſegetes. Irme. 4.3, & ne ſeratis ſuper קוֹצִים ſpinas. Ieſah. 33.12, קוֹצִים ſpinæ exciſæ. Aliud, Cant. 5.11, קְוֻצּוֹתָיו cincinni eius criſpi. ץ eſt cum daghés.

קוּר Fodere venam, proprie aquæ. 2. Reg. 19.24, ego קַרְתִּי fodi & bibi aquas extraneas. Idẽ Tharghũ & R. Leui. At R. D. in li. ra. exponit, Ego veni vſq; ad venã, & bibi. acſi dicat, Bibi omnes aquas fluminũ, atque riuorum propter multitudinẽ exercitus, adeò vt venerim ad venas illorũ, & illorum aquas biberim. Et ſic in cõmen. Veni vſque ad venas. acſi dicat, Scrutatus ſum venam aquarum, quia non ſufficiebant mihi aquæ ob multitudinem exercitus mei, quæ ſuper terram inueniebantur. Et hoc eſt quod dixit, Et ſiccabo planta pe-

dum meorum omnes riuos AEgypti. Et dixit aquas alienas: quia non erant notæ, nec viſæ hominibus. Et iuxta hanc viam vertit Iehonathán in Tharghũ, Ego fui fodiens foueas. Et in hifhíl, Irme. 6.7, מֵימֶיהָ כֵּן הַקְרַה רָעָתָהּ quẽadmodum ſcaturire facit puteus aquam ſuam, ita ſcaturire fecit malitiam ſuam. בּוֹר eſt ſicut בְּאֵר puteus. acſi dicat, Quẽadmodum aquæ putei ſcaturiunt, & emanãt iugiter abſque defectu, ſic ſcaturiuit malitia eius. Idem R. Selomóh. Nomen, præpoſito מְקוֹר, Vena, fons. Prouer. 25.27, (ſicut) fons cõculcatus, וּמְקוֹר מְשׁחָת & vena corrupta: ſic iuſtus inclinans ſe coram impio. Irme. 2.13, me dereliquerunt מְקוֹרֵי nam aquarũ viuẽtium. Leui. 12.7, & mundabitur מְקֹר à vena ſanguinum ſuorum. Aliud, קוּר, Tela. Ieſa. 59.5, וְקוּרֵי & telas aranei texẽt. Et 6, קוּרֵיהֶם telæ eorum non erunt pro veſte. Idem R. Abrahám. R. D. in cõmen. Et telas araneæ. i. quas texit aranea, quibus nõ eſt vtilitas, nec firmitas, ac ſtabilitas, ſic illorũ opera ſunt inutilia. R. Menachém, & R. Ioſéph Kimchi exponunt, Et trabes araneæ. i. quibus telas ſuas inuoluunt araneæ. operiunt enim trabes ſuis telis.

קוּשׁ Ponitur radix à R. Ionáh. Sed quæ ipſe citat in hac radice, R. Dauid ſcribit eſſe à verbo gemino קָשַׁשׁ illic require.

קָטַט Excidere &c. vt in קוּט.

קָטַב Eſt כָּרַת, Excidere. Inde קֶטֶב, Exciſio. Ieſah. 28.22, tanquam turbo קֶטֶב exciſionis. ſic R. Abrahám. R. D. in cõment. ſicut vẽtus turbinis omnia excidẽtis. Deut. 32.24, וְקֶטֶב מְרִירִי & exciſione aeris peſtiferi. i. peſte proueniente ex aere corrupto, ſecundum R. Abrahám. R. Selomóh, Et exciſione Meriri. i. dæmonis cuius nomen

est Meriri. Tharghũ, וּכְתִישֵׁי־רוּחִין בִּישִׁין & contusionibus (aut plagis) spirituũ malorũ. Psal. 91.6, à peste quæ in caligine ambulat, מִקֶּטֶב ab excisione (.i. peste aeris corrupti) quæ vastat meridie. R. Selomóh, à Déber. i. dæmone sic appellato qui in caligine ambulabit, quia noctu nocet: & à Chétheb dæmone ita vocato, qui vastabit meridie, quia meridie lædit. Et ita exponitur in Déras. R. Abraham in cõm. A peste quæ in caligine ambulabit, quæ causatur à frigiditate. ab excisione. i. peste quæ prouenit ex caliditate. Idem fere R. D. in cõmen. Tharghũ, A morte quæ in caligine ambulat, à cœtu dæmonũ qui vastant meridie. Alia forma, Hose. 13.14, ero קָטְבֵךְ excisio tua inferne. ita R. D. in cõment. ף est cum camés præter normã suæ speciei. Est enim à קֶטֶב instar שָׁלוֹם, כָּבוֹד. debuerat esse קָטְבֵךְ, sed remansit camés sicut & in קָטֶנִי, vide in קָטֶן. Tharghum Ierosolymitanũ pro לְמֶקְטַב ad cædendum ligna, Deute. 19.5: habet לְמֶקְטַב. Et est genus infirmitatis (inquit R. Dauid in lib. ra.) quæ repente hominem interimit.

קָטַל Occidere. Iiób 13.15, Si יְקַטְּלֵנִי occiderit me, לֹא nõ sperabo? aut, in eo sperabo. Est enim duplex lectio, לֹא & לוֹ. Psal. 139.19, אִם־תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רָשָׁע si occideris Deus impiũ. Nomen, קֶטֶל, Occisio. Hobadiáh 9, מִקֶּטֶל propter occisionem. scilicet magnam. ק cum camés, quia est in soph passúc.

קָטָן Vnde verbum in cal-קָטַן, instar יָכֹל, Paruum, vel minorẽ esse, Vilẽ aut esse aut se reputare. Gene. 32.9, קָטֹנְתִּי minor sum (aut vilior sum) omnibus miseri cordiis tuis. Et est instar יָכֹלְתִּי. R. Abrahám, Vilis sum, & paruus, vt mecũ facias omnes misericordias. R. Selomóh, Minora sũt merita mea quã omnes misericordiæ tuæ, & veritas, quas fecisti mecũ. idcirco timeo ne sim

inquinatus peccato, ob quod tradas me in manus Hesau. 2. Semu. 7.19, וַתְּקַטֵּן & parum fuit adhuc hoc in oculis tuis. Et in hifhil, Hamos 8.5, לְהַקְטִין אֵיפָה vt imminuamus modiũ. Inde est & קָטֵן cum chólem, Paruus, Minor. 1. Sem. 2.19, & palliũ קְטַן paruũ faciebat ei mater eius. Et 22.15, quia non nouit seruus tuus de omni hoc דָּבָר קָטֹן אוֹ גָדוֹל rem paruam, aut magnã. 2. Reg. 23.2, & omnis populus לְמִקְטַן à paruo vsque ad magnũ. ל redundat. Et sine ל, Irme. 8.10, מִקְּטַן à paruo vsque ad magnum. 2. Paralip. 21.17, קְטֹן בָּנָיו minor filiorum eius, 1. Reg. 12.10, קְטַנִּי minimus meus. sub. digitus. ף est cum camés, vt est in absoluto. absorptum est autem ו in daghés, & versum est chólem in camés chathéph, & remansit ק cum camés, & sic in קָטְבֵךְ, teste R. Dauid in Michlól. secundum enim normam aliorum sui generis debuerant esse קְטוֹנִי, & קָטוֹבֵךְ. Et quia absorptum est hannách. i. ו quiescens litera, נ est cum daghés. plurale est קְטוֹנִים קְטוֹנֵי &c. Alia forma, cum camés, 2. Semu. 9.12, Et ipsi Miphibóseth erat filius קָטֹן paruus. Plurale est cum daghés, 2. Reg. 2.23, Et pueri קְטַנִּים parui egressi sunt. Prouer. 30.24, quatuor sunt קְטַנֵּי־אָרֶץ minima terræ. Fœmineũ, Cant. 8.8, Soror nobis קְטַנָּה parua. Zechar. 4.10, quis enim contempsit diem קְטַנּוֹת paruarũ subaudi cõsolationum, aut salutum? secundũ R. Abrahám in comment. est enim tóar, & deficit id cuius est tóar, quod dicunt hammetóar. i. substantiuum. Et sic Gene. 42.7, Et locutus est cum eis dura. subauditur, verba. R. verò Selomóh, & R. Dauid subaudiunt תְּשׁוּאוֹת clamorum, aut vociferationum.

קָטַף Est כָּרַת, Excidere, succidere, Decerpere. Iechez. 17.3, אֶת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו קָטַף summitatem ramusculorum

lorũ eius abscidit. Deute.23.25, וְקָטַפְתְּ מְלִילֹת בְּיָדֶךָ decerpésque spicas manu tua. Iiob 30.4, הַקֹּטְפִים מַלּוּחַ qui succidebant hærbam. Et in nifhál, Iiob 8.12, Adhuc illo exiſtente in virore ſuo non יִקָּטֵף excidetur.

קָטַר Suffire, ſuffumigare, adolére. In pihél, Ieſa.65.7, qui קִטְּרוּ ſuffierũt ſuper mõtes. Irm.44.21, nónne הַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם ſuffimentũ quod ſuffiuiſtis in &c. 2.Reg.18.4, fuerunt filii Iſraél לוֹ מְקַטְּרִים ſuffientes illi. Canti.3.6, מְקֻטֶּרֶת מֹר ſuffita myrrha, & thure. 1.Semu.2. 16, קַטֵּר יְקַטְּרוּן כְּיוֹם הַחֵלֶב ſuffiendo ſuffiant ſecundum dié adipem. Hoſe.4.13, & ſuper colles יְקַטֵּרוּ ſuffient. Et in hifhíl, Exod.30.7, וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת & ſuffiet (adolebit) ſuper illud Aharón ſuffitum. 1.Paralip.6.49, & Aharón & filii eius מַקְטִירִים ſuffiebant. Et ' coniugationis deficiente, 2.Paral.13.11, וּמַקְטְרִים & ſuffientes. Malachi 1. 11, & in omni loco מְקֻטָּר ſuffitur, offertur nomini meo. Vel eſt nomen ſecundum R.D. in lib.ra.i. ſuffitus (ſuffimentum) offertur &c. Dicit tamen poſtea, poſſe eſſe pahúl. i. participium paſſiuum, ſuffitur, ſub. ſuffimentũ: offertur, ſub. oblatio. Et in commẽt. exponit, Si iuſſero eis vt præcepi vobis, ſuffient, atque adolebunt nomini meo. R. quoq; Abra. in cómẽt. vtroque modo exponit.

Macór pro præterito, 1.Re.9.25, Et obtulit &c. וְהִקְטִיר אֹתוֹ & ſuffiuit (adoleuit) ſuper illud. אֹתוֹ inquit R.D. in cõment. eſt עָלָיו. Et ſic habet Tharghũ, וּמַקְטַר עֲלוֹהִי & ſuffiebat ſuper illud. i. ſuper altare aureum quod erat in הֵיכָל templo exteriori coram Domino, quod erat altare ſuffimenti. Vel, & adolebat cum illo, ſecundum propriam ſignificantiam. Dixit, Et obtulit &c. ſuper altare æneum quod ædificauit Domino. & adolebat cum eo: i. ſuper altare alterũ aureum quod erat cum eo. Et quã-

uis non eſſet cum illo in templo (quia vnũ erat in הֵיכָל templo exteriori, alterum in עֲזָרָה atrio orationis) erat tamen vtrúque in templo Domini: vnde expoſuit, Quod erat, inquit, coram Domino. Et ſic R. Selomóh & R. Dauid exponunt de altari aureo ſuper quod ſuffiebant ſuffitũ aromatum. Leuit.4.26, וְאֵת־כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְטִיר & totum adipem eius ſuffiet. Et in hofhál, Leuit.6. 23, Domino כָּלִיל תֻּקְטָר totum ſuffietur. Nomen, מִקְטָר, Suffimentũ. vt in participio hifhíl. Alia forma, קֹטֶר, vt in præterito pihél. Alia itẽ, קְטֹרֶת, Suffitus, ſuffimentũ. Num.4.16, וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים & ſuffimentum aromatũ. Ichez.16.18, וְקִטֹּרְתִּי & ſuffimentum meum. Eſt cum camés chathéph ſecundum normam, vt legunt filii Aſér: at filii Naphtali legunt cum pathách. Et ſic 23.44, וְקִטַּרְתִּי. Alia præterea, Deuter.33.10, Ponent קְטוֹרָה ſuffimentum. Aliud, Geneſ.19.27, Et ecce aſcendit קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן fumus (vapor) terræ ſicut fumus fornacis. קִיטֹר eſt quicquid aſcendit è terra inſtar fumi, vt vapor, nebula. R. Abrahám in comment. exponit קִיטוֹר fumus, & R. Selomóh, תִּימוֹר שֶׁל עָשָׁן vapor fumi. Thargum, תְּנָנָא nebula. Pſal.148.8, nix וְקִיטוֹר & nebula. R. Abrahám, & vapor aſcendens inſtar fumi, qui eſt caldus & ſiccus. Idem R.D. in comment. Pſal.119.83, quia fuit ſicut vter בְּקִיטוֹר in fumo. ſic R. Abrahám & R. Dauid. Comparauit cutem carnis ſuæ vtri in fumo, quia erat ſicca. Vter enim pellis ſiccatur in fumo, inquit R. Selomóh. Aliud, מִקְטָר, Altare ſuper quo ſuffiunt. Exo.30.1, & facies altare מִקְטַר ſuffimẽti. Alia forma, מִקְטֶרֶת inſtar מִזְמֶרֶת inquit R.D. in Michlól. 2.Paral.32. 14, Et omnia הַמִּקְטָרוֹת altaria ſuffimenti. Significat & Ligare. Vnde קְטוּרֹת ligata. Iechez.46.22, in quatuor angulis atrii, atria קְטֻרוֹת ligata. vel colligata. vnde Ge-

nes.38.28, pro וַתִּקְשֹׁר & ligauit in manu eius coccinum: Tharghum habet וקטרת.Et Deuter.6.8, וּקְשַׁרְתָּם & ligabis ea in manu tua: Tharghum, וְתִקְטְרִינוּן.Est ergo sensus, Coniuncta, & ligata in angulis atrii alterum cum altero.Et venit sicut illud Nechem.4.6, & ligatus est omnis murus vsque ad medium eius.

קִיק Vnde קִיקָיוֹן, Hæderam quidam vertunt.Ionáh 4.6, Et præparauit Dominus Deus קִיקָיוֹן hæderam. R.Selomóh, genus esse herbæ magnæ scribit, superne habens ramos multos quibus obumbrat. Et R. Abrahám in cõm.Sapientes(inquit)Hispaniæ dicunt quòd est דְּלַעַת cucurbita, vel קְרָה cucumis. Et non est via ad sciendum quid sit. Tharghum non mutauit Hebraicã dictionẽ.Harabice vocatur אל כרוע inquit R.Semuél.

קִיר Paries, Murus.2.Reg.4.10, Faciamus quæso cœnaculum קִיר קְטַנָּה parietis parui.Iesa.16.11, & interiora mea לְקִיר חֶרֶשׁ ad Chir cháres.vrbs est Moáb, quæ eodem cap.versu 7, dicta est Chir charéseth.1.Reg.6.5, אֶת קִירוֹת הַבַּיִת parietes domus.Irm.4.19, ventrem meũ, vẽtrẽ meũ dolebo, (pro doleo) קִירוֹת לִבִּי parietes cordis mei.sub.doleo.i.præcordia quæ sunt tanquam parietes cordis, quia sunt ferè cordi coniuncta. Hinc verbum geminatum in pihél, pro Diruere, ac destruere parietẽ, Nume.24.17, וְקַרְקַר & destruet omnes filios Seth.Et ponitur pro קַרְקֵר cum chiric. Multis enim in locis puncta permutantur.Iesa.22.5, מְקַרְקַר קִר diruens parietem. pro מְקָרְקַר cum seri. Addidit קִיר parietem, explicandi gratia. satis enim fuerat dixisse מְקַרְקַר, quòd in verbo includatur paries.

קָלַל Spernere, contemnere, Leuem, ac velocem esse, Vilescere, Maledicere, Alleuiare.Nachum 1.14, quia

quia קַלּוֹתָ despectus fuisti. viluisti. aut contemptibilis fuisti.Gene.8.11, & cognouit Nóach quòd קַלּוּ alleuiatæ essent aquæ.Iiob 7.6, dies mei קַלּוּ velociores fuerũt radio textoris. Participium est קַל cum camés, ad differentiam præteriti quod est קָל cũ pathách, sicut & tóar est cum pathách.2.Semu.2.18, Et Hasechél קַל leuis(velox)pedibus suis. Iesah.5.26, קַל velox veniet. Eccles.9.11, quia non לַקַּלִּים velocibus (aut velocium) est cursus. 1.Semu.2.30, וּבֹזֵי יֵקָלּוּ & contemnentes me, erunt contemptibiles.Est ex nifhál secundum R.D.in lib.rad.& comment.Gene.16.5, וָאֵקַל & contéptibilis sum in oculis eius.Est cal, & lene secundum R.Ionáh.& sic versus 4, וַתֵּקַל & cõtẽptibilis fuit domina eius in oculis eius. At secundum R.Dauid, vtrunque est ex nifhál. Vnde R.Abrahám in comment.hoc modo scribit, וַתֵּקַל, hanách occultum quod est inter literam deseruientem & literã radicalem, est loco daghés, quod ponitur vt absorbeatur litera geminanda, & est ex binián nifhal. Et sic 2.Semu.6.22, וְנִקַּלֹּתִי & contemptibilior fiam hoc. Iesah.49.6, נָקֵל leue est(pro, num leue est, secũdum R. D.in cõment.)vt sis mihi seruus? Est cũ seri, & est præteritum, aut tóar, secundũ R.D.Irme.6.14, עַל נְקֵלָה leui sermone, dicẽdo pax, pax.Exponit enim R.D.in lib.rad. & comment.עַל אֲמֵרָה נְקֵלָה sermone leui. Et in hifhil, Iesa.9.1, הֵקַל אַרְצָה alleuiare fecit terram Zebulún.i.demigrare fecit Tiglathpiléser qui demigrare fecit Reubenitas, & dimidiam tribum Menassẽh, & Zebulún, & Naphthalí. Ionáh 1.5, & proiecerũt vasa in mare לְהָקֵל vt alleuiarẽt.1.Reg.12.4, & tu nũc הָקֵל alleuia de seruitute patris tui dura. Et in pihél, est Blasphemare, sive maledicere. Leuit.20.9, אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל patrẽ suũ, & matrẽ

de loco ad locũ ob trãſeuntes,& redeũt:ſic cito maledi
ctio ſine cauſa,illi ſcilicet ſtulto qui maledicit,veniet.
Et teſtis eſt quod poſtea dicit, Ne reſpondeas ſtulto
&c. Et ſcribitur לֹא cum א,ad denotandum quòd ad ma
ledicentem veniet, & nõ ad illum cui maledicitur. R.
Himmanuél in comment. Sicut paſſer & hirundo qui
creuerint euolãt è nido ſuo in quo nati ſunt, & ad illũ
nó redeũt: ſic maledictio qua homines maledicũt alte
ri,nõ requieſcet(aut manebit)in eo cui maledicitur. Et
ignoramus cur dixerit חִנָּם,id eſt ſine cauſa, niſi dica-
mus quòd maledictio ſi fuerit ſine cauſa,nõ manebit.
Poteſt & ad maledicẽtem hoc referri,hoc pacto, Quẽ-
admodũ paſſer vagatur huc & illuc, & demum ad ſuũ
reuertitur nidum,itidem & maledictio, quũ fuerit ſi-
ne cauſa,ad locũ vnde profecta eſt,reuertetur,id eſt ad
maledicentem. Gene.27.13,ſuper me ſit קִלָּלָתְךָ maledi
ctio tua. Deuter.28.15, הַקְּלָלוֹת maledictiones iſtæ. A-
liud,קָלָל,Terſum,mundum,politum. Iechez.1.7, ſicut
color æris קָלָל terſi.politi. Idem Dani.10.6. Verbum
geminatum,קַלְקֵל,Diruere,deſtruere, perdere. Iechez.
21.21, קִלְקֵל בַּחִצִּים terſit ſagittas, interrogauit imagines,
ſiue idóla. Omnia hæc erãt ad diuinandum: קִלְקֵל terſit
ſagittas.i. ferrũ ſagittarũ,aut illius ſuperficiem, vt ad-
modũ ſplenderet,& cernerẽt in illo diuinatores: quẽ-
admodum aſpiciebãt in pollice manus,in vngue, quũ
ipſe ſplendebat,ſic etiã aſpiciebant in gladio, ſpeculo,
hepate &c. Has diuinationes fecit Nebuchadnezár an
deberet ire contra Ieruſaláim, vel contra Rabbáth fi-
liorum Hammón. R. Ioſéph,Iecit ſagittas,ac volare fe
cit in aere,vt videret in quam partem caderẽt: vt ſi ca-
derent ad latus filiorum Hammón,iret illuc &c. Et ſic

blaſphemauit. 2.Semu.19.21,quia קִלַּל אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה blaſ
phemauit chriſtum Domini. Irme.15.10,quia vniuer-
ſus ipſe מְקַלְלֻנִי maledicit mihi. Eſt verbum compoſi-
tum,inquit R.D.in cõment. ex duabus radicibus, קָלַל
maledicere,& קָלֶה ignominia afficere: acſi dicat, blaſ-
phemat,& ignominia afficit me. Ob duas igitur ſigni-
ficantias, è duabus radicibus compoſita eſt dictio, bre-
uiandi gratia. Et mutatum eſt ה ipſius קָלֶה,in ו, ſecun-
dum morẽ permutationis huius in locis multis. Pſal.
37.22, וּמְקֻלָּלָיו & maledicti eius(.i.ab eo)ſuccidentur. Le-
uit.19.14, לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ non maledices ſurdo. Et in pu
hál,Ieſah.65.20,Et peccans filius centum annorũ יְקֻלָּל,
maledicetur. Iiób 24.18, תְּקֻלַּל maledicetur. Nomẽ,
Gen.27.12,inducam ſuper me קְלָלָה maledictionem, &
non benedictionem. Deute.21.23, quia קְלֻלַת ob maledi
ctionem Dei ſuſpenſus. R.D.in li.rad. exponit acſi di-
cat,Eo quòd maledixit Deo ſuſpenſus eſt. Poteſt etiam
(inquit)exponi ſecundum priorem ſignificantiam,ob
cõtemptum Dei ſuſpenſus. qui enim vident quempiã
ſuſpenſum,dicunt,Quia Deum cõtempſit,aut probris
affecit,ſuſpenſus eſt. Prouer.26.2,ſicut paſſeris eſt vaga
ri,ſicut hirũdinis eſt volare,ſic קְלֻלַת חִנָּם לֹא תָבֹא maledi
ctio ſine cauſa,nõ veniet. Vel,ei veniet. eſt enim duplex
lectio, לֹא & לוֹ. R. Abraham, Sicut paſſeris eſt vagari de
loco ad locũ cũ facilitate,& ſicut hirũdinis eſt volare ad
domũ è qua egreſſa eſt: ſic maledictio ſine cauſa,nõ ve
niet ad eũm cui maledicitur: ſed ſicut hirũdo reuerti-
tur ad domum vnde exiuit, itidem maledictio ad illũ
ex cuius ore egreſſa eſt. R. Leui in comment. Sicut paſ
ſeris &c. Memorauit paſſerem & hirundinem,quia ha
bitant in domibus cum hominibus, quæ cito vagãtur

Tharghum,קְשַׁת iecit ſagittas.R.Menachém,terſit,poliuit:& ſic Eccle.10.10,& ipſe non faciem(.i.ſuperficiẽ) קִלְקַל terſit. Et in hithpahál,Irme.4.24,Et omnes colles הִתְקַלְקְלוּ deſtructi ſũt.R.Ioſéph deducit à leuitate.i. tremuerũt propter leuitatem ſuam. Tharghũ, אִתְפַּרְקָא diuiſi ſunt.aut diuiſerunt ſe.

קָלָה Torrere,aſſare,comburere. Irme.29.22,קָלָם cõbuſſit eos rex Babél igni. Leuit.2.14, אָבִיב קָלוּי ſpicam toſtam igni. Iehoſ. 5. 11, infermentatum, בָּעֲשִׁי & ſpicã toſtam. Tóar,Leuit.23.14, Et panem,וְקָלוּי & toſtum(frixum) &c.non comedetis. R.Selomóh in comment.exponit farinam factam è ſpicis plenis(aut teneris)virentibus,quam ſiccant in furno.Et cum א in fine,1.Sem.17.17, modium הַקָּלְיָא חָוֵה toſti huius.Venit more deſinentium in א,vt נְשִׁיָא נְבִיָא,& א eſt loco ה radicalis.ita R.D.in cõment.Illud Pſal.38.8, ilia mea plena fuerũt נִקְלָה R.Ioſéph exponit ardore,vel pruritu:R. verò Dauid,plaga contẽptibili. & eſt ex nifhál.R.autẽ Abra.in cõm. ſic,Interiora mea plena ſunt re abominabili & contẽptibili,nõ eſt fas ore illam memorare. R.Leui,In cogitationibus meis ſum vilis in oculis mei ipſius. Tharghum, Ilia mea plena ſunt קְרִיחָתָא ardore. Prouerb.12.9,melior eſt נִקְלֶה contemptibilis,& ſeruus eſt ei,quàm qui ſe &c. Et in hifhíl,Deute.27.16, Maledictus מֵקֵלֶה אָבִיו וְאִמּוֹ qui contemnit patrem ſuum,& matrem ſuam. Nomen,Pſal.83.17,Imple facies eorũ קָלוֹן ignominia. R.Ioſéph,ardore.Chab.2.16, ſaturatus es קְלוֹן ignominia. Nomen compoſitum,Chab.2.16, וְקִיקָלוֹן & vomitus ignominiæ . Eſt enim compoſitũ ex קִי vomitus,vt habes in קוֹא:& קָלוֹן ignominia.

קַלַּחַת Vnde קַלַּחַת,Ahenum,olla. Michá 3.3, Et ſicut caro in medio קַלַּחַת aheni . Et ſic Tharghum,

קְדֵרָא.R.Abrahám,ollæ.

קָלַט Vnde קָלוּט,Is cuius pes eſt contractus.Leuit.22.23,Et bouem, & pecus auctum,וְקָלוּט & contractum.i.habens coxam, aut pedem nimis protractum, & excreſcentẽ:& contractum habens pedem. Inde& מִקְלָט,Refugium,aut locus refugii:ſic appellatus quòd illic contrahantur,& colligantur, & congregentur fugitiui.Nume.35.6,ſex ciuitates הַמִּקְלָט refugii, quas dabitis,vt fugiat illuc homicîda.Tharghum,שֵׁיזוּבוּתָא ereptionis.vel liberationis.

קָלַם Subſannare,ſpernere.Ieche.16.31,& nõ fuiſti ſicut meretrix לְקָלֵס אֶתְנָן ſpernẽdo mercedẽ.ſub.à fornicãte tibi datã. R.D.in lib.ra.bifariã exponit, primo,Vt laudares pretium quod accipiebas.Secundo,Vt ſubſannares,& ſperneres mercedẽ.Meretrix enim accepta mercede,ſubſannat,ſpernítque fornicantẽ,in corde ſuo,quòd ſuis verbis dulcibus illum ſeduxit,perſuaſítque. Vel ſubſannat,ac ſpernit mercedem ipſam coram fornicante,vt illã augeat. Et in hithpahál.Chabac.1.10, & ipſe בְּמַלְכִים יִתְקַלָּס de regibus iactabit ſe. Sed quia mox ſubditur,Principes ſunt riſus illi: rectum eſt (inquit R.Dauid) vt exponatur ſecundum alteram ſignificantiam, nempe,de regibus ridebit, hoc eſt reges ſubſannabit ac deridebit.& ita habet Tharghũ,Et ipſe ſubſannabit ac deridebit.& ita habet Tharghũ,Et ipſe reges ſubſannat.Idem R.Selomóh,& R.Abrahám.Iechez.22.5,quæ propinquæ,& quæ longinquæ ſunt à te, יִתְקַלְסוּ־בָךְ ridebunt de te.ſic R.Selomóh,& R.D. Nomen,קֶלֶס,Illuſio,Deriſio,ſubſannatio.Pſal.44.14,ſubſannatio,וְקֶלֶס & illuſio. Alia forma,Ieche.22.4,dedite opprobrium gentibus,וְקַלְסָה & deriſionem.

קלע Funda torquere lapidem, vel aliud quidpiam inſtar lapidis proiicere:& Ad ſimilitudinem aliquid ſculpere,aut pingere. 1.Reg. 6.35, וְקָלַע כְּרוּבִים & ſculpet Cherubim, & palmas,&c. Iudic.20.16, omnes iſti קֹלֵעַ בָּאֶבֶן funda proiiciebat (ſingulare pro plurali) lapidem ad capillū, & nō peccare faciebat. ſub.lapidē, quin capillum tangeret.Tharghū,Omnes iſti iaciebāt lapidem funda,& proiiciebāt ad mediū capilli, & non iterabant. acſi dicat,primo ictu percutiebāt capillum. Irme. 10.18, Ecce ego קוֹלֵעַ אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ funda proiicio omnes habitatores terræ.i.proiicio eos quo pacto proiicit lapidem fundibularius. Et in pihél, 1.Semu.17. 49,& tulit inde lapidem, וַיְקַלַּע & funda iecit. Et 25.29, & animā inimicorum tuorum יְקַלְּעֶנָּה proiiciet eam in medio כַּף ſedis fundæ. כַּף ſedem vocat, quòd ſit inſtar palmæ manus,inquit R.D.in cōment.Tharghū,Et animā inimicorum tuorū volare faciet, quēadmodum volare faciunt lapidem funda. Nomen,קֶלַע,Funda. Iób 41.19, in ſtipulam verſi ſunt lapides קֶלַע fundæ. Eſt cum camés,quia eſt in ſoph paſſúc. 1.Semu. 17.50, בְּקֶלַע in funda. 2.Parali.26.14,& lapides קְלָעִים fundarū. Tóar,קַלָּע,Funditor,Fundibularius.2.Reg.3.24,& circundederunt הַקַּלָּעִים fundibularii. קֶלַע eſt etiam יְרִיעָה, Cortina: ſic forſan appellata, quòd eſſet picta figuris fundarum.Significat & Latus,Exod.27.9,& facies &c. קְלָעִים cortinas atrio è byſſo retorta. 1.Reg.6.34, & duo קַלָּעִים latera oſtii ſecundi rotunda. Et appellauit ea ſic, quòd eſſent opere fundarum facta,ait R.Dauid. Aliud, מִקְלַעַת, Sculptura in modum fundæ. 1.Reg.6.32, & ſculpſit in eis מְקֻלְּעוֹת ſculpturas Cherubim.

קלש Vnde קְלִשִׁין,Tridens,aut furca tres habens dentes.Vnde & nomen ſignificans tria,ei adiungi

tur: acſi dicat, furca tres habens dentes. 1.Semu.13.21, וְלִשְׁלֹשׁ קְלָשִׁין & tridenti furcæ.ſiue tres dentes habenti.

קמח Farina.Gen.18.6,tria ſata קֶמַח farinæ.Illud autē Ieſah.47.2, tolle molas,& mole קֶמַח farinā: exponitur,mole frumentum vt fiat farina.Non enim molitur farina,ſed frumentum vt fiat farina: à fine ſic denominatum. Et ſic 44.19, Et coxi ſuper prunas panem.i.cōſperſionem vt fieret panis.Non enim appellatur panis,niſi ſit coctus.

קמט Rugas contrahere. Iiób 16.8, וַתִּקְמְטֵנִי & rugas contrahere feciſti me,in teſtē fuit,& ſtetit contra me. Et in puhál, Iiób 22.16,qui קָמְטוּ ſuccíſi ſunt, & non erat tempus.Ad verbū ſonat,qui rugati ſunt.& per trāſlationem ſignificat(inquit R.D.in lib.ra.)ſuciſi ſunt in tempore ſuo, acſi veniſſet tempus ſenectutis illorum vt morerentur.Et tēpus ſenectutis,eſt tempus rugationis. Vel per metatheſin literarū,eſt ſuccíſi ſunt:à קָמַט, quod apud doctores Hebræorum,eſt ſuccidere. R.Abrahám in cōment.Qui ſuccíſi ſunt in tempore non ſuo.Idem R.Leui,& R.Moſéh.Tharghū,qui ceſſauerunt de terra in tempore non ſuo.

קמל Excidere,ſuccidere.Ieſa.33.9,Erubuit Lebanon, קָמַל ſuccíſus eſt. מ cum pathách præter normā. Nam propter accētum athnách,debuerat eſſe cum camés,inquit R.D.in Michlól & lib.ra. Scripſit tamē R. Iahacób filius Elhazár in libro Salém (.i.perfecto) quē compoſuit,quòd venit cum pathách, quòd abſque accentu diuiſiuo ſit קָמַל cū ſeri, ſicut Ieſah.19.6,calamus & iuncus קָמַל ſuccíſi ſunt. propter athnách autē verſum eſt ſeri in pathách.Si verò eſſet à קָמַל pathachato cum athnácheſſet cameſſatū. Et ita ſcripſit R.Ionáh. & quòd hæc eſt ratio in omnibus locis in quibus cum

athnách & ſoph paſſúc inuenitur pathách tam in nominibus quàm in verbis. Et hæc eſt opinio multorum grámaticorum, licet R. Ionáh hoc ſibi vſurpet, atque attribuat perinde ac primus huius rationis inuentor. Hucuſque R. Dauid in Michlól.

קָמַץ Eſt קָבַץ, Congregare: אָסַף, Colligere. Et ſecundú doctores, eſt capere plenum pugnum de re aliqua. Leuit. 2.2, וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ & cõgregabit inde plenum pugillum ſuum. Nomen, קֹמֶץ inſtar גֹּדֶל: & cum pronomine, קֻמְצוֹ ſicut גְּדֻלּוֹ, eſt Pugnus, pugillus. Leuit. 6.15, & eleuabit ex eo בְּקֻמְצוֹ pugno ſuo. Gene. 41.47, & fecit terra in ſeptem annis abundantiæ לְקֻמְצֵי ad congregationes. Tharghũ, Et congregauerũt habitatores terræ in ſeptem annis abũdantiæ frumentũ in theſauros. i. horrea. R. Selomóh exponit, קוֹמֶץ עַל־קוֹמֶץ pugno ad pugnũ, יָד עַל־יָד הָיוּ אוֹצָרִים manu ad manũ (aut mox, mox) fuerunt theſauri.

קִמֹּשׂ Vnde קִמּוֹשׂ, Vrtica: inſtar צְפִור cum daghés. Ieſah. 34.13, & aſcẽdit in palatia eius ſpinæ, קִמּוֹשׂ vrtica. Alia forma, קִמְשׁוֹן vt צִקְלוֹן. & in plurali, Proue. 24.31, & ecce aſcenderũt per totum ipſum (ſub. agrum) קִמְשֹׁנִים vrticæ.

קָנַן Nidificare. In pihél, Ieche. 31.6, in ramis eius קִנְּנוּ nidificauerũt omnes aues. Eſt lene, inquit R.D. in Michlól & lib. rad. præter normã. Irme. 22.23, מְקֻנַּנְתִּי nidificas in cedris. Eſt cõpoſitum è duobus binianim, ex קֻנַּנְתָּ præterito puhal, & מְקֻנָּנֶת participio pihél. Et (inquit R.D. in cõment.) redũdat in ſcriptura, non in pronuntiatione. Ratio autem cõpoſitionis eſt vt indicet illam olim nidificaſſe, & nũc nidificare in cedris. i. nidum ſuũ, ſiue habitationem ſuã poſuiſſe, & ponere in

in domibus excelſis tectis cedro. Pſal. 104.17, illic paſſeres יְקַנֵּנוּ nidificabunt. Nomen, קֵן, Nidus. Pſal. 84.4, & hirũdo לָהּ קֵן nidum ſibi. Et in regimine cũ pathách, Deute. 22.6, קֵן־צִפּוֹר nidus auis. Nume. 24.21, קִנֵּךָ nidum tuum. Gen. 6.14, קִנִּים nidos facies in arca. R. Selomóh, מְדוֹרִים manſiones, aut habitationes.

קָנָא Inuidere, æmulari, zelare. Nume. 25.13, pro eo quòd קִנֵּא לֵאלֹהָיו zelatus eſt pro Deo ſuo. ita R. Dauid. ל enim eſt loco בַּעֲבוּר pro. Pſal. 73.3, quia קִנֵּאתִי בְּהוֹלְלִים zelatus ſum propter inſanos. aut æmulat' ſum inſanos. Deuter. 32.21, ipſi קִנְאוּנִי zelare fecerunt me in re quæ non erat Deus. R. Selomóh, Iraſci fecerunt me pro re quæ non eſt Deus. Tharghum, Iraſci fecerũt me propter idôla ſua. Et נ eſt lene, leniẽdi gratia, inquit R. Abrahám in cõment. & R.D. in lib. rad. Pſal. 37.1, אַל־תְּקַנֵּא בְּעשֵׂי עַוְלָה ne æmuleris faciẽtes iniquitatem. Gen. 26.14, וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ & inuiderunt illi Peliſtim. Et in hil, Iechez. 8.3, vbi erat habitatio (ſedes) idóli zeli הַמְקַנֵּא zelare facientis. Venit more deſinentiũ in ה, & ponitur pro הַמַּקְנִיא inſtar מַשְׁנִיא, ait R.D. in lib. rad. Tharghũ, vbi erat imago zeli הַמַּרְגִּיז iraſci facientis. Idẽ R. Selomóh. Et R.D. in cõmen. iraſci facientis Deũ, quia erat in templo ipſius, in loco habitaculi gloriæ eius, quemadmodum dixit Deuter. 32.21, Iraſci fecerunt me in re quæ non erat Deus. Pſal. 78.58, & ſculptilia eorũ יַקְנִיאֻהוּ æmulari facient (pro fecerunt) eum. Tóar, קַנָּא, & קִנְאָה cum chólem, Zelotes, AEmulator, Inuidus. Exod. 34.14, quia Dominus קַנָּא zelotes nomen eius. Ieho. 24.19, Deus קַנָּא zelotes eſt. Nomẽ, קִנְאָה, Zelus, Inuidia, zelotypia, ſiue æmulatio. Numẽ. 5.14, & trãſierit ſuper eum ſpiritus קִנְאָה zelotypiæ. Zechar. 8.2, zelatus ſum

pro Siión קִנְאָה גְדוֹלָה zelo magno. Prou.14.30,putredo ossium קִנְאָה inuidia. Iechez.35.11,& faciam secundum iram tuã, וְכִקְנְאָתְךָ & secundum zelum tuum. Nume.5. 25,sacrificium הַקְּנָאוֹת zelotypiarum.

קָנָה Acquirere,possidere,Emere.Genes.25.10,quem קָנָה emit.Deuter.32.6,nónne ipse est pater tuus קָנְךָ qui possedit te? Prouer.8.22,Dominus קָנָנִי possedit me initiũ viæ suæ. Tharghum,Dominus creauit me in principio creaturarum suarũ.R.Abrahám,Principium intentionis eius in creatione, iuxta illud Iób 40. 14, Quia ipse est principium viarũ Dei. Exod.15.16,donec transiret populus iste קָנִיתָ quem possedisti. vel acquisisti.R.Abrahám,Erant serui AEgyptiorũ,& tu acquisisti eos vt essent serui tui. R.Selomóh,Quem dilexisti præ aliis gentibus,quẽadmodum diligit homo id quod nũmis acquisiuit & emit. Gene.4.1,קָנִיתִי אִישׁ אֶת־ acquisiui virum à Domino. אֶת enim ponitur vice פִּן, & sic habet Tharghum. Vel vice עִם , secundum R. Selomóh . Et 14.19, à Deo excelso קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ possidente cælos & terram. R.Selomóh,qui fecit cælum & terram. Et secũdum Hãmisráh,omne קָנָה est cum seri: sed R.D.in Michlól dicit se inuenisse illud Prouer. 15. 32,קוֹנֵה לֵב cum seghól. Et hoc accidit, quia sequés ל est cum daghés. Zechar. 11.5, quæ(scilicet pecora) קֹנֵיהֶן ementes ea,occident. Iesa.11.11,לִקְנוֹת אֶת־שְׁאָר עַמּוֹ vt possideat residuũ populi sui.Gen.47.19,קְנֵה אֹתָנוּ eme nos. Irme.13.2,וְאֶקְנֶה אֶת־הָאֵזוֹר & emi cingulum. Et in hifhíl,Zechar.13.5, quia Adam הִקְנָנִי possidere fecit me ab adolescentia mea.acsi dicat,Docuit me vt possiderem pecus,& colerem terrã.i.vt essem pastor,& agricola. ita R.D.in lib.rad.& cõment. R.Abrahám in cõmen. possidere(aut hæreditare)fecit me terrã,& ego colo eã.

Et in nif hál,Irme.32.43,וְנִקְנָה & emetur ager in terra hac. Nomen,מִקְנֶה,Emptio,possessio. Irme.32.11,& tuli libellũ הַמִּקְנֶה emptionis. Alia forma,מִקְנֶה,Possessio,Emptio,pecus minutũ. Gene.46.34,homines מִקְנֶה pecoris(.i.pastores pecorum)fuerunt serui tui.Exo.12. 38, & ouis, & bos מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד pecus minutũ graue(.i. multũ)valde. Nume.32.1,וּמִקְנֶה רַב & pecus multũ erat filiis Reubén.Genes.26.14,& fuit ei מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר possessio pecorum,& possessio boum. Et 30.29,מִקְנְךָ pecus tuũ. Iesah.30.23,pascet מִקְנֶיךָ pecora tua.pro pascét, inquit R.D. vel est singulare, & י vice literæ radicalis.

Alia item,קִנְיָן.Ieche.38.12,facientem מִקְנֶה וְקִנְיָן pecus & substãtiam.i.pecora,& opes. Prius enim nomẽ dicitur de animalibus, alterũ de aliis opibus. Genes.31.18, מִקְנֵהוּ קִנְיָנוֹ pecus possessionis suæ.aut acquisitionis.Psal. 104.24,plena est terra קִנְיָנֶיךָ substãtiis(siue opib').tuis. Gen.34.23,pecora eorũ,וְקִנְיָנָם &substantia eorum. Aliud,קָנֶה,Calamus tam mẽsuræ,quàm aromaticus,qui vulgo dicitur קנולה *canella* . Iesah. 19. 6, קָנֶה calamus, & iuncus succisi sunt. Et 43.24,non emisti mihi argento קָנֶה calamum,scilicet aromaticum.Iechez.27.19,casia, וְקָנֶה & calamus in mercatu tuo.Item 42.16,mensus est plagam Orientalem בְּקָנֶה calamo mensuræ . Exod. 25. 33,tres scyphi amygdalati בַּקָּנֶה in calamo vno. Iechez. 42.17,mẽsus est partem Aquilonarem quingentis קָנִים calamis. Et cũ ה fœmineo,Iób 31.22,& brachiũ meum מִקָּנֶה à canna sua confringatur. ה est lene,quod secundum normã debuerat dagheſſari.Est autem os brachii oblongum instar calami.

קִנָּמוֹן Vnde קִנָּמוֹן,Cinnamomũ. Proue.7.17,suffiui cubile meum myrrha,aloe,וְקִנָּמוֹן & cinnamomo.

Exo.30.23, וְקִנְמָן־בֶּשֶׂם & cinnamomũ aromatis. Vulgo appellatur עֲצֵי אֲלוֹאִי lignum aloe.

קְצֵה Finis. Iob 18. 2, Quando ponetis קִנְצֵי fines sermonibus? Et sic קֵץ Finis, quia dagheſſatur cum pronominibus, poteſt eſſe ex hac radice, & daghés erit loco נ deficientis. Quære in קְצִיץ. Alii dicunt, נ in קִנְצֵי eſſe loco literæ geminãdæ צ, & sic radicẽ eſſe קְצִיץ. ſicut & נ loco מ in תֶּמֶנִי, vt habes in תֵּמָם. Et sic eſt opinio aliquorum grãmaticorum, inquit R. Dauid. R. Abrahám in cõmen. נ ſcribit redundare, & sic redundat in עֵנִין. Thar ghum, הַרְפַּתְקִי tempus.

קָסַם Eſt קָצַץ. Excidere, ſuccidere. Semel inuenitur in Literis ſacris, idq; in pohél. Ieche.17.8, וְאֶת־פִּרְיָהּ & fructum eius ſuccîdet.

קֶסֶם Diuinare. Deuter.18.10, קֹסֵם קְסָמִים diuinans diuinationes. Iechez.22.28, וְקֹסְמִים לָהֶם כָּזָב & diuinant eis mendacium. Et 21.21, לִקְסֹם־קֶסֶם vt diuinaret diuinationem. 1.Semu.28.8, קָסְמִי־נָא לִי בָּאוֹב diuina quæſo mihi in pythone. ק eſt cum camés lato, & ס cũ camés chathéph. 2.Reg.17.17, וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים & diuinauerunt diuinationes. Nomen, קֶסֶם, Diuinatio. Nume.23.23, & non eſt קֶסֶם diuinatio in Iſraél. Alia forma, מִקְסָם, Diuinatio. Iechez.12.24, וּמְקֹסָם חָלָק & diuinatio blanda. Eſt cum pathách præter normã, inquit R.D. in Michlól, & lib.rad. quia non eſt in regimine. Poteſt tamen eſſe in regimine: & tunc eſt ſenſus, Et diuinatio viri blandi. i. loquẽtis blanda, vt propheta mendax. Et comprehendit ſermo iſte quicquid fit ad ſciendum futura.

קֶסֶת Atramentarium. Iechez.9.2, וְקֶסֶת & atramentarium ſcribæ in lumbis eius.

קָעַע Require in יִקַּע. Et rectũ eſt vt ſit ex hac radice קוּץ nomen tóar viri honorabilis. Iechez. 23.23,

וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ & principẽ, & ducem. vel & diuitem, & honorabilem. R. Dauid prius dicit eſſe nomen tóar ducis magni: alterũ, קוֹעַ, eſſe tóar principis magni: quãquam illi ſimile in Scriptura nó inueniatur. Secũdum Tharghum ſunt nomina gentilia, Sohitas, & Cohitas: vnde habet וְשׁוֹעָאֵי וְקוֹעָאֵי.

קְעָרָה Vnde קְעָרָה, Scutella. Nume. 7.85, קְעָרָה אַחַת ſcutella vna. Et 84, קְעָרֹת ſcutellas argẽti duas. Exod.25.28, & facies קְעָרֹתָיו ſcutellas eius. ק eſt cum ſeuá præter normam, quia debuerat eſſe cum pathách.

קָפָא Coagulare, congelare. vulgo גילר *Geler*. Exod.15.8, קָפְאוּ coagulatæ (aut congelatæ) ſunt voragines. R. Abrahám, נִקְרְשׁוּ condenſatæ, aut cõgelatæ ſunt. Sephan.1.12, הַקֹּפְאִים congelatos in fæcibus ſuis. Et in hif híl, Iiób 10.10, & ſicut caſeũ תַּקְפִּיאֵנִי coagulabis me.

Nomen, Zechar.14.6, in die illa nõ erit אוֹר יְקָרוֹת lux gloriarum, (aut pretioſitatũ,) וְקִפָּאוֹן & congelationis. Scribitur cum י intrinſecus, ſed extrinſecus cũ ו. Et ſecundũ R.D. in li.ra. eſt חֶשְׁלֶג הַקּוֹפֵא nix congelata. Et in cõm. ſic exponit, Metaphorice ſignificat quód non erit lux diei illius ſplendida, quæ eſt אוֹר יְקָרוֹת lux pretioſa, aut glòrioſa, vt Iiób 31.26, Et lunã glorioſã ambulantẽ. neque lux קִפָּאוֹן coagulata &c. i. nõ erit dies illa tota nec quẽ ſicut lux, neq; ſicut tenebræ. acſi dicat, nõ erit nec in refrigerio, nec in anguſtia: quia vtrunque erit illa. Et ſic dixit verſu ſequenti, Neque dies, neque nox. Et R. Selomóh, Lux pretioſitatum, ſicut Pſa.37.20, ſicut pretioſitas agnorum: quæ eſt lux ſubnigra qualis appa ret in montibus, deficiens, & proficiſcẽs. Et קִפָּאוֹן coagulata, tenebroſa, denſa, ſicut glacies quæ eſt coagulata & cõgelata, vt ſuprà Iiób 10.10. R. Abrahá, יְקָרוֹת eſt tóar,

& ſubſtantiuũ eſt עֲבוֹת.id eſt nõ erit lux,neque erũt nubes glorioſæ.i.ſplendentes. Et קִפָּאוֹן eſt res denſa,ſecundum quod dixit,Non erit dies,neque nox.

קָפַר Excidere,ſuccidere,incidere. In pihél,Ieſah.38.12,קִפַּרְתִּי כָאֹרֵג חַיָּי præcidi ſicut texẽs vitam meã. i. quemadmodum textor perfecta tela, celeriter eam præcîdit,itidem & ego meam præcidi vitam. Nomẽ, Ieche.7.25,קִפֹּרָה בָּא præciſio venit.Eſt dictio longa(inquiunt R.Abrahám & R.Dauid,)quoniã dictioni monoſyllabæ בָּא eſt coniuncta.Vel ה redundat,idcirco eſt lõga,quòd dixerit maſculeo genere בָּא.& eſt כְּרִיתָה præciſio. Inde eſt קִפּוֹד,Hericius,vel potius herinaceus.Ieſah.14.23,& ponã eam in poſſeſſionem קִפּוֹד hericii. R. D.in comment. ſecutus R.Ioſéph,ſcribit eſſe animal quod vulgo dicitur טארטוגא, *Vne tortue*, quæ inuenitur in loco aquarum. At in lib.rad. putat eſſe genus auis deſerta incolentis.R.Selomóh,hericium exponit Ieſah. 14: ſed capite 34, auem eſſe ſcribit quæ noctu volat, quæ vulgò dicitur ציוטא, *Siuetta*, latine noctua.In lingua Iſmahelitica (inquit R. Abrahám) dicitur קִפִּיר. Quidam vertunt onocrotalum.

קִפּוֹד Vnde קִפּוֹד.Ieſa.34.15,Ibi nidificauit קִפּוֹד hericius. R.D.in lib.rad.& comment.& R.Selomóh etiã in cõment.ſcribũt eſſe idem quod קִפּוֹד. Vnde & Thar ghum habet קוֹפְדָא.Sed contrà R.Abrahám in cõmen. Non eſt(inquit)ſicut קִפּוֹד,ſed auis altera.

קָפַץ Eſt סָתַם מָנַע, Obthurare, claudere, Prohibere. Pſa.77.10,אִם־קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו nũ clauſit(aut prohibuit)in furore miſericordias ſuas? R.Selomóh,סָגַר clauſit.R.Himmanuél,Nũ obthurauit,& clauſit, atq; prohibuit à nobis miſericordias ſuas propter iram ſuam?

Vel ſecundum alteram ſignificantiam, Num ſaltauit &c.metaphorice.i.Num ſubſiliit propter iram quã habet cõtra me,ſuper miſericordias ſuas,vt mecum non habeat commercium vti conſueuerat? Tharghũ, סָלַק abſtulit.amouit. Deuter.15.7,& non תִּקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ claudes manum tuam &c.ſed aperiendo aperies &c. Ieſah. 52.15,ſuper illum יִקְפְּצוּ claudent reges os ſuum. Et in pihél,eſt רָקַד,Saltare.Can.2.8,מְקַפֵּץ ſubſiliẽs ſuper colles. R.Dauid, ſubſiliẽs & feſtinans vt eat ſuper colles.

Et in nifhál,Iiób 24.24,ſicut omnes יִקָּפְצוּן claudẽtur. erũt clauſi.Vel ſecundũ alteram ſignificantiã, feſtinãter deficient, & non cognoſcetur locus eorũ ſicut ſubſiliẽtis,ſecundum R.D.in lib.ra.R. Leui in commen. Et paupertate conficientur ſicut omnes.i.ſicut omnes homines qui non pepigerunt pactum cum illis. יִקָּפְצוּן claudentur.i.claudent impii os eorum,ne clament,& occident illos.R.Moſéh, Et omnes filii hominum ſubſilient à loco ſuo. acſi dicat, Excidentur ſicut omnes qui exciduntur. Vel, ſicut omnes יִקָּפְצוּן : vniuerſi illi, quemadmodum hi יִקָּפְצוּן.R.Abrahám Peruſól,Et humiliabuntur,& excidentur in omni loco in quo inuenerit eos impius, & claudet os eorum, vt occîdat illos repente,ne forte voce ſua clament.

קָצַץ Eſt חָתַךְ כָּרַת,Incidere,præcidere, ſuccidere, Attondêre. Deuter.25.12,וְקָצַתְּה אֶת־כַּפָּהּ & præcides manũ eius.Irme.9.26,& ſuper omnes קְצוּצֵי פֵּאָה attrõſos comam.Vel dicitur à קֵץ finis,& פֵּאָה angulus, plaga,i. ſuper habitantes in fine terræ habitatæ in angulo mũdi,inquit R.D.Vide in פֵּאָה. Et in pihél, 2.Reg.18.16, קִצַּץ חִזְקִיָּה אֶת־דַּלְתוֹת הֵיכָל præcîdit Chizchiiáh ianuas templi.Pſal.129.4,Dominusiuſtus קִצַּץ עֲבוֹת præcîdit funes

impiorum.Iud.1.7,& pedes eorum מְקֻצְּצִים abſciſſi erãt. 2.Reg.24.13, וַיְקַצֵּץ אֶת־כָּל־כְּלֵי & abſcidit omnia vaſa aurea. Et rectũ eſt vt קֵץ ſit ex hac radice, quod daghés oſtendit cum pronomine : & eſt finis temporis præciſus & determinatus. Geneſ. 6.13, קֵץ finis vniuerſæ carnis venit coram me. Dani.11.6, וּלְקֵץ & in fine annorũ. Gen.4.3,& fuit,מִקֵּץ à fine dierũ. ſiue poſt finem dieru. Deuter.15.1, מִקֵּץ à fine ſeptem annorum facies remiſſionem. & ſic Tharghum, מִסּוֹף à fine. Sed ſecundũ R. D.in lib.rad.& R.Abrahám in comment. exponitur,à principio.nam quum dictio ſignificet finem,aut extremum temporis,& extremum dicatur tam de principio quàm de fine, pro vtroque ponitur. Dicit ergo,à principio ſeptem annorum facies remiſſionem.& R.Abrahám, in principio. & ſic Irme. 34.14, מִקֵּץ in principio ſeptimi anni. Illud etiam Ieſah.2.7,& non eſt קְצֵה finis theſauris eius,&c. poteſt eſſe ex hac radice, & ה redundat, inquit R.D.in lib. rad. in קְצֵה, & R.Abrahám in comment.ſicut in לַיְלָה.Idcirco eſt dictio longa. 2. Reg.19.23, & ingrediar habitaculum קְצֵהוּ finis eius.i. tẽ pli quod eſt finis graduũ, inquit R.Leui. קְצֵי vide קֵץ.

קָצַב Excidere,incidere,Tondere. Cant.4.2, Dentes tui ſicut grex הַקְּצֻבוֹת tonſarum.ſub.ouium.De ficit enim ſubſtantiuum.R.D.in lib. rad. exponit, æqualium in altitudine ſua, & mẽſura ſua, acſi fuiſſent exciſæ æqualiter. R. Abrahám, ſicut grex æquatarum ouiũ.i.quibus eſt menſura vna, acſi eſſent inciſæ alteræ ſicut alteræ.Et ſic 2. Reg.6.6,וַיְקַצֵּב עֵץ & præcîdit lignum æqualiter.Acſi dicat,& præcîdit lignum in mẽſura,vt eſſet manubrium ferro. Nomen, קֶצֶב, Præciſio æqualis,& eiuſdem menſuræ, Inciſura.1.Reg.6.25, Menſura

Menſura vna וְקֶצֶב אֶחָד & inciſio(aut inciſura)vna ambobus Cherubim.Ionáh 2.7,לְקַצְבֵי ad ſciſſuras(aut inciſiones)montium deſcendi.R.D.in commen.exponit, ad finem montium qui eſt in mari:acſi dicat, ad radices eorũ quæ ſunt pauimentũ maris. Et קֶצֶב,& קֵץ idem ſunt.Et ſic Tharghú,לְעִיקְרֵי ad radices. R.Abrahám, ad loca vbi exciſi ſunt mõtes. R.Selomóh,ad finẽ menſuræ montiũ qui fixi ſunt iuxta abyſſum, ſiue voraginẽ.

קָצָה Incidere,ſuccidere,præcidere,Decorticare.hæc enim tria,כָּרַת חָתַךְ קָצָה idem ſignificant.Chab. 2.10,conſuluiſti בֹּשֶׁת לְבֵיתֶךָ קָצוֹת עַמִּים רַבִּים pudorem domui tuæ,eo quòd ſuccideris populos multos. Eſt enim macór ex cal,inquit R.D.in lib.rad.& R.Abrahám in comment.à קָצָה.Poteſt eſſe & nomen.i. fines. Et rectũ eſt(inquit)vt coniũgatur cum dictione בֹּשֶׁת pudorem: vt ſit,cõſuluiſti pudorem ex omnibus finibus populorum.Tharghũ,בְּזַזְתָּא diripuiſti populos multos.R.Selomóh,decorticaſti. Et in pihél,Proue.26.6,מְקַצֵּה רַגְלַיִם (ſicut)ſuccíſus pedes,(ſic)iniquitatẽ bibit qui mittit verba per manũ ſtulti.R.Abrahám in commẽt.Quiſquis mittit verba per manum ſtulti, abſcidit pedes volenti ire, & non remanet illi inſtrumentum quo ambuler: ſic non eſt inſtrumentum ſtulto,vt verba quæ poſuiſti in ore illius,deferat ad locũ ad quem illum mittis: quia neſcit cõſeruare verborum ipſorũ formã, quæ poſuiſti in ore illius:& bibit iniquitatẽ in eo quod illi ſpõdet ſtultus ex verbis: tũ quia ſtultus nõ dicet verba eo modo quo iuſſiſti,neq; vt iuſſit illi reſpondẽs.Et R. D.in lib.rad.Qui mittit ſtultum, perinde eſt acſi eius pedes eſſent abſciſſi,& non poſſet ambulare,adeo vt oppus ſit mittere ſtultum in quo nulla eſt vtilitas.2.Reg.

Universidad de Deusto Biblioteca

instrumenta, dolabra vel securis maior & minor. primũ(inquit R.D.in lib.ra.& cõm.)vulgo dicitur סִימַנַט, alterum vero פְּלָנָא. Tharghũ, בְּאַזְמֵילָיָא: quia huiusmodi instrumẽta sunt similia לְאַזְמֵילִין nouaculis, inquit R.D. in cõment. R.Selomóh in commẽt. leuigabit illud dolabris. R. Ionáh scripsit per hoc indicari לְשַׁרְטוֹט regulam, vt est ea qua lineare solemus chartam: ita fabri lignarii non solum filum phœnicium, sed & regulas habent ad signandum. Et hoc sequi videtur R.Ionáh.

Aliud, מִקְצֹעַ, Angulus. Nechem.3.20, מִן־הַמִּקְצֹעַ ab angulo vsque ad ostium. Plurale masculeũ, מִקְצֹעִים. & in regimine, Iechez.46.21, ad quatuor מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר angulos atrii. Fœmineum, Iechez.41.22, וּמִקְצֹעוֹתָיו & angu li eius illi. Alia forma, Exo.26.23. Et duas tabulas facies לִמְקֻצְעֹת angulis tabernaculi. Et participiũ in hif híl, Ieche.46.22, Mensura vna quatuor ipsis מְהֻקְצָעוֹת habentibus angulos. Ad verbum sonat angulatis. R.D. in commen. participium est passiuum ex hif híl הִקְצִיעַ, & exponitur angulatis. i. habentibus angulos suos. Et dictio ista est punctata superne, & est vna è quindecim punctatis quæ sunt in Scriptura. Nomen aromatis, קְצִיעָה, Casia. Psal.45.9, Mirrha, aloes, קְצִיעוֹת casiæ. Vnde & Tharghũ pro קִדָּה casia, habet קְצִיעֲתָא. Et iam (inquit R.Dauid,) scripsimus quòd est קוֹשְׁטְ costus fœmineum, aut costum, quod est radix magni odoris, & arbuscula aromatica. & ita exponit R.Selomóh קִדָּה.

קָצַף Feruere, aut bullire ira. Gene.41.10, Parhóh קָצַף ferbuit ira contra seruos suos. Vel iratus est, excanduit. Iesah. 47. 6, קָצַפְתִּי iratus sum contra populum meum. sic 57.17. Zechar.1.15, וְקָצֵף גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף & ira magna ego irascor contra gentes. Iesa.54.9, sic iuraui

10.31, cœpit Dominus לְקַצּוֹת excidere (siue excisionem facere) in Israél. sic R.D. in lib. rad. & comment. Et in hifhíl, Leui.14.41, & proiicient puluerem, quẽ הִקְצוּ abraserunt. R.D. in lib.rad. exponit acsi dicat, Quem proficisci fecerũnt ad extremum domus, vt scopent illum, & educant extra vrbem. Et sic deducit à קָצֶה quod est finis, extremitas. R. Abrahám, quem remouerunt de extremitate eius, à קָצֶה: quia tantum extremitatem superiorem remouerũt. sic & R. Selomóh. Nomen, קָצֶה, Finis, extremitas. Exo.26.28, מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה ab extremo ad extremum. Iechez. 33. 2, מִקְצֵיהֶם de extremis suis. ק secundum normam debuerat daghessari: vel deficit מ deseruiens, pro מִמִּקְצֵיהֶם. Fœmineum, קָצֶה. Exo. 37.8, Cherúb vnus מִקָּצֶה ab extremo hinc. Et 28. 23, in duabus קְצוֹת extremitatibus. Iudic.18.2, מִקְצוֹתָם de extremitatibus (aut extremis) eorum. Alia forma, præposito מ, מִקְצָה. & in regimine, Dan.1.2, Et dedit &c. וּמִקְצָת & partem vasorum. Et 1.18, וּלְמִקְצָת & in fine dierum.

קֶצַח Species leguminis cuius granum est nigrum, Gith, Nigella. Iesa.28.25, & spargetur קֶצַח gith.

קָצַן Vnde קָצִין quod est הָרֹאשׁ וְהַמַּנְהִיג, Dux & Rector, gubernator. Iesa.3.6, קָצִין princeps (dux) eris nobis. Et 1.10, audite verbũ Domini קְצִינֵי prĩcipes Sedóm.

קָצַע In hifhíl, Radere. i. remouere lituram, & complanationem muri. Leuit. 14.41, וְאֶת־הַבַּיִת יַקְצֵעַ מִבַּיִת & domum radere faciet intrinsecus. Hinc instrumentũ quo faber lignarius dolat, & cõplanat, leui gátque lignum, id est Dolabra. Iesa.44.13, faber lignarius extendit lineam &c. faciet (.i. disponet, aptabit. R. D. in comment.) illud בַּמַּקְצֻעוֹת dolabris. vel securibus. Dixit numero multitudinis, quia sũt ad hoc opus duo

מִקְּצֹף vt non iraſcar. Iehoſ. 22.18, יִקְצֹף iraſcetur. Et in hifhíl, Deute. 9.7, הִקְצַפְתָּ אֶת יְהוָה iraſci feciſti Dominũ. Et 22, מַקְצִפִים iraſci facientes. Zechar. 8.14, בְּהַקְצִיף quum iraſci fecerunt patres veſtri me. Et in hithpahál, Ieſah. 8.21, Quum eſurierit וְהִתְקַצַּף iraſcetur. Nomen, קֶצֶף, Ira, Spuma. Nume. 16.46, egreſſa eſt הַקֶּצֶף ira. Hoſe. 10.7, כְּקֶצֶף ſicut ſpuma ſuper faciem aquarum. Irm. 10. 10, מִקְּצָפֶךָ propter iram eius. Pſal. 38.2, בְּקִצְפְּךָ in ira tua. ק cum ſeghól. Aliud, קְצָפָה, Decorticatio. Ioél 1. 7, Poſuit vitem meã in deſolationem, & ficũ meam לִקְצָפָה in decorticationem. acſi dicat, decorticata eſt ob multam ſiccitatem. Poteſt etiam exponi, in iram, aut maledictionem, inquit R.D. in lib. ra. R. Abrahám, in ſpumam: quia nihil habebat intra ſe. R. Selomóh vt Tharghum, לְמַפַּחַת נֶפֶשׁ in laqueum animæ.

קָצַר Anguſtare, arctare, Abbreuiare, Metere. Ieſah. 28.20, quia קָצַר arctum eſt ſtratum. Micháh 2. 7, הֲנִקְצַר nunquid abbreuiatus eſt ſpiritus Domini? Irme. 12. 13, Seuerunt tritica, וְקוֹצִים קָצָרוּ & ſpinas meſſuerunt. Hoſe. 10. 14, עַוְלָתָה קְצַרְתֶּם iniquitatem meſſuiſtis. Leui. 23. 10, וּקְצַרְתֶּם אֶת־קְצִירָהּ & meſſueritis meſſem eius. 1. Sem. 6. 12, קֹצְרִים קְצִיר־חִטִּים metebant meſſem triticorum. Iechez. 42. 5, & cubicula ſuperiora קְצָרוֹת arcta. Eſt tóar. Nume. 21. 4, וַתִּקְצַר & abbreuiata (vel arctata) eſt anima populi in via. R. Selomóh, Et afflicta eſt anima populi in itinere. i. propter laborem viæ, quia difficilis effecta erat illis. Et nó eſt rectum vt dicamus, & arctata eſt anima populi in via, id eſt dum eſſet in via: quũ non expoſuerit quo loco eſſet arctata. omnis enim locus in quo legeris arctationem animæ in Scriptura, exponitur qua re ſit arctata, atque afflicta, vt Iudic. 10. 16,

וַתִּקְצַר & afflicta eſt anima eius propter laborem Iſraél. Item 16. 16, quum anguſtiis afficeret eum verbis ſuis, &c. Et quicquid difficile ac durũ euenit homini quod ferre aut non cogitabat, aut nolebat, hoc verbo ſignificatur, quum additur anima. Nomen, קֶצֶר, Abbreuiatio, Afflictio, anguſtia. Exo. 6. 9, מִקֹּצֶר רוּחַ propter anguſtiam ſpiritus. Tóar, Proue. 14. 17, קְצַר־אַפַּיִם breuis iris (.i. cito iraſcẽs) faciet ſtultitiã. R. Abrahám, iraſcens omni tẽpore. R. Leui, Breuis. i. velox. acſi dicat, Qui non cõſiderat quæ facit, ſed breuiter, & ſine mora operatur, faciet ſtultitiã. Iiób 14. 1, קְצַר breuis diebus. i. breues hũs dies, & tempus. Alia forma, קְצוּרָה & קְצוּרוֹת, vt in participio paſſiuo. Et eſt inſtar בְּרוּכָה בְּרוּכוֹת à maſculeo בָּרוּךְ בְּרוּכִים quæ ſunt toarim. Et in pihél, Pſal. 102. 24, קִצַּר יָמָי abbreuiauit dies meos. Et in hifhíl, Pſal. 89. 46, הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוּמָיו breuiare feciſti dies iuuentutũ eius.

Nomen, קָצִיר, Ramus, Meſſis. Iehoſ. 3. 15, Omnibus diebus קָצִיר meſſis. Iiób 14. 9, & faciet קָצִיר ramum ſicut plantatio. ſic R. Abrahám, & R. Leui, & R. D. Hoſe. 6. 12, etiam Iehudáh poſuit קָצִיר plãtarium (vel ramum) tibi. cultui ſcilicet Behalim. Quum enim cogitarem reducere captiuitatẽ populi mei, tunc Iehudáh poſuit ramum tibi, reuerſus ad colẽdum Behalim. Iiób 18. 16, excidetur קְצִירוֹ ramus eius. Et 29. 18, & ros morabitur בְּקְצִירִי in ramo meo, ſecundum R. D. in lib. rad. & R. Leui, & R. Moſeh in cõment. Tharghum, בְּחַצְרִי in meſe mea. Pſal. 80. 12, miſit קְצִירֶיהָ ramos ſuos vſque ad mare. Tóar forma nominis prædicti, קָצִיר, inſtar שָׁרִיד. Ieſah. 17. 5, Quum collegerit קָצִיר meſſor ſegetem. Illud autem Ieſah. 17. 11, in die plantationis tuæ &c. יָד קָצִיר commotio rami in die percuſſionis infirmantis, &c.

Universidad de Deusto Biblioteca

R.D.in li.ra.ſic exponit,In die plãtationis tuæ creſces .i.multiplicaſti filios, & magnificaſti, & proſpere ceſſit in operibus tuis. At modo Dei ſalutis tuæ oblita es, & Dei fortitudinis tuæ non es recordata. Idcirco mouebitur ramus tuus in die &c.acſi dicat,quòd celeriter peribunt.Et dixit, commotio rami aut plantationis.i. plantationis fidelis,qua ab initio fuiſti plãtata, & admodum proſperum ſucceſſum habuiſti:ſed proſperitas illa deficiet,quia oblita es &c.

קָרַר Frigeſcere.Vnde קֹר & קָר & קָרָה,Frigus. Geneſ. 8.22,וְקֹר & frigus,& calor &c. Irme.18.14,aquæ alienæ קָרִים frigidæ. Nachum 3.16, in die קָרָח frigoris. Pſal.147.17, ante קָרְחוֹ frigus eius quis ſtabit? Aliud, Iudi.3.20, Et ipſe ſedebat in cœnaculo הַמְקֵרָה refrigerii .i.æſtiuo in quod flabat ventus: quod factum erat pro tẽpore æſtiuo refrigerandi gratia. Vnde & Tharghum habet,in cœnaculo domus æſtiuæ.

קָרָא Vocare, appellare, inuocare,Clamare, Legere, Occurrere,obuiam ire, Euenire,accidere, contingere. Gene.1.5, וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה & tenebram vocauit noctẽ. Pſal.34.7,iſte pauper קָרָא clamauit.Deut.17.19, וְקָרָא בּוֹ & leget in eo. Geneſ.42.38, וְקָרָאָהוּ & accidet illi mors. Iiob 4.14, pauor(.i.id quod timui) קָרָאַנִי euenit mihi. Ieſah.43.22, & non אֹתִי קָרָאתָ me inuocaſti Iahacob. Irme.36.14, volumen אֲשֶׁר קָרָאתָ בָּהּ in quo legiſti. Hoſe.11.1,ex AEgypto קָרָאתִי לִבְנִי reuocaui filiũ meum. Ieſah.41.9,קְרָאתִיךָ vocaui te.Irme.6.30, קָרְאוּ לָהֶם vocauerunt eos. Deuter.25.8,וְקָרְאוּ לוֹ & vocabunt eum. Iudic.14.15,קְרָאתֶם לָנוּ vocaſtis nos. Geneſ.29.35, קָרְאָה שְׁמוֹ vocauit nomen eius Iehudáh.Et 16.11,& paries filium, וְקָרָאת & vocabis &c. Deute.31.29,וְקָרְאוּ אֶתְכֶם & eueniet

vobis malum.ת eſt loco ה. Et ſunt qui ita exponunt illud Ieſa.60.18, וְקָרָאת יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיִךְ &eueniet ſalus muris tuis.At rectum eſt vt ſit ſecundæ perſonæ,& ſecũdum priorem ſignificantiam,hoc eſt,& vocabis(ô Siión)ſalutem muros tuos,& portas tuas laudem.R.Abrahám in cõmen. Sũt qui exponũt,Et eueniet ſalus,vt Deut. 31,&c.paulo ſuprà citatum.Alii exponunt,Et clamabit ſalus ad muros tuos.At rectũ eſt vt exponatur,Et vocabis, ô Siión, ſalutẽ muros tuos,& portas tuas laudẽ. Tharghum,Et eueniẽt redemptiones muro tuo,& ſuper portis erunt laudantes.Ieſah.7.14,& pariet filium, וְקָרָאת שְׁמוֹ & vocabit nomẽ eius Himmanuél.ſic Tharghũ, וְתִקְרֵי.R.Selomóh,Spiritꝰ ſanctus requieſcet ſuper eũ,& vocabit &c.R.Abrahám & R.D.in cõmen.& vocabit ipſa puella. Ioél 2.32, quos Dominus קֹרֵא vocat. Chabac.2.2,קוֹרֵא בוֹ legens in ea. Pſal.99.6,קֹרְאִים clamabant ad Dominum. א quieſcit. Et ſic חֹשְׂאִים, vide Et 86.5,omnibus קֹרְאֶיךָ inuocantibus te. Ieſa.51.19,duo hæc קָרְאָתַיִךְ eueniũt tibi. Eſt cum motu א,inquit R.D. in lib.rad. & cõment. Eſtér 5.12, ego קָרוּא לָהּ inuitatus ab ea cũ rege. Ieche.23.23,principes וְקָרוּאִים,id eſt מְזֻמָּנִים magni,magnates,maiores. 1.Semu.9.13, poſtea comedent הַקְּרוּאִים maiores. Tharghum, זְמִינַיָּא parati, ſcilicet ad edendum. Et ſic R.D.in cõment.qui inuitati ſunt, & parati ſunt ad comedendum ibi.R.Selomóh,in loco accubitus magnatum. Ex accubitu enim, qui eſſet magnus agnoſcebatur. Nume. 26.9, קְרוּאֵי maiores congregationis.Scribitur cum ו,& legitur cum י. Eſt enim duplex lectio קְרוּאֵי,& קְרִיאֵי, quod eſt nomen tóar, & idem ſignificant.Et ſic 1.16,iſti קְרוּאֵי maiores congregationis.1.Sem.3.8,& addidit Dominus קְרָא שְׁמוּאֵל vocare Semuel.Ieſa.1.13,קְרָא מִקְרָא vocare vocationẽ.Irm.

11.14, in tempore קְרָאָם clamandi eos(.i.quo clamauerint)ad me.Deuter.4.7,in omni קָרְאֵנוּ clamare noſtro ad eum. 2.Reg.5.7,בִּקְרֹא quũ legiſſet rex Iſraél אֶת־הַסֵּפֶר literas,ſcidit veſtimenta ſua. Pſal.141.1,בְּקָרְאִי־לָךְ quum clamauero ad te.1.Semu.22.11,לִקְרֹא ad vocandum. Iudic.8.1,cur hoc feciſti nobis,לְבִלְתִּי קְרֹאת לָנוּ vt non vocares nos? Venit more definentium in ה,inquit R.D. in Michlól. Ieſah.29.11, קְרָא־נָא זֶה lege quæſo hunc. Et 58.1,קְרָא בְגָרוֹן clama in gutture.Pſal.50.15,וְקָרְאֵנִי & inuoca me. 1.Reg.1.32, קִרְאוּ־לִי לְצָדוֹק vocate ad me Sadóc. Ioél 3.9,קִרְאוּ־זֹאת prædicate hoc in gentibus. 1.Reg.21.9,קִרְאוּ־צוֹם prædicate ieiunium. Exod.2.20,קְרָאֵן לוֹ voca te eũ. Ruth 1.20,קְרָאֵן לִי מָרָא vocate me Marà. In priori, א eſt cum ſeghól,& eſt cum vno duntaxat ſigno fœmineo,quod eſt נ.In altero,cũ duob',נ & ה,quod eſt in potentia pronuntiationis, inquit R.D.in Michlól. Pſal.18.4, אֶקְרָא יְהוָה inuocabo Dominum. Irme.7.13, וָאֶקְרָא & vocaui vos.Pſal.86.7,אֶקְרָאֲךָ inuocabo te.Prou.20.6, multitudo hominum יִקְרָא prædicabit vnuſquiſque miſericordiam eius:(.i.prædicabit,& dicet miſericordiam eius,& opus bonum quod facit,) & virum fidelitatum quis inueniet? acſi dicat,virũ qui faciat miſericordiam fideliter & veraciter propter Deum, non vt ſe magnificet & iactet in oculis creaturarum, quis inueniet? q.d.difficilis eſt inuẽtu.Et 27.16,&(ſicut)vnguentũ dexteræ ſuæ יִקְרָא prædicabit.quod eſt vnguentum aromatarii,& quod factum eſt dextera ipſius.Dani.10.14, vt faciam te intelligere quod יִקְרֶה continget populo tuo.eſt cum ה. Gene.42.4,פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן ne forte accidat illi mors. Et 24.57,נִקְרָא לַנַּעֲרָה vocemus puellam. Ieſah.65.24, antequam יִקְרָאוּ clament,ego exaudiam.

diam. Hoſe.11.7,וְאֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ & excelſum inuocabunt eum.redundat(eum.) Prouer.1.27,tunc יִקְרָאֻנְנִי inuocabunt me.Prius נ redundat.Irme.3.19,אָבִי תִקְרָאוֹ־לִי patrem mi vocabis me. vel,vocabitis me. Eſt enim duplex lectio, תִקְרָאִי, & תִקְרָאוּ. idcirco ſcribitur cum ו, & legitur cũ י. Exod.1.10,כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה quũ contigerint bellũ. pro, bella & bella, vt exponit R.D. in lib.rad. Ieſa.41.22,quæ תִקְרֵינָה cõtingẽt.deficit א. Ruth 1.20,ne תִקְרֶאנָה לִי vocetis me Nahomí. Et in hifhíl,Irme.32.23,וַתַּקְרֵא אֹתָם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת & euenire feciſti eis omne malum hoc. Et in nifhál,Deut.28.10,quia nomen Domini נִקְרָא inuocatum eſt ſuper te.Exo.5.3,נִקְרֶא occurrit nobis. Eſtér 4.11,non נִקְרֵאתִי fui vocata. 2.Semu.1.6, נִקְרֵיתִי forte fortuna veniendo,caſu veni in monté Ghiboáh . Prius eſt macór perfectum, cui ſimile habes in שָׁאַל in nifhál : alterum verò præteritum , ſecundum morem definẽtium in ה,ſicut נִגְלֵיתִי à גָּלָה, inquit R.D. in Michlól & lib.rad.& commen. vbi exponit,fortuito veni, quia neſciebam me illum inuenturum illic. Ieſah.48.2,נִקְרְאוּ vocati ſunt. Eſtér 6.1,& fuerũt נִקְרָאִים lecta coram rege.Ieſah.48.1,הַנִּקְרָאִים qui vocamini nomine Iſraél.Gene.2.23,לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה propter hoc vocabitur viriſſa. Ieſah.1.26,poſthac יִקְרֵא לָךְ nomen erit tibi Ciuitas iuſti. Deuter.22.6,quum יִקָּרֵא occurrerit nidus auis.Gene.48.6,יִקָּרְאוּ vocabũtur. Et in pihél,Ieſah.48.12,Iſraél מְקָרְאִי vocatus meus.i.appellatus à me. Iſraél.eſt participiũ paſſiuum. Et in puhál,Ieſah.48.8, & præuaricans ab vtero קָרֹא לָךְ vocatur nomen tibi.

Tóar,קְרִיא,& plurale קְרִיאִים quære in participio paſſiuo cal,Nume.26.9. Nomen,מִקְרָא,Conuocatio,Locus in quo congregantur homines qui conuocantur,

Scriptura etiam ſancta hoc nomine appellatur, quòd legi debeat. Exod. 12.16, & in die prima מִקְרָא־קֹדֶשׁ cõuocatio ſanctitatis. Eſt enim nomen ſubſtãtiuum, inquit R. Selomóh & R.D. Nechem. 8.8, & legerũt in libro legis Dei &c. & intellexerũt בַּמִּקְרָא in ſcriptura. Leuit. 23.2, ſolennitates quas vocabitis מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ cõuocationes ſanctitatis. Ieſah. 4.5, & creabit &c. & ſuper מִקְרָאֶיהָ loca cõgregationis eius nubẽ per diem. i. ſuper loca in quibus congregantur, inquit R.D. in lib. rad. In cõment. verò exponit, Ab initio manſit nubes gloriæ in tabernaculo, & in domo ſanctuarii: ſed quando reuertetur captiuitas, cõſpicietur nubes gloriæ ſuper domibus ſapientũ, magnatũ, & miſericordiũ, ſiue proborũ. Et hoc eſt quod dixit, Super omnẽ locũ montis Siiõn, & ſuper מִקְרָאֶיהָ loca cõgregationis eius, nempe Siiõn: ſic dicta, quòd vocetur illuc cógregatio corã ſapientibus. Alia forma, קְרִיאָה, Vocatio, lectio, prædicatio. Ionáh 3.2, וְקְרָא אֶלֶיהָ אֶת־הַקְּרִיאָה & prædica in ea prædicationẽ quã ego loquor tibi. Tharghum, Et propheta in ea prophetiã. Aliud, קְרָאָה, Occurſus. nõ niſi in regimine inuenitur. Hamós 4.12, præpara te לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ in occurſum Dei tui. Num. 22.34, לִקְרָאתִי in occurſum mei. Et קוֹרֵא eſt Perdix. Irm. 17.11, קֹרֵא perdix collegit, & nõ peperit, faciens diuitias, & non in iudicio. i. ſicut perdix colligit alterius auis oua, & cubat ſuper ea acſi eſſent ſua, & non parit: ſic qui facit diuitias, & non in iudicio. Sunt qui exponũt de perdice maſculeo, qui cubat ſuper oua quæ peperit perdix fœmina: & hoc eſt, Et non peperit: quia ipſe non parit oua. Et verum eſt quòd maſculus ſicut & fœmina cubat ſuper oua: & quia eſt nomẽ ſpeciei, vtrunque comprehendit ſexum.

קָרַב Appropinquare, accedere, Offerre, Bellare. Geneſ. 20.4, nõ קָרַב אֵלֶיהָ appropinquauit illi. Deuter. 25.11, וְקָרְבָה & appropinquauerit vxor vnius. vice participii ponitur tóar. Pſal. 27.2, בְּקָרֹב dum appropinquãt mihi. Vel, quum bellant aduerſum me. Sunt (inquit R.D.) qui exponunt, Quum pugnãt &c. Exod. 36.2, לְקָרְבָה vt accederet ad opus. ק cum camés chathéph. Et 40.32, וּבְקָרְבָתָם & quum accedẽt ad altare. eſt vt וּבְקָרְבָם, inquit R. Selomóh in cõmen. i. quãdo appropinquabunt. Ieſah. 65.5, qui dicunt, קָרַב אֵלֶיךָ ſta apud te, ne appropinques mihi. Ita exponit R. Selomóh & R. Abrahám & R.D. in cõment. Et trãſitiuum ſecundum R.D. in lib. rad. 2. Reg. 16.12, וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּזְבֵּחַ offerre fecit (ſub. oblationem ſuam) rex ſuper altare. Vel eſt intranſitiuũ, pro, & acceſſit ad altare. עַל pro אֶל. Idem ſcribit in comment. Et quia omnia alia in binián cal ſunt intranſitiua, poſterior expoſitio recta eſt. Iehoſ. 3.4, ne תִּקְרְבוּ appropinquetis illi. Et in nifhál, Exod. 22.7, וְנִקְרַב & accedet. Et in pihél, Ieche. 36.8, קִרְבוּ לָבוֹא appropinquauerunt vt veniant. Eſt verbũ intranſitiuũ hoc loco, inquit R.D. in lib. rad. & comment. Hoſe. 7.6, quia קֵרְבוּ כַתַּנּוּר לִבָּם accedere fecerũt ſicut clibanum cor ſuum. i. accedere fecerunt cor ſuũ accenſum vt clibanus ad opus malum. acſi dicat, Ad male cogitandum poſuerũt cor ſuum, vt malum quod cogitauerunt, perficerent. R. Selomóh, quia præparauerũt cor ſuum in opere inſidiarum, quod erat vt clibanus quem ſuccendunt ad coquendum. Tharghum intranſitiue vertit, Acceſſerunt ad conſiliũ peccatorum. Imperatiuum inſtar פָּעַל, quanquã ק eſt cum cames, propter ר literam quæ non recipit daghés: vt Iechez. 37.17, קָרֵב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לָךְ

& appropinquare fac illa vnum ad vnum tibi. Iiób 31. 37, tanquam ducem אַקְרִבֶנּוּ appropinquare faciã illum.

Et in hifhíl, Exod. 14.10, & Parhoh הִקְרִיב appropinquare fecit, ſub. מַחֲנֵיהוּ caſtra ſua. Eſt enim tranſitiuum, inquit R.D. in lib. rad. & R. Abrahám in cómen. vbi ſcribit, הִקְרִיב in tota Scriptura eſſe verbum tranſitiuum. R. Selomóh, Erat ſcribẽdum קָרַב. Quid eſt וַיַּקְרֵב eſt appropinquare fecit ſeipſum. Scribit tamen R. Dauid poſſe eſſe intranſitiuum. Et Gene. 12.11, quum הִקְרִיב appropinquaſſet vt ingrederetur AEgyptum: R. Abrahám ſcribit, Quũ appropinquare feciſſet turmam ſuã. Vel eſt (inquit) ex verbis intranſitiuis, quia inueniuntur verba tranſitiua & intranſitiua. Leuit. 23.16, וְהִקְרַבְתֶּם & offeretis oblationem nouam. Et 3.7, ipſe מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ offert oblationem ſuã. Num. 3.4, בְּהַקְרָבָם quum offerrent ipſi ignem alienum. Et cum י, Nume. 26.61, בְּהַקְרִיבָם. Exod. 28.1, הַקְרֵב accedere fac. Malachi 1. 8, הַקְרִיבֵהוּ offer illud. Leuit. 7.3, & omnem adipem eius יַקְרִיב offeret. Et 8.6, וַיַּקְרֵב & accedere fecit Moſéh. Tóar, 1. Semu. 17.41, ambulans, וְקָרֵב & appropinquãs. Nume. 1.51, & extraneus הַקָּרֵב qui acceſſerit. Deuter. 20.3, vos קְרֵבִים propinqui eſtis (appropinquatis) hodie prælio.

Alia forma, Gene. 45.10, & eris קָרוֹב propinquus mihi. Exod. 13.17, quia קָרוֹב הוּא propinqua eſt. Ieſah. 57.19, longinquo וְלַקָּרוֹב & propinquo. Et 33.13, קְרוֹבִים propinqui. Deuter. 4.7, cui ſint dii קְרֹבִים propinqui. Et 21.6, הַקְּרֹבִים qui propinqui ſunt occiſo. Geneſ. 19.19, ciuitas hæc קְרֹבָה propinqua. Iechez. 22.5, הַקְּרֹבוֹת quæ propinquæ, & quæ longinquæ. Nomen, קְרָבָה, Propinquitas, Appropinquatio. vt בְּרָכָה. Ieſa. 58.2, קִרְבַת appropinquationem Dei. Pſa. 73.28, קָרְבַת appropinquatio Dei, mihi

bonum. Aliud, קָרְבָּן, Oblatio. Et ſunt quinque cum camés, & ב cum raphéh, vt eſt annotatum in Miſráh. Leuit. 1.2, homo quum obtulerit ex vobis קָרְבָּן oblationem. Et 7.14. Idem 17.4, Et 27.9 & 11. Et cum ה, Iechez. 40.43, caro הַקָּרְבָּן oblationis. Reliqua ſunt cũ pathách, & ב cũ daghés, Nume. 31.50, & obtulimus אֶת קָרְבַּן oblationem Domini. Et ף cum ſúrec, Nechem. 13.31, וְקָרְבָּנָי & ad oblationẽ. Leuit. 1.2, offeretis קָרְבָּנְכֶם oblationem veſtram. Aliud, קָרַב, Bellum, prælium. Iiób 38.23, ad diem קְרָב belli. Pſal. 55.22, וְקֶרֶב לִבּוֹ & ad præliũ cor eius. ſubauditur enim ל, ſecundum R. Selomoh & R.D. in cómen. Et ר litera eſt cum camés chathéph vice camés lati, euphoniæ gratia. Vel eſt altera ſpecies, inquit R. Dauid, nempe קְרוֹב cũ chólem: quod propter maccaph mutatum eſt verſu 19, in camés chathéph, מִקְרַב־לִי bello (quod eſt) mihi. Pſal. 68.31, קְרָבוֹת prælia. Aliud, קֶרֶב, Medium, Venter, ſic appellatus, quòd ſit in medio corporis. & metaphorice nonnunquã Cogitatio. Pſal. 64.7, וְקֶרֶב אִישׁ & intimũ vniuſcuiuſque, & cor profundum. R.D. in cóment. acſi dicat, Quicquid poteſt homo ſcrutari, & inueſtigare corde ſuo, & omnis profunditas cogitationum, quicquid poteſt excogitari קֶרֶב אִישׁ intimo viri, totum eſt in conſiliis, aut cogitationibus eorũ: quia nõ poteſt eſſe aliquid cuipiã profundius his quæ ſunt in conſiliis ac cogitationibus cordis. R. Selomóh, Et cogitatio vniuſcuiuſque. Gen. 45.6, בְּקֶרֶב in medio terræ. Leui. 3.3, adipem operiẽté אֶת הַקֶּרֶב inteſtinum. aut ventrem. Exod. 12.9, וְעַל־קִרְבּוֹ & cum inteſtino (vel vẽtre) eius. עַל enim ponitur vice עִם, inquit R. Abrahám in cóment. 1. Reg. 17.21, reuertatur quæſo anima pueri huius עַל־קִרְבּוֹ in viſceribus eius. Gene. 24

3,habito בְּקִרְבּוֹ in medio eiº. Et 18.12,& risit Saráh בְּקִרְבָּהּ intra sese.i.in medio cordis sui.

קָרָה Contignare, Tignis, tecta coniungere, & operire, Contingere, euenire, vsuenire, Occurre-re. Estér 4. 7, & narrauit ei Mordochái quicquid קָרָהוּ contigerat sibi. Quæ sunt cũ א, quære in קָרָא. Gen. 44. 29, וְקָרָהוּ & cõtinget(eueniet) illi mors. Deut. 25. 18, קָרְךָ occurrit tibi. Futurũ quære in nomine מִקְרֶה, & in קָרָא.

Et in pihél, Nechem. 3. 3, Ipsi קֵרוּהוּ contignauerunt eam. i. posuerunt trabes, & ordinauerũt super portam, vt exponunt R. Selomóh & R. Abrahám in commen. Et p quod secundum normam debuerat esse cum chi-ric, habet seri propter ר quod non susci pit daghés. Psa. 104. 3, הַמְקָרֶה qui contignat aquis cœnacula eius. vel su-periora eius. i. nubes superiores quæ sunt veluti conti-gnatio super terram, ait R. D. in comment. 2. Para. 34. 11, וּלְקָרוֹת אֶת הַמְּחִתִּים & ad contignandum domos. Et in hifhíl, Gene. 27. 20, Quia הִקְרָה occurrere fecit Domi-nus &c. R. Selomóh, præparauit. Nume. 35. 11, וְהִקְרִיתֶם & constituetis vobis ciuitates. Est enim verbũ deductum à קִרְיָה ciuitas, inquit R. D. in lib. ra. & R. A-brahám in comment. R. Selomóh, & præparabitis. Ge-nes. 24. 12, הַקְרֵה־נָא לְפָנַי occurre quæso ante me. Vel, obuiam venire fac. Tharghum זַמִּין præpara núc. Et in nifhál, נִקְרֵיתִי, & יִקָּרֶה quære in קָרָא in nifhál. Futu-rum defectiuum, Nume. 23. 4, וַיִּקָּר & occurrit Deus ipsi Bilhám. R. Selomóh scribit esse verbum vituperii: acsi dicat, Cum duritia, & contemptu apparuit illi. Illud autẽ 1. Sem. 28. 10, si יִקָּרֶךָ cõtinget tibi punitio &c. secũ-dũ normã debuerat esse cum camés יִקָּרֶךָ, ex nifhál: acsi dicat יִקָּרֶה לָךְ. Et rectum est (inquit R. D. in li. rad.) vt sit

ex cal, & est cum daghés euphoniæ gratia, sicut dictum est de מִקְּדֶשׁ in קָדֶשׁ. Idem scribit in commen. Nomé vniuersale, præposito מ. Eccles. 10. 18, Propter pigritias inclinabit se (vt cadat) הַמְקָרֶה contignatio. Acsi dicat, Inclinabuntur tigna vt cadant, propter iugem stilla-tionem quæ est super illis. Aliud, קוֹרָה, Tignum. 2. Reg. 6. 5, vno cadere faciente הַקּוֹרָה tignum. vel trabẽ. Gene. 19. 7, venerunt in vmbra קֹרָתִי tigni mei. Cant. 1. 17, קֹרוֹת tigna domorum nostrarum cedrina. Aliud, קִרְיָה, Ciuitas. Deuter. 2. 37, non fuit קִרְיָה ciuitas. Psalm. 48. 3, קִרְיַת ciuitas regis. Iesah. 29. 1, קִרְיַת חָנָה דָוִד ciuitas in qua mansit Dauid. ת est loco ה, vel est in regimine, & deficit הַנִּסְמָךְ, inquit R. D. in lib. rad. Et in comment. קִרְיַת (inquit) non est coniunctum, sed ת est loco ה absolu-luti, sicut Leuit. 8. 26, חַלַּת מַצָּה אַחַת, pro חַלָּה. & Psal. 58. 5, חֲמַת לְמוֹ, pro חֲמָה. At R. Abrahám in comment. scribit esse in regimine, & deficere dictionem אֱמֶת veritatis, aut fidei. i. fidelis, aut quippiã simile: vt sit, ciuitas fide-lis &c. Vel sic est cõsuetudo linguæ, vt dictionem in re-gimine existentem iungat præterito, vt Hose. 1. 2, חַלַּת דִּבְרֵי יְהוָה. R. Selomóh, Ciuitas quæ fuit ædificata in ciui-tate in qua mansit Dauid. Duale, Irme. 48. 1, Capta est קִרְיָתַיִם Chiriathaím. sed rectum est vt sit nomen vr-bis ex vrbibus Moáb: & sic meminit illius in narratio-ne vrbium Moáb eodem capite, versu 22, Et super Chir iathaím, & super Beth ghamúl, & super Bethmehon, & super קְרִיּוֹת Cherióth. Et 41, Capta est הַקְּרִיּוֹת Cheri-óth. (ר cũ chiríc, & י cũ daghés). i. vnaquæque ex vrbib. est enim plurale. Sed vt inquit R. Dauid, est nomen vr-bis Moáb, licet scriptum sit cum ה notificatiuo, quod propriis nominibus iungi non solet, nisi forsan raríssi

me:vt Iud.8.10, בְּקַרְקֹר in Carcór,quod eſt ſicut בְּחַקַּרְקֹר, quia ב eſt cum pathách,quod habet in potentia ה notificatiuum.Et venit cum ת loco ה ſigni fœminei,aut radicalis literæ ה,inquit R.D.in lib.rad. Prouerb.8.3, לְפִי קָרֶת in oſtio ciuitatis.Appellat oſtium פִּי os,metaphorice.Vt enim verbum ex ore,itidem & homines è ciuitate egrediũtur. Alia forma & ſignificatio, מ præpoſito,מִקְרֶה,Accidens,euentus, contingentia.1.Semu.6.9, מִקְרֶה הוּא accidẽs eſt. Eccle.3.19, כִּי מִקְרֶה בְנֵי הָאָדָם וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם(tria hæc,ſunt cum ſeghól,& abſoluta) Quia euentus filiorum hominum, & euentus animalis,& euentus vnus eis. R.Selomóh in commen. Dedit Deus euentũ filiis hominum, & euentũ animali,& euẽtum eundem dedit vtriſque.R.Abrahám,Hic verſus eſt ſecundũ cogitationes filiorũ hominũ qui nõ habẽt ſapientiã,nec intelligentiam, qui videntes accidens vnum eſſe homini, & animali, putarunt illa habere eundem ſpiritum,nec præſtare hominem animãtibus cæteris. Ruth 2.3, וַיִּקֶר מִקְרֶהָ & accidit accidẽs eius.

Alia forma,Leuit.26.21, Et ſi ambulaueritis mecum קֶרִי per accidens.fortuitu. Et 24, ambulabo etiam ego vobiſcum בְּקֶרִי per accidens.forte fortuna, ſiue fortuitu.acſi dicat, Si dixeritis quòd flagella quæ adduco ſuper vos,forte fortuna eueniunt &c. Tharghum, בְּקַשְׁיוּ dure.R.Abrahám in comment. dictio קֶרִי,vt nonnulli dicunt, ſignificat robur & victoriam:vt quum quiſpiam roborat cor ſuum,& non pauet ſuperari, aut vinci.Et non eſt illi ſimilis dictio in Sacris literis.& ſecũdum iſtos verti poteſt,pertinaciter.Alii exponũt,accidentaliter,ſiue forte fortuna. Et ſecundum vtranque expoſitionẽ,in קֶרִי deficit ב: & ſic eſt בְּקֶרִי in ſecũdo exemplo.

emplo.Vel ſubaudiendum eſt הֲלִיכַת ambulatione pertinaci,aut continenti. R.Menachém(vt refert R.Selomóh)deducit à יָקַר prohibere:vt Prouer.25.17, יְקָר רַגְלְךָ prohibe pedem tuum.Cui aſtipulatur & Tharghũ,habens(vt dictum eſt)dure.Et eſt ſenſus, Et indurant corſuum prohibendo ne mihi appropinquent.

קָרַח Decaluare,depilare caput.Michàh 1.16, קָרְחִי וְגֹזִּי decalua te,& tonde te.Sunt ex cal actiuo intranſitiuo. Leuit.21.5,non יְקָרְחוּ קָרְחָה decaluabunt(ſub. ſuper mortuo,more Chaldæorũ)caluitium in capite ſuo. In margine ſcribitur ſine ה,יִקְרְחוּ. Et in nifhál, Irmeme.16.6,Et nõ יִקָּרֵחַ לָהֶם caluitiũ erit(vel fiet)pro eis. Vel,& nõ decaluabit ſe quiſpiã propter eos. Et in hifhíl,Ieremiæ.27.31, וְהַקְרִיחוּ & decaluabũt ſuper te caluitiũ.Erat indiciũ luctus decaluatio. In קָרְחָא, א eſt loco ה.Ieche.29.18,caput מְקֻרָּח decaluatum. Toar.Leuit.13.40, Et vir quum depilatum fuerit caput eius, מְקֻרַּח הוּא caluus eſt. Nomen,קָרְחָה,Caluitium.Deute.14.1,non incidetis vos, neq; ponetis קָרְחָה caluitiũ inter oculos veſtros. Alia forma. Leuit.13.42, Et ſi fuerit in בַּנַּבַּחַת in loco decaluato,vel caluitio.ſiue in loco in quo non ſunt pili.nam iuxta R.D.in lib.rad.in radice נבח, hoc pacto differũt:quia נַבַּחַת eſt locus in quo non ſunt capilli ſiue pili:ſed קָרַחַת eſt locus in quo fuerunt capilli,ſed decaluatus & depilatus eſt.quæ differẽtia liquidò cõſtat ex paulo præcedenti contextu. At iuxta R.Abrahám,קָרֵחַ eſt cuius vertex capitis eſt depilatus, נִבֵּחַ is cuius frõs eſt depilata. R.Selomóh, depilatio verticis verſus faciem,eſt נַבַּחַת:depilatio vero quæ eſt hinc & inde(.i.ante & retro)eſt קָרַחַת.Michàh 1.16,dilata קָרְחָתְךָ caluitium tuum ſicut aquila. Aliud, קָרַח, Glacies,

שׁשׁ,Cryſtallus.Iob 6.16,qui(torrentes)denigrantur מִפָּנָיו קָרַח à glacie. vel, propter glaciem. Et 37.10,à flatu Dei dabit קֶרַח glaciem.Vel ſic, A voluntate Dei dabitur glacies. Tharghum, A verbo (.i.iuſſu)Dei dabitur glacies.R.Leui,à voluntate Dei.R.Abrahám Peruſól, A volũtate, & ordine voluntatis Dei datur glacies ſuper terrã tempore quo cõgelantur aquæ,vel ros,& ſtillæ nocturnæ,tẽpore quo deſcendunt paulatim paulatim,efficítque vt ſit glacies,quæ poſtea liquefacta, defluit,ac decurrit. Pſal.147.17, mittit קַרְחָיו glaciem ſuã.

קָרַם Tegere carnem pelle. Iechez.37.6, וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר & operiam vos pelle.Et 8, וַיִּקְרֹם עֲלֵיהֶם עוֹר & operta eſt ſuper eos cutis.Eſt enim intranſitiuum, ſuprà vero tranſitiuum, vt ait R.D.in lib.rad.& cõment.

קֶרֶן Cum ſex punctis,eſt Cornu.& per tranſlationẽ, Fortitudo,poteſtas,regnum.1.Semu.2.10, & exaltabit קַרְנוֹ cornu chriſti ſui.Irme.48.25, נִגְדְּעָה קֶרֶן מוֹאָב fractum eſt cornu Moab.Ieſoſ.6.5, בְּקֶרֶן cum cornu arietis.Dani. 8.8, fractum eſt הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה cornu magnũ. 1.Semu.2.1, רָמָה קַרְנִי exaltatum eſt cornu meum in Domino.R.Dauid, fortitudo appellatur cornu, quòd ſit locus altior qui ſit in animali : & etiã fortitudo eius, quemadmodum dictum eſt Deuter.33.17,His populos cornu petet.Et de homine metaphorice dictũ eſt, acſi dicat,exaltauit caput meũ:iuxta illud Pſal.27.6,Et nũc exaltabit caput meũ ſuper inimicos meos. Duale,Habacuc 6.13,Accepim' nobis קַרְנַיִם cornua.Chab.3.4, קַרְנַיִם cornua à manu eius ei.Vel potius,ſplendores.ſic R.D. in lib.ra.& R.Abrahám, & R.Selomóh in cõm.Dixit enim in principio,Et ſplẽdor ſicut lux erit:& idem repetens aliis verbis, ait, ſplendores &c. Item p cum ſe-

ua, quanquam eſt duale. Dani. 8. 3, & ei קְרָנַיִם וְהַקְּרָנַיִם cornua,& cornua excelſa. Plurale, Deuter.33.17, גְּבֹהוֹת & cornua vnicornis cornua eius. Plurale fœmineum, Exo.29.12, ſuper קַרְנֹת cornua altaris. Irme. 17.1, וּלְקַרְנוֹת & in cornibus altaris. Abſolutum, Iechez. 43.15, הַקְּרָנוֹת cornua quatuor. Verbum in cal, Exo.34. 29, Et Moſéh neſciebat quòd קָרַן ſplenderet cutis vultus ſui. Inſtar enim cornuum, è facie illius egrediebantur ſplendores , aut radii ſplendentes. Vnde R. Abrahám in comment.hoc modo ſcribit, Neſciebat &c. eo quòd apparuit gloria ante faciem illius: idcirco ſplendere fecit eum ſecundum ſplendorem firmamenti. Et ſic ſuprà Chab.3.4, קַרְנַיִם. R.Selomóh ſcribit quòd lucem emittebat inſtar cornu. Et Tharghũ, Et neſciebat quòd creuiſſet ſplẽdor gloriæ faciei ſuæ. Altera ſignificatio in hifhíl, Pſa.69.32, iuuencus מַקְרִין cornificans.

קָרַס Eſt כָּפַף כְּרַע, Incuruare. Ieſaí.46.2, קָרְסוּ כָרְעוּ uauerũt ſe, incuruauerũt ſe pariter. Vtrunq; verbum idem ſignificat. Tharghũ, אִתְקְצִיצוּ וְאִתְקְטִיפוּ ſuccíſi ſunt, excíſi ſunt. Et 1, כָּרַע בֵּל קָרַס נְבוֹ curuauit ſe Bél, incuruauit ſe Nebó. Hinc dicitur קֶרֶס, aut קָרֵס, Vncinus curuus. Exo.26.33,& pones velũ ſubter הַקְּרָסִים vncinos,

קָרַע Scindere, rumpere, Aperire. 1.Semu.15.28, קָרַע יְהוָה אֶת מַמְלְכוּת ſcidit Dominus regnum Iſrael. Irm.22.14, וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנָי & aperiet ei feneſtras. Vbi חַלּוֹנִים ponitur pro חַלּוֹנִים , inquit R. Dauid in comment. & Michlól,& lib.rad.2.Reg.5.8, vt quid קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ ſciſti veſtimenta tua? Dicitur & de loquacibus, qui ob multitudinem loquendi continuationẽ videntur carnem ſcindere, ait R.D. vt Pſal.35.15, קָרְעוּ aperuerunt (ſub.os ſuũ præ multitudine riſus) וְלֹא דָמּוּ & nõ ſiluerũt. ſub.à ſuo

risu,siue derisione sua. Vel, oblocuti sunt contra me, acsi carnem meam scinderent. R. Ioseph, Sciderunt, sub.illud quod nequibat fuere. R. Abraham, Dixit metaphorice, Sciderunt carnem meam: quia loquebantur mala de illo. R. Selomoh, Si scidissent carnē meā, sanguis meus non fluxisset in terram, quum cæderent faciem meam. R. Himmanuél, Sciderunt cor meum, quanquā ex illo nō eduxerūt sanguinem. Et sic est scisio cordis absque sanguine: & erit דָּמוּ verbū à דָּם quod est sanguis, significans sanguinem fundere. Vel, scinderunt cor meum, & non siluerunt, id est nō cessauerunt illud scindere. à דָּם. 1. Reg. 11.31, קָרַע scindo. 2. Semu. 15.32, קָרוּעַ כֻּתָּנְתּוֹ scissus tunica sua. 1. Reg. 11.11, קָרַע אֶקְרַע scindendo scindam regnum. 2. Semu. 3.31, אֶת־הַמַּמְלָכָה scindite vestes vestras. Irme. 4.30, quū תִּקְרְעִי בַּפּוּךְ עֵינַיִךְ scideris stibio oculos tuos. Et in nifhal, 1. Reg. 13.3, ecce altare נִקְרַע scissum est. Nomen, קֶרַע, Scissio. 1. Reg. 11. 30, & scidit illam in duodecim קְרָעִים scissiones. i. partes. Prouerb. 23.21, וּקְרָעִים & scissiones (. i. vestes scissas) induere faciet dormitatio.

קָרַץ Excidere, succidere, Annuere, siue innuere. Proverb. 10.10, קֹרֵץ עַיִן Innuens oculo. Et 16.30, קֹרֵץ שְׂפָתָיו innuens labiis suū perfecit malū. Et in puhal, Iob 33.6, Eluto קָרֻצְתִּי excisus sum. i. formatus. Nomen, Irme. 46.20, קֶרֶץ מִצָּפוֹן excisio ab Aquilone venit. sic R. Selomoh & R. Dauid, Significat etiam iugulationem, & occisionem, apud doctores Hebræorum, vt in Misnah &c.

קֶרֶשׁ Est לוּחַ, Tabula. Exo. 26.18, Et facies אֶת־הַקְּרָשִׁים tabulas. Et 16, Duo cardines לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד tabulæ vni &c. Sic facies omnibus קְרָשֵׁי tabulis. Iechez. 27.6,

קַרְשֵׁךְ tabulam tuam fecerūt eburneam. i. transtra tua, hoc est tabulas super quas sedent remiges.

קִשֵּׁשׁ Colligere, congregare. In pohél, Exo. 5.7, Ipsi ibunt, וְקִשְּׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן & colligent sibi paleam, 1. Reg. 17.10, מְקַשֶּׁשֶׁת עֵצִים colligēs ligna. Exo. 5.12, לְקַשׁ ad colligendam stipulam. aut paleam minutam, seu lignum minutum: vt R. D. in lib. rad. Iesah. 29.21, Et increpantem in porta יְקֹשְׁנִים increpabūt. ita R. D. in li. ra. Huius verbi (ait) radicē putauit R. Ionáh esse קוּשׁ. In cōm. vero Et increpanti in porta laqueos tendent. Est ex verbis quorum secunda quiescit קוּשׁ, significans illaqueare. יָקֹשׁ enim & קוּשׁ eiusdē sunt significantiæ. Et ita habet Tharghū. Sunt qui deducūt à קַשׁ, vertētes, probris afficient. Sicut enim colligens ligna, aut stipulas, colligit hinc inde, & pariter congregat: itidem qui probris afficit hominē, colligit maculas eius hinc inde, & illa dicit ipsi. Sic itaque ait, Et increpanté in porta probris afficient. pro afficiebant. quia probra hinc inde colligentes, dicebant illi, Nónne tu sic & sic fecisti in tali, & tali loco, in tali tempore? R. Selomóh, laqueos tendent. Idem R. Abrahám auenhezra. R. verò Mosēh sacerdos exponit increpabūt: & quòd ש debuerat habere daghés. Et sic deducit à קָשַׁשׁ. Et in hithpahál, Sephan. 2.1, הִתְקוֹשָׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ scrutamini vos ipsos, & scrutamini, gens nō desiderabilis. acsi dicat, (ait R. D.) Scrutamini vos à maculis vestris malis, deinde scrutamini alios. Trāslatio est à קַשׁ minutis paleis, atque rebus quæ exactissima egent perscrutatione. Et sic dicunt doctores nostri, Scrutare teipsum, deinde alios: aut iustifica teipsum, postea alios. Idem scribit & in comment. Et ש in וְקוֹשׁוּ est cum daghés ob defectum literæ defi-

ciétis.i.alterius ש,ſicut & in סִבּוּ. R.Selomoh,Cõgrega te vos,& colligite vos pariter,vt ſuprà Exo.5.12. ſic R. Moſéh.R.Abrahám,increpate vos,& increpate. No mẽ,קֵשׁ.Ieſa.3.24,ſicut cõſumit קֵשׁ ſtipulá lingua ignis.

קִשֻּׁא Vnde קִשֻּׁא,Cucumis. Nume.11.5, recordamur piſcium &c. אֶת הַקִּשֻּׁאִים cucumerum &c. Idem R.Selomóh in cõmen.R.Abrahám in cõment.ſcribit א eſſe loco ה,ſicut & in תְּלוּאִים, & ita radicem eſſe קִשֵּׁה.

Alia forma,מִקְשֶׁה,Cucumerarium,Ieſah.1.8. Secundum R.D.in lib.rad.ה eſt loco א,ſicut in מִכְלֶה: ſecundum R.Abrahám eſt radicale.

קָשַׁב Attendere,Intendere. In hifhíl,Irme.23.18,מִי הִקְשִׁיב דְּבָרוֹ quis attendit verbo eius,& audiuit? Vel,quis attẽdere fecit aurem ſuã &c.Ieſah.21.7,וְהַקְשִׁיב קָשֶׁב רַב.קָשַׁב & attẽdet (aut attendere faciet aurem ſuã) attentione,multa attentione.Prouerb.1.23,& non eralius eſt,)quàm adeps arietum.Pſal.17.1,הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי attende clamori meó. Ieſah.42.23, וְקָשִׁיב attendet,& audiet. Pſal.10.17,præparare facies cor eorum,תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ attendere facies aurem tuam. R.Dauid,iuuabis eos vt præparent cor ſuum tibi cũ attentione: & tunc attendere facies aurem tuã precationi illorum. R.Himmanuél, Præparaſti cor eorum vt ſit paratũ ad precãdum te,vt os cordi,& cor ori cõueniant: & auris tua erit intenta,vt illorum precationes exaudiat.& ſic ת in תַּקְשִׁיב eſt ſignum fœmineum. Si verò ſit ſignũ maſculeum, ſenſus eſt, Pones aurem tuã attentam illorũ precationibus. Secũdum R.Abrahám eſt ſignum fœmineum.

Et in cal,Ieſah.32.3,& aures audientium תִּקְשַׁבְנָה audient,ש cum pathách præter normã. Toár,Nechem.

1.6,auris tua קַשֻּׁבַת intenta.2.Paralip.6.40,& aures tuæ קַשֻּׁבוֹת intentæ. Alia forma nomen happohál,ſecundum R. Ionáh, quia eſt longum. 1.Reg.18.29, & non erat qui reſponderet, neque קָשֵׁב attendere.i. attentio. Sed 2.Reg.4.31,& nõ erat vox,neque קָשֵׁב:eſt tóar,quia eſt breue. Sed nos(inquit R.D.)inuenimus ipſum longum in omnibus libris correctis, præterquam in libro Ieroſolimitano,cui ille innitebatur,in quo eſt breue.

קָשֶׁה Durum, aſperũ, graue ac difficile eſſe, Indurare,obdurare,Grauare,aggrauare. 1.Semu.5.7,קָשְׁתָה grauis eſt manus eius ſuper nos. Deuter.1.17, & rem quæ יִקָּשֶׁה difficilior fuerit vobis,accedere facietis ad me. Et 15.18, nõ יִקָּשֶׁה graue(durum,aut difficile) ſit in oculis tuis. Et in nifhál, Ieſah.8.21,& tranſibit per eá נִקְשֶׁה induratus & famelicus. Et in pihél,trãſitiuum,Gene.35.16,וַתְּקַשׁ & indurauit dum páreret. Vel, aggrauauit (ſcilicet partus) animam eius,ſecũdum R. Abrahám & R.Dauid.& eſt vt וַתְּכַל,quod eſt ex pihél à כָּלָה. Et in hifhíl, Exod.13.15, quum הִקְשָׁה induraſſet Parhóh.ſub.cor ſuum.1.Reg.12.4,pater tuus הִקְשָׁה אֶת עֻלֵּנוּ aggrauauit iugũ noſtrum. Iób 9.4,quis indurauit,(ſub.cor ſuũ,) & pacem habuit? ita R.D. & R.Abrahám.i.ſtetit cũ illo in pace, ait R.Leui. 2.Reg. 2.10, הִקְשֵׁיתָ לִשְׁאוֹל difficilis fuiſti poſtulando.i.rem difficilem poſtulaſti:vt exponit R.D.in cõment.Prouerb. 29.1,vir increpationum מַקְשֶׁה עֹרֶף qui indurat ceruicẽ, ſubito conteretur. R.Himmanuél, Vir qui increpatus indurat ceruicem ſuam,& increpãti non obtemperat, ſubito conteretur &c. Vel vir increpationum.i.qui aliios vt à via ſua mala cõuertantur,increpat, & ipſe indurat ceruicem ſuã in his de quibus alios increpat,ſu-

sura vna,& percutiatur malleo,& fundatur in vase aurificis, & diuidantur calami hinc & inde. Tharghum, נְגִיר tractum(aut protractum)fiet &c. quia percussione mallei protrahebãt partes hac & illac. Et מִקְשָׁה est percussio mallei,vulgo בטרייץ, *baterie.* Sicut Dani.5.6,genua eius נָקְשׁוּ דָּא לְדָא alterum ad alterum collisa sunt.

קְשָׁה Vnde קְשׁוֹת,Mediati calami.Exod.25.29,וּקְשׂוֹתָיו & mediatos calamos eius. R. Selomóh scribit quòd קְשׁוֹת erant veluti mediati calami vacui scissi in longitudinem, in quorum similitudinẽ fiebant & aurei:qui manebant super dorsum vnius panis, & diuidebant inter panem & panẽ, vt inter illos ingressus aer, ne mucidi efficerentur,prohiberet.Et in lingua Harabica omnis res vacua dicitur קשוא.

קְשֵׁה Crudele & durum esse, crudeliter relinquere, elongare à corde. Iiób 39.13,הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ reliquit crudeliter filios suos.R.Moséh,Indurauit cor suum ad filios suos,& aliis illos reliquit. Vel indurare fecit,aut crudeliter relinquere fecit(sub.eam) Deus filios suos: quia Deus ordinauit vt naturâ esset crudelis, & filios suos relinqueret. R.Leui, Remouit à similitudine sua appositionẽ cordis sui. Iesa.63.16, vt quid errare facies nos Domine de viis tuis, תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ indurabis(pro indurasti)cor nostrũ à timore tuo? Visa impiorú prosperitate,& longitudine captiuitatis nostræ, atque conteptu nostri,induratum est cor nostrũ,acsi errare fecisses nos de viis tuis, & indurare fecisses cor nostrũ à timore tuo. R.Abrahám in cõment.exponit,תְּסִיר remouebis:& sic Iiób 39,suprà citatum.R.Selomoh,roborasti.

קְשֵׁט Vnde קְשֹׁט,Veritas, Perfectio. Psal.60.6, vt fugiant à facie קְשֹׁט veritatis. aut propter veritatem.

bito conteretur &c.Vel,vir increpationum.i.qui indiget increpationibus multis,quòd admodum suam indurauit ceruicem,& nõ eruditur increpatione vna,neque se corrigit,subito &c.Tharghũ,Vir qui non suscipit increpationes,& indurat ceruicem,subito conteretur.sic R.Leui in cõment.Genes.35.17,בְּהַקְשֹׁתָהּ quũ aggrauasset eã(sub.partus ad mortẽ)dum pareret. Deut. 10.16,וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד & ceruicem vestram non indurabitis amplius. Tóar,1.Sem.25.3,& vir קָשֶׁה durus. Iesah.19.4, & tradam AEgyptum in manũ אֲדֹנִים קָשֶׁה dominorum duri.R.Dauid,in manu domini duri. Est enim אֲדֹנִים plurale pro singulari. Exod.18.26, rem הַקָּשָׁה difficilem afferent. Et 32.9,populus קְשֵׁה־עֹרֶף durus ceruice est.2.Semu.3.39,& filii Seruiáh קָשִׁים מִמֶּנִּי fortiores sunt me. Nomen,Deuter.9.28,ne aspicias ad קָשְׁיוֹ duritiam populi huius.Est cum seuá tantum. Tóar fœmineum,Exod.1.14,seruitute קָשָׁה dura.1.Sem.1.15,mulier קְשַׁת־רוּחַ dura(grauis)spiritu sum.Gen.42.7,& locutus est cum eis קָשׁוֹת verba.scilicet dura. Aliud tóar, מְקֻשָּׁה,quod est שָׁוֶה,AEqualis,planus.Exod.25.31,מְקֻשָּׁה æquale(vel planũ)fiet cãdelabrũ.i.opere æquali, & plano.ita R.D.&R.Abra.& sic Iesa.3.24,& pro מַעֲשֶׂה מִקְשֶׂה קָרְחָה, disfositione æquali (sub.criniũ) caluitiũ. acsi dicat,pro disfositione,& æqualitate.non est enim מַעֲשֶׂה in regimine,quum sit cum seghól.q.d.pro disfositione & æqualitate crinium,aut capillorum, vt essent pulchri & æquales. Et rectũ est vt מִקְשֶׂה sit tóar ipsius מַעֲשֶׂה, vt sit,disfositione æquali capillorũ. R.Selomóh,מִקְשֶׂה facies cãdelabrum.i.nõ facies illud vacuũ, neque fient lucernæ eius,atque calami mẽbratim & seorsum, quæ postea coniungant more aurificum:sed totum fiat fu-

men, קֶשֶׁר, & קֵשֶׁר. 2.Sem.15.12, & fuit הַקֶּשֶׁר אַמִּיץ cõiuratio valida. 2.Reg.12.20, קֶשֶׁר. Hinc dicũtur ornamenta capitis & colli, vt torques, קִשּׁוּרִים: quòd capiti aut collo vel gutturi alligentur. Iesa.3.20, וְהַקִּשֻּׁרִים & murenulas.

קֶשֶׁת Arcus. 1.Semu.31.3, בַּקֶּשֶׁת cum arcu. Psal.44.7, בְּקַשְׁתִּי in arcu meo. Iesah.13.18, וּקְשָׁתוֹת & arcubus pueros allident. Psal.37.15, וְקַשְׁתּוֹתָם & arcus eorum.

QVADRATA.

קַדְקֹד Vertex, Vide קָדַד.

קַעֲקַע Nota, signũ, stigma. Leuit.19.28, & scripturam קַעֲקַע stigmatis non ponetis in vobis. R.D.in lib. rad. exponit, חָרוּת exaratam, descriptam, scilicet in carne. qua dictione vtuntur Hebræi sæpius in pihél. Et rectum est vt sit ex radice קָעַע.

קַרְקַר Destruere. Vide קִיר.

קַרְדֻּם Securis. 1.Semu.13.20, וְאֶת־קַרְדֻּמּוֹ & securim suam. Et 21, וּלְהַקַּרְדֻּמִּים & securibus. Fœmineũ, Irme. 46.22, וּבְקַרְדֻּמּוֹת & cum securibus venerunt.

קַרְסֹל Vnde קַרְסוּל, Talus pedis, aut crus. 2.Semu.22.37, & non nutauerunt קַרְסֻלָּי tali mei. R.D.in lib. rad. exponit, אַרְכּוּבוֹתַי genua mea, vel crura mea. Tharghum, & nõ nutauit רְכוּבָתִי genu meum. R.D.in cõment. crura mea. Nam Tharghum pro כְּרָעַיִם crura, Leuit.11.21: habet קַרְסוּלִין. Idem etiam pro, & absciderũt אֶת־בְּהֹנוֹת pollices manuum eius &c. Iudicũ 1.6: habet קַרְסוּלֵי. R.Abrahám, crura mea. R.Selomóh, tali mei. vulgo קבילייא, *Cheuille du pied.*

קַרְקַע Pauimentum. 2.Reg.6.15, & operuit אֶת־קַרְקַע pauimẽtum domus. Est & nomen loci, Iehos.15.3, & circuit הַקַּרְקָעָה in Carcáah.

tem. Vide נָסַס. R.D.in cõmen. propter veritatem tuam qua dixisti &c. Et Tharghum pro אֱמֶת habet קוּשְׁטָא. & pro בְּתֹם in perfectione, habet בִּקְשִׁיטוּת. Et cũ seuá, Prouerb.22.21, vt scire facerem te קֻשְׁטְ veritatem eloquiorum veritatis.

קַשֵּׂט ש cum puncto in sinistro cornu. Vnde קְשִׂיטָה, quod est מֵעָה, Nummus, inquit R.D.in lib.ra. R.quoque Hachibáh, Quum (inquit) irem in Harabiã, audiui quòd nummum vocabant קְשִׂיטָה. Gene.33.19, & emit partem agri &c. centũ קְשִׂיטָה nummis. Tharghũ, centum חוּרְפָּן agnis. Iiób 42.11, & dederunt ei vnusquisque קְשִׂיטָה אֶחָת nummum vnum. vel agnam vnam, secundum Tharghum & R.Abrahám auenhezra.

קָשַׁר Ligare, colligare, cõiungere, Cõiurare. 1.Reg. 16.16, קָשַׁר coniurauit Zimri. Deut.6.8, וּקְשַׁרְתָּם & ligabis ea. 2.Semu. 15.31, בַּקֹּשְׁרִים inter coniuratores. Gene.44.30, & anima eius קְשׁוּרָה ligata est cum anima illius. quia scilicet præ amoris magnitudine anima eius erat acsi fuisset ligata & coniuncta cũ anima illius. Et 30.42, וְהַקְּשֻׁרִים & primitiua erant Iahacób. Sic appellata ob fortitudinem. ligamen enim est fortitudo. Et erant quæ nascebantur in mense Nisan. i. Martii, quæ erant robustiores, cæterísque pinguiores. Iehos. 2.21, וַתִּקְשֹׁר אֶת תִּקְוַת הַשָּׁנִי & ligauit filum coccineum. Et in pihél, Iiób 38.31, הֲתִקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה num ligabis (.i. maturescere facies) fructus delicatos Vergiliarum? Gene. 30.41, in omni coitu pecudum הַמְקֻשָּׁרוֹת ligatarum. hoc est primitiuarum. Et in nifhál, 1.Semu.18.1, & anima Iehonathán נִקְשְׁרָה ligata est cum anima Dauid. Et in hithpahál, 2.Paralip.24.25, הִתְקַשְּׁרוּ coniurauerũt aduersus eum serui eius. Et 26, הַמִּתְקַשְּׁרִים coniurati. No

קשקש Vnde קַשְׂקֶשֶׂת,Squama.Leuit.11.9,omne cui est pinnula וְקַשְׂקֶשֶׂת & squama in aquis. Iechez.29.4,בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ squamis tuis. 1.Semu.17.5.& loricaקַשְׂקַשִּׂים squamarum erat indutus.id est lorica quæ erat facta opere squamarum,hoc est squamis ferreis ad claudendum foramina annulorum loricæ, ne sagitta ingrederetur per annulum.

ר

Est radicale,nunquã deseruiens,nec recipiẽs daghés,nisi in locis pauciſſimis.

ראה Cernere,intueri,videre. Gene.29.32, quia רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי vidit Dominus afflictionem meam. Nume.27.13, וְרָאִיתָה אֹתָהּ & videbis eam.Psal.31.8, רָאִיתָ אֶת־עָנְיִי vidisti afflictionem meam. 1.Paralip.17.17, וְרָאִיתַנִי כְּתִוֹר & vidisti me secundum dispositionem hominis dignitatis. R.Selomóh in cõment. AEquasti me, & adduxisti me ad æqualitatem magnorũ.acsi dicat,Paruus eram, & adduxisti me ad æqualitatem principũ populi tui: quia dixisti mihi,Et faciam tibi nomen magnũ secundum nomen magnorum. כְּתִוֹר secundum mensuram, & similitudinem. Psal.37.35, רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ vidi impiũ robustũ.Exod.34.35, וְרָאוּ & viderunt. Et 19.4,vos רְאִיתֶם vidistis. Gene.42.21, רָאִינוּ צָרַת vidimus angustiam animæ eius.Psal.54.9, וּבְאֹיְבַי רָאֲתָה & in inimicis meis vidit oculus meus.sub.id quod volebam.1.Semu.28.13,quid enim רָאִית vidisti? Exod.1.16, וּרְאִיתֶן & videritis. 1.Reg.22.25,ecce tu רֹאֶה vides. Gene.16.13.nónne etiã hic vidi אַחֲרֵי רֹאִי post videntem me? .i.illa quæ sunt post videntem me.Vel,postquam conspectus est mihi,& vidit afflictionem meã.sic R.D.in lib.ra.R.Abraham in com

ment.Nónne etiã hîc vidi angelum Domini postquã vidit Dominus afflictionem meam:quia ipse me iugiter videt. R.Selomóh,Nónne &c. est sermo admirantis,Nónne etiam hîc in desertis vidi nuntiũ Dei,postquam vidi eos in domo Abraham,vbi eram assueta videre angelos:Scito autem quòd erat assueta videre angelos . nam Manóach vidit angelum semel, & dixit, Moriendo moriemur, Iudic.13.22. hæc autẽ vidit quatuor vicibus,altera post alteram,& nõ expauit. Vel est nomen,vt sit,post visionem meã, hoc est prophetiam meam:sicut scripsit R.Iahacób filius Elhazár.Et est rectum, inquit R.Dauid. & sic scripsit esse nomen illud Iesah.28.15,Et cum inferno(vel sepulchro)fecimus חֹזֶה visionem. ad similitudinẽ שׁוֹאָה & יוֹרֶה.Iesa.47.10,non est רֹאֲנִי vidẽs me.א est cũ camés vice seri, inquit R. D. in Michlól & lib.ra. Exo.20.18,& omnis populus רֹאִים videbant tonitrua.pro audiebãt.Sensus enim visus est cæteris sensibus dignior: & idcirco omnes alii sensus per trãslationem dicuntur visus : & quæ sunt aliorum sensuũ propria,illi tribuuntur.Estér 1.14,principes &c.רֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ videntes faciem regis.Fœmineũ, Prouerb.20.12, וְעַיִן רֹאָה & oculus videns. Deuter.28.32, & oculi tui רֹאוֹת videntes . Estér 2.9, & septem puellas הָרְאִיוֹת dignas(conuenientes) vt daret ei è domo regis, acsi dicat, honorabiles quæ essent dignæ vt ministrarent illi.1.Sem.1.11,si רָאֹה תִרְאֶה בְּעֳנִי videndo videris afflictionẽ ancillæ tuæ. Gene.26.28, רָאוֹ רָאִינוּ videndo vidimus. Eccles.9.11,cõuersus sum, וְרָאָה & videre.pro vidi. Vnde Tharghũ habet, וְחָזֵית & vidi. Iesah.42.20, רָבוֹת videre multa, & non custodies.i.nó prodest videre multa nisi custodias. Vide פָּקַח.Exod.10.5,& non po-

Et ſic 2.Sem.15.3,רְאֵה vide verba tua bona,& recta,& id genus multa. Ideo dixit eis,Videte,& nõ,audite. Cant. 3.11,Egredimini וּרְאֶינָה & videte filiæ Siión. Gen.32.20, אֶרְאֶה פָנָיו videbo faciem eius. Pſal.118.7,אֶרְאֶה videbo in hoſtibus meis.ſub.quod volo. Gene.22.8, Deus יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה prouidebit ſibi pecus.1.Semu.16.7,Quia non אֲשֶׁר (pro כַּאֲשֶׁר)יִרְאֶה quemadmodum videbit(pro videt)homo : quia homo יִרְאֶה videbit pro oculis,& Dominus יִרְאֶה videbit pro corde.i.homo videt quæ ſunt ante oculos,Deus autem videt quæ ſunt in corde. Tharghũ, Quia nõ quemadmodum vident filii hominum:nam filii hominum vident in oculis ſuis, & coram Domino manifeſtæ ſunt cogitationes cordis. Exo.33.20,non יִרְאַנִי videbit me homo, & viuet. pathách ponitur vice ſeri,inquit R.D.in Michlól.Irm.17.8,& non יִרְאֶ׳ videbit,cum venerit æſtus.R.D.in comment. per tranſlationem, acſi dicat, Etiam cum venerit æſtus in mundo,non ſentiet illum,quia iuxta aquas eſt plantata, & nõ poterit æſtus ſiccare illam. Iiób 20.17, אַל־יֵרֶא בִּפְלַגּוֹת ne videat riuos. Geneſ.42.1,וַיֵּרֶא & vidit Iahacób quòd eſſet frumentum in AEgypto. i. vidit quòd homines terræ ibãt ad emẽdũ frumẽtũ. Vel vidit corde ſuo.i.intellexit ex his quæ audiebat,videbátq; &c. Et 48.8,וַיֵּרֶא & vidit Iſraél &c. Vidit Iſraél filios Ioſéph,ſed nõ agnouit eos. Exod.6.1,núc תִּרְאֶה videbis quid faciã. Zechar. 9.5, תֵּרֶא videbit. Exod.2.6, וַתִּרְאֵהוּ אֶת־הַיֶּלֶד & vidit eum puerum. R.Selomóh ſic exponit,Et vidit eum.Quem vidit?Puerum. R.Abrahám,Vbi dixit,& vidit eum:addidit declarandi gratia,puerum. Et ſic Zechar.12.8, Et domus Dauid ſicut Elohím,ſicut angelus Domini ante illos. Declarauit enim dictionem Elohím,quæ Deũ

terit לִרְאֹת אֶת־הָאָרֶץ videre terram. Iechez.28.17,ante reges ponam te,לְרַאֲוָה־בָךְ vt videant te. Vel,vt contẽnant te,vt nonnulli exponũt,inquit R.Dauid:ſed prior expoſitio eſt recta. & ita habet Tharghum. 2.Reg. 23.29, & interemit eum in Meghiddó, כִּרְאֹתוֹ אֹתוֹ quũ pugnaret ipſe cum illo.vt exponit R.D.in lib.rad. Et in comment. quũ vidit quòd opinio eius erat vt pugnaret cũ illo. Prohibuerat enim illum:& tamen vidit illũ indutum armis bellicis,ideo pugnauit cum illo. Vide 2.Paral.35.22,Et nõ auertit Ioſiiáhu faciem ſuam ab eo: ſed vt pugnaret cum illo, mutauit ſe &c. Gene.27.27,רְאֵה רֵיחַ בְּנִי vide odorẽ filii mei.eſt imperatiuũ. Et dixit, Vide,de odore,ratione dicta ſuprà de tonitruis. ſic Tharghũ,חֲזֵי vide. R.Selomóh,vide odorẽ filii mei quẽ dedit ei Deus. R.Abra.Sermo cum corde eſt,Et erat odor optimus in veſtibus ſuis,quòd putaret in corde ſuo eſſe Heſáu. Pſal.84.10,Clypee noſter רְאֵה vide Deus.i.O tu Deus qui es clypeus noſter,vide. R.Abrahám in cõm. Clypeum noſtrum.i.regem noſtrum qui protegit populum,vide Deus. Et ſic,Quia Domino(aut Domini) clypeus noſter.ſic & R.Himmanuél. R.Selomóh,Clypeum noſtrũ.i. domũ ſanctuarii quæ nos protegit,vide Deus. R.Dauid,Clypee noſter.i.tu Deus qui es clypeus noſter. i. qui protegis nos, vide, & aſpice faciem Chriſti tui,hoc eſt Venire facias Chriſtum cito in diebus noſtris. Exo.10.10,רְאוּ videte. Irme.2.31,רְאוּ דְבַר־יְהוָה videte verbum Domini.i.date ſcientiam veſtram verbo Domini,ſecundum R.D.in lib.ra. Tharghum,Suſcipite verbum Domini. R.D.in comment. Intelligite illud quod dicit vobis: quia viſio,eſt in corde: vt & Eccеſ.1.16, Et cor meum רָאָה vidit multam ſapientiã.

dere seruo tuo magnitudinem tuam. Exod. 9.16, בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי vt ostenderem tibi potentiam meam. Et sine ה, quod tamẽ est in potẽtia pathách quod habet ל, Deuter. 1.33, לַרְאֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ vt ostenderem vobis viam. Iudic. 1.24, הַרְאֵנוּ ostende nobis quæso. Micháh 7.15, אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת ostendam illi mirabilia. Psa. 91.15, וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי & ostendam illi salutem meam. 2. Reg. 11. 4, וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ & ostendit eis filium regis. Hoc solum est ex hifhíl, cætera וַיַּרְא sunt ex cal. Nume. 23.3, וּדְבַר מַה־יַּרְאֵנִי & verbum quod ostenderit mihi, nuntiabo tibi. Nomen וּדְבַר est in regimine, vt annotauit & R. Abrahám. in comment. Tharghum tamen habet, Et verbũ quod ostenderit mihi. Psal. 59.11, Deus יַרְאֵנִי ostendet mihi in hostibus meis. R. D. ostendet mihi illud quod cor meum vult inimicis meis. R. Selomóh similiter. R. Abrahám, ostendet mihi desiderium meum. Et in hofhál, Leuit. 13.49, וְהָרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן & ostendetur sacerdoti. Et sic Tharghum, וְיִתְחֲזֵי לְכַהֲנָא & ostendetur sacerdoti. אֶת ponitur vice ל. Exod. 26.30, quam הָרְאֵיתָ videre factus es. Et sine י, Deuter. 4.35, Tu הָרְאֵתָ videre factus es. Et participium passiuum ex pihél graui, Sephan. 3.1, Væ מוֹרְאָה fœdatæ, & inquinatæ ciuitati. sic R. Selomóh, R. Abrahám, & R. Dauid. R. verò Moseh, fœdatæ, & redemptæ. Et in puhál, Iiób 33.21, Non יֵרָאוּ sa sunt. Et in hithpahál, 2. Reg. 14.8, Veni, נִתְרָאֶה פָּנִים videamus nos facie. i. ineamus prælium. sic R. D. R. vero Abrahám, litigemus. Genes. 42.1, & dixit Iahacób filiis suis, Vt quid תִּתְרָאוּ aspicietis? pro aspicitis. Sunt (inquit R. D.) qui exponunt secundum priorem significantiam, quid pugnatis? cur litigatis? Vel est (inquit) sensus, Quid aspicitis vosipsos tanquã saturi, & sit vo-

significat, & angelum, dicens כְּמַלְאָךְ sicut angelus. Iesah. 5.19, vt נִרְאֶה videamus. Psalm. 22.18, Ipsi aspicient, יִרְאוּ־בִי videbunt (vel considerabũt) me. Sunt qui exponunt, inquit R. Dauid, cõtemnent me, vel aspicient in me, scilicet quod volunt, & optant. Micháh 7.10, oculi mei תִּרְאֶינָה בָּהּ videbunt (aspicient) eam. vel videbunt quod voluerint in ea, secundum R. D. in cõment. נ est cum daghés præter normã, inquit idem in lib. ra. Et in nifhál, Gene. 48.3, Deus omnipotens נִרְאָה־אֵלַי apparuit (conspectus est) mihi in Luz. Leuit. 13.7, וְנִרְאָה ostẽdetur secundo sacerdoti. 1. Semu. 1.22, וְנִרְאָה אֶת־פְּנֵי יְהוָה & ostensus (conspectus) fuerit coram Domino. אֶת־פְּנֵי ponitur pro לִפְנֵי coram. Vnde & Tharghum habet קֳדָם יְהוָה coram Domino. Iudic. 19.30, neque נִרְאֲתָה conspectum est sicut hoc. i. simile. 1. Semu. 3.21, & addidit Dominus לְהֵרָאֹה apparere in Silóh. Et sine ה, quod est in potentia seri quod est sub ל, vt Iesah. 1.12, Quum veniretis לֵרָאוֹת פָּנָי vt appareretis coram me. Et פָּנָי ponitur pro לְפָנָי. Malachi 3.2, בְּהֵרָאוֹתוֹ quando apparebit ipse. 1. Reg. 18.1, הֵרָאֵה ostende te ipsi Acháb. Et 15, אֵרָאֶה ostendam me illi. Gen. 12.7, וַיֵּרָא & apparuit. 1. Reg. 8.8, & nõ יֵרָאוּ apparebunt (conspicientur) foris. Et in hifhíl, Gene. 41.28, הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה videre fecit Parhonẽ. Irme. 38.21, verbũ quod הִרְאֵנִי ostendit mihi. Psal. 60.5, הִרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה ostendisti populo tuo durũ. Irm. 11.18, הִרְאִיתָנִי מַעַלְלֵיהֶם ostendisti mihi opera eorum. Nachum 3.5, וְהַרְאֵיתִי גוֹיִם & ostendam gentibus nuditatem tuam. ה est cum pathách præter morem. Exod. 25.8, מַרְאֶה אוֹתְךָ ostendo tibi. Et 40, secundum exemplar eorum quod tu מֻרְאֶה videre fis. Participium passiuum. Deuter. 3.24, Domine Deus tu cœpisti לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ ostẽdere

biſcum eſca? omnes alii vadunt ad emendum frumentum, & vos hic remanetis? R. Abrahám, Ne aſpiciatis quòd ſint vobis opes: vel, ne litigetis alter cum altero. R. Selomóh, Vt quid aſpicitis voſipſos ante filios Iſmahél & Heſáu, acſi eſſetis ſaturi hac hora? adhuc ſunt vobis fruges? Nomen, præpoſito מ. Geneſ. 12.11, mulier pulchra מַרְאֵה aſpectus es. Nume. 9.16, וּמַרְאֵה־אֵשׁ & aſpectus ignis. Iechez. 41.21, הַמַּרְאֶה כַּמַּרְאֶה viſio ſicut viſio. Dani. 8.16, intelligere fac hunc הַמַּרְאֶה viſionem. Plurale, מַרְאִים, Viſiones, aſpectus. Iiób 40.28, Nónne etiã ad מַרְאָיו ad aſpectus eius proiicietur? R. Abrahám, nónne &c. propter aſpectus eius tãtum, cadet homo? R. Leui, Quũ viderit homo huius piſcis geſta, proiicietur ad terram ob multum pauorem. Fœmineũ, Dani. 10.7, non viderunt אֶת־הַמַּרְאֶה viſionem. Iechez. 1.1, vidi מַרְאוֹת viſiones Dei. Alia forma, Iiób 7.8, non aſpiciet me oculus רְאִי viſus. aut viſionis. Tharghum, Non aſpiciet me oculus רַחֲמֵיא יָתִי videntis me. Iiób 33.21, Conſumetur caro eius מֵרְאִי a viſu. ſiue viſione. i. ne videat. ita Tharghum, & R. Leui, R. Dauid, & R. Abrahám Perúſól. Et eſt longum, quia eſt ſubſtantiuum. Nachum 3.6, & ponam te כְּרְאִי tanquam inquinamẽtum. Et cum camés chathéph, Gene. 16.13, tu Deus רְאִי viſionis. Acſi dicat, inquit R. Dauid, Deus רְאוֹת viſionis es, quia poteſt homo videre te. Alia item, רוֹאֶה, Viſio, prophetia: inſtar שׁוֹאֶה. Ieſah. 28.7, errauerũt בְּרֹאֶה in viſione. i. prophetia, ait R. D. R. Ioſéph exponit, in verbo, ſiue in re quæ videtur & apparet omni homini. Et רְאֵה eſt nomẽ viſionis ſeu demonſtrationis. Et cũ pronomine, Gen. 16.13, Nónne etiam hic vidi poſt רֹאִי prophetiam meam? Alia præterea, 2. Para. 26.5, In diebus Zecha-

iáhu intelligentis בִּרְאוֹת in viſionibus Dei. aut in viſione. i. prophetia. Alia poſtremo, Eccle. 5.10, Et quid rectum Domino eius, niſi רְאוֹת viſio oculorum eius? Scribitur cum י, & legitur cum ו, & idem ſignificat, tantũ eſt duplex lectio, רְאוֹת, & רְאִית. Aliud nomen, רְאִי, Speculum. Iiób 37.18, fortes כִּרְאֵי מוּצָק ſicut ſpeculum forte. Exo. 38.8, בְּמַרְאוֹת è ſpeculis. ב vice מ inquit R. Dauid, & alii grãmatici. Aliud, præpoſito מ, מַרְאֶה, eſt נֶפֶק, Veſicula gutturis auium vbi manent ſordes. Leui. 1.16, Et remouebit מַרְאָתוֹ veſiculam eius cum pluma eius. Aliis item immunda, Deuter. 14.13, וְהָרְאָה, id eſt רְאֵה vulturem. Dixerunt doctores Hebræorum ab acumine viſus ſic appellatam fuiſſe.

רְאֵם Vnicornis, ſiue rhinoceros. Nume. 23.26, ſicut fortitudines רְאֵם rhinocerotis ei. Quieſcit interdum א mutatum in י. Iiób 39.12, Nunquid volet רְים rhinoceros ſeruire tibi? Ieſah. 34.7, & deſcendent רְאֵמִים rhinocerotes cum eis.

רֹאשׁ Caput, Dux, princeps, Principiũ, initium, Cacumen, vertex, Summa. Gene. 3.15, Ipſum cõteret tibi רֹאשׁ caput. Exo. 19.20, ſuper רֹאשׁ verticem mõtis. Nume. 6.9, & polluerit רֹאשׁ caput nazareatus ſui. i. capillos capitis. Illud autem Thren. 3.5, Et circundedit רֹאשׁ וּתְלָאָה, exponit R. D. in lib. rad. circundedit caput, ſub. meum, & labore circundedit. Et ſunt (inquit) qui exponunt, felle, (aut veneno, toxico) & labore. Et ſic ר eſt loco ו. i. רוֹשׁ de quo ſuo loco. ita R. Selo. Exo. 30.23, cape tibi aroma, רֹאשׁ præcipuum. i. & præcipuum inter aromata capies. R. Selomóh, aromata præcipua. Et 11, Quum acceperis אֶת־רֹאשׁ ſummam filiorum Iſraél. Pſal. 119.160, רֹאשׁ־דְּבָרְךָ, id eſt תְּחִלַּת principiũ verbi tui

Universidad de Deusto Biblioteca

die præcedẽti,hoc eſt quartadecima die quæ eſt ante ſe
ptẽ dies infermẽtorũ. Et ſic Iiób 15.7, הֲרִאשֹׁן נוֹ pri-
mus homo naſcéris?pro,natus es.i.Num ante hominẽ
natus es?Et eſt ſcriptũ cum א & י.Poteſt etiã exponi vt
ſonat,nempe quòd erit ceſſatio die prima.& ſic Gene.
2.2,Et perfecit Deus die ſeptima opus ſuum.Sic R.D.
in lib. rad. R. Abrahám, Die prima &c.i. ingrediente
die primo.& ſic Gene.2.2, Et perfecit Deus &c. ingre-
diẽte die ſeptima iam perfecerat opus ſuũ.ita etiã, Die
prima &c. dũ ingrederetur dies prima, iam ceſſauerat
omne fermẽtum è domibus.Et ſic principium diei pri
mæ eſt finis diei quartædecimæ, ſicut ſcriptũ eſt eodẽ
verſu, A die prima vſque ad diem ſeptimam. Et ecce
expoſitio, quia ſeptem dies perfecti ſunt à die quarta-
decima menſis in veſpera, vſque ad diem vigeſimam-
primam menſis in veſpera.Irme.17.12, ſolium gloriæ,
ſublimitas מֵרֹאשׁוֹן à principio:vt exponunt nonnulli.
Exo.34. 1, dola tibi duas tabulas lapideas כָּרִאשֹׁנִים ſicut
priores.Ibidẽ,in tabulis הָרִאשֹׁנִים prioribus. Fœmineũ,
Leui.5.8,& offeret eũ &c.רִאשׁוֹנָה priorem.vel prius.Ge
neſ.38.28,iſte egredietur רִאשֹׁנָה prius. Num.2.8,רִאשֹׁנָה
prius proficiſcẽtur. 2.Paral.29.3, anno הָרִאשׁוֹנָה primo.
Deuter.9.18,כָּרִאשֹׁנָה ſicut prius.Et 13.9,בָּרִאשׁוֹנָה in pri-
mis.primum,aut prius.Vnum cum ל redundante, &
cũ pathách,1.Paral.15.13,quia לְמַבָּרִאשׁוֹנָה à principio nõ
vos. Iudi.20.32,כְּבָרִאשֹׁנָה ſicut in principio.ſicut prius.
Iſa.43.18, ne recordemini רִאשֹׁנוֹת priorum. Alia for
ma,רֵאשִׁית,Principium,initium, Primitiuũ, primitiæ.
Geneſ.10.10,רֵאשִׁית principium regni eius. Leuit. 2.12,
oblationem רֵאשִׁית primitiarum. Pſa.105.36, רֵאשִׁית לְכָל
אוֹנָם principium omnis laboris eorum.1.Semu.15.21,&

veritas.Deute.29.18, ne forte ſit in vobis radix germi-
nans רֹאשׁ toxicum.Irm.8.14, Et propinauerunt nobis
aquas רֹאשׁ toxici.i.toxicatas.Iechez.40.1,בְּרֹאשׁ in capi
te(aut principio)anni(.i.menſe ſeptimo qui eſt princi
pium anni)decima menſis.i. decima die mẽſis quæ eſt
dies expiationum,vt exponit R.D.in lib.ra.Scribit ta-
men, doctores Hebræorum decimam diem appellare
caput anni Iobél.1.Paral.5.7,הָרֹאשׁ dux Iehiél.2.Paral.
31.10,ſacerdos הָרֹאשׁ ſummus.Ieſah.41.26,quis annun-
tiauit מֵרֹאשׁ ab initio?2.Reg.2.3,מֵעַל רֹאשֶׁךָ à capite tuo.
Gene.2.10, & fuit in quatuor רָאשִׁים capita. Res enim
quæ ab vno diuiduntur,appellantur capita:(.i.princi-
pia,)quia vnũquodque eſt caput ſibiipſi poſtquam di-
uiſum eſt. Et hæc ſignificatio eſt & in aliis linguis, vt
notum eſt.R.Ionáh expoſuit, in quatuor flumina ma
gna.ſed non eſt opus vt ſic exponatur. Tharghum, in
quatuor capita fluminum. 2.Semu.5.24,בְּרָאשֵׁי in cacu
minibus pyrorũ.1.Para.7.11,Filii Iedihél,לְרָאשֵׁי in prin
cipes patrum. Et cum pronominibus,chólem mutatur
in camés,paucis exceptis.Ieſah.15.2,in cunctis רָאשָׁיו ca
pitibus eius caluitium.Exo.38.26, & texit רָאשֵׁיהֶם capi-
ta earum. Ieho∫.2. 19, ſanguis eius בְּרֹאשֵׁנוּ in capitibus
noſtris.Caret י plurali,vt annotauit Hámaſóreth.& cũ
camés,1.Para.12.19,בְּרָאשֵׁנוּ. Tóar,רִאשׁוֹן,Primus.Ieſa.
41.4,Ego Dominus רִאשׁוֹן primus.Et cum י tantũ vice
א, Iiób 8.8, interroga quæſo generationem רִישׁוֹן prio-
rem. Geneſis 8.13, בָּרִאשׁוֹן in primo, in vna menſis. In
primo,ſcilicet menſe qui erat תִּשְׁרִי, September,ſecun
dum R.Elihézer.Vel נִיסָן,Martius,ſecundum R.Ieho-
ſúah. Et eſt ſermo abbreuiatus. Et 25. 25, & egreſſus
eſt הָרִאשׁוֹן prior,rufus totus. Exod.12.15,die הָרִאשׁוֹן pri-
ma ceſſare facietis fermentum in domibus veſtris. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deest,(vt Iiob 3.10,Quia nõ clausit ostia ventris mei.i. ventris matris meæ: & non exposuit quis clauserit. Et sic Iesah.8.4,Accipiet opes Dammésec. & nõ exposuit quis acceperit. Et Hamós 6. 12, Num arabit in bobus? & non exposuit an homo araret in bobus. Iesa.46.10, Annuntians à principio nouissimum. & non exposuit quod nouissimum:)Si ita est,mirandum est de te,quia Scriptura dicit, Et spiritus Dei sufflabat super faciem aquarum: & adhuc non manifestauit Scriptura creationem aquarum. Et sine א, vt Deuter. 11.12, מֵרֵשִׁית à principio. Alia forma,רֵאשָׁה.& plurale, 1.Sem. 26.11, מֵרֵאשֹׁתֵי à capitibus(pro à capite)Saúl.מ enim quum sit cum seri,est litera deseruiens pro מִן,& non est constitutiua nominis.Et cum מ nominis constitutiuo,Gen. 28. 18, quem posuit מְרַאֲשֹׁתָיו sub capitibus suis. pro sub capite suo. Alia forma, Iechez.36.11, & benefaciam, (sub.nouissimo vestro) מֵרֵאשֹׁתֵיכֶם magis quàm principiis vestris.Et est instar אִמְרָה. Et cum ostensione א.i. punctato,Irme.13.18,מַרְאֲשֹׁתֵיכֶם magnitudines vestræ.

רַב Aut רָב,vel רֹב, quære in רָבַב.

רָבַב Multiplicare, Augere, Crescere, magnificare. Iesah.54.13,וְרַב שְׁלוֹם בָּנֶיךָ & multiplicabit pacem filiorũ tuorum. Aut intransitiue,multiplicabit se,vel multiplicabitur & crescet pax.Est præteritum quod ו cõuertit in futurum,inquit R.Abrahám in cõment.& R.D. in lib.ra. Psal.18.15,וּבְרָקִים רַב & fulgura multiplicauit. vel iaculatus est, secundum R.D.in lib.rad. Sunt cum pathách,inquit R.D.in Michlól,sicut & in aliis huiusmodi geminatis,quia caret secunda radicali,(est enim radix רָבַב,) cuius punctatura remansit in prima radicali ר.Sed hoc posterius,secundum aliquos grãmaticos,

tulit &c.רֵאשִׁית præcipuum(pro præcipua,electa,secundum R.D.in lib.rad.)anathematis.Irme.26.1,בְּרֵאשִׁית in principio regni.Gen.1.1,בְּרֵאשִׁית,id est בִּתְחִלָּה in principio creauit &c.Non est in regimine.Et sic Iesah.46. 10,annuntians מֵרֵאשִׁית à principio nouissimum. R.Abrahám in comment.Sapientes dixerunt ב redundare, sicut redundat in בָּרִאשֹׁנָה,quia inuenitur sine ב,Num. 2.9,רִאשֹׁנָה. quòd si ita esset, ב fuisset cũ camés magno. Alii רֵאשִׁית semper esse cõiunctũ,siue in regimine genitiui,hoc sensu,in principio vesperæ,vel noctis,aut tenebrarũ.Et isti obliti sunt illius Deut.33.21,Et vidit רֵאשִׁית לוֹ principiũ illi.Alii dicũt idcirco dixisse In principio, ne ascendat in cor quòd cælo ac terræ nõ sit principiũ. At opinio mea est esse coniunctum,sicut Irm.26.1,suprà citatum.Et ne mireris coniunctum esse iuxta verbum præteritum:nam simile habes Hos.1. 2,תְּחִלַּת דִּבֶּר־יְהוָה principium loquendi Dominum. i. quo locutus est Dominus. Et Iesah. 29. 1, Ariél קִרְיַת חָנָה דָוִד ciuitas manendi Dauid.i.in qua mansit Dauid. Et sic est sensus,In principio creandi Deum &c.i.In principio quo creauit Deus cælum & terram, terra erat &c. R. Selomóh in cõment. In hoc quod dicit Scriptura בְּרֵאשִׁית, non significat ordinem creationis, dicendo quòd hæc præcesserint: quia si hoc voluisset significare, dixisset בָּרִאשֹׁנָה prius,aut in primis.Et nõ est רֵאשִׁית in Scriptura quod non sit coniunctũ vt Irme.26.1. & sic,In principio בָּרֵא pro בְּרוֹא creandi &c. Et simile est illi illud Hose.1.2,suprà citatum. Et si dixeris significare ordinẽ quo hæc creata sunt:& exponendum esse,In principio הִכֹּל omniũ creauit &c. & quòd modo scriptura est abbreuiata, sicut & aliæ scripturæ, in quibus dictio vna

& Hámaſóreth,eſt cũ camés: & ſic eſt toar. R.Abrahã in commen. ſcribit eſſe præteritum inſtar תַּמָּם à תֹּם,vt ſuo loco dictum.ePſal.4.8,frumentũ eorum, & vinum eorum רָבּוּ multiplicata ſunt.Præteritum fœmineum, רָבָה eſt longum ad differentiam participii.Gene.18.20, quia רָבָּה multiplicatus eſt. Sed illud Exod.23.29,ne forte &c.וְרִבָּה & multiplicetur: eſt breue propter ו,inquit R.D.in Michlól.& ſic Ieſah.6.12,וְרִבָּה & multiplicabitur derelicta. Et ſecundum formã פָּעוֹל,inſtar יָכֹל,inquit R.D.in lib.rad.& in Michlól,in alia ſignificatione,Geneſ.49.23,& amaritudine affecerunt eum, וְרַבּוּ & iaculauerũt.aut iaculati ſunt. Et in pihél participiũ, Pſal.144.13, oues noſtræ mille pariẽtes,מְרֻבָּבוֹת decẽ milia parientes in plateis noſtris . à רִבָּבָה quod eſt decem millia,deductum verbũ,ſecundum R.D.in lib.rad.Et in commen.parientes millenos,& decem millia,(ſiue myriades,) adeò vt ex illis repletæ ſint plateæ noſtræ. Tharghum,parientes mille,multiplicãtes decem millia &c. R.Selomóh,ad millenos,& vſque ad decẽ millia facientes fructum. R.Abrahám,facientes mille,decem millia pariẽtes. Et eſt ſenſus,Oues noſtræ quæ faciebant mille,decem millia pepererunt. Tóar,Gene. 13.6,ſubſtantia eorum רָב multa. Eccleſ.1.18, In multitudine ſapientiæ רַב־כַּעַס magna ira.aut multa. Eſtér 1. 8,ſic diſpoſuerat rex omni רַב magiſtro domus ſuæ. Significat hominem honorabilem(inclytũ) exiſtimatũ, aut reputatum: ob multiplices quibus pollet,dignitates ſic appellatum. Ieſah.19.20,& mittet eis ſaluatorẽ, וְרַב & inclytum,& eripiet eos. Exod.9.28,orate ad Dominum, וְרַב & ſufficiet vt non ſint tonitrua Dei. Pſal. 22.13,circundederunt me vituli רַבִּים multi.aut magni, ſecundum

ſecũdum R.D.Hamós 3.15,& deficiẽt domus רַבִּים multæ.vel magnæ,reputatæ, ſecundum R.D. Irme.50.29, congregate cõtra Babél רַבֵּי ſagittarios.Iób 16.13,circundederunt me רַבָּיו ſagittarii eius. Fœmineũ,Gen. 6.5,רַבָּה multa malitia. Et cum ו redundante, Threno. 1.1,Quomodo ſedit ſola ciuitas רַבָּתִי עָם multa(magna) populo. Et ſine regimine, Pſal. 123.4, רַבַּת multum ſaturata eſt.Et 129.1,רַבַּת ſæpe impugnauerunt me. Sunt qui dicunt ת eſſe loco ה.Iudic.8.30,vxores רַבּוֹת multæ.

Nomẽ,רוֹב,Multitudo. Prouerb.10.19,בְּרֹב in multitudine verborum. Ieſa.24.22, וּמֵרֹב & à multitudine(.i. poſt multitudinem)dierum viſitabũtur. erunt in memoria. Tóar,prædicta forma,Iób 11.2,הֲרֹב num multo verbis(.i.verboſo)non reſpondebitur? Et cum mácaph, tam in nomine, quàm in tóar, chólem mutatur in camés chathéph. Prouer.13.23,רַב־אֹכֶל multus cibus. Eccleſi. 1.18, quia בְּרֹב in magno ſapientia, magna ira. Tharghũ, Quia vir qui multiplicat ſapiẽtiam, quũ peccauerit,& non reſipuerit per intelligentiã,multiplicat iram coram Domino. R.Selomóh in cõment. Homini qui ſuæ ſapiẽtiæ innititur,& ab illicitis non ſe elongat,veniet ira magna à Domino. R.Abrahám in comment. Vbi ſcientiam quæſiuit ſtultitiæ,vidit quòd intelligenti,agnoſcenti mundana,multitudine ſapiẽtiæ ſuæ,iugiter erit ira,atque dolor. Proue.20.15, Eſt aurũ, וְרַב־פְּנִינִים & multitudo gẽmarum.Hoſe.8.12,ſcribam ei רָבֶּו honorabilia(magna,ſub.verba)legis meæ. Nomen numerale,רִבָּבָה,Decem millia. Pſal.91.7,וּרְבָבָה decem millia à dextera tua. Iudic.20.10,& mille מֵאָה è decem millibus. Et in plurali idem ſignificat, vt מֵאוֹת ſignificant centum.1.Semu.18.8,dederũt ipſi Da-

uid רִבְבוֹת decem millia. Nume.10.36, reuertere Domine רִבְבוֹת ad decem millia millium Iſraël. Tharghum, Reuertere Domine, habita in gloria tua in medio decem millium milliũ Iſraél. Deute.33.2, & veniet מֵרִבְבֹת à decem millibus ſanctitatis. Vel, cum decem millibus &c. מ pro עִם. Vel ſecundum R. Selomóh, Et venient ad Iſrael è decẽ millibus ſanctitatis. i. & cũ eo pars decem milliũ angelorũ ſanctitatis, & non vniuerſi ipſi, neque multitudo eorũ, neque ſecũdum morẽ carnis & ſanguinis (.i. hominis) qui in die thalami ſui (.i. nuptiarũ ſuarum) omnem oſtendit gloriã. Interdum cadit alterũ ב, & abſorbetur in daghés. Nechem.7.71, שְׁתֵּי רִבּוֹת bis decem millia. i. viginti millia. Alia forma, cum א in fine. Neche.7.66, omnis cœtus tãquam vnus אַרְבַּע רִבּוֹא quater decem millia. Et ſine א, Ionáh 4.11, pluſquam מֵשִׁתִּים עֶשְׂרֵה רִבּוֹ duodecies decẽ millia hominũ. Duale ſine א, ſignificãs bis decem millia. Pſal.68.18, currus Dei רִבְתַּיִם bis decem millia. Et plurale cum א, Dani.11.12, & deiiciet רִבְאוֹת decem millia. Et 7.10, וְרִבּוֹ רִבְבָן & decem millia decem milliũ coram illo ſtabũt. רִבְבָן idem eſt quod Hebraice dicitur רִבְבוֹת. Alia forma, רְבִיב, Imber, ſiue pluuia vehemens. Irme.3.3, & prohibiti ſunt רְבִבִים imbres. R. D. in cõment. exponit, pluuiæ temporaneæ quæ deſcẽdunt in Octobri: quæ pluuia, alio nomine vocatur יוֹרֶה, & מוֹרֶה pluuia temporanea: & ſic dicũt doctores Hebræorũ, יוֹרֶה in Octobri (ſub. deſcẽdit,) & מַלְקוֹשׁ pluuia ſerotina in Martio. Quia hæc duo tempora, ſunt tẽpora pluuiarum ob frugum neceſſitatem: ſed in Octobri maior eſt pluuiæ inundatio. Et idcirco vocatur menſis מַבּוּל à מַבּוּל inundatione: & vocatur pluuia ipſa רְבִיבִים, & יוֹרֶה. & eſt ſenſus, quòd ob illorum ma

la opera prohibitæ erant pluuiæ, quemadmodum dictum eſt Deuter. 11.17, & prohibebit cælos, & non erit pluuia. Tharghum, רְסִיסַיָּא guttæ. Pſal.65.11, בִּרְבִיבִים imbribus liquefac eam.

רֶבֶד Vnde רְבִיד quod eſt עָנָק, Ornamentũ colli & guturis, Torques. Gen.41.43, & poſuit רְבִד torquẽ auri ſuper collum eius. Et præpoſito מ, מַרְבַד, eſt Ornamẽtum quo decoratur lectus: à quo verbum in cal, pro Ornare & decorare lectũ. Proue.7.16, מָרְבַדִּים רָבַדְתִּי עַרְשִׂי ornamentis ornaui lectum meum. R. Leui, Ornamenta pulchra poſui ſuper lectum meum. Secundum R. Himmanuél, ſunt panni, ſiue cortinæ quæ ponũtur ante lectum.

רָבָה Multiplicare, Augere, Creſcere, Maiorem eſſe. Iaculari, ſagittare. Deute.30.16, & viues, וְרָבִיתָ & multiplicaberis. Zecha.10.8, וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ & multiplicabuntur ſicut multiplicati ſunt. Gen.21.21, & fuit רֹבֶה iaculans. i. iaculator, ſagittarius. Sunt enim duæ radices eiuſdem ſignificãtiæ, רָבַב & רָבָה, inquit R. Abrahám in cõment. Eccle.5.10, בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה quum multiplicatum fuerit bonum. Gene.35.11, creſce, וּרְבֵה & multiplicare. Exod.1.10, פֶּן־יִרְבֶּה ne forte multiplicetur. Iiob 33.12, quia יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ מֵאֱנוֹשׁ maior eſt Deus homine. Geneſ. 43.34, וַתִּרַב & creuit (maior fuit) pars Biniamín. Et in pihél, Pſal.44.13, & nõ רִבִּיתָ multiplicaſti pretiis (aut propter pretia) eorũ. Thre.2.22, quos educaui, וְרִבִּיתִי & auxi. vel enutriui. Iudic.9.29, רַבֶּה צְבָאֲךָ multiplica exercitũ tuũ. Et in hifhíl, Deut.1.10, הִרְבָּה אֶתְכֶם multiplicauit vos. Et 7.13, & benedicet tibi, וְהִרְבֶּךָ & multiplicabit te. Ieſa.9.3, הִרְבִּיתָ הַגּוֹי multiplicaſti gentem. Irme.46.11, in vanum הִרְבֵּיתְ רְפֻאוֹת multiplicaſti medicinas. Scribitur cũ

',quod eſt multiplicaui:quia ipſi ſic dicebãt tẽpore rui næ ſuæ, Multiplicaui,&c. Et legitur ſine י, id eſt multiplicaſti tu virgo filia AEgypti &c.Hæc R.D.in cõm. Ieuit.11.41,מַרְבֶּה רַגְלַיִם multiplicãs pedes.1.Paral.8.40, וּמַרְבִּים בָּנִים & multiplicãtes filios.Geneſ.3.16,הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ multiplicãdo multiplicabo dolorem tuũ. 2.Semu.14.11,memento quæſo rex Domini Dei tui מֵהַרְבּוֹת ne multiplicetur propinquus ſanguinis ad perdendum. acſi dicat, Sunt multi propinqui ſanguinis: & ſi vni iuſſeris,alter veniens occîdet illum.At ſi iurauerit rex,audient propinqui iuramentum, & illum contingere formidabunt. Iechez.24.10,הַרְבֵּה הָעֵצִים multiplica ligna.Et totum cũ ſeghól, inquit R.D.in Michlól, Pſal.51.4, הַרְבֵּה כַבְּסֵנִי multiplica, laua me.i.multiplica miſericordias tuas,& laua me ab iniqũitate mea.ita R. Himmanuél.Scribitur cum ה,& legitur ſine ה,quia duplex eſt lectio,הַרְבֵּ & הַרְבֵּה,ſicut הָרֵף & הַרְפֵּה.Et idem eſt, ſed ſunt duo modi imperatiui hif hil,ſecundum R.D. in Michlól & in cõmen.Poteſt eſſe & nomen quocunque modo legatur, ſiue הָרֵב, ſiue הַרְבֵּה, inquit R.D.in cõment.vt ſit,multum laua me. R.Abraham in comment. הָרֵב eſt imperatiuũ,ſicut הָרֵף.& כַּבְּסֵנִי eſt macór, acſi eſſet לְכַבְּסֵנִי multiplica lauare me . Vel הָרֵב eſt nomen,& כַּבְּסֵנִי imperatiuũ,vt ſit,multũ laua me. Iudic. 20.38,& tẽpus conſtitutũ erat viro Iſraél cũ inſidiis,הָרֵב multum vt aſcendere facerẽt combuſtionem (vel columnam) fumi de ciuitate. Series eſt, vt aſcendere facerent multũ,vel valde &c.Hamós 4.4,הַרְבּוּ multiplicate. Deuter.17.16, non יַרְבֶּה־לּוֹ סוּסִים multiplicabit ſibi equos. Hinc הַרְבֵּה,Multum,Multitudo.Chag.1.5,Seminaſtis הַרְבֵּה multum.2.Semu.1.4,& etiã הַרְבֵּה multitudo ceccidit.Eccleſ.9.17,perdet טוֹבָה הַרְבֵּה bonum mul

tum. Alia forma,מַרְבֶּה cum ſeghól:& in regimine cũ ſeri. Ieſah.33.23, tunc diuiſa eſt præda שְׁלַל מַרְבֶּה(&)ſpolium multũ.deficit enim ו.R.Dauid in cõment. Idem repetit in dictionibus diſtinctis . Et eſt nomen inſtar מַרְאֶה. Et 9.7,לְמַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה ad multiplicationem imperii. ſecundum R.D.in Michlól, & lib.rad.& cõment. Et ſcribitur cum ם finali.Poteſt eſſe & participiũ ex hif hil: vnde ſcribit R.Abrahã in cõm. ם clauſum in medio,quod ſolet ſcribi in fine, indicat ſignũ ſolis, cuius vmbra reuerſa eſt retrorſum.& eſt nomen ſicut מַעֲשֶׂה, Vel eſt verbum ex hif hil ſecundum normam, vt ſit,ad multiplicantem principatum. R.Selomóh in cõmen. Cui erit nomen hoc? Regi multiplicãti imperium Domini ſuper ſeipſum, vt timeãt à facie eius. Alia forma, 2.Paralip.30.18, מַרְבִּית multitudo populi. 1.Semu. 2.33, Et omnis מַרְבִּית multitudo (vel educatio, R.D. in lib.rad.)domus tuæ morientur viri.Leuit.25.37,Argentum tuum non dabis ei cum vſura, וּבְמַרְבִּית & cũ multiplicatione(augmento, ſeu vſura)non dabis ei cibum tuũ. Tóar,Iechez.23.32,מַרְבֶּה לְהָכִיל magnus ad capiendum.i.magnus calix vt capiat multũ vini. Nomen, תַּרְבִּית,Incrementum,vſura. Leuit.25.36,ne accipias ab eo vſuram,וְתַרְבִּית & incrementum. Aliud,Nume.32. 14,תַּרְבּוּת educatio hominũ peccatorum. Rectum eſt autem vt ſit ex hac radice אַרְבֶּה,Locuſta: ſic appellata, quòd ſit ſpecies multa. Iudic. 7.12, כָּאַרְבֶּה ſicut locuſta in multitudine.

רָבַךְ Torrere, Frigere. Leuit.7.12, & ſimilam מְרֻבֶּכֶת toſtam.frictam.

רָבַע Vnde רָבוּעַ,Quadratum.participium ex cal,inquit R.D.in Michlól.Exod.27.1,רָבוּעַ quadratũ

erit altare.1.Reg.7.5,& poſtes רְבָעִים quadrati.Ieche.41.21,templi(ſcilicet exterioris)מְזוּזַת רְבוּעָה poſtis quadratus.Poſtem pro vtroque poſte dixit. R.D. in cóment. ſcribit ת in מְזוּזַת poni vice ה, ſicut & Thren. 2.18, פּוּגַת.

Et in pihél, Ieche.45.2,מְרֻבָּע quadratum in circuitu. 1.Reg.7.31,מְרֻבָּעוֹת quadrata,non rotunda.Leuit.20.16, & mulierẽ quæ acceſſerit ad quodlibet animal לְרִבְעָה אֹתָהּ vt coeat cum illo,occides. Et in hifhíl,Leuit.19.19,animal tuũ non תַּרְבִּיעַ coire facies cum altero genere.Vel,non accumbere facies.Rectum eſt vt ſint,quantum ad ſignificantiã,vt illud Pſal.139.3,Semitam meã, & accubitũ meũ ventilaſti. Vnde & Tharghũ pro וְרִבְעִי & accubitũ meũ iacuit ſub Bilhám, Nume. 22.27: habet וּרְבַעַת.

Toár,רְבִיעִית,Quartum,quarta pars.Num.15.5,רְבִיעִית quartã partem hin. Et ſine י priori,verſu 4,בְּרֻבָּעִית quarta parte hin olei. Alia forma, Geneſ. 1.19, dies רְבִיעִי quartus.Plurale,רְבִיעִים. Fœmineum,Leui.19.24,& anno הָרְבִיעִית quarto. Alia itẽ,רֻבַּע,Quarta pars.1.Semu. 9.8, רֻבַּע quarta pars ſecli. Iechez.43.16, quadratum in quatuor רְבָעָיו quadrãgulis eius. vel laterib'. Tharghũ, in quatuor סְטָרְוֹהִי lateribus eius. Sic 1.8, in quatuor רְבָעֵיהֶם partibus(lateribus)eorũ. Tharghũ, in quatuor סְטָרֵיהֶן lateribus eorum. Alia præterea,Nume.23.10, אֶת רֻבַּע quartã partem Iſraél. Alia inſuper,רִבֵּעַ.Exod. 20.5,& ſuper רִבְּעִים quartos.i.ſuper filios quartæ generationis. Alia poſtremo,אַרְבַּע,fœmineo genere,Quatuor,Quartus. Zechar.1.18,אַרְבַּע quatuor cornua. Geneſ.11.7,וְאַרְבַּע מֵאוֹת & quadringentis annis. Capitur & pro nomine toar,vt Gen.14.5,וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה & quartodecimo anno venit &c. & idgenus plæraque tam in maſculeo,quàm in fœmineo genere. Zecha.2.6,בְּאַרְבַּע

in quatuor ventos.Maſculeum,Gene.14.9,אַרְבָּעָה quatuor reges.1.Semu.4.2,כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ circiter mille viros.Iechez.1.8,לְאַרְבַּעְתָּם quatuor ipſis. Et duale ſignificans Bis quatuor.i.octo. 2.Semu.12.6,& agnã reddet אַרְבַּעְתַּיִם quadruplam.i.agnas octo. Lex iubebat vt qui vnam fuiſſet furatus,redderet quatuor:ſed quia dixues abſtulerat à paupere, iuſſit vt redderet duplum .i. octo. Plurale ſignificat quadraginta, & eſt cõmunis generis.Deuter.29.5,אַרְבָּעִים שָׁנָה quadraginta annis.

רָבַץ Cubare,Accubare,iacêre. Gene.49.9, curuauit ſe,רָבַץ accubuit tanquã leo.Ieſah.13.21,וְרָבְצוּ שָׁם & cubabunt ibi beſtiæ ſylueſtres.Deute.29.20,וְרָבְצָה בּוֹ & cubabit in illo omnis maledictio.Exod.23.5,aſinum רֹבֵץ cubantem ſub onere ſuo. Deutero. 22.6, & mater רֹבֶצֶת cubãs ſit ſuper pullos.Ieſa.11.7,pariter יִרְבְּצוּ cubabunt filii earũ. Et in hifhíl,Ieſa.54.11,ecce ego מַרְבִּיץ iacere facio(ſub.fundamẽta,) è carbũculo erũt lapides tui.acſi dicat, Ecce ego iacere facio lapidibus carbunculi lapides ædificii. i. fundo te lapidibus carbunculi. Et hoc eſt quod dixit,Et fundabo te ſappiris.Pſalm.23.2, in habitaculis germinis יַרְבִּיצֵנִי accubare faciet me.

Nomẽ,רֶבֶץ,cũ quinque pũctis.Ieſa.65.10,& vallis Hachór לְרֶבֶץ pro cubili(aut accubitu)boũ. Alia forma, præpoſito מ,Sephan.2.15.מַרְבֵּץ cubile pro beſtia.

רֶבֶק Saginare. Vnde מַרְבֵּק, Locus vbi vituli impinguantur & ſaginantur.1.Semu.28.24,& mulieri erat vitulus מַרְבַּק ſaginarii.i. ſaginatus, aut quẽ nutriebat in ſaginario.

רֶגֶב Secundum R.Ionáh,eſt locus in valle coniunctus torrẽti vbi manet aqua. Alii dicũt eſſe glebam terræ:vulgo מוֹטש,Moter. Nonnulli partẽ torrentis,

quæ vulgo vocatur, קוֹלִישׁ *Le torrent.* Iób 38.38, וְרִגְבִּים יִדְבָּקוּ & glebæ coniungerentur? R. Abrahám ſcribit eſſe ſciſſiones terræ quæ fiũt ab æſtu & pluuia. R. Leui ſcribit eſſe גּוּשֵׁי הֶעָפָר glebas terræ, quæ vſqueadeo coniungun tur vt non ſit inter eas vacuum. Tharghum, וְנַרְגִּישְׁתָּא & argilla. i. terra tenax è qua fiunt vaſa figlina. Et 21.33, Dulcuerunt ei רִגְבֵי נָחַל glebæ torrentis. vel loca prædicta. R. Abrahám in comment. ſcribit, in lingua Iſmahelitica eſſe locũ fouearum torrentis: R. Leui, eſſe ſciſſiones planitiei, in quibus ſepultus eſt. Idem R. Moſéh. רָגַז Eſt רָעַשׁ, Tremere, contremiſcere, & commoueri pauore, aut ira, Pauere, Iraſci. Prouer. 29.9, וְרָגַז & iraſcetur. Ieſah. 14.9, infernus inferne רָגְזָה לְךָ expauit propter te in occurſum aduentus tui. acſi dicat, viuétes lætati ſunt, mortui expauerũt. Hoc metaphorice dixit, quòd orbis vniuerſus, illo viuente, pauebat. Dixit, Mortui pauebunt: quia non terrebit viuẽtes quũ mortuus fuerit. Et ob magnũ pauorem totius orbis, dixit exaggerendi gratia, quòd mortui expauerunt, dum ad illos pergeret. Ieſah. 32.11, Pauete opulentæ, רִגְזָה contremiſcite quæ fiditis. Eſt (inquit R. D. in comment.) imperatiuum fœmineum plurale, quod aliás eſt cum נ & ה, aut cum נ tantũ. Sunt qui dicunt (inquit) eſſe macór, vt R. Moſéh, & R. Selomóh qui ſcribit eſſe vt לִרְגֹּז. R. Abrahám ſcribit deficere נ. Hannaghid dixit eſſe imperatiuum, quanquam ſit forma maſculea. Pſal. 4.5, רִגְזוּ, id eſt פַּחֲדוּ pauete, & ne peccetis. ita R. D. in comment. vt Deuter. 2.26, וְרִגְזוּ & paueant. q.d. pauete, & timete à Deo, & ne peccetis, me adhuc perſequẽdo. R. Selomóh, Pauete, ſcilicet à Deo. Idem R. Abrahám in cóm. & R. Himmanuél. Chab. 3.16, Et in loco meo אֶרְגַּז expauescam.

ſcam. R. Abrahám in comment. In loco meo. i. in terra Iſraél expaueſcam, vbi cogitaueram requieſcere. R. Selomóh, expaueſcam, pro expaui &c. 2. Sem. 22.8, fundamenta cælorum יִרְגְּזוּ commouebuntur. Chab. 3.7, יִרְגָּזוּן commouebuntur (pro cõmotæ ſunt) cortinæ terræ Midián. R. Dauid in comment. cortinæ. i. tabernacula cortinarum, hoc eſt quæ fiunt expanſis cortinis. Et hoc accidit quando Ghidhón iuit contra Midián: vt ſcriptum eſt Iudi. 7.13, Venítque Ghidhón, Et ecce vir, &c. Tharghũ totum verſum hoc modo interpretatus eſt, Quando coluerunt domus Iſraél idóla, tradidi eos in manu Chuſán peccatoris. At cum reſipuerunt vt ſacerent legem, feci eis ſigna, & fortitudines, ac eripui è manu Midianitarum per manũ Ghidhón filii Ioás. Gene. 45.25, ne תִּרְגְּזוּ iraſcamini. ſic R. Abrahám. Tharghũ, ne litigetis, aut contendatis. Et verbum tranſitiuũ. Ieche. 16.43, וַתִּרְגְּזִי־לִי & iraſci feciſti me in omnibus his.

Et in hif híl, Ieſah. 23.11, הִרְגִּיז מַמְלָכוֹת tremere fecit regna. 1. Semu. 28.15, vt quid הִרְגַּזְתָּנִי commouere feciſti me, vt aſcendere faceres me? Ieſa. 14.16, Nónne hic eſt vir מַרְגִּיז הָאָרֶץ qui commouebat terram? Et in hithpahál, 2. Reg. 19.28, הִתְרַגִּזְךָ אֵלַי iratus es aduerſus me.

Nomen, רֶגֶז, Ira. Iób 3.16, Ibi (. i. in ſepulchro) impii ceſſauerunt רֶגֶז ab ira. ita R. Moſéh, vnde ſubiungit, Et ibi requieſcent feſſi robore: quod idem ſignificat ſub aliis verbis. ſic etiam R. Abrahám auenhezra. R. verò Leui, à timore, vt Deuter. 28.65, Et dabit Dominus tibi illic cor רֶגֶז timidum. Et ſenſus eſt quòd poſt mortem ceſſat timor impiorum ab hominibus. Chab. 3.2, בְּרֹגֶז in ira, miſericordiæ recordaberis. Ieſah. 14.3, Requiem dabit &c. וּמֵרִגְזֶךָ & à pauore tuo. מ deſeruiens, eſt cum

Universidad de Deusto Biblioteca

chiric,inquit R.D.in Michlól, & lib. rad. Et cum ה fœmineo,Iechez.2.18,בְּרַגְזָה cum tremore.

רָגַל Detrahere,obloqui,Accusare,deductum verbũ a רֶגֶל pes:quòd detractores iugiter eant, & narrent verba huius alteri. Psal.15.3, non רָגַל עַל־לְשׁוֹנוֹ non detraxit lingua sua. R.Selomóh, accusauit. R. Abrahám,Non detraxit.i.reuelauit secreta more explorato rum. Nam hoc verbum significat etiam explorare, in pihél,Gene.42.9,מְרַגְּלִים exploratores estis. Iehos.14.7, לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ ad explorandam terram.Deut.1.24, וַיְרַגְּלוּ & explorauerunt eam. 2.Sem.19.27, וַיְרַגֵּל בְּעַבְדְּךָ אֶל־אֲדֹנִי & accusauit seruum tuum domino meo. Et in hifhíl, semel inuenitur,mutato ה in ת. Hose.11. 3, Et ego תִּרְגַּלְתִּי לְאֶפְרַיִם ambulare feci super pedes Ephráim. vbi sic R.D.scribit,ת est loco ה,secundũ opinionẽ grámaticorum.Et frater meus R.Moséh scribit quòd est nomen instar תִּפְאַרְתִּי.& quanuis sit dictio longa,est tamẽ eiusdẽ speciei.Et quia cõparauit ipsum puero, vsus est hoc verbo:acsi dicat, Sicut puerũ assuefaciunt ad ambulãdũ paulatim paulatim absq; labore:sic quãdo produxi illos ex AEgypto, proficisci feci eos absque labore, nube præcedẽte in die, & colũna ignis in nocte. Idẽ in Michlól, Multi grãmatici dixerunt esse sicut תִּרְגַּלְתִּי cũ permutatione ת in ה, quemadmodum soliti sunt Hebræi in multis desinentibus in ה, in locis multis. sed quia in principio dictionis talis permutatio non inuenitur, rectum est vt sit nomen, quod tamen secũdum normam debuerat esse breue,sicut תִּפְאֶרֶת תִּפְאַרְתִּי,& sic תִּרְגֶּלֶת תִּרְגַּלְתִּי. Et sic exponit frater meus R. Moséh in libro תַּחְבּוּשֶׁת,& est rectum. R.Selomóh,ת est loco ה:&

est sensus,Assuetus sum ire iuxta pedes eius, quemadmodũ assuefit puer qui tollitur per brachia sua.Tharghum, Et ego per angelum missum à facie mea, duxi per viam rectam Israél, & portaui eos tanquam super brachia. Nomen,רֶגֶל, Pes,Foramen ani, siue Podex, Causa,vices.Exo.21.24,רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל pedem pro pede.Genes.41.43,וְאֶת־רַגְלָיו & pedem suum.Deuter. 33. 3, & ipsi qui coniuncti sunt לְרַגְלֶךָ pedi tuo.pro,pedibus tuis.deficit י plurale. Genes.30.30, & benedixit Dominus tibi לְרַגְלִי ad pedem meum.i.ad introitum pedis mei. Quo pacto dicitur de aliquo,Pes bonus est tali. sic R. D. in lib.rad.Sed in cõmentariis Chab.3,exponit,causa mei, siue propter me. R.Abrahám in comment. propter pedem meũ.Mos enim hominum est vt dicãt,Pes bonus est tali. & sensus est quòd fuit benedictus ex ipsa hora qua ingressus est domum ipsius.Tharghum,בְּרִגְלִי propter me.Et hæc interpretatio placet:nam & paulo suprà dixit Labán, Et benedixit mihi Dominus propter te. Secundum hanc formam significat Peditem. Et cum nominibus numeralibus,singulare ponitur pro plurali,secundum morem linguæ:vt Nume.11.21,sexcenta milia רַגְלִי peditum. Duale,Iiób 29.14,וְרַגְלַיִם & pedes claudo fui.Iesah.7.20,& pilum (pro pilos)תַּרְגְּלַיִם pedum.vel pudendorum,secundum R.D.in lib.rad.& commen.Exo.23.14, Tribus רְגָלִים vicibus festum ages mihi. Genes. 24.32, וְרַגְלָיו & pedes virorum.Iudic.3.24, profecto purgat ipse אֶת־רַגְלָיו membrum suum.i.mingit.Vel vt alii exponunt,ventrem suum. Et præposito מ cum pathách.Ruth 3.8,מַרְגְּלֹתָיו iuxta pedes eius.

Alia forma,רַגֵּל,id est כּוֹבֵס,Fullo. 2.Semu.17.17, Stabant in fonte רַגֵּל fullonis. Vnde & Tharghum habet:

קַצָּרָא fullonis. Sic appellatur à רָגַל, quòd ſuis pedibus pannos lauet.

רָגַם Lapidare, lapidibus obruere. Leuit.24.14, וְרָגְמוּ אֹתוֹ & lapidabunt eum. Iechez.23.47, וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן & lapidabunt eas lapidibus. Leuit.24.16, רָגוֹם יִרְגְּמוּ lapidando lapidabunt eum. Nomen, Pſal. 68. 28, Principes Iehudáh רִגְמָתָם congregatio eorum. Sũt (ait R.D. in lib.rad.) qui exponunt, principes eorum. Et in comment. ſimiliter exponit, congregatio eorum. acſi dicat, quòd in Ieruſaláim cõgregabũtur vniuerſi ipſi. R. Abrahám, principes eorum. R. Iépheth, maiores eorum. R. Leui, Prouerb. 26.8, vbi citat hunc locum, exponit, gloria eorum. à purpura quæ eſt hominum gloria. R. Selomóh, ſpargentes in eos lapides. Vel eſt רִקְמָתָם purpura ſua. i. induti veſtibus ſuis purpureis. Sic exponit R. Menachém, & R. Himmanuél. Zecha. 7.2, Et miſit (ſub. captiuitas) in Bethél, Saréſer, וְרֶגֶם מֶלֶךְ & principem regis, & viros eius. R. Abrahám in comment. Saréſer & Réghem mélech, ſunt nomina principum. Et pronomẽ eius, refert ipſum Réghem mélech. Iépheth, autem dicit quòd eſt ſicut שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם, Pſal. 68.28, paulo ſuprà expoſitum. Tharghũ nõ eſt interpretatus, ſed dimiſit Hebraicũ, quia putauit eſſe duo nomina propria, Réghẽ, Mélech, ait R.D. Et ſic ſcribit R. Selomóh in comment. quòd fuerunt viri iuſti miſſi ex Babél in Bethél, vt precarentur faciem Domini. Hinc eſt מִרְגֶּמָה, Congregatio lapidum pariter. Prouerb. 26. 8, Sicut qui ligat lapidem (ſcilicet pretioſum) בְּמַרְגֵּמָה in aceruo lapidum. ſic & R. Abrahrám. R. Ioſéph, ſicut qui ligat lapidem quempiam platearũ in purpura, id eſt veſte purpurea. Tharghum, בְּקֵילְעָא in funda. R. A-

brahám, in aceruo. R. Leui in cõm. ſcribit eſſe rẽ laudabilem & glorioſam: & eius ſociũ eſſe אַרְגְּמָן purpura: & ſic רִגְמָתָם quod eſt תִּפְאַרְתָּם gloria eorum, decor eorum, Pſal.68.28. R. Himmanuél, Quemadmodũ homo qui ligat lapidem pretioſum, & proiicit in aceruum lapidum ædificii, qui non eſt locus illi conueniens ob ſuã pretioſitatẽ: ſic eſt qui dat ſtulto gloriã, quia gloria nõ eſt in loco ſuo. locus enim eius eſt inter viros ſapiẽtes.

רָגַן Murmurare, Suſurrare. Ieſah. 29.24, Et cognoſcent errantes ſpiritu intelligentiam, וְרוֹגְנִים & murmuratores diſcent legem. R.D. in comment. ſcribit idem eſſe geminatum, quia רוֹגְנִים ſunt errantes ſpiritu. Et in lib.rad. quòd ſunt ii quorum cognitio, & cogitatio eſt ad maledicendum, & occupatio in murmurationibus. R. Selomóh, Et murmurantes contra verba prophetarum, diſcent legem. Idem R. Abrahám, Tharghum, Et qui dicebant non eſſe omnia hæc, ſuſcipient doctrinam. Et in nifhál, Prouerb.18. 8, Verba נִרְגָּן ſuſurronis ſunt ſicut vulnera. Pſal. 106.25, וַיֵּרָגְנוּ & murmurauerunt in tabernaculis ſuis.

רָגַע Eſt בָּקַע, Findere, ſcindere: מָחַץ, Tranſfigere: Quieſcere. Iiob 7.5, pellis mea רָגַע ſciſſa eſt. ſiue ſcidit ſe. Eſt enim actiuũ intranſitiuum. ita R. Dauid, R. Moſéh, & R. Abrahám. R. Ionáh, remiſſa eſt, aut debilitata eſt. R. Selomóh, contrita eſt. & ſic exponit Donés. Ieſa. 51.15, רֹגַע הַיָּם ſcindens (diuidens) mare. Et in hifhíl, Irme. 50.34, לְמַעַן הַרְגִּיעַ אֶת־הָאָרֶץ vt quieſcere faciat terram. R.D. in lib.rad. & cõment. Quũ enim ceciderit Babél, erit requies omnibus, ait R. Selomóh. R. D. in comment. ſcribit הַרְגִּיעַ eſſe macór, quanuis ה ſit cum chiric ſicut præteritum, vt etiã Ieſah. 31.5, prote-

gendo, וְחַצֵּיל & eruendo. Potest esse & præteritum vice futuri, ait idem in lib.rad. Tharghum, vt conterat impios terræ. Irme.31.2, הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ eundo vt requiescere faceret ipsum Israél.i.iuit ante illum Deus &c. Et post pronomen (ipsum,) addidit (Israél,) explicãdi declarandique gratia, inquit R.D. in cõment. vbi dicit הָלוֹךְ esse macór vice præteriti. Iesah.51.4, & iudicium meum in lucem populorum אַרְגִּיעַ requiescere faciam.i. quiescere faciam eos ab ira. vel à bello, inquit R.D. in cõmen. Vel, & iudicium meũ in lucem populorũ, id est in oculis omniũ populorum erit eis: vobis verò requiẽ præstabo, vt exponit R. Selomoh. R. Abrahã, אַנִיחַ quiescere faciam. Et sunt qui exponunt, faciam in momento, aut repente, absque mora: à רָגַע. sed prior interpretatio est recta. R. Ionáh, posteriorem expositionem sequens, exponit, Iudiciũ meum ostendã omni momento temporis ad illuminandum populos. Irme. 49.19, אַרְגִּיעָה quiescere faciam, currere faciã eum ab ea. sic R.D. in cõment. acsi dicat, quãdo quiescere faciam Israél, currere faciam eum è terra Edóm in qua sunt in captiuitate. Inl ib.rad. exponit, succidere faciã: secundum primam huius verbi significãtiam. R. Ionáh, quia subito currere faciam &c. acsi dicat, Intra breue tempus expellam eum ab illa. & א, secundum ipsum redundat, sicut & in אַכְזִיבָה & אַכְזִיבָה, quæ sunt sicut כְּזִיב. Et sic Tharghũ, כְּזִבָּא in tempore. Prouer.12.19, וְעַד־אַרְגִּיעָה & in sæculum quiescere faciam linguã mendacii. ne scilicet amplius loquatur. Vel, succîdã: & sic Irm.50.44, אַרְגִּיעָה succidere faciã, currere &c. acsi dicat, excîdã eos, & migrare faciã eos de terra eorũ. Tharghũ, Et testimoniũ acceleratum est in lingua mendacii. R. Abrahám in cõment. Labiũ quod loquitur testimoniũ verum, firmum erit in sæcu

lum: & in sæculum quiescere faciã linguam mẽdacii. וְעַד enim est sicut וּלְעַד. & אַרְגִּיעַ est אַשְׁקִיט quiescere faciam. R. Himmanuél in cõment. acsi dicat, Homo cuius verba sunt vera, firmus erit in sæculum: quia bonus nonnisi veritati hæret. & ad momentũ (.i. breue tẽpus) est homo qui loquitur mendaciũ: quia mendaciũ non est firmum: & quia paulo suprà dixit, Et testis mendaciorum dolus. Potest & hoc pacto exponi, Qui testificatur testimoniũ verum, firmus erit in sæculum: quia & si centies fuerit interrogatus, semper eodem modo respondebit. At contrà, qui testificatur mendacium, non erit firmus ac stabilis, sed mutabitur, nec permanebit, nisi ad momẽtum: & interrogatus, semper aliquid aut addet, aut diminuet. Et in nif hál, Irme.47.6, הֶרָגְעִי quiesce, & sile. Nomen, præpositio מ, Irme.6.16, וּרְמִי & inuenite מַרְגּוֹעַ requiẽ animæ vestræ. Alia forma, Iesah.28.12, & hæc הַמַּרְגֵּעָה requies. Alia item, opinione aliquorũ, Iiób 21.13, וִיִּרְגַּע & cum requie ad sepulchrũ descendẽt. sic Tharghũ alterũ, & R. Mosèh. i. absque dolore, & longa ægritudine, tẽpore quo moriẽtur, descendent ad sepulchrũ. sic & R. Abrahám, cũ requie. i. absque afflictione. R. Leui, Et in momento. i. breui admodum tẽpore ad sepulchrum descendent. i. morientur. Et hoc est ad illorũ fœlicitatem, quòd non apprehendat illos magna afflictio, quũ venerit illorũ mors. Aliud terum Tharghũ, & in hora. i. breui tempore. Aliud רֶגַע, Scissio. Psalm.35.20, וְעַל רִגְעֵי־אֶרֶץ & in scissionibus (aut scissuris) terræ verba fraudum cogitabunt. i. in locis occultis fraudulenta & dolosa cogitabũt. ita R. D. in lib.rad. & R. Abrahám. R. Ionáh, cõtra humiles (vel mansuetos, ac debiles) terræ. i. qui sunt in terra. Thar-

lomóh ſimiliter, qui extendit populos ſub me vt cubent in loco ſuo. R. Himm. Qui expandis populos ſub me in pauimento, & ego illos conculco. Et Macór defectiuum ex cal, Ieſah. 45.1, לְרַד־לְפָנָיו גּוֹיִם vt expandam ante illũ gentes. Et in hifhil, 1. Reg. 6.32, וַיִּרְד & extendit (extendere fecit) ſuper Cherubim & palmas אֶת־הַזָּהָב aurum. Nomen, præpoſito מ, 1. Reg. 7.29, copulationes opere מוֹרָד extẽſionis. i. extenſo. Alia forma, רְדִיד, Velamen, operimẽtum. Vel vt alii exponunt, cortina, aut velum ſericum. Cant. 5.7, tulerunt אֶת־רְדִידִי velum meum à me. Ieſah. 3.23, וְהָרְדִידִים & vela. R. Abrahám in cõmẽt. ſcribit רְדִיד in lingua Iſmahelitica eſſe ſicut צָעִיף velum, ſiue operimentum.

רָדָה Eſt לָקַח, Accipere: & מָשַׁל, Dominari. Et quãdo ſignificat dominari, ferè ſemper conſtruitur cũ ב, paucis exceptis. Iudic. 14.9, & non indicauit eis quòd de corpore leonis רָדָה הַדְּבָשׁ accepiſſet mel. Ieſah. 14.3, וְרָדוּ בְּנֹגְשֵׂיהֶם & dominabuntur exactoribus ſuis. 1. Reg. 4. 24, quia ipſe רֹדֶה בְּכָל־עֵבֶר הַנָּהָר dominatur omnibus qui ſunt trãs flumen. Ieche. 29.15, לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם vt nõ domineris gẽtibus. Pſal. 110.2, רְדֵה dominare. Leuit. 25. 53, non יִרְדֶּנּוּ dominabitur illi. Iudic. 14.9, וַיִּרְדֵּהוּ & accepit illud ad volas ſuas. Thren. 1.13, de excelſo miſit ignẽ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה in oſſib⁹ meis, & dominatus eſt ipſi, ſcilicet oſſi. R. D. in li. ra. exponit, וַיִּרְדֶּה בָהּ בָּעֶצֶם & dominatus eſt ipſi, nẽpe oſſi. R. Abra. in cõm. ſcribit pronomẽ referre ignem, vt ſit, & dominatus eſt ipſe ignis, quia אֵשׁ inuenitur & maſculeum: vt Iiób 20.26, אֵשׁ לֹא־נֻפָּח ignis nõ ſufflatus. R. Selomóh exponit, וַיִּרְדֶּה אוֹתָהּ & cõtriuit ipſum. i. vnũquodque ex ipſis: & נ eſt cũ daghés, ad denotandum eſſe ſingulare fœmineũ, quia הָעֶצֶם eſt

ghum, Et contra iuſtos terræ qui quieſcũt in mundo iſto, verba fraudum cogitãt. R. D. in cõment. Sunt qui exponunt, in ſciſſuris, id eſt in locis occultis &c. & non eſt rectũ: quia cogitatio non indiget loco occulto, ſed ſermo, & opus. Sunt etiã qui exponunt, contra quietos .i. humiles, ac manſuetos. Vel cũ quietis. i. pinguibus & opulentis qui ſunt in quiete. Et עַל eſt עִם, vt Exo. 35.22, & venerũt viri עַל־הַנָּשִׁים cum mulieribus. R. Selomóh, ſuper (vel contra) cõtritos. Et רֶגַע, Momentum, breuiſſimũ tempus, Repente. Exod. 33.5, רֶגַע אֶחָד momento vno aſcendam. Idem Ieſa. 26.20, כִּמְעַט־רֶגַע paululum ad momentũ. Irme. 18.9, וְרֶגַע & repente loquar. Ieſah. 54.7, בְּרֶגַע קָטֹן momento paruo dereliqui te. Thren. 4. 6, quæ ſubuerſa eſt כְּמוֹ־רֶגַע quaſi in momento. Ieſa. 27. 3, לִרְגָעִים ad momenta irrigare faciam illam.

רָגַשׁ Congregare, Tumultuare, aut tumultum facere. Pſal. 2.1, vt quid רָגְשׁוּ congregatæ ſunt (vel congregauerunt ſe) gentes. ſic & R. Selomóh. R. Abrahám, ſociauerunt ſe, & coniunxerunt. Nomen, רֶגֶשׁ, Congregatio, Societas, Coniunctio. Pſa. 55.15, in domo Dei ambulauimus בְּרֶגֶשׁ coniunctim. aut in ſocietate. acſi dicat, Etiam quãdo ambulauimus ad domũ Dei, vt oraremus, ambulabamus pariter in vna ſocietate. ſic R. Abrahám. R. Selomóh, in multitudine populi.

Alia forma, Pſal. 64.3, abſcõdes me à ſocietate malignorum, מֵרִגְשַׁת à ſocietate operantiũ iniquitatem. R. Selomóh, à congregatione. Idem R. Abrahám.

רָדַד Extẽdere, expãdere. Pſal. 144.2, הָרֹדֵד עַמִּי qui expandit populos ſub me. & עַמִּי ponitur pro עַמִּים, ſecundum R. D. in cõment. deficit enim מ. Poteſt etiã exponi, populũ meum. i. Saúl, & illi adhærentes. R. Selomóh

pitus fui ſuper faciem meã in terra. Iudic. 4.21, & ipſe נִרְדָּם ſopitus. Vel נִרְדָּם cũ pathách, ſecũdũ R.D. in li. ra. & ſic eſt præteritũ, & non participiũ. i. ſopitus fuit. Ionáh 1.6, quid tibi נִרְדָּם ſopite? Pſal. 76.7, נִרְדָּם ſopitus eſt & currus & equus. Ionáh 1.5, & dormiuit, וַיֵּרָדָם & ſopitus eſt. Nomen, תַּרְדֵּמָה, Sopor, ſomnus fortis. Gene. 15.12, וְתַרְדֵּמָה & ſopor cecidit ſuper Abrám.

רָדַף Sequi, Inſequi, perſequi. pro Inſequi, aut perſequi, ferè ſemper conſtruitur cum אַחֲרֵי, quod in interpretatione omittitur. Iudi. 4.16, & Barác רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב perſecutus eſt currũ & caſtra. Pſal. 143.3, quia רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי perſecutus eſt inimicus animam meam. Exo. 14.4, וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם & perſequetur eos. Leuiti. 26.36, וְרָדַף אֹתָם קוֹל & perſequetur eos ſonitus folii impulſi. Deut. 30.7, qui רֹדְפוּךָ perſecuti ſunt te. Leuit. 26.7, וּרְדַפְתֶּם אֶת־ אֹיְבֵיכֶם & perſequemini inimicos veſtros. Iudi. 8.5, & ego רֹדֵף perſequor Zebách. Proue. 21.21, רֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד quens iuſtitiam, & miſericordiam, inueniet vitã. Ieſah. 1.23, וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים & ſequitur retributiones. Iehoſ. 8.16, לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם ad perſequendum eos. Et præcedente מ cũ chiric, præter morẽ, vt 1. Semu. 23.28, מֵרְדֹּף à perſequendo. Hamós 1.11, עַל־רָדְפוֹ eo quòd perſecutus eſt ipſe gladio fratrem ſuum. Pſal. 38.21, תַּחַת רָדְפִי־טוֹב eo quòd ſequebar bonum. Protrahitur camés cum accentu. Scribitur cum ו, & legitur ſine ו, quia duplex poteſt eſſe lectio: רוֹדְפִי, hoc ſenſu, quia bonũ ſequitur me, quòd ſequar illud. & רָדְפִי macór. i. eo quòd ſequor bonũ. 2. Semu. 20.6, וּרְדֹף אַחֲרֵיו & perſequere eũ. Exo. 15.9, אֶרְדֹּף perſequar. Pſal. 18.38, אֶרְדֹּף אוֹיְבַי perſequar inimicos meos. Iechez. 35.6, & ſanguis יִרְדָּפֶךָּ perſequetur te. Eſt cum camés chathéph, ſecundum filios Aſer: ſed ſecundum ſi-

fœmineũ, vt Iechez. 37.4, הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת. Vel eſt ſecundum alteram ſignificantiã, nẽpe, & aſſumpſit illud: vt Iudic. 14.9, ſuprà citatum. Tharghũ, E cælis miſit ignẽ in munitionibus meis fortibus, וּכְבַשׁ יְתְהוֹן & ſubiecit eas. Irme. 5.31, & ſacerdotes יִרְדּוּ עַל־יְדֵיהֶם accipient (pro accipiebãt, ſub. munera) ad manus ſuas. Poteſt etiã (inquit R.D.) exponi ſecundum alterã ſignificantiam, Et ſacerdotes dominabũtur (pro dominabãtur, ſub. populo) per manus eorum. ſcilicet prophetarum Et in hif hil, Ieſah. 41.2, וּמְלָכִים יֵרֵד & regibus dominari faciet. ita R. Dauid in commen. & deficit ב, pro וּבְמַלְכִים. Et in pihél, Iudicum 5.13, tunc יֵרַד שָׂרִיד לְאַדִּירִים עַם יְהוָה יֵרַד־לִי בַּגִּבּוֹרִים dominabitur (pro dominatus eſt) ſuperſtes potentibus in populo, Dominus dominabitur (pro dominatur) mihi fortibus. R. Dauid, Tũc dominatus eſt Dominus. i. dominari fecit Dominus Iſraelem qui eſt ſuperſtes, fortibus qui ſunt in populo Iabín regis Chenáhan. Et ל in לְאַדִּירִים eſt loco ב, ſicut & Iiób 2.13, לָאָרֶץ in terra. Et Gene. 4.23, quia virum occídi לְפִצְעִי in vulnere meo. Tharghum, Tũc deſcendit (aut deſcendere fecit) vnus è caſtris Iſraél, & contriuit robur fortiũ populorum. Ecce non ex fortitudine, quæ eſſet illis, fuit hoc: ſed Dominus contriuit coram populo ſuo robur fortium odio habentiũ illos. R. Leui in cõment. Tunc dominari fecit Dominus ſuperſtitẽ de Iſraél fortibus qui erant in populo Iabín regis Chenáhan, ſicut ſcriptũ eſt Iudic. 4.23, Et humiliauit Deus in die illa Iabín regem Chenáhan, coram filiis Iſraél. Dominus dominari fecit me fortibus populi Iabín.

רָדַם Soporare, ſiue ſopire. Inuenitur tantum in niphál, Dani. 8.18, & illo loquente mecũ, נִרְדַּמְתִּי ſo

lios Naphthali cum chathéph pathách. Threno. 3.43, וְתִרְדָּפְנוּ & perſecutus es nos. Iiób 19. 28, מַה־נִּרְדָּף־לוֹ cur perſequemur eum? ſub. abſque cauſa, ait R. Moſeh. R. Dauid in cõment. נִרְדָּף eſt cũ pathach, & eſt ſicut נִרְדָּף cum cholem: ſicut inuenimus יִשְׁבֹּת & יִשְׁבֶּת, & יַחְפֹּץ & יַחְפֵּץ. Et eſt ſermo deprecatiuus: acſi dicat, Conueniens erat vobis vt diceretis, Cur perſequemur (pro perſequimur) eum verbis noſtris? quum ſciatis quòd radix verbi ſit in me. i. nomẽ meum bonum, quod antehac in mundum exiuit. Et rectũ eſt vt נִרְדָּף ſit præteritum ex niſhál: & eſt ſenſus, Quoties paſſus eſt perſecutionẽ ob ſuas iniquitates? Et non eſt res ita: quia radix verbi inuenta eſt in me: acſi dicat, Radix magna, quòd ſim iuſtus. R. Abrahám Peruſól ſcribit eſſe participiũ inſtar tóar: acſi dicat, Si Deus habet prouidentiã, cur eſt perſecutor ipſius Iiób? Et quæ radix rei iniquæ inuenta eſt in me, vt his afficiar pœnis? R. Abrahám auenhezra, Num eſt inter vos qui dicat, Cur perſequimur eũ? & radix rei, mala. Et in niphál, Eccleſi. 3.15, & Deus requiret אֶת־נִרְדָּף tempus præſens. R. Abrahám in cõmen. נִרְדָּף eſt inſtans. i. tempus præſens quod eſt mediũ inter præteritũ & futurum: quod appellauit & הוּא, dicens, Illud quod fuit, iam הוּא eſt. Et eſt ſenſus, Deus quæret (pro quæſiuit, aut quærit) de tempore, vt ſit נִרְדָּף inſtãs tempus ſequens aliud tẽpus: & non deficiet: quia tempus quod præteriit, efficitur præſens: & quod futurum eſt, efficitur vt præteritũ: & efficitur tempus vnũ, quam diuidatur in tẽpus præteritum & futurũ. Thren. 5.5, ſuper ceruices noſtras נִרְדָּפְנוּ perſecutionẽ paſſi ſumus. Et in pihél, Hoſe. 2.7, וְרָדְפָה אֶת־מְאַהֲבֶיהָ & ſequetur amatores ſuos. Prou. 11.18, וּמְרַדֵּף צְדָקָה לְמוֹתוֹ & qui ſe-

quitur malum ad mortẽ ſuam. Nachum 1.8, & inimicos eius יְרַדֵּף־חֹשֶׁךְ ſequetur tenebra. Vel, inimicos eius perſequi faciet tenebrã. eſt enim trãſitiuum in tertiũ, inquit R.D. in lib. ra. i. Deus iubebit tenebris vt perſequãtur inimicos eius. Idem in cõment. Illud Pſal. 7.5, יִרְדֹּף perſequatur inimicus animã meam: opinione grammaticorũ eſt ex hithpahál: & ſecundum normam debuerat eſſe יִתְרַדֵּף ſecundum tertium modum, qui eſt à פָּעוֹל. Et ſecundũ opinionẽ meam (inquit R.D. in Michól) non eſt ita: quia in hithpahál non inuenitur verbũ niſi intranſitiuũ: hoc autem loco eſt tranſitiuũ. eſt igitur compoſitum ex cal & pihél. nam ſi eſſet totum ex cal, eſſet יִרְדֹּף: & ſi ex pihél, eſſet יְרַדֵּף. Ratio compoſitionis eſt, quia dixit propheta quòd ille ipſe inimicus perſequatur eum, & alios etiã perſequi faciat eum. nam in cal actio tranſit ab agente. i. ab inimico in paſſum, hoc eſt in prophetam qui perſecutionẽ patitur. Sed in יְרַדֵּף ex pihél, ſunt tria, inimicus, auxiliatores eius, & anima perſecutionem patiens, quia eſt tranſitiuũ in tertiũ, vt ſit, perſequi faciat inimicus alios animã meã. Et ſic ille ipſe perſecutus eſt Dauid, & aliis. i. Iſraeli iuſſit vt eum perſequerentur. Idem ſcribit in cõm. R. Abrahám in cõmen. Sunt qui dicũt eſſe ſicut יִתְרַדֵּף. Et non eſt opus, quia non eſt ibi daghés in quo ת ſit abſorptũ. Præterea fuiſſet dicendum יִתְרַדֵּף. Et in hifhíl, Iudic. 20.43, in modum coronæ circundederunt Biniamin, הֲרְדִיפֻהוּ inſequi fecerunt eũ. Ieſa. 14.6, מֵרֵדֵף perſecutionẽ paſſum non prohibuit, ſub. ne perſecutionẽ paterentur. Et in puhál, Ieſa. 7.13, וְרֻדַּף & perſecutionẽ patietur.

רָהָה Pauere, formidare. Ieſah. 44.8, ne paueatis, neque תִּרְהוּ formidetis. Alibi non inuenitur.

רָהַב Roborare, Extolli, eleuari, ſuperbire. Prouerb. 6.3, וּרְהַב רֵעֶיךָ & robora amicum tuum. acſi dicat, Humilia te coram illo, & conforta eum verbis benignis. Et י in רֵעֶיךָ redundat: vel eſt loco vltimæ radicalis ח. Vel eſt numeri pluralis, & ſic deficit ב præpoſitio .i. cum amicis tuis. acſi dicat, Multiplica illi amicos. Iesah. 3.5, יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן inualeſcent (roborabunt ſe, ſuperbient: R.D. in lib. rad. & cōment.) puer contra ſenem. Tharghum, Dominabuntur pueri ſeni. R. Abrahám, Dominabuntur, ſuperabunt, vincent. R. Selomóh, Extollet ſe. Et in hifhíl, Canti. 6.4, Quia ipſi (ſub. oculi) הֶרְהִיבֻנִי fortiores fuerūt me. vicerunt me, præualuerunt mihi. R. Abrahám, præualuerūt mihi: vel abſtulerūt robur meum, & dominium meū. Pſal. 138.3, תַּרְהִבֵנִי roborabis me, (&) in anima mea fortitudinem. i. Roborabis me, quia dabis fortitudinem in anima mea, vt ſit fortis in cultu & ſeruitute tua. ita R.D. in lib. rad. Et in cōment. acſi dicat, Dediſti fortitudinem magnā in anima mea in fide (aut veritate) tua: quia noui quòd non eſt Deus præter te, & tu vides, & prouides rebus humanis. R. Abrahám, Roborare feciſti me, in anima mea fortitudinē. eſt enim tranſitiuū in duo pehulím. R. Selomóh, magnificaſti me. Tharghū, multiplicabis (multiplicare facies) me. R. Himmanuél, Dediſti mihi magnitudinem, & principatū, & dediſti in anima mea fortitudinē. Dediſti mihi magnitudinē in oculis omniū, & etiā animo meo addidiſti robur. Nomen, רַהַב, Robur, Superbia, Magnitudo, Victoria, AEgypt⁹. Ieſa. 30.7, רַהַב הֵם שָׁבֶת fortitudo eorū māſio. vel manere. Vide וְשָׁבַת in macór cal. Vel שֶׁבֶת dicitur à שָׁבַת ceſſare. acſi dicat, fortitudo eorū ceſſabit. dico hoc propter AEgyptū,

quia erat fortitudo eorum. Et in comment. idem R. D. exponit, fortitudo eorum eſt manſio eorum in ciuitate Ieruſaláim, & non vt quærant auxilium ab AEgypto: quia non proderit illis. R. Selomóh, Superbia ſunt. i. ſuperbi ſpiritu. שֶׁבֶת cum ceſſatione (aut populus ceſſationis). i. otioſus, & ſuperbiens ſine cauſa. vel par eſt vt illorum ſuperbia ceſſet. R. Abrahám, Victoria illorum manere: quia vincet quiſquis máſerit in illa, Ieruſaláim ſcilicet, & nō deſcéderit in AEgyptum. Et 51.9, Nónne tu es ipſa quæ excidere feciſti רַהַב AEgyptū à fortitudine, & ſuperbia ſic appellata eſt. R. Abrahám in cōmen. Victoriam. i. homines victoriæ, hoc eſt victores: vel AEgyptum. Pſal. 87.4, memorare faciā רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי AEgyptum, & Babél ſcientibus me. R. Selomóh, Memorare faciam AEgyptum & Babél ſcientium me, vt adducant eos munus: ſicut ſcriptū eſt Ieſa. 66.20, Et adducent omnes fratres veſtros ex omnibus gentibus munus Domino. R. Abrahám, AEgyptū, vt ſuprà Ieſa. 51. Vel רַהַב ſuperbiæ, ſub. omnis gētis. Et eſt in regimine, ſicut Ieſah. 51.21, וְשִׁכְרַת & ebria (ſub. afflictionibus) & nō vino. Tharghum, Memorare faciam laudes tuas AEgyptios, & Babylonios. R. Dauid in comment. quú memorare fecero ſcientes prouincias magnas in gentibus, non videbo inter illas ſimilem Siión. Et לְיֹדְעָי eſt ſicut לְיֹדְעִים, vt Irm. 22.14, Et aperuit illi חַלּוֹנֵי feneſtras. Vel, ſcientes me, inquit Siión, vel cantor. i. ſciētibus dignitatem, & excellentiam meam. Aut, ſciētibus Siión, ſicut ego. Pſal. 89.11, Tu contriuiſti ſicut vulneratum רַהַב AEgyptum. ita R. Abrahám, & R.D. Iiób 9.13, ſub eo incuruati ſunt, freti רַהַב ſuperbia. aut fortitudine. ita R. Moſéh, R. Abrahám, & R. Leui. Iiób. 26.12, Et in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

debit illi. R. Ionáh exponit fistulæ, siue canales nostræ. Cant. 7. 5, Rex ligatus בָּרְהָטִים in tignis. Acsi dicat, Rex vellet esse ligatus in ipsis tignis: hoc est esse in domo eius præ nimio illius amore. R. Ionáh, ligatus in fistulis, aut canalibus. Similitudo est à crispis capillis similibus fistulis. Et dixit quòd rex erat ligatus amore ipsorũ capillorũ crisporũ. R. Abrahã in cõm. in canalibus, aut lacunis. i. in locis vbi aquæ congregantur: ad quarũ similitudinem dicuntur comæ capillorum, quòd vt aquæ in canalibus, itidem capilli in comis aggregẽtur. Genes. 30. 38, Et statuit virgas quas decorticauit בָּרְהָטִים in canalibus. i. in loco cursus aquarum, in piscinis factis in terra vt ibi bibant animalia.

רוב Litigare, disceptare, contendere, iurgare, seu iurgari, Iudicare. Thren. 3. 58, רַבְתָּ אֲדֹנָי רִיבֵי נַפְשִׁי iudicasti Domine iudicia animæ meæ. Gene. 26. 22, & non רָבוּ litigauerunt propter illum. Num. 20. 13, aquæ מְרִיבָה contentionis quibus רָבוּ contenderunt. Iesah. 45. 9, væ רָב contendenti cum plasmatore suo. Iudic. 11. 25, הֲרֹב רָב עִם־יִשְׂרָאֵל nunquid litigando litigauit cum Israél. 1. Semu. 25. 39, Dominus qui רָב אֶת־רִיב iudicauit iudiciũ. Iiób 33. 19, וְרִיב עֲצָמָיו אֵיתָן & contendet cum ossibus eius dolore vehementi. Vel, quæ sunt fortia. vtroque modo exponit R. D. in lib. rad. & רִיב (inquit) est macór, vel præteritum instar יָכֹל. R. Leui, Et in multitudine ossiũ eius (. i. mẽbrorũ) dolor fortis. Subauditur enim מַכְאוֹב dolor, qui est in principio versus, inquit R. Abrahám, & R. D. in lib. ra. secundum priorem expositionem. Et scribitur וְרִיב, quia duplex est lectio, וְרֹב & וְרִיב. Et רֹב potest deduci à רָבַב, & tunc significat multitudinem, & magnitudinem: vel à רוב, in qua radice R. Dauid citat

Ss. i.

telligentia sua transfixit רָהַב fortitudinem. vel tumorẽ, eius. sub. maris. R. Moséh, cetũ. i. maiores pisces qui sunt in mari. R. Leui, quicquid eleuat se de mari super terrã. i. quia ipse est causa ne eleuet se mare super partem terræ discoopertam, & terram submergat. Psa. 90. 10, Et si in fortitudinibus, octoginta anni: וְרָהְבָם & fortitudo eorum peruersitas. R. Abrahám, & fortitudo eorum. i. dies fortitudinis eorum, qui sunt dies iuuentutis, vniuersi ipsi sunt labor & dolor: quoniam recessit cito. R. Selomóh, Et omnis magnitudo, & principatus qui est homini in his diebus, non est nisi labor, & dolor, quia transit cito. R. D. in comment. Et fortitudo eorum dierum. est macór, vel nomen. acsi dicat, Etiam dies eius qui sunt in pace, (aut prosperitate) sunt labor &c. Tóar, Psal. 40. 5, Et non respexit ad רְהָבִים ad superbos. aut fortes. Vnde exponit R. D. in comment. & lib. rad. ad viros fortitudinis & superbiæ. i. fortes atque superbos, vt sint sibi auxilio. R. Selomóh, superbos. R. Abrahám, fortes.

רָהַט Currere, apud Tharghũ. Inde ædificium quod fit in domibus altis ad currendum de vna domo ad alteram, vocatur רָהִיט, & communiter fiunt è trabibus. Vulgo קורדור, *Galerie*. Canti. 1. 17, רָהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים la quearia nostra abiegna. Vel, trabes nostræ abiegnæ. R. Selomóh in comment. רָהִיטֵנוּ non noui tabulæ sint, an vectes: noui tamen quòd in Misnáh significet trabes tenues. R. Dauid in lib. ra. scribit, secundum verba doctorum esse trabes tenues: vnde dicũt, Lapides domus hominis, וּרְהִיטֵי בֵיתוֹ & trabes tenues domus eius testificantur de illo: quia dictum est Chabbac. 2. 11, Quia lapis de pariete clamabit, & tignum de arbore respondebit

hunc locum. Sed in comment. bifariam exponit, וְרַב & magnitudinem: ſicut Eſtér 5.11, Et narrauit &c. וְרַב & magnitudinem filiorum ſuorum. Non enim narrauit eis numerum filiorum ſuorum quot eſſent, ſed illorum magnitudinem. Et אֵיתָן eſt חָזָק. & eſt ſenſus, Et magnitudo oſſium eius fortis: quia Dominus nonniſi propter bonum illius fecit eum ægrotare. Et idcirco oſſa, quæ ſunt fundamenta corporis, erant fortia: nam ſi fuiſſent nimium debilitata, mortuus fuiſſet. Et expoſitores dixerunt eſſe defectiuũ ſermonẽ, exponentes, Et multitudo oſſium eius, & non vniuerſa, erat in dolore forti, aut vehementi. Vel עֲצוּמָיו eſt ſicut עֲצוּמָיו bella (ſub. infirmitatum) eius. ſicut Prouer.18.18, Inter עֲצוּמִים litigantes diuidet. ſub. ſors. Et dictio אֵיתָן, eſt tóar ipſius רַב, à רוּב. acſi dicat, lis (aut contentio) bellorum eius fortis. Et in hif híl, Iiób 33.13, Cur aduerſus illum רִיבוֹתָ litigaſti? contendiſti? eſt ſicut רִיבוֹתָ. Hoſe.4.4, Et populus tuus כְּמְרִיבֵי כֹהֵן vere iudicant (aut increpant) ſacerdotem. כ ſignificat rei veritatem, inquit R.D. in comment. acſi dicat, Sacerdotis eſt docere, iudicare, & increpare populum: vt dicitur Deute.33.10, Docebunt iudicia tua Iahacób &c. ſed hac tempeſtate non ſolum nolunt recipere ſacerdotis increpationem, verum etiã illum iudicant, atque increpát. Vel quia ſacerdos erat malus ſicut populus: & ſi increpaſſet populum, populus itidem illũ increpaſſet. Quidã exponunt, ſicut litigantes cum ſacerdote pro ſacerdotio: vt congregatio Córah, quæ ſurrexit, & litigauit pro ſacerdotio. 1. Sem. 2.10, conterantur מְרִיבָו עָלָו בַּשָּׁמַיִם litigantes cum eo, ſuper ipſum è cælis tonabit. R. Leui, Modo Channáh precatur pro filio ſuo: & tanquam orans, ait, Domine con

terãtur litigãtes cum illo (nẽpe Semuele filio) Peliſtim qui venerũt vt pugnarent cũ illo Semuele filio meo, & cum Iſraél propter illum. Super vnunquenque ipſorum, è cælis (ב pro מִן) tonabit. & ſic fuit in primo prælio quo pugnauit Semuél cum Peliſtím. dictum enim eſt 1.Semu.7.10, Et intonuit Dominus ſonitu magno in die ipſa ſuper Peliſtím &c. Vel, Dominũ formidabũt litigãtes cũ ipſo. i. cũ iuſtis. Qui enim litigãt & pugnãt cũ iuſtis, litigant & pugnant cũ Deo, ait R.D. in com. Ieſa.3.13, ſtat לָרִיב ad iudicandum Dominus. pro לָרִיב, ait R.D. in lib.rad. & Michlól, quia eſt macór. Pſa.35.1, רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבָי iudica Domine iudicantes me. Vel, litiga (contende) cum litigantibus mecum. Et רִיבָה ponitur pro הָרִיבָה. Et י in יְרִיבָי redundat, ſicut & in יְקוּם quod eſt ſubſtantia, inquit R.D. Ieſa.1.17, רִיבוּ אַלְמָנָה iudicate viduæ. Et 49.25, וְאֶת יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב & iudicem tuum ego iudicabo. Vel, cum litigante tecum ego litigabo. Irme.12.1, iuſtus es tu Domine, כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ ſi diſcepté tecum. aut contra te. R. Selomóh, Quando diſputabo tecũ, noui quòd iuſtus eris in verbis tuis: veruntamen volo loqui iudicia tecum, vt ſcire facias me viam tuã. Ieſa.51.22, Et Deus tuus יָרִיב עַמּוֹ iudicabit populũ ſuũ. i. capiet iudiciũ & cauſam populi ſui de gẽtibus R.D. in cõm. Deut.33.8, תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה contendere facies (pro feciſti) eum iuxta aquas contentionis. Ieſah.27.8, in plantatione eius תְּרִיבֶנָּה iudicabis eam. ſic R. Abrahám. Nomen, ריב, Lis, Contentio, Diſceptatio, Iudicium, Cauſa. Deut.21.5, Et iuxta ſermonem eorum erit omnis רִיב lis. Et ſine י, Exod.23.2, Et non teſtificaberis עַל־רָב ſuper litem. Irme.25.31, Quia רִיב iudicium Domino. Deuter.19.17, quibus eſt הָרִיב lis. Irme.11.20, tibi re-

uelaui אֶת־רִיבִי causam meam. Deuter. 17.8, verba רִיבֹת contentionum. Tóar, יְרִיב יְרִיבִי vt in imperatiuo & futuro hifhíl. Alia forma, מְרִיבָה, Lis, Contentio, disceptatio, vt in præterito cal, & futuro hifhíl.

רוד Eſt מָשַׁל, Dominari: & נוד, Conqueri, plangere, Migrare. Hoſe. 11.12, Et Iehudáh adhuc רָד dominatus eſt cum Deo. ſic R.D. in lib. ra. & comment. iuxta illud Gene. 32.27, Quia שָׂרִיתָ princeps fuiſti cũ Deo &c. Vel memorauit dominium, quia quãdo rex Deum colebat, & populũ hortabatur ad colẽdum Excelſum: ſic contrà, rex alienos colens Deos, vt illos colerẽt hortabatur populum. Irm. 2.31, Cur dixerũt populus meus, רָדְנוּ dominati ſumus? i. eſt nobis dominiũ, ſunt nobis principes, & reges &c. Et in hifhíl, Pſal. 55.3, אָרִיד בְּשִׂיחִי plãgam in ſermone meo. אָרִיד ſignificat plrãgere ſuper infirmitate & anguſtia, aut afflictione. ſic R.D. in lib. rad. & cõmẽt. & R. Selomóh. R. Menachẽ, Dominabor eloquio meo. R. Abrahám, Clamabo. vociferabor. Gene. 27.40, Et erit, quãdo תָּרִיד dominaberis, frãges iugũ eius à collo tuo. i. Quando veniet tempus dominii tibi, tranſgredieris legem, & frãges iugum præceptorũ à collo tuo. Et ſunt qui exponũt, planges, vociferaberis, lamentaberis. ita R. Abrahám in Pſal. 55, vbi citat hunc locum. Tharghum, Et erit, quum trãſgreſſi fuerint filii eius legem, remouebis iugum eius à collo tuo. R. Selomóh, acſi dicat, Quum trãſgreſſus fuerit Iſraél legem, erit tibi apertio oris ad lamentandũ ſuper benedictionibus quas proiecit. Thren. 3.19, Recordare afflictionis meæ, וּמְרוּדִי & plãctus mei. vel lamentationis meæ, clamoris & vlulatus mei. ſic R. Selomóh: vide in מָרַד in fine. Et ſic 1.7, dierum afflictionis ſuæ, וּמְרוּדֶיהָ & clamo-

rum ſuorum. vel lamentationum ſuarũ. Alii vtrunque exponũt, demigrationis meæ, demigrationum ſuarũ.

רוה Rigare, irrigare, Inebriare, ſaturare. Irm. 46.10, וְרִוְּתָה & inebriabitur ſanguine illorum. Prouer. 7.18, נִרְוֶה דֹדִים inebriemur amoribus. Et in pihél, Irme. 31.14, וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים הַדָּשֶׁן ſaturabo animam ſacerdotum adipe. Et verbũ intranſitiuum, Ieſah. 34.5, quia רָוְתָה רִוְתָה inebriatus eſt in cælo gladius meus. Et 7, וְרָוְתָה אַרְצָם מִדָּם & inebriabitur terra eorum ſanguine. Pſal. 65.11, Sulcos eius רַוֵּה inebria. Ieſah. 16.9, אֲרַוֵּיךְ inebriabo te lachryma mea. Eſt longum cũ duobus paſethim: idcirco י eſt cum ſeri, & י eſt ſecunda radicalis, & י tertia: & eſt perfectum. Et ſecundum normam, י debuerat eſſe cum ſeua, inquit R.D. in lib. rad. Prouerb. 5.19, vbera eius יְרַוֻּךָ inebrient te. Et in hifhíl, Ieſah. 55.10, הַרְוֹתָה אֶת־הָאָרֶץ ſed הַרְוֵה inebriat terram. Thre. 3.15, Quia inebriauit (ſaturauit) me abſinthio. Irme. 31.25, הִרְוֵיתִי נֶפֶשׁ עֲיֵפָה inebriaui animam laſſam. Prouer. 11.25, וּמַרְוֶה גַּם־הוּא יִוָּרֵא & inebrians (ſub. animam pauperum) etiam ipſe pluuia. ſub. vocabitur. quia ſicut pluuia inebriat terram, ac ſatiat eam, itidem ipſe animam pauperum & inebriat atque ſatiat, vt exponit R.D. R. Abrahám in comment. Animam quæ dat de benedictionibus ſuis, Deus impinguat, & multiplicat. Deus qui inebriat eam, ipſe יִוָּרֵא docet vt inebriet virum deficientẽ. Vel, & vir inebrians deficientem, etiam ipſe יִוָּרֵא impinguabitur. Vel, ſapienti qui alios inebriat, dabit Deus principatum. R. Leui in comment. Quiſquis inebriat alios ex eo quod apprehendit de ſapientia, etiam ipſe docet ſeipſum: quia in actu docendi diſcipulos, augetur ſpeculatio, & inquiſitio. Tóar, רָוֶה, Irriguus, Ine-

Universidad de Deusto Biblioteca

briatus.Ieſa.58.11,Et eris ſicut hortus רָוֶה irrigatus.inebriatus. Fœmineum,Deuter.29.19, vt addat חֲרָוָה irriguam. Vide סְפֵה. Et perfectum, Pſal.23.5,Calix meus רְוָיָה ebrius.i.plenus & redundans. Et 66.12, & eduxiſti nos לִרְוָיָה ad irriguam.ſub.terram.

רָוַח Dilatare, Reſpirare. 1.Semu.16.23, וְרָוַח לְשָׁאוּל & erat dilatatio(reſpiratio,refrigerium) ipſi Saúl. Iób 32.21,Loquar, וְיִרְוַח לִי & dilatatio (reſpiratio, refrigerium)erit mihi. Nomen, רֶוַח cum ſeghól, Dilatatio,Reſpiratio,Spatium.Eſtér 4.14, רֶוַח reſpiratio,& liberatio ſtabit Iehudæis ex loco altero. Gene.32.16, וָרֶוַח & ſpatium ponetis inter gregem & gregem. Alia forma,Exod.8.15,Et vidit Parhóh quòd eſſet הֶרְוָחָה reſpiratio.Thren.3.55, Ne abſcondas aurem tuã לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי propter reſpirationem meam ad clamorem meum.i. Ne abſcondas aurem tuam ad clamorem meum, quo clamo ad te propter reſpirationem meam. R.Ioſéph, ad ſermonem meum.Tharghum,Ne tegas aurem tuã à receptione orationis meæ, ad reſpirationem meam propter petitionem meam.R.Abrahám, Propter reſpirationem meam. i. vt facias mihi reſpirationem, vel tempus reſpirationis meæ. Et in pihél participium paſſiuum.Irm.22.14,& cœnacula מְרֻוָחִים dilatata. i.ampla,& magna. Gene.3.8, לְרַוּחַ הַיּוֹם ad reſpirationẽ diei. Aſi dicat, Tẽpore quo eſt reſpiratio,& refrigeriũ diei. i.refrigeriũ aeris.ita R.Ionáh.Poteſt etiam exponi(ait R.Dauid,)ad ventum flãtem.i. tempore quo declinat dies,quo flat ventus.R.Selomoh refert ad ipſum ventum:quia ſol occubuerat.i.hora veſpertina. Nomẽ, רוּחַ, Ventus, Spiritus,Voluntas, Angulus,Pars,Plaga. Exod.10.19, Et vertit Dominus רוּחַ יָם חָזָק מְאֹד ventum

occidentalem fortem valde. Nume.14. 24, Quia fuit רוּחַ אַחֶרֶת ſpiritus alter (vel alia voluntas) cum illo. Ieſah.32.15,donec effundatur ſuper nos רוּחַ ſpiritus de excelſo. i. voluntas Creatoris. Malachi 2. 15, וּשְׁאֵר רוּחַ לוֹ & excellentia ſpiritus (vel excellens ſpiritus. i. voluntas, R.Dauid) fuit illi.ſcilicet Abrahám patri noſtro. Ieſah.31.3,Et equi eorum caro,& non רוּחַ ſpiritus.i.angelus,ſic appellatus quòd ſit ſpiritualis.Iób 41.7, וְרוּחַ & vẽtus(.i.aer,R.D.)nõ ingredietur inter eas.1.Paral. 12.18, וְרוּחַ & ſpirit⁹(.i.volũtas)induit Hamaſám.Iecheſ. 5. 10, Et diſpergam omnes reliquias tuas in omnẽ רוּחַ angulum.plagam,partem.Et 42.16,menſus eſt רוּחַ plagam Meridionalẽ.Et in eodem verſu in vtroque genere,1. Reg.19.11, וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק & ventus grandis, & fortis.Gene.1.2, וְרוּחַ & ſpiritus (aut ventus) Dei ſufflabat ſuper faciem aquarum.i.ventus miſſus à Deo ad ſiccandum aquas,inquit R.Abrahám.Ieſah.11.4, וּבְרוּחַ & ſpiritu labiorum ſuorum interficiet impiũ.i. verbo:quia verbum egreditur ex ore cum ſpiritu, inquit R.D. in lib. rad. Eccleſ.1.6, Circuiens circuiens pergit הוֹלֵךְ רוֹחַ ad plagam,& in circulos ſuos reuertitur הָרוּחַ ad plagam. Sunt qui aiunt hoc dici de ſole,quód circuit, & vadit. At R.Abrahám in cõment. ſcribit non eſſe rectum vt exponatur פֵּאָה angulus:ſed ſpiritus. i.aer, quia aer interdum mouetur ad Aquilonem,ſiue ad plagam Aquilonarem,nonnunquam ad plagam Meridionalem, & circuit à Meridie ad Aquilonem per plagam Orientalem,& ab Aquilone ad Meridiem per plagam Occidentalem.Idcirco dixit,circuit,circuit,ambulat ſpiritus(ſiue aer,)& in fine reuertitur ad circulos (ſiue circuitus) ſuos quũ reuertitur ſol:quia ipſe eſt cauſa multitudinis

motuum aeris. Vocatur & anima ſuperior (.i.intellectiua)ſpiritus: vt Eccleſ.12.7, Et reuertetur puluis in terram,quemadmodum fuit:וְהָרוּחַ & ſpiritus reuertetur ad Deum qui dedit illũ.Et ſic illa cuius ſedes eſt in corde.i.cõcupiſcibilis,& iraſcibilis.Eccleſ.7.10,ne feſtines בְּרוּחֶךָ ſpiritu tuo(.i.iraſcibili anima tua)ad iraſcendum.Zecha.6.8, requieſcere fecerunt רוּחִי ſpiritũ meũ (.i.iram meam) in terra Aquilonis. Prouerb.29.11,כָּל־רוּחוֹ totum ſpiritum ſuum proferet ſtultus.i.totam voluntatem ſuam,totum deſiderium ſuum,inquit R.Leui.Ieſah.48.16, Dominus Deus miſit me וְרוּחוֹ & ſpiritus eius.i.& angelus eius,inquit R.D.in lib.rad.& cõment.Acſi dicat,Et angelus eius venit ad me cum mãdatis Dei,aut miſſione Dei in prophetia,& oſtẽdit mihi hanc ſententiam futurã.Tharghum,& ſermo eius. aut verbum eius.R.Abrahám,angelus eius. Haghaón dixit quòd ו eſt loco ב,pro,ſpiritu ſuo.Et dixit quòd ſic exponitur illud Pſal.105.4,Quærite Dominum וְעֻזּוֹ virtute eius.Sed non eſt opus tali expoſitione.At nos exponimus de Spiritu ſancto.Iiob19.17,רוּחִי halitus meus extraneus fuit vxori meæ.Prouerb.1.23,Ecce loquar vobis רוּחִי ſpiritum meum.R.Ioſéph,verbum vel ſermonem meum.R.Leui,voluntatem meam. Irme.49.36, Et diſperſi eos in omnes חֲרָחוֹת הָאֵלֶּה ventos iſtos. Alia forma,רַחַת,Pala.Ieſa.30.24, quod ventilatum eſt בָּרַחַת pala,& ventilabro.Sic appellatur pala, quòd ea eleuentur fruges ad ventum. Alia forma,ſecundum R. Iahacób,appellantur naues, quæ vento impellente ambulant.Ieſah.43.14,Et deſcendere faciam בָּרִיחִים in nauibus omnes ipſos.R.tamen D.in comment.exponit, fugitiuos.ſcilicet Babél. ita etiam R.Abrahám. Tharghum,

ghum,בְּמִשְׁטִין in remis.Idem R.Selomóh in cõment. Illud autem Ieſa.11.3,וַהֲרִיחוֹ,R.Ioſéph exponit,& verbũ eius erit in timore Domini.

רום Leuare,eleuare,exaltare.Deut.8.14,וְרָם & eleuetur cor tuum.Pſal.131.1,רָמוּ eleuati ſunt.Ieſah.61,ſuper ſolium רָם excelſum. 2.Semu. 22.26, ſuper רָמִים excelſos. Ieſah.10.33,וְרָמֵי & excelſi ſtatura.Deute.32.27, manus noſtra רָמָה excelſa eſt.1.Sem.2.1,רָמָה exaltatum eſt cornu meum.Et cum oſtenſione ſecundæ radicalis cum א apparente,Zecha.14.10,וְרָאֲמָה & exaltabitur.Alia quæ ſunt breuia,ſunt participia,vel toarím.Pſa.18.28,& oculos רָמוֹת excelſos humiliabis.Et cum א,Prou. 24.7,רָאמוֹת excelſæ ſtulto ſapiẽtiæ.Pſal.12.9,כְּרֹם quum exaltati fuerint.Iechez.10.16,לָרוּם vt eleuarent ſe.Pſal. 57.5,& 12,רוֹמָה exaltare. exalta te. Et 46.11, אָרוּם exaltabor.2.Semu.22.45,וַיָּרָם & exaltetur Deus.Et cum ו, Pſa. 18.47, וַיָּרוּם & exaltetur Deus ſalutis meæ. Et 66.7, declinantes אַל־יָרוּמוּ לָמוֹ ne exaltentur in ſeipſis.Scribitur cum י, & legitur cum ו, quia duplex eſt lectio, יָרִימוּ ex cal,& יָרִימוּ ex hifhíl. Et in hifhíl,1.Reg.11.27,הֵרִים יָד eleuauit manum ſuam in regem. Leui.6.10,הֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן & auferet cinerẽ.Doctores Hebræorum exponunt, quòd auferebat plenũ thuribulum cineris quotidie,& ponebat ad Oriẽtẽ gradus.Sed eductio cineris de qua dicitur,Et educet cinerẽ:non erat quotidiana, ſed quũ erat multũ cineris ſuper altare.Pſal.89.20,הֲרִימוֹתִי exaltaui electum de populo. 2.Paralip.30.24,principes הֵרִימוּ obtulerũt multitudini. Pſal.3.4,וּמֵרִים רֹאשִׁי & exaltans caput meum.Ieſah.10.15,ſicut exaltauit virgam וְאֵת־מֵרִימָיו & exaltantes eam.pro,exaltantem eam. dixit numero multitudinis,ſicut dictũ eſt,Dii ſancti(pro

Deus ſanctus)ſum.1.Paralip.25.5,קֶרֶן לְהָרִים ad eleuandum cornu.2.Reg.6.7,הָרֵם לָךְ tolle tibi.Ieſah.14.13,ſuper aſtra Dei אָרִים כִּסְאִי exaltabo ſoliũ meũ.1.Sem.2.10,וַיָּרֶם קֶרֶן & exaltabit cornu chriſti ſui. Nume.20.11,וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ & eleuauit Moſeh manũ ſuã. Nume.15.20,תָּרִימוּ תְּרוּמָה offeretis oblationem. Et in hofhál,Exo.29.27,& quæ הוּרַם eleuata(ablata)eſt de ariete. Et in verbo quadrato,ſeu pohél,Ieſah.23.4,רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹת exaltaui virgines. Et 1.2,filios enutriui,וְרוֹמַמְתִּי & exaltaui.Iechez.31.4,רוֹמְמָתְהוּ exaltauit eum. Pſal.9.14,מְרוֹמְמִי qui exaltas me.Nechem.9.5,וּמְרוֹמָם & exaltatum.Hezræ 9.9,לְרוֹמֵם אֶת־בֵּית ad exaltandum domum.Pſal.99.5,רוֹמְמוּ exaltate. Ieſa.25.1,אֲרוֹמִמְךָ exaltabo te. Hoſe.11.7,ſimul non יְרוֹמֵם exaltabit.pro exaltauit,ſub.caput.Vel ſecundũ R.D.in cõm. Et in omnibus ipſis nõ erat qui cõuerteretur ad Deũ,& exaltaret,& magnificaret eum corde ſuo atque ore.R.(inquit)Abraham dicit יְרוֹמֵם cũ feri,eſſe ſicut יְרוֹמֵם cum pathách.i.non aſcendet vnus ex eis ad gradum,vt cogitet aſcẽdere ad eum.Et in radice רָמַם vbi citat hunc locum,exponit ſimiliter,Non exaltabit Deũ,neque magnificabit eum,quia prophetæ hortabantur,& vocabant eos,vt conuerterentur ad Deum excelſum,& magnificarẽt eum,atque exaltarẽt in orationibus ſuis:& nõ erat vnus ex eis qui exaltaret eum.Et ſic inutilia erant vatum hortaméta.Prou.4.8,וְתְרוֹמְמֶךָּ & exaltabit te. Pſal. 75.11, תְּרוֹמַמְנָה exaltabuntur. Et in hithpahál,Ieſa.33.10,nunc אֵרוֹמָם exaltabor. quod & R.Iehudáh poſuit in hac radice.quod ſi ר eſſet daghefſabile,habuiſſet daghés.Et ponitur pro אֶתְרוֹמָם, inſtar אֶתְבּוֹנֵן. Sed R.Ionáh ſcripſit eſſe à רָמַם verbo geminato,& ex nif hál perfecto:& vtraque opinio eſt re-

cta. Rectum eſt quoque eſſe geminatũ ex hithpahál.Et ſic ſcripſit R.Iehudáh ex hac radice & illud Nume.16.45,הָרֹמּוּ tollite vos è medio &c. & Iechez. 10. 17,וְיִרֹמּוּ אוֹתָם eleuabuntur(pro eleuabãtur)ipſæ.Et 15,וַיִּרֹמּוּ & eleuabãtur. Et rectum eſt,inquit R.D.in Michlól,vt ſint ex verbis geminatis,vel ex nif hál, vel ex hithpahál, & non ex quadrato: quia non eſt conſuetũ vt litera quadrati in verbis quorũ ſecũda quieſcit,cadat, niſi ſit נ cũ נ ſigno multitudinis : quia graue eſſet legere tria nunim pariter. Tóar,רָם רָמִים רָמָה רָמוֹת Excelſus,excelſi, excelſa,excelſæ:quære in participio quod eſt eiuſdẽ formæ. Alia forma cum ſurec,רוּם,Excelſus,elatus.Prouerb.21.4,רוּם עֵינַיִם elatum oculis.Vel eſt nomẽ,inquit R.Dauid,vt ſit,elatio oculorum. Ieſa.2.11,& humiliabitur רוּם altitudo virorum.Et cum chólem inſtar רוּשׁ, Chabac.3.10,רוֹם altitudo manus ſuas leuauit.Et cum ת inſtar שׂוֹאָה,Micháh 2.3,& non ibitis רוֹמָה ſuperbe. Alia forma,præpoſito מ,מָרוֹם inſtar מָקוֹם, Celſitudo,eleuatio,altitudo.Et interdum(inquit R.Abrahám)venit loco tóar,Excelſus,altus &c. Ieſah.22.16,excidens מָרוֹם in excelſo ſepulchrum ſuum.Et 57.15,מָרוֹם cum excelſo & fãcto habitabo.i.vt exponit R.D.& R.Abrahám, cum angelis & ſanctis.Pſal.10.5,מָרוֹם excelſum iudicia tua.i.quodlibet iudiciorũ tuorum.Vel,in excelſo ſunt iudicia tua.i.remota & longinqua ſunt,vt illa non poſſit homo attingere.Ieſa.33.16,ipſe מְרוֹמִים in excelſis habitabit.Eccleſi.10.6,poſitus ſtultus בַּמְּרוֹמִים in excellentiis multis. Alia forma,Iechez.16.24, & feciſti tibi רָמָה excelſum.Et 39,& diruent רָמוֹתַיִךְ excelſa tua. Alia item cũ ſurec, Iechez.32.5, & implebo valles רָמוּתָךְ excelſis tuis . Scribitur autem רָמוּתָךְ,vt indicetur duplex

lectio,numero ſingulari & plurali. Secundum R.Dauid,radix eſt רוּם. At R.Selomoh deducit à רָמָה proiice re,& exponit,proiectionibus tuis.i.cadaueribus proiectis.Alii(inquit)exponũt,vermibus tuis:à רָמָה vermis. R.D.in cõm. Implebo valles cadaueribus, & præterea eleuabuntur ſuper illas ob occiſorum multitudinem. Tharghũ, Et implebũtur valles cadaueribus exercituũ tuorum.Sunt qui exponunt,elationibus tuis.i.exercitibus tuis propter quos eras elata & ſuperba corde . Et geminatũ, Ieſa.33.3,מֵרֹמְמָתְךָ propter exaltationẽ tuam.

Alia præterea,תְּרוּמָה, Oblatio: ſic appellata,(vt quibuſdam placet,) quòd ſurſum ac deorſum moueretur, aut eleuaretur,vt dictũ eſt in נוף in principio.Exod.25.3,וְאֵת תְּרוּמַת & hæc oblatio. Tharghũ, אַפְרָשׁוּתָא oblationes . ſic appellatæ quòd eſſent ſeparatæ à communi vſu.פָּרַשׁ enim eſt ſeparare. Et 29.27,& ſanctificabis pectus eleuationis, & armũ תְּרוּמַת oblationis, quod eleuatum eſt, & quod ablatum eſt de ariete. Tharghum, Et ſanctificabis pectus eleuationis , & armũ ſeparationis:quod(pectus)eleuatum eſt,& qui(armus)ſeparatus eſt ab ariete.Item 30.14,dabit תְּרוּמַת oblationẽ Domini. Tharghũ,ſeparationẽ Domini. Leuit.22.12,בִּתְרוּמַת de oblatione ſanctificationum nõ comedet. ב vice מִן. Exo.25.2,accipietis אֶת־תְּרוּמָתִי oblationem meã.Nume. 18.19,omnes תְּרוּמַת oblationes. Et 8, dedi tibi cuſtodiã תְּרוּמֹתַי oblationũ mearum. Alia inſuper,interpoſito א quieſcẽte,רְאֵמוֹת,Genus lapidis pretioſi, Coralium,vt quidam exponunt.Iiób 28.18, רְאֵמוֹת coralia,& ghabis. vulgo קוּרַל *Coral.* Hebræi omnes , lapides dicunt eſſe pretioſos. Sunt etiam qui אַרְמוֹן Palatium, putant eſſe ex hac radice: & ſic appellatũ,quòd ſit eleuatum,excel

ſum atque altũ,de quo ſcripſimus in אֶרֶם. Ab hoc etiam fit tóar geminatum, Pſal.118.16,dextera Domini רוֹמֵמָה excelſa. Subſtantiuũ ſecundum eius formam, Pſal.149.6,רוֹמְמוֹת exaltationes Dei in gutture eorum.

Alia forma,cum י haiáchas, Iechez. 48.12, & erit eis תְּרוּמִיָּה מִתְּרוּמַת oblatio de oblatione terræ.

רוּעַ Malum eſſe,malũ videri, Diſplicere, Taratantarizare,vociferari,Cõterere. Nume.11.10, & in oculis Moſéh רַע diſplicuit.malum fuit,malũ viſum eſt. 2.Semu.19.7,וְרָעָה לְךָ מִזֹּאת & malum erit(diſplicebit)tibi hoc &c.Eſt breue præter normã, inquit R.D.in Michlól.& ſic Deuter.15.9, וְרָעָה & malignus ſit oculus tuus in fratrem tuum.Futurum,אֵרַע יֵרַע &c.cum ſeri & pathách.Gen.21.12,ne יֵרַע diſpliceat in oculis tuis.Deut. 15.10,& non יֵרַע malignũ ſit cor tuum. ſed prædicta futura ſunt à יֵרַע,ſecundum R.Dauid, quanquã R.Iehudáh ponat hæc & his ſimilia in hac radice. vide in יֵרַע, quæ ſecũdum veritatem eſt illorũ radix, & ſunt inſtar יֵרַע à יֵרֵעַ תֵּרֵעַ. Macór aliud ſignificans,רוֹעָה (de quo & in hithpahál)eſt longum, quia ה redundat,vt ait R.D. in Michlól & lib.ra.Irme.15.12,הֲיֵרֹעַ בַּרְזֶל nunquid confringet ferrum,ferrum ab Aquilone,& æs? .i.nunquid conteret ferrũ,& æs ab Aquilone ferrum? acſi dicat,Ferrũ & æs eſt Nebuchadneſár, nunquid conteret ferrum eorum? Nónne ſi ipſi ſint fortes,veniet ad eos fortior ipſis ad conterendum,& contũdendum? R.D. in cõmentariis,Num ferrum vnũ,conteret ferrum alterum?Num ferrũ ipſum miſcetur cũ ære,ſiue chalybe? vulgo אצ״ר *Acier*. acſi dicat, Ipſi putant poſſe ſtare ante Nebuchadneſar,qui ſi ipſi fuerint ferrum,Nebuchadneſar erit ferrum & æs(aut chalybs)ab Aquilone: quia

Universidad de Deusto Biblioteca

corrũpentes opera ſua,aut vias ſuas, aut animã ſuam, Idem in cõment.& R.Selomóh. At cõtrà R.Abrahám, Semini malefactorũ: quia tam ipſi, quàm illorum patres, erãt mali. Vel eſt ſicut illud Ieche.16.3, Pater tuus Emoræus,& mater tua Chittæa. 1.Semu.12.25,& ſi תֵּרֵעּו malefaciendo malefeceritis. Leui.5.4,לְהָרַע facere. Pſa.15.4,iurauit לְהָרַע ſe affligere,(vt ſe affligat,) & non mutabit. R.D.in cõmen.Iurauit affligere corpus ſuũ ieiunio,& fletu,& non mutabit illud quod iurauit. Tharghũ,qui iurat vt malefaciat corpori ſuo,& non mutat. ita R.Selomóh. R.Abrahám, Malefacere ieiunando,vt caro fiat macilenta. Irme.25.6,& nó אָרַע לָכֶם malefaciam tibi. Pſal.41.12,non יָרֵיעַ iubilabit inimicus meus ſuper me. vel clamabit. Ieho∫.6.19,וְיָרַע vociferatus eſt populus. Pſa.95.1,נָרִיעָה iubilemus Deo. Nume.10.7, clãgetis,& nó תָּרִיעוּ taratãtarizabitis. Micháh 4.9, vtquid תָּרִיעִי רֵעַ vociferabis vociferationem? Et hoc loco, inquit R.Dauid, ſignificat vociferationẽ luctus, ſicut & Irme.20.16, & audiet clamorem mane, וּתְרוּעָה & vociferationem tẽpore meridiano. Et in nifhál, Prouer.11.15,רַע־יָרוֹעַ malus confringetur,quia fideiuſſit pro extraneo. ita R.D. R.Abrahám, contritione conteretur quiſquis fideiuſſerit pro extraneo quẽ non agnoſcebat. רֵעַ enim eſt ſubſtantiuũ,hoc eſt שֶׁבֶר, Contritio.ita R.Himmanuél.Prouerb.13.20,& faciens amicitiã cum ſtultis,יֵרוֹעַ conteretur. ſic R.Abrahám & R. Himmanuél. Et in hithpahál,Ieſa.24.19,הִתְרֹעֲעָה cõfringendo cõfracta eſt terra. רוֹעָה vt dictũ eſt ſuprà, eſt macór ex cal,& longũ,quia ה redundat.Pſal.65.14, יִתְרוֹעֵעוּ clamabunt, etiam canent. Dixit hoc de ſpicis, quæ vento flante ſe percutientes, reddunt ſonũ perin-

Babél eſt ad Aquilonem terræ Iſraél,quẽadmodum dictum eſt Irme.1.14,Ab Aquilone ſoluetur malum ſuper omnes habitatores terræ. R.Selomóh,nũquid conteret Parhóh qui venit ad auxiliũ veſtrum,qui eſt durus ſicut ferrũ,ipſum Nebuchadneſar qui eſt ferrum & æs,qui venit ab Aquilone? Et eſt expoſitio Tharghum, ita habens, Rex qui eſt fortis ſicut ferrum,aſcendet vt auxilietur regi,qui eſt fortis ſicut ferrũ & ſicut æs,(aut chalybs,) veniet ab Aquilone aduerſus eã ad conterendam eam. Prouerb.25.19,dens רֹעָה fractus.Et ſic Ieſah. 8.9,רֵעוּ confringite vos populi. R.Selomóh, Coniungite vos.vel ſociate,(& ita habet Tharghũ,אִתְחַבְּרוּ)רֵעַ ſocius.i.ſociate vos pariter exercitus Sancherib,& conteremini. R.Abrahám in cõment. Confringite vos,& contundite vos.Vtrũque eſt imperatiuum. R.Dauid, Cõfringite vos &c.i.cõgregate vos populi cũ rege Aſſur,& confringite vos,& poſtea eritis cótriti. Pſal.2.9, תְּרוֹעֵם Conteres eos virga:&c. cõfringes eos.i.confringendo diſperges eos. ſic R.Selomóh, R.Abrahám, R. Dauid,& R.Himmanuél. Et in hifhíl,Exod.5.23,הֵרַע לָעָם הַזֶּה malefecit populo huic. Pſalm.74.3, כָּל־הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ(ſuper)omnem qui malefecit,inimicũ,in ſanctitate.Series eſt, Super omnem inimicũ &c.ſecundum R. Abrahám & R.D.in cõmen. Et ſubauditur אֲשֶׁר,vt ſit, qui in ſanctitate.i.in domo ſanctitatis, aut ſanctuarii. 1.Paral.21.17, וְהֵרַע הֵרֵעוֹתִי & malefaciendo malefeci.Geneſ.43.6,vtquid הֲרֵעוֹתֶם לִי malefeciſtis mihi? Ieſah.9.17, וּמְרַע & malefaciẽs.malefactor,malignº.Pſa.37.9,מְרֵעִים malefaciẽtes. Ieſah.1.4,ſemini מְרֵעִים malefaciẽtium. non hoc dicit(ait R.D. in lib.rad.) de patribus, ſed de filiis ipſis,i. ſemini, quod eſt filii malefactores , & filii

de acſi clamarent,atque canerent. Et 60.10,ad me Peléſeth.i.Paleſtina הִתְרוֹעֲעִי clama.Vel,ſuper me Peléſeth iubila.aut clama præ lætitia.R.Selomóh,Mihi cõiungere. ſeu coniunge te .i. dominio meo. Gath enim, & Hazzah terras Peliſtim ſubiecit Dauid. Tharghum,ſuper Peliſtæos iubila cõgregatio Iſraël.R.Himmanuél, Super me, vel mihi.i. animæ meæ, aut congregationi meæ dicebam, Clama(vocifera)clamore bellico, quia coniurauit aduerſum me Peléſeth.Et 108.10,ſuper Peléſeth אֶתְרוֹעֵעַ clamabo. ſcilicet clamore bellico. ita R. Himmanuél. R.Selomóh,Vociferabor vt timeat à me.

Alia ſignificatio,Prouerb.18.24,אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ vir amicorum ad contrahendum amicitias, & eſt amicus coniunctior fratre.R.Abrahám,רֵעִים eſt ſicut זוּר à זָרִים: cui aſtipulatur לְהִתְרוֹעֵעַ . vel eſt à רֵעָה inſtar נֵאָה à נֵאִים. acſi dicat,Vir(vel vnuſquiſque)diliget amicos,vt amicitias contrahant(aut concilient) ſecũ qui coniungantur ſibi,quia eſt amicus cõiunctior fratre.R.Leui,Iam inuenitur amicus coniunctior homini tempore neceſſitatis quàm frater.Quocirca conſentaneum eſt vt homo ſibi conciliet amicos,ſed non multos: quia amicorum multitudo, quum non eſt perfecta amicitia, corrumpit amicitiam. R. Himmanuél, Vir amicorum.i. qui ſe vertit ad conciliandum amicos multos,finis eſt לְהִתְרוֹעֵעַ vt conteratur. Qui enim diſpergit opes ad voluntatem hominũ, vt illos ſibi conciliet, conſumptis tandem opibus,à ſuis conteritur amicis.Interdum tamen inuenitur amicus coniunctior fratre . Eſt igitur ſenſus,quòd qui multos conciliat amicos,conteretur.

Et verbum in puhál,Ieſa.16.10,Et in vineis non cantabitur,neque יָרֹעַ iubilabitur.clamabitur. Vtrunque tamen

tamen verbũ eſt paſſiuum. Tóar & ſubſtantiuũ,ſecũdum eandem formam,רָע,Malus,& Malum. Cum zachéph, duo ſunt cum camés: & in ſoph paſſúc,& cum athnách eſt cum camés.Gen.31.24,à bono עַד־רָע vſque ad malum.Et 29, vt faciam vobiſcum רָע malũ. Et 41. 20,& aſpectus earum רַע malus.i.tenuis, macilentus.2. Paral.33.9,vt faceret רָע malũ.& Gen.2.17, וְרַע.Gen.40. 7,cur facies veſtræ רָעִים malæ hodie? .i. præ ſe ferentes triſtitiam.Vel mutatæ,tenues,ſecundum R.D. in lib. rad.Deuter.6.22,& portenta magna, וְרָעִים & mala.Formineum nomen,רָעָה,Malum,malitia.Iechez.7.5, רָעָה אַחַר רָעָה malum poſt malum ecce venit.Pſal.52.3,quid iactas te בָּרָעָה in malitia? Gene.6.5, multa רַעַת malitia hominum. Eccleſ.7.16,בְּרָעָתוֹ in malitia ſua. Pſal.94. 23,וּבְרָעָתָם & propter malitiam eorum.Gene.41.3,רָעוֹת malæ aſpectu.id eſt,macilentæ,turpes vaccæ. Exod.23. 2,Non eris poſt multos לְרַעֹת ad mala.Pſal.141.5,Quia adhuc & oratio mea בְּרָעוֹתֵיהֶם propter mala eorũ. acſi dicat, dũ vixero, oratio mea erit propter malũ impiorũ vt ab illorũ operibus malis me Deus eripiat.R.Selomóh,propter mala eorum, id eſt operantium iniquitatem,ne offendã in illa. R.Abrahám, vt veniat ſuper eos malum. Alia forma, 1.Semu.17.28,וְרַע לְבָבְךָ & malum(aut malitiam)cordis tui.Eccleſ.7.4,Quia בְּרַע per malum faciei, bonum fiet cor. R.Selomóh, Conuertitur cor hominis vt bonas faciat vias ſuas. R.Abrahám,Propter triſtitiã faciei,bonũ fiet cor.i.intellectus.

Alia item,רֵע,Vociferatio, clamor tam lætitiæ quàm luctus:vt in futuro. Iób 36.33, Annuntiabit עָלָיו רֵעוֹ vociferatio eius.i.tonitruus eius: quia tonitruus annũtiat, & indicat pluuiã,ait R.D.in li.rad.& cõm.à רוּעָה

clamor,vociferatio.ſic etiam R.Abrahám, & R.Leui. R.verò Moſéh,Annuntiabit pluuiam vnuſquiſque amico(aut ſocio) ſuo.Qui enim fruges congregauit, & recondidit in horrea:veniente pluuia,iis qui non congregauerunt ait,Deus fruges eripuit è manu veſtra:iuxta illud Iiób 5.11, Vt ponat humiles in excelſo. Et rectum eſt vt עָלָיו ſit loco אֵלָיו ei. רֵעַ,Amicus,ponitur in hac radice à R.D.& in radice רָעָה:ſed ne eadem repetamus,poſuimus in רָעָה,illic quære.

רוּף Eſt שָׁבַר, Conterere, confringere. Inde nomen, præpoſito ת,תְּרוּפָה, Contritio. Ieche.47.12,& folium eius לִתְרוּפָה pro contritione. i.ad contritionẽ ſanandam,ſeu ad ſanitatem contritionis.Et ſic etiã Tharghum,לְאַסוּתָא ad medicinam , vel ſanitatem. Acſi dicat , Et folium eius erit ad medicinam omnis contritionis:quia ſcilicet ponent folia huius arboris ſuper omni contritione,ſeu fractura,& ſanabitur.ſic & R.Menachém & R.Selomóh,ad medicinam,aut ſanitatem, iuxta illud Irme. 8.11, Et ſanabant contritionem filiæ populi mei. Inde etiam רִיפָה,Triticum contuſum,cõtritúmque in mortario. 2.Semu.17.19, Et extendit ſuper eum חֲרִפּוֹת tritica contuſa.Prouer.27.22, in medio חֲרִיפוֹת triticorum contuſorum piſtillo. Ita etiam R. Abrahám,R.Leui,& R.Himmanuél.Metaphorice ſignificat, etiamſi multoties erudieris,increpaueris,correxeris,ac monueris virum ſtultum,non recedet tamẽ ab eo ſtultitia eius. Hinc & verbum geminatum in pohél,Iiób 26.11,Columnæ cæli יְרוֹפָפוּ conterentur. ita R.Himmanuél,& R.D.in lib.rad.Poſtea tamen ait,Et rectum eſt vt exponatur,commouebuntur.Qua in ſignificatione vtuntur Hebræorum doctores hoc verbo

etiam geminato רַפְרֵף.R.Abrahám in comment.debilitabuntur.Et ſunt,inquit,qui exponunt, commouebuntur:vt R.Leui & R.Moſéh, Colũnæ cæli quæ ſunt fortes, commouebuntur & ſtupebũt, erúntque veluti homo qui eſt ſtupidus, & qui quò eat ignorat.indicat autem tẽpus terræmotus. R.Abrahám Peruſól,Interdũ Dei volũtate colũnæ cæli, id eſt terra,ac illius partes, aut quatuor elementa,quibus inniti videntur cæli,cómouebũtur,& cõtremiſcẽt,quũ venerint terræmotus.

רוּץ Currere.Gene.18.7,Et ad armentum רָץ cucurrit Abrahám. 2.Reg. 5. 20, ſi non רַצְתִּי cucurri poſt eum.1.Semu.8.12,וְרָצוּ & current.2.Sem.18.23,tu רָץ curris. Iiób 9.25,velociores fuerunt מִנִּי־רָץ currente.curſore. eſt tóar, ſecundum formam participii. 2.Reg.11.6, poſt חֹרָצִים curſores. Iechez.1.14, & animalia רָצוֹא currendo.pro,currebant.Sed hoc eſt à רָצָה in eadem ſignificatione:& א eſt loco ה,ait R.D. in Michlól.quanquã à plæriſque citetur in hac radice, ratione (vt arbitror) ſignificantiæ. 1.Semu.20.6, לָרוּץ vt curreret in Bethlechem.Et 36,רָץ curre.2.Semu.22.29, In te אָרוּץ curram contra exercitum.R.Ionáh,conteram exercitum. Sed prior interpretatio magis quadrat, ait R.D. R. Abrahám,conteram.Et ſunt(inquit)qui exponunt,curram poſt exercitum,eum perſequens.Eccleſ.12.6, וְתָרוּץ & cõteretur lenticula aurea.Eſt intranſitiuum.Et tranſitiuum,vt 2.Reg.23.12,וַיָּרֶץ & confregit inde.Tharghum, וְאַרְחֵיק & elongauit inde.i.currere fecit ea inde.Alii codices habent וּפַלִּינוּן remouit ea.Et ita exponit R.Selomóh.R.D.in comment,currere fecit ea. vel contriuit ea.& poteſt radix eſſe,inquit,רָצַץ. Et in hif híl, 1.Semu.17.17,וְתָרֻץ & curre ad caſtra.Irm.49.19,Quoniam

alterum ad corpus refertur. Irme.23.10, Et fuit מְרוּצָתָם cursus eorum malus. Et 8. 6, Totus ipse reuersus est בִּמְרֻצָּוֹתָם in cursum suum. vel ad cursus suos. Est enim duplex lectio, singularis, & pluralis: idcirco scribitur cũ ו, & legitur sine ו: cum ו, plurale מְרוּצוֹתָם: sine ו singulare. quod & R.D. in cõm. annotauit post Hãmasóreth.

רוּשׁ Depauperari, pauperẽ esse, aut effici, Egêre, indigere. Psal.34.11, Leunculi רָשׁוּ eguerunt, & esurierunt. R.D. in comment. Leunculi quibus est fortitudo in quærendo prædam suam, interdum egent, & esuriũt, & fortitudo nihil eis prodest, iuxta illud Iiob 4.11, Leo (scilicet magnus) perit, eo quòd non est præda, & filii leonis diuident se. nempe huc atque illuc, vt prædam quærant. R. Abrahám, Leunculi, id est homines raptores instar leunculorum. R. Himmanuél, Leunculi, id est principes, reges, qui rapiunt, & vim inferũt ad similitudinem leunculorum, qui rapiunt quicquid inuenerint, effecti sunt pauperes. Et in pohél, Irme. 5.17, יְרֹשֵׁשׁ עָרֵי מִבְצָרֶיךָ depauperabit ciuitates munitionũ tuarum. R.D. in lib. rad. & in commen. Et in puhál, Malachi 1. 4, si dixerit Edóm רֻשַּׁשְׁנוּ pauperes facti sumus: secundum R.D. in comment. & R. Selomóh, & R. Abrahám. Et in hithpahál, Prouerb. 13.7, מִתְרוֹשֵׁשׁ qui præ se fert pauperem, & substãtia multa. nempe est illi. Possunt tamen prædicta esse geminata à רָשַׁשׁ, inquit R.D. in lib. rad. Tóar רָשׁ, Pauper. 1. Semu. 18.23, Et ego vir רָשׁ pauper. Et interposito א quiescente vice ו radicali. Prouer. 10.4, רָאשׁ pauperem facit manus fraudis. i. fraudulenta. Et 22, diues וָרָשׁ & pauper. Et 7, diues בְּרָשִׁים pauperibus dominabitur. Et vnum cum א, Prouer. 13.23, multus cibus in aratione רָאשִׁים pauperũ.

quiescere faciam, אֲרִיצֶנּוּ currere faciam eum ab ea. i. quum requiẽ dedero Israeli, currére faciam eum à terra Edóm vbi sunt captiui. secundum R.D. in commẽ. Vide רָגַע in hifhíl. R. Selomóh, Currere faciam eũ super eam: quia roborabitur super eam, erítque superior illi. Psal.68.32, Chus תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים currere faciet manus suas Deo. Tharghum, filii AEthiopiæ current ad expandendum manus suas in oratione coram Deo. R. Dauid, AEthiopia, id est congregatio AEthiopiæ, currere faciet manus suas cum muneribus Deo. Et dixit de manibus, currere faciet manus suas: quanquã pedes sint qui currãt, eo quòd manus munera ferãt. R. Abrahám, Currere faciet manus suas cum auro. Iudic.9.53, וַתָּרִץ אֶת־גֻּלְגַּלְתּוֹ & confregit caput eius. ר est cum chiríc, quod secundum morem debuerat esse cum seghól: & est ex hifhíl à verbo geminato רָצַץ: vel à רוּץ verbo quiescente, inquit R.D. in comment. in eadem significatione. Et in pohél, Nachum 2.4, Sicut fulgura יְרֹצֵצוּ discurrent. Iudi.10.8, וַיְרֹצְצוּ & confregerũt filios Israél. Et in nifhál, Eccles.12.6, וְנָרֹץ & conteratur rota ad cisternam. vel currat, inquit R.D. Vel, super cisternam, אֶל pro עַל. Est autem præteritũ ex nifhál instar נָכוֹן inquit R. Abrahám. Et in hithpahál, Gen.25.22, וַיִּתְרֹצְצוּ & cõfringebant se filii in ventre eius. Tóar, secundũ formã participii, רָץ, Cursor, Currens: vt in participio. Nomen, præposito מ, מֵרוֹץ, Cursus. Eccles.9.11, Quia nõ est velociũ הַמֵּרוֹץ cursus. Alia forma, מְרוּצָה, Cursus, Contritio, confractio. Irme.22.17, Et super oppressionem (siue occupationem bonorum) & super הַמְּרוּצָה contritionem ad faciendum. Priori modo exponit R. D. in lib. rad. & in comment. & prius (inquit) ad opes,

tis,hoc eſt deficiente,qui eſt deteſtabilis Domino? R. Selomóh,Mẽſura tenuitatis.i.parua,qua diuites veſtri fraudant pauperes,& deducunt eos ad tenuitatẽ.Et eſt וְעוּמָה in furore Domini. R.D.in cõm.רָזוֹן eſt nomẽ in ſtar קְלוֹן חָרוֹן.Modius רָזוֹן tenuitatis.i.tenuis,paru⁹,qui eſt deteſtabilis Deo,inuenitur in domo impii. Alia forma,רָזִי inſtar נִקִּי.Ieſa.24.16,רָזִי־לִי רָזִי־לִי macies mihi, macies mihi:væ mihi. Eſt longũ propter ſequens monoſyllabum לִי. acſi dicat, Quando venturã vidi vltionem in Iſraél tẽpore redemptionis,quãdo conſtabuntur, & nonniſi iuſti remanebũt, pinguedo carnis meæ macruit: propterea væ mihi, quia multi ſunt inter illos præuaricatores qui conſumendi ſunt vniuerſi. Et, in רָזִי eſt tertia radicalis(.i.vice tertiæ radicalis,quæ eſt ה)ſicut in נִקִּי à נִקָּה. ſed Tharghũ deducit à רז, quod eſt סוֹד ſecretum . Sic enim vertit totum verſum,A domo ſanctuarii,vnde egreſſura eſt lætitia omnibus habitatoribus terræ,laudes audiuimus iuſtis.Dixit propheta,Secretum mercedis iuſtis conſpectum eſt mihi:ſecretum vltionũ impiorum reuelatum eſt mihi.Væ &c.R.quoque Ioſeph exponit,Secretum eſt mihi,ſecretũ eſt mihi.R.Selomóh,Secretum &c.quia duo ſecreta reuelata ſunt mihi,vltionum nempe,atque ſalutis. R.Abrahám,macies mihi, macies mihi, vt ſuprà Pſal.106. Et dixit bis,acſi dicat, omni momẽto. In lingua Aramæa ſignificat ſecretum: vt Dani.2.18, vt quærerent à conſpectu Dei cæli ſuper רָזָא דְנָא ſecreto hoc.

רָזַח Lugere.Vnde מַזֶּרַח,Luctus. Irme.16.5,ne ingrediaris domũ מַרְזֵחַ, hoc eſt אֵבֶל luctus, ſecundum R.D.in lib.rad.R.Selomóh,מִשְׁתֶּה cõuiuii. Sed doctores noſtri(inquit)exponunt אֵבֶל luctus.Idem ſcribit R.

i.pauperes qui dãt operã vt terrã colant,peruenient ad multitudinẽ cibi. Et eſt qui perit abſq; iudicio.i. & eſt diues qui perit abſq; iudicio ſemẽtis.acſi dicat, Niſi vacauerit culturæ terræ peribit,& eius diuitiæ peribũt. Vide נוּד. Subſtantiuum,רֵישׁ,Paupertas, egeſtas,mendicitas. eſt interdũ cum א. Proue.13.18,רֵאשׁ paupertas &c. Et28.19,Et qui ſequitur vacuos,ſaturabitur רֵישׁ pauper tate . eſt cum chiric. Prouer . 30. 8, רֵאשׁ paupertatem. Et 6.10,רֵאשֵׁךְ paupertas tua.Et10.15,רֵישָׁם paupertas eorum.Vel רִישָׁם cum chiric, ait R.D. in lib. rad. Hinc רֹאשׁ,Toxicum.Deute.32.32, Vua eorum vuæ רֹאשׁ toxici. Sunt qui dicũt in capite aſpidis eſſe venenum, & propterea appellari רֹאשׁ.Et eſt רֹאשׁ herba,cuius ſuccus toxicatus immiſcetur aquæ , quæ accepta interimit : de quo Irme.8.14,potauit nos מֵי־רֹאשׁ ſucco fellis.

רָזַה Macêre,maciari,Macrêre,ſeu macreſcere,Attenuare.Sepha.2.11,terribilis Dominus ſuper eos, quia רָזָה אֶת כָּל־אֱלֹהֵי הָאָרֶץ attenuauit (macreſcere fecit) omnes deos terræ. Et in nifhál,Ieſah.17.4,& pingue do carnis eius יֵרָזֶה macreſcet. Tóar fœmineum,Numme.13.21, & qualis terra, vtrum pinguis ſit,an רָזָה macra. Subſtantiuum,cum additione ן,רָזוֹן,Macror,aut macies.Ieſa.10.16,mittet &c. in pinguibus eius רָזוֹן macrorem.maciem.Pſal.106.15,& miſit רָזוֹן maciem in animam eorum. R.Abrahám, mortem in animam eorum.i.concupiſcentiũ.R.D.in cõmen. Et dixit רָזוֹן tenuitatẽ,quòd cogitabant ſuam animã ſaturare,& impinguare, cuius oppoſitũ illis vſuuenit . Michah 6.10, & modius רָזוֹן וְעוּמָה tenuitatis(.i.tenuis)deteſtatus. R. Abrahám, Nónne in domo impii ſunt theſauri impietatis.i. quos congregauit impietate,& modio tenuita-

D.in cõment. R.Ioſéph ſcribit dictionem etiã in lingua Harabica ſignificare tam in luctu,quàm in lætitia, vocis eleuationẽ. Altera forma,Hamós 6.7,& appropinquabit מְזֻרַח סְרוּחִים luctus ſe extẽdentium in lectis. acſi dicat, Et appropinquabit,& veniẽt luctus ſe extendentium in lectis ſuis,& deliciis affluẽtium. Vide סָרַח.

רוּם Per metatheſin literarũ dicitur à רָמַז,quod apud doctores Hebræorũ eſt Annuere, innuere, indicare,oſtendere, inquit R.Abrahám & R.Dauid. Vnde & Tharghũ,pro קוֹרֵץ annuit oculis, Prouer.6.13: habet רָמַז annuit &c. Iiób 15.12,וּמַה־יִּרְזְמוּן & quid innuẽt(pro innuunt)oculi tui? Tharghum, Et quid מְרַזְמִין innuũt oculi tui?Alibi non inuenitur in Sacris literis.

רָזַן Vnde רָזַן,quod eſt שַׂר,Princeps,& מֶלֶךְ,Rex.Ieſah. 40.23, qui dat רָזְנִים principes in nihilum. Alia forma.Prouerb.14.28,terror רָזוֹן principis.

רָחַב Dilatare. 1.Semu. 2.1, רָחַב פִּי dilatauit os meũ. Ieſah. 60.5, & pauebit, וְרָחַב & dilatabitur cor tuum.Et pauebit,inquit: veluti homo terretur,quum repente ſibi euenit magnum aliquod bonũ:& dilatabitur ob multitudinẽ & boni & populi , quum venerint tibi. Vt enim malum,afflictio, luctúſque cor artant & conſtringunt: ita bonũ & lætitia dilatant. Hæc R.Dauid in cõment.Iechez.41.7, וְרָחֲבָה & dilatabitur & circuibit. pro,dilatabatur interſtitiũ muri ſuper quod erant capita trabiũ,& circuibat deſuper thalamos. Et in niſhál,Ieſa.30.23,paſcet pecus tuũ in die illa בַּר נִרְחָב paſcuum latum. R.Selomóh in cõment.agnus dilatatus .i. adeo vt agni ſint pingues & dilatati. Vel מִישׁוֹר נִרְחָב planitiem latam.Idem R.Abrahám. Et in hifhíl, Geneſ.26.22,nunc הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ dilatationem fecit Dominus

Dominus nobis.Chabac.2.5,הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ dilatauit ſicut ſepulchrum animã ſuam.quia ſepulchrũ & mors multos recipiẽtes mortuos,non ſaturantur, inquit R. D. Pſal.4.2, in anguſtia(vel anguſto, ſub.loco)הִרְחַבְתָּ לִי dilataſti mihi. pro,dilatabis mihi. eſt enim præteritum loco futuri,quia res erat acſi fuiſſet facta:& ſic Spiritus ſanctus illuſtrabat eius linguã vt diceret,dilataſti mihi. R.Himmanuél, Contra hoſtem, aut inimicum &c.acſi dicat,Quãdo veniebat hoſtis,aut inimicus contra me,ſtatuiſti in latitudine pedes meos.Vel,in anguſtia &c.Vel,in anguſto loco.i.quando eram in loco arcto & anguſto,& non erat locus declinandi ad dexterã vel ad ſiniſtrã,tu dilataſti mihi locum,aut ſtare feciſti in latitudine pedes meos. Et 25.17, צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ anguſtiæ cordis mei dilatatæ ſunt. Vel tranſitiue, anguſtiæ cordis mei dilatauerunt locũ atque terminũ ſuum in corde meo præ illarũ multitudine. ſic R.D.in li.ra. Et in cõm.tãtũ trãſitiue exponit,dilatauerũt ſedẽ ſuã in corde meo:acſi dicat,Multæ ſunt.In tranſitiue exponit Tharghũ. R.Himmanuél exponit intrãſitiue & tranſitiue. Ieſa.5.14, הִרְחִיבָה שְׁאוֹל נַפְשָׁהּ dilatauit ſepulchrum animã ſuã. ad recipiẽdum,ſcilicet mortuos: metaphorice ſignificãs multitudinem illorũ qui morituri erãt. R.Abrahám, Dilatauit halitũ ſuum,vt Iiób 41.12,נַפְשׁוֹ halitus(ſiue flatus)eius carbones inflammabit.Deutc. 33.20,מַרְחִיב גָּד dilatans Gad.Pſal.81.11,הַרְחֶב־פִּיךָ dilata os tuum. Michàh 1.16, הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ dilata caluitium tuũ. Prouerb. 18.16, donum hominis יַרְחִיב לוֹ dilatationem faciet illi.Vel,dilatare faciet ei,ſub.locũ. R.Abrahám, Donum hominis.i.munus quod dat homo,educet eũ in latitudinem ab anguſtia ſua.R.Leui,Homo qui pro

Universidad de Deusto Biblioteca

latat cor ſuũ ad ferendum aduerſa,& timet Deum. R. Leui, Elatus oculis,& latus corde.i. qui eleuat oculos ſuos vt apprehendat ea quæ ſunt ſupra humanã facultatem, quanquam eſt latus corde, & ſua latitudine eſt diſpoſitus ad inueſtigãdum profunda,attamen eſt veluti lucerna impiorum in opinionibus ac ſuis cogitationibus, quia non ſpeculatur principiũ aliquod quod adducat eum ad rem quæſitam : & ſiue apprehendat, ſiue non apprehendat eius veritatem, eſt peccatũ defectus,non excellentia,neque additio in gradu,& dignitate intellectus, quemadmodum dictũ eſt Eccleſiaſtis 7.17,Ne ſis ſapiens multum. Alia præterea,Pſal.119. 45,& ambulabo בָּרְחָבָה in latitudine.i.in loco lato. Te enim iuuante in doctrina legis,non artabitur in via illius paſſus meus,ſed ambulabo in via lata. Alia poſtremo,præpoſito מ,Hoſe.4.16,paſcet eos Dominus ſicut agnum בַּמֶּרְחָב in latitudine.i. in loco lato. Plurale,מֶרְחֲבִים.& in regimine,Chab.1.6,qui ambulat לְמֶרְחֲבֵי in latitudines terræ. Tóar,Iiób 30.14,ſicut diuiſio(aquarum)רָחַב lata,venient. pro venerũt,ſub.aduerſum me.Prouer.28.25,רְחַב־נֶפֶשׁ latus animo miſcebit litem. R.Abrahám, latus animo.i. is cuius animus eſt latus, nec timet Deum.R.Leui,Is cuius animus eſt latus,cuique concupiſcentia, vt proſequatur concupita, robur præſtat,miſcebit litẽ ex parte ſui. Pſal.101.5,elatũ oculis,וּרְחַב לֵבָב & latũ corde,hũc non potero.ſub.ferre.R. Selomóh,Elatũ &c.nõ potero ferre vt ſit ſocius meus, ne illius opera diſcã.At R.Abrahám hoc pacto exponit, latum corde.i.valde ſapiẽtem, non potero excidere illum:(aut,non præualebo vt excidã illũ:) quia ſapiẽtia ſua,& ſeſe,& ſua cuſtodiet.Et ſunt qui exponũt,nõ po

ſuis negotiis opus habet vt eat ante magnates,ſi de ſuis opibus illis dederit,dilatabũt illi viam, & donũ ipſum ducet illum ante magnates, vt illius faciant voluntatem. Nomen,רֹחַב,Latitudo.Exod.26.16,רֹחַב latitudo tabulæ vnius.Gen.6.15,רָחְבָּהּ latitudo eius. Illud autem 1.Reg.4.29,וְרֹחַב & latitudo cordis ſicut arena quæ eſt iuxta litus maris : R.D.in lib. rad.exponit,In cunctis rebus quibus opus erat intelligẽtia, erat illi cor latum:quæ quidem res ſunt ſicut arena quæ eſt iuxta litus maris. Et ſic Pſal.147.5,& intelligentiæ eius nõ eſt numerus. acſi dicat,Rebus,de quibus eſt illi intelligẽtia,non eſt numerus.Et Ieſah.40.28,non eſt inueſtigatio intelligẽtiæ eius.i.rebus quas ipſe intelligit.Quod ergo dicit,Et latitudo cordis &c.non refertur ad ſubiectum latitudinis cordis, ſed ad res quas ipſe intelligebat,quæ erant ſicut arena &c.Et in cõmen.Non eſt arena,ſubiectũ menſuræ,ſed ſubiectũ numeri.Et quanuis ſit ſcriptum Hoſe. 1.10, ſicut arena maris quæ non mẽſurabitur,neque numerabitur:dixit tamen in principio verſus,Et erit numerus filiorũ Iſraél ſicut arena: & latitudo dicitur de re mẽſurabili,non de re numerabili.eſt igitur ſenſus quòd erat ei latitudo in omnibus rebus ſapientiæ(.i.intelligibilibus) quæ ſunt ſicut arena. Et doctores exponunt, Sicut arena eſt ſepes mari, itidẽ ſapientia erat ſepes Selomoni. Alia forma,רַחַב, inſtar שַׁעַר.Iiób 36.16,& etiã remouit te ab ore anguſto רָחַב in latitudinẽ. Alia item,רָחָב,& in regimine רְחַב, ſicut דָּבָר דְּבַר. Prouer.21.4,extollentia oculorũ,וּרְחַב־לֵב & latitudo cordis.Poteſt tamen vtrunque eſſe tóar,elatus oculis,& latus corde. R.Abrahám, elatus oculis. i. qui eleuat oculos ſuos ſuperbe:& latus corde.i.qui di-

tero videre illum. vel nõ potero ferre illum: quod magis conuenit. Tharghum, Cum illo qui ambulat in superbia oculorum, nõ habitabo in sæculum. i. nunquã. R. Dauid, elatum &c. Dixit Selomóh Prouer. 21.4, Elatus oculis, & latus corde &c. vt suprà. i. gẽtem cuius oculi sunt elati, & eleuati, vt concupiscibilia huius mundi aspiciant, cuius cor est latum. i. quæ cor suum in illis dilatat, illáque sequitur (cõtra illud quod scriptũ est Num. 15.39, Et nõ explorabitis siue inquiretis post cor vestrum, & post oculos vestros, post quos vos fornicamini. Dicunt enim doctores, Oculus & cor explorans, sunt licitatores (proxenetæ) peccati.) hanc non potero, scilicet videre, vel ferre. Fœmineum, Psal. 119.96, רְחָבָה latum præceptũ tuum valde. Genes. 34.21, & terra ecce רַחַבַת יָדַיִם lata locis. Nomen, רְחוֹב, Platea: à latitudine sic appellata. Gen. 19.2, בָּרְחוֹב in platea manebimus. Hamós 5.16, in omnibus רְחֹבוֹת plateis.

רָחֵל Ouis. Iesah. 53.7, וּכְרָחֵל & sicut ouis coram tondente se. Cant. 6.5, grex הָרְחֵלִים ouium. Genes. 31.38, רְחֵלֶיךָ oues tuæ.

רָחַם Misereri, Amare, diligere. In pihél, Psal. 103.13, כְּרִחֵם sicut miseretur pater super filios, רִחַם misertus est Dominus super timentes eum. Irme. 42.12, & dabo vobis רַחֲמִים misericordias, וְרִחַם אֶתְכֶם & miserebitur vestri. Deuter. 13.17, & dabit tibi רַחֲמִים וְרִחֲמֶךָ misericordias, & miserebitur tui. Exod. 33.19, וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר & miserebor cui miserebor. Psal. 116.5, מְרַחֵם miseretur. Iesah. 49.10, מְרַחֲמָם miserãs illorum. Irme. 31.20, רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ miserando miserebor eius. Chab. 3.2, in ira, רַחֵם misereri recordaberis. i. misericordiæ, vel amoris, hoc est tempore iræ recordaberis amoris patrũ, vt non-

nulli exponunt. & est macór. At magis rectum est vt sit nomen. R. Selomóh, Quum iratus fueris aduersus impios, recordaberis vt miserearis. Est sicut לְרַחֵם. R. Abrahám, tẽpore iræ, misericordiæ tuæ recordaberis. Plurale est רַחֲמִים. Et sunt qui dicũt esse nomen substantiuũ, vt sit, אַהֲבָה amoris recordaberis. R. D. in cõm. tempore iræ & furoris, quod est tempus captiuitatis, recordaberis amoris patrũ illorũ. vel, misericordiæ, vt Psal. 103.13, Sicut miseretur &c. Vide præteritum. אֲרַחֵם, Miserebor, vt in præterito. Psal. 18.2, אֶרְחָמְךָ diligam te Domine. ח est cum camés chathéph, inquit R. D. in lib. rad. & Michlól. Sed hoc tantum est ex cal, inquit idem & R. Abrahám: sicut & illud Psal. 42.7, אֶזְכָּרְךָ memor ero tui. Idem R. Abrahã exponit secũdum priorẽ significãtiam, & dicit non esse verbum transitiuũ, sed intransitiuum, hoc sensu, quæram misericordiã à te. sicut & Irme. 10.20, יְצָאֻנִי egressi sunt ex me. Et 20.7, חֲזַקְתַּנִי fortior fuisti me. Et sunt qui exponunt, diligã te. Nam Tharghum pro אֹהֵב, habet רְחֵם. Et hoc modo exponit R. Selomóh. Psal. 102.14. תְּרַחֵם צִיּוֹן misereberis Siiõn. Et in puhál, Hose. 1.6, voca nomen eius לֹא רֻחָמָה non misericordiam consecuta. Et 14.4, quia in te יְרֻחַם misericordiam consequetur pupillus. Tóar, Deuter. 4.31, quia Deus רַחוּם misericors. Alia forma, cum י haiachás, רַחֲמָנִי, Misericors. Fœmineũ, רַחֲמָנִית. & plurale, Threno. 4.10, manus mulierum רַחֲמָנִיּוֹת misericordium. Nomen, רַחַם, Misericordia, Amor, vt in macór. Et plurale, רַחֲמִים. Irme. 16.5, וְאֶת הָרַחֲמִים & miserationes. Prouerb. 12.10, וְרַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי & misericordiæ impiorũ crudelis. R. Abrahám, Et misericordiæ impiorũ sicut misericordiæ crudelis. acsi dicat, quòd non miserentur. Idem

R.Leui,Miſerentur enim impii corpori,quia non prohibent illi ſuas concupiſcentias, & iſtæ miſericordiæ ſunt miſericordiæ crudelis: quia corrumpũt, perdúntque ſeipſos.R.Himmanuél,acſi dicat,Miſericordiæ impiorum ſunt cor crudele.Vel in אַכְזָרִי deficit ם plurale: & tũc eſt ſenſus,Miſericordiæ impiorum crudeles.Vel, dicit quòd qui miſeretur impiorũ,eſt crudelis. Vel,miſericordiæ impiorum,quibus miſerentur viri peccantis,ſunt crudelitates.Vel,miſericordiæ impiorum quibus miſerentur ſuiipſius pluſquam fas eſt, ſunt crudeles:quia animum ſuum laborare faciunt.Gene.43.30, רַחֲמָיו miſerationes eius. Aliud cum ſex pũctis,Hoſe. 9.13, da eis רֶחֶם מַשְׁכִּיל vuluam orbantem.i. conſumentem filios vt moriantur in vtero:vel dum ſunt paruuli, vt non conſumantur per manum inimici. Et dixit orbantem,acſi vulua illos orbaret,quia in vtero orbãtur.ita R.D.in cõm.R.Selomóh item in cõmẽt. Orat propheta vt moriãtur paruuli: quia non eſt tantus luctus paruulorum,quãtus magnorum.Da illis vuluam orbantem.i.quum egrediuntur ad lucem mundi,moriantur,vel areſcant vbera,vt non ſit illis lac ad lactandum.R.Abrahám,vt moriantur paruuli in vtero.Geneſ.49.25, benedictionibus vberũ, וְרֶחֶם & vuluæ. Pſal. 110.3, in pulchritudinibus ſanctitatis, מֵרֶחֶם è vulua, ab aurora fuit tibi ros natiuitatis tuæ. Dixit R. Iehudáh, A vulua.i. à vulua matris tuæ fuiſti diſpoſitus vt eſſes rex.R.Abrahám in cõment.Si opus fuerit vt facias bellum, populus tuus veniet ad te,ſicut pluuia ſpõtanea, & videbis eum in pulchritudinibus ſanctitatis à vulua ab aurora.i.à tẽpore quo aſcendit aurora,venient ſicut ros,quem cõſueueras videre in pueritia tua,quum pa-

ſceres oues. R.Selomóh,Quum exercitum colliges ad perſequendum inimicos tuos, ſpõtaneus erit populus tuus vt tecum egrediatur,quemadmodum inuenimus Geneſ.14.14,Et audiuit Abrám quòd captus eſſet frater ſuus,& armauit &c.Et ſic Hanér,& Eſcól, & Mamré fuerũt ſpontanei ad egrediendum poſt eũ,vt illi eſſent auxilio. In pulchritudinibus ſanctitatis, Hoc erit tibi merito pulchritudinũ ſanctarum,quæ fuerũt in te ab vtero matris tuæ: quia agnouiſti Creatorem tuum, quũ triũ eſſes annorũ.A vulua,ab aurora.i.quãdo cecidiſti è vulua,quemadmodum cadunt fructus quũ ſunt maturi.Tibi ros pueritiæ tuæ:tibi reputabitur pueritia tua, viæ rectitudinis in quibus à puero aſſuefeciſti te, erũt tibi ad decorẽ,ſicut ros iſte,qui eſt decorus & pulcher. Inuenitur & cũ pathách: & quãdo habet accentus ſoph paſſúc & athnách,ר eſt cũ camés, vt ſuprá.Iudic.5.30,diuident ſpolium, רֵחַם רַחֲמָתַיִם לְרֹאשׁ גָּבֶר puella, duæ puellæ capiti(aut pro capite)viri.R.Selomóh,Mulier pulchra, duæ mulieres pulchræ de Iſraél erũt vnicuique ex illis in lecto. R.D.in cõm.Puellæ,duæ puellæ.acſi dicat,erũt vnicuique ex eis puella,aut duæ puellæ de ſpoliis quæ inter ſeſe diuidũt. Et vocauit(inquit ipſe in lib.rad.)puellam רֶחֶם vuluã,tanquam per contemptũ.Irme.20.17, וְרַחְמָהּ & vulua eius conceptus perpetuitatis.ה quieſcit,quod ſecundum normã debuerat eſſe cum mappic,inquit R.D.in Michlól & lib.rad. רָחַף Eſt נוּעַ,Moueri,aut mouere.Irm.23.9,quia רָחֲפוּ cõmota ſunt oſſa mea.ita R.D. in comment. & Tharghũ.R.Selomóh,Mouerunt ſe, quemadmodũ mouentur alæ auis mouentis,ſe aut incubantis ſuprà nidũ ſuũ. Tharghũ,יְעִיו cõmota ſunt. Et ſic in pihél,

Geneſ.1.2, Et ſpiritus Dei מְרַחֶפֶת mouebat ſe ſuper faciem aquarum. Tharghũ, Et ſpiritus(vel ventus)à conſpectu Dei מְנַשְּׁבָא ſufflabat ſuper faciem aquarum. R. Selomoh, Soliũ gloriæ manebat in aere, & incubabat ſuper faciẽ aqu arũſpiritu oris Domini, & eius ſermone,(.i.iuſſu,)ſicut columba incubat ſuper nidũ. vulgo אקובטיר, Accouueter. R. Abrahám, Et ſpiritus ſiue vẽtus Dei .i.miſſus voluntate Dei ad ſiccandũ aquas, מְרַחֶפֶת hoc eſt נוֹשֶׁבֶת ſufflabat ſuper faciem aquarum. Et ſic Deut. 32.11, ſicut aquila ſuſcitabit(pro ſuſcitat)nidũ ſuũ, ſuper pullos ſuos יְרַחֵף incubabit. pro incubat. non aggrauat ſeipſam ſuper illos, ſed operit tãgens, & non percutiẽs.

רָחַץ Lauare. cõſtruitur cum dictione אֶת, & ſine אֶת. Leuit.22.6, niſi רָחַץ בְּשָׂרוֹ lauerit carnem ſuam. Et 8.21, וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ & crura lauit. Et 15.13, וְאֶת־הַכְּרָעַיִם רָחָץ & lauabit carnẽ ſuam. 2.Sem.11.2, Et vidit mulierẽ רֹחֶצֶת ſe lauantem. Can.5.12, רֹחֲצוֹת loti lacte. Gen.24.32, לְרָחַץ ad lauandũ pedes ſuos. 2.Reg.5.13, רְחַץ laua te. Gene.18.4, וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם & lauate pedes veſtros. Pſal.26.6, אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי lauabo in innocentia manus meas. Gene.43.31, וַיִּרְחַץ פָּנָיו & lauit faciem ſuam. Et in puhál, Prouer.30.12, non eſt רָחֵץ lota. Et in hithpahál, Iiób 9.30, Si הִתְרָחַצְתִּי lotus fuero. Nomen, רָחַץ, Lotiũ. inſtar נֵעֶר. Pſal.60.10, Moáb olla רַחְצִי lotionis meæ. Alia forma, רַחֲצָה, Lauacrum. Cant.4.2, quæ aſcenderunt מִן־הָרְחָצָה de lauacro.

רָחַק Elongare, Longe eſſe. Ieſa.59.9, Ideo רָחַק מִשְׁפָּט מִמֶּנּוּ elongatum eſt (elongauit ſe) iudicium ab illo. Irme.2.5, רָחֲקוּ elongati ſunt à me. Pſal.103.12, כִּרְחַק elongati ſunt à me. Pſal.103.12, כִּרְחַק ſicut diſtat Oriens &c. Iechez.11.15, רַחֲקוּ elongate vos à Domino. Ieſah.54.14, רָחֲקִי elonga teipſam à calumnia.

nia. vel oppreſſione, aut violẽtia. Eſt imperatiuum vice futuri, elongabis, inquit R.D. in lib.rad. i. eris longinqua ab oppreſſione, quia nemo opprimet te. Et in cõm. Et eris longinqua ab oppreſſione filiorũ hominũ. ſic & R. Selomoh. Deut.12.20, Quũ יִרְחַק lõginquus fuerit locus. Et in pihél, Ieſah.29.13, וְלִבּוֹ רִחַק & cor ſuum elongauit à me. Iechez.43.9, יְרַחֲקוּ אֶת־זְנוּתָם elongent fornicationem ſuam. Et in hifhíl, Pſal.103.12, הִרְחִיק elongare fecit à nobis præuaricationes noſtras. Ieche.11.16, הִרְחַקְתִּים elongare feci eos in gẽtes. Exod.8.28, הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ elongando non elongabitis vos. Proue.4.24, וְלָזוּת שְׂפָתַיִם הַרְחֵק מִמֶּךָּ & peruerſitatem labiorum elonga(elongare fac)à te. Et ſecũdum hanc formam ſignificat etiam Procul. Iehoſ.3.16, תִּרְחַק מְאֹד procul valde. Et imperatiuum cum pathách propter athnách, Iiób 13.21, Manum tuam à me הַרְחֵק elõga, aut elõgare fac. Ioél 2.20, וְאֶת־הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק & Aquilonarem (ſub.exercitum locuſtarum) elongare faciam à vobis. Tharghũ, Et populum qui venit ab Aquilone, elongare faciã. R.D. in cõment. Locuſtas quæ veniunt vobis ab Aquilone, elongare faciam. R. Abrahám, Exercitũ locuſtarum qui venit ab Aquilone &c. Idem R. Selomóh. Vel populum (inquit) qui venit ab Aquilone cũ rege Aſſúr. Pſal. 55. 8, Ecce אַרְחִיק נֶדֶד elongabo me elongatione. aut procul. Tóar, רָחוֹק, Longinquus. Ieſ. hoſ.3.4, Veruntamen רָחוֹק longinquum(ſub.ſpatium, aut longa via)erit inter vos & illam. Proue.31.10, וְרָחוֹק & longinquum à gemmis pretium (aut emptio) eius. ſic R. Abrahám, & R. Leui, & R. Himmanuél. Tharghum, Pretioſior eſt lapidibus pretioſis. Pſal.10.1, Vt quid Domine ſtabis בְּרָחוֹק in longinquo? loco ſcilicet.

Quum Deus pauperi auxiliatur clamanti, dicitur esse propinquus illi: at quum inimicus illi prævalet, perinde est acsi foret lõginquus. R. Abrahám, Quum Deus, citra dubitationem, sit vbique: attamen quum illius nó cõspicitur fortitudo, videtur homini longinquus. Iesah. 33.13, audite רְחוֹקִים longinqui. Fœmineum, Deuter. 29. 22, De terra רְחוֹקָה longinqua. Et longum propter sequens monosyllabum, Iudic. 18.28, רְחוֹקָה הִיא. Iesche. 22.5, Propinquæ, וְהָרְחוֹקוֹת & longinquæ à te. Alia forma, Psa. 73.27, רְחֲקֶיךָ longinqui tui (.i. à te) peribunt.

Nomen, מֶרְחָק, Longinquitas, distantia. 2. Sem. 15.16, Et steterũt בֵּית הַמֶּרְחָק in loco lõgiquitatis. i. lõginquo ab Ieruſaláim, ait R. D. in cõm. Idem R. Selomóh. R. Leui, in domo quæ magis distabat à Ieruſaláim. Iesah. 30.27, Ecce nomen Domini venit מִמֶּרְחָק à longinquitate. i. Ecce nomen Domini, quod rex Assúr probris affecit, venit vt vltionem capiat de illo. Et dixit, à lõginquitate. i. lõginquo, quòd rex Assúr putaret Deum esse longinquũ, & non posse ei nocere: ait R. D. Tharghũ, Ecce nomẽ Domini reuelatũ, quemadmodũ propheta uerunt prophetæ qui fuerunt ab initio. R. Abrahám, è longinquo. i. è cælis, vnde descendit angelus. R. Selomóh, vt credant quæ iste pollicitus est diebus multis. Irme. 8.19, de terra מֵרְחַקִּים longinqua. מ cum pathách. Et cum seghól, Zecha. 10.9, וּבְמֶרְחַקִּים & in distantiis. Iesah. 8.9, Et auribus percipite omnes מֶרְחַקֵּי אָרֶץ distantiæ terræ. i. auribus percipite prophetiam hanc omnes populi qui venitis in Ieruſaláim.

רָחַשׁ Eructare, educere, Mouere. Psal. 45.2, רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב id est הֵנִיעַ mouit, (aut mouere fecit) cor meum verbum bonũ. Acsi dicat, quòd mouebat la

bia sua, & nõ audiebatur sermo. Idcirco dixit Cor meũ: quia sermo cordis non auditur, nisi egrediatur per labia, & cor est vena verborum, atque sermonum. Et cãtor laudat pulchritudinem verborũ suorum quæ sunt de Massiach. i. Christo, de quo dictus est psalmus. R. Selomóh, mouit. R. Abrahám, locutum est. Inde מַרְחֶשֶׁת Sartago. Leui. 2.7, & si fuerit oblatio מַרְחֶשֶׁת sartaginis oblatio tua. Hebraice dicitur à motu eorũ quæ ibi friegebantur. erat enim profundum vas. Et 7.9, Et omne quod fit בַּמַּרְחֶשֶׁת in sartagine, & super craticulam.

רָטַשׁ Tremere. Inde רֶטֶשׁ cum sex punctis, Tremor. Irme. 49.24, וְרֶטֶשׁ & tremor apprehendit eã. Alibi nõ inuenitur in arcanis literis: in Tharghũ sæpius.

רָטַב Est לוּחַ, Viresscere, viride esse, Humescere. Iob 24. 8, Ab inundatione montium וְיִרְטְבוּ humescent, siue humidi fient. Et 8.16, רָטֹוב הוּא viridis est ante solem. Alibi non inuenitur in Sacris literis, sæpius in Tharghum & apud doctores Hebræos.

רָטַשׁ Allidere. In pihél, 2. Reg. 8.12, וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ & paruulos eorum allides. Iesah. 13.18, Et arcus pueros תְּרַטַּשְׁנָה allident. R. D. in cõment. Arcubus eorum allidentur paruuli: quia arcus allident paruulos. Ponebant enim pueros in arcubus loco sagittarum, & iaciebant eos super pauimentum, & in parietes. Tharghum, Et arcubus suis paruulos scindent. R. Selomóh, Et arcus Medorum pueros Babél scindẽt sagittis suis, quas suis arcubus iaculabuntur. R. Abrahám, scindẽt.

Et in puhal, Hose. 10.14, Mater super filios רֻטָּשָׁה allisa est. Tharghum, Occisa est. R. Dauid, allisa est. i. proiecta, vt scinderetur. Et doctores (inquit) exponunt, derelicta est: quia viri vxores suas, ac filios relinquebant.

& abibant à facie gladii, & famis &c. Et ſic alia prædicta. Et dixit, ſuper filios &c. quia mater, quum volebãt filios occidere, iactabat ſe ſuper illos. R. Selomóh, ſciſſa eſt. Nachum 3.10, Etiam pueri eius יְרֻטָּשׁוּ allidentur (ſcindentur) in capite omnium platearum.

רִיחַ Odorari, Olfacere. In hifhíl, Exod.30.38, Vir qui fecerit ſimile (thymiama) לְהָרִיחַ בֹּה ad odorãdum illud. Ieſah.11.3, וְהַרְיִחוֹ בְּיִרְאַת, & odorabitur ipſe timorem Domini. i. paruo indicio agnoſcet illũ qui eſt iuſtus, ait R. D. in lib. ra. & hoc eſt quod ſequitur, Et nõ ſecundũ aſpectum, ſeu viſionem oculorum ſuorũ iudicabit. Odor enim leuiter, ac faciliter ſentitur, & ideo trãſfertur ad illa quæ faciliter, ac leuiter agnoſcuntur. Idem ſcribit in commẽt. vbi exponit, Parua cognitione ſentiet (.i. agnoſcet) bonos, ac malos: & non erit opus vt oculis videat, auribus audiat, vt iudicet, & increpet eos: quia ſcientia & intelligentia ſua intelliget illorum opera. R. Ioſéph exponit, & ſermo eius (qui eſt ſpiritus oris eius) ſemper erit in timore Domini. deducens no men à רוּחַ. vide רוּחַ in fine. R. Selomóh, Et replebit eũ ſpiritus timoris Domini. R. Abrahám, Senſus auditus, atque viſus interdum errat, ſed ſenſus olfactus non errat: idcirco dixit, Et olfaciet ipſe rem in timore Domini qui erit illi. Leui.26.31, Et non אַרְיַח בְּרֵיחַ olfaciam odorem quietis veſtræ. Iób 39. 28, & à longinquo יָרִיחַ olfaciet bellum. Gene.8.21, וַיָּרַח יְהוָה אֶת רֵיחַ & olfecit Dominus odorẽ quietis &c. Vbi ſcribit R. Abrahám, Pathachatur ר propter ח literam gutturalem, ſecundum morem Linguæ ſanctæ. Abſit autem, abſit vt Dominus olfaciat: ſed ſenſus eſt, Et olfecit. i. ſuſcepit holocauſtum, & placuit coram illo, quemadmodum

olfacit homo odorem bonum, & complacet in illo.

Inde רֵיחַ, Odor. Cant.4.10, וְרֵיחַ & odor veſtimentorum tuorũ. Irm.48.11, וְרִיחוֹ & odor eius. Ex hac radice poteſt eſſe רֵחַיִם, Molæ piſtrini: & eſt duale, quòd ſint duæ, ſuperior quæ רֶכֶב catillus, & inferior quæ רֵחַיִם meta. de quibus Deuter.24.6, Non capies in pignus רֵחַיִם וָרָכֶב metam & catillum. Rectum eſt etiam vt dicatur רֵחַיִם dici de vtraque, & non de inferiori tantum: quia inferior, tantum dicitur שֶׁכֶב, vt ſuperior רֶכֶב. Et ſic eſt ſenſus, Non accipies in pignus neque vtranque molam, neque etiã ſuperiorem ſolã, ſine qua non fit opus. Memorauit autem ſuperiorem, & nõ inferiorem, quia ſuperior eſt leuior ad capiendum illam: inferior vero eſt fixa. Ieſah.47.2, Cape רֵחַיִם molas, & mole farinam.

רִיק In hifhíl, eſt Euacuare, Euaginare. Leuit.26.33, וַהֲרִיקֹתִי & euaginabo poſt vos חֶרֶב gladium. Ab euacuãdo deductum eſt verbum: euaginato enim gladio vacuatur vagina. nam verbũ hoc præcipue ſignificat euacuare. R. Selomóh, armabo me. Malachi 3.10, וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה & euacuauero vobis benedictionem. ſic etiam R. Abrahám: & metaphorice dixit ob benedictionum multitudinem. Ieche.28.7, וְהֵרִיקוּ & euaginabunt gladios ſuos. Gene.42.35, הֵם מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם ipſis euacuantibus ſaccos ſuos. Zechar.4.12, הַמְרִיקִים quæ euacuabant ex ſeipſis aurum. i. oleum purum vt aurum, & ſic Irme.51.7, calix aureus Babél. i. vini puri vt aurũ. Sic R. Abrahám, effundentia oleum optimum purum vt aurum pro lucernis quæ erant in ſummitate candelabri. Tharghũ, oleum pro lucernis aureis. Ieſah.32.6, לְהָרִיק נֶפֶשׁ רָעֵב vt euacuet animam famelicam. Pſa.35.3, וְהָרֵק חֲנִית & euacua (expedi) lanceam. R. D. incõmen t.

Accinge te lancea ad bellũ. Vel euagina. forſan enim, (ait) erat tunc genus lanceæ, cui erat vagina. Ita refert R. Abrahám Gene. 14. nonnullos exponere, & educ lánceam è vagina. Tharghũ, Et euagina lanceam. R. Selomóh, & arma te lancea. Exo. 15.9, אָרִיק חַרְבִּי euaginabo gladium meũ. Pſal. 18.43, Vt lutum platearũ אֲרִיקֵם euacuabo eos. Et ſecundũ opinionem meam, hannách eſt loco daghés, quia debebat habere daghés à רָקַק, quod apud doctores Hebræos eſt הַטִּיט lutum. Vnde dicunt, Auis quæ creata eſt מִן־הָרָקָק è luto. i. ponam eos vt lutum. Vel eſt à רָקַק attenuare. Hæc R.D. in li. rad. idem ſcribit & in cõment. Vide רָקַק. Tharghum, conculcabo eos. R. Abrahám, attenuabo eos: & conueniens erat vt eſſet cum daghés. R. Selomóh, ſicut lutum רָקוֹק tenue (fluxibile) quod non eſt denſum, euacuabo eos, vt Geneſ. 31.42, nunc vacuum dimiſiſſes me. Gen. 14.14, וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו & accinxit ad bellum pueros ſuos. Ita etiam Tharghũ. R. Selomóh, armauit pueros ſuos. i. edoctos à ſe. R. Abrahám, Et dedit eis arma bellica. Et ſunt (inquit) qui exponunt, & educere fecit eos gladios è vagina. Irme. 48.12, וְכֵלָיו יְרִיקוּ & vaſa eius euacuabunt. Et in hofhál, Irme. 48.11, Et non הוּרַק מִכְּלִי אֶל־כְּלִי euacuatum (effuſum) eſt de vaſe in vas. Canti. 1.3, Oleum (vel vnguentum) תּוּרַק שִׁמְךָ effuſum nomen tuũ. Poteſt (inquit R.D. in lib. rad.) eſſe nomen tóar, quanquam ſit ſcriptum cum pathách, vt habes in יָצַר in hifhíl. Et verbum hoc dicitur de vaſe & his quæ egrediuntur ex eo: & non ſignificat idem quod יָצַק, quia verbum יָצַק dicitur tãtum de his quæ egrediũtur de vaſe. R. Abraham in cõment. Sunt qui dicunt quòd תּוּרַק eſt nomen loci. At rectũ eſt vt ſit, Vnguentum, hoc eſt, ſicut vnguentũ

quod euacuatur, cuius odor expanditur, & augetur, & creſcit. Ne mireris autem eſſe cum ת ſigno fœmineo, quia ſunt in Scriptura nõnulla nomina, vt עֶמֶל vt בַּיִת, vt מָקוֹם, quæ inueniuntur in maſculeo & fœmineo genere, vt ſuis habes locis. R. Selomóh, Nomen bonũ appellatur nomine vnguenti optimi, Vnguentũ (inquit) vocatum eſt nomen tuum: vt dicatur de te, Tu es vnguentum quod euacuabitur (effundetur, pro euacuatur, & effunditur) iugiter: eo quòd eſt odor ſuauis tibi, egrediens procul. Ea enim eſt natura vnguenti ſuauis, (aut redolétis,) toto tempore quo eſt in vaſe recluſum, nõ redolet, ſed quum fuerit vas apertum, & vnguentũ euacuatum, & effuſum, tunc admodũ redolet. Tóar, רֵק, Inanis, vacuus. Gene. 37.24, ciſterna erat רֵק vacua, non erat in ea aqua. 2. Reg. 4.3, vaſa רֵקִים vacua. 2. Para. 13.7, viri רֵקִים vacui. i. pauperes. 2. Sem. 6.20, Vnus רֵקֵי vacuorũ. i. è pauperibus, aut ſtultis qui ſunt vacui intellectu. Prædicta tria ſunt ſine radicali. Iudic. 7.16, & hydrias רֵיקִים vacuas. Fœmineum. Ieſah. 29.8, וְרֵקָה & vacua eſt anima eius. Gene. 41.27, ſpicæ הַרֵקוֹת vacuæ. Sed רֵקוֹת cum pathách vide in רָקַק. Nomen, רִיק, Inanitas, vacuitas. Irme. 51.34, vas רִיק inanitatis. vacuitatis. i. inane, vacuum. Et 58, Et laborabunt populi בְּדֵי־רִיק inaniter. in vanum. Dictio דֵי eſt ſyllabica adiectio. Pſal. 2.1, Et populi loquentur רִיק inaniter. vel in vanũ inanitatem, vanitatem. quia vanitas erant omnia illorum verba. R. Selomóh, meditati ſunt in corde ſuo vanitatem. R. Abrahám, loquentur inaniter. Et cum additione ם, in fine, רֵיקָם, dicitur tam de maſculo, quàm de fœmina. Gene. 31.42, רֵיקָם vacuum dimiſiſſes me. Vbi ſcribit R. Abrahám, ם eſt additum, & eſt nomen quod inuenitur

cum ſingulari maſculeo, ac fœmineo, & cum plurali. Et ſic מ,in אֶמְנָם & חִנָּם. Exo.3.21,Non ibitis רֵיקָם vacui. Et ſic Tharghum,רֵיקָנִין vacui.Deuter.15.13,Non dimittes eum רֵיקָם vacuum. Ruth 3.17,non ibis רֵיקָם vacua.

רִיר Saliua.vulgo בבֹא,Báue. & Albumen oui,quod eſt ſimile ſaliuæ.Iiób 6.6,Num eſt ſapor בְּרִיר in albumine vitelli?Vide חֶלֶם.1.Semu.21.13, Et deſcendebat רִירוֹ ſaliua eius in barbam eius. Et verbum in cal,Leuit.15.3, רָר בְּשָׂרוֹ fluit caro (.i.mentula) eius. inquit R. D.& R.Abrahám,qui exponit,turpitudo maſculi.

רָכַךְ Mollire,Mollificare, Molleſcere, Teneraſcere. 2. Reg.22.19, רַךְ־לְבָבְךָ emollitum eſt cor tuum. Pſal.55.22,רָכּוּ mollita ſunt verba eius. Tóar, Geneſ. 18.7,filium bouis רַךְ tenerum.Prouerb.4.3,רַךְ tener,& vnicus.Et 15.1,reſpõſio רַךְ mollis.Deute.28.54,Vir הָרַךְ tener in te. Gene.33.13, pueri רַכִּים teneri. Fœmineum, Prouer.25.15,Et lingua רַכָּה mollis.Gene.29.17,& oculi Lea רַכּוֹת teneri. Et in nifhál,Deuter.20.3,ne יֵרַךְ mol leſcat (teneraſcat) cor veſtrum. Et in puhál, Ieſah.1. 6,Et non רֻכָּכָה mollificata eſt oleo. Et in hifhíl,Iiób 23.16,Et Deus הֵרַךְ לִבִּי emolliuit cor meum. Nomen, præpoſito מ,מֶרֶךְ.Leuit.26.36,& inducam מֹרֶךְ teneritudinem(mollitiem)in cor eorum.

רָכַב Equitare.Eſtér 6.8,Et equus אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו ſuper quem equitauit ſuper eum. 1.Semu.30.17, רָכְבוּ equitauerũt ſuper camelos. Deut.33.26,רֹכֵב שָׁמַיִם equitans ſuper cælos.Exod.15.1, Equum וְרֹכְבוֹ & equitãtem ſuper illum.Leuit.15.9, ſella ſuper quã יִרְכַּב ſederit fluens. Et in hifhíl,Pſal.66.12,הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ equitare feci ſti hominem ſuper caput noſtrũ. Et 2. Reg.13.16,הַרְכֵּב יָדְךָ equitare fac manum tuam ſuper arcum,

arcum:& equitare fecit manum ſuam.Iiob 30.22,ſuper ventum תַּרְכִּיבֵנִי equitare facies me.Exod.4.20,וַיַּרְכִּבֵם & equitare fecit eos &c.caret ו coniugationis. Nomen, Gene.50.9,Et aſcendit cum eo etiam רֶכֶב currus,etiam equites.Singulare pro plurali,aſcenderunt currus &c. Et ſæpius capitur ſingulare pro plurali cum nominibus numeralibus,vt Exo. 14. 7, Et accepit ſexcẽtos רֶכֶב בָּחוּר currus electos. Deuter.24.6,molas וָרָכֶב & catillũ. Vide רֶיחַ.1.Reg.22.35,Et effundebatur ſanguis plagæ in ſinum הָרֶכֶב currus. ſuper quem ſcilicet equitabat, ait R.D. in comment. Sed in lib. rad. exponit ſtrati, ſiue ephippii,quam ſellam vocant. Tharghum,ad medium currus.2.Reg.5.9, cũ equis ſuis וּבְרִכְבּוֹ & curru ſuo. pro curribus ſuis,aliorũ ſcilicet animaliũ,nõ equorũ. Plurale,רְכָבִים.Can.1.9,Equæ meæ בְּרִכְבֵי in curribus Parhonis. Alia forma,Ieche.27.20, Dedán inſtitores tui in pannis pretioſis לְרִכְבָּהּ pro curru.i.curribus.Poteſt eſſe macór.i. ad ornandum currus. Tóar, רַכָּב, Armiger, aut auriga qui equitat cum equite, & illius fert arma. 2.Reg.9.17,Cape רַכָּב aurigã,& mitte in &c.Vel armigerũ &c.1.Reg.22.34,Et dixit לְרַכָּבוֹ aurigæ ſuo.aut armigero. Aliud nomen,רְכוּב,Currus. Pſal.104.3,Qui ponit nubes רְכוּבוֹ currũ ſuũ. Alia forma,מֶרְכָּבָה,Currus. Nachum 3.2,וּמֶרְכָּבָה & currus ſaltantis. In plærilque libris emẽdatis(inquit R.D.in lib.ra.)inuenitur מ cũ pathách.ſed in Hãmiſráh ſcribitur,hoc nomẽ in ſingulari ſemper eſſe cũ ſeghól,& in plurali cũ pathách. Gen. 41.43,Et equitare fecit eum בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה in curru ſecundi.ſub.viri qui erat Parhoni.Eſt enim in regimine. Et הַמִּשְׁנֶה eſt maſculeũ:vnde nó poteſt referri ad מִרְכֶּבֶת fœmineum:& ſic oportet ſubaudire הָאִישׁ viri.Vnde &

Universidad de Deusto Biblioteca

ba hinc inde collecta aut audita, aliis refert. Et in Scriptura interdũ iungitur ei verbũ ambulandi: quòd detractor ad aliorũ vadat domos, vt quæ ibi audierit, ſuis poſtea narret ſociis, detrahendi cauſa. Hactenus R.D. in lib.rad. Idẽ R.Selomóh, & R.Abrahám in commẽ. Leuit.19.16, Non ambulabis רָכִיל vt detractor (in detractione) in populis tuis. R.Abrahám, Sicut mercator illud quod emit ab vno, alteri vẽdit: ita detractor quod ab aliquo audiuit, alteri reuelat & manifeſtat. R.Selomóh, qui ambulãt per domos vt videãt, vel audiãt aliquid mali, vt illud in platea narrẽt, dicũtur ambulãtes רָכִיל. i. רְגִילָה cum exploratione, vulgo אשפיימנט *Eſpicement*. Et hoc oſtendit verbũ ambulandi quod ſæpiſſime iungitur dictioni רָכִיל, quod eſt ſicut רָגִיל explorator, muta to כ eſt ג. Omnes enim literæ quæ ſunt eiuſdẽ exitus, inter ſeſe permutantur, ſicut ב in פ, ג in ב, ק in כ, נ in ל, ז in צ. Tharghum, Non תֵיכוּל קוּרְצִין accuſabis (aut detrahes, ab אֲכַל) nutibus. Sũt enim qui nutibus oculorum, ne alii audiant detrahunt. Irme.6.28, Ambulantes רָכִיל in detractione (.i. detractores) ſunt ſicut æs & ſicut ferrum. i. ſicut æs miſtum ferro. Vide נָחַשׁ in nomine נְחֹשֶׁת Prouerb.11.13, Ambulans רָכִיל in delatione, reuelat ſecretum. Et 20.19, Qui reuelat ſecretum, ambulat רָגִיל in delatione. Iechez.22.9, Viri רָכִיל detractionis fuerũt in te. R.D. in comment. ambulãtes cum detractione à debilibus ad fortes, vt effundant ſanguinẽ innocentẽ.

רָכַס Eſt גָּבַהּ, Eleuare. Exod.28.28, וְיִרְכְּסוּ אֶת־חֹשֶׁן & eleuabunt pectorale ab annulis ſuis ad annulos ephód filo hyacinthino. i. ad coniũgendum ipſum cũ ephód quod eſt ſupra illud. R.Selomóh, Et coniũgent pectorale. Nomen, רֻכָס, Elatio, ſuperbia. Pſal.31.21,

R.Abra. exponit הַשֵּׁנִי לוֹ ſecũdi illi: nã rex erat primus, pòſt ſecundus à rege, poſtea tertius à rege &c. מ eſt cu chiric. Zechar.6.1, quatuor מַרְכָּבוֹת currus. Iudic.5.28, pedes מַרְכְּבוֹתָיו curruum eius. Aliud, מֶרְכָּב. R.D. in li. rad. vulgo appellari שילא ſellam ſcribit, ſiue equo, ſiue cuilibet alteri animali impoſitã ad equitandũ. Sũt autẽ ſtrata omnia quæ mulis, equis, aſiniſve inſternũtur. Leui.15.9, Et omne הַמֶּרְכָּב ſtratũ ſuper quod equitauerit fluens. Canti.3.10, מֶרְכָּבוֹ ephippium eius purpureũ. R.Abrahám ſcribit in cõm. fuiſſe illud quod abſcõdebat trabes intrinſecus: quia ſic erat mos ædiũ regaliũ.

רָכַל Negotiari, mercari. Cant.3.6, omni puluere רוֹכֵל negotiatoris. R.Abrahám, סוֹחֵר mercatoris. R.Selomóh, vendentis omnes ſpecies aromatum quas contundunt, & in puluerem redigunt. Iechez.27.13, Ipſi רֹכְלַיִךְ negotiatores tui. Fœmineum, Iechez.27.3, Et dices ad Sor רֹכֶלֶת negotiatricem populorũ. Et 23, Aſſúr, כִּלְמַד רֹכַלְתֵּךְ Chilmád negotiatrix tua. Vide לָמַד. Tharghum, Prouinciæ Aſſúr, & Madái, ipſæ negotiatrices tuæ. R.Ioſéph, Aſſúr ſicut peritus. i. ſicut periti, vt veniãt ad te in negotiatione tua iugiter. Et ſic לְמַד eſt tóar in regimine, inſtar כָּבֵד quod in regimine facit כְּבַד. Nomen, רְכֻלָּה, inſtar סְגֻלָּה. Et cum pronomine, Ieche. 28.16, In multitudine רְכֻלָּתְךָ negotiationis tuæ. Alia forma, מַרְכֹּלֶת, Negotiatio. & eſt inſtar מַשְׂכֹּרֶת. & cũ pronomine, מַרְכֻּלְתֵּךְ vt etiã מַשְׂכֻּרְתֵּךְ. Iechez.27.24, funibus iũctarũ וַאֲרֻזִּים בְּמַרְכֻּלְתֵּךְ & torquib' in negotiatione tua. Hinc & רָכִיל, Detractor: quòd ſit veluti סוֹחֵר negotiator, & aromatarius. Vt enim aromatarius multas habet aromatũ ſpecies, & negotiator multas ſpecies merciũ, quas ab aliquibus emit, & aliis vẽdit: itidẽ detractor ver

paululum, peribunt vniuersi. R. Leui in cóment. Verbum est præteritum: & est sensus, Quũ recesserint ipsi homines, & elongauerint se paululum, nó inuenietur tũc impius in ciuitate, sed erunt oculi eius ad vias illorũ, vt occidat eos. Cætera quæ sunt in hif hil, pohél, & nif hál, quæ à nõnullis ponuntur in hac radice, require in רום. Nomen, רִמָּה, Vermis. Exod. 16.24, וְרִמָּה & vermis non fuit in eo. Hinc verbum, Exod. 16.20, וַיֵּרֶם תּוֹלָעִים & vermiculauit vermes. vel, & scatere cœpit vermibus. Est cum surec, inquit R. D. in Michlól, ad differentiam וַיֶּרֶם & exaltata est gloria, Iechez. 10.4. Secundum ergo normá debuerat esse cum camés chathéph.

רָמָה Proiicere, Fraudare, dolose agere. Exo. 15.21, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם equum, & equitẽ eius proiecit in mare. Irme. 4.29, à sonitu equitis וְרֹמֵה קֶשֶׁת & proiicientis (sub. sagittas) arcu, fugit omnis ciuitas. R. D. in comment. A sonitu equitum, & proiicientiũ sagittas arcu. est singulare tanquam vniuersale, siue collectiuum, sicut Gene. 32.4, & fuit mihi bos, & asinus. Fugit omnis ciuitas, id est fugerunt omnes viri cuiuslibet ciuitatis. Psal. 78.9, רוֹמֵי קֶשֶׁת proiicientes (sub. sagittas) arcu. Et in pihél, Prouerb. 26.19, sic vir qui רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ fraudauit (fraude ac dolo decepit) amicum suum. Gen. 29.25, & vtquid רִמִּיתָנִי decepisti me? Thren. 1.19, ipsi רִמּוּנִי deceperunt me. 1. Paralip. 12.17, & si לְרַמּוֹתַנִי ad decipiendũ me. ת est cum pathách loco seri. Nomen, רְמִיָּה, Proiectio, Iaculatio, Fraus, Dolus. Hose. 7.16, fuerunt sicut arcus רְמִיָּה proiectionis. i. iaculantis sagittas. ita R. D. in lib. rad. postea tamem scribit, Et rectum est vt sit, sicut arcus fraudis. i. proiicientis fraudulenter & dolose, ne sentiat homo. In commen. scribit esse tóar, vel no-

abscondes eos in abscõdito faciei tuæ מֵרֶכְסֵי à superbiis viri. i. hominũ. R. Selomóh, à coniũctionibus (aut societatibus) impiorum, qui conspirarũt vt illis malefaciãt. R. Himmanuél, à duritiis, & fortitudinibus hominũ. R. Abrahám, à peruersitatibus. Iesa. 40.4, וְהָרְכָסִים & excelsa in planitiem. aut campestria.

רָכַשׁ Vnde רֶכֶשׁ cũ sex pũctis, Dromedarius, aut Mulus. Estér 8.10, equitantes הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים mulum, (pro mulos, aut dromedarios) mulos filios equarum. R. Ionáh (ait R. D. in lib. ra.) scribit fuisse equos optimos. At rectum est vt sint alia animalia, quæ ignoramus. Dictum est, in equis equitãtes &c. ex quo videtur quòd non erat species equi. R. Abrahám, equitantes הָרֶכֶשׁ, hoc est מֵרְכוּשׁ de substãtia regis, quia non erant similes illis. אֲחַשְׁתְּרָנִים sunt qui dicunt fuisse mulos filios הָרַמָּכִים equarum. & sic in lingua Ismahelitica, quia filii equarum sunt robustiores asinis. R. Selomóh, equitantes equas. אֲחַשְׁתְּרָנִים sunt cameli veloces ad currendum. Hinc רְכוּשׁ, Facultas, Substãtia, opes, & quicquid homo acquirit. Vnde verbum in cal, רָכַשׁ, Acquirere facultates, substantiam, opes, diuitias, &c. 1. Paralip. 28.1, & principes omnis רְכוּשׁ־וּמִקְנֶה substantiæ & pecoris. Gene. 14.11, & acceperunt omnẽ רְכֻשׁ substantiam Sedóm. 2. Paralip. 32.29, dedit ei Deus רְכוּשׁ רַב substantiam multam. Genes. 31.18, וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ & omnem substantiam quam acquisierat.

רָמַם Exaltare, eleuare. Iiób 22.12, & vide summitatẽ stellarũ, quia רָמוּ excelsæ sunt. Et secundũ modum tertium cal, qui est instar פָּעוֹל vt יָכוֹל, Iiób 24.24, רָמוּ מְעַט eleuati sunt paululum: & non erunt. quia scilicet repente peribunt. R. Abrahám, Si eleuati fuerint

men,vt ſit,doloſus,aut doli. acſi dicat, Arcus doloſus, quia videtur tendens arcum iaculaturus ad latus vnũ, & mox ad latus alterum manú ſuam vertit. Dicitur autem arcus doloſus,quanquã tendens ſit ille qui faciat dolum:quia per ipſum exercet actũ. R.Selomóh,ſicut arcus doloſus. Pſal. 32.2, & non eſt in ſpiritu eius רְמִיָּה dolus. Prouerb.10.4,pauperem facit manus רְמִיָּה fraudulenta. Tharghum,Paupertas humiliat virum doloſum. R.Himmanuél,quiſquis habet manũ fraudulentam,& vacat fraudibus, vt ditetur, non adipiſcetur illud quod optat, ſed erit pauper: tum quia Deus illum ſic puniet: tum quia homines ab illo cauebũt ob fraudes illius. Vel כַּף hoc loco indicat lancem bilãcis: & eſt ſenſus,Quiſquis tum emendo, tum vendendo in pondere fraudem faciet, non ditabitur, vt quærit, ſed erit pauper. ſic vtroque modo exponit R.Abrahám. Illud autem Prouerb.12.27,non aduret רְמִיָּה doloſus(vel dolus pro doloſus)aucupium ſuum:exponitur in חָרְכּוֹ. R. Abrahám,Non aſſabit vir &c. & nõ coquet illud,quia auferetur ab illo. Idem ferè R.Leui in cõment. R.Him manuél, Dixit metaphorice,quòd auceps qui aucupatur aues frãudibus,nõ dirigetur in venatione ſua,quia veniet ad manũ aſſantis,& comedet illam,aut è manu eius fugiet. Qua re indicatur,quòd qui facit ſua negotia cũ fraudibus,non ditabitur, nec perſeuerabit illius ſubſtantia:quia non modo Deus illum puniet,verũ etiam homines illius perpẽdentes fraudes, non faciẽt cum illo miſericordiam, ſed vt luat pœnas enitentur. Et Prouerb.19.15,& anima רְמִיָּה fraudulenta eſuriet. R. Abrahám, Et anima fraudulenta.i.cogitãs fraudare alios,eſuriet. R.Himmanuél,Et anima &c.i.homo qui

non eſt ſollicitus,& velox in opere ſuo, ſed vacat fraudibus,eſuriet,hoc eſt nõ ditabitur ſuis fraudibus. Alia forma,præpoſito מ, Ieſah.53.9,& non fuit מִרְמָה dolus in ore eius. Pſal.35.20,verba מִרְמוֹת fraudum cogitabunt. Alia itẽ,præpoſito ת,Sephan.3.12,lingua תַּרְמִית doli. Et ſine י,Irm.23.26,& prophetæ תַּרְמִת doli cor eorum. Et 14.14,וְתַרְמוּת & dolus. Scribitur cum ו,quia poteſt eſſe ſecundú aliam formam וּתְרַמּוּת. Alia præterea,תֶּרֶמָה, Iudicum 9.31,& miſit nuntios ad Abimélech בְּתַרְמָה in dolo. R.Ioſéph ſcripſit nomen eſſe loci,quòd talis forma non inueniatur in deſinẽtibus in ה. Tharghum,בְּרַז ſecreto. R.Da.in cõment.in dolo. Et hoc eſt quod dixit Tharghum,in ſecreto,ne ſentirent viri Sechém. Vel eſt nomen loci,qui alio nomine dicitur Aromáh. Dictũ eſt enim,Et habitauit Abimélech in Aromáh. Et ſic exponit R.Ioſeph pater meus. Ita etiam R.Leui. R.Selomóh,in dolo:acſi dicat,latenter.

רֹמַח Haſta,aut lancea. & vt alii ſcribũt, Pugio,gladius. Nume.25.7,& accepit רֹמַח lanceam in manu ſua. 2.Paralip.11.12, & in qualibet ciuitate clypeos, וְרֹמָחִים & lanceas. Eſt ſicut בְּקָרִים à בְּקָר,aut eſt altera ſpecies. Nechem.4.13,cũ gladiis ſuis רְמָחֵיהֶם lanceis ſuis. In quibuſdam libris emendatioribus,inquit R.D. ר eſt cũ camés inſtar חַרְשֵׁיכֶם. & ita ſcripſit R.Ionáh. In Michlól etiam idem R.Dauid ſcribit, ר cum pronominibus eſſe cum camés.

רֶמֶךְ Equa,inquit R.Abrahã. Eſtér 8.10,mulos magnos filios הָרַמָּכִים equarum. Vide רֶכֶשׁ.

רִמּוֹן Vnde רִמּוֹן, Malum punicũ, malum granatum. Cant.4.3,ſicut fragmẽ הָרִמּוֹן mali punici. Irme.52.22,וְרִמֹּנִים & mala punica. Cãt.8.2,מֵעֲסִיס רִמֹּנִי & de mu

sto mali punici mei. י est signũ pronominis primæ per sonæ. Vel est י haiáchas, tanquam diceres, musto Rimmonico. Et secundum hoc מֵעָסִיס non est in regimine, sed est vna species, cuius absolutum est sicut coniunctum, instar גְּבִיר. Rectum est etiam vt מ signũ plurale, deficiat: & sic est sensus, musto malorum punicorum. Et multa sunt huiusce modi in Sacris literis, vt habes lib. 2. Hebraicarum institutionum, cap. 14.

רָמַס Calcare, cõculcare, Repere, reptare, ambulare. Michàh 5.8, si transierit, וְרָמַס & conculcabit. Iesa. 16.4, consumpta sunt, רֹמֵס reptans (pro reptantia) è terra. R. Selomóh, Animalia tua quæ reptant in terra tua. R. Abrahám, Consumpta sunt, scilicet castra: calcantis seu ambulantis, id est regis Assur. Targhũ, Defecerunt omnes qui conculcabant, è terra. Sũt nonnulla cum ש in siniſtro cornu, quod æquiualet ס. Genes. 7. 8, & omne quod רֹמֵשׂ reptat super terram. Iesah. 63.3, וְאֶרְמְסֵם & calcabo eos in furore meo. Ieche. 26.11, vngulis equorum suorum יִרְמֹס אֶת כָּל חוּצוֹתַיִךְ conculcabit omnes plateas tuas. Iesah. 41.25, & sicut figulus יִרְמֹס טִיט calcabit lutum. Psal. 104. 20, in ipsa תִּרְמֹשׂ ambulabit omnis bestia syluæ. ita R. D. in cõmen. Et in nifhál, Iesah. 28.3, pedibus תִּרָּמַסְנָה conculcabuntur corona superbiæ. R. Dauid in cõment. Dixit numero multitudinis, conculcabũtur: & numero singulari corona, tanquam vniuersali, siue collectiuo, id est omnes coronæ, hoc est omnia de quibus se iactant, & gloriantur, atque superbiunt. Et sic Exo. 1.10, si תִּקְרָאנָה מִלְחָמָה euenerint bellum. pro bella. R. Abrahám scribit esse singulare pro plurali. Nomen, Iesah. 10.6, & ad ponendum illum מִרְמָס conculcationem. מ est cum pathách, præter

ter normam: est enim absolutũ, & nõ in regimine: idcirco debuerat esse cum camés, inquit R. D. in Michlól & lib. rad. vt annotatum est lib. 2. Hebraicarum institut. cap. 22. Alia forma, cum ש in siniſtro cornu, & sex punctis, רֶמֶשׂ, Reptile, quod ambulat. Gene. 1.25, & omne רֶמֶשׂ reptile terræ.

רָנַן Clamare fortiter, siue cantando, siue ob lætitiã, siue ob luctum, siue ob præconium, & laudem, siue in oratione, & precationibus. Est igitur Clamare, canere, Lætari, aut exultare, Lugere, Prædicare, præconizare, laudare, Orare. Iiób 38.7, בְּרָן יַחַד quũ laudarent pariter. Iesah. 44.23, רֳנּוּ laudate. vt Tharghum. Thren. 2.19, surge רֹנִּי clama. Iesa. 54.1, רֳנִּי lauda (aut exulta) sterilis. Prouerb. 29.6, יָרֹן exultabit. Est cũ surec loco chólem, inquit R. D. in Michlól. Iesa. 35.6, וְתָרֹן & laudabit (prædicabit) lingua muti. Psal. 35.27, יָרֹנּוּ exultabunt, & lætabuntur. Prouerb. 1.19, sapientiæ (. i. quælibet sapientiarum) foris תָּרֹנָּה prædicabit. aut clamabit, secundum R. Abrahám in cõment. R. Leui in cõment. Leuabunt vocem suam. sed verbum est singularis numeri, & ponitur pro תָּרֹן. nam ה redundat, inquit R. D. in Michlól. Idem habes Prouerb. 8.3. Et in pihél, Irme. 31.12, & venient, וְרִנְּנוּ & laudabunt in excelso. Psal. 132.16, יְרַנְּנוּ exultando exultabũt. laudando laudabunt. prædicando prædicabunt. Iesah. 35.2, & exultabit etiam exultatione, וְרַנֵּן & laudando. est macór, inquit R. D. in cõment. Et 52.9, רַנְּנוּ laudate. Psal. 63.8, אֲרַנֵּן exultabo. Et 90.14, וּנְרַנְּנָה & exultabimus. Et in hifhíl. Deuter. 32. 43, הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ laudate gentes populum eius. Iiób 29. 13, & cor viduæ אַרְנֵן exultare faciam. pro faciebã. Psal. 65.9, exitus (accus. plura.) matutini & vesperæ תְּרַנֵּן ex-

ultare facies. R.D.in commen.per exitus matutini,& veſperæ.i.lunæ,ac ſtellarũ in nocte,& ſolis in die, exultare facies corda hominum. Vel,exitus &c.laudare facies,vt Iób 38.7,Quũ laudarent pariter ſtellæ &c. Vel, in exitibus matutini &c.laudaberis. Tharghum,ordinabis in ore illorũ laudem.R.Selomoh,laudare facies te creaturas,mane dicentes,Benedictus qui creauit luminaria:& veſperi,Benedictus qui adueſperare facit veſperas. R.Abrahám, propter exitus.i. ſigna quæ egrediuntur,& conſpiciuntur mane & veſperi, laudare facies filios hominum.te.R.Moſéh,Exitus.i.principium diei ac noctis laudare facies &c. R.Himmanuél, Exitus &c.i. homines Orientales apud quos mane egreditur ſol,& Occidentales apud quos occumbit ſol, laudare (aut exultare) facies, quia propter bona quæ illis elargiris, illos exultare facies. Et dixit, Exitus mane & veſperi: quia climata ab Oriente ad Occidentem ſunt habitabilia: quod non vſuuenit extremitatibus Meridiei & Aquilonis. Et in puhál,Ieſa.16.10,& in vineis non יִרְנַן cãtabitur. Et in hithpahál,Pſal.78.65,& experrectus eſt ſicut dormiẽs Dominus,ſicut potẽs,מִתְרוֹנֵן clamás(exultans)propter vinum.i.ſicut homo qui ſoporatus eſt multitudine vini quod bibit,& nũc experrectus à vino ſuo,clamat.Et dixit,ſicut potens:quia nõ deeſt illi potẽtia, niſi propter vinum. Sic Deus ſimilis fuit dormiẽti,vel ſoporato à vino,quia videbat iniquitates Iſraél & peccata eorum,erat inqam ſicut dormiẽs & ſoporatus,quia ſilebat.At vbi multiplicatæ ſunt iniquitates illorum, & illum irritauerunt per ſua mala opera,vltus eſt de illis,& fuit velut potens clamás propter vinum,& percuſſit eos. Sunt qui exponunt de eo

quod fecit in Peliſtim: quia fuit vt dormiens,quando capta fuit arca,& experrectus eſt quando percuſſit Peliſtim,qui illam acceperant. Nomen,רִנָּן,Iób 38.7, יָחַד,quod poteſt eſſe & macór,ſecũdum R.D.in Michlól & lib.rad.& ita habes in macór cal.Tharghũ,Tempore quo laudant pariter &c. Plurale,Pſal.32.7,רִנֵּי laudibus(aut exultationibus) ereptionis circundabis me.

Nomen perfectũ,Iób 3.7, ne ingrediatur רִנָּנָה exultatio(laus)in illam. Pſal.63.6,& labiis רְנָנוֹת laudũ(exultationum)laudabit os meum. Alia forma,רִנָּה, Clamor,Laus,Præconium,exultatio,Oratio,precatio.Pſa. 42.6,In voce רִנָּה exultationis.1.Reg.22.36,וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה & tranſiuit præconium per caſtra.i. & præco trãſire fecit vocem, aut præconium in caſtris, vt R.D.in cõment. nam quũ verbum וַיַּעֲבֹר ſit maſculeum,non poteſt dici de רִנָּה fœmineo,ſed de ipſo præcone qui tranſire faciebat vocem.R.Leui,Et tranſiuit vox præconii.1.Reg.8. 28, vt exaudias אֶל־הָרִנָּה precationem & orationẽ. Pſal. 17.1, attende רִנָּתִי clamori meo, inquit R.D. nam qui precatur,interdum clamat,nonnunquã ſilet. Et nomen auis רְנָנִים,à clamore ſic appellatæ,& pulchritudine vocis: aut quæ clamat, & exultat in pulchritudine alarum ſuarum vt pauo, & forſan eſt ipſe pauo,inquit R.Dauid in lib.rad.Iób 39.16, כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה ala (pro alis)pauonis læta. aut qua exultat.R.Abrahám, extenſa. Tharghum, Ala galli ſylueſtris qua ſe iactat & exultat. R.Abrahám, Auis eſt ſic forſan appellata, quòd ſua voce delectet propter vocem eius amœnam,atque ſuauem.Vide עָלַס.

רְנֵבָה Vnde ſecundum R.Ionáh deducitur,præpoſito אַרְנֶבֶת,א & leporẽ. אֶת־הָאַרְנֶבֶת,Lepus. Leuit.11.6,וְ

At R.Dauid in lib.rad.א scribit esse radicale.

רָנָה Est רָנַן, Clamare, Sonare. Iiob 39.26, super eum תִּרְנֶה sonabit pharetra.

רָסַס Miscere, Effundere, Stillare, Cõterere. In cal inuenitur tantum macór. Iechez.46.14, לָרַס אֶת־ הַסֹּלֶת ad miscendum similam. vel cũ simila. אֶת pro עִם. R.D.in comment.ad miscendam similam cum oleo. Inde רְסִיסִים, Stilla, gutta: & רְסִיסִים, Guttæ, stillæ, Contritiones. Hamós 6.11, & percutiet domũ maiorem רְסִיסִים contritionibus. Qua in significatione in Misnáh inuenitur verbum in pohél, vbi dicitur, Et si fuerit crassus (scilicet calamus) מְרוֹסֵס scindat, (aut conterat,) vt coquat ouum. Ita R.D.in lib.rad. Et in cõmen. scissionibus, cõtritionibus, fractionibus. Tharghũ, Et percutiet regnum magnũ percutione forti. Cant.5.2, caput meũ plenum est rore, cincinni mei רְסִיסֵי לָיְלָה guttis noctis.

רֶסֶן Frænum. Vide מֶתֶג. Iiob 41.4, רִסְנוֹ frænum eius.

רָעַב Siue רָעֵב, Esurire. Prouerb. 25.21, si רָעֵב esurierit. est præteritum, vt ait R.Abrahám in cõment. Psal.34.11, וְרָעֲבוּ & esurierunt. Prouerb.6.30, quum יִרְעַב esurierit. Et in hif híl, Prouerb.10.3, non רַעֲיִב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק esurire faciet Dominus animam iusti. Toar,2.Sem.17.29, populus רָעֵב famelicus. 2.Reg. 7.12, רְעֵבִים famelici sumus. Fœmineum, Prouerb.27.7, & animæ רְעֵבָה famelicæ. Nomen, Gene.12.10, & fuit רָעָב fames in terra. Alia forma, Psa.37.19, & in diebus רְעָבוֹן famis. Et in regimine, Gene.42.19, adducite frumentum רַעֲבוֹן famis domorũ vestrarum. Tharghum, frumentum quod deficit in domibus vestris. R.Selomóh, id quod emistis propter famem virorum domus vestræ. R.Abrahám, Adducite ad domos vestras quod

est opus propter famem.

רָעַד Tremere. Psal.104.32, qui respicit terram, וַתִּרְעָד & tremuit. Et in hif híl, Dani.10.11, מַרְעִיד tremens. Nomen, רַעַד, Tremor. Exod.15.15, apprehendet eos רַעַד tremor. Fœmineum, Psal.48.7, רְעָדָה tremor apprehendit eos.

רָעָה Pascere, pasci deponens, Affligere, Cogitare, Frangere, confringere, Placere, Velle, Amare, Sociare. Irme.50.19, וְרָעָה הַכַּרְמֶל & pascet Carmelum. Iche.34.13, וּרְעִיתִים & pascam eas in montibus Israel. Michá 5.6, וְרָעוּ אֶת־אֶרֶץ אַשּׁוּר & conterent terram Assur, siue confringent. sic R.Selomóh & R.D.R.Abrahám, Et pascent: aut regẽt more pastoris. metaphorice, quia regnabunt super illos violenter. Irme.11.16, וְרֹעוּ הֲלִיוֹתֶיהָ & confringentur rami eius. Participium vertitur pascens, & pastor. Gene.4.2, Et fuit Hébel רֹעֵה צֹאן pastor ouium. Et 47.3, רֹעֵה צֹאן pastor (pro pastores, & ita habet Tharghum) ouium serui tui. Vel, pastor ouiũ serui tui. i.singulus è seruis tuis. Psal.80.2, רֹעֵה יִשְׂרָאֵל qui pascis, aut pastor Israél. Dicunt nonnulli grammatici, (inquit R.D.in Michlól,) quòd illa quæ habent seri, sunt in regimine: quæ vero sunt cum seghól, absoluta. Gene.37.2, erat רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן pascẽs cum fratribus suis oues. אֶת pro עִם. & ב redundat, vnde & Tharghũ illud nõ habet. Et sic 1.Sem.16.11, Ecce רֹעֶה בַּצֹּאן pascit oues. Iiob 24.21, רֹעֶה עֲקָרָה cõfringens sterilẽ. sic R.Abrahá, R.Leui, R.Dauid, & R.Moséh. Iesah.40.11, כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה sicut pastor gregem suum pascet. Irme. 17. 16, Et ego non elongaui meipsum מֵרֹעֶה ne essem pastor (.i. propheta) post te. Hoc modo exponit R. D. in commen. Tharghum, Et ego non tardaui propter verbum

brahám.Dictum eſt enim Gene.13.4, Et inuocauit ibi Abrám nomen Domini. i. Et docuit ibi multos viam Domini.Qui enim homines docet,paſcit eos: vt Irm. 3.15,Et paſcent vos ſcientia & intelligentia. Et hoc eſt radix,ac initium cultus Dei,in ore.Et ו in וְרֵעֵהוּ eſt ſicut illud Gene.22.4,Die tertia וַיִּשָּׂא leuauit &c. Non enim copulat,ſed futurum dũtaxat vertit in præteritum. R. Himmanuél in comment. Et paſce veritatem.i. pone eſcam tuam(cibum tuum)veritatem, vt ſis in ſermone tuo & in opere tuo verax,& ſtabilis, vt confirmes, ac perficias ea ad quæ teneris,ea quæ vouiſti.Paſce fidẽ, vt Deo vero credas,& legi veritatis,vt apprehendas veritatẽ,& ab erroribus elonges te. Gene.30.31,אֶרְעֶה צֹאנְךָ paſcam oues tuas.Hoſe.4.16,יִרְעֵם paſcet eos.Ieche.34. 2,Nónne הַצֹּאן יִרְעוּ הָרֹעִים oues paſcunt paſtores?.i.Nónne paſtorum eſt vt paſcant oues ſcientia,& intelligentia?Sic ſcriptum eſt de Dauid quòd erat paſtor fidelis, & faciebat iudiciũ, & iuſtitiam vniuerſo populo ſuo. Irme.2.16,יִרְעוּךְ קָדְקֹד fregerunt tibi verticem.ita R.D. in cõm.& lib.rad.R.Selomóh,confringent verticem, ſub.veſtrũ.Tharghũ,occidẽt fortes tuos, diripiéntque ſubſtantiã tuã. Et in hithpahál,Prou.22.24,Ne תִּתְרֵע amicitiam habeas cũ homine iræ. i. iracundo. Nomen,רֵעִי,Paſcuum optimum,& pingue.1.Reg.4.23,Et viginti boues רֵעִי paſcui boni.i.pingues,aut impingua ti in optimo paſcuo,ſecundum R.D. in lib.rad. & cõment. Alia forma, præpoſito מ, Gene.47.4, non eſt מִרְעֶה paſcuũ ouibus. Iechez.34.14,וּמִרְעֵה שָׁמֶן & paſcuũ pingue. Alia item,מַרְעִית.Pſa.95.7,Populus מַרְעִיתוֹ paſcui eius. Et in pihél, Iudic. 14. 20, Fuit autem vxor Simſon ſodali ſuo qui רֵעֶה לוֹ ſocius fuerat ei. ita R.D.

tuũ,ne vaticinarer illis.R.Selomóh,Et ego non feſtinaui, vt ſollicitarem te vt adduceres ea, ne eſſem paſtor bonus poſt te,vt quærerem pro eis miſericordias. Sunt aliqua quæ veniunt cum י vice ה,inquit R.D. in Michlol.& in lib.rad.& in comment.vt Ieſah.38.11,Sicut tabernaculum רֹעִי paſtoris,pro רֹעֶה,Zecha.11.17, O רֹעֵה paſtor,idólũ.1.Sem.25.16, רֹעִים הַצֹּאן paſcentes oues. Ieche.34.2,ſuper רוֹעֵי paſtores Iſraél.Eſt cum ו. Irm.22. 22,כָּל רֹעֶיךָ תִּרְעֶה רוּחַ omnes paſtores tuos conteret ventus.i.vẽtus quẽ ipſi perſequuntur,conteret eos.hãc eſſe rectam expoſitionem aſſerit R. D. in lib.rad. Prius enim expoſuerat ſecundum priorem ſignificantiam, Paſtores tuos paſcet & comedet, ac conſumet ventus. Tharghum,Omnes gubernatores tui diſpergentur in omnem ventum.i.reges Aſſúr,& AEgypti(qui erãt eis tanquam gubernatores,& paſtores) conterentur leuiter & cito,perinde acſi ventus expuliſſet illos.ita R.D. in comment. R.Selomóh,Omnes paſtores.i.reges,cõteret ventus. Pſal.78.71,לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ vt paſceret Iahacób populum ſuum.Vel,in Iahacob.Micháh 7.14,רְעֵה paſce populum tuum. Pſal.37.3,וּרְעֵה אֱמוּנָה & paſce veritatem.fidem.Tharghum,Fide verbo Domini.aut ſpera in verbo (& ſermone) Domini &c. וְחַסִּין בְּהֵימְנוּתָא & roborare fide.R.Selomóh,Et paſceris (comedes,nutriéſque te,& reges ac gubernabis te)fide.i.mercede fidei qua Domino credidiſti innitendo illi, & faciendo bonum.R.Abrahám, Cuſtodi fide. nam paſtor eſt cuſtos.Et ſunt qui exponũt,Et paſcet.i.comedet fideliter: quia nõ comedet raptũ, nec vſurpatũ vt iniqui. R.D. in cõm.Et paſce,pro paſces.i.docebis fidẽ:hoc eſt doce bis multos vt colant Dominũ,quemadmodũ fecit A-

in lib.ra.Et in cõment.Et fuit vxor Simſon ſocio ſuo, quẽ Simſon in ſociũ acceperat ſibi. Sũt qui dicũt quòd poteſt exponi,qui pauit eũ.ſub.in diebus cõuiuii.& eſt expoſitio R.Leui in comment. Et in hithpahal,Prouerb.22.23, אַל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף ne ſis amicus furibundo.

Nomen,2.Semu.15.37, רֵעֶה amicus Dauid. Alia forma,רֵעַ,Amicus,Socius,Voluntas,Cogitatio. Prouerb. 27.10, וְרֵעַ אָבִיךָ amicum tuum,& amicũ patris tui ne derelinquas.Et ſcribitur cum ה quia eſt altera lectio ſine ה,רֵעַ.Irme.6.21,Vicinus וְרֵעוֹ & amicus eius.1.Reg. 16.11, וְרֵעֵהוּ & amicum eius.pro amicos eius,ait R.Selomóh.R.D.in cõmen.ſcribit eſſe ſicut רֵעָיו amicos eius. & ſic Chab.2.4, Væ propinanti רֵעֵהוּ amicis ſuis. Cant. 5.16,Et iſte רֵעִי amicus meus.Pſa.139.2,Intellexiſti לְרֵעִי voluntatem meã.aut cogitationem meam. vtrunque enim ſignificat,inquit R.D. in lib.rad. & cõment. ita & R.Abrahám. R.Selomóh,Intellexiſti coniunctionẽ meam ad te, intellexiſti à lõginquo trahentem me ad amicitiã tuam,& ad ſocietatẽ tuam, coniungentẽ me tibi.R.Himmanuél, Intellexiſti cogitationem meam a longinquo.i.etiam quum eſſet longinqua ab opere, quia manifeſta eſt corã te , dum eſt in potentia antequam in actũ exeat. Irm.3.20,Profecto(ſicut) בְּגָדָה אִשָּׁה מֵרֵעֶהָ præuaricata eſt mulier ab amico ſuo.i. contra amicum & virũ ſuum,recedens ſcilicet ab illo.Et verbũ בָּגַד conſtruitur hoc loco cum מ præter morem: quia ſubauditur(vt dictũ eſt) recedens ab illo, inquit R.D. in cõmen.Tharghum,Profecto(vel propterea) quẽadmodum mentitur mulier marito ſuo,ſic mentiti ſunt &c. R.Selomóh, Vere non feciſtis cogitationem meã: ſed quemadmodum mulier præuaricatur in maritum ſuum,

ſuum,quia non poteſt recedere à fornicatione ſua, ſic &c.Irme.3.1,Et tu fornicata es רֵעִים רַבִּים cũ amicis multis.2.Semu.12.11, Et dabo לְרֵעֶיךָ ſociis tuis. Pſal.139. 17, quàm pretioſæ ſunt רֵעֶיךָ cogitationes tuæ.aut voluntates tuæ.quẽadmodũ dixit in principio,Intellexiſti לְרֵעִי cogitationẽ meã .Acſi dicat,Volũtates tuæ & cogitationes tuæ ſunt pretioſæ mihi, quia nõ valeo cognoſcere illas. Et in cõm. Et mihi quàm raræ fuerũt cogitationes tuæ,(ſicut 1.Semu.3.1,Et verbum Domini erat רָע rarũ:)quia ſcilicet nõ valeo attingere illas, & intentiones tuas in creatione.R.Selomóh,Congregatio Iſrael dicit,Quàm glorificati ſunt in oculis iuſtorũ qui ſunt in omni generatione & generatione, amici tui Deus. R. Abrahám,Quàm raræ ſunt cogitationes tuæ. & eſt ſenſus,Tu noſti cogitationes meas: at ego tuas ignoro,quia eleuatæ ſunt ſupra me, & raræ ſunt ad cognoſcẽdum illas. R.Himmanuél,Quàm prohibitæ ſunt(vt Prouerb.25.17, הַקַּר prohibe pedem tuum à domo &c.) cogitationes tuæ,& ſcientiæ tuæ ad ſciendũ eas. Fœmineum,רֵעָה,Amica.& plurale רֵעוֹת. Iudic. 11.37, וְרֵעוֹתָי & amicæ meæ.vel ſociæ meæ. Alia forma,רֵעָיָה. Can. 1.9, רַעְיָתִי amica mea. Alia itẽ,רֵעוּת.Exo.11.2,ab וּרְעוּת רוּחַ amica ſua.Eccleſ.1.14,Et ecce omnia vanitas,רְעוּת רוּחַ & cogitatio(vel contritio) ſpiritus. R.Abrahám,Sunt qui exponunt,& paſtus ſpiritus.i.vanitatis,hoc eſt vana:vt Hoſe.12.1,Ephráim paſcit ventũ,qui ſcilicet non prodeſt,nec ſatiat.& eſt inſtar רַמָּה à רְמוּת.Et rectum eſt vt exponatur, Et cogitatio ſpiritus. R.Selomóh, contritio ſpiritus. Tóar maſculeum,præpoſito מ cũ ſeri, Gene.26.26, מֵרֵעֵהוּ amicus eius. Alia forma,præpoſito מ,cum ſeua,Prouerb.19.7, מֵרֵעָהוּ amici eius elonga-

uerunt ſe ab illo. Verbum eſt plurale,& nomen ſingulare:vnde exponit R.Abrahám,vnuſquiſque ex amicis eius,& ſic vniuerſi elongauerunt. R.Leui, Omnes fratres pauperis oderunt eum,quia non capiunt exillo aliquid emolumenti: quanto magis qui antea fuerunt illi amici,elongabũt ſe ab illo? Alia forma,רַעְיוֹן,Cogitatio,aut Contritio.Eccleſ.1.17,Noui quòd etiã hoc eſt רַעְיוֹן cogitatio ſpiritus.ita R.Abrahám,& R.D.Vel contritio, R. Selomóh. Sic 2.22. Alia poſtremo, vt quibuſdã placet,רָע,Voluntas,vt Eccleſ.4.16,Quia neſciunt facere רָע voluntatem.ſcilicet creatoris.Alii,malum:à רוּעַ. Tharghũ, Quia neſciunt diſtinguere inter bonum & malũ.R.Selomóh, Quia neſciunt quòd faciunt ſibiipſis malũ.R.Abrahám,Quia neſciunt niſi facere malũ,ſic Eccleſ.2.24,Nõ eſt bonũ in homine niſi quòd comedat & bibat. Et eſt ſenſus, quòd nõ erat illis ſcientia recta ad faciendũ bonũ.Sũt qui dicũt quòd ſtulti neſciunt etiam facere malũ quod eſt propinquũ cogitationi cordis humani. Alii exponũt רָע volũtatẽ.

רַעַל Secundum R.Ionáh eſt מְבוּכָה, Cõfuſio: מְהוּמָה, Cõtritio:& R.Ioſéph,רַעֲדָה,Tremor.Et ſic præcedente ת &c.Nos(inquit R.Dauid,)conſueuimus exponere סַם הַמָּוֶת venenum mortiferũ.Zechar.12.2, Ecce ego pono Ieruſaláim סַף־רַעַל calicem veneni.Vide סַפַּף. R.D.in cõm.Calicem veneni è quo qui biberit,morietur.Et ſic qui pugnauerint cõtra Ieruſaláim deficient, atque conſumentur.R.Himmanuél, calicem veneni. R.Selomóh,craterem, aut vas תַּרְעֵלָה ſtuporis clauden tis cor,& membra,vt non ſit robur,ſicut homo qui operit ſe pallio:vt infrà Nachũ 2,& Ieſa.3. R.Abrahám, craterem &c. Tharghum, Ecce ego pono Ieruſaláim

vas plenum מְרָוֵי amaritudine.vel mero,vt aliis placet. Et præpoſito ת,alii exponunt ſoporis, aut ſoporifero: Pſal.60.5, Propinare feciſti nobis יַיִן תַּרְעֵלָה vinum ſoporiferum.aut vinũ vini ſoporis.eſt enim proprie ſubſtantiuum. Tharghum , Propinare feciſti nobis vinũ דִילוּט maledictionis.R.D.in comment.ſcribit deficere hanniſmách. nã יַיִן eſt abſolutum,& non in regimine: & idcirco repetendũ eſt nomen יַיִן יַיִן vinum vini ſoporis,aut veneni. R.Selomóh, vinũ vini claudentis cor, & operientis illud.רַעַל enim eſt operimentũ. R.Abrahám,Secundum morẽ dicendũ erat יַיִן תַּרְעֵלָה in regimine.R.Himmanuél,vinũ veneni,vt ſuprà Zechar.12.Alii exponunt,fletus,& contritionis. Ieſa.51.17, Fæcem calicis הַתַּרְעֵלָה tremoris.vel veneni mortiferi,vt R.D. in cõment.& R.Abrahám,quia(inquit) tremit homo quãdo videt illũ. R.Selomóh, Potus claudentis cor, & operientis,auferentis robur homini,acſi eſſet clauſus, ac ligatus. Inde verbũ in hofhál,Nachũ 2.3, Abietes הֻרְעָלוּ tremere factæ ſũt. ſecundum R. Abrahám in cõment.R.Selomóh,opertæ ſunt. R.Ioſéph,tremuerũt. R.Dauid,veneno affectæ ſunt. Eſt & ornamenti genus,Ieſah.3.19,Et armillas, וְהָרְעָלוֹת & mitras. R.D. in lib.rad. & etiam in comment.ſcribit quoſdam dicere eſſe ornamenta quæ vulgo dicuntur טנבורש. Alii dicunt eſſe mulierum velamina quibus (præter oculos) totã faciem operiebant, & inferne erant ligata. R.Abrahám ſcribit eſſe ornamentũ maxillarum. R. Selomóh dicit ſpeciem fuiſſe chlamydũ (aut velaminum) quibus ſe operiebant.

רָעַם Tonare,intonare, Indignari,iraſci. Iechez.27.35,רָעֲמוּ פָּנִים indignati ſunt vultu. R.D.in com

Iudic.10.8, וַיִּרְעֲצוּ & contriuerunt.

רָעַשׁ Mouere, commouere, Tremere. Ioél 2.10, רָעֲשׁוּ moti sunt cæli. Irme.8.16, רָעֲשָׁה mota est (tremuit) vniuersa terra. Et 4.24, & ecce רֹעֲשִׁים tremebant. Psal.72.16, יִרְעַשׁ tremet (commouebit se) sicut Lebanō fructus eius. R. Ionáh exponit, crescet, & multiplicabitur, fructificabit. i. multiplicabūtur filii eius sicut multiplicantur arbores Libani. R. Abrahám, Tremet sicut Lebanon. i. arbores Lebanon, fructus eius, hoc est frumentum eius, quia erit magnū: & spicæ (inquit R.D. in cōment.) magnæ & pingues, quæ vento flante commouebuntur. Iechez. 26.10, תִּרְעַשְׁנָה trement muri tui.

Et in hifhíl, Psal.60.4, הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ commouisti (aut tremere fecisti) terrā. Iiób 39.23, הֲתַרְעִישֶׁנּוּ nunquid tremere facies eum sicut locustā? Nomen, רַעַשׁ, Cōmotio, Tremor, Vibratio. Iechez.3.13, & vox רַעַשׁ גָּדוֹל commotionis magnæ. Et 12.18, panem tuū בְּרַעַשׁ in tremore comedes. Iiób 41.19, & irridebit לְרַעַשׁ vibrationem.

רָפָא Mederi, curare, sanare. Et per translationem, Instaurare, reædificare, Parcere, remittere. Et nonnunquam more desinētium in ה, habet ה in fine. Iesah.19.22, וּרְפָאָם & sanabit eos. Hose.11.3, רְפָאתִים sanaui eos. 2. Reg.20.5, ecce ego רֹפֵא לָךְ sano te. Irme.8.22, num רֹפֵא medicus nō est ibi? 2. Paral.16.12, nō quæsiuit Dominum, sed בָּרֹפְאִים medicos. Iesah.19.22, וְרָפוֹא & sanando. Nume.12.13, רְפָא נָא לָהּ sana quæso illā. Et cum ה vice א, Psal.60.4, רְפֵה שְׁבָרֶיהָ sana contritiones eius. Irme.3.22, אֶרְפֵּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם sanabo auersiones (rebelliones) vestras. Threno. 2.13, quis יִרְפָּא־לָךְ sanabit te? Iiób 5.18, & manus eius תִּרְפֶּינָה sanabunt. Est more desinentiū in ה, י vice א. Secundum enim normam scribendum erat

mēt. & R. Selomóh, רָעֲמוּ id est כָּעֲסוּ indignati sunt: hoc est præ se tulerūt īdignationē, & irā. Tharghū, אִיתְרְשִׁימוּ אַפַּיהוֹן signatæ fuerunt facies eorū. Psal.96.11, יִרְעַם tonabit mare. Et in hifhíl, Psal.29.3, הִרְעִים tonare fecit. 1. Semu.1.6, בַּעֲבוּר הַרְעִימָהּ eo quòd irasci faciebat eam. ר est cū daghés euphoniæ causa, inquit R.D. in cōment. & li. rad. Nomen, Psal.81.7, in abscondito רַעַם tonitrui. Et 77.19, vox רַעַמְךָ tonitrui tui. Alia forma, Iiób 39.16, Num induere facies collū eius רַעְמָה tremorem? R. Leui, Robur, & fortitudinem vocis, & eleuationē, & hinnitū qui egredietur ex illo. R. Abrahám, indignationem, aut hinnitum instar tonitrui. Tharghū, תּוּקְפָּא fortitudinē. R. Moséh, clamorē quē eleuat. i. hinnitū.

רָעַן Vnde geminato נ, fit רַעֲנַן, Virescere. Iiób 15.32, וְכִפָּתוֹ לֹא רַעֲנָנָה & ramus eius non viruit. Est præteritum, quia est longum. Tóar, Deuter.12.2, Et sub omni ligno רַעֲנָן viridi. Psal.37.35, Sicut laurum רַעֲנָן viridem. R.D. in cōment. Arbor viridis appellatur אֶזְרָח ciuis. sicut enim ciuis notus est omnibus quis sit, & cuius familiæ, ita arbor viridis nota est ob illius & pulchritudinem, & viriditatē. Et 92. 11, Conspersus sum בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן oleo viridi. i. nouo. Require in בָּלַל. Plurale est cum daghés, Psal.92.15, Adhuc fructificabunt in senecta, pingues, וְרַעֲנַנִּים & virides erunt.

רָעַף Stillare. Iiób 36.28, יִרְעֲפוּ stillabunt super homines multos. Psal.65.13, יִרְעֲפוּ stillabunt in campestribus deserti. vt scilicet inueniant animalia cibū, ac potum. Vide נָוֶה. Et 12, Et cæli tui יִרְעֲפוּן דֶּשֶׁן stillabūt pinguedinem. Vide עָגַל. Et in hifhíl, Iesa.45.8, הַרְעִיפוּ stillate cæli desuper.

רָעַץ Est שָׁבַר, Conterere, frangere. Exod.15.6, Dextera tua Domine תִּרְעַץ אוֹיֵב confregit inimicum.

cum א,תִּרְפֶּאנָה. Et in niphál,Leuit.14.3,נִרְפָּא ſanata eſt plaga.Et forma deſinentium in ה,Irme.51.9,וְלֹא נִרְפְּתָה & non eſt curata. Deuter. 28.27, à quibus non poteris לְהֵרָפֵא curari. Irme.17.14,וְאֵרָפֵא & ſanabor. 2.Reg.2.22, וַיֵּרָפוּ & ſanatæ ſunt aquæ. Eſt ſecundum morem deſinentium in ה. Et in pihél, 2.Reg.2.21,רִפֵּאתִי ſanaui. Irme.51.19,רִפֵּאנוּ curauimus. Scribitur cũ א vice י. Exo. 21.19,וְרָפֹא יְרַפֵּא & ſanando ſanabit.vel ſanare faciet. eſt enim tranſitiuũ in tertium. 1.Reg.18.30, וַיְרַפֵּא & curauit(.i.reædificauit)altare.Irme.6.14,וַיְרַפְּאוּ אֶת שֶׁבֶר & ſanauerunt contritionem.Et more deſinentium in ה,Irme.8.11,וַיְרַפּוּ. Et in hithpahál, 2.Reg.8.28,לְהִתְרַפֵּא vt curaretur. Nomẽ,præpoſito מ,Prou.4.22,מַרְפֵּא ſanitas. Alia forma,Prou.3.8,רִפְאוּת תְּהִי ſanitas erit. Alia præterea,רְפוּאָה: & plurale,Irme.30.13,רְפָאוֹת medicinæ curationis. Ex hac radice eſt רְפָאִים,cuius ſingulare eſt רָפָא. Et cum ה notificatiuo,הָרָפָא, Gigas,Potens, Fortis,Mortuus. 1.Paral.20.8,iſti nati ſunt לְהָרָפָא gigãti(aut potẽti)in Gath.idẽ verſu 6.& ſcribitur cũ ל deſer uiẽte,ſicut &.2.Par.10.7,לְהַעֲם הַזֶּה.Prædicta duo ſcribũtur cũ א:ſed in libro Semuél ſcribũtur cum ה loco א,vt eſt 2.Semu.21.20. Significat autem גִּבֹּר potentem, gigantem.Hæc R.D.in lib.rad.& cõment.Vnde & Tharghum, pro, iſte natus eſt לְהָרָפָה, habet לְגִבָּרָא potenti. Gene.14.5,& percuſſerunt אֶת רְפָאִים gigãtes.Tharghũ, יַת גִּבָּרַיָּא potentes,fortes. Appellantur ſic Hebraice,inquit R.Abrahám auenhezra in cõment. quòd illis qui videbant eos,emoriebatur cor,& reputabãt ſe è הָרְפָאִים mortuis. R.Selomóh, Deuter.2,ſcribit ſic appellatos, quòd hominum manus qui illos videbant, erãt מְרֻפּוֹת debiles, hoc eſt debilitabãtur. Et ſic deducitur nomen

à רָפָה cum ה in fine. Tharghum vbique גִּבָּרִין, aut גִּבָּרַיָּא habet,potentes,& fortes. Pſal.88.11,num רְפָאִים mortui ſurgent?Tharghum,Num corpora quæ diſſoluta ſunt in terra,ſurgent? R.Selomóh,Num gentes,quorũ manus רָפוּ debilitatæ ſunt à cultu tuo,& lege tua, ſurgẽt? Et ſic deducit à רָפָה.R.Abrahã & R.Dauid,Num mortui ſurgent è ſepulchris ſuis,& confitebũtur tibi? Prouer.2.18,& ad רְפָאִים mortuos ſemitæ eius.R.Abrahám, ad mortuos,à רָפָה debilitando ſic appellatos, quòd illorum debilitetur robur , iuxta illud Iób 14.10, Et vir morietur, & debilitabitur. R.Leui, & ad mortuos adducent ſemitæ eius. R.Himmanuél, acſi dicat, Semitæ illius ad mortem ducunt homines.Et 9.18,& neſcit quòd רְפָאִים mortui ſunt ibi.Item 21.16,& in congregatione רְפָאִים mortuorum requieſcet . Iób 26.5, יְחוֹלָלוּ ſemina mortua formabuntur ſub aquis. R.D.in lib.ra.mortui &c. Vel,grana(inquit)ſeminis,quæ ſunt ſub terra tanquam mortui, & poſtea formabuntur. Et dixit, ſub aquis .i. ſub terra: quia ſunt cauſa humoris terræ,ex quo germinant ſemina. R.Abrahám,Mortui .i.grana ſeminis, manebunt ſub aquis. R.Leui,Grana ſeminis quæ ſunt vt mortui,antequam ſerantur,& inuenitur in illis,quum ſata fuerint, virtus(ſeu potẽtia) animæ. R.Moſéh, ה eſt admirantis,pro,Num mortui qui ſunt ſub aquis,verbis tuis formabũtur?Et coniungitur cum eo quod dixit , Spiritus cuius egreſſus eſt à te?acſi dicat,Nec in vita,nec in morte verba tua alicui proderunt. Tharghum, Poſſibiléne eſt quòd potentes qui ſunt formidini,conterantur,ipſis exiſtentibus ſub aquis?R.Abrahám Peruſól,רְפָאִים ſunt metalla auri, & argenti,coraliorũ,& gẽmarum quæ ſunt vt רְפָאִים mortui.& יְחוֹלָלוּ eſt fient,generabuntur, creabuntur. Dicit

pandet, extendet חָרוּץ rem ſcindentem (vt Iiób 14.5, ſ
חֲרוּצִים præciſi ſunt dies eius) ſuper lutum, quod eſt in-
fra abyſſum. R. Leui, Sternet חָרוּץ, & dormiet ſuper il-
lud. חָרוּץ eſt res acuta ſcindens. R. Moſéh, Sternet חָרִיץ
tribulam (traham) qua fruges teruntur. vt Ieſah. 41.15.
Vide חָרַץ. Et dormiet ſuper illam, quemadmodum dor-
mit quiſpiam ſuper ſtratum ſuum: quia ob duritiam
carnis, ac cutis eius non ſentit acuta. R. Abrahám Pe-
ruſól, Sternet vi corporis ſui חָרוּץ rem acutam ſcinden
tem. Et in pihél, Iiób 17.13, in tenebris רִפַּדְתִּי יְצוּעָי ſtra
ui ſtratus meos. Cãt. 2.5, רַפְּדוּנִי roborate me malis qua
ſternatis coram me. R. Abrahám in cõmen. In lingua
Iſmahelitica eſt, roborate me. Et ſunt qui exponunt,
Ponite ſtratum mala (.i. è malis facite mihi ſtratum) vt
ſuprà Iiób 41, &c. Et eſt remotum in oculis meis. R. Se-
lomóh, Sternite ſtratum meum in circuitu meo ma-
lis, ob odorem bonũ, ſecundum morem ægrotãtium:
quia ſum ægrota illius amore. Et 3.10, רְפִידָתוֹ ſtratus (le
ctus) eius aureus.

רָפָה Lenẽ eſſe, Remiſſũ, negligentẽ, otioſúmq; eſſe.
Deſinere, Declinare, recedere, Ceſſare. Iudi. 19.
9, ecce nunc רָפָה declinat dies. ita & Tharghum. R. D.
in cõmen. Remiſſus eſt dies. i. calor, & lux, atque robur
ſolis, quæ ſunt in Meridie. R. Selomóh, Remiſſus eſt
ſol, & declinat vt veſperaſcat. Et 8.3, tunc רָפְתָה remiſſus
fuit ſpiritus (ſub. iræ) ipſorũ. i. furor & ira illorũ. vt Ec-
cleſi. 7.10, Ne ſis velox ſpiritu tuo ad iraſcẽdum. Irme.
49.24, רָפְתָה debilitata eſt Damméſec. R. Dauid, aſſi di
cat, Remiſſæ (laxatæ, debilitatæ) ſunt manus eius ad fã
dum contra inimicos ſuos. Idem ferè R. Selomóh, De-
bilitatæ ſunt manus eius, vt pugnare nõ poſſint. Ieſa.

ergo, Ecce agnoui Dei opera, res mirabiles in mediis
corporibus, magis quàm tu, quia vidi quòd רְפָאִים res
quæ ſunt veluti mortui (.i. inanimata) quarum eſſe eſt
occultum in terra, & ſunt aliqua quæ inueniuntur ſub
aquis, quæ homines inuenientes, ex illis capiunt emo-
lumentũ, vt ſunt mineralia, & metalla, quæ inueniun-
tur in viſceribus terræ. Nam quãuis ſint occulta ab a-
ſpectu ſtellarum, tranſit tamen illuc influxus cæleſtis,
& format, & generat illa, tametſi ſint ſub aquis: vt cora
lia, quæ generantur in profundo maris, & margaritæ.
Ieſah. 26.19, וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל & terra mortuos proiiciet.
R. D. in cõment. Et terra ex ſeſe mortuos proiiciet ex-
tra. Vel, & terram mortuos proiicere facies Deus. Vel,
mortuos. i. impios &c. R. Selomóh, Et terram illorum
quorum manus remiſſæ ſunt, ac debiles à lege tua, ca-
dere facies. Dixerat enim ſuprà, Et non cadent habita-
tores orbis. Rurſus ait, Tu cadere facies eos: quia non
eſt iuſtitiæ noſtræ vt cadere facias eos. R. Abrahám, ו in
וְאֶרֶץ eſt cũ camés, vt indicet ה haiedihàh: ponitur enim
pro וְהָאָרֶץ, & ipſa terra cadere faciet רְפָאִים mortuos ex
ſe: ſicut cadit abortiuus mulieris. Et ſunt qui exponũt,
Tu ſolus viuificabis mortuos tuos, quia natura terræ
eſt vt cadere faciat mortuos ſuos in medio ſui. Thar-
ghũ totũ hunc verſum hoc modo vertit, Tu es qui vi-
uificas mortuos: corpora cadauerũ illorum tu ſuſcitas:
viuent, & laudes canent coram te, qui fuerunt proiecti
in puluerem: quia ros lucis ros tuus ſeruis legis tuæ.
At impios quibus dediſti robur, & tranſgreſſi ſunt ſer
monem tuum, gehennæ trades.

רָפַד Sternere. Iiób 41.20, יִרְפַּד חָרוּץ עָלָי־טִיט ſternet au
rum ſuper lutum. R. Abrahám, Sternet, ſiue ex-
pandet,

5.24, וְחֹשֶׁשׁ לְהַבָּהּ יִרְפֶּה & quiſquilias flamma debilitabit. Vel intrãſitiue, Et gluma debilitabitur flammâ. Vtroque modo exponit R.D.in lib.rad.priori modo in cõment. Intrãſitiue R.Abrahám: quo modo deficit ב, pro בְּלַהֲבָה, vt 2.Paralip. 34.30, omnia verba libri pacti, qui inuentus eſt בֵּית pro בְּבֵית in domo Domini. Exo.4.26, וַיִּרֶף מִמֶּנּוּ & receſſit ab eo. ſub.angelus, inquit R. Selomóh. Eſt verbum maſculeum, vnde non poteſt referri ad vxorem Moſéh, ſed ad angelum, de quo dictum eſt, Et occurrit ei Dominus, (.i.angelus,) & voluit occidere eum. Ab eo, id eſt à Moſéh: quia receſſit infirmitas & tremor. Ieſa.13.7, omnes manus תִּרְפֶּינָה debilitabuntur. Et in nifhál, Exod.5.8, quia נִרְפִּים vacantes ſunt. i. vacant, otioſi ſunt, & negligentes. Et in pihél, Iob 12.21, וּמְוִיחַ אַפִּיקִים רִפָּה & cingulum fortiũ debilitauit. pro, debilitat. R.Leui in cõment. Et fortitudinem fortium debilitauit. Vel, & cingulum fortium diſſoluit. Irme.38.4, מְרַפֵּא אֶת יְדֵי אַנְשֵׁי debilitat (diſſoluit) manus virorũ belli. Eſt cum א vice ה. Et in hifhíl, Hezræ 4.4, מְרַפִּים יְדֵי debilitabant (diſſoluebant) manus populi Iehudah. Iudi.11.37, הַרְפֶּה מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֳדָשִׁים dimitte me duobus mẽſibus. Vel, deſine (ceſſa) à me (ne ſcilicet immoles me) duobus menſibus. Vel vt Tharghú, Dimitte (aut relinque) mihi duos menſes. 1.Semu.15.16, הֶרֶף ſine, & indicabo tibi. Cant.3.4, tenui eum, & non אַרְפֶּנּוּ dimittam eum. Et in hithpahál, Prouer.24.10, אִם הִתְרַפִּיתָ remiſſus (negligens) fueris in die anguſtiæ, anguſta erit fortitudo tua. vel ſubſtantia tua. R.Leui in cõment. Si remiſſus & negligens fueris vt non des operã vt par eſt, in acquiſitione ſapiẽtiæ: quum venerit dies anguſtiæ, tũc fortitudo tua erit anguſta, (arcta,) ita vt nõ ſtes in anguſtia ipſa. R.Abra. Si remiſſus fueris in die ãguſtiæ

quæ venit ſocio tuo, & nõ eripueris eũ, anguſta erit fortitudo tua tẽpore anguſtiæ tuæ. R.Himmanuél, Si cõtingat vt homo ſit remiſſus in acquiſitione ſubſtãtiæ neceſſariæ, cõſentaneũ eſt vt ſit remiſſus in acquiſitione ſapiẽtiæ. Et ſi remiſſus fueris in acquiſitione ſubſtãtiæ, anguſta erit ſubſtantia tua. Et ſi remiſſus fueris in acquiſitione ſapiẽtiæ, anguſta erit fortitudo tua & perfectio animi, quum mundo euenerit anguſtia &c. Et 18.9, etiam מִתְרַפֶּה qui remiſſus (negligens) eſt in opere ſuo, frater eſt viro diſſipanti. vel corrumpenti, ſub.bona ſua. R.Leui, Etiam qui remiſſus eſt in quocũque opere ſe occupet, frater eſt &c. Tóar, רָפֶה, Nume.13.19, vtrũ fortis, הֲרָפֶה an debilis ſit. Nomen cum א loco ה, Eccleſ.10.4, quia מַרְפֵּא lenitas ceſſare faciet peccata magna. Vel ſecundum R.Abrahám in commen. Quia remiſſio (negligẽtia, otium) quieſcere faciet te cum peccatoribus magnis. At magis rectũ eſt (inquit) vt ſit participium ex hifhíl, & א ſit loco ה, vt ſuprà Irme.38.4. & eſt ſenſus, quòd qui dominium dimittit, peccata magna dimittet. Et ſunt qui dicũt quòd vir מַרְפֵּא medicinæ, relinquet peccata magna: ſicut medicus nõ comedit nociua, ſed ab illis cauet: & exponũt verſum, Si ſpiritus dominans aſcenderit .i. ſi aſcenderit ſuper te ira dominantis, ne omittas quærere ſapientiam, & ſapiens non irritabit dominantem. Et ſenſus eſt, quòd ſapiens relinquit omnia quæ ducunt illum ad peccatũ, quemadmodum cauet medicus ab eſcis grauibus. Prouerb.14.30, vita carniũ לֵב מַרְפֵּא cor lenitatis. hoc eſt lene. aſſi dicat, Habẽti cor lene eſt vita carnium. Tharghũ, Qui ſeparat iram cordis ſui, medicus eſt carnis ſuæ. R.Leui, Cor quod eſt lene, & mitigat iram ſuam, eſt vita car-

nium. R.Abrahám, ſenſus eſt, Cor quod nõ iraſcitur, neque inuidet, eſt ſicut medicina corporibus. Et dictio לֵב alterã trahit ſecum: acſi dicat, Vita corporũ ad ſanitatẽ eorum, quũ fuerit eis cor מַרְפֵּא, quod eſt cor iucundum, ac lætum, quod ſanat corpus lætitia ſua. R.Himmanuél dicit quòd cauſa vitæ hominis, eſt cor lene, quod mundana dimittit, nec illis inuidet.

רָפַס Siue רָפַשׂ, cum puncto in ſiniſtro cornu ש, eſt Calcare, cõculcare. Dani.7.7, pedibus ſuis רָפְסָה conculcabit. Ieche.32.2, וַתִּרְפֹּשׂ נַהֲרֹתָם & conculcabas fluмina eorum. Et in nifhál, Prouerb.25.26, fons נִרְפָּשׂ conculcatus. Et in hithpahál, Pſal.68.31, מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף gloriantem ſe (vt nonnulli exponunt) in inciſionibus argenteis. R.Abrahám in cõment. Increpa eos donec ſit vnuſquiſque eorum מִתְרַפֵּס calcatus (conculcatus.i. calcandum ſe præbeat) coram te, in inciſionibus (aut fruſtis) argenti, vt det tributũ aliud. R.Selomóh, Non conculcat ſe omni homini, ſed his quibus vult. Prouerb. 6.3, vade, הִתְרַפֵּס conculca te.i. cõculcandum te præbe. acſi dicat, Proiice te ad pedes eius. ita ferè R. Abrahám. R.D.in lib.rad. acſi dicat, Pone teipſum in pauimento coram illo.i.humilia te coram illo, & mollibus verbis robora, ac conforta amicum tuum. Nomen, Iechez.34.19, וּמִרְפַּשׂ & conculcationem pedum veſtrorum bibent.

רָפַק Inniti, adhærere, coniungi. Semel duntaxat in Arcanis literis inuenitur, ídque in hithpahál. Canti. 8.5, Quæ eſt iſta, quæ aſcendit è deſerto מִתְרַפֶּקֶת עַל־דּוֹדָהּ innixa (coniuncta) dilecto ſuo? R.Ioſeph, & R. Abrahám, coniũcta. Et idem ſignificat in lingua Iſmahelitica. Idem R.Selomóh.

רָפַשׂ Cum ſex punctis, Cœnum, lutum. Ieſa.57.20, & impellant ſe aquæ eius רָפַשׂ cœno.

רָפַת Bubîle. Chabac.3.17, & non erat bos בָּרְפָתִים in bubilibus.

רָצַץ Frangere, confringere, conterere. 2.Semu.12.4, & non רִצּוֹתָנוּ cõtriuiſti nos. Hamós 4.1, הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים quæ conteritis pauperes. Ieſah. 42.3, calamum רָצוּץ לֹא יִשְׁבֹּר fractũ non conteret. Hinc elicitur diſcrimen inter רָצַץ & שָׁבַר, quòd רָצַץ non eſt penitus frangere & conterere. Et in pihél, Iiób 20.19, quia רָצַץ contriuit, dereliquit pauperes. Pſal.74.14, tu רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי contriuiſti (confregiſti) capita Liuiathán. Vide לָוָה. 2.Paral. 16.10, וַיְרַצֵּץ & contriuit. Alia quæ hîc citari ſolent quære in רוּץ. Nomen, רֶצֶץ, Inciſio, fruſtũ, Pſal.68.31: quære in רָפַס in participio hithpahál.

רָצַד Subſilire, ſaltare, humiliare ſe. Semel inuenitur, ídque in pihél. Pſal.68.17, vt quid תִּרְצְדוּן ſaltabitis (aut humiliabitis vos) montes excelſi? R. Haii, Quid expectabitis? pro, expectatis. Et hoc ſignificare ſcribit in lingua Harabica. R.Menachém, ſaltabitis. R. Selomóh, Vt quid inſidiabimini vos, mõtes excelſi, vt perdatis mõtem, de quo dixit Deus quòd habitaret in eo? &c. Et ita exponit R.Moſéh Hadarſán qui idem ſignificare ſcribit in lingua Harabica. R.Abrahám, humiliabitis vos. Tharghum, ſaltatis.

רָצָה Velle, placere, complacere, Perficere, Ambulare. 1.Paralip. 28. 4, Et inter filios patris mei בְּנֵי רָצָה in me complacuit (me voluit) vt regnare faceret ſuper &c. Irme.14.10, Et Dominus nõ רָצָם voluit eos. Aut, non complacuit in eis. Iechez.43.27, וְרָצִיתִי אֶתְכֶם & complacebo in vobis. Scribitur cũ א vice ר, inquit R.

Universidad de Deusto
Biblioteca

41, Et tunc יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנָם perficient iniquitatem suã. R. Abrahã, & R.D. R. Selomóh, expiabuntur super iniquitates suas propter flagella sua. Psa. 49.14, וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ & posteri eorũ sicut ipsi ibũt. acsi dicat, ipsi ambulãt post eos ad mortem itinere illorũ. Et בְּפִיהֶם est sicut כְּפִיהֶם. Vel vt alii, posteri eorum (.i. filii impiorum) secundũ os eorũ volent. i. volent illud quod iusserũt eis patres eorũ. Et hoc est secundum os eorũ. i. sicut ipsi dixerunt, ac iusserunt. Idem R.D. in cóment. Et posteri eorum. i. filii eorũ, post eos current secundum sermonem eorũ. i. quemadmodum audierunt à patribus suis, qui gloriabãtur in diuitiis suis, & totis viribus suis adhærebant, sic current ipsi per eandem viã. Sunt etiam qui exponunt, בְּפִיהֶם sicut ipsi, & secundũ mensuram cogitationis illorum. R. Selomóh, Et qui venturi sunt post eos, loquentur de illis, & narrabunt ore suo quæ acciderunt priscis. Et doctores nostri exponunt, Hæc via illorũ ilia illis &c. i. hæc via impiorum, quorũ finis est perditio, כֶּסֶל ilia, hoc est adeps est eis super ilia eorum, & operit renes eorũ, & non consulunt eis vt resipiscãt à malitia sua. At forsan dices, Obliuio est illis, quia obliti sunt finis sui, qui est mors. Dices, וְאַחֲרֵיהֶם &c. acsi dicat, Dies nouissimi sui est iugiter in ore ipsorum, & non timent ab illo. R. Abrahám, & filii eorum volent ire per viam hanc, secundum os eorum. i. quia ipsi ita iusserunt. Et sunt qui exponunt, perficient, vt suprà Leuit. 26.43. R. Himmanuél in comment. Et ipsi ambulant post illa. sub. iumenta (aut animalia) suprà memorata, Comparatus est iumentis &c. ad mortem. בְּפִיהֶם pro כְּפִיהֶם cũ כ. i. sicut ipsa iumenta: hoc est quéad modum ipsa vadunt ad mortẽ, itidem & ipsi ad mortẽ

D. in cõm. quod י, est vice ה, ait idẽ in Michlól. Et sic Irme. 51.9, רִפֵּאנוּ curauimus Babél. 2. Paral. 10.7, וּרְצִיתָם & cõplacueris eis. Vel, & iueris cũ eis secundũ voluntatẽ eorũ. R.D. in cõmen. vtroque modo exponit. Psa. 102.15, Quoniam רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־אֲבָנֶיהָ placuerunt seruis tuis lapides eius. Psal. 147.11, רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו cõplacet Dominus in timentibus eum. Prouer. 16.7, בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי־אִישׁ quum placuerint Domino viæ viri &c. Iiób 34.9, בִּרְצֹתוֹ quũ ambulauerit ipse (scilicet per viam rectam) cum Deo, secundum R. Ionáh & R. Himmanuél. Et sic Iechez. 1.14, Et animalia רָצוֹא eundo, & redeundo. pro ibant, & reuertebãtur. א loco ה. Vel secundum R. Dauid, Quum placuerit ipse Deo. Tharghũ, quum cucurrerit ipse cũ Deo. R. Abrahám, quum fecerit ipse volũtatem Dei. R. Leui, cum cucurrerit ipse viam quæ est cum Deo. i. viam rectã. R. Moséh, Et non proderit illi, quum fecerit voluntatẽ Dei. Psal. 40.14, רְצֵה complace Domine vt eruas me. Et 119.108, In voluntariis oris mei רְצֵה־נָא complace quæso Domine. Iechez. 20.41, In odore quietis אֶרְצֶה אֶתְכֶם complacebo vobis. Malachi 1.13, הַאֶרְצֶה num volã illud è manu vestra? Iiób 14.6, עַד־יִרְצֶה כְּשָׂכִיר יוֹמוֹ donec perficiat, (cõpleat) sicut mercennarius, diem suũ, secundum R. Abrahám. Leuit. 26.34. Tunc תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת־שַׁבְּתֹתֶיהָ perficiet (complebit) terra sabbata sua. sic etiam R. Abrahám. Deuter. 33.11, & in opere manuum eius תִּרְצֶה complace. Tharghũ, & oblationem manuum eius suscipe voluntarie. aut cum beneplacito. Psal. 50.18, Si videbas furem וַתֶּרֶץ עִמּוֹ currebas cum eo. pro וַתִּרְצֶה. Potest etiã exponi, volebas esse cũ eo. & ita etiã ipse R.D. in cõm. volebas vt esset manus tua cum illo. R. Selomóh, volebas ire cum illo. R. Abrahám, currebas, vel volebas sociari cũ illo. Leui. 26.

ambulãt.& יִרְצוּ eſt יִתְהַלְּכוּ ambulabũt, vt ſuprà Iiób 34. 9,& Pſal.50.18. Et in nifhál,Ieſah.40.2,Quia נִרְצָה cõpleta eſt iniquitas eius.i.pœna iniquitatis,vt Ge.15.16, (vide עָוֹן,) ſecundũ R.Abrahám, & R.D.in li.ra.& in cõm.Tharghũ,quoniã remiſſa ſunt ei peccata eius. Le uit.1.4,וְנִרְצָה לוֹ & placabitur ei. Vel, & beneuolus erit ei,aut & placebit ei.R.Abrahám,Et educet beneplacitum,(aut beneuolentiã) à Deo. Et in pihél. Iiób 20. 10,Filii eius יְרַצּוּ דַלִּים placabunt pauperes.R.Moſéh,& R.Abrahám,Filii cogentur placare pauperes ſuper his quæ rapuerũt patres eorum.R.Abrahám Peruſól,Filii eius.i.impii,ob ipſorũ humilitatẽ,quærẽt modo placare pauperes,& ſociare ſe illis.R.Leui,Filii faciẽt volũta tem pauperũ,quòd patres eorũ occuparint,rapuerintque pauperum bona. Et in hifhil, Leuit.26.34,וְהִרְצֵת & perficiet(cõplebit)ſabbata ſua.ita R.Abrahám,& R.D.& ſecũdum normã erat dicendum וְהִרְצָתָה aut וְהִרְצִיתָה. Et in hithpahál,1.Semu.29.4,Et in quo יִתְרַצֶּה placebit domino ſuo? Nomen,רָצוֹן,Voluntas, Beneplacitum, Beneuolentia, Placabilitas. Deuter.33. 23,Naphtali שְׂבַע רָצוֹן ſaturus voluntate. aut beneplacito, beneuolentia. Eſt enim שְׂבַע tóar, inquit R. Abrahám.i.erit ſaturus voluntate,& repletus &c.Ieſah. 49. 8,In tempore רָצוֹן voluntatis(beneuolentiæ, beneplaciti)exaudiui te.acſi dicat,In tempore quo faciebas voluntatem meã,ego exaudiui te, dum clamabas ad me propter afflictionem quæ ſuperuenerat tibi. Ieſah.60. 7,Offerent עַל־רָצוֹן מִזְבְּחִי.inuerſus ordo,pro offerent עַל־ מִזְבְּחִי רָצוֹן ſuper altare meum ad voluntatẽ. ſeu beneplacitum.i. Adducent oblationẽ ex illis, quia offerent ex eis oblationem Domino ſuper altare.Vel,Iſraél offerent

ferent ex eis.Simile habes Ieche.39.11,locum ibi ſepulchri,pro locũ ſepulchri ibi. R.Abrahám,ſcribit dictionem עַל trahere alteram ſecum:& ſic eſt עַל־רְצוֹן עַל־מִזְבְּחִי ad voluntatem ſuper altare meum. Ieſah.61.2,Vt prædicaret annũ רָצוֹן volũtatis(beneplaciti)Domino.i.redemptionis,qui eſt annus voluntatis,ſiue beneplaciti, ſicut ſcriptum eſt Ieſah.60.10,Et in voluntate mea miſertus ſum tui. Malachi 2.13, Vt non vltra aſpiciam ad oblationem , neque accipiã רָצוֹן voluntatem de manu veſtra.i.Neque accipiam oblationem de manu veſtra, quæ ſit ad voluntatẽ,vel beneplacitũ vobis. Pſal. 145. 16,Et ſaturare facis omne viuens רָצוֹן ad voluntatem. i.ſecundũ voluntatem ſua. R.Abrahám, quantum ſufficit eis. Et ſi dicat quiſpiã, Cur iſte triticum, alter ordeum edit? dicendum eſt quòd Deus creauit ea, & ſcit quæ illis ſunt bona: vti medicus qui iubet vnicuique vt edat quod bonum eſt ſibi. Præterea quicquid Deus elargitur,ex miſericordia eſt,quia nulli debet: idcirco & miſericors dicitur. R.Selomóh,ad placitũ,quantum ſufficit ad eius gubernationẽ ſatiat illud bono ſuo, voluntate ſua,benedictione ſua. Prou.8.35, Et eduxit רָצוֹן voluntatem à Domino. R.Leui, Et eduxit volũtatem ſuã à Domino,quia eſt adiutus ab illo in omnibus quæ vult.Vide פוּק.Pſal.30.6,vita בִּרְצוֹנוֹ in voluntate eius.

רָצַח Occidere. Nume.35.27,וְרָצַח & occiderit.1.Reg. 21.19,הֲרָצַחְתָּ nónne occidiſti. Deuter. 4.42, vt fugiat illuc רוֹצֵחַ homicida, qui יִרְצַח אֶת־רֵעֵהוּ occiderit ſocium ſuũ ignoranter. Irme.7.9,רָצֹחַ occidendo. Et in nifhál,Iudic.20.4, Maritus mulieris הַנִּרְצָחָה occiſæ. Et in pihél,2.Reg.6.32,filius הַמְרַצֵּחַ homicidæ huius. Hoſe.6.10,יְרַצְּחוּ occident. Pſal.62.4,תִּרְצָחוּ occidetis v-

רַק Tantum, tantummodo, ſolummodo, Veruntamen, Profecto, vere. Gene.20.11, רַק profecto non eſt timor Dei in loco iſto. Et 14.24, Præter רַק tantum ea quæ comederunt pueri. Deuter.3.11, רַק־עוֹג tantummodo Hogh rex Baſán remanſit. Pſal.32.6, רַק tantummodo (vel veruntamen) in diluuio &c. Iehoſ.1.7, רַק tãtummodo roborare. vel robora te.

רָקַק Attenuare, Tenue eſſe, Macreſcere. Gene.41.3, וְרַקּוֹת בָּשָׂר & tenues carne. Et verbum in hifhil, Pſal.18.43, אֲרִיקֵם attenuabo eos. vide רִיק. Omnia exẽplaria quæ vidimus, legunt per ר, & R.D. eadẽ exemplatat in רַקָּק quæ hic affert ex Geneſi. Inde nomen רָקָה, Tempus, pars faciei: vulgo טינפלא, *Temple*. Iudic.5.26, Et incîdit רָקָתוֹ tempus eius. Can.4.3, Sicut fragmen mali punici רַקָּתֵךְ tempus tuũ. Et appellatur ſic ob tenuitatem carnis. Inde רָקִיק, Laganum, cruſtula, placentula: quòd ſit tenuis ſic appellata. Exod.29.23, וְרָקִיק אֶחָד & laganũ vnum. Nomen, רַק, Sputũ, ſaliua. Ieſa.50.6, Faciẽ meã non abſcõdi ab ignominiis וְרָק & ſputo. Iób 7.19, Donec glutiã רָקִי ſaliuam meam. Verbũ, pro Spuere. Leui.15.8, Et ſi יָרַק ſpuerit fluẽs, in mundũ. ſub. virũ.

רָקַב Putreſcere. Ieſa.40.20, Lignum quod non רָקַב putreſcat, eliget. Nomen, Chab.3.16, Ingrediatur רָקָב putredo oſſa mea. Alia forma, Iób 41.17, tanquam lignum רִקְבּוֹן putredinis.

רָקַד Subſilire, ſaltare. Pſal.114.4, Montes רָקְדוּ ſubſilierunt ſicut arietes. Eccle.3.4, Tempus רָקוֹד ſaltandi. Et in pihél, 1.Para.15.28, Et vidit regem Dauid מְרַקֵּד ſaltantem. Ieſah.13.21, Et piloſi יְרַקְּדוּ־שָׁם ſaltabunt ibi. Et in hifhil, Pſal.29.6, וַיַּרְקִידֵם & ſaltare fecit eas ſicut vitulus.

niuerſi vos. filii Naphtali legunt ר literam cũ pathách, & eſt ex pihél. At filii Aſér legunt ר cum camés, & ſic eſt ex puhál, éſtque deprecatiuũ. i. occidamini vniuerſi vos, & ſitis ſicut paries inclinatus &c. Nomen, רֶצַח cũ ſeghól, Homicidium, occiſio. Iechez. 21.22, vt aperiat os בְּרֶצַח in occiſione. homicidio. Pſa.42.12, בְּרֶצַח in occiſione in oſſibus meis &c. Alii legunt cum כ, vt occiſio &c. Sed in cõm. R.D. ſcribit רֶצַח eſſe tóar gladii quo fit occiſio. i. gladius occiſorius: hoc eſt, Sicut occiſorius gladius in oſſibus meis, quæ ſũt fundamẽta corporis, ſic eſt in oculis meis, dum dicũt mihi, Vbi eſt Deus tuus? & hoc probrum eſt mihi perinde acſi me gladio trãſfoderẽt, & occiderẽt. Ita etiã R. Abrahã & R. Selo.

רָצַע Perforare. Exod.21.6, וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ & perforabit domini (pro dominus) eius aurẽ eius. Inde מַרְצֵעַ, Subula qua quid perforatur, vulgo אלשׁנא, *Aleſne*. Deuter.15.17, Et accipies אֶת־הַמַּרְצֵעַ ſubulam.

רִצָּף Inde רִצָּף, Pruna, carbo ignitus. 1.Re.19.6, placẽta רִצְפֵּי prunarũ. i. cocta ſub prunis. Alia forma, רִצְפָּה, Pruna, Pauimentũ. Ieſa.6.6, Et in manu eius רִצְפָּה pruna. carbo ignitus. Iechez.42.3, Et contra רִצְפָּה pauimentũ quod &c. Eſtér 1.6, Super רִצְפַת pauimentũ porphyreticũ, &c. Alia item, 2.Reg.16.17, ſuper מַרְצֶפֶת pauimentum lapideum. Participiũ paſſiuum, Cant.3.10, Medium eius רָצוּף ſtratũ, (ſiue pauimentatum) amore. R. Abrahám in cõmen. Sũt qui deducunt à רִצְפָּה pauimentum, vt ſuprà Eſtér 1.6. i. mediũ eius ſtratum lapidibus in pauimento. Alii exponunt שָׁרוּף exuſtum, combuſtum, accenſum, à רִצְפָּה pruna: & eſt rectum in oculis meis: acſi dicat, combuſtus amore propter vnam è filiabus Ieruſaláim.

רָקַח Vnguenta conficere, aut coquere è diuerſis ſpe- ciebus aromatum. Exod. 30.25, רָקַח מִרְקַחַת מַעֲשֵׂה vnguentũ vnguenti opere vnguentarii. Et 33, Vir qui יִרְקַח vnguentum confecerit. Et in pihél, 2. Paral. 16.14, impleuerãt aromatibus, & diuerſis ſpeciebus aro matum, מְרֻקָּחִים בְּמִרְקַחַת מַעֲשֵׂה vnguentis confectis vn- guentario opere. Et in hifhíl, Iechez. 24. 10, וְהַרְקַח & conficere fac vnguentum, & oſſa comburan tur. הִרְקַח eſt macór, vel imperatiuum ex hifhíl. R. Io- náh ſe inueniſſe ſcribit in libro Ieroſolymitano ה cũ camés, & ſic eſt macór ex hofhál. & in libro Babyloni- co inueniſſe illud cum pathách : & ita nos inuenimus in libris correctis. Nomen, רֹקַח, Vnguentú, vt in cal. Alia forma, מִרְקָחָה, Vnguentũ, aroma. Iiób 41.21, ma ne ponet כְּמִרְקָחָה ſicut vnguentũ. vel vt alii exponũt, vt vas vnguẽtarii, in quo ſcilicet decoquũtur vnguẽta. ſic R. Abra. Peruſol. Tharghũ, tãquã מְתִיכְלָא vnguentũ. R. Abrahám, ſicut vnguentũ quod fortiter bullit. R. Leui, ſicut olla in qua faciunt vnguentum, quæ bullit. Can. 5.13, מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים vt flores aromatum. i. qui creſcũt in- ter aromata. ita R.D. in radice גָּדַל. In hac verò expo- nit, vt aromata è quibus fiunt vnguenta. R. Abrahám, vt circuli vnguentorũ, aut aromatum. Et מ cũ chi- ric, מִרְקַחַת vt in cal, & in pihél. Tóar, 1. Semu. 8.13, Et filias veſtras capiet לְרַקָּחוֹת in vnguentarias. Alia for ma, Cant. 8.2, Propinabo tibi de vino הָרֶקַח aromatico, aut vnguentato. eſt tóar vini.

רָקַם Acu pingere, ſeu intexere varia fila, diuerſorũ- que colorũ. Exo. 26.36, Et facies aulæũ &c. ope- re רִקְמַת phrygionis. Nomen, רִקְמָה, Veſtis diuerſorũ co lorum, phrygiata, plumaria, polymitaria. Iudic. 5.30,

רִקְמָתַיִם duæ veſtes phrygionicæ. Eſt enim duale. Ieche. 16.10, Et indui te רִקְמָה veſte phrygionica. Et 27.7, è byſ ſo, בִּרְקָמָה opere phrygionico texta. Et 16.18, Et accepiſti veſtes רִקְמָתֵךְ polymiti tui. i. phrygionicas, & multorũ colorũ. Pſal. 45.15, לִרְקָמוֹת in veſtibus phrygionicis ad- ducetur. Et verbũ in puhál, Pſa. 139.15, רֻקַּמְתִּי variis mé bris formatus ſum in inferioribus terræ. R. D. in li. ra. & cõm. Aſſimilauit opus creationis in neruis, oſſibus, carne & cute, operi phrygionico : & vuluã matris ſuæ cõparauit inferioribus terræ, quia eſt locus abſcõditus, & caliginoſus. Tharghũ, formatus ſũ in vẽtre matris.

רָקַע Expandere, extendere. Ieſah. 42.5, רֹקַע הָאָרֶץ ex- tendens terram. Ieche. 6.11, Percute manu tua, וְרַקַּע & percute pede tuo. quia percutere terrã pede, eſt acſi extenderetur illud quod eſt ſub illo, nempe terra. Idem ſcribit in cõment. R. Selomóh, percute pede tuo ſuper terram. Tharghũ, conculca. 2. Semu. 22.43, Sicut lutum platearũ comminuam eos, אֲרַקֵּעֵם percutiã eos. ita R.D. in lib. rad. & comment. Tharghũ, Conculcaui eos. Et in pihél, Irme. 10.9, Argentum מְרֻקָּע extẽſum de Tarſis adducetur. i. extenſum in laminas ad operi- endum ſculptile, vt mox Exod. 39. ſic etiã R. Selomóh, מְרֻקָּד extenſum. Exo. 39.3, וַיְרַקְּעוּ אֶת־פַּחֵי הַזָּהָב & extende runt bracteas auri. Nume. 16. 39, וַיְרֻקְּעוּם & extendent eas. i. faciẽt ex ipſis acerris, aut thuribulis laminas. Et in hifhíl, Iiób 37. 18, תַּרְקִיעַ עִמּוֹ לִשְׁחָקִים (num) extendiſti cũ illo cælos? לִ eſt ſicut אֶת, aut redundat, vt 2. Semu. 3. 30, Occiderunt לְאַבְנֵר Abnér. Eſt enim futurũ vice præ- teriti, ait R.D. Nomen רָקִיעַ, Cælum ſiue firmamen- tum: ſic dictum quòd ſit expanſum, & extenſum ſuper terram. Gene. 1.6, Sit רָקִיעַ firmamentũ in medio aqua-

Universidad de Deusto Biblioteca

rum. Alia forma, רְקוּעַ, Extensio. Num.16.38, רִקֻּעֵי extensiones bractearum.

רָשַׁשׁ Depauperare. Et in puhál, Depauperari. Malachi 1.4, si dixerit Edóm, רֻשַּׁשְנוּ depauperati sumus. sic R.Abrahám & R.Dauid. Et in pohél, Irme.5.17, יְרֹשֵּׁשׁ עָרֵי מִבְצָרֶיךָ depauperabit vrbes munitionum tuarum. R.D.in cõment. depauperabit, & conteret, & dẽstruet. dicitur enim hoc verbum & de vrbium destructione, vt suprà Malachi 1. Tharghũ, יְפַנַּר demolietur, destruet. Et in hithpahál, Prouer.13.7, מִתְרוֹשֵּׁשׁ pauperẽ se esse præ se ferẽs, & substantia multa. sub. est illi. Hinc תַּרְשִׁישׁ, Lapis pretiosus, cuius color declinat ad colorem hyacinthi, præposito ת. Exo.28.20, & ordo quartus, תַּרְשִׁישׁ tarsis, onychinus &c. Iechez.1.16, & opera eorum sicut color תַּרְשִׁישׁ tarsis. R.D.in cõment. & opus eorũ erat ad similitudinẽ lapidis pretiosi, vt suprà Exod.28. Est & nomen gentis, & loci. Psal.48.8, vento Orientali conteres naues תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Iechez.27.12, תַּרְשִׁישׁ Tharsis negotiator tuus. i. Tharsis quæ erat iuxta mare, merces ad illam afferebat.

רִשָּׁה Vnde רִשְׁיוֹן, Facultas, potestas, Præceptũ, iussio. Hezræ 3.7, & dederunt argentum &c. כְּרִשְׁיוֹנָן secundum præceptum Córes. Et apud doctores Hebræorum, רְשׁוּת pro facultate & licentia est frequentissimũ.

רֶשֶׁם Signare, notare, imprimere. Vnde רֶשֶׁם, signũ, nota, impressio. Dani.10.21, indicabo tibi אֶת־הָרְשׁוּם quod signatũ est in scriptura veritatis. Et in lingua Aramæa, Dani.5.24, רְשִׁים signata. exarata.

רָשַׁע Impium esse, impie agere, Condemnare, Pauere, Inquietum esse. Psal.18.22, & non רְשַׁעְתִּי impie egi à Deo meo. R.Dauid in cõment. non feci im-

pie & superbe vt exirem de viis Domini. Tharghum, Et non ambulaui in impietate coram Deo meo. Iob 9.29, ego אֶרָּשֵׁעַ impius ero. Eccles. 7.18, אַל־תַּרְשַׁע הַרְבֵּה ne occupes te multũ. acsi dicat, Ne vaces multum negotiis huius mũdi, sed tene mediũ. R.Selomóh, Ne &c. Paululũ impie egisti, ne addas vt impie agas. R.Abrahám, Ne occupes te in negotiis mũdi multum, sed solum quantum sufficit tibi. Et in hifhíl, 2.Paralip.20.35, ipse הִרְשִׁיעַ impie egit faciẽdo. aut vt faceret. Deute.25.1, & iustificabũt iustum, וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הָרָשָׁע & impium facient impium. i. & secundum impietatem suam reddent impio. Dani.9.5, הִרְשַׁעְנוּ impie egimus. Prouerb.17.15, וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק & impium faciẽs iustum. 1.Reg.8.32, לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע impium faciendo impiũ. aut, condemnando impium. 1.Sem.14.47, & in omnibus ad quæ se vertebat, יַרְשִׁיעַ, hoc est יַחֲרִיד וַיְבַלְבֵּל terrebat, (commouebat, inquietabat, stupescere faciebat,) & confundebat. Tharghum, מְחַיֵּיב impie agebat, aut errare faciebat: sub. eos: quia res non succedebant inimicis ad votum. R.Abrahám in Iob 34.29, vbi citat hunc locum, exponit, vincebat. R.Leui, Peccare. i. errare faciebat inimicos suos, & perdebat illos, iuxta illud Iob 10.2, dicọ Deo meo, ne תַּרְשִׁיעֵנִי perdas me. Vel est sensus, cõtra omnes quos videbat sibi facere iniuriã, pugnabat. Et hoc est quod postea dixit sequenti versu, Et eripuit Israél è manu diripientis eum: quia non pugnabat cũ illis, nisi eo quòd diriperent Israél & impios dicerẽt respectu sui. Iob 34.29, & ipse quiescere faciet, & quis יַרְשִׁיעַ terrebit? aut diuagari faciet, confundet. R.Abrahám, יָנִיעַ commouebit. i. vincet, inquietabit, vt suprà 1.Sem.14.47. Significat enim oppositum יַשְׁקִיט quiescere faciet. tempore

enim victoriæ cõmouentur homines. Vnde dicitur Ieſah. 57.20, & impii tanquã mare impulſum quod quieſcere nõ poteſt. acſi dicat, Ipſe quieſcere faciet, & quis inquietabit ſuſcitando bella &c. Prouer. 12.2, & virum cogitationum יַרְשִׁיעַ condemnabit. aut perdet. R. Himmanuél, qui cogitat multa ad malefaciendum, perdet illum Dominus. Vel, & vir cogitationum impie aget, aut operabitur impietatẽ, vel impia faciet opera ſua. Ieſah. 50.9, quis eſt qui יַרְשִׁיעֵנִי condemnet me? perdat me, impium faciat me. Pſal. 94.21, & ſanguinem innocentem יַרְשִׁיעוּ condemnabunt. perdent. Tóar, Pſal. 11.5, Dominus iuſtum probabit, וְרָשָׁע & impium. Et 1. 1, in conſilio רְשָׁעִים impiorum. R. Abrahám, רְשָׁעִים ſunt inſtabiles qui non manẽt in eadem diſpoſitione, iuxta illud Ieſah. 57.20, Et impii ſicut mare impulſum quod quieſcere non poteſt. Et idcirco memorauit, Cum impiis ambulauit. Nomen, רֶשַׁע, Impietas. Pſal. 141.4, ad faciendum opera בְּרֶשַׁע cum impietate. R. D. in comment. Ad faciendum opera impietatis. Tharghum, ad cogitandum cogitationes cum impietate. Ieche. 31.11, בְּרִשְׁעוֹ in impietate ſua. Et cum ה fœmineo, Prouerb. 13.6, וְרִשְׁעָה & impietas peruertet peccatum. Vide סַלַּף. R. Abrahám, peruertet peccatum. i. virum peccati, hoc eſt peccantem. Prouer. 11.5, וּבְרִשְׁעָתוֹ & propter impietatem ſuam. Tóar fœmineum, 2. Paralip. 24.7, הַמִּרְשַׁעַת, impia. Alia forma, Ieche. 3.18, à via ſua הָרִשְׁעָה impia.

רֶשֶׁף Pruna, carbo accenſus. Et per tranſlationẽ, ferrum ſagittæ, & ægritudo calida inſtar prunæ, quæ cito interficit vt peſtis. Deuter. 32.24, וְלֹחֲמֵי רֶשֶׁף & conſumpti ægritudine calida vt pruna. Tharghum, Et comeſti aue. ſic R. Selomóh. R. Abrahám, Et comeſti aue,

aue, vt infrà Iiób 5.7. At rectũ eſt in oculis meis vt ſit, Et comeſti (aut conſumpti) aere calido, vt רֶשֶׁף pruna: ſed in Chab. 3, exponit peſte. R. Selomóh, שֵׁדִים dæmonibus qui pugnauerunt cũ eis. Iiób 5.7, & filii רֶשֶׁף pruna (.i. ſcintillæ) eleuabunt volatum. ita R. D. in lib. ra. R. Abrahám in cõment. Sunt qui dicunt quòd quemadmodum generantur aues ad volandum, ſic homo generatur ad laborem. & ſic ſuprà Deuter. 32. Alii dicunt quòd filii רֶשֶׁף, ſunt illi qui ſunt digni gehéna, qui exaltantur in mundo iſto. At hæc expoſitio eſt abſque רֶשֶׁף pruna, ſed eſt frigida. Quidam dicunt quòd filii רֶשֶׁף, ſunt ſcintillæ ignis. & hoc eſt magis propinquũ. Ita R. Leui in cõment. R. Moſéh, Et filii auium, vt ſuprà Deuter. 32. & ſic Tharghum. Et ſunt qui exponunt, Et ſcintillæ prunarũ, vt infra Cant. 8.1. Homo naſcitur ad laborem, & vt ſint ſcintillæ volantes ſuper eum iugiter. Tharghum, Quia filius hominis ad laborem natus eſt, & finis eius tãquam ſcintillæ quæ ſaltant è prunis, & eleuãt ſe acſi volarent. Chabbac. 3.5, ante faciem eius ibit peſtis, & egredietur רֶשֶׁף peſtis propter eum. ita R. D. in cõment. ſcribens idem eſſe repetitum. Tharghum; A facie eius mittitur angelus mortis, & egredietur in flamma ignis verbum eius. R. Abrahám, peſtis. R. Selomóh, Angeli רֶשֶׁף venerunt cum illo in Sinái. Pſa. 78.48, & poſſeſſiones (aut pecudes) eorũ רִשְׁפֵּי prunis. Tharghum, Et pecudes eorum prunis ignis. R. Selomóh, auibus, vt ſuprà Iiób 5. Et hoc eſt ſecundum Midrás. At ſecũdum literam exponendum eſt, prunis ignis, vt Exod. 9.24, Et ignis comprehenſus in medio grandinis. Idem R. D. in cõmen. & R. Abrahám, citans illud Exod. 9.23, Et ibat ignis ſuper terram. Pſal. 76.4.

Scribitur(inquit)אֶחֶת,& legitur אֶחָד. at maſculeum eſt magis rectum. Et eſt arbor humilis,cuius pruna eſt admodum calida. Et ſunt qui exponunt(inquit)geniſtã, alii iuniperũ,vt R.Selomóh in cõmen.Iiób 30.4,& radix רְתָמִים geniſtarum(aut iuniperorum)cibus eorum, eſt ſicut בְּקָר à בָּקָר.

רתק Vnde רְתוּק,Catena. Iechez.7.23, fac רְתוּק catenam. ita etiam R.Selomóh, catenam,quæ ſignificabat quòd captiui in catenis ducendi erãt. Et R. D.in cõment. Fac catenam, ſub.ferreã,in ſignũ quòd Chaldæi viros Ieruſaláim ducent captiuos in catenis ferreis,vt captiuis fieri ſolet. Et ſic Tharghũ,fac שַׁלְשִׁלָּן catenas.Et plurale cũ ſúrec, 1.Reg.6.21, Et trãſire fecit vectes(aut vectare fecit,ſi latine ita loqui liceret, à vecte,ſecúdũ R.Selomóh & R.D. in cõmen.) בַּרְתֻּקוֹת per catenas aureas. R.Selomóh, & R.Dauid, & Tharghũ, catenis: & eſt ſenſus,inquit R.Dauid, quòd in pariete qui erat ante oraculũ,poſuit vectes aureos.Ego vt clarius intelligatur,ſic vertendum cenſeo, Et fecit vectes è catenis aureis. Alia forma,Ieſah.40.19,וּרְתָקוֹת & catenas argẽteas aurifex.ſub.ponet in illo. Et in puhál, Nachũ 3.10, & omnes maiores eius רֻתְּקוּ catenati ſunt compedibus. Et in nifhál,Eccleſ.12.6,donec nó תֵּרָתֵק elongetur funis argenteus.vel alligetur. Eſt enim duplex lectio,prior cum ת,altera cũ ט. Et citatur à R.Dauid in hac radice, & indicat, inquit,filum ſpinæ dorſi, quod eſt album. R.Abrahám,יִרְתַּק à רְתוּק catena,quando ligatur funis,non peruenit ad fontem.Et in eadem ſignificantia eſt vt ſcribitur,יִרְטַק elongabitur. Et funis argenteus eſt filum ſpinæ dorſi, dictum argenteum, quòd ſit album.

ibi confregit רִשְׁפֵי־קֶשֶׁת ferra ſagittarum. ea comparauit prunis,quòd ſplendeant: ſicut aliis in locis comparauit flammæ & fulguri. פ eſt cum raphéh. Tharghũ, Ibi confregit ſagittas,& arcus populorum ineuntium prælium. R.Selomóh, ſagittas arcus, quæ volant tanquam aues.רִשְׁפֵי enim ſunt aues,vt ſuprà Deut.32, Pſa. 78,& Iiób 5.Et ſagittæ dicũtur volare,Pſal.91.5,Et à ſagitta quæ volat in die.R.Moſéh & R.Abrahám,ſagittas quæ volant vt ſcintillæ.Cãt.8.6,רִשְׁפֶּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ prunæ eius, prunæ ignis, flammæ magnæ. פ in רִשְׁפֵי eſt cũ daghés, inquit R.Selomóh & R.Dauid. R.Abrahám, prunæ eius,vt ſuprà Iiób 5.Idem R.Selomóh.

רשת Rete. Hoſe.5.1,וְרֶשֶׁת פְּרוּשָׂה & rete expanſum. Ieche.12.13,& expandam אֶת־רִשְׁתִּי rete meum.

רתת Tremere. Vnde Tharghum, pro,apprehendit eos רַעַד tremor, Exod. 15.15: habet רְתִיתָא tremor. Hoſe.13.1, quando locutus eſt Ephráim, רָתַת tremor eleuatus eſt in Iſraél.i.quando locutus eſt Iarobhám(qui erat Ephraimita)de vitulis,pauor magnus eleuatus eſt in Iſrael.

רתח Feruere,bullire.In pihél,Ieche.24.5,רַתֵּח רְתָחֶיהָ bullire fac bullitiones eius. Et in hifhíl,Iiób 41.21,יַרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלָה bullire faciet ſicut(ſub.bullit)olla,profundum. Et in puhál, Iiób 30.27, viſcera mea רֻתְּחוּ bullita ſunt.

רתם Ligare,Sternere. In cal,Mich.1.13,רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה liga(ſterne)currũ. Nomẽ,רֹתֶם,vulgo ייגנשתא, Geniſta, vel Iuniperus. 1.Reg.19.5, & dormiuit ſubter רֹתֶם אֶחָד iuniperum vnã. Et verſu 4, genere fœmineo, & ſedit ſubter רֹתֶם אֶחָת geniſtam vnam. In margine tamen ſcribitur אֶחָד maſculeum. Vnde R. D. in lib.rad.

שִׁשָּׁה,Gene.30.20,quia peperi ei שִׁשָּׁה בָנִים ſex filios.1.Paralip.25.23, לְשִׁשָּׁה עָשָׂר ſextodecimo. Et in regimine cũ ſeri & ſeghól, Exod.16.26, שֵׁשֶׁת יָמִים ſex diebus. Plurale cõmunis generis,Gene.5.15, וְשִׁשִּׁים שָׁנָה & ſexaginta annorum. Tóar,Geneſ.1.31,dies הַשִּׁשִּׁי ſextus. Fœmineũ, Exod.26.9, cortinam הַשִּׁשִּׁית ſextam. Leuit. 25.21,anno הַשִּׁשִּׁית ſexto. Verbũ in pihél,pro In ſex partes diuidere,aut ſextam partem capere,aut offerre, Iechez.45.13, וְשִׁשִּׁיתֶם הָאֵיפָה & ſextam partem offeretis modii.Et declinatur שִׁשָּׁה ſicut פְּנָה à פֵּנָה. Altera ſignificatio,Iechez. 39.2,& cõteram te,וְשִׁשֵּׁאתִיךָ & ſuccidam(vel deſolare faciam)te.Aut,& relinquam ſextam partem ex te.Vtroque modo exponit R.D. in lib.rad. & comment. & ſic quoſdam exponere dicit. R. Ioſeph, Et iudicabo te ſex iudiciis, quæ memorauit cap.38.22, Et iudicabor cũ eo peſte,& ſanguine,&c. R.Selomóh,Et ſeducam(aut ſeducere faciam)te.Et ita habet Tharghum, וְאַטְעִינָךְ & errare faciam te.Et hoc eſt quod poſtea dixit eodem verſu,Et venire faciam te ſuper montes.

שֹׁשַׁן Vnde שׁוֹשַׁנָּה,Lilium:ſic appellatum,quòd ſex habeat folia.Hoſ.14.6,Germinabit כַּשּׁוֹשַׁנָּה ſicut lilium. Alia forma,cũ ſurec & pathách, 1.Reg. 7.19, opere שׁוּשַׁן lilii.Et cum chólẽ & camés, 1. Reg.7. 22,Opere שׁוֹשַׁן lilii. Et 26, flos שׁוֹשַׁן lilii.i. factus ad ſimilitudinem lilii.Cant.7.2,vallatus בַּשּׁוֹשַׁנִּים liliis.

שָׁשׁ Species coloris qui vulgo dicitur מיני,Miniũ, Irme.22.14, Et pictam בַּשֶּׁשׁ rubrica. minio. Idem Iechez. 23.14. Et vtrunque habet ש poſteriorem cum pathách,quanquam eſt in ſoph paſſuc.

שָׁאַב Haurire. Ieſah.12.3, וּשְׁאַבְתֶּם־מַיִם & haurietis aquas. Deuter.29.11, עַד שֹׁאֵב vſque ad haurien-

רָטַפַּשׁ Mollem aut tenerũ eſſe. Semel inuenitur. Iób 33.25, רָטְפַשׁ tenerior(mollior) facta eſt, (pro fiet,)quàm fuerit in pueritia. Sunt(inquit R.Dauid & R.Moſéh) qui putant dictionẽ eſſe compoſitam ex רָטַב vireſcere,& פּוּשׁ à פָּשׁ creſcere.i.viridior facta eſt & magis aucta quàm in pueritia.R.quoque Abrahám exponit vt verſum eſt. R.Leui,viridior facta eſt.Tharghum, אִיתְחַלִּישׁ debilitata eſt, aut debilior facta eſt &c. Alii codices habẽt,אִתְקַלִּישׁ attenuata eſt. R.Moſéh, in cõm.Germinauit,& aucta eſt caro eius ſuper oſſa eius, quemadmodum faciebat in vtero matris ſuæ à puero. R.Abrahám Peruſól, Et poſthac quũ reſipuerit peccator ab impietate ſua, & expertus fuerit vltiones, ſanabit illum Deus,& vireſcere faciet, augebitque carnem illius, magis quàm in diebus pueritiæ. & eſt præteritũ quadratum ex puhál.

רַעֲנָן Quære in רַעַן.

רִפְסָד Vnde רִפְסוֹדָה,Ratis.& plurale,2.Paralip.2.16, afferemus ea tibi רִפְסֹדוֹת in ratibus.

ש

Interdum deſeruit:& ad quid deſeruiat, quídve ſignificet, & de illius pũctatura, vide Hebraicarum inſtitut.lib.1.cap.15.

שֵׁשׁ Byſſus. Prouer.31.22,שֵׁשׁ byſſus,& purpura.

שֵׁשׁ Vnde שֵׁשׁ,Sex,& ſextus.Fœmineum,Exod.21. 2,שֵׁשׁ שָׁנִים ſex annis ſeruiet.Et cum maccáph, & iunctum monoſyllabo,aut dictioni longæ, eſt cum ſeghól.R.D.in Michlól.Prou.6.16,שֵׁשׁ־חֻנָּה.Maſculeũ,

tem aquas tuas. Gen. 24.11, הַשֹּׁאֲבֹת quæ hauriunt. Et 13, לִשְׁאֹב מַיִם ad hauriendum aquã. Nachum 3.14, שְׁאָבִי לָךְ hauri tibi. Geneſ. 24.19, Etiam camelis tuis אֶשְׁאָב hauriam. Ruth 2.8, Et bibe ex his quæ יִשְׁאֲבוּן hauſerint ſeruii. Et nomen loci in quo hauritur. Iudic. 5.11, inter מַשְׁאֲבִים loca vbi hauriuntur aquæ.

שָׁאַג Rugire. Hamós 3.8, Leo שָׁאַג rugiit. Pſal. 38.9, שְׁאַגָתִי rugii. Iudic. 14.5, catulus leonum שֹׁאֵג rugiens. Sephan. 3.3, שֹׁאֲגִים rugientes. Irme. 25.30, שָׁאַג יִשְׁאָג rugiẽdo rugiet. Ieſa. 5.29, וְיִשְׁאָג ſcribitur, & legitur יִשְׁאַג inquit R.D. in commen. & idem eſt ſenſus. i. & rugiet vt leunculi. Irme. 2.15, Super eum יִשְׁאֲגוּ rugient leunculi. Nomen, Ieſah. 5. 29, שְׁאָגָה rugitus ei vt leonis. Pſal. 22.2, verba שַׁאֲגָתִי rugitus mei.

שָׁאָה Deſolare, vaſtare, Sonare, reſonare, Tumultũ facere. Ieſah. 6.11, donec שְׁאוּ deſolentur ciuitates. Et in nifhál. Ieſah. 6.11, Et terra תִּשָּׁאֶה deſoletur deſolatione. Et 17.12, Et ſicut ſonitus aquarũ multarum יִשְׁאוֹן ſonabunt. Et in hifhíl, Ieſa. 37.26, לְהַשְׁאוֹת ad deſolandum in aceruos. Et in hithpahál, Geneſ. 24.21, Et vir מִשְׁתָּאֶה לָהּ obſtupeſcebat de illa. Nomen, Ieſah. 24.12, וּשְׁאִיָּה & deſolatione conteretur porta. Ponitur enim pro וּבְשַׁאִיָּה. Alia forma, שׁוֹאָה inſtar יוֹרָה. Plurale, Pſal. 35.17, Eripe animam meam מִשְּׁאִיהֶם à deſolationibus eorũ. à tumultibus eorum, ita R.D. in cõm. Et cum ה fœmineo, שׁוֹאָה, Deſolatio. Iób 30.3, Qui fugiebant in ſolitudinẽ, אֶמֶשׁ שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה in tenebras, deſolationem, & deſertũ. R. Abrahám, Qui fugiebant in ſolitudinem, in locum deſolationis, & ſolitudinis. R. Leui, Qui ſequebantur terram ſolitudinis, & veniebant ad illã, qui ſequebantur אֶמֶשׁ locum tenebroſum,

& ſequebantur loca deſolata (.i. locum deſerti) quæ appellat שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה. Ieſa. 47.11, Et veniẽt ſuper te repẽte שׁוֹאָה deſolatio. Iób 30.14, תַּחַת שֹׁאָה pro deſolatione voluerunt ſe. ſub. cõtra me. Prou. 1.27, quũ venerit כְּשׁוֹאָה ſicut deſolatio pauor tuus. Poteſt etiã exponi (ait R.D. in lib. rad.) quũ venerit tanquam inundatio aquarum quæ veniunt cum vehementia. Et ſcribitur כְּשׁוֹאָה, & legitur כִּשְׁאָה: eſt enim duplex lectio, ſed eadem ſignificatio. Iechez. 38.9, Et aſcendes, כַּשּׁוֹאָה ſicut inundatio aquarum venies. R.D. in comment. tanquam multitudo aquarũ, quæ repente veniunt, & audire faciunt ſonitum, & inundationẽ. Ieſah. 10.3, וּלְשׁוֹאָה & in deſolationẽ. ſic etiam R. Selomóh. Alia forma, מְשׁוֹאָה, Deſolatio, Deſtructio. Iób 30.3, vt in שׁוֹאָה. Et תְּשׁוּאוֹת requiritur in שָׁוְא. Alia forma, שְׁאוֹן, Sonitus, tumultus, Inundatio, aut multitudo aquarum venientiũ cum impetu. Ieſah. 66.6, Vox שְׁאוֹן tumultus de ciuitate. Tharghũ, אִתְרְגוּשָׁא tumultus. Idem R.D. in comment. In diebus CHRISTI egredietur vox tumultus de ciuitate Ieruſaláim contra Gog & Magog. Irm. 46.16, Vocauerunt illic Parhóh מֶלֶךְ מִצְרַיִם שְׁאוֹן regẽ AEgypti, (regẽ) multitudinis. ſub. magnæ. Dictio enim מֶלֶךְ manet vice duarum. i. regẽ AEgypti, regem multitudinis. Idem R.D. in comment. Vocauerunt ibi (.i. dixerunt ibi in AEgypto, tanquã vocarent Parhóh regem AEgypti, qui erat rex multitudinis magnæ: Trãſire fecit ob metũ, tempus quod dederat regi Babél vt egrederetur ad pugnãdũ cũ illo. R. Selomóh, Vocauerũt per præconẽ illic in præliũ Parhóh regẽ AEgypti, qui ſe iactabat de multitudine exercitus ſui. trãſire fecit tempus quod conſtituerat, diem determinatũ vt egrederetur ad pugnam.

Universidad de Deusto Biblioteca

eos. sic Tharghum, R. Selomóh in commen. & R. Dauid in comment. & lib. ra. vbi ait, Rectum est vt sit ex hac radice illud Iechez. 27. 26, הַשָּׁטִים אֹתָךְ diripientes te. quanquam deficiat א. Vide שׁוּט. Et 16. 57, Filiarũ Pelisti norum הַשָּׁאטוֹת quæ contemnunt te. sic Tharghũ, R. Selomóh, & R. D. in cõm. Sũt tamẽ participia instar קָמִים קָמוֹת. א enim quiescit inquiunt, R. Selomóh, & R. D.

שָׁאַל Postulare, Petere, Rogare, Interrogare, Consulere aliquem, Mutuo accipere, Commodare, Accõmodare, Mendicare, Salutare. Iehos. 19. 50, quã שָׁאַל postulauit. Est cũ camés. Gene. 43. 7, שָׁאַל שָׁאַל־הָאִישׁ interrogando interrogauit vir. Est longum præteritũ præter normam, cum non sequatur monosyllabum, aut dictio longa. R. D. in Michlól. 1. Semu. 2. 20, Pro הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל commodato quod commodauit (dono quod donauit) Domino. Prouerb. 20. 4, יִשְׁאַל mendicabit in messe. Deuter. 18. 16, quæ שָׁאַלְתָּ postulasti. Iudic. 13. 6, שְׁאִלְתִּיהוּ interrogaui eum. Iesah. 65. 1, Quæsitus sum ab his qui non שָׁאָלוּ interrogauerũt. R. Selomóh, Dominus respõdet illi, Impossibile est quin vlciscar de illis, quoniam quærere feci me ab illis increpãdo illos per prophetas, & ipsi nõ interrogabant. R. Abra. Ecce Domini responsio, Patres vestri irritarunt me, & ego נִדְרַשְׁתִּי quæsitus sũ. i. inueniri feci meipsũ in afflictionibus populo. Nõ interrogauerũt (aut postulauerunt) vt inuenirer illis. R. D. Paraui me patribus vestris si me cõsulerẽt, & me nõ interrogarũt. 1. Sem. 10. 4, וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם & salutabunt te pacifice. Et 12. 13, אֲשֶׁר שְׁאֶלְתֶּם quẽ petiuistis. א cum seghól. 1. Reg. 2. 16, שְׁאֵלָה אַחַת אָנֹכִי שֹׁאֵל petitionem vnã ego peto à te. Irme. 38. 14, שֹׁאֵל אֲנִי אֹתְךָ דָּבָר peto ego à te verbum. Vel interrogo. 1. Semu. 8. 11,

Psal. 40. 3, Et ascendere fecit me è cisterna שָׁאוֹן sonitus vel desolationis. R. D. in cõment. de cisterna multitudinis aquarum. i. in qua erat multitudo aquarum: per quã metaphorice significauit multitudinem infirmitatũ, aut afflictionum. R. Abrahám, Sunt qui exponũt desolationis. At rectũ est vt exponatur, multitudinis aquarum. Irm. 51. 55, Datus est שְׁאוֹן sonitus vocis eorũ. R. Selomóh, audita est vox clamoris eorum. Et Iesah. 5. 14, Et multitudo eius וּשְׁאוֹנָהּ & turba eius. vel, & populus eius, & multitudo eius. Et geminato נ, & ex hac significantia, secũdum R. Ionáh est illud 2. Reg. 19. 28, וְשַׁאֲנַנְךָ & sonitus tuus ascẽdit in aures meas. pro שְׁאוֹנְךָ. Sed R. Abrahám & R. Ioséph, deducũt à שָׁאַן quiescere. & est sermo defectiuus, qui sic exponitur, pro eo quòd iratus es aduersum me, & iratus es propter quietem tuã &c. i. quòd erat tibi requies. Tharghũ, Pro eo quod iratus es aduersum me, & tumultus tuus ascendit coram me. R. Selomóh similiter, & R. D. in commen. Et geminatur נ, exaggerandi sonitus, aut tumultus causa, inquit R. D. in lib. rad. & comment. Scribit tamen posse exponi vt exponit R. Abrahám.

שָׁאַט Est בָּזָה, Spernere, despicere, contemnere, Diripere, spoliare. Iechez. 25. 15, Et vlti sunt vltionem בִּשְׁאָט בְּנֶפֶשׁ cum contemptu in animo. aut, quum cõtemnerent animo. Est enim nomen, vel macór. Cũ contemptu, quia floccifaciebant eos animis, vt malefacerent illis tanquã contẽnentes, & eos ignominia afficientes. Idẽ 36. 5. Rursum 25. 6, Et gauisa es omni שָׁאטְךָ contemptu tuo in animo. Et secundũ normam ש debuerat esse cum camés chathéph: sed quia א quiescit, venit cũ camés lato. Et 28. 25, הַשָּׁאטִים אֹתָם qui diripiũt eos.

qui poſtulabant. 2.Semu.8.10, לִשְׁאַל־לוֹ לְשָׁלוֹם vt ſalutaret eum pacifice. Deuter.32.7, שְׁאַל אָבִיךָ interroga patrem tuum. Ieſah.7.12, Non אֶשְׁאַל petam. Et 41.27, וְאֶשְׁאָלֵם & interrogabo eos. Exo.22.14, Et quũ יִשְׁאַל mutuo acceperit quiſpiam. 1.Sem.22.10, וַיִּשְׁאַל־לוֹ בַּיהוָה & cõſuluit pro illo Dominum. Exod. 11.2, וְיִשְׁאֲלוּ & mutuo accipient. Et in pihél, Pſal. 109. 10, וְיִשְׁאֲלוּ & mendicent. 2.Semu. 20.18, שָׁאוֹל יִשְׁאֲלוּ interrogando interrogent. Et in hifhíl, 1.Semu.1.28, הִשְׁאִלְתִּיהוּ commodaui eum Domino. Exo.12.36, וַיַּשְׁאִלוּם & mutuauerunt illa.

Et in nifhál, 1.Sem.20.28, נִשְׁאֹל נִשְׁאַל poſtulando poſtulauit Dauid à me(ſub.vt iret)vſque Bethléchem. Et dixit in nifhál, quia ipſemet poſtulauit. ſic Tharghum & R.D.in cõment. acſi dicat, Facultatẽ eundi in Bethléchẽ habuit à me. Et ſic Nechem.13.6, Et in fine dierũ נִשְׁאַלְתִּי poſtulaui(ego ipſe ſcilicet)à rege. acſi dicat, facultatẽ accepi à rege. Nomen, שְׁאֵלָה, Poſtulatio, petitio, vt in participio: & שְׁאֵלָה vt in præterito: & שְׁאֵלָה, Iob 6.8, Quis det vt veniat שְׁאֵלָתִי petitio mea? Pſal. 106.15, שְׁאֵלָתָם petitionem eorũ. Et ſine א, 1.Semu.1.17, Det אֶת־שֵׁלָתֵךְ petitionẽ tuã. Alia forma, מִשְׁאָלָה, Petitio. Pſal. 20.6, omnes מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ petitiones tuas. Aliud, שְׁאוֹל, Sepulchrũ, Infernus, gehenna. maſculeũ & fœmineũ. 1. Reg.2.6, Et non deſcendere ſines canitiem eius in pace שְׁאוֹל ad ſepulchrũ. deficit ל. Iob 17.16, בַּדֵּי שְׁאוֹל תֵּרַדְנָה in ſepulchrum deſcendent. Ieſah.5.14, Dilatauit שְׁאוֹל ſepulchrũ animam ſuã. Et 14.9, שְׁאוֹל מִתָּחַת רִגְזָה לְךָ infernus inferne commotus eſt &c. עוֹרֵר לְךָ ſuſcitauit tibi mortuos. hic in eodem verſu vſus eſt fœmineo & maſculeo. Pſa.49.16, redimet animã meam de manu שְׁאוֹל ſepulchri. quia ſcilicet non conſumetur conſumpto

corpore, ſed iungetur ſuperioribus. Et 9.18, Conuertentur impii לִשְׁאוֹלָה in infernũ. vel gehennam. addidit ל in principio, quanquã ה vltimum ſit pro ל in principio, ad denotandũ (inquit R.D.in comment.) quòd cõuertentur in gradum inferiorẽ inferni, aut gehennæ. Cum ה omnia ſunt ſine ו, præter illud ſuprà Pſal.9.18. Gene.37.35, Deſcendam &c. שְׁאֹלָה ad ſepulchrum.

שָׁאַן Geminato נ, eſt Quieſcere, pacatũ eſſe. Et præteritum eſt cum pathách. Irme.48.11, שָׁאַנַן requieuit (pacatus fuit) Moáb à pueritia ſua. Tharghum, Quieti fuerunt Moabitæ. Et 30.10, Et requieſcet וְשָׁאַנַן & pacatus erit, & non erit qui terreat. Proue.1.33, וְשָׁאַנַן & requieſcet (pacatus erit) à timore mali. ſiue malæ rei. Alia quæ ſunt cum camés, ſunt toarím, & in plurali habent daghés. Ieſa.33.20, habitaculũ שַׁאֲנַן quietum. pacatũ. Iob 21.23, Totus ipſe שַׁלֵּו וְשָׁלֵו quietus, & pacificus. ל redũdat. vel (quod eſt magis rectũ) eſt dictio cõpoſita ex שַׁלֵּו & שַׁאֲנַן. R. Abraham, ל ſcribit redundare. Hamós 6.1, Væ הַשַּׁאֲנַנִּים quietis. R.D.in commen. Væ diuitibus qui ſunt quieti, qui fidunt quòd nihil eis mali continget. Ieſah.32.9, Mulieres שַׁאֲנַנּוֹת quietæ ſurgite.

שָׁאַף Reſpirare, attrahere aerem, anhelare, Abſorbere, deglutire, Reſpicere, Expectare. Iob 5.5, וְשָׁאֲפוֹ & abſorbebit latro diuitias eorũ. Vide in צָמַם. ſcribitur cũ י, & legitur cũ ו, quia duplex eſt lectio, ſcilicet וְשָׁאַף & וְיִשָׁאֵף, eodem ſenſu. Pſal.56.2, שְׁאָפַנִי abſorbuit me homo. R. Selomóh, deglutiuit me. i. expectauit vt deglutiret me. R.D. in comment. Aſpexit me homo. i. Achis cũ ſeruis ſuis, quãdo inſanum eſſe præ me ferebã in manibus illorũ. R. Himmanuél, Deſiderauit me interficere homo. i. Saúl &c. Pſal.56.3, שָׁאֲפוּ, abſorbuerunt

in nocte,quum es otioſus in cubili tuo,excidere popu los in loco ipſorum,& velis ſcrutari, ac ſcire in cogita tionibus tuis cur ſucciſi ſint. Et ſic eſt ſenſus,Ne cogi- tes cur excidantur populi in loco ſuo,cur aſcendat ex- ciſor ad excidendum populos.

שָׁאַר Remanere,relinquere,ſupereſſe,reliquum eſ- ſe. 1.Semu. 16.11, adhuc שְׁאַר remanſit minor. Et in nifhál,Gene.42.38,& ipſe ſolus נִשְׁאַר remanſit. Iehoſ.8.16,& non נִשְׁאַר relictus eſt vir in Hái. Ieche.9. 8,quũ percuterent eos,וְנֶאשְׁאָר, id eſt נִשְׁאַרְתִּי אֲנִי relictus ſum ego. Et dictio hæc eſt cõpoſita ex וְנִשְׁאַר præterito nifhál, & אֶשְׁאַר futuro cal. Et ratio compoſitionis eſt: dixit,Quũ percuterent,poſui oculos meos vt viderem quis נִשְׁאַר relinqueretur in atriis quẽ non percuterent, & vidi non remanſiſſe quenquam præter me. Hæc R. D.in cõment. 2.Reg.25.22, & populus הַנִּשְׁאָר qui reli- ctus eſt.Ieſah.11.11,qui יִשְׁאַר relinquetur ab Aſſur. Et in hifhíl,1.Reg.15.29,nõ הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה reliquit vllam animam. Deuter.2.35,non הִשְׁאַרְנוּ שָׂרִיד reliquimus ſu- perſtitem.Hezræ 9.8,לְהַשְׁאִיר vt relinqueret. 1.Sem.25. 22,ſi אַשְׁאִיר reliquero. Nomen,שְׁאֵר,Reſiduum,reli- quiæ:& non mutatur in regimine.Ieſah.10.21,שְׁאָר re- ſiduum(reliquiæ)conuertetur.Malachi 2.15,וּשְׁאָר & ex- cellẽtia(dignitas)ſpiritus illi. Alia forma,שְׁאֵרִית.Ze- char.8.6,in oculis שְׁאֵרִית reſidui(reliquiarũ)populi hu- ius.Inuenitur & defectiuum ſine א,1.Paral.12.38,omne ius.Irme.15.11,ſi non שְׁרוּתְךָ reliquiæ tuæ in bonum.Se- cundum normam debuerat eſſe שְׁאֵרִיתְךָ,& ת eſt cũ chi ric præter morẽ. At R.Dones, R.Iehudáh, & R.Ionáh deducunt nomen à שָׂרָה, & exponunt, Si non ſolutio-

me hoſtes mei.R.Dauid,aſpexerunt. R.Himmanuél, Deſiderauerunt me interficere.Irme.2.24,Onager aſſu etus in deſerto,in deſiderio animæ ſuæ שָׁאֲפָה רוּחַ attra- xit ventum.i.aerẽ. Eccleſ.1.5, וְאֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף & ad locũ ſuum tranſit.R.Himmanuél, Et locum ſuũ deſiderat. Vel, ad locum ſuũ anhelat,aut reſpicit.Tharghum,Et orietur ſol in die è latere Orientali,& óccidet ſol ad la tus Occidentale,& ad locũ ſuum שָׁחִיף vadit, & ibit viã abyſſi &c.R.Selomóh, & ad locum ſuũ anhelat, optát- que redire. R. Abrahám, anhelat, vt ſuprà Irme.2.24, Acſi ipſe attraheret ventum,ob magnũ deſiderium re deundi ad locũ ſuum.Pſal.57.4, Et ſeruabit me à pro- bro שֹׁאֲפִי abſorbentis me. aut expectantis me vt peri- mat.R.Himmanuél, deſiderantis perdere me. Hamós 2.7,הַשֹּׁאֲפִים qui abſorbent ſuper puluerem terræ in ca- pite pauperũ. R.D. in cõment.Iudices ſunt qui deglu tiunt,aut aſpiciunt & aduertunt vt ſit puluis terræ in capite pauperum:quia conſtituunt præfectos loco ſui, qui pauperes,niſi dent iuxta præceptũ ſuũ,capient per capillos capitis eorũ,& deiicient eos in terrã,conculca búntque.& ſic eſt terra in capite pauperũ:& eſt ſenſus iuxta illud Michàh 3.5, Et qui non dederit in ore ipſo- rum,præparauerunt aduerſus illũ prælium.Et Hamós 8.4,Audite hoc הַשֹּׁאֲפִים abſorbentes pauperem.ſic etiã R.Selomóh.Tharghum,qui contemnitis ſicut puluẽ terræ,caput pauperũ. Ieche.36.3,וְשֹׁאֲף & abſorbuerũt vos. eſt macór vice præteriti. Ieſah.42.14, וְאֶשְׁאַף יָחַד & abſorbebo ſimul.Iiób 36.20, אַל־תִּשְׁאַף ne deſideres no- ctu excidere populos.ſic etiam R.Himmanuél. R.Le- ui,Ne aſpicias noctẽ,vt excidas populos è(vel in) loco ipſorum.R.Abrahám Peruſól,Ne cogites in corde tuo

& filium,& nepotem. R.Selomóh exponit שְׁאֵרִית reliquias. R.Abrahám,propinquum.i.patrem. Et placet, quia ſequitur,& filium,& nepotem. R.Dauid bifariam exponit,Et filium qui remanet,vel & propinquum.Et ſunt(inquit idem) qui exponunt iuxta hanc ſignificátiam illud Iób 21.34, & reſpõſiones veſtræ(.i.vnaquæque reſponſionum veſtrarum נִשְׁאַר־מָעַל propinqua eſt præuaricationi.R.Abrahám,In reſponſionibus veſtris remanſit præuaricatio. R.Leui,Et reſponſiones veſtræ remanſerunt mendaces & vanæ.

שְׁאֹר Fermentum.Exo.12.19,ſeptem diebus שְׁאֹר fermentum non inuenietur &c.

שְׁאֵת Vide in נָשָׂא, quanuis R. Ionáh putauerit eſſe per ſe radicem inſtar וָאַב.

שַׁבָּב Vnde שְׁבִיב,Scintilla,Cõtritio. Iób 18.5,& non ſplendebit שְׁבִיב ſcintilla ignis eius. Hoſe. 8.6, quoniam שְׁבָבִים in contritiones erit vitulus Somrón. R.Abrahám,in ſcintillas.acſi dicat,שְׁבִיבִים. R.Iépheth, in auerſiones,aut rebelliones.quia vitulus Samariæ fecit vt Iſraél eſſet auerſus,ac rebellis.ſed hoc non eſt rectum, inquit R.Abrahám. R.D.in lib.rad.exponit vt R.Abrahám.at in cõm.exponit,in contritiones,& fruſta.acſi dicat,Erit contritus,& in fruſta cõminutus.R. Ionáh exponit,in expulſiones:quia expelletur,& tranſferetur è loco ſuo. Et rectum eſt vt ſit ex hac radice illud Ieche.38.4,וְשִׁוֹבַבְתִּיךָ & conteram te,& dabo hamos in maxillis tuis.Et 38.8,ingredieris terram מְשׁוֹבֶבֶת contritam gladio.Et ſic rectum eſt vt ſit à שׁוּב.illic vide.Et R.Ionáh exponit illud Irme.50.6,הָרִים שׁוֹבְבוּם ad montes expulerunt eas. Vel ſecundum R.Dauid, In montibus vagari fecerunt eas. Illud etiã Michàh 2.4, quod

nes tuæ in bonum.i.ſi non ſoluero te à vinculis tuis,& occurrere fecero tibi in tẽpore afflictionis eorum, hoc eſt Iſraél,inimicũ:quia ipſe occurret tibi,vt habitet in terra,vel vt ambulet cũ illo,& ſit ibi in gloria &c. Aliud,מְשֹׁאֶרֶת,Cõſperſio, farina miſta cũ aqua.Exod.8.3, & in furnos tuos,וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ & in cõſperſiones tuas. Et ſic Tharghũ.Vel in piſtrina tua.i.in loca vbi pinſitur,& fit panis,à שְׁאֵרָה eſca.Deuter.28.5,benedictum caniſtrũ tuum,וּמִשְׁאַרְתֶּךָ & conſperſio tua. R.Selomóh,hoc loco ſcribit eſſe rem ſiccam quæ remanet in vaſe,& non fluit. R.Abrahã,locus vbi ponitur farina. Capitur pro ipſa conſperſione,aut farina ſubacta.Exod.12.34,& tulit &c.מִשְׁאֲרֹתָם conſperſiones ſuas.R.Abrahám in comment.ſcribit fuiſſe כְּלֵי עֵץ vaſa lignea.& ſic ſuprà Deuter.28.5. quia aſini eorum erant onuſti veſtibus, quas mutuo acceperãt ab AEgyptiis. Aliud,שְׁאֵר,quod eſt בָּשָׂר,Caro:& קָרוֹב,Propinquus ſecundum carnẽ. Leuit. 18.5, ad omnem שְׁאֵר propinquum carnis ſuæ non accedetis.Et 11,שְׁאֵר propinqua patris tui eſt. Leuit.21.2,ſed לִשְׁאֵרוֹ ſuper propinquo ſuo &c. Prouer.5.11,quum conſumpſeris carnem tuam, וּשְׁאֵרֶךָ & corpus tuũ. Pſal. 73. 26,defecit שְׁאֵרִי caro mea. Irm.51.34,rapina mea,וּשְׁאֵרִי & caro mea ſuper Babél. i. quæ mihi rapuit, & carnes eorum qui vulnerati ſunt in me, ſunt ſuper Babél. R. D.in cõmen. Aliud,שְׁאֵרָה,quod eſt מָזוֹן,Eſca,alimentum,cibus. Exod.21.10, ſi alteram acceperit ſibi, שְׁאֵרָה eſcã(alimentum)eius,&c.non diminuet.ſic Tharghũ, R.Selomóh, R.Abrahám,& R.Dauid. Aliud,שַׁאֲרָה, Caro,Propinqua.Leuit.18.17,שַׁאֲרָה caro(ſub.tua)ſunt. Vel,propinqua. Alia forma,שַׁאַר cũ camés.Ieſah.14. 22,& ſuccidã(perdã)in Babél,nomẽ וּשְׁאָר & propinquũ,

R.Ionáh & R. Iehudáh adducunt in hac radice, לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ יַחְלֹק restitui agros noſtros diuidet. i. quos ſperabamus reſtitui nobis,agros noſtros hoſtis diuidet. pro diuiſit ſibi:eſt ex radice שׁוּב,inquit R.D.in cõment.Et in lib.rad. in ipſa radice שׁוּב exponit,vt reddant agros noſtros nobis,quos diuiſerant ſibi. Et ſecundum R. Ioſeph eſt ex hac radice illud Ieſa. 66. 15, & ſicut turbo currus eius , לְהָשִׁיב בְּחֵמָה אַפּוֹ vt ſuccendat in ira furorẽ ſuum. Et eſt ſicut illud 1.Paralip.12.23,לְהַסֵּב עַל סָבָב: quia ſeri & chiric ſunt propinqua.

שָׁבָה Captiuum ducere. Irme.41.14, quem שָׁבָה captiuũ duxerat. 2. Reg.6.22,quos שָׁבִיתָ captiuos duxiſti. Ieſa.14.2,שׁבַיִם לְשִׁבְיֵיהֶם capientes eos qui ceperant eos. Vel,captiuos ducentes eos qui captiuos duxerant eos.Pſal.137.3,שׁוֹבֵינוּ qui captiuos duxerunt nos. Hobadiáh 11, In die שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ qua captiuum ducebant alieni exercitum eius. Iudic.5.12,וְשׁבְיֶךָ שְׁבֵה & captiuam duc captiuitatem tuam. Nume.21.1,וַיִּשְׁבְּ מִמֶּנּוּ שֶׁבִי & captiuam duxit ex eo captiuitatem. Et in nifhál,Gen.14.14,quòd נִשְׁבָּה captiuus ductus eſſet. Nomen,שִׁבְיָה,Captiuitas. 2.Paralip.28.5,שִׁבְיָה גְדוֹלָה captiui tatem magnã. Deut.21.11,בַּשִּׁבְיָה in captiuitate. Tóar fœmineum,Ieſah.52.2,שִׁבְיָה captiua filia Siión.Maſculeum eius שִׁבְיָ,Captiuus, inſtar עָנִי, cuius fœmineũ eſt עֲנִיָּה. Nomen,שִׁבְיָ,Captiuitas. Ieſah.49.24,שִׁבְיָ captiuitas iuſti. Ieſah.52.2, ſurge שִׁבְיָ captiuitas Ieruſaláim. ita R. Dauid in lib. rad. & in comment. Tharghum habet, תִּיבְיָ ſede , deducens à יָשַׁב ſedere, Et ſic R. Selomóh. R. Abrahám, Dixit,ſede: quia iacebat in puluere. Irme. 15.2, לַשִּׁבְיָ in captiuitatem, in captiuitatem. Alia forma,שִׁבְוֹת,Captiuitas. Irme.30.3,& con-

uertam אֶת־שְׁבוּת captiuitatem populi mei. Deuter.30. 3, & conuertet Dominus Deus אֶת־שְׁבוּתְךָ captiuitatem tuam.Irme.29.14,אֶת־שְׁבִיתְכֶם captiuitatem veſtrã.Scribitur cum י, & legitur cum ו, & ſic Thren.2.14, שְׁבוּתֵךְ, Et nomen lapidis pretioſi, Exod.28.19, שְׁבוֹ achates. Tharghum,טַרְקִיָּא,Harabice אל סבג.

שָׁבַח Laudare,Compeſcere,mitigare. In pihél, Eccleſi.8.15, וְשִׁבַּחְתִּי & laudabo. Pſal.147.12, שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת־יְהוָה lauda Ieruſaláim Dominum. Et 145.4, וְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ laudabit opera tua. Prouer.29.11,ſapiens in poſterum וְשַׁבְּחֶנָּה compeſcet (quieſcere faciet, mitigabit)illum. Pſal. 63.4, labia mea יְשַׁבְּחוּנְךָ laudabunt te. Et in hifhíl,Pſal.65.8,מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּין qui compeſcit ſonitũ mariũ. Et in hithpahál,Pſa.106.47 לְהִשְׁתַּבֵּחַ vt lauderis. Tóar,quod pro præſenti capitur,aut præterito,Eccle.4.2,וְשַׁבַּחְ אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים laudaui ego mortuos.

שֵׁבֶט Cũ quinque pũctis, Virga,baculus,ſceptrũ,Regnũ,dominiũ,Telum,Calamus,Tribus. Gen. 49.10, non remouebitur שֵׁבֶט ſceptrum de Iehudáh. i. dux,dominator,rex:ſic appellatus,quòd manu ſceptrũ aut virgã geſtare ſoleat. Tharghũ,שׁוּלְטַן dominiũ. poteſtas. Nũc.24.17,& ſurget שֵׁבֶט virga de Iſraél. Tharghũ, Et dominabitur CHRISTVS de Iſraél. R.Selomóh, Et ſurget virga.i.rex qui dominetur.Ieſah.10.4, væ Aſſúr שֵׁבֶט virga furoris mei. Tharghũ, Aſſúr שׁוּלְטַן poteſtas. R.D.in cõment.O Aſſúr virga furoris mei. Vocat ipſum vt veniat ad terram Iſraél vt prædetur:& vocat ipſum virgam,quia per ipſum corrigebat Iſraél.Deut. 18.1,omni שֵׁבֶט tribui(aut familiæ)Leui. Iudic.5.14,tenentes בְּשֵׁבֶט calamo ſcribæ.aut calamum ſcribæ. 2.Samu.18.14,& tulit tria שְׁבָטִים tela in manu ſua,& fixit

la in corde Abſalóm. Erant enim veluti lanceæ, ſed tenuiores, cum ferro in ſummitate, inquit R.D. in comment. Iehoſ.12.7, לְשִׁבְטֵי tribubus Iſraël. Pſalm. 105.37, בְּשִׁבְטָיו in tribubus eius.

שֶׁבֶךְ Denſare, Plectere. Vnde שֶׁבֶךְ, Denſitas. 2. Sem. 18.9, ſubter שׁוֹבֵךְ dēſitatē quercus. Et שְׁבָכָה, Retiaculū. 1. Reg. 7.17, שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה retiacula opere retis. Et 41, וְהַשְׂבָכוֹת & retiacula duo. Vide סֹבֶךְ.

שָׁבִיל Vnde שְׁבִיל, Semita. Pſal. 77.20, וְשְׁבִילְךָ & ſemita tua (vel ſemitæ tuæ) in aquis multis. Scribitur cum י, & legitur ſine י. Irme. 18.15, שְׁבִילֵי ſemitæ ſeculi. Inde שֶׁבֶל, quod eſt הֶרֶגֶל Pes: aut הַשּׁוֹק Crus, aut coxa. Ieſah. 47.2, diſcooperi שֶׁבֶל pedem. aut coxam. R. Selomóh, viam, aut coxam. R. Moſéh, pilum deſcendentem ſuper maxillas, ſic denominatū à שִׁבֹּלֶת alueo fluminis. Alibi non inuenitur, idcirco exponitur ſecundū locum ſuum, inquit R. Abrahám. In Midrás exponitur alueum fluminis. Et שִׁבֹּלֶת, Spica, Alueus fluminis, aut Inundatio aquarū, & locus per quem cum impetu defluūt aquæ. Idcirco ſcriptum eſt Iudic. 12.6, Dic quæſo שִׁבֹּלֶת. Et dixit, סִבֹּלֶת. eo quòd locus ipſe inundabat aquis: quia defluebant illic aquæ cū impetu, & prorabant illum ex re præſenti. Pſal. 69.15, ne inundet me שִׁבֹּלֶת alueus aquarum. Iiób 24..24, & ſicut ſummitas ſpicæ ſuccidentur. Gene. 41.5, שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת ſeptem ſpicæ aſcendebant. Et geminato ל, שַׁבְּלוּל, Limax. Pſal. 58.9, ſicut שַׁבְּלוּל limax quæ liquefit ibunt.

שֶׁבֶס Vnde שְׁבִיס, Veſtis facta opere תַּשְׁבֵּץ phrygionico, ſeu acu picto, plena oculis. vel eſt genus ornamenti. Ieſa. 3.18, וְהַשְּׁבִיסִים & veſtes phrygionicas ocultatas. Sunt qui exponunt vittas inſtar retis.

שֶׁבַע Fœmineū, Septem, ſepties, Multi, plures, Multoties. Gene. 5.7, שֶׁבַע שָׁנִים ſeptem annos. Ieſah. 4.1, & apprehēdent שֶׁבַע ſeptem mulieres virum vnū. i. multæ, ſecúdum R. Abrahám & R.D. in cōment. Pſal. 119.164, שֶׁבַע ſepties (.i. multoties) in die laudaui te. R. Abrahám & R.D. Et ſic Prouer. 24.16, שֶׁבַע ſepties (.i. multoties) cadet iuſtus. Maſculeū, שִׁבְעָה, Septem, ſeptimus, Septenus, Septies. Geneſ. 7.2, capies tibi שִׁבְעָה שִׁבְעָה ſeptena, ſeptena. 1. Sem. 2.5, ſterilis peperit שִׁבְעָה ſeptem. i. multos, inquit R.D. in cōment. Geneſ. 7.11, בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם ſeptimodecimo die menſis. Zechar. 3.9, ſuper lapidem vnum שִׁבְעָה עֵינָיִם ſeptem oculi. i. multi oculi, hoc eſt cuſtodiæ multæ. Et cum נ redundante, Iiób 42.13, שִׁבְעָנָה בָנִים ſeptem filii. Eſt & שִׁבְעַת, Vnde illud 2. Semu. 21.9, & ceciderunt שִׁבְעָתָם ſeptem ipſi pariter. Non enim poteſt eſſe à שִׁבְעָה, quia eſſet שִׁבְעָתָם, ſicut à שִׁפְחָה fit שִׁפְחָתָם, inquit R.D. in Michlól. Et ſcribitur cum י, & legitur ſine י, שִׁבְעָתָם. Tóar, שְׁבִיעִי, Septimus. Geneſ. 2.2, die הַשְּׁבִיעִי ſeptima. Iudic. 14.15, & fuit, die הַשְּׁבִיעִי ſeptima, dixerunt ad vxorē Simſón &c. Non dicit, die ſeptima conuiuii, ſed die ſabbati, quæ erat quarta dierum conuiuii. Et dixit verſu 17, Et fleuit ſuper eum ſeptem diebus. i. vſque ad finem ſeptem dierum. 1. Paralip. 2.15, Dauid הַשְּׁבִיעִי ſeptimus. Non eſt ſicut הַשְּׁמִינִי octauus, vt ſcripſit R. Ionáh: quanuis in enumerando, Semuél dixerit (1. Semu. 16.10,) Et tranſire fecit Iſái ſeptem filios ſuos ante Semuél. Et dixit Semuél ad Iſai, Non elegit Dominus iſtos &c. ex quibus videtur quòd Iſái ſeptem habebat filios præter Dauid. Potuit enim habere alium filium ex altera vxore, ſed fratres Dauid ex matre eius, non erāt niſi ſeptē ipſo com

Universidad de Deusto Biblioteca

putato. Fœmineũ, Exod.21.2, וּבַשְּׁבִעִת & ſeptimo. ſub. anno. Caret י. Et 23.11, וְהַשְּׁבִיעִת & ſeptimo. Duale, Prou. 6.29, & inuentus reddet שִׁבְעָתַיִם ſeptuplum. Si furatus fuerit bouem & pecus, reddet ſeptem præter capitale. acſi dicat, Reddet duplum: & ſi fuerit pauper, omnem ſubſtantiam domus ſuæ dabit, & liberabitur: Sed adulter perdit animã ſuam, & non eruet ſe ſubſtantia ſua. R. Abrahám in cõment. exponit, ſepties tantum. Et ſic 2.Sem.12.6, & agnam reddet אַרְבַּעְתַּיִם quadruplam, ſecundum illud, Et quatuor pecudes pro pecude. R. Leui in cõment. Et ſeptuplum. i. pro vno ſeptem. Et eſt ſenſus, Si inuentus fuerit fur in domo patroni rei furatæ, vt dimittat eum componet, & conueniet cũ illo quòd dabit pro vno ſeptem, & totam ſubſtantiã domus ſuæ. Gen.4.15, omnis qui occiderit Cáin, שִׁבְעָתַיִם ſeptuplum vindicabitur. i. vltiones multas capient de illo qui occiderit eum, & non præciſe tantũ ſeptuplum. ſic enim mos eſt Scripturæ vt numerus determinatus capiatur pro indeterminato. R. Selomóh exponit, Nolo vlciſci de Cáin, niſi in fine ſeptem generationũ: ego vlciſcẽdo vlciſcar de illo: quia ſtabit Lémech de filiis filiorũ ei', & occîdet eũ. Et finis Scripturæ eſt vt dicat, שִׁבְעָתַיִם vindicabitur. Et eſt vltio Hébel de Cáin: in quo docet nos, principium Scripturæ eſſe ſermonem increpatorium, ne eſſet creatura quæ illum læderet. Et eſt ſicut illud 2. Semu.5.8, Omnis qui percuſſerit Iebuſæum, & tetigerit fiſtulam &c. vbi non expoſuit quid faceret illi, ſed Scriptura innuit quòd faceret illum ducem, quanuis Scriptura ſit abbreuiata: vt in lib. Paralip. expoſuit, dicendo, Erit dux, & princeps. Tharghum, Omnis qui occiderit Cáin, ſeptima generatione vindicabitur (fiet vl

tio) de illo. Idem R. Abrahám, Vſque ad ſeptimã generatione: quia hæc dictio nõ ſignificat quatuordecim. Et teſtis eſt illud Ieſa.30.26, Et erit lux lunæ ſicut lux ſolis, & lux ſolis erit שִׁבְעָתַיִם ſepties (clarior.) quod mox exponit dicẽs, ſicut lux ſeptẽ dierũ. Vindicabitur. i. capietur vltio eius. Dominus enim prolongauit irã ſuam cõtra Cáin vſque ad ſeptẽ generationes. Et ne mireris eũ vixiſſe vſque ad hos annos. nam Seth eius frater vixit cũ Nóach annos multos. Eſt etiam rectum quòd vocauerit ſemen Cáin nomine patris ſui, ſicut Iſraél. Plurale, שִׁבְעִים, Septuaginta, eſt cõmunis generis. Gene.5.12, Et vixit Chenán שִׁבְעִים שָׁנָה ſeptuaginta annos. Alia forma, שָׁבוּעַ, Hebdomada. Dani.9.27, שָׁבוּעַ אֶחָד hebdomada vna. Gene.29.27, comple שְׁבַע זֹאת hebdomadam huius. Dani.9.24, שָׁבְעִים hebdomadæ ſeptuaginta. Fœmineum, Deut.16.9, ſeptem שָׁבֻעוֹת hebdomadas. Et 16, & in ſolẽnitate הַשָּׁבֻעוֹת hebdomadarũ. Et ש cum ſeuá, Irme. 5.24, שָׁבֻעוֹת hebdomadas præceptorũ meſſis cuſtodiet nobis. ne ſcilicet pluat: quia in diebus meſſis non eſt tempus pluuiæ. Sunt qui exponunt, iuramẽta meſſis, id eſt illud quod dixit Gene.8.22, Adhuc omnibus diebus terræ, ſementis & meſſis, & frigus & æſtus, & æſtas & hyems, & dies & nox non ceſſabunt. Iechez. 45.21, ſolennitas שִׁבְעוֹת יָמִים hebdomadæ dierum, infermentata comedentur. quod eſt ſicut ſolennitas שִׁבְעַת יָמִים ſeptem dierũ: quia non eſt ſolennitas infermẽtatorum niſi ſeptem dierũ: non fuerũt, neque futuri ſunt, inquit R. D. in lib. rad. & cõment. Eſt enim cholem ſicut pathách: & ſic habet Tharghum, ſeptem dierum. & ſic eodẽ capite, 7, לְעַמּוֹת pro לְעֻמַּת. Num.28.26, בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם in hebdomadis veſtris. Inde verbum in nifhál, Ge-

nesa.24.7,& qui נִשְׁבַּע־לִי iurauit mihi. Irme.4.2, וְנִשְׁבַּעְתָּ & iurabis. Zechar.5.3, הַנִּשְׁבָּע iurans. Irme.7.9, וְהִשָּׁבֵעַ & iurando mendaciter. Gene.21.23, הִשָּׁבְעָה לִּי iura mihi. Iesah.65.16, יִשָּׁבַע iurabit per Deum. Et in hifhíl, Exod. 13.19, הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי adiurãdo adiurauit filios Israél &c. Cãt.5.9, quia sic הִשְׁבַּעְתָּנוּ adiurasti nos. ponitur pro הִשְׁבַּעְתָּנוּ, inquit R.D.in Michlól. Prima enim & secunda persona præteriti cum pronomine æquãtur. 1.Reg. 22.16, מַשְׁבִּיעֲךָ adiuro te.1.Semu.14.27, בְּהַשְׁבִּיעַ quum adiurauit.Gene.24.3, וַאֲשַׁבִּיעֲךָ & adiurabo te. Tóar, שָׁבוּעַ. quanquam sunt qui putant esse participium ex cal: sed prius est rectum, quia nõ inuenitur verbũ istud in cal. Iechez.21.23, שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת iurati iuramentorũ. aut, iurantes iuramenta. Et est simile illi שְׁכוּנִי, de quo in שָׁכַן.

Nomen, שְׁבוּעָה, Iuramentum, iusiurandum. Nume. 5.21, וְלִשְׁבֻעָה & in iusiurandum. Zecha.8.17, וּשְׁבֻעַת שֶׁקֶר & iuramentum mẽdacii. Chabbac.3.9, שְׁבֻעוֹת iuramenta tribuum. i. quæ iurasti tribubus. Idem R. Selomóh in cõment. Et sunt qui exponunt, iuramenta fulgurum, quòd fulgura sint veluti sagittæ, & virgæ, aut baculi: acsi dicat, Iurauerunt stabilire sermonem tuum. Et est expositio R. Abrahám in comment. Iuramenta fulgurum, acsi fulgura (quæ sunt vt sagittæ) iurassent stabilire sermonem tuum.

שָׂבַע Cum puncto in sinistro cornu, Saturare, satiare, explere. Deut.31.20, Et comedet, וְשָׂבַע & saturabitur. saturabit se. Chab.2.16, שָׂבַעְתָּ קָלוֹן saturus fui sti ignominia. Iesah.9.20, Et non שָׂבֵעוּ saturi fuerunt. Exod.16.8, לִשְׂבֹּעַ vt saturi sitis. Prouer.20.13, שְׂבַע־לָחֶם satia te pane. Psal.17.15, אֶשְׂבְּעָה satiabor &c. Eccles.5.9, nõ יִשְׂבַּע כֶּסֶף saturabitur argento. Est breue præter normã.

Prou.25.17, Ne forte יִשְׂבָּעֲךָ satur sit tui, & odio habeat te. Et 1.31, suisque consiliis יִשְׂבְּעוּ saturabuntur. Et 27.20, non תִּשְׂבַּעְנָה saturabuntur. ב cum pathách præter normam. Et in pihél, Psa.90.14, שַׂבְּעֵנוּ satura nos. Ieche. 7.19, נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבֵּעוּ animã suam non saturabunt. Et in hifhíl, Psal.107.9, הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה satiauit animam inanem. Thren.3.14, הִשְׂבִּיעֵנִי saturauit me amaritudinibus. Psal.145.16, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן & saturas omnem bestiã beneplacito. Iiób 38.27, לְהַשְׂבִּיעַ שׁוֹאָה vt satiet solitudinem. Psal.91.15, Longitudine dierũ אַשְׂבִּיעֵהוּ saturabo eum. Tóar, שָׂבֵעַ, Saturus. Gene.25.8, Senex, וְשָׂבֵעַ & saturus. scilicet diebus. Iiób 10.15, שְׂבַע קָלוֹן saturus ignominia. 1.Semu.2.5, שְׂבֵעִים saturi. Prouerb.27.7, Anima שְׂבֵעָה saturata. Nomen, שְׂבָעָה, Saturitas. Ieche.16.49, שִׂבְעַת־לֶחֶם saturitas panis. Alia forma, שָׂבָע, Saturitas, Abundantia, Copia. Gene.41.29, septem anni veniunt שָׂבַע גָּדוֹל saturitatis (aut abundantiæ) magnæ. Prouerb. 3.10, Et implebuntur horrea tua שָׂבָע saturitate. Alia forma, Psal.16.11. שָׂבַע saturitas lætitiarum. Deuter.23. 24, שָׂבְעֶךָ ad saturitatem tuam. Alia item, Iesa.56.11, Ignorauerunt שָׂבְעָה saturitatem. Iechez.16. 28, absque שָׂבְעָתֵךְ saturitate tua.

שָׂבָץ In pihél, Facere opere phrygionico aliquid, intertextis velut ocellis, secundũ R. Sahadiáh. R. Selo. deducit verbũ à מִשְׂבְּצוֹת sedibus, siue palis annuli. Exo.28.39, וְשִׂבַּצְתָּ תַּכְתֶּנֶת שֵׁשׁ & ocellabis tunicã byssi. R. Selomóh in cõment. exponit, Et facies (pro fac) tunicã מִשְׂבְּצוֹת מִשְׂבְּצוֹת palas palas. i. plenam palis, aut sedibus prædictis annuli. R. Sahadiáh, תְּעַיֵּן ocellabis. Secundũ R. Abrahám in cõment. erat instar figuræ monetæ quadratæ factæ in medio circuli. Et 20, מִשְׂבָּצִים intertexti

auro erunt in plenitudinibus ſuis. Tharghum, מְרַמְצָן inclusi auro &c. Exponit R.Selomóh, Erunt ordines in plenitudinibus ſuis circundati palis aureis ſecundū profunditatem menſuræ, vt impleantur ſecundum craſſitiē lapidis. Et hoc eſt, in plenitudinibus ſuis .i.ſecundum menſurā plenitudinis craſſitiei lapidum, erit profunditas palarū, neque plus, neque minus. Et 11,circūdatos מְשֻׁבְּצוֹת palis aureis facies eos. quia faciebat artifex ſedem lapidis in auro (inquit R. Selomóh in cōment.)inſtar foueæ ad menſurā lapidis. Et à profunditate in ſedibus,inueniebantur ſedes circundantes lapidē in circuitu: & coniungebat ſedes in ephód. Pſa.45.14, מְמֻשְׁבְּצוֹת palis aureis induta.i.lapidibus pretioſis, vt ſit continens pro contento, per metonymiā. Poteſt etiā exponi, veſtibus ocellatis. Exo.28.4, & palliū וּכְתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ & tunicā ocellatā. Nomē, שֶׁבֶץ, Anguſtia, Tremor, Tunica phrygionica. 2.Semu.1.9, tenuit me הַשֶּׁבֶץ anguſtia. R. Ionáh, conſideratio: quòd circundarent cū prælatores, & ab illis nō poſſet euadere. Sút qui exponūt, iniquitas(.i.pœna iniquitatis) הַשֶּׁבֶץ, id eſt ſacerdotum Domini, quos interfecerat, qui vtebantur הַשֶּׁבֶץ tunica ocellata. Et ita exponitur in Midrás. R.D. in cōm. eſt genus infirmitatis quæ forte accidit homini ob venenum percuſſionis gladii. Quidā exponūt equitem indutū תַּשְׁבֵּץ tunica ocellata: pro, tenent me equites induti tunica ocellata. Dictū eſt enim paulo ſuprà, Et ecce currus, & equites appropinquabant illi. R. Leui in comment. quia retinet me veſtis qua indutus ſum, nę gladius ſuper quē incúbo, poſſit me trāſuerberare.

שָׁבַר Frangere, Confringere, Cōterere, Emere, Statuere. Ieſah.14.5, שָׁבַר יְהוָה מַטֵּה contriuit Domi

nus virgam impiorū. Irme.28.13, שָׁבַרְתָּ confregiſti. ב cū pathách præter normam. Irme.49.35, שָׁבַר אֶת־קֶשֶׁת contero arcum. Gene.47.14, pro alimento quod ipſi שֹׁבְרִים emebant. Pſal.147.3, qui ſanat לִשְׁבוּרֵי לֵב contritos corde. Geneſ.19.8, לִשְׁבֹּר הַדֶּלֶת vt frangerent oſtium. Et 41.57, לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף vt emerent à Ioſéph. Et ſic אֶל eſt loco מִן. Vel ſeries eſt, Et omnis terra venerunt in AEgyptū vt emerent, ad Ioſéph. i. venerunt ad Ioſeph, vt emerent. Vtroque modo exponit R.D. in lib.ra. Priori, R. Selomóh: altero R. Abrahám in comment. & ſic eſt hypallage. Pſal.10.15, שְׁבֹר contere. Ieſah.55.1, שִׁבְרוּ emite. Irm.28.4, אֶשְׁבֹּר אֶת־עֹל conteram iugū. Iiób 38.10, וָאֶשְׁבֹּר & ſtatui illi decretum meū vt non trāſgrediatur illud. Acſi dicat, Et pepigi cum illo pactū, & ſtatui &c. & dicitur שָׁבַר in hac ſignificatione pacti, vt בְּרִית in ſignificatione בְּרִית fœderis. R. Abrahám, Cōtriui vim eius præcepto meo. R. Leui vt R.D. Pſal.104.11, יְשַׁבְּרוּ conteret (frangent) onagri ſitim ſuam. Exod.12.46, Et os non תְּשַׁבְּרוּ־בוֹ confringetis in eo. aut, ex eo, ב pro מִן. Et in niſhál, Ieſah.14.29, נִשְׁבַּר fracta eſt virga. Iechez.6.9, נִשְׁבַּרְתִּי אֶת־לִבָּם cōtritus ſum propter cor eorū fornicās. Non eſt verbū actiuum tranſitiuū, ſed intranſitiuū, aut paſſiuum, ſecundū R.D. Vnde in cōmen. exponit, Contritus ſum à corde illorum fornicāte, iuxta illud Geneſ.6.6, Et doluit in corde ſuo. 1.Reg.22.49, נִשְׁבְּרָה contritæ ſunt naues. Scribitur cū ה, & legitur ſine ה. Poteſt enim legi נִשְׁבָּרָה fracta eſt naues. i. vnaquæque è nauibus. forſan enim nō fuerūt fractæ vno itinere, ſed fracta eſt vnaquæque ſeorſum. Tharghū, fractæ ſunt. Pſa.34.21, Vnum ex his non נִשְׁבָּרָה fractum eſt. Eſt præteritum, quia eſt longū: ſed Pſal.51.19, Spiritus נִשְׁבָּרָה con-

tritus:eſt participiũ,quia eſt breue.Zecha.11.16,וְהַנִּשְׁבֶּרֶת & confractam non ſanabit. Ieſaı. 61. 1, Vt alligarem לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב contritos corde.Ionáh 1.4, Et nauis putabat לְהִשָּׁבֵר frangi .i. nautæ putabant nauem frangi. ſicut Gene.41.56,Et omnis terra venit in AEgyptum.i. homines terræ,vt habes in Macór cal. Leuit. 6.28, Et vas &c.יִשָּׁבֵר conteretur. Pſal.34.15,Et arcus eorum תִּשָּׁבַרְנָה conterentur.ב cũ pathách præter normam:& ſic verſu 17,תִּשָּׁבַרְנָה confringentur. Et in pihél, Exo.9.25,וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר & omnem arborẽ agri cõtriuit. 1.Reg. 19.11,וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים & conterens petras.Exod.23.24, תְּשַׁבֵּר & confrigendo confringes. Et in hifhíl,Proue. 11.26,Et benedictio capiti מַשְׁבִּיר vendentis.Ieſaı.66.9, Nónne ego אַשְׁבִּיר adducam(ſub.mulierem) ad matricem,& parere faciã? fit verbum à מַשְׁבֵּר Vulua. Hamós 8.6, Et quiſquilias frumenti נַשְׁבִּיר vendemus. Et in hofhál, Irme.8.21, הָשְׁבַּרְתִּי contritus ſum. aut conteri iuſſus ſum. Nomen,שֶׁבֶר cum quinque punctis. Hamós 6.6,Super שֶׁבֶר contritione Ioſéph. Prouer. 17.19, quærit שֶׁבֶר contritionem. Et cũ ſex punctis,Gene.42, 1,quòd eſſet שֶׁבֶר eſca in AEgypto.Thren.4.10,בְּשֶׁבֶר in contritione.Et 3.47,וְהַשֶּׁבֶר & contritio. Gene.44.2, Et argentum שִׁבְרוֹ eſcæ ſuæ.Iudic.7.15,Quũ audiſſet narrationem ſomnii וְאֶת־שִׁבְרוֹ & interpretationem eius. Iehoſ.7.5,vſque ad הַשְּׁבָרִים Sebarim.i.contritiones.No men eſt loci,ſic appellati,quòd ibi fuerint cõtriti.Iiob 41.16,מְשָׁבָרִים cõtritionibus purgabuntur.i.pauore cõtritionũ eius remouebitur peccatũ illorum. Alia forma,Irm.17.18,Et duplici שִׁבָּרוֹן contritione cõtere eos. Et Vulua ſeu Matrix appellatur מַשְׁבֵּר,propter fractu ram mulieris,& dolores eius. 2. Reg.19.3, Quia vene-

runt filii vſque ad מַשְׁבֵּר vuluam. Et per tranſlationem dicuntur Fluctus maris מְשָׁבָרִים,eo quòd ſeſe conterant,quibus & dolores comparantur. Ionáh 2.4, Omnes מִשְׁבָּרֶיךָ contritiones tuæ,(quod exponens ait,)& fluctus tui ſuper me tranſierunt.Dum confringuntur fluctus maris illo æſtuante,& irato,dicũtur מְשָׁבָרִים,inquit R.D.in lib.rad.& comment. Et per tranſlationẽ, 2.Semu.22.5,Quoniam circundederunt me מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת fluctus mortis.i.dolores:& ita eſt Pſal.18.5, Circundederunt me חֶבְלֵי־מָוֶת dolores mortis.

שָׁבַר Cum puncto in ſiniſtro cornu, Expectare, ſperare, Putare,opinari,arbitrari,Cogitare,conſiderare. Nechem.2. 15, Et eram שֹׁבֵר בַּחוֹמָה conſiderans murũ. Vnde & apud Hebræos,Conſideratio,& opinio dicitur שִׂבְרָא aut סִבְרָא. Et in pihél, Pſal.119.166,שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ expectaui ſalutem tuã Domine. Eſtér 9.1,in die qua שִׂבְּרוּ arbitrabantur.putabant,opinabantur. R.Abrahám,expectabant, ſperabant. Ieſa.38.17,Non שִׂבְּרוּ אֵלֶיךָ te expectabunt. Pſal.145.15, Oculi omnium וְשַׂבֶּרוּ te expectant.in te ſperant. Nomẽ,שֶׂבֶר,Expectatio,ſpes. Pſal.146.5,שִׂבְרוֹ ſpes eius.

שָׁבַת Ceſſare,deſinere,quieſcere.Gene.2.3, Quia in ipſo שָׁבַת ceſſauit ab omni opere ſuo. Vel requieuit.& ita habet Tharghum,נְחַ.Ieſaı.14.5,שָׁבַת ceſſauit exactor.Hoſe.7.4, יִשְׁבֹּת ceſſabit à ciuitate.i. eſſe ciuitas.Gene.8.22,Et dies,& nox non יִשְׁבֹּתוּ ceſſabunt.

Et in nifhál, Ieſaı.17.3,וְנִשְׁבַּת & ceſſabit munitio ab Ephráim. Et in hifhíl,Pſal.119.119,סִיגִים הִשְׁבַּתָּ(vt)ſcorias ceſſare feciſti omnes impios terræ. In סִיגִים deficit ſimilitudinis,inquit R.Abrahám. Ieſaı.13.11, וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן זֵדִים & ceſſare faciam ſuperbiam ſuperborũ. Irme.

Universidad de Deusto Biblioteca

16.9,מַשְׁבִּית ceſſare facio.Pſal.8.3, לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב vt ceſſare facias inimicũ.Ieſah.30.11,הַשְׁבִּיתוּ ceſſare facite.2.Reg. 23.11,וַיַּשְׁבֵּת & ceſſare faciet equos. Nomen,שַׁבָּת, Sabbatum, Requies,ceſſatio,hebdomada.inuenitur vtroque genere.Leu.25.6,וְהָיְתָה שַׁבַּת & erit ſabbatum(.i.requies)terræ. Ieſah.56.2, Cuſtodiens מֵחַלְּלוֹ שַׁבָּת ſabbatũ ne polluat illud.Leu.23.15,שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת ſeptem ſabbata.i. hebdomadas dierũ. Alia forma,Exo.16.23,שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ requies ſabbati ſancti. Alia item, cũ ſex punctis, Prouerb.20.3, שֶׁבֶת quies à lite.Exo.21.19,Tantum שִׁבְתּוֹ ceſſationem eius dabit. Alia præterea. Ieſa.30.7,fortitudo eorũ שֶׁבֶת ceſſatio. Alia poſtremo,מְשֻׁבָּת.Thre. 1.7,Deriſerunt מְשַׁבַּתֶּיהָ ceſſationes(requies)eius.

שָׁגַג Ignorare,aut ignoranter errare.Leuit.5.18,Supro ignorantia ſua qua ignorauit, hoc eſt pro peccato ſuæ ignorãtiæ. Pſal.119.67, Antequã humilier ego שָׁגֵג erro. aut ignoranter pecco. Nume. 15. 24, factum eſt לִשְׁגָגָה per errorẽ. Alia forma,Iiób 19.4,Mecum morabitur מְשׁוּגָתִי error meus.aut ignorantia mea.Et hanách eſt loco literæ geminandæ.

שָׁגָא In hifhíl, Multiplicare, augere,magnificare. Iiób 12.23,מַשְׁגִּיא לַגּוֹיִם multiplicat gentes.Et 36. 26,Deus שַׁגִּיא magnus. habet pũctũ in ſiniſtro cornu.

שָׂגַב Eſt רָמַם, Exaltare, eleuare, Effugere. Iiób 5.11, שְׂגָבוּ יֶשַׁע exaltati ſunt ad ſalutem.Deuter.2.37, adeo vt non fuerit ciuitas quæ שְׂגָבָה effugerit à nobis. Et in nifhál, Ieſah.12.4, נִשְׂגָּב exaltatum eſt nomen eius.Et 26.5,Ciuitatẽ נִשְׂגָּבָה exaltatam humiliauit. Et in pihél,Pſal.91.13,אֲשַׂגְּבֵהוּ exaltabo illũ. Ieſa.9.11, וַיְשַׂגֵּב יְהוָה אֶת צָרֵי רְצִין & exaltabit Dominus hoſtes Reſin. Et in hifhíl,Iiób 36.22,Ecce Deus יַשְׂגִּיב exaltabit.aut exal

tare faciet.i.eruet.R.Abra.exaltabit,ſub.te. Et in puhál, Prou.29.25,יְשֻׂגָּב exaltabitur. Nomẽ,מִשְׂגָּב, Exaltatio,eleuatio,Refugium.i.locus eleuatus.Ieſah.25.12, מִשְׂגַּב eleuationem murorũ.Pſal.9.10,Et erit Dominus מִשְׂגָּב exaltatio.Et 46.8,מִשְׂגָּב לָנוּ exaltatio nobis Deus. Irme.48.1, Pudore ſuffuſa eſt quæ eſt in הַמִּשְׂגָּב exaltatione.i.quæ ſita eſt in excelſo.locutio abbreuiata:nam verbũ eſt fœmineum,& nomen maſculeũ:idcirco non bene cohærent niſi aliquid ſubaudiatur. Vel dic quòd eſt nomen vrbis ſecundum R.D. in cõment.i. ciuitas Miſgáb.Pſal.94.22,Et fuit mihi Dominus לְמִשְׂגָּב in refugium.aut exaltationem.

שָׁגָה Errare,Ignorare, & per ignorantiam peccare. Iiób 6.24,וּמֶה שָּׁגִיתִי & in quo errauerim intelligere facite me.Ieche.45.20,A viro שׁוֹגֶה errante.Pſal. 119.118,Calcaſti omnes שׁוֹגִים errantes ab inſtitutis tuis. Prouerb.19.27,לִשְׁגוֹת vt erres ab eloquiis ſcientiæ.Et 5. 19,Et in amore eius תִּשְׁגֶּה errabis(aut erres)iugiter. Alii,delectes te.R.Himmanuél in Pſal.7,delecteris,iocũ deris,complaceas.Et 20,& vt quid תִּשְׁגֶּה errabis (pro erras)in alienã? R.Moſeh,(& ante illum R. Abrahám in cõm.)exponit,In amore eius errabis iugiter.acſi dicat, Reputes te tanquã errantẽ,ſi iugiter in illius amore occupaueris. Nimia enim occupatio in illius amore remouet hominem à Diuino cultu:& quanto magis in amore alienæ? R.Ionáh exponit, Et in amore illius delecteris,aut occupes te.Iechez.34.6,יִשְׁגּוּ errabunt oues meæ. Et in hifhíl,Deuter.27.18,Maledictus מַשְׁגֶּה עִוֵּר qui errare facit cæcũ in via.Iiób 12.16,errans, & errare faciens. Nomen,cum א vice ה, Pſalm.19.13, שְׁגִיאוֹת errores(ignorantias)quis intelliget?

ma,Gene.43.12,Si forte מִשְׁגֶּה הוּא error eſſet. Alia ité, Pſal.7.1,שִׁגָּיוֹן Sighaión Dauidi, quod cecinit Domino &c.R.D.in commen.שִׁגָּיוֹן eſt ſpecies תְּהִלָּה pſalmodiæ. Tharghũ, Interpretatio legis Dauidi &c. Menachém (inquit R.Selomóh)dixit eſſe nomen cantus,ſic appel lati ab inſtrumẽto quo canebatur.Doctores Hebræorũ deducũt à שָׁגָה errare:quia ſcilicet errauit,dicés canticũ ſuper ruina Saúl,Locutus eſt autẽ Dauid &c.2.Sem.22. 2.Sed quantũ attinet ad ſenſum Pſalmi,loquitur de occupationibus gentiũ,dicẽs,Dominus iudicat populos. Vnde שִׁגָּיוֹן eſt occupatio,aut ſtudiũ:& loquitur de ſtudio Iſbibenób qui venit aduerſus illũ. Vel, ſuper erro re:quia dixit Domino quòd traderet eum Saúl in manu inimici : aut quia abſcidit pallii illius extremitaté. R.Abrahám in cõmen.Sunt qui exponunt delectatio, vt ſuprà Prou.5.19.Alii exponunt,error.Et rectú eſt in oculis meis vt ſit, ſuper genus carminis, cuius principiũ eſt שִׁגָּיוֹן. R.Himma.in cõm.Radix שִׁגָּיוֹן eſt à שָׁגָה ſicut הֲגִיוֹן à הָגָה,& כְּלִיוֹן à כָּלָה:& eſt lætitia,iucunditas,cõplacentia,vt ſuprà Prouer.5.19,Dicitur ergo שִׁגָּיוֹן,quia pſalmus iſte erat illi delectabilis, & iucundus, & plenus lætitia.Eodem modo exponit R.Ionáh.Sic etiam exponunt illud Chab.3. 1, Oratio Chabbacúc prophetæ ſuper שְׁגִינוֹת,quãquam hoc eſt plurale,& fœmineũ.

שָׁגָה Cum puncto in ſiniſtro cornu,eſt שָׁגָא,Multiplicare,augere, creſcere. Iiób 8.7, וְשָׁגָה creſcet (multiplicabitur)valde.Et cum א vice ה,Iiób 8.11, יִשְׁגֶּא creſcet pratum abſque aqua? Et in hifhíl, Pſal.73.12, הִשְׁגּוּ multiplicauerũt diuitias. Et verbũ geminatũ in pihél, Ieſa.17.11,In die plãtationis tuæ תְּשַׁגְשְׁגִי creſces.multiplicaberis.ſic R.D.in cõm.& lib.rad.Vel ſe-

cúdũ R.Abrahám,trãſitiue,creſcere facies eã.ſub.cito. R.Selo.Iucúdaberis in abominationibusAEgyptiorũ.

שָׁגַח Aſpicere,reſpicere cum conſideratione. Inuenitur ſolum in hifhíl,Pſal.33.14,הִשְׁגִּיחַ reſpexit ſuper omnes &c.Cant.2.9,מַשְׁגִּיחַ reſpiciens è feneſtris.

שָׁגַל Coire,rem habere. Vnde ab actu coniugii,vocatur שִׁגְלָה,Coniunx. Pſal. 45.10, Stetit שִׁגְלָה coniunx ad dexteram tuã. Et verbum in cal. Deuter.28. 30,Vxorem deſponſabis,& vir alius יִשְׁגָּלֶנָּה rem habebit cum illa.In margine ſcribitur יִשְׁכָּבֶנָּה dormiet. Et in nifhál,Ieſa.13.16,Et vxores eorum תִּשְׁגַּלְנָה ſubigentur.

Et in puhál,Irm.3.2,Vbi non שֻׁגְּלָה ſubagitata fuiſti?

שָׁגַע In pihél,Inſanire, aut inſanũ eſſe præ ſe ferre. Deuter.28.34,Et eris מְשֻׁגָּע ſtupefactus à viſione oculorũ tuorum.Irme.29.26,omni viro מְשֻׁגָּע furioſo.inſano effecto,ſtupefacto. Et in hithpahál,1.Sem. 21.14,virum מִשְׁתַּגֵּעַ inſanientẽ.Et 15,לְהִשְׁתַּגֵּעַ vt inſaniat coram me. Nomen,שִׁגָּעוֹן,Inſania,dementia, amentia,furor. Deuter. 28.28, percutiat te Dominus בְּשִׁגָּעוֹן inſania.2.Reg.9.20,Quia בְּשִׁגָּעוֹן inſane graditur.

שָׁגַר Vnde שְׁגַר.Et in regimine,שְׁגַר. vel abſolutum eſt שָׁגָר vt רֶבֶר,Primitiuũ,Primogenitũ, Emiſſio, Abortiuus fœtus. Deuter. 7. 13, שְׁגַר אֲלָפֶיךָ primitiuum boum tuorum.vel emiſſio.i.quod primo emittitur,& eiicitur.i.primogenitum.Exo.13.12, וְכָל־פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה & omnem apertionẽ,emiſſionem animalis.i. Et quicquid primo aperit vuluã.R.Selomóh שֶׁגֶר exponit נֵפֶל abortiuũ quod emittit mater ſua non in ſuo tempore. Nam de primogenito quod ſuo tempore emittitur,iam dixerat,Et omnẽ פֶּטֶר רֶחֶם apertionem vuluæ.i. primogenitũ.Sed ſuprà Deute.7,accipitur pro primo-

futurũ. Et in puhál, Iesah.15.1, Nocte שֻׁדַּד vastatus est Har.Irm.4.20, שֻׁדְּדָה vastata est omnis terra. Et ש cũ camés chatéph, ait R.D. in li.ra. & cõm. Nachũ 3.7, שֻׁדְּדָה vastata est. Et in hofhál, Hos.10.15, Et omnes munitiones tuæ יוּשַּׁד vastabitur, pro vastabũtur. Vel, omnes munitiones, pro quælibet munitionũ. Et est cũ ו, & daghés. Substantiuũ, & tóar eadem forma, cum chólem instar חֹם à חָמַם, & sic שֹׁד, Vastatio, perditio, direptio, præda, & Vastator. Iesa.16.4, Consumptus est שֹׁד vastator. Hose.7.13, שֹׁד vastitas eis. Iiób 5.21, מִשֹּׁד à vastitate. Significat & Mammillam, Mammã, Vber. Iesa.60.16, וְשֹׁד & mammillam regum suges. Aut intransitiue, Et mammilla regũ lactaberis.i. deliciis. Idẽ R. Abrahám exponẽs שֹׁד vbere. species enim nominũ variantur. Idẽ R. Selomóh. Iiób 24.9, rapient מִשֹּׁד ab vbere pupillũ.i. ab vbere matris suæ. aut ab vbere.i. à sua delectatione. Potest exponi secundũ priorẽ significantiam, à præda. i. propter multitudinem prædæ quã faciunt, etiam pupillũ rapient, inquit R.D. in lib.rad. & R. Leui. Vel secundum R. Ioséph, Rapient à præda.i. vt nullus possit eũ amplius prædari, quum ipsi rapuerint illi omnia. Tharghũ, à præda. לְשַׁד, & לְשַׁדִּי vide in לָשַׁד. quanquam R. Iehudáh adduxerit illa in hac radice. Et bonũ est vt sint ex hac radice secundũ significantiam שֹׁד vber &c.

Aliud, שַׁדַּי, Omnipotens, Fortis, Victor. Et י est loco literæ geminandæ, hoc est alterius ד. Et est tóar, & dicitur tam de Deo quàm de aliis, secundũ Hannaghíd. Gene.17.1, Ego Deus שַׁדַּי omnipotens. Iiób 22.25, Erítque שַׁדַּי Omnipotens munitio (vel fortitudo) tua. aut aurum tuũ. Hannaghíd exponit, Erítque forte aurum tuũ, sicut dixit, Et argẽtum fortitudines tibi. R. Ionáh,

genito quod suo tempore emittitur. Secundum R. Abrahám, שֶׁגֶר est instar אֶרֶץ, quod non mutatur in regimine: שְׁגַר vero suprà citatum, est dictio extranea.

שַׁד Mamma, Vber. Thren.4.3, Etiam serpentes eduxerunt שַׁד mammã. Duale, Gene.49.25, Benedictionibus שָׁדַיִם vberum, & vuluæ. Hose. 9. 13, וְשָׁדַיִם צֹמְקִים & vbera arentia. Canti.1.13, Inter שָׁדַי vbera mea. Ieche.23.3, Ibi fracta sunt שְׁדֵיהֶן vbera illarum. rectũ est vt prædictorum radix sit שָׁדָה, sicut אָב est אָבָה, & צַו est צָוָה, & תַּו est תָּוָה. Altera significatio, שֵׁד, Dæmon, spiritus malus. Deute.32.17, לַשֵּׁדִים dæmoniis.

שָׁדַד Est גָּזַל, Rapere, spoliare, diripere, populari, prædari: & אִבַּד, Perdere, destruere, vastare. Iechez. 32.12, וְשָׁדְדוּ אֶת־גְּאוֹן מִצְרַיִם & perdent (vastabunt) superbiã AEgypti. Irm.49.28, וְשֻׁדְדוּ & vastate (diripite) filios Orientis. Est imperatiuum perfectũ ex cal. Simile habes in חָרַב, & מָשַׁךְ. & ita ש legendum est cum camés chathéph ad differentiã præteriti. Psal.17.9, שַׁדּוּנִי vastauerunt me. Iesah.16.4, A facie שׁוֹדֵד vastantis. aut diripiẽtis. Et 33.1, Væ שׁוֹדֵד diripienti, & tu non שָׁדוּד direptus? sub.eris. Hobadiáh 5, Si שֹׁדְדֵי לַיְלָה prædones noctis.i. nocturni. Micháh 2.4, שָׁדוֹד נְשַׁדֻּנוּ vastando vastati sumus. Psal. 91. 6, A morsu qui יָשׁוּד vastabit meridie. Suréc est loco chólem, inquit R.D. in lib.rad. & Michlól, sicut in יָרוּן. Idem R. Abrahám in cõment. Et subauditur אֲשֶׁר. Tharghum, ab vlcere angeli mortis qui vastat in die. Et in pihél, Prouerb.19.26, מְשַׁדֵּד־אָב qui diripit patrem, fugabit matrem. Et in pohél, Hose.10.2, יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם vastabit statuas eorũ. Irme.5.6, Lupus vesperarum (.i. vespertinus) יְשָׁדְדֵם vastabit eos. Proue.11.3, וְשָׁדֵם perdet eos. Scribitur cũ ו, & legitur cum י, יְשָׁדֵם & sic est futurum.

vt exponit R.D.in cóment. Chab.3.17, וּשְׁדֵמוֹת & arua non fecit(pro fecerunt)cibum. Irme.31.40, Et omnes הַשְּׁדֵמוֹת regiones.Vel, & omnia campeſtria,vt R.Selomóh: aut omnes planities. Et ſcribitur cũ ר, & legitur cum ד,inquit R.D. in cõment. Ieſah.16.8, שְׁדֵמוֹת vites Cheſbón deſolata eſt.pro deſolatæ ſunt. Vel,vnaquæque vitis:aut vnúquodque aruum.vtroque modo exponit R.D.in lib.rad.Et in cómen.vites. R.Selomóh, agri frugum. 2.Reg.23.4,בְּשַׁדְמוֹת in campeſtribus Chidrón. Deuter.32.32, וּמִשַּׁדְמֹת & de vitibus Hamoráh.ſic etiam R.Abrahám. R.Selomóh,de aruis frugiferis.

שְׁדֵפוֹן Vnde שְׁדֵפוֹן, Percuſſio ſementis vento Orienta li ingrediente ſpicas adeo vt non perficiat ſuá maturitatem.1.Reg.8.37,Peſtis cũ fuerit,שְׁדֵפוֹן percuſſio ſegetum.aut ariditas. וּשְׁדֵפָה habes in שְׁדֵם. Et Gene.41.27,Et ſeptẽ ſpicæ inanes שְׁדֻפוֹת arefactæ.Et ſic 6.

שָׁדַר Eſt vt סָדַר. Inde שְׁדָרוֹת,Vide סדר.

שֶׂה Cum ſex punctis,& in regimine cum ſeri,in vtroque genere,eſt Paruus tam ouiúquàm caprarum, Agnus,& etiã hœdus.pro quo Tharghum frequentius habet אִימְרָא,aut אִימַּר.Geneſ.30.32, remouendo inde omnem שֵׂה agnũ, hœdúmque pũctis reſperſum paruis. Exo.12.5,שֶׂה תָּמִים agnus immaculatus anniculus. Deuter.14.4,שֶׂה agnus ouium,וְשֵׂה & hœdus caprarũ.Irm.50.17,שֶׂה פְּזוּרָה pecus diſperſum Iſraél.Iechez.34.20, Et iudicabo inter שֶׂה בְרִיָּה וּבֵין שֶׂה רָזֶה pecus pingue , & inter pecus macilentum.Deute.22.1,אֶת־שֵׂיוֹ agnum eius. 1.Semu.14.34,שֵׂיוֹ agnum ſuum.

שָׂהֵד Teſtis.Iiób 16.19, וְשָׂהֲדִי & teſtis meus in excelſis.ש eſt cum camés lato,quod ſecundum normam debuerat eſſe cũ camés chathéph:& quia verſum

Eritque multa,ac fortis ſubſtantia tua. Ex hac radice eſt שָׂדֶה,Honorabilis,ſecundum R.Dauid.Alii dicũt eſſe muſicum inſtrumentũ. Alii exponunt pulchram mulierẽ captam in prælio,quaſi שְׁדוּדָה prædata, rapta. Et rectũ eſt(inquit)vt fuerit inſtrumentum muſicũ,& ita exponunt doctores noſtri. Eccleſi.2.8, Et feci mihi cantores,&c.שָׂדָה וְשִׁדּוֹת muſica inſtrumenta. R.Abrahám,mulierẽ,& mulieres captas &c.R.Selomóh, currum & currus: aut quadrigã & quadrigas.ſub.opertas.

שָׂדַד Eſt arato agro, eundo per agrum contundere glebas,ſiue offringere.In pihél tãtum legitur. Hoſe.10.12,Arabit Iehudáh,יְשַׂדֵּד לוֹ offringet glebas ſibi Iahacób. Iiób 39.13, Si יְשַׂדֵּד עֲמָקִים contundet (offringet)glebas vallium poſt te. R. D. in lib.rad. arabit agros vallium. Ieſah.28.24, וְיִשַּׂדֵּד אַדְמָתוֹ & cõtũdet terrã ſuam.i.glebas terræ ſuæ. Hinc dicuntur & שְׂדֵמִים, Agri quorum glebæ contuſæ ſunt.Gene.14.3,in valle הַשִּׂדִּים agrorum proſciſſorum. Tharghum,חַקְלַיָּא agrorũ. Secundum R.Selomóh, eſt nomen proprium illius vallis,à multitudine agrorum ſic appellatæ.Vide שׂוּר.

שָׂדֶה Ager,terra,regio. Geneſ.25.27,Vir שָׂדֶה agri.i. agricola.Leuit.27.22,מִשְׂדֵה de agro.Gene.23.9, in extremitate שְׂדֵהוּ agri ſui. Plurale, שָׂדוֹת. & in regimine,Ieſah.32.12,Super שְׂדֵי־חֶמֶד agros deſiderii.i. deſiderabiles.Fœmineum, Exod.8.13, וּמִן־הַשָּׂדֹת & de agris. 1.Semu.8.14,וְאֶת־שְׂדוֹתֵיכֶם & agros veſtros.

שְׂדֵמָה Vnde שְׂדֵמָה, Aruũ,ager ſatiuus:גֶּפֶן, Vitis,Hærba arida. Ieſa.37.27, וּשְׁדֵמָה & hærba percuſſa ariditate ántequam ſit ſeges. eſt ſicut שְׁדֵפָה. מ enim & ה ſunt eiuſdem exitus: & ſic eſt ſcriptum 2.Reg.19.26, וּשְׁדֵמָה & hærba percuſſa ariditate, antequam ſit ſeges,

est in camés latum,ה est cum chathéph pathách.

שֹׁהַם Onyx, lapis pretiosus candorem habens vnguis humani. Exo.25.7,Lapides שֹׁהַם onychis. Iob 28.16, בְּשֹׁהַם יָקָר cum onyche pretioso.

שַׁהַר Vnde שַׁחֲרוֹן,Lunula. Nam Tharghum,pro יַרְחָא luna,habet שִׁחֲרָא. Iudic.8.21, Et tulit הַשַּׁהֲרֹנִים lunulas.Sic Iesah.3.18.

שָׁוָא Clamare, eleuare vocem, Tumultum facere. Vnde תְּשׁוּאָה, Desolatio, tumultus. Iob 36. 29, תְּשׁוּאוֹת tumultus vmbraculi eius. Et 39.10, תְּשׁוּאוֹת tumultus(sonitus)exactoris nō audiet.Zecha.4.7,תְּשֻׁאוֹת cum clamoribus,Gratia gratia illi.Vel cum turbis, & multitudine populi:& dicet populus,Gratia gratia illi.lapidi scilicet primo.R.Abrahám,clamoribus.R.Selomóh,sonitu magno. שְׁוָה Vide in שָׁוָא.

שׁוֹאָה Vide שְׁאָה.

שׁוּב Reuerti,redire,cōuerti,Auerti,Rebellare,Resipiscere, pœnitentiam agere,Reddere,retribuere,Respondere,Reducere,Quiescere,Habitare, Eruere, liberare. 1.Semu. 26. 25, שָׁב reuersus est in locum suum. Nachum 2. 2, quia שָׁב יְהוָה אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב conuertit (vel quiescere fecit) Dominus superbiam Iahacób. est enim(ait R.Ionáh) verbum transitiuū.R.Iehudáh exponit,quiescere fecit gloriam Iahacób.i. Israél, cuius gloria est Ieruśalaim. Tempore enim Chizchiiáhu, mortuo Sancherib, rediit gloria Iahacób sicuti fuerat.R.Abrahám,redire fecit. Tharghum,redire fecit fortitudinem suam ad Iahacób. Iób 42.10,& Dominus שָׁב אֶת־שְׁבוּת אִיּוֹב auertit captiuitatē Iob. R.Abrahám,Dominus conuertit(aut auertit)captiuitatem Iób.fuerat enim captiuus in manu Sathán, & eduxit illum de potestate illius. R.Mo-

seh, Redire fecit captiuitatem Iób .i. ea quæ Sabæi & Chaldæi abstulerant,boues,asinos,camelos,puerósque custodes.Deus enim,orante Iób pro amicis,misit illis in cor vt omnia ad illum reducerent. R.Abrahám Perusól, Dominus reduxit captiuitatem Iób,tum ob illius iustitiā,tum quia pro amicis precatus est,qui probris & contumeliis illum affecerant . Sephan. 2.7, וְשָׁב שְׁבוּתָם & conuertet(redire faciet)captiuitatem eorum. Vel,quiescere faciet, secundum R.Iehudáh. quod improbat R.Ionáh: quia non est rectū quòd propheta dixerit,Et tranquillam reddet captiuitatē,& quiescere faciet ab afflictionibus suis: nisi etiā redire faciat captiuitatem ad locum suū: quia captiuitas nō quiescet extra terrā suā,quanuis sit in magnis deliciis . Et quod scripsit R. Iehudáh est rectū, videlicet quòd omne verbū in cal significans redire,cōuerti &c. est verbū intransitiuum,& ne vnum quidem est trānsitiuum. Nec obstat illud Ieche.47.7, בְּשׁוּבֵנִי dum vertissem me &c. vt scripsit R. Ionáh: quia etiam hoc est verbum intransitiuum,quanquam pronomen sit adscriptum cum נ & י, quia cum macór iungitur non modo pronomen passiuum,verūetiam actiuum, vt Cant.5.6,בְּדַבְּרוֹ dum loqueretur ipse. Exod.19.9,בְּדַבְּרִי dū loquerer ego tecū,& idgenus multa.Hactenus R.D.in lib.ra. Psal.85.2,שָׁבְתָּ auertisti(aut reduxisti)captiuitatem Iahacób. Est verbum transitiuum,inquit R.D.in cōment.vt sit,redire fecisti . Et sunt qui dicunt quòd non est verbum transitiuum in cal in hac radice & significantia : vnde exponunt, requiescere fecisti (cuius opinionis fuit R. Iehudáh Chiúg) éstque sensus,requiescere fecisti ab afflictionibus captiuitatis. Tharghum,Redire fecisti ca-

ptiuitatem domus Iahacób. Pſal.23.6, וְשַׁבְתִּי &(pro vt) requieſcam in domo Domini .i. vt iugiter ambulem &c.vel,& reuertar.vtroque modo exponit R.D.in lib. rad. Et in cõment.requieſcam, aut habitabo. & ſic R. Abrahám.Et longũ,Eccleſ.4.1,וְשַׁבְתִּי & cõuerſus ſum. Irme.11.10, שָׁבוּ reuerſi ſunt. Nume.14.43, שַׁבְתֶּם auerſi eſtis.Eſtér 2.14,שָׁבָה reuerſa eſt. Et cum ת loco ה,ſecundum R.Abrahám & R.Dauid. Ieche.46.17,וְשָׁבַת & reuertetur.2.Reg.9.18,& non שָׁב reuertitur. Ieſah.59.20, וְלַשָּׁבֵי & cõuerſis à præuaricatione . Gen.18.10, שָׁוֹב אָשׁוּב reuertendo reuertar ad vos. Ieſah.52.8.בְּשׁוּב dum conuerterit Dominus Siión. Vel,dum requieſcere fecerit. R.D.in commen. quum reuerſus fuerit Dominus ad Siión.2.Paralip.36.13.מְשׁוּב ne reuerteretur. Irme.31.19, poſtquam שׁוּבִי conuerſus ſum. Exod.4.19,vade,שָׁב reuertere. Pſal.85.5,שׁוּבֵנוּ cõuerte nos. Nume.10.36,שׁוּבָה reuertere Domine.Irme.3.12,שׁוּבָה reuertere rebellis Iſraël. Gene.43.13,שׁוּבוּ redite. Pſal.116.7,שׁוּבִי conuertere anima mea . Ruth 1. 8, שֹׁבְנָה reuertimini vnaquæque. Zechar.6.1,וְאָשׁוּב & conuerſus ſum.Et 5.1,וָאָשׁוּב.Geneſ. 30.31,אָשׁוּבָה reuertar.2.Semu.15.8,ſi יְשִׁיבֵנִי יְשׁוֹב reducendo reduxerit me Dominus.Scribitur יְשִׁיב ad denotandum duplicem eſſe lectionem:priorem ex cal,alteram ex hifhíl,eodem tamen ſenſu. Ieſa.12.1, יָשֹׁב conuertetur.1.Sem.20.5,& ego יָשֹׁב־אָשֹׁב reuertar,ſedebo cum rege: vt citatur à nonnullis. poteſt eſſe & à יָשַׁב, ſedendo ſedebo. Irme.8.4, num יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּב auertetur, & non conuertetur? Vel,Si reuerſus fuerit(ipſe ad benefacien dum)non auertetur? ſub. Deus ab ira furoris ſui contra eos.Et hæc placet. 2.Reg. 20.10, ſed יָשׁוּב reuertatur vmbra.Geneſ.42.24, וַיָּשָׁב & reuerſus eſt. Et 15.16,יָשׁוּבוּ

reuertentur huc. Iudic.2.19,mortuo iudice יָשֻׁבוּ reuertentur. Ieſah.35.10,יָשֻׁבוּן reuertentur.2.Paralip.7.18,& ſi תְּשׁוּבוּן reuerſi fueritis vos. Iechez.35.9, & ciuitates tuæ non תִּשָּׁבְנָה,id eſt תְּשָׁבֶנָה reuertẽtur,ſcilicet ad antiquitatem ſuam,inquit R.D.in lib.rad.& cõment.Scribitur cum י,quia poteſt etiam deduci à יָשַׁב,quod eſt habitare, ait idem in cõment. vt ſit, non habitabuntur.

Et in hifhíl, Geneſ.14.16,וַיָּשֶׁב & ſubſtantiam eius reduxit. 2.Semu.16.8,הֵשִׁיב עָלֶיךָ יְהוָה כֹּל דְּמֵי reddidit tibi Dominus omnes ſanguines domus Saúl.Malachi 2.6, וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן & multos auertit ab iniquitate. 1. Reg. 13.20, qui הֵשִׁיבוֹ reduxerat eum. Thren.1.13, הֵשִׁיבַנִי redire fecit me retrorſum . pathách ponitur vice ſeri, inquit R.D. in Michlól. Et ſic Ruth 1.21, הֵשִׁיבַנִי. Pſal. 85.4, הֵשַׁבְתָּ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ retraxiſti, ne iraſceretur, furoré tuum.i.retraxiſti furorem tuum ne iraſceretur.חֲרוֹן eſt macór,inquit R.Dauid & R.Abrahám.Vel ſecundum R.Selomóh,Retraxiſti teipſum ab ira furoris tui. Nume.22.8, וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר & reſpondebo vobis verbum, Zechar.13.7,וַהֲשִׁבֹתִי יָדִי & reducam manum meá.1.Sem. 6.17,quos הֵשִׁיבוּ reddiderunt.Et 21,הֵשִׁבוּ reduxerunt.Ire 8, & vaſa aurea quæ הֲשִׁבֹתֶם reddidiſtis ei pro delicto.i. elargiti eſtis. Munus enim eſt retributio bona. Ieſah. 38.8, ecce ego מֵשִׁיב אֶת־צֵל redire facio vmbram. Geneſ. 38.29,& fuit כְּמֵשִׁיב יָדוֹ ſicut retrahens manú ſuam. participium pro macór,id eſt quũ retraxiſſet manum ſuá. & ita habet Tharghũ. Ruth 4.14,& erit tibi מְשִׁיב נָפֶשׁ pro quieſcere faciente animá. Vel ponitur pro macór, vt ſit,vt quieſcere faciat animã.Tharghum,ad confirmandam(aut viuificandam)animam. Ieſah.28.6, & in fortitudinẽ, מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה שְׁעָרָה retrahere facientes præ-

lium ad portam.i. & erit Deus populo ſuo in fortitudinem,& eius fortitudine ſuperatis hoſtibus redire faciet ad eos prælium vſque ad portam ciuitatum illorum munitas. Pſal.19.8,מְשִׁיבַת נָפֶשׁ conuertens animã. Iób 9.18,non ſinet me הָשֵׁב requieſcere ſpiritus meus. 2.Semu. 3.11, & non potuit vltra לְהָשִׁיב אֶת־אַבְנֵר דָּבָר reſpondere ipſi Abnér verbum.Iudic.19.3,לַהֲשִׁיבוֹ vt redire faceret illam.Scribitur ſine ה,quia duplex eſt lectio, לַהֲשִׁיבָהּ vt redire faceret illam:altera,לַהֲשִׁיבוֹ vt redderet ſeipſum illi.i. vt reconciliaret ſe cum illa. Geneſ.20.7, הָשֵׁב redde vxorem viri. Exo.4.7, הָשֵׁב יָדְךָ reduc(retrahe)manum tuam. Pſal.35.17,הָשִׁיבָה נַפְשִׁי erue animam meam. 1.Reg. 22. 26, וְהָשִׁיבֵהוּ & reduc illum. Gene.37.14,וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר & reſponde mihi verbum.Caret ' coniugationis. Deute.32.41,אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי reddam vltionẽ hoſtibus meis.Ieho∫.14.7,וָאָשֵׁב אֹתוֹ דָּבָר & reſpõdi illi verbũ.Gene.14.16,וַיָּשֶׁב & reduxit. Ieche.47.1,וַיְשִׁבֵנִי & redire fecit me. Geneſ.24.8,ne תָּשֵׁב reducas illuc.Et 43.21, וַנָּשֶׁב & reduximus(retulimus)illud in manu noſtra.1.Semu.17.30,וַיְשִׁבֻהוּ & retulerũt ei populus rẽ.Iób 20.10,תָּשֵׁבְנָה אוֹנוֹ reddent rapinam eius. Et in hofhál, Gene.42.28,הוּשַׁב redditum eſt argẽtum meũ. Et in pohél,require nonnulla præterita,participia,& macór, שָׁבַב,quæ poſſũt eſſe ex hac radice. Irm.50.19,וְשַׁבְתִּי & redire faciam.Et 8.5,מְרוּעַ שׁוּבְבָה cur rebellauit populus iſte Ieruſaláim? Et tranſitiuũ in tertium,Ieſah.47. 10,& ſcientia tua ipſa שׁוּבְבָתְךָ rebellare fecit te. Et 58.12, מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת reuerti(redire) faciens ſemitas ad habitandum. Iechez.38.8,ad terram מְשׁוֹבֶבֶת ereptam à gladio. ſub.gentium,inquit R.D.in lib.rad.Vel,contritã gladio,vt idem in cõm. Pſal.23.3, נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב animã meam conuertet.

conuertet.i.redire faciet ad viam bonam. R.D.in lib. rad.Vel requieſcere faciet: vt exponit idem in cõmen. R.Abrahã & R.Selomóh, redire faciet ad antiquitaté ſuam.Pſal.60.3,תְּשׁוֹבֵב לָנוּ reuerteris ad nos. Toár,Ieſah.57.17,שׁוֹבֵב rebellis. Irme. 3.14, filii שׁוֹבָבִים rebelles. Et 31.22,filia הַשּׁוֹבֵבָה rebellis. Alia forma,præpoſito ם, Irme.3.12,מְשֻׁבָה rebellis Iſraél. Nomen eadẽ forma, מְשׁוּבָה,Auerſio,rebellio,Requies.Irme.8.5,cur rebellauit populus iſte Ieruſaláim מְשֻׁבַת נִצַּחַת rebellione fortis dura. Proue.1.32,quia מְשׁוּבַת פְּתָיִם auerſio(rebellio)ſimplicium occîdet eos.R.Dauid,rebellio,aut requies.R. Abrahám, Requies ſimplicium occîdet eos: quia dum ſunt in quiete,faciunt impietatem.ſic R.Leui.R.Himmanuél,quia rebellio.i.via mala quam tenent,eſt cauſa occiſionis eorum. Hoſe. 14.5, ſanabo מְשׁוּבָתָם rebellionem eorum. R.Abrahám, Hæc dictio dicitur in vituperium in tota Scriptura . Et eſt in anima, ſicut infirmitas in corpore: propterea dixit ſanabo. Et 11.7, & populus meus ſuſpenſi ſunt לִמְשׁוּבָתִי propter rebellionem contra me. aut in me.i.propter rebellionẽ quam faciunt populus meus,in me ſuſpẽſi ſunt in anguſtiis, aut afflictionibus:neſciunt quò ſe vertant pro auxilio. Et ' non eſt ſignum pronominis actiui.& ſic Ieſah.56, 7, & lætificaui eos in domo תְּפִלָּתִי orationis meæ.i. vbi mihi fit oratio.Idem in cõment.Suſpenſi ſunt inter afflictionem & reſpirationẽ:quia interdum affliguntur, nonnunquam reſpirãt,propter rebellionem quam faciunt in me: qui, niſi eſſent rebelles, iugiter eſſent in reſpiratione. R.Selomóh,ad conuerſionem.i.quando prophetæ docent illos vt ad me cõuertantur,ac redeãt, ipſi ſunt ſuſpenſi vtrum debeant conuerti, nécne. Sed

Universidad de Deusto Biblioteca

nos non inuenimus מְשׁוּבָה niſi in vituperiũ.R.Ioſeph, Et populi mei ſuſpenſi.i.dubii ſunt in præceptis meis, quanquam ſunt eis nota : ſed vt rebellent contra me, hoc faciunt. Alia forma,שׁוּבָה,Requies. Ieſah.30.15, בְּשׁוּבָה וָנַחַת in requie,& quiete ſeruabimini. Alia præterea præpoſito ת, תְּשׁוּבָה, Conuerſio, pœnitentia, Reuerſio,Reſponſio. 2.Semu.11.1,& fuit,לִתְשׁוּבַת in reuerſione anni.i.in fine anni,quãdo ſol reuertitur ad punctum à quo incœperat.Iiób 21.34,וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם & in reſpõſionibus veſtris remanſit præuaricatio. Alia poſtremo,Pſal.126.1, quum reduxit Dominus שִׁיבַת reuerſionem Siión.i.illos qui reuerſi ſunt ad Siión,quod eſt vt תְּשׁוּבָה.R.D.in cõment. Idem R.Abrahám. & eſt ſicut קוֹם à קִימָה.Tharghum & R.Selomoh,captiuitatem.

שׁוֹב Caneſcere. 1.Semu.12.2,ſenui,וְשַׁבְתִּי & canui. Tóar,Iiób 15.10,etiam שֵׂב canus, etiam decrepitus eſt inter nos. Nomen,שֵׂב,Canities. 1.Reg.14.4,quia oculi eius caligauerant מִשִּׁיבוֹ propter canitiem eius. Et cũ ה fœmineo,Deut.32.25,cũ viro שֵׂיבָה canitiei.i.cano.Gen.15.15,ſepelieris בְּשֵׂיבָה טוֹבָה in ſenectute bona.Ruth 4.14,& ad alẽdum אֶת־שֵׂבְתֵּךְ canitiẽ tuam.

שׁוֹד Linire,Incruſtare calce. Deuter.27.4,וְשַׂדְתָּ אוֹתָם בַּשִּׂיד & linies eos calce. Ieſa.33.12, & erunt populi (tãquã) incẽdia שִׂיד calcis.i.repẽte delebũtur per manũ angeli.R.Abra. Hamós 2.1,eo quòd cõbuſſit oſſa regis Edõ לְשִׂיד in calcẽ.i.vt cõburunt calcẽ.vel in calcẽ, hoc eſt poſuit Ephráim loco calcis quo liniũtur parietes,in vindictam & contemptum.Et ita exponit Tharghum. Et ſunt qui exponunt illud Geneſ. 14.3, in valle הַשִּׂדִים calcium:à calce prædicta. & daghés eſt loco hannách, ſicut in צִיצִים pro צִיצִים,vt ſuo loco dictum eſt.Et ſic nõ-

nulli putãt eſſe ex hac radice illud Iiób 13.27, בַּמַּד,quod habes in סוּר.

שָׁוָה AEquare, adæquare, æquale eſſe, Prodeſſe,Ponere,proponere.Iiób 33.27,& non שָׁוָה לִי profuit mihi.ſub.illud quod feci:quia nullũ ex malis operibus emolumentũ cõſecutus ſum:modo agnoſco quòd illa quæ feci vana ſunt.Vel,& non æquale fuit mihi.i.non recepi pro meis peccatis æqualia. Tharghú, Et nõ fuit æquum mihi. R.Moſéh,Et nõ profuit mihi peccatum meũ,quia per illud non euaſi.R.Abrahám,Et non feci vt æquum erat, vt publice coram hominibus confiterer.Eſtér 3.8,& regi non eſt שָׁוֶה conducens(vel vtile)vt dimittat eos. Prouer.26.4, ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtultitiam eius,פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ ne forte æqueris(æqualis ſis) illi. Et in pihél, Ieſah.28.24, ſi שִׁוָּה פָּנֶיהָ adæquauerit ſuperficiem eius.Et 38.12,שִׁוִּיתִי poſui(ſub.tempus meũ) vſque mane.2.Sem.22.34,מְשַׁוֶּה רַגְלַי ponẽs pedes meos. Hoſe.10.1, vitis vacua Iſraél,פֵּרִי יְשַׁוֶּה־לּוֹ fructum ponet illi.Et ſecundum R.Dauid,ſunt qui exponunt,fructus mentietur illi.R.Abrahám,fructus æquabit illam.ſcilicet vitem:quia vitis & fructus æquantur. Et in hifhíl.Ieſah.46.5,cui aſſimilabitis me,וְתַשְׁוּוּ & æquabitis? Et nifhál cum hithpahál,Prouerb.27.15,cum ſtillatione iugi in die pluuiæ,& mulier contentionũ מִשְׁתַּוָּה æquatur. Eſt enim participium fœmineum,quãuis ſit longum, inquit R.D.in Michlól. Vnde non ad ſtillationem, ſed ad mulierem refertur. Et ſecundum normam,ו debuerat eſſe cum daghés.Vel eſt præteritũ maſculeum,inquit R.D.in Michlól,& ſic refertur ad ſtillationem,aut ſtillicidium,vel guttã.R.Abrahám,Guttæ expellenti(ſub.è domo) in die pluuiæ,mulier cõten

Et 18.22, foderunt שׁוּחָה foueam. ſcribitur cum י, & legitur cum ו. poteſt enim legi שִׁיחָה, & שׁוּחָה in eadem ſignificatione. Pſal. 119.85, foderunt mihi ſuperbi שִׁיחוֹת foueas. Et 107.20, & eripiet מִשְּׁחִיתוֹתָם à foueis eorũ. quibus ſcilicet erant propinqui. R. Abrahám, à perditionibus eorum, vel à foueis eorum, à שָׁחָה aut שָׁחַת. Poteſt deduci (inquit R. Dauid) à שָׁחַת, vt ſit, à retibus eorũ. Et poſſibile eſt vt prædicta ſint à שָׁחַח. Et ſi ח eſſet dagheſſabile, habuiſſet daghés, ſicut גֻּלָּה. Alia forma, שַׁחַת, Fouea, Sepulchrum: quanquã poteſt eſſe & à יָשַׁח, vt dictũ eſt in ipſa radice יָשַׁח, ſicut & דַּעַת à יָדַע. Iiób 33.18, prohibebit animam eius מִנִּי־שָׁחַת à fouea. Pſal. 49.10, non videbit הַשָּׁחַת foueam.

שׂוּחַ Loqui ore, & corde, Meditari, Orare, Narrare afflictiones & labores ſuos. Geneſ. 24.63, & egreſſus eſt Iſchác לָשׂוּחַ ad meditandum (aut orandum) in agro. R. Selomóh, ad orandum. ſic Tharghum & R. Dauid. R. Abrahám, ad deambulãdum inter arbuſta. Et in hif híl, Iiób 12.8, vel שִׂיחַ לָאָרֶץ loquere terræ, & docebit te. eſt imperatiuũ ex hif híl, pro הָשִׂיחַ. ſic etiã R. Leui. R. Moſéh, arborẽ terræ, à שִׂיחַ. R. Abrahám Peruſól, herbam, aut arborem: vel loquere. acſi dicat, Si terræ eſſet ſermo, doceret te magnitudinẽ Dei. Pſal. 105.2, שִׂיחוּ loquimini in omnibus mirabilibus eius. i. loquimini alter alteri de omnibus mirabilibus eius. Sic etiam R. Abra. & Tharghum. Et 55.18, & meridie אָשִׂיחָה loquar. R. Dauid, precabor. tribus enim temporibus orãdum, veſperi, mane, & meridie. Tharghũ ſimiliter, & R. Selomóh. Prouer. 6.22, ipſa תְּשִׂיחֶךָ alloquatur te. acſi dicat, Sit tibi tanquam ſocius loquens tecum. Et in pohél, Pſalm. 143.5, de opere manuum tuarum אֲשׂוֹחֵחַ loquar.

tionum æquatur. Ex hac radice, & iuxta prædictam ſignificãtiã exponũt & illud Iiób 15.31, אַל־יַאֲמֵן בַּשָּׁוְ נִתְעָה כִּי־שָׁוְא תִּהְיֶה תְמוּרָתוֹ non credet verbo æquo (& recto) qui errat, ſed mendacium erit loco eius. acſi dicat, Qui errat, nõ credet verbo æquo ac recto, ſed ponet הַשָּׁוְא mẽdacium loco illius, & hoc pacto credet. Et quanquã in nonnullis codicibus in margine adſcribatur א. i. שָׁוְא, ſignificatio tamen eſt שָׁוָה. Ex hac radice eſt & שָׁוְא, Mẽdacium, Fruſtra, Vanũ, Nihil. & א eſt loco ה radicali. R. Ionáh ſcripſit eſſe ſimile צַו קַו, à צָוָה קָוָה, & א redundare ſicut in הוּא הִיא. Significatio eſt שֶׁקֶר, Mendacium, חִנָּם, Fruſtra, ſicut & שֶׁקֶר interdum eſt חִנָּם. Exo. 23.1, nõ aſſumes auditionem שָׁוְא mendacii. vbi Tharghum habet דִּשְׁקָר. Hoſe. 12.11, veruntamen שָׁוְא fruſtra fuerunt in Ghilgál. Exod. 20.7, non aſſumes nomen Domini Dei tui לַשָּׁוְא fruſtra. ne ſcilicet iures in eius nomine, niſi ob neceſſitatem. etiam ob rem veram non eſt iurandum, niſi neceſſitate cogente.

שׁוּחַ Inclinare, declinare. Ex hac radice eſt ſecũdum R. Ionáh illud Proue. 2.18, שָׁחָה inclinata eſt ad mortẽ domus eius. Poſſet eſſe (ait R. Dauid) & à שָׁחַח: idcirco non meminit illius R. Iehudáh: niſi quòd in multis libris inuenitur cũ camés: & ſi eſſet à שָׁחַח, eſſet cũ pathách more ח. R. Ioſéph deducit à שָׁחָה inſtar עָשָׂה, quanquam eſt longum. R. Abrahám in cõment. hoc modo exponit, Mulier ipſa inclinata eſt ad mortẽ, quæ eſt domus eius. & eſt verbum intranſitiuũ, & non trãſitiuum, vt putauerũt multi. R. Leui exponit, הִשְׁפִּילָה humiliauit ad mortẽ domum ſuam. Nomen, שׁוּחָה, Fouea, Deſolatio. Prouerb. 22.14, שׁוּחָה עֲמֻקָּה fouea profunda. Irme. 2.6, in terra ſolitudinis, וְשׁוּחָה & deſolationis.

Nomen,שִׂיחַ,Sermo,locutio,Meditatio,oratio, Negotiũ,occupatio,opus. 1.Reg.18.27, quia שִׂיחַ negotiũ. ſub.eſt illi.i.occupatus eſt in aliquo negotio.שִׂיחַ,Herba,aut arbor,quære in שִׂיחַ. Pſal.102.1,& coram Domino effundet(pro effudit)שִׂיחִי eloquium ſuum.vel orationem ſuam,ſecundum R.Selomóh. Tharghum,dicet orationẽ ſuam. Alia forma,Pſal.119.99,teſtimonia tua שִׂיחָה לִי meditatio(ſermo)mihi.

שׁוּט Eſt תור,Explorare,inueſtigare.& ſecundum R. Abrahám,Circuire:& בּזה Diripere,prædari,ſpoliare. Nume.11.8,שָׁטוּ inueſtigauerunt (pro inueſtigabant)& colligebant.Tharghum,שָׁיְיטִין.Alii exponunt, diſcurrebant,deambulabant. R.Abrahám, circuierũt. Iiób 1.7,& dixit,מִשּׁוּט à circũcundo terrã.2.Semu.24.2, שׁוּטנָּא Circui quæſo. Et 8,וַיִּשְׁטוּ & circuierunt omnem terrã. Et in pohél, Zechar. 4. 10, Oculi Domini ipſi מְשׁוֹטְטִים luſtrant(explorant)vniuerſam terram.Irm.5. 1,שׁוֹטְטוּ Circuite.Hamós 8.12,יְשׁוֹטְטוּ circuibũt,vt quærant &c. Et in hithpahál,Irme.49.3,וְהִתְשׁוֹטַטְנָה & circuite per macerias.Acſi dicat,ite huc,& illuc.Et huius ſignificantiæ eſt ſecundũ R.Ionáh, illud Ieſa.28.15,שׁוֹט שׁוֹטֵף circuitus inundãs &c.Quod R.D.& alii ferè omnes exponũt,Flagellũ inundans,quũ tranſierit. R.Selomóh,percuſſio(aut plaga)quæ vadit per terrã. R.Abrahám,flagellum.i.fames &c.Nachũ 3.2,Sonitus שׁוֹט flagelli,(ſcuticæ,) & ſonitus cõmotionis rotæ. R.Selomóh,Sonitus flagelli percutientis equos,& ſonitus cõmotionis rotæ curruum &c.Idem R.Abrahám.1.Reg. 12.11,Pater meus corripuit vos בַּשּׁוֹטִים flagellis. Et geminatũ,שׁוֹטֵט.Iehoſ.23.13,וּלְשֹׁטֵט & in flagellũ. Aliud, Iechez.27.8.שָׁטַיִם remiges tibi.aut remigantes. Et 26,

In aquas multas adduxerunt te הַשָּׁטִים אוֹתָךְ remigantes tibi.אוֹתָךְ enim ponitur pro לָךְ,inquit R. D. i. remiges tui. At rectũ eſt vt exponatur,prædantes te. Et ita ipſe exponit in comment. & ſic habet Tharghũ. Aliud, שַׁיִט,Remus.Ieſah.33.21, Non ibit per eum nauis שַׁיִט remi.i.quã ducunt remis. Alia forma,præpoſito מ. Iechez.27.29,apprehendentes מְשׁוֹט remum.Et 6, è pinis Baſán fecerunt מְשׁוֹטָיִךְ remos tuos. In daghés eſt abſorptum hannách,& מ eſt cũ chiric,quod ſecundum normam debuerat eſſe cum ſeuá,ſicut מֵעוֹנָתֵיךְ facit מְעוֹנָיִךְ,& מְעוֹנֵיךְ. Et poſſibile eſt vt ſit ex hac ſpecie שִׁטִּים,& daghés eſt loco ו literæ quieſcentis,ſicut dictum eſt & in צִיצִים pro צִיצִים.Et eſt optima inter ſpecies cedri.Exo. 25. 4,Et ligna שִׁטִּים ſittim:i.cedrorum optimarũ.R.Selomóh,Et vnde erant eis in deſerto ligna ſittim? Reſpondet R. Tanchumá, Iahacób pater noſter cognoſcens per Spiritum ſanctũ quòd filii Iſraél eſſent ædificaturi tabernaculum in deſerto,attulit cedros in AEgyptũ,ac plantauit,iuſſítque filiis ſuis vt ferrent eas ſecũ,quando egrederentur ex AEgypto. R.Abrahám in cõmen. Dicimus quòd monti Sinái coniuncta erat ſylua arborum ſittim. Et quum peruenìſſent illuc filii Iſraél, & dictũ fuiſſet eis quòd illic diu demorarẽtur,fecit vnuſquiſque tabernaculum ſuũ,& principes fecerunt veluti atria,vnuſquiſque ſecũdum dignitatem ſuã: & quia multus erat populus, totam fermè ſyluã ſuccìderunt, vt facerent tabernacula. Tunc Moſeh de tabernaculo non fecerat verbum,ſed de illo locutus eſt poſt expiationẽ. Et hæc eſt ratio quare dixerit, Et omnis cũ quo inuenta ſunt ligna ſittim &c.Ieſah.41.19, Dabo in ſolitudine cedrum שִׁטָּה ſittá.i.cedrum optimam.

randi gratia dixit, ſepes tua. acſi ſepes domus eius, aut horti vel vineæ illius fuiſſet è lapidibus pretioſis. Alia forma, Nume. 33. 55, Et erunt qui remanſerint ex illis לְשִׂכִּים in cultros in oculis veſtris. R. Abrahám in cõment. in ſpinas acutas, vt ſuprà Ieſah. 5. 5. R. Selomóh, in clauos perforantes oculos veſtros. Nam Tharghũ Exod. 38. 20, pro, & omnes הַיְתֵדֹת clauos tabernaculi: habet סִכַּיָּא. R. Ioſéph exponit ſicut hoc, illud Prouerb. 23. 2, Et pones שַׂכִּין cultros in gutture tuo. Pathách loco chiric, & נ vice מ. R. Leui, Et pones ſpinas in gutture tuo loco abſorptionis. Alia item, Iiób 40. 26, Nũ ſuccides בְשֻׂכּוֹת cultris pellem eius? R. Leui in cõment. Cultris quibus inciduntur pelles magnorum piſciũ. R. Abrahám, ſpinis acutis. Et ſecundũ R. D. in lib. rad. daghés eſt loco hannách, id eſt ו literæ quieſcẽtis, ſicut in צִצִּים pro צִיצִים. Aliud שׁוֹכָה, quod eſt סָעִיף, Ramus. Iudic. 9. 49, Et ſucciderunt &c. vnuſquiſque שׁוֹכֹה ramum ſuum. ponitur pro שׁוֹכָתוֹ, inquit R. D. & R. Leui in comment. ſicut & צוּרָם pro צוּרָתָם vt in צוּר. vel eſt à שׂוֹךְ ſicut בּוֹר, ait R. Dauid.

שׁוּל Fimbria, pars inferior veſtis. Exod. 28. 34, ſuper שׁוּלֵי fimbrias pallii. Ieſah. 6. 1, וְשׁוּלָיו & fimbriæ eius replebant templum. Et dictũ eſt שׁוּלָיו, vt dictũ eſt Ieſah. 66. 1, Cælũ ſolium meũ, & terra ſcabellum pedũ meorum. Et ſunt qui exponunt, fimbriæ eius, id eſt ſolii. Tharghũ, Et ſplendore gloriæ eius repletũ eſt templum. R. Abrahám, & fimbriæ eius. i. ſolii. Mos enim regum eſt vt fimbriæ veſtimentorũ ſint ſuper ſolium eorũ. Nachum 3. 5, Et diſcooperiam שׁוּלַיִךְ fimbrias tuas. R. Selomóh, fimbrias veſtimentorum tuorum. Tharghum, verecunda peccatorum tuorum.

שׂוּט Vnde tóar שָׂט, Declinans, diuertens. Pſal. 40. 5, וְשָׂטֵי & declinantes ad mendacium. Et non eſt ex שָׂטָה, vt quidam putauerunt, quanquam ſit eiuſdem ſignificantiæ, quia (vt inquit R. D. in radice שָׂטָה & cõment.) ſi eſſet ex radice שָׂטָה, ש eſſet cum ſeuá ſecundum morẽ deſinentiumin ה: vt בָּנִים à בָּנָה, in regimine facit בְּנֵי, & שָׁנִים שְׁנֵי & כֵּלִים כְּלֵי. Tharghum, ad rebelles, loquentéſque mendacia. R. D. in cõment. ad viros potentes, ſuperbóſque, vt illi opem ferrent, neque ad homines qui declinant ad viam mendacii. Et שָׂטֵי eſt à שׂוּט, inſtar גָּרֵי & שָׁבֵי à גּוּר & שׁוּב. ſic R. Abrahám. R. Selomóh, Declinantes à via recta poſt mendacium. i. idololatriam.

שׂוּךְ Sepire. Hoſe. 2. 6, Ecce ego שָׂךְ אֶת־דַּרְכֵּךְ ſepio viá tuam ſpinis. Iiób 1. 10, שַׂכְתָּ ſepiuiſti. Nomen, מְסוּכָה, Sepes, maceria, quanquam eſt ſcriptum cum ס, eſt ex hac radice. Micháh 7. 4, Bonus eorum eſt ſicut paliurus: rectus, מִמְּסוּכָה (ſub. aſperior, durior) quàm ſepes. ſcilicet ſpinarũ. Prouerb. 15. 19, Via pigri כִּמְשֻׂכַת חָדֶק ſicut ſepes ſpinæ. i. videtur ei acſi ſepta eſſet ſpinis. כ eſt cum raphéh, inquit R. D. in comment. Ieſah. 5. 5, Auferre faciam (macór vice futuri) מְשׂוּכָּתוֹ ſepem eius ſpineam, ו quanquã eſt ſcriptum, eſt tamen abſorptũ in daghés. Et מְשׂוּכָה eſt ſepes quam faciũt vineæ è ſpinis extra maceriam lapideã, ad maiorem vineæ cuſtodiã. Niſi enim eſſet ſepes ſpinea, perfacile ingrederetur homo vineam, manibus impulſa maceria lapidea. R. quoque Selomóh ſcribit in cõmen. גֶּדֶר maceriam eſſe lapideã, מְשׂוּכָה vero ſpineam. Iechez. 28. 13, omnis lapis pretioſus מְסֻכָתֶךָ ſepes tua. acſi dicat, Septus eras omni lapide pretioſo, inquit R. D. in lib. rad. & comment. Exaggerandi

שׂוּם Allium.Num.11.5,Recordamur &c.וְאֶת־הַשּׂוּמִים & alliorum.

שׂוֹם Cum puncto in finiſtro cornu ש, Ponere.Gen. 21.14,שָׂם poſuit ſuper &c. Pſal. 50.23, וְשָׂם דֶּרֶךְ & ponenti viam oſtendã illi ſalutem Dei. R. Abrahám, Et ponenti.i.eligenti viam rectã,oſtendam &c. R. Selomóh,Qui eſt conuerſus ad me, docet,& ponit viam peccantibus, vt conuertantur ad me. Tharghũ, & qui amouerit viam malã,oſtendam &c. R.D. in cõment. Et ponet.i.Et quãtomagis ei qui poſuerit viam, id eſt diſpoſuerit,& direxerit viam ſuã,& cor ſuum ad bonũ, non eſt opus vt ſacrificet? 1.Semu.15.2, שָׂם לוֹ poſuit ei. ſub.exercitus & acies ſuas,vt pugnaret cum Iſraél.Idẽ in comment. qui poſuit illi inſidias,& exercitũ ſuum. Geneſ.45.9,שָׂמַנִי poſuit me dominũ. Irme.32. 20, שַׂמְתָּ poſuiſti ſigna. Pſal.104.3, הַשָּׂם עָבִים qui ponit nubes currum ſuũ.Deute.17.15,שׂוֹם תָּשִׂים ponendo pones ſuper te regem.Exo.4.11,Quis יָשׂוּם ponet (pro poſuit, diſpoſuit) mutũ? Et in hifhíl, Iiób 17.3, שִׂימָה נָּא pone quæſo,(ſub.pignus) fideiuſſorem da tecũ. Et 4.20, Eo quòd non eſt מֵשִׂים qui apponat(ſub.cor.) Geneſ.43.31, שִׂימוּ לֶחֶם ponite panem. 2. Reg.21.4,In Ieruſaláim אָשִׂים אֶת־שְׁמִי ponã nomen meum. 1.Sem.10.19,Regem תָּשִׂים pones(conſtitues)ſuper nos. Et in hofhál,Gene.24. 33,וַיּוּשָׂם & poſitum eſt ante illũ.Gene.50.25,וַיּוּשָׂם & poſitus eſt in arca in AEgypto.pro וַיּוּשַׂם.chiric enim ponitur vice ſurec,& ſeghol loco pathách.Et ſunt qui dicunt radicem eſſe יָשַׂם, & ſermonẽ defectiuum, ſic, Et poſuit(ſubaudi eum ponens)in arca,ſicut Gen.48.1,Et dixit ad Ioſéph,ſubauditur dicens, aut quiſpiã. Nomen,præpoſito ת,תְּשׂוּמֶת,Poſitio,Societas.Leu.6.2, Vel

בְּתְשׂוּמֶת יָד in poſitione (.i.ſocietate) manus. Eſt ם cum ſeghól præter morem,quod ponitur pro pathách:& in aliquibus codicibus inuenitur cũ pathách. Senſus eſt ſecundum R. Selomóh, & R.Dauid, in ſocietate manus.i.in ſocietate in qua vnuſquiſque ponit de ſubſtãtia ſua in negotiatione.Et ſic R. Abrahám,in ſocietate & cõmunione in qua hic ponit manũ ſuam cũ illo.

שָׁוַע Eſt שָׁעַק,Clamare.In pihél.Ionáh 2.3,De ventre inferi שִׁוְּעָתִי clamaui.Pſal.72.12,מְשַׁוֵּעַ clamantẽ. Et 22.25,וּבְשַׁוְּעוֹ & quum clamauit. Et 18.7,אֲשַׁוֵּעַ clamabo.Iiób 39.3,יְשַׁוְּעוּ clamabunt. Significat & Claudere, in hifhíl. Ieſah. 6. 10, וְעֵינָיו הָשַׁע & oculos eius claude. Tharghũ ſimiliter,עֲמַעַם claude.R.Selomóh & R.Abrahám,lini,aut complana,à שְׁעָה,vel שׁוּעַ.Et Tharghum, pro וְטָח & liniet(incruſtabit)domũ,Leuit.14.42, habet וישׁוּעַ.Et ſic exponit R.Ionáh illud Pſal.39.14,חְשַׁע מִמֶּנִּי claude(ſub.oculos tuos)à me:quodR.D.exponit ceſſa aut deſine à me.Vide eãdẽ ſignificãtiã & in שְׁעָה. Tharghũ,אֲשַׁלֵּי,deſine à me.R.Selo.ceſſare fac manus tuas à me. Idẽ R.Abra.à שְׁעָה:& debuerat eſſe ſicut רְפָה הֶרֶף, ſed mutata eſt punctatura propter gutturalem. Et in hithpahál,Ieſa.29.9,הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ וְשֹׁעוּ clamauerunt, & vociferati ſunt.R.Ioſéph exponit,excæcati ſũt,(ſub. prophetæ falſi) & excæcauerunt. ſub. alios. Vnde dixit in ſequenti verſu,Et clauſit oculos veſtros.Et שְׁעוּ eſt inſtar טְמוּ à טוּם ex cal. Et ſic R.Selomóh, Cæci erant, vt non viderent. Nomen,שַׁוְעָה,Clamor.1.Semu.5.12,Et aſcendit שַׁוְעַת clamor ciuitatis in cælum. Thren.3.55, לְשַׁוְעָתִי ad clamorem meũ. Alia forma, vt exponunt nonnulli,inquit R.D. vt Iiób 30.24, Si in contritione eius(quæ eueniet)eis שׁוּעַ clamor.Idem R.Iehudáh, &

R.Ionáh.R.Abrahám, Et in tempore contritionis nó proderunt illis opes.Vnde & diues appellatur שׁוּעַ cum cholẽ.R.Leui,clamor, vel diuitiæ. R.Moſéh, clamor. R.Abrahã Peruſól,clamor,& oratio.Vide יְשַׁע.Iiób 36. 19,nũ æſtimabit שׁוּעֲךָ opes tuas?nõ aurũ &c.Alii exponũt,clamorẽ tuũ. R.Abrahám,diuitias tuas,non aurũ &c.Idem R.Leui. R.Moſéh, Num ordinabit clamorẽ tuum?i. nũ ſuſcipiet Deus ordinem clamoris tui, quũ venerit ſuper te anguſtia? R. Abrahám Peruſól, Num æſtimabit.i. Putas quòd æſtimabit reputationẽ tuam, ac familiam,vel opes?Non aurũ &c.acſi dicat,Non æſtimabit aurum,argentũ, nec aliud quicquã Deus, reſpectu magnitudinis peccati tui. Et cum cholem, Ieſah.22.5, וְשַׁוְעָ & clamor ad montem. Exponit R.D. in lib.rad.& in cõment.qui egrediuntur vrbem, eunt, & clamant de monte ad montẽ,& de colle ad collem. R. Selomóh,& vox clamoris,vt fugiant ad montes,vt euadant. R.Abrahám,Sunt qui dicunt,Et reſpectus(aut conuerſio)ad montem.i.vt reſpiciant,& vertant ſe ad montẽ. Alii, & clamor peruenit ad montem. Iiób 34. 19,Non eſt agnitus שׁוּעַ diues corá paupere.R.Leui, liberalis,& diues.Idem R.Moſéh. Ex hac radice ſecundũ R.Ioſéph poteſt eſſe תְּשׁוּעָה,Salus, ſicut תְּקוּמָה à קוּם, & תְּשׁוּבָה à שׁוּב.Require in יְשַׁע. Et ex hac radice,ſecũdum R. Ioſéph eſt illud Iechez. 16.4, Et aqua non eſſes lota לְמִשְׁעִי ad linimen. & י eſt loco ה,inſtar מְקֻנָּה,& מִרְעֶה. Et ſic radix שְׁעָה idem ſignificat. Et rectũ eſt (inquit R.D.in lib.rad.& in comment.)vt exponatur,ad lenitatem,à שָׁעַע lenire.Vnde Tharghum Gene.27.16, pro, Et ſuper חֶלְקַת lenitatẽ colli eius: habet שְׁעִיעוֹת. Et 11,pro,ego vir חָלָק lenis,mollis:habet שְׁעִיעַ.Et ſic י eſt lo

co literæ geminandæ, id eſt alterius ע.Et eſt ſenſus, Et aqua non es lota ad lenificandam carnẽ tuam. Quippe lotio carnẽ lenit ac mollificat,delicatámque efficit. R. Selomóh, ad lenitatem, ſeu mollitiem. R. Menachém, ad delicias.Exponit quoque R.Ioſéph,ad munditiem,& hoc ſignificare ſcribit in lingua Harabica.

שׁוּף Eſt חַבָּה,Percutere:& כָּתַת, Contundere, frangere.Gen.3.15, הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב ipſum conteret tibi caput, & tu conteres illi calcaneũ. R.Abrahã in cõm.ipſum (ſub.ſemẽ) percutiet te in capite, & tu percuties ipſum in calcaneo. Deficit ב, ſicut & 2. Para.34.30,qui inuentus eſt בַּיִת in domo.R.Selomóh, contundet te in capite,& tu &c.Non erit tibi ſtatio,& mordebis illũ in calcaneo eius,& etiam inde interimes eũ.Et תְּשׁוּפֶנּוּ eſt ſicut illud Ieſah.40.24, נָשַׁף בָּהֶם ſufflauit in eos. Serpens enim morſurus, ſufflat, id eſt ſibilat.Pſal.139.11,Et dixi,Veruntamẽ tenebra יְשׁוּפֵנִי obſcurabit(occultabit) me.à נֶשֶׁף,Crepuſculũ, nox. quanquã enim duæ ſint radices,eadem tamen eſt ſignificatio.

שׁוּק Concupiſcere, deſiderare. Inde nomen præpoſito ת,תְּשׁוּקָה,Concupiſcentia,appetitus,deſiderium.Gen.3.16,Et ad virũ tuum תְּשׁוּקָתֵךְ appetitus tuus. deſiderium tuũ.Tharghum, & ad virũ tuum erit conuerſio tua. Alii tamen codices melius habent תְּאוַתְּיךְ deſiderium tuũ.Idem R.Selomóh & R.D.Sed R.Abrahám exponit, Et viro tuo מִשְׁמַעְתֵּךְ obedientia tua. Et ſenſus eſt,Et tu obedies omnibus quæ præceperit tibi, quia tu es in poteſtate illius, vt eius facias voluntatẽ. Et 4.7, Et tibi erit תְּשׁוּקָתוֹ appetitus eius. R.Selomóh, appetitus eius, nempe peccati, hoc eſt concupiſcentia mala quæ iugiter concupiſcit deiicere te. R.Abrahám,

obedientia eius:quia concupiſcentia reuertitur ad obe
dientiam tuã voluntate tua:eſt etiam in te facultas vt
illi domineris.Cant.7.11,Ego dilecto meo,& ſuper me
תְּשׁוּקָתוֹ deſiderium eius. R.Abrahám, obedientia eius.
i.meũ eſt obtemperare illi, vt faciat voluntatẽ ſuam.
Et verbũ in pohél,שִׁקֵּק Vide שָׁקַק.Ieſah.29.8,Et anima
eius שׁוֹקֵקָה concupiſcẽs. i. concupiſcit cibum, ac potũ.
Eſt nomen tóar ex pohél inſtar סוֹרֵרָה inquit R. D. in
comment.Idem R.Selomóh.R.Abrahám,quærens po
tũ. & ſic videtur deducere à שָׁקָה.Pſal.65.10,viſitaſti ter
ram,וַתְּשׁוֹקְקֶהָ & deſideriũ dediſti illi.vt ſaturaretur.vel,
& iam deſiderare feciſti eam.i.decreuiſti vt deſideraret
pluuiã,& poſtea illam viſitaſti.Et in cõm.ſcribit ו eſſe
loco כְּבָר,iam,vel poſtquam deſiderare feciſti, viſitaſti
eã pluuia.Acſi dicat, Prohibuiſti pluuiã quoad illã ad-
modũ deſideraret:illa deſiderata, viſitaſti eam tua mi-
ſericordia.R.Selomóh, Viſitaſti terrã,& irrigaſti eam:
deducens à שָׁקָה. R.Abrahám,Sunt qui exponunt, & ir
rigaſti eam.Et hoc non eſt rectũ: teſtis eſt illud ſuprà
Ieſah.29:& ſenſus eſt,& iam deſiderare feciſti eam, ſi-
cut Exod.16.22, Et vermiculauit vermes , & putruit.i.
& iam putruit. Et in hifhíl, Redundare. Ioél 2. 24,
וְהַשִּׁיקוּ id eſt הָצִיפוּ(ait R.D.in li.ra.& cõm.)natare faci-
ent torcularia vino,iuxta illud Deute. 11.4,הֵצִיף natare
fecit aquas maris &c.à צוף. Hinc eſt שׁוּק,Platea.Prou.
7.8, Tranſiens בְּשׁוּק per plateam. Canti. 3.2,בַּשְּׁוָקִים per
plateas. Itẽ שׁוֹק,Coxa,armus.Exo.29.22, וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין
& armum dextrũ.Iudic.15.8,Et percuſſit eos שׁוֹק עַל־יָרֵךְ
coxa ſuper femur percuſſione magna. Exponendum,
inquit R.D.in cõment.de iis qui cadebant dum fuge-
rent à facie eius.acſi dicat, non vertit vnus ex eis faciẽ

ſuam ad illũ, nec ſtetit quiſpiam ex eis ante illum, ſed
vniuerſi fugerunt à facie illius: & dum fugerent,per-
cuſſit illos, & cadebant cum coxa ſuper femur. qui e-
nim fugit, & cadit ſuper faciem ſuã, vertit coxam ſuã
ſuper femur ſuum.Sic in lib.rad.quia cadere fecit illos
percuſſione ſua. Cadens vero ante perſequentem, in-
curuat ſe ſuper genua ſua,& cadit in faciem ſuã,& hoc
modo coxa eius eſt ſuper femur eius.Tharghũ,Et per-
cuſſit eos equites cum peditibus. Et ſic שׁוּק ſignificat
peditem,& יֶרֶךְ equitem. R. Leui, coxam apud femur.
Et comparauit pedites coxæ,& equites femori:quia co
xa eſt infra femur. R.Selomóh in comment. Equites
cum peditibus. Eques enim non innititur femori ſuo,
ſed coxæ ſuæ,pede altero poſito in ferro currus. R.Io-
ſeph exponit pedites cũ equitibus.1.Semu.9.24,Et ele-
uauit coquus אֶת הַשּׁוֹק וְהָעֶלְיָה coxam,& quod erat ſuper
illã.i.& femur quod erat ſuper coxam, inquit R.D. in
lib.rad. & R. Selomóh in cõment. Et ſic habet Thar-
ghum,coxã,& femur eius.Et in verbis doctorum quæ-
ritur,Quid eſt coxa,& quod ſuper illã?Dixit R.Iocha-
nán,coxam & caudã.R.Eliézer,coxã & pectus.R.Se-
muél filius Nachmani,coxã & pulpam. Deuter.28.35,
ſuper genua,& ſuper הַשְּׁקַיִם armos. aut coxas. Et ver-
bum in hithpahál,Nachũ 2.4,יִשְׁתַּקְשְׁקוּן feſtinanter am
bulabunt per plateas. Vide in שָׁקַק. à coxa deductũ eſt
verbum,quòd in ambulando feſtinanter,coxæ moue-
antur,aut ſeſe percutiant,inquit R.D.in commen. R.
Ionáh,percutient coxam ad coxam. quod ſequitur R.
Abrahám.Tharghum,Sonitus caſus armorũ illorum
auditur in plateis ciuitatũ.Idẽ R.Selomóh:Et eſt ex ſi-
gnificatione,inquit,illius וְהַשְׁקִיקוּ & audire faciẽt ſonitũ,

aut reſonare facient torcularia vinũ, Ioél 2.24. Quãdo enim effuſio deſcendit de torculari in mediũ הַיֶּקֶב laci, qui eſt ante torcular, auditur ſonit⁹. Et ita hoc loco au dietur ſonitus armorũ in plateis &c. & ſic exponit illud Ieſa. 33.4, כְּמַשַּׁק sicut ſonitus locuſtarum &c. vide שָׁקַק.

שׁוּר Canere, cãtare, Intueri, aſpicere, proſpicere. Pſa. 7.1, שֶׁר cecinit Domino. Proue. 25.20, וְשָׁר בַּשִּׁרִים & cantans in canticis. 2.Semu. 19.35, vocem שָׁרִים וְשָׁרוֹת cantorum & cantatricum. Pſal. 87.7, וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים & cãtores ſicut tibicines. R.D.in cõment. ſecundum expoſitionem Midrás ita ſcribit, Et cantores, ſic mulieres. i. quemadmodum viri, itidem & mulieres cantica dicẽt. חֹלְלִים ſunt mulieres ſaltantes, ſicut Iudic. 21.23, & acceperunt vxores ſecundum numerum ſuum, de הַמְּחֹלְלוֹת mulieribus tripudiantibus quas rapuerunt. 1.Semu. 18. 6, Et egreſſæ ſunt mulieres ex omnibus vrbibus Iſraël ad cantandum &c. mos enim mulierum eſt vt tripudient in choris. Et nõ eſt abſurda expoſitio Midrás de mulieribus. nam & Irme. 44.19, de mulieribus dicitur, nos מְקַטְּרִים adolemus reginæ cæli &c. Ipſe verò exponit, Et cãtores, & tibicines, vniuerſi tuas laudes canẽt. Vide חָלַל. Hoſe. 13.7, ſicut pardus iuxta viam אֲשׁוּר aſpiciam. ſecundum R.D.in lib.ra. quanquam in cõmen. ſcribit eſſe pahúl ex cal, ab אָשַׁר. R. Selomóh, Omne אֲשׁוּר quod eſt in Scriptura, eſt cum daghés, hoc dunta xat excepto: quia non eſt nomen loci, ſed verbũ futurum primæ perſonæ. At R. Abrahám ſcribit eſſe tóar inſtar עֲצוּם: & ſic eſt ex hac radice, id eſt graſſator. Thar ghum, פַּמְּיָן inſidiator, aut inſidians. Irme. 5.26, inuenti ſunt in populo meo impii, יְשׁוּר כְּשָׁךְ יְקוּשִׁים aſpiciet (pro aſpicient, aut aſpiciet ſingulus eorum, ad vias ſcilicet, vel

vel ad aues) vt ponens laqueos. id eſt aſpiciet, vt facere ſolet qui ponit laqueum, & aſpicit aues quãdo requieſcunt: ſic ipſi aſpiciũt, ac inſidiantur hominibus. Idem in comment. Poteſt etiam exponi (inquit idem in lib. ra.) acſi dicat, Ibit (pro ibũt) quietiſſime aucupes, & expandent retia vt quieſcant: & non ſtatuent laqueum in nocte: ita ipſi ibant tota nocte, ſtatuebant laqueum, homines capiebant. R. Selomóh, inſidiabitur. R. Abrahám, circundabit. Et cum cholem, Iob 33.27, יְשֹׁר aſpiciet ſuper homines. Exponit etiã R.D.in lib.rad. Ibit ad homines, & confitebitur coram illis. R. Abrahám in cõmen. exponit יָסֹב circundabit, ſicut ſuprà Irme. 5. Idcirco vocatur murus שׁוּר, quòd circundet ciuitatem. R. Leui, aſpiciet. Tharghum, יְתֵיץ diriget. Et 33.14, quia ſemel loquetur Deus, & bis non יְשׁוּרֶנָּה videbit illum. Vel ſic, Quia vno modo loquetur (pro loquitur) Deus, & duobus ei qui non videbit (pro videt) illum. R. Moſéh, Qui dicunt ei quòd via vna (id eſt modo vno) loquetur Deus, & ſcire faciet omnem veritatem: & duabus viis nõ videbit illã. ſub. viam qua loquitur Deus. Et eſt ſicut illud Thren. 3.35, Vt peruerteret hominẽ in iudicio ſuo Dominus nõ vidit. R. Abrahám Peruſól, Illud quod loquitur Deus homini, vt indicet ei, eſt ſecũdũ alterã è duabus viis. Prior eſt cũ loquitur in ſomnis cuipiam, vt illi indicet peccatũ ſuum, quemadmodum fecit ipſi Abimélech, & Laban, & prophetis qui populũ increpabant. Altera eſt quum flagellis corripit hominẽ, vt prohibeat eũ à malo perpetrato, ne perpetuò eius anima pereat. Et hác viá nõ videt, non cõſiderat, nõ ſentit, qui doloribus eſt affectus, flagellis percuſſus: Sed tantũ iuſtus, qui eſt propinquus Deo, qui amanter fla-

Universidad de Deusto Biblioteca

gella ſuſcipit, hunc gradum conſcendit. Et eſt ſenſus, Et in duabus.i.in vna è duabus.Vel,& in ſecunda,ſub. via. Et 35.13 & 14,Verũtamen mendacium non audiet Deus,& Omnipotẽs non יְשׁוּרֶנּוּ intuebitur illud.Quãto magis ſi dixeris,(Deo)Non תְּשׁוּרֶנּוּ videbis illud:ſub. mẽdaciũ.Sic enim exponit R.Moſeh,dicẽs,Quia mẽdacium &c. Quia clamor eorum mendaciũ eſt,& fruſtra clamabunt: quia ſecundũ viam eorum faciet eis,& ſecundũ opera eorũ retribuet eis. Quãto magis ſi dixeris Deo,nõ aſpicies mẽdaciũ,neque cognoſces illud? Cãt. 4.8, תְּשׁוּרִי aſpicies è vertice.Vel,venies,ſiue ibis. R.Abrahám,aſpicies.ſic & R.Selomóh. Ieſah.57.9, וַתְּשֻׁרִי & munera detulifti regi cum oleo.à תְּשׁוּרָה munus deductum verbum.Vnde exponit R.Ionáh acſi dicat,Obtulifti regi munus.Et ita exponit Haghaón R.Sahadiáh. at R.D. in lib.rad. & iuiſti ad regem. Et in hifhíl,1. Semu.18.6, לָשׁוֹר ad cantandum. Scribitur cum ו, quia poteſt eſſe macór ex cal לָשׁוּר,& legitur cũ י pro לְהָשִׁיר, quod eſt macór ex hifhíl. Pſal.33.3, שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ cantate ei canticum nouum. pro הַשְׁירוּ.deficit enim ה coniugationis. Et 59.17,& ego אָשִׁיר עֻזֶּךָ cantabo fortitudinem tuã.Exod.15.1, אָז יָשִׁיר Tunc cecinit(dictio enim אָז futurum vertit in præteritũ, inquit R. Dauid) Moſéh & filii Iſraél אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת canticũ hoc. Iudic.5.1, וַתָּשַׁר & cecinit Deboráh. Eſt enim ex hoc binián, ait R.D. in lib.rad.& Michlól. Et in pohél, Iób 36.24,quod שֻׁרוּ intuiti ſunt homines. 2.Paral. 29.27, וְהַשִּׁיר מְשׁוֹרֵר & canticum cantantis.aut cantoris.eſt intranſitiuum. Vel eſt tranſitiuũ,vt ſit, Et canticum(.i.habẽtem canticum)cãtare faciebat. Nomen,שִׁיר,Canticũ.Cant. 1.1,שִׁיר הַשִּׁירִים canticum canticorum. Fœmineũ,שִׁירָה,

Canticũ. Ieſa.5.1,cãtabo nũc dilecto meo שִׁירַת canticũ patrui mei.Hamós 8.3,שִׁירוֹת cantica. Tóar,שׁוּר inſtar סוּר,Hoſtis,Inimicus.Pſa.92.11,aſpexit oculus meus בְּשׁוּרָי inimicos meos.Appellatur inimicus שׁוֹר,aut שׁוֵר,quod aſpiciat ſuũ inimicum ad malefaciẽdum. Tóar quadratum,שׁוֵר.Pſal.5.9,propter שׁוֹרְרָי inimicos meos.Et 54.7,vertat malum לְשׁוֹרְרָי ad inimicos meos.Poſſunt tamen eſſe ex radice שָׁרַר. Nomen,præpoſito ת,תְּשׁוּרָה, quod eſt מִנְחָה,Munus,donũ. 1.Semu.9.7,וּתְשׁוּרָה & munus non eſt ad afferendum viro Dei. A deferendo nomen illi eſt inditum. Aliud,שׁוֹר,Bos. Deuter.22.10, non arabis בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר in boue & aſino.In plurali mouetur i,Hoſe.12.11,שְׁוָרִים boues ſacrificauerũt. Illud autem Gene.49.6,ſubneruauerunt שׁוֹר:quidã bouẽ,nonnulli murũ exponũt,vt habes in עֵקֶר. Aliud,שׁוּר,Murus. Gen.49.22,ſuper שׁוּר murũ. Iób 24.11,inter שׁוּרֹתָם muros ſuos facient oleum.(vide in צָהַר).i.propter impiorum pauorem,collectis oliuis,intra muros ſuos facient oleum. & eſt plurale à שׁוּר cum ſurẽc: & plurale à שׁוֹר cũ chólem, eſt שׁוֹרִים, ſicut à יוֹם fit יָמִים, & à רֹאשׁ fit רָאשִׁים. Et lingua fœminea, Irme.5.10,aſcẽdite בְּשׁוּרוֹתֶיהָ muros eius. Vel eſt à ſingulari שׁוּרָה inſtar קֻמָּה. R.Selomóh,campeſtria eius.R.Menachém,& R.Dauid,muros eius. Inde & tóar fœmineum,שׁוּרָה,Pariter ambulans.à verbo שׁוּר ambulare. Ieche.27.25, naues Tharſis שׁוּרוֹתַיִךְ pariter ad te ambulãtes in negotiatione tua.Et appellantur ſic, quòd naues multæ pariter ambulent. Et Tharghum,pro אֹרְחַת turba(congregatio)Iſmaheli-tarum,&c.Gene.37.25:habet שִׁיירַת: quòd pariter ambularet ſic appellata, inquit R. Selomóh & R.Dauid. Et eſt rectũ(ait R.D.)vt exponatur,caſtrametãtes(aut ma

nẽtes)iuxta te. Nam in Tharghũ חָנָה est שְׁרָא. In commẽtariis,priorem ſequitur expoſitionẽ,exponẽs,naues שַׁיָּרוֹת multæ pariter ambulantes. ſicut שַׁיָּרָא dicitur ſocietas,turma pariter ambulans.

שור Cum puncto in ſiniſtro cornu,Principem eſſe, aut principatum habere, Dominari,Imperare. Iudi.9.22,וַיָּשַׂר & imperauit Abimélech &c. Hoſe.12.4, וַיָּשַׂר אֶל־מַלְאָךְ וַיּוּכָל & princeps fuit (aut principatum habuit)cũ angelo,& præualuit. Repetit id quod dixerat, Et in fortitudine ſua princeps fuit cũ angelo:ad corroborãdum miraculũ.Magnũ enim miraculũ fuit homi nem luctari cũ angelo,& præualere illi. Et vnũ cũ ס,1. Paral.15.22,יִסַּר principatũ habebit in prophetia. Prou. 8.16,per me principes יִשְׂרוּ principatũ habebũt.dominabũtur.Poſſũt eſſe prædicta & ex שָׂרַר. Et in Hifhíl, Hoſe.8.4, ipſi regnare fecerunt,(ſub.Iarobhám,)& nõ ex me,הַשְׂרוּ principatũ habere fecerũt, & nõ cognoui. R.Abrahám in cõmen.Non ex me: quia me nõ interrogauerunt,quũ tamen ſcriptũ ſit Deut. 17.15, ponẽdo pones ſuper te regẽ,quẽ elegerit Dominus Deus tuus. Eſt autem repetitio,principatũ habere fecerunt. Et eſt ex verbis quorũ ſecunda quieſcit litera, vt שָׂם קָם, & ſic שׂוּר à שָׂר. Iepheth dixit quòd eſt ſicut הֵסִירוּ cũ ס, amouerunt. acſi dicat, quòd ſua voluntate & reges conſtituũt, & amouẽt. R.Selomóh vtroque modo exponit.

Tóar, שָׂר, Princeps. & cum athnách, & ſoph paſſúc eſt cum camés, & ſic interdum cum zachéph. Hoſe.3. 4,& non eſt שָׂר princeps.Iudi.4.2,וְשַׂר צְבָאוֹ & princeps exercitus eius.2.Reg.9.5,verbũ mihi ad te הַשָּׂר ô princeps.Ieſah.32.1,וּלְשָׂרִים & principes.ל redundat.Inuenitur & cũ ס,Irme.6.28,סָרֵי סָרְרִים principes declinãtium.

Et 44.17,וְשָׂרֵינוּ & principes noſtri. Fœmineũ,Thren. 1.1,שָׂרָתִי princeps in prouinciis fuit in tributũ.Eſt longum(inquit R.Abrahám in cõment.) ad differentiam inter ipſum ו redundans,& ו ſignum pronominis primæ perſonæ.Ieſah.49.23,וְשָׂרוֹתֵיהֶם & principes eorũ nutrices tuæ. Sunt qui exponunt iuxta hanc ſignificantiam illud Ieſah.28.25,& ponet חִטָּה שׂוֹרָה triticum pulchrum.aut laudabile,quaſi principe dignum. R.Ionáh exponit,menſuratũ. ſic R.D.in cõment.& eſt tóar rei menſuratæ,fœmineũ. R.Abrahám, Sunt qui exponũt triticum חִטּוֹבָה bonum,vel optimum. Alii,in menſura:& hoc eſt rectum. Alia forma,præpoſito מ,מְשׂוֹרָה, Méſura admodum parua. 1.Paral.23.29,& omni מְשׂוֹרָה וּמִדָּה menſuræ paruæ,& menſuræ magnæ.

שוש Cũ puncto in ſiniſtro cornu ש,Gaudere. Deut. 28.63,שָׂשׂ gauiſus eſt. Pſal.119.14,שָׂשְׂתִּי gauiſus ſum.Thren.1.21,שָׂשׂוּ gauiſi ſunt. Ieſah.64.5,occurriſti gaudenti.Vide פָּגַע.Ieſa.61.10,שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ gauden do gaudebo in Domino. Et 35.1, יִשְׂשׂוּם gaudebũt in eis (vel cum eis)deſertum & ſolitudo. Alii dicunt(inquit R.D.in lib.rad.)quòd ם eſt loco ן, vt ſit, יִשׂוֹשׂוּן gaudebunt. R.Abrahám,Sunt qui exponunt,Gaudebunt in eis: & hoc nõ eſt rectum. quænam eſt ratio vt dicat,in eis?ſed rectum eſt vt ם ſit loco ן. Et in hifhíl, Ieſah. 65.18,שָׂישׂוּ gaudete & exultate.pro הָשִׂישׂוּ.deeſt enim ה coniugationis.Thren.4.21,שִׂישִׂי gaude. אָשִׂישׂ gaudebo,vt in macór cal.Pſal.35.9,תָּשִׂישׂ gaudebit. Nomé, שָׂשׂוֹן,Gaudium.Et omnia(vno dempto)ſunt cum ו. Eſter 8.16,lætitia,וְשָׂשׂוֹן & gaudiũ. Pſal.51.14,שְׂשׂוֹן gaudiũ ſalutis tuæ. Alia forma,præpoſito מ,Ieſa.32.13,domos מְשׂוֹשׂ gaudii.Et 24.8,ceſſauit מְשׂוֹשׂ gaudium citharæ.

Universidad de Deusto Biblioteca

nisi אֲשִׁיתְךָ ponam te desertum. Psal.18.12, יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ ponet tenebras latibulum suum. Duo scribũtur cum י, & leguntur cum ו, Irme.13.16, יְשִׁית & ponet in caliginem: Iiób 10.20, יְשִׁית & desine à me. sic R.D. in lib.ra. הֶרֶף desine. & R.Leui in commen. & R.Abrahám. Psal. 21.4, תָּשִׁית impones capiti. Exod.23.1, ne תָּשֶׁת יָדְךָ ponas manum tuam. Et in hof hál, Exo.21.30, si redemptio יוּשַׁת imposita fuerit ei. Nomen, שִׁית, Ornatus, ornamentum. Prouerb.7.10, שִׁית זוֹנָה, id est תִּקּוּן ornatu meretricio. sic & R.Leui in cõm. Alia forma, שֵׁת, Nates. Iesah.20.4, & discoopertos שֵׁת natibus. 2.Semu. 10.4, עַד שְׁתוֹתֵיהֶם vsque ad nates suas. sicut à שֵׁם fit שְׁמוֹתֵיהֶם.

Aliud, שָׁתוֹת, Retia, Fũdamẽta. Psal.11.3, quoniã הַשָּׁתוֹת retia destruentur. Et in commen. Fundamenta. i. iusti qui mundum tuum fundarunt. Vel retia. i. cogitationes & consilia. R.Selomóh, Quoniam per manus vestras occisi sunt sacerdotes Domini, iusti qui sunt fundamenta mundi. R.Abrahám, retia. Et sunt qui exponunt, fundamẽta: cui astipulatur verbum destruẽtur: & indicant cõsilia quæ sunt veluti fundamẽta. R.Himmanuél, Retia, & offendicula quæ extenderunt ad capiendum me. Iesah.19.10, & erunt שָׁתֹתֶיהָ retia eius contrita. Alii, fundamẽta. Et est à שׁוֹת, & non à שָׁתָה, vt nõnulli putarunt. Si enim esset à שָׁתָה, ש esset cum seuá, vt שְׁמוֹתֶיהָ, & בְּנוֹתֶיהָ. R.Selomóh, Fundamenta eius. i. fossarum eius. R.Abrahám, retia eius. sic R.Himmanuél.

שָׁזַף Videre, aspicere. Iiób 20.9, oculus שְׁזָפָתוּ qui vidit eum. Cant.1.6, שֶׁשְּׁזָפַתְנִי quia aspexit me sol.

שָׁזַר Vnde participiũ passiuũ, Exo.26.1, שֵׁשׁ מָשְׁזָר è filo (vel bysso) duplicato. Vulgo טור טו, Tors. Doctores Hebræorũ exponũt, sextuplicatum. i. sexies plicatũ.

שׁוּת Ponere. Exod.7.23, & non שָׁת לִבּוֹ posuit cor suũ &c. Psa.8.7, כֹּל שַׁתָּה omnia posuisti. Et 88.7, שַׁתַּנִי posuisti me. Item 73.27, שַׁתִּי posui. Iesah. 22.7, שֹׁת שָׁתוּ הַשָּׁעְרָה ponendo posuerunt (sub. prælium) in porta. Vel bellando bellauerunt in porta, secũdum R.Abrahám. R.D. in li.ra. & R.Himmanuél priori modo, subaudiẽdo מִלְחָמָה bellũ. Et in cõm. ipse R.D. exponit, posuerũt facies suas ad portas Ierusaláim vt pugnarent. alii pugnauerunt. R.Selomóh, posuerunt aggerẽ contra portam. Psal.3.8, in circuitu שָׁתוּ עָלַי posuerunt (sub. bellũ) aduersum me. alii pugnauerunt. R.Abrahám, pugnauerunt: vt suprà Iesah.22. Et sunt (inquit) qui exponũt, tetenderunt, aut posuerunt הַשָּׁתוֹת retia: idcirco dixit, in circuitu. Psal.49.15, sicut pecudes in inferno שָׁתוּ posuerunt se. i. posuerunt seipsos in suis cogitationibus quòd essent sicut pecudes, inquit R.Abrahám. Daghés est loco hannách literæ quiescentis, quæ est ו, inquit R.D. in lib.rad. & in Michlól. Vel sunt ex verbis geminatis, id est שָׁתַת, vt alii dicunt, inquit idem in Michlól.

Et in hif híl, Iiób 30.1, quorũ renuissem patres לָשִׁית ponere cum &c. pro לְהָשִׁית. deficit enim ה coniugationis. & sic in imperatiuo. Psal.73.6, operiet se, שִׁית vt tollat prædam sibi. Prouerb.27.23, שִׁית לִבְּךָ pone cor tuum. Iiób 22.24, וְשִׁית & pone (pro pones) super terrã munitionem. vel potius, aurum. R.Abrahám Perusól, Et si hoc modo feceris, vt ad Omnipotentẽ conuertaris, scito quòd tuas facultates multiplicabit, & adeo crescere faciet te, quòd pones super terram munitionẽ. i. fortitudinem magnã in congregatione substãtiæ tuæ. vel, ob magnam auri copiam, pones super terram aurum. Psal.12.6, אָשִׁית ponam (sub. eum) in salute. Irme.22.6,

מִשְׁגַּב חֹמֹתֶיךָ הֵשַׁח & munitionē eleuationis (altitudinis) murorum tuorum incuruare fecit. Prouerb. 12.25, pauor in corde viri יַשְׁחֶנָּה humiliabit illud. Et in hithpahál, Psa.42.7, Deus mi, in me anima mea תִּשְׁתּוֹחָח humiliabit se. Et versu 12, תִּשְׁתּוֹחֲחִי humiliabis te.

שֹׁחַד Munus, donum. Deute.10.17, Et non accipiet שֹׁחַד. Ab hoc verbum in cal, Iiób 6. 22, שִׁחֲדוּ donate mihi. Iechez.16.33, וַתִּשְׁחֲדִי אוֹתָם & donasti illis.

שָׁחָה Humiliari, Incuruari, aut Seipsum humiliare, & incuruare: vt שְׁחִי in שָׁחַח, quod tamen R.D. in Michlól. & lib.rad. citat in hac radice: & est sicut עֲשִׂי ab עָשָׂה. & sic שָׁחָה vt in שׁוּחַ, & יַשְׁחֶנָּה instar יַגְלֶנָּה à גָּלָה. Micháh 6.14, וְיָשְׁחֲךָ & humiliabit te. seghól est vice pathách, pro וְיָשְׁחֲךָ, vt illud Gen.28.3, וְיַפְרְךָ. Et in hithpahál, Iechez.46.2, וְהִשְׁתַּחֲוָה & incuruabit se. In quo geminatur tertia radicalis litera: prior, cuius vicem gerit ו, apparet: altera quiescit. Deuter.4.19, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם & incurues te illis. 2.Semu.16.4, הִשְׁתַּחֲוֵיתִי incuruaui me. Exo.24.1, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם & incuruabitis vos. Et 11.8, וְהִשְׁתַּחֲווּ־לִי & incuruabūt se mihi. 2.Re.19.37, ipso מִשְׁתַּחֲוֶה incuruāte se in tēplo. Gen.37.9, מִשְׁתַּחֲוִים לִי incuruantes se mihi. Nechem.9.3, וּמִשְׁתַּחֲוִים & incuruantes se Domino. Sephan.1.5, וְאֶת־הַמִּשְׁתַּחֲוִים & incuruantes se, qui iurant Domino. Et compositū, Iechez.8. 16, Et ipsi מִשְׁתַּחֲוִיתֶם incuruant se ad ortum solis. Est dictio composita ex מִשְׁתַּחֲוִים participio, & הִשְׁתַּחֲוִיתֶם præterito. Et ratio compositionis est (inquit R.D. in Michlól) dixit propheta quòd inuenit illos homines incuruantes se ad ortū solis, & dicentes ingressis, Incuruastis vos? tanquam interrogantes. Et cōpositio è duabus dictionibus, est breuitatis gratia. Idem in cōment. Gene.37.10, לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ

שָׁחַח Curuare, incuruare, humiliare. Iesah.2.11. וְשַׁח & humiliabit se. incuruabit. Est enim actiuū intransitiuum, quanquam in voce passiua interpretes sæpius vertant. Tóar secundum eādem formam, Iiób 22.29, וְשַׁח & humilē oculis seruabit. sub. Deus. Psal. 35.14, pullatus שַׁחוֹתִי humiliat⁹ sum. aut humiliaui me. Chab.3.6, שַׁחוּ incuruati sunt colles. aut incuruauerūt se. Et perfectū, Iiób 9.13, שָׁחֲחוּ humiliati sunt. שָׁחָה, quære in שׁוּחַ. Iesah.51.23, שְׁחִי incurua te. Vide שָׁחָה quæ proprie est illius radix. Psal.10.10, וְרִכֶּה יָשֹׁחַ contritum, humilémque se ostendet. Thren.3.20, וְתָשׁוּחַ & humiliabitur in me anima. Scribitur cum י, & legitur cum chólem: quia duplex est lectio, cum chólem ex cal, & cum chiric ex hifhíl. Iiób 39.2, יָשֹׁחוּ incuruabunt se. Et in nifhál, Iesah.2.9, וַיִּשַּׁח & incuruatus est homo. Et 29.4, תִּשַּׁח humile erit. Ecclesi.12.4, וְיִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת & humiliabuntur omnes filiæ cantici. R. Selomóh in cōmen. humiles (vel submissæ) erunt omnes voces instrumentorum musicorum. Vel, humiliabūtur omnes cantores, & cantatrices erunt humiles in oculis suis. & sic 2.Semu.19.35, dixit Barzillái, Num audiam vltra vocē cantorum, & cātatricum? R. Abrahám in cōm. Venit וְיִשַּׁחוּ masculeum cum בְּנוֹת fœmineo, sicut & Estér 1. 20, & omnes mulieres יִתְּנוּ dabunt gloriam maritis suis. Et rectum est vt vtriusque verbum referatur ad dictionē כָּל. Humiliabūtur &c. i. vox gutturis in qua prius cantabat, erit humilis (aut submissa) adeo vt nō audiatur. Secundum R. Dauid, & humiles (aut submissæ) erunt vniuersæ arteriæ è quibus egreditur vox. Nam tēpore senectutis, propter debilitatem suā, non possunt canere, aut eleuare vocem. Et in hifhíl, Iesah.25.12, וּמִבְצַר

vt incuruemus nos tibi. Pſal.99.5, וְהִשְׁתַּחֲוו & incuruate vos. Et 45.12, וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ & incurua te illi. Et 5.8, אֶשְׁתַּחֲוֶה incuruabo me templo &c. 1. Reg.22.53, וַיִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe illi. Interdum cadit litera geminata, & remanet ו quieſcens radicale, tam in tertia quàm in ſecũda perſona. Iehoſ.5.14, וַיִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe. 2. Reg.4.37, וַתִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe. Pſal.132. 7, נִשְׁתַּחֲוֶה incuruabimus nos. Gen.49.8, יִשְׁתַּחֲווּ incuruẽt ſe. Et 27.29, וַיִּשְׁתַּחֲוּ & incuruent ſe tibi. Eſt defectiuum. Gene.33.6, וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ & incuruauerunt ſe. Nomen, 2. Reg.5. 18, בְּהִשְׁתַּחֲוֹתִי propter incuruationẽ meã. Abſolutũ הִשְׁתַּחֲוָיָה הִשְׁתַּחֲוָיוֹת.

שָׁחָה Cum puncto in ſiniſtro cornu, Natare. Ieſah. 25.11, Vt extendit (ſub. manus ſuas) הַשֹּׁחֶה לִשְׁחוֹת qui natat ad natandum. Iechez. 47.5, eleuatæ erant aquæ, מֵי שְׂחוּ aquæ natationis. i. aquæ adeo eleuatæ erãt, vt pede pertranſiri non poſſent, ſed opus eſſet natare. Et eſt nomen ait R.D. in lib. rad. & comment. inſtar אָחוּ. Et ita habet Tharghum, סַחֲוָא. Et in hifhíl, Pſa.6. 7, אַשְׂחֶה omni nocte lectum meum.

שָׁחַט Iugulare, Mactare, Occidere. Irme.39.6, וְאֶת כָּל־חֹרֵי יְהוּדָה שָׁחַט & omnes optimates Iehudáh occídit rex Babél. Leuit.1.5, וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבָּקָר & mactabit filium bouis. 2. Reg.25.7, שָׁחֲטוּ occiderunt. Ieſa.66. 3, שׁוֹחֵט מַשׁוֹר mactans bouem. Irme.9. 8, Sagitta שְׁחוּטָה tracta. Sed R. Ioſéph ſcripſit eſſe tóar. i. שׁוֹחֵט occídens, lingua eorũ. Scribitur cú ו poſt ש, inquit R. D. in cõm. & legitur cum ſurék poſt ח, quia duplex eſt lectio, שׁוֹחֵט occidens, & שָׁחֵט tracta, ſub. ſuper cotem ad acuendum. acſi dicat, terſam. Vide עָשָׂק. R. Selomóh, מָשׁוּךְ tracta, i. incídẽs. Vel acuta, vt Tharghũ, & R. Menachém. 2. Paral.9.15, ex auro שָׁחוּט tracto. Et ſic R. Ioſéph, aurũ

tractum ſicut cæra. Ieſah.22.13, וְשָׁחֹט צֹאן & mactare pecudes. Gene.22.10, לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ vt occideret filium ſuũ. Hoſe.5.2, וְשַׁחֲטָה שַׁטִּים & ad iugulandum declinãtes. ſub. à via recta. Eſt macór, inquit R.D. in lib. rad. & cõm. quia ש eſt cum pathách, & eſt inſtar לְאַהֲבָה. Exod.12.21, וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח & mactate péſach. 2. Paral.35.6, וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח & occidite péſach. ש cũ pathách, inquit R.D. in Michlól. Leuiti.4.33, יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה mactabit holocauſtum.

Et in nifhál, Nume.11.22, & bos יִשָּׁחֵט occidetur.

שָׁחַט Exprimere. Gene.40.11, וְאֶשְׁחַט אֹתָם & expreſſi eas in calicem.

שָׁחַל Eſt אַרְיֵה, Leo, inquit R.D. & R. Leui. Iiób 10. 16, כַּשָּׁחַל ſicut leo. Alia forma, & ſignificatio, Exo.30.34, וּשְׁחֵלֶת & onycham. Eſt aroma, inquit R.D. quod in Miſnáh vocatur צִפּוֹרֶן onycha. & eſt lenis & lucens vt צִפּוֹרֶן vnguis.

שַׁחֶן Vnde שְׁחִין, Vlcus proueniens ex caliditate. Deuter. 28.27, Percutiet te Dominus בִּשְׁחִין vlcere AEgyptio.

שָׁחִם Vnde שָׁחִים, quod pullulat & germinat è radicibus ſeminis: idem quod סָחִישׁ. vide ſuo loco. Ieſah.37.30, Comede hoc anno cadiuum, & anno ſecúdo שָׁחִישׁ ſponte naſcens.

שַׁחַף Vnde שַׁחֲפֶת, Infirmitas qua corpus efficitur macilentum, debile, deficiens, & in deterius vadens. Leuiti.26.16, Viſitare faciã vos terrorẽ אֶת־הַשַּׁחֶפֶת infirmitatẽ corpus attenuantem. Et nomen auis cui prædicta accidit infirmitas. Leu.11.16, וְאֶת־הַשַּׁחַף & larus.

שְׁחִיף Vnde שְׁחִיף. Iechez. 41. 16, Contra limen שְׁחִיף opertum ligno. i. tabulis ligneis vndiquaque. ſic etiam Tharghum, & R. Selomóh.

שַׂחְצָן Superbia. Iiób 28.8, filii שַׂחַץ ſuperbiæ. ſic etiã R. Selomóh. Et ſic dicunt doctores Hebræorum, viri Ieruſaláim viri שַׂחַץ ſuperbiæ fuerunt. Idem R. Leui, non calcabunt eam filii ſuperbiæ, & fortitudinis, & ſunt abactores beſtiarum. Et 41.24, Ipſe eſt rex ſuper omnes filios שַׁחַץ ſuperbiæ. ſic etiam R. Selomóh. R. Leui, ſuperbiæ, & fortitudinis. R. Abrahám, ſuper omnia quæ gignuntur in aquis. Tharghum, Super omnes filios כַּוורֵי piſcium magnorũ, vt exponitur in Harúch. R. Abrahám Peruſól, ſuperbiæ & roboris. i. ſuper omnes creaturas magnas, & fortes, & piſces magnos qui ſunt in mari.

שָׁחַק Contundere. Exod. 30.36, וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק & cõ tundes ex eo comminuendo. Iiób 14.19, אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם lapides cõtuderunt aquæ. 2.Sem. 22.43, וְאֶשְׁחָקֵם & contundã eos ſicut puluerem terræ. Nomen, שַׁחַק Puluis contuſus, minutiſſimus. Ieſa. 40.15, וּכְשַׁחַק & ſicut puluis tenuiſſimus ſtateræ reputatæ ſunt. eſt (inquit R.D. in lib. rad.) puluis tenuis qui exſufflatus ob ſuã tenuitatẽ, mox è ſtatera exit. Significat & cælũ, ſiue æther, aut nubem. Pſal. 89.37, Et teſtis בַּשַּׁחַק in cælo fidelis. Et 7, Quoniã quis בַּשַּׁחַק in cælo æquabitur Domino? R.D.R. Abrahám, & alii, in cælo. i. quis angelus, quæ ſtella &c. Deuter. 33. 26, Et in magnificentia ſua שְׁחָקִים cælos. Tharghum, Et fortitudo eius in cælis cælorum. R. Abrahám, & magnificentia eius cæli, ſub. ſtant. R. Selomóh, cælos, ſub. equitat. 2.Sem. 22.12, Col ligantiam aquarum עָבֵי שְׁחָקִים nubes cælorum.

שָׂחַק Ridere, Ludere, Lætari, Deridere, Irridere, Sub ſannare. Prouerb. 29.9, Et iraſcetur וְיִשְׂחָק & ridebit. Pſal. 2.4, Qui habitat in cælis יוֹשֵׁב irridebit. ſub.

cos. Iiób 5.22, Et in fame תִּשְׂחָק ridebis. Vel potius, Et fa mem deridebis. Et in pihél, 2.Sem. 6.21, וְשִׂחַקְתִּי & ludá (lætabor) coram Domino. Prouer. 26.19, Nónne מְשַׂחֵק אָנִי ludo ego? 1.Paral. 15.28, Et vidit regem Dauid ſaltãtem וּמְשַׂחֵק & ludentem. 1.Sem. 18.7, mulieres הַמְשַׂחֲקוֹת ludentes. Pſal. 104.26, לְשַׂחֵק־בּוֹ ad ludendũ cum eo. Eccleſ. 3.4, Tempus לִשְׂחוֹק ridendi. Iudic. 16.25, וִישַׂחֵק־לָנוּ & ludat nobis. i. ante nos. Iiób 40.15, Et omnis beſtia agri יְשַׂחֲקוּ־שָׁם ludent ibi. Nomen, שְׂחוֹק, Luſus, Riſus, Lætitia, Irriſio, Deriſio, Subſannatio. Thren. 3.14, fui שְׂחוֹק riſus omni populo meo. Pſal. 126.2, Tunc repletũ eſt שְׂחוֹק riſu (lætitia) os noſtrum. Irme. 20.7, Fui לִשְׂחוֹק in deriſum tota die. Alia forma, præpoſito מ, Chab. 1.10, Et principes מִשְׂחַק לוֹ riſus illi.

שָׁחַר Nigreſcere, nigrũ eſſe, denigrare, Mane quærere, aut ſuſcitare. Iiób 30. 30, Cutis mea שָׁחֲרָה denigrata eſt. Tóar, שְׁחוֹר. Leu. 13.31, Et pilus שָׁחוֹר niger Zecha. 6.2, שְׁחֹרִים nigri. Et geminatũ, Cã. 1.6, quòd ſim שְׁחַרְחֹרֶת nigra. Nomen, שְׁחוֹר, Nigredo, Carbo. Thre. 4.8, Obſcurata eſt מִשְׁחַר præ nigredine forma eorum. i. præ carbone. R. Ioſéph מ ſcribit eſſe nominis conſtitutiuum, & ש eſſe cũ daghés euphoniæ gratia, & inſtar מִזְמוֹר. שִׁיחוֹר verò eſt Nilus fluuius AEgypti. Irme. 2. 18, vt bibas aquas שִׁחוֹר Nili. Sic appellatus quòd illius aquæ ſint nigræ. i. turbidæ. Aliud, שַׁחַר, Aurora, Lucifer, mane. Ieſah. 8.20, Si non dixerint iuxta verbũ hoc cui non eſt שַׁחַר aurora. i. lux. R.D. in comment. Si nó, (iurãtis eſt ſermo) dixerint iſti ad vos iuxta verbũ hoc quod dixi, cui verbo non eſt aurora. i. lux, hoc eſt cui non eſt ratio aliqua, ſed eſt verbũ obſcurum & caliginoſum. R. Abrahám, Iuxta verbũ hoc nõ eſt auditum,

Iiób 24.5,מְשַׁחֲרֵי לַטָּרֶף quærentes prædam. Prouer.7.15, לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ vt quærerem faciem tuam. Iesa.26.9, אֲשַׁחֲרֶךָּ quærã te.Hose.6.1,In tribulatione(quæ erit)eis יְשַׁחֲרֻנְנִי quærent me. pro יְשַׁחֲרֻנִי. Prius enim נ redundat. Et sic Prouerb.1.28,יְשַׁחֲרֻנְנִי.

שָׁחַת Corrũpere, Perdere,Delere,disperdere.In niphál,Irme.13.7,נִשְׁחַת corruptũ erat cingulum. Gene.6.12,נִשְׁחָתָה corrupta erat. Et in pihél,Exod.32.7,quia שִׁחֵת corrupit populus tuus.sub.viam suã & opera sua.Est enim verbum transitiuũ. Deuter.32.5,שִׁחֵת לוֹ corrupit se. Vel,corrupit.sub.generatio peruersa, quæ sunt non filii eius, ei.scilicet Domino.i. vias Domini plantatas,& præcepta quæ præcepit,secũdum R.Abrahám.Irme.48.18,שִׁחֵת מִבְצָרֶיךָ dissipauit(perdidit) muniones tuas. Gene.38.9,quando ingrediebatur ad vxorem fratris sui,וְשִׁחֵת corrumpebat se in terra. Tharghũ, corrumpebat viam suam super terrã.R.Abrahám,corrumpebat semẽ virile,& fundebat extra in terra. R.Selomóh,calcabat intra,& proiiciebat extra.Hamós 1.11, eo quòd &c.וְשִׁחֵת רַחֲמָיו & corruperit misericordias suas. Hose.13.9,שִׁחֲתְךָ corrupit te(sub.vitulus)Israél.quia nisi hic fuisset, in me fuisset auxiliũ tuum. R.Selomóh, Corrupisti teipsum Israel. Tharghum,Quãdo corrumpebatis,vos domus Israél,opera vestra,dominatæ sunt vobis gentes : & quando reuertebamini ad legem sermonis mei,fui in auxilio vestri.Malachi 2.8,שִׁחַתֶּם בְּרִית corrupistis pactum Leui. Genes.19.28, בְּשַׁחֵת quum disperderet. Et in hifhíl,Gene.6.12,הִשְׁחִית corruperat. Sephan.3.7,הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם corruperunt omnia opera sua.Gen.19.13,quia מַשְׁחִית perdidit Dominus אֶת־הָעִיר ciuitatem.Irme.2.30,leo מַשְׁחִית corruptor.vastator.aut

quia est sicut nox,cui non est aurora:& sensus est, non producet occultũ in lucẽ. Psal.57.9,Suscitabor(aut suscitabo)שַׁחַר mane.diluculo,aut in aurora.i.Suscitabo vos vel meipsum in qualibet aurora ad laudandũ nomen tuum.Hose.10.16,בַּשַּׁחַר in aurora(mane)succidẽdo succisus est rex Israél.Alii codices habẽt ב.i.sicut aurora.Vulgata lectio est cum ב.R.Iosẽph,In aurora.i.in principio regni.Psal.110.3,E vulua מִשְׁחָר ab aurora tibi &c.i.Dies in quo egressus es èvulua & natus es,ipse aurora tibi fuit: acsi dicat, Ad bonum tuũ & ipse ros qui descendit quãdo natus es, tibi fuit.hoc est, Ros benedictionis tibi fuit in ipsa aurora. R.Abrahám, Ab aurora.i.à tẽpore quo ascẽdit aurora,veniet sicut ros quẽ cõsueueras videre in pueritia tua quãdo pascebas oues. Iesa.47.11,Et veniet super te malum,nõscies שַׁחְרָהּ lucẽ eius.i. nescies tẽpus aduẽtus eius,quia repente veniet, vt illud quod in aurora venit,quod nemo sentit donec videat illud.R.Ionáh,Acsi dicat, Non declarabitur tibi medicina eius,& modus euadendi ab illa. Alia forma, Eccles.11.10, Quia adolescentia וְהַשַּׁחֲרוּת & iuuentus vanitas. Iuuentus comparatur auroræ, sicut senectus comparatur vesperæ.Et sic dixit Eccles.11.6,Mane semina semẽ tuum, & vesperi ne quiescat manus tua.

Ab aurora,siue mane fit verbum in pihél,pro Mane quærere. Prouerb.13.24,Et qui diligit illum,שְׁחָרוֹ מוּסָר quærit illi castigationẽ.R.Abrahám,corriget(aut erudiet)eum quolibet mane.R.Leui, Et qui diligit illum in pueritia sua,imbuit illũ eruditione.R.Himmanuél, Suscitat illum mane, vt illum doceat eruditionẽ. Iiób 7.21,וְשִׁחַרְתַּנִי & quæres me,& non ero.Psal.78.34,Et cõuertebantur וְשָׁחֲרוּ־אֵל & quærent(pro quærebant)Deũ.

corrumpens, perdens. Prouer.25.26,& vena מַשְׁחֵת corrupta. Et cum chiric loco camés chathéph, Ieſa.52.14, מִשְׁחַת corruptus. Deut.31.29, הַשְׁחֵת תַּשְׁחִיתוּן corrumpẽdo corrumpetis. ſub.vias veſtras. Irme.15.3, וּלְהַשְׁחִית & ad perdendum. Et 13.14, מֵהַשְׁחִיתָם ne perdam eos. Malachi 3.11, non יַשְׁחִית diſperdet. Caret י. Pſal.78.38, & non יְשַׁחִית diſperdet. Et 45, ranã, וַתַּשְׁחִיתֵם & diſperdidit eos.

Nomen, forma participii, præpoſito מ. 2.Reg.23.13, quæ erãt à dextera móti הַמַּשְׁחִית corruptionis. aut perditionis.i. montis Oliueti, ſic appellati in vituperium ob ædificiũ quod illic ædificauerunt ad colendum idola, inquit R.D.in lib.ra.& cõmen.& R.Selomóh. Vnde & Tharghum habet, mótis זֵיתֵיָא oliuarum. At illud Irme.51.25, ecce ego ad te mons הַמַּשְׁחִית corruptionis, &c. loquitur de Babél, quam appellat montem, quanquam erat in planitie, quòd eſſet ciuitas munita, acſi habitaret in monte, inquit R.D.in lib.rad.& cõmen. & ſic Hamós 1.13, Eo quòd ſciderũt montes Ghilhad.i. vrbes munitas. Vnde & Tharghũ habet, Ecce ego mitto iram meá ſuper te כַּרְכָּא מְחַבְּלָא ciuitas corruptionis. Et ſic poſtea metaphorice dixit de petris.i. turribus excelſis quæ erant in Babél. Ieche.9.1,& vnuſquiſque vaſa מַשְׁחַתּוֹ perditionis eius in manu eius: eſt cum ſeri.

Alia forma, Leui.22.25, מֻשְׁחָתָם corruptio eorũ in eis. שַׁחַת, Fouea, quære in שׁוּחַ & יָשַׁח. Et שְׁחִית, Rete. Pſal. 107.20, & eripiet animam eorum מִשְׁחִיתוֹתָם de retibus eorũ. aut foueis, ſiue ſepulchris.i. mortibus eorũ quibus erant vicini. Dictum eſt enim, Et appropinquauerunt vſque ad portas mortis. Thren.4.20, CHRISTVS Dominus captus eſt בְּשִׁחִיתוֹתָם retibus eorum. ſic etiam R.Abrahám. R.Selomóh, in foueis quas foderunt.

שָׁטָה Declinare, diuertere. Nume.5.19,& ſi nõ שָׂטִית declinaſti ad immunditiam. Proue.4.15, שְׂטֵה declina ab ea. Et 7.25, ne יִשְׂטֶה declinet. Nume.5.12, quũ תִּשְׂטֶה declinauerit vxor eius. Tóar, שַׂט שָׂטִים, inſtar כְּלִים גַּבִּים. Hoſe.5.2,& ad iugulandum שָׂטִים declinantes, (ſub.à via recta) הֶעְמִיקוּ in profundo poſuerunt laqueũ. vel, multiplicauerunt declinationem. R.D.in cõmen. Declinãtes.i. qui colunt idôla, qui declinãt à viis Dei, & cultu eius, quemadmodum declinat vxor ſub viro ſuo, multiplicauerunt declinationem iugulando,& ſacrificãdo idolis. R.Abrahám, ad iugulandum in itinere, declinantes, id eſt colentes Báhal: הֶעְמִיקוּ in profundum poſuerunt laqueum, ne viderent illum tranſeuntes. At ego qui hoc malum noui, moneo eos vniuerſos de hoc. R.D.in lib.rad. qui declinãt, profundauerunt laqueum (.i.in profundo poſuerunt) ad iugulandum, capiendúmque innocentes. Scribitur & cum ס, vt Pſal.101.3, facere סָטִים declinantiũ opera. Vel eſt nomen, inquit R.Dauid, vt ſit, facere declinationes. Idem R.Selomóh,& R.Abrahám. וְשָׂטֵי, quære in שׂוּט.

שָׁטַח Expandere, extendere. Irme.8.2, וּשְׁטָחוּם & expanderunt ea ad ſolem. Iób 12.23, שֹׂטֵחַ expandens (ſub.locum) gentibus.i. dilatãs locum, & hæreditatem gentibus. Nume.11.32, וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שָׁטוֹחַ & expanderunt ſibi expandendo per circuitus caſtrorum. Et in pihél, Pſal.88.10, שִׁטַּחְתִּי אֵלַיִךְ כַּפָּי expandi ad te manus meas. Nomen, præpoſito מ, Iechez.26.5, מִשְׁטַח extenſio ſagenarũ erit. Et cum chólem, Ieche.47.10, מִשְׁטוֹחַ.

שָׂטַם Odio habere, Inimicũ eſſe, aut habere. Geneſ. 27.40, וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו אֶת־יַעֲקֹב & odio habuit Heſau ipſum Iahacób. Et 50.15, ne forte יִשְׂטְמֵנוּ odio habeat

Universidad de Deusto Biblioteca

ſtatuta,ſeu præcepta.R.Leui,dominium eius.i.cæli.Idem R.Abrahám.

שַׁי Munus,donum. Pſal. 76.12, שַׁי munus timendo. Pſal.68.30,adducent reges שַׁי munus.Rectũ eſt vt radix ſit שָׁיָה,aut שָׁוָה. Et cũ pronomine שָׁיוֹ שָׁיְךָ &c.Plurale,שָׁיִים,& cum pronomine,שָׁיָיו שָׁיֶיךָ שָׁיַי שְׁיֵיהֶם שְׁיֵיכֶם.

שִׂיג Occupatio,Quære in נָשַׂג in fine.שַׂגְשַׂג R.Ionáh poſuit in hac radice:quære in שָׂגָה.

שִׂיחַ Herba,arbuſtũ,arbor. Gen.2.5,& omnẽ שִׂיחַ herbam (arborem) agri.R.Abra.& Tharghũ, omnem arborem. Et 21.15, ſubter vnam הַשִּׂיחִים arborum.

שִׁיל Eſt בֵּן,Filius. Gene.49.10, donec veniat שִׁילֹה filius eius.ה vice ו. Et eſt prophetia de Dauid,aut Maſiách.i.CHRISTO.quanquã R.Ioſéph exponat Silóh nomẽloci.i.donec occumbat Silóh,hoc eſt donec veniat finis Silóh: quia tunc veniet rex Dauid. Tharghum,Donec veniat מְשִׁיחָא CHRISTVS.R.Selomóh, rex CHRISTVS.R.Abra.prædictas citat expoſitiones.

שִׁיר Vnde שֵׁירוֹת, Torques. Ieſah. 3.19, וְהַשֵּׁרוֹת & torques.Tharghũ,וְשִׁירֵי יְדַיָּא & armillæ manuum.

שַׁיִשׁ Marmor.1.Paralip.29.2,& lapides שַׁיִשׁ marmoris. Alia forma,Eſtér 1.6, & colũnæ שֵׁשׁ marmoris.i.marmoreæ.

שַׁיִת Vepris,genus ſpinæ. Ieſah.5.6, & aſcendet ſpina,וָשָׁיִת & vepris.Et 10.17,& conſumet שִׁיתוֹ veprem eius.

שָׁכַךְ Quieſcere.Eſtér 7.10,& ira regis שָׁכְכָה quieuit. Gene.8.1, וַיָּשֹׁכּוּ & quieuerunt aquæ. Nomẽ, שַׁךְ.Irme.5.26,aſpiciet(ſingulus eorum)כְּשַׁךְ ſecundum diſpoſitionem laqueorum.Vel eſt macór,id eſt quẽadmodum ponuntur laquei. Et eſt inſtar לְרַד, vt in רָדַד.

nos Ioſéph. Et nomen,præpoſito מ,Hoſe.9.7,& multum מַשְׂטֵמָה odium.

שָׂטַן Odio habere.Pſa.109.20,hoc opus שֹׂטְנַי odio habentium me,à Domino.Macór,vt in tóar,Pſa. 38.21,יִשְׂטְנוּנִי odio habebunt me. Tóar,שָׂטָן,Oſor,Inimicus.1.Reg.5.4,nõ eſt שָׂטָן oſor.aut inimicus. Zecha. 3.1,וְהַשָּׂטָן & inimicus &c. לְשִׂטְנוֹ vt odio haberet eũ. vel, eo quòd erat inimicus eius. Nomen,Geneſ.26.21,& vocauit nomẽ eius,שִׂטְנָה odium.inimicitias. Hezræ 4. 6,ſcripſerunt שִׂטְנָה inimicitias.

שָׁטַף Lauare,Inundare.Leuit.15.11,וְיָדָיו לֹא־שָׁטַף & manus ſuas non lauit.Ieſah.8.8,שָׁטַף inundauit,& tranſibit. Pſal. 124.4, aquæ שְׁטָפוּנוּ inundauerunt nos. Iechez.13.13, pluuia שֹׁטֵף inundans erit. 2.Paralip.32.4, & torrẽtem הַשּׁוֹטֵף inundantem. Ieſa.28.17, aquæ יִשְׁטֹפוּ inundabunt. Et in nifhál,Leuit.15.12,יִשָּׁטֵף lauabitur aqua. Et in puhál,Leuit.6.28,fricabitur,וְשֻׁטַּף & lauabitur aqua. Nomen,Prouer.27.4,וְשֶׁטֶף & inundatio. Et cum quinque punctis, Pſal.32.6,לְשֵׁטֶף in inundatione aquarum multarum.

שָׁטַר Præeſſe, Dominari. Vnde & שׁוֹטֵר, Præfectus, Dominus,prætor.Prouer.6.6,non eſt ei princeps,שֹׁטֵר præfectus. Deute.1.15,וְשֹׁטְרִים & præfectos tribubus veſtris.Tharghum,וְסַרְכִּין & præfectos. Et 16.18, iudices, וְשֹׁטְרִים & præfectos pones tibi. R. Selomóh, הָרוֹרִים præfectos.ſic & R.Abrahã. Iudex iudicabat,præfectus exequebatur quod iudicatũ erat,& cogebat peruerſum.Exod.5.6,וְאֶת־שֹׁטְרָיו & præfectis eius. Nomẽ, Iiób 38.33,num pones מִשְׁטָרוֹ præfecturam(dominium) eius in terra?Et ſunt qui exponunt,deſcriptionem(aut ſcripturam)eius. Acſi dicat,decreta eius, ſententias,ac

Vel eſt tóar, id eſt ſicut qui ponit laqueos. Vide שׁוּר, in futuro cal. Et in hifhíl, Nume.17.5, וְתַשְׁבֹּתִי מֵעָלַי אֶת־ תְּלֻנּוֹת & quieſcere faciã à me querimonias filiorũ Iſraél.

שָׁכַב Cubare, accubare, iacêre, Requieſcere, Dormire, Mori, Coire. Gene.26.10, ferè שָׁכַב concubuit vnus populi cum vxore tua. Nume.24.9, שָׁכַב accubuit vt leo. Deut.24.13, וְשָׁכַב & dormiet in veſtimento ſuo. 2.Sem.12.16, וְשָׁכַב & iacuit in terra. Ieſa.14.18, שָׁכְבוּ dormierũt in gloria. Ieche.4.9, diebus quibus tu שׁוֹכֵב dormis. Exod. 22. 19, omnis שׁכֵב qui coierit. Micháh 7.5, מִשְׁכֶּבֶת à dormiẽte in ſinu tuo. 1.Reg.1.21, בְּשָׁכְבָ quum dormierit. Prouerb.6.22, בְּשָׁכְבֶךָ quum dormieris, cuſtodiet te. 2.Semu.13.5, שְׁכַב accuba ſuper lectum tuũ. Geneſ.19.33, שְׁכְבִי dormi cũ illo. Iiob 7.21, in puluere אֶשְׁכַּב dormiam. Deuter. 28.30, & vir alius יִשְׁגָּלֶנָּה coibit cum illa. Sic ſcribitur, & legitur יִשְׁכָּבֶנָּה. Pſal.68.14, ſi תִּשְׁכְּבוּן dormieritis inter duos limites. Et in nifhál, Zechar. 14.2, & mulieres תִּשָּׁגַלְנָה (ita ſcribitur, ſed honeſtatis gratia legitur תִּשָּׁכַבְנָה) violabuntur. ſubagitabuntur. Et ſic in puhál, Irme.3.2, ſcribitur, Vbi nõ שֻׁגְּלַת ſubagitata es? & legitur שֻׁכְּבַת. Et in hifhíl, Hoſe.2.18, וְהַשְׁכַּבְתִּים & dormire faciá eos. 2.Reg.4.32, & ecce puer mortuus מֻשְׁכָּב accubare factus ſuper lectũ ſuũ. 2.Sem.8.2, & mẽſus eſt eos funiculo, הַשְׁכֵּב אֹתָם iacêre faciendo eos ſuper terram. Tharghum, Et menſus eſt eos ſorte, proiiciendo eos in terram. Et hoc factum fuit in vltionẽ & contemptũ. Et in Derás ſcribitur hoc illũ feciſſe, quòd patrem ſuum, matrem, ac fratres, quos dimiſerat in terra Moáb, interfeciſſet rex Moáb, vno excepto qui aufugerat. Iiób 38.37, & pluuias cæli quis יַשְׁכִּיב deſcendere faciet? 2.Paralip.16.14, וַיַּשְׁכִּיבֻהוּ & accumbere fecerunt eũ

in lecto. Et in hofhál, Iechez.32.32, וְהֻשְׁכַּב & proiicietur inter incircunciſos. Et 19, וְהֻשְׁכַּבְתָּ & proiiciêris cum incircũciſis. Eſt macór vice futuri. non enim poteſt eſſe imperatiuum: quia hæc coniugatio caret imperatiuo. Idem ſcribit ipſe R.D.in cõmen. & eſt cũ ה redundante. Nomen, præpoſito מ, מִשְׁכָּב, Accubitus, Cubile, lectus, ſtratum, Gutturnium, ſiue vas ex quo effunditur guttatim aqua ad manus abluendas. 2.Semu.17.28, מִשְׁכָּב gutturniũ, & crateres &c. R.D.in cõmẽ.gutturnium ab effundẽdo ſic appellatur, quia ex illo aquá ad manus lauãdas effundũt. Sunt qui exponũt (inquit) מִטָּה lectũ: qui vocatur ſic, quòd quieſcat homo ſuper illum. Et Tharghum vertit מַכְבֵּין ſindones, ait R.D.in cõmen. R.Selomóh, ſtrata, lectos. Nume.31.18, quæ nõ cognouerunt מִשְׁכַּב coitum. 2.Semu. 4.7, in cubiculo מִשְׁכָּבוֹ cubilis ſui. Gene.49.4, aſcendiſti מִשְׁכְּבֵי cubilia patris tui. Aliud, שִׁכְבָה, Deſcenſio. Exod.16.14, & mane fuit שִׁכְבַת deſcenſio roris. aut, effuſio roris. Vtroque modo exponit R.D.in lib.rad. Tharghum, נַחֲתַת, deſcẽſio. Idem R.Selomóh, & R.Abrahám, & R.Moſéh. Et Nume.11.9, ſcriptum eſt, Et quum deſcenderet ros ſuper caſtra noctu, deſcẽdebat man ſuper illum. Ros (inquit R.Selomóh) deſcendebat ſuper terram, & ſuper illũ man: & rurſus orto ſole ſuper man deſcẽdebat ros, vt occurreret ſoli. Leuit.15.17, שִׁכְבַת זֶרַע deſcẽſio (aut effuſio) ſeminis. Alii, concubitus: ſed prior interpretatio eſt recta. Alia forma, Leuit.20.15, שִׁכְבָתוֹ coitũ ſuum.

שָׂכָה Aſpicere, & Pingere: quòd rem pictam homines aſpiciãt dictum verbũ. Inde שְׂכִיָּה, Pictura. Ieſa.2.16, & ſuper omnes שְׂכִיוֹת הַחֶמְדָּה, id eſt צִיּוּרִין picturas deſiderii. ita R.D.in lib.rad. & cõment. R.Selo-

moh,palatia depicta,seu strata picturis.Tharghum,in palatiis pulchritudinis.i.pulchris. Alia forma,מַשְׁכִּית Leui.26.1,& lapidē מַשְׂכִּית picturæ non ponetis in terra vestra. R.Selomoh, nomen deductū putat à tegendo, seu operiendo, vt Exod. 33.22, וְשַׂכֹּתִי & operiam manu mea. quia operiebant fundum(pauimētum)pauimento lapideo,vt super illud se incuruarent,etiam cælo:eo quòd incuruatio (seu adoratio) cū extēsione manuum & pedū est.Et prohibuit lex hoc modo facere extra sanctuarium.R.Abraham,lapidem picturæ. Ieche.8.12,in cubiculis מַשְׂכִּיתוֹ picturæ suæ.i. in cubiculis suis pictis. R.Selomoh in commen. מְשׂוּכָתוֹ operimenti sui.i.stratis lapidibus marmoreis,vt suprà Exod.33. Prouerb.18. 11,& sicut murus eleuatus בְּמַשְׂכִּתּוֹ in pictura eius . acsi dicat, Quando est in cubiculo picturæ suæ,substantia & opes eius protegunt eum, acsi esset in circuitu eius murus eleuatus. R.Abraham,Et tāquam murum eleuatū reputabit opes suas quæ sunt in domo מַשְׂכִּיתוֹ picturæ eius R.Leui,in cogitatione eius.Psal.73.7,trāsierunt מַשְׂכִּיּוֹת cogitationes cordis . quas scilicet cor speculatur,& aspicit.i.peruenerunt,& transierunt supra illud quod erat in corde suo. R. Selomoh, Transierunt dum assecuta est manus illorum desiderium cordis sui plus quàm expectabat. R.Abraham,מַשְׂכִּיּוֹת secundum opinionem R.Moseh,sunt cogitationes: à videdo,aut aspiciendo,acsi cogitationes essent visiones,vt Eccles. 1.16,Cor meum vidit multam sapientiam.i. transierūt cogitationes desiderii.Vel est vt suprà Leui.26: quia picturæ sunt cogitationes.Et dixit,transierunt:quia non est hominum cogitare. Tharghum,Transierunt excellentiæ earum inuestigationem cordis. Prouerb. 25.11,

sicut mala aurea בְּמַשְׂכִּיּוֹת cū picturis argenteis est verbum dictum cum modis suis.R.Abraham,Mala.i.tanquam figura malorum aureorum in absconditis.i. thesauris argenti:acsi dicat,Quæ sunt reposita ad tempus conueniens illis:sic est verbū dictum vt par est. Tharghum, בְּנִגּוּדֵי cū imaginibus(aut sculpturis) argenteis. Nume.33.52,& perdetis omnes מַשְׂכִּיּוֹתָם picturas eorum. Tharghum,Domum adorationis eorum.(Idem R.Selomoh,)sic appellatam, quòd tegerent pauimētum eius lapidibus marmoreis,&c.vt suprà dictum est. Alia forma,שָׂכְוִי,Cor:à videndo,& aspiciendo sic appellatum. Iiób 38.36, quis dedit לַשָּׂכְוִי cordi intelligentiam? Doctores Hebræorū,inquit R.Dauid,exponunt,etiam gallo. Tharghum,Quis dedit cordi intelligētiam? Alterum Tharghū,Quis dedit gallo sylvestri intelligentiam,vt laudet Dominū suum? R.Abraham,cordi,vt suprà Psal.73. sic R.Abraham Perusól.R.Leui,intellectui. R.Moseh, Quis dedit gallo intelligentiā,vt media nocte surgere doceret hominē ad laudādum Deū?

שָׁכַח Obliuisci.Psal.9.13, Non שָׁכַח צֲעֲקַת est oblitus clamoris. Psal.77. 10, הֲשָׁכַח nunquid oblitus est.Iesah.49.14,שְׁכֵחָנִי oblitus est mei. Irme.2.32,שְׁכֵחוּנִי obliti sunt mei.Psal.50.22,שִׁכְחֵי qui obliuiscimini Dei. Deuter. 8. 19, Si שָׁכֹחַ תִּשְׁכַּח obliuiscendo oblitus fueris Domini. Psal.45.11, וְשִׁכְחִי & obliuiscere populi tui. Et 119.16,Non אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ obliuiscar sermonis tui. Et in nif hál, Eccles.2.16, הַכֹּל נִשְׁכָּח omnium obliuio est. vel omne obliuioni traditur:si sit participium. potest esse & præteritū, Omnium obliuio fuit. Et 9.5, נִשְׁכָּח obliuioni tradita est memoria illorū.Psal.9.19, non in sæculum יִשָּׁכַח obliuioni tradetur pauper. Et in pihél,

Thren.2.6,שִׁבַּח oblitus eſt Dominus. Et in hifhíl,Ir me.23.27, לְהַשְׁכִּיחַ אֶת־עַמִּי שְׁמִי vt obliuiſci faciant popu-lum meũ nominis mei. Et in hithpahál,Eccleſ.8.10, וְיִשְׁתַּכְּחוּ & obliuioni tradentur in ciuitate. Vide כון in toar. Tóar, Ieſah.65.11, הַשְּׁכֵחִים אֶת־הַר קָדְשִׁי obliti (ſiue qui obliuiſcimini)montis ſanctitatis meæ.

שָׁכַל Orbare, Priuare, ſiue Orbari,& priuari, Abortire.Geneſ.43.14, Et ego quemadmodũ שְׁכֻלְתִּי שָׁכֻלְתִּי orbatus ſum, orbatus ſum. R. Selomóh, Et ego quemadmodum orbatus ſum Ioſéph & Simhón,orbatus ſum Biniamín.R. Abrahám, Quũ mortuus ſit Ioſéph,arbitror me omnibus orbatũ.Ieſah.49.21, Et ego שְׁכוּלָה orbata.Gene.27.45, אֶשְׁכַּל orbabor. Et in pihél, Irme.15.7, שִׁכַּלְתִּי orbaui, perdidi populum meũ. Hoſe.9.11, וְשִׁכַּלְתִּים orbabo eos ab homine.i. vt non ſint homines. Gene.31.38,capræ tuæ nõ שִׁכֵּלוּ abortiuerunt.R. Selomóh in cõment.Non proiecerunt fœtus(vel conceptus)ſuos.Exod.23.26, Non erit מְשַׁכֶּלֶת abortiens. 2. Reg.2.19,& terra מְשַׁכֶּלֶת orbans. ſub.habitatores ſuos. Malachi 3.11, neque תְּשַׁכֵּל orbabit vobis vitis (ſub.fructum ſuũ)in agro.ſimiliter R.D.in commen. vitis nõ orbauit(aut abortiuit)fructũ ſuum.Iechez.36.14,Et gẽtes tuas non תְכַשְּׁלִי־עוֹד orbabis vltra. Scribitur (inquit R.D.in commen.)תְכַשְּׁלִי cadere facies,& legitur תְּשַׁכְּלִי orbabis.& ſunt eiuſdem ferè ſignificantiæ.Tharghum ſimiliter תִּתְכְּלִין orbabis.Sed verſu 15, vbi dicitur,Non תַכְשֵׁלִי cadere facies(.i.mori)vltra: eſt à כָּשַׁל,& ſicut ſcribitur,ita legitur:quanquã Tharghum habeat vt verſu 14,תִּתְכְּלִין. Et in hifhíl,Hoſe.9.14,Da eis vuluã מַשְׁכִּיל facientem abortiuum.R.D.in cõment. deficere faciẽtem filios in vtero,vel paruulis adhuc exiſtentibus,ne ab

ab hoſte conſumantur.Et dixit vuluam מַשְׁכִּיל,acſi vulua abortire faceret eos, quia in vulua abortiuntur. Irme.50.9,Sagittæ eius ſicut potentis מַשְׁכִּיל orbantis(.i. occidentis,)non reuertetur vacua. ſub. vnaquæque illarum.Exponit R.D.in cõment.Sagittæ eius.i.congregationis ipſius quæ aſcendet contra Babél,erunt ſicut ſagittæ fortis, orbantis, quæ non reuertuntur vacuæ, quum iaculatus fuerit ipſas,ſed occident: ſic erunt ſagittæ omniũ bellantium cõtra Babél.Et מַשְׁכִּיל eſt verbum tranſitiuũ. Tóar,שָׁכוּל,Orbatus.2.Semu.17.8,Sicut vrſus שָׁכוּל orbatus. ſub.filiis. Canti.4.2,וְשַׁכָּלָה & abortiens non eſt inter eas.Irme.18.21, Et erunt vxores eorum שְׁכֻלוֹת abortientes. Nomen, Ieſa.47.8,Et neſciam שְׁכוֹל orbitatẽ. Ieſah.49.20,filii שְׁכֻלֶיךָ orbitatum tuarũ.ש eſt cum chiric. Inde eſt & אָשְׁכּוֹל,Botrus.Nume.13.24,Et venerunt vſque ad torrentem אֶשְׁכֹּל Eſcól, (.i.botri,) & abſciderunt inde palmitem, וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד & botrum vuarum vnũ.In plurali eſt cũ pathách, & interdum cũ ſeghól. Cant.7.7,Et vbera tua לְאַשְׁכְּלוֹת botris.Et 8,כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן ſicut botri vitis.

שָׂכַל Intelligere,Aſpicere,proſpicere,Viſitare, Circunſpectum eſſe,conſiderare,Prouidere, Proſperitatem habere.1.Semu.18.30,à tempore quo egreſi ſunt,שָׂכַל hoc eſt הִצְלִיחַ proſperitatem habuit Dauid præ omnibus ſeruis Saúl.ita R.D.in lib.ra.& cõment. ſic & R.Leui,& Tharghú,אַצְלַח. Hæc verbi ſignificatio, proſperitatem habere,à potiori ſignificatione deducta eſt.viro enim proſperitatẽ habẽti eueniũt omnia perinde ac facta fuiſſent eius intelligentia & ſcientia, etiã quæ illi præter ipſius intelligentiam accidunt. Et in pihél haddaghús, Geneſ.48.14,שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו intelligere

fecit manus ſuas, quòd Menaſſéh eſſet primogenitus. R.Ionáh tranſitiuum putans eſſe verbũ,exponit,Intel lexit Iahacób ex manibus eius,nẽpe Ioſéph,quòd Menaſſéh eſſet primogenitus: quia ex eo quòd ſenſit illũ adduxiſſe ad ſe Menaſſeh à dextera ſua,intellexit & cognouit Menaſſéh eſſe primogenitum. At rectũ eſt vt ſit trãſitiuũ,Intelligere fecit manus ſuas.acſi dicat,Dedit intelligentiã manibus ſuis,acſi facerẽt cũ intelligẽtia & ſapiẽtia illud quod faciebant:quia Menaſſéh erat primogenitus:& vidit per prophetiã illum eſſe minorẽ in benedictione.& hoc eſt,Intelligere fecit. nã ſi poſuiſſet manũ ſuã ſuper caput Menaſſéh,ſecundũ morẽ mundi, quid per hoc intelligere feciſſet? Et ſic Tharghum, Sapientiã dedit manibus ſuis &c. Et ita exponunt R.Selomóh,& R.Abrahám. Et in hifhíl, 1.Paralip.28.19,הִשְׂכִּיל(&)intelligere fecit omnia opera ſimilitudinis. Eſt verbũ tranſitiuũ in tertium.Pſal.119.99, הִשְׂכַּלְתִּי intellexi.Pſal.64.10, וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ & opus eius intellexerunt. 1.Semu.18.14, מַשְׂכִּיל proſperitatem habens.Dani.11.33, וּמַשְׂכִּילֵי & intelligentes populi. Gene. 3.6,Et deſiderabile lignum לְהַשְׂכִּיל ad intelligendũ. vel viſu,aut aſpectu,vt exponunt nõnulli.Pſa.2.10, הַשְׂכִּילוּ intelligite. Et 101.2,אַשְׂכִּילָה intelligam in via immaculata. Nomen,forma participii,Intelligentia, Doctrina.inſtar מַשְׂכִּיל. Pſal.32.1, Dauidi מַשְׂכִּיל intelligentia. doctrina. Alia forma,שֵׂכֶל,ſiue שָׂכֶל.1.Semu.25.3,mulier bona שֵׂכֶל טוֹב intelligẽtia bona.Inuenitur & cũ ם,Eccleſ.10.6,vt habes in סַכָּל. Prouerb. 12.8, ſecundũ שִׂכְלוֹ intelligentiã ſuã laudabitur vir. Alia item,Prouerb.1.3,eruditionẽ הַשְׂכֵּל intelligentiæ.vel eſt macór.i.intelligendi.Et ſic cætera eius

generis poſſunt eſſe nomina, & mecoróth. Et 21.16, à via הַשְׂכֵּל intelligentiæ.vel intelligendi.Irme.9.24,ſed in hoc glorietur qui gloriatur הַשְׂכֵּל ſcire & noſſe me.

שְׁכֶם Vnde verbum in hifhíl,הִשְׁכִּים, Mane ſurgere, aut venire. 2. Sem.15.2,וְהִשְׁכִּים & mane ſurget (pro ſurgebat) Abſalóm. Plærunque cõiungitur ei בֹּקֶר mane.vt Iiób 1.5,וְהִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר & ſurget(ſurgebat)mane. Additũ arbitror mane,ad denotãdũ ſummo mane ſurrexiſſe.Ieſa.5.11,Væ מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר ſurgẽtibus mane.Pſal. 127.2,Vanum eſt vobis מַשְׁכִּימֵי קוּם maturantibus ſurgere. Exod.8.20, הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר ſurge mane. Irme.7.13, הַשְׁכֵּם mane ſurgendo. Et cum א vice ח,Irme.25.3,אַשְׁכִּים.Geneſ.19.26,וַיַּשְׁכֵּם & ſurrexit.Canti.7.13,נַשְׁכִּימָה mane ſurgamus. Nomen,Hoſe.6.5,Et ſicut ros מַשְׁכִּים matutinus ambulans.i. qui ambulat in matutino. Irme.5. 9, Vt equi ſaturati, מַשְׁכִּים mane (.i. ſingulo mane) erunt. Aliud,שְׁכֶם,vel שֶׁכֶם, Humerus, Latus,angulus, pars.Gen.9.23,Et poſuerunt ſuper שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם humerum amborũ. Et 48. 22, Et ego dedi tibi שְׁכֶם אַחַד partem vnam. Sephan.3.9, Vt ſeruiant ei שְׁכֶם אֶחָד látere vno.i. corde vno,& opinione vna,vt exponit R.D.in li.ra.Et in cõment.parte vna.i.corde vno, & opinione vna.ita & R.Abraham in Gene.48,vbi citat hũc locum. Tharghum,vt Hebræum,כְּתֵף חַד humero vno. Pſal.21.13,Pones eos שֶׁכֶם ad latus vnũ.vel angulum vnũ.Idem in cõment.in partem vnã,vt non ſit illis vis ad retardãdum populum tuum. ſic R.Selomóh. R.Himmanuél, Ipſi nõ poterũt nocere illis,quia pones eos ad angulũ vnũ, & partem vnã.Gen.49.15, Et inclinauit שִׁכְמוֹ humerũ ſuũ ad portãdũ.poteſt eſſe & à שְׁכֶם & à שֶׁכֶם ait R.D. in Michlól.Iiób 31.22,מִשִּׁכְמָה ab humero ſuo cadat.ה quie-

Universidad de Deusto Biblioteca

scit,quod secundum normã debuerat esse cum mappic,inquit R.D.in Michlól.Hose.6.10, Collegiũ sacerdotum in via interficiebant שְׁכֶמָה consensu vno.via vna.& latere vno.i.vno consensu. Tharghũ, in via vna interficiebant animam eorum humero vno.R. Abrahám exponit vt suprà Sephan.3.

שָׁכַן Habitare,Manere.Exod.40.35, Quia שָׁכַן habitauit(mansit)super illud nubes.Et cũ seri,Deuter.33.12,Et inter humeros eius שָׁכֵן habitauit.Psal.120.5,שָׁכַנְתִּי habitaui. Psal.120.6, Multum שָׁכְנָה־לָּהּ habitauit sibi anima mea.Irme.51.13,שֹׁכַנְתִּי quæ habitas iuxta aquas multas.Scribitur(inquit R.D.in cõm.)cum י redundante,quod nõ legitur,quia ת est cum seua.Et est dictio composita ex שָׁכֵנְתְּ participio fœmineo,& שָׁכַנְתִּי præterito.Et ratio compositionis est,quia ab initio habitasti,& etiam adhuc veniẽte super te malo, habitas. Num.5.4,Ego שֹׁכֵן habito.Deut.33.16,Et volũtate שְׁכֻנִי inhabitantis rubum. pro שֹׁכֵן, י enim redundat. Iudic. 8.11,Et ascendit Ghidhón per viam הַשְּׁכוּנִי בָאֳהָלִים habitantium in tabernaculis.Est in regimine sequente ב litera deseruiẽte. R.Selomóh,Per viam terræ Chedár,& Harabiæ qui habitant in deserto in tabernaculis,& nõ in domibus.Sunt qui putant esse tóar.Psal.85.10, לִשְׁכֹּן vt habitet.Et 37.3,שְׁכֹן־אֶרֶץ inhabita terram.Iechez.43.7,אֶשְׁכֹּן־שָׁם habitabo ibi.Psa.37.29,וְיִשְׁכְּנוּ & habitabunt.

Et in pihél, Psal.78.60,in quo שָׁכֵן habitauit inter homines. Tharghum,in quo habitauit diuinitas eius in medio filiorũ hominum.Irme.7.12,in quo שִׁכַּנְתִּי habitare feci. Nume.14.30, לְשַׁכֵּן vt habitare facerem. Et in hifhíl,Irme.7.3,וְאַשְׁכִּנָה & habitare faciam.Iehos.18.1, וַיַּשְׁכִּינוּ שָׁם אֶת־אָהֳל & habitare fecerunt ibi tabernacu-

lũ. Tóar,שָׁכֵן,Habitator,Vicinus, sic appellatus quòd propè habitet. Prouerb.27. 10, Melior est שָׁכֵן vicinus propinquus,&c.Deuter.1.7,Et ad omnes שְׁכֵנָיו vicinos eius.Exod.3.22,מִשְׁכֶּנְתָּהּ à vicina sua. Ruth 4.17, הַשְּׁכֵנוֹת vicinæ. Nomen,מִשְׁכָּן,Habitaculum,habitatio. Nume.1.50,Et in circuitu לְמִשְׁכַּן habitaculi.Ieho.22.29,Coram מִשְׁכָּנוֹ habitaculo eius. Iechez.25.4, מִשְׁכְּנֵיהֶם habitacula sua.Et plurale fœmineũ,Chab.1.6,מִשְׁכָּנוֹת.Psal. 43.3,מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ habitacula tua. שׁוּךְ שָׁכִין quære in.

שָׁכַר Inebriare,ebrium esse.Iesah.51.21,paupercula, & ebria,(sub.afflictionibus: subauditur enim צָרוֹת angustiis,aut afflictionibus,quum sit in regimine) & non vino.Chag.1.6, bibistis, & non לְשֶׁכְרָה ad inebriandum. aut ebrietatẽ. Potest esse & macór & nomen.Gene.9.21,Et bibit de vino,וַיִּשְׁכַּר & inebriatus est. Iesah.49.26, דָּמָם יִשְׁכָּרוּן sanguine suo inebriabunt se. Et in pihél,Irme.51.7,Calix &c.מְשַׁכֶּרֶת כָּל־הָאָרֶץ inebrians omnem terram.Chab.2.15,שַׁכֵּר inebriando. Iesa.63.5,וְאַשְׁכְּרֵם & inebriabo eos ira mea. Et in hifhíl, Irme.51.39,וְהַשְׁכֵּרְתִּים inebriare faciam eos.Deut.32.42, אַשְׁכִּיר חִצַּי inebriare faciam sagittas meas sanguine.

Et in hithpahál, 1.Semu.1. 14, Vsquequo תִּשְׁתַּכְּרִין ebria eris?.i. Vsquequo præ te feres esse ebriam? moues enim labia oris tui,at verba non audiuntur. Tóar,1. Semu.25.36,שִׁכּוֹר ebrius.Iesah.24.20,כַּשִּׁכּוֹר sicut ebrius.

Nomen,Iechez.23.33,שִׁכָּרוֹן ebrietate,& dolore repleberis.Et ab inebriando, Vinum vocatur שֵׁכָר. Iesa.5.11, vt שֵׁכָר vinũ sequantur.Tharghum,vt bibant חֲמַר עַתִּיק vinum vetus.Est & potus qui fit è fructibus,inebriatiuus,qui isto nomine appellatur:& est quidã adeò inebriatiuus,vt & sensum auferat,& intelligentiã. Leuit.

10.8, וְשֵׁכָר & ſechár ne bibas. Hic שֵׁכָר comprehendit quicquid inebriat præter vinũ. Num.28.7, libare fac libamen שֵׁכָר ſechár Domino. i. libamen vini inebriatiui, hoc eſt puri, inquit R. Selomóh & R.D. Inde eſt & אֶשְׁכָּר, Munus, donũ. Pſal.72.10, אֶשְׁכָּר munus offerent.

שָׂכַר Mercari, Mercede conducere, Locare. 2.Reg. 7.6, שָׂכַר־עָלֵינוּ mercede cõduxit aduerſum nos rex Iſraél reges Chitthæos &c. Prou.26.10, וְשֹׂכֵר כְּסִיל & mercedem reddit ſtulto. Vide חוֹל in pohél. 2.Paral.24. 12, Et fuerunt שְׂכִרִים mercede conducentes. Scribitur & cum ם, Hezræ 4.5, וְסֹכְרִים & mercede conducebant. Gene.30.16, Quia שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךָ mercede conducendo mercede conduxi te. Ieſa. 46.6, יִשְׂכְּרוּ צוֹרֵף mercede conducent aurificẽ. Et in nifhál, 1.Semu.2.5, pro pane נִשְׂכָּרוּ ſe locauerunt. vel mercede conducti ſunt. Et in hithpahál, Chag.1.6, וְהַמִּשְׁתַּכֵּר מִשְׁתַּכֵּר & qui locat ſe mercede, locat ſe mercede ponẽda in ſacculo pertuſo. Vel, Et qui mercede cõducitur, mercede cõducitur ad ſacculũ pertuſum. R.D. in cõm. Et qui mercede cõducitur &c. Vel, qui locat ſeipſum vel iumẽtum ſuũ mercede, erit in dolore, acſi poſuiſſet eam in ſacculo veſtimẽti, qui inferne pertuſus eſt: quia quemadmodũ ingreditur, ſic & egreditur. Tóar, Exo.22.15, Si שָׂכִיר mercennarius. Irme. 46.21, Etiam שְׂכִרֶיהָ mercennarii eius in medio eius. Ieſah.7.20, Radet Dominus in nouacula הַשְּׂכִירָה conducta, ſub. mercede, quæ eſt bona, & acuta. Alii exponunt magna. Nomen, Nume.18.31, שָׂכָר merces erit vobis pro opere veſtro. Gene.30.18, שְׂכָרִי mercedem meã. Alia forma, מַשְׂכֹּרֶת. Gen.31.7, Et mutauit מִשְׂכָּרְתִּי mercedem meam. Alia item, Prou.11.18, שֶׂכֶר merces fidelis. Aliud, Ieſah.19.10, Omnes facientes שָׂכָר rete.

שָׁלַל Expoliare, prædari, Dimittere, Remittere. Iecheh.29.17, וְשָׁלַל שְׁלָלָהּ & ſpoliabit ſpolium eius. Zechar.2.8, הַשְּׁלָלִים אֶתְכֶם quæ ſpoliant vos. Chab.2.8, יְשָׁלְלוּךְ ſpoliabunt te. Ruth 2.16, Et etiam שֹׁל־תָּשְׁלוּ לָהּ dimittendo dimittetis ei de manipulis. i. de ſpicis manipulorum. Idem & R. Abrahám. Sed R. Selomóh deducit à שָׁלָה, quod aliquando eſt שָׁגָג errare, obliuiſci: vnde exponit, obliuiſcendo obliuiſcemini. i. facite vos ipſos acſi eſſetis obliti. Et ſic 2. Semu.6.7, Et percuſſit eum ibi Deus עַל־הַשָּׁל propter errorem. quem ſcilicet fecit. Vide in שָׁלָה. & Tharghũ, pro שְׁגָגָה error, habet שְׁלוּתָא. Exponit & aliter, euellendo euelletis: vt Deuter.28.40, quia יִשָּׁל euellet ſe oliua tua. Et ſic radix eſt נָשַׁל. Sic etiã exponunt nonnulli illud 2.Paral.29.10, Filii mei nunc ne תִּשְׁלוּ remiſſi ſitis. & eſt ex nifhal, quod R.D. in lib. rad. exponit, Ne ſit vobis obliuio, & error in verbo ad mundandam domũ Domini. R. Ionáh, ne quieſcatis donec mũdetis. Alii, ne erretis, vt R.Selo. in cõm. Et in hithpahál, Pſa.76.6, אָשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב ſpoliati ſunt fortes, corde. א ponitur vice ה conſtitutiui hithpahál, ait R.D. in lib.ra. & Michlól, & comment. & R.Selomóh & R. Abrahám. Sed R.Selomóh exponit, errauerunt. Alii, inſani facti ſunt, vt refert R.Abrahám, aut ſtupefacti ſunt. Ieſah.59.15, Et fuit veritas deficiens, & receſſit à malo, מִשְׁתּוֹלֵל direpta. i. acſi diripuiſſent illam, ne inueniretur. Idem R.D. in comment. Non inuenitur perinde acſi prædati fuiſſent illam è mundo. R.Abrahám in comment. Sunt qui exponunt מְשֻׁגָּע inſano effecto. Et ſic ſuprà Pſal. 76. & infrà Michàh 1.8, Et rectum eſt, inquit, vt omnia ſint à שָׁלַל diripere, ſpoliare, prædari. & eſt participium ex hithpahál. i. ſpoliato

Universidad de Deusto Biblioteca

cognitione, hoc eſt inſano. R. Selomóh exponit errãte. Tóar, Michàh 1.8, Ibo שׁוֹלֵל ſpoliatus & nudus. Sũt (inquit R.D.) qui exponunt מִתְעֶה errans, ſub. huc & illuc. R. Abrahám in comment. ibo ſpoliatus. i. ſicut homo qui expoliat veſtes ſuas, & remanet nudus. Vel שׁוֹלֵל infatuatus, aut inſanus, qui eſt expoliatus cognitione ſua, cuius mos eſt vt ſpoliatus, ac nudus incedat. & ſic Iób 12.17, Ambulare facit cõſiliarios שׁוֹלֵל ſpoliatũ. pro ſpoliatos, aut inſanos. i. tanquã inſanos. R. Selomóh, inſanus, ſicut errãs ob ſtuporẽ cordis, vt ſuprà Pſal. 76. 6, & Ieſa. 59.15. R. Abrahám in cõment. Qui ambulare facit vnunquenque è conſiliariis, ſpoliatum cognitione ſua. ſicut ſuprà Ieſah. 59.15. Idem R. Leui & R. Moſeh. R. Abrahám Peruſól, in ſpolium & captiuitatẽ. Et 19, Qui ambulare facit vnũquenque è principibus שׁוֹלֵל ſpoliatum. aut inſanũ. R. Moſéh, Magnates ſpoliatũ. i. ſpoliatos diuitiis, facultatibus, ac gloria. R. Abrahám Peruſól, magnates, ac principes ſpoliatos, ac nudos.

Nomen, שָׁלָל, Spoliũ. Gene. 49.27, diuidet שָׁלָל ſpoliũ. Ieſhoſ. 7.21, בַּשָּׁלָל in ſpolio. Ieſah. 10.2, שְׁלָלָם ſpoliũ eorũ.

שָׁלַב Vnde participium in pihél, Exo. 26.17, Duæ incaſtraturæ erunt tabulæ vni מְשֻׁלָּבוֹת diſpoſitæ vt gradus ſcalæ altera contra alteram. R. Selomóh, Factæ ſecundũ ſpeciem שְׁלִיבַת gradus ſcalæ, & diſtinctæ altera ab altera. Nomen, 1. Reg. 7.28, Et clauſuræ inter הַשַּׁלְבִים hoc eſt מַדְרֵגוֹת gradus, ait R.D. in li.ra. In cõm. ſcribit eſſe vectes inſtar gradus ſcalæ. Et ſic dixerũt doctores, Per ſcalã ambulauit poſt שְׁלִיבוֹתָיו gradus eius. R. etiam Selomóh ſcribit quòd erant ad ſimilitudinem graduum ſcalæ inſtar baculorum æneorum rectorum ad clauſuram inferiorem. Idem R. Leui.

שָׁלֶג Cum ſex punctis, Nix. Pſal. 148.8, Et grãdo nix. 2. Semu, 23.20, In die חַשֶּׁלֶג niuis. Inde verbum in hifhíl, Pſal. 68.15, תַּשְׁלֵג ninget in Salmón. vel ningere faciet: aut, albeſcet in tenebris. i. Quum extenderit Omnipotens reges in ea, albeſcet tanquã nix cõgregatio quæ fuit in tenebris. Et תַּשְׁלֵג eſt verbum intranſitiuum: poteſt eſſe & tranſitiuum, & tunc ת eſt ſignum ſecundæ perſonæ. i. dealbabis tu Deus tanquam niuem &c. R. Abrahám, apparebit (conſpicietur) alba tãquam nix quæ inuenitur iugiter in monte Salmón.

שָׁלָה Pacificare, In pace eſſe, Quieſcere, Errare, Obliuiſci. Iób 3.27, Non שָׁלַוְתִּי habui pacem. Thre. 1.5, Inimici eius שָׁלוּ in pace erant. R. Selomóh, habitauerunt in pace. Irme. 12.1, שָׁלוּ ſunt in pace. Pſal. 30.7, בְּשַׁלְוִי dum eſſem quietus. Et in hifhíl, 2. Reg. 4. 28, ne תַּשְׁלֶה אֹתִי errare facias me. inquit R.D. in lib.ra. & cõment. & R. Selomóh. Tóar, Iób 16.12, שָׁלֵו הָיִיתִי quietus fui. Et 20.20, Quia nõ nouit שָׁלֵו quietus in ventre ſuo. i. eum qui egreſſus eſt de ventre ſuo. R. Moſéh, Dixit de viro quieto & pacifico quòd ipſe reddet rapinas, & non exultabit in facultatibus ſuis: quia in dimidio dierum ſuorũ morietur, & nõ cognoſcet filios ſuos qui egreſſi ſunt de ventre ſuo. Filii qui egrediuntur ex ventre, vocantur venter. Pſal. 73.12, וְשַׁלְוֵי עוֹלָם & pacifici (quieti) ſæculi. Alia forma, שְׁלֵיו inſtar שְׁאֵר. Irme. 49. 31, ad gentem שְׁלֵיו habitantẽ in pace. in quiete. ſcribitur cum י protractiuo. Fœmineũ, Zechar. 7.7, וּשְׁלֵוָה & quieta eſſet. Nomen, שַׁלְוָה, Pax, Quies. Pſal. 122.7, שַׁלְוָה pax (quies) in ædibus tuis. Ieche. 16.49, וְשַׁלְוַת & quies otii fuit ei. Vel abundantia otii, vt aliis placet. Prouerb. 1.32, וְשַׁלְוַת & quies ſtultorum perdet eos. R. Abrahám,

Et quies ſtultorũ &c. Dum enim ſunt in quiete, impie agunt. Vel, & error ſtultorum &c. Et ita nonnullos exponere ſcripſit R.D. in lib.ra. Alia forma, 2.Semu.6.7, Et percuſſit eum ibi Deus עַל־הַשָּׁל propter errorem. quẽ ſcilicet fecit dum tenuit arcã calcitrantibus bobus. Et 3.27, vt loqueretur cum illo בַּשֶּׁלְוִי pacifice. eſt inſtar מְרִי à מָרָה. R.D. in lib.rad. & cõment. ſcribit poſſe exponi, repẽte. R. Selomóh, in errore: quia Abnér ignorabat cor illius, quòd ſcilicet vellet occidere eum. R. Leui, pacifice. Ex hac radice eſt שִׁלְיָה, Secundinæ, i. mẽbrana illa qua partus obuolutus vtero prodit. Deut. 28.57, וּבְשִׁלְיָתָהּ & in ſecundinas ſuas. Poſſibile eſt vt per ſecundinas, filios paruos, acſi eſſent in ſecundinis, Scriptura intellexerit. Vnde & Tharghum habet, & in paruulum filium ſuum.

שְׂלָו Coturnix, vulgo קוֹלִיא, *Caille*. Pſal.105.40, Et venit שְׂלָו coturnix.

שָׁלַח Mittere, dimittere, Extendere. Pſal.105.20. שָׁלַח מֶלֶךְ miſit rex. Gene.45.5, שְׁלָחַנִי miſit me. Exo.9.15, שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי extendi manũ meam. Irme.14.3, שָׁלְחוּ miſerunt minores. Iehoſ.6.17, nuntios quos שָׁלַחְנוּ miſimus. Ieche.2.3, שׁוֹלֵחַ mitto ego te. Iiób 5.10, וְשֹׁלֵחַ & emittens aquas. Prouerb.10.26, לְשֹׁלְחָיו mittentibus illũ. 1.Reg.14.6, & ego שָׁלוּחַ miſſus (nuntius) tibi durus. Nume.22.37, שָׁלֹחַ שְׁלַחְתִּי mittendo miſi. Exod.4.4, שְׁלַח יָדְךָ mitte manum tuam. 1.Semu.9.16, אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ mittã ad te virũ. Iudi.5.26, manũ ſuam ad clauũ תִּשְׁלַחְנָה mittet. pro miſit. Vide יָתַד. Hobadiáh 13, וְאַל־תִּשְׁלַחְנָה בְחֵילוֹ neque extendendæ erant (ſub. manus tuæ, ſecũdum R. Dauid, & Tharghum) in ſubſtantiam eorum. Et macór perfectum in nifhál, Eſtér 3.13, וְנִשְׁלוֹחַ & vt mitterentur literæ. Et in pihél, Exod. 9.7, & non שִׁלַּח אֶת־הָעָם

dimiſit populum. Iiób 30.12, רַגְלַי שִׁלֵּחוּ pedes meos impulerunt. ſecundum R. Leui. R. Abrahám auenhezra, Pedibus meis poſuerunt ſpinas in via. R.D. in lib.rad. Poſuerũt ſpinas & carduos in loco itineris pedũ meorum, vt illos excciderent. R. Abrahám Peruſól, impegerunt. Ieſa.32.20, מְשַׁלְּחֵי mittẽtes pedem bouis &c. i. præ frugum copia dimittent boues & aſinos, vt paſcantur in agris frugiferis, & eant quocúque voluerint. 1.Reg.11.22, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלְּחֵנִי dimittendo dimittes me. Gene.30.25, שַׁלְּחֵנִי dimitte me. Ieche.44.20, & cæſariem non יְשַׁלֵּחוּ demittent. Gene.37.32, וַיְשַׁלְּחוּ & miſerunt tunicam. vel gladio ſciderunt, vt crederet quòd beſtia rapuiſſet eũ. à שָׁלַח, gladius, vt nonnulli exponunt. Et in puhál, Iiób 18.8, quia שֻׁלַּח בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו miſſum eſt rete in pedibus eius. vel, miſſus eſt in reti vterq; pes eius. vtroq; modo exponit R.D. in lib.rad. & ſic alterum ב redundat. Gene.44.3, שֻׁלְּחוּ dimiſſi ſunt. Et in hifhíl, Leuit.26.21, וְהִשְׁלַחְתִּי & mittam in vos. Exod.8.21, מַשְׁלִיחַ mitto in te. 2.Reg.15.37, cœpit Domin° לְהַשְׁלִיחַ mittere. Nomen inſtar macór, Ieſah.11.14, & Edóm, & Moáb מִשְׁלוֹחַ extenſio manus eorum. quia ſcilicet Iſraél extendet in eos manus. Eſtér 9.18, וּמִשְׁלוֹחַ & miſſio munerum. Alia forma, Pſal.78.49, מִשְׁלַחַת immiſſionẽ (vel gladiũ) angelorũ (nuntiorũ) malorum. Eccleſ.8.8, & non eſt מְשַׁלַּחַת dimiſſio (vel gladius: R. Abrahám, arma bellica) in bello. Alia item, שִׁלּוּחַ, hoc eſt מִנְחָה, Donum, munus, ſecundum R.D. in lib.rad. & in cómen. ſic appellatum, quòd alicui mittatur. Micháh 1.14, idcirco dabis שִׁלּוּחִים dona. munera. Idem Tharghũ, & R. Abrahám in comment. Et ſic 1.Reg.9.16, & dedit illam שִׁלֻּחִים munera filiæ ſuæ vxori Selomóh. i. pro muneribus. ſic R. Abra-

hám.Exod.18.2,& tulit Ithró ſocer Moſéh Sipporáh vxorẽ Moſéh poſt שִׁלּוּחֶיהָ dona(aut dotes)eius. Vel,poſt dimiſſionem eius.i.poſtquam dimiſerat eam, & reuerſa fuerat in domum patris ſui.Vtroque modo exponit R.D.in lib.ra.Tharghum,poſtquam dimiſit illam.R. Abraham,poſtquam &c. Sunt qui exponũt,poſtquam dederat illi facultatem vt rediret in domũ patris ſui. Alii verò, poſtquã miſit(ſcilicet eius vxor) dona ad illum.ſub.virum ſuum,vt ſuprà 1.Reg.9. Alia præterea,מִשְׁלַח,Miſſio,extenſio. Deute.12.7,& lætabimini in omni מִשְׁלַח miſſione(extenſione)manus veſtræ. Aliud,שִׁלּוּחֶיהָ. Ieſah.16.8. שְׁלֻחֹתֶיהָ propagines eius extenderunt ſe. Inde dicitur שֶׁלַח,Pomarium,Viridarium, id eſt locus arboribus pomiferis conſitus: ſic appellatus quòd arborum rami huc & illuc protendantur, & extendantur.Significat & gladiũ.Nechem.3.15,& murum piſcinæ הַשֶּׁלַח pomarii in hortum regis.Et 4.17,& altera tenebat הַשֶּׁלַח gladium. Ieſah.27.8, in menſura, בְּשַׁלְחָהּ in plãtatione(vel gladio) eius iudicabis eam. R. Ioſéph,in gladio eius.acſi dicat,In gladio eius voluiſti iudicare illam.i.in menſura qua mẽſa eſt, quemadmodum dixit,In mẽſura &c. R.Selomóh,In mẽſura,vt dimiſit AEgyptus Iſraelem. R.Abrahám,in mẽſura &c. Sunt qui exponũt,gladio ſuo iudicabit eam: quia perdidit ſeipſam armis bellicis. Et rectũ eſt vt exponatur, in plantatione(aut pomario)eius: vt Canti.4.13, שְׁלָחַיִךְ plantationes tuæ. aut pomaria tua. Et teſtis eſt quod mox ſequitur,In die venti Orientalis. & eſt ſenſus,In menſura qua menſa eſt animæ ſuæ.i.ſibiipſi. quia litigauit cum viris villarum ſuarum quæ ſunt pomaria eius.R.D. in cõment.בְּשַׁלְחָהּ eſt nomen cõmune hortis

& agris frugiferis,vt ſuprà Nechem.3,& Cant.4.Dixit, Non fecit Deus cum Iſraél quemadmodum fecit cum inimicis eius, quos ſubuertit ira eius, & è mundo perdidit:ſed peccante Iſraél coram ipſo,vlciſcebatur de illo non vltra menſuram, ſed in menſura , & paulatim paulatim iudicabat congregationem Iſraél, in pomaria eius,hortos,agróſque immittẽs robiginem,ſiccitatem,locuſtas,bruchos, & idgenus alia quæ fruges,fructúſque conſumebant. Ioél 2.8,& ſuper מַשֶּׁלַח gladium proiiciẽt ſe,non vulnerabũtur.R.Abrahám,arma bellica,vt ſuprà Eccleſi.8.& Iiób 33.18,& vitã eius,ne tranſeat בְּשֶׁלַח per arma.vel gladiũ. Idem R.Selomóh. Nechem. 4.23, vnuſquiſque(habebat) שִׁלְחוֹ gladiũ ſuum, (ſub.in manu ſua, quum pergeret)ad aquas. R.Abrahám in cõment.Vnuſquiſque gladium ſuum,&c.quia veſtes non exuebant, nec deponebant arma quũ pergerent ad cœnam in nocte. Et ſunt qui deducũt à שָׁלַח exuere,expoliare.nam Tharghum,pro וְהִפְשִׁיט & exuet, aut exuere faciet(.i.excoriabit)holocauſtum, Leui.1.6: habet וְיַשְׁלַח,& eſt ſenſus,nõ exuebamus veſtes noſtras, niſi quum opus erat illas lauare,& mundare. Et eſt rectiſſima expoſitio,quam ponit & R.D.in lib.ra. Et ſic eſt ſeries,Vnuſquiſque exuebat illam lauandi gratia.& eſt expoſitio R.Selomóh in cõmẽt. Hinc eſt & שֻׁלְחָן, Menſa.Iechez.23.41,וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ & mẽſa parata.Pſal.69.23,שֻׁלְחָנָם menſa eorum.Ieſah.28.8,שֻׁלְחָנוֹת menſæ.

שָׁלַט Præeſſe,dominari, Poteſtatem habere,vel exercere. Eccleſi.8.9,tempus quo שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם dominatus eſt homo homini. Nechem. 5.15, שָׁלְטוּ עַל־ dominati ſunt(præfuerunt)populo.Eſtér 9.1,לְהִשָּׁלֵט dominarẽtur eis.Eccle.2.19,וְיִשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי & do-

minabitur vniuerſo labori meo. Et in hiſ híl, Eccleſ. 5.18, וְהִשְׁלִיטוֹ & poteſtatē dedit ei vt comedat. Pſal. 119. 133, & ne תַּשְׁלֵט־בִּי כָל־אָוֶן dominetur mihi omnis iniquitas. Tóar, Eccleſ. 8.8, non eſt homo שַׁלִּיט potēs in ſpiritu (aut præſes ſpiritui) vt prohibeat ſpiritum. Et 7.20, שַׁלִּיטִים præſides. domini. Fœmineum, Ieche. 16.30, opus mulieris meretricis שַׁלְּטָת dominantis. Nomen, Eccleſ. 8.4, ſecundum verbum regis eſt שִׁלְטוֹן poteſtas. dominium. Aliud, שִׁלְטִים, Scuta, clypei. 2. Reg. 11.10, וְאֶת־הַשִּׁלְטִים & ſcuta. Cant. 4.4, שִׁלְטֵי ſcuta fortium.

שָׁלַךְ In hiſ híl, Proiicere. Nume. 35.20, אוֹ־הִשְׁלִיךְ vel proiecerit ſuper eum. Irme. 38.9, quem הִשְׁלִיכוּ proiecerūt in carcerem. Pſal. 147.17, מַשְׁלִיךְ proiicit glaciem ſuam. 1. Reg. 13.25, & fuit cadauer eius מְשֻׁלֶכֶת proiectum. Irme. 36.23, וְהַשֹּׁלֵךְ & proiiciendo in ignem. Iudic. 9.17, וַיְשַׁלֵּךְ אֶת־נַפְשׁוֹ & proiecit animam ſuam. Pſal. 50.17, וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי & proieciſti verba mea poſt te. Iiób 18. 7, וְתַשְׁלִיכֵהוּ & proiiciet eum conſilium ſuum. Nechem. 9.26, וַיַּשְׁלִכוּ & proiecerunt legem tuam. Iechez. 23.35, וַתַּשְׁלִיכִי אֹתִי & proieciſti me. Et in hof hál, Dani. 8.11, וְהֻשְׁלַךְ & proiicietur locus ſanctificationis eius. Irme. 22.28, וְהֻשְׁלְכוּ & proiicientur ſuper terram. Nomen auis, שָׁלָךְ, Mergulus: ſic appellatus, quòd ad capiēdum piſces, in mare vel aquam ſe proiiciat. Leuit. 11.17, וְאֶת־הַשָּׁלָךְ & mergulum. Hinc שַׁלֶּכֶת, nomen portæ, quòd per illam proiicerentur ſordes, ſic appellatæ. Ieſa. 6.13.

שָׁלֵם In pace eſſe, pacem habere cum altero, Perficere, complere, finire, Reſtituere, reddere, Salutare. Ieſa. 60.20, וְשָׁלְמוּ & perficientur (cōplebuntur) dies luctus tui. Pſal. 7.5, ſi retribui שֹׁלְמִי רָע exiſtenti in pace mecum, malum. i. ſi illi qui fuit mecum in pace, reddi-

di malum. R. Selomóh, & R. Abrahám, retribuenti (aut reddenti) mihi malum. i. ſi retribui illi ſecūdum retributionē eius. Eſt ex cal, inquit R. Abrahám, quāquam in cal non inueniatur participium paſſiuum. Et ſunt (inquit) qui exponunt, exiſtenti mecum in pace. Idem Tharghum. R. Himmanuél vtroque modo exponit. 2. Sem. 20. 19, ego (ſub. Abél) ſum inter שְׁלֵמֵי perfectos, fideles Iſraél. i. inter perfectos Iſraél, & fideles Iſraél. vtrunque enim eſt in regimine, & maſculeum. & ſecundum R. Dauid, eſt tóar. R. Selomóh, Ego ſum è filiis ciuitatis qui ſunt perfecti, & fideles Iſraeli, & regi. R. Leui, Ego &c. i. nónne in me habitant perfecti ad ſeruandam fidem, quæ eſt in Iſraél? Et propterea non cōſenſerunt filii Abél vt comiurarēt cum filio Bichrí: quia fidem ſeruant. Et quum ita ſit, vt quid perdis ciuitatem nō paruam, ſed matrem, in cuius circuitu ſunt filiæ. i. villæ? & vt quid Domini perdis hæreditatē? Tharghú, Nos ſumus perfecti in fide cum Iſraél. Iiób 22.21, וְשָׁלֵם & pacē habeto. Et in pihél, Iudic. 1.7, ſic שִׁלַּם־לִי reddidit mihi Deus. Leuit. 6.5, וְשִׁלַּם אֹתוֹ & reddet illud. Iiób 8.6, וְשִׁלַּם נְוֵה צִדְקֶךָ & pacificū reddet habitaculum iuſtitiæ tuæ. R. Leui, ſtatuet in pace. Idem R. Abrahā: quanquam exponat & ſecundum alteram ſignificātiam. Irme. 16.18, וְשִׁלַּמְתִּי & reddam in primis duplum iniquitatis eorum. Et 32.18, וּמְשַׁלֵּם עֲוֹן & reddens iniquitatem patrum. Exod. 21.36, שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם reddēdo reddet bouem pro boue. Eccleſi. 5.3, quod voueris שַׁלֵּם redde. 2. Reg. 4.7, וְשַׁלְמִי אֶת־נְשׁוֹכֶיךָ & redde creditoribus tuis. Pſalm. 35.12, יְשַׁלְּמוּנִי רָעָה reddent mihi malum pro bono. Et in hiſ híl, Iehoſ. 10.1, & quòd הִשְׁלִימוּ pacem feciſſent habitatores Ghibhón cum Iſraél. Iiób 23.14, quia יְשַׁלֵּם חֻקִּי red-

Universidad de Deusto Bibtioteca

det quod opus eſt mihi. vide חֻקָּם. Deuter. 20.12, & ſi non תַּשְׁלִים pacem fecerit tecum. Et in puhál, Pſa.65. 2,& tibi יְשֻׁלַּם־נֶדֶר reddetur votum. Prouer.11.31,ecce(vel ſi)iuſto in terra יְשֻׁלָּם reddetur. R.Abrahám,Si iuſto in terra adhuc viuenti redditur à Deo merces boni operis.R.Leui,Iuſto nõ ſufficit acquiſitio æternæ vitæ,ſed ipſo viuente in terra manet in pace, timore malorum ſublato. Et in hofhál,Iiób 5.23,& beſtia agri תְּשֻׁלְּמָה־לָּךְ pacifica facta eſt tibi. Hoſe.9.7, venerunt dies הַשִּׁלֻּם retributionis.Ieſah.34.8,annus שִׁלּוּמִים retributionum.

Fœmineũ,שִׁלּוּמָה. Pſal.91.8, וּשְׁלֻמַּת & retributionem impiorũ videbis. Alia forma,שִׁלְמֹנִים.Ieſah.1.23, retributiones. Alia item,Deuter.32.35,mihi vindicta, וְשִׁלֵּם & retributio. Et nomen loci,שָׁלֵם,Salém.Gene. 14.18,& Malchiſédec rex שָׁלֵם Salém. Tóar eadem forma, Geneſ.15.16,quia non eſt שָׁלֵם perfecta(completa) iniquitas. 1.Reg.11.4, & non fuit cor eius שָׁלֵם perfectũ cum Domino. Gene.34.21,viri iſti שְׁלֵמִים fuerunt in pace nobiſcum. Et cum ſex punctis,שָׁלֵם,Pacificus,Perfectus. Hamós 5.22,וְשָׁלֵם & pacificum(pro pacifica)pinguium veſtrorum non reſpiciam. Exod.24.5,ſacrificia שְׁלָמִים pacificorum.Nume.29.39,וּלְשַׁלְמֵיכֶם & ad pacifica veſtra. Fœmineũ à שָׁלֵם eſt שְׁלֵמָה,Perfecta,completa, finita.Deute.25.15,lapis(.i.pondus)שְׁלֵמָה perfectus. Et 27.6,lapidibus שְׁלֵמוֹת perfectis ædificabis altare. Nomẽ,שָׁלוֹם,Pax. Gene.43.23,שָׁלוֹם לָכֶם pax vobis.Irme.20. 10,omnis homo שְׁלֹמִי pacis meæ.Ieſah.48.18,שְׁלוֹמֶךָ pax tua.Pſal.69.23,וְלִשְׁלוֹמִים & pacibus in rete. R.Abrahám, pro pacibus.ל(inquit)ponitur vice תַּחַת,vt Gene.11.3,& fuit eis later לְאָבֶן pro lapide.R.Selomóh,Quum expectauerint pacem, vertantur paces in offendiculum. Et 55.21,

55.21, miſit manus ſuas בִּשְׁלֻמָיו in paces eius. R. Selomóh,in eum qui fuerat quietus & pacificus ſecum.R. Abrahám,in paces eius.i.in viros pacium eius: ſicut & illud Pſalm.109.4,& ego oratio.i.vir orationis.Vel eſt tóar,ſecundũ R.Ioſeph,id eſt in pacificos eius. Et forma prædicta inuenitur tóar,שָׁלוֹם,Pacificus,inſtar קָרוֹב. Ieſah.41.3,tranſibit שָׁלוֹם pacificus.Et ſic ſecundum R. Ioſeph,Gen.43.27,הֲשָׁלוֹם num pacificus eſt pater veſter ſenex? R. Abrahám ſcribit eſſe ſubſtãtiuum vice tóar. & ſic 1. Semu. 25.6, & tu שָׁלוֹם pacificus, & domus tua שָׁלוֹם pacifica.i.ſana,& ſalua.

שָׁלֶם Vnde שַׂלְמָה,quod eſt שִׂמְלָה,Veſtis,indumentũ. Exod.22.9,ſuper שַׂלְמָה veſtem. 1.Reg.11.29,opertus בְּשַׂלְמָה חֲדָשָׁה veſte noua.pallio nouo. Ieſoſ.9.5, וּשְׂלָמוֹת & veſtes veteres.

שָׁלַף Euaginare. Iudic.8.20,& nõ שָׁלַף הַנַּעַר חַרְבּוֹ euaginauit puer gladiũ ſuum. Iiób 20.25, שָׁלַף educta eſt,& egreſſa eſt de vagina(corpore)eius. ſub.ſagitta. Vel tranſitiue, Eduxit, ſcilicet iaculator ſagittam. R.Abrahám,educta eſt ſagitta è pharetra,& egreſſa eſt è medio eius.R.Leui,Eduxit ſagittã iaculator,& egreſſa eſt è vagina.i.è corpore huius impii.acſi dicat,quòd eius corpus pertranſiuit.Pſal.129.6,ſint ſicut herba tectorum, quæ antequã שָׁלַף educta ſit,aruit.i.antequam egrediatur & appareat,aruit.Iudi.20.25,שֹׁלְפֵי חָרֶב euaginantes gladium.Nume.22.23,& gladius eius שְׁלוּפָה euaginatus. 1.Sem.31.4, שְׁלֹף חַרְבְּךָ educ gladium tuum. Et 17.51,וַיִּשְׁלְפֵהָ & eduxit illum è vagina ſua.

שָׁלֹשׁ Tres,fœmineo genere. Deuter.19.2,שְׁלֹשׁ עָרִים tres ciuitates. Gene.5.22,שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה trecentos annos. Et forma maſculea,Gen.7.13,וּשְׁלֹשֶׁת & tres

vxores. Et maſculeũ cum ה,2.Semu.14.27,שְׁלוֹשֶׁה בָּנִים tres filii.Gene.30.36,viam שְׁלֹשֶׁת יָמִים trium dierũ.Nume. 12.4, egredimini שְׁלַשְׁתְּכֶם vos tres, & egreſſi ſunt שְׁלַשְׁתָּם tres ipſi. Et שְׁלֹשִׁים, Triginta,cõmunis generis.1.Semu.9.22,כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ circiter triginta viri. Alia forma,præpoſito מ, Gene.38.24,כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים circiter tres menſes. Tóar,Gene.1.13,dies שְׁלִישִׁי tertius.Et cum ל redundante,1.Paralip.3.2,לְאַבְשָׁלוֹם הַשְּׁלִישִׁי Abſalóm. Et שְׁלִישִׁים tertii,pro שְׁלִישִׁיִּים,Geneſ.6.16,inferiora,& ſecunda,וּשְׁלִשִׁים & tertia facies eam. Erãt enim tres mãſiones,inferior,media,&ſuprema.Nume.2.24, וּשְׁלִשִׁים & tertii proficiſcentur.1.Reg.6.8,& à medio ad הַשְּׁלִשִׁים tertium.pro הַשְּׁלִישִׁית.Et dixit numero multitudinis,quòd erãt thalami multi. Et fœmineũ,שְׁלִישִׁית, Tertia,& Tertia pars.Nume.28.14,וּשְׁלִשָׁת & tertia pars hin.Et 15.7,שְׁלִשִׁית tertia pars.1.Semu.3.8,& addidit Dominus vocare Semuél בַּשְּׁלִישִׁית tertio. Et 20.5, vſque ad veſperam הַשְּׁלִשִׁית tertii.i.vſque ad tempus veſperæ diei tertiæ. Et dixit fœmineo genere,de tempore. Vnde & Tharghum habet, vſque ad tẽpus veſperæ diei tertiæ. Et ſic verſu 12,ſecũdum tempus cras הַשְּׁלִשִׁית tertiæ diei .i. ſecundum tempus hoc tertii craſtini .i. ad tertium diem in veſpera ſecũdum tempus hoc.Et dixit cras,de die tertio : quia inuenitur dictum tam de propinquo, quàm de diſtanti.Vide מָחָר. ſed Tharghum hoc modo habet,In tẽpore hoc cras die tertia. Alia forma,Ieſa. 19.24,in die illa יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם erit Iſraél tertius AEgypto,& ipſi Aſſúr.Vel,congregatio Iſraél tertia.Verbum eſt maſculeum,nomẽ autem fœmineum: verbum ad populum,nomen ad congregationem refertur, aut regnum. Iechez. 21. 14, & iteretur gladius

שְׁלִישִׁיתָה tertio. ה redũdat,quia eſt dictio lõga cum duobus paſethin : Et eſt ſicut שְׁלִישִׁית,acſi dicat, tribus vicibus iteretur.R.Selo.Quid ſibi vult,Iteretur tertio? ego dico,gladi',gladius,gladius eius,nẽpe Nebuchadnezár ad deſolãdũ Ieruſaláim,& gladius filiorũ Hammón, & adhuc eſt gladius occiſorũ magnorũ &c.R.D.in cõm. vt in li.ra. id eſt iteretur gladius tribus vicibus : quia ſcilicet erunt afflictiones duplicatæ,ac triplicatæ ſuper illos.Et ſunt(inquit idem)qui exponũt גְּדוֹלָה magnus, à שָׁלִישׁ.Ieche.5.12,שְׁלִשִׁיתֵךְ tertia pars tui peſte morientur.Ieſah.15.5,vſque ad Sóhar עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה vitulam triẽnem.R.D.in cõmen.vitulam magnã filiam trium annorum,quæ eſt bona. Et ſic Moáb plena fuit omni bono, quando venit ſuper illam malum. Dixit quòd illi qui euaſerunt de Moáb, fugiẽt ad Sóhar. & עֶגְלַת eſt ſicut עֶגְלָה cum ה.R.Selomóh,Vitulam fortem,ſicut vitula trima.aut vitulam principẽ.i.magnam. R.Abrahám,vitulam triennem: & eſt tóar ipſius Sóhar. Idem Irme.48.34,vſque Coronáim עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה vitulã triennem. R.D.in cõmen.magnam,vel triẽnem,vt ſuprá. Sunt qui exponunt,Vitulam tertiam vtero: ſicut dicimus filium ſecũndum & tertium &c. Tóar alia forma,שְׁלֵשׁ,Tertius.Gene.50.23,בְּנֵי שְׁלֵשִׁים filios tertiorũ.i. tertiæ generationis.R.Abrahã,Quia dictio בְּנֵי eſt in regimine,ſignificat filios quartæ generationis,aut quartos. Inde eſt שִׁלְשׁוֹם,Nudiuſtertius.Gen.31.2,ſicut heri שִׁלְשׁוֹם nudiuſtertius.Et ſine ו,Deute.19.4,שִׁלְשֹׁם. Inde & שָׁלִישׁ, Magnus, Dux,princeps, Menſura magna. Pſalm.80.6,& propinaſti nobis בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ in lachrymis menſuram magnam.Vel,lachrymas in menſura magna.& ſic eſt hypallage.2.Reg.7.2,& reſpõdit הַשָּׁלִישׁ

Universidad de Deusto Biblioteca

dux. Et 9.25, & dixit ad Bidcár שָׁלִשָׁה ducē ſuū. ה ponitur vice ו. Iechez. 23.23, שָׁלִשִׁים duces, & maiores. Prou. 22.20, nónne ſcripſi tibi שָׁלִשׁוֹם magna? vel mirabilia, ſub. carmina. R. Abra. verba ducalia. i. magna. Et ſcribitur cū ו: quia eſt altera lēctio שְׁלִשׁוֹם. R. Leui, verba glorioſa ad dirigendum te. 1. Semu. 18.6, In tympanis, in lætitia, וּבְשָׁלִשִׁים & in canticis. aut inſtrumētis muſicis quibus erant tres diuiſiones. Exod. 15.4, & electio שָׁלִשָׁיו principum eius. i. electi principes eius. Et verbum in pihél, וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת־גְּבוּל אַרְצֶךָ & in tres partes diuides terminum terræ tuæ, vt habes Deut. 19.3. Gene. 15.9, cape mihi vitulam מְשֻׁלֶּשֶׁת tertiatam. i. triennem, & capram מְשֻׁלֶּשֶׁת tertiatam. i. triennē, &c. R. Selomóh, vitulas tres, & capras tres, & arietes tres. At rectum eſt (inquit R. Abrahám) vt ſit, vitulam triēnem. Tharghum, vitulas tres, & capras tres, & arietes tres. 1. Reg. 18.33, & dixit, שַׁלֵּשׁוּ tertio facite, & tertio fecerunt.

שֵׁם Nomen. Gene. 2.11, שֵׁם nomen vnius. Et cū maccáph eſt cum ſeghól, Gene. 21.3, אֶת־שֵׁם־בְּנוֹ nomen filii ſui. Et 24.29, וּשְׁמוֹ & nomen eius Laban. Pſal. 5.12, שִׁמְךָ nomen tuum. Et 8.2, שִׁמְךָ. Gene. 2.20, שֵׁמוֹת nomina. Exod. 1.1, שְׁמוֹת nomina filiorum Iſraél. Geneſ. 25.13, בִּשְׁמֹתָם in nominib' ſuis. Aliud, שָׁם, Ibi, illic, hic, huc, illuc, iſtuc. Pſal. 122.4, שָׁמָּה quia illuc aſcenderunt. Geneſ. 2.12, שָׁם ibi bedólach. Pſal. 139.10, etiam שָׁם illuc manus tua ducet me. Gene. 2.10, וּמִשָּׁם & inde diuidetur. 2. Reg. 7.2, וּמִשָּׁם & inde non comedes. Geneſ. 49.24, מִשָּׁם inde (. i. ex illo, ſub. Ioſeph) paſtor lapis Iſraél. Dicitur enim hæc dictio (inquit R. Dauid) de loco, inſtrumēto, tempore, & homine, & re memorata iam, & non memorata. Gene. 10.14, è quibus egreſſi ſunt מִשָּׁם inde Pe

liſtæi. Eccleſi. 3.17, & ſuper omne opus שָׁם ibi. quod notat tempus, nēpe diē iudicii. Ieſa. 34.15, שָׁמָּה ibi (illic) nidificauit hericius. Iiób 1.21, nudus egreſſus ſū ex vtero matris meæ, nudus reuertar שָׁמָּה illuc. Nō dicitur de re memorata, ſed indicat ſepulchrum. Et quia meminit matris ſuæ, & terra erat tanquam mater illius, dixit illuc, acſi memoraſſet terram. Idem R. Abrahám in comment. Illuc, indicat ſepulchrum, vt ſuprà Eccle. 3.17. Et ſunt qui exponunt, matris meæ. i. terræ, hoc eſt hominis primi. Vel quia oſſa quæ ſunt fundamenta corporis, ſunt è terra. Ex hac radice eſt שָׁמַיִם, Cæli. & nō inuenitur in ſingulari. Sed quia cælum apud Latinos habet ſingulare, interpretes vertunt tam cælū, quàm cælos, vt loco quadrare melius putant. R. Ioſéph dictionem exponit, acſi dicat, שָׁם מַיִם ibi aquæ. Et eſt expoſitio R. Ioſi filii Chaninà. Gene. 1.1, In principio creauit Deus אֶת־הַשָּׁמַיִם cælum & terram. Vbi ſcribit R. Abrahám הַשָּׁמַיִם cū ה notificatiuo, vt indicet ſe loqui de iſtis creatis, & ſemper eſt numeri pluralis. Pſal. 115.16, הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם cæli cæli Domino. Et 148.4, שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם cæli cælorum. Deuter. 28.21, שָׁמֶיךָ cæli tui.

שָׁמַם Deſolare, perdere, diſperdere, Admirari, ſtupeſcere, obſtupeſcere. Thre. 5.18, שֹׁשַׁמָּם quia deſolatus eſt. Eſt præteritū ſecundū modū ſecúdū inſtar חָפֵץ & אָהֵב, inquit R. Abrahám in cōm. & R. D. in Michlól & lib. ra. Ieſah. 52.14, שָׁמְמוּ obſtupuerunt. Irm. 2.12, שִׁמּוּ obſtupeſcite. Iechez. 36.3, Pro eo quòd שֹׁמּוֹת deſolauerunt. Eſt macór inquit R. Dauid, inſtar חַנּוֹת ab חָנַן, & eſt tranſitiuum. Ieſah. 42.14. אָשִׁם deſolabo. Et in nifhál, Leui. 26.22, וְנִשַּׁמּוּ & deſolabūtur viæ veſtræ. Irm. 33.10, הַנִּשַּׁמּוֹת quæ deſolatæ ſunt. Et in hifhíl, Iiób 16.7,

Universidad de Deusto Biblioteca

ens,ſcilicet videntes.Poteſt eſſe & intranſitiuum, erit homo ſtupens,& admirans.i.obſtupeſcet,& admirabitur. Et in hithpahál,Ieſa.63.5,וְאֶשְׁתּוֹמֵם & ſtupefactus ſum.admiratus ſum.R.Selomóh, & tacui.ſcilicet more ſtupentis. R.Abrahám,Et deſolatus erã. aut ſtupefactus.Pſal.143.4,יִשְׁתּוֹמֵם ſtupeſcet (admirabitur,pro obſtupuit)cor meũ.Ieſah.59.16,וַיִּשְׁתּוֹמֵם & obſtupuit,quia non erat qui occurreret. R.Selo. exponit, Et tacuit vt videret an eſſet qui occurreret pro eis.ſicut homo qui ſtat,& ſtupet, (aut admiratur,) & tacet in admiratione ſua.Eccle.7.17,Vt quid תִּשּׁוֹמֵם deſolaberis?Eſt ex iſto binián,ſecundum R.D.in lib.rad.dicit tamen poſſe eſſe ex nifhál. Et in Michlól hoc modo ſcribit, Scripſit R. Iehudáh eſſe ex hithpahál, & ש eſſe cum daghés ob defectũ ת formatiui hithpahál:quod rectum eſt,quanuis ת hithpahál cũ literis זַסשַׁץ,non præcedat, ſed ponatur in medio radicaliũ,& daghés ש indicat illud. Eſt etiam rectũ dicere quòd ſit ex nifhál , & ne mireris eſſe cum chólem,& non תִּשָּׁמֵם, quia idem eſt in defectiuis, vt habes in יִדֹּם & יִשֹּׁם & תִּתֹּם: quære in דָּמַם,& תָּמַם quorum perfecta ſunt יִדֹּמֵם יִשֹּׁמֵם תִּתֹּמֵם.Et ſic præterita nifhál in huiuſmodi verbis interdũ ſunt cum chólẽ,plærunque cum pathách, quandoque cũ ſéri: & idem eſt. Et ſi dixerit quiſpiã,futura perfecta prædictorum verborum eſſe יִשָּׁמֹם יִדָּמֹם,quia in cal(quod eſt fundamentum verborũ)inuenimus verba ſecundum formã פָּעוֹל vt יָכֹל,& non ſecundum formã פּוֹעֵל:dicimus accepiſſe hanc formam ex pohél graui, vt fecerunt in hithpahál in verbis geminatis . (vt patet in futuris prædictis hithpahál.)Vnde & R.Ionáh ſcripſit הַרֹּמֵּו אֵרוֹמֵם eſſe ex nifhál,à רָמַם. R.quoque Abrahám,תִּשּׁוֹמֵם ſcribit eſſe ex

הֲשִׁמֹּתָ כָּל־עֲדָתִי deſolaſti(aut deſolare feciſti)omnem cõgregationem meam.Ieche.14.8,וַהֲשִׁמֹתִיהוּ & ponã eum in ſignum.Et ita habet Tharghũ,וַאֲשַׁוִּינֵהּ & ponam eũ. & ſic videtur eſſe à שׂוּם,quanquam communiter ponatur in hac radice.Ieche.3.15,מַשְׁמִים ſtupens.Eſt intranſitiuum. Irme.49.20, Niſi יַשִּׁים deſolare fecerit cum eis habitacula eorum.R.Ioſéph putauit radicem eſſe יָשַׁם.

Et in hofhál, 2. Paral.36.21, הֲשַׁמָּה deſolata fuit ipſa. ſub.terra.ש & מ cum daghés,inquit R.D.in lib.rad.& Michlól,& eſt macór.Et antequam coniungatur cum pronomine, dicitur הֻשָּׁם ſicut הֻגָּד in verbis defectiuis. Et cũ pronomine,daghés tranſit in מ ob defectum literæ geminãdæ ſecundũ normam, & remanet daghés in ש ſicuti fuerat ante coniunctioné. Leu.26.43,בָּהְשַׁמָּה מֵהֶם quum deſolata fuit ipſa ab eis.Et in hoc eſt camés chathéph ipſius ה,in ב deſeruiente,euphoniæ cauſa.Et in vtroque,ה eſt lene,quod ſecundũ normam debuerat habere mappic. Iiób 21.5,וְהָשַׁמּוּ & obſtupeſcite.Inuenitur inquit R.D.in Michlól, in aliquibus libris ש cum daghés,& ſic ה legitur cũ camés chathéph. & ſi ita eſt, oportet eſſe præteritum verſum in futurũ propter ו, quia non eſt imperatiuũ in binián ſelonizcár pohalo, (vt eſt in Inſtit.Hebraicis) ſed in aliis codicibus ש non eſt cũ daghés,& ſic ה legitur cũ camés lato,& eſt pronũtiatio recta:& eſt imperatiuũ ex hifhíl,ſicut הָשֵׁמּוּ,ש cũ ſéri.& ita inueniri ſcribit R.D.in lib. rad. in libris caſtigatis,& pathách ש ponitur vice ſéri.Priori modo legit R.Ionáh,& ſcribit eſſe imperatiuum,& quòd ſecũdum normam debuerat eſſe ſicut illud Cant.6.4,הָסֵבִּי

Et in pohél,Hezræ 9.3,Et ſedi מְשׁוֹמֵם ſtupens. admirans.Et tranſitiuũ, Dani.9.27,מְשֹׁמֵם obſtupeſcere faci-

vulgo ארניא, *Araigne*, araneam quæ ſuam domum ædificat in domibus, & etiam in ædibus regum. R. Ionáh hirundinem, vulgo אורנדורא, *Harondelle*. ſed prima interpretatio magis quadrat. R. Abrahám in cõment. exponit ſimiam. idem R. Himma. R. Leui in cõm. araneá.

שָׁמַד Perdere. Et in nifhál, perdi, aut perire, diſperdi, deficere. Irm. 48.8, וְנִשְׁמַד & diſſipabitur planities. Hoſe. 10.8, וְנִשְׁמְדוּ & perdentur excelſa Auen. 2. Sem. 21.5, Et qui cogitauit de nobis quòd נִשְׁמַדְנוּ diſperderemur, ne eſſemus in omni termino Iſraél. Eſt ex nifhál: & ita exponit R. Selomóh. vnde ſeries textus ſic ordinanda eſt, Viri qui conſumpſit nos, & qui cogitauit de nobis quòd diſperderemur (ſub. per manum ſuã) ita vt non ſtaremus in vllo termino Iſraél, Dentur &c. Pſal. 92.8, לְהִשָּׁמְדָם vt diſperdantur. Ieſah. 48.19, Et non יִשָּׁמֵד diſperdetur. Et in hifhíl, Deuter. 2.23, Qui הִשְׁמִיד diſperdidit (conſumpſit) Choræum. Ieſah. 23.11, אֶת־כְּנַעַן לְהַשְׁמִיד (pro לְהַשְׁמִיד) ad diſperdẽdũ. Deu. 33.27, הַשְׁמֵד perde.

שָׂמַח Lætari. Pſal. 16.9, שָׂמַח lætatum eſt cor meum. Alia forma, Prouer. 29.6, וְשָׂמֵחַ & lætabitur. Tóar vice participii, Deuter. 27.7, וְשָׂמַחְתָּ & lætaberis. Pro participio cal vtuntur nomine tóar, vt in יָרֵא. Prouerb. 15.13. Cor שָׂמֵחַ lætum. Ieſah. 24.7, שִׂמְחֵי־לֵב læti corde. Alia forma, Pſal. 35.26, שְׂמֵחַי læti malo meo. Eccle. 3.12, niſi לִשְׂמוֹחַ lætari. Et 11.9, שְׂמַח lætare iuuenis in iuuentute tua. Sermo comminatorius, ac dicat, lætare, & videbis quid eueniet in nouiſſimo tuo. Et ſic Hamós 4.4, Venite in Bethél, & præuaricamini. & Ieche. 20.39, Vnuſquiſq; idóla ſua venite, colite. Pſal. 104.34, אָשְׂמְחָה lætabor. Et 9.3, אֶשְׂמְחָה lætabor. Et in pihél, Deut. 24.5, וְשִׂמַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ & lætificabit vxorem ſuam. Irme. 31.13,

nifhál. Sic enim ſcribit in comment. Dictio תִּשּׁוֹמֵם eſt ex nifhál. Et ſunt qui dicunt quòd daghés ש, non eſt ob defectum נ nifhál, ſed ob defectum ת hithpahál, & erat conueniens vt eſſet תִּשְׁתּוֹמֵם, quia non inuenitur ex nifhál in verbis geminatis vtrunque illorum, ſed inuenitur in hithpahál in verbis quieſcétibus, vt תִּבּוֹנֵן, & תִּכּוֹנֵן. Tóar, שׁוֹמֵם. Dani. 8.13, Et præuaricatio שֹׁמֵם deſolans. aut ſtupenda, admiranda. Et 9.27, ſuper שִׁמּוּם ſtupidum. Et 12.11, abominationẽ שִׁמָּם ſtupendã. Thre. 1.16, שׁוֹמְמִים deſolati. Fœmineum, Ieſah. 54.1, filii שׁוֹמֵמָה deſolatæ. i. nõ habẽtis virũ. Et 49.8, hæreditates שִׁמְמוֹת deſolatas. Et 61.4, שִׁמְמוֹת deſolata primorũ erigent. vel eſt nomẽ. i. deſolationes antiquorũ, hoc eſt generationum antiquarũ. Ibidem, שִׁמְמוֹת deſolata generationis, vel deſolationes. Eſt enim nomẽ ſimile nomini tóar: & ſic Dani. 9.18, Et vide שִׁמְמֹתֵינוּ deſolationes noſtras. Alia forma, Irm. 4.27, שְׁמָמָה deſolatio erit. Alia itẽ, Iechez. 35.7, לְשְׁמָמָה in deſolationem. Alia præterea, שִׁמָּמוֹן. Iechez. 12.19, Et aquas ſuas בְּשִׁמָּמוֹן in deſolatione bibent. Alia etiam, Irme. 5.30, שְׁמָמָה admiratio, & turpitudo facta eſt in terra. i. res admiratione digna, & turpis, vt exponit R.D. in cõment. Et ſic Tharghum, תִּימָהּ admiratio. quanquã alia exemplaria habent תַּיְמָא defectus, inquit R.D. R. Selomóh, admiratio. Alia poſtremo, מְשַׁמָּה. Iechez. 6.14, וּמְשַׁמָּה & deſolationem. Ieſah. 15.6, Aquæ Nimrim מְשַׁמּוֹת deſolationes erunt.

שָׁמָם Vnde שְׁמָמִית. Prouer. 30.28, שְׁמָמִית ſimia manibus capiet. Vulgo dicitur בוגיאה, *singe*. figura hominis quæ manibus quicquid illi datur, apprehẽdit, & in ædibus regũ manet ad ludẽdũ cũ illa. Ideo ſequitur, Et eſt in ædibus regis. Alii (inquit idẽ R.D.) exponunt vulgo

וְשַׂמַּחְתִּים & lætificaui eos à dolore eorũ. Pſal.86.4, שַׂמַּח נֶפֶשׁ lætifica animam. Eccleſ.10.19, Et vinũ יְשַׂמַּח חַיִּים lætificat vitam. Et in hifhil, Pſal.89.43, הִשְׂמַחְתָּ כָּל־אוֹיְבָיו lætari feciſti omnes inimicos eius. Nomen, Pſa.4.8, dediſti שִׂמְחָה lætitiã in corde meo. Prou.14.10, וּבְשִׂמְחָתוֹ & in lætitia eius. Pſa.16.11, Saturitas שְׂמָחוֹת lætitiarum.

שָׁמַט Relinquere, dimittere, remittere. Irme.17.4, וְשִׁמַּטְתָּה &dimittetur (remittetur, remiſſio erit) in te ab hæreditate tua. R.D.in lib.ra.& in comment. Et dimiſſio erit in te, quia dimittes de hæreditate tua, eo quòd non dimiſiſti eam quũ eſſes in illa. 2.Semu.6.6, שָׁמְטוּ declinabant boues. R.Selomóh exponit tranſitiue, quia impellebant, & mouebant eã (ſub. arcã) boues. & ſic habet Tharghũ, Quia מְרַנְּהִי impellebant eã boues. Nã & Deut.19.5, pro וְנִדְּחָה & impulſa fuerit manus eius: Tharghum habet וְתִתְמְרֵי. Sed ſecundũ R.D. in lib.rad.& commen. eſt verbũ intranſitiuum, acſi dicat נִשְׁמְטוּ diuidebantur membra eorũ propter ſanctitatem arcæ: quia non erat conſentaneũ vt portaretur in plauſtro, neque vt traherẽt illã boues, ſed humeris Leuitarũ par erat vt portaretur. Tharghú trãſitiue. 2.Re.9.32, שַׁמְּטוּהוּ demittite eã, & demiſerunt eã. Et in nifhál, Pſal.141.6, נִשְׁמְטוּ demiſſi ſunt in loca petræ (.i. petroſa, ſaxoſa) iudices eorũ. quia cadere facient eos de petra. R.Abrahám, in loca petroſa demiſſi ſunt vt ſuam, & iudicũ ſuorum voluntatem ſequantur. R.Selomóh, quia iudices eorũ, & rectores eorũ relicti ſunt à via bona in manibus cogitationis malæ, & cordis lapidei, ac duri tanquam lapis. Et in hifhíl, Deut.15.3, תַּשְׁמֵט remittet manus tua. Nomen, שְׁמִטָּה, Dimiſſio. Deut.15.1, In prin-

cipio ſeptem annorum facies שְׁמִטָּה dimiſſionem.

שָׁמָךְ Cum puncto in ſiniſtro cornu ש, Vnde שְׂמִיכָה, Velum, operimentum. Iudic.4.18, Et operuit cum בַּשְּׂמִיכָה velo. vel operimento, aut panno craſſo. Vnde & doctores Hebræorum rem craſſam appellant סְמִיכָה. Tharghum בְּגוּנְבָא veſte quæ vulgo dicitur קוטא, *Cotte*, inquit R.Selomóh in comment.

שְׂמֹאל Vnde שְׂמָאל pro שְׂמֹול, Siniſtra. א ponitur vice ו protractiui. Gene.24.49, vel ad שְׂמָאל ſiniſtrã. Nume.20.17, ad dexteram וּשְׂמֹאול & ſiniſtrã. 2.Semu.2.19, Et ad הַשְּׂמֹאל ſiniſtrã. Exod.14.22, וּמִשְׂמֹאלָם & à ſiniſtra ipſorũ. Tóar, 1.Reg.7.21, columnam הַשְּׂמָאלִי ſiniſtram. Fœmineum, Leuit.14.15, Et ſuper manum ſacerdotis הַשְּׂמָאלִית ſiniſtrã. Inde verbum, pro Ad ſiniſtrã ire, aut declinare, aut tendere. 2.Semu.14.19, Si eſt ire ad dexteram וְלַהַשְׂמִיל & ire ad ſiniſtram. 1.Paralip.12.2, וּמַשְׂמְאִלִים & ſiniſtra iacientes lapides. Gen.13.9, Et ſi ad dexterã, (ſub. ieris) וְאַשְׂמְאִילָה ibo ad ſiniſtram. hic mouetur א, quanuis non ſit radicale. Et ſic Ieſah.30.21, Et quũ תַּשְׂמְאִילוּ iueritis ad ſiniſtram. Et rectũ eſt vt ſit dictio quatuor literarum: quia literæ quæ non ſunt radicales, non mouentur in medio radicalium. Nec obſtat illud Hezr.10.16, לְדָרְיוֹשׁ: quia forſan eſt dictio cõpoſita. Ex hac radice eſt שִׂמְלָה. Ieſa.3.7, Et nõ eſt שִׂמְלָה veſtimẽtum. Et 4.1, וְשִׂמְלָתֵנוּ & veſtimento noſtro operiemur.

שֶׁמֶן Vnde שֶׁמֶן, Oleum, Vnguentum, Pinguedo. Gene.28.18, Et fudit שֶׁמֶן oleum. Canti.1.3, שֶׁמֶן vnguentũ effuſum. Ieſah.41.19, Et lignum שֶׁמֶן pinus. Eſt arbor quæ vulgo dicitur פּוּךְ, Pinus, à pinguedine ſic appellata. Tharghũ, רְמֶשָׁה oliuæ. Nechem.8.15, Et folia arboris שֶׁמֶן pinus. Hoſe.2.5, שַׁמְנִי oleum meũ. Tóar,

Universidad de Deusto Biblioteca

chiiáhu corrũpetur iugum Sãcherib. Idẽ R.D. in cõm. Pinguedo colli bouis corrũpitur à iugo quod est super illud iugiter secundũ morẽ mũdi. Et hoc modo cõsentaneum erat vt pinguedo Israél, ob iugũ Sãcherib, corrumperetur, qui effecti fuerãt pauci, & cum Sancherib multus erat populus. At Deus sua misericordia rem in oppositũ mutauit, quia pinguedo fuit iugo durior, ac fortior, & corruptum est iugum Sancherib à pinguedine Israél. Sed hoc intelligi de CHRISTO, manifeste ostendit Tharghũ, ita habens, Et conterentur populi à facie CHRISTI. Plurale, Iesah. 25.6, conuiuium שְׁמָנִים pinguedinũ. Cant. 1.3, Odori שְׁמָנֶיךָ vnguentorum tuorum. Hoc tamen plurale potest esse significantiæ שֶׁמֶן.

Inde verbũ in cal, pro Impinguare. Deut. 32.15, שָׁמַנְתָּ impinguatus fuisti. Irm. 5.28, שָׁמְנוּ impinguati fuerũt.

Et in hif híl, Iesah. 6.10, הַשְׁמֵן לֵב־הָעָם הַזֶּה impingua cor populi huius. Tharghum, טְפִישׁ, Incrassatũ, aut impinguatum. Idem R. Selomóh. R. Abrahám, Impinguare, aut ad impinguandum. Nomen, præposito א, אַשְׁמַנִּים, Sepulchra. Iesah. 59.10, בָּאַשְׁמַנִּים in sepulchris tã quam mortui. Et sunt qui dicunt esse nomen quatuor literarum. R. Ioséph scripsit א literã esse radicalem, & נ redundantẽ, & sic radix est אָשַׁם, quod secundum vnam significantiam est desolare: vnde exponit, in desolatis. i. locis inhabitabilibus, hoc est sepulchris. R. Selomóh in cõm. sic ait, R. Menachém exposuit, in tenebris: (aut tenebrosis:) cui & multi consentiunt expositores. Sed R. Donés deducit à שָׁמַן, א redundante, sicut in אַכְזָב. R. Abrahám, Sunt qui exponũt, in sepulchris. Et rectum est vt sit sicut בַּצַּהֲרַיִם, in meridie: vel sicut בְּחַיִּים, inter viuẽtes: & א redũdat, & sensus est, inter gentes. Nomen

Iudic. 3. 29, Et omnem שָׁמֵן pinguem &c. i. robustum. Iechez. 34.14, pascuum שָׁמֵן pingue. Et secundũ R. Ionáh, illud Prouerb. 21.20, Thesaurus desiderabilis וְשֶׁמֶן & pinguis: est tóar instar מֶלֶךְ עֶבֶד. Genes. 49. 20, מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ de Asér pinguis panis eius. R. D. in comm. Terra eius producit panẽ eius: & terra pinguis. est enim tóar fœmineum: & ideo refertur non ad Asér, sed ad illius terram. Vide לֶחֶם in לָחַם. R. Abrahám in commen. Sunt qui dicunt מ in מָאָשֵׁר redundare. Et rectum est in oculis meis vt sit, de terra Asér veniet panis pinguis. Et לֶחֶם hoc loco est fœmineũ nomen, sicut & בַּיִת מָקוֹם וְיָד וְאֵשׁ וָעַיִן וְרוּחַ וָאֶרֶץ וְאָרוֹן וָעָם, quæ inueniuntur vtroque in genere. Alia forma, מִשְׁמָן, מ primũ cũ chiríc. Iesah. 10.16, Mittet Dominus Deus exercituũ בְּמִשְׁמַנָּיו in pinguibus eius maciẽ. Psa. 78.31, Et occidit בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם pingues eorum. i. fortes, ac robustos. Substantiuum, Iesah. 17.4, וּמִשְׁמַן & pinguedo carnis eius. Genes. 27.39, מִשְׁמַנֵּי pinguedines terræ. מ est nominis constitutiuũ secundum R. D. in lib. rad. & Michlól. Et מ prius cum pathách, Nechem. 8.10, comedite מַשְׁמַנִּים pinguedines.

Alia item, Psal. 109.24, Et caro mea macruit מִשָּׁמֶן à pinguedine. i. à pinguedine quæ prius erat in carne mea: sed modo macruit à pinguedine ipsa propter ieiuniũ & itinera. Iesa. 5.1, in cornu filio שָׁמֶן pinguedinis. i. in loco eminẽti, ac pingui. Vocauit enim locũ ipsum cornu, ob illius altitudinem. Sed R. Ioséph scripsit Ierusaláim hoc modo cognominatam ob regẽ & sacerdotem qui erãt in ea, qui oleo vnctionis vngebantur. Tharghum, in monte excelso, & in terra pingui. Et 10, 27, Et corrumpetur iugũ מִפְּנֵי־שָׁמֶן propter pinguedinẽ. acsi dicat, Propter pinguedinem, ac fortitudinẽ Chiz-

numerale,שְׁמוֹנָה,Octo,maſculeum:& fœmineũ שְׁמוֹנֶה. Plurale communis generis,שְׁמוֹנִים,Octoginta.Nume. 29.29,פָּרִים שְׁמֹנָה iuuẽcos octo.Gene.17.12,Et filius שְׁמֹנַת octo dierum.Et pro nomine tóar,2.Paral.29.16,Et die שְׁמוֹנָה octaua menſis.Iechez.40.9, שְׁמֹנֶה אַמּוֹת quatuor cubitorum.Exo.7.7,שְׁמֹנִים שָׁנָה octoginta annorũ.Et vice tóar,1.Re.6.1, Et fuit בִּשְׁמוֹנִים שָׁנָה octogeſimo anno. 2.Paral.11.1, Centum וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בָּחוּר & octoginta milia electorum. Adiectiuũ maſculeum,שְׁמִינִי,Octauus. Leuiti.9.1, בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי die octauo. Fœmineum, שְׁמִינִית, Octaua. Pſal.6.1, in neghinoth עַל־הַשְּׁמִינִית ſuper octauam.R.Abrahám,שְׁמִינִית eſt inſtrumentũ muſicũ, cui ſunt octo chordæ.Vel eſt carmen cui ſunt octo ſpecies cantus. Idcirco ſcriptum eſt, in neghinoth, & hoc eſt ſuper ſpeciem cãtus octauam. R.Selomóh,Seminith, eſt cithara octo chordarum.& ſic 1.Para.15.21, & Hazaziahu in citharis ſuper haſeminith lenaſéach.

שָׁמַע Audire, Exaudire, Parêre, obaudire, obedire, obtemperare, Cõgregare, Cogitare. Geneſ.16. 11, שָׁמַע יְהוָה אֶל־עָנְיֵךְ audiuit Dominus afflictionem tuã. Et cum ſeri, Pſal.34.7, שָׁמֵעַ audiuit.Gene.26.5,eo quòd שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי paruit Abrahám voci meæ. Deuter. 4. 36, וְדִבְרָיו שָׁמָעְתָּ & verba eius audiuiſti.2.Reg.17.39, שְׁמַעוּ audierunt.Irme.4.19,vocem buccinæ שָׁמַעְתִּי audiſti anima mea. Scribitur cum י, & legitur ſine י, ſenſu eodem,id eſt vocem buccinæ audiuiſti ô anima mea. vel vocem buccinæ audiui animo meo.2.Sem.15.3,וְשֹׁמֵעַ & audiens.Irme.19.3,omnis שֹׁמְעָהּ audientis illud. Deut. 11.13,ſi שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ obtemperando obtẽperaueritis præceptis meis.Irme.11.10,renuerunt לִשְׁמוֹעַ obtemperare. Ieſah.30.19, בְּשָׁמְעָתוֹ quũ audierit ipſe. Ieche.40.4,שְׁמַע

audi.Ieſah.37.17,וּשְׁמַע & audi. Exod.23.21,וּשְׁמַע & obtẽpera.2.Sem.20.16,שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ audite,audite. Irme.11.11, & non אֶשְׁמַע exaudiam eos. Et in nifhál,Ieſah.15.4, נִשְׁמַע audita eſt vox eorum.Ieſa.60.18,non יִשָּׁמַע audietur.Pſal.18.45,יִשְׁמְעוּ לִי obtemperabũt mihi. Et in pihél,1.Semu.15.4,וַיְשַׁמַּע שָׁאוּל אֶת־הָעָם & cõgregauit Saúl populum.i.congregauit populum,vt parérent ſibi.ſic 23.8. Et in hifhíl, Ieſah.45.21, quis הִשְׁמִיעַ זֹאת audire fecit hoc? Et 44.8,הִשְׁמַעְתִּיךָ audire feci te? 2. Paralip.5. 13, לְהַשְׁמִיעַ קוֹל־אֶחָד ad audire faciendum vocem vnam. Pſal.26.7,לַשְׁמִעַ vt audire faciam.pro לְהַשְׁמִיעַ.deſunt enim ה & י coniugationis, inquiunt R. Abrahám & R. Dauid.Pſalm.143.8,הַשְׁמִיעֵנִי audire fac me. Ieſah.42.9, אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם audire faciam vos. Nomẽ,שֶׁמַע,Auditus, auditio,Fama,rumor.interdum eſt cum ſeri,שֶׁמַע.Geneſ. 29.13, quũ audiſſet Labán אֶת־שֶׁמַע auditum(famã) Iahacób. Ieſah. 23.5, quando שֶׁמַע auditus(rumor) erit AEgyptiis. Pſal.18.45,לְשֶׁמַע ad auditum auris. Ieſa.66. 19, non audierunt שִׁמְעִי auditum meum. famã meam.

Alia forma, 1.Sem.2.24,quia non eſt bona הַשְׁמֻעָה fama. Alia item,מִשְׁמַע.Ieſah.11.3,& non לְמִשְׁמַע ſecundum auditum auriũ ſuarum arguet.Et 14,filii Hãmon מִשְׁמַעְתָּם auditus eorum.i.erunt obedientes eis. Alia poſtremo,שְׁמָעוֹת.Ieche.24.26,לְהַשְׁמִעוֹת ad auditũ auriũ.

שֶׁמֶץ Cum quinque punctis,eſt Pars, aut particula, puſillum,minimũ alicuius rei.Iiób 4.12, & ſuſcepit auris mea שֶׁמֶץ partem de illo. ſub. verbo. Significat & דִּבָּה,Detractionem,infamiam.Exo.32.25,לְשִׁמְצָה in detractionem(aut infamiam)inter hoſtes eorum.

שָׁמַר Seruare,ſiue cõſeruare, Obſeruare,cuſtodire. Gene.37.11, & pater eius שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר cõſeruauit rem.1.Reg.11.34,qui שָׁמַר מִצְוֹתַי cuſtodiuit præcepta

mea.Hamós 1.11,שְׁמָרָה custodiuit illũ. ה quieſcit,quod ſecundum normam debuerat eſſe cum mappic. Pſal. 121.4, שׁוֹמֵר qui cuſtodit. Nume.31.30, שֹׁמְרֵי cuſtodibus cuſtodiæ habitaculi.1.Semu.9.24, quia ad tẽpus שָׁמוּר לְךָ ſeruatũ(cuſtoditum)eſt tibi.Deut.6.17, שָׁמֹר תִּשְׁמְרוּן cuſtodiẽdo cuſtodietis præcepta Domini. Et 5.12, שָׁמוֹר cuſtodi diem ſabbati. Sunt qui dicunt eſſe macór vice imperatiui,teſte R.D.in Michlól.Pſal.141.3,pone Domine,(ſub.verbum rectum in ore meo) שְׁמָרָה לְפִי cuſtodi(ſub.illud verbũ)ori meo,ne peccet:iuxta illud Prouerb.16.1,& à Domino reſponſio linguæ. Eſt imperatiuum, inquit R.D. in lib.rad. Deinde ait, Et rectum eſt vt ſit nomẽ, id eſt cuſtodiam ori meo, inſtar חָכְמָה, & עָרְמָה. R.quoque Moſeh ſcripſit eſſe nomen. Sed R. Abrahám ſcripſit eſſe imperatiuum. Pſal.89.29,in ſæculum אֶשְׁמָר־לוֹ חַסְדִּי ſeruabo(cuſtodiam)illi miſericordiam meam. Et in pihél,Ionáh 2.9, מַשְׁמְרִים הַבְלֵי־שָׁוְא obſeruantes vanitates mendacii.i.mẽdaces. Et in niphál,2.Sem.20.10,& Hamaſá nõ נִשְׁמַר cauit ſibi(cuſtodiuit ſe)à gladio. Hoſe.12.13,& per prophetã נִשְׁמָר ſeruatus eſt. Vel ſeruauit ſe, vt alii exponunt. Priori modo exponit R. Dauid, qui putat נִשְׁמָר verbum eſſe paſſiuum. Deuter.23.9, וְנִשְׁמַרְתָּ cuſtodies teipſum(cauebis) ab omni re mala. Ieſah.7.4, הִשָּׁמֶר caue,& quieſce. Eſt breue.R.Sahadiáh exponit, Caue ne facias bellum, & quieſce tibi,ne paueas. R.verò D.in lib.rad.& cõm.R. Selomóh & R.Abra.deducũt à שְׁמָרִים fæcib': acſi dicat, reuertere ad fæces tuas in quiete. Sicut Ieſa.48.11,& requieuit ipſe in שְׁמָרָיו fæcibus ſuis.Exod.19.12, הִשָּׁמְרוּ לָכֶם cauete vobis ne aſcẽdatis in montem. Et 23.13,ab omnibus quæ dixi vobis תִּשָּׁמֵרוּ cauebitis. vel cuſtodietis vos.

vos.Et in hithpahál,Pſa.18.24, וָאֶשְׁתַּמֵּר & obſeruabo me (cauebo mihi)ab iniquitate mea. Michàh 6.16, וַיִּשְׁתַּמְּרוּ & cuſtodietur(pro cuſtodientur)præcepta Homrí. Vel cuſtodietur præceptum & præceptũ.i.quodlibet præceptorum,ſecundum R.D.in cõmen. Nomen,præpoſito מ,Prouerb.4.23, מִכָּל־מִשְׁמָר omni cuſtodia ſerua(cuſtodi)cor tuum. Leuiti.24.12,& poſuerunt eum בַּמִּשְׁמָר in cuſtodia.i.carcere. Plurale, מִשְׁמָרִים. Nechem.13.14, וּבְמִשְׁמָרָיו & in cuſtodiis ſuis. Alia forma, מִשְׁמֶרֶת.Nume.3.28, cuſtodientes מִשְׁמֶרֶת cuſtodiã ſanctitatis.i.ſanctuarii.Nechẽ.13.30,& ſtatui מִשְׁמָרוֹת cuſtodias. Nume. 8.26,ſic facies leuitis בְּמִשְׁמְרֹתָם in cuſtodiis ſuis. Alia item, Pſal.90.5, וְאַשְׁמוּרָה & cuſtodia in nocte. Et cum chólem & ſeghól, Iudic.7.19, in extremo caſtrorũ primorum הָאַשְׁמֶרֶת cuſtodiæ(vigiliæ)mediæ. Thren.2.19, in principio אַשְׁמֻרוֹת vigiliarum. Alia præterea,Pſal. 77.5,tenuiſti שְׁמָרוֹת vigilias oculorum meorum.i. acſi tenuiſſes vigilias oculorũ meorum, vt iugiter vigilarent,& non dormirem. ſic etiã R.Selomóh. R.Moſéh ſacerdos ſcripſit eſſe tóar, id eſt cuſtodes oculorũ meorum, hoc eſt palpebras, quæ ſunt cuſtodes oculorum meorum,vt non clauderentur,neque dormirent.ſic & R.Abrahám. Alia poſtremo,Exod.12.42,nox שִׁמֻּרִים cuſtodiarũm eſt Domino &c. nox iſta Domino שִׁמֻּרִים cuſtodiæ omnibus filiis &c. R.Selomóh,Nox cuſtodiarum dicitur quia Dominus cuſtodiebat, & expectabat illam,vt quod pollicitus fuerat,confirmaret, educendo illos è terra AEgypti. R.Abrahám,Nox cuſtodiarũ appellatur eo quòd Dominus cuſtodiuit illos, & non permiſit vt vaſtator domos illorũ ingrederetur ad cædendum: & idcirco iuſſit vt eſſet nox cuſtodiarũ,& vi-

שֵׁן Dens, Ebur, Scopulus proprie dicitur à שָׁנַן, quod oſtendit daghés in coniunctione pronominum, & in plurali. Exod.21.24, שֵׁן תַּחַת שֵׁן dentem pro dente. Et per trãſlationem dicitur de petra.1.Semu.14.4, erat שֶׁן־הַסֶּלַע dens petræ. Et 5, הַשֵּׁן הָאֶחָד dens vnus ſtabat ab Aquilone. 1.Reg.10.18, ſolium שֵׁן eboris. Iechez.27.15, cornua שֵׁן eboris.i. dentes eburneos ſimiles cornibus, inquit R.D.in lib.rad.& cõment.Secũdum Tharghũ, deficit ו, hoc eſt cornua & ebur: ſicut Chab.3.11, Sol, luna ſtetit.i.& luna. Exod.21.27, pro שִׁנּוֹ dente eius. Gene. 49.12, & albus שִׁנַּיִם dentes præ lacte. 1.Semu.2.13, & fuſcinula שְׁלֹשׁ הַשִּׁנַּיִם trium dentiũ. Iiób 16.9, בְּשִׁנָּיו in dentibus eius. Et 19.20, & euaſi cum pelle שִׁנָּי dentiũ meorum. R.Abrahám exponit, Non euaſi niſi vt dentes in pelle. R.Leui, Non remanſit mihi pellis perfecta, niſi ea quæ hæret radici dentiũ meorum.i. gingiuæ. Ex hac radice eſt שָׁנִי, Color rubeus. Et י eſt לְיַחַשׁ, inquit R.D.in lib.ra. ſcribit tamen in hac radice rectũ eſſe vt radix ſit שָׁנָה. Gene.38.28, & ligauit manũ eius שָׁנִי coccino. 2.Semu.1.24, qui induere faciebat vos שָׁנִי coccino.i. veſtibus coccineis. Ieſa.1.18, ſi fuerint peccata veſtra כַּשָּׁנִים ſicut coccina.i. rubra tanquam coccina. Prouerb.31.21, induta שָׁנִים coccino.i. veſtibus coccineis. Et rectum eſt vt ם redundet, & י in שָׁנִי ſit vice ה radicalis literæ. Et ſi legatur י, erit שָׁנִים ſicut חִנָּם, cuius perfectũ eſt חִנֶּנָּם. ſed quia י quieſcit, tranſtulerunt in נ punctatu ram י, quæ eſt chiric. Et hoc eſt rectum in dictione iſta: quia ſignificatio, aut res per nomẽ ſignificata, non habet plurale: rectumq; eſt vt radix eius ſit שָׁנָה. R.Ioſéph deducit etiam à שָׁנָה, & exponit duplicibus, nẽpe veſtibus. R.Abrahám in cõment. veſtibus coccineis. Idem

giliarum õmnibus filiis Iſraél, vt ſcilicet noctu ederẽt pẽſach & infermentata. Et ſunt qui exponunt, Nox vigiliarum, ne ſcilicet dormirent nocte illa, ſed laudarẽt ac narrarent fortitudines Domini, quas fecit quum illos eduxit ex AEgypto. Et ita expoſuerunt ſapiẽtes noſtri. Inde etiam dicuntur שְׁמָרִים, Defæcata, à fæcibus purgata. Ieſah.25.6, conuiuium שְׁמָרִים defæcatorũ. ſub. vinorum. Eſt enim proprie שֶׁמֶר, Fæx. Sephan.1.12, & viſitabo ſuper viros congelatos ſuper שְׁמָרֵיהֶם fæces ſuas. Pſal.75.9, שְׁמָרֶיהָ fæces eius expriment. Ex hac radice eſt שָׁמִיר, Vepris, genus ſpinæ: & Adamas lapis. Ieſah.5. 6, & aſcendet שָׁמִיר וָשַׁיִת vepris & ſpina. Zechar.7.12, & cor ſuum poſuerunt שָׁמִיר adamant. Secundum Tharghum Ieroſolymitanum eſt טִינְרָא ſilex. Alii dicunt eſſe ferrum forte, inquit R.D.in lib.rad. Et in cõment. Eſt enim (inquit) lapis duriſſimus qui ferro dolari nequit. Idem R.Abrahám. Iechez.3.9, כְּשָׁמִיר ſicut adamãtem fortiorem petra, poſui frontem tuam.

שֶׁמֶשׁ Cum ſex punctis, Sol. Ioél 2.10, שֶׁמֶשׁ ſol & luna. Pſal.89.37, & ſolium eius כַּשֶּׁמֶשׁ ſicut ſol. Ieſah.60.20, non occumbet vltrà שִׁמְשֵׁךְ ſol tuus. Et 54. 12, & ponam è margaritis שִׁמְשֹׁתַיִךְ feneſtras tuas. ſic appellatas (inquit R.D. in lib.rad. & cõment.) quòd per illas ſol ingrediatur. Idem in cõment. Ponam è gẽmis nigris feneſtras tuas. Tharghum Ieroſolymitanũ pro נֹפֶךְ gemma nigra, habet כַּרְכְּדִינָא. Dicit ergo, quòd feneſtræ.i. anguli feneſtrarum, erant ex lapide cadcód. vel dicit de aere, quòd feneſtræ vitreæ (quæ fiunt in feneſtris) erant è diuerſis coloribus, quas quum radii ſolares penetrarent, intrinſecus magnam pulchritudinem oſtendebant. R.Abrahám, Feneſtras tuas vitreas.

R.Leui.Tharghū ſimiliter,וְהוֹרִיתָא coccō.i.veſte coccinea.Idem R.Himmanuél.

שָׁנַן Acuere.Deute.32.41,שַׁנּוֹתִי בָּרָק חַרְבִּי ſi acuero aciē gladii mei. Perfectum, Pſal.64.4,שָׁנְנוּ acuerūt. Prouerb.25.18,& ſagitta שָׁנוּן acuta. Et in hithpahál, Pſal.73.21,וְכִלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן & renibus meis acuar.aut acuā me.ita R.D.in cōm.Vel ſecundū eundem in lib.ra.ponitur א vice ה,vt ſit,& renes mei.i.vnuſquiſq; è renibus meis הִשְׁתּוֹנָן acutus eſt.aut acuit ſe. Et(vt ait in cōm.) in וְכִלְיוֹתַי deficit ב, id eſt in renibus meis qui cōſulunt, acuar ſuper hac re. acſi dicat, Vt ſagitta acuta fui cum illis. R.Selomóh,Et in renibus meis fui acutus. Idem R.Abrahám. Tharghum,& renes mei ardent táquam ignis. R.Himmanuél, Vterque è renibus acutus eſt. א loco ה.Vel,& cū renibus meis acuar. Inde eſt & שְׁנִינָה, Prouerbiū,Fabula,Verbum iuge,ſiue continuū. Deut. 28.37, & eris in ſtuporem,& in parabolam,וְלִשְׁנִינָה & in prouerbium.vel fabulam. Deute.6.7,וְשִׁנַּנְתָּם & repetes ea(iugiter loquêris ea)filiis tuis.Vel,& confabulaberis de eis &c.Tharghum,Et repetes(iterabis)ea filiis tuis.

שָׂנֵא Siue שְׂנֵא inſtar חַפֵּץ,Odio habere. Deut.12.31, quā שָׂנֵא odio habuit. Prou.6.16,ſex ſunt quæ שָׂנֵא odio habuit Domin⁹.vel,odio habet.Poſſūt enim eſſe toarím vice participiorū,vt יִרְא.Iechez.35.6,niſi דָּם ſanguinem odio habueris. Prouerb.1.29,eo quòd שָׂנְאוּ oderunt ſcientiam.Iehoſ.20.5,& non שֹׂנֵא הוּא odio habet ipſe illum. Prouer.25.21, ſi eſurierit שֹׂנַאֲךָ odio habens te.נ cum pathách propter ſequentem literam gutturalem,inquit R.Abrahám in cōment.Et ſic Exod.23.5,aſinum שֹׂנַאֲךָ odio habentis te. Pſalm.9.14, מִשֹּׂנְאָי ab odio habentibus me. 2.Sem.5.8,& cæcos שִׂנְאוּ

exoſos animæ Dauid.i.odio habitos ab anima Dauid. Scribitur cum ו,& legitur cum י.Pſal.36.3,לִשְׂנֹא ad odio habendum.vt odio habeat.Et 97.10,שֹׂנְאֵי רָע odio habete malum.Prouerb.13.5,יִשְׂנָא odio habebit. Et in niphál, Prouer.14.17, & vir cogitationum(ſub.malarum) יִשָּׂנֵא odioſus erit. Et in pihél,Pſal.55.13,מְשַׂנְאִי odio habens me.Et 139.21,מְשַׂנְאֶיךָ odio habētes te. Tóar,Deuter.21.15,primogenitus לַשְׂנוּאָה exoſæ. Nomen,Pſal. 139.22,perfecto שִׂנְאָה שִׂנְאָתִים odio odi illos. Deute.9.28, וּמִשִּׂנְאָתוֹ & propter odium ipſius. Iechez. 35.11, מִשִּׂנְאָתֶיךָ propter odia tua in eos.

שְׂנַב Vnde nomen,אֶשְׁנָב,Feneſtra,cancelli. Iudic.5.28, & vlulauit mater Siſera בְּעַד הָאֶשְׁנָב per cancellos.aut feneſtram.

שָׁנָה Mutare,cómutare,Iterare. 2.Sem.20.10,& nó שָׁנָה לוֹ iterauit ei. Malachí 3.6, ego Dominus non שָׁנֵיתִי mutaui.ſub.me.vel,non mutaui illud quod dixi. Prou.26.11,ſtultus שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ iterat ſtultitiā ſuā .i.ſemel atque iterū,hoc eſt multis vicibus.Et 24.21,cū שׁוֹנִים iterantibus (ſub. ſuas iniquitates) ne miſceas te. Quidā exponunt,mutātibus,ſiue iterātibus Deū ſemper. Vel,redeuntibus ad ſuas impietates, aut ſuas vxores. Thren.4.1,יִשְׁנֶא mutabitur(pro mutatum eſt, ſiue mutauit ſe)aurum optimū.Eſt cum א vice ה,& cum ſeghól.Iiób 29.22,poſt verbū meum non יִשְׁנוּ iterabunt. pro iterabant. Et macór ex niphál, Geneſ. 41.32,וְעַל הַשְּׁנוֹת & propter iterari(.i.& propterea iteratū eſt)ſomnium Parhoni duabus vicibus. Additū eſt,duabus vicibus,declarandi gratia.Vel quia ſæpius poteſt aliquid iterari,& non tantum ſecundo,propterea addidit,duabus vicibus. Tharghum ſimiliter, Et propterea iteratū

est somniũ &c. Et in pihél,2.Reg.25.29, וְשִׁנָּא אֶת־בִּגְדֵי & mutauit vestes carceris eius . א est vice ה, & sic scribitur Irme.52.33,וְשִׁנָּה.Et 2.36,quid vadis valde לְשַׁנּוֹת אֶת־דַּרְכֵּךְ mutando(vel iterãdo)viam tuam? .i.cur vadis huc & illuc,vt quæras auxiliũ, & mutas(aut iteras)viã tuam,modo ad Assúr, nunc ad AEgyptum? Prou.31.5, וְיִשַּׁנֶּה דִּין & mutabit iudicium. 1.Sem.21.13,וַיְשַׁנּוֹ אֶת־טַעְמוֹ & mutauit ipse eloquiũ suum. vel ipsum eloquiũ suũ, sicut illud Exo.2.6,& vidit ipsum infantem.Estér 2.9, וַיְשַׁנֶּהָ & mutauit ipsã,& puellas eius in bonũ, in domo mulierũ.i. mutauit partes eius, & partes puellarũ eius quæ ministrabant illi,vt faceret illi bonum. & hoc est In bonũ in domo mulierum.R.Abrahám in cõmẽ.Et mutauit.i.& mutauit dona, vt faceret illi bonũ. Et In domo mulierũ,est coniunctum cũ Mutauit:quia mutauit partes eius, & puellarum eius, & ipsa erat in domo mulierum cum puellis suis. Et in puhál,Eccles. 8.1,יְשֻׁנֶּא mutabitur.Est cũ א vice ח,& cum seghól. Et in hithpahál, 1.Regũ 14.2, וְהִשְׁתַּנִּית & muta te.i. vestes tuas. Ex hac radice est שְׁנַיִם, Duo, genere masculeo. Genes.6.20,שְׁנַיִם duo ex omnibus ingrediẽtur ad te. Et in regimine,cum ם,Gene.17.20, שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם duodecim principes generabit.Et sine ם,Exod.28.22,לִשְׁנֵי עָשָׂר שֵׁבֶט duodecim tribubus.Gene.21.31,שְׁנֵיהֶם ambo ipsi.1. Regũ 17.12, ecce ego colligo שְׁנֵים עֵצִים duo ligna. Fœmineum,שְׁתַּיִם,Duæ:quod secundum normam debuerat esse שִׁנְתַּיִם,sed euphoniæ gratia remotum est נ,& daghes lene שִׁתַּיִם remansit in שְׁתַּיִם, inquit R.D. in lib. rad.& in Michlól:præterquam in illo Iudic.16.28,מִשְׁתֵּי עֵינָי de duobus oculis meis . Et hoc factum est in signũ quòd ita esse debuerat secundum normã suam. 1.Reg.

3.16,venerunt שְׁתַּיִם duæ mulieres.Iesah.6.2,sex alæ vni בִּשְׁתַּיִם duabus operiet(pro operiebat)faciem suam. Et in regimine cum ם, Gene.14.4,שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה duodecim annis seruierũt.Et sine ם,Zechar.4.12,מֵה־שְּׁתֵּי quid sunt duæ spicæ?1.Semu.25.43,שְׁתֵּיהֶן ambæ ipsæ. Tóar ordinale,שֵׁנִי, Secundus, pro שְׁנֵנִי: & שְׁנִים,Secundi, pro שְׁנֵיִם.Gene.1.8,dies שֵׁנִי secũdus.Nume.2.16,ושְׁנִים & secundi proficiscentur. Fœmineum,שְׁנִית,& שְׁנִיָּה,Secunda.Gene.4.19,& nomen הַשֵּׁנִית secũdæ,Sillàh. 2.Semu. 14.29,& misit adhuc שְׁנִית secundo. Alia forma tóar, מִשְׁנֶה,Duplex,duplus. Deuter.17.18,& scribet sibi מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה duplum legis huius &c. Idem Iehos.8.32, duplicem legem:vnam quam secum ferret,alterã quam haberet in archiuis,inquit R.D.in lib.ra.Alii(inquit)exponunt secũdam legem,aut iteratã. Irme.17.18, וּמִשְׁנֶה שִׁבָּרוֹן & duplici cõtritione cõtere eos.Gen.43.15,וּמִשְׁנֶה כָּסֶף & duplex argentum.Hezræ 1.10,cochlearia(vel crateræ)argenti מִשְׁנִים duplicia quadraginta & decem.R. Abraham in cõment.exponit,Crateres argentei ad suscipiendum sanguinẽ duplices crateribus aureis. Idem R.Sahadiáh. 1.Sem.15.9,& pepercit &c.optimo pecorum,& boum, וְהַמִּשְׁנִים & pinguium.i. optimis pecoribus &c. Tharghum enim per metathesin literarũ exponit,perinde acsi dixisset וְהַשְּׁמָנִים & pinguium. Vnde vertit,שְׁמִינְיָא pinguium. Potest exponi(inquit R.D.in lib.rad.& cõment.)& agnorum anniculorum. Et sunt qui exponunt, & secũdorum vtero.i.illorum qui sunt secundi vtero,hoc est secundo genitorũ. R.Selomóh, pinguium qui sunt duplici in carne & pinguedine: & sic Iudic. 6.25, cape iuuencum bouis qui est patri tuo, & iuuencum הַשֵּׁנִי pinguem septem annorum.De quo

& R.D.in lib.ra.hoc modo ſcribit,Sunt qui exponũt, ſecundum vtero.i.ſecundo genitum.Et rectũ eſt vt ſit, Et bouem ſecundum boui quem in principio memorauit,Cape &c.Septem annorum,Tharghum exponit, qui eſt impinguatus ſeptem annis. Ex hac radice eſt שָׁנָה & שָׁנָה,Annus. Deut.14.22,qui egredietur de agro שָׁנָה שָׁנָה per ſingulos annos. 2.Paralip.22.2,וְשָׁנָה אַחַת & anno vno regnauit. Leuit.12.6, agnum filium שְׁנָתוֹ anni illius.i.anniculum.Prou.4.10,שְׁנוֹת anni vitæ. Et duale,Hamós 1.1,שְׁנָתָיִם duobus annis. Pſa.102.28,וּשְׁנוֹתֶיךָ & anni tui. Et forma maſculea,Leui.25.3,ſex שָׁנִים annis ſeres.Ieſa.21.16,כִּשְׁנֵי ſicut anni. שְׁנִי,Coccinũ,vide שָׁנַן.

שָׁנַם Accingere.In pihél,1.Reg.18.46,וַיְשַׁנֵּם מָתְנָיו & accinxit lumbos ſuos.Alibi non inuenitur.

שָׁסַס Diripere,prædari,deprædari. Pſal.89.41, שָׁסֻהוּ diripuerunt eum. Iudic.2.14,וַיְשִׁסוּ & diripuerunt eos. Et in nifhál,Zechar.14.2,וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים & diripientur domus. Ieſah.13.16,יְשֻׁסּוּ בָּתֵּיהֶם diripientur domus eorũ. Nomen,Ieſa.42.22,מְשִׁסָּה præda.direptio.

שָׁסָה Diripere, prædari, deprædari. Pſal.44.11, שָׁסּוּ לָמוֹ diripuerunt ſibi. Irme.50.11,שֹׁסֵי נַחֲלָתִי diripientes hæreditatem meã.Scribitur & cum א vice ו, Irme.30.16, Et erunt שֹׁאסַיִךְ לְמִשְׁסָּה diripientes te in direptionem.Ieſah.42.22,direptus וְשָׁסוּי & deprædatus. Et in pohél,Ieſa.10.13,שׁוֹשֵׁתִי diripui. ſcribitur cum ש vice ס. Nomen,מְשִׁסָּה,vt in participio. Chab.2.7, Et eris לְמִשְׁסּוֹת in direptiones eis.

שָׁסַע Findere,diuidere,ſcindere.Leui.11.7,וְשֹׁסַע שֶׁסַע & findens fiſſuram vngulæ. Deuter.14.7, vngulam הַשִּׁסּוּעַ fiſſam. Et in pihél, Leui.1.16,וְשִׁסַּע אֹתוֹ & findet illum.1.Semu.24.8, וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת אֲנָשָׁיו & confregit

fregit Dauid viros ſuos verbis. acſi dicat, Ceſſare fecit eos verbis ſuis,& confregit furorem eorum, & prohibuit eis ne inſurgerent contra Saúl. Nomen, שֶׁסַע, Fiſſura,vt in participio.

שָׁסַף Scindere gladio.1.Sem.15.33,וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג & ſcindere fecit Semuél Agág corã Domino.

שָׁעָה Eſt פָּנָה, Aſpicere,reſpicere: & cõſtruitur cum אֶל.Et בָּטַח,Sperare, fidere: & פָּחַד פָּחַד,Terrere, formidare,timere:& רָפָה,Deſinere:& סִפֵּר, Narrare.Gene.4.5,non שָׁעָה reſpexit.Ieſah.31.1,Et non שָׁעוּ עַל־קְדוֹשׁ reſpexerunt ad ſanctum Iſraelis. Vel, & non ſperauerunt in ſancto &c. aut,non fiſi ſunt. Priorem tamen interpretationem rectam eſſe ſcribit R. D. in lib.rad. Tharghũ,& non innixi ſunt verbo ſancti Iſraélis. Iiób 14.6,שְׁעֵה deſine ab illo. Ieſah. 22.4,שְׁעוּ deſinite à me. Pſal.119.117,וְאֶשְׁעָה & delectabor ſtatutis(præceptis)tuis ſemper.Vel,& narrabo præcepta &c. Vtroq; modo exponit R.D.in lib.rad.R.Abrahám, narrabo. vel delectabor:& hanc dicit eſſe rectam in oculis ſuis. Et y debuerat eſſe cum ſeghól, ſed propter gutturalem eſt cũ camés,inquit R.Abrahám & R.D. R.Selomóh exponit,& vacabo: (dabo operã:) vel narrabo,& fabulabor. Nam Tharghũ, Deuter.28.37, pro וְלִשְׁנִינָה & in fabulã: habet וּלְשׁוֹעִי.Tharghum hoc loco habet וְאֶנְעַנַּע & delectabor in præceptis tuis. Ieſah.17.7, יִשְׁעֶה reſpiciet homo ad factorem ſuũ.Vel ſperabit.prius eſt rectũ. Tharghum,יִסְתְּמִיךְ innitetur. R. Abrahám, ſperabit, aut fidet. R. Selomóh, reſpiciet. Iiób 7.19, Quouſque non תִּשְׁעֶה recedes à me:Tharghũ, תִּשְׁבּוֹק dimittes. R. Abrahám, deſines à me. Exod.5.9, Et ne יִשְׁעוּ בְּדִבְרֵי־שֶׁקֶר reſpiciant in verba mendacii.Vel,ne fidant.Tharghum,

cesses, aut declines, vt suprà Iesa.22.4. Iesa.41.23, וְנִשְׁתָּעָה & narrabimus. confabulabimur. ע cum camés vice seghól. Tharghũ, וְנִסְתַּכַּל & aspiciemus. aut intelligemus. R. Selomóh, Et narrabimus verba vestra. Idẽ R. Abra.

שָׁעַט Vnde שַׁעֲטָה, Sonitus, Strepitus. Irm.47.3, A sonitu שַׁעֲטַת strepitus vngularũ fortium eius. i. equorũ: quorũ fortis est pedum percussio dum currũt.

שָׁעַל Vnde שֹׁעַל instar תֹּאַר פֹּעַל, & cum pronomine תָּאֳרוֹ. Et sic Iesa. 40.12, Quis mensus est בְּשָׁעֳלוֹ pugno suo aquas? 1. Reg.20.10, si suffecerit puluis Somrón לִשְׁעָלִים pugnis. vel semitis &c. Aliud, מִשְׁעוֹל, quod est שְׁבִיל, Semita. Nume.22.24, בְּמִשְׁעוֹל in semita vinearum. Aliud, Nechem. 4.3, Si ascenderit שׁוּעָל vulpes. Thren.5.18, שׁוּעָלִים vulpes ambulauerunt in eo.

שָׁעַן Inniti, hærere. In nifhál. 2.Semu. 1.6, נִשְׁעַן עַל־חֲנִיתוֹ innitebatur lanceæ suæ. 2. Reg.7.2, אֲשֶׁר־לַמֶּלֶךְ נִשְׁעָן עַל־יָדוֹ super cuius manum rex innitebatur. ל in לַמֶּלֶךְ redundat, quo caret & Tharghũ. Ad verbũ sonat, Super cuius rex innitebatur super manũ eius. Nume.21.15, וְנִשְׁעַן לִגְבוּל & hærebit termino Moáb.2. Paral. 14.11, Quia tibi נִשְׁעַנּוּ innixi sunt. Et 16.7, בְּהִשָּׁעֶנְךָ quum innixus sis regi Arám. Gene.18.4, וְהִשָּׁעֲנוּ & innitimini sub arbore. Iudi.16.26, וְאֶשָּׁעֵן & innitar illis. Nomen, מִשְׁעָן, Baculus: sic appellatus quòd illi homo innitatur, Sustentaculum, fulcimentũ. Psal.18.19, Et fuit Dominus לְמִשְׁעָן לִי in baculum mihi. Iesah.3.1, Aufert &c. כָּל־מִשְׁעַן־לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן־מָיִם omnem baculũ panis, & omnem baculũ aquæ. Et eodem versu, alia forma, Aufert à Ierusaláim & Iehudáh מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֵנָה baculum & baculũ. & exponit per verba prædicta omnem baculũ panis, & omnem baculum aquæ. R. Abrahám, virũ fortem, & bel

Et ne יִתְעַסְקוּן vacent verbis otiosis. aut, ne occupent se. R. Selomóh, ne loquantur, vt suprà Psal.119.i. Ne loquantur, ne vacent loquẽdo &c. Dixit Haghaón quòd deficit נ: vnde exponit, Et ne יִשְׁעֲנוּ. sicut deficit Deute. 2.26, Incipiam תֵּת dare. Sed ne audias, (inquit R. Abrahám in comment.) nec acquiescas verbis eius, quia putauit quòd radix תֵּת esset תָּת, quia inuenit præteritum sine נ, 2.Semu.22.41, תַּתָּה dedisti. Vnde existimauit esse vt illud Psal.90.8, שֻׁתָּ posuisti. Et nõ potest negare quin ת secũdũ in תַּתָּה sit signũ secundæ personæ: & ת radicale, esse absorptũ in daghés, sicut in וְהִשְׁבַּתִּי, Iechez.34.25. Sic igitur נ est absorptum sicut absorbetur נ in ת in dictione אֲמִתּוֹ, Psal. 91. 4, pro אֲמִנְתּוֹ: & בַּת pro בְּנַת: & תֵּת pro תֶּנֶת. sed in dictione תַּתָּה deficit נ prius, sicut deficit י in רַד, Iudic.19.11, pro יָרַד. & sic deficit נ Psal. 144.5, גַּע à נָגַע. Et secundum opinionẽ meã dicit, Ne יִשְׁעוּ vacent, dent operam, occupent se. 2.Semu.22.42, יִשְׁעוּ respiciẽt. sub. ad dexteram, & ad sinistrã. Vel est (inquit R.D. in lib. rad.) sicut יְשַׁוְּעוּ clamabunt: & ita scribitur Psal.18. 42. Et sic שָׁוַע, & שָׁעָה eiusdem erunt significantiæ, In cõment. exponit, יַבִּיטוּ respicient. Idem R. Selomóh. Et dicitur hoc verbum de orante qui est ante Deum, quem Deus respicit quũ exaudit. Iesa.32.3, Et non תִּשְׁעֶינָה terrebuntur. formidabunt, vel caligabunt. Iesah.6.10, Et oculos eius הָשַׁע claude. vt in radice שׁוּעַ, & sunt duæ radices. Et in hithpahál, Iesah.41.10, Ne תִּשְׁתַּע paueas, secundum R.D. in lib. rad. & cõment. Tharghum, ne frangaris. Doctores Hebræorũ exponunt, Ne sis sicut שַׁעֲוָה cæra. i. ne liquefias, ne dissoluaris. R. Ioséph exponit, ne debiliteris. R. Selomóh, Ne liquefiat (aut dissoluatur) cor tuum sicut cæra. R. Abrahám, ne desinas: aut

latorem. Tharghũ, ſuſtentamentum, & fulcimentum, (aut auxiliũ) omne ſuſtentamentum cibi, & fulcimentum potus. Et iuxta R.D. in cõment. idem repetit verbis diſtinctis. Alia forma, 2.Reg. 18.21, ſuper מַשְׁעֲנַת baculo arundinis. Exo. 21.19, ſuper מִשְׁעַנְתּוֹ baculũ ſuũ.

שָׁעַף Vnde שַׁעְיָף, Ramus, Vide סָעַף.

שָׁעַר Cogitare, AEſtimare. Prouer. 23.7, ſicut שָׁעַר cogitauit animo ſuo. Inde שֵׁעַר, Menſura, AEſtimatio. Gen. 26.12, centum שְׁעָרִים æſtimationes. R. Abrahám, centũ menſuras ſeminis. Tharghú, pro vno centũ quando menſurauit illud. R. Selomóh, centuplum. Et ſunt qui exponũt iuxta hãc ſignificantiã illud Hoſe. 6.11, In domo Iſraél vidi שַׁעֲרוּרִיָּה æſtimationẽ. acſi dicat, illud quod æſtimaui. Et ׳י eſt חִיחַשׁ. ita R.D. in lib. ra. In cõm. vero, turpitudinẽ. Irm. 5.30, Stupor וְשַׁעֲרוּרָה & turpitudo facta fuit in terra. Et 18.13, שַׁעֲרוּרָת turpiter egit valde virgo Iſraél. Tóar, Irme. 29.17, Et dabo eos tanquam ficus הַשְּׁעָרִים turpes. fœdas, ſordidas. Et שַׁעַר, Porta. Ieſah. 24.12, Contundetur שַׁעַר porta. Duale, 1. Semu. 17.52, In via שַׁעֲרַיִם duarum portarum. Plurale, Pſal. 24.9, Attollite שְׁעָרִים portæ capita. Et 100.4, Introite שְׁעָרָיו portas eius. Inde verbum, ſeu participium quod pro nomine tóar ponitur, id eſt Ianitore. 2.Reg. 7.10, Et clamauerunt ad שַׁעַר ianitorem ciuitatis. Nechem. 12.25, שׁוֹעֲרִים ianitores.

שָׁעַר Cum puncto in ſiniſtro cornu, Timere, formidare. Deuter. 32.17, Non שְׂעָרוּם timuerunt ab eis patres veſtri. Ieche. 27.35, שָׂעֲרוּ שַׂעַר timuerunt timorem. Nomẽ, שַׂעַר, Turbo, formido. Vide סַעַר. Aliud, שַׂעַר, Pilus, capillus. Leui. 13.10, שֵׂעָר לָבָן pilus albus. Alia forma, Ieſah. 7.20, וְשַׂעַר & pilum pedũ. Leuiti. 13.4, וּשְׂעָרָה & pilus eius. eſt ſine mappic præter normam: ſed

verſu 20, eſt cũ mappic וּשְׂעָרָהּ. Et cum ה fœmineo, Iúdi. 20.16, ad הַשַּׂעֲרָה capillum. Pſal. 40.13, Multiplicati ſunt מִשַּׂעֲרוֹת præ capillis capitis mei. Nomen, Piloſus, Dæmon, Hircus. Gene. 27.11, vir שָׂעִיר piloſus. Ieſah. 34.14, וְשָׂעִיר & dæmon ad ſocium ſuũ clamabit. Vocatur ſic, quòd appareat piloſus credenti illi. Poſſibile tamen eſt (inquit idem R.D. in cõmen.) vt ſit genus animalis in deſerto commorantis. Tharghum, וְשֵׁדִין & dæmones. Leuit. 4.24, ſuper caput הַשָּׂעִיר hirci. Ieſah. 13.21, וּשְׂעִירִים & dæmones ſaltabunt ibi. 2. Para. 11.15, Et ſtatuit ſibi ſacerdotes excelſis, וְלַשְּׂעִירִים & dæmonibus. Fœmineum, שְׂעִירָה, Capra. Leuit. 4.28, Et adducet oblationem ſuam שְׂעִירַת capellã caprarum immaculatã, fœminã. Addidit fœminã, diſcernendi cauſa: quia nomina generum & ſpecierũ ſub quocunque genere venerint, ſunt communis generis, vt annotatum eſt lib. ſecundo Hebraicarum inſtitut. cap. 2. Aliud, Ioél 1.11, Super triticũ, & ſuper שְׂעוֹרָה hordeũ. Leu. 27.16, Corus שְׂעֹרִים hordeorũ.

שָׁפַף Vnde שְׁפִיפֹן. R. Selomóh, exponit נָחָשׁ, Serpẽs. Gene. 49.17, שְׁפִיפֹן ſerpens iuxta ſemitam, mordens calcaneos equi. A mordendo ſic appellatus, iuxta illud Gene. 3.15, Et tu תְּשׁוּפֶנּוּ mordebis eũ in calcaneo. Sic eſt conſuetudo ſerpentis: vnde hic dicitur, mordẽs calcaneos equi. Et ſic eſt à שׁוּף, ſecundum R. Selomóh & R. Abrahám. Et hoc pacto idem eſt geminatum, inquit idem R. Abrahám. Tharghũ, וּכְפִיתְנָא & ſicut aſpis inſidiabitur iuxta ſemitã. Poteſt (inquit R.D. in שָׁפָה) eſſe & ex radice שָׁפָה, ſecundum priorem ſignificantiã: & geminatur פ, ſicut in הֲגִיגִי.

שָׁפָה Eſt כָּתַת, Cótundere: שָׁבַר conterere, frangere: נָבַהּ, Eleuare. Iób 33.21, וְשָׁפוּ & contundentur

Universidad de Deusto Biblioteca

Emittent(ſub.verba)בְּשָׂפָה per labium. Vel, aperient labium. Gene.11.7, vt non audiant vnuſquiſque שְׂפַת labium(.i.linguã)ſocii ſui. Et 41.3, ſuper שְׂפַת ripam fluminis. Exod.26.4, ſuper שְׂפַת orã(vel in ora)cortinæ vnius. Pſal.81.6, שְׂפַת labium quod non noui, audiã. pro audiebam. R. Abrahám ſcribit deficere אֲשֶׁר. Vel ſic, labium, ſcilicet populi, quod non noui. 1. Reg.7.26, וּשְׂפָתוֹ & labiũ eius. Exod.6.12, incircunciſus שְׂפָתַיִם labiis. Prouerb.14.3, וְשִׂפְתֵי & labia ſapientum. Ieſah.11.4, Et ſpiritu שְׂפָתָיו labiorũ ſuorum interficiet impiũ. Pſal.51.17, שְׂפָתַי labia mea. Plurale fœmineum, Can.5.13, שִׂפְתוֹתָיו labia eius(vt)lilia. Pſal.45.3, בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ in labiis tuis.

שָׁפַח Vnde שִׁפְחָה, Ancilla. Ieſa.24.2, כַּשִּׁפְחָה ſicut ancilla, ſic domina eius. 1. Sem.1.18, שִׁפְחָתְךָ ancilla tua. Gen.12.16, וּשְׁפָחֹת & ancillæ. Eſtér 7.4, & ſi in ſeruos וְלִשְׁפָחוֹת & ancillas venderemur. 1. Semu.8.16, וְאֶת־שִׁפְחוֹתֵיכֶם & ãcillas veſtras. Alia forma, שְׁפָחָה, Familia, gens. Eſtér 9.28, מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה familia & familia. Vel, gens & gens, id eſt ſingulæ familiæ, aut gentes. Iudic.1.25, & omnẽ מִשְׁפַּחְתּוֹ familiã eius. Zechar.12.12, מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת familiæ familiæ (.i.ſingulæ familiæ) ſeorſum. Nume.4.40, לְמִשְׁפְּחֹתָם per familias ſuas.

שָׁפַח Quære in סָפַח. **שָׁפַט** Iudicare. Iudic.16.31, & ipſe שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל iudicauit Iſraél. Ieſah.3.2, שׁוֹפֵט iudicem, & prophetam. Irme.11.20, שֹׁפֵט צֶדֶק iudex iuſtitiæ. aut iudicat iuſtitiam. & ſic de aliis. Deuter.21.2, וְשֹׁפְטֶיךָ & iudices tui. Gene.19.9, & iudicabit שָׁפוֹט iudicando? Pſal.51.6, בְּשָׁפְטֶךָ cum iudicaueris. Prouerb.31.9, שְׁפֵט־צֶדֶק iudica iuſtitiam. Pſalm.82.8, שָׁפְטָה הָאָרֶץ iudica terram. Iechez.11.10, אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם iudicabo vos. Exod.18.22, יִשְׁפּוּטוּ iudicabunt ipſi. ſurec vice

(vel conterentur)oſſa eius. Vnde Tharghum, Deut.9.21, pro וָאֶכֹּת & cõtudi illum: habet וְשָׁפִית. Scribitur cum י, & legitur cũ ו. R. Abrahám, & cõtundentur. R. Leui, & eleuabuntur. idẽ R. Abrahám Peruſól & R. Iehudáh.

Et in nif hál, Ieſah.13.2, Super montem נִשְׁפֶּה eleuatũ (excelſum)eleuate vexillum. R. Abrahám in cõment. Sunt qui exponunt, ſuper montem denigratũ, aut nigrum. At rectum eſt vt נ ſit נ nif hál. i. eleuatum. Tharghum, Super munitionẽ (aut ciuitatem munitã)quæ habitat pacifice. R. Selomóh, Super montem quietũ & fidentem in שׁוֹפִי altitudine. Nume.23.3, Et iuit שֶׁפִי ſolus, vt habet Tharghum, יְחִידִי. Idem R. Selomóh. R. Abrahám citat Tharghũ. Deinde alios deducere ſcribit à שֻׁפּוּ prædicto. At rectum eſt(inquit) vt deficiat אֶל, & eſt ſenſus, Et iuit אֶל־שֶׁפִי in altitudinẽ, aut in altum: & dũ iret augurabatur. Scriptum eſt enim Num.24.1, Et nõ pergeret ſicut ſemel & iterum in occurſum auguriorum. Et ſic Irme.3.2, Leua oculos tuos ſuper שְׁפָיִם excelſa. ſub.loca. R. D. in cõment. ſuper loca excelſa, vt ſunt montes excelſi, & colles eleuati. Sic enim mos erat illo tempore colentibus idóla. Et 21, Vox ſuper שְׁפָיִים excelſa audita eſt. Aliud, 2. Semu.17.29, וּשְׁפוֹת בָּקָר & caſeos vaccinos obtulerunt Dauidi. Tharghum, וְגוּבְנִין דַּחֲלַב תּוֹרִין & caſeos lactis vaccarum. Idem R. Selomóh & R. D. in comment. & appellantur ſic, quòd contundantur, & comprimãtur, ſecundũ priorem ſignificantiã. Et ex hac radice poteſt eſſe יָשְׁפֶה, de quo dictum eſt in יָשַׁף.

שָׂפָה Labium, Lingua, Sermo, Ora, litus. Gen.11.1, Et erat omnis terra שָׂפָה אֶחָת labii vnius. i. linguæ vnius, vt exponit R. Abrahám in comment. & putat fuiſſe linguã ſanctam. Idem R. Selomóh. Pſal.22.8,

chólem,& eſt breue, inquit R.D.in lib.ra.& Michlól.

Et in niphál, Ieſah.59.4,& non eſt נִשְׁפָּט qui ſe iudicet in veritate. Vel eſt tóar, ſecundum R.Abrahám in cõmen.id eſt nõ eſt iudex,aut iudicatus. Et 66.16,quia in igne Dominus נִשְׁפָּט iudex erit.i.veniet ad iudicandum, ſecundum Tharghum. Irme.2.35, ecce ego נִשְׁפָּט אוֹתָךְ diiudicor(aut diiudico me)tecum.Non eſt verbũ actiuum tranſitiuũ,ſed intranſitiuum. Proue.29.9,vir ſapiens נִשְׁפָּט אֶת־אִישׁ diiudicat ſe cum viro (aut iudicatur cum viro)ſtulto.אֶת ponitur vice עִם,inquit R.Abrahám in cõment. acſi dicat,Sapiens qui egreditur ad iudicium cũ viro ſtulto,iraſcetur &c.Ieche.20.36,נִשְׁפַּטְתִּי אֶתְכֶם iudicatus ſum(aut iudicaui me) cũ patribus veſtris.i.egreſſus ſum,vel ſteti ad iudicium,vt nonnulli exponunt. Tharghum,vltus ſum.Et 35,וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם & iudicabor(iudicabo me, aut egrediar ad iudiciũ) vobiſcum. Tharghũ,vlciſcar de vobis. Iechez.20.36,אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם iudicabor vobiſcum.i. ſtabo ad iudicium. Tharghũ,vlciſcar de vobis. Et in pohél,Iudic.4.4,& ipſa שָׁפְטָה iudicauit Iſraél. Nomen,מִשְׁפָּט,Iudicium,Mẽſura,norma,regula,Præceptum, Lex,Diſpoſitio. Gen. 18.25, non faciet מִשְׁפָּט iudicium. 2.Reg.1.7, quæ מִשְׁפַּט diſpoſitio viri? Deuter.18.3, & hæc erit מִשְׁפַּט lex(ſtatutum,præceptum)ſacerdotum à populo. Pſal.112.5,metietur verba ſua(vel res ſuas)בְּמִשְׁפָּט in menſura.ſecundum legem & normam.Vel,in iudicio. R.D.in commen.Metietur res ſuas.i.dona ſua,& impenſas ſuas faciet in menſura æquali ſecũdum iuſtitiam & iudiciũ. R. Selomóh, Reget in menſura res ſuas.i. voluntates ſuas.Vel res ſuas quæ ſũt ei neceſſariæ in cibo ac potu, indumentíſque.In menſura, ſecúdum facultates ſuas. R.Abrahám,

R.Abrahám,in iudicio,vt par & conueniens eſt.Ioſ. 6.14,& circundederunt ciuitatem כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה ſecũdum modum hunc ſeptem vicibus. Irme 10.24, Corripe me Domine,veruntamen בְּמִשְׁפָּט in iudicio.i.in menſura, vt poſſim ſuſtinere.Et 30.18,palatium עַל־מִשְׁפָּטוֹ ſecundum diſpoſitionẽ eius habitabitur. Pſa.119.175,וּמִשְׁפָּטֶךָ & iudicium tuum(.i.quodlibet iudiciorũ tuorum)adiuuabunt me.Annotatũ eſt in Miſráh inter defectiua, id eſt carẽtia י ſigno multitudinis, & ſic exponendum pluraliter.Irme.4.12,loquar מִשְׁפָּטִים iudicia. Deuter.8. 11,וּמִשְׁפָּטָיו & iudicia eius. Alia forma,2.Paralip.20.9, שְׁפוּט iudiciũ.eſt cum chólem.& plurale cum ſurec,Iechez.23.10,וּשְׁפוּטִים & iudicia fecerũt in eis. Alia item, Exod.12.12,faciam שְׁפָטִים iudicia.

שָׁפַךְ Fundere, effundere.Leuit.17.4,דָּם שָׁפָךְ ſanguinem fudit.Gene.9.6,שֹׁפֵךְ דַּם qui effuderit ſanguinem hominis. Iechez.9.8,בִּשְׁפָכְךָ אֶת־חֲמָתְךָ quum effuderis iram tuam. Et 7.8, אֶשְׁפּוֹךְ חֲמָתִי effundam iram meam. Pſal.42.5, וְאֶשְׁפְּכָה & effundam ſuper me animá meam.2.Reg.19.32,& non יִשְׁפֹּךְ effundet iuxta eam aggerem.2.Semu.20.15,וַיִּשְׁפְּכוּ & effuderũt aggerẽ. Et in niphál,Thren.2.11,נִשְׁפַּךְ effuſum eſt in terra iecur meũ. Ieche.16.36,pro eo quòd הִשָּׁפֵךְ effuſa(.i.diſcooperta)eſt turpitudo tua. Et in puhál,Nume.35.33,nõ propitiabitur ſanguini qui שָׁפַךְ־בָּהּ effuſus eſt in ea. Et in hith pahál,Thren.2.12,בְּהִשְׁתַּפֵּךְ quũ effunderetur anima eorum. Nomen cum ſex punctis,Leuit.4.12,ad שֶׁפֶךְ effuſionem cineris.i.locũ vbi effunditur cinis. Aliud, Deut.23.1,neque abſciſſus שְׁפָכָה teſticulum.Vel,abſciſſus membrum virile.R.Dauid,חַגִּיר neruum:ſic appellatum, quòd vrinam effundat. R.Selomóh ſimiliter,

abſciſſus neruum. Et R. Abrahám, abſciſſus mẽbrum, è quo effunditur vrina & ſemen.

שָׁפַל Siue שָׁפֵל, Humiliare. Ieſah.2.11, oculi ſublimitatis hominis שָׁפֵל humiliatus eſt. Eſt præteritũ (ait R.D.in li.ra.& cõm.) vice futuri, humiliabũtur. & eſt ſicut חָפֵץ. Prouerb.16.19, melius eſt שְׁפַל־רוּחַ humiliari ſpiritu cum pauperibus, &c. Ieſa.10.33, & ſublimes יִשְׁפָּלוּ humiliabuntur. humiliabũt ſe. Et in hiſhíl, Ieſah.25.11, וְהִשְׁפִּיל גַּאוָתוֹ & humiliare faciet ſuperbiã eius. Iechez.17.23, הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַּ humiliare feci lignũ ſublime. Pſal.113.6, הַמַּשְׁפִּילִי qui humiliat ſe vt videat. י redũ dat, inquit R.D.in commen. & Michlól, & R. Moſéh, & R. Selomóh & R. Himmanuél. Alii dicunt eſſe tóar: & י, tóar conſtitutiuum: acſi dicat, humiliator. R. Moſéh hoc pacto exponit, Qui eleuare facit, ſub. gloriam ſuã ad habitandum in cælis: & humiliat ſe vt videat in terra. Alii dicunt eſſe intranſitiuũ, id eſt qui humiliatur. R. Abra. Qui eleuat locũ ſeſſionis (habitatiõis) ſuæ ad habitandũ: & in cælo & in terra omnia humiliantur coram illo. Et dixit, vt videat: quia omnia nouit tanquam rẽ quæ videtur & cõſpicitur. Iechez.21.26, & elatũ הַשְׁפֵּל humilia. pro humiliabo, ſecundũ Tharghũ & R. Dauid. Pſal.18.28, & oculos excelſos תַּשְׁפִּיל humiliabis. Ieſah.57.9, וַתַּשְׁפִּילִי & humiliata es vſque ad infernũ. Eſt intranſitiuũ. Tóar,2.Sem.6.22, & ero שָׁפַל humilis in oculis meis. Leuit.13.20, & ecce aſpectus eius שָׁפַל humilior cute. Et cum ה redundante, quia dictio eſt longa, inquit R.D.in lib.rad.& cõment. Iechez.21.26, הַשְׁפָּלָה (pro הַשְׁפֵּל) humile eleua. pro eleuabo. Et cum ſeri, Iechez.17.23, lignum שָׁפֵל humile. In quibuſdam tamen libris correctis inuenitur cũ camés. Iób 5.11, ad ponen

dum שְׁפָלִים humiles in ſublimi. Fœmineũ, Ieche.17, 13, vt ſit regnum שְׁפָלָה humile. Nomẽ, שִׁפְלוּת, Humilitas. Eccleſ.10.18, וּבְשִׁפְלוּת & propter humilitatem manuum ſtillabit domus. R. Abrahám, Propter paupertatem. Alia forma, Ieſa.32.19, וּבַשְּׁפֵלָה & humilitate humiliabitur ciuitas. Alia item, שֵׁפֶל, cum quinque punctis, Eccleſi.10.6, בַּשֵּׁפֶל in humilitate. Alia præterea, Eccle.12.4, בִּשְׁפַל in humilitate vocis. Vel eſt macór, inquit R. Dauid. Alia poſtremo, שְׁפֵלָה. Deu.1.7, וּבַשְּׁפֵלָה & in campeſtri. Iehoſ.11.16, & montem Iſraél, וְשְׁפֵלָתָהּ & campeſtre illius. Scribitur cum ה loco ו.

שֹׁפֶם Pilus qui eſt ſupra labiũ. Idem R. Abrahám. R. verò Selomóh, pilus labiorũ. Leuit.13.45, & ſupra שֹׁפֶם pilũ qui eſt ſupra labiũ operiet ſe. ſub. veſte.

שְׁפַן Cuniculus. Leuit. 11.5, וְאֶת הַשָּׁפָן & cuniculum. In plurali habet daghés. Prouer.30.26, שְׁפַנִּים cuniculi populus non fortis. Pſal.104.19, operimentum לַשְּׁפַנִּים cuniculis.

שִׁפְעָה Vnde שֶׁפַע, quod eſt רִבּוּי, Multitudo. Deute.33. 19, שֶׁפַע multitudinẽ marium ſugent. Alia forma, 2.Reg.9.17, & vidit אֶת־שִׁפְעַת globum (multitudinem) Iehú, quum veniret: Et dixit, שִׁפְעַת globũ ego video. ת eſt loco ה. Ieſah.60.6, שִׁפְעַת multitudo camelorum. Iób 22.11, וְשִׁפְעַת־מָיִם & multitudo aquarum.

שָׁפַק Sufficere, Plaudere. 1.Reg.20.10, ſi יִשְׁפֹּק ſufficerit puluis Somrón. Quære alia in סָפַק.

שָׁפַר Pulchrum, aut decorum eſſe. Pſal.16.6, etiam hæreditas mea (vide נָחַל) שָׁפְרָה pulchra eſt mihi. Et in pihél, Iób 26.13, בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְּרָה ſpiritu ſuo cælos ornauit. ב in בְּרוּחוֹ redundat. Vel ה in שִׁפְּרָה redundat. Vel eſt quatuor literarum inſtar תִּחַרְפָה. Et ſic dice-

tur participium מְשַׁפֶּרֶת, futurum אֲשַׁפֶּרֶת &c. Et ſunt qui exponunt, cælos tetendit ſicut tabernaculum: ſicut illud Irme. 43.10, & tẽdet שַׁפְרוּרוֹ tabernaculum ſuum ſuper eos. Et ſic ה eſt loco literæ geminãdæ, id eſt ר, ſicut בְּזָאוּ, de quo in בָּזַז. R. Abrahã, ה redũdat, id eſt decorauit, vel tetendit. Vel ב redundat in בְּרוּחוֹ, & in שְׁפֶרֶה deficit daghés. R. Leui, Spiritu ſuo. i. volũtate ſua. No mẽ, Gene. 49.21, eloquia שֶׁפֶר pulchritudinis. Aliud, שׁוֹפָר, Buccina, tuba cornea. Exo. 19.16, & ſonitum שֹׁפָר buccinæ. Iehoſ. 6.4, capient ſeptem שׁוֹפְרוֹת tubas arietum. Aliud, præpoſito א, אֶשְׁפֶּר, Fruſtum carnis, ſcilicet pulchrum, à שֶׁפֶר prædicto. 2. Semu. 6.19, וְאֶשְׁפֶּר אֶחָד & fruſtum carnis vnum.

שפת Eſt עָרַךְ, Ordinare, diſponere. 2. Reg. 4.38, שְׂפוֹת הַסִּיר diſpone ollam. Ieſa. 26.12, Domine תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם diſpones pacem. Pſal. 22.16, & in puluerem mortis תִּשְׁפְּתֵנִי diſpones me. Nomen, Iechez. 40.43, וְהַשְׂפָתַיִם טֶפַח אֶחָד & vncini tópach vnius. Tharghum, וַעֲנָקְלִין & vncini egrediebantur menſuræ vnius quatuor digitorum, fixi in columnis in domo immolantiũ infra porticum. Et R. D. in cõment. exponens Tharghum, hoc modo ſcribit, עוֹנְקְלִין cum ע, ſiue אוֹנְקְלִין cum א, ſunt vncini ferrei fixi in columnis & parietibus ad ſuſpendendum in illis oblationes, vt excoriarent illas. Et ita didicimus ex codice מִדּוֹת menſurarum. Domus iugulantium (mactátium) erat ad Aquilonem altaris, & iuxta illam octo columnæ, in quibus fixi erant vncini ferrei, & tres ordines erant vnicuique. Idem ſcripſit ante illũ R. Selomóh in cõment. qui ſequitur Tharghum. Rurſum R. D. in lib. rad. & cõmen. exponit כִּירַיִם chytropodes, ſiue ſuſtentacula ollarum ad ignem in foco. Vide

כִּיר. Pſal. 68.14, ſi dormieritis inter שְׁפָתַיִם chytropodes, eritis adhuc ſicut pennæ columbæ tectæ argẽto. R. D. in cõment. שְׁפָתַיִם ſunt כִּירַיִם chytropodes, loca vbi ponuntur ollæ, aut caldariæ. i. in loco humili & nigro, vt eſt ille locus. acſi dicat, Si ambulaſtis hactenus nigris induti veſtibus ob inimicorum afflictionẽ, adhuc eritis albi ſicut alæ columbæ quæ tecta eſt argento. i. quæ habet pennas albas vt argentum. Idem ferè R. Abrahám: acſi dicat, inquit, Ne timeatis ab inimico: quia ſi iacuiſtis inter chytropodes, eritis albi ſicut columba quæ tecta eſt argento. Alia forma, Geneſ. 49.14, Iſachár aſinus oſſeus accubans (iacẽs) inter הַמִּשְׁפְּתָיִם duos terminos. Tharghum, inter תְּחוּמַיָּא terminos. R. Abrahám, inter הַמַּעֲרָכוֹת acies. R. Selomóh, inter terminos vrbium. R. D. in lib. rad. inter duas ſarcinas, quæ vulgo dicuntur בלש, *Balles*, quæ imponuntur aſino ad ferẽdum, vna hinc, altera inde. acſi dicat, Aſinus adeo fortis vt etiá ſi iaceat inter duas ſarcinas, reſurgat tamẽ cũ illis.

שצק Cum ſex punctis, eſt מְעַט, Modicum, parum, momentũ. Ieſah. 54.8, בְּשֶׁצֶף קָצֶף in momento iræ abſcondi faciem meã. ſicut verſu 7 dixerat, In momento paruo dereliqui te. Tharghum, In hora parua. R. Abrahám exponit מְעַט. Idem R. Donés. R. Menachém, In ira furoris. R. Selomóh, In parua ira. Alibi in Arcanis literis non inuenitur.

שק Saccus. Gene. 37.34, Et poſuit שַׂק ſaccum in lumbis ſuis. Et 42.25, in שַׂקּוֹ ſacco ſuo. Ieho. 9.4, Et tulerũt שַׂקִּים בָּלִים ſaccos veteres. Gen. 42.35, ipſis euacuantibus שַׂקֵּיהֶם ſaccos ſuos.

שקק Iugiter ambulare, Diſcurrere. Ioël 2.9, Per ciuitatem יְשֹׁקְקוּ ambulabunt. aut diſcurrent. R. Selo

ſtar amygdalarum. Et per trāſlationem dicitur שָׁקֵד, Membrū generationis, vel os femoris. Eccleſ.12.5, וְיִנְאַץ הַשָּׁקֵד & florebit (.i.albeſcet vt flos) membrū. Vide נוּץ. Nomen, Num.17.8, Et reddiderat שְׁקֵדִים amygdalas.

שָׁקַד Eſt קָשַׁר, Ligare: חָבַר, Coniungere. Thren.1.14, נִשְׁקַד ligatum iugū præuaricationum mearū. Non eſt huic ſimile in Sacris, inquit R.Selomóh, ſed in lingua Aramæa, & in Vaicra rabbáh. R.Abrahá, protractū eſt, acceleratum eſt. R.Selomóh, pūctatum eſt.

שָׁקָה Propinare, Potū dare, Irrigare. In hifhíl, Gen. 2.6, וְהִשְׁקָה אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה & irrigabit (pro irrigabat) omnē ſuperficiē terræ. Nūe.5.24, וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי & propinabit mulieri aquas amaritudinū. Deut. 11.10, וְהִשְׁקִיתָ & irrigabis. & eſt longū. Et breue, Nume. 20.9, וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה & potū dabis congregationi. Gene.29.3, וְהִשְׁקוּ אֶת־הַצֹּאן & potū dabunt (pro dabant) ouibus. Prouer.25.21, הַשְׁקֵהוּ מָיִם propina illi aquam. Geneſ. 24.14, Et etiam גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה camelis tuis potū dabo. Participium quod plerunque ſeruit pro tóar, מַשְׁקֶה, Pincerna. Pſal.104.13, מַשְׁקֶה הָרִים rigans montes. Nechem.1.11, Et ego erā מַשְׁקֶה propinans regi. i.eram pincerna. Gene. 40.1, Peccauerunt מַשְׁקֵה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם pincerna regis AEgypti, & piſtor. Nomen ſecundū eandem formā, Potus, poculum. Leui.11.34, Et omne מַשְׁקֶה poculū in quo bibet. Ieſah.32.6, וּמַשְׁקֵה & potum ſitientis deficere faciet. Gene.40.21, Et reſtituit principem pincernarū ad מַשְׁקֶהָ pocillationem ſuā. Illud autem Ieche. 45.15, Et agnā vnam ex ouibus, è ducentis, מִמַּשְׁקֵה è pingui Iſraél in ſacrificium: R.D.ſcribit eſſe nomen. Tharghum exponit מִפִּישְׁמָא è pingui. Acſi dicat, ex optimis, ac pinguioribus quæ ſit inter oues. Et iuxta hunc ſen-

móh, In ciuitate tumultum facient. R.Abrahám, diſcurrent. feſtinanter ambulabunt. Ieſa.33.4, Et congregabitur ſpoliū veſtrum congregatione bruchi, בְּמֶשֶׁק גֵּבִים שֹׁקֵק בּוֹ ſecundū diſcurſum locuſtarum diſcurrens per eū. Acſi dicat, Quemadmodum ambulant locuſtæ per ſegetes, illas vaſtando: itidē angelus per caſtra Aſſūr illa conſumendo. R.Selomóh, Sicut ſonitus rugitus aquarum congregatarū, quæ deſcendunt in foueas cum rugitu: ſic rugient venientes ad ſpoliandū & prædandum. מֶשֶׁק eſt נַהַם rugitus. Et ſic Proue.28.15, Et vrſus שׁוֹקֵק rugiens. R. Abrahám, Secundum congregationem locuſtarū congregans in eo. Vnde ſcribit quòd שׁוֹקֵק eſt ſicut אוֹסֵף cógregās. Et ſic Nachū 2.4, יִשְׁתַּקְשְׁקוּן congregabuntur in plateis. In comment. hoc poſtremum à nonnullis ſcribit exponi feſtinanter ambulabunt, diſcurrēt. Idem R.D.R. vero Selomóh, perſonabunt. tumultum facient. Vide שׁוּק.

שָׁקַד Vigilare, Durare, Perdurare, Cōtinuare, Perſiſtere, Perſeuerare, Feſtinare. Pſal.127.1, fruſtra שָׁקַד vigilauit cuſtos. Tharghum ſimiliter, אִתְעַר. R.D. fruſtra ſe occupat, fruſtra perſiſtit. Irm.31.28, שָׁקַדְתִּי vigilaui. Et 1.12, שֹׁקֵד feſtino, ſollicitus ſum, ſecundum R. D. in lib.rad. Et ſic Tharghū, מְזָרֵז feſtino. Idem R.Selomóh. Et 44.27, Ecce ego שֹׁקֵד feſtino ſuper eos ad malum. Ieſah.29.20, שֹׁקְדֵי אָוֶן qui feſtinant ad iniquitatē. Idem R.D. in commen. exponit, qui vacant iniquitati, qui feſtinant ad iniquitatē. Hezr.8.29, שִׁקְדוּ vigilate. Iób 21.32, Et ad tumulū יִשְׁקוֹד feſtinabit. Aut, in tumulo perſiſtet. prior eſt melior. Vide נָרַשׁ. R. Abrahā, Et ad puluerē feſtinabit. Et in pihél in altera ſignificatione, Exo.25.33, Et in cādelabro ſcyphi מְשֻׁקָּדִים ſculpti in-

sum est verbum in puhál, Iiób 21. 24, Et medulla ossa (.i. vnunquodque ex ossibus) eius יִשָּׁקֶה impinguabitur. Sunt qui exponunt, irrigabitur: verũ prius magis quadrat. Inde Canale, locus in quo propinatur pecudibus & iumentis, vocatur שִׁקֻּת. Gene. 24. 20, Et euacuauit hydriam in הַשֹּׁקֶת canale. ת est loco ה radicalis literæ. Et secundum normã debuerat esse שׁוֹקָה instar שׁוֹאָה, & תּוֹעָה. Et quia ה versum est in ת, effecta est dictio longa, sicut ex עֲטֶרֶת fit עֲטָרֶת, & ex גְּבִירָה fit גְּבֶרֶת. Alia forma numero multitudinis, Gene. 30. 38, בְּשִׁקָּתוֹת in canalibus aquarum. Aliud, Prouerb. 3. 8, וְשִׁקּוּי & irrigatio (aut pinguedo) ossibus tuis. Hose. 2. 5, Oleum meum, וְשִׁקּוּיַי & potum meum. י est loco ה radicalis. Et cum ו loco ה, Psal. 102. 10, וְשִׁקּוֹי & potus meos.

שָׁקַט Quiescere. Irme. 30. 10, וְשָׁקַט & requiescet. Iiób 3. 27, שָׁקַטְתִּי quieui. Iesah. 62. 1, non אֶשְׁקוֹט quiescam. Et in hifhíl sunt verba intransitiua & transitiua. Iesah. 32. 17, Et opus iustitiæ הַשְׁקֵט quiescere. aut requies. Potest esse macór & nomen. Et 30. 15, בְּהַשְׁקֵט in quiescendo (vel in quiete: potest esse macór & nomẽ) & in spe erit fortitudo vestra. Prouerb. 15. 18, יַשְׁקִיט רִיב quiescere faciet litem. Nomen, שֶׁקֶט cum sex punctis, 1. Paral. 22. 9, וְשֶׁקֶט & requiem.

שָׁקַל Librare, Ponderare. 2. Sem. 14. 26, וְשָׁקַל אֶת־שַׂעַר רֹאשׁוֹ & ponderabit capillum. Futurũ pro præterito imperfecto. Iiób 6. 2, Vtinam שְׁקוֹל יִשָּׁקֵל ponderãdo ponderaretur. Irme. 32. 10, וָאֶשְׁקֹל הַכֶּסֶף & appendi argentum. Et in nifhál, Hezræ 8. 33, נִשְׁקַל appensum est argentũ. Hinc שֶׁקֶל, Nomen monetæ aut nummi argentei, vel aurei. Gene. 23. 15, Terra quadringentorum שֶׁקֶל־כֶּסֶף siclorũ argẽti est. Singulare pro plurali, quod frequentissimum

frequẽtissimum est cũ nominibus numeralibus. Quãti valeat scribitur Iechez. 45. 12, וְהַשֶּׁקֶל & siclus viginti obolorum est. Sed siclus sanctuarii erat quadraginta obolorũ. Exo. 30. 13, Dimidia pars הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ sicli secũdum siclũ sanctuarii. Et 2. 32, triginta שִׁקְלִים siclos. 1. Paralip. 21. 25, שִׁקְלֵי זָהָב siclos auri. Aliud, מִשְׁקָל, Pondus. 1. Reg. 10. 14, מִשְׁקָל pondus auri. Gene. 24. 22, מִשְׁקָלָם pondus eorum. Aliud, 2. Reg. 21. 13, Et extendam &c. וְאֶת־מִשְׁקֹלֶת & mensuram domus.

שִׁקְמָה Vnde שִׁקְמָה, Sycomorus. Psal. 78. 47, וְשִׁקְמוֹתָם & sycomoros eorum. Masculeũ, Iesa. 9. 10, שִׁקְמִים sycomori excisæ sunt. Hamós 7. 14, Et colligens שִׁקְמִים sycomora. Est enim nomen arboris & fructus.

שָׁקַע Est עָמַק, Profundum esse, in profundum mittere, Mergere, demergere, submergere. Irme. 51. 64, Sic תִּשְׁקַע demergetur Babél. Hamós 8. 8, Et eiicietur, וְנִשְׁקָעָה & profundum erit (demergetur) sicut fluuius AEgypti. In margine scribitur וְנִשְׁקְעָה. R. D. in cõmen. Et erit profundata (vel demersa) in medio aquarum, sicut fluuius AEgypti, qui operit aridã dum egreditur. Mota enim terra motu magno, locus apertus impletur aqua, & crescit aqua adeo vt locũ ipsum tegat, operiátque. Legitur cum ע: & prædicto modo exponitur. scribitur cũ ה, & significat, & irrigabitur. i. efficietur tota aqua. Sed lectio וְנִשְׁקְעָה est clarior: & sic habet Tharghum, וְתִשְׁתַּקַע. Idem R. Selomóh & R. Abrahám. Et in hifhíl, Iechez. 32. 14, Tunc אַשְׁקִיעַ מֵימֵיהֶם in profundũ descendere faciam aquas eorũ. i. Quia terra erit desolata absque hominibus, iumentísque, & non transibunt per aquas, erunt aquæ puræ, quemadmodum dixit eodem cap. versu 13, Et non turbabit eas pes hominis vl-

tra, & vngulæ animalium non turbabunt eas. Et hoc eſt quod ſequitur, Et flumina eorũ ſicut oleum (ſub. purum & clarũ) ire faciam. Iiób 40.20, Et fune תַּשְׁקִיעַ לְשׁוֹנוֹ demerges linguam eius. Vel eſt hypallage. i. Et funem demerges in lingua eius. Nomẽ, Ieche.34.18, וּמִשְׁקַע מַיִם & profunditatẽ aquarũ bibetis. i. Et quũ erãt aquæ multæ, bibebatis. In aquis enim multis eſt profũditas.

שָׁקַף Aſpicere, Proſpicere. In nifhál. Pſal.85.12, Et iuſtitia è cælis נִשְׁקָף proſpexit. Nume.23.28, הַנִּשְׁקָף qui reſpicit cõtra deſertũ. Et in hifhíl, Pſa.14.2, è cælis הִשְׁקִיף proſpexit. Deu.26.15, הַשְׁקִיפָה aſpice. Thre.3.50, עַד־יַשְׁקִיף donec aſpiciat. Hinc שְׁקוּפִים. 1. Reg.6.4, Et fecit domui (.i. templo) חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים feneſtras intrinſecus apertas, & extrinſecus clauſas, vt habet Tharghũ. i. anguſtas. Vide אָטַם. Non enim erant ſecundum morẽ aliarum feneſtrarũ ad videndum, quia non egebant lumine, quanquã ab aſpiciendo nomen acceperint. Et 7.4, וּשְׁקֻפִים & feneſtrarum tres ordines. Vel, & feneſtris tres ordines. ſub. erant. R. D. in cõmen. Et feneſtrarum &c. Dixit tres ordines. i. tres ordines tabularũ cedrinarum inter feneſtram & feneſtrã. Tharghum, Et vectiũ tres ordines. Et erant vectes oblongi inſtar lancearũ. R. Leui, Et tabularũ, ſub. cedrinarũ: quas appellauit & צְלָעוֹת, quæ erãt ſuper capita columnarũ inſtar מַשְׁקוֹף ſuperliminaris. Et erant tres ordines harum. Inde & מַשְׁקוֹף, Superliminare. Limen ſuperum quod eſt ſuper duos poſtes, appellatur מַשְׁקוֹף ſuperliminare, eo quòd iugiter נִשְׁקָף aſpicitur: vel quòd oſtiũ, iugiter illud percutiat. Nam שָׁקַף in lingua Aramæa eſt percutere. Vnde Gen.41.6, pro וּשְׁדוּפַת & percuſſæ Euro: Tharghum habet וּשְׁקִיפַת. At R. Abrahám in Exo.12.7, ſcripſit מַשְׁקוֹף

eſſe feneſtram ſupra oſtiũ domus per quam aſpiciunt, vt videãt illũ qui vocat, aut pulſat ad oſtium. qui mos ſeruatur & hodie apud Iſmahelitas. Exo.12.7, Et ponẽt ſuper ambos poſtes, & ſuper הַמַּשְׁקוֹף ſuperliminari. Vel, in vtroque poſte, & in ſuperliminari. R. Selomóh, הַמַּשְׁקוֹף eſt ſuperior pars contra quã porta reſpicit quãdo illam claudunt. Vulgo לינטיל, *Limẽa.* Alia forma, 1. Reg.7.5, Et omnia oſtia, & poſtes quadrati (ſub. erant &) שְׁקָף ſuperliminare. erat ſcilicet quadratũ. vel, & feneſtra ſupra oſtium poſita modo prædicto, erat quadrata, inquit R. D. in comment. Tharghum. Et operti erant vectes. R. Selomóh, feneſtella.

שָׁקַץ Eſt תָּעַב, Abominari. In pihél. Pſal.22.24, neque שִׁקַּץ עֱנוּת abominatus eſt humilitatem pauperum. Leuit.11.13, Et hæc תְּשַׁקְּצוּ abominabimini de volatilibus. Nomen cũ ſex punctis, Leui.11.10, שֶׁקֶץ abominatio ſũt vobis. Alia forma. 1. Reg.11.5, שִׁקֻּץ abominatio Hãmonitarũ. Nachũ 3.6, שִׁקֻּצִים abominationes.

שָׁקַר Mentiri, & Præuaricari. Geneſ.21.23, Si תִּשְׁקֹר לִי mentitus fueris mihi. Et in pihél, Pſal. 44.18, Et non שִׁקַּרְנוּ mentiti ſumus in pacto tuo. 1. Semu. 15.29, Et etiam fortitudo Iſraél non יְשַׁקֵּר mentietur.

Nomen, שֶׁקֶר, Mẽdacium, Falſitas, Sine cauſa, Falſò. Exo.5.9, verba שֶׁקֶר mendacii. Pſal.38.19, odio habẽtes me שֶׁקֶר ſine cauſa. Leui.19.12, Et nõ iurabitis in nomine meo לַשָּׁקֶר falſò. Pſal.101.7, Loquẽs שְׁקָרִים mẽdacia.

שָׁקַר Innuere, annuere. In pihél. Ieſa.3.16, Et ambulauerunt extentæ gutture, וּמְשַׁקְּרוֹת & innuentes oculis.

שָׁרַר Vnde שֹׁר, Vmbilicus. Prouerb.3.7. Sanitas erit לְשָׁרֶךָ vmbilico tuo. Iechez.16.4, præciſus שָׁרֵךְ

vmbilicus tuus. ר est cum daghés ob defectũ alterius ר. Alia forma, Iiób 40.11, Et fortitudo eius בְּשָׁרִירֵי בִטְנוֹ in vmbilico ventris eius. Aliud, שְׁרִירוּת, Aspectus, Cogitatio, Fortitudo, duritia. Irme.3.17, Et non ibunt vltra post שְׁרִירוּת cogitationem (aut duritiã) cordis sui mali. Psal.81.13, Et dimisi eum (prò eos) בִּשְׁרִירוֹת in duritia (obstinatione) cordis eorum. R.D. in comment. in duritia. Idem R. Abrahám. Et ita doctores Hebræorũ, durum, & obstinatum appellant שָׁרִיר.

שָׂרַר Quæ significant Principatũ habere, aut Principem esse, quære in שור. rectũ est enim vt sint ex hac radice. Et sic Ester 1.22, vir שֹׂרֵר dominans. Et in hithpahál, Nume.16.13, Nisi (vel vt) תִּשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־ הִשְׂתָּרֵר domineris nobis, etiam dominando. i. vt non modo tu, verum etiam & frater tuus nobis dominetur. Quæ vero significãt Serrare, quære in נָשַׂר, quod est propria ipsorum radix.

שָׂרָב Calor, æstus. Iesah.49.10, Et non percutiet eos שָׂרָב æstus, & sol. Significat & locũ deserti, ab æstu sic nominatũ. Iesah.35.7, Et erit הַשָּׂרָב locus deserti in stagnum. Vnde Gene.31.40, pro, consumebat me חָרָב æstus: Tharghum, habet שָׂרְבָא æstus. R. Abrahám similiter, locus æstus.

שָׂרָג Vnde שָׂרִיג, quod est סָעִיף, Ramus. Gene.40.10, Et in vite tres שָׂרִיגִם rami. Caret י signo multitudinis. Ioél 1.7, albi facti sunt שָׂרִיגֶיהָ rami eius. Inde verbum in hithpahál, Thre.1.14, יִשְׂתַּרְגוּ id est יִסְתַּבְּכוּ circundabuntur. inuoluentur. Vel, perplexæ erunt, & intricatæ instar retis. Vnde 1.Reg.7.17, pro שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה retiacula opere retis: Tharghum habet סְרִיגַן עוֹבַד סָרִיגָא. Et ita exponit R. Selomóh. Et in puhál, Iiób

40.12, Nerui testiculorum eius יְשֹׂרָגוּ perplexi (aut connexi) erunt. pro sunt. Tharghum, מְשַׁבְּשִׁין perplexi. R. Leui, perplexi sunt vt rami arboris. R. Abrahám, circũdabuntur aut inuoluentur.

שָׂרַד Superstitem esse, remanere, Relinquere. in cal. Et שָׂרִיד, Superstes. Iehos. 10.20, וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם & reliqui qui relicti sunt ex eis. Vel, & superstites. Num.21.35, vt non remaneat ei שָׂרִיד superstes. Iiób 27.15, שְׂרִידָו superstites eius. Nomen cũ sex punctis, שָׂרָד, Filum phœniciũ quo signant fabri lignarii ligna incidenda. Iesa.44.13, signabit illud בַּשָּׂרָד filo phœnicio. sic etiã R. Abrahám. Aliud, שָׂרָד, Ministerium, opus. Exo. 31.10, Et vestes הַשָּׂרָד ministerii. Non erant vestes sacerdotales, sed panni ad operiendũ altare, mensam, & candelabrum. Tharghum, שִׁימוּשָׁא ministerii. Et scribit R. Selomóh, quòd vocantur vestes (aut panni) שָׂרָד, quòd essent instar קְלָעִים cortinarum, aut velaminum. nam Exo.27.9, pro קְלָעִים, Tharghum habet סְרָדִין.

שָׂרָה Ex hac radice est secundum R. Iehudáh & R. Ionáh, illud Irme.15.11, nisi שְׂרֵיתְךָ reliquiæ tuæ in bonum. quod habes in שָׂאַר. Et R. Ioséph citat in hac radice illud Iiób 37.3, sub omni cælo יְשָׂרֵהוּ, ácsi dicat, יַתִּיר remanere faciet colligantiam nubium, & pluet su per extrema terræ. Et secundum R. Leui ponitur pro יְשַׂר à יָשָׂר, directio eius: hoc sensu, dirigitur vt descendat sub omni cælo, vt audiatur in omnibus locis. Tonitrus enim est motus perueniẽs ad sensum auditus, mediante aere qui recipit formã motus ipsius. Vel, humefaciet eam, scilicet nubem, & descendet ex illa pluuia. Et ita exponere nonnullos scribit R.D. in lib.rad. Sed R. Abrahám in cõment. absurdum esse scribit vt sit à

יִשָּׂר:sed eſt(inquit)à שָׂרָה,id eſt madefaciet, aut humectabit:ſicut illud Num.6.3,& omnē מְשָׁרַת madefactionem vuarum non bibet.i.madefactū vuis, ſiue humefactum.In quem locū ſic idem R.Abrahám in cōmēt. Non eſt ei ſocius:& ת eſt ſignum fœmineū,hoc ſenſu, omne quod diſſoluitur(& liquefit)cū vuis.Et ſunt qui dicunt eſſe potū coctum. R.Selomóh,Et omne intinctum in aqua,& omnis potus, ſcilicet cum vuis. Et in Miſnáh ſunt multa, Non שׁוֹרִין דְּיוֹ humectabant atramētum. Et,שָׂרָה humectauit buccellam ſuam in vino. Tharghum , & omnes מַתָּרוֹת reliquias vuarum : à יָתַר.

Nomen,1.Semu.17.38,& induere fecit illum שִׁרְיוֹן loricam.ſub.ſquamatam. Alia forma,1.Reg.22.34, & inter הַשִּׁרְיָן loricam. Ieſah.59.17,& induit iuſtitiā כַּשִּׁרְיוֹן ſicut loricā.Et cum ה,Iiob 41.17,lancea, (vel gladius,) lapis manu profectus, וְשִׁרְיָה & lorica. ſub.non ſtabūt. R. Abrahā,שִׁרְיָה eſt genus armorū.Et opinione multorū eſt שִׁרְיוֹן lorica.quod eſt abſurdū in oculis meis:quia lorica non manet,aut firmatur in illo.R.Moſeh,Opinio multorum eſt eſſe loricam. Et ſenſus eſt,quòd indutus lorica nō ſtabit ſuper aut iuxta illum.Nechem. 4.16, וְהַשִּׁרְיֹנִים & loricæ. Et cum ס, Irme. 46.4, induite vos הַסִּרְיֹנוֹת loricas.

שָׂרָה Principatū habere,dominari.Vide שׁוּר. Ieſah. 9.7, ad multiplicandum הַמִּשְׂרָה principatum.

שָׂרַט Incidere. Leuit.21.5,& in carne ſua non יִשְׂרְטוּ שָׂרֶטֶת incident inciſionem.Zechar.12.3,omnes ferentes illum שָׂרוֹט יִשָּׂרֵטוּ incidendo incidentur. Prius eſt macór ex cal,poſterius ex nifhál. Nomen cū ſex punctis,שֶׂרֶט,Inciſio,inciſura.Leuit.19.28,וְשֶׂרֶט & inciſionem animæ(datiuus)non dabitis in carne veſtra.

שָׂרַךְ Vnde שְׂרוֹךְ,Corrigia. Gene.14.23,vſq; ad שְׂרוֹךְ נַעַל corrigiam calcei. Et participiū in pihél, Irme.2.23,dromedaria leuis מְשָׂרֶכֶת capiens vias ſuas.vt calceus corrigiam. Vel,circuiēs,quemadmodum ligatur corrigia in circuitu calcei . R. Selomóh, Camelus tenet vias ſuas.

שָׂרַע Excreſcere, Superfluere . Vnde habens membrum aliquod nimis monſtroſum , aut excrescens,vocatur שָׂרוּעַ. Leuit.21.18, vel שְׂרוּעַ monſtroſus.

Et in hithpahál, Ieſah.28.20, anguſtum eſt ſtratum מֻהְשְׁתָּרֵעַ ita vt non ſuperfluat.aut ſuperſit.i,vt non poſſint ſe extendere in illo:quia nihil ſupereſt.

שָׂרַף Vrere,comburere,Incendere,ſuccēdere.Leuit. 4.12,וְשָׂרַף אֹתוֹ & cōburet illum. Iehoſ.11.13,non שְׂרָפָם combuſſit ea Iſraél. 2.Semu.23.7,שָׂרוֹף יִשָּׂרְפוּ comburendo comburentur. Iudic.9.52, לְשָׂרְפוֹ vt cōbureret illud igni. Deuter.7.5,& ſculptilia eorum תִּשְׂרְפוּן comburetis igni. Et in nifhál,Leuit.4.12,יִשָּׂרֵף comburetur.Prouerb.6.27,תִּשָּׂרַפְנָה comburentur. Et in puhál, Leuit.10.16,& ecce שָׂרֵף erat cōbuſtus.Vel eſt tóar.Et 6, flebunt אֶת־הַשְּׂרֵפָה exuſtionem. Ieſah.33.12,מִשְׂרְפוֹת cōbuſtiones calcis. Iehoſ.11.8,vſque ad מִשְׂרְפוֹת Miſrephóth aquarū.Appellatur ſic locus,quòd aquæ illic ebullientes,eſſent calidæ. Hinc שָׂרָף,Serpens ignitus.Nume. 21.8,fac tibi שָׂרָף ſerpentem ignitū.Et 6,& miſit Dominus in populū הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים ſerpētes ignitos.adurebát enim flatu oris ſui.Ieſa.6.2,שְׂרָפִים Seraphim ſtabant.

שָׂרַץ Gignere, & producere in multitudine, Repere,mouere ſe,ſecundum Tharghum.Pſal.105. 30,שָׂרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים produxit terra eorum ranas.Leui. 11.29, & hoc vobis immundum בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ inter reptile quod reptat(mouet ſe)ſuper terram. Exod.1.7,& fi-

Universidad de Deusto Biblioteca

lii Iſraél creuerunt, וַיִּשְׁרְצוּ & nati ſunt in multitudine. Eſt verbum intranſitiuum. Tharghum, & creuerunt, וְאִיתְיַלְדוּ & geniti ſunt. R. Abrahám, forſan hoc indicat quòd illorum vxores geminos, aut amplius pariebant filios. Nomen שֶׁרֶץ, habes in verbo.

שָׁרַק Sibilare. 1. Reg. 9.8, obſtupeſcet, וְשָׁרַק & ſibilabit. Thren. 2.15, שָׁרְקוּ ſibilauerunt. Nomen, Irme. 51.37, ſtupor, וּשְׁרֵקָה & ſibilus. Iudi. 5.16, vt audires שְׁרֵקוֹת ſibilos gregum.

שֹׂרֵק Vnde שׂוֹרֵק, Vitis laudata, ſiue optima, cuiꝰ vuæ nō habēt acinos. Ieſa. 5.2, & plātauit eā שֹׂרֵק vitē optimā. R. Abrahám ſubaudit מַטָּע plantationē שׂרֵק: quia verbale eſt in potentia verbi tam præteriti quàm futuri. R. Selomóh in cōmen. ſcribit eſſe palmitem vitis optimæ. Tharghum, ſicut plantam vitis electæ. Et forma fœminea, Geneſ. 49.11, ligans לַגֶּפֶן ad vitē pullū ſuum, וְלִשְׂרֵקָה & ad vitem optimam &c. R. Abrahám in cōmen. idem ſcribit geminari: quia שׂוֹרֵקָה eſt גֶּפֶן vitis.

Aliud, Ieſah. 19.9, operātes lina שְׂרִיקוֹת optima. R. Selomóh, lina pectinata è quibus texūt retia piſcatoria. R. Abrahám, Sunt qui exponunt pectinata: at rectum eſt vt exponatur optima, ſecundum priorē ſignificantiam. Zechar. 1.8, & poſt illum equi rufi שְׂרֻקִּים multicolores. vtpote habentes colorē rufum, album, ac nigrū. Alii exponunt, pectinati: ſed prior interpretatio magis quadrat. Tharghum, קוּחָחִין varii. R. Selomóh ſcribit ſe ignorare cuius eſſent coloris. R. Abrahám, varii. aut electi. Ieſa. 16.8, quaſſauerunt שְׂרוּקֶיהָ vites optimas eius. Scribitur cum ו & daghés.

שֹׂרֶשׁ Vnde שֹׂרֶשׁ, Radix. Prouerb. 12.3, וְשֹׂרֶשׁ & radix iuſtorū. Ieſa. 53.2, וְכַשֹּׁרֶשׁ & ſicut radix de terra

ra deſerti. Iiob 14.8, in terra שָׁרְשׁוֹ radix eius. Et 13.27, שָׁרְשֵׁי radices pedum meorum. Item 18.16, שָׁרָשָׁיו radices eius. Inde verbum, pro Radicare, & eius oppoſitum Eradicare. Ieſah. 40.24, etiam בַּל־שֹׁרֶשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם non radicauit in terra trūcus eorū. Irme. 12.2, plantationē ſuā etiam שָׁרְשׁוּ radicauerunt. ר eſt cum camés propter zachéph. Et in pihél, Pſal. 52.7, וְשָׁרְשֵׁךְ & eradicabit te è terra. Et in hifhíl, Iiób 5.3, vidi ſtultum מַשְׁרִישׁ radicantem. i. ponentem radicem, & roborātem ſe in opere. Ieſah. 27.6, יַשְׁרֵשׁ radicabit Iahacób. i. ponet radices. Et in hofhál, Iiób 31.8, & filii mei יְשֹׁרָשׁוּ eradicabūtur.

שָׁרַת In pihél, Miniſtrare. Nume. 8.26, וְשֵׁרַת אֶת־אָחָיו & miniſtrabit cū fratribus ſuis. Et 3.6, וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ & miniſtrabunt illi. Exod. 24.13, & Iehoſúah מְשָׁרְתוֹ miniſter eius. 2. Paralip. 17.18, iſti הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ qui miniſtrāt regi. Exod. 28.35, לְשָׁרֵת ad miniſtrādum. Gen. 39.4, וַיְשָׁרְתֵהוּ & miniſtrauit illi. Ieſa. 60.7, in arietibus Nebaióth יְשָׁרְתוּנֶךָ miniſtrabūt tibi. deficit ב: & propter athnachta, נ eſt cū ſeghól. Et ſic verſu 10, יְשָׁרְתוּנֶךָ. Nomen, Nume. 4.12, omnia vaſa הַשָּׁרֵת miniſterii.

שָׂרֵת Vnde מַשְׂרֵת, Sartago. Vnde Tharghum, pro מַחֲבַת, quod eſt ſartago, habet מַשְׂרֵיתָא. Vulgo vocatur שׂרטן, *Paelle a frire*. 2. Semu. 13.9, & tulit אֶת־הַמַּשְׂרֵת ſartaginem, & effudit ante illum. Tharghū, אֵת מַסְרַתָּא ſartaginem. Idem R. Selomóh.

שֵׁת Nates. Vide שׁוֹת.

שָׁתַת Vnde שָׁתוּ, Poſuerunt. Quære in שׁוֹת.

שָׁתָה Bibere. Exod. 34.28, וּמַיִם לֹא שָׁתָה & aquam non bibit. Irme. 35.14, & non שָׁתוּ biberunt. Deut. 29.6, non שְׁתִיתֶם bibiſtis. Ieſah. 51.17, שָׁתִית bibiſti. Iiób 15.16, שֹׁתֶה bibit. Ieſah. 22.13, וְשָׁתוֹת & bibere vinum. Ge-

nes.24.14, שְׁתֵה bibe.1.Reg.13.8,& non אֶשְׁתֶּה־מַּיִם bibam aquam. Leuit.10.8,& sechár אַל־תֵּשְׁתְּ ne bibas. Et in nifhál, Leuit.11.34,& omnis potus qui יִשָּׁתֶה bibetur.

Nomen, Genes.19.3, מִשְׁתֶּה conuiuium. Hezræ 3.7, & cib⁹, וּמִשְׁתֶּה & potus. Estér 5.6, בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן in cõuiuio vini. Alia forma, Ecclesi.10.17,& non בַּשְּׁתִי propter potationem. Et cum ה, Estér 1.8, וְהַשְּׁתִיָּה & potus. Item שְׁתִי, Stamen. Leuit.13.48, vel בִּשְׁתִי in stamine.

שָׁתֹתֶיהָ Quære in שׁוּת. **שָׁתַל** Plantare. Ieche.17.21, וְשָׁתַלְתִּי & plãtabo ego. Et 22, אֶשְׁתֳּלֶנּוּ plantabo illum. ת cum camés chathéph. Psal.1.3, arbor שָׁתוּל plantata. Nomen, Psal.128.3, filii tui כִּשְׁתִּילֵי sicut plantationes oliuarum.

שָׁתַם Quære in סָתַם. **שָׁתַן** Mingere. In hifhíl, 1.Sem. 25.22, si dimisero &c. מַשְׁתִּין mingentem in parietem.

שָׁתַק Silere, tacere. Prouerb.26.20, יִשְׁתֹּק silebit contentio. Ionáh 1.11, וְיִשְׁתֹּק & silebit mare.

שָׁתַר Quære in סָתַר.

QVADRATA.

שַׁגְשַׁג Vide in שָׁגָה. **שַׁלְהֶבֶת** Flamma. Ieche.20. 47, nõ extinguetur לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת flamma flamma. Idem geminatur ad rem corroborandam. Cant.8.6, prunæ ignis שַׁלְהֶבֶתְיָה flammæ vehementissimæ. Est dictio composita cum nomine diuino augendæ rei gratia.

שִׁנְאָן Angelus: & eius radix (vt dicunt nõnulli) est שָׁנָה, vt radix בִּנְיָן est בָּנָה, & קִנְיָן est קָנָה. Psal.68. 18, millia שִׁנְאָן angelorum. vel millia duplicata, vt alii exponunt.

שֶׁנְהַבִּים Dentes elephantorũ. 1.Reg.10.22, שֶׁנְהַבִּים dentes elephantorum, & simias.

שִׁעֲשַׁע In pihél, Ludere, lætari. Iesah.11.8, וְשִׁעֲשַׁע & ludet (lætabitur) lactens. sic & R. Selomoh. Psa.119.70, ego תּוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי (in) lege tua lætatus sum. vel delectatus sum. Deficit בְּתוֹרָתְךָ ב. Et 94.19, יְשַׁעַשְׁעוּ lætificabunt animã meã. ש & ע sunt cum pathách. Et in puhál, Iesah.66.12, תְּשַׁעֲשָׁעוּ lætificabimini. ע est cum camés chathéph, quia est in soph passúc, inquit R. Abrahám in comment. Et in hithpahál, Psal.119.16, אֶשְׁתַּעֲשָׁע lætabor. Nomen plurale, Prouer.8.30, & fui שַׁעֲשׁוּעִים lætitiæ per singulos dies. Psal.119.24, etiam testimonia tua שַׁעֲשֻׁעַי lætitiæ meæ.

שְׁקַעֲרוּר Est à שְׁקָעָר, geminata vltima litera, & est שָׁחוֹר Niger. Leuiti.14.37, שְׁקַעֲרוּרֹת nigræ, virides. Et dictio videtur esse composita ex שָׁקַע, & שָׁעַר, quasi profundæ nigredines.

שַׁרְבִיט Virga. Estér 5.2, & extendit rex ad Estér אֶת־שַׁרְבִיט virgam auream.

שַׂרְעָף Cogitatio. Psal.94.19, in multitudine שַׂרְעַפַּי cogitationum mearum in medio mei.

שַׁרְשֵׁר Vnde שַׁרְשֶׁרֶה, Catena. Exod. 28.14, & duas שַׁרְשֵׁרֹת catenas aureas.

QVINQVE LITERARVM.

שַׁעַטְנֵז Nomen quinque literarũ, Vestis contexta ex lana & lino. Et dicunt nomen esse compositum è tribus dictionibus, שׁוּעַ lene, & טָוָה nere, & נוּז torquere filum. Leuit.19.19, & vestis mistionũ שַׁעַטְנֵז contexta è lana & lino non ascendet super te.

ת

Litera, quomodo deſeruiat, Vide lib. 1. Hebraicarum inſtitut.cap.18.

תְּאָ Thalamus,cubiculum.1.Reg.14. 28, reduxerunt ea ad תְּאָ thalamú (cubiculum)curſorum. Iechez.40.7, & inter הַתְּאִים thalamos.Et 21,וְתָאָו & thalami eius tres.Et forma fœminea,Ieche.40.12,ante הַתָּאוֹת thalamos.

תְּאַב Deſiderare. Pſal.119.40,תָּאַבְתִּי לְפִקּוּדֶיךָ deſidera ui præcepta tua. Et 20,לְתַאֲבָה deſiderãdo. Et in pihél, ſignificat Abominari . Hamós 6.8, מְתָאֵב אֲנֹכִי abominor ego ſuperbiam Iahacób. אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב

תְּאָה Limitare, ſeu limitari, Terminú conſtituere. Nume.34.7,à mari magno תְּתָאוּ לָכֶם הֹר הָהָר li mitabitis(terminabitis)vobis Hor monté. Poſſibile eſt vt א ſit loco ו,vt ſit radix תָּוָה quẽadmodum ſcripſit R. Iehudáh. Hinc תְּאוֹ,Bos ſylueſtris.Deute.14.5,וְתְאוֹ & bos ſylueſtris. Et inuerſis literis, Ieſah.51.20,כְּתְוֹא ſicut bos ſylueſtris in reti.R.Abrahám in cõment.genus a-uis eſſe ſcribit,ſed ex Deuteronomio cõſtat genus eſſe animalis,quũ inter munda animalia annumeretur, & idem ſit תְּאוֹ & תּוֹא ſecundum R.Selomóh & R.Dauid. Tharghum וְתוֹרְבְּלָא habet Deuter.14.5.

תְּאַם Geminare.Exo.26.24,& erunt תְּאֻמִּם gemina-tæ inferne. Et in hifhíl,Cãt.6.5,מַתְאִימוֹת ge minos pariũt. Nomen,Gene.38.27,& ecce תְּאוֹמִים ge-mini in vtero eius.& eſt ſicut קְרוֹבִים.Et א quieſcente,& punctatura tranſlata in ת,vt Gene.25.24,תוֹמִים gemini. Cãt.4.5,duo hinnuli תְּאוֹמֵי gemini. Alia forma,Cãt. 7.4,duo hinnuli תְּאֹמֵי gemini.א cum camés chathéph,

ſicut אֲהֳלֵי.

תְּאֵן Vnde תְּאֵנָה,Ficus arbor,& fructus. Geneſ.3.7,& conſuerunt folia תְּאֵנָה ficus. Irme. 8.13, & non ſunt תְּאֵנִים fici in ficu. 1. Reg.4.25,& ſub תְּאֵנָתוֹ ficu ſua. Irme.24.5,כַּתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת ſicut ficus bonas. Hamós 4.9,וְתְאֵנֵיכֶם & ficeta veſtra.

תְּאַר Formare,diſponere,aptare, Signare,deſigna-re,deſcribere,Figurare.Iehoſ.15.9,וְתָאַר הַגְּבוּל & deſcribetur terminus à vertice montis &c. Tharghum vbique habet וְיִסְחַר & circuibit.i. deſcribetur more cir cini qui circulum facit rotundum, & deſcribit,ſignátque. Et in pihél,Ieſa.44.13,artifex lignorũ &c.יְתָאֲרֵהוּ formabit illud filo phœnicio, faciet illud dolabris, & circino יְתָאֲרֵהוּ deſcribet illud.א eſt cũ camés chathéph. Iehoſ.19.13,הַמְתָאֵר deſcribens. Nomen,Gene.29.17,& Rachél erat pulchra תֹּאַר forma.1.Sem.28.14,quæ תָּאֳרוֹ forma illius?Et cum cholem præter normam, Ieſa.52. 14,וְתָאֳרוֹ & forma eius.

תֵּבָה Arca.inſtar פֵּאָה. Ponitur in hac radice à R.Io náh,quanquam poteſt eſſe & תֵּיב ſicut צֵידָה.Ge ne.6.14,Facies הַתֵּבָה arcam.

תֵּבֵל Orbis.i.Terra habitata.Pſal.9.9,Et ipſe iudica bit תֵּבֵל orbem. תֵּבֶל,Confuſio,Vide בָּלַל.

תֶּבֶן Cum ſex punctis,Palea. Gene.24.25,Etiam תֶּבֶן palea. Iiób 21. 18, Erunt כְּתֶבֶן ſicut palea coram vento. Alia forma, Ieſah. 25.10, ſicut trituratur מַתְבֵּן palea in ſterquilinio.

תֹּהוּ Vnde תֹּהוּ quod eſt שְׁמָמָה deſolatio.Gene.1.2, Et terra erat תֹּהוּ deſolatio. Tharghum , צְדִיָא deſolatio. R. Abrahám in comment. Dixit Haghaón quod תֹּהוּ eſt à תְּהוֹם vorago. quod non eſt rectú,quia מ

in תְּהוֹם est radicale, sicut מ in הֲרֹס. Et recta est interpretatio Tharghum, quia non erat quicquã in illa. R. Selomóh exponit admiratio, stupor: sed non quadrat. Capitur & pro אֱלִילִים idólis. 1. Semu. 12. 21, Et non declinabitis post הַתֹּהוּ idôla, quæ non proderunt. i. non declinabitis de post Dominum: quia si receſſeritis, ne eatis post Dominum, & declinaueritis post הַתֹּהוּ idòla, quæ non proderunt &c. Vel, & ne declinetis post idôla, quia ipsa sunt quæ non proderunt &c. Iesah. 24. 10, Cõtrita est ciuitas תֹּהוּ desolationis. R. D. in cõm. desolationis. i. quæ postquã contrita fuit, fuit desolatio. Et sic Iesa. 44. 19, Et coxi super prunas eius panẽ. i. cõsper sionẽ, quæ cocta, fuit panis. Deute. 32. 10, וּבְתֹהוּ & in solitudine Ielél deserti. Iesa. 49. 4, laboraui לְתֹהוּ in vanũ.

תְּהוֹם Vnde תְּהוֹם, Vorago, Abyssus, Locus aquarum multarum, & ipsa aqua multa. Gene. 1. 2, super faciem תְּהוֹם abyssi. aut voraginis. Iesah. 51. 10, Nónne tu es quæ siccare feciſti mare, aquas תְּהוֹם רַבָּה abyssi magnæ? Deuter. 33. 13, וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת & de abysso cubante inferne. Exod. 15. 5, תְּהֹמֹת abyssi operient eos. Psal. 78. 15, Et propinauit בִּתְהוֹמוֹת רַבָּה in abyssis multa. pro multis. Id est, propinare fecit è silicibus, sicut ex abyssis רַבָּה וְרַבָּה magnæ & magnæ. i. ex vnaquaque abysso. Vel est tóar הַמַּשְׁקֶה potus, ait R. D. Idé scribit in cõm. רַבָּה est tóar abyssi. Et cõiunxit plurale cũ singulari, sicut Gen. 49. 22, Filiæ (. i. vnaquæque filiarũ) incedebat super murũ. Psal. 106. 9, Et ambulare fecit eos בַּתְּהוֹמוֹת in abyssis (aut per abyssos) sicut in deserto. i. ambulare fecit eos per locum in quo fuerant abyssi, per siccum, acsi ambularent per desertum in quo non sunt aquæ. Et sic dixit Iesa. 63. 12, ambulare faciens eos בַּתְּהֹמוֹת per abyssos,

sicut equus in deserto non impingent. & Psal. 71. 20, וּמִתְּהוֹמוֹת & de abyssis terræ.

תּוה Signare, Scribere, Describere. In hif híl, Iechez. 9. 4, וְהָתֵוִיתָ תָּו & signabis (pro signa) signum super frontes virorũ gementium. Psa. 78. 41, Et sanctum Israelis הִתְווּ signauerũt. i. posuerũt illi in corde suo terminum ac signum, vt non posset transire ipsũ, dicentes, Hoc potest facere, illud non potest facere: & hoc quia tentabant illum, & putabant non posse illud efficere, vt exponit R. Abrahám in cõment. & R. D. in lib. rad. & comment. Sed R. Selomóh exponit, postulauerunt portentũ an esset in medio eius, nécne. Et in pi hél, 1. Sem. 21. 13, וַיְתֵו & signabat super ostia portæ. Nomen, תָּו, Signum, vt in præterito hif híl. Iób 31. 35, Ecce תָּוִי signũ meum Omnipotens respondebit mihi. exaudiat me. R. Abrahám in comment. Sunt qui dicunt deficere א, pro תַּאֲוִי desiderium meum: quia desiderabat vt illum exaudiret Omnipotens. At rectum est vt sit, signum meum: vt suprà Iechez. 9. 4. R. Leui vtroque modo exponit, signum meum, & desideriũ meum. i. Respondebit signum meum, quũ disputauero cum illo super argumentis meis. Ecce signũ meum super iustitia mea, ipse qui est Omnipotens, erit testis meus quòd non peccauerim, quemadmodũ dixit Iób 16. 19, Ecce in cælis testis meus. Tharghum, רֵיגוּנִי desiderium meũ. R. Moséh, Ecce scriptura mea per quam volo iudicari, est illud quod respondebit mihi Deus, & alia nolo argumẽta. R. Abrahám Perusól, Ecce signũ meũ est Omnipotens, qui erit testis meus in hoc, & respondebit mihi ac testificabitur super iustitia mea: quia si ipse habet de particularibus prouidentiam, ipse qui est in cælis testis meus, nouit veritatem.

תוך Medium, Inter, Intra. Gen. 1.6, בְּתוֹךְ הַמָּיִם in medio aquarum. Absolutū est תָּוֶךְ, Iudic. 16.29, Et complexus est Simsón ambas columnas הַתָּוֶךְ medii. i. medias. Gene. 15.10, Et diuisit eas בַּתָּוֶךְ per medium. Significat & מִרְמָה, Dolum: sic appellatū, quòd homo qui fraudat alterum, odio in corde abscondito, præ se fert cū illo amicitiam. Psal. 10.7, & fraudibus וְתָךְ & dolo. Et 72.14, מִתָּוֶךְ à dolo. Leuit 11.33, אֶל־תּוֹכוֹ in medium eius. Psal. 116.18, בְּתוֹכֵכִי in medio tui. sic 135.9, בְּתוֹכֵכִי. In his duobus, י redundat, inquit R. D. in li. rad. & comment. ornatus gratia. Gene. 23.6, בְּתוֹכֵנוּ in medio nostri. Ieche. 16.53, בְּתוֹכָהֶנָה in medio earum. Est dictio composita (inquit R. D. in cōment.) è singulari & plurali. Singulare est בְּתוֹכָהּ, plurale בְּתוֹכָן: & cum additione ה, בְּתוֹכָהֶנָה. Et sensus compositionis est, In medio eius. i. captiuitatis Somrón, quia ipsi populus vnus erant. Tóar, Iechez. 47.16, atrium הַתִּיכוֹנָה medium. Et 42.5, וּמֵהַתִּיכוֹנוֹת & à mediis.

תור Explorare, Scrutari, Inuestigare, Inquirere. Eccles. 2.3, תַּרְתִּי scrutatus sum corde meo. R. Selomóh, Verti me ad scrutandum. Iechez. 20.6, Ad terrā quam תַּרְתִּי exploraui illis. Nume. 14.34, תַּרְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ exploraſtis terrā. Et 6, de הַתָּרִים exploratoribus. Et cum א redundante, Nume. 21.1, per viam הָאֲתָרִים exploratorum. Sunt (inquit R. Abrahám in cōment.) qui dicunt א redundare. R. Selomóh exponit, per viā Australē per quam ambulauerunt exploratores. Dictum est enim Num. 13.23, Et ascenderunt per Austrum. Vel, per viam exploratoris magni, qui profectus est ante illos. Dictum est enim Num. 10.33, Et arca pacti Domini proficiscebatur ante illos via trium dierm לָתוּר ad explorandum

randum eis requiem. Hoc nomine vocantur & Mercatores minores: quòd multum scrutentur quæ emunt, & quæ vendūt. 1. Reg. 10.15, præter aurum virorū הַתָּרִים mercatorum minorū. Nume. 13.26, מִתּוּר הָאָרֶץ ab explorando terram. Et 15.39, Et nō תָּתוּרוּ explorabitis (scrutabimini) post cor vestrū. Tharghum, Errabitis post cogitationem cordis vestri. R. Selomóh, Et non explorabitis, vt suprà Nume. 13.26. Cor & oculi sunt explorato res corporis, licitantes illi transgressiones. Oculus videt, & cor concupiscit, & corpus transgressionem exercet. Et in hifhíl, Iudic. 1.23, וַיְתִירוּ בֵית־יוֹסֵף בְּבֵית־אֵל explo rauerunt domus Ioséph Bethél. i. miserunt exploratores in Bethél. Nomen, יְתוּר, Exploratio, inuestigatio, instar יְקוּם à קוּם, & יְבוּל à בוּל. Iiób 39.11, יְתוּר exploratio montium, pascuū illius. Aliud, תּוֹר, Dispositio, forma. 1. Para. 17.17, Et vidisti me כְּתוֹר secundū dispositionem (conditionem) hominis gradus. vel dignitatis. Vide רְאֵה. Forma fœminea, תּוֹרָה. Et in regimine, 2. Semu. 7.19, Et hæc תּוֹרַת dispositio (cōditio) hominis. Ex hac radice potest esse תּוֹרָה, Lex: de quo in יָרָה. Est & genus ornamenti. i. torques, vt dicūt nónulli ex Hebræis, R. D. in lib. rad. scribit esse gemmas, aut margaritas, coniunctas, & ordinatas secundū ordinē dispositionis. Sunt qui dicunt esse lineamenta. Cant. 1.10, quàm pulchræ sunt genæ tuæ בַּתּוֹרִים in gemmis. vel lineamentis. Et 11, תּוֹרֵי זָהָב murenulas aureas faciemus tibi. Vel torques, vt alii exponunt. R. Abrahám scribit esse figuras depictas instar turturis, qui etiam dicitur תּוֹר. Gene. 15.9, וְתֹר & turturem. Psal. 74.18, Ne des congregationi (sub. inimicorū) animam תּוֹרֶךָ turturis tui. i. congregationis tuæ Israél, quæ est velut turtur. Idē R.

ſub lingua eius (.i. in lingua eius, ſecundum R.D. in cõmen.)peruerſitas.Ieſah.43.4, Et populos תַּחַת pro anima tua.i.loco animæ tuæ.Irme.5.19,תַּחַת מֶה propter quid fecit Dominus &c. Iechez.31.6,וְתַחַת & ſub ramis eius.2.Semu.10.1,Et regnauit Chanun filius eius תַּחְתָּיו pro eo.vel loco eius.Exo.10.23, Et non ſurrexerunt vnuſquiſq; מִתַּחְתָּיו de loco ſuo,vt R.D.vel de domo ſua, vt R.Abrahám. Pſal.18.40,תַּחְתָּי ſub me.vel,loco mei, vt R.Selomóh.Iehoſ.2.14,anima noſtra תַּחְתֵּיהֶם pro illis.aut loco ipſorũ. Gene.2.21,Et clauſit carnem תַּחְתֶּנָּה pro ea. aut loco eius.pro תַּחְתֶּיהָ. Et תַּחְתִּיִּי,Inferius: & plurale,Ge.6.16,pones תַּחְתִּיִּם infima.inferiora. Tóar, Iehoſ.18.13, à Meridie ipſi Bethchorón תַּחְתּוֹן inferiori. Iechez.40.18,ante portã הַתַּחְתּוֹנָה inferiorem. ה redundat,& non eſt ſignum fœmineũ,quia dictio eſt longa.

Alia forma,Iechez.31.14, ad terram תַּחְתִּית inferiorẽ. Pſal.139.15,בְּתַחְתִּיּוֹת in inferioribus terræ. Alia item, Pſal.86.13,ex inferno תַּחְתִּיָּה inferiori.

תַּיִשׁ Hircus minor. Prouerb.30.31, Lelaps lumborũ (.i.accinctus lũbos)אוֹ־תַיִשׁ vel hircus. dictio אוֹ, poteſt exponi &:aut vel,& hæc eſt germana interpretatio.quũ enim vel diſiungat,cõiungat autẽ &,nõ videtur conſentaneũ vt diſiũctio exponatur per cõiunctionẽ.Gene.30.35,Et remouit in die illa אֶת־הַתְּיָשִׁים hircos.

תָּכָךְ Dolus,Fraus. Prouerb.29.13, & vir תְּכָכִים fraudum.Et ſecundũ R.Iehudáh,תּוֹךְ fraus(de quo in תּוֹךְ,)eſt ex hac radice.Sed haghaón R.Sahadiáh deducit à תּוֹךְ medium, & exponit בֵּינוֹנִים mediatores, qui abſcondũt pauperes, & ſeruant gradum & dignitatem illorum , vt viuant in gloria. Et propterea dixit quòd pauper & vir תְּכָכִים mediationũ in gradu vno ſunt:&

Abrahám & R.D. Leuit.14.22,Et duos תֹּרִים turtures.

Significat & tempus.Eſtér 2.12,Et quum perueniſſet תֹּר tempus puellæ & puellæ.i. ſingularum puellarum.

תָּזַז Eſt כָּרַת, Abſcindere, Excidere. Semel inuenitur in Sacris literis,ídque in hifhíl.Ieſah.18.5, Et ramos remouit,הֵתַז abſcidit.Eſt cum pathách,quia eſt in ſoph paſſúc. Et in Miſnáh,הֵתֵיז אֶת־רֹאשׁ(vt הֵחֵל) abſcidit caput. R. Iehudáh poſuit hoc verbum ex geminatis, quanquã poteſt eſſe & ex quieſcentibus,à תּוּז, ſicut הֵפֵר à פּוּר.Doctores tamen vtuntur verbo geminato.

תֹּתָח Generale nomen omnium quæ iaciuntur, Miſſile,Iaculũ. Iiób 41.19, ſicut ſtipula reputabuntur תּוֹתָח iaculũ.pro iacula,miſſilia,ſagittæ.Tharghum,נִרְגַיָּא ſecures,vt exponit R.Moſéh in commen. R.Abrahám Peruſól,machinæ quas bombardas vocãt. & ita ſcribit R.Leui.Et eſt(inquit)inſtrumentum magnum quo proiiciuntur lapides magni ad deiiciendos muros . acſi dicat , lapides magni quos emittunt machinæ prædictæ. R. Abrahám auenhezra, Non eſt illi (inquit)ſocius:& ſenſus eſt,נֵשֶׁק arma.

תַּחֲרָא Quære inter quadrata.

תַּחַשׁ Taxus, & Pellis taxea.Tharghum appellat hoc animal סַסְגּוֹנָא, quòd שָׁשׁ.i. gaudeat in גַּוָּונִים coloribus multis quos habet in pelle. Nũe.4.6, operimentũ pellis תַּחַשׁ taxi. Iechez.16.10,Et calciaui te תָּחַשׁ taxo.i.pelle taxea.Exo.25.4, Et pelles תְּחָשִׁים taxorum. R. Selomóh ſcribit genus fuiſſe animalis noti in illis diebus,vt patet ex Iechez.16.10,ſuprà citato.

תַּחַת Pro,Loco,Vice,Propter quid?Quãobrem?Inferne,Sub,In. Exo.21.24,Oculum תַּחַת עַיִן pro oculo.Gen.49.25,cubantis תָּחַת inferne.Pſal.10.7,תַּחַת

idcirco par eſt vt miſericordia eis impendatur. R.D.in lib.rad. Et vir contritionum.i.qui conterit hominẽ fidentem illi,& non cauentem ab illo,& fraudat illum ore ſuo. Et ſic תַּכֵּךְ eſt conterere. R. verò Abrahám, & vir contritionũ.i. quem tenuitas, ac paupertas conterunt.& ſic Pſal.72.14, מִתָּוֶךְ à contritione & iniquitate, redimet animam meã. Et ſic in תָּכָּה, quod eſt eiuſdem ſignificantiæ. Tharghũ, Et vir מַצְעִיא fraudum. R.Himmanuél ſimiliter, vir fraudú.i.fraudulẽtus, & doloſus, occurrerunt ſibi: illuminans oculos vtriuſque Dominus. Dicit, Quum contigerit vt fraudulentus, doloſúſque cõiungatur cum paupere, Dominus erit cauſa vt illuminentur oculi intellectus eius : & hoc, quia fraudulentus non poteſt rapere bona pauperis quæ non habet,& fraudulentus conſpecta paupertate pauperis, vt non peccet, excitabitur, ne ob ſuam impietatem depauperet illum Deus.

תָּכָה Coniungere, Adhærere, Ambulare. Deute.33.3, Et ipſi qui תְּכוּ cõiuncti fuerint pedi tuo, accipiet(pro accipiẽt) מִדַּבְּרָתֶיךָ de eloquiis tuis. eſt ſicut וְשָׁפְטוּ. R.Dauid, qui coniuncti ſunt,& ambulauerũt ad pedes tuos. R.Abrahám in cõm. תְּכוּ eſt abſque ſocio. Quidã deducunt à תַּוֶךְ mediũ: acſi dicat, qui ambulauerint in medio pedũ tuorum. Alii deducunt à נָכָה percutere,& quòd ת eſt loco ה, ſicut in תִּרְגַּלְתִּי pro הִרְגַּלְתִּי. acſi dicat, Etiã quòd fuerint percuſſi propter te, verba tua nõ derelinquent. & hoc eſt abſurdum. At rectũ eſt vt ſit ſicut נִמְשְׁכוּ qui ambulauerint (iuerint) ad locum arcæ, quæ eſt ſcabellũ pedum Domini, vbi leuitæ legem iugiter docent. Et ipſi igitur ambulabunt ad pedẽ tuum .i. iuxta viã tuam, aut per viã tuam: accipiet(aut feret

quiſque eorum) de ſermonibus tuis quos locutus es. R.Selomóh, Et ipſi ſunt digni, eo quòd תְּכוּ poſuerint ſeipſos ad medium inferioris partis montis ad pedes tuos in Sinái. Et תְּכוּ eſt præteritũ.i. הוּתְּינוּ poſiti ſunt in medio pedum tuorũ. Feret verba tua.i. ferent ſuper ſeipſos iugum legis tuæ. Et מ in מִדַּבְּרָתֶיךָ eſt propinqua fundamẽto(.i.eſt nominis conſtitutiua) ſicut Nume. 7.89,& audiui vocem מְדַבֵּר (pro מִתְדַּבֵּר) quæ loquebatur ad eũ. aut, quæ dicebatur ad eum. Et ita hoc.i.id quod loquebaris, vt audire faceres me vt dicerem illis. Sed ſecundũ Tharghum, מ eſt loco מִן. Ita enim habet, Et ipſi qui ducebantur ſub nube tua, proficiſcebantur ad verbũ tuum. Ex hac radice eſt illud 1.Reg.10.22, Et ſimias וְתֻכִּיִּים & pauones. ita Tharghum. Alii dicunt genus eſſe ſimiæ quæ vulgo dicitur מיימון. Idem habes 2. Paralip.9.21, Vbi Tharghum, R.Selomóh, R.Leui, & R.Dauid exponunt pauones.

תְּכֵלֶת Vnde תְּכֵלֶת, Hyacinthus. Exo.26.31, Et facies velum ex תְּכֵלֶת hyacintho.

תָּכַן Ponderare, Numerare. Prouer.16.2, omnes viæ viri munda in oculis eius, וְתֹכֵן רוּחוֹת & ponderans(vel numerans) ſpiritus Dominus. acſi dicat, (inquit R.Himmanuél) quælibet è viis viri múda in oculis ipſius. Sút enim viri qui ſunt ſapiẽtes in oculis ſuis, & omnes viæ eorum ſunt mundæ ac rectæ in oculis ipſorum : ſed eſt via recta in oculis viri, cuius extremũ & finis eſt via mortis. Idcirco dixit, Et numerans ſpiritus Dominus. acſi dicat, Qui ſcit numerum ſpirituum bonorum, eſt Dominus. Et ipſe ſcit virum cuius via eſt munda in oculis eius, múda ſit, an non. Vel, omnes viæ viri mundi, ſunt in oculis eius, id eſt in oculis Domi-

ni.Et 21.2, וְתֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה & ponderans corda Dominus. Vel, & diſponens corda ad faciendum eius voluntatẽ. Vel,& numerans corda.i.cogitationes cordis, Dominus. Et in nifhál,1.Semu.2.3,וְלֹא נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת & ipſi(לֹא pro לוֹ) ponderata ſunt opera. R.Selomóh, numerata. R.D.in cõment. לֹא ſcribitur cũ א,& legitur cum ו.Cũ א ſenſus eſt,Non ſunt numerata(aut ponderata)opera hominũ,niſi ipſe voluerit.Cum ו,Ei tantum numerata ſunt opera hominũ,non hominibus: quia ipſe facit vt vult,& non homo. R.Leui in cõment. Et non ſunt numerata viro qui cogitat illa facere: quia non eſt hominis via eius. Et legitur לוֹ cum ו,ipſi,id eſt & ipſiſoli numerata ſunt opera : quia ſolus ipſe poteſt quicquid vult.Iechez.18.29,non יִתָּכֵן erit recta via Domini. Et in pihél. Ieſa.40.12,quis menſus eſt pugno ſuo aquas: וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן & cælos palmo ponderauit? Vel direxit, vt alii exponunt.R.D.in commen.Dixit palmo,quia quod extenditur,palmo,aut calamo menſuratur. Addidit direxit: propter extenſionẽ quæ indiget directione.R.Abrahám,Põderauit,mẽſus eſt.Et cælorum(qui extẽduntur ſicut cortina)nouit,inquit, menſurã: quia ſua potentia illos creauit ſecũdum ſapientiã,acſi menſus fuiſſet illos palmo. Et 13,מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְהוָה quis direxit ſpiritũ Domini? ita R.Dauid:acſi dicat,Quãdo creauit mundum, quis ſuo conſilio direxit eum,docens illum,& dicens,Sic & ſic facies? R.Abrahám, Dixit Haghaón,quòd non memorauit Spiritum cũ tribus fundamẽtis.Dictio Dominus,eſt reſpõſio:acſi dicat,Quis direxit ſpiritum? Reſpondet,Dominus.At vt mea fert opinio,hoc non eſt rectum, eo quòd ſcriptũ eſt אֶת־רוּחַ ſpiritum.Eſt ergo ſenſus,Quis direxit ſpiritum Domi

ni,ſicut dixit Gen.1.2,Et ſpiritus Dei &c. R.Selomóh, Quis direxit ſpiritum Domini(.i. Spiritũ ſanctum) in ore prophetarũ? Dominus direxit illum.2.Reg.12.11,& dabant argẽtum הַמְתֻכָּן ponderatum. vel numeratum: vtrũque ſignificat.vel ſignatum.Et hoc eſt quod prius verſu 10,ſcriptum eſt,וַיִּצְרוּ & figurabant,& numerabãt pecuniam. acſi dicat, Capiebant argentum quod non erat ſignatum(ſiue figuratũ,)& faciebant illi imprime re figurã percuſſione mallei : vt educerent ad artifices, vt emerent ligna, ac lapides. וַיִּצְרוּ enim eſt à צוּרָה figura. Nomen,תְּכֻנִּית. Iechez.28.12, tu חוֹתֵם תְּכֻנִּית ſigillas ſummam.Vide חֹתֶם. R.D.in cõment.תְּכֻנִּית eſt nomen inſtar גְּפֻרִית, quia ת eſt radicale: & eſt תְּוֻכֵן ſumma, aut numerus.i.numerũ omnium ſapientiarum, gloriæ,ac diuitiarũ.Vnde exponens ait,plenus ſapiẽtia &c. Tharghum,Tu ſimilis monetæ figuræ, quæ directa eſt in ſapientia,& perfecta in pulchritudine ſua. Alia forma, תֻּכֵּן, Summa,Numerus. Iechez.45.11,modius,& batus תֻּכַּן אֶחָד ponderis vnius. aut menſuræ,vel diſpoſitionis vnius.Exod.5.18,וְתֻכֶּן & ſummam(numerum)laterum dabitis. Alia item,Exod.5.8, וְאֶת־מַתְכֻּנֶת & ſummam (numerum)laterum.2.Paralip.24.13,& ſtatuerunt domum Dei עַל־מַתְכֻּנְתָּהּ ſecundum diſpoſitionem ſuã. vel rectitudinem ſuam.i.vt rectum erat. R.Selomóh, Super מְכוֹנָהּ locum ſuum. Iechez.45.11,ſecũdum chómer erit מַתְכֻּנְתּוֹ pondus(ſumma) eius. Alii, æqualitas eius. R.D.in cõmen.ſumma eius.i.vniuſcuiuſque:quia continet quodlibet eorum decimã partem cori.Exo.30.32, וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ & ſecundum ſummã(numerum) eius non facietis. Tharghum,& in ſimilitudinem eius.i.ſimile illi. R.Abrahám,in pondere eius.aut ſecũdum pondus.

R.Selomóh,ſecundum numerum eius.Et 37,& ſuffitũ quod facies,בְּמַתְכֻּנְתָּהּ ſecundum ſummã(ſub.aromatũ) eius non facietis vobis. Tharghum,ſecundum ſimilitudinem eius. R. Abrahám, in pondere eius. R. Selomóh,in numero,aut ſecundum numerum eius.

תלל Eleuare inſtar tumuli. Iechez.17.21,excelſum, וְתָלוּל & eleuatum. Inde תֵּל,Tumulus. Deut. 13.16, & erit תֵּל tumulus perpetuus. Irme. 49.2, & erit לְתֵל in tumulum deſolationis.Iehoſ.11.13,vrbes quæ ſtabãt iuxta תִּלָּם tumulum eorum, non combuſſit Iſraél. Vel ſecundum R.D.in lib.rad.& cõment.quæ ſtabant in robore ſuo,quarũ muros,quum caperentur,non diruerunt,non combuſſit Iſraél,ſed dimiſit in ſuis ædificiis,vt eſſent munitæ & fortes.Tharghum ſimiliter,in robore ſuo.Irme.30.18,& ædificabitur ciuitas עַל־תִּלָּהּ ſuper tumulum ſuũ. Tharghum, Et ædificabitur ciuitas Ieruſaláim in loco ſuo.R.Dauid vt Tharghũ.Et dixit, inquit, ſuper tumulo: quia eſt altior vniuerſa terra Iſraél. Nomen compoſitũ,Cant.4.4,ſicut turris Dauid collum tuũ, ædificata לְתַלְפִּיּוֹת ad docendum tranſeuntes.R.D.in lib.rad.dictionem compoſitam ſcribit ex תֵּל forte & eleuatum,vt ſuprà Iehoſ.11.13:& פִּיּוֹת lapides turris exciſi ad ſimilitudinem oris. R.Abrahám in cõmen. Sunt qui exponunt לְתֻלּוֹת פִּיּוֹת ad ſuſpendendũ acies.ſub. gladiorũ.i.gladios. Quidã dicũt ת redũdare, & א deeſſe.Vide אֶלֶף in fine.Et grámatici dicũt non eſſe illi ſimile. R.Selomóh,ת in תַּלְפִּיּוֹת eſt ſicut ת in תַּרְמִית, & תַּכְנִית. Et deriuatur ab אֶלֶף, vt Iiób 35.10, vt ſit,ad doctrinas.i.ad docendum figuras eius,& habitacula operis diſpoſitionis illius. Et geminata prima & tertia litera,Cant.5.11,cincinni eius תַּלְתַּלִּים criſpi.R.Abrahá,

extremitates

extremitates capillorũ eius eleuatæ vt tumulus.i. criſpæ.R.D.in li.ra.eſt ex ſignificatione תֵּל tumuli: ſignificátque collectionem capillorum in extremitate ſua.

Hinc verbũ pro Suſpendere. Pſal.137.3,quia illic poſtulauerunt à nobis &c. verba cantici, וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה & ſuſpenſiones noſtras ob lætitiam.vel & citharis ſuſpẽſis lætitiam.Dixerat enim,Super ſalices in medio eius ſuſpendimus citharas noſtras. Et eſt ſenſus, inquit R. D.in lib.rad.& cómen. Poſtulabant à nobis verba cantici,& in citharis noſtris quas ſuſpenderamus in ſalicibus,poſtulabãt vt lætaremur in eis . Sunt qui deducũt à יָלַל vlulare,& ſic ת redundat.acſi dicat,Pro vlulatibus noſtris,dicebant nobis vt cãtaremus,& lætaremur. R. Menachém,muſica ſcribit fuiſſe inſtrumẽta,ſic appellata quòd illa ſuſpenderent.Et ſic eſt ſenſus, Et inſtrumenta muſica noſtræ lætitiæ. R. Selomóh deducit ab הוֹלֵל inſanire,(vt Pſal.102.9,quod habes in הֹלְלַי,)acſi dicat,Et inimici noſtri qui inſaniũt contra nos.R.Abrahám in cõment.Dictio תּוֹלָלֵינוּ eſt difficilis. R.Iehudáh grãmaticus dixit quòd deducitur à תָּלוּל(de quo in principio huius radicis)per viã remotá.R.verò Moſéh ſacerdos dixit quòd eſt à יָלַל inſtar תּוֹשָׁבֵינוּ à יָשַׁב, vt ſit,& vlulatus noſtri, id eſt,& pro vlulatibus noſtris fuit lætitia illis.At non eſt recte locutus,quia non eſt in Scriptura וְתַחַת,vt legatur,& pro vlulatibus noſtris fuit illis lætitia.Si ita eſt,cur quærunt vt cantent? Et error magnus eſt, quia תּוֹלָלֵינוּ eſt nomen tóar hominis, תּוֹשָׁבֵינוּ verò eſt nomen ſubſtantiuũ.At ſecundum opinionem meã ſignificat,& ſuſpenſiones noſtras. תָּלָה enim ſuſpendere, & תָּלַל ſunt duæ radices, & eadem ſignificatio, ſicut שָׁמָה & שָׁמַם,& שָׁרָה & שָׁרַר. Et ſic תּוֹלָלֵינוּ eſt ſicut תְּלִיתֵינוּ,

& ſunt inſtrumenta lætitiæ.

תָּלָה Suſpendere, Appendere. Geneſ.40.21, וְאֶת שַׂר־ הָאֹפִים תָּלָה & principem coquorum ſuſpendit. Eſtér 9.25, וְתָלוּ אֹתוֹ & ſuſpendent eum. 2.Semu.21.12, in qua תָּלוּם ſuſpēderunt eos. In quibuſdam codicibus ſcribitur cū א redundante תְּלָאוּם, & ita ſcribitur cōmuniter in margine, eodem ſenſu, inquit R.D. in cōm. Iiób 26.7, תֹּלֶה אֶרֶץ ſuſpendens terram. Iehoſ.10.26, תְּלוּיִם ſuſpenſi in lignis. Deut.28.66, תְּלָאִים ſuſpenſæ eregione. א eſt loco ה. Eſtér 6.4, לִתְלוֹת vt ſuſpenderet. Et 7.9, תְּלֻהוּ ſuſpēdite eū. 2.Semu.4.12, וַיִּתְלוּ & ſuſpēderūt. Et in niphál, Thren.5.12, נִתְלוּ ſuſpenſi ſunt. Et in pihél, Ieche. 27.11, שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ ſcuta ſua ſuſpēderūt ſuper muros tuos.

Nomen, תֶּלִי, Pharetra. Geneſ.27.3, תֶּלְיְךָ pharetrā tuā. Appellatur pharetra תֶּלִי, quòd ſuſpenſæ ſint ſagittæ in illa. Vel eſt תַּעֲרֶךָ gladius, qui ad latus ſuſpenditur. & ita habet Tharghum, סַיְפָּךְ gladium tuum. Vtroque modo exponit R. Abrahám.

תֶּלֶם Cum ſex punctis, Sulcus. Iiób 39.13, בְּתֶלֶם in ſulco. Hoſe.10.4, ſuper תַּלְמֵי ſulcos agri.

תּוֹלַע Vnde תּוֹלָעָה, Vermis. Exod.16.20, & vermiculauit תּוֹלָעִים vermes. Alia forma, תּוֹלַעַת, Vermis, & Vermiculus, color qui vulgo כרמז *Cramoiſi* dicitur. Pſa. 22.7, & ego תּוֹלַעַת vermis, & non vir. Leuit.14.4, & coccum תּוֹלַעַת vermiculi. Exod.25.3, וְתוֹלַעַת & vermiculus cocci. Alia item, Thren.4.5, qui alebātur ſuper תּוֹלָע vermiculum. aut coccinum. vel in vermiculo. i. in veſtibus vermiculatis, aut coccineis. Ieſah.1.18, ſi fuerint rubra כְּתוֹלָע tāquā vermiculus. Et participiū in pihél, Nachū 2.3, מְתֻלָּעִים induti vermiculatis (aut coccineis) veſtibus. Aliud, præpoſito מ, מְתוֹלָעוֹת, Molares dētes.

Iiób 29.17, & conterebam מְתַלְּעוֹת molares iniqui. Prouerb.30.14, מְתַלְּעוֹתָיו molares dentes eius.

תָּמַם Perficere, cōplere, Conſumere, Immaculatum eſſe. Geneſ.47.18, אִם־תַּם ſi cōſumptū eſt argentum. Deuter.2.17, quū תַּמּוּ conſumpti fuerint viri. Pſa. 64.7, תַּמּוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ perfecerunt ſcrutinium ſcrutatū. ב, inquit R.D. in lib.ra. & comment. eſt loco מ. acſi dicat, תָּמְמוּ. & eſt ſenſus, ſcrutabuntur iniquitates, donec perficiant eas: ita vt nō poſſit homo cogitare & ſcrutari amplius quàm ipſi ſcrutati fuerint. Et eſt verbū intranſitiuum. Et ſic Thren.3.22, miſericordiæ Domini quòd non תָּמְנוּ ſint conſumptæ, quòd non defecerint miſerationes eius. Vel, quòd non conſumpti ſimus. Et eſt ex cal, & ſecundum normam debuerat eſſe cum daghés. Vtroque modo exponit R. Selomóh & R. Abrahám. Nume.14.33, עַד־תֹּם donec conſumantur. Ieſah.18.5, כְּתֹם־פֶּרַח quum fuerit conſumptus flos. Et tranſitiuū, Irme.27.8, עַד־תַּמִּי אֹתָם donec conſumam eas. Et in niphál, Pſal.19.14, tunc אֵיתָם immaculatus (perfectus) ero. ſcribitur cū י quieſcente poſt א (inquit R.D. in lib.rad. & in Michlól) præter normam & morem aliorum. Vnde & R. Abrahám dictionem ſcribit eſſe extraneam. Iechez.47.12, neque יִתֹּם conſumetur. 1.Reg.7.22, וַתִּתֹּם & perfectum (completum) eſt opus columnarū. Et cum ſurec loco chólem, Iechez.24.11, תִּתֹּם conſumetur ſpuma eius. Nume.14.35, יִתַּמּוּ conſumentur. Et in hifhíl, Iechez. 22.15, וְהַתְּמֹתִי & conſumam immūditiam tuam à te. 2.Semu.20.18, & ſic הֶתַמּוּ perfecerunt. Eſt cum pathách, quanquam ſit in ſoph paſſūc. Daniél.8.23, כְּהֻתַּם הַפֹּשְׁעִים quum conſumpti fuerint præuaricatores. Et 9.24, וּלְהַתֵּם חַטֹּאוֹת & ad conſummandum peccata. Ieſah.

33.1, בְּהַתִּימְךָ quum finieris diripere. מ debuerat esse cum daghes. Iechez.24.10, הַתֵּם הַבָּשָׂר consume carnem. Iiob 22.3, quũ תַּתֵּם דְּרָכֶיךָ perfeceris vias tuas. 2.Reg.22.4, וְיַתֵּם & (pro vt) perficiat argentum. Et in hithpahál, Psal.18.26, Cũ viro תָּמִים תִּתַּמָּם immaculato immaculatus eris. Tóar, תֹּם, Immaculatus, Perfectus, integer, consummatus. Genes.25.27, vir תָּם immaculatus. Tharghum, שְׁלִים perfectus. Exod.26.24, תַּמִּים perfectæ. Fœmineum, תַּמָּה. Cant.5.2, columba mea תַּמָּתִי immaculata (perfecta) mea. Alia forma, Genes.6.9, iustus, תָּמִים perfectus. Exod.12.5, agnus תָּמִים immaculatus. Iehos. 10.13, & non festinauit occũbere כְּיוֹם תָּמִים die perfecta. כ est expressiuum veritatis. Psal.84.12, ambulantibus בְּתָמִים perfectè. integrè, immaculatè. Est nomen instar tóar. Et sic Hamós 5.10, & loquentem תָּמִים perfectè. Et Iudic.9.16, si in veritate, וּבְתָמִים & in perfectione (integritate) feciſtis. Plurale ipsius tóar masculei, Leuit.9.2, תְּמִימִם immaculatos. Deficit י signum multitudinis. Psa.119.1, תְּמִימֵי־דֶרֶךְ immaculati (perfecti) via. Fœmineum, Leuit.3.9, caudam תְּמִימָה integram. Et 23. 15, septem sabbata תְּמִימֹת integra (perfecta) erũt. Nomen, תֹּם, Perfectio, integritas. Psal.25.21, תֹּם־וְיֹשֶׁר perfectio & rectitudo custodient me. Prouerb.2.7, ambulantibus תֹּם perfectè. integrè. Eadẽ forma tóar, תֹּם, quod cum maccáph mutatur in camés chathéph. Prouer.13. 6, iustitia seruabit תֹּם־דֶּרֶךְ perfectum via. Et 10.29, fortitudo לְתֹם perfecto est via Domini. Nomen vt suprà, Psal.101.2, בְּתֹם־לְבָבִי in perfectione cordis mei. Iiób 21.23, in fortitudine תֻּמּוֹ perfectionis suæ. Psalm.26.11, בְּתֻמִּי in perfectione mea. Et cum ה fœmineo, תֻּמָּה. Prouerb.11.3, תֻּמַּת perfectio rectorum. Alia forma, præpo

sito מ, מְתֹם, Perfectio. Vide מָתֹה, in fine. Ex hac radice est תֻּמִּים. Exod.28.30, & pones in pectorali iudicii Vrím, & Tummím. Deuter. 33.8, תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ perfectiones tuæ, & doctrinæ tuæ viro misericordi tuo. Vide in אור quid scribat de his R. Selomóh & R. Dauid. Præter illa quæ scripsimus in אור, notandum est, vt inquit R. Selomóh Exod. 28.30, quòd in sanctuario secundo fuit pectorale, quia nõ poterat carere vestibus: sed nomen Domini nõ erat in medio illius. Et super nomen ipsum erat scriptura, quæ vocabatur מִשְׁפָּט iudicium. Dictum est enim Nume. 27. 20, & interrogauit eum de iudicio הָאוּרִים Vrim filiorũ Israél: quia per illud diiudicabãtur & monebãtur de his quæ facere, aut non facere debebant. R. Abra. Pectorale iudicii. i. iudiciorũ Dei, & sentẽtiarum diuinarũ, futurorum ac futurarũ. Idcirco enim interrogabant per Vrím & Tummím.

תָּמַד Vnde תָּמִיד, Séper, iugiter. Psal.25.15, oculi mei תָּמִיד semper ad Dominum. Nume.4.7, Et panis הַתָּמִיד quotidianus super illam erit. Et pro iugi sacrificio, Daniél 8.11, & ab eo ablatum est הַתָּמִיד iuge sacrificium.

תָּמַהּ Admirari. Psal.48.6, sic תָּמֲהוּ admirati sunt. Iesah.29.9, Tardate, וּתְמָהוּ & admiramini. Et 13.8, יִתְמָהוּ admirabuntur. Et in hithpahál, Chabbac. 1.5, וְהִתְתַּמָּהוּ תְּמָהוּ & admiramini, admiramini. pro וְהִתְתַּמָּהוּ cum ת coniugationis. Nomen, Deute.28.28, וּבְתִמְהוֹן & admiratione cordis.

תַּמּוּז Vnde תַּמּוּז. Iechez.8.14, ecce ibi mulieres flentes אֶת־הַתַּמּוּז Tammúz. faciebant enim imaginem cuius oculos plumbo replebãt, & accẽso infernè igne, plumbũ liquefiebat, sicq; flere videbatur. R. Moseh fi-

Universidad de Deusto Biblioteca

lius Maimon ſcribit in libro More ſe inueniſſe in libro de cultu antiquorum fuiſſe prophetã quendam idololatram, cuius nomen erat Tammúz. Hic vocato quodam rege, iuſſit vt faceret ſeptem ſtellas, & duodecim ſigna:quem rex interfecit.ob cuius mortem congregatæ ſunt omnes imagines ab extremis terræ in templo Babél ad imaginem aureã, quæ erat ſolis imago, quæ pendebat inter cælum & terrã,& cecidit in medio templi,& omnes imagines erant in circuitu eius flentes ſuper hoc quod contigerat ipſi Tammúz: fleuerúntque tota nocte. Mane facto, euolauerunt imagines ad ſua templa in extrema terræ. Et fuit hoc illis ſtatutũ perpetuum, vt in principio diei mẽſis Tammúz quotannis plangerent ac flerent Tammúz.Sunt & qui dicunt Tammúz nomen fuiſſe animalis quod colebãt. Nam Tharghum, pro Et occurrẽt צִיִּים beſtiæ ſylueſtres cum vlulis,&c. Ieſah.34.14:habet תַּמּוּזִין. quanquam in plæriſque codicibus eſt תַּמָּזוֹן cum duplici ז.

תָּמַךְ Suſtentare, Tenere, Apprehendere.Pſal.41.13, & ego in perfectione mea(ſub.ambulaui)תָּמַכְתָּ בְּי ſuſtentaſti me. i.quia purus,mundus, rectúſque fui coram te, ſuſtentaſti me, ne caderem. Alii exponunt, Et me propter perfectionem meam ſuſtentaſti. Nonnulli ſic,Et me in perfectione mea.i.in bona corporis valetudine ſuſtentaſti. Ieſa.41.10,etiam תְּמַכְתִּיךְ ſuſtentaui te dextera iuſtitiæ meæ.Prouerb.31.19,& manus eius תָּמְכוּ פָּלֶךְ apprehenderunt colum. Hamos 1.8, וְתֹמֵךְ שֵׁבֶט & tenentem ſceptrum.Ieſa.33.15, מְתָמֵךְ בַּשֹּׁחַד ne capiat munus. Pſal.17.5, תָּמֹךְ אֲשׁוּרַי ſuſtenta pedes meos. Prouerb.29.23,& humilis ſpiritu יִתְמָךְ כָּבוֹד capiet(tenebit,ſuſtentabit)gloriam.R.Abrahám,ſuſtentabit glo-

riam,ne cadat ab illo gloria eius. Vel,& humilem ſpiritu ſuſtentabit gloria.i.Deus glorioſus. R.Leui, & humilis ſpiritu apprehendet gloriam:quia glorificabunt eum homines valde. Et 5.5,Infernum paſſus eius יִתְמְכוּ tenebunt. R.Leui, Et paſſus eius tenent, & apprehendunt infernum.i.mortem:quia iuuant vt adducant ad mortẽ modo mirabili . Et in hoc ſunt perinde acſi tenerent aut ſuſtentarent manus mortis, & tenerent eã ſuper vitam. R.Abrahám,Et ad infernum deſcendunt paſſus eius qui tenebunt eam.Iiób 36.17,cauſam & iudicium יִתְמְכוּ ſuſtentabunt.aut apprehendent.ſub.impii. Et in nifhál,Prouerb.5.22,& funibus peccati ſui יִתָּמֵךְ apprehendetur.

תְּמוֹל Vnde תְּמוֹל,Heri.& dicitur de die præterita tam propinqua quàm longinqua.Ruth 2.11,quem non nouiſti תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם heri nudiustertius. Gene. 31.3, כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם ſicut heri nudiustertius. Exo.4.10, Etiam מִתְּמוֹל ab heri.aut à die præterita. Alia forma,præpoſito א cum chólé,vel cum ſúrec.1.Sem.10.11, מֵאֶתְמוֹל ab heri.aut à die præterita.Et cũ ſúrec,Michéh 2.8, וְאֶתְמוֹל & heri populus meus &c.R.tamen Ionáh hanc dictionem putauit eſſe compoſitam ex אֶת pro מִן è,& מוֹל cõtra,eregione.acſi dicat,וּמִמּוֹל & econtrà populus meus in inimicũ ſurget.aut ſuſcitabit,ſub.me ſibi in inimicum,ſecundum R. Selomóh. Sed ſecundum R.D. eſt verbum intranſitiuum. Tharghum, מְקַבֵּיל econtrà. R. Abrahám vnam ſcribit eſſe dictionem.i.& heri. Idem R.D.in lib.rad.& comment.

תִּימָן Vide יָמָן. **תָּמָר** Palma. Pſa.92.13,Iuſtus כַּתָּמָר ſicut palma florebit.Exo.15.27,Et ſeptuaginta תְּמָרִים palmas.Et cum chólem,Iudi.

4.5,ſub תֹּמֶר palma. Alia forma, Ieche.41.18,וְתִמֹרָה & palma.i. figura palmæ.1.Reg.6.29, וְתִמֹרֹת & palmæ.Et forma maſculea,Iechez.41.18,וְתִמֹרִים & palmæ.

תַּנִּין Vnde תַּנִּין,Serpens, aut draco, & Piſcis magnus vt draco,vt ſunt ceti,balænæ.Et interdum vice ן ponitur ם.Ieſah.27.1, Et occidet אֶת־הַתַּנִּין cetũ qui eſt in mari. Iechez.29.3, הַתַּנִּים הַגָּדוֹל draco magne, qui cubas &c.ם loco ן.Vel potius,cete magne, ſecundum R. D. Deuter.32.33, Toxicum תַּנִּינִם ſerpentũ vinum eorũ. Caret י ſigno multitudinis. Pſal.74.13,capita תַּנִּינִים cetorum.Interdũ deeſt litera geminanda:vt Thren.4.3, Etiã תַּנִּין(pro תַּנִּינִים) dracones eduxerunt mammã.Plurale forma fœminea,Malachi 1.3,Et hæreditatem eius לְתַנּוֹת ſerpẽtibus(draconibus)deſerti.vel in fabulas,aut narrationes.Quære in תַּנָּה.R.Selomóh,& R.Dauid,& R.Abrahám,draconibus.

תָּנָה Donare,Donis,aut Mercede conducere.Hoſe. 8.10, Etiam quòd יִתְּנוּ בַגּוֹיִם mercede conduxerint gentes.ſub.non proderit illis. Doctores Hebræorum exponunt ſecundũ alteram verbi ſignificantiam, cũ narrata fuerint in gentibus. Priori modo exponit R.D.in comment.& lib. rad. R.Selomóh, & R.Abrahám. Et in hifhíl,Hoſe.8.9,Ephráim הִתְנוּ אֲהָבִים mercede conduxerunt amatores. Nomen , præpoſito א, Ieche.16.31, ſpernendo אֶתְנַן mercedem. Alia forma, Hoſe.2.12,אֶתְנָה merces (pro mercedes) ſunt mihi. Michàh 1.7,Et omnes אֶתְנַנֶּיהָ mercedes eius comburentur.

Aliud,Iudic.11.40.Fuítque lex (ſtatutum) in Iſraél, De anno in annũ ibant filiæ Iſraél לְתַנּוֹת ad alloquendum filiã Iphtách Ghilhaditæ quatuor diebus in anno. Non enim occîdit illam(inquit R.D.) Iphtách,ſed fecit

cit illi domum extra vrbem,in qua erat ſolitaria:& nõ cognouit virũ,nutriebátque illã ibi omnibus diebus vitæ illius.Et hoc eſt quod dixit verſu 39,Et fecit illi votũ ſuũ quod vouerat.Et quod dixit verſu 31,Et offeram illum holocauſtũ:eſt acſi dicat, Si qui egreſſus fuerit in occurſum meum de domo mea,fuerit homo, erit Domino.i.ſanctitas Domino.& ſi fuerit res quæ poſſit offerri,offeram holocauſtũ.Et in comment. Et fecit illi votũ ſuum,fecit ei domũ, & recluſit illã ibi, & fuit ibi ſeparata à filiis hominum & moribus mundi, & de anno in annum ibant ad illã filiæ Iſraél לְתַנּוֹת ad lamentandum,& flendũ ſuper illius virginitate cum illa, ſecundum Tharghũ, לַאֲלָיָּה ad lamentandũ.Vel לְתַנּוֹת ad loquendũ cum illa , & conſolandũ eã quatuor diebus: quia per totum annũ erat ſolitaria, ſicut homines ſeparati, & clauſi in domibus.Idem ferè ſcribit R.Leui.Iudic.5.11, Ibi יְתַנּוּ narrent iuſtitias Domini. eſt enim ex pihél verbo tranſitiuo. i. Loquantur, & confiteantur iuſtitias Domini quas fecit Iſraeli.

תֹּנֶךְ Vnde תְּנוּךְ, Tenerum quod eſt in extremo auris.Exod. 29.20, Et pones עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן ſuper extremum auris.

תַּנּוּר Vnde תַּנּוּר,Clibanus,furnus.Leui.26.26, & coquẽt decẽ mulieres panem veſtrũ בְּתַנּוּר אֶחָד in clibano vno.Neche.12.37, ſupra turrẽ הַתַּנּוּרִים furnorũ.

תָּעַב Abominari.In nifhál præteritum cũ pathách, 1.Paral.21.6,נִתְעַב abominabile fuit. Et participium cum camés,Iiób 15.16,נִתְעָב abominabilis. Et in hifhíl,Pſal.14.1,הִתְעִיבוּ עֲלִילָה abominabile fecerunt opus. Et in pihél, Ieſah.49.7,לְמִתְעַב גּוֹי ad abominabilẽ gentẽ.Eſt tóar forma participii.Michàh 3.9, הַמְתַעֲבִים

מְשַׁקְּצֵי qui abominãtur iudiciũ.Pſal.5.7, יְתַעֵב abominabitur. Nomen, תּוֹעֵבָה.Gene.43.32, quia תּוֹעֲבָה הִיא abominatio eſt AEgyptiis.Leuit.18.26, Ex omnibus הַתּוֹעֵבֹת abominationibus iſtis. 2. Paralip.36.8, וְתוֹעֲבֹתָיו & abominationes eius.

תָּעָה Errare. Ieſa.21.4, תָּעָה errauit cor meum.Pſal. 119.110, תָּעִיתִי erraui.Iechez.44.15, בִּתְעוֹת quum errarent. Prouer.7.25, אַל־תֵּתַע ne erres in ſemitis eius.

Et in hifhíl, Hoſe.4.12, הִתְעָה errare fecit. Prouer.10. 17, Et qui relinquit increpationem, מַתְעֶה errat. Eſt verbum intranſitiuum, inquit R.D. Vel tranſitiue, errare facit animam ſuam: vel alios, ſecundum R. Abrahám. R. Leui, Errat in ſeipſo, & errare facit alios. Ieſah.63.16, Vt quid תַּתְעֵנוּ errare facies nos Domine de viis tuis?

Et in nifhál, Iióh 15.31, Non credet (verbo) æquo נִתְעֶה qui errat. R. Leui, Non credet vir qui errat in vanitate. i. in vanitatibus mundi, ſequens illas. Iióh 4.10, Et dentes leunculorum נִתְּעוּ euulſi ſunt. ſecundum R. Ionáh, eſt verbum compoſitum ex præterito & futuro huius binián: ſed ſecundum R. Moſeh eſt verbum compoſitum ex nifhál & hithpahál, ſicut & illud Iechez.23.48, וְנִוָּסְרוּ, vt habes in יָסַר in nifhál. Vide & in לָתַע, à quo deducitur ſecundũ R. Abrahám. R. Moſéh exponit errabunt (à תַּעֲה) abſque cibo. Et verbũ נִתְּעוּ, reuertitur ad leunculos, ſicut & illud Cant. 2.8, Vox dilecti mei ecce iſte venit. R. Moſéh filius Nachmán, euulſi ſunt, & eradicati, & ceciderũt ab illis. תַּעְתֵּע, Vide quadrata.

תַּעַר Nouacula. Nume.6.5, תַּעַר nouacula nõ tranſibit ſuper caput eius. Significat & vaginam.1. Sem.17.51, Et eduxit illum מִתַּעֲרָהּ de vagina ſua.

תֹּף Vnde תֹּף, Tympanũ. Pſal.81.3, & date תֹּף tympanum. Ieſa.24.8, Ceſſauit gaudium תֻּפִּים tympanorum. Et verbum in pihél, Nachum 2.7, מִתְתַּפְּפוֹת tympanizãtes ſuper cor earũ. Tóar inſtar שׁוֹמְמוֹת. Pſa. 68.26, In medio iuuenculárũ תּוֹפְפוֹת tympaniſtriarum.

תַּפּוּחַ Vnde תַּפּוּחַ, Malus, arbor; & malũ, fructus. Cát. 8.5, Sub הַתַּפּוּחַ malo ſuſcitaui te. Ioél 1.12, Palma וְתַפּוּחַ & malus. Cant.2.5, Stipate me בַּתַּפּוּחִים malis.

תָּפֵל Vnde תָּפֵל, Inſulſum, inſipidũ. Iióh 6.6, Núquid comedetur תָּפֵל inſulſũ abſq; ſale? i. caro viua, vel piſcis viuus, quæ nõ comedũtur viua niſi ſint multũ ſalita. Thre.2.14, Prophetæ tui viderunt tibi vanitatẽ & וְתָפֵל inſulſũ. i. irrationabilia, ſecundũ R. Selomóh, & R.D. Ieche.13.10, Et ipſe ædificabat parietem: & ecce ipſi liniebant illum תָּפֵל luto abſque firmitate. Acſi dicat, ædificabat ædificium cui non erat firmitas. Tharghum, Abſque palea. Aliud, Iióh 24.12, Et Deus non ponet תְּפִלָּה prohibitionem. ſub. operibus eorum. R. Abrahám, Deus non faciet hoc ſine cauſa, & fruſtrá. תְּפִלָּה eſt ſicut תָּפֵל. R. Leui, rem abſque ratione. Irme.23.13, Et in prophetis Somrón vidi תִּפְלָה inſulſum. i. inſulſa, hoc eſt irrationabilia. R. Selomóh, turpia.

תָּפַר Suere. Iióh 16.15, שַׂק תָּפַרְתִּי ſaccum ſui ſuper cutem meam. Gene.3.7, וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה & ſuerunt folium (pro folia) ficus. Et in pihél, Iechez. 13. 18, Væ לִמְתַפְּרוֹת ſuentibus puluillos.

תָּפַשׂ Apprehendere, Comprehendere, Tenere, Capere, Tegere, cooperire. 2. Reg. 14.13, תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ apprehendit Iehoás regem. 2. Reg. 14.7, וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע & apprehendet petram in bello. Prouerb.30.9, וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי & aſſumam nomen Dei mei. Irme.40.10, in vr

bibus veſtris quas תִּפַּשְׁתֶּם cepiſtis. Gene. 4.21, Pater omnis תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר apprehendentis citharam. Chab. 2. 19, תָּפוּשׁ opertus auro. Iechez.21.11, לְתָפְשׂ ad capiendū manu. 1.Reg.13.4, תִּפְשֻׂהוּ capite illum. Ieſah.3.6, יִתְפֹּשׂ apprehendet vnuſquiſque fratrem ſuum. Et in nifhál, Iechez.19.4, Reti eorum נִתְפַּשׂ captus eſt. Iechez.21.23, לְהִתָּפֵשׂ vt capiatur. Pſal.10.2, יִתָּפְשׂוּ capientur in cogitationibus. Et in pihél, Prouerb.30.28, Simia manibus תִּתָּפֵשׂ capiet.

תֹּפֶת Ignis Ghehinnóm.i.gehennæ. Iób 17.6, וְתֹפֶת לְפָנַיִם אֶהְיֶה & in igne gehennæ antea ero. proſum.i.igni gehennæ ante mortem meam adiudicatus ſum: quod aliis non contingit hominibus qui poſt mortem,& non antea,gehennæ adiudicantur. Alii deducunt à תף tympanum. acſi dicat, Fuerunt læti de me antea, quemadmodum qui lætantur ad tympanum. Et eſt expoſitio R. Moſéh. R. Abrahám in comment. Et Tópheth.i.in loco Tópheth ero coram filiis hominum,& in oculis eorum. Sunt qui dicunt vltimum ת redundare,exponentes תף tympanum. R. Leui exponit תְּפִתְיָא dominus, vt Dani. 3. 2, domini, & præfecti prouinciarum. Tharghū, וּגְהִינֹם & in gehenna intrinſecus ero.i. ero adiudicatus gehennæ in vita mea, quia flagella mea ſunt grauia ſecundum morem impiorū in gehenna, vt exponit R. Moſéh. Et deficit ב in תְּפֶת, & לְפָנַיִם eſt intrinſecus, vt in radice פְּנָה. 2. Reg. 23. 10, Et polluit אֶת־הַתֹּפֶת Tópheth quod erat in valle filii Hinnóm. Tópheth erat locus coniunctus Ieruſaláim in valle filii Hinnóm: & quia pollutus erat locus ipſe, eo quòd tranſire faciebant filios ſuos per illū ipſi Mólech, polluit ipſum Ioſiáhu.i. iuſſit vt eſſet locus pol-

lutus ad proiiciendum cadauera, & omnia immunda: propterea & impiorum iudicium, Ghehinnóm & Tópheth appellatur, quòd eſſet locus viliſſimus: ſicut cōtrà, iuſtorum merces vocatur Ganhéden.i.hortus deliciarum, quia eſt locus electus, ac digniſſimus. Dicitur & alia forma, Ieſah.30.33, תָּפְתֶּה Tophtéh.

תקן Dirigere. Eccleſi. 1.15, מְעֻוָּת peruerſum (tortuoſum) non poterit לְתִקֵּן dirigi. מְעֻוָּת eſt participiū paſſiuum, לְתִקֵּן eſt verbum intranſitiuum, inquit R. Abrahám. Et quum peruerſum opponatur recto, peruerſum quatenus peruerſum, rectum eſſe non poteſt. Et in pihél, Eccleſ. 12.9, תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה direxit parabolas multas. Et 7.14, Quis enim poterit לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ dirigere (rectum facere) quem peruertit ipſe?

תקע Figere, Clágere, Fideiubere, manū tāgēdo, Percutere. Gen.31.25, Et Iahacób תָּקַע אֶת־אָהֳלוֹ fixit tabernaculū ſuū. Ieche.33.6, Et non תָּקַע clanxit buccina. Prou.6.1, Fili mi ſi fideiuſſiſti pro amico tuo, תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּךָ percuſſiſti (ſub.pollicendo ſoluere debitum, ſecundum R. Abrahám & R. Leui,) pro alieno manum tuam. Ieſah.22.23, וְתָקַעְתִּיו & fixi eum (vt) palum in loco fideli. vel ſtabili. Nachum 3.19, תָּקְעוּ כַּף percuſſerunt manum ſuper te.i.plauſerunt. Proue.17.17, Homo deficiens corde תּוֹקֵעַ כָּף percutit manum. ſub. pollicendo pro ære alieno. Et 22.26, Ne ſis בְּתֹקְעֵי כָף cum percutiētibus manum. i. cum iis qui promittunt pro aliis. Ieſah.22.25, palus הַתְקוּעָה fixus. Irm.6.1, תִּקְעוּ clangite buccina. Nume.10.4, Et ſi ſemel יִתְקָעוּ clanxerint. Et in nifhál, Ieſah.27.13, In die illa יִתָּקַע clangetur buccina.

תקף Eſt חָזַק, Roborare, Fortiorēeſſe, Fortificare. Vnde & Tharghū, pro חָזַק habet תָּקַף. Iób 14.20, תִּתְקְפֵהוּ

fis. Iehoſ.13.7, לְתִשְׁעַת nouem tribubus. Gene.5.9, Et vixit Enós תִּשְׁעִים שָׁנָה nonaginta annos. Tóar, Nume. 7.60, Die הַתְּשִׁיעִי nono. Fœmineum, Leuit.25.22, Vſque ad annum הַתְּשִׁיעִת nonum.

QVADRATA.

תִּלְתַּלִּים Quære in תָּלַל.

תַּעְתַּע Eſt geminatum à תָּעָה. Et in pihél, Geneſ.27.12, & ero in oculis eius כִּמְתַעְתֵּעַ tanquam errare faciens.i.tanquam deceptor. Tharghum, כְּמִתְלָעֵב tanquam ſubſannator. R.Abrahám, tanquam vir qui errare facit alios. Et in hithpahál, 2. Paralip. 36.16, וּמִתַּעְתְּעִים & errabant in prophetis eius. Vel, & ſubſannabãt prophetas eius, vt alii exponunt: quod non placet, quia hithpahal non eſt coniugatio tranſitiua. Irme.10.15, opus תַּעְתֻּעִים errorum. vel ſubſannationum, vt Tharghũ, id eſt dignum ſubſannatione & irriſione.

תַּחְרָא Eſt שִׁרְיוֹן, Lorica. Exo.28.32, ſicut os תַּחְרָא loricæ erit illi.

תַּחְרָה Vnde תִּתְחַר. quære in חָרָה in hithpahál, quod ponitur pro תִּתְחָרֶה. Et in pihél, Irme.22.15, quia tu מְתַחֶרֶה miſces te cum cedro. Et 12.5, & quomodo תִּתְחָרֶה miſcebis te cum equis?

שֶׁבַח לַיהוָה וְלִמְשִׁיחוֹ

fortior eris eo in ſæculum. Eccleſ.4.12, Et ſi יִתְקְפוֹ fortior fuerit illo. Tóar, Eccleſ.6.10, Et non poteſt contendere cum שְׁתַּקִּיף illo qui eſt fortior ſe. Nomen, Eſtér 9.29, תֹּקֶף fortitudinem. Eſtér 10.2, opus תָּקְפּוֹ fortitudinis eius.

תִּרְזָה Vnde תִּרְזָה, Genus arboris, id eſt Ilex: vel pinus, vt alii exponunt. Ieſa.44.14, Et tulit תִּרְזָה ilicẽ.

תֹּרֶן Malus nauis. Iechez. 27.5. vt facerent תֹּרֶן malum. Ieſah. 33.23, Sic תָּרְנָם in malo ſuo non extenderunt velum.

תַּרְעָא Vnde תַּרְעָתִים, Ianitores. 1. Paralip. 2.55, Habitatores Iahabbés, תַּרְעָתִים ianitores. Nam Tharghum, pro שַׁעַר ianua, porta, habet תַּרְעָא. At rectum eſt vt ſit nomen familiæ.i. Tirhatæi. Idem R. Selomóh.

תְּרָפִים Imago in qua videntur futura. Geneſ.31.19, Et furata eſt Rachél אֶת הַתְּרָפִים teraphim (.i. imagines) quæ erant patri ſuo. Tharghũ, צְלָמַנְיָא imagines. R. Abrahám in comment. Sunt qui dicunt fuiſſe inſtrumenta ærea ad cognoſcendũ partes horarum. Alii dicunt fuiſſe imagines quas faciebant aſtrologi, quæ loquebantur. At hæc expoſitio non quadrat textui: magis autem conſentaneum videtur, fuiſſe hominum imagines factas ad ſuſcipiendam virtutem ſuperiorũ: cuius rei teſtes ſunt Teraphim quas fecit Michál filia Saúl quas cuſtodes domus putabãt eſſe Dauid. 1. Sem. 19.13, Et tulit Michál הַתְּרָפִים teraphim, & poſuit in lecto. Iechez. 21.21, Conſuluit בַּתְּרָפִים teraphim.

תְּרַשׁ Vnde תַּרְשִׁישׁ. Vide רָשַׁשׁ.

תִּשְׁעַ Nouem, fœmineũ. Geneſ.5.5, תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה nongenti anni. Maſculeum, Nume.1.23, תִּשְׁעָה nouem. Et pro nomine tóar, 2. Reg.25.3, בְּתִשְׁעָה nona mẽ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Latinarum dictionum & locutionum quibus Hebræa exponuntur, Index.

A, Ab 41.80.658.662.921
à commentariis 256
à coràm Domino, pro, præcepto Domini 138
à facie Domini, pro præcepto Domini 138
ab anno in annum 413
ab aurora 1390
ab heri 1487
Abbreuiare, abbreuiatio. 1180.1181
Abeo, abis 18.335
Abhorreo 247
Abies 73.142.143
in abietum lignis omnibus ludere 142
Abigere 795
Abiicere 180.551.621.691.1143
abiectus 286.1010
abiectus homo 696
abiectio 180
Ablactare 177
Abominari 102.180.1143.1459.1468.1489.1490
abominatio 259.1489.1490
abominabilis 1489.1490
abominabilis res 993
abominatus est 263
Abortire 1400
abortiuus 770.1351
Abradere lutum à pauimento, abrasio 829
Abscindere 169.1474
Abscondere 115.348.398.534.549.758.799.863.864.913.919.1109.1116
absconsio 273.275
in absconsione, pro absconditè 864
absconditum 9261.1116
absconditum esse 1013
Absit absit 317
Absorbere 115.116.601.1331
absorptio 115.116
absorptionis cibi loc⁹ 601
Absque 32.147
absque scientia 111
Abstergere 639.682
Absynthium 612.
Abundare 853
abundantia 1343
Abyssus 1470
¶Accedere 704.1187
Accelerare 92.138.297.349.391.585.627.737.1008
Accendere 124.125.803.1119
accendere se 363
Accidere 1182
accidere, vel occurrere 54
accidens 223.224.1192
accidens, afflictio 29
accidens malum 536
Accingere 20.59.282.1440
accingere se armis 315
accinctus 20
Accipere 380.614.787.1133
accipere personam 343
acceptio 616
acceptare 1124
acceptator personarum. 344
Accipiter 254.773
Accommodare 1329
Accouueter 1172
Accubare 1213.1396
accubitus 1122.1397
Accumulare 279
Accusare 619.1226
Acerra 380
Aceruare 194
aceruus 336.705.718.974
aceruus frugum in area. 162
Acetum 335
Achates 1337
Acier 739.1253
Acies 971.1087
acies gladii 4
aciérum duarũ gladius. 998
acies ferẽs clypeum 465
Acinus vuæ 386
Acquiescere 2.404.1124
Acquirere 565.1170
acquisitio 566
acuere 284.285.464.609.1436
Acus 364
acu pingere 1316
¶Ad 80.85.877.921
ad subauditum 517
Adam nõ est nomẽ proprium 9
Adamare 875
Adamas lapis 1434
adamas lapis pretiosus 233
Addere 451.763.853
Adducere 406.1346
Adæquare 1363
Adeò 85
Adeps 318.997
Adhærere 189.376.401.593.967.1081.1103.1113.1308.1476
adhæsio 594
Adhuc 60.877.886
Adiurare 39.404.1342
Adiuuare 903
adiutorium 903
Admirari 228.1417.1485
admiratio 1424.1485
admirabilis 1017
Admiscere se 1495
Admodum 619
Admonere 247.881
Adolere 1558
Adolescentia 367.441
adolescentula, adolescẽtia 924.925
Adorare 816.1127
Aduena 167.499

Amare 11.273.376.413.548.556.875.1168.1293
amare lasciuè 875
amans, siue amator 196
amor 12.196.377.1072.1269
amor & amores, pro amatoribus 12
amatores 875
amatoria loqui 875
Amicus 405.1258.1296
amica 1297
Amicitias cõtrahere 1256
Amnonulus 739
Amouere 985
Amplecti 278
Amplius 60.887
Amygdala, & instar amygdalarũ sculptus 1454.1455
¶An 236.592
an non 46
Anathema 365
Anchora 876
Ancilla 48.1447
ancilla cõiuncta viro absque scriptura, siue contractu 1067
Angel⁹ 42.83.581.1248.1466
angel⁹ morti præfect⁹ 110
angeli nomen 386
Angi curis 187
Angulus 215.248.575.990.1022.1031.1179.1146.1403
Angustare 470.912.1180
angustia 474.675.912.1082.1181.1344
angustia affici 102.1151
angustiis afficere 812.905.1081.1082.1118
angustus, angustia. 1085
angustũ esse & coartatũ 16
Anhelare 1331
anhelitus 772
Anima 771.799
anima mea, subauditũ 204
anima irascibilis 1248
anima superior 516.1248
anima pro habitu 772
anima hominis 307
anima pro homine 772
anima pro voluntate 772
Animal 116.144.307
animal quodcunque 93
animalia minuta, vt oues & capræ 1080
animalia velocia in ambulando 578
Animaduertere 106
Animus 772
animi affectus erga aliquem 349
animo frangi 975
animo quiescere 773
Annuere 1196.1264
Annulus 109.381.387
Annus 1440
annis paruus 766
Annumerare 662
Annuntiare 145.289.698
Ante 85.633.699.750.1024.1128.1129
antea 1024
antequam 402.1128
Antecedẽs subauditũ 1421
Antemurale 308
Antiquus 4.1129
antiquitas 1128.1129
Antta 715
Anus, ani 25
ani foramen 1227
ani infirmitas 392
¶Aper 302
Aperire 174.1009.1031.1032.1058.1062.1195.1439
aperire os 503
apertio 1010.1040.1064
apertio labiorum 73
apertura 1050.1064
Apes 192
apum exercitus seu multitudo 735
Apparare 565
apparatus 566
Apparere 174.1108
Appellare 1182
Appendere 1456.1482
Appetitus 1375
Applandere 857
Apponere 1370
Apportare 934
Apprehendere 23.299.431.610.756.1486.1491
Appropinquare 704.845.1187
appropinquare facere, pro offerre 704
appropinquatio 1188
Aprilis 253
Aptare 917.977.1023.1024.1469
Apud 921.928
apud, iuxta 66
apud aquas 42
¶Aqua 645
aqua defluens cum impetu & vehementia 65
aquæ duplices 645
aquæ talorum 64
aquarũ multarũ loc⁹ 1470
aquæ non stabiles 49.50
aquarũ cum impetu venientiũ multitudo 1317
aquæductus 920
Aquila 803
aquila marina 901
¶*Araigne* 1425
Aramæa lingua 264
Araneus 988
Arbitrari 1347
Arbor 1.40.75.951.1070.1395
arborem siue lignum appellant Hebræi quicquid in culmũ ascẽdit 1
quicquid profert arbor 97
arbor quæ colitur in gratiam alicuius idoli 77
arbor viridis 268
arboris genus humilis & vilis 714
arboris vilis genus 764
Arbustum 1.1395
Arca 73.83.1469
Archimagirus 613
Architriclinus 613
Arctare 470.912.1180
arctatio 608

Aduerbio carent Hebræi. 708
Aduersus 80.921
Aduesperascere 965
Adulterium cõmittere, adulter, adultera 691
Adurere 364
aduri, adustio 514
Adytum 192.286
¶Ædes 72.108.127.394
Ædificare 118.526
ædificari ex muliere 119
ædificium eleuatum aut altum 1119
ædificium quod fiebat in circuitu tecti 962
Ægrotare 196.320.329
ægrotare facere 322
ægrotus 322
ægritudo 203
ægritudo calida instar prunæ 1320
ægritudo exurẽs præ nimia caliditate 1128
Ægrè ferre 580
Ægyptus 1084.1238
Æmulari, æmulator 1169
Ænigma proponere, ænigmatice loqui 289
Æquiparare 841.969.1232
Æquare 971.1363
æqualis 1100
æquale esse 1363
Æquitas 507
Aer 330
aer purus 247
Æs 738
ænulus 739
Æstas, & æstatis fructus. 1153
Æstimare 478.842.969.1151.1444
æstimatio 971.1444
æstimatio rei 206
Æstus 146.361.1146.1153
æstus maris 265
æstu confici 360
Æternum 926
Æthiopia, æthiops 532
æthiopes, Midianitæ, & Ismahelitæ iidem erãt. 533
¶Afferre 462.406.934
Affinitate aut matrimonio iungi 150
Affinitatem contrahere. 382
Affligere 409.492.705.812.939.1081.1082.1273
affligi 905.1151
affligere animã suã, pro ieiunare 943
afflictio 15.29.57.536.912.944.1010.1081.1082.1085.1181.
afflictionib⁹ afficere 1118
¶*Agasses*, genus picarum. 28.29.877
Ager 1354
ager satiuus 1354
agri quorum glebæ contusæ sunt. 1354
agricola 38.407
Aggerem fundere 1073
Aggrauare 8.402.1199
aggrauare se 514
Aggredi 993
Aggregare rem ad rem. 855
aggregatio 8
Agnoscere 752
agnitio 754
Agnus 158.395.563.569.1355
agnus anniculus 510
agnus oblationis 281
¶Ahenum 149.196.831.1164
¶*Aiffelle* 355
¶Ala auis 7.8.181.1093
ala vestis 181.355.552.1093
Albere, albescere, album fieri, albare 587
album 295.586.1090
album & splendidum 94
albedo 586
Albugo in oculo 113
Albumen oui 1280
Vne aleſne 272.1314
Alga 814
Alghummin 590
Alienare, alienum esse, siue fieri 251.752
alienari, alienum fieri 821
alienus, aliena, alienigena 25 753
alienum & extraneum se ostendere 752
Aliquid 191.621
aliquid subauditum 374
Alius, alia 25
Alleuiare 1160
Allidere 1175
Alligare 281.381.681.962
alligatio 962
Allium 1370
Alo, alis 403
alere in mensura 525.
Alimentum 1334
Aloes 13
Altare 69.245.1159
alter, altera 25
Altum 151
altitudo 151.1149.1151
Alueus fluminis 816.1338
Alumẽ quo lana dealbatur 810
¶Amarum esse, amarescere 676
amarè flere 677
amaritudo 612.677
Ambæ 1439
Ambitus 578
Ambulare 70.231.442.1288.1309.1476
ambulare facere 211.1216
ambulare cum Deo 231
ambulare festinãter 1375
ambulare iugiter 1453
ambulare pedetẽtim 194
ambulatio mellis profluxu 232
Amen 50
Amentia 1351
Amethystus 324
Amicire 566.578
amictus 566

aurifex 1121
Auſcultare 19.839
Aut 13
Auunculus 863
Auxiliaris 845.903
auxilium 903
¶Azymum 672

B

Baculus 631.642.676. 744.1021.1337.1443
baculus panis & aquæ 1445
Baiulus 744.816
Balbutire 611.917
Balæna 1488
Balles 1453
Balliſta 841
Balſamum 745.1119
Baltheus 83.373.453
Baptizare 387
Barba 266
Baſiliſcus 65.1117
Baſis 10.530
Vng Baſt de beſte 564
Baterie, percuſſio mallei 1101
Bathus 146
Baue 1280
¶Beatus, beatitudo, beatitudines 77.78
beatũ facere, aut dicere 77
Bedolach 146
Behemóth 93
Bellare 610.1187
bellum 607.1189
Bene eſſe 431
bene ſe habere ad pſallendum 431
Benedicere 139
benedicere pro maledicere 139
benedictus pro laudato 140
benedictio 140
Benefacere 431
beneficium 344
beneficus 341.345
Beneplacitum 377.1312
Beneuolentia 1312
Benignus 341
Beſtia 253.307
beſtia cuius robur in lũbis eius 272
beſtiæ ſolitariæ nomen 609
beſtiæ deſertum incolentes 28.1091
¶Bibere 176.1465
bibax 814
Bilanx 1021
Bis 1030
bis quatuor 1223
Bituminare 336.560
¶Blandiri 326.591
blanditia 328
Blaſphemare 1161
blaſphemia 692
¶*Vng Bocal* 148
Bonus 389
bonum eſſe 431
bonũ & pulchrũ eſſe 389
bonum terræ 390
bonorũ multiplicatio 140
bonæ domus 390
optimus 1464
optimũ cuiuſque rei 318
optimum quacunque re, & pretioſum, tam in fructibus, auro, argento, &c. 612
bonitas 390.433
Bos 45.132.963.1379
bos iuuenis 1040
bos ſylueſtris 1468
bouis maioris ſpecies 678
boues paſcere 132
boare 220
Botrus 1401
botrus Henghédi 562
Brachium 270.355
brachium ſubauditũ 302
brachii ornamẽtũ 1103.1111
Breuis iris 1181
Briſilium 78
Bruchus 346.443
¶Bubalus 337.678
bubſle 1309
Buccella 1059
buccella panis 539
Buccina 1452
buccina è cornu arietino 406
Bullire 122.1312
bullire ira 1179
Butyrum 331
Buxus 79
¶Byſſus 98.1324

C

Cabus, menſura continẽs ſextam partem ſati 1123
Cacabus 831.1041
Cacumen 1211.1212
Cadauer 164.696.770.996
Cadere 570.585.631.695.721.767.1004
cadere, & cadere facere 623
Cæcus, cæcitas 897.898
Cædere 304.572.749
cædere ad mortem 703
Cælare 273
cælum 172.840.966.974.1317.1388.1421
Cæmentum 656
Cæſaries 731.1101
Caille 1410
Calamus 903.1337
calamus tam menſuræ, quàm aromaticus 1171
calamus lini 186
Calcaneus 961
Calceare 762.763
calceamentum 762
calceus 763
calcitrare 123
Calcare 97.144.211.221.840.843.949.1288.1308
calcare terram præ vehementi ambulatione 195
Calculus, lapillus 353
Caldaria, ſiue caldarium. 196.831.1132
Calebita 542
Calere 418
calor 330.331.1460
calidus 330
calefacere 428.843

arctus 1085
Arcturus 537.898
Arcus 1203
Ardere 124.205.360.474.591.1119.1127.1128
ardor 1118
arſio 271
Area 183
Arena 294
Arere 407.1105
aridus 407
ariditas 580.1052
arefactus 1355
areſcere 203.360.1105
Argentum 557
Argilla 1224
Arguere 433.836
Ariel, pro Ieruſalaim 69
Aries 30.406
aries pro principe 563
arietis cauda 898
Arma 239.1413
armare 415
armati arcu 801
armiger 1781
Armilla 1103.1111
Armus 1374
Arare 369.729
arationis ventus 370
Aroma 144.845.1316
aroma ex ſpeciebus germinum quod colligitur 634
aromatis genus 1387
aromatis nomẽ, caſia 1179
aromata, pro oleo vnctionis 144
aromatis genꝰ, quod nõnulli cãphorã vocãt 562
aromatibus condire 342
Arrogans 421
Arte artificis facere 373
artifex 370
artifex excellens 51
artificium, ſiue opus phrygionicum 373
Artare 705
Arula, & receptaculum ignis 20
Aruum 1354
Arx 102.673.844.901.949.1120
¶Aſcendere 761.917
aſcendere facere munus, pro offerre 917
aſcenſio, aſcenſus 919
Aſcia 954
Aſinus 337
aſinus ſylueſtris 1041
aſina 82
aſellus 913
Aſpergere 270.724.730
Aſperum 1199
Aſpicere 78.266.694.1023.1351.1376.1383.1397.1401.1441.1458
aſpiciens mane, pro veniens 1023
aſpectus 696.1110.1460
Aſpis 988.1066
Aſſare 1097.1164
Aſſequi 795
aſſequi, cõprehendere 189
Aſſimilare 207
aſſimilari 585
Aſſueſcere 189.610.836
Aſtrologus 76.219
Aſtutum eſſe, aſtutè agere 973
aſtutia 961.973
¶Atramentariũ 1172
Atrium 355.903
atrium Hezrah 36
Attendere 1198
attenſio 1199
Attenuare 209.534.679.1262.1315
attenuari 203.632
Attingere 701.756.795
Attollere 787
Attondere 1175
Attrahere aerẽ, ventũ 1331
Attrectare 185
¶Auarus 537
Audire 476.1430
auditus 476.1431
auditio 1431
Auellanæ 105
auelinier 595
Auellere 808
Auerti 1356
auerſio 1361
Auferre 57.125.253.614.634.1250
Augere 234.955.1041.1048.1215.1219.1348.1350
augẽtes aliquid Hebræi poſtponunt ה nomen Dei 410
augentis particula 626
augeſcere 717
Augurari 737
augur 410
augurium 738
augurium facere 737
Auguſtus menſis 39
Auis 307.893.909.1118
auis ſpecies 800
auis cygno ſimilis 1123
auis noctu volans 801
auis immũda 531.901.1111
auis immunda, quam vocãt accipitrem noctur nũ, vt quidã volũt 334
auis magna quæ deſerta incolit 1046
auis pinguis manens iugiter iuxta præſepe 148
auis ſolitaria 1123
auium nidus 108
Auolare 891
Auriga 1281
Auris 19
auris tenerum 1489
auris extremũ vel durũ 91
auribus percipere 19
Aurora 1389
in aurora 1390
Aurugo 493
Aurum 129.194.247
aurum mundum 819
aurum optimũ 574.1006
aurum, pro aere puro, & ſerenitate cæli, & pro vino puro 247
aurũ pro oleo puro 1277
aureus color 1075

Ceſſare 105.285.1046.1305. 1347.1371
ceſſatio 1348
¶Chalybs 738.984
chalybeus 739
Charitas 11
Chauue ſouris 800
Cheleb, dæmon 1156
Cherub 564
cherub pro rege 564
Cheuille du pied 1203
Chiriath-bahal 124
Chirothecæ 401
Chittiim 1090.1091
Chryſolithus 141
Chorda 510
Chorus 294
chorus, muſicum inſtrumentum 317.697
Chus 814
Chytropodes 1452
¶Cibus 37.71.88.399.566 606.847.1077.1334
cibus iumentorum 853
Ciconia 345
Cidaris 1109.1117
Cinædus 1139
Cincinni 189.315.1094. 1101.1154
Cingere 20.62.282.376
cingulum 20.284.373
cingulum feminum 83
Cinis 65.215.563
In cinerem vertere, & Remouere cinerem 215
cinis qui ſufflãtib⁹ follib⁹ eleuatur in aere 1000
Cinnamomum 1171
Circuire 62.172.267.288. 477.576.812.819.845. 1109.1151.1366
circuitus 335.578.813.1151
in circuitu ſubauditũ 341
Circulus 172.268.288.1151
Circum 813
Circuncidere 754
Circũdare 62.115.267.288. 477.632.812.845.1109
circũdare inſtar coronæ. 576
circũdare vt torques 948
Circunligare 251.381.681
Circũſpectũ eſſe 247.1401
Ciſterna 99.152
Cithara 553
Cito 297.628
Ciuitas 894.913.1191
ciuitas deſolationis 1470
ciuitas magna, mater aliarum 47
ciuitates dictæ mulieres 121
¶Clamare 56.265.406. 692.939.967.1029.1079. 1112.1182.1356.1371
clamare fortiter, ſiue cantãdo, ſiue ob lætitiam, ſiue ob luctum. 1289
clamor 56.265.692.1079. 1112.1145.1291.1371
clamor calcantium, nautarum, & aliorum ſeſe mutuò adhortantiũ 221
clamor tã lætitiæ quàm luctus 1257
Clangere 1493
Clarere 460
clareſcere, clarus 188
claritas 893
Claudicare 585.1028
claudicatio 1100
claudus 750.1028.1100
Claudere 26.27.115.171. 346.381.541.542.752.761. 817.839.863.872.954.955. 957.1174.1371
claudere cor ne intelligat 397
clauſa manu dextera vir 17
clauſura 346.779.818. 819.836
clauſura quæcunque 161
clauſtrum 958
Clauis 1064
Clauus 508.847
clauus telæ 69
Clibanus 1489
Clima 726
Clitellæ 564
Clypeꝰ 178.537.1106.1414
¶Coaceruare 551.973.1073
coaceruatio 1073
Coagulare 1173
Coartare 607.912.706. 1081.1082
coartatum eſſe 16
Coccinum, ſiue coccum 578.1435.1440
Cochlea terreſtris 332
cochlea qua cõſcendimus ſuperiores partes domus. 597
Cochleare, vel cochlear 558.562
Cœnaculum 919
Cœnum 126.424.393.1309
Cœtus 47.277.280.592.885
cœtus præuaricatorũ 959
Cogitare 52.207.259.372. 416.425.470.656.729. 984.1293.1347.1430.1444
cogitare iniquè 333
cogitare malũ corde 751
cogitãtis opus, pro opere phrygionico 372
cogitatio 259.278.373.442. 473.496.848.984.1189. 1296.1198.1460.1467
cogitabundi 848
Cognatio pro filiis 441
cognatus qui vxorem fratris defuncti debet accipere in vxorem 407
cognatam vxorem fratris defuncti ducere in vxorem 407
Cognoſcere 416
Cogere 55.1032.1048
Cohærẽs inſtar funis 160
Coire 94.416.428.1222. 1351.1396
coitus 3.1397
Collegium 57
Colligare 866.1159.1202
colligari 814
colligatio 8.386
calefacere ſe cum diis 330
calefieri, caleſcere 329
Calendæ 288
Caligo 63.923.990
caliginoſus 63
Calix 531.852.857
calix ſoporis 851
Callidum eſſe 973
calliditas, callidè 961.973
callidè agere 751.973
Calumniari 126
Caluus 153.1193
caluitium 153.1193
caluitium in veſte 153
Calx 171
calce linere 336
Camelus 578
camelus fœmina, vel iuuenis 111
Campeſtris locus 1451
Camphora, aroma 562
Camus 687
Canalis 1110.1456
Cancelli 364.1437
Candelabrum 730
Candeſcere 983.1088
candidus 94.295.586.1088
candor 295.586.984
Caneſcere, canities 1362
Canis 542
canis venaticus 272
Caniſtrum 196.295.398. 541.838.839.842.865
Canna 1171
Canere 261.939.1289.1376. 1432
canere ore 701
cantus, cantio 261
cãtare 939.1302.1376.1378
canticum 1378
Canthus 377
Capillus 1444
capillus longus 732
capilli pendentes 1094
Capere 380.610.615.787. 1491
capere vi & violentia 519
capere vias ſuas 1463
captio 610
captiuus 1336
captiuũ ducere 174.1336
captiuitas 174.1336
Capitellum 576.1115
Cappadocia 577
Vne cappe 175
Capra 899.1080.1445
capra rupicola 262.337
capreæ, capreolus 1071. 1072
Capſa 73.83
Capulus 774
Caput 173.1211
caput exercitus 773
capitis ſũma pars, in qua capilli diuiduntur, parte vna ad dexteram, altera ad ſiniſtram tendente 1117
Carbo 1009.1389
carbo ignitus 170.538. 1314.1320
carbunculus, lapis pretioſus 1001
Carcáah 1203
Carcer 60.99.108.541. 746.818.1110
carcer rotundus 821
in carcere poſitus 60
Cardo oſtii 403.1006. 1086
cardines tabularum, ſiue incaſtraturæ 413
cardines peſſuli 559
cardines rotarum 413
Carduus 364
Carmel 578
Carmeſinus color 84
Caro 144.606.607.1334
caro eorũ ſubauditũ 330
caro pro mentula 1180
Caſeus 154.368
caſia 1127.1179
Caſſis caſſidis, caſſida 518
Caſtanea 40.45
caſtanea arbor 974
Caſtigare, caſtigatio 452. 453
Caſtra 307.342
caſtrorum locus 877
caſtrametari 289.341.1179
Cataracta 68
Catena 1323.1467
catena ferrea 19.517
catenæ, compedes 273
catenare 1325
Caterua 277
Cathedra 500
Catillus 1277
Catti ſylueſtres 28
Catulus leonis, aut alterius animalis 168
Cauda 40.262
Cauea auium 542
Cauere 247
Cauerna 295.785
Caula 161.542.546.566. 718.990
Cauſa 814.915.1227.1243
cauſa ſiue ratio 191
cauſa ſiue occaſione illius, ſiue propter illũ 14
cauſam agere 198.199
cauſam præbere 812
Caupo 814
caupona 250
¶Cedrus 70.72
cedri genus 142
cedrus, pro domo cedrina 70
cedri ſpecies 195
cedri ſpecies optima, ſittim 1367
Celeritas 1062
Celare 534.864
Celeuſma 221
Celſitudo 1251
Centum 620
Cepa 126
Cera 209
Cernere 1204
Certe 38
Certo, certas 199
Ceruix 974
ceruical 557
Ceruus, cerua 31
cerua auroræ 31
ceruorum vox 967

congregari, aut congregarese 1139
cõgregare exercitũ 1071
cõgregare se ad vrbẽ 909
cõgregare præconis voce 265
cõgregatio 43.47.57.122.177.280. 307. 455. 456. 559.592.652.882.885.930. 959.1073.1126.1140.1142. 1143.1128
congregationis ciuitates. 456
congregatrix 1140
Congruere 964
congruum esse & conueniens 571
Coniungere 179.376.401. 845. 855. 967. 1103.1202. 1455.1476
cõiungi 189.593.194.1308
coniunctus 189
coniunctio 280.1232
cõiunctio nõ potest esse disiunctio 14
Coniunx 1351
Coniurare,cõiuratio 1202
Connubia iungere 382
Conqueri 460.598.1244
Consecratio 365
Conseruare 1431
Consilium 278.399.410. 458.459.760.822
consilia,dicũtur filii 442
consiliarius 458
Cõsolari, cõsolans, cõsolator,cõsolatio.736. 737
consolari lugentem 717
consolationẽ accipere 735
Conspergere 604
conspersio 604.974.1334
consperso , farina aqua consperſa 128
Consternari 377.975
Constituere 662.1032.1370
constituere tempus 453
cõstituere terminũ 1468
constitutũ,siue cibus constitutus alicui 51

Constringere 251
Consuetudo 70.212.557
Consulere 458
consulere aliquem 1329
consulens 458
consultor 458
Consummare 754.1483
consummatus 1484
consummatio 544
Cõsumere 36.57.178.346. 495.542.853.1425
consumere & cõsummare 1483
consumor, consumptio. 64.114
Cõsyderare106.1401.1347
consyderatio 106.1347
Contaminare 314
contaminatus 396
Cõtenere 96.98.101.249. 621.691. 692.1160.1328
contemni 1010
contemptus,nomen 96. 98.101.210.691.692
contemptibilis 101
Contendere 182.198.199. 1143.1241
contẽtio 198.199.775.1243
Conterere 183.202.209. 221.232.233.377.416. 436. 576.740.771. 784.808. 975.1002.1005.1030.1051. 1253.1258.1260.1292.1300. 1309.1344.1445
contritio 29.223.224.226. 232. 380. 715. 771. 1010. 1045.1051.1255.1258.1260. 1292.1298.1301.1335. 1346
contritio & afflictio 57
contritio fluminum 203
cõtritum aut contusum esse 1030
Contignare 23.1190
contignatio 847.857
Continere se 65.525
Contingere 672.701.1182. 1190
contingentia 1192
Continuare 402.1454
Contrà èregione 85.633. 699.750.873.911.938.1125
Contrahere 521.551.1256
contrahere amicitias 1256
cõtrahere nigredinẽ 1126
contractus pede 1165
contractio 798
Contrarium 238
Contrectare 634.682
Contremiscere 250.1214
contristari 952
Contumelia 188.692
contumeliis afficere 161
Contundere 183.197.202. 203.209.232.392. 436. 572. 576.949. 1373. 1388. 1445
contundere glebas arato agro 1354
contundi 1030
contusio 232.572
Conturbare 952
Conuenire 279
conuenire ad tempus statutum 453
conuenire aliquem 453
conueniens 571
Conuertere 238
conuerti 1356
conuersio 1362
Cõuitiari, conuitium 161
Conuiuium 71.566.1466
conuocare 265
conuocatio 1185
Cooperire 554.905.1491
Copia 1343
Copulari,copulatio 593. 594
Coquere 63.143.730
coquere panes subter prunas 884
non coctum 690
coquus 387
Cor 583 1399
cor pro medio cuiusli-bet rei 585
cor auferre 584
cor eleuare, & roborare. 949
corde fortes 8

colligatio aquarũ,pro tenebrositate aquarũ 377
Colligere 57.69.115.194. 551.559.617.957.1168.1197
collectio 57.559.617
collectio hominum in vnum 959
collectionũ domini , pro sapientibus 58
collectionis solẽnitas 59
Collis 154.1017
Collum 1087
colli os 1051
Colare 366
Colere 867
cultus muliebris 682
Colocyntæ 1040
Color 910.1073
color qui dicitur miniũ 1325
coloris similis igni nomen 386
color rubeus 84.1435
color viridis 579
color propinquus colori auri 1075
colorum diuersorum vestes 1316
colorare 1073
Columbus 425
Colũna 51.847.933.1082
Coma 990
Comburere 124.360.364. 474. 591. 637. 787. 1119. 1164.1463
comburi 524
combustus 37
combustio 124.271.476. 524.1119.1463
combustio magna 200
Comedere 36.137.565.605
Commemorare 256
Commercium habere 965
Cõminatori' sermo 1425
Comminuere 183.209
Commodare 1329
Commorari 598
Commouere 250.1301
commouere se,commoueri 180
commoueri pauore 1124
commotio 250.264.282. 631.718.1301
commotio rami 1181
Communem facere 314
Commutare 646.1437
Comparari 685
Compellere 55.201
compulsio 201
Compedes 19.239.266.273. 571.739.762.819.822.913
compes ferreus 517
Compescere 1337
Cõplacere 376.406.984. 987.1303
Complanare 391.570
complanatio 391
Complecti 278
complexus,nomen 279
Complere 126.649.1414. 1483
completa iniquitas 1416
Complicare 866
Complodere manib' 857
Compluere 643
Cõpositum ex hithpahal & hofhal 518
Comprehẽdere 189.610. 795.1491
Comprimere 251.671
Computare 372
Computrescere 976
Conari 1065
conatus , huius conatus 1066
Concha,vas in quo iugiter erat aqua 538
Concidere in frusta 127. 1045.1059
Concilium 455
Concionatrix 217.1140
Concipere,concipi 241
conceptus,substantiuum 242
Concubitus 1397
concubina 1067
Conculcare 97.98.144. 843.1288.1308
conculcare terram 195
conculcando turbare 205
cõculcatio 97.98.1288.1308
Concupiscere 2.14.126. 127. 331. 376. 404. 470. 548.555.1373
concupiscẽtia 4.14.126. 127.1373
Concutere 724
Condemnare 948.1318
Condensare 1173
Condire aromatibus 342
conditio 1473
Conducit 1363
Conducere mercede, aut donis 1488
Confidere 104
cõfidentia,cõfidenter 104
Configere 146.210
Confinium 153.172.1021
Confirmare 526.845.1145
Confiteor 54
Confiteri,& gratias agere 414
confessio 415
Conflare,conflatio, conflatile 758.760
conflatorium 1121
Confodere 640
Confortare , siue roborare se 113
confortari 301
Confringere 202.203.226. 377.784. 808. 977. 1002. 1005.1032.1051.1258. 1259. 1293.1300.1309.1344
confringi 1255
confractio 573.1045.1259
Cõfugere ad vrbem 909
Confundere 865
confundi 57.112 113
confusio 97.1298
Congelare 1173
Conglutinare 189.1103
Cõgregare 8.57.166.194. 453.551.559. 651. 855. 898. 917.977. 1073. 1112. 1125. 1140.1141.1168.1232.1430

Decerpere 1157
Decernicare 974
Decidere 367.695
deciſio 136
Decima, decimatio, decimare, decimus 982
decimam dare, & accipere 982
Decipere 243.794.960.1185
Declarare 133.1052
declarare ſomnia 1067
declaratio 1052
declaratio labiorum 73
Declinare 491.594.613.642.669.721.740.824.904.1023.1305.1364.1393.1426
declinare ad ſiniſtrã 1417
declinare cor ad ea quæ ſunt præter rationem 1059
declinans 1368
declinatio 631
Decliuis 672
Decor 112.213.460.764.992.1072
decorare 212.881
decorum 389
decorum eſſe 1451
Decorticare 1032.1177
decorticatio 1180
Decrepitus 497
Decretum regis 399
Decurrere 703
decurſus aquæ 74
Dedere ſe 669
Dedicare, dedicatio 343
Deducere 406
Deeſſe 346.883.1031.1036
Defæcatus 1434
Deficere 64.178.206.209.346.542.654.679.796.803.813.824.853.883.893.917.1031.1036.1046.1057.1425
defectus 64.347.1009
defectio 679.1057
defectiua oratio 450
Defigere 387
Definire 380
Defluere 703.730
Deglutire 115.1331
Deiicere 551.991
Delectari 881.939
delectatio 881.1350
Delere 639.1391
Deliberare 169.458
Deliciæ 881.939.1026
deliciari 881
delicatus 882
Delictum, & oblatio pro delicto 76
delinquere 75
delinquere, pro fateri ſe deliquiſſe 75
Deludere 601
Dementia 1351
Demergere 387.1054.1457
Demigrare 333.705.717
demigratio 175.679.718
Demittere 1411.1426
Demoliri 808.957
Denigrare 549.1389
Dens 1435
dens petræ 779.848
dentis fouea in qua iacet 576
dentes elephantorũ 1467
dentes euellere & eradicare 619
Denſare 869.1338
denſum 866.869
denſitas 987.1338
Denudare 1046
Deorſum 631.642
Depauperare 646.836.939.1318
depauperari 495.632.1161
Depilare 681
depilare caput 1193
Depingere 356
depictus 358
Deponere 487.1032
depoſitum 1038
Deprædari 98.1440
Deprimere 501
Derelinquere 746.901
Deridere 601.611.958.1089.1090.1388
deriſus 1089.1090
deriſio 604.1165.1389
Deſcendere 484.740
deſcendere fecit, depoſuit 487
deſcenſio 1397
deſcenſus 487
Deſcribere 356.358.371.675.1469.1471
Deſertũ 191.698.966.1092
deſerti locus 1460
deſertum incolẽtes homines & beſtiæ 1091
Deſignare 1469
Deſinere 105.285.823.1046.1305.1347.1441
Deſolare 4.75.117.145.360.474.502.775.777.780.794.1074.1325.1516.1421
deſolatio 145.361.794.908.1326.1356.1364.1414.1469
Deſperare 405
Deſpicere 96.97.1328
deſpectus 101
deſpectio 96.97
Deſpondere 366.455
deſpõdere ſibi mulierem 73
deſponſata viro 73
deſponſatio 383.539
Deſtruere 117.242.276.277.360.758.777.794.808.810.893.1048.1316.1317.1352
deſtruere parietem 1160
deſtruere ſemitam 808
deſtructio 242.361.758.1316.1317
Deſum, vide Deeſſe.
Deſyderare 2.14.126.331.376.377.404.542.548.555.1373.1468
deſyderium 2.14.331.376.473.1072.1373
deſyderabilis res 754
deſyderabilia 332
Detegere 174

cordatum effici 584
Coral 590.1252
Coralium 1252
Corã 633.699.750.921.1125
Coriandrum 155
Cornemuſe 517.697
Cornu 1194
cornu pro loco eminenti 1428
cornupetere 700
cornificans 1195
Corona 268.574.575.732.772.907.1117
coronare 907
coronare, vt torques circundare 948
Corp⁹ 151.162.164.166.956
corpus carens forma 175
corpus diei & cæli 956
corpuſculum noctis ſiue diei 642.801
Correctio ſiue correptio. 453
Corrigia 1463
Corripere 452
Corroborare 52.199
Corrumpere 180.276.277.364.601.654.693.913.1391.1392
corrumpi 675
corrupta eſt 862
corruptio 276.277.1391.1392
corruptores 848
Cortex exterior vuarum. 245
Cortina 109.493.166.11133
Corus, menſura 336.532
cori mẽſuræ pars media. 619
Coruſcare 142.197
Coruus 966
Coryli 105.595
Coſta 1099
Vne cotte 1427
Coturnix 1410
Coxa 1338.1374
¶Crabro 1120
Cramoiſi 1482
Cras, craſtinus 641
Craſſeſcere 985
craſſum 866
craſſũ eſſe, craſſeſcere 869
Crater 8.562.851
craticula 275
Creare 135.136.190
creatura 135.136
Credere, fidere 49
Creſcere 149.158.717.1043.1048.1049.1055.1104.1215.1219.1350
creſcere & ditari 158
Cribrare 774
cribrum 726
Crines 1101
Crocus 578
Crucifigere 476
Crudelis 533.534
crudele eſſe 1201
crudeliter relinquere 1201
Crudum 690
Crumena 537
Crus 1103.1338
crura 567
Cruſtula 1315
Cryſtallus 92.860.1194
¶Cubare 1223.1396
cubiculũ 169.286.467.618.809.919.1468
cubile 1223.1397
Cubitus brachii, Cubitalis 177
cubit⁹ ſiue mẽſura 47.66
cubitus dimidius 271
Cucumis 1198
cucumerarium 1198
Cucurbitæ agreſtes. 1040
Culter 315
culter piſcatorius 1096
Cultus muliebris 682
Cum 41.41.80.85.921.928
Cumulus 336
Cuniculus 705.718.773.908.1073.1451
Cupere 349
cupiditas 127
Cur 625.627
Curare 917.1301.251
curatio 252.920
Currere 1140.1259
currere, p volũtate & beneplacito, & liberé. 714
curſor, curſus 1160
curſus aquarum 714
Currus 1281
Curuare 558.567.1384
Cuſtodire 746.777.778.1431
cuſtodia 777.778.1433
Cutis 173.897
¶Cymbala 1096
Cyminum 548
Cyperi 562

D

Dactyli 193
Dæmon 14.1352.1445
Daghes ob decorẽ, & euphoniæ gratia poſitũ. 373
dagheſſabiles literæ 217
Damnum 731
Dare 421.623.627.647.669.707.805.817.1073
dare operam 231
dare potum 1455
datum 806
¶De 41.80.85.658.877
de ſubauditum 717
de anno in annum 414
de poſt ſe 24
Dealbare 134.587
Deambulare 70.1058.1110
deambulatorium 467
Deaurare 1075
Déber, dæmon 1156
Debilis 48.750.1300
debilẽ eſſe, debilitari 999
debilitare 329.375.521
debilitari 995
Debitum 798
Decaluare 681.1193
Decaudare, pro extremos occidere 263
Decem millia 1217
decem pro multis 983
Decentia 212
Decernere 169.367.458

dolere fecit, dolore affecit 9
dolere de futuro 187
dolentis interiectio 423
Dolus 1285.1472.1475
dol⁹ proximo doloso 1000
dolose agere 751.1185
Doliũ,& doliũ vuarũ 74
Domestici 108
Dominus 4.1394
Dominus pro Deo 10
Domini plurale, pro singulari positum ad ornatum 10
dominus,siue herus 9
dominus alicuius rei 123
dominus, siue princeps, domina 155
dominus domus,pro patrefamilias 123
domina domus, materfamilias 124
Dominari 123.281.685.957.1133.1244.1380.1394.1413.1460.1462.
dominium 687.958.1337.1394
Domus 108
domus alta 160
domus alta & magna,palatium. 72
dom' instrumẽtorũ 1068
domus congregationum 59.551
Dormire 225.502.1356
dormitare,dormire paululum,dormitatio 721
Donec 877
donec,quoad 46
donec,nisi fecero 46
Donare 339.617.707.787.805.1488
Donũ 243.663.709.794.808.1379.1385.1395.1411
donis conducere 1488
donatiuum 792
Dorsum 151
Dos 244.628
dotare 244.617
¶Drachma 84.216
Draco 1488
Dromedarius 1184
dromedaria 111
¶Ducere 190.406.712.713.732.829
ductus,huius ductus 713
ducatus pecorum 193
Dux 34.45.155.404.563.760.773.792.990.1007.1013.1069.1178.1211.1419
dux populi 699
Dulcis 763
dulce 689
dulcem esse 964
dulcescere 658.689.690
dulcedo 689.690
dulcedo sermonis 616
dulcedinem sentire 689
Dum 877.886
Duo,Duæ 1438
Duo,siue par 997
Duplum 559
duplex,duplus 1439
duplicitas 559
duplicare 559
duplicatum filum 1383
Durare 497.1454
durus 35.385.456.469.470.986.1199
durum esse 1101
dure dominari 302
duritia 1045.1200.1460

E

E,& Ex 80.85.658
Ea quæ,subauditum 457
Ebrietas 1405
ebrius 814
ebrium esse 1403
Ebur 1435
¶Ecce 219.236
ecce modo venit 246
Ecclesia 885.1140
Eclipsis, & obscuratio lucis 893
¶Edictum 36.215.399.948
Educare 51.158.401
educari 49
educatio 1221
Educere 325.462.693.1004.1274
educere de ventre, eductor 164
¶Eæ 257
¶Effici 238
Effluere 166
Effodere 785
Effugere 1348
Effundere 724.745.758.760.804.967.1192.1449
effusio 758.760.1449
effusio aquæ 74
¶Egere 346.611.1261
egenus 3
egestas 346.1262
Ego 54.55
ego,pro sum 54
Egredi 461.462.1011
egressus,substantiuũ 463
¶Ei,pronomen 592
Eia 442
Eiicere 185.393.701
¶Elargiri aliquid sponte 707
Elatus 149.1251
elatio 1283
Eleuare 203.204.266.678.724.755.787.839.1249.1283.1284.1348.1445
eleuari 4.1238
eleuare se 152.677.678
eleuare instar tumuli 1480
eleuare voce 939.1032.1356
eleuare vocem cum clamore 1119
eleuatio 149.1349
Eligere 102.133.136.137
electus,electio 103
Elongare 263.553.709.1019.1046.1272
elongare à corde 692.1021
elongare se, siue fugere 705.706.707
Eloqui 692
eloquens 604.692
eloquium 53.192
Elul,mensis augustus 39

Detentio rei alienæ 981
Determinare 367.380
Detrahere 188.1226
detractor 1282
detractio 188.1431
Deturpare 696
Deuoluere 172.184
Deuorare 36
Deuotio,anathema 365
Deus אל 30.42.1087
Dii אלוהים 42
Dextera 444
dexteræ oculus, pro oculus lateris dextri 445
¶Diadema 574.575.732.907
Dicere 52.648.691
dixit dicendo 52
dictio postposita, ad præcedens retracta 319
dictio præcedens vice duarum 566
Dies 422
dies,vel decem 983
diebus multis formata sunt 472
Differre 25
differre in longum 71
differre sedere 26
differentia 1022
Difficile esse 1199
difficile & absconditum esse 1013
Diffundere 703.746
diffundere se 861
diffundi 1055
Digitus 1073
digitorum quatuor mensura 40
Dilatare 1059.1246.1264
Diligere 11.273.376.413.1268
dilectio 414
Dilucidare,declarare 133
Diluuium 697
Dimicare 1071
Dimidium 354
dimidiare 353
Diminuere 183.670
diminui 1112
Diminutiua Hebræis 739
diminutiua particula 626
Dimittere 447.746.787.901.1009.1407.1410.1426
dimissio 1411.1426
Dinumerari per genealogiam,siue familiã 431
Dirigere 43.77.505.964.1021.1163.1493
dirigere sermonem & argumentationes 601
directe coram pariete 220
Diripere 97.98.144.777.884.1328.1352.1366
direptio 1353.1440
Diruere 242.1048
diruere parietem 1160
diruta & fracta loca 92
Discalciatus 430
Disceptare 1241
disceptatio 1243
Discere 46.610
discipulus 611
Discooperire 174.333.376.967.1046
Discordia 199
Discruciari 187.877
Discurrere 1260.1453
Disiunctiua particula 13
Disperdere 364.639.654.1106.1253.1391.1421.1425
Dispergere 101.184.251.267.656.704.709.771.1002.1007.1053
dispergere in angulum 991
dispersio 252.267.1002
Displicere 492
Disponere 431.883.917.1452.1469
dispositus 1408
dispositio 450.1448.1473
Disputare 433
Disquirere 122
Disrumpere 828.1032
Dissimulare id quod est 752
Dissipare 1415
Dissoluere 628.646.828
dissolui 628.666.675
dissolutio 666
Distantia 1274
Distribuere 326
Ditare 981
Dies 516.556.982
diuitiæ 16.225.235.308.511.982
Diuertere 491.631.740.824.904.1393
diuertens 1368
diuersorium 600
diuerso semine mistum 542
Diuidere 91.127.146.169.326.658.731.834.1017 1018. 1041 .1045. 1048. 1440.1051.1052
diuidere per medium 353 354
diuidere,siue in partes æquales diuidere 354
diuidere in tres partes 1420
diuisio 146.169.329.1017.1018.1050
Diuinare 737.1172
Diuini 88
¶Do das, vide Dare.
Docere 46.247.343.488.610
doctor rei alicuius, & inuentor 4
doctrina 591.616.1402
Dolare 353.1028
dolabra 954.1178
Dolor 57.179.187.277.294.409.513.953.954.1086
Dolor mortis 1347
dolore afficere 9.289.622.952
dolore afficere animam 914
dolore affici 409.767
dolore confici 264
Dolere 289.513.622.877.952

Universidad de Sevilla Biblioteca

Exosus 1437
Expãdere 740.1022.1042.1053.1069.1232.1316.1393
expandere corpus 162
expandere lumen 13
expandi 1055
Expaueſcere 362.975
Expectare 206.289.311.576.1113.1140.1331.1547
expectatio 1114.1142
Expellere 185.197.201.222.709.710.795
Expergiſci 477.1151
Experiri 102
Expiare 303.560
expiatio 561
Explanare 86.1052
Explere 1342
Explorare 350.359.884.1055.1366.1472
exploratio 1473
Expoliare 777.1407
ad expoliandum ire 1055
Exponere 86.103.779.1052
exponere animam 366
exponere ſomnia 1067
Exprimere 138.674.645
Exprobrare 161
Exquirere 213
Exſiccari 360
Extendere 221.467.502.746.861.1042.1046.1053.1132.1316.1393.1410
extendere tabernaculũ 13
extẽſio 1022.1233.1318.1412
Extinguere 209.517
Extirpare 758.799.808.810
Extollere ſe 152
extolli 4.149.1238
Extra 132.295
Extrahere 683
Extremum 64
extremum auris 91
extremitas 552.990.1153.1178
Exultare 165.166.923.927.1075
exultatio 928
Exuperare 509
Exurere 637.1055
exuſtio 476.794.1463

F

Faba 1001
Fabricare, Faber 369.370
fabrefactio 371
Fabula 1436
Facies 61.1014
faciei ſiue colli poſterior pars 974
Facere 470.914.915.977
fac me edere 612
factus eſt 914
factum 915
Facula 612
Facultas 410.412.1284.1318
facultas in manu mea ad faciendum 30
Fæx 1434
fæx calicis 1125
Fallere 87.243
falſitas 334.1459
falſó 1459
Falx 260.386.623.701
Fama 1431
Fames 5 59.1142
famelicus 1292
Familia 45.47.108.410.431.1447
familiæ familiæ 90
familiæ magnæ nomen 386
Farina 1167
farina aqua conſperſa 128
farina ſubtiliter molita 845
farina miſta cũ aqua 1334
farinam miſcere cum aqua 604
farinam molere 1167
Fas non eſt 317
Faſcia 381
faſcia pectoralis 1069
faſciare 681
Faſcis 8
faſciculus 8.43
Faſcinũ, Faſcinator 571
Faſtigium 183
Fatigare 144.402
fatigari 409.410.457.580.934.995
fatigatus 409.934
fatigatum eſſe 457
fatigatio 15.934
Fatuum, ſtultúmque eſſe 836
Fauilla 520.1000
Fauus 459.1081
Faux 616
Fax 612
¶Febris exurens 205
Fel 678
Feles 28
Feminalia 907
Femur 492
femorũ ornamentũ 548
Feneſtra 68.299.318.1076.1434.1437.1458
Feræ 1091
Ferè, penè effuſi 31
Fermentum 335.1335
fermentare 334
fermentatio 335
Ferre 525.744.787.815
Ferrũm 148
ferrũ purũ & terſum 984
ferrum lanceæ & gladii 142.590.591
ferrum ſagittæ 1320
Feruere 1179.1322
Feſtinare 16.257.323.349.391.585.627.737.1008.1454
feſtinare, pro ſolicitum eſſe 16
feſtinare ore ſuo 92
feſtinatio 297.349.1008
feſtinus 628
feſtinus ſpiritu 92
Feſtum prohibitionis 959
feſtum diem agere cum tripudio. feſtus dies 281
¶Fibula 272
Fictile 371
Ficus, morbus ani 392
ficus arbor & fructus, ficeta 1469
ficus immatura, aut non

¶Emanare 697
Embryo 175
Eminens 151
Emittere 1009
emiſſio 1010.1351
Emere 325.565.614.1170.1344
emptio 566.1171
Emollire 1180
Emungere 645
¶Enutrire 158
¶Eo, is, ire 70.131.442
ire velociter & volare 774
ire de loco ad locum 1111
Eo quòd 77.457.536.659.961
eo quòd etiam 143
eo quòd non, &c. 117
¶Ephah 336
Ephippium 1182
Ephod 62
Epiſtola 8.811
Epulo carnium 258
¶Equus 823
equa 1287
equitare 1180
eques 1052
¶Eradicare 808.810.962.985.1465
eradere 639
Eregione 633.699.750.873.938.1125
Erigere 266.464.881.1145
erectio, erecte 1148.1149
Eripere 777.1019
Ero, à Sum 12
Errare 1349.1409.1490
errare ignoranter 1348
errare facere 398
error 1348.1349
Erubeſcere 99.295.350.351.407.547
Eruca herba 17
Eructare 697.1174
Erudire 343.452.453.610
Eruere 777.785.1019.1356
eruere ſubauditum 377
Erumpere 130
¶Eſca 107.250.606.1334
Eſperdu 194
Eſpiement 1283
Eſpreuier 773
Eſſe 223.225
eſt, quod eſt 500
Vng Eſtourneau 172
Eſurire 1292
¶Et 14
& pro tunc 305
Ethan menſis 36
Etiam 60.176
¶Euacuare 129.780.967.1014.1277
euacuare multitudine ſpoliorũ & prædarũ 98
Euadere 325.655.777.1019.1020
euaſor, euaſio 1019.1020
Euaginare 1062.1277.1417
Euaneſcere 219
Euellere 746.758.799.808.810.962.1407
Euenire 672.1182.1190
euenire fortuito 54
euentus 1192
euentus malus 29.223.536.1010
Euertere 238
Euge 20
Euigilare 477.893.1151
Eunuchus 862
Euomere 1123
Euphrates 1055
Eurus 1130
¶Exaduerſo 874
Exaltare 53.149.266.446.787.839.881.1249.1284.1348
exaltare, precipuè vexillum 755
exaltare vocem 1075
exaltatio 842.1253.1349
Examen apum 456
Exarare 372
Exarſit ira 124.125
Exaudire 1430
Excæcare 893.894
Excandeſcere 335.360.362.418
excandeſcentia 363
Excellere 152.509
excelſum 118.151
excelſum pro altari 151
excelſus 153.919.1252
excelſa 1251
excellentia 163.794
Excepto 147
Excidere 36.125.128.160.164.168.169.182.197.207.261.264.304.324.325.346.353.354 364.534.555.568.632.649.754.784.917.1105.1143.1155.1157.1167.1172.1174.1175.1176.1196.1474
exciſio 208.325.1196
Excitare 893
excitans 898
Excogitare 751
Excoriare 1055
Excrementum 173.463.1117
Excreſcere 1463
Excutere 275.764
excuſſio oleæ 785
Execratio 40
Exemplar 121.1087
exemplar ſcripturæ alicuius 1069
Exeo, Vide Exire.
Exercitus 8.157.301.308.1070
exercitus impietatis 735
exercitum cõgregare, vel ducere 156
exercitu ſuperare 156
Exhaurire 376
Exigere 705
exactiſſime 433
exactor 705
Exire 164.461.1011
exire facere 462
exitus 464.687
Exiſtens ſubauditum 308
Exiſtimare 372
Exoſſare 955

fortiorem esse 1493
fortes, leonib⁹ cõparati 70
fortes corde 8
fortis corde, pro duro 7
in forti cadere 11
in forti habitare 35
fortem reddere 154
fortia annuntiare 128
fortes sitis 74
fortes pro equis 195.1443
fortitudo 11.15.30.35.52.188.213.301.308.346.524.458.620.657.663.900.910.955.957.975.1087.1194.1460
fortitudo pro primogenito 15
fortitudo in manu mea ad faciendum 30
fortificare 52.682.775.776.900.955.975.1006.1082.1443
Fortuito occurrere, aut euenire 54
Fortunata 156
Fossa instar cisternæ 163
fossa in circuitu muri 308
Fouea 152.178.236.501.1009.1364.1392
fouea pro sepulchro 1365
fouea incisa in terra 368
fouea vetustatis, pro sepulchro 114
¶Frænum 687.1292
Frangere 183.232.233.251.377.671.715.771.784.808.975.977.1005.1032.1045.1051.1059.1293.1300.1309.1344.1373.1445
frangi 226
frangi animo 377
fractus & dirutus loc⁹ 92
fracta & diruta instaurare 92
fractio 380.715
fractura 29.975
fragmen 1019
Frater 21
frater pro aliquid 20
frater pro filio fratris 195
frater & soror, pro vnaquaque re, respectu alterius 20
fraternitas 23
Fraus 1285.1475
fraudulentus 960
fraudulentia 961
fraudare 1285
Fremitus equorum 737
frendere 369
Fricare 682
Frigus, frigidus 385.1182
frigere 1221
frigescere 1106.1182
Frõs frõtis 403.674.949
frontale 393
Frondosus 875
Fructus 3.524.1043
fructus arboris 1
fructus qui est maturus in æstate 1153
fructus comestibilis 96
fructus immaturus 122
fructus immaturos proferre 342
fructus maturescens virtute lunæ 185
fructus primitiui 111
fructificare 716.1041.1043
fruges optimæ 262
Frumentum 132.194
frumentum præteriti anni 874
Frustrà 1364
Frustum 168.560.804.1059.1309
frustum carnis 380.1452
in frusta concidere 117
frusta panni veteris 880
frustum pãni paruũ 1066
frustum terræ, gleba 184
frustatim diuidere, aut cõcidere 804
¶Fucus niger 1001
Fugere 138.711.723.976
fugitiuus 1010
fugitiui 1248
fuga 713
fugare 138.709
Fulcire 845.847
fulcimentum 744.1443
Fulgur 101.142.297.353.893
fulgurare 142.891
Fullo 518.1227
Fumus 977.1159
fumans 977
Functio 1017
Fũda, Fundibularius 1166
fũda torquere lapidẽ 1166
Fundare 49.459
fundamentum 47.75.449.450.1383
fundamenta pro maioribus ac magnatibus 74
fundamentum ascensionis, pro initio 919.450
Fundere 467.703.758.760.967.1449
fũdere ad purificãdũ 1120
fundere aggerem 1073
fũdere aurũ & pluuiã 265
fusio 470.760
fusor 1121
Funis 17.160.277
funis Ægyptius 27
funis perplexus & complicatus 874
Fur 179.1050.1102
furunculus 15
furtum 179
furtiuè ire 179
furari 179
furari cor alicuius 179
Furca tridens 1166
Furor 61.363.1351
furor maris 265
furore succendi 362
furibundus 265
Furnus 1489
Futuri literæ nũquã deficiũt, aliquãdo quiescũt 2
futurum pro imperatiuo, aut precatiuo 300
futurum pro macor 190

G

Galbanen 319
Galea 518.1125

matura quantum opus est 993
Fidere 49.104.345.1018.1441
fidentia 50
fides 50
fideiubere 964
fideiubere, manum tangendo 1493
fideiussor 965
fidelis 49.50
fidelẽ esse in pacto Dei 49
fidelis dom⁹ pro stabili 50
Fiducia, fiduciam habere 104
Fieri 226
Figere 387.671.1108.1493
Figuli ligneũ instrumẽtũ super quod facit op⁹ 6
Figura 121.633.1087
figurare 1082.1469
Filius 15.119.132.441.463.747.1395
filius, vel semen 15
filii, vel posteritas 25
filius x x annorum⁹ 120
filius arcus, sagitta 119
filius areæ, frumentum, palea 119
filius domus meæ, pro vernaculo 119
filii hominis, filii viri 34
filii pro consiliis 442
filius mortis 120
filii obsidum 966
filii populi 120
filius pro ramo 119
filia 121.1117
filia pro cõgregatione 121
filiæ vrbium pro suburbanis & villis 121
Filum 289.1141.1142
filum coniunctum in circuitu columnarũ 377
filum duplicatum 1383
filum duplicatum & tortum 1066
filum phœnicium quo signant fabri lignarii ligna incidenda 1461
Fimbriæ panni 160.1369
Fimus 1053
Findere 1219.1440
fissura 282.1144.1441
Fingere de corde suo 91
fingere ex luto 470
Finire 542.823.1027.1414
finita 1416
finis 25.153.823.886.961.1070.1172.1178
finis cuiuslibet rei 990
fines terræ 64
Firmare 526.847.1145
firmus 49
firmum esse 49.526
firmitas 51.1149
firmiter 1149
firmamentum 1317
Fissura, vide Findo.
Fistulæ æris 65
instar fistularum vas 1111
¶Flagellum 232.858.1366
flagellare 749
Flamma 17.590.1466
flamma ignis 254
Flare 999
flatus 799
flatum emittere & reducere 56
Flauus color 1075
Flere, fletus 109
Floccifacere 621
Flos 160.1044.1093.1094
florere 727.728.1044.1455
Fluere 248.485.730.1280
fluctus 173.1347
fluctus maris 1347
Fluuius 405.714
Fluxus 232.269
¶Focus 17.476
Fodere 360.384.565.883.903
fodere remis 384
fodere venam aquæ 1154
Fœdare 398
fœdatus 961.1209
fœdum 259
fœdam rem facere 87
fœditas 696
Fœdus, fœderis 143
fœdus roborare 155
Fœlix 77
fœlix esto 1097
Fœmina 780
fœminea signa duo 274
Fœnerari 796.798.799
fœnus 799
Fœtere 43.86.824
fœtor 87.675.1089
Folium 403.920.949
folia implexa 866
Fondrilles 1125
Fons 173.698.910.1155
Foramen 17.295.779
foramen petræ 785
Forcipes 616
Foris, siue foras 132.295
Forma 604.1469.1473
formare 135.290.470.1082.1469
Formica 755
Formido 31.114.362.849.1444
formidare 289.362.631.975.1007.1027.1237.1441.1444
Fornax in qua funditur argentum & aurum 532
fornax in qua coquuntur lapides, siue lateres 520.586
Fornicari corpore & animo, quum coluntur idola, Fornicatio 263
Fornix, siue testudo 30
Forsan, forsitã 36.40.593
Forte 469.470.593
forte, fortuna, fortuitu 1192
Fortis 7.8.10.11.30.35.52.65.83.88.183.346.385.456.518.776.900.956.975.1087.1301.1353
fortis & validus 57
fortis ventus 370
fortem esse 49.300

Hastheróth 990
Hastóreth 990
Haurire 204.376.1325
¶Hebdomada 1341.1348
Hebeninus 219
Heberger 345.852
Hedera 1160
Herba 356.977.1395
herba arida 1354
herba excisa 271
herba serotina 617
herba germinum 214
herba omnis satiua in cibum hominis 493
herbæ species duræ & malæ 655
Heri 1487
Hericius, herinacius 1174
Herissonner 846
Heu 15.20.224.225
Hic 162.223.233.245.604.1420
hæc 225.604
hi 41.233
hic ad illum 245
hîc aduerbiũ loci 523.998
hinc 523
hinc inde 246.999
Hin, mensura 227
Hinnire, hinnitus 1075
hinnulus 951
Hiphil est transitiuũ 702
in Hiphil quæ intrãsitiue exponuntur vulgo, possunt etiam transitiue exponi 369
Hircus 985.1118
hircus minor 1475
hircus syluestris 67.457
hirci terræ 985
hircus pro principe 563
Hirundo 210.877
Hispania 866
¶Hœdus 158.1355
Holocaustum 540
holocaustum, & holocautoma 920
holocaustum vespertinũ. 664
Homer, mensura 336.938
Homo 9.56.772
homines 688
homo magnæ æstimationis 820
homo pecoris, pro pastore 1171
homicîda, homicidium. 1313.1314
Honor 480.516
in honore esse 478
honorabilis 66.1172.1217.1354
honorare 221.478.788
Hordeum 1445
Horrere, horrorẽ habere. 846
horror pilorum 847
Horreum 7.57
Hortus 178
hortus domesticis arboribus consitus 1068
Hospitari 345.598.852
hospitium 600
hospita 250
Hostis 913.1085.1118.1148.1379
¶Huber 187
Huc 233.523.878.1420
huc & illuc 237
huc illuc ambulare 54
hucusque 523.878.999
Humerus 143.575
Humidus, humidum radicale 595.596.618
humescere 1275
Humiliare 487.501.551.646.679.939.1109.1384.1385.1450
humiliare se 1309.1385
humiliare verticem 1117
humiliari 1385
humilis 1384.1450
humilitas 1451
humilitas spiritus 946
¶Hyacinthus 1477
hydria 510.697.857
Hyemare, hyems 366.367
Hypallage 1001
Hypocrita 344
Hyssopus 18

I

Iacêre 1223.1396
Iácere, proiicere 488
iactus arcus 391
iactare 1108
iactare se 55.129.792
iaculum 1474
iaculari 488.1216.1219.1285
iaculatio 1285
iaculatores 489
Iam 519
iam iam venit 246
iam decem vicibus 246
Ianitor 1444
ianitores 1494
ianua 205
Iaspis 146.504.577
¶Ibi 1420
¶Idea 633
Ideo 529
Idolum 114.173.846.955.1021.1086.1470
idolum, vanitas 39
idõli nomen 839.901
¶Iecur 516
Iehuda, Iehudæi 416
Ieiunare 939.1079.1080
Iephthe non occidit filiam 1488
Ieruſaláim ciuitas, vocata altare 69
¶Ignis 74
ignis Ghehinnom 1492
ignis offium 1128
ignis receptaculum 20
ignis magnus 20
ignita oblatio 74
Ignominia 696.1164
Ignorare 1348.1349
¶Iidem 21
¶Ilex 1494
Ilia, iliorum 556
Illa 225
ille, illa 604
illi, datiuus 592
illic 1420
illinc 523
Galeries 1240
Gallia 1122
Gallus, siue gallina sylue stris 203
Ganhéden 1493
Garrire 220
garrire more auium 1122
Gath, vrbs Palestinæ 186
Gaudere 199.1381
gaudium 1381
¶Gehenna 1330.1492
Geler 1173
Gemere 55
gemitus 55.714
Geminare 559.1468
geminatũ nomen augẽdi vel minuendi gratia 9
geminatio 559
gemini 1468
Gemmæ 1473
gemmæ rubeæ 1013
Gena 605
Genealogia 431
Generare 438
generatio 200.441
genitrix 242
gener 382
generum esse 382
generum nomina ac specierum vtrunque sexũ significantia 569
Genethliacus 385
Genista 1322
Gens 47.165.1447
gens de locustis 165
gentilitas 431
Genu 140.1103
genu flectere 140
Germen 214.463.716.1104.1105
germen excisum 168
germen magnum iuxta aquam 1070
germen virens 23
germen quod per se egreditur atque oritur sine satione 856
germinare 214.716.1044.1104.1105
germinans è radicibus seminis 830
¶Ghehinnon ignis 1492
Ghelilah 1129
Ghopher lignum 181
¶Gibbus camelorum 193
gibbosus 151
Gigas 770.1301
gigantes hanachim 31
Gignere 1463
Gihon 164
Gith 1178
¶Glacies 385.1193
Gladius 38.361.590.1287.1412.1413.1482
gladio occidere 360
Gleba terræ 184.1123
Globus 8
globus militum 157
Gloria 480.516.992.1072
gloria, pro anima 21
glorioſus 515
glorificare 514.991
Gluma 372.634
¶Gradi 1058
grad' 211.519.841.919.1408
Graminetum 969
Grandem facere 159
Grando, grandinare 137
grandinis genus 385
grãdinis lapis magn' 84
Granum 186.1042
granum fructus 270
Grana singula quæ remanent tempore vindemiæ 1045
grana frumenti 545
Grassari 1055
Gratia 310.340
gratia, siue occasione 14
gratiarum actio 415
gratias agere 414
gratis dare 339
Grauis 516
grauis homo, pro diuite 515
grauis petra 516
graue esse 514.1199
graue, pro magno 516
grauida 242
grauitas 480
grauitas oneris 516
grauare 478.1199
Gressus 1110
Grex 883.990
grex paruus 376
Grossi, ficus 993
Grus 823
Gryphus 1046
¶Gula 601
Gummi 746
Gustare, gustus 398.399
Gutta 8.676.1192
Gutta, aromatis genus. 745
Guttur 181.601
gutturnium 271.1397

H

Habitare 166.200.497.718.1356.1404
habitare iuuenẽ cũ virgine, vel maritatum esse virgini 113
habitare in pace 1409
habitatio 500.532.889
habitator 1405
habitaculum 245.355.889.1405
Habitus 772.799.1248
Hærere 279.855.1443
hæreditare, aut hæreditate accipere 732
hæreditas 24.496.733.1177
hæreditate accipere, vel hæredem esse 494
hæredes 734
Haiediah 216
Hairon 56
Hamus 8.273.311.831.1096
La hanche 728
Hannach, litera quiescẽs. 18.240.249.318
hannismach 18.21.664
Harabia 967
harabs 967
Harondelle 1425
Hasta 341.537.1150.1287
hastile 492.537

Infringere verba,& ea facere irrita 715
Infundibulum 470
Ingemiſcere 164
Ingredi 94
ingredi ad mulierem 94
Inimicus 29.1118.1394
inimica 29
inimicitiæ 1394
inimici,ſubauditum 308
Iniquus 344.888
iniquitas 15.887
iniquitas, pro viris iniquis 945
iniquè agere 887
Initium 450.1128.1129. 1211.1213
Inniti 845.1443
Innocens 348.780.792
innocentem eſſe 780.782
innocentia 782
Innouare 287.324
Innuere 1196
Inquinare 97.150.398
inquinamentum 1210
Inquirere 131.132.213.351. 359.362.1472
inquiſitio 131.132.359
Inquietum eſſe 1318
Inſanire 228.405.590.627. 836.1351
inſanus 628
inſanũ eſſe præ ſe ferre, inſane 1351
Inſania 1351
Inſequi 205.1235
Inſidiari 67.68.243.1074
Inſipiens 126.555
inſipientem eſſe 628
Inſipidum 1491
Inſtar 686
Inſtaurare 92.287.324.901. 902.1301
inſtauratio 302
Inſtituere 247
Inſtrumentum 546
inſtrumentũ fabri lignarii quo dolat 1178
inſtrumentum pelliceũ, pro veſte pellicea 546
inſtrumentum muſicum 876
inſtrumentum quo aliquid conteritur 772
inſtrumentum quo lapis conteritur 547
inſtrumenta cantici 546
Inſula 28
Inſulſum 1491
Inſurgere,inſurgens 677. 1147.1148
Intantum 85
Integer, integritas, integrè 1484.1485
Intelligere 106.107.1401
intelligẽtia 107.1402
intellectus 1402
Intendere 106.1198
intendere alicui 19
intentus 1119.1199
Inter 41.107.1472
Interanea membra 669
Interficere 636
interfectio 365
Interiectio dolentis 423
Interimere 636
Interpretari 601.1058
interpretari ſomnia 1067
interpretatio 604.1058
Interpres 604
Interrogare 213.1329
interrogatio etiam ſine ¶ 237
interrogatiua qualitatis particula 32
interrogatiuum loci 31
Inteſtinum 669.1189
Intexere varia fila diuerſorum colorum 1316
Intingere 387.640
Intonare 1199
Intortũ inſtar funis 160
Intra 108.1472
interius 1026
interiora 286
intrinſecus 108.1026
Intricatũ inſtar funis 160
Interitus 96
Intueri 77.1104.1376
Intumeſcere 1072
Inualeſcere 299
Inuehi 909
Inuenire 672
Inuerſus ordo 1312
Inueſtigare 350.352.359. 1366.1472
inueſtigatio 359.1473
inueſtigationes terræ 359
Inueteraſcere 114.502
Inuidere, inuidus, inuidia 1169
Inuitare 1187
Inumbrare 1094
Inundare 268.1394
inundatio 269.1317.1338. 1394
Inuocare 1182
Inuoluere 172.175.566. 596.857.914
inuoluere ſe cinere aut puluere 1022
inuolui 814
inuolucra pannorum 175
Inurere 364
Inutile 39
¶Iobel 407
¶Iphtach non occidit filiam 1488
Ipſe 223
ipſi,plurale 233
ipſæ,eæ 237
¶Ira 55.264.265.363. 430.558.873.1024.1180. 1225
irã alicuius remouere 560
iram prolongare 304
iris longus,& breuis, contraria 61
ira bullire 1179
iraſcibilis anima 1248
iraſci 55.264.334.360.362. 428.557.1224.1299
Irretire 481.785
Irridere 611.1089.1388
irriſio 611.1389
Irrigare 1245.1455
irrigatio 1456

illuc 523.1410
illucuſque 878
Illaqueare 481.785.999
Illucere 16
Illudere 915.243
illuſio 243.604.1165
Illuminare 16.228.714
illuminari 16
Illuſtrare 460
illuſtrare,mundare 1076
illuſtratio 461
¶Imago 633.1087.1099
imago in qua videntur futura 1494
Imbecillis, imbecillẽ fieri,& infirmari 48
Imber 810.1218
Imbuere 343
Immaculatus,immaculate 1484
immaculatum eſſe 1483
Immerito 341
Immergere 387
Imminuere 670.1157
Immiſſio 1411
Immolare 245.386
Immorari 957
Immundus 396.707
immundum eſſe 396.1132
immunda 709
immunditia 397.707
Immunem eſſe 780
Immutatio 325
Imò 5.77
Impellere 197.201.209.212. 703. 709. 710. 795. 801. 1410.1426
impulſio 201
Imperare 1380
imperatiu⁹ modus cõminationem indicãs 1425
imperatiuũ,p futuro 388
Impius 112.344
impiũ eſſe ,impiè agere. 343.1318.1320
impiè agit terra 343
impietas 112.344.631.1320
Impingere 570.585.703. 1004
Impinguare 136.214.215. 315.1419
Implecti 814
Implere 649
implere ventrem 579
Implicari 814
Imponere 845.1383
Imprægnare 872
Imprimere, impreſſio. 1518
Impugnare 605
Imputare 372
¶In 41.660.921.928
in cauſa eſſe 54
in gloria eſſe 478
Inanis,inanitas, inaniter 1179
inane & vacuum 92
Inauris 608.731.877
Incaleſcere 330.549
Incantare 279
incantatio 280
Incaſtraturæ 413
Incedere 194.211.1058.1110
inceſſus 1110
Incendere 17.205.360.637. 1119.1463
incendi 524
Incerniculum 716
Incidere 156.380.568.1174. 1175.1176.1177.1462
inciſio 157.1176.1309.1462
inciſura 1176.1462
Incipere 315.404
Incircunciſus 972
Incitare 832
Inclinare 613.631.740. 1364
inclinare cor ad ea quæ præterrationem 1059
inclinare aurem 19
Includere 817
Inclytus 1216
Incolere 166
incolere terram 497
incola 167.499
Incraſſatus 401
Incrementum 1221
Increpare 180.433.836. 1197
increpatio 180.334
Incruſtare 391
incruſtare calce 1362
Incurrere 993
Incuruare 38.558.567.887. 1195.1384.1385
incuruari 1385
incuruare ſe 816.1117
incuruatio 1386
Inde,ab altera parte 999
Indicare 289.698.1241. 1264
Indigena 268
Indigere 346.1120.1261
Indignari 1299
Indulgentia 333
Induere 566.589
indui veſtibus pullatis. 1131
indumentum 1417
Indurare 900.299.1199
Inebriare 1245.1405
inebriari 814
inebriatus 1245
Infamia 188.1431
Infans 441
infantẽ eiicere,& parere. 655
Infatuare 836
infatuatus 126.628
Infermentatum 672
Infernus 1330
inferne 631.642.1474
Inferior 1475
infimus 1475
Inferre 96
Infigere 387
Infirmum eſſe 196
infirmitas 197.205.322
infirmitas pro mẽſtruo: 196
infirmitas grauis 57
infirmitas qua corp⁹ efficitur macilentum, debile,deficiens 1387
infirmari 320.319.513
Inflammare 591
Inflari 1072
Infortunium 214

laqueoli 597
Largiri 339.805
largitor veniæ 843
Larus 1387
Lassari 409.457.995
lassum fieri 893
lassum esse 457
lassus 410.458.893
Lassets 597
Later, Lateres conficere 585.586
Latere 173.275.596.864.923
latibulum 295
Latitudo 1166
Latrare 234.694
Latro 1050.1102
Latus 402.575.873.969.990.1073.1403
latus cuiuslibet rei 1099
Laudare 228.840.1289.1337
laudatio 1291
laus 230.1291
Lauare 197.387.518.1272 1394
lauacrum 1172
Laurus 268
¶Lebes 8.144.831.1041.1098.1132
Lebonah vrbs 588
Lectus 467.642.743.976.1397
lectum decorare 1219
lecti operimentum 760
Lecythus 1115
Legatus 604.1086
Legere 1182
lectio 1186
Legumen 270
leguminis species 1178
Lene 1467
lenem esse 1305
lenis dictio, pro non daghessata 33.762
lenificare 317
lenire 316.591
lenitas 318.1307
Lens, lentis 884
lenticula 173.1011
lentigo 94
Leo 69.1387
leo maior 584.609
leones, pro Magnatibus, fortib⁹, & potentibus 70
leunculus 562
leæna 585
Lepra 1120
lepra, aut scabie afficere 856
leprosus 1120
Lepus 1291
Leuare 744.787.1249
Leue ducere 1161
leuĕ & mobilem esse 1008
leuem ac velocĕ esse 1160
leuitas 1008
Vng leurier 272
Lex 215.357.491.500.616.1448.1473
¶Libamen 760
Liber libri 214.859
Liber liberi 351
libera domus 351
libera myrrha 210
liberare 777.1356
liberatio 777.1020
libertas 210.351
libertate donare 362
liberalis 707
liberalitas 708
Librare 655.1021.1456
Libum 312
Liciatoriũ texẽtium 666
Ligo ligonis 82.883
Ligo ligas 59.281.377.381.452.681.939.962.1082.1118.1159.1202.1322.1455
ligare prælium, pro inire 59
ligatus vectib⁹ ferreis 138
ligamen 386.463.572.1119
Lignum 951
lignum, arbor 97
lignũ, pro manubrio 951
lignum excisum, cuius radix est in terra 169
lignum teres & oblongũ, cui tela circunuoluitur 666
lignum, siue arborẽ appellant Hebræi quicquid in culmen ascendit 1
Ligurius, siue Lycurius lapis 618
Lilium 1325
Lima 392
Limax 332.1339
Limen 30
limen infernum 851.1067
Limitare, limitari 1468
Limus 393
Linea, lineatim 1141
linea hortorum 967
Linere 391.570.1371
litura 391
Lingere 605.614
Lingua 618.1446
lingua maris Ægypti 618
lingua auri 618
linguam suã roborare 155
Linire 1362
Linum 88.98.1058
lini calamus 186
lina arboris 1
Linteum 401.1459
linteũ, quo operiri se homo tam die, quàm nocte 820
Liquescere 628.666.668.675
liquefacere 628.646
Lis 191.775.1143
lis, siue causa 957
litem miscere 182
litigare 182.198.199.981.1143.1241
Litera 18
literæ 8.859
literarũ additio frequens in lingua Chaldæa 264
literæ eiusdem exitus inter sese permutantur 1283
Litura, vide Linere.
Litus 348.1446
Liuiathan 1092
Liuor 280
Irriguus 1245
Irritum facere 1005
irritare 557.1005
irrita facere verba 715
Irruere 1055
Irrumpere 1055
¶Israel, dicitur rect⁹ 507
Iste 162.223.245.604
isti, istæ 41
istuc 1420
¶Ita 77.225.523.529
Iter 232
iter facere 70.211
iterare 559.1437
¶Iubilare 406.1155
Iucundus 389.763
iucundum esse 431.965
iucunditas 764
Iudaizare 415
Iudex 42.1013.1447
iudicare 198.199.367.1011.1447
iudicium 199.298.1013.1243.1485.1448
Iugerum 947.1103
Iugulare 386.1386
iugulatus 386
Iuge sacrificium 1485
iugiter 1485
Iugum 631.916
Iulius mensis 1
Iumentum 126.307
Iuncus 8.77.824
iuncus, quomodo Hebræis dicatur arbor 1
Iungere 845
iunctura 189
Iuniperus 989.1322
Iuppiter, stella 156
Iurare 39.404.787.1342
iurare facere 39
iuramentum 40.1342
Iurgare 1241
Ius 357
ius ciborum 682
Iusiurandum 1342
Iussum, iussio 411.1079.1318
Iustus 1074.1484
iustificare 1074
iustificare, pro ius reddere, aut iustum ostẽdere 1074
iustitia 1074
Iuuenca 1041
Iuuenis electus 103
Iuuentus 103.441.1390
Iuxta 66.878.921.928

L

Labium 1446
labia, ostium 206
labiis pronuntiare, promittere 103
Labi 631.669.721
lapsus 631.669
Labor 402.410.426.934.953
labor & fatigatio 15
laborare 409.580.934
laborans 409.934
Labrusca 87
Lac 318
Laceratio 1051
Lacerta 524.609
Lachryma 208
lachryma, pro oleo vel vino 208
lachrymari 208
lactare 448.748.888
Lædere 836
læsio 731
Lætari 165.199.228.285.717.1289.1388.1425.1467
lætus 923
lætitia 285.1389.1426.1467
lætificare 952
lætificari 1425
Læuis 328
læuitas 328
Laganum 584.1116.1315
lagana conficere 584
Lagena 74.520.697.857
lagena vuarum 74
Lambere 605.614.917
Lamentari 40.460.711.1150
lamentum 711.1150
lamentationis particula 626
Lamina 674.1001
Lampas 538.612.1010.1018
Lana 1105
lana tonsa ouium 168
lana & lino mistum 542
Lancea 342.537.1150.1187
lanceæ ferrum 1150
Lanio 387
Lapis 6.1119
lapis, pro omni & vniuerso 6
lapis, & lapis pro ponderе 6
lapis Israel 6
lapidum cumulus 173
lapis cãdidus, siue ruber, pretiosus 587
lapis durus, similis marmori 92
lapis grandinis magnus 84
lapis haázel, vel itinerarius 19
lapis pretiosus 233.504.830
lapis pretiosus flaui coloris vt aurum 142
lapis pretiosus coloris hyacinthi, tarsis 1318
lapis pretiosus niger 767
lapis pretiosus viridis 1009
lapidis pretiosi gen⁹ 155.254.1127.1337
lapidis pretiosi genus, coralium 1252
lapides pretiosi 1013
in lapide 385
lapillus 353
lapidare 860.1128
lapicidina 1028
lapicidæ 154
Laquearia 1240
Laqueus 480.481.1001
laqueus quo capiuntur aues & alia animantia 277
laqueum tẽdere 481.785

Universidad de Sevilla Biblioteca

Malus arbor 1491
malum fructus 223.214. 577.1257.1491
malum punicũ, siue granatum 1287
Malus nauis 278.1494
Mamma 187.1352
Mãdibula in qua fixi sunt dentes 605
Mandragora 196
Manducare 36
Mane 17.131.1389
mane discedere 1117
mane quærere 1389
mane surgere 176.1117. 1403
mane suscitare 1389
mane venire 1403
Manere 289.341.497.598. 746.1404
mansio 600
Manicæ, compedes 19
Manifestare 893
Mansuetudo 946
mansuetus 947
Manus 410.558
manus, subauditum 11
manum tangere fideiubendo. 1493
manus ornamẽtum 1103
manus ad manum 411
manus, loca brachiorum hincinde in solio regum 413
ad manum alicuius aliquid facere 921
Manipulus 938.1073
manipulos colligere 938
manipulus, fasciculus 43
Mare 443
Margaritæ 147.574.746. 1473
Marisca 392
Maritus 33
maritum esse 123
Marmor 1395
Marra 82
Marsupium 364.537
Martius mensis 36.1212
Vne martre 15
Masculus 258
Massa caricarum 189
Mater 47
Matrimonio iungi 150
Matrix 1346
Maturare 177
matuescere 143.177
Matutinus 1403
matutinum tempus 131
Maxilla 605
¶Mecum 934
Mederi 162.1301
medicina 72
Meditari 220.460.1365. 1366
Medius locus 105
medium 162.310.411.1189. 1472
mediũ cuiuslibet rei 583
medium terræ 387
medium viæ 47
mediati calami 1201
Medulla 629
Mel 193
Membrum 804
membra hominis 89
membrum virile, siue generationis 3.145.1455
mẽbratim diuidere 804
Membrana oculi 210
Memoria 257
memoriarum liber 257
Mendax, mendacium 88
mẽdacium 15.16.334.533. 535.1364.1459
mẽdacium educere è corde ad os 91
Mendicus 3
mendicitas 1262
mendicare 1329
Mensa 1413
Mensis 287.491
mensis dierum 288
menses Septẽber & Martius 35.36
Menstruum 196.707
Mensura, vide Metiri
Mentionem facere 256
Mentiri 16.91.243.535. 534.671.1459
Merces 25.552.616.709. 961.1406
mercede cõducere 1406. 1488
mercenarius 1406
mercari 829.830.1282.1406
mercatus 903
mercator 551.829.830
mercatores minores 1475
Meretrix 163.1139
Mergere 387.676.1094. 1457
mergulus 1414
Meridies 213.286.444. 698.1076
Meriri, dæmon 1155.1156
Merum vinum 336
Mesopotamia 714.997
Messis, messor 1181
Meta 1177
Metere 1180
Metiri 400.525.614
mensura 450.525.998. 1444.1448.1457
mensuræ genus 811
mensura magna 1419
mẽsura parua admodum 1381
mensura parua sex continens oua 593
mẽsura cõtinens decimã partem ephãh 938
mensura quatuor digitorum 400
mensura aridorum 32
mensura liquidorum 146
mensurare 624
¶Middin 615
Migrare 174.194.333.393. 717.1111.1144
migratio viri 394
Militare 1071
militia 1070.1072
Milium 201
Mille 45
miliare 519
millenos pãrere 46
¶Locupletare 981
locuples 516
Locare 466.1406
Locus 889.1149
locus, pro Deo 1150
locus altus & munitus 949
locus angustus vnde non potest quis effugere 675
locus distantiæ 108
locus effossus in petra, caverna 785
locus eleuatus & altus in petra 1087
locus fractus & dirut' 92
locus paratus 410.529
locus secretior 286
locus siccus & aridus 698
locus ad quem homini est refugium 1137
locus in quo congregantur homines qui conuocantur 1185
locus in valle cõiunctus torrenti vbi manet aqua 1223
locus per quem cum impetu defluũt aquæ 1338
loco, vice 1474
Locusta 163.282.1221
locustæ species 169.282. 346.385.443.865.1121
Log 593
Longus, longus iris 72
longe esse 1272
longinquus, longinquitas 1273.1274
longitudo 71.72
Loqui 188.189.234.460. 648.691.697.717.745.939. 987.999
loqui lingua alia, quàm lingua sancta 612
loqui ore & corde 220. 1365
loquens 460
locutio 1366
locutor 460
loquela 234
Lorica 860.1172.1462.1495
¶Lubricitas 328
Luctari 7.1065.1066
Lucus 77
Ludere 1388.1467
lusus 1389
Lugere 4.54.1263.1289
luctus 5.15.594.853.1263
Lumbricus in ventre viri pinguis 1011
Lumbi 326.689
Luna 491.588.821
lunula 821.1356
Lupatum 687
Lupus 244
Lutum 126.393.424.1309
lutum ex calce & arena 336.656
lutum è terra & aqua 336
Lux 131.700.714
lux pro mane 17
lux pro bonorũ affluentia 17
lucere 16.700
lucifer 229.1389
lucerna 728
Lumen, luminare 17
Luxuriari 861
Luz, vrbs 595

M

Maceria 161.1368
maceriam struere 161
Machinari 751
Macie confici 264
macilentus 265.1257
macilentia 535
macêre 1260
maciare, macrere, macrescere 534.1160.1315
macor, verbale 762
Mactare 245.385.1386
Macula 633
macula nigra 809
maculis albis instar grandinis aspersus 137
maculis grandioribus respersum 395
Madefactio 1462
Madmena 208
Magis 887
Magister 4
Magnus 10.11.66.83.159. 516.518.1216.1348.1419
magnus, siue maior, vel dux 45
magnus potentia, miseri cordia, ira 159
magnum esse, magnificare, magnificere 158
magni 1183
magnates 296
magnates, leonibus comparati 70
magnitudo 160.793.794. 1238
magnificare 53.149.401. 522.758.977.1215.1348
magnificare fecit, magnificus 10
magnificare, facere virili ter 159
magnificare os suum 159
magnificatus fuit, vel magnificauit seipsum 10
magnificentia 11.160
Maiestas 149
Maior, honorabilis 66
maior, princeps 159
maiores 732.985
maiores populi 1023
maiores populi, scutum dicti 178
maiorem esse 1219
Manipulos ligare 43
Malleus 233.361.547.772. 780.1003
malleus magnus 1010
Malus & malum 1257
malum multum 209
malum esse 492.1253
malitia 224.1257
Malignus 1254
Maledicere 39.40.67. 779.1123.1160.1161.1162
maledictus 693
maledictio 39.40.67
malefacere 1254
malefica 57

1160.1379
Mus 988
Musach 835
Muscu 244
Musicũ instrumentũ 1354
musicum instrumentum sistrum 724
musicum instrumentum pulsare 701
Mussare 608
mussitare 220
mussitatio 608
Mustela 15.310
Mustum 949
Mutare 238.324.325.646.1437
mutare se veste 352
mutari 676
mutatoria vestis 325.326
Mutuum 798
mutuò accipere 594.796.1329
mutuare 594.796
¶Myrica 989
Myrrha 634
Myrtus 222

N

Narrare 144.858
narrare labores & afflictiones suas 1365
Nares 61.737
Nardus 787
Nasci 241.438
nascens sponte, nullo semine 830
natus domus 441
natiuitas 441
natio 165
Nassa 1096
Nasus 61
Natare 1081.1386
natare facere 1374
Nates 1058.1383
Nathinæi 808
Nauis 54.857.1090.1148
naues iunceæ 546
nauium portus 348
nauicula 874
nauicula piscatoria 1106
nautæ 655
Naziræus 731
¶Ne forte 1002
ne, Vt non 117
ne timeas 38
ne, interrogatiuum, fecistine, &c. 38
Nebula 2159
Nec 38
Necessarium esse 1120
necessitas 1120
Nechiloth 735
Negare 67.534
negatio præcedens subaudita 133
Neghinath 701
Negligentem esse 1305
Negotium 1366
negotiari 551.829.830.964.1282
negotiari aliquid 937
negotiatio 829.830.964.966.1282
negotiator 830.964
Nepos 748
Nequaquam 64
Nere 390.1467
netum 390.1142
Neruus 171.510
neruus, compedes 239
neruus, vel os cõcauum in quo vertitur femur. 558
¶Nidus 1150.1169
nidificare 1168
Nigella 1178
Niger, nigredo 1467
nigrum 294.330
nigredo 1132.1389
nigredo, & obscuritas noctis 35
nigrescere 1131.1389
Nihil 31.39.1364
nihil erunt 64.65
nihilum 31.38.115
Nilus, fluuius Ægypti. 1389
Nimbus 820
nimbus pluuiarum 643
Nisi 46.64.117.147.536.598
nisi benedixeris 47
Nitescere 983.1088
nitida loqui 1089
Nix, Ningere 1409
¶Nobilis 66
Nocere 836
nocumentum 731
Nolle 621
Nomen 1420
nominibus propriis non addi ⊓ notificatiuũ 9.532
nomen idem, apud Hebræos potest esse & substantiuũ & adiectiuũ 15
nomẽ Dei ineffabile 421
nomen vnum ex nominibus Dei 420
nomẽ geminatũ augẽdi vel minuendi gratia 9
nomẽ alicuius retectum, aut occultum qua voce indicetur exprimatur, cuius mentio facta iam fuerat 44
Nomen verbi subauditũ. 50
nominare 779
Non 31.38.64.111.117.592
nónne 592
Norma 1448
Nos, pro sumus 55
Nosepheth 23.114.393
Nota 1203.1318
notare 1318
notificatiuum ⊓ 216
Nouacula 489.681.149
Nouem 1494
Nouus 287
noua 325
nouissimus 25
nouissimum 25
Nox 609
nox præterita 53
¶Nubes 29.558.908.938
Nudare 376.893.967
nudatio 376.1048
nuditas 672.969.974

Miluus 55.202
Mina 663
Mingere 1466
Ministrare 867.1465
ministeriũ 933.1461.1465
Minium 1325
Minor, minoris, vide Paruus.
Minuere 183.670
minui 1112
minutus puluis 209
minuta 1108
minutum quod est inter paleas 634
Mirari facere 1015
mirabilis 1016
mirabile esse 1013
mirabiliter 1016
miraculum 1016
mirificare 1015
mirum 1016
Miscere 112.627.637.668.669.865.1292
miscere se cũ aliquo 175.182.1495
misceri 175.965
mistum diuersorum semine, aut duobus generibus cuiuscunque rei 542
mistum lana & lino, aut duobus generibus seminum, aut animaliũ 542
mistio 182.637.669.965
Misereri 339.1268
misericos 341.345.1269
misericordia 344.1269
Misrephoth 1463
Mitis 947
mitigare 559.1337
Mitra 154.992.1199
Mittere 221.1009.1410
mittere in profundũ 1457
missio 1412
missio tam Dei, quàm hominis 581
missile 1474
¶Modestus 947
Modicum 1453
Modius 811
Modò venit 246
Modus 212.1449
Mœreo, mœror 54
Mola 392.1019
molæ pistrini 1277
molares dentes 619.1482
molere 392
Molestum esse, opprimere 46
molestè ferre 580
Mollem esse 1324
mollire, mollificare, mollescere, mollis, mollities 1180
Momentum 1232.1453
Monere 885
Monetæ genus 84.182
monetæ aut nũmi argentei vel aurei nomẽ 1456
Mons 239
montes, pro vrbibus munitis 240
montanus 240
Monstrosus 1463
Morari 497.598.690.870
morari in vino 26
morari vltra tempus 26
Morbus ardens præ nimio calore 360
morbus segetum grauior robigine 493
Mordere 798
Mori 635.767.1396
mori leniter 166
mortuus 1301.1303
mors 57.192.637
Mortarium 197
Morus arbor 109
Mos 70.192.212.357
Motes 1223
Motus, Vide Mouere.
Mouere 247.367.393.717.724.1274.1301
mouere se 180.250.705.1463
mouere senõnunquã absque pauore 361
mouere se loco 476
mouere velociter 350
moueri 194.1271
motus 362.1008
Mota litera, id est pronũtiata 437
Mox 1062.1067
¶Mugire 180.1075
Mulctare, mulcta 905.948.949
Mulier 33.56
mulier ad sororẽ suã, pro altera ad alteram 34
mulieres pro ciuitatibus 121
Multus 518.1216
multi 1339
multum 1220
multicolor 1026
multiplicare 234.936.955.1005.1041.1048.1215.1219.1348.1350
multiplicare preces 905
multiplicari 149.1049
multiplicari instar piscium 193
multiplicatio 987.1050.1221
multiplex, multiplicare 518.519
multitudo 43.51.235.518.1005.1217.1220.1451
multitudo aquarũ 1079
multoties 1339
Mulus 84.444.1042.1284
mula 1042
Mundus & purus 135.319.348.1088
mundi 247.325.1163
mundum esse 780.1088
munditia 389
munditia cæli pro serenitate 389
mundare 133.254.255.303.388.780.1013.1076
Munire 128.129.1028
munitio 102.128.129.289.674.844.1084
Munus 140.386.664.1379.1385.1395.1406.1411
Murenulæ 1203.1473
Murmurare 598.600.1219
Murus 310.332.368.574.

Omnis 6.540
omnẽ adipem nõ comedetis, pro nihil adipis. 541
omni die 422
Omniporens 1353
¶Onager 967.1041
Onocrotalus 1123
Onus 421.744.794.816.935
onerare 144.399.815.934
onerati boues, pro pinguibus 45
Onyx, onycha 1356.1387
¶Opem ferre 903
Operire 348.381.394.456.470.550.554.570.578.581.681.758.834.904.905.927.929.1113.1194
operire domum 857
operire ligno 1387
operire tecta tignis 1190
operimentum 179.555.760.828.1115.1233.1427
operimentũ lecticæ, aut currus 1070
operimentum siue velũ quo mulieres faciem velant 1112
Opes 225.511.582.1284.1372
Ophir 1007
Opifex 51.370
Opinari 1347
opinio 1347
Oportere 1120
Opponere 1125
Opprimere 46.126.201.334.446.607.705.949.979.981.1081
oppressus 335
oppressio 608.979.981.1085
Opprobrium 344
Optare 331
Optimus, vide Bonus
Opus 581.868.915.977.1029.1030.1366
opus esse 1120
opus bonum ac rectũ 500
opus malum 259
opus cogitãtis, pro phrygionis 372
operari 470.867.868.915.1029
¶Ora 1446
ora vestis 355.552.575
Oraculum 192
Orare 322.987.1011.1289.1291.1365
oratio 53.340.988.1013.1366
oratio vespertina 664
orator 604.691
Orbare, Orbari 1400
orbatus, orbitas 1401
Orbis 1469
Ordo 391.810.971
ordo inuersus 1312
ordinare 883.969.1452
ordinatio 971
Oriri 268.1044.1104
oriens 268
oriens siue pars orientalis 1128
orientalis 1129
orientalis porta 365
ortus 464
ortus, huius ortus 268
Origanum 18
Orion 556
Ornare 881.948
ornari ornamentis squamarum 913
ornamentum 323.546.881
ornamentum auri 608
ornamentũ brachii 1111
ornamentum colli & gutturis 1219
ornamentũ squamatũ 913
ornamentum quo decoratur lectus 1219
ornamẽti genus 1299.1338
ornamenti genus, vt torques 1473
ornamenti manuum aut brachiorum genus 1103
ornatus, ornamentũ 1383
ornatus muliebris 682
¶Os, oris 879.881.998.1011
os aperire 103
ore canere 701
os gladii 998
Os ossis 183.956
os colli 1051
Oscitare 251.252
Osculum 803
osculari 801
Osor 1394
Ostendere 1208.1264
ostensio 399
Ostium 205.1064
ostia faciei 206
ostium labiorum 206
ostium ciuitatis 1192
Otiosum esse 1305
Ouis 1080.1168
ouis annicula 569
ouile 542
Ouum 107

P

Pabulum iumentorũ mistum 113
pabulũ dare iumẽtis 113
Pacatum esse 1331
Pacisci, Pactũ facere 568
pactum 143
pactum salis 655
Padan aram 697
Paelle a frire 1465
Pala qua ventilatur frumentum 1248
pala annuli 1343
Palatium 44.72.108.109.227.311.394.616.997.1252
palatium regium 1137
Palea 1469
Pallium 62.566.575
pallium ornatũ aut glorioſum 671
pallium pretioſum, vel piloſum 11
Pallor 493
Palma manus 349.1027
palma arbor 1487
Palmes 89.262
Palpare 185.634.682
Palpebra 893
Palus pali 508
palus paludis 8.152
nudus 973
Nudiustertius 1419
Num 46.236.592
Numerus 553.663.836.860.1039.1479
numerare 553.662.858.1032.1477
numeratio, numerus 553.859
Nummus 9.1202
Nunc 54.690.899
Nundinæ 903
Nunquid 46
Nuntiare 145.698
nuntiatio 581
nuntius 581
nuntium 145
Nuptiæ 383
Nurus 539
Nutare 631.642.669.721
nutatio 631
Nutrire 51.158.401
nutrire delicatè 1026
nutriri 49
nutritii 51
nutrix 449
Nux 8.595

O

O, exclamantis 225
Obaudire 1430
Obdurare 1199
Obedire 476.491.1430
Obire, siue mori leniter. 166
Oblatio, Vide Offero
Oblectari 939
Obligare 59
obligari 796
Oblinere 391
Obliuisci 787.789.796.1399.1409
obliuioni tradere 1400
Obloqui 188.1226
Obmutescere 43
Obnubilo 908.938
Obolus 182
Obscurus 375
obscuritas 35.374
obscuritas oculi 865
obscurare 908
obscurari 461.374
obscuratio 892
obscurè 1132
obscurè loqui 289
Obsecro 54.761
Obsequi 867
Obseruare 247.746.777.1431
Obsidere 1082
Obstetrix 307.440
Obstruere 27.863
Obstupescere 218.1139.1326.1427
Obsurdescere 369
Obtemperare 19.476.1430
Obtenebrare 908.964
Obthurare 26.27.115.346.839.863.954.1174
obthurare cor ne intelligat 397
Obtusum fieri 1139
Obuiam ire 993.996.1182
Obumbrare 394
¶Occidere 241.313.364.386.964.1156.1313.1386
occidere extremos in cauda castrorum 162
occisio 241.365.387.915.1156.1313.1314
occisus 313
Occidens, substantiuum 443.966.
occidentalis pars 25
Occasus solis 96
Occasio, occasionẽ quærere 54
occasionem præbere 54
occasione 14
Occubuit sol 94
Occultare 348.352.398.534.596.864.923.1046.1116
occultare nomen alicuius honoris gratia 550
Occupare bona aliena. 977
occupatio 947.1350.1366.1395
occupatio rei alienæ 981.
Occurrere 993.995.1182.1190
occurrere, aut euenire fortuito 54
occursus 1186
Ocellare 1343
Ocrea 674
Octo, octoginta 1430
octauus, octaua 1430
October 97
Oculus 910
oculus meus, subauditũ. 294
oculi membrana 210
oculi obscuritas 865
oculos stibio dirigere vel ornare 534
oculum ponere super aliquem, & aspectu odii respicere 912
¶Odium 1394.1437
odio habere 29.1393
Odor 257.1177
odorari 257.1176
¶Offendere 481.570.785.1004.1187
offendiculum 571.1004
Offerre 1249.1250
offerre de suo 707
offerre munus 139.917
oblatio 281.665.1189.1252
oblatio ignita 74
oblatio pro delicto 76
Officium 933
Offringere 1354
¶Olea 254
oleum 1076.1417
oleum facere 1076
oleum purum 247
oleum viride 1300
Olfacere 1176
Oliua 254
olieti mons 1392
Olla 144.831.1041.1098.1164
Olus 17.403
¶Ominari 737

Universidad de Deusto Biblioteca

percutere vsque ad sanguinis effusionem 1032
percutere manibus 857
percutere manum pro alieno 1493
percussus 750
percussio 131.251.411.703.750.1050
Perdere 2.4.57.115.180.189.190.276.277.364.601.639.654.693.853.913.1106.1163.1352.1391.1421.1425
perdi 1425
perdita res 2
perditio 2.115.365.1353
Perdix 1186
Perdurare 1454
Peregrinari 166.200
peregrinatio 166.532
peregrinus 166.268
Perficere 126.539.542.649.754.1309.1414.1483
perfectus 1414.1484
perfectio 539.754.1201.1485
Perfodere 210.384
Perforare 779.785.1314
perforatio 780
Periculum facere 102
Perire 1.4.803.1425
Permanere 599
permanentem esse 49
Permittere 447.746.805
Permutare 646
Pernoctare 598
Perpendiculum 6.55.1141
Perpetuus 776
perpetuum 926
Perplecti 814.866
perplexus 1461
perplexitas 299.815
Persequi 189.205.1235
Perseuerare 402.497.599.1454
perseuerans 49
perseuerantem esse 49
perseuerantia 51
Persistere 1454
Personam accipere 343
in persona secunda & tertia in eodem versu loqui, mos est Scripturæ 475
persona tertia pro prima 48
Persuadere 1059
Pertica 631
Pertingere 701
Peruenire 639
Peruertere 585.631.844.870.887.888.898.934.961.963.1065
peruersus 816.827.828.960
peruersio 845
peruersitas 15.239.595.845.887.899.934.962.964
peruersū, peruersitas 1066
peruerse agere 887
Pes 78.492.1031.1227.1338
pede contractus 1165
pedes animalium 567
de inter Pedes eius 357
pedibus debilitari & viribus 570
pedes suos purgare 823
pediculi 550
pedetentim 26
pedes, peditis 1227
Pesach 1028
Pestis 192.1321
Petere 122.1329
petitio 1330
Petra 538.674.844.1087
Petræ acutæ 284
petra instar linguæ 618
petra silicis & silex petræ 385
petra, pro fortitudine 901
¶ Phantasma 633
Pharetra 76.1482
Phiala 8.663.857
Philosophia 373
Phison, fluuius 1006
Phœnix 194
Phrygio, cogitãs aliàs dicitur 372
phrygionico facere opere aliquid, intertextis velut ocellis 1343
phrygionicum opus 373
phrygionica vestis 1338
phrygiata vestis 1316
¶ Pica 55.877
picæ quæ Agasses vulgò dicuntur 28.29
Pietas 344
Piger 955
pigrum esse 995
pigrescere, piger, pigredo, pigritia 955
Pignerare, pignerari 275
pignus 277.870.966
in pignus tradere 964
pignori dare 275
pignus capere, pignerari 225.870
In pihel nunquam deficit prima, neque secunda radicalis 2
Pila 520
Pilus 1444
pilus qui est supra labiũ 1451
pilosus 1445
Pincerna 1455
Pingere 356.1062.1397
pingere ad similitudinem 1166
pictus 358
pictura 1397
Pinguis 136.1428.1439
pingues agni 629
pingues pro fortibus ac robustis 1428
pinguescere 323
pinguedo 214.318.1427 1428
Pinnas in sagittis ponere 8
pinnula 866
Pinus 45.72.1427.1494
Piscis 193
piscis magnus 594.1488
piscina 141
piscari 195
piscatoria nauicula 1106
Pangere 568.1261
Panis pro omni cibo 606
panis siccus & mucidus 780
panis subcineritius 612.884.1097
panis magnus, & frustũ panis 558
panem coquere 1167
Pannus 88
pannus densus 519
panni frustũ paruũ 1066
Panthera 755
Par boum 997.1103
Parabola 686
parabolice loqui, parabola 686
Parare 453.526.662.673.977.984
Parcere 294.332.339.787.843
parcens 843
parcus 537
Pardus 755
Parere 241.277.438.655.1019.1430
pariens 307
partus, nomen 441
parturire 289.438
Paries 161.310.394.574.962.1160
parietes struere 161
Pariter 426
Parius lapis 210
Pars 146.328.663.1026.1178.1246.1403.1431
pars siue portio statuta 357
partes 413
Participiũ subauditũ 450
participium actiuũ pro passiuo 440
participiũ pro præsenti & præterito imperfecto 1
particeps 279
Partiri 127.326.354
particula 168.1026.1431
Parum 671.1413
pauxillum 671
Paruus 400.1044.1113.1157
paruus tam ouiũ quàm caprarum 1355
paruum esse 1112
paruum aut minorem esse 670.1156
paruulus 120.400.916.1044
parua 1108
paruula 120
minor 1113.1157
minimus 1157
minimũ alicuius rei 1431
minus esse 1112
Pascere 125.1293
pasci 1293
pascuum 163.718
pascuum optimũ & pingue 1295
pascuæ locus 563
pastor 1293
Pascha 1028
Passer 1118
Pasta, vulgò 974
Pater 4
pater pro primo, siue doctore & inuentore alicuius rei 4
pater qui docet alterũ 110
patruus 195.863
patruus, etiam pro filio patrui 195
Paucus 21.671
paucus homo 265
paucitas 671
Pauere 187.253.377.975.1007.1021.1224.1137.1318
Pauor 167.168.282.362.379.380.976
pauore moueri 349
Pauimentum 1103.1314
Paulum 265
paululum 31.265
paululũ ad momẽtũ 1132
pauliſper 265
Pauo 1291.1477
Pauper, pauperrimus 3.203.313.947
pauperem esse, aut effici 1261
pauperẽ facere 494.646
paupertas 679.1262
paupertas terræ 203
paupertatem præ se ferre 1318
Pax 140.1409.1416
pacem facere 1416
pacem habere cum altero 1414
in pace esse 1409.1414
pacificare 1409
pacificus 1416.1417
pacificè 1410
Paxillus 508
¶ Peccare 75.302.344
peccare per ignorantiam 1349
peccare, pro peccati rem iudicari 302
peccatum, peccator 303
peccatum pro oblatione pro peccato 304
peccatum pro pœna peccati 305
Pecod 1035
Pectinatus 1464
Pectus 299
pectorale 109
pectorale iudicii 376.1485
Pecus 1171.1355
pecus oblationis 281
peculium, peculiare 816
Pellis 173.897
pellis significata per carnem 145
Peluis 562
Penetrare instar vectis 139
penetrale 186
penitus 540
Penna 7.775
penuria 347
Pepones 104
Per 877
per accidens 1192
Pera pastoris 617
Percontari 213
Percutere 703.749.1373

præ ſe ferre id quod non eſt 752
Præceps 628
Præcidere 380.568.632.1177
præciſio æqualis & eiuſdem menſuræ 1176
Præcipere 1032.1078
præceptum 357.1038.1078.1318.1448
Præcipuus 816.1211
Præconizare, præconiũ 1289.1291
Præda 101.403.615.877.885.1353.1440
præda aut rapina 384
prædari 98.100.129.884.1055.1352.1366.1407.1440
prædones noctis 1352
Prædicare 1184.1289
prædicatio 1186
Præeſſe 685.1394.1413
præeſſe operi 776
Præficere 1032
præfectus 773.1037.1394
præfectura 1394
præfectura cuſtodũ 1037
Prægnans 242
Prælium 607.1189
prælii locus 971
Præoccupare 1130
Præparare 433.516.662.977.984.1023.1024.1132
Præpoſitus 186.773.1037
præpoſitus cantorũ 776
præpoſitus ciborum 613
Præputium 972
præputium auferre 972
præputiatus 972
Præſepe 7.18.69
Præſides 1414
Præſtigiũ, præſtigiator, præſtigiatrix 571
præſtigia exercere 571
præſtigiator, præſtigiatrix 890
Præſtolari 1140
Præſtringere 890
Præter 64.111.147.159.295.879
præter eum 661
præterquam 64
præterquam corpus 46
Prætergredi 1110
Præterire 324.870
præteritum loco futuri 440.568
præteritum pro præſenti 438
Prætor 1394
Prævalere 154.435
prævalere alicui 300
Prævaricari 671.1057.1459
prævaricari in aliquẽ 87
prævaricatio 87.671.1057
prævaricatrix 88
Præuenire 1130
Prandere 847
prandium 71
Pratum 23
Prauum 1066
prauitas 224
Precari 322.339.987.993
precatio 340.1191
preces multiplicare 987
Premere 645.949
Pretium 642.647
pretiũ & æſtimatio 106
in pretio eſſe 478
pretioſus, pretioſitas 479.780
pretioſum & optimum tam in fructibus quàm in auro, argento, &c. 612
Princeps 34.159.296.404.563.707.731.760.773.792.861.990.1023.1211.1264.1380.1419
princeps magnus 817.1069
principes magni qui manent iugiter ante regem 84
principem eſſe 1460
principẽ conſtituere 758
principatus 708
principatum habere 1380.1460.1462
Primus 1112
primus inuentor 5
prior & prius 1213
primitiuum 1213.1351
primitiua 1202
primitiæ omnes 505.1213
primogenitus 110.1010
primogenitum 1351
primogenitum inſtituere, dare ius primogeniti 111
Principium 316.1128.1211.1213
Priſcus 1129
Priuare, priuari 883.1400
Prius 1024
priuſquam 402.1128
Pro 85.325.659.750.877.1474
Probare, experiri 102
probatio rei 102.399
Problema proponere 289
Probus 346
probitas 344
Probris afficere, probrũ 366.367
Procul 1273
Prodeſſe 456.836.1363
Prodigium 461
Producere 462.1004
producere in multitudine 1463
Profecto 5.36.44.1315
Proferre 103.456.462.787
prolatio labiorum 73
Proficere 1097
Proficiſci 393.760.847
profectio 761
Profugus 138
Profundare à Deo 348
profundum 1079
profundum eſſe 935.1457
profunditas 1458
profunditates, profundus 937
profunditas aquarũ 1079
Progenies 963
Prohibere 118.129.183.

Piſtillum 910
Piſtor 63
piſtrix 387
Pius 345
Pix 265
¶Placare 560
placabilitas 1312
Placenta 311.360.531.607
placentula 1315
Placere 406.431.505.965.987.1293.1309
Plaga 252.411.703.750.990.1246
plaga viridis 402
plaga alba cui multa eſt claritas 94
plaga candida & ſplendens vt nix 94
plaga in loco pilorũ 809
plaga lepræ 856
plaga Meridionalis 849
Planeta 156.731
Plangere 853.1244
planctus 853
Planus 1100
planities 31.124.131.507.538.563.698.967
planities magna 5
Planta 558
planta nouella & tenera 779
plantæ teneræ 449
plantare 745.1466
plãtare aloes, & palatia 13
plantationes 449.1412.1466
plantatio, vitis 262
Platea 295.1268.1374
Plaudere 639.1451
Plauſtrum 878
Plectere 1338
Plenus 650
plenus dierum 650
plenum argentum 650
plenitudo 650.652
plenitudo lapidis 653
Pluma, penna 775
Plumbum 951
Plurale pro ſingulari ad ornatum 10
Plures 1339
Pluere 643
pluere facere 185
pluuia 17.489.643.697.820
pluuia fortis & vehemẽs 185.1218
pluuia ſerotina 617
pluuia temporanea & ſerotina 1118
¶Pochéreth 1011
Poculum 1455
pocillatio 1455
Podagricus 750
Podex 1127
Pœna ſanguinis 206
pœnas luere 303
Pœnitere 735
penitentia 1362
pœnitentiam agere 1356
pœnitudo 737
Polire 133.681.682
politum 1163
Pollex 93
pollices manuum 1203
Polluere 97 & 98.150.314
pollutus 396
pollutum eſſe, polluere 396
Pollubrum 83
Polymitaria veſtis 1316
Pomarium 1412
Pondus 6.744.794.816.1022.1457
pondus ſicut pondus 90
ponderare 1021.1456.1477
Ponere 805.1363.1370.1382
poſitio 448
Populus 47.136.582.688.930
populus, de locuſtis, formicis & cuniculis 930
populus arbor 587
Populari 98.129.1352
Porcus 302
Porphyretes lapis 92
Porrigere 502.1073
Porrus 356
porrus in homine 407
Porta, ingreſſus 36.1444
Porticus 44
Portare 744.787.815.954
Portentum 461
Portio 61.664
Portus 348
Poſſe 435
Poſſidere 23.494.565.732.1170
poſſidere vt dominus 123
poſſeſſio 24.496.566.734.1171
poſſeſſio agrorum 328
poſſeſſionem capere 23
poſſeſſor alicuius rei 123
Poſt 24.85
poſtea 24
poſthac 24
poſtquam 24
poſtquam (vel quum) nõ obtemperaſtis mihi 46
Poſteritas, ſiue filii 25
Poſterior nouiſſimus 25
poſterior pars hominis, & aliarum rerum 25
Poſtis 30.48.248
poſtis portæ 851
Poſtulare 1329
poſtulatio 340.1330
Potens 7.155.1301.1414
potentes, leonibus comparati 70
potentia 323.410.445.524.776
Poteſtas 410.412.1194.1318
poteſtates 687
poteſtatem habere vel exercere 1413
Potus 1455.1456.1466
potatio 1466
potus è fructibus inebriatiuus 1405
potum dare 1455
¶Præ ſe ferre alium verbo aut factis 752

putare aliquid apud se 52
putauit frangi nauis 373
putare vineam 261
Puteus 86.107
putei, putei 86
Putrescere 43.86.814.874.1315
putredo 675.1315
¶Pyra 20.100
Pytho 14
pythones habentes 88

Q

Quà transiuit? 27
Quadraginta 1223
Quadringenti anni 1222
Quadratum 1221
Quadruplus 1223.1340
Quærere 122.131.132.213
Qualis 32
qualis res? 625
qualitas 30
qualitatis interrogatiua particula 32
qualiter admiratiue 29
Quàm, augentis 626
Quamobrem 625.1474
Quãdo 46.85.535.548.689
Quanquam 535
Quanto magis 60.61.77
Quantulumcunque 621
Quantum 76
Quanuis 535
Quatuor 1222
quartus 1222
quartum 1222
quarta pars 1222
¶Quemadmodũ 76.938
Quercus 40.45
Queri 711.1150
querela 600
querelæ particula 626
querimonia 711
¶Qui, quæ, quod 76
Quia 535.961
quia non 117
Quicquam 621
quicquam operis 541
Quies 1348.1409
quiete ambulare 26
quiete loqui 26
quiescere 559.719.721.1129.1331.1347.1356.1395.1409 1456
quiescere animo 773
quiescere literã, pro non proferri 2
quietus 1409
Quinque 337
quintus, quinta, quinta pars 338
quintam partem accipere 338
quintare 338
quinquaginta 338
Quis, vbi 32
Quis, quæ, quod 643
quid? 625
quid subauditum 319
quisque, quilibet 33
Quisquiliæ 372
¶Quò, aduerb. ad locũ. 38.53.523.625
Quoad 46
Quòd 535
quod subauditum 473
Quomodo 14.226
quomodo, admiratiuè 29
quomodo, cõquerẽtis 27
Quoniam 535
Quot, quoties 626
Quotidie 422
¶Quum 46.535.548
quum nõ obtẽperetis 46

R

Racemus 916
racemare vineam 914
Radere 175.1178
radere pilum 681
Radius rotæ 151
radius texentis 68
Radix 793.963.1464
è radicibus seminis pullulãs & germinãs 1387
radicare 1465
Rámath léchi 605
Ramᵒ 89.205.371.558.779.848.865.866.948.949.993.1181.1369.1460
rami vitis 817
ramus excelsus 53
ramus plantationum 271
rami implexi 866
rami oblongi, expãsique huc & illuc 747
Rana 1122
Rapere 168.169.304.333.334.384.403.980.981.1125.1352
raptus 403
rapta res, nomine delicti comprehensa 76
rapina 16.334.403.980.981
Rarum esse 478
Rates 153.1324
Ratio 733
¶Reædificare 1301
Rebellare 679.824.1151.1046.1051.1356
rebellis 489.680.826.827.860.1361
rebellio 679.1361
Recamata vestis 141
Recedere 18.164.174.325.476.599.740.796.824.904.1305
recedere, siue recedere facere 634
Recens 618
recentem esse 402
Recensere 858
recenseri per genealogiã. 431
Recipere 1124
Recludere 541
Recolligere 855
Recõdere 66.549.836.1116
Recordari 255.1032
Rectus 506.751
rectum esse 505.571
rectum facere 1021
rectà, siue directe coram illo 220
rectitudo 507.572
rectitudo stateratum 1022
Reddere 178.1336.1414
Redimere 150.996

317.375.478.521.541.542.665.957.1174.1193
prohibitio 129.317.960
Proiicere 185.393.413.414.488.656.1019.1285.1414
proiicere à corde 692
Proiicere aliquid instar lapidis 1166
proiicere se 1108
proiectio 1285
Prolongare dies, vel furorem 71
prolongare iram 304
Promittere, promissio 103
Pronomen quomodo dicatur Hebræis 550
pronomina demonstratiua 245
Pronuntiare labiis, promittere 103
pronuntiatio alleuiata 3
Propagines 1412
Prope 928
propè est vt veniat 825
Propellere 709.710.801
Prophanare 314
Propheta, Dei nuntius 582
prophetare, propheta 693
prophetia 410.794.1210
Propinare 177.1455
Propinquus 144.150.410.1188
propinquus secundum carnem 1334
propinqua 1334
propinquitas 1188
Propitiatorium 562
Proponere 1363
Proprium 816
propriis nominibus non præponitur ꝛ notificatiuum 9
Propter 14.42.85.143.173.191.192.659.672.750.874.921.961
Propter quid 626.1474
propterea 457.529
propterea quòd 77.961
propterea quòd etiã 143
propterea quòd non 117
Propulsare 222.710
Prosapia 431
Prosperè euenire, prospere agere 1097
prosperitatem habere 1401
Prospicere 694.1113.1376.1401.1458
Prosternere 501
prosternere se, & expandere corpus 162
Protegere 178.834
protectio 345
Protestari 885
Protrahere 684.688
Prouentus 96
prouentus terræ 869
Prouerbium 1436
Prouidere 1401
Prouincia 28.172.277.289.625.716.1021
Pronocare ad iram 557
Pruina 562
Pruna 170.538.1314.1320
Prurigo 366
¶Psallere 261
psalterium 162
¶Pudere, pudefieri, pudor 547
pudenda 144
pudenda mulieris 739
pudor pro verendis 100
pudore suffundi 99.350.407
Puer 441.766.888.925.1122
puerulus 915
puella 441.766
puella virgo 924
pueritia 367.441.924.925
pueritiæ tempus 441
Puerpera 307
Pugio 361.1287
Pugnare 605.610.812.1071
pugnus 184.1168.1443
pugnum plenum capere de re aliqua 1168
pugillus 1168
Pulcher 389.763.764.
pulchrum esse 431.763.1451
pulchrum fieri 389
pulchrescere 763
pulchruit, aut pulcher fuit 459
pulchritudo 222.223.460.764.992.1452
Pulex 1068
Pullus 913.1044
pullus columbarum 169
Pullulare 1104
pullulans & germinans è radicibus seminis 830.1387
Pullatæ vestes 1131
Pulsare 209
pulsare musicum instrumentum 701
Puluis 209.210.950
puluis contusus 1388
puluis tenuis 7
puluillus 557
puluerizare 951
Pungere 399.948.1052
Punctum 780
puncta permutata multis locis 1160
puncta mutantur interdum ad æquandas dictiones 96
Pupillus 508
Pupilla 35.85.121.893
pupillæ nigrum 75
Purificare 134.254.388.1120
purificator 1121
Purgare 303
purgare ventrem 813
Purpura 84
Purus 247.254.335.1088
purũ & tersum ferrum, puritas 984
puritas 135
Pusillum 265.1431
Putare 372.1347

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vne rondelle 830
Rosa 384
Rota 63.172
Rotundus 385.821.877
¶Rubigo segetum 493
Rubrum vinum 336
rubrica 1325
rubicundus 385
rubescere 9.336.385
rubefactus, rubeus, rubicundus 9
rubedo 385
Rubus 847
Rudimēta prima dare 343
Ruere 570.585.623.721.767.770.1004
Rufus 9.52
rufus vestibus 335
Rugari, in rugas contrahi 521
rugas contrahere 1167
Rugire 220.714.764.1316
Ruminare, ruminatio 182
Rumor 1431
Rumpere 130.658.808.1032.1048.1195
ruptio, ruptura 1050

S

Sabbatum 1348
Saccus 689.1453
sacculus 537
Sacerdos idolorum 549
sacerdotio fungi 522
Sacrificare 245.386
sacrificium temporis, siue iuge 455
sacrificium vespertinum 664
Sagena 365
Saginare 1123
Sagitta 353
in sagittis pinnas ponere 8
sagittas iacere 353
sagittarius 1217
sagittare 1219
Sal, sale condire, sallire

654
Salém 1416
Salix 967
salicis vilis species 1122
Saltare 204.264.281.318.578.809.1309.1315.1175
Saltus, siue sylua 370.371
Saluia 1280.1315
Salus 503.1372
salutes 503
salutare 139.140.1329.1414
Saluum facere 1051
Sanare 162.323.1301.1302
sanitas 72.252.920
sanitas muri curata 72
Sanctus 1132.1136
sanctitas 1136
sanctitatis domus 1137
sanctificare 1132
sanctificatio 601.1136.1137
sanctuarium 1137
Sandalum, aroma 13
Sanguis 206.776
sanguinem vuæ bibere 206
sanguines super eum 206
Sanguisuga 928
Sapere, sapientem esse, sapientiæ operam dare 312
sapiens 312
sapientia 312.500
sapor 399
Sapo, saponis 135.810
Sapphirus 860
Sarculum 883
Sardius lapis 9
Sarmenta 827
Sarphath 1122
Sartago 275.1275.1465
Sat, satis 225
Satiare 1342
Satrapa 84.346
Satum 811
Satur 1342.1343
saturare 1245.1342.1343
saturitas 1343
Du sauon 135
Saxum 844.1087
saxum instar linguæ 618
¶Scabellum 212
Scabies 182.442.855
Scala 844
Scalpere 181.369.372
Scapha 874
Scaturire 697
scaturigo 698
Schalecheth 1414
Scindere 130.169.658.780.1018.1032.1045.1055.1097 1195.1219.1440
scindere gladio 1441
scissio 1196.1231
Scintilla 254.520.728.1335
scintillæ ignis 256
scintillantes 1093
Scipio baculus 1021
Scire 416.1403
scientia 419.616
absque scientia 419
Scirpus 177
Scopæ 456
scopare 184.404.819.1023.1024
Scopulus 1435
Scoria argenti & cuiuslibet metalli 830
Scorpio 988
Scortum masculum 1139
Scribere 356.573.1471
scriptura 573
scriptura exposita 811
scriptura sancta 1186
Scrutari 350.352.359.1472
scrutatio 359
Sculpere 1028.1062
sculpere aliquid ad similitudinem fundæ 1166
sculptus instar amygdalarum 1454
sculptile 31.124.846.1028
sculptura 1065
sculptura in modum fundæ 1166

redimens, vel redemptor propropinquo 150
redemptio 151.997
Reducere 1356
Redundare 861.883.1374
Referre 858
Refugium 1165.1349
refugii locus 1137
refugii vrbes 1165
Refrigerium 1181.1246
Rex 657.760.1131
regem constituere 656
regulus 1117
regulus serpens 65
regina 657
Regio 172.277.289.726.1021.1354.1355
Regnum 657.958.1194.1331
regnare 656.760
Regula 1448
Reiicere 264
Relinquere 185.447.512.746.810.901.1333.1426.1461
relinqui 509
reliquum esse 1333
reliquiæ 1333.1461
Remanere 509.512.1133.1461
Remiges 655.1366
Remin 255
Remittere 787.1301.1407.1426
remittere peccatum 843
remissum esse & negligentem 521.999.1305
Remouere 57.125.172.220.253.325.456.487.534.561.641.777.799.809.832.881.883.986
remouere quidpiam è loco suo 333
remouere iniquitatem & peccatum 560
remotio iniquitatis 562
Remus 1367
Renes 391.545
Renouare 287
Renuere 621
Repellere 180.621.1143
Repente 1061.1067.1232
Repere 253.1188.1463
reptile 1289
reptilis genus 124
reptilis species 1070
reptile alatum 1120
reptare 1188
Repetere 705.1436
repetitio sententiæ eiusdem 372
Reprehendere 433
Reprobare 180.621.691
reprobatio 210
Repudiare 185
repudii libellus 569
Reputare 372
reputatus homo 820
Requies 999.1231.1348.1361.1362.1456
requiescere 447.719.746.1396
Res, aliquid 191
rem aliquam nobis valde placere 349
rem gratam facere 339
rem habere cum muliere 123.939.1351
Resarcire 92
Reseruare 746
reseruare, relinquere apud se 66
Residuum 862.1333
Resina 1119
Resipiscere 1356
Respicere 1023.1032.1331.1351.1441
Respirare 1246.1331
respiratio 1246
Resplendere 17
Respondere 939.1356
respondere pro exaudire. 939.943.944
responsio 946.1362
Restituere 1414
Retardare 876.957.960
Rete 295.365.1077.1322.1383.1392.1406
rete piscatorium 549
retiaculum 1338
reticulum animaliū 510
Retinere 299.957
retinere odium 746
Retrahere 551
retrahet se lepra 57
Retraicles de mur 184
Retribuere 177.1356
retributio 178.1416
Retro, retrorsum 25
Retrocedere 756.821.1046
Reuelare 174.376
reuelator 1068
Reuerti 821.1356
reuertētur, subauditum 390
reuersio 1362
Reuoluere 172.549
reuolutio 1151
¶Rhetor 604
Rhinoceros 1211
¶Ridere 1089.1388
risus 1389
Rigare 1245
Ripa 158.411
Rixa, rixari 775
Riuus 405.436.1017
Robur 11.15.52.223.310.445.524.583.620.737.744.910.955.1238
robur pro filiis 15
roborare 52.113.118.299.324.467.682.775.847.900.901.955.975.1006.1028.1081.1238.1493
roborās se vox buccinæ. 301
roboratus fuit, aut roborauit seipsum 10
Robust⁹ 7.8.10.11.30.155.346.456.470.956.975
robusta gens 35
robustiorem esse 155
Rogare 122.322.339.987.993.1329
Rogus 20
rogum incendere 200
Romani 1090

Silex 1434
Siloach 165
Simia 1151.1414
ſimiæ genus 1477
Simila 845
Similis 686
ſimilem eſſe 207
ſimilitudo 121.171.207.633
ſimilitudo, pro parabola 686
ſimilitudo tam corporea quàm incorporea 1099
ſimilitudinis opera omnia 121
Simplex homo, & nimiũ credulus 1062
Simul 416
Simulator 344
Simulachrum 953.1086
ſimulachra lignea 331
Sine 111
ſine cauſa 341.1459
Sinere 746.805
Singulare 816
ſingulare pro plurali 472.492.1188
ſingulare pro plurali cũ nominibus numeralibus 1281.1456.1457
ſingulare iunctum verbo plurali 236
Siniſtra 1417
ad ſiniſtram ire aut declinare, aut tendere 1417
Sinus 310.365
ſinus hominis 1098
Siſtrum 714
Sitis 580
ſitire 1102
ſitiens 893
ſitibundus 458
Situla 204
Sittim, cedri ſpecies optima 1367
Vne ſiuette 1174
¶Smaragdus 1009
¶Socer 332.382
Socius 279.938.1296
ſocius pro altero 20
ſocietas 277.280.594.1252.1370
ſociare 1103.1293
ſociare ſe 279
Socrus 332
Sol 331.365.1434
Solarium 169
Solennitas 281.455.959
ſolennitas collectionis 59
Solicitare opus 776
ſolicitum eſſe 877
ſolicitum eſſe de futuro 187
Solitarius 186
ſolitarie 90
ſolitudo 169.361.502.966
Solium 553
ſolium gloriæ & ſublimitas à principio 1213
Soluere 325.809.828.1062
ſoluere calceamentũ 325
Solus, ſola 90
ſolum & vnicum eſſe 90
Solummodo 1315
Somnus 503.664
ſomnus fortis 1235
ſomnium 324
ſomniare 323
Sonare 233.714.967.1192.1316.1317
ſonitus 226.234.1145.1326.1327.1443
Sopire 973.1234.1235
ſopor 1234.1235
ſoporare 1234
Sorbus 78
Sordes 463.1076
Sorec 1464
Soror 22
ſoror pro altera 20
Sors 182.1005
ſortem proiicere 329
¶Spargere 184.267.270.745
Spatium 1246
Species 645
ſpecies intelligibilis 633
ſpecierum nomina communis generis 1445
ſpecierum nomina ſub quocunque genere venerint, vtrũque ſexum cõprehendunt 425.1072
Speculari 1113
ſpeculum 1211
ſpecula 1751.1115
Spelunca 672.715.785
Spes 104.345.418.1142
ſpes ac fiducia 555
ſperare 104.289.345.426.1140.1347.1441.
Spernere 87.96.97.249.264.557.621.691.1160.1165.1328
Sphæra 172.288
Spica 816.1338
ſpica cum culmo, & ſpicarum menſis 1
ſpica plena, viridiſque ac tenera 578
Spina 273.831.844.1107.1154
ſpinæ genus 142.216.286.764.1395.1434
ſpinæ genus, carduus 26
ſpina dorſi 955
Spirare 999
ſpiritus 799.1246
ſpiritus malus 1312
ſpiritus pro angelo 1248
Spiſſum 866
Splendor 247.253.461.700.1195
ſplendor magnus inſtar fulguris 142
ſplendere 218.247.460.700.1093.1195
ſplendeſcere 700.1088
ſplendidum 94
Spoliare 100.1328.1352.1366
ſpoliatus 1408
ſpolium 615.885.1408
Sponſus 382
ſponſus ſanguinum 383
ſponſa 539
Sponte 708
ſponte naſcens 1387
ſpontaneus 707
Scutella 1098.1121.1173
Scutum 178.1106.1414
ſcutum rotundum 830
ſcutũ pro maioribꝰ populi & protectione 178.179
Scyphus 154.1115
¶Secare 658
Sechar 1406
Sechel, & ſeclus 663.1456.1457
ſecli dimidium 131
Secretum 822
Seculum 319.776.877.887.926
ſeculum pro tẽpore longo, aliquando pro tempore vitæ hominis 926
Secundus, ſecunda 1439
ſecundum diẽ in die 422
Secundinæ 1410
Secundare 1097
Securis 182.571.954.1203
Securitas 104
Secus 928
ſecus aquas 42
Sed 536.536
ſed in lege 47
Sedare 559
Sedere 497
ſedes 500.553
Seducere 794.960
Seges antequam metatur 1149
ſegetum morbus grauior robigine 493
Segregare 1013.1018
Sela 842
Selaah, loci nomen 1100
Sella equorum 1282
La ſelle de quelque beſte 1282
Semel 1030
Semen 270
ſemen proiicere, pro imprægnare 180
ſementis percuſſio vento Orientali ſpicas ingredienti 1355
ſeminare 269
ſeminificare 270
Semita 70.78.804.842.877.1338.1443
Semper 1485
ſempiternum 926
Senex 266
ſeneſcere 985
ſenium 547
ſenectutes 266.547
Sentire 297.416
ſenſibus oblectari 297
Sententia 136.1118
ſententiam ferre 169
Seorſum 90
Separare 66.91.325.731.1013.1017.1041.1051.1052
ſeparationis aqua 707
Sepes, ſepe circundare, ſepire 161
ſepire 903.1368
ſeptum 811
Sepelire 1126
ſepultura 1127
ſepulchrum 99.455.1126.1330.1365.1429
Septem 1339
ſeptember 35.1212
ſeptentriones 537
ſeptenus, ſeptimus 1339
ſepties 1339
ſeptuaginta 1341
ſeptuplum 1340
Sequi 1236
Serare 403.762
Serenus 1088
ſerenitas 137
ſerenitas cæli 247
Serere 269
Sericum 155
ſericus pannus 683
Sermo 53.191.220.234.648.879.1366.1446
ſermo ænigmatum 604
Serotinus 63
ſerotinum eſſe 905
ſerotinare 907
Serpẽs 594.738.1445.1488
ſerpentis genus vel ſpecies 65.608.1029
ſerpens ignitus 1463
Serra 170.187.803
ſerrata tabula 803
Seruare 655.746.777.1051.1431
Seruire 867.868
ſeruitus 868.869
ſeruus 866.867.868.869
Sex 1324
in ſex partes diuidere 1325
ſextus 1324
ſextã partem capere aut offerre 1325
¶Si 13.39.46.77.236.535.592
ſi non 598
ſi Dauidi mentiar 47
ſi ſubauditum 493
Sibi 592
Sibilare 1464
ſibilus 1464
Sic 77.523.529
Sicca 1108
Siccare 1105
ſiccare ſe 407
ſiccari 360
ſiccitas 361.580
Siccuth, idolum 839
Sicut 548
ſicut hoc, ſicut hoc 246
ſicut vnus 21
ſicut in pueritia 925
ſicut, ſubauditũ 438.717
Sidus 156.538
Signum 18.381.461.756.846.1203.1318.1471
ſignum ſiue ſcopus qui ſtatuitur ad iaciendum ſagittas in illum 746
ſignum cæleſte 156
ſignũ ſuper ſepulchrum 1093
ſignare 381.1318.1469.1471
ſignatum 846
ſigillum 381
ſigillare 381
ſignaculum 381
Silere 106.107.369.374.1231.1466
ſilentium 198.108
ſilenter 370

787
Summa 836.1211.1479
Supellectilia 546
Super 41.80.85.421.877.919
ſuper verbo.i.propter 191
ſuperabundare 861.883
Superare 154
ſuperare exercitu vel turma 156
Superbire 4.149.152.153.446 792.1238
ſuperbia 163.1138.1283.1388
ſuperbus 149.152.153.421
ſuperbæ aquæ 248
ſuperbè agere, ſuperbus, ſuperbia 248
Supercilia 151
Supereſſe 509.861.883.1333
Superficies 171.910
Superfluere 861.883.1463
Superhumerale 62
Superior 919
Superliminare 577.851.452.1458.1459
Superſtitem eſſe 1461
Suph mare 824
Supplantare 960
Supputare 372.373.553
ſupputatio 372.373.553
Sur, nomen portæ 828
Surdus 370
ſurdum ſe facere 369
ſurditatẽ præ ſe ferre 369
cum ſurditate 370
Surgere 1145
ſurgere mane 176
ſurrectio 1148
Sus 302
Suſcipere 615.1124
Suſcitare 847.893.894.1145
Suſpendere 1481.1482
ſuſpendere in ligno 476
Suſpirare 55.164
ſuſpirium 20.55
Suſtentare 788.845.1486
ſuſtentaculum 744.1443
Suſtinere 525.787.815
Suſurrare 1219
ſuſurro 1219
¶Sycomorus 1457
Sylua 459

T

Tabernaculum 12.835.1124
tabernaculorum feſti octauus dies 959
tabernaculũ extendere 13
Tabula 595.1196
tabulæ æris 862
tabulæ in quibus claui lignei aut ferrei quibus truges triturantur 678
Tacere 197.206.237.369.374.1466
tacita vox 207
tacitus homo & ſilẽs 207
tacitum cogitare 369
Tæda 612.1018
Tædio affici 102
Talentum 538
Talis 1016
talis & talis vir, vel locus cuius mentio præceſſerat 44
Talpa 350.800
Talus pedis 1203
Tamarice arbor 75
Tammuz 1485.1486
Tangere 634.701
Tãquãſubauditũ 384.614
Tantũ, tantummodo 1315
tantùm, & tantum tantum 36
tantum cum tanto 90
Taratantarizare 406.1253
Tardare 25.100.617.690.870
Tarſis, lapis pretioſus 1318
Taurus 7
Taxus, taxea pellis 1474
¶Tegere 23.345.348.394.550.554.570.578.581.758.834.904.905.917.919.1113 1491
tegere domum 857
tegere carnẽ pelle 1194
tegmen 65.555.562
tectum 148
Telum 210.1155.1337
Temerè agere, temerarius 248.421
Temperamentum 637
Tempeſtas 849
Temples, ou tempes 1315
Templum 108
tẽplum ſanctitatis, Cælum 218
templi omnes partes, hecal 217
templi facies exterior 217
templi pars interior 192
Tẽpus 319.422.454.899.984.1474
tẽpus determinatũ 1070
tempus hyemis 863
tempus breue 887
tẽpus breuiſſimum 1232
tempus longum, & tẽpus vitæ alicuius 916
tempus longinquum 641
tẽpus ſtatutũ & determinatum 260.554.890
tempus cõſtitutum quo cõgregabatur Iſrael in domo Dei 454
tempus, pars faciei 1315
Tendere, extendere 740
tendere tabernaculum 13
tentorium, extendere tentorium 12.13
Tenebræ 374.893.923.965.1099
tenebræ denſæ 63.990
tenebræ, pro afflictionibus 17
tenebreſcere 374.461.1131
Tenẽre 23.199.960.1486.1491
Tenerum eſſe 1314
tenerum quod eſt in extremo auris 1489
Teneraſcere, tener, teneritudo 1280
Tentare 102.757.758

Spuma 318.1180
Spuere 493.1315
ſputum 1315
Spurius 638
¶Squama 1204
¶Stabilis 49
ſtabilem eſſe 49
ſtabilitas 51.1149
ſtabilire 526.845.847
ſtabiliatur verbũ tuũ 49
Stacte 596.745
Stagnum 8
Srannum 55.91
Statera 19
ſtaterarũ rectitudo 1021
Stare 464.931.1145
ſtare facere 464
ſtatio 465.933
Statim 1061.1067
Statua 466.774.1093
Statuere 356.367.464 466.931.1082.1145.1344
ſtatus 1082
ſtatus miniſtrorum 932
ſtatutum 215.357
ſtatura 151.1149
Stella 538
ſtella matutina 219
ſtellarum coniunctio, Arcturus 537.898
Stellio 508
Stercus 76.173.187.208.463.1053.1076.1117.1123
Sterilis vir 963
Sternere 467.1304.1322
ſternere iumenta 281
ſtratum 467.1281.1397
ſtrata equorũ & aliorum animalium 1282
Sternutare 251.252.908
ſternutatio 737
Stibium nigrum 1001
ſtibio dirigere vel ornare oculos 534
Stigma 1103
Stilla 8.1292
ſtillare 205.724.745.804.974.1292.1300
ſtillatio, & fluxꝰ faui quũ fluit mel 716
Stimulus 611.215
Stipula 172.1198
ſtipula minuta 372
Stirps 963
Stomachus 1140
Strangulare, ſtrangulatio 344
Strepitus 226.1443
ſtrepitum facere 714
Stringere 470
Strix 609
Struem componere 200
Struthio 345
Studium 1350
Stultus 15.555.619.696
ſtultum fieri 126.405
ſtultum eſſe 555.617.836
ſtultitia 15.555.696
Stupa 766
Stupeſcere 194.1427
ſtupor 1464
Sturnus 272
Stylus 903
ſtylus ſcribarum 363
¶Suadere 831.1059
Suauis 763
Subiicere 519
ſubiicere mulierem 519
Subligaculum 548
Sublimis 153
ſublimitas 153.793
Submergere 387.1094.1457
Submiſſa voce loqui 608
Subneruare 963
Subrufus 10
Subſannare 557.611.1089.1090.1165.1388
ſubſannatio 611.1165.1389
ſubſannator 611
Subſilire 204.264.281.578.809.1039.1175.1315
Subſolanus 1130
Subſtantia 225.511.582.953.1148.1284
ſubſtantia quælibet hominis 752
ſubſtantiam aliorum ignoranter vel ſcienter capere 446
Subſtantiuum deeſt 862
ſubſtantiuum præcedens repetitum 768
ſubſtantiua duo in regimine iuncta vni adiectiuo, Flumina torrentium mellis 479
Subtegmen 965
Subuertere 138.844
ſubuerſio 239
ſubuerſio Dei, & ſubuerſio Sedóm 239
Subuiridis 494
Subula 1314
Suburbanum, ſiue ſuburbium 185.1068
ſuburbana & villæ 121
Succendere 124.474.1127.1463
ſuccenſio 124
Succenſere 360
Succidere 136.160.164.167.168.169.181.197.207.304 324.534.555.568.649.1105.1144.1154.1172.1174 1175.1177.1196.1325
ſuccidi 48.1167
Sudor 426
Suere 1491
Sufficere 201.672.857.1451
ſufficit 225
ſufficientia 668.858
Suffire 724.1158
ſuffitus 257.1159
ſuffimentum 1159
Sufflare 767.795.801.999
ſufflatorium 767
Suffumigare 1158
Sugere 448.672
Sulcus 967.1482
Sulphur 181
Sum, es, eſt, vide Eſſe 223.225
ſumus 55
ſunt 233
Sumere 614

tremor 271.1293.1298. 1300.1301.1344
Tres,trecenti 1417
Tribula 368.678
Tribulatio 1085.1086
Tribulus 141
Tribus 744.1337.1338
Tributum 668.357
Tridens 1166
tridens quo extrahuntur carnes 259
Triginta 1418
Tripudiare 281.318
Triſtis 817.828
triſtem eſſe 493
triſtitia 953
triſtitia afficere 952
triſtor 54.513
Triticum 343
triticum contuſum,contritúmq; in mortario. 183.1158
Triturare,tritura 200
Truncus 97.169
Trutina 19
¶Tuba 355
tuba cornea 1452
Tuberculũ camelorũ 193
Tugurium 718
Tummin 1485
Tumor 794
tumor Iordanis 149
tumeſcere 1072
Tumultus 226.234.1356. 1480
tumultum facere 226.233. 714. 567.1232.1326. 1327. 1356
tumultuare 1132
Tumulus 566.773
Tunc 18.529
Tunica 575.623
tunica phrygionica 1344
Turba 342
turbare 126.336.913.952
turbari 264
Turbo,turbinis 824. 849.1444
turbo ſuccidens 167
Turma 70.157.342
turmam ducere 156
Turpe 259
turpitudo 739.969.1006. 1444
Turris 160.1119
turris munitio 102
turris alta 674
turris lignea quæ fit contra vrbẽ ad capiendam eam 202.466
turres fortes 1023
Turtur 1473
Tuſcia 415
¶Tympanum,tympanizans 1491

V

Vacare 231
Vacca 141
Vacinium 385
Vacuus 105.1279
vacui viri 1279
vacuum & inane 92
vacuitas 92.105.1279
vacuitatis lapides 92
Vadimonium 965
Vadum 874
Væ 3.15.28.39.224.225.438
Vagari 174.194.717.714
Vagina 149.710
Validus 57
Valde 619
Vallare 812
Vallis 5.17.65.131.170
vallis ſiue planities 124
vallis per quã defluit aqua 734
Vanum 39.1364
vanitas 219
vanitatis medici 39
Vapor 29.1159
Vas 545.546
vas ad lauandũ manus 83
vas in quo fundũt & purificãt argentũ 532.1121
vas in quo hauritur aqua 204
vas ex quo effũditur guttatim aqua ad manus abluendas 1397
vas ex quo ſpargitur aqua,ſanguis, aut vinũ. 271
vas quodcũq; vinariũ 851
vas inſtar fiſtularum 1121
vas æneum 1127
vas olearium 1011
vas rotũdum inſtar phialæ 173
vas teſtaceũ aut ligneũ,cuius os eſt anguſtũ 148
vas vnguentarium 813
vaſa iunci 546
Vaſtare 1326.1352
vaſtari 277
vaſtatio 277.1353
vaſtator 1353
vaſtitas 1353
Vaticinari 693.745.787
vates 693
¶Vbal,locus 5
Vber 1352.1353
Vbi 11.27
vbi paſcas 30
¶Vectis 88.89.139.631
Inſtar vectis pertrãſire & penetrare 139
Vehemens 63.370.682
vehementia 35
vehemẽter, vehemẽtiſſime 433.619
Vel 13
Velamen 65.823.1133
velamina, quibus mulieres facies ſuas velabãt. 856
Velle 4.349.404.984. 1193.1309
Vellus,velleris 168
Velox 628
velocitas 1008
Velum 1045.1427
velum ſericum 1233
velum diuidens arcam a tabernaculo 1045
velum quo faciem mulieres operiunt 401.1112
Vena 1155
tentatio 757.758
Tenuis vox 207.209
tenuis vacca 203.209
tenue eſſe 1315
tenuitas 679
tenuitas & macilẽtia 535
Tenupha 1252
Teraphim 1494
Terebinthina reſina 105
Teres 385.877
Tergere 133.142.639.681. 682
terſum 1163
terſio 682
Terminus 64.153.171.289. 726.1021
terminos conſtituere 14. 153.289
terminatio 154
Terra 7.9.10.950.1354
terra arida & ſicca 698
terra, pro populo terræ 344
terra,pro humili & infimo loco 73
terra habitabilis & inhabitabilis 73
terra Iſrael 1072
terræ fructꝰ, & quicquid profert 97
terræ ſynonyma 951
Terrere 92.126.1441
terreri 194.377.1021
terror 31.114.126.271.380. 1021
terriblis 31
Tertius 1418
tertia, tertia pars, tertiò 1418
tertiare,tertiatus 1420
Teſta 371
teſtæ acutæ 284
Teſtari 885
teſtis 885.1355
teſtificari 939
teſtimonium 456.886
Teſticulus 75.100.1007. 1449
Teſtudo,ſiue limax 332
teſtudo,ſiue fornix 30.44 852
Texere 68
textoris lignũ quo circũuoluit pannum 69
¶Thalamus 348.467. 919.1100.1468
thalami 1100
Tharſis,regio & gẽs 1318
Theriaca 746.1119
Theſaurus 67.186.346. 398.548.816.838
theſaurorum locus 179
theſauri & repoſitoria frugum 57
theſaurarius 185.613.838
theſaurarios cõſtituere 66
theſaurizare 836
Thronus 553
Thus 588
thuribulum 380
¶Tiara 992
tiaræ 154
Tibi 609
Tibia, muſicum inſtrumentum 517
tibia canere 314
Tigne 809
Tignum 560.1191
tignis tecta cõiũgere 1190
Tigris 405
Timere 166.253.362.410. 481.1007.1441.1444
timendus 975
timor 166.484.1007
timidus 362
Tinea 811.898.976
Tingere 387.1073
Tinnire 1095
Tintinnabulum 1031.1095
Tiſri menſis 35
Titio 14
Titulus 1093
¶Tollere 253.614.1382
tollere & auferre 57
Tonare 1199
tonitrus 1145.1300
Tõdere 164.168.556.1176
tonſor 173
Tonus cantus 575
Topazium 142
Tópheth 1492
Torcular 186.476.1005
Torques 363.746.948. 1203.1219.1395.1473
torques,torquium 746
Torrens,& vallis per quẽ defluit aqua 734
Le torrent 1214
Torrere 1164.1211
Torris,ſiue titio 14
Tors 1383
Torta ſubcineritia 884
Vne tortue 1174
Tortuoſus 962
tortuoſa via 412
Totum 540
Toxicum 1260
¶Trabes 841.847.866. 1100.1240
Tractatus in grãmatica 53
Tradere 623.647.669. 752.808.817
Traha 368.678
Trahere 684.688.828
tractus 1386
Trans 230.874
Trãſferre 333.808.985.1112
trãſferre è loco ſuo quidpiam 756.809
Tranſfigere 146.210.599. 584.640.1229
Tranſfodere, tranſfoſſio 640.641
Tranſgredi 314.870.1032
tranſgredi pactũ ſocii 87
tranſgredi rem & præceptum 679
Tranſilire 809
Tranſire 324.870.881.1028
tranſire per medium 139
tranſire terminum 1048
Trãſpoſitio dictionũ frequens in Sacris 641
Tremere 180.846.1021. 1094.1224.1275.1293.1301. 1322
tremere facere 1199

vinculum 386.453.572
vinculum fœderis 60
Vindemia, vindemiare 118
Vindicare 783. 784. 1046
vindicta 1048
vindictam reseruare aut iram 746
Vinea 566
vinea ruboris 336
vinitores 567
Vinum 433.603.814.1405
vinum nouum 497
vinum rubrum 336
vinum purum 247
vinum nugax 603
Violare 1396
violentia 16
Vipera 65
Vir 33.155
vir iræ 183
vir belli 34
vir litis vel contentionis 199
vir subauditum 298.681
vir non defuit, pro nullus 34
vir & vxor, de animalibus dictum 34
viri 688
viri equitum 124
viri numeri 688
vir & frater, ad inanimata relatum 34
viri nomine, etiam principes & duces intelliguntur 34.386
viri fœderis, viri sagittarum 124
Vires 15.308.412.620
vires accipere 301
Virga 305.510.642.676. 744.1121.1337.1467
virga ferrea 171
Virgultum 1070
Virgo 146
virginitas 146
Viride 595.618.1011.1300
viride, pro herba viridi IIII.iii. 493
virideesse 1175
viresc̃ere 1275.1300
viresc̃ens 968
viridarium 1412
viror 1.3.524.596
Vis 445
vis & vehementia 35
Viscera 1189
Visitare 1032.1401
visitatio 1057
Vita 305.307
vitale 1148
Vitellum oui 324
Vitiligo 94
Vitis 262.1354
vitis domestica 181
vitis grandis vel magnifica 11
vitis laudata, cuius vuæ non habẽt acinos 1464
Vitulus 878.1040
vitula triennis 1419
Vituperatio 188
vituperium 696
Viuere 305.306
viuens, quicquid viuit super terram 1148
viuus 305
viuificare 306
viuificare, pro viuum reseruare, & diruta instaurare 306
viuificatio 307
¶Vlciſci 783.1046
vltio 784.1048
vltionem facere 1047. 1048
Vlcus proueniens ex caliditate 1387
Vlmus 40
Vltimum, finis 25
Vltra 230.886
Vlula 457
Vlulare, vlulatus 436.437
¶Vmbilicus in homine 387.1459
Vmbra 1094
vmbraculum 815
¶Vnà, aduerb. 426
Vncinus 244.1452
vncinus curuus 1195
Vnde? 31.53
Vndiquaque 813
Vngere 450.683.813
vnctus, vnctio 683
vnguentum 1427
vnguenta cõficere, vnguẽtum, vnguentaria 1316
vnguentarium vas 823
Vnguis 1118
vngula 1046
Vnicornis 1211
Vnicus 186.426
vnicus absque liberis 964
Vnire se, pro solitarium esse 21
vniones 746
Vniuersitas 836
vniuersum 540
vniuersaliter 540
Vnus, vna 20.21
vnum cum vno 90
vni pro paucis 21
vni, aut iidem 21
vnus pro altero 21
Vnusquisque 33
¶Vocare 265.1182
vocatio 1186
Vociferari, vide Vox
Vola 349.558.1026
volare 8.187.457.890. 1044
volare, pro ire velociter 774
volatile 893
volucris 909
Volo, acquiesco, vide Velle 2.217
volens 349
Voluntas 3.349.377.708. 772.1071.1246.1296.1298. 1312
voluntatem habere ad aliquid 349
voluntarius 707.709
Volumen 172.175
volumen libri 214
vena, fons 698
venam aquæ fodere 1154
Venalia 616
venalis res, venalem rem prostituere 647.937
Venari, venatio, venator. 1076.1077
Vendere 647.1346
venditio 647
Venenum 430.612
venenum mortiferũ 1298
Venia 843
Venire 94.231
venit 82
venite, exhortantis 442
Venter 105.170.568.1189
Ventriculus 1140
Ventus 1246
ventus Meridionalis 850
ventilabrum 268
ventilare 251.267
ventilatores 268
Venundare 647
Vepris 1395.1434
Verax 49.50
Verbum 53.191
verbum iuge, siue continuum 1436
verbũ idem contraria significat aliquando apud Hebræos 117
verba bona & sapiẽtia 700
verbale tam in præterito quàm futuro est in potentia 605
Vere 6.36.38.44.46.50. 529.1315
vere, profecto 5
Vereri 353
Verecundia 547
Verenda 100
Veritas 50.1201
in veritate 529
Vermis 1285.1482
Vermiculare, vermiũ scatere 1188
vermiculꝰ, p colore 1482
vermiculus cocci, & Coccus vermiculi 385
Verrere 404.829.1023
Verruca 407
Vertebra 335
Vertere 238.1109
vertere se 1023
versatilis 813
Vertex 1211
vertex capitis 1127
Verticulum, *Vertoüil* 572
Verumetiam 5
veruntamen 44.1315
Vesci 36.605
Vesicula gutturis auium vbi manẽt sordes 1211
Vespa 1120
Vespera 965
Vespertilio 800.988
Vestibulum 44
Vestigium 961
Vestis 88.546.589.613.1118
vestis genus concupiscibilis vel pretiosæ 141
vestis mutatoria 326
vestis contexta ex lana & lino 1467
vestis diuersorũ colorũ. 1316
vestis facta opere phrygionico, seu acu picto, plena oculis 1338
vestis, & locus in quo custodiuntur vestes 619
vestis multa habẽs foramina 295
vestis pars inferior 1369
vestimentum 175.1427
vestire 589
Vetus 114.503.987
vetera, vel veterationes putridorum vel corruptorum 114
veteraſcere 502.985
vetusteſco 114
Vexillum 194.756
vexillatus 194
¶Via 70.78.212.232.877
via eleuata lapidibꝰ 841
via tortuosa & peruersa. 222
via pro more & cõsuetudine 70.212
via Ægypti, id est more. 212
viaticum 70.71
Vibratio 1301
Vicis, vicẽ, vice 325. 1030. 1474
vices 1227
viciſſim 325
Vicinus 1405
Victima 387
Victor, victoria, Vide Vinco.
Videre 266.298.1104.1383
videns 1040
videns, subauditum 298
videntes, prophetæ 298
visio 299.1105.1210
visus, huius visus 1210
Viduus Israel 44
vidua, viduitas 43.44
vidua ciuitas, cui opponitur plena populo ciuitas 43.44
Vigilare 1454
vigilans 895
vigiliæ 1433
Vilis 258
vilis homo 696
vilem aut esse, aut se reputare 1156
vilescere 249.1160
vilipendere 249
Villa 562
Villa, suburbanum 185
villa absque muro 355
Vim inferre 446.607.981
vim facere 126.334.965. 1032
vim sibi facere 65
vi aliquid tollere & festinanter 304
vi capere 1125
Vincere 154
victus 307
victor 1353
victoria 1138
Vincire 59.452.962

Universidad de Austral
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

QVAE AD PRIOREM GRAMmatices partem pertinere videbantur, hæc paucula ordine alphabetico adnotauimus.

א vice י 1427
א deficiens 59.303.331
א nosepheth siue redundans 24.38.196.200.264.518.621
א quiescens in futuro 18
א loco ה 200.223.257.268.279.320.322.348.488
אָו præteritum vertit in futurum 1378
אֶל vice ב 166
אֶל pro עִם 263
אֶל pro אֵת 610
אֶל deficiens 287.332
אֶל redundans 167
אִם vice בְּאֶמֶת 600
אֲשֶׁר deesse in oratione 203
אֵת pro מִן 286.734.1051.1170
אֵת pro עִם 306.598.1293
אֶתֶם pro מֵהֶם 734
ב deficiẽs 246.378.392.1373
ב nosépheth siue redundans 23.433
ב subauditum 470
ב & ל vt fratres 134
ב præteritis aliquando iungitur 134
בְּעֵבוּר loco ב 274
ב vice מ 1211
בִּכְלֹם literæ, rarissime præteritis verbis hærẽt 134
בְּעַד pro ל 949
בְּמוֹ 85
ה deseruiens pro ל in principio 355
ה literæ varia significata 218
ה vice א 273.274.341
ה vice ו & vice א 219
in ה & א desinentia 136
ה in fine positum 219
ה cum seghól 217
ה numeralibus quibusdã & propriis nominibus, & masculeis quibusdam 1007
ה nosépheth, siue redundans 45.365
ה vocandi aduerbium 218
ה haiediah 216
ה notificatiuum non addi propriis nominibus 9
ה non præponitur nominibus propriis, & quare 216

Voluptates 764.882
Voluere 172.1109
Vomer 370
Vomere 1140
vomitus 1140
vomitus ignominiæ 1164
Vorago 1469.1470
Vouere 711
Vox 1145
vox tacita 207
vociferari 265.406.491.1079.1112.1119.1153
vociferatio 692.1079.1157
¶Vpaz 1006
¶Vrbs siue ciuitas 1191
vrbes absque munitione 1043
Vrere 476.843.1119.1463
vstio 476
Vrim 17.1485
Vrtica 364.866.1168
Vrsus 195
¶Vsque 877
vsque ad 85.877.921
vsquequo 54.615.877
vsquequo fecero 46
Vstio, vide Vrere
Vsura 799.1221
Vsurpare 977
Vsuuenire 1190
¶Vt 536.672.874.938
vt faciat 143
vt non, vel ne 117
vt non sit habitator 32
vt quid 615.626
vt subauditum 368
Vter, vtris 14.336.339.430.697.718
vter pelliceus 857
Vterus 105
Vti re aliqua 937
Vtile esse 836
Vtinam 24.593
Vtrum 46.592
¶Vua 938
vua acerba 122
Vulgus hominum 930
Vulnerare 313.321.591.1032
vulnus 750.1032
Vulpes 1443
Vultur 187.1211
Vulturnus 1130
Vultus 61
Vulua 1346
¶Vxor 33.56

Z

Zea, siue spelta 556
Zelare, zelotes, zelus, zelotypia 1169

Universidad de Deusto Biblioteca

INDEX DICTIONVM QVA-

rum radix inuentu paulo difficilior videbatur: earum radice postposita.

אֲבִיּוֹן אֲבִיּוֹנָה אָבָה
אֲבַעְבֻּעוֹת בָּעָה
אַגְמוֹן אֲגַם
אֲהָהּ הָהּ
אוּבַל אֲבַל
אוּל אָיַל
אוּלַי אָלָה
אוּלָם אָלַם
אוֹם אֵם
אוּפָז פָּזַז
אֲזַי אָז
אָח אָחָה
אָחוּ אָחוֹת
אַחְוָה חָוָה
אַחַת אֶחָד
אִטִּים אַט
אַיָּה אַיֵּה אַי
אַיּוֹם אַיָּם
אֵיזֶה אַי
אֵיכָה אֵיכָכָה אֵיבוּת
אֵיךְ
אֵיכָּה אַי
אִילוֹ אַי
אֵילָמָה אָלַם
אֱיָלוּת אֵילֶת אַיָּל
אֵימָה אֵימָתָה אֵימִים
אַיָּם

אֵיפָה אֵיפֹה אֵיפוֹ אַיָּף
אִישׁוֹן אֱשׁוּן אִישׁ
אִית אֶת
אִיתוֹן אֵיתָן אַיָּת
אֵל אֵלוֹן אַיָּל
אֶל אֱלֵי אַלְיָה אָלָה
אֱלִיל אַלְלַי אָלַל
אַלְמוֹן אַלְמָן אַלְמֹנִי
אָלַם
אַמָּה אֻמָּה אֵם
אֻמְלַל אָמַל
אֻמְנָם אֱמֻנָם אֲמָנָה
אָמַן
אֱמֶת אָמַן
אָנָה אָנָה אָנָּה אָנָּא
אָנוּ אֲנִי אָן
אֲנִי אֲנִיָּה אָנָה
אֲנַחְנוּ אָן אוֹ אָנַח
אָנֹכִי אֲנָךְ
אַפִּרְיוֹן פָּרָה
אַרְבֶּה רָבָה
אַרְיֵה אֲרִי אֲרִיאֵל
אֲרָיִים אֲרִיּוֹת אֲרָיוֹת
אָרָה
אִשָּׁה אָנַשׁ אוֹ אִישׁ
אֻשַּׁיָּא אָשַׁשׁ
אֲשִׁיָּה אָשָׁה

אִשָּׁה אָשׁ
אֵתָנִים אַיָּת
אַתְּ אַתָּה אֶת
אֶתְנָה אֶתְנָן תָּנָה
אֵתִים אִתִּים אֶת
אַתִּיק נָתַק
אֲתָרִים תּוּר
בִּבְלִי בַּל
בִּגְלַל גָּלַל
בּוֹרִית בָּרַר
בֹּהוּ בָּהָה
בָּזְאוּ בָּזַז
בִּזָּיוֹן בָּזָה
בִּיאָה בּוֹא
בִּירָה בִּירָנִיּוֹת בִּיר
בָּכוּת בְּכִי בְּכִית בָּכָה
בְּכֵן כּוּן
בְּלוֹאֵי בְּלוֹיֵי בָּלָה
בְּלִי בַּל אוֹ בָּלָה
בְּלִילוֹ בָּלַל
בְּלִימָה בָּלַם
בְּלִיַּעַל בַּל
בַּלְתִּי בָּלַת
בֵּן בָּנָה
בֵּנַיִם בָּיַן
בַּעֲבוּר עָבַר
בָּרוּת בְּרִי בָּרָה

KKKlz.i.

ה quomodo deseruiat 216
הַאִם 218
הי terminatio pluralis Chaldaica 178
ו loco א 303
ו loco ה 264
ו loco כַּאֲשֶׁר 600
ו deest in oratione 574
ו deficiens 378
ו præcedens repetitum in sequentibus 566
ו quiescens 223
זֶה pro אֲשֶׁר 246
י vice א 5
י pro ה 22.419
י nosépheth, siue redundans 11.76.238.353.354
יָה additum nominibus 63
יָהֵל & יַהֵל 13
ב veritatis cõfirmatiuum 384.422
ב & ק sunt eiusdem exitus 579
ל redundans 26.33.351.424.786.916.1157.1443
ל pro ב 322.1234
ל loco ה 1117

ל vice ן 5
ל vice אֶת 79
ל pro בַּעֲבוּר 134.1169
ל additum ad maiorem declarationem 874
לֹא quibus temporibus iũgatur 32
ם pro מֵהֶם 871
ם vice ן 525
מֵאֵין 32
מַמְגֻרוֹת 168
ן diminutiuum 35
נ nosépheth siue redundans 43.140.791
ן vice ם 25.28.305.416
נְאֻם יְהוָה iunctũ verbo præterito, rarissime 568
עַל deficiẽs in oratione 223
עַל redundans 329
ץ & ז eiusdem exitus 350
ש in ס permutatum 530
ת & ט sunt eiusdem exitus 398
ת vice א 46
ת vice ה 230.302.313.341.
ת & ט permutantur 384

בָּרִיא בְּרִיאָה בְּרִיָּה
בָּרָא
בְּרִיָּה בָּרָה
בְּרִית בָּרַת
בַּת בָּבַת אוֹ בָּנָה
בָּתָה בָּת
גֵּא גְּאוֹן גָּאָה
גֵּאָה גָּיָא
גֵּב גּוֹב
גִּבֵּן גַּבְנֻנִּים גַּב
גֵּוָה גָּאָה
גְּוִיָּה גָּוָה
גֵּז גָּזִית גָּזַז
גֵּי גֶּיא גַּיְא גֵּאָיוֹת גָּיָא
גִּיחוֹן גָּוַח
גִּילָה גּוּל
גַּל גַּלְגַּל גֻּלְגֹּלֶת
גְּלִיל גָּלַל
גָּלוּת גְּלָיוֹן גָּלָה
גַּנָּה גַּן
גֵּר גּוּר
גֵּרָה גַּרְגְּרָה גָּרוֹן גָּרַר
גֵּרוּת גּוּר
גִּתִּית גַּת
דָּאג דּוּג
דִּבָּה דָּבַב
דְּבוֹרָה דָּבַר
דָּג דָּגָה
דּוּדָאִים דּוּד
דַּוָּי דָּוָה
דּוּמִיָּה דָּמָה

דּוּמָם דּוּם
דּוֹפִי דָּפָה
דְּחִי דָּחָה
דַּיָּגִים דּוּג
דְּיוֹ דַּיָּה
דִּין דַּיָּן דּוּן
דַּיִשׁ דּוּשׁ
דָּךְ דּוּךְ
דָּכִי דָּכָה
דַּל דַּלָּה דָּלַל
דְּלִי דָּלִית דָּלָה
דְּמוּת דָּמָי דְּמִי
דִּמְיוֹן דָּמָה
דֵּעָה יָדַע
דֹּק דָּקַק
דָּשָׁא דָּשָׁה דּוּשׁ
הֶאָח אָח
הָגוּת הִגָּיוֹן הָגִיג
הָגָה
הֲגִינָה הָגַן
הוּסָד יָסַד אוֹ סוּד
הַוּוֹת הָוָה
הַכָּרָה נָכַר
הֲלוֹא הֲלֹה לוֹ
הֵמָּה הֵם
הֲמוּלָּה הָמַל
הָמוֹן הָמָה אוֹ הָמַן
הֶמְיָה הָמָה
הָמָם מָסַס
הִנֵּה הֵנָּה הֵן
הֲנָחָה נוּחַ

הֲפֵכָה הֲפַכְפַּךְ הָפַךְ
הַצָּלָה נָצַל
הַר הָרַר
הַרְבֵּה רָבָה
הָרִית הָרוֹן הֵרָיוֹן
הָרָה
הַרְמוֹנָה אָרַם
הַשֵּׁאת נָשָׁא
הִשְׁתַּחֲוָיָה שָׁחָה
הֵתָיוּ אָתָה
זֹאת זֶה
זַד זֵיד זֵדוֹן זָדוֹן זוּד
זוֹ זוּ זֶה
זָוִיָּה זָוָה
זוּלָתִי זוּלַת זָלַת
זוֹנָה זוּן
זַךְ זְכוּכִית זָכַךְ
זֻלּוֹת זָלַל
זִמָּה זָמַם
זָן זוּן
זְנוּת זָנָה
זֵעָה יָזַע
זִקִּים זָקַק
זָר זוּר
זֵר זָרָא זָרָה
חֻב חָבַב
חֶבְיוֹן חָבָה
חַג חָגַג
חַד אֶחָד
חֶדְוָה חָדָה
חוֹף חֻפָּה חַף חָפַף

חָזוֹן חִזָּיוֹן חָזוּת חָזָה
חִטָּה חָנַט
חִידָה חוּד
חַיּוּת חָיָי
חִיל חוֹל
חִיצוֹן חִיצוֹנָה חוּץ
חִישׁ חוּשׁ
חַכָּה חֵךְ
חַלָּה חָל אוֹ חָלַל
חַלּוֹן חָלַל
חֲלִי חֹלִי חָלָה
חֵלְכָּאִים חַיִל
חַמָּנִים חָמַם
חֲמַת חֵמָה חֶמֶת יָחַם
חֵן חִין חָנַן
חֲנִית חָנָה
חִנָּם חָנַן
חֲצִי חָצָה
חֹק חָקַק
חָרוֹן חָרָה
חַרְחוּר חָרַר
חֲרִי חֹרִי חָרָה
חִתִּית חַתְחַתִּים חָתַת
יָגוֹן יָגָה
יַהֲלוֹם הָלַם
יוּבַל אֲבָל
יוֹפִי יָפָה
יְרַקְרַק יָרַק
יֵשׁ יָשָׁה
יְשֻׁרוּן יָשַׁר
יֵאת יֵתֵא אָתָה

כַּאבִּיר כָּבַר
כְּוִיָּה כִּי כָּוָה
כִּידוֹן כִּיד
כִּילַי כִּיל
כָּכָה כֹּה
כַּלָּה כָּלַל
כֹּל יָכַל
כֹּל כָּל־ כָּלַל
כַּל כִּיל
כֵּלִי כִּלָּיוֹן כְּלָיוֹת כָּלָה
כֻּלָּם כֻּלָּנָה כָּלַל
כָּמֹהוּ כְּמוֹ
כֵּן כַּנָּה כּוּן
כְּסוּי כְּסוּת כָּסָה
כַּף כִּפָּה כָּפַף
לֹא לוֹ
לֵב לַבָּה לִבָּה לֵבָב
לְבַד בָּדָד
לֵדָה יָלַד
לִוְיָה לִוְיָתָן לָוָה
לוּלֵי לוּל
לַח לוּחַ
לְחִי לָחָה
לִילִית לַיִל
לֻלָאוֹת לוּל
לָמָּה מָה
לְמוֹאל מוּל
לְמִנִּי מִן
לֵץ לָצוֹן לֹצְצִים לוּץ
לַת יָלַל
מַאֲוַיִּים אָוָה

מְאֵרָה אָרַר
מָבוֹא מֵבִיא בּוֹא
מַבּוּעַ נָבַע
מַבָּט נָבַט
מַבְלִיגִית בָּלַג
מָגוּר מָגוֹרָה גּוּר
מַגָּל נָגַל
מָגֵן מְגִנָּה גָּנַן
מְגַמָּה גָּמָא
מַגֵּפָה נָגַף
מַד מִדָּה מָדַד
מִדָּד נָדַד
מַדּוּחַ נָדַח
מָדוֹן דּוּן אוֹ מָדַד
מִדִּין מְדִינָה מָדַן
מְדֻשָּׁה דּוּשׁ
מִדּוֹ מָד
מִדְוָנִים מִדְיָנִים מְדָנִים
דּוּן
מַדָּע יָדַע
מְהוּמָה הָיַם
מוֹדַע יָדַע
מוֹלֶדֶת יָלַד
מוּסָד מוּסָדָה מוֹסָדָה
יָסַד
מוּסַךְ סָכַךְ
מוּסָר מוֹסֵר יָסַר
מוֹעֵד מוּעָדָה יָעַר
מוּעָף עוּף
מוֹעֵצָה יָעַץ
מוּעָקָה עָיַק

Universidad de Deusto
Biblioteca

מוֹפֵת יָפַת
מוֹצָא יָצָא
מוֹצֶקֶת יָצַק
מוֹקֵד יָקַד
מוֹקֵשׁ יָקֵשׁ
מוֹרָד יָרַד
מוֹרָה מָרָה
מוֹרָא מוֹרָה יָרֵא
מוֹרֶה יָרָה
מוֹרָשׁ יָרַשׁ
מוֹשָׁב יָשַׁב
מוֹשֶׁעֶת יָשַׁע
מוֹתָר יָתַר
מְזִוִּים זָוָה
מָזוֹן זוּן
מַזָּלוֹת נָזַל
מְזִמָּה זָמָם
מְזַמְּרָה מַזְמְרָה זָמַר
מַזָּרוֹת מָזַר אוֹ נָזַר
מָחוֹל מְחוֹלָה חָלַל
מְחִי מָחָה
מַחֲלֻיִּים חָלָה
מַחֲצִית חָצָה
מְחִתָּה חָתַת
מַטֶּה נָטָה
מַטָּה מָטַט
מִטָּה מָטַט אוֹ נָטָה
מַטָּע נָטַע
מַטָּרָה נָטַר
מִיצִיא יָצָא
מִישׁוֹר מֵישָׁר יָשַׁר

מַכֶּה נָכָה
מִכְלָה כָּלָא אוֹ כָלָה
מַכֹּלֶת אָכַל
מִכְסָה מֶכֶס כָּסַס
מֶכֶר מִכְרָה כָּרָה
מְכִתָּה כָּתַת
מְלוֹ מִלֵּאת מָלֵא
מִלָּה מְלִילָה מָלַל
מֵלִיץ לוּץ
מֵמַד מָדַד
מָמוֹת מְמוֹתִים מוּת
מָן מְנָאוֹת מְנָיוֹת מָנָה
מַנְגִּינָה נָגַן
מָנוֹן נִין
מֻנָּח יָנַח
מְנַעַנְעִים נוּעַ
מְנַקִּיּוֹת נָקָה
מַס מָסַס
מֵסַב סָבַב
מַסַּד יָסַד
מַסָּה נָסָה
מִסָּה מָסַס
מַסָּח נָסַח
מַסֵּכָה נָסַךְ
מְסִלָּה סָלַל
מַסָּע נָסַע
מָעֻזִּים עָזַז
מְעִי עָיָה אוֹ מָעָה
מֹעַל עָלַל
מַעַל עָלָה
מַעֲנִית עָנָה

מַעַר עָרָה
מֵפִיץ פּוּץ
מַפֻּחַ מַפַּח נָפַח
מַפָּל נָפַל
מֵץ מִיץ
מַצָּב מַצֵּבָה מֻצָּב יָצַב
מַצָּה מַץ אוֹ מָצַץ
מַצָּה נָצָה
מְצוּדָה צָוַד
מְצִלָּה צָלַל
מַצָּע יָצַע
מֵצַר יָצַר
מַק מָקַק
מַקֶּבֶת נָקַב
מָקוֹר קוּר
מִקַּח מַקַּחוֹת לָקַח
מְקֵרָה קָרַר
מַר מָרָה מָרַר
מָרוֹם רוּם
מֵרוֹץ רוּץ
מְרִי מָרָה
מְרִיבָה רוּב
מְרִירוּת מְרִירִי מָרַר
מֹרֶךְ רָכַךְ
מַשָּׂא נָשָׂה
מַשָּׂא נָשָׂא
מַשָּׂאוֹן מַשּׂוּאָה נָשָׂא
מַשּׂוֹר נָשַׂר
מְשׂוּרָה שׂוּר
מֶשִׁי מָשָׁה
מְשִׁסָּה שָׁסַס אוֹ שָׁסָה

מַת מוּת
מַתְלָאָה לָאָה
מַתָּן מַתָּנָה נָתַן
מְתֹם מָתָה
מַתַּת נָתַן
נֹאד נוּד
נְאוֹת נָוָה
נֶאֱמָן אָמַן
נֵאָרִים אָרַר
נָבוּב בִּיב
נְגִינָה נָגַן
נִדָּה נָדַד
נֹהַּ נְהִי נָהָה
נַהֲלֹלִים הָלַל
נוֹעָז יָעַז
נַחְנוּ אָנַח
נַחַת יָנַח אוֹ נוּחַ
נִי נָהָה
נִיב נוּב
נִיד נוּד
נִיחוֹחַ נוּחַ
נִיצוֹץ נוּץ
נִיר נוּר
נְכָאִים נָכָה
נְכֹאת נָכַת
נֵס נָסַס
נָפָה נָפַת נֹפֶת נֶפֶת
נוּף
נֹצְצִים נִצָּה נוּץ
נָקִי נִקָּיוֹן נָקָה
נַר נוּר

נָשִׁים אָנַשׁ
סִבָּה סָבַב
סַד סוּד
סְחִי סָחָה
סִינִי סְנֶה
סָךְ סוֹךְ סֻכָּה סָכַךְ
סֶלָה סַלְסִלּוֹת סָלַל
סַף סָפַף
סַר סוּר
סִרְיוֹן סָרָה
עָב עָיַב אוֹ עָבָה
עָבוֹת עָבַת
עַבְטִיט טִיט
עֲבִי עָבָה
עֵד עָוַד
עַד עָוַד
עֵדָה עָוַד אוֹ יָעַד
עֵדוּת עָוַד אוֹ עָדָה
עֲדִי עָדָה
עוֹל עָלַל
עִוְעִים עָוָה
עִוֵּר עִוָּרוֹן עוּר
עַז עָזַז
עֲזָאזֵל עֵז
עִזְּבוֹן עָזַב
עֲזָנִיָּה עָזַז
עִי עָיָה
עַיִף עֵיפָה עֵיפָתָה עוּף
עִיר עוּר
עַל עַל עָלָה
עָלוֹת עָוַל

עֱלִי עֶלְיוֹן עָלָה
עַם עָמַם
עִמָּדִי עָמַד
עָנָו עֲנָוָה עֹנִי עֲנִיָּה
עִנְיָן עָנָה
עַפְעַף עוּף
עֵצָה יָעַץ אוֹ עוּץ
עָקָה עָיַק
עֵר עַר עַרְעַר עוּר
עֵת עַתָּה עָוַת
פְּדוּי פִּדְיוֹם פִּדְיוֹן פָּדָה
פַּח פִּיחַ פּוּחַ
פִּיק פּוּק
פִּישׁוֹן פּוּשׁ
פְּלֹנִי פָּלָא
פְּלִילִיָּה פְּלִילָה פָּלַל
פַּךְ פָּכָה
פַּלְמוֹנִי אָלַם
פֶּן פּוּן
פִּנָּה פָּנַן
פִּסָּה פַּס
פְּקַח־קוֹחַ פָּקַח
פָּרָה פַּר
פְּרִי פָּרָה
פַּשׁ פּוּשׁ
פַּת פָּתַת
פִּתְאוֹם פְּתָאִים פֶּתִי
פְּתַיּוּת פָּתָה
צֵא צֵאָה צֶאֱצָאִים יָצָא
צֹאן צוּן
צְבִי צָבָה

Universidad de Deusto Biblioteca

צַד צָדַד
צְדִיָּה צָדָה
צַו צָוָה
צוֹאָה יָצָא
צַוָּאר צוּר
צַח צִחֶה צְחִיחַ צַחוֹת
צָחַח
צִי צָיָה
צַיָּד צַיִד צָוַד
צָיוֹן צָיָה
צִיּוּן צָיַן
צִיץ צִיצַת צִיצִית צָיַץ
צִיר צוּר
צֵל צָלַל
צְלִי צָלָה
צְלִיל צָלַל אוֹ צָלָה
צַלְמָוֶת צֶלֶם
צִלְצַל צָלַל
צַמָּה צַמִּים צָמַם
צִנָּה צִנִּים צָנַן
צֹר צַר צָרָה צוּר
צֹרִי צֳרִי צֹרָה
קָאַת קָא
קֻבָּה קָבַב
קִדָּה קֳדְקֹד קָדַד
קַו קָוָה
קוֹמְמִיּוּת קוּם
קְוֻצוֹת קוּץ
קִיא קוֹא
קִים קִימָה קוּם
קֵין קוּן

קַיִץ קִיצוֹנָה קוּץ
קִיקָיוֹן קִיק
קִיקָלוֹן קָלָה
קַל קָלַל
קָלוֹן קָלִי קָלָה
קֵן קָנַן
קִנְיָן קָנָה
קֵץ קָצַץ
קְרִי קָרָה
קַר קֹר קָרָה קָרַר
קַרְקַר קִיר
קַשׁ קָשַׁשׁ
קְשִׁי קָשָׁה
רֹאִי רֳאִי רְאִי רְאוּת
רָאָה
רֹאשׁ רֵאשׁ רוּשׁ
רֵאשִׁית רֵשִׁית רֹאשׁ
רַב רֹב רִבּוֹא רִבּוֹ
רָבִיב רָבַב
רְוָיָה רָוָה
רָזִי רָזוֹן רָזָה
רַחַיִם רָיַח
רִי רָוָה
רִיב רוּב
רִיפָה רוּף
רֵישׁ רִישׁ רוּשׁ
רָם רָמָה רוּם
רִמָּה רְמִיָּה רָמָה
רִמּוֹן רָמַן
רֹן רִנָּה רָנַן
רֵעַ רַע רֹעַ אוֹ רָעָה

רְעוּת רַעְיוֹן רָעָה
רָץ רוּץ
רָצוֹן רָצָה
רֹק רַקָּה רָקִיק רָקַק
רֵק רִיק רֵקָה רָיַק
רָשׁ רוּשׁ
רִשְׁיוֹן רָשָׁה
שֵׁשׁ שָׁשָׁה
שָׁאוֹן שָׁאָה
שְׂאֵת נָשָׂא
שָׂב שׂוּב
שְׁבוּ שְׁבוּת שְׁבִי
שִׁבְיָה שָׁבָה
שְׁגִיאוֹת שִׁגָּיוֹן שָׁגָה
שֹׁד שַׁדַּי שָׁדַד
שְׁדִים שָׁדַד
שָׁוְא שָׁוָה
שׁוּחָה שׁוּחַ
שׂוֹכָה שׂוּךְ
שַׁח שָׁחַח
שַׁחַת שׁוּחַ
שֵׁט שָׁטָה
שַׁט שׂוּט
שִׁטִּים שׁוּט
שִׂיא נָשָׂא
שִׂיג נָשָׂג
שִׂיד שׂוּד
שִׂיחַ שׂוּחַ
שַׁיִט שׁוּט
שִׁיר שׁוּר
שִׁית שׁוּת

שַׁךְ שָׁכַךְ
שִׂכִּים שֻׂכּוֹת שׂוּךְ
שָׂכְוִי שְׂכִיָּה שָׂכָה
שַׁל שָׁלֵו שַׁלְוָה שְׁלִי
שִׁלְיָה שְׁלִיו שָׁלָה
שַׁלָּמָה מָה
שַׁמָּה שִׁמָּמוֹן שָׁמֵם
שֵׁנָה יָשַׁן
שָׁנִי שֵׁן
שְׁנִי שְׁנִיָּה שֵׁנִית שְׁנַיִם
שָׁנָה
שְׁנִינָה שָׁנַן
שִׁקּוּי שֹׁקֶת שִׁקֲתוֹת
שָׁקָה
שִׁרְיָה שִׁרְיוֹן שִׁרְיָן
שָׁרָה
שַׂר שׂוּר
שָׁרָה שׂוּר
שָׂשׂוֹן שׂוּשׂ
שֵׁת שׂוּת
שְׁתַּיִם שָׁנָה
שְׁתִי שְׁתִיָּה שָׁתָה
שָׁתוֹת שׂוּת
תְּאוֹ תָּאָה
תְּאֵנָה תַּאֲנָה אָנָה

תְּאוּנָה אָוַן
תְּאַשּׁוּר אֲשֶׁר
תֵּבֵל תֶּבֶל תְּבַלֻּל בָּלַל
תַּבְלִית בָּלָה
תַּבְנִית בָּנָה
תְּהִלָּה הָלַל
תְּהִלָּה הָלַל אוֹ הָלָה
תָּו תָּוָה
תּוֹא תָּאָה
תּוּגָה יָגָה
תּוֹדָה יָדָה
תּוֹהוּ תָּהָה
תּוֹחֶלֶת יָחַל
תּוֹכֵחָה תּוֹכַחַת יָכַח
תּוֹלְדָה יָלַד
תּוֹעָפָה יָעַף
תּוֹצָאָה יָצָא
תּוּרַק רָיַק
תּוֹרָה יָרָה
תּוֹשָׁב יָשַׁב
תּוּשִׁיָּה יָשָׁה
תַּזְנוּת זָנָה
תַּחֲנוּת חָנָה
תַּחֲלֻאִים חָלָה
תַּחֲנוּנִים חָנַן

תִּירוֹשׁ יָרַשׁ
תַּכְלִית כָּלָה
תֻּכִּיִּים תָּכָה
תֵּל תָּלַל
תְּלוּנָּה לוֹן
תְּלִי תָּלָה
תַּלְפִּיּוֹת אֶלֶף אוֹ תָּלַל
תַּלְתַּלִּים תָּלַל
תָּם תֹּם תַּמָּה תֻּמָּה
תָּמִים תֹּמִים תָּמַם
תִּמְהוֹן תָּמַהּ
תֶּמֶס מָסַס
תְּנוּאָה נָוָא
תְּנוּבָה נוּב
תְּנוּמָה נוּם
תְּנוּפָה נוּף
תַּנִּין תַּנִּים תָּנַן
תְּפִלָּה פָּלַל
תְּפוּצָה פּוּץ
תַּרְבּוּת תַּרְבִּית רָבָה
תְּרוּמָה רוּם
תַּרְשִׁישׁ רָשַׁשׁ
תְּשׁוּעָה יָשַׁע
תְּתָאוּ אָוָה

EXCVDEBAT ROB. STEPHANVS TYPOGRAPHVS REGIVS ANN. M. D. XLVIII. XII. CAL. FEB.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de [illegible]
Biblioteca

DE LAVNOY

Universidad de Deusto
Biblioteca

Virtuinas S. C. 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

110

Universidad de Deusto
Biblioteca

1548

IHS

Archivo de Loyola

Sección 3ª Serie 2ª Nº 110 bis

Est. 13

Plut. 2º